

فهرست

ردیف	عنوان	تعداد	ردیف	عنوان	تعداد
۲۱۹	۱۴ استقراض مسئله (عبدالرشید ابراهیم)	۳	۱	انسان نادر؟ (موسی کاظم)	۳
۲۲۴	۰۰ اسلام قادیانلی (احمد تاج الدین)	۱۴	۰۰	اسلامیه اخوت دینیہ و توکونی مسلمانان (یعقوب کمال)	۱۴
۲۴۰	۱۵ اسارت (سید امیر علی)	۱۵	۰۰	اسلامیت و غریبه و رومہ (احمد تاج الدین)	۱۵
۲۵۲	۱۶ اصلاحات عمومیہ (عبدالرشید ابراهیم)	۲۰	۲	انتشار اسلام (محمود اسعد)	۲۰
۲۶۹	۱۷ اسلامیت ناسخدر (مصطفی کامل)	۲۲	۰۰	ایجاد و المجاهده (محمد فوزی)	۲۲
۲۷۳	۰۰ اصل احتیاجی (امینہ سمیہ)	۲۵	۰۰	اسلامیه اخوت دینیہ و توکونی مسلمانان ۲ (یعقوب کمال)	۲۵
۲۷۲	۰۰ ایران خبری	۲۳	۳	انسان طبعاً مذهبپر؟ (موسی کاظم)	۲۳
۲۸۶	۱۸ اسلامیت ناسخدر ۲ (مصطفی کامل)	۳۸	۰۰	اقوام تورانیہ ندق طاشغدی (ع .)	۳۸
۲۸۹	۰۰ اصول تدریس و اصلاحات (عبدالرشید ابراهیم)	۴۰	۰۰	اسلامیه اخوت دینیہ و توکونی مسلمانان ۳ (یعقوب کمال)	۴۰
۲۹۰	۰۰ اطرافزده دونتری دوندینلره (احمد تاج الدین)	۶۹	۴	ارز و رغ حکمتہ شرعیہ سی (شئون)	۶۹
۲۸۸	۰۰ اسرافاتر (صفوی کمال)	۷۸	۵	اسلامیتہ حریت کلام و سربستی مطبوعات مشروعی	۷۸
۲۹۹	۱۹ ایران و ایرانلیر (عبدالرشید ابراهیم)	۹۰		(محمد مراد رمزی)	
۳۰۰	۰۰ اتحاد اسلام (عبدالرشید ابراهیم)	۹۵	۶	اسلامیتہ حریت . . . مابعدی . . .	۹۰
۳۰۴	۰۰ اسلامیت و تورکر (بروسه ع .)	۱۰۶	۶	اللطاف من الایمان (کوپرلی زاده محمد رفعت)	۹۵
۳۱۰	۰۰ ایران مقاسمہ سی	۱۲۵	۰۰	الفسجدده سرپوش عثمانیہ تعرض (شئون)	۱۰۶
۳۱۱	۰۰ ایرانلیک آلمانیا ایمراطورینہ چکلندکاری انفراف	۱۲۸	۸	اتحاد اسلام و تفرسی حقندہ (لا)	۱۲۵
۳۱۳	۰۰ استقراض	۱۴۳	۰۰	افغانستان - بخارا (احمد تاج الدین)	۱۲۸
۳۱۴	۰۰ افغانستان	۱۵۴	۹	اتحاد اسلام و تفرسی حقندہ ۲ (لا)	۱۴۳
۳۱۵	۲۰ ایران و ایرانلیر نه اولدی (عبدالرشید ابراهیم)	۱۵۷	۰۰	السید عبدالله الزواوی (شئون)	۱۵۴
۳۲۳	۰۰ اسباب انحطاط (سامی زاده ثریا)	۱۶۰	۱۰	القناعه بتلابنی (محمد فوزی)	۱۵۷
۳۲۵	۰۰ اتحاد اسلام و اسلام	۱۷۰	۰۰	ایرانہ طوغری . . . (احمد تاج الدین)	۱۶۰
۳۲۹	۰۰ اوربودوس مذهبندن رجعت	۱۷۰	۰۰	اور و رغ اسلامیتہ طلبلره یاردم جمعی	۱۷۰
۳۳۲	۲۱ اسراض اجتماعیه من و صورت تدابیری (سامی زاده ثریا)	۱۷۰	۰۰	ایثار دیانتدور پادشاهی (شئون)	۱۷۰
۳۴۱	۰۰ آسجددن مکتوب	۱۷۲	۰۰	ایران احوالی	۱۷۰
۳۴۲	۲۱ امتدادن استعفا	۱۷۲	۱۱	آه بوعمی (عبدالرشید ابراهیم)	۱۷۲
۳۶۳	۲۳ آسیا - نجی - کای - جمعی طرفندن کوندربلین مکتوبه جواب (موسی کاظم)	۱۷۲	۰۰	المانیا - انکلنره - تورکیه و عالم اسلام مقالہ سی	۱۷۲
۳۶۵	۰۰ آسیا - نجی - کای - جمعی طرفندن کوندربلین مکتوبه جواب (محمد مراد رمزی)	۱۸۴	۰۰	مناسبتیلہ (م . ت .)	۱۷۲
۳۷۷	۰۰ اناطولی احوالندن	۲۰۱	۰۰	اهل اسلامک منسبت اقتصادی (شئون)	۱۸۴
۳۸۲	۲۴ اخلاق ملیہ حیات امتدر (عبدالرشید ابراهیم)	۲۰۲	۱۲	اسکندربدن آلدیغیز ورقه (معلم عبدالرحمن و اقدم زاده)	۲۰۱
۳۸۴	۰۰ اسلامیتک انسانیته خدمتی (دوقنور طابق)	۲۰۷	۰۰	السید عبدالله الزواوی (شئون)	۲۰۲
۳۹۶	۰۰ استانبولده روسیہ لی اسلام طلبه قلوبی	۲۱۳	۱۷	اوروج (وحی بک)	۲۰۷
	[ب]	۲۱۵	۰۰	اسلام دشمنلری (قسم مخصوص)	۲۱۳
	(محمد اسعد)	۲۱۶	۰۰	اسارت (سید امیر علی)	۲۱۵
	بعثت محمدیه		۰۰	ایران احوالی (قسم مخصوص)	۲۱۶

صحیفہ	عدد	صحیفہ	عدد
۳۴۴	۲۱	۲۹	۲
۳۴۶	۰۰	۴۳	۳
۳۶۹	۲۳	۴۷	۰۰
۳۸۲	۲۴	۵۱	۰۰
۳۸۵	۰۰	۵۲	۰۰
۳۹۳	۰۰	۶۵	۴
۱۲۳	۸	۶۹	۰۰
	[ج]	۷۰	۰۰
۸۴	۵	۱۰۷	۷
۱۸۶	۱۱	۱۱۹	۰۰
۲۹۶	۱۸	۱۳۲	۸
۳۱۳	۱۹	۱۳۸	۰۰
۳۳۶	۲۱	۱۴۴	۹
۳۴۵	۰۰	۱۵۱	۰۰
	[ج]	۱۸۳	۱۱
۳۹	۳	۱۸۴	۰۰
	تاریخہ (رحمۃ اللہ بلیق بایف)	۸۷	۱۲
۳۳۰	۲۰	۲۱۶	۱۳
	[ح]	۲۳۹	۱۵
۱۲۲	۷	۲۴۱	۰۰
۱۴۲	۹	۲۹۳	۱۸
۱۶۸	۱۰	۲۹۸	۱۸
۲۰۳	۱۳	۳۰۶	۱۹
	۱۷	۳۰۶	۰۰
۲۸۱	۰۰	۳۰۶	۰۰
۲۸۴	۱۸	۳۰۶	۲۱
۲۹۷	۰۰	۳۰۶	۰۰
۳۱۸	۲۰	۳۳۴	۰۰
۳۲۶	۰۰	۳۷۸	۲۳
۳۶۰	۲۲		[پ]
	[خ]	۱۷	۲
۲۶	۳	۸۹	۶
۶۶	۴	۹۶	۰۰
۱۹۳	۱۲	۱۲۲	۷
۲۵۴	۱۶	۲۵۰	۱۵
	(احمد تاج الدین)	۲۷۱	۱۷
۲۶۰	۰۰		۲۴
۲۴۰	۲۱		[ت]
۳۵۹	۲۲	۹	۱
۳۷۵	۲۳	۹۳	۶
	[د]	۱۰۹	۷
۸۰	۵	۱۲۲	۰۰
۸۶	۰۰	۱۹۰	۱۲
		۳۲۸	۲۰

صحیفہ	عدد	صحیفہ	عدد
		دو نئی عثمائی بہ اعانہ و علم اسلام	۸۰
۱۲۷	۸	۷ دومادہ اوچ مایس قرارینک صوک آلدیقی وضعیتی	۱۲۱
		۹ دو نئی ہمایون و ممالک جنبیہ اسلامی (عبدالرشید ابراہیم)	۱۳۹
۲۷۸	۱۷	۱۰ درس مادہ اسلام آنا مکتبی (معمورہ جمیلینہ)	۱۵۸
۳۵۸	۲۲	۱۳ دو نئی اعانہ ملیہ جمعیتی (عبدالرشید ابراہیم)	۲۰۵
		دارالفنون و آرزو پاپہ طلبہ ارسالی (احمد منیر رشید)	۲۱۱
		۱۵ دین اسلام مشروطیتی امر ایڈر (محمود اسعد)	۲۳۶
		۱۶ دیانت نامنہ دینچلیک بڑہ صنعت اولمش (عبدالرشید ابراہیم)	۲۵۳
		۱۸ درس و کالتندن وارد اولان برعلان	۲۹۸
		۲۰ درسارہ باشلانندی (فیم مخصوص)	۳۲۹
		۲۲ دو نئی فدا کارانہ نہ سزندن باشلاملی (ع . ج)	۳۵۴
		دومادہ مقصود و فک پارلاق برنطقی	۳۶۱
		[ر]	
		۲ روسیہ اسلامیندہ تیار و جلیقی (احمد تاج الدین)	۲۷
		۳ روس مسیونیرلریندن ایلمینسکی مکتوبی	۴۶
		روسیہ ملی اسلام تجاری	۵۰
		روس دوماسندہ حقوقہ تجاوز	۵۱
		۴ روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۶۷
		۵ روسیہ دہ حریت مطبوعات	۸۶
		روسیہ دہ اسلام سرمایہ درانی	۷۶
		۶ روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۱۰۲
		۷ روسیہ دہ امامت منصبی (احمد تاج الدین)	۱۱۴
		۱۰ روسیہ خاطر اتمدن . . . (خلیل سائی)	۱۶۴
		۱۱ روسیہ اسلام جماعتی دکانی	۱۸۶
		روسیہ اسلام کتب خانہ لرینک قیامیہ می	۰۰
		روسیہ دہ عثمانی قونسلوسلری	۰۰
		۱۲ روسیہ خاطر اتمدن [۲] (خلیل سائی)	۱۹۵
		روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۱۹۸
		۱۴ روسیہ دہ حسین اوف برادرلری (عبدالرشید)	۶۲۸
		روس خاطر اتمدن . . . [۳] (خلیل سائی)	۲۲۹
		روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۲۳۲
		۱۵ روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۲۴۷
		روسیہ دہ اسلام بولمان محلار دہ خفی بولیس ہیئت تشکیلی	۲۴۹
		۱۶ روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۲۶۱
		روسیہ دہ سوریه دہ کی نفوذی	۲۶۶
		۱۷ روسیہ دہ اسلام لرہ اعانہ صندوقی قومیہ مساعده ایتمورلر	۲۷۲
		۲۱ روسیہ دہ مسلمانلرک تلامشی	۲۴۰
		روسیہ دہ مکتبیلر	۳۴۱
		۲۳ رژی معاملہ می	۳۷۷
		۲۴ روس مسیونیرلریندن متوفی ایلمینسکی مکتوبی	۳۹۱
		روس مطبوعاتندن . . .	۳۱۵
		[ز]	
		۸ زواللی ایران	۸
		[ژ]	
		۱۷ ژاپون یادن مکتوب (عمر یاماواقا)	۱۷
		۲۲ ژاپون جمعیت اسلامیہ سندن مقام مشیختہ بر مکتوب (ت . اوخارا)	۲۲
		[س]	
		۴ سیاح شہیر عبدالرشید ابراہیم افندی حضرت لرینہ (کوبلی برخواجه)	۶۳
		۶ سبریلی قیز قارداشم عائشہ خانم افندی بہ (امینہ سمیہ)	۹۲
		۱۰ سلانیکدہ جمعہ تعطیلی	۱۶۸
		۱۱ سیواستوپول ساحلندہ شہدائس	۱۸۵
		ستار خان و باقر خان	۱۷۶
		۱۳ سوریه بہ برنظر (سای زادہ ثریا)	۲۰۹
		[ش]	
		۳ شایان تجیل برنشت	۵۲
		۱۱ شہزادہ عبدالرحیم افندی	۱۸۴
		۱۹ شریعت اسلامیہ حرمتہ برجا (موسی بیکیف)	۳۰۱
		۲۲ شیمیلر کیملردر	۳۶۲
		[ص]	
		۱۱ صلح عمومی قونغرہ سندنہ مصر مسئلہ می	۱۸۵
		[ط]	
		۴ طلبہ علوم وشا کردان (عبدالرشید ابراہیم)	۵۵
		۵ طلبہ علوم وشا کردان (عبدالرشید ابراہیم)	۷۵
		۶ طلبہ علوم وشا کردان (عبدالرشید ابراہیم)	۸۷
		[ع]	
		۳ علیکم بالاسواد الاعظم (عبدالرشید ابراہیم)	۳۴
		۴ عثمانی اسلام ہمشیرہ لرینہ (سبریلی طائشہ)	۶۰
		۵ عربلرک دور استیلامی (محمود اسعد)	۷۲
		۱۴ عہدنامہ عمر الفاروق	۲۲۰
		عالم اسلامک نظر اتہانہ	۲۲۲
		۱۶ عجا ! ہانکیسی طوغری !	۲۶۰
		۲۲ عاجزانہ برلاحظہ (فوزیہ رشید)	۳۵۰
		عثمانی ہمشیرہ لرینہ بر ایکی سوز (احمد تاج الدین)	۳۵۲
		[ف]	
		۲ فاعتصموا بحبل اللہ جمیعا ولا تفرقوا (شیخ اسد اللہ)	۲۴
		فتوای مشیخت اسلامیہ (عمر فوزی)	۴
		۶ فاسدن عثمانی معلم ضابطلرک منارفی	۱۰۶
		[ق]	
		۱ قوا انکم . . . (عبدالرشید ابراہیم)	۷
		۴ قیرغیزلر و دو مانک صرک قراری (احمد تاج الدین)	۱۰۵
		۶ قریم مفتیسہ قارشو تجاوز	۱۰۵
		قیرغیزلر دہ استقبلہ قارشو بر حاضران	۱۰۶

صفحہ	عدد	صفحہ	عدد
۲۲۱	۱۳۵	۸	۱۳۵
۱۳۵	۱۳۶	۱۰	۱۳۶
۲۵۸	۱۳۷	۹	۱۳۷
۲۵۰	۱۳۸	۱۰	۱۳۸
۲۵۸	۱۳۹	۱۲	۱۳۹
۲۷۵	۱۴۰	۱۰	۱۴۰
۲۷۹	۱۴۱	۱۰	۱۴۱
۲۸۳	۱۴۲	۱۰	۱۴۲
۲۹۴	۱۴۳	۱۰	۱۴۳
۳۵۲	۱۴۴	۱۰	۱۴۴
۳۰۹	۱۴۵	۱۰	۱۴۵
۲۱۶	۱۴۶	۱۰	۱۴۶
۲۱۸	۱۴۷	۱۰	۱۴۷
۳۲۹	۱۴۸	۱۰	۱۴۸
۳۲۹	۱۴۹	۱۰	۱۴۹
۲۴۸	۱۵۰	۱۰	۱۵۰
۳۵۰	۱۵۱	۱۰	۱۵۱
۲۷۸	۱۵۲	۱۰	۱۵۲
۳۹۴	۱۵۳	۱۰	۱۵۳
۱۰۰	۱۵۴	۱۰	۱۵۴
۱۸۶	۱۵۵	۱۰	۱۵۵
۳۴۷	۱۵۶	۱۰	۱۵۶
۱۱	۱۵۷	۱۰	۱۵۷
۳۷۲	۱۵۸	۱۰	۱۵۸
۱۰۶	۱۵۹	۱۰	۱۵۹
۱۲۲	۱۶۰	۱۰	۱۶۰
۱۲۷	۱۶۱	۱۰	۱۶۱
۱۶۶	۱۶۲	۱۰	۱۶۲
۱۷۱	۱۶۳	۱۰	۱۶۳
۱۸۵	۱۶۴	۱۰	۱۶۴
۲۱۲	۱۶۵	۱۰	۱۶۵
۲۲۴	۱۶۶	۱۰	۱۶۶
۵۷	۱۶۷	۱۰	۱۶۷
۱۷۰	۱۶۸	۱۰	۱۶۸
۳۱۴	۱۶۹	۱۰	۱۶۹

[ک]

[ل]

[م]

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا ...

صاحبزلی : احمد تاج الدین

و یعقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون

سنه لکی ۵۰ غروش

آلتی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی

۴ آلتی آیلنی ۲ روبله

سائر ممالک اجنبیه

سنه لکی ۱۰ آلتی آیلنی

۵ فرانقدر .

تعلیم مسلمانان

وجملناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا...

مدیر مسئول :

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : سرجان

علی پاشا خانی

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیت

عائد مقالات و آثار

مع الممنونیه درج

اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

1910

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامدن باحث هفته لک مجله در

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولدالنبی

جلد : ۱

۲ نیسان ۲۲۶

جمعه

۵ ربیع الآخر ۲۲۸

عدد : ۱

تاتار، آرنود، کرد... سائر و سائرہ قسملره تقسیم ایتمککم صاقین برسوء تفهیمه اوغرامسون بری دیگر کزدن ایرمق، مختلف آمالار تعقیبه سوق ایتمک کبی بر مقصد آکلاشلماسون.. خایر... بلکه بونده اولان متمصدر بانی، سزه یکدیگر کزی آکلامق خصوصنده تسهیلات کوستر ممکن باشقه بر شیر .

نصایک بر قوماندانک امری تحتنده اولان نفرات بر طاقم عنوان طاشی سه لرده اصل اعتباریله بر در ، امر بر بردن ویرلیور ایشته عین اونک کبی اسلام ترک ، عرب کبی عنوانلر التنده بولنسه لرده بحسب الاصل بر در لر ، بر قوماندانک امرینه تبعیت ایدیور لر . او قوماندان اعظمده قرآن عظیم الشاندر .

فقط بز اسلاملر بو حقائق حقیقت اوله رق تاقی ایدیور میز؟ بو او امر جلیله و نواص باهره ایله عامل میز؟ ایکنده برده اسلاملرک عددی اوچ یوز میلوندن کچمه سیله افتخار ایدیوروز واستیوروز که بو عدددها ترقی ایتسون اوت پک طوغری وشایان تقدیر بر حالدر . فقط عجبا! بو مقدارده اولان اخوانمزه قرآن کریمک بیوردینی وجه اوزره باغلی میز؟ احوال و سیاست

مقصد

دین مبین اسلام ، بدایت انتشارندن بری بترن ملت اسلامییه دینارینه دورت ال ایله صاریله رق هیچ بر قوت کندیلرینی تفریق ایده میه جک بر در جهده اتحاد ، تام بر کتله واحد حصوله کتورمه لرینی امر ایدیور . دین مبین اسلام ، بیک او چیوز بو قدر سنه دن بری اسلام لواسی تحتنه داخل اولان افرادک من غیر تفریق جنس بر اولدیغنی ، قارداش اولدیغنی افهام مقامنده «انما المؤمنون اخوة» بیوریور ؛ و یکدیگرینه معاوتله رفقاه معامله ایتمه لرینی ، قومیت جنسیت منازعه لرینی اورطدن قالدیره رق اصلاح بینه چالیشمه لرینی ده « فاصلحوا بین اخویکم » آیت جلیله سببه تبلیغ ایدیور .

فخر کائنات افندمنز صلی اه علیه وسلم دائمات مرحومه سنک اتحادینی ، منافع مصرته مشترک اولمه لرینی استردی و دائما بوکا ، اوت ، مدنیتک ایجاباتندن اولان ائتلاف بین الانامه تشویق ایدردی . دیردیکه ، «او ممنون کالبنیان المرصوص یشد بعضهم بعضا» . قرآن کریم ایسه بو اتحادده باشقه بر عباره ایله تشویق ایدیور . و دییورکه : وجملناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . « یعنی سزلی عصب ، ترک

حاضرہ لرنڈن نہ درجہ یہ قدر خبردار ز . شہہ سزدرکہ
ہیج :

بوکون چہندہ سکسان میلیون ملت اسلامیہ بولنوب
بونلرک اسلامیتلری آنجق رسمیت درجہ سندنہ قالب
اکثر معاملانلرینہ عادات مجوسیہ قاریشمش . حاللری
اصلاح ، ارکان اسلامیہی اونلرہ تعلیم ہربر مؤمنہ فرض
درجہ سنہ کلشدر . فنظ بونلرعثمانلیرک شعورندمی ؟ ...
بوکون جاوہ لیلرک کندیلرینک ربغی بیلہ تشکیل
ایہ مین فلمنکلرکدن کورمہ دکلری ظلم ... چکمہ دکلری
عذاب قالیور ...!

وقتیہ نور مدنیت اسلامیہ آفاقی طومش ماورالنہر
بوکون ظلمت ایچروسندہدر . سکنتہ مسلمہ سی ایسہ
ظلم حقارت آلتندہ ایکلہ یور ؛ اوزرندن آداب اسلامیہ
یواش یواش قاقہرق یرینہ ہندستان طریقہ انتشارایدن
عادات مجوسیہ ، آوروپا طریقہ کلوب مدنیت دیہ تلقی
اولنان برطاقم کستاهلق ، سفاهت جایکیر اولمش . فقط
عجبا ! ہانکیمزک قولاقلری بو احوال اسف اشمالی ایشدرک
کوزلری تناک اولیورقلبلری ایسہ قانیور .

روسینک ربغی تشکیل ایدن تانارلر بوکون سیاستاً
پک مشکل وعاقبتی صوک درجہ وخیم بر موقعدہ بولنیور .
بونلرہ روا کوریلنہ حقارت آرتق تعایم ابتدائیلرینی
منع ایتمکہ قدرایلہ رلہ دی . مکتبلر یوقدن برہانہ بولنہرق
برر بررقانیور . آز چوق اقتداری حائر معلملر اطرافہ
فزارہ مجبور اولیور . فقط بونکچون قاج اسلام قلی
آغلیور؟ خبری یوقمکہ آغلاسون ... بوکون ایران حکومت
اسلامیہ سی حیاتی روس - انکایز بولتیہ سنک یکدیگریہ
توافق ایدہ مامسندن محافظہ ایدیور . احوال داخلہ ایسہ
قارمہ قاریشبق بر خالدہ بولنیور . فقط عجبا ! بو اسلام
یا رولرینی بوشورش ایچروسندن چکوب چیقارمق ایچون
خارجدن قاج دانہ اسلام اللری اوزانیور؟ .. آرامزندن
دہا مذہب برودتتری قالممامشکہ اللریمزی صمیمتہ
یکدیگریمزہ اوزاتم ... !

ملت اسلامیہ ایچون عثمانلیردن صکرہ کرک ترقیات
حاضرہ وکرکسہ موقع جغرافیسی حسبیہ اک مهم
عنصری تشکیل ایدن افغانستان . بوکون دور ترقی

وتجددہ کیرمک اوزرہدر شودقیقہ لر بودور تجدددک ایلک
صفحہ سنی تشکیل ایدیور . بویلہ بروقتدہ خارجک صمیانہ
مماونتنہ احتیاج ایسہ ریب اشتباہدن وارستہ بر حقیقتدر .
فقط مرکز خلافت اسلامیہ بونلرہ صمیعی اللری
اوزاتمش می عجبا ! مطبوعاندہ برشی یوقمکہ آکلایہ لم ... !
خلاصہ : عالم اسلامک ہانکی بر طرفنہ باقلسسہ
باقلسون بر احتیاج وبر مظلومیت نمایان اولیور فقط
مع التأسف بو حال اسف اشمالہ باقوبدہ لسان حالرینہ
ترجمان اولہ جق ؛ دردلرینہ درمان اولہ جق مطبوعات یوق
حکمندہدر .

بوکون بو احتیاجہ بر درجہ قدر خدمت ایدن
وبو مقصد مقدسہ حصر وجود ایدن آنجق بر جریدہ
موجوددرکہ اودہ صراط مستقیمدر . بو جریدہ محترمہ نک
عالم اسلامہ ایستدیکی بر سنہاک خدماتی شایان تقدیردر .
بوکون بو جریدہ نک عالم اسلامہ خدمت مقصد
مقدسنی تعقیب ایتمہ سی سایہ سندنہ آفریقا چولارندن تا
چین الکلرینہ قدر اولان مسافدہدہ فخری مخابرلری
بولنوب جریدہدہ بوحوالی دہ منتظماً طاغلیہ یور . دیمک
چین الکلرینی آفریقا اسلاملرینہ و آفریقا چولارینی ایسہ
چین مسلمانلرینہ طانتدیریور .

وقتیہ زدہ روسیہ اسلاملرینہ دائرہ نہ بولورسہق
اورسہالیہ مراجعت ایدر مخصوص ستونلر آچدیورہرت
بتون دردلریمزی اورایہ دوکردک فقط دوکلہ جک دردلر
آکلانہ جق حقیقتلر او قدر چوقدرکہ بونی حقیلہ ایفا
ایتمک ایچون آنجق بر اسبوعی جریدہدن ، مخصوص
ستونلر آچقلہ دکل یالککز کندی باشنہ یومی مجاہلر نشر
اولنسسہ بیہ کینہ احتیاجک سکزدہ بری اودہ نلیہ جکدر .
ایشتہ شو احتیاجی ولوپک جزئی اولسون قیامق مقصدیلہ ؛
عالم اسلامہ طوعری بر قابو دکل بلکہ اوفاجق بر دلیلک
آچہرق اورادہ جریان ایدن احوالی ملت اسلامیہ
کوسترمک امیدیلہ « تعارف مسلمان » نامندہ اشبو مجلہ یی
نشر ایتمک صدندندہ بولنیورز . اوت ، مقصدمز یوقارودہ
ضمناً آکلاندیغمز و جہلہ ملت اسلامیہ یی یکدیگریہ
طانشدیروب محافظہ سی بتون اسلاملرک .. وعلی الخصوص
مقام خلافتک سیاسی اقتضاسندن اولان اخوت و رابطہ

« تعریف » موجود خارجی شدن اخذ و انتزاع ایدین بر صورت ذهنیه و بر ماهیت کلیه در . بصورت ذهنیه او موجود خارجینک یا کنه و حقیقتند یعنی کندیستی تشکیل ایدن اجزاء وجودیه سندن ، یا خود اعراض لازمه و احوال مخصوصه سندن اخذ و اقتباس اولنش و برنجی صورته « حد » . ایکنجی صورته دخی « رسم » نامی ویرمشدر .

بناءً علیه منطقیون « تعریف » ی « بر سینی کنه و حقیقتیه و یا بالجمله ماعدادن تمیز ایدر بروجه ایله بیلدیرن شی » دیه تعریف و بیان ایتدکن صوکره بر سینی کنه حقیقتیه بیلدیرنه « حد » و ماعدادن تمیز ایدر وجه ایله بیلدیرنه دخی « رسم » نامی ویرمشدر و بونلردن هر برینی « تام » و ناقص « عنوانر یله ایکی قسمه آیرمشدر .

بوحالده دیرزکه « حیوان ناطق » تعریفده خارجه موجود اولان انساندن اخذ و انتزاع اولنش بر « صورت ذهنیه » و بر « ماهیت کلیه » در فقط بصورت ذهنیه ، بوماهیت کلیه عجباً انساندن موجودک تمامه کنه و حقیقتندی اخذ و انتزاع اولنش ، یوقسه عوارض مخصوصه سندنم اقتباس ایدنش ؛ اولاً بوراسنی بیامک لازمدر . تاکه تعریف مذکورک « حد تام » اولوب اولمدینی آکلاشلسون . معلومدرکه انسان موجود ، بریدن ایله برده روحدن عبارتدر . او یله ایسه انسانی تشکیل ایدن شیلر اجزاء فرده و عناصر مختلفه دن مرکب بر « صورت جسمیه حیوانیه » ایله برده « صورت نوعیه انسانیه » دینلن بر طبیعت ، بر قوتدر . انسان « صورت جسمیه حیوانیه سی اعتباریله ابعاد ثلاثیه ، نشونمای ، حرکت ارادیه بی قبوله مظهر اولدینی کی « صورت نوعیه انسانیه » سیله ده ادراکات کلیه و افعال فکریه بی اجراییه مبدأ اولمشدر .

ایشته منطقیون دخی انسان موجودک کنه و حقیقتی بویله بولهرق آنک « صورت جسمیه حیوانیه » سندن « حیوان » مفهومی « صورت نوعیه انسانیه » سندن ده (ناطق) معناسنی انتزاع ایتمشدر و بناءً علیه انسانی « حیوان ناطق » دیه تعریف ایتمشدر و بو تعریفه « حد تام »

دینییه تقویه در . بونکچون هر نه یایمق لازم کلورسه هیچ بر فدا کارلقدن چکنمیه جکز .

مجله نك شمديك روسيه، ماورالنهرك متعدد محارنده خصوصى مخابر لرى بولنوب بونلر واسطه سبيله جلب اولنان و نائق هر حالده زمين و زمانه مطابق بر صورتده درج اولنه جقدر . بونككه زمان سياست اسلاميه اللرنده بولنان عثمانيلرى كافه مات اسلاميه نك احوال سياستلردن خبردار اتميه چاليشله جقدر وعين زمانده مقام خلافت اسلاميه يده افراد مسلمينه طاندير روق حقهده بسله نلده سي لازم كلن احترام و محبتى بسلتدر ميه سعى وغيرت ايديله جكدر .

ومن اه التوفيق معاه التكلان

انسان نه در ؟

انسان ؛ اجزاء بدنیه سی و اشکالات عضویه سی اعتباریله عاجز و ناچیز بر حیواندر فقط فیاض ازلی طرفدن کندیسنه احسان بیورنش اولان قوه عاقله و ملکه فکریه سی سایه سنده بالجمله حیواناته ازهر جهت تفوق ایش و سباحه و جرده نجه آثار بدیهه کتیرمشدر . ایشته بوانسانک ماهیت و حقیقتنه متعلق بعض مطالعاتمزی سرد ایلمک ایستورز .

منطقیون انسانی « حیوان ناطق » دیه تصورده تعریف ایتمشدر و بو تعریفه « حد تام » نامی ویرمشدر درکه انسانک جنس قریبیه فصل قریبندن ترکیب ایش و ذات و حقیقتنده داخل کافه اجزاسنی حاوی بولنش و بوسبيله افرادینی جامع و اغیارینی مانع اولنش بر تعریف نیتدکدر . « حیوان ناطق » مفهومک بویله بر تعریف اولوب اولمدینی آکلامق ایچون « تعریف » نه دیمک اولدینی و نصل شرطلر اقتضا ایلدیکنی ، نه کی اقسامه آیرلدینی بر تفصیل بیان ایتمک مناسب ایسه ده بو تفصیلاتی ویرمک او یله بر ایکی مقاله ایله ممکن لوله میه جفی کی او تفصیلات ایله اشتغال ایلمک صدددن بالکایه خروجهزی دخی استلزام ایلیه جکندن بو بایده قارئین کرامه یالکر بر فکر اجمالی ویره بیلیمک ایچون افادات آتیه ایله اکتفا ایتمکی ده ما موافق کوردک :

نامی ویر مشلردر کہ فی الواقع « حیوان » حساس ، متحرک بالارده بر جسم نامی دیمک اولدینی کبی « ناطق » ده — مخلنده بیان اولدینی وجه ایله — امور کلیه و جزئیات مجرده بی ادراک و افعال فکریه بی اجرا ایدن شی دیمک اولدیغندن بو تعریف انسانک کافه ذاتیاتی حاوی . افرادی جامع ، اغیارنی مانع بر تعریف اولوب « حدتام » عنوانی بحق حائز اولمشدر .

متکلمه بین وسائر فرق اسلامیه ده « حیوان ناطق » مفهومی منک انسان ایچون بر « حدتام » اولدیغنی قبول ایتدکن صکره حقیقت انسانیه حقیقده مطالعات آتییه ده بولمشلردر :

انسان ، بو بدنن عبارت دکلدر . بوده ایکی وجه ایله ثابتدر .

۱ — بدنی تشکیل ایدن شیلردا ثبات تبدیل و تغیره معروض اولدیغنی حالده انسان ، انسان اولق اعتباریله اول عمردن آخر عمره قدر باقیدر . بر مدت ظرفنده باقی اولان شی ایسه ینه او مدت ظرفنده باقی اولمان شیئک غیری اولق لازم کلدیکندن « انسان » کده بو بدنن باشقه بر شی اولمی لابددر .

۲ — انسان بهضاً بالجمله اعضاسندن غافل ایکن ینه کندیسنی بیایر . حال بوکه بر زمانه بیلیتن شی ینه او زمانه بیلمین شیئک غیری اولق ایجاب ایلدیکندن « انسان » کده بو بدنک غیری بر شی اولمی واجیدر .

« انسان » محسوس و مرئی بر شی ده دکلدر . چونکه محسوس و مرئی اولان شی سطح ولون اولوب « انسان » ایسه نه « سطح » نه ده « لون » در .

بوندن صکره علما « انسان » ک حقیقتنی تعیینده اختلاف ایدوب کیمی آنک بو هیکه خول ایتش بر جسم اولدیغنه ، کیمی ده غیر مادی برشیدن عبارت بولندیغنه قائل اولمشلردر .

« انسان » ک بو هیکه خول ایتش بر جسم اولدیغنه قائل اولانلر دخی ایکی فرقه یه آیرلشددر :

فرقه اولی اجسامک تاملنه — یعنی هپسنک حقیقت واحده افراندن بولنسان اجزاء فرده دن ترکیبه —

ذاهب اولان متکلمیندر . بونلرک قولارنجه شو هیکل ایله آکا حول ایتش اولان و کندیسنندن « انسان » دیه تعبیر ایدیلن جسم ، متائل و بالماهییه متحد اولوب ینلرنده اصلاً فرق بوقدر . شو قدرکه اجزای بدن اول عمردن آخر عمره قدر بالدفیات تبدیل و تغیر ایلدیکی حالده بدنه حول ایتش و کندیسنندن « انسان » دیه تعبیر ایدلمش اولان جسمک اجزای او کبی تبدلات و تغیر ایدن مصون قالمقده اول عمردن آخر عمره قدر حیاتلرنی محافظه ایددرک وقت موعودینک حولیله او حیات زائل اولنجه بدنه « موت » دینیلن شی طاری اولمقده .

فرقه ثانییه ده اختلاف اجسامه — یعنی هر جسمک بر باشقه اجزادن ترکیبه — قائل اولانلردر . بونلرک مذهبلرنجه اجسام یکدیگرینه مغایر و مخالف اولدیغندن شو هیکل ایله آکا حول ایتش اولان و کندیسنندن « انسان » دیه تعبیر ایدیلن جسم ده یکدیگره مغایر و مبین اولوب هیکل عاداتا جمادات قیلندن بر جسم کشیف ظلمانی آکا حول ایتش اولان انسان ایسه لذاته ذی حیات نوعندن بر جسم لطیف نورانیدر . هیکل عن الدوام تبدیل و تغیره معروض اولدیغنی حالده او جسم لطیف لذاته حی و منیر اولدیغندن هر درلو تبدلات و تغیر ایدن محفوظ اولوب اول عمردن آخره عمره قدر بدنده فالیتنی اجرا ایلر . اسباب موت بدنه عارض اولدقده او جسم لطیف نورانی بدنن خروج ایددرک اکر سعید ایسه عالم سماواته و عالم قدس و طهارته و اکر شقی ایسه عالم دوزخ و عالم آفاته واصل اولور .

انسانک غیر مادی برشیدن عبارت بولندیغنه قائل اولانلر ، کلاجه : بونلرده بر وجه آتی مطالعه ده بولمشلردر :

انسان ، بو هیکه خول ایتش بر شی دکلدر . زیرا انسان غیر مادی اولوب نه متحیز نه ده بر متحیز ایله قائمدر . کذلک بو عالمک نه خارجنده نه ده داخلنده در . چونکه بودخول و خروج دخی خواص مادیانه ندر . بونک بویله اولدیغنی ده ایکی وجه ایله ثابتدر .

(بعثت محمدیہ)

شرق منبع مدنیت و منشأ دیندر . غربی اسکان
و تمدن ایدن شرق اولدینی کی دینی ده غرب اورادن اخذ
ایلشدر .

اول امرده حضرت آدم دین حق کنندی ذریتنه
من طرف الله تعلیم و ارأه ایتمش ایدی . مؤخرأ سائقه
جهالتله اشبو دین حقه خلل طاری اولوب اباطیل و خرافات
قارشد قجه یکی بر پیغمبر بعث اولندی؛ طریق مستقیمدن
انحراف ایدن انسانلره طوغری یولی کوستردی .
بو صولتله راه حقی ارأه و انسانلری ارشاد ایدن ذوات
عالیه - که لسان شریعتده نبی و رسول کی اسماء شریفه
ایله تسمیه اولنور - بونلردن بعضیلری قرآن کریمده
مذکور و مسطور ایسه ده قسم اعظمی مسطور دکلدن .
اشبو انبیای عظام حضراتنک ایچنده صاحب عزم اولمق
جهتیه و فضل و شرف اعتبار ایله برنجیسی و تبلیغ
جهتیه صوکنجیسی حضرت محمد صلی الله علیه وسلمدر؛
ادیان ساویهنک بر کره ده یا دوچار تحریف اولمی
و ایچلرندن ک یکیسنک توحیدی ترک ایله مذاهب
هندیهدن اقتباس ایتدیکی تثلیمه عدول ایلمی اوزرینه
طریق حقی صورت قطعیه ده تعیین و ارأه و علمی
ارشاد ایتک اوزره بعث اولمش و کتوردیکی دینه
اسلام نامی ویرلمشدر . حضرت پیغمبر دخی شرقده
بعث اولمقله دین اسلامکده منشای شرق اولمشدر .
اسیانک غرب جنوبیسنده جزیره العرب دینلن قطعهنک
حجاز ولایتده بعث اولمش و دینی اولاً جزیره العرب
خلقنه تبلیغ ایتشدر .

آسیا تاریخنه عطف نظر ایدیلورسه جهات سائرهنده
یشایان اقوامک کاه تابع کاه متبوع و کاه غالب کاه مغلوب
اوله رق مختلف صفحات کچیردیکی و کراراً دوچار
تحول و انقلاب اولدینی کوریلور . کرچه جزیره العربک
حدود بویندکی ولایاتی دخی بو درلو انقلابدن مسون
قالمامش و شمال جهتلی ، یعنی هرودوت طرفندن طاشلق
تسمیه ایدیلن قطعلری رومالورکالنه کچوب فلسطین
ثالث نامیه رومانک برولایتی حالنه کلدیکی کی ؛ جنوب

اولا انسان کړک فعلاً و کړک عقلاً و کړک وهماً
انقسامی قابل اولمیان برطاقم شیلری بیلیر . جزء فردلر
و نقطه لر کی . اولیه ایسه بونلره تعلق ایدن علمده دماغ
ویا سائر عضوده غیر مرتسم و بناء عالیه غیر منقسم اولمق
لازم کلیر . چونکه دماغ و سائر عضوده مرتسم اولان
صور علمیه هپ حواس خمسّه ظاهره واسطه سیله
اشیای خارجیه دن مقتبس و منتزع اولوب حواس خمسّه
ظاهره دنک حس و ادراک ایده چکی اشیای خارجیه ایسه
علی العموم مرکب و قابل انقسام اولدیغندن آنلردن اخذ
و اقتباس اولنان صور ذهنیه و دماغیه نکده مرکب و قابل
انقسام اولمی اقتضا ایدر . اگر بوبله اولماز ایسه صورت
ایله ذی صورتک عدم تطابقی لازم کلیر . بو ایسه
بلا شک باطلدر . قابل انقسام اولمیان شیلره تعلق ایدن
« علم » ده غیر منقسم و دماغ و یاسائر عضوده غیر
مرتسم اولنجه اولمق ایله متصف اولان شیئک دخی غیر
منقسم و غیر مادی اولمی ایجاب ایدر که ایشته اوده جسم
و جسمانی اولمیان و کندیسندن « انسان » دیه تعییر ایدیان
بر جوهر مجرددر .

ثانیاً انسان واجب الوجود و سائره کی مجرداتی تصور
و وارقلرینی تصدیق ایلر . اگر انسان بو هیکلدن و یا
آکا حلول ایتمش بر جسمدن عبارت اولسه ایدی شو
تصور و تصدیق کندیسنه ممکن اولیه جق ایدی . چونکه
هیکل اولسون هیکلله حلول ایتمش بر شی اولسون جسم
و جسمانی اولدیغندن مجردات ایله بر کونام استیلری یوقدر که
آنلری تصور و وارقلرینی تصدیق ایده بیلسونلر . برده
قوای جسمانییه ده مرتسم اولان صور علمیه نک هپ
محسوسات و مادیاتدن اخذ و اقتباس ایدلمش اولماری
لابددر . بو ، لازم اولنجه صور مجرداتک قوای مذ-
کورده ارتسام ایتمش اولمی قابلیتدر . اولیه ایسه مجرداتی
تصور و وارقلرینی تصدیق ایدن شیئک جسم و جسمانی
دکل بلکه غیر مادی بر جوهر اولمی ته ایدر که مطلوبده
بو ایدی .

عربی جہتلی یعنی عربیہ سعیدہ دینان یمن خطہ سی
 دخی بر وقتہ حبشہ نك مؤخرآده ایرانك انہ كشم،
 بصرہ كورفری سواحلندہ كائن بحرین ایلہ عمان
 قطعہ لری ده بو درلو انقلابادن قور تیہ مامش ایسده
 جہات و سلبہ سی، حجاز و نجد قطعہ لری تاریخك دائرہ
 اطلاعہ داخل اولدینی و قتلردن بری تجاوز اجانبدن
 مصون و محفوظ قلمشدر. اورالره دخی خارجدن
 مهاجرتہ وقوع بولماش دكلدر. بر وقتہ قحطانیلر
 و صكرہ اسماعیلیر شمالدن كلوب توطن ایتمشلسده بونلر
 عرب عربہ دینان اصل جزیرہ خلقیلہ برر خلیطہ تشكيل
 ابدرك عرب مستعربہ و عرب تابعی میدانہ كتیر مشلردر.
 مؤخرآ مدینہ نامنی آلان یثرب و وادی القرا و خیر
 جہتلی رینده بنی اسرائیلدن بعض قبیلہ لر حجرت و توطن ایتمش
 و موجودیت قومیلر یلہ دینلری محافظہ ایده بیللمشلسده
 لسان و اخلاق و عادات جہتیلہ تماماً عربلشلسلردر.
 حتی ایچلردن سموئل بن عادیا کی نیجہ شعرا و بلغا
 یتشمشدر. بو وجهلہ خطہ حجازیہ سکنہ سی حریت
 و استقلاللری دائما محافظہ ایتمش و هیچ بر وقت اجنبی
 بیوندر دینی آلتہ کیرمه مشلردر. انلری بو صورتلہ
 اجانبك تخطیسندن محافظہ ایدن شی بر طرفدن مملکتلری نك
 انظار طمعی جلب ایده جك در جده ثروت و سامان صاحبی
 اولماسی، دیگر طرفدن ازهر جہت ناقابل عبور چوللرلہ محاط
 بولنسیدر. اهل نجد و حجاز بو وجهلہ استقلاللری عصر لر
 دن بری محافظہ ایتمکلی حالده کندیلری ده اقوام سائر یه
 قارشو حرکات تجاوز کارانده بولنہ جق بر اقتدار ابراز
 ایده مه مشلردر. چونکہ ہیئت مجموعہ سی خارجه قارشو
 فصل استقلاللری محافظہ ایدیور ایسہ قبائل مختلفہ سی ده
 ہیپ استقلال اوزره حرکت ایدیور، یکدیگری
 سانیمور ایدی. حب حریت و استقلال هر قبیلہ سنده و حتی
 هر فردنہ عین صورتده تجلی ایدیور دی. شجاعت
 و بسالتیلہ، اطوار لوندانہ سبلہ چوللرک غضنفری اطلاقہ
 بحق شایان اولان شوقوم نجیب تفرقہ داخلہ سبیلہ
 خارجه قارشو بر قوت کوسترمه مشلردی. ایچلرنده
 مرجع کل اولہ جق بر حکومت منتظمہ شکل ایده مه مشدی.
 هر قبیلہ استقلالنی محافظہ ایدر، هر بری بر بشقہ یولده

کیدردی. اشبو تفرقہ نك نتیجہ طبیعیہ سی اولمق اوزره
 بینلرنده محاربات و مقاتلاتا کسبک دکلدی. خطہ حجازیہ
 نك قرون اولایہ عائد تاریخی خلاصہ ایدیور سه قبائلک
 تشکیل واضمحلاللرندن، اهمیتسز سبیلرہ مبنی بر سلسلہ
 مقاتلاتدن عبارت اولدینی کوریلور.
 لیکن قان دعوالریلہ یکدیگرینه خصم الداوان اشبو
 قبائل ایچنده هیچ اولماز سه معناً سائرلرینه حائر رجحان
 اولان بر قبیلہ وار ایدی که قریش قبیلہ سیدر. اسماعیل
 بن ابراهیم علیهما السلام اولادندن اولمقہ برابر بتون
 قبائل عربک زیارتکاهی اولان کعبہ معظمہ نك خادم
 و حاجی و قبائل مختلفہ طرفندن جوار کعبہ یه وضع
 و مرکز ایدلین لایعد و لایحصی اصنامک نکہبانی ایدی.
 بتون قبائل زیارت ایچون آنلرک مملکتنه کیدر و یکد.
 یکریلہ اوراده اختلاط ایلردی. عکاظ، یمنہ، ذوالحجاز
 کی قبائل عربک زیارتکاه و تجارتکاهی اولان پنایر لر دخی
 اونلرک مملکتنه بولنیوردی. هر سنہ معین موسملرده
 اورالره کیدیلوب هم زیارت هم تجارت ایدیوردی. آرہ
 صرہ وقت بولندقہ هر قبیلہ ک مقتدر شاعرلری میدان مسا.
 بقہ یه چیقارار و بو وجهلہ مناشده و مشاعر ایدیوردی. حتی
 حکملر تعیینلہ بینلرنده کی منازعات و مخاصمانی صلح و مسا.
 ات طریقہ جسم و فصل ایتمک جہتنہ بیلہ کیدیلوردی.
 بو زیارتکاهلرہ كلوب کیتمک ایسہ جدال دائمہ بر مزارکہ
 و یرمکہ متوقف بولندیقندن سنہ نك بعض ایلری اشهر
 حرم عد ایدیلرک بولنلر ده تجا و زات و مقاتلات قطعاً
 ممنوع اولدینی کی کعبہ معظمہ نك دائرہ آمار معین بر
 حدود داخندنہ کی اراضیسی ارض حرام عدایدلمش ایدی.
 اشبو شهر و امکانہ نك حرمتی اخلال بتون قبائلک
 حقوق عمومہ سنہ تجاوز دیمک ایدی. ایشته بتون بو
 احوال مکہ اهلنک، قریش قبیلہ سنک قبائل سائر یه
 رجحانی حصولہ کتور مشدر. بو زیارتلرک، بو تجارتلرک
 صورت منتظمہ ده جریانی بر طاقم مصالح عامہ، عادتار سمی مأ.
 موریتلر تواید ایتندی که آنلر ده قریش یدنده بولنور،
 هر وظیفہ قریشک قبائل عشرہ سی ایچنده بلنا بعد بطن
 توارث ادب کلوردی.

صکره اهل اسلام ایله دیگر قبائل طوغریدن طوغری به مناسبته کیریشدیله و بک مستعد اولدقلری دین اسلامی بالسهوله قبول ایلدیلر .

ایشته اصلاً متحد ، لسانلری متحد ، اخلاق و عاداتجه مشترک اولدقلری حالده کندی قوتلردن غافل اوله رق عصرلردن بری قانلی بیجا قلی اولان قبائل مختلفه عرب دین اسلامک برکاتیه برمدت قلیله ظرفنده تفرقه پی ترک و تاریخده ایلك دفعه اوله رق اتحاد ایدیورلردی . عصرلردن بری اورالره ادخالنه چالشیلان موسویت و عیسوی قایل قبول کورمه یین بوقوم نجیب دین اسلامک علویاتی تقدیر ایدیور و احکامنی قبول ایلیوردی .

انصاه عبادت ایتک ، آنلره انساندن و حیوانانندن قریان کسمک ، قز و حتی بعضاً ارکک اولادلرینی دیری دیری مزاره کومک کبی انسانیته یاقشه یان احوالی ترک ایدرک صرتنده کی رداء و وحشتی آندی و اون سنه دن عبارت برمدت قلیله ظرفنده نواء الحمد محمدی آلتنده الکتمدن برامت اولمق اوزره اتحاد ایتدی .

کرچه جزیره العربک خارجنه چیقارک عصرلردن بری جده و غسان جهتلرنده عراق و شام طرفلرنده یرلشمش اولان قبائل عربک دخی اشبو لوا آلتنده جمع و توحید ایتک و بعده آنلر واسطه سیله دین اسلامی آذان عالمینه ایصال ایتک لازم کلیوردی . لیکن عمر نبوی کافی اولمادیغندن اشبو وظیفه مقدسه نک ایناسی خلفاء راشدین حضرانته تودیعب بیورلمشدر .

محمد اسعد

قوا انفسکم . .

هیج شبهه یوقدرکه : مضمون جلیل کلام مبین عالم انسانیته بر خطاب مستطاب و امر ذوالجلال باصواب اولوب هر مؤمن موحد ایچون نفسنی و اهلی وقایه ایتک وظیفه مبعه سیله موظف اوله لرینه دلالت ایدن فرمان سبحانیدر ، شوخالده اولان نفسمزی و صوکرده اهلیمزی وقایه ایتکله مکلف بولنیورز . شو حالده بزاولا کندمزی و اهلیمزی ناصل وقایه

بتون جزیره العرب اهلتک لسانی لسان عرب ایسه ده بینلرنده مختلف اجهلر حصوله کیش ایدی . قریش لهجه سی ایسه بالاده سرد ایدیلان اسبابدن دولایی قبائل سائرله لهجه لرینه فصاحت و بلاغنه تفوق ایتدی . دیگر قبائل شعراسی و لهجه اوزره انشاد ایدر ، قصائد و اشعارینی قریش شاعر لرینه بکندرمکه چالیشوردی . آنلرک اشعارنی قریش تأثیرینی اخذ ایتدکدن صکره کندی قلیله لرینه کیدر ، کندی چادرلرنده ترنم ایدیوردی . بوضورتله لسان عرب حس ایدلمکسزین اتحاد طوغری کیدیوردی بو حرکت ترقی کارانه نک مرکزی ده قریش ایدی .

قریشک رجحانی بولنره ده منحصر دکلسدی . تجارتیه دخی قبائل عرب ره برک ایدردی . هر سنه حجازدن بیوک قافله لر قالفار یازین شام و قیسن یمن جهتلرینه کیدر و افرادک تودیعب ایتدیکی اموانی اورالرده بیوک برتمع ایله مبادلله ایدرک عودتنده اصحابنه توزیع ایلردی . دیگر قبائل دخی قریش رؤسائیک و علی الخصوص عبدمناف بن قصی اولادینک حمایه سی آلتند تجارت ایدردی .

ایشته حضرت پیغمبر تسلط اجانب ایله استقلال و حریت اصله لرینی اصلا ضایع ایتمه یین و صفوت ایتدایه لرینی عدم اختلاط سایه سنده محافظه ایله یین شو قوم نجیب ایچنده و آنلرک مقتدا و پیشواسی بولنان قریش قلیله سندن بعث اولنش و جمله ادیانک ایکسی و اتمکملی اولان دین اسلامی اول امرده بوقومه تبلیغ ایشدر . واقعا قریش رؤسائی بر قاج سنه لر بودینک تعمیم و انتشارینه ممانعت ایتمشسه ده بو کیفیت دین اسلامک غیر معقول قواعد تعلیم ایتدیکندن دکل بلکه صورت قطعیده منع ایلدیکی صنم پرستلکک زوال و اندارسنی حالنده حائر اولدقلری ریاست دنیویه پی الدن قاچره جقلری قورقوسندن و منفعت شخصییه اندیشه سندن ایلر کلیوردی . لیکن شمس حقیقتک اویله ضعیف اللره صورت دائمه دسترو اخفاسی قایل اوله مه یجنی ده درکار ایدی . مکه مکرمده بولندقجه حضرت پیغمبرک و ذوات معدوده دن عبارت اولان اصحاب کرامنک قبائل سائرله ایله اختلاطنه و حقیقتک اشاعه سنه رؤسای قریش مانع و حاجز ایسه ده هجرت نبویه ایله بو حاجزک رفع و ازاله سی پک ممکن ایدی . مدینه منوره یه هجرت نبویه و قوعنده

مات اسلامینك احوال حاضرہ مہلکہ سندن تخلص کریں بیان
ایتمہ سیدرہ۔ ہیچ بر فرد واحد تصور اولہ منکہ اسلامیت
علیہندہ بر خط حرکتی استحسان ایله سون حتی بعض
آدملر اسلامیتدن بحث ایتمکلی صرہده مناسبت سز
تفوهاتده بولنورلر ایسهده، اساس مقصدلری ینہ
اسلامیت علیہندہ بر شی اولیوب، کندلری، داخاندہ
بولنان بنانک، کندیلرنجه تعمیر وترمیمه محتاج اولمسنی
حس ایتملرندن ایلری کلشدر، اولہ بیلورک: بعضلری
قاش یابه جنم دیرکن کوزده چیقارمشلردر، فقط مقصدلری
ینہ اسلامیتہ خدمتدر. شیمدی شوراسنی خاطرندن
چیقارمیهلم کہ بو کون هر مسلمانده بر حس طبیعی
اویاتمشدر. و هر فرد مسلم بر حس ایله متحدمس
بولنیور، شوخالده علمامزک بوافرادہ رهبر اولمہ سنیده
آرزو ایده جکمز طبیعی در.

هیچ شہہ یوقدرکہ: علمامز دخی بووظینہ مقدسه
دوغریدن دوغری کندیلرینک حق مشروعلری اولدیننی
اعتراف ایدرلر، فقط قوا انفسکم... نص جابلنه
مطابق حرکت لزومینده انکار ایتمزلر، شوخالده امور
ماتک اصلاحنه تشبثدن مقدم صرف کندیلرینہ عائد
اولان جهتلك اصلاحاتنه لزوم کورجکلردر. ایشته
شو راده بردن بره پک چوق مشکلاته دچار
اولا جقلرینی ملاحظہ ایدرلر. نرہدن باشلا یئم:
باب مشیختدنی، قسامدن می، نرہدن طوته جق اولورسہق
اوراده کندنی حرکتیمزی شریعت غرایه مخالف بولہ جنز.
شمیدیک اورالری بر اقلم سکوت ایدهلمده محل عبادتمز
اولان جوامع شریفه لری بر نظرندن کچیرهلم دیه جک
اولورسہق، مؤذرلمزک و خطیب لرمزک انکراضوات
ایله باغروب چاغرمه لری نہ یاپہلم. بونلرده عبادتمی
دیہلم؛ هایای براق، مؤذن لرمز جهله کروهدر.
کندی سوزلری کندولری آکلامزلر، امام خطبه
ارقورکن هرکسه سکوتی توصیه ایدرلرده، کندولری
سکوت ایتمزلر. بونلره سوز آکلامق اولمزر. خطیب
لرمزک تفتی وترنم لرینسه نہ دیه جکمز، خطیب اولورده
خطبه نہ اولدیننی آکلامزسه، صوگره و خطیب جماعتہ

ایده بیله جکمز، و یاخود ناصل وقایه ایتمکده یز؟
بورالری فکر و ملاحظہ ایتمکده ینہ بزم وظیفه من
دکلی؟ افسوس کہ بز شیمدی به قدر بو کبی وظائف
مقدسدن غافل بولنیورز، شیمدی به قدر نہ کندمزی
ونہ اهلیمزی دوشنه مدک، طوتدیغمز مسلکی و کیندیکمز
یولی بیاهمک علمایز دیک عمامه کینک بشقه بر صنعتده
کوسترمه مدک. وارث انیایز دیک دعوا ایتمک مدعایز
اثبات ایده مدک و حالاده ایده میوزز.

حضرت فخر الکائنات (العلماء امناء الله) بیوردی،
دیک اولورک: امانت الله بزم علمامزہ تودیع اولمش،
فقط علمامز انت الله نہ اولدینندن خبر آلهمدی و امانتی
اهلنه ویرمدی. اکر علمما کندنی احوالی تفتیش
ایدرده انصاف ایله موازنه ایده جک اولورسه، کندنی
اطوار و انعالنی نظر اعتباره آلهرق، شریعت غراء
مطهره نقطه نظرندن «حاسبوا قبل ان تحاسبوا» مضمون
منبغه مطابق بر حسابہ او طوره جق اولورسه، عجبا
نہ کبی موقع لرده کندیلرینک بولمہ لری ایجاب ایده جکینی
دوشمنلر می؟ دوشندکلری زمان کندیلرینی مدعالرینہ
موافق بولہ بیله جکلرمی؟ آه! آه!

جریمه مزی اعتراف ایدهلم بزده نہ علم وار و نده
عمل وار. طور حرکتیمزه بوتون اقوالمز مخالف.
اگر بز کندمزی اصلاح ایتمکدن عاجز ایسهک. محیط مزی
ناصل اصلاح ایده بیلورز.

بوکون علمما کندنی موقعنی کوزده آلهرق استقبالی
فکر ایده جک اولورسه، عجبا نہ لر کوره بیله جکار؟
فسله اوغرا شیرکن صارقلرک اورنالقدن قالقه جغنی
کررمدونلر...

بزم ملت اسلامیه رهبر اوله جق ذوات کرام، علمامز
اولدینندن، البته علمامزک قورقولی رؤیالر کورمکدن
ایسه او یومامه لرینی وجدانمز ایله آرزو ایدرک، بر آز
شدنی لسان قوللانمیه جسارت ایده جکمز. امد ایدرک
علماء عظام اندیلمزده بزى مذکور طوته زق سوز.
لرمزه سمع و اعتبار ایده جکلردر.

بو کون هر مسلمانک مطلبی و هر موحدک مقصدی

انصاف ایده‌م بوکون احوالمره نظر اعتبارله دقت
ایده‌جک اولورسه‌ق، یوما و فیوما باش کوسترمکده اولان
فساد اخلاق واعما بوتون موجودیتمیزی محو ایتمکده‌در.
اگر علم‌ساعز بونلری یالکیز تکفیر وتفسیق ایله تداوی
ایده‌جک اولورسه، بومرضه دواچی بولنور...؟! واهلنی
ناردن وقایه ایتمشی اولور یاخود سکوت ایدرلرسه
نفسنی تخلیصی ایتمش بولنور...؟!
بیم فکرمه قالورسه، بوکون کره ارضه موجود
اهل اسلامی یکدیگرندن تفریق ایدرک بوکرداب
فلا کتیه یار لایان علمادر، فیما بعد (تعالوا الی کلمه سواء
بیننا و بینکم) نداسیله فریاد ایدرک تخلیص ایتمک یینه
علمانک وظیفه‌سیدر.

عبدالرشید

« تعارف ، میثاق الهی »

سبب نجات انس و جان ، واسطه ظهور عدل و احسان
اولان کتاب الهیمن مقتبس کبی رساله مرغوبه ایچون
انتخاب اولونان اسم تعارف غایت رنگین و عالم اسلام
ایچون نام بهین دینلمک سزا اولدینی ظن ایدرسه‌م
تصدیق عمومیه جدیر قریندر . بیلشمک معناسنه اولان
بوکله ایلروده مسلمینه و بلکه عموم انسانلره ایده‌جکی
خدمت اعتباریله فال‌خیر عناولونمغه شایان کلمات مبعوله
دندر .

خلقت انسانیه‌ده مرکوز اونوب آنی اظهار و اعلان
بیوران کتاب جلیل سبحانیده مصرح اولدینی اوزره
بری برینه دست‌معاوتی اوزاتمغه مأمور اولان اهل
اسلام بووظیفه دینی نی ایفا ایچون یکدیگرینک احوالی
کوزلجه بیلمه‌یه محتاجدرلر
برخسته‌نک ، بر ماحب احتیاجک حالی بیلنمزه
کندیسنه نصل یاردم اولونور ؟ بیلنکدن صکره اخلاق
فاضله بشریه‌دن حصه‌یاب اولان فردعاقل ابنای جنسنه
معاوننده یاره‌سنه مرهم تدارکنده ناصل تراخی کوستره ؟
شواحتفهام انکار یارکبی پک چرق اسباب معتوله و مشروه
عددن دولایی انسانلر دایما بربرلرینک حاکمینی بیلنک

نه آکلاته بیلور . اکر بونلری ده توجیهه قالدشه‌جق
اولورسه‌ق عذرمن قباحتمزدن بیوک اولمزی ؟ بونلره
دخی سکوت ایده‌جک اولورسه‌ق ناصل انما الله اولورز .
بالعکس (شرار الناس شرار العلماء فی الناس) اولمایه‌م .
بن شیمدی بو قدرله اکتفا ایدرک حواجه افدیله
کمال احترامله دیمک استرمکه : ان من الی ان لسحرا . بر
چوق ایشلر وارکه قلیج کوره مزده لسان کوریر و بر
چرق مسئله‌لر وارکه توپ تفنک حل ایده‌مزده قلم حل
ایدر . بزبونلری عریض عمیق ملاحظه ایده‌جک اولور-
ساق ، هیج شهبه یوقدرکه بر درجه‌یه قدر وظیفه‌مزی
دخی تعیین ایده‌بیلورز .

بوکون آرناودلده ایقاد اولنمش قتمه، بزم حکومتمیزی
اوتوز قرق بیک عسکر سوقنه مجبور ایدیور . برطاقم
اعراض فاسده افکار سفیهانه‌سیچون بو قدر اولاد وطن
جاهلانه قربان اولیور ، ملت ایچنده مناسبت منزیره‌لر
آچلیور ، پاره‌لر صرف اولنوب قانلر دوکلیور . کیم
بیلورکه ده‌ها صوکره‌سی نه‌لره منجر اولیور .

اگر علما علماء اوله ایدی ، بوکون فاتحن
بیک حواجه، چیتار ، بوتون آرناودلغه دوکلور ،
اوطویل تنکلی جاهل انسانلره قارشی کیدر : نه‌ایپور
سز اولادلر ! نه اولدکیز وطن قهرمانلری : نه
اولیورسکیز قدراشلر ! دیر ! مرام و مقصدلری اولورسه
آکلار و آکلاویه‌قلری برشی وارسه آکلادیر ، اطاعت
حکمتی شودر ! اخوت معناسی بودر ، اعتصام بحبل
الله زمانی گلش ایکن بو مناسبت سزک نه‌در . دهرک
طامارلردن آقه‌جق قان یرنده کوزلر مزدن یاش دوکه
ایدک اولمازمی ایدی . بزم علما بوبله بر همت کوستره‌جک
اولورسه ، ملت خزینه‌سندن بر پاره صرف اولنمتمزین !
کیمسه‌نک یوزی قانامتمزین ، شیش و کباب یانمتمزین ؛
صقال ویرکوبی نه‌در ، بیق ویرکوبی نه‌در آکلاتمش
اولسه ایدک ، نه قان دوکلوردی نه جان یاقیلوردی ،
یالکیز ، اماتی اهله تودبع ایتمکله اورنه‌لنی تسکین
ایتمکله موفق اوله‌بیلوردک و نه‌قدر بیوک وظیفه‌نی‌ده ایفا
ایتمش اولوردق .

حضراتی احکام کتاب الہی بی بیانہ مأموریتلری حسبیلہ وراثت نبوت کی برصفت عالیہ ایلہ ممتاز قیامتشر و بو امتیازی ذکر و تکرار ایلہ افتخار ایدہ کاشلردر .

حامل امانات و کافل بیانات اولان زمرہ سامیہ اول امرده قریبنده اولانلری و بعدہ مسافہ بعیدہده بولونانلری ارشاد و ایفاظ ایلہ مکلف و عصرینک احوال و تقلباتنه و قوفله ایفای وظیفه به مقتدر اولاییله جکی مشهود و محققدر .

بو وظیفہ عالیہ بعضاً شفاهی و بعضاً تحریری ایفا ایدیلیر ایشته تحریراً وظیفہ مذکورہ بی اینا ایچون ارباب قلم اولان اصحاب علم و کالاته صحیفه لری آجیق اولمق اوزره «تعارف مسلمین» رساله موقوتہ سی نشر اولونمغه باشلامش و بورساله ایلہ افراد مسلمیننه و حقیقت انسانیه به بیوک بیوک خدمتیر ایدیلہ جکی امید یزی دخی بر ایکی سطر یازمغه سوق و تشویق ایلہ مشدر .

نیت خالصه ایلہ خدمت تحریر و نشرینی در عہده بیوران ہیئت کرامه دیانت نامنه بر کره تشکرات خالصه می تقدیم و هر حاله موفقیه لیرینی جناب و اهب العطا یا صاحب کرم بی انتها خلاق ذوالجلال حضرت تارندن تمی ایلرم .

دنیانک بر او جندن دیگر او جنه قدر سوزلرک اینتدیلمه سی ممکن و واقع و کافه قطعات آرض سکانی بر ولایت اها لیسندن دها آزل زمانده بر بردن خبردار و منتفع اولدقلری شو عصر تمدن و ترقیده شئون و حوادث کائناتدن و مسعودیت اقوام و امدن آلنه جق متنوع عبرت درس لیرینی او قویوب آکلاتمق و هر درلو وسائط ایلہ نشر و نویسنه خدمت و افراد نوعنه اسماعه غیرت ایتمک عهدو میثاقی بولونان ارکان عالیهنک و وظائفندن و بلکه اهم و اقدم و مستعجل قسمندن اولسه کر کدر .

شو حاله هر کس آیری آیری کتب و رسائل تألیف و شددر حال و سیر اما کن و محال ایدرک بو وظیفه بی اینا لازم ایسه ده نقصانی سعی و عمل و استقبال حقنده کی ترقی عظیم ایچون فقدانی شوق و امل او وادیده کی خدماتی حقیله ایفادن بزی آلیقویمقده اولسنه و صورت مکملهده ادراک و اجرا اولونامایان بر شینک تماماً و عموماً ترک و اهمالی جائز اولمایا جغنه بنهء بو کبی وسیله لردن

و آهنک نظام بشری بی محافظه ایلہ نوع بی آدم ایچون مقدر مسعودیتک ، راحت و سلامت اوزره یاشامانک و بو یاشایش سایه سنده ارکان عبودیت و انسانیه بی ایضا و عظمت سبحانیه آثارینی ابراز ایتهنک — امتیاز طبیعی لری حسبیلہ — مدیونی اولدقلرینی او نو تمام لیدرلر .

بتون مخلوقاتک مراتب و وظیفه لیرینی بیلهرک اره لرنده موجود ارتباط اصلی بی حسن صورته و قایه ؛ اولکنده یلیرینی و منسوب اولدقلری نوعده کی مشترک لیرینی و بو نوعک تحتندہ کی صنف لیرینی آمین و تفریقہ متوققدر .

برصنفته موجود خلق ارقداش لردن غافل اولورسه نوع لیرینی تشکیل و متعدد اصناف و شعوبه انقسام ایدن کتله لری بیامکن اوزاقده بولونورلر عقول و اذهانک تقاوتی ، مشاغل و احوالیج و یا خود سعی و اعمال نتایجی و بلکه قدرت فاطره ازلیهنک تاثیراتی مظاهری اولمق اوزره انسانلر علی العموم علوم و فنونه و قوانین و نظامات اجتماعیه و طبیعیه به سیاناً واقف اولامادقلرندن دولایی اولمالیدرکه جناب رب منان تعالی و تقدس حضرت تلیری قوللردن اصحاب علم و عرفان اولانلیرینی نوع بشر دن اولان دیگر قرداشدیرنه تعلیم و بیانله مأمور و مجبور طومش و قرآن کریمک پک چوق آیاتنده بورایه اشارت بیورلدیغی کبی سورہ (ص) ده نهایتلرنده کی (واذاخذالله میثاق الذین اوتواالکتاب لتبیننه للناس . . .) آیت کدیمه سنده دخی اشارت مذکورہ لطفاً تصریح بیورلمشدر .

آیت جلیله مذکورده کندی لریله عهدو میثاق و قوعی ایضاح بیوریلان ذوات ، کتاب و علم احسان بیوریلان علماً کاملین اولدینی مفسرین عظام حضرتاتی جانبلردن تحریر و اتیان ایدلمشدر .

نورضیای معنوی اولان علم و عرفانک و آنک مظهری بولونان ارباب یقین و اذعانک مزید و فضیلتلری علمک یالکنز دانلرنده تحقیق اولمایوب بلکه بشقه لیرینه تجاوز و سرایتی صورتیله ساحه قبولده احراز موقع ایدہ جکی قصر و کتم و ادیسنده قالانلرک مطرودینی حقندشر قنازل اولان آیات سائرہ قرآنیهن استدلال اولوناییلیر .

شو عهدو میثاق الہی ایلہ متههد اولان علمای کرام

استفاده و سهولت ایفای وظیفه دوغری تام غیرت و حرکتی که لم، جدی و حقیقی آثار تیقظ و انتباه کویسترلم کویسترلمده حالا و مالا محتمل اولان درکات سفالت و مذلتدن مسایمی قورنارلم قورتارمق ایچون بیلیشم یاخوان دین باقی سلامت مسلمین

بروسه مبعوثلرندن الحاج

عمر فوزی

والدهلریز ...!

بو کون زرده اولورسه اولسون ابناء بشریننده اک ظلم دیده واک حقوقلری پایمال اولان عنصر . آجی ده اواسه اعتراف ایتمه لیز ، که نساء طائفه سیدر . اوت ، عدمدن وجوده آتدیغمز ایلك نانیله لری آغوش شفقت کسترانه لرینه آلهرق شیرمادرانه لریله وجودیمیزی بسلیدن آنالریمزدر .

ارککلر ... بیلمیز که نقدر نانکور و نقدرده حقوق ناشناسز که بزه یایدقلری ایلمکلیرینه ؛ ابراز ایتمکده اولدقلری شفقت مادرانه لرینه مقابل اولمق اوزره ، دکل کندی طرفزدن آز چوق جیلهلر اظهار ایتک ، حتی دین سماوی و علی الخصوص دین مبین اسلامک اولنر حقنده کی تنبهات و اوامر جلیله لرینه بیله قولاق آصمیورز . ر طاقم فاحش فکرکره قابلهرق اولنرک حقوقلری غصب متحکمانه مزه آینه چالشیورز .

اگر غریبی ایسه ک وجودلری ایله نامناسب ، سویه لری نامتحمل بار حیاتی یوکلترمک استیورز . شرقی ایسه ک کویا عالم مدیننده بونلرک حصه سنه دوشهن هیچ بر خدمت یوقش کبی کوشه نسیانه آتیورز . ایستره انکی طرف اولورسه اولسون طریق اعتدال دن صایدقلرندن صراط مستقیمدن پک بعیددرلر . والدهلرینه ظلم و غدر ایتمکده درلر . حالبوکه حقلرینه حرمت ورعایتله وجودلرندن استفاده یالکیز اولنرک منافعی ایجابندن دکل بلکه بتون عالمک مسائلی اقتضاسندندر . حتی بتون انتظام اولنرک سعی و غیر تریله محافظه اولنه جقدر .

چونکه بتون عالی اداره ایدن ابناء بشر ، والدهلرینک

قوجاغنده ایکن علم و معرفندن ، ایلیک کوتولکدن برشی بیلموب دماغلری ده عالمه آچیلمش بر فوطوغراف ما کنه سی کیمیدر . بو ما کنه ی اداره ایتک ، مفید اولان آناری ترسیم ایدمک علمی اداره خصوصنده کوزل کوزل محاکمه لرله توسیع ایتک آنجق والدهلرک کوره جکی خدمتدر . اکر دماغ دیدیکمز بوما کنه والدهلرک النده ایکن عاطلانه طورورسه و یاخود عالم مدینته مضر افکار ایله مالامال اولهرق بوزولورسه آرتق اونی اصلاح غیر قابلدر . نصلکده فوطوغراف ما کنه سنه عکس ایدن رسم مؤبدر تغییر ، اصلاحی غیر قابلدر . ایشته بونک ایچوندرکه مقدس دینمز نساء طائفه سنک تربیه سنه تعلیملرینه پک زیاده اهمیت ویریور . اکتساب کالاتی ارککاره نصل فرض ایتمشه قادینلرده عینی صورتله فرض ایدیور و حتی بونلره ده زیاده اعتنا بیورمق لغمیزی تنبیه ایدیور . فخرکائنات افدیمز صلی اه علیه و سلمک « الحینه تحت اقدام الامهات » قول بلیخی ده بو تنبیه جمله سندندر .

شو حدیث شریف موجز اولمغله برابر پک چوق معانی بی حاویدر . اکر تدقیق ایدرک فحوای عالیسنجه عمل قابله جق اولورسه ق آرتق بزم ایچون هر برسعادت قپولری آچیق دیکدر .

مفکره عاجزانهم بو حدیث شریفک معناسنی تأمل ایدرکن شو یولده بر حسب حاله قویولیور :

سعادت ، جنت والدهلرک کویستره جکی طریق ایله بولنه جق . چونکه مستی صباوتدن خبائت آلود اولان دنیایه آتیه لرق بر طاقم بوش آماندن عبارت اولان حیات بار عظیمنی بیلمک مزده طاششمیه باشلا دیغمز و ایلری به طوغری کیتدی کمز وقت ، بزله آنجق برشی رهبر اوله جقدرکه اوده او کونه قدر والدهلر مزک ویردکی تربیه در . بو وقت قانون طبیعته تسلیم کر بیان اولهرق محیطک اجرا ایده جکی تاثیرک التنده قاله جغز . ذهنمزه مفکر مزه بیک درلو آمال هجوم ایدرک اطرافمز انسان قیافتلی بر طاقم جادیلر طرفندن قورشه لوب

بو کون فرانسہ مکاتب عالیسنده قیزلر ارککارہ همان مساوی بردر جہدہ بولنوب مکتبی اکال ایستدکنسکرہ طبیعی، رسمی و غیر رسمی وظیفہ لک باشنہ کچہرک ایرککارینہ معاونت مادیہدہ بولنہ جقلر محکمہ، دن محکمہ یہ، قاپودن قاپویہ سورونہرک قوت یومیہ لری تاملین ایده جکلر .

قادینلرک بحسب الخلقہ والطیعہ ارککارہ نسبتاً یک ضعیف اولدقلری اربابی طرفندن حل اولنمش بر مسئله در .

شمعی صورارز ؛ آروپار جالی کندیلری بر توری وظیفہ ایله موظف اولدینی حالہ عجباً ! کندیلرندن ازہر جهت ناقص وضعیف اولان زوالی نسا طائفہ سنی ایکی نوع وظیفہ بویوندر یقندہ طومیہ کندیلرندہ نہ کبی برحق بولیورلر . ظلم دگی . . . ؟

بو کون آفرانقہ محبلرندن بعض مستخر بلریمز اسلامیت قادینلرہ ظلم اییدیور دیور . فقط بونک رجما بالغیب آیلان لافلردن ، اسلامیتدن ذرہ قدر خبری اولمان جاہلر طرفندن سویانلان ویا خود سویلتدیریلن سوز - لردن بشقہ بر شی اولمادینی میداندہ در .

چونکہ اسلامیتدن خبری اولان هرکس بیلیورکہ اسلامیت قادینلرہ ظلم ایتمک دکل حتی ارککارہ ویرمہین حقوقی اولنرہ ویرر .

ورائت باشندہ دنیانک هیچ بر قانونی و هیچ بردینی تعیین ایتمدیکی حصہ یی اسلامیت تعیین ایدیور . آروپادہ بو کون قیزلرہ اون ایکی دہ بری ویرلورکن اسلامیت بعضا مالنک یارینی ترک ایدیور . آروپا قادینلری صاحبندن آقشامہ قدر ییہجک اکمکنی بولق ایچون دآرددن دآرہ یہ سورنمک مجبوریتدہ قالدینی وقت ، اسلامیت بو کبی مجادلہ حیاتی کاملا ارککارہ حصر ایدیور وحتی تربیہ اطفالی بیله درجہ تبرعدہ براقہرق اگر قادین تربیہ ایتمزسہ ارککہ زورلمہ هیچ بر حق وصلاحیت ویرمبور . کندی وجدانہ براقیور . البتہ بونلر خاطر ی صاییلور حقوقلردنر . البتہ بونلر آروپالیرک قادینلرہ بالولردہ فلانلردہ بر ایکی دفعہ دانس ایچون ویردکاری

صاف قلبلر مزہ طاملہ طاملہ زہرلر آقتلہ حق . بو وقت ہر بر امور من بونلرک . . . اوت بوجادیلرک القایتدیکی فساد آلود فکرلرک تحت تأثیرندہ قالہ حق . ایشتہ بو وقت ؛ اگر والدہ لری - مزک ویردیکی تربیہ صاعلام ، طوب تنہکہ ییقلمیہ حق اعتقاد صحیح ایسہ بونلرک اللدن خلاص اولہرق طریق سلامتی بولہ جغز ، سعادت و جنتہ آفاقاً یا یقلاشہ جغز . یوق اگر تربیہ ادرانہ شو یلہ بویلدن عبارت اولوب ہر بر فیرلادغک اطر افندہ دو نیمہ و ہر بر روزکارک او چوروملرینہ قاپلہ یہ مستعد بر حالہ بولنورسہق . آرتق اوکمز فلاکتدن ، ہلاکتدن باشقہ برشی اولمیہ حق . اونکچون ہر شیدن اول والدہ لری مزہ باقمہ لیز اولنلرک تربیہ و تعلیم لری نہ اعتنا ایدرک ، بزہ بر طریق مستقیم چیزوب ویرہ جک بروالدہ ایمیہ چالشمہ لیز . اونلرک آیقلری اتندہ کی طریق سلامت ، بزم کافل سعادت مز اولسون .

ایشتہ فخر کائنات اقدیمز صلیا علیہ وسلمک حدیث شریفی بنجہ بویلہ بر معانی بی افہام ایدیور . فقط مع التأسف اسلاملر بوندن یک اوزاق بولیورز . بو نسا طائفہ سنی جہالت اسارتی التندہ گوشہ نسیانہ آہرق استفادہ ایدمہ نلر ، یالکمز بز اسلاملر دکل بلکہ بتون عالم مدنیت . . . !

بو کون آروپالیر قادینلردن حجابی رفملہ صحنہ حیادہ کندیلریلہ برابر چالش دیر یورلر و بونکہ اونلری قید اسارتدن وظلمدن تخلیص ایدرک وجودلردن استفادہ ایدیورز ادعاسندہ بولنیورلر . فقط بونلر طولومبا جلی بر طریقہ جبر و ظلمدن باشقہ برشی دکلدر .

انسان یالکمز بر نوع وظیفہ ایله موظف اولمالیدر . ویالکمز بو قدرہ متحملدر . اگر بونک اوزرینہ دہا باشقہ شیلر علاوہ ایدیہ جک اولورسہ آرتق او آدم حقندہ ظلم ایدیور دیمکدر . بو کون آروپار جانلہ عطف نکاہ ایده جک اولورسہق کورورزکہ محصول مساعی مشترکہ لری اولان نوزادلرینک تکمیل تربیہ سنی قادینلرہ ترک ایتمکہ برابر کندی حصہ لری نہ اصابت ایدن حیات بارقیقلی دہ او قادینلرک نازک وجودلری نہ تحمیل ایستدیرمک استیورلر .

عالم مدنیته قادیان لدن بکله دیکمز خدمات پک چوق
 واوله بیلدیکه عالمدر. یالکیز خلقتلر بله متناسبدر. بناء علیه
 اونلرک دماغلرینی اوچ باش سطرلق مفتخری ، برقاچ
 قواعد ریاضیه و دورت بش دانه جک علوم طبیعیه دستور لرلیله
 ترکیب ایتک و برده بک اوغلی محافل تجاریه سنده برایکی جمله
 فرانسوزجه تکلم ایتیه او کرتمک هیچ طوغری اوله منز .
 دهاطوغریسی عالم مدنیته برجنایتدر . اونکچون مکاتب
 ذکور پروغرامی هیچ روقت مکاتب انات پروغرامنه
 نمونه اوله ماز . کندی وظیفه مقدسه لرینه حاضرلیه جق
 آیری بر پروغرام ترتیب ایتلی . البته بو وقت انزباده نظر دفته
 آنه جق شیک بری وقتلرینک قیصه اولدق برینی نظر اعتباره
 آلهرق الهم فالاهم قاعده لرینه رعایت بیورلمه سیدر .

هیچ شبهه ایدیه مزکه بوکون اجتماع و حیات ملیزمی
 محافظه ایدن اسلامیتدر . بزلی بریره جمع ایدن ، ترک
 تانار ، باشقورط میشر ... همزی بربابا اولادی ایدن
 اسلامیتدر . بونی اثبات ایچون قزان اطرافنده کی مکره لری
 [*] کوستره بیلیرز .

بونلر بزم کی ترک اولادی اولدینی حاده عجبا اولره
 طوغری الایزمی اوزاتیورمیز و حاللرینی اصلاحه
 چالشیورمیز ؟ هیچ . دیمک بزلی یکدیگریمزه ربط ایدن
 جنسیت دکلده اسلامیتدر . فقط مع التأسف بعض
 کینچلریمزده بورابطه معنوییه استیخفاف کی حرکتلر
 یواش یواش نمایان اولمقده . اکر بو حال توسع ایده جک
 اولورسه اجتماع ملیزمک کوکندن صارصیله جنی وارسته
 اشتباهدر .

ایشته بورالینی نظر اعتباره آلهرق بو حال اسف
 اتماک توسعنه میدان ویره امک ایچون کینچلری تشدییره
 جک والده لری بر اسلام قادینی اولهرق حاضرلمه تک
 چاره سنه باقماز . اسلامیت حقنده کی معلوماتلری یالکیز
 بوکون از برلیوب یارین اونوتوله جق ادعیه
 وفروضات خمسهدن عبارت اولهسون بونکله برابر
 اسلامیتک تأمین ایتدیکی منافع دنیویه وسیاسیه دن
 کاملاً خبرلری اولوب اسلامیه عدم رعایت یالکیز
 [*] مدهش ایوانک قلعیله کرهاخرستان ایدیلن تانارلر .

انشاه ایلریده اولر حقنده تفصیلات ویره جکیز .

مساعده دن ده ا عالی ودها فائده لی مساعده لر دندر .
 و بونی هر بر ارباب وجدان تسلیم ایدر ظن ایدرم .
 بناء علیه ظلم ایدن اسلامیت دکل بلکده برطاقم سؤ تفهمک
 آرمزده طولاشمه سیدر . اوده دین مبین اسلامک
 حق لرنده کوستردیکی کیش مساعده یی ، بونلرک بتون
 وظائفندن صیرله رق هرشیدن بی خبر ، عاطلانه بر صورتده
 اؤک برکوشه سنده بوزولوب اوطورمه لرلیله تفسیر ایدله .
 سیدر . فقط « طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة » ایله
 ناصل قابل تألیفدر ... بیلم . بزه قالورسه دنیاده
 هیچ بر فرد یوقدرکه کندیته مخصوص بروطفیه ایله
 موظف اولهسون . بناء علیه دیورزکه دین مبین اسلام
 قادیانلری وظائف مادیهدن معاف ط تدریسه وجدان ناهنه
 وظائف معنویه ایله موظف ایدور . بووظائف معنویده
 تربیه روح ، تصفیه اخلاقدر . بونک تقدیر وجودلریله
 متناسب اولدیغنی و تقدیر حکمته موافق اولدیغنی ایضاحه
 حاجت یوقدر ظن ایدرم .

اوت قادیانلرک عالم مدنیته ایده جک خدمت لری شو .
 ایکی شیئه منحصر قالمه لیدر . دوشنجه لری ، حاضر لقلری
 هپ شو مرکزده بولنمه لیدر . یوق اکر اولرده بزمه برابر
 خارجه آتیله جق اولورلرسه و یا خود جاهل برحالده هیچ
 برشیدن خبری اولمه دن اوده اوطوره جق اولورسه ، بیلمیه .
 رکدن جاهلانه تلقیناتیه چو جقلریمزک دماغنی خرافات
 چورباشنه دوندره جک اولورلرسه اوکمزده انقراضدن باشقه
 برشی یوقدر . زیرا بو عالم ماده ایله معنویاتدن مرکبدر .
 بشریتک ترقیبی ایسه شو ایکی قوتک ترقیبی خصوصنده
 برموازنت حاصل اوله سنه وابسته در . برینه اهمیت و یروب
 دیگرینی اسقاط ایده نلر بهمه حال دنیانک غوائی التده
 ازیه جکدر . ذاتاً بوکون آوروپاده . بشریتک اک
 وحشت ایچورسوده بولندقلری زمانده بیه اندر تصادف
 اونان کستا خلقلرک برامورعادیه صرمنه کچه سی و بونک
 آن بان جمعیت بشریه یی تخویفی التده ترمه سی شو موازنتک
 انحاللندن ، معنویاته هیچ اهمیت ویرماکدن ایلمی کلن
 نتایج مؤسسه در . بناء علیه تقسیم اعماله رعایتیه بهمه حال
 مجبورز .

اخوتدن عبارت اولمايوب هر مسلمان ديگرينه حسب -
الديانه بر چوق خدمتلك ايفاسيله مأمور اولديني اجمالاً
قرداشليكنزك ييتني اصلاح ايديكز ، آراسني بوليكنز
مألده بولنان « فاصحو .. ، وتواصو بالحق وتواصو
بالصبر ... ، وتعاونوا على البر والتقوى » آيات جليله سنده
امر و بيان بيورلمشدر .

سورة فتحده صحابه كرام رضوان الله عليهم حض -
تلك مدح وستايشي حقهده شرف نازل اولان « والذين
معه اشداء على الكفار رحماء بينهم . . » ايت جليله سنده
صحابه كرامك بر برلرينه قارشو حقوق اخوت دنيه لريني
بالغاً مابلغ ايفاء بيوردق لريني بيانله سائر مؤمنينك انلك
اثرينه اقفاء كافه شئون كونيده يكديكرك لرينه دائماً رحيم
وشفيق اولمالي ريني اشعار بيوريور :

« مثل المؤمنين في تواددهم وتراحمهم وتعاطفهم مثل -
الجسد اذا اشتكى منه عضو تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمى »
بر برلريله سويشمكده . بر برلريني آجيمقده ، اسيركه -
مكده مسلمانلر اول جسد كبي دركه اعضاسندن بر عضو ،
برألدن ، بروجعدن اشتكا ايتسه اويقوسزلغه وحماسنه
جسدك عمومى تبعيت و اشتراكه دعوت ايدر . يعنى
برعضوك راحتسز لغني ووجعك شدتي جمع اعضا
چكديكي كبي مؤمنده بويله در . اخواندن بريسنه
بر مصيبت عارض اولورسه كافه سى متالم و بريسنك مرو -
ريله جمله سى مسرور اولور ديمكدر .

ينه بومألده « المؤمن مرآت المؤمن والمؤمن من اخو المؤمن
يكف عليه معيشته ويهوطه من ورائه »

مؤمن مؤمنك آينه سيدر . مؤمن مؤمنك قرداشيدر .
معيشتي جمع و تهيه يه كفايت و معاونت ايلمليدر . آرقه سنده
مالي ، عرضي حفظ و وقايه ايمكده حقوق اخوتك
عهده سندن كليز .

« المؤمن للمؤمن كالبنيان يشدر .....

كبي نجه احاديث منيه دهواردره بوراده انبان ايديلنلري
بررمثال حكمنده قاليرشمدي بو آيات واحاديث شريفه نك
احتوايتديكي وصايايله عصر مزى يعنى بوكونكي مسلمانلرك
احوال و اعتياداتي مقايسه ايمزدن اول بزدن اول كلوب كچن

جهنم اخروي ني دكل بلدكه عذاب دنيوي ني ده چكد ره چكني
آكلامليدر . و بو طريقله او قشانلان حسياتيله
آغوشنده كي چوجغني اسلاميت تربيه سيله اسلامت
فكريله پرورده ايمليدر . ايسته يالكيز بو وقت استقبالمزى
قارنغو ، هولنك محطيدن چيقاره بيليرز . .

ترويسكى لى احمد تاج لدن

- اسلامده اخوت دنيه و بوكونكي مسلمانلر -

- ۱ -

قوانين خالقندن بشرتلك ادامه حيات ، اكتساب
رفاه و سعادت ايملر ينك يكانه مدار و مابه القوامى ،
انسانللك لازم غير مفارق اولان تعاون و تناصر اولديني
كبي افراد بشرى نقطه واحديه ، جبل متين اتحادده سابق
اسبابك الك قوتليسى فطرت انساننده مندمج حس
اخوتدر .

معلومدر كه اخوت : اخوت نسبيه ، دنيه ، قوميه
و وطنيه كبي بر چوق قسملره آريلير . بودولو روابط
ايله ارتباط ، نوع ني بشرك دستور قوام موجوديتي
اولان قوانين اجتماعيه دندر .

شريعت غراى احمدى ده « اخوت » كلمه مجله سنك
شامل اولديني خصال و حسياتلك قدر مزينته دائر
شرفوارد بر چوق نصوص و آثار وار ايسه ده آنلردن
بوراده يالكيز اخوت دنيه اسلاميه عائد بهضلريني ذكر
و اتبان ايد چكز .

از جمله كلام جليل الهيده شاننه اهتمام و يريله رك
حصرى مفيد « أئمة اياه » انما المؤمنون اخوة فاصحو بين
اخويكم « شرفصا در اولمشدر . خلاق حكيم اولان جناب
حق بو آيت جليله ده هانكي قومه منسوب اولورسه
اولسون لوى اسلام آلتنه تجمع ايمش كافه مسلمينك
يكديكرينه يابانجى اولمايوب قان قرداش كبي اخوان اولديني
و بر مقتضاي اخوت قرداشك قرداشه قارشو بر چوق
وظايفه مكلف اولمى لازم كلديكني بيان بيورمشدر .
دينده اولان قرداشاق يالكيز صورى ، قلبى بر

هر بر افراد مسلمینک یوزی کولمش وقلبندهده بر نور امید پارلامیه باشلامشدر . چونکه نوویهوره میا بو مقاله سیله اسلامیتک روسیهده هیچ بر مانعه تصادف ایتمهرك بیوک بیوک موفقیتلره نائل اولدیغنی تبشیر ایدیوردی . بو تبشیر نامه، روس حکومتک، بو کونه قدر روسیه نی اساسندن صارصان میسیونر جمعیتلرینک القا آت بدخواهانلرینه بعدما هیچ قولاق آصایه رق امری آنجق وجداندن آلان دین بابنده هر کبی سربست براقه جغنی متضمن اولوب ، اسلامیت حکومتک دین رسمیه سی اولمادیغنی حالده بیله روسیه نك شمال شرق طرفلرنده اسلام میسیونر لرینک سربست سربست کز دکلیغنی ؛ دینلرینی اورا یرلی محوسیلرینه تلتمین ایتدکلیغنی وقت حکومتجه کونا بر مشکلاته اوغرامدقلیغنی وحتی اسلامیتی اساسلی بر صورتده رکز ایتمک ایچون مکتبیلر کشاد ایدلمه سنه بیله مساعده اولدیغنی بیلدیر یوردی .

نوویهوره میانک بو مقاله سی ، مقام خلافت اسلامیه ایله روسیه حکومتی بندده کی مناسباتک پک یولنده کیتدیکی وبویله اولمه سنه هر ایکی طرف قوی بر احتیاج حس ایتدیکی زمانه تصادف ایتدیکندن احتمال طوغریلغنه ده حمل ایدرلر . بو مقاله ده اولان مقصدی تشریح ایتدکلیغنی وقت بلکه کوزل کوزل نتیجه لر چیقارمیه ده موفق اولورلر .

فقط مع التأسف شوراسنی عرض ایتمک استمرکه بتون مات اسلامیه نی سه ونیدرن بو مقاله بزلی بالعکس مکدر ایتشدی . وبتون اسلاملر طرفندن بر تبشیر نامه دییه تلقیه سزاوار اولان شو مقاله بزه بر تعزیه نامه کبی کلشدی . زیرا بو حوادث تاریخیه سی بزجه عنعناتیه معلوم اولان نوویهوره میا طرفندن اخبار ایدیلوردی . حالبوکه بویله حوادثلرک نوویهوره میانک آغزندن ایشلمه سی ایشمزه کلپور چونکه عادت، بو کبی تبشیراتی متعاقب هر بر اداره الارنده اولان اورتودوقس محافل روحانیه سی دهشتلی بر فورطنیه طوتلوب عقبنده اسلاملرک حیاتلرینی تخویف ایدن مدهش ماده لری حاوی لایحه لر طاغلیوردی . بو لایحه لرک ایراث ایده جکی ضررک اوکنی آلمیه اوغراشلورکن اوته کی تبشیر اتندنه

اخواترک بو خصوصه کی احوالی مختصر آ کوزدن کچیرمک ایسته یوزر . آنلر دین میبنده امر و توحیه بیوریلان حقوق اخوته عجبای رعایت ایتدیلر می ؟ . . !

ایسته بوسواله تاریخ ویره جکی جواب بک آجینقلی و تأسف آوردر .

قرن سمداتی متعاقب اشتعاله باشلایان هول انکیز خلافت وراثت و قومیت منازعاتی ، اهل اسلام بیننده موجود اخوت و رابطه دینه نی آلت اوست ایدهرک منفعت عمومیه اسلامیه نك گوشه نسیانه آلمسنه بادی اولمشدر .

بو احوال غیر مرضیه نك حصوله باشلیجه سبب ده طوغریسی یکانه سبب دیانت احمدیه ده امور و حقوق مسلمینک ادارسی ایچون بر دستور قویم اتخاذ اولنان اصول مشورتک ملوک مستبده طرفندن پامل ایدلمش اولما سیدر .

ایسته بو امرای متغلبه نك ارادات و اوامر مطلقه لرینه انقیادک نتیجه طبیعیه سی اولان نفاق و شقاق ، اقوام اسلامیه نی یکدیگرندن اودرجه اوز اقلاشدر مشدرکه دشمن دین و جانلری اولان اقوام ، ممالک اسلامیه نی جیر جیر قبضه تسخیرینه کچردکلیغنی صرعه بیله اوز قرداشلرینه دست معاونت لریغنی اوز اتفق خاطر و خیالندن کچمه مشدر . بونکچوندرکه اون بر و اون ایکی عص لق وقایع تاریخیه ایچروسنده صرف اخوت دینه سائقه سیله وقوع بولمش معاونت نامنه تعداد ایده جکمز وثائق غایت محدوددر .

یعقوب کمال

عالم اسلام

اسلامیت و زویه و ره میا

کچنده نوویهوره میا غزته سنده روسیهده اسلامیتک انتشارینه دائر برشی واردی صراطه مستقیم جریده معتبره سی بونی ۷۸ نجی نسخه سنده « نشر اسلام » سرلوحه سی التمه مختصر آ ترجمه ایتشدی . شهبه سز ، بونی اوقویان

نوویہ وورد میانک، پستقوسلرک بوکوستریشرلی نیچون؟
ایشته الکمراتی موجب اولانی ده بوراسیدر .

مع مافیہ پان اسلامیزم خادمیری بونکچون اولنره
عرش منتداری ایتمه لیدر لر . چونکه بویله کور اتولر بیه
روسیه اسلامینک نظر دفتی جلب ایدیور لر . اتحاد
اسلام کوکله شیور ؛ همه حال حکومت اوکنی آلمی
عکس حالده خرسیتیانلق محو اوله حق نقرانتک هریری
قولافلره عکس ایدنجه قلبلرده بوکا دائر برحس پیدا
اوله حق بر آز صکره بو حس خیال شکلنه کیره رک کیت
کیده بر تصور حالتی آله جتدر . ذاتاً بو تصور
اتحاد اسلامه یالکز خطوه لرله دکله بدکله فرسخلره
یا قلاشمق دیمکسر . چونکه هواسز منظم بر محیطده بولنان
بر آدمک هسانکی طرفدن هوادار ، ضیالی بر محیطی
کورورسه اورایه جان آته جنی طبیعیدر .

ایشته اسلاملرکده بویله مستبدانه پاییلان تضیقانه
تحمل ایدمه برک نتیجه ده همه حال الی اله و بره رک طریق
سلامت اتحاد روان اوله جقلری پک طبیعی برشیدر .
دها شوراسنی ده عرض ایتمک ایستهر مکه نوویه ووره .

میانک بویله اصلسز خبرلر اویدره رق اهالی بی سلاملر عابنه
آیاقلاندر میه چالشه سی پستقوسلرک لایحه لر تقدیم ایدره رک
سن سینود محکمه روخانیه سنک امر چبقارمه سی هسی
خرستیانلق نامندن یاییور . فقط «صاغ بناغمه کورورلر سه
صولتی ده طومه لیسک» دیره رک مفرطانه اتر ترجم کوسترن
خرستیانلقله اسلامیری تضیق التنده ایکلته م حیاتلری
تأمین ایده جک مکتبلری برر بهانه بولوب قیایلمده
کنیدیلری سنیل بر اقلم دیهن بر پاپاسک سوزلری
آردسنده تماس ایده جک هیچ بر نقطه یوقدر . بری
شفقت ، مرحمت ابرازی توویه ایدیور . دیکری ایسه
ظلمه خو تخوارلقه دعوت ایدیور . روس وطنداشلیزمه
بورالری نظر دقتلریندن دور طوماملری عاجزانه اخطار
ایدهرز .

ترویسیکی لی احمد تاج لدین

میدانده هیچ بر اثر قلموردی . ایشته اونکچون بو
طالعسز غزته جنک آغزندن بویله شیرلی ایستماک
ایچون قولقلمزنی طقامق درجه سنه گلشز .

فقط نه قدرده طالعسز ایتمکه بوکونده زوالی عین
طالعسز لکک قارشوسنده بولنیور .

اوت . نوویه وورد میانک برسندن بری یادیغی بوکی نشر -
یاتی متعاقب روسیه ده اسلاملرده هر طرفدن بدینانه چهره لر
نمایان اولیه باشلادی . حتی بعض یرلرده بوزوالی عنصر دن
شبهه ایدلمه بویه باشلاندی : قران پستقوسی سان سینود
محکمه روخانیه سنه بر لایحه تقدیم ایدره رک لایحه سنده روسیه نک
هر طرفنده پان اسلامیزم فکری طاغیلهرق اتحاد اسلامک
تملری قورولمق اوزره بولندیغندن بحث ایدره رک بونک فصله
بر چاره سنی بولوب اوکی آلمسی خصوصنده رجا و نیازده
بولنیور .

استرخانده شورای اسلام جمعیتی تحت حمایه سنده
کشاد ایدیلن ذکور وانات مکتب ابتدائیی برلی مامور لر
طرفندن قبادیلهرق بش یوز قدر طنبه و طالبات ایشسز
کو جسز سوقاقلرده سورینیور ، نهدن بویله باییورسکرز ؟
سؤالنده : بوندن بر قاچ ای مقدم ممالک اسلامیه ده
تحصیل ایدره رک عودت ایدن اوچ معلمک ، مکتبدن طرفینی
امر ایتمشدک فقط مکتب اداره سی بوکا قولاق اصمادی .
ایشته بونکچون بوکون مکتبی قاییورز . . ! « جوابلری
ویریاییور .

اوقاده مدرسه عالیهنک صوک درجه تحت ترصدده
بولندیغی ایشیدیورز . عجبا ! نه اولدی ؟ نهدن بویله
یاییورلر ؟ دینجه « پان اسلامیزمدن قورقوبورده اونکچون . . »
دیورلر . یا ! دیمک شایان تقدیس بویله بر حرکت وارمش ؟
یوقسه خفی جمعیتلری ده کشف اولمش می ؟ سؤالنده
آنحقی متحیرانه بر طرزده اوموزلر قالقهرق نوویه وورومیا
وروسکی ازناما کی غزته لرک مندرجاتی کوستریور .
بونره بقارسا کز روسیه اسلاملری ک مسود

واک بختیار بر حیات ایچورسندنه واک عالی بر موقعده بولندیغی
کورورسکرز فقط میدانده یرلری غضب اولنان مسکین
قیرغیزلره معلملری طرد اولنوب مکتبلری قبادیلان
زوالی تاتارلردن باشقه کسه پی کوره مزسکرز . او حالده

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا ...

صاحب لری : احمد تاج الدین

و یعقوب کمال

آبونه بدلی

مالک عثمانیه ایچون

سنه لکی ۵۰ غروش

آلتی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی

۴ آلتی آیلنی ۲ روبله

سائر مالک اجنبیه

سنه لکی ۱۲ آلتی آیلنی

۶ فرانقدر .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۱

وجعناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا...

مدیر مسئول :

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بابزید

چادر جیلرده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیه

عائد مقالات و آثار

مع المنونیه درج

اوله جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی واحوال عالم اسلامدن باحث هفتلق مجلهدر

ناریخ تاسیس ۳۲۸ مولدالتی

جلد : ۱

۱۵ نیسان ۲۲۶

پنچشنبه

۱۸ ربیع الآخر ۳۲۸

عدد : ۲

میدانده هیچ برشیلر یوقدر دیه جک اولورسه ق دخی جاژدر .

اوت روسیهده « مسلمانلر اتقاقی » جمعیتی بر آرالقی خبلی تجسم ایتشدی ، فقط صوگنی استبداد حاضره بوتون محو ایتشدیر دیه بیلورز ، هر نه قدر افکار عامهده باقی ایسهده عملیاتده اثری قالماش و تطبیقاتی امکان خارجه چقمشدر .

لوندرده تاسیس ایتمش بعض هندستان حمیتمندانی حمایهسندنه بولنان « هندستان جمعیت خیریه می » ده وار ایسهده ، آنجق نامی وار دیککن بشقه برسوز سویله نه مز . فقط عالم مطبوعانده اتحاد کله لری سویلنمکه باشلادینی ایامدن بری اهل اسلام میاننده مناسبت تزیاید ایتمکده اولدینی کورلدی . بونون مسلمانلرک مقام خلافت عثمانیه یه اولان رابطه دینه لری یومافیوما تزیاید ایتمکده اولدینی قابل انکار دکلدر . خصوصاً مصر ، و تاتارستان مطبوعاتنک بوفکره بیسوک خدمت ایتمش اولدقلریده شهیدن عاریدر .

بوتون دنیاده اوچوز ملیوندن زیاده مسلمانلر متجد اوله رق حرکت ایده جک اولورلرسه ، غایت دهشتلی بر قوه جامعه تشکیل ایده جک لرینی بیانه حاجت

تبریک

سو کیلی پادشاهز افندمنر حضر تلرینه جلوس هایونلر- ینک دونکی کون سنه دوریه می اولمق مناسبتیه تبریکات خالصانه مزی عرض و تقدیم ایله ، شو یوم مبعجلت ده لک چوق دفعه لرتکر ایتمه سنی جناب خدادن دیلررز .

« پان تورانیزم »

دنیاده « پان اسلامیزم » ده وار « پان ژرمانیزم » ده وار بوکی سوسیته لر ، قومیتلر اولدینی کی بونلرک مقاصد وافکاری ، واقفان تحرکاتی هر کسجه معلوم و آشکار اولوب : بلغارستان ، صربستان ، قره طاغ ، رومانیایا حکومتلرینک تاسسی « پان اسلامیزم » سایهسندنه اولدینی کی بوکونکی آلمانیه دولت فخریه سنک بوتون موجودیتی ده « پان ژرمانیزم » ثمره سیدر . اوستریاده موجود اون ایکی ملیون آلمانک اوچ ملیونی « پان ژرمانیزم » ک خادم و مروج افکاریدر . عن اصل بواسامیدن تولد ایتمش کی ، بزم مسلمانلرده دخی بر « پان اسلامیزم » تسمیه اولنور نام اتحاد شایع ایسهده حقیقتده همان همان

شعبه موقت وظیفه سنی ایفا ایدر . بو ایسه معنا اتحاد اسلام اساسندن هیچ بشقه برشی دکلدرد . کینه اتحاد اسلام اساسی بالتام باقی اولمق شرطیله « پان تورانیزم » میدانه کله بیله چکی شبهه دن عاریدر . ده مختصر جه عرض ایتک ایجاب ایدر سه « پان تورانیزم » همان « پان اسلامیزم » که مقدمه سیدر . نفس امرده اتحاد اسلام ناصل بر بیوک قوت تشکیل ایده جک ایسه ، اتحاد اقوام تورانیه دخی عین قوتک بر مقدمه معاونه سی اوله بیله چکی قطعی در . و آبروجه حد ذاتنده دخی بیوک بر قوت تشکیل ایدر .

یتیم سکسان ملیونلق بر قلوب متحده ، بر مات متمدنه ، بر دین ایله متدین ، بر لسان ایله متکلم ، متحدا و متفقا علم و معارفده یداً بید ترقی ایده جک اولورلر سه ، دکل یالکیز کنیدیلیخی ورطه هلاکتدن تخلیص ایتک ، بلکه بوتون عالم انسانیتی نور عرفانله تنویر ایده جکمزده شه می اولنور . صلح و سلم کده یکانه خادمی اولورز .

بو کون اصلاولر بزدن زیاده دکلدرد ، ژرمانلر ایسه عدد اعتباریله بزم قدرده اوله من ، شجاعت ملیه من ایسه ، عصر لرجه کویسترمکده اولدیغمز محاربه لرده ظفریاب اوله رق شان معنوی و ماده مالک اوله من ایله مثبت در .

هرته قدر بو کون مدنیت نقطه نظرندن ملل سائر هیه نسبتله کری قالمش اولدیغمز دن بعض بدینان بزه نظر عدوان ایله نظر ایدر لر سه ده ، استعداد فطریه مزیده کیمسه انکار ایده من . بز غیرت دینی و ملیه من ایله جدی صورته تشبث ایده رک ، ماینمزده اولان بعض شخصیات و شهوانیات و اغراض فاسده لریده ازاله ایده رک ، اروپا ! اروپا دیه پک اوزولموب کمال جدیت ایله هر اموره وجدانمزی حکم طوته رق وار قوتمز ایله سعی و غیرت ایده جک اولور سه ق ، کندی استعداد و قابلیت مزی بوتون کائناته قارشی اثبات ایده بیله جکمز اظهر من الشمس در .

اسباب اتحاد وسیله اولیه سی اولمق اوزره بو کون استانبول ترکیه سی ده ساده لشدیریر یله رک بوتون اقوام تورانیه ایچون بر لسان عمومی اتحاد اولملیدر ،

بو قدر . ذاتاً دیانت اسلامیه بو قوه جامعه نیک بالفعل مروج و خادمی در دیه بیلورز .

بز شیمدیک پان اسلامیزم مسئله سنی سکوت ایله کچلمده ، عن جد کندی مللز اولان « پان تورانیزم » دن اوفاجق بر خاطره قارئین کرامه عرض و بیان ایده لم : عثمانی ترکیری ، روسیه تاتارلری ، آذربایجان ، قوبان تاتارلری ، آسیای وسطی اوزبک و ترکمن لری ، و سیریه تاتارلری ، و چین غربی مغولستانی ، ترکستان چینی ، و مرکز چین ده کائن آلتی شهر تاتارلری ، صالاریه تورکاری ، تاونکیکن حدودینه قدر بر سلاله متسلسله ، تورانیه درکه ، بو کون بر خریطه یاییله جق اولور سه ، دهشتی بر موقع جغرافیه اشغال ایده رک ، عالم سیاسییه دخی باشقه بر نیک ویره جکدر .

بونلرک کافه سی عن اصل مفول جنسنه منسوب اولوب جمهله سی دین مبین اسلام ایله متدین همان یوز ملیونه قریب بر قوم واحد درکه هر لسان ترکی ایله تکلم ایدر لر . بویله بر قوه جسیمه نیک اوک آباق اوله جق رهبری و قادی ، هیچ شبهه سزدرکه بو کون اوج ترقی ده جمله سنه فائق اولان عثمانی ترکیدر .

فی الحقیقه بو کون عثمانی ترکی لسانی ، استانبول عثمانی لر دن ماعدا کیمسه آکلایه میور ایسه ده ، فیما بعد عثمانی ترکی لسانی بر طرز جدید ایله تقدم و ترقی ایتدیر یله رک ، عموم اولاد ترک ایچون آکلایشله بیامه سی در جه سنه قدر ساده لشدیر یلکه ده ؛ ممکندر . و باکده یوما فیوما ساده لشدیر یله جک اولور سه ، عن قریب عموم ترکیه تکلم ایدن اقوام ایچون آکلانه بیلور خالص بر لسان تورکی میدانه کله بیله چکی ده امید اولنور ظن ایدرز . بو کون عثمانی ادبیاتی ظن اولنه رق پیاسه ده تداول ایدن الفاظ مهمه ب معنا ، و رابطه سز لغات اجنبی شامل جله لر ، هیچ شبهه سز انسانیت نامنه اورتالقدن سیلنه جکدر . بوندن سوکره بونلریده کوره میه جک بر عما تصور اولنه من ظن ایدرز .

« پان تورانیزم » دن اساس مقصد عموم کره ارضه موجود اهل اسلامک مطلوبی اولان « پان اسلامیزم » دن بشقه بر شی اولموب ، بلکه کینه اتحاد اسلام داخنده بر

بزم ایچون قالمش برشی وار ایسه اوده یالکیز چالشمقدن عبارتدر . ژاپونیا اوکزده بر مثال مجسمدر ، ملل متمدن دن صنایع و مخترعاندن هر نه که لازم ایسه آلدی یورودی ، اوتوز قرق سنه ظرفنده غایت بیوک ایمیرا - طورلق اولدی . بوندن اوتوز سنه مقدم ژاپونیاک اسمنی بویله کیمسه بیلمدیکی حلاله بوکون ژاپون اسمنی هر کس تقدیس ایدرجه سینه یاد ایتمکددر . بوایسسه یالکیز سعی و غیرت و فکر ملیت ایله میدانه کلشدر .

حمیت ملیه و غیرت دینه اولمزسه ، یالکیز بر آتوب طوتمق ایله ایش کوریلمز ، مملکت اصلاح اولنه مز ، حمیت ملیه لری اولوبده وطن و مملکت لرینه محبتی اولانلر بر آزده فدا کارلق کوسترمه لی ، اونبش یکر می سنه آوروپاده آج و چپلاق سفالتلر اختیار ایدن کنجلمز ، فیزان و طراباس غرب چولارنده سسورونه رک وطن تهلهکه ددی باربار باغران ادیب لرمز ، بوکون وطنک حیاتی لارنده اولدینی حلاله یالکیز بر بوغازلرینی دوشنورسه ، شبیق البسه لره فایطون لره مغرور اولور لر سه ، ملت اسکیندن آغر یوکلر آلتنه کیررسه ، بونی کوره کوره سکوت ایتک هپ حمیتسز لیکدن بشقه برشی دکلددر . قوه اجباریه اصحاب حمیتک آغزینی قاپاتیر . قم لریده کسیر ، غزته لریده قاپاتیر ، فقط بونلردن بر نتیجه مفیده حاصل اوله ماز . حمیتسز مملکت حمایه اولنه ماز . شو حلاله بز بر آزده کوزلریمزی آچلم : نه ایچون بز حمیت ملیه مز ی ضایع ایتدک ؟ سبب ندر ؟

بونی تقش ایدرجه اولورسه ق مری لرمزی خاطره کتورمه لی بز ، بزی تربیه ایدنلر هپ اجنبی ، آنلر بزی کندی مسلتک لرینه موافق صورتده تربیه ایتدیلر ، وحالا ایتمکده درلر ، بونلری اوزون اوزادیه سویله یه چک اولورسه ق مملکتی و مانی مظلم بر فلاکت ایچنده کوره جکیز . شو حلاله بز دخی کندی هویت مز ی اثبات ایتک ایسترسه ک استقبالمزی ملاحظه ایتمه لی بز .

بزم استقبالمز و عموم عالم اسلامک استقبالی تکرار ایدیدیورم ، بو مقام خلافت کبرایه مربوط در و مقام مبارکک حیاتیده ، عموم اهل اسلامک حیاته باغلیدر . خصوصاً اقوام تورانیه ک حیاته باغلیدر . شو حلاله

مطبوعات سایه سنده بو فکر کمال سرعتله ترویج اولنه بیلور . غزته لره بوبابده خصوصی ستونلر آچلمه لیدر . بو فکرده عموم اقوام تورانیه ک اشتراک ایده جکی شه سزدر .

بوکون بوتون عالم انسانیته مسلم و معلومدرکه : عصر حاضرده اک ترقی ایتش بر فکر وار ایسه ، اوده فکر ملیتدر . آلمانلرک ترقی لرینه باعث اولان سبب لریک برنجیمی فکر ملیته اولان ارتباط لریدر . ایتالیا دولتی آوستریالیلر بویوندر یغندن قورناران برشی وار ایسه ، اوده فکر ملیتدر . بوکون اوفاجق بر فنلاندیه افکار ملیه سایاسنده هان هان روسیه دولت فخریمه سنک ظلمندن قورتلق اوزره در .

مینی مینی ژاپونلر حمیت ملیه لری سایه سنده دهشتلی روسیه دولت معظمه سنه الی الابد قاپانمز بریاره آچمشدر . ایشته کینه شوملیت توارینه (ویاخود اسلامیه دیلم) آمال سیاسیسه سیله درکه . بوکون عموم اهل اسلامک کوزلری عثمانی حکومت توارینه سینه معطوفدر ، عثمانی ترکلرینک حیاتی عالم اسلامک حیاتیدر .

بوکون رأس کارده بولنان ترک لردن صادر اولاجق اک کوچوک برخطا ، ایلروده عالم اسلام ایچون موجب خسران بررخنه آچه جقدر .

شو حلاله حکومت جدیده عثمانیه مز ارکانک اغراض شخصیه و آمال نفسانیه لرندن واز کچهرک ، اسلامیت و انسانیت نامنه یکووجود اوله رق حرکت ایتمه لرینی عن صمیم القلب تمی ایدرز . بزلی دائمی یاس ایچنده یوارلیان برشی وار ایسه ، ملتسز ارکانک اوز آرالزنده چارشمه لریدر . بر فرد واحدک ، یا که وظیفه سنی بیلمز بردنی موقعی محافظه خلیاسیه امور دولته رخنه آچق اجانبه احما ایتک کبی دنا ندرده بولتمق زمانی کچمش . اداره مشروطه بوکبی ضلالتنه میدان بر اقامشدر . بوکون عثمانی ملتی ایچون حیات میدانی آچلمشدر ، فقط بوکره استفاده ایدمز لرسه الی الابد خسرانده قاله جقدردر .

بوزمانده ترقی ایچون هیچ برمانع یوقدر ، عصر حاضرده هرشی اختراع اولمش ، حاضرشمش دیمکدر .

نه ایچون یکدیگر مزه ال اوزاتما یهلم ؟ نه مانع وارکه
 یکدیگر مزه قارشى قرده شلغمزى اظهار ایتمه یهلم ؟ نه ایچون
 لسانلرمزى برلشدر میهلم تانارلر نه ایچون عثمانلی مطبوعاتسندن
 استفاده ایتسونلر ؟ ترکلر نه ایچون تاتار غزته و کتابلری
 او قومقدن محروم اولسونلر ؟ یا جزئی بر حمیت ملیه سنی
 اولانلر بونلری ملاحظه ایده جک اولورسه ، کندی
 کندندن حیا ایدر اوتانور . بزله ایسه بونلری ملاحظه
 ایتمکدن دخی عاجز می یز ؟

بزه قالورسه وقت کچیر میوب ال برلکی ایله چالشمه لی ،
 بر آن اول پان تورانیزم اسبابنه تشبث ایتمه لی . معلومدرکه
 بو کچی مسلککری تعقیب ایچون مخصوص آرغانیزاسیون
 تأسیس اولنمه لی ، عموم اقوام تورانیه ایچند هر فکره
 خدمت ایدر آدملری ارامالی بولمه لی ، همان مکاتبه
 و مراسمله میدان لری آچمه لی ، مرکز لری تعیین ایتمه لی ،
 مطلب لری تخصیص ایتمه لیده محور مطالبی صراط مستقیمه
 توجیه ایتدیره رک ، بر آن اول ایلری آرش دیبهرک
 کمال منانت واستقامتله یورومله یز . هر اصحاب حمیت
 وغیرت و هر خادم ملت و مملکت ایچون سلوک ایده جک
 بر طریقت و مسلتک وار ایسه ، اوده پان تورانیزم
 طریقی و پان تورانیزم مسلکی در ، راه حقه سلوک ایتک
 استیانلر بو طریقتی اختار ایتمه لی ، بوتون افکارو آمانی
 بوکا حصر ایده رک ورد زبان ایتمه لیدر .

بزم ایچون یکانه مطلب بودر ، یکانه مقصد بودر ،
 و کشف اولنه حق بر یکی امریقا وار ایسه اوده بودر .

عبدالرشید ابراهیم

انتشار اسلام

حضرت پیغمبر بر دین جدید ایله بعث اولنمش
 ایدی . دینی اول امرده جزیره العرب اهالیسی ، قوم
 نجیب عرب قبول ایتدی . چیغرنندن چیقار یله رق نه
 ایدیکی بیلنمه جک بر حاله کتیر لکدن صکره کندولرینه
 قبول ایتدیر مک ایسته نیلن ادیان سائره نی حریت قومیه لرینه ،
 فکر استقلال لرینه ، طبعیعتلرینه موافق کورمه یین او
 ذکی ، جسور ، فعال عربلر ؛ مساوات فی الحقوق ، عدالت

و حریت کچی حقایق ازلیه اوزرینه مؤسس بولنا دین
 اسلامی قبوله تردد ایتدیلر ، اونی حیاندن دهامقدم
 بر حقیقت اولمق اوزره تلقی ایتدیلر . محافظه سنی جانه
 منت بیسلیدلر . هیچ بر حکمداره تبیت و صدای
 وجدانیلرندن بشقه هیچ بر امره انقیاد ایتمین بو قوم نجیب
 قرآن کریمک فصاحتنه قارشو مبهوت و احکامنک علویتنه
 حیران اولدی . اون سنه یه بیلله وار میان بر مدت قدامه
 ظرفنده بالجمله عادات کریمه و معتقدات باطله سنی ترک
 ایدرک ، صرتمده کی رداء و حشتی آتهرق مدنیت اسلامیه
 درجه سنه ارتقا ایتدی . میلیونلره وار ان افراد ایله
 لواء الحمد محمدی آلتنه التجا ایلدی . عصر لردن بری
 چوللرینک قورنده متفرق بر صورتده کشت و کذار
 ایدن بر امت تاریخده ایلک دفعه اوله رق اتحاد ایدیور ،
 بر حکومت فاضله تأسیس ایلدیوردی .

دها آلتی یوز یکر می ایکی تاریخ میلادیسنده رؤسای
 قریشک نظر تعقیب و تجسسندن مصون اولمق ایچون
 ایزبه یرلرده کیزلره رک ، صاپا یوللردن طولاشه رق مکة
 مکرمه دن مدینه منوره هجرت ایدن بی ذیشان هجرتک
 سکیزنجی سنه سنده اهل توحیددن اون بیک جنکاور
 ایله مکة مکرمه بی قبح ایتدی ، اوتنجی سنه سنده یوز
 یکر می بیک اهل اسلام ایله حجة الوداع اجرا ایلدی .
 تابعلرینک عددی ایسه میلیونلره بالغ ارلوردی .

اشبومو فقیات سربعه کر چه کوزلری قاشدیر یوردی .
 لکن بو ، دین اسلام ایچون من غرفاه اعداد اولنن
 ترقیات آتیه نک دهایلک خطوه سنی تشکیل ایدیوردی .
 حضرت پیغمبر عمومه بعث اولنمش احکام اسلامیه بتون
 انسانلره خطاب ایدمش ایدی . دین اسلامی قبول
 ایدنلرده ، ایتنلرده لسان شریعتده امت محمدیه یاد
 اولنیور ؛ یالکر برنجیلر امت اجابت اولدقلری حالده
 ایکنجیلر امت دعوت درجه سنده قالیوردی . دین
 اسلامی یالکر نفسی ایچون قبول ایدیویور مک کافی
 دکدی . احکام اصلیه سندن اولان امر بالمعروف ونهی
 عن المنکر قاعده سنجه اشبو دین عالی بی هرکسه تبلیغ
 ایتک مدنیت اسلامیه نک محاسنی ارا نه ایلک لازم
 کلیوردی .

تشدید ایتش ایدی . مذهباش بولندقلری روملرکده غالبیتی مغلوبیتدن زیاده اولمادیغندن آنلردن ده بر فائده کوردکلری یوغیدی . حالبوکه رسول اکرم مشهور عهدنامه سیله بتون عالم نصرانیتی زیر حمایه سنه آلپور ، آنلره صالح و مسالمت وعد ایدیوردی . ایشته سوریه و عراق قبائلی بر طرفدن بتون عالمه شامل اولان عدالت اسلامیه دن ، دیگر طرفدن نصاریه قارشو وعد ایدیلن حمایه مخصوصه دن استفاده ایچون رسول اکرم حضرت تریینه التجا ایتش و حمایه سنی نیاز ایتش ایدی . حتی ایلروده ایران محارباتنده عسکر اسلام میاننده بر چوق نصارای عرب کورلمشدر .

آنحقیق دین اسلامک بتون عالمه تعمیم و نشری بر ییللق ، اون ییللق بر ایش اولمیوب عصرلره ، زمانلره محتاج ایدی . رسول اکرم حضرت تلمری ایسه احوال طبیعیه ده سائر انسانلردن فرقلی اولمیوب آنلرکی مرضه و موته معروض اولدیغندن اشبو امر تبلیغک امته تودیعی ضروری ایدی . آنکچون اول امرده عراق و سوریه ده گوشه نشین اغتراب اولان قبائل عربی رایت اسلام آلتنه آلدقندن صکره دین اسلامک اقوام سائریه تبلیغنی اصحاب کرامنه وصیت ایله ارتحال داربقا بیوردیلر . خلفاء راشدین حضرت تلمرینک ایلك دور حکومتلرنده تکالیف شرعییه و یرمه مک مقصدیله ظهوره کلن ارتداد مسئله سی بر طرف ایدلدکن و بو وجهله اتحاد اسلامه ایندیلمک ایسته نیلن ضربه ازاله اولندقدن صکره تدریجاً سوریه و عراق عربلری دائرة اتحاد آلتندی . اجنبی حکمداران و سفرا سنه لازم کلن حرمت و رعایتی بیله تقدیر ایدمه جک درجه ده مناسبات دولیه بیگانه بولنان حکومت ساسانییه بر درس تأدیب و یرمک صره سی حلول ایلدی .

بر توحید قوی و تألیف قلوب سایه سنده آرتق بر جمعیت معظمه حالنه کلن ملت اسلامیه برالنده سیف جلادت ، دیگر النده میزان عدالت اولدیغنی حالده جزیره العربک خارجنه تخطی ایدنجه قارشو وسنده ایکی دولت معظمه کوریور : بری بر دین سماوییه اعتقاد ادعا سنده بولندقدن بشقه حکمداری رسول اکرمه حرمت و سفیرینه رعایت

فی الحقیقه رسول اکرم حضرت تلمری ده هجر تلمرینک آلتنجی سنه سنده مخصوص سفیرلر اعزام و نامه لر تحریر ایدرک بتون اقوام و امم متجاوریه دین اسلامی تبلیغ ایتش ایدی ؛ لکن آنلردن حبشه نجاشیسی اصمحه و قیصر روم هراقلیوس کی دعوت و افعه یی نلقی بالقبول ایدنلر اولدیغنی ، مصر مقوقس کی تردد کوسترنلر بولندیغنی حالده ، ساسانیلرک حکمداری خسرو پرویز کی نامه هایونی تمزیق و سفیر نبوی یی تحقیر ایدنده واردی . دین اسلامک شایان تمسخر بر شی اولمادیغنی و بر سفیرک تحقیر ایدیه میه جکنی کوسترمک احکام شرعیه نک مقبولیت و مقبولیتی ماده و فعلاً ارئه ایلك الحجاب ایدیوردی . لکن دین اسلامی اقوام سائریه نقل و ایصال ایچون جزیره العربک خارجنده توطن ایتش و قسم اعظمی تماس حالنده بولندقلری امم عیسویه دن اخذ دین ایتش اولان قبائل عربی لواء الحمد محمدی آلتنه آلمق و جیه دن ایدی . ذاتاً بو قبیللرک مسکن و مأوا سی اولان مملکتلر بر طرفدن شرقه پیشدادیان ، کیانیان ، اشکانیان ، ساسانیان کی اسملره اجرای حکومت ایدن سلاله لر ، دیگر طرفدن غربده تعاقب ایله یونان ، روما ، روم حکومتلری بیننده صیقه شمش ؛ کندیلری ده آنلر بیننده کی بیتوب توکنمک بیلمه ین محاربات و مقاتلات آرد سنده ازلش قالمش ایدی . حتی بونلر جزیره العرب قبائلی بیننده جاری خصومت دائمه حالنه مبتلا اولدقندن بشقه بر مصیبت زائده اولمق اوزره جو ارلرنده بولنان ایکی دولت معظمه یه مقدمته الحیشلک وظیفه سنی ده ایفا ایدیوردی . عراق جهتنده بولنان حیره لولر ایرانیلرک ، سوریه جهتنده بولنان غسانیلر ایسه رومالولره ، روملرک مقدمته الحیشی ایدیلر . ایکی دوات معظمه بیننده محاربه یه آنلرده اشتراک ایدرلردی . آنلر بیننده متارکه عقد ایدیلورسه کندیلری مقاتلات دائمه لرینه عودت ایلرلردی . حاصلی طوروب دیکتندکلری ، حضور و راحت یوزی کوردکلری یوغیدی . علی الخصوص ایران حکومت مجوسیه سنک زیراداره سنده بولنان حیره اهالیسی اوتنه دن بری حکومتلرینک مظالم و تعدیاتنه معروض اولدقلری حالده دین عیسوی یی قبول ایتلملری عداوت مذهبییه تحریک ایدرک حقلرنده کی مظالمی

اولان یالکز ایران عسکری دکلایدی . عسکر اسلام ایله برلکده ایلك شمعسه سیله جزیره العربدن طلوع ایدن مدنیت اسلامییه قارشو ایران مدینتی ده محجوبیتندن دار پرده خفایه چکلدی . کسر الرک استبداد و تحکمندن بیزار اولان اهالی کندیلمکندن عدالت اسلامییه التجا ایتدی . حکومتلریله برلکده محوسیلیکی ده ترک و دین اسلامی قبول ایلدی .

لکن محوسی ایرانک ضایع ایتدیکی حکومت ملیهینی استرداد ایچون مسلم ایران هیچ برفرستی فوت ایتمه مشدر . بالمله اهل اسلامک بر موهبه الهی ثاقی ایتدیکی اهل بیت محبتی عادتاً انحصار تحتیه آلمغه قیام ایتدیکی کبی نه وقت شرفان کنندی فکر ملیسنی استحصاله مساعد بر ذات اله کچوردیسه آنک قدسیتی سپر اتخاذایدرک آمالنی ترویجه چالشمقدن کیرو طور مامشدر . مقصده وصول ایچون دینده تفرقه احدانندن بیله چکنمه مشدر . هله ایران فاتح اعظمک حرکت استیلاکارانه سنی هیچ بروقت عفو ایتمه مشدر . حضرت عمر کبی وجودی یالکز تاریخ اسلام ایچون دکل تاریخ عمومی ایچون دخی باعث شرف اولان بر ذاتک حیاتی بر ایرانی طرفندن افنا وازاله ایدلیدیکی کبی اسمنک دخی هیچ اولمازسه ایرانده حرمتله یاد اولنسنه ممانعت ایچون هر درلو اسباب اعداد اولنمشدر . ناشردین اولان اویله بر ذاتک بغض و عداوتی حب اهل بیت ایله قارشولشدر یله رق ارکان دین عداپینه ادخال ایدلمشدر . لکن شمدیدیکی ایرانی قرداشلریمز اشبو مسلك تفرقه کارانه نک عالم اسلامه ایرات ایده کلیدیکی مضراتی تیقن ایتمه لریله بو درلو اختلافاتک ازاله سی زمانی چوقدن بری حلول ایتش اولدیغنی تسلیم ایتکده واسبابنی اعداده چالشمقده درلر .

محمود اسمد

الجهد والمجاهدة

ترکچده وار قوتی بازویه ویره رک چالشمق یعنی اولانجه قوتی صرف وابدال ایله مک معناسنه اولان (مجاهده) فی الاصل مشقت معناسنه اولان جهددن

ایدن بیزانس حکومتی ، دیکری آتش پرست اولملقه برابر حکمداری رسول اکرمک نامه هایوتی پارچه لیه رق سفیرینی دوچار حقارت ایله یں ساسان حکومتی . دها هجرت نبویه دن چوق وقت اول نازل اولان سوره رومک ایلك آیتده اشبو ایکی ملتدن برنجیسنک ایکنجیسنه قارشو مغلوبیتندن متأثر اولان اهل اسلامه تسایت ویریلیور ، و قریباً دشمننه قارشو نائل ظفر اوله جنی تبشیر بیوریلیوردی . ایرانیلرک روملره غلبه سنه اسف خوان بولنان مت اسلامییه طقوز سنه صکره روملرک غلبه سیله اعلان شادمانی ایلوردی . هراقلبوس کبی ممنونیت محمدیه یی احراز ایتش ، بر حکمداره تابع اولان روملر - ولوکه ظاهرأ اولسون - وحدت الهیه یه نائل اولدقلری خالده ، خسرو پرویز کبی « او بنم مکتوبی پارچه لدی سن ده آنک ملاکنی پارچه پارچه ایت » دعاسنه معروض اولمش بر حکمدار معیتده بولنان ایرانیلرایسه آتسه عبادت ایدیوردی . برنده کی احبار و رهبان عقللری ایردیکی قدر بر دین سماوینک احکامنی تعلیم ایدیور ، دیکرنده کی کاهنلر خنقی طواغت وشیاطینه عبادت ایتدیر بیوردی . اهل اسلامک بوایکی قومدن ایکنجیسنه قارشو حرکت ایتمی طبیعی و معقول ایدی . ایتسه اعلاء کلمه الله ایله اخوت و مساوات و عدالت فکر لرینک اقوام متجاوره یه نشرینی کندیلرینه بروظیفه مقدسه قیلان اهل اسلام ایلك قوتیله ایران اوزرینه یوردی . هنوز صفوت ابتدائیه سنه خلل کلدکن بشقه قبول اسلام ایله روحلری پک چوق تعالی ایدن وحق و حقیقت اغورنده اولمکی اذواق دنیویه نک جله سنه ترجیح ایله یں بر امت جدیده نک صولتنه قارشو ، اساسی ظلم و استبداده مستند اولوب عصر لردن بری سوء استعمالات ایله ایچنه کووه دوشمش کوتوک حالنه کلن حکومت محوسیه نک نه قدر مدت مقاومت ایده بیله جکنی کسدر مکدن قولای برشی یوقدر .

یدی سنه دوام ایدن بر مبارزه نتیجه سنده اکسره نک بیکار له سنه لک تخت و سلطتی زیر وزیر اولدی . حکومت محوسیه الی الابد افول و ایران ممالکی باشند باشه ممالک اسلامییه التحاق ایتدی . بو مبارزه جسیمه ده مغلوب

اعدادن مصونیتہ، ادامہ صلاحنہ عائد اولدینی عندالدقیق میدانہ چیقار.

اسلافنک مجاہدات جدیدہ سبب مباہاتمز اولان کثرت و توسمک دکل توسیعنہ بلکہ حفظ و وقایہ سنہ بیلہ غیرتمز اولمادیغنی و اولسہدہ غایت ضعیف و قلیل ایدوکنی سویاہمک آجی بر حقیقتی اقرار و اعترافدر .

« کشی نقصاتی بیلیمک کبی عرفان اولاماز »

هنر و معارفی، علوم و صنایعی ایلہ بر وقت دنیایہ غبطہ بخش حیرت اولان مسلمانلر بوکون یر یوزندہ موجود اقوام متمدنہدن خصوصات مذکورہدہ غایت کردہ و موجودیت قومیه و سیاسیه لری جدآ تہلکہدہدر . تہلکہنک کمال عظمتیلہ یوز کوستردیکنی کورمک و بیامک ایچون شو عصرده انسانلر اوزرنده حکمفرما اولان قوتی و آنک اسباب و مواد متنوعه سنی یقیندن بیلہرک تدقیق ایتمک و دفع مدافعه چارہلرینی دوشونمک و صکرده خلاصنہ قوشمق زمانی، چوقدن حلول ایتمش اولمغله برنجی خطوہ مجاہدہ مز بو جہتہ دوغری آتیلیمش اولمق لازم کلیر .

بر قسمنک مالیلہ دیگر قسمنک جانیلہ و یا ہم مال و جانیلہ مجاہدہ یہ مجبور اولان اسلام قرداشلریمیزی احوال زمانہ مزہ کورہ دالدقلمری خواب غفلتدن اویندیر مغہ مأمور ارباب علم و فکر اولان مقتدایہ صنفنہ منسوب آرقاداشلریمز جمیع مشاغلدن مقدم تیغظ و انتباہہ دعوت و لزوم انتباہی طرق مناسبہ ایلہر طرفہ مسکون اخوانہ افادہ و ایصال ایتملی و مجاہدہ یی بالفعل کندیلری کوسترمہ یہ باشلامالیدر . اعصار ماضیہدہ بسط و محدود اولان اسباب محافظہ زمانمزدہ تکثر و تشعب ایتمش و هر بری زیادہ جہ چالیشمق و عطالتی ترک ایتمک صورتلریلہ الہ ایدیلہ چکی دکل یالکمز فکر آ تصدیق کوز ایلہ کورلمکدہ کونشدن دها زیادہ پارلامقدہ بونتمشدر .

اعمی اولمایان بر کسمنک ضیای شمسی انکار ایدہ . میہ چکی کبی شمیدہ اسباب سعادت و استراحتک علوم و معارف ، فنون و صنایعده و بونلرلہ تکامل و ترقیدہ و خصمنہ بو زمیندن غلبہدہ اولدینغی و بونلرہ مالک

و یاقوت و طاقت معناسنہ اولان جہددن مأخوذ و عربجہدن لسائمزہ منقول و لسان قرآن ایلہ انجق مؤمنلرک وصف خاصی اولمق اوزرہ مذکور برکلمہ مبارکہدر .

مؤمن و مسلم افراد بشر جناب حقک وجود و وحدانیتی و رسول ذیشان اقدمزک نبوتی تصدیقلہ برابر بو قول و تصدیقندہ شک و شہہسی قالمایہرق مال و جانیلہ رضای باری یولندہ مجاہدہ ایدنلر اولدینغی نصوص فرقانیہ ایلہ نابتدر .

مؤمن و مسلم کلہ سی تحتہ داخل بالجمہ افرادک تصدیق الوہیت و رسالت خصوصالرنده اشتباہلری اولمادیغنہ عموماً قناعت حاصلدر ؛ لکن فی سبیل اللہ مال و جان ایلہ مجاہدہ مادہ سنہ کلنچہ : اکثریمز کیرودہ و بیان قالدیغمز آثارمز لہ میہ اندہدر .

ساحہسی کنیشلہ مش ، افراد و قبائی عنایت حقلہ غایت چوغالمش اولان مسلمانلر عجباً بو کثرت و توسعی نہ سایہدہ بولدیلر ؟ شہہ ایدلرک مال و جان ایلہ مجاہدہ یعنی کرکی کبی چالیشمق و فداکارلق ایتمک لہ اللہ ایتدیلر و شمیدی یہ قدر محافظہ سی دخی او اصورتلہ دوام ایتمشدر . هر زمانک و ہر اقلیمک مختلف و متعدد احتیاجاتی اولدینغی سیاحت و سفر اجرا ایدنلر جہ محقق اولدینغی کبی تاریخہ و احوال مواقعہ بر بنبدہ و قوف پیدا ایدنلر نزدندہ دخی معلومدر .

اخوت بشریہدن صکرہ درجہ ثانیہدہ بردہ اخوت دنیہ ایلہ یکدیگریہ مر بوط اسلامبر و ایچریلرنده الحمد للہ کورمک و ایتمک مشرف و مفتخر اولدیغمز ارباب فکر و بصیرت اولان ذاتلر ، دین قرداشلرینک شوزماندہ الہ ایدلمسی لازم کلن اسباب معاش و معادک اکثر یسندن محروم و ہمجنس لری اولان ادیان و اقوام سائرہنک یدلرنده کی تعالی و تکامل قوتلرینی تقدیردن غافل اولدقلمری آ کلامش و آ کلامغہ باشلامش اولملری آئی اسلام ایچون فال خیر عد اولونمغہ شایاند .

ظہور نور اسلامدن اعتباراً واقع اولان غیرتار مجاہدہ لر ہپ اهل اسلامک سعادتہ ، استقلالہ ،

اولانلرک هر وقت حاکم و مسعود بولندقلرینی انکاره
مجال قالماشدر .

عمر فوزی

« فاعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا . . . »

دین حو اسلام ادیان سائرهدن زیاده نوع نبی بشری
ترقی و تکامله دعوت ایدیور . اگر بر شخص درست
بصیرتله سائر ادیانی تدقیق و تحقیق ایدرسه کوررکه اولنلرک
بعضیسی یالکیز تکالیف دینه یی بیان ایدر . ترقیات
روحانیه و تکاملات نفسانیه دن عاریدر . و بعضیسی یالکیز
تهذیب اخلاق و مرانبروحانیه یی بیان ایدر . تکالیف
بدنیه و سیاسیات مدنیه یه چندان تعرض یوقدر .
اما، دین حقیقت اسلام جمیع لازمه انسانی معاملات،
ایستر سیاسیات، ایستر خلقیات اولسون هرپسی بطریق
اکمل بیان بیوزوب تمام طرق و تکامل و ترقی یی مسلمانلر
یوزینه آچمشدر .

فقط بوبله بر قانون قارشوسنده مسلمانلرک ضعف
و انحطاطه دوشمسی چوق جای تعجیدر .

بوکون بتون ممالک اسلامیه یی سیاحت ایدرسه ک
فقر و فلاکت و کثافت جهالتدن بشقه برشی کورده میز .
کویا جهالت و کثافت مسلمانلرک لازم طبیعتی اولوب
« اطلبوا العلم من المهدا الی اللحد، طلب العلم فریضة علی کل
مسلم و مسلمة ، النظافة من الایمان » مسلمانلرک شامل
دکل ایتمش . شمدی بر یازچه دوشونه لم . عجبیا بولنلرک
سبی ندر .

جناب الله مسلمانلرک طبیعتی قاصر می خلق ایتمش ؟
تا کنندی ترقیات و تکمالاتمزدن مایوس اولوب (رضینا
بقضائه) دیهرک تمام تسلیمده طورده می ؟

خیر . بوبله شیئی اولوب مسلمانلرله بشقه ملنلر
آره سنده هیچ بفرق یوق . و اولنلرک ترقیدی اسباب
مافوق الطبیعه یه مستند دکل . بلکه قدرت عقل و سیاست
و اتحادله بومقام شوکت و عزته نائل اولمشلر .

عجبیا ! مسلمانلر اوائل اسلامدن اتحاد سایه سنده
نه فتوحات محیر العقول که یامدیله ؟

نه ترقیات که ایتمدیله ؟ بک آز مدت ظرفسده برق
اسلامی اقالیم ثلاثه ده اوروپا ، آسیا ، آفریقاده توج
ایتمدیلمی ؟ و بتون اهلینسی سایه سلطنت اسلامیه ده
یشامدیلمی ؟ اوت : اما ، اوکوندن که سلاطین مستبده
کنندی اغراض شخصیه لرینی اعمال ایتمک مقصدیله بعض
مقتضیات عصر دن بی خبر علماء واسطه سیله تخم نفاق
زوالی مسلمانلرک قابنه صاحبیلر . و انترقیه لرله « انما المؤمنون
اخوه » یی بتون بتون اونوتدیبردیله .

و « من اصبح ولم یهتم بامور المسلمین فلیس بمسلم »
حدیث شریفی خاطره کتورمه دیله .

بو حرکاتک نتیجه یی اوله رق کون بکون شوکت ،
عزت ضعف و انحطاطه مبدل اولدی . و ممالک
اسلامیه همزه وصل کبی درج کلامدن ساقط اولدی .
« اذا اردنا ان نهلك قرية امرنا متر فيها ففسقوا نه انا الحق
علیهم القول فدمرناه تدمیرا . . . »

شمدی نه یامدیله ؟ اتحاد ایتملیله . اتحاد ایله هر
شیدئی یامقی ممکندر . اتحاد سایه سنده ایدی که اوتوز
سنه لک شجره منحوسه استبدادی کوکندن قازدیله .
اتحاد سایه سنده ایدی که یالکیز « تبریز » بلده سنک اهلینسی
اون بر آئی استبداد عسکرینک قارشوسنده مقاومت ایلیوب
بالاخره مقصدلرینه نائل اولدیله .

عجبیا ! سوز ایله اتحاد اولورمی ؟ خیر . هیچ بر
وقت مجرد کلام ایله اتحاد اولماز .

جاهل بر آدم بوکون اتحاد ایدرسه یارین بشقه سنک
بر تشویق و تحریکی اوزرینه اتحادی نفاقه مبدل اولور .
بوکون تحصیل و معارف لازمدر . وقتا که جهل علمه
مبدل اولور . و هر کس کنندی منافعه و مضراتی دوشونمه که
مقددر اولور ایسه او وقت اتحاد طبیعتیه حال اوله جن
و بناء علیه اتحادده بر اساس صحیح و قوی اوزرینه ابتداء
ایده جکدر .

فقط تحصیل و علم و معارفه اوزن بر مدت لازم
اوله سنه مبنی علمای دینک شمدی بر وظیفه سی ادر .
اوده منافرت و تعصب که جهالتدن ناشیدر اورته دن
قالدیلمی ؟ اختلاف طریقت یا خودمذهبن طولانی اظهار

اولدیغی بحق تلمقین ایتمک و ایناندر مقدر. اگر بوضورتله علماء اسلام حرکت ایدر لر سه اسکی زماندن زیاده شرف اسلامیت ظاهر اوله حق و عموم ملل آکلایه جقلمکه اسلام اساساً مانع ترقی و تنزل دکل بلدیکه بالعکس دین اسلام ترقی و تکاملک منشأ و منبعیدر. و او وقت کمال اقتضارله « هده بضاعتنا ردت الینا » دیرز.

الشیخ اسداه

« اسلامده اخوت دینه و بوگونکی مسلمانلر »

— ۲ —

ایشته اهل صلیک بتون مسلمانلرک کوکنی یر یوزندن قالدیرمق مقصدیله کرار اوقوع بولمش اولان حرکت و هجوملرینه اتحاد و اتفاقرینه مقابل اعصار متأخره توارینخنده اسلاملرک تعاون و تناصرلرینه دائر باشلیجه بوله بیلدیلمز و نائق شونلردن عبارتدر .

اول امرده برسوری امرای مستبده طرفندن اداره اولنان اندلس حکومت اسلام سنک عاقبت الیهسنی کوز اوکنه کتیرهلم .

اسپانیوللرک مهاجمات و حشیشانهسنه معروض قالان بیچاره مسلمین فریاد و فغانلرینی عبوقه چیقارهرق سائر ملوک اسلامیه دن بو قدر استعانه ، استغانه ایتدیکی حالده عجباقولاق آسان اولدیمی ؟

دشمنک دست استیلاسنه اک صوک کچن « غرناطه » شهری مغرب پادشاهی « سلطان الشیخ الوطاسی » ایله « ییلدیرم سلطان بایزید » دن متعدد استرحانامه لرله امداد ایسته مش و ییلدیرمک اوفاق معاونتندن بستمه هیچ بر نتیجه یه نائل اوله مامشدر .

سلطان بایزید پاییه بر نامه هایون تسطیر ایدرک غرناطه لیلره روا کوریلن مظالم و تضدیقاته نهایت و برلمسی لزومی بیلدیرمش و بالطبع بوندن بر فائده مادیه حاصل اوله میهرق کیفیت نشانه اسلامیتک اندلس افقندن زوالنه منجر اولمش ایدی .

اندلسک اسپانیولره کچمسنی متعاقب اوراده قالمق آرزوسنی کوسترن مسلمانلر ایله بر مقاوله عقد ایدلمش ایدی .

منافرت ایتمک متأمله یاقیشماز . چونکه مذهب اختلافی بر امردر . امور فرعیده و خالقیه کندی بیننده در . مادمکه اساسده بتون مسلمانلر متفقدر . شو حالده فروعاتله اوغراشمق و دین قرداشلرینه اظهار منافرت ایتمک اسلامیه بیوک بر ضربه اورمق دیمکدر .

بناء علیه شمعی بتون موجودیتیزله اسلامک حفظنه چالیشملیز . و اونک حفظنده متحد اولمالییز . و اروپا- لیلردن درس عبرت آلمالییز . شمعی ممالک اسلامیه نک بر تقطاسنده بر خرسیتانه تعرض اولسه تمدن و انسانیت نامی آلتندن چارچابوق مداخله ایدرلر . کرچه مذهبلیری مختلف اولسه بیله ینه مداخله دن و از کچمزلر . اسپانیوللرک مراکش لره محاربه سی ، روس حکومتک ایرانه عسکر سوق ایتسی و شمعی یکی بر دوره یه کیرمش اولان کنج ایران حکومتک هر تشبثانه مانع اولسی آوروپالیلرک انسانیت و ترقی پرورلک لرینی اثبات ایدر ! روس حکومتی آوروپالیلرک کویا حیاتی تهله کده ایش کبی ایرانه عسکر سوق ایدیور .

عجبا ! ایرنده اون بر آی محاربه طرفنده احرار ایرانیه طرفندن هانکی آوروپالییه تعرض اولندی . یاخود روسیه نک کندی مملکتی نه رقت ایرانک شمعیکی حالی کبی امنیتلی بر دور کوردی . بونلرک حرکاتنک نه عرضه مبتنی اولدیغی بیلمالییز .

بوگون عالم اسلامیتک وجودی اسلام دوللرینک وجودیله قائمدر . بناء علیه سلطنت اسلامک حفظی بتون مسلمانلره واجبدر . اوروج یاخود حج کبی احکام شرعیده مکفینک وجودینه بر صدمه یاخود راحتسزک عارض اولسه شرع شریف بوبله احکامنی رفع ایتمش . فقط اسلامیتک حفظی خصوصنده دفاعی بتون مسلمانلر اوزرینه واجب ایتمش . کرچه بیکرجه مسلمانلرک اتلافنه سبب اولان شیئی عدم اتحادک نتیجه سنده و اسلامک تنزل و اضمخلالنده کورمش و کورمکده بولمش ایکن نیچون چاره بولمقدن عاجز قالهلم . عاجز دکلز . جهالتمز غالبدر . بومرض و خسته انگع علاج شافیسی اتحاددر ، اتحاد ... شمعی بومرضک دو قور حاذق علماء اسلامدرکه جهلابی افتاع ایدوب احکام الهی موجبجه مسلمانلرک یکووجود و قرداش

« بی بی » دولت علیه دن امداد طلب ایتدی ایسه ده بعد مسافه ایله اعتذار اولنه رق هدایا تقدیمیه پورتکیز انکلتزه حکومتلری نزدنده بعض تشبثات اجراسیله اکتفا ایدلدی .

(۱۱۹۹) تاریخنده تکرار امداد طلبنده بولندی بونک اوزرینه معاونت ممکنه نك ایفاسی « بغداد » والیسنه امر ایدلدی ایسه ده نه چاره که مقام حلاقک اوصرده آروپا و باخصوص روسیه ایله بوغشمغه مجبور اولسی یوزدن زوالی « بی بی » یه یاردم ایدیله مدی اکر او وقت یاردم ایتمکه موفق اولمش اوله ایدی شهبه سز شمعی هندستان اوزرنده حق حکمرانیسی پایدار اولوردی .

فضای ملوک اسلامیه دن مغرب حکمداری المسلمان محمد بن عبدالله دخی اقوام و ملوک اسلامیه بی استیلا ایلین بلیه افراق و شقاقی قالدیرمق لزومنی تفرس ایله دول اسلامه نك اک بیوکی اولان متمم خلافت ایله تأییس الفت و محاذنتک لزومنی درک و تیقن ایدهرک در سعاده ایکی سفیر کوندردی . بو حرکت سلطان مصطفی ثالث طرفندن فوق العاده مظهر قبول اولدیغندن بر متابله تشکریه اولمق اوزره طوب ، تفنک ، بروت کوله کی آلات و ادوات حربیه ایله ملو بر سفینه حربیه کونده ریلدی .

عبدالحمید اولک عهد سلطنتنده روسیه ایله سفر آچلمق له مشارالیه سلطان محمد بن عبدالله آلات و ادوات حربیه بی حامل درت قطعه حرب کیمی ایصال ایدهرک جزایر والیسی واسطه سیله مقام خلافت کوندرمک آرزوسنی ابراز ایتمش ایسه ده والی مومی الیه وساطتی قبول ایتمه رک سلطان محمد قارشئ سوء حرکت تصدی ایتمشدر . . . . .

بو حال مشارالیه ک عزم قطع یسنه اصلا ایراث فتور ایتمه مش اولدیغندن « محمد العربی » نام ذاتی در سعاده به بالا عزام هر کونا معاونت ممکنه بی ایفایه حتی ایجاب ایدرسه نفسنی و بتون مامانکی فدا یه مهیا اولدیغنی عرض ایتدکن صکره اسلام حکمدار لرینک بوکی آوان تهلاکده کی تفرقه لرندن صوک درجه متأثر و متأسف

بو مقوله موجبنجه اندلس اهالیسنک عبدالرحمنلرایله حکمرانک تحت ادار لرنده بوله مدقلری رفاه و راحت فریدیناند ایله ایزابلانک تحت ادار لرنده بوله جتلی امید اولتوردی . فقط اسپانیولار عنندنه مسلمانه قارشئ ایدیلن یمینلر ایله معاهدلرک حکمی اولدیغندن غرناطه استیلاسنک ایکنجی کونندن اعتباراً تحمل اولنه میه جق وحشیانه بر صورته جانلرینه ، عرضلرینه صالدر مغه باشلادیلر . حاصلی دنیاده امثالی کوریله مش و بردها کوریلیه جک ظلم وحشته مرعوض و طاقتمز قلمش اولان عربلر استانبول ایله آفریقان امداد ایسه ته مشلردی . بونک اوزرینه قانونی سلطان سایمان خان قبودان خیرالدین پاشا واسطه سیله بیچاره لر دن یتیمش بیک نفوس آفریقاه نقل ایدهرک اسپانیولارک انتقامندن خلاص ایدیه بیلمشدر .

امید بر برنی نك پورتکیزلر طرفندن کشفی متعاقب استیلائی ممالکه صوصامش اولاند و لئیر بحر محیط هندی یه تحویل صولت ایتدیلر . او زمانلر اقالیم مذکورده ساکن اولان مسلمانلر آراسنده دهشتلی بر بلای شقاق و نفاق حکم فرما ایدی .

هندستان امرای اسلامیه بی انکلتزه پورتکیز حکومتانک مهاجمات تمادیه سندن بیزار اولدقلری زمان بونلردن « ملیبار » حکمداری سلطان علی رجاً حاکم وخامتی تقدیر ایدهرک سلاطین آل عثمانن سلطان عبدالحمید اوله بر سفیر مخصوصه بر نامه کوندردی .

مکتوبنده سلطان مرادک (۹۵۰) سنه هجریه سنده « ملیبار » حکومتنه کوندردیکی ایکی قطعه سفینه حربیه ایله بر مقدار عساکر سایه سنده مجوسیلره قارشئ تأمین غالیته ایدلیکنی معرض شکرانده ذکر ایلدکن صکره انکیز و پورتکیز تشویقاتنه قاپیلان مجوسیلرک بو دفعه کی تجاوزاتنه مدار مقاومت اولمق اوزره معاونت سابقه نك بر معاونت نقدیه صورتیه تکرار ایدله سی استرحام ایدیلوردی .

حالبو که دولت عثمانیه نك اوصرده « ملیبار » حکومتدن دها زیاده پاره یه احتیاجی اولدیغندن مطلوبی اسعاف اولنه مدی . مشارالیه متعاقب مقام سلطنته کچن همشیره بی

صفحه سنده بولندیغی وقت اعضاسنک بمضیسنده برحالت
عصبیه نمایان اولیور . خاطرنده دائماً ماضینک غوائلی
بولنیور ، اومنحوس ماضیسنده قاچران منافی . . .
پایمال اولنان حقوقی . . . غائبایدن فرصتلی کوزاوکنه
کدکجه برانفعالك التنده ازلییور . بوانفعال کیتدکجه
تراید ایدرک بالاخر اعتدال دمنک اخلائی موجب
اولیور . اعتدال دمنی غائب ایدن بر آدمک محاکمه سی
اکسیک اوله جفنندن ، کوزینه هرشی ناتمام کوزکیور
وهر بریایدیغی ایشیدن عدم ممنونیت اظهار ایدیور بنا
علیه یولسز تلافی مافاته قالییشیور . بوایسه افراطدن
باشقه برشی دکلدنر . فقط بو حالت عصبیه ؛ دیدیکم کبی
بعض اعضا ملتده بولنوب قسم کلیسی ایسه کسلان
قدیمنده بولنیورلر . بو قدیم پرورلرک اک سو مدیکی
برشی ده مجادله حیاتدر . حیاتی ادامه یه خادم نه کبی برشی
وارسه بوندن نفرت ایدرلر . هله ترقی و تجدد بونلرک
اک خوشنه کیتمدیکی برشیدر . ایشه برملتک اعضا
موجوده سی بیننده شولو حه تناقضک حصوله کله سی ترقی
و تکاملنه بیوک بر مانعه تشکیل ایدیور . بو مانعینی
اورطه دن قالدیره جق برشی وارسه اوده بونلری
یکدیگرینه مزج ایده جک برمسلك معتدلدر .

دور انتباهک ایلك صفحه لرنده کوریلان شوایکی
نوع حالت روحیه - افراط تفریط - ظاهراً کندی
کندیندن حصوله کله رک خارجک تأثیرندن آزاده برحاله
کوریلسه ده فقط فیکر قاصر انهم بونی بوضورتله قطعاً قبول
ایتمیور . بلکه حال ابتدائیده بولنان ملتدره بویله طبیعتاره
آنحقی فوق العاده استعداد بولنوب اثرینک کورلمه سی
همه حال خارجک تأثیریه اولیور دیمک ایتورم . امید
ایدرزکه استقبال ، تتبع هرشی میدانه قویار .

روسیه اسلاملرینک زمان انتباهندن بوکونه قدر
کچیردکلی دوره لرینی بربرر تدقیق ایده جک اولورسه ق
شایان دقت وملاحظه پک چوق احوال کورورز .
از جمله مار الذکر تیاترو مسئله سی . . . ! بو تیاترو
مسئله سی برچوق سنه لردن بری اورطه لقدمه طولاشیور .
کنجلی طرفندن بوکا ویریلان اعتنا واهمیت مکتبلره بویله

برحاله بولندیغی بالیان دول غریبه نك منافع ملیه لرینی
استحصال و تزیدی ایچون بر برلینه قارشى هیچ
بردرلو معاونت وفداکارلنی دریغ ائمه ملری درکار
اولدیغندن اسلام حکمدارلرینک دخی ایجابنده برلشمه لری
لزومنی بیلدرمشدر .

بوسوزلر زرد پادشاهیده فوق العاده تقدیراته مظهر
اولمشدر .

عالم اسلام

روسیه اسلاملرنده تیاترو جلیق

روسیه ده اپی نزاعلره سببیت ویرن و اسلاملر بیننده
کفکونی موجب اولان مسائلدن بری ده تیاترو
مسئله سیدر .

۹۰۶ انقلابندنصکره ، الیوم استفاده ایدیه جک برحال
مکملته کلن تیاترو صنعتی کنجلیریمزک نظر دقتی جلب
ایدرک بوضعتله قارشو هرکسده برآرزو وبرهوس
بوکلمیه باشلادی .

بوکا ویریلن اهمیت ، پک آز بر زمان ظرفنده او قدر
بوکسلیکه حتی کنجلیریمز ملتک ترقی وانتباهی آنحقی تیاترو
سایه سنده اوله جغنی ادعایه قدر راردیلر حتی بروقتلر
بینارنده برکونا مناسبت اولمادیغی حالده ترقی پرورلاک ایله
تیاترو پرورلاک یان یانه کتورلرک ایکسنه بر معنا ویرلمیه ؛
لازم ملزوم درجه سنده طوتلیه باشلانلی . فقط بوکونه
قدر ، مفرطانه بر حرکتیه دائماً تفریطله مقابله اولنه
کدیکندن بزم کنجلیریمزده بو حسیات افراطیورانه لرینه
مقابل ، اماملر طرفندن تفریط درجه سنده بر معامله
کوردیله . پک مقدس عدایتکلی تیاترولری ، اماملرک
تحقیرینه هدف اوله رق وزر وزرقوالر ویرلدی . تقدیس
ایله تحقیرک مصادمه سندن حصوله کلن کورتولر ایسه
بتون آفاقی طوتدی . ذاتاً بویله شیله حال ابتدائیده
بولنان اقوامده دائماً کوریلن احوالنددر . واوله اولمق
ایجاب ایدر ، چونکه : برمات دور انتباهنک ایلك

ویرلمہ دیکھی کی امام لر طرفدن اظہار اربان نفرت
واستکراه دخی بوکونه قدر هیچ بر شیده ایدلامشدر .
بو بو خصوصه صرف اولنان لافلر کیمسه نك خاطرینه بیله
کلامشدر . عجبا ! بو قدر جزئی بر شی ایچون افکارک
بودر جهده تشته اوغراسمی نهدن ایلری کلیور ؟ و بوکا
مؤثر نهدر ؟ ... کندی کندیلریندمی ؟ ...

اور نبورغ مخبرمک ویردیکی معلوماته نظرا الیوم
بوتیاترو مسئلهسی اور نبورغده پک زیاده علونمش .
حتی ایشلر بایقوتازده قدر کتمش . امام لر طرفدن نشر
اولنان « دین و معیشت » مجلهسی اهالی مسلمیه ، تیاترو
پرورانه قارشی بایقوتازدی توصیه ایدرک اور نبورغ علماسنی ده
بو توصیهیه اشتراک ایتیجه دعوت ایدیورمش .

« دین و معیشت » مجلهسنک انشای انتشارندن بوکونه
قدر دین نامندن اسلامیه سورمک استه دیکی لکالر ،
اسلاملرک حیاته ایستدیکی قصدلری تحمل اولمیه حق
بردر جهده در : بوکونه قدر هر نه یایدیسه هپسینی بر اثر
جهالته ؛ مسئله نك اصانی آکلامدیغنه حمل ایدرک بر مساحه
واستخفاف ایله کیچریوردق فقط بوکونکی حرکتی ، عیانا
کورلیور که نه بر اثر جهالت ونه ده برسؤ تفهم ! ... چونکه
لو أمحمدینک الته کیرن سعید و شقی هپسی اتحادله اخوتله
مکلف اولدیغنی قرآن کریم علنا اعلان ایدیور . بو
اعلانک آکلاشلمایه حق و یاخود سؤ تفسیره اوغرانله حق
هیچ بر نقطهسی یوقدر . بناء علیه بالطبع دین نامندن
حرکت ایدن « دین و معیشت » مجلهسنی بو یقوتازده دعوته
سوق ایدن جهالتی دکله بلنکه باشقه بر قوتدر .

بو بایقوتاز مسئلهسنی ، روسیه اسلاملرینک اوز آرالرنده
تام بر اتفاقه محتاج اولدقاری بر آنده چیقاردیغنی نظر دفته
آله حق اولورسه انسان استر استه مز بر طاقم شهبلره
دوشیور . کیم بیلیر بلنکه ده اتفاقی وقوعه کیشدر . فقط هر شی
اتفاقه حمل ایتکده لزومندن فنله صافدر و نلغدر .
صافدر و نلغک بودر جههسی هیچ بروقت ممدوح اولمیه جفندن
بالطبع قبول اتمامکده معذور .

بو هفته طرفنده روسیه دن آلدیغمز مطبوعات ،
باسقالبه دنصکره اسلاملرک تعالیم و تعلم مسئلهلری دوماده

باقیه جغنی بیلدیر ییور دی . بر ملتک حیاتی ، معارفی
سایه سنده اوله جفندن روسیه اسلاملرینک حیاتی ده کندی
مکتب و مدرسه لری سایه سنده اوله جغنی ایضاحه حاجت
یوقدر . شمندی بو مکتب ، مدرسه لرک اسلاملرک حیاتی
محافظه ایده بیله جک بر حاله کتوریله سی بوکون دومانک
النده و دومانک یاپه جغنی قانونلره وابسته در . دیمک
حیات ، ممت بوصله سی بوکونلری المزه دوما طرفندن
ویریه جکدر . فقط عجبا ! بو بوصله نك حیات بوصله سی
اوله جغنی بوکون تحت تأمینه آلمشیمز ؟ البته بزمله
برابر بو یقوتاز جیلرده بیلیرکه آلامشز . چونکه دوماده کی
وکیلریمز اعضاء مجلسک یکر میده برینی بیله تشکیل
ایده میه جکندن اعتبار عددی لری اهمیتدن ساقط اولدیغنی
کچی سر آزاده بر حاله بولندقلرندن نفوذ جهده هیچ
بر قوتی حائر دکدر لر .

معلوم آ ! بر مبعوثه دوما داخلنده نفوذ قازاندران
قوة علمیه سندن زیاده منخبیلرینک کندیینه ظهیر اولماسیدر .
منتخبین کچی بر استنادکاهی اولان بر مبعوث اون اون
بش دانه استنادکاهیمز مبعوثلرک برینه قائمدر . بویله
استنادکاهی اولان مبعوثلر مشروع اولان هر بر آمالی
ترویج ایتدره بیلر لر . چونکه آرقه سنده مملکتک مهم
بر جزئی طوتان الی بیک دانه آدم بولنیور . بونلرک
مطالب مشروع لری قبول ایتامک مملکتک بر جزئی
بحرانه ویرمک دیمکدر . بحران داخلیه طرفدار
اوله حق مبعوثک اولمیه سی محال اولدیغندن بو مطالب
مشروع نك قبول اولنه جغنی ده شهه سزدر . اگر بوکون
اون دانه مبعوثلرک منخبیلری مبعوثلرینه ظهیر اوله رق
آمال مشروع لری قبول اولمیه دیغنی تقدیرده بش یوز
بیک آغز دن استه میه مهیا بولنه رق بونی دوما مجلسه
آکلاته حق اولورلر سه دومانک محورنده بیوک رنحولک
وقوعه کله سی شهه سزدر . بو ایسه بالطبع آنحق قوی
بر اتفاقه ممکن اوله حق شیلر دندر . فقط اتناق
ایده میورز کیتدکجه بر بر مزدن آریلیورز . عجبا بو بزی
آیران نهدر ؟ دین دکل ، بالطبع قومیت ، جنسیت
ده دکل ، منافک اختلافی ، اولمیه جغنی ده میدانده چونکه
دنیا جنساً بر اولان ملتک منافقی ده بر اوله جغنی طبیعیدر .

ایله بخارا امیری مرحوم مظفر الدین خان بیننده یا بلوب بویکی حکمدارک امضای ایله تصدیق و تأیید ایدیلن معاہدہ موجنبجه بخارا حکومتی، داخنی ادارسندہ تمامیلہ مستقل بر حکومت اولوب آنجق مناسبات خارجه سنده روس حکومتک وساطتته یا خود جارایله استشاره یه مجبور طوتلورکن بوکون بیلمم روس حکومتی، هانکی برقانونه استناد ایله مذکور معاہدہ نامہ یه بتون بتونه مخالف حرکت ایدرک بخارانک امور داخلیه سنہ مداخله ایتک ایستیور ولسکده ایدیور :

ذوالحجه نك ۱۰ ننه پترسبورغدن بر قومیسون مخصوص کلوب بخاراده بتون ولایتلرک اوفاجق کویلرینه وارنجیه یه قدر طولاشوب تحریر نفوس اجرا ایتدی و کزدکاری یرلرک تکمیل پیلانلرینی آلدیلر .

۲۸ محرمدہ تکرار ایکنجی بر قومیسون کلوب ینه اولکی کبی بخارا وبتون ولایتلری کشت و کذار ایدرک بر دها تحریر نفوس ایلدکاری کبی تکمیل بخارا مملکتک خریطه سنی ترسیم ایلدیلر . وبالخاصه بخارا شهرینک اک اوفاق وطار سواقلرینه وارنجیه یه قدر تکمیل پیلانلرینی آلدیلر .

هر نه قدر ایکی دفعه تحریر نفوس اجرا ایتدیلر سده معلومات صحیحیه دسترس اوله مدیلر . چونکه والی وقائمقا-ملریمز ، اهالینک مقداری کندیلرنجه مجهول اولدیغندن ویاخو ددیگر بر مقصد منی طوغری بر حساب ویرمدیلر . قومیسونک استحصال ایتدیکی معلومات اونلر واسطه سیله اولدیغندن بالطبع اکسیک ونفس الامرہ غیر مطابقدر .

قومیسون حالا بخاراده بولنیور . بخارا تجاری ده روسیه ده اولدیغی کبی برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی دیه برطاقم صنفاره تقسیم ایلدیلر .

مارت ۱۸ ده قومیسون رئیس ولایتلری تکرار طولاشوب املاکدار و والیلردن ولایت اداره لری حقدنه معلومات صورمش ودفتردارلرک دفترلرینی ده بالذات معاینه ایدوب اهالیدن سنه وی نه قدر ویرکو آلدیلرینی و خزینہ بیت الماله نه مقدارینی تسلیم ایتدیلرینی برر بر یازوب آلمش . بعده تکرار بخارایه عودت ایتمش .

او حالده ندر بزلی بویلا آیران؟ عجبا! دین و معیشت مجله سی نیچون ایکی ده برده اورطه لنی قاریشدره رق دویمه قدر برشینی دوه قدر بیوتک ایستیور ، یکدیگرینه صیم صیقو باغلی اوله سی ازهرجهت مطلوب اولان اهالی مسلمانی بر بردن آیرمغه چالیشیور؟ هانکی مقصد منی؟ وهانکی اسبابدن طولایی؟ البته اتفاقه بو قدر محتاج اولدیغمز بر زمانده تیاروکی اسلامیتده وجودی، عدمی مساوی اولان بر مسئله . بايقوتاز ایچون سبب تشکیل ایدمیز . ذاتا بوکا کیمسه اینانه مز . او حالده . . . ؟ دیمک باشقه بر اسباب وارده فقط علناً سویله مک ایشنه کلیه جکندن اظهار ایدمیز . البته بونک نه اولدیغی آکلامق ایستهرز . . . !

ترویسکی لی احمد تاج الدین

بخارا مخابر مزدن

بخارا حال تهله کده . . . !

بخارا احوالینک ایکنجی صحیفه سی باشلا یور . او یله بر صحیفه که چویررکن خوف وهراسمزدن لالرمز تیره یور و باقدیغمز زمان نتیجه مستقبه سی کوزمزک اوکنه کلرک قان آغلا یورز :

۱۰ محرم وقعہ الیه سنی متعاقب قوش بیکی، میرآب و سر کرده نك [*] عزل اولنه رق کرمنه یه کورتوریلوب حبس اولنارلی و دیگر ایرانی والی لرک ده تبدل اولنارلی کبی تعدیلات اجراسیله اذهان عمومیه تسکین ایدلمش . وهرکس کندی ایشی وکوجله اشتغاله باشلامشیدی . شمیدیکی حالده ایسه احوال بخارا اسکیشندن بیک قات فسا بررنک آلور موجودیتیز کوندن کون تهله کیه معروض قالماقده در . و بونک نتیجه وخیمه سنی شمیدین حس ایدن افکار منوره اصحابی صووک درجه خلیجان ایچروسنده در .

بوندن یاریم عصر مقدم روسیه جاری اوچنجی الیکساندر

[*] قوش بیکی لک بورانک صدراعظمی درجه سنده بر منصبدر . میرآب ایسه وزارت درجه سنده اولوب بخارا مملکتک اسقاسی بونک نظارتنده بولنیور .

جواب ویره بیله جگنی آکلاتمش . قوش بیکی ایله داملا اکرام افندی بیننده جریان ایدن مخا بره نك طرزندن خبردار اولان رئیس مفتیش ۲۸ ربیع الاول جمعه نمازندن اول مقتیلرک رئیس اولان اعلم غیث الدین مفتینک قوناغنه بالذات کیدرب برقاچ مسائل شرعیه صورمش . اعلم جنابلی ایسه بو سوؤاللرک بعضیلرینه جواب ووروب بعضیلرینه ده امور حکومه تعلق اولدیغندن اوج کون صکره جواب ویره جگنی سویش .

مومی الیه رئیس افندی بعد از نماز جمعه مفتی داملا اکرام حضرتلرینک قوناغنه کیدرک اوراده بش ساعت قدر اوزون بر ملاقاتده بولنور . و صوردینی سوؤاللرک هر برینه مقنع و مدلل جوابلر آلوب ممنونا عودت ایدز و چیقارکن : صوراجق بعض مسئلهلر ده اولدیغندن سزی بردها تعجیز ایده جکم و محبتکزدن صوک درجه ممنون اولم « دیر . صوردینی سوؤاللر بروجه آیینر . مابعدی وار

روس مسیونرلرندن موسیو ایلمینسکی نك

مکتوبی

مجله مزك كه جك نسخه سندن اعتبار آزماننده ، روس محافل سیاسیه سنده پك بیوك روللر اوینایان متوفی ایلمینسکینک روسیه اسلاملری حقننده بعض بیوك ذواته تقدیم ایتدیکی مکتوبلرینی نشر ایده جکنر .

بونلری نشردن مقصد : روسیه اسلاملرینک بو گونه قدر کیچردکلری صفحات حیات سیاسیه لرینی انظار مسلمینه وضع ایتمکدر .

بر اورتودوقس روحانینسک یازدینی مکتوبلردن اسلاملرک حیات سیاسیه لرینه دأر معلومات آراق بلکده غریب کلور . چونکه سیاستله روحانیک بیننده هیچ برمناسبت یوقدر .

بر روحانینک کوره جکی خدمت کلیمه لرده آیین اجرا ایتدیره زك اهالی یه وعظ و نصیحتده بولمق . اکر مسیونر ایسه امور سیاسیه لرینه هیچ قاریشمه دن قارشو سنده اولان

ربیع الاول تاریخده ولی عهد عالم جان وقوش بیکی نصراه بك افندی حضرتلرینه ملاقات ایدرک بویله بر مطالبانده بولمش : بن بخار علماسندن برقاچ مسائل شرعیه صورمق ایستورم . مسوعامه نظراً مقتیلرکنز بیننده داملا اکرام دیکرلرینه نسبتاً امور شرعیه ده زیاده وقوفی اولوب بونکله برابر اثناًقواده حق نه ایسه اوکا کوره فتوایینی ورن حقیقت شناس برذات عالی القدر ایش لهدا صورایه جقم مسئلهلری مشارالیه حضرتلرندن صورمق ایستورم . . . .

بونی متعاقب قوش بیکی بریاوری واسطه سیله داملا اکرام افندی حضرتلرینه ! « هیئت تفتیشیه رئیس سزدن برقاچ مسئله صورمق ایستور صوراجتی مسائله حکم شرعی نه ایسه تحقیق و تدقیق ایدرک جواب ویرمایدکنز » دییه تبلیغانده بولمش . داملا اکرام ایسه یالکنز بندن صورماسون زیرا بن اون ایکی مقتیدن برییم بناء علیه کنندی باشمه جواب ویره م « دییه رداشمش . بونک سببده متعصب مقتیلرک خود سرانه و جاهلانه هجوملرندن اندیشه ایتمه سیدر . نصلکه اویله اولدی .

مفتی اکرام افندی حضرتلری جواب ردینه : بزم همزی بریره طوپلایه رق صوریله جق فتوالرینی صورسونلر ویاخود بزم بیوکمز ورئیسمنز اولان اعلم غیث الدین الدین مفتی دن صورسون « تکلیفلرینی علاوه بیورمشلر .

ایرآسی ۲۷ ربیع الاولی ، قوش بیکی جنابلی داملا اکرام افندی حضرتلرینه تکرار بریاورینی کوندرک شوپله بر تبلیغانده بولمش : « هیئت تفتیشیه رئیس یالکنز سزدن صورمق ایستور . بجه جوابدن استکفاف ایتمه مایدکنز . رئیس مومی الیه یارین کام آیم سراینه کله جکدر . سزده اورایه تشریف ایدر صوراجق سوؤالرینه . مناسب جوابی ویررسکنز . »

داملا اکرام جنابلی بودفعه سنده ده یوقاروده کی جوابله بیان اعتذار ایدرک یالکنز حضرت امیر ویاخود ولی عهد افندی حضرتلری طرفندن تحریری برامر وارد اولورسه اورایه کیدوب صوردینی سوؤاللر قارشو

ملیہ من آنجق اسلامیت سایہ سنده بقادار اولہ جغنی یواش
یواش ادراک ایتیہ باشلامشردی . فقط ۹۰۶ انقلابی صحنہ
سیاستمزہ بر آووج سوسویالت سپورتیلری آندی .
بونلرک جاہلانہ ، مجنونانہ حرکتلری اوتہکی دوشنجهلری
خاطری صایلولرلق بردر جہدہ رختہ یہ دوچار ایلہدی .

غریبی ودقت ایدلہ جک نقطہ سی شوراسیدرکے بوسو -
سیالستلرک قسم اعظمی رادلوف کبی تعصبات خرستیانیہ سی
فوق الحد اولان برمیونرک کشادایتدیکی قران تاتارسکی
اوجیتلسکی اشقولاسندن (مکتبندن) تیشہن افندیلردر .
بویلہ برمیونرک مکتبندہ خرستیانلرک اک بیوک دوشمنی
وحتی حیاتلری نہ قصد ایدن خصمی اولان سوسویالیزم فیکریلہ
پرورده اولنیمہ جتقلری ظاہر حالہ باقلورسہ اثباتہ محتاج
اولیمان بدیہباتندر .

اوت طوغریدر . میونرلرک اطرافندہ سوسویالیزمدن
هیچ بر اثر اولمامہ سی لازم کلور . فقط عجبا بورادہ یالکنز
تاتارچو جقلری بولندیغنی نظراعتبارہ آلہ جق اولورسہ ق
بولنظریہ مزک دیکشمک احتمالی یوقمیدر . یعنی سوسویالیزم
نہ اولدیغنی آکلامقندن پک یراق اولان تاتار ماتی اولادینہ
سوسویالیزم فیکری یواش یواش القا ایتمکدہ میونرلرک
برمنفعتلری وارمیدر ، یوقمیدر ؟ اگر سطحی چکمک
ایسترسہک بالطبع قطعاً یوقمیدر دیہ جکیز . چونکہ سوسویالیزم
میونرلرک حیاتی تحت تہلکدہ بر اقان برمسکلدر .
بنا علیہ اونی میدانہ چقارمق ہیچ ایشلری نہ کلہمز «
نظریہ سی ایلری سورر ایشک ایچندن قولای قولای
چقار کیدرز . فقط بو میونر جمعیتلریک روسیہدہ
تأسسندن اساس مقصد نہ اولدیغنی توبندن قورجہ لیہرق
محاکمہ مزک مجراسنی بر آزدها کندیلته جک اولورسہ ق
تاتارکنجلیری نہ بوفیکری القادن تأمین ایتدیکی منافع دہ . . . .
طوغریسی انکار ایدیلہمز . نہ ایسہ بورالریک محاکمہ سنی
وقت آخرہ تعلق ایدرک شمیدلک تاتارسکی اوجیتلسکی
اشقولا طلبہ سنک سوسویالیزم خولیاسی آرتندن قوشمہ سی
مکتب تربیہ سی دکلدہ یالکنز تقلید بلاسی ایدی دیہ کیچہ لم .
معلوم آ ! بوکا حمل ایتیہدہ پک چوق یولار واردر .
از جملہ حال ابتدائی دہ بولنان برملتز . بویلہ برملتک
تقلید علتنہ طوتلہ جنی دہ طبیعی بر شیدر . ایشتہ بزم

ملتزہ دینی ملایمتلہ رفقلہ تلقین ایتک و ممکن قدر بودینی
قارشوندہ کیک روحنہ انفاذہ چالشمقدر .

اگر ہر بر ایشلری نہ قاریشوب منافع سیاسیہ لری نہ
مانع اولمق استرسہ قبلرہدہ التیامی غیر قابل جرحلر
آچمش اولورکہ بونک برمیونرکچون تقدرمضر اولہ جغنی
ایضاحہ حاجت یوقدر . بناء علیہ میونرلرک امور سیاسیہ
ایلہ اوغراشامسی ایجاب ایدر . فقط روسیہدہ امر
بالعکسدر . ۱۹۰۶ انقلابنہ قدر روسیہ اسلاملریک
بتون امور سیاسیہ لری اورتودوقس میونرلریک
نظرندن کیچورودی : برمحکمہ شرعیہ یہ مفتی تعیین
اولنورسہ ہمہ حال میونرلرک رأینہ مراجعت اولنور ؛
مکتبلرک آچیلوب قانسی مطلقا میونرلرک . . . مساعده سنہ
متوقف ؛ رسالہ لریک انتشارینہ میونرلرک استیدان
ایدلہدن رخصت ویرلمور ؛ حتی بر آدم توقیف اولنورسہ
شہہ سز برمیونرک پارمغیلہ یاپاش اولور [۰] . . . .
خلاصہ حیاتیہ تعلق ایدن نہ قدر امور اسلامیہ وارسہ کافہ سی
میونرلر طرفندن ادارہ اولنیوردی . بناء علیہ میونرلر
آرسندہ جریان ایدن مخابزہ اسلاملرک حیاتیہ پایلہ جق
سؤ قصد حقندہ اجرا اولنان مذاکرہ دنیلہ بیلیر .

شمیدندن اعباراً مکتوبلری نشرایدہ جکمز موسیو
ایلینسکی بتون حیاتی سلامت و اسلاملرک عاہینہ اوغراشمیہ
حصرایدن ، چالیشقانلی مہارت سیاسیہ سی موققتیلہ
مبسوطاً متناسب اولان برمیونر اولدیغندن یازدقلری
مکتوب اسلاملر ایچن حاز اہمیتدر . اگر بونک سن
سینود محکمہ سندنہ کی نفوذنی وسن سینود محکمہ سنک
ایسہ روسیہدہ برقوہ لایسل اولدیغنی ذکر ایدہ جک
اولورسہ ق بومکتوب . اہمیتی برقات دہا تراید ایدہ جکی
شہہ سزدر .

وقتیہ بومکتوبلر روس مطبوعات عالمہ چقارق اسلاملرہ
کندیلریک نہ کبی برتوزاغہ قائلق اوزرہ بولندقلری
بردرجہ قدر آکلامشدی . بوندن متبہ اولان اہالی مسلمہ
اسلامیہ یالکنز دین نقطہ نظرندن باقیوب بردہ تأمین ایتکدہ
اولدینی منافع سیاسیہ لری نہ دوشونمہ یہ و حیات
[*] نشاہ بونلرک ہربری ایلریدہ آیری آیری مکتوبلرہ
نشر ایدہ جکیز .

تهدید داده بولنشملر . بوحال کنجلكر جانى بك زياده صيغمسه .
 بوندنظولاي مارالذکر متشبهه معاونت مادهده بولنه جقلمرى وعد
 ايتشلر . بونى طون دين ومعيشت آرتق ايشك حديث كسب
 ايتدكنى آكلامقله همان صوك چارهيه اسلاملى بكديكريندن
 آيره جق بوقوتازده توسل ايدور . بوندن كهديكى اميدهده
 كنجلكر ايشنى بو طريقله سكتنه اوغرا مقدر . آمال ملغنتكارانه سنه
 يالكر باشنه موفق اولميه جقنى نره نسه طومش اولميدركه
 برطاقم تشويق امير كهلر صرف ايرك اورنيورغ علماسنه آمال
 فساده جوانه سنى بو طدرمق ايچون بوسى منحوسنه اشترك ايتيه
 دعوت ايدور .

مكة مكرمه مجابرمدن

ارض مقدسه اثر حيات

مكة مكرمه ده بردانه مكتب صنايعك كشادى تحت قراره
 آلنهرق لازم كلن مهمات تدارك اولمقده در . و برده اميرمكهك
 تبرع ايتديكى عرصه اوزريه نواصول برمكتب ايتدائى بنا
 اولدور . بونلردن ماعدا اتحاد و ترقى جمعيتى ده برمكتب كشاد
 ايدرك شمدن اعتباراً بتمش دانه اولاد عربى قبول ايدرك
 تعليمه باشلادى .
 بو خصوصه لازم كلن مصارفه . معارفه جدا صوصامش
 اهاليك همتملى ده منضم اولمقده در .

تعارف مسلمان

كورليوركه بك جوق زماندن برى اونوتولمش بناء عليه
 اولمش صاييلان جوازقطعه مقدسه سنه بر اثر حيات نمايان اولبور .
 وقيله بزلى اك زياده دلخون ايدن حاللردن برى ، عربستانك ...
 اوت اوچ بوز آلمش ميلون ملت الاميه نك تقديس ايدرك
 كونده بش دفعه توجه ايتديكى بو قطعه مقدسه نك كوز او كزده
 قبلارى جدا آغلانه جق برحال پشمه كنده بولنوب هر بر آثار
 ترقيدن محروم قالمسى ايدى . هاه عموم اسلاملرجه معزز طانيلان
 اولاد عربك حالا بد اوتمده وحالا نور عرفاندن بيهره اولهرق
 يشامقده اولدغى خاطر بيزه كلنجه اولكي تأثير بيز بردها رتيوردى .
 بوكا روس مسيو نيرلر نك « اسلاميت كافل مدنيت وسعادت
 ديورسكز حالبوكه بيك اوچيوز سنه در حالاعربستان بد اوتمده
 جهالتده ايلكلور » ديه عربستانك حال اسف اشتمالى مارك
 اسلامته تحميله اوغرا شهلملى ضم اولننجه بتون بتون متاذى
 اولبور . چونكه قوه محاكمه دن محروم اولان جهله بونك اسباب
 حقيقه سنك . برطاقم ظلمه نك باشمزه مساط اولمه سندن ايلرى
 كلديك نك فرقنه وارميه رق حقيقت شودر ديه مسيو نيرلر ك بو طدرمق
 استه نكلى غرضكار آماللرى قبول ايتمزلردن قورقوردق . جناب
 حقه بيكلرجه شكر او سونكه آرتق او ظلمه نك رئيسلرى
 طوتوب دبس ايتكله بوراده ياپيله جق حقتسز لغنرك او كي آلمشدر .
 آرتق بو نصكره او كز آچيقدر . مقام خلافتك . جوازك عموم
 اسلاملر طرفدن مقدس طانيلان بر اولدغى نظر اعتباره آلهرق
 معمورى ترقيدى خصوصنده فضله جه فدا كارلق كوسترله جكندن
 امير .

بكرافندى — قره كوز مطبعه سى : در سعادت وزير خان

كنجلكر يمزده بونوبته طوتلهرق اوتيه برى بى طولاشهرق
 اورطلغى قاريشدر دقدنصكره كتله واحده خالى آلمه بك
 مستعد اولان اهالى مسلمه آره سنه قيامه قدر قالميه جق
 بر درجهده افتراق و نفاق تخملى صاچديلر انشااه
 ايلرى ده بونلرك كيتدكلرى يوللرى برر برر تعقيب
 ايدرك بعض بر دويدوقلر يمزى شوستونلره كچيررك
 قارئين كرامتك انظارينه فاضلانلرينه وضع ايدرز .
 مابعدى وار

بيان تشكر

مجلسك يوم انتشارندن برى كرك رفقامز و كرك
 سائر احبامز طرفندن ابراز بيوريلان تبريكات و تمنياه
 قارشو اشكرات صميانه مزى تقديم ايدرز .

شون اسلام

تبشير

خلفه رسول الله محمد خان خامس افنديمز حضرتلر نك بر قاچ
 كوندن برى قزاموق علتنه مصاب اولمسي عموم ملتده بر راحتسزلى
 توليد ايتشى .
 سكزنجى دفعه اولهرق اطبا طرفدن و يرلان راپورده ايسه
 له الحمد والمنه حرارتلى حال طبيعى سنى بولهرق اعاده عافيت
 ايتكارى تبشير ببورور .
 عموم اسلاملر ايچون بك قيمتدار اولان بو وجود مقدسك ده ايك
 جوق سنه لر پايدار اولسنى جناب حقندن تمى ايدرز .

اورنيورغ مجابرمدن :

اورنيورغده تياترو صنعتته قارشى بوقوتاز .
 اليوم ، اورنيورغ اهالى مسلمسى شايان تأف برحالك
 قارشوسنده بولنيور . آزالرنده بيوك بر افتراق موجب له جق
 بر مسئله طولاشوب طور بيور . بازار ، چارشى ، جامع كى جمع
 ناس اولان هانكى بريره كيديلورسه اهالى مسلمه نك ايكي به
 آيريله رق يكديكريله لزومسز ، معناسز مجادله و مناقشه به قويو .
 لدقلىرى كورورسكز . بومنازعلر تياترو ناسبتيله اورطيه به
 آتيلان بوقوتاز ايچون ياپيلور . دهها دوغريسى بوقوتازى
 موجب اوله جق اورطه لقمده برشى بوقكن بعض منفعتپرستانك
 الفاات شيطنتكارانه سيله بوقوتازك مقدماته ياپيلور .
 كچنده مجدد پروراندن برى مى ، اخلاقى بر تياترو تشكيلنه تمبث
 ايتش . بوايسه بالطبع « دين ومعيشت » مجله سنك هدف اعتراضى
 اولمش . حرم نه چارچابوق فتوالر و بر بلرك اطرافه طاغلمش .
 بونكله بعض قائلن ققالر قيزدرلدقدنصكره بو ققالرى طاشيان
 بعض آباق طاقي سرسربلر غليانه كلرك كنجلكره قارشى بعض

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا...

صاحبزری : احمد تاج الدین

ويعقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون

سنه لکی ۵۰ غروش

آلتی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی

۴ آلتی آیلنی ۲ روبله

سائر ممالک اجنبیه

سنه لکی ۱۲ آلتی آیلنی

۶ فرانقدر .

تغلیک مسلمانلار

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا...

مدیر مسئول :

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بازیلد

چادر جیلده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام واسلامیته

عائد مقالات و آثار

مع المنونیه درج

اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی واحوال عالم اسلامدن باحث هفته لک مجله در

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولدالتی

جلد : ۱

۲۹ نisan ۲۲۶

پنجشنبه

۳ جمادی الاولی ۱۴۲۸

عدد : ۳

حاز اولدقلری قوای بهیمیه کندیلرینی لذاند جسمانیه

طرفه شدتله سوقه باشلادی . هرکس کندینه نافع شیئی
جلبه نافع اولمیانى دفعه چالیشه رق نهایت بینلرنده
اختلافلر ، نزاعلر ، غاوغانلر ظهور ایلدی . بونک اوزرینه
بینلرنده کی خلاف شقاقی و دفع ایله کندیلرینی فطرت
اصلیلری ارزره حرکتیه یعنی بر امت واحده اوله رق
یشامغه سوق ایچون انبیا بعث اولندی . « کان الناس
امة واحدة فبعثناهم النبیین . . . » آیت کریمه سی بو
حقیقتی صراحة بیلدیر ییور .

انبیای عظام حضراتی انسانلری دائماً طریق حقه
سوق ایده کلمش لر ایسه ده انسانلر آره لر نده کی نزاع ، جدال ،
خلاف ، شقاق بالکلیه زائل اوله مامشدر . بولندیغمز
شو عصر تر قیده بیله حکمنی کمال شدتله اجرا ایلمکده
بولمشدر ، بونک سببی ایسه قریباً بیان ایتدی کیمز وجهله
انسانلرک بر چوق قوای بهیمیه یی حاز اوله لری و بو
قوای بهیمیه لرینک مقتضیاتیه اتباع ایتمه لیدر . حالبوکه
بو اتباع مجبوری دکلددر .

انسان ؛ بر چوق قوای بهیمیه یی حاز اولدینی کی
اوکا مقابل بر چوقده قوای مانکیه یی حازدر . اصل

انسان طبعاً مدنی میلد ؟

اولکی مقاله مزده انسانک ماهیتی حتمده بر آریحت
ایتمش و بوکاد اتر علماء اعلامک اقوالنی خلاصه بیان ایلش
ایدک . بو مقاله مزده ده علوم اجتماعیه نقضه نظرندن انسانک
حاز اولدینی احوال و اوصافی بر نبذه بیان شروع ایدیوروز .
انسان زبده کائنات ، خلاصه موجوداتدر . صورت ، سیرتی
اعتباریه اکمل مخلوقات اوله رق ساحه آرای وجود
اولمشدر .

فطرت اصلیه سی هر درلو غل و غشندن سالمدر .
« کل مولود یولد علی فطرة الاسلام . . . » حدیث شریفی
بوکا دلالت ایتمکده در . حتی بو فطرت سلیمه لری و معیشت
بسطه لری سببیه ابتدا انسانلرک جمله سی صانع عالمک
وجودینی ، صفات کمالیه سنی تصدیقه ، نعمتلرینی شکرده
ظلم ، حسد ، عبت کبی شیلردن توقیده یکدیکره تعاون
و تناصرده متفق بر امت واحده اوله رق امرار حیات
ایدیورلردی . فقط : بو حال دوام ایده مدی ، بوده
یک طبیعی ایدی . چونکه انسان بر نسخه کبری عالم
اولوب بتون مخلوقاتک خواصنی دخی جامع اولدیغندن
طبعنده کی سلامت فطریه سنه رغماً عوامل خارجیه نک
تأثیراتندن ده خالی قاله میوردی .

مع التأسف اعتراف ایتمی بزرگہ ؛ بوکون شوتہلکۂ عظمایہ
اڭ چوق معروض قالان مسلمانلردر . زیرا اقوام سائرہ
بو حقیقتی پک چوق اول درک ایدہرک مدنیتک اساسی اتحاد
و اتفاق اولدیغنی اکلا یہرق بو اوغورده چالشم شلر و نہایت
کوزلرمزی قماشدیران شو کوردیکمز ترقیات مدنیہ یہ
نائل اولمشلردر .

حتی کندی بینلرندهکی اتحاد و اتفاقہ بیله قناعت
ایتمہرک بتون دول معظمہ ایکیشراوچر اتفاقلر ائتلافلر
عقدیلہ استقبالیرنی تأمین ایلمشلردر ، اقوام سائرہ نڭ بو
احوال حرکاتی بزم ایچون بیوک بر درس عبرتدر . بو
درسی آلملی . آرتق آردمزده جاری اولان مناسبتسز
احوالہ نہایت ویرملی . بزده سائر انسانلر کی طبعاً
مافی اولدیغمز کی کائناتہ کوسترملی یز .

موسی کاظم

« علیکم بالسواد الاعظم »

سواد اعظم ایله ایش کورکز . سواد اعظمہ تابع
اولوکز . معنای منبئی لایقبہ ملاحظہ اولنه جق اولورسه ،
مہام اموردہ اکثریت آر ایله ایش کورکز معناسنی
دوغریدن دوغری افادہ ایتمکده اولان شو حدیث
شریفی ، یالکز اهل سنت و الجماعت معناسینہ حصر
ایتمایه جک اولورساق ، بر چوق ایشلرمزی بو حدیث
صحیحہ تطبیق ایتمک ممکن اوله جغندہ شہہ یوقدر . زیرا
صلی الله علیه و سلم افندمزک معجزات باہرہ سندن بری
« جامع الکلم » اولملری ایدی فکرمنی آز توسیع
ایدہ جک اولورساق بو حدیث شریف مضمونینہ یالکز
محکم عدلیہ دکل ، مجالس مبعوثان و اعیان دخی داخل
اولہ بیله جکی خاطرہ کلور . بز شمعدیلک اورالہ آرتق
بر سوز دیمکہ حاجتده کورمیورز ، یالکز اکثریت
آرا ایله ایش کورمه اصولی حقتندہ بر قاچ سوز
سویلمکی مناسب کوردک . .

بوکون عموم آوروپادہ (یالکز روسیہ مستتنا)
مہام امور ہر مسئلہدہ اکثریت آرا ایله کورلمکدہدر .
بونک اصل و اساسی متین اوله جغندہ دائر سوز سویلمکہ

انسانک انسان اولمی ہوسات حیوانیہ سی ایله دکل
ملکات عقلیہ سیلہدر .

انسانلرک بو ایکی نوع قوتی ایستدیگی کی استعمال
ایتملری ایسہ کندی ید اختیارندہدر . اگر انسان
بو قوتلری حسن استعمال ایله کندیلمرینک نہ کی مہیت
علویہ یی حائر اولدقلمرنی دوشونہرک اکا کورہ توفیق
حرکت ایتملر شہہ یوق کہ الی یوم التیام بختیار اولارق
یشایہ جقلردر .

غریبدرکہ ؛ عصریمزده علوم معارف بو قدر ترقی
وتعالی ایتش ایکن نوع بشر بو علوم معارفدن لایق
اولدیغی مرتبہ استفادہ ایدہ میہرک حالایکدیگرینہ قارشو
خصوصتدن ، عداوتدن کری قالمیورلر .

تعاون و تناصر دینلن خصلت کریمہ یہ ملدن پک
اوزاق بولنیورلر . دہا غریبی شوکہ : بتون مہمانلرک
یکدیگرینہ قارشو عقد اخوت ایله ایجابات عصریہ یہ
کورہ حرکت ایله یہرک برعائلہ افرادی کی یشامہلری ،
آرہ لرنده کی نزاع و خلافی بالکلیہ قالدیروب ہرکس
دیگرینک مال و جانی کندی مال و جانی کی بیلمہلری
واکا کورہ امرار حیات ایلملری اوامر قرآنیہ ایجا
باتندن ایکن بو کی احکام جلیہ قرآنیہ یی اونودارق
یکدیگرینہ قارشو ییابچی کی حرکت ایدیورلر . حتی
غایت مناسبتسز وسیلہ لرلہ تفریقہ لرہ دوشہرک بو حاللرک
عاقبت و خیمہ سنی خاطرلرینہ بیله کتیرمیورلر .

حالبوکہ اس الیاس مدنیت اتفاق و اتحاددن بشقہ
برشی دکلدر . چونکہ مدنیت طویل یشامق دیمکدر .
طویل اولہرق یشامق ایسہ ہمہ حال اتفاق و اتحادلہدر .
زیرا اتفاق و اتحاد اولمازسہ تعاون و تناصر اولماز .
تعاون و تناصر اولہ نیجہ انسانلر یشایہ مز . چونکہ
انسانک محتاج اولدیغی شیء اوقدر چوقدرکہ بونلری
تدارک ایتمک بر انسانک دکل بیک انسانک بیله کاری
دکلدر . شو حالہ اگر انسانلر بو بیله نزاعہ ، شقاقہ ،
خلافہ دوشہرک بینلرنده براتحاد و وفاق تام بولنمازسہ
جمعیت طاغیلور ، مدنیتدن اثر قالماسز . نتکم تواریخ
اقوامدہ بوکا شہادت ایتمکدہدر .

بیله حاجت یوقدر . فقط بزم شرقیلر عموماً و اهل اسلام خصوصاً بومسئله ده دها ابتدائی درجه سنده بولندقلرندن برچوق نواقص کورلمکده و سویلنمه مکده در . بونک سببی ایسه ، یالکیز رأس کارده اولانلره عأد اولمیوب ، ملتک بوکی اموره عدم الفتنددر . بو مسئله بو کون آوروپالی لرده امور عادیه حکمنه کیرمش و هر کسجه معلوم اولدیغندن عموم ملت آنجق انتخاب زماننده برقاچ ایام کیم اهل و کیم نا اهل اولدیغنی مذاکره یه مجبور اولورلر ، انتخاب مسئله سینه صوک درجه ده اعتنا ایدرلر ، بر کره هر اموره اهلی انتخاب اولندیمدی ، آرتق ملت دها بر انتخاب زماننه قدر هیج برشیلر دوشونمز ، ملتک هر اموری مبعوثلره تودیغ اولنور ، آرتق مبعوث دیمک ، مات دیمک اولور . مبعوثلر ملتک معتمدلری ، اعتماد ایتدکاری آدملری در . هر کس بییدیکی آدمه اعتماد ایدر ، بیلمدیکی آدمه اعتماد ایده مز و انتخابده ایده مز .

ایشته شورالری کوزلجه ملاحظه اولنورسه ، بزم ملت : مبعوثلری انتخاب ایتدکاری زمان ، هر ولایتده کندیلری اعتماد ایتدکاری آدملری انتخاب ایده بیلدیلر می عجباً ؟ یاخود اکثر ولایتده کور کورینه بعض شارلاتانلر سرسریلر سوزینه قاپلهرق ، ملتک منفعت و ضررنی ملاحظه ایتدکاری یالکیز بر نام و شهرته قاپلهرق انتخاب ایتدیلر می ؟

اشته شو مسئله ظن ایدرم شرقده دخی لایقيله کسب اشتهار ایده مدی ، مجلس مبعوثان نه در هر کس بیله مدی ، مبعوث نه دیمک اولدیغنی دخی تقدیر ایده مدی ، بلکه مبعوث دینجه یالکیز الی لیرا معاش خاطرینه کلدیده ، شوالی لیرا بشقه سنه کیتمسون فکرینه قاپلیدی . اساس مسئله بوراده ایدی . ایشه بزبوراده دخی جهالتک زیانی کوردک ، اونک ایچون هر زمان کمال جسارتله دینه بیلورکه اصل بیوک دشمن جهالتدر . بوایسه بزده لزومندن زیاده مبدولدر . جاهل آدم مبعوث نه در بیلمز ، انتخاب نه در بیلمز ، اگر بیله کندنی کنینی جهنمه آتماز . مبعوث ذمه سینه نه قدر حقوق عاد ، نه قدر حقوق صبیان تعلق ایده جکینی بیاسه ، هیج بروقت

کور کورینه مبعوث اولمه سنی ده استه مز . اگر بیله سه نمکت داخلنده نه قدر ظم وار ، نه قدر حق سزلقلر وار ، نه قدر خلاف شرع و خلاف عقل خطالر وار ، بونلرک کافه سندن مبعوث مسئولدر ، عندالله و عندالناس مبعوث مسئولدر . حکومت ظم ایدرسه نفس الامرده بیله مبعوث مسئولدر . زیرا حکومت رجائی انتخاب بدن آنلر در . مملکت و ملته عأد نه قدر مسئولیت وار ایسه هپ او . . . . مبعوثه عأددر . ایشه شو طریق عریض عمیق ملاحظه ایده جک اولورساق : کیمی انتخاب ایتدیکنی بیلمز ، نه ایچون انتخاب ایتدیکنی بیلمز ، ونه ایچون انتخاب اولدیغنی دخی بیلمز ملت لرک مجلس مبعوثانلری ده اکثر اوقات نه پایدیغنی ونه پابه جغنی بیله . مدکن ، روسیه دومانه کی حکومت النده بر آلت اولور قالور . اوچ بش آدم استدیکی کی اوینار ، بویله اولورسه ، منفعت و مضرتی و مملکتک محافظه سی فلان هپ تزله اوغرایه جغنی شهبه دن عاریدر . اکثریت آرا اینه اداره اولنور مملکت لرده ، اصل مسئله نک روحی انتخابده اولدیغنی بیلیورلر ، مملکتک منفعت و مضرتی مبعوث انتخابی زماننده دوشونورلر ، امانت الاهی مبعوثه تسلیم ایده جکینی تصور ایدرلر ، شو سببندرکه ؛ انتخاب ایامی غایت دهشتلی بحران ایچنده کچر ، ملتک رهبری حکمنده اولان غزته لرده بوتون قونلرینی بوراده صرف ایدرلر ، صوکره آوروپا مبعوثلرینک بوتون دوشنجه لری ملتک ترقی و تعالیسی و مملکتک حیانتین عبارت قالور ، منفعت شخصیسی ایچون دکل مملکتی فدا ایتک ، بلکه نفسی ، جانی و مالی دخی مملکتی اوغرنده فدا ایدر . بویله آدمار انتخاب اولنور ، هیج اولمزسه اکثری بویله اولورده ، شو صورتله اکثریت آرایه اعتماد اولنورسه ، مملکتک حیاتی تأمین اولندی دیمک اولور . عن قریب مملکتنده اداره مشروطه اعلان ایتک فکرنده اولان چین حکومتی ، بوندن برقاچ سنه مقدم اون ایکی سنه صکره مملکت لرنده اداره مشروطه اوله جغنی اعلان ایتشدی . شیمدی ایسه ، بوتون مملکت داخلنده برقاچ آدملر جولان ایتکده درکه ، کوی و قریه لره کزه رکه اشته انتخاب اصولی شوپلدر ، انتخاب اصولی بویله در ،

معنای شودر، انتخاب بر امر شرعی اولوب، بوندن کله جک ضرر شودر، فآده بودر، مسئولیت ده شودر دیه تعلیماتده بولنور لرسه، هیچ شبهه سز استقبال امت غایت پارلاق اولوب، (بالتی هی احسن) ایله مجادلایه کسب استعداد ایتش اولوروز. یوقسه سقم ایله شکمی، یمن ایله شمالی، سمین ایله عقیمی تفریق ایتمز آدم لری یالکز شهرت لری ایچون یاخود فلانک اوغلی و فلانک دامادی اولدینی ایچون انتخاب ایدر لرسه، او مملکتک اداره مشروطه و اکثریت آراسیده او قدر اولور.

بوکون روسیه ده اداره مشروطه واردر. اکثریت واردر، فقط عدالتده یوق. مساواتده یوق، حریت فلانده یوق، انسانیت کلسجه او هیچده یوق. یانه وار؟ دوم، وار، استبداد وار، ظلم وار، جهالت وار، صالحین وار، استبدیکتی یا بقم وار. بوا یسه روسیه ده انتخاب قانونی حکومتک ایستدیکتی کبی یا پله سنندن بویله اولمشدر. اما انتخاب عمومی اولان مملکت لرده مسئولیت ینه مبعوثاره عآددر. امانت الله ینه مبعوثاره تودیع اولمشدر.

عبدالرشید ابراهیم

حلف الفضول

مسامانلغک اس اساسی عدالتدر، عدالتی تمامه متکفل اولان حکومت حکومت اسلامیهدر، اعلائی کلمه الله ایچون میدان جهاده آتیلان غزای موحدین محض عدالتله فتوحات جلیله یه نائل اولمشدردر. عدالت قوام حکومتدر، عدالت سز حکومت پایدار اولماز. اسایش بلادی، فیض و تعالی عبادی یکنه تأمین ایدن عدالتدر. جناب باری دولت عادلایه یاردم ایدر، دولت ظالمه نصرت الهیه دن محروم اولور.

بردولتک اس اساسی عدالت اولمقله برابر علم و معرفت رهبری، تعاون و تناصر مسلکی، اتحاد و وفاق رکن رکنی فعالیت خواص لازمه سی اولمیدر. افرادی فداکار، خیر خواه، فعال، بنیان مرصوص کبی متحد و نفاق و شقاقدن بعید حایه معارف ایله متحلی اولان ملت الی الابد شان و شرفی محافظه ایدر.

انتخاب ایده جککز آدم شویله اولمق لازم، شو صفت لری حائز اولمق لازم دیه اهالی یه قارشى فعلا انتخاب قاعده - لرینی کوسه تر مکده، و هر سنه ده انتخاب تجرب به لرینی یا بقمده، خفی و قالی انتخاب تجرب به لرینی تکرار ایدرک ایکنجی دفعه آچیق انتخاب ایستدیره رک، شو آدمی نه ایچون انتخاب ایستدیکز، بو آدمده نه کی فضیلت و یا خصالت کوریورسکز دینه رک سؤالر ایراد ایدیورلر، شو صورتله عن قریب چین مملکتکده اعلان اولنه جق اداره مشروطه ایچون آدم تیشدیرمک فیکرنده بولنیورلر. بن چینده بولندیم زمان بر قاچ یرده تجربه انتخاب لرینه تصادف ایتدم، انتخاب امتحان لرینی کوردیم، چین لیلرک بو خصوصده یا بونلره دخی سبقت ایده جککری خاطره کلور.

ظن ایدرمک افغان امیری حیدر الله خان دخی بو بایده چین لیلردن درس آلمشدر، زیرا بو کبی تعلیمات شیوعی هندستاندن کچدیکم زمان، بعض افغانی لر طرفندن مسموعم اولمشدی.

همه حال اساس مطلب اداره مشروطه ایله یاخود سواد اعظم فیکریله ایش کوریور مملکت لرده اک مهم مسئله، انتخاب مسئله سیدر. مع مافیه بوده بر قانون طبیعی حکمنه کیرم شدرکه؛ هیچ بر مملکت ده، دور انقلابی متعاقب انتخابلر مطلوبه تمامیه موافقت اتمه مشدر. اکثریتله مجلس مبعوثان برنجی دوره لرینی بیوک مشکلات و تزلزلات ایله کچیرمش، ایکنجی و اوچنجی دوره لرنده خط استقامتی بولمشدر.

شو حالده بوکون مجلس مبعوثانه، نه یا پیورسکز دیه درت کوز ایله باقمده اولان افدیلر، آغالر و بابالر، اولاکندی کندیلرینه صورمه لی: نه ایچون انتخاب ایتدک؟ نه یا بملی ایدی؟ احتیاجز نه ایدی دیمه لیده، سوکره مبعوثاره سؤال ایراد اتمه لی.

اگر ملت شو قزاری بولورسه، افراد ملت ده شو قدر بر ملاحظه اقتدارینی حائز اولورسه، یاخود علماء امت، ملت رهبر اوله رق شرعاً و عقلاً بزم وظیفه من شودر دیه رک همت و غیرت ایدرده، بو فیکره خدمت ایدرک ملت کوی آغالرینه وارنجه قدر انتخابک

ای اخوان! جبل متین الہی بہ پیشہ لم! اخون اصلا
 اخلاص ایتیم! تعاون و تناصردن بر آن خالی اولیہم
 فدا کار اولہم ، خیر خواہ اولہم اوہ بزمہ برابر در .
 پیغمبریمز بزدن راضیدر .

اقامہ عدل و تعاون و تناصر ایچون جمعیت تشکیلی
 قدیمدر ، مشر و عددر قبل البعثہ تشکل ایدن « حلف
 الفضول » بواساسہ مبنیدر . بوجمعیتی تدقیق و تحلیل ایدہم :
 ہجرتک یوز الی برنجی سنہ سنندہ ارتحال دار بقا
 ایدن رئیس اهل المغازی مشہور محمد بن اسحق المطلی -
 نک بیانہ والی یوز او توز تاریخندہ عازم دار بقا اولان
 مورخ شہیر ابن الاثیر ایلہ سککز یوز سککز تاریخندہ دار
 آخرتہ ارتحال ایدن علامہ ذی فنون مشہور ابن خلدونک
 نقل صحیح حلرینہ کورہ ام القری اولان مکدہ جرہمیلر
 زمانندہ بی جرہمدن فضیل ابن الحارث و مفضل بن
 فضالہ ایلہ بی قطورادن فضل بن وداعہ ناملرنده اوچ
 حمیتلی ذات معیتی افرادی ایلہ بالا اجتماع ہیچ برکیمسہ نک
 مکدہ اجرای ظلمنہ میدان ویرلہ مسی خصوصندہ عہد
 و میثاق ایتشار ایدی ، بوبادہ عمرو ابن عوف الجریہمی
 شو بیقی سولیشدر :

ان الفضول تحالفوا و تعاقدوا . ان لایقر ببطن مکة ظالم
 [°] مرور زمان ایلہ بوتحالف اونودلدی قرشیلر
 زمانندہ خیلی دوام ایدن حرب الفجاردن طولای مکدہ
 یچارگان حقندہ ظلم و تعدی آرتمش ایدی کرک زیارت
 و کرک تجارت ایچون مکہ کلن غربانک اموالی غضب
 اولنور ایدی بومیانندہ یمن اہالیسندن اولوب برای
 تجارت مکہ کلان بر یچارہ نک بالجلہ اموالی سورہ
 کوثری « الابتر » ایلہ ردائت طبعی بیلدیریلان مشہور
 عاص بن وائل طرفندن غضب ایدلدی ، ظلماً الندی
 یچارہ یمنی جبل ابی قیسہ چیقوب فریاد واستمدادہ
 باشلادی او آندہ نبی آخر الزمان صلی علیہ الرب
 المنان اقدمزک منسوب اولدینی بی ہاشم ایلہ والدہ
 محترمہ لرینک منسوب اولدینی بی زہرہ ، بی تیم بن
 مرہ ، بی مطلب ، بی اسد بن عبدالعزی طولانہرق
 [°] فضلر مکہ : ہ ہیچ بر ظالمک بولنامسی خصوصندہ عہد
 و پیمان ایتدیلر .

شرف و سننہ مبنی رئیس عدایتدکرتی عبدہ بن جدعانک
 خانہ سنہ کیتدیلر مکدہ یرلی بہ ، یبانیجی بہ خلاصہ ہیچ بر
 فردہ ہیچ بر صورتلہ ظلم ایدنامسنہ و احقاق حق ایچون
 تعاون و تناصردہ بولنمغہ مع القسم قرار و بردیلر و غاصب
 عاص بن وائلدن او یچارہ نک اموالی بتمامہ استردار
 ایدرک عہد و میثاق لرینک فہلیانی کوسہ تردیلر بو حلقہ
 یادماضی ایچون « حلف الفضول - فضللر یمنی » دیدیلر
 بوجمعیت اسایشی محافظہ ایدردی ، احقاق حق وظیفہ
 اصلہسی ایدی فخر عالم و افضل بی آدم اقدمز بو
 مجلسہ داخل اولدقلری زمان ہنوز یکریمی یاشندہ ایدیلر
 بوندن طولای دایما بیان ممنونیت ایدزلر ایدی نتہ کم
 « لقد شہدت حلفاً فی دار عبدہ بن جدعان ما احب
 ان لی بہ حمیر النعم ولود عیت بہ فی الاسلام لاجبت » [°]
 حدیث صحیحی جناب رسالتاب اقدمزک درجہ ممنونیت لرینی
 پک کوزل ارانہ ایدر .

حلف الفضول او قدر صاحب نفوذ ایدیکہ ہر ہانکی
 بر جانی بر جنایت ارتکاب ایتسہ یالککز او مجلسک
 اخطار بلہ ضرر تضمین اولنور ایدی ، مظالم ردا اولنور ایدی .
 داہبہ بی امیہ ابی عبدالرحمن معاویہ زمانندہ مدینہ
 والیسی ابن عم خلیفہ ولید بن عتبہ ایلہ سبط النبی جناب
 حسین بن علی ارہ سنندہ بر مال مسئلہ سندن طولای منازعہ ظہور
 ایتمش ایدی . ولید امیر بلدہ ، اولسنہ و عم زادہ سنک قوۃ الظہر
 بولنمسنہ اغترار اسبط النبی بہ قارشو حق سزانی ارتکاب ایتدی
 جناب حسین : « واه العظیم اکر نصف و عدالتدہ بولنمتر ایسہک
 المدہ قیلدیج اولدینی خالدہ مسجدر رسول اللہدہ قیام ایلہ خلقی
 حلف الفضولہ دعوت ایدرم » دیمش ایدی

مجلسندہ حاضر بولنان عبدہ بن عبدالمطلب
 جناب عبدہ بن الزبیر : اکر حسین بی دعوت ایدرسہ
 دعوتہ اجابت ایدرم ارتق یا انصاف و عدالت ! و یا اولوم!
 دیہرک احقاق حق یولندہ نفسنی فدایہ حاضر اولدیغنی
 اعلان ایتسدی بوخبر مشاہیر اصحابدن عبدالرحمن بن

[*] عبدہ بن جدعانک حاسندہ - الف الفضولہ حاضر اولدم
 او مجلسدن او قدر ممنون اولدم کہ اکا بدل بکا قزل دوہ لرو بریلسہ
 او قدر خوشنمییہ جق ایدم . اسلامدہ بن بولہ مجلسہ چاغیر بایرسہم
 ینہ اجابت ایدرم ! دقت ، عبرت !

مجلسہ احتراماً بر صندالیہ دہ او توریر ایدی . صاغ طرفندہ مذاہب اربعہ قاضی القضاة لیرنی و اوکنده سائر ارباب و ظائق بولندیر ایدی مجلسک و ردیکی حکمی او آندہ اجرا ایدی .

الحاصل سلاطین و امرای اسلامیہ نیک مظالم رعایایہ نظر خصوصندہ بک بیوک همساری کورلمش ایدی کندولرندن ، اولادلرندن تظلم واقع اولسه بیله ینہ استماع دعوا ایله رفع مظالمه بذل جهد ایدرلر ایدی . ایشته اسلامیت ! ایشته عدالت ! ایشته تاریخ .

اسماعیل حتی

اقوام تورانیہ نهدن طاغلدی ؟

محترم تعارف مسلمینک . ایکنجی نومروسندہ عبدالرشید ابراهیم افندی حضر تلرینک پان تورانیزم سرنامہ لی کوزل مقالہ لیرنی او قودوم . اتحاد اسلامک تمنی اقوام تورانیہ نیک اتحادندہ آرامق لازم کله جکندہ کندیلر یله همفکریم : شو قدرکه اتحاد اسلامدن اول هر عنصرک کندی کندیسنی بیلمسی ایجاب ایدر . ذاتاً کندینی بیلمین بر آدمک غیره نه فائده سی اوله بیلیر ! عناصری ده اشخاصه تشبیه ایدر سهک بک خطبا ایتماش اوله جغمزندن کندینی بیلمین بر عنصرک اتحاد ایتش اولدینی عناصر سائرہ به فائده سی اولماز بایک ضرری طوقینور دیمکده تردد اتمیز .

شوراده قارئین کرامه خفیف بر استطراد یابدقن صکره مقصدہ شروع ایدرک و اقوام تورانیہ نیک سبب اضمحلالی نه اولدینی عظم ایردیکی قدر آکلامغه چالیدشه جنم : « اقوام تورانیہ » ویا « اقوام تورانیہ نیک اتحادی » سوزلرندن قارئین کرام ، اقوام تورانیہ نامی تحتندہ مختلف قوملر وارمش کبی برشی آکلاماسونلر ، اقوام تورانیہ ، « اورالو آلتائیک » دنیلن تورک قوم شجیعنک متشتت قبائلیدرکه برطاقم جهلانک اثر تصنیعی اوله رق شیمندی به قدر بونلر یکدیگر بینه آری قوم نظریله باقورلر . بو اقوامک ودها طوغریسی بوقبائلک اتحادینه کلنجه : بوده مختلف مللرک اشترک منافع سائقه سیله

ابی بکر الصدیق التیمی ایله مسور بن مخرمه الزهری به واصل اولنجه انلرده بویله جه عهدومیناقده بولندیلر والی امتدہ کی غلبانی کوردی ، حق و عدل بولنده فدای جان ایدن احرار ملتک موجود اولدینی اکلادی حق و عدله قارشو کلمه جه جکئی درک ایتدی ارتق انصافه کلوب جناب حسینی راضی قیلدی

صدر اسلامده « الدین النصیحہ » حدیث شریفنه تمامیه رعایت اولونور ایدی ظلماً اخذ اولنان اموالی صاحبندرد ایچون وعظ و نصیحت کافی ایدی حتی خلفای راشدین حضر اتندن اوچی رد مظالم ایچون بر مجلس عقیدینه لزوم کورما مشلر ایدی یالکمز ختن النبی جناب علی رد مظالم ایچون عقد مجلس ایتش ایتدی فقط بونک ایچون آری برکون تخصیص ایتوب هر نه زمان بر کیمسه تظلم حال ایتسه هان احقاق حق ایدر ایدی

نور نبوت اوز اقلشنجه رد مظالم ایچون ایروجه کون تخصیصنه لزوم کورلدی انا اول رد مظالم ایچون ایروجه برکون تخصیص ایدن مشهور عبدالملک بن مرواندر « وفاتی ۸۶) بوجاسه « دیوان المظالم » دیسلدی دیوان المظالم والیردن ، قاضیلر دن ، مأمورین مالیه دن ، مأمورین ملکیه دن ، شهراده لردن ، امیر زاده لردن ، متنفذان بلده دن ، متغلبه دن ، خلاصه بیوک ، کوچک هر کیمدن اولورسه اولسون تظلم حال ایدن بیچارگانک مرجعی ایدی .

مجدد اول خلیفه عادل مشهور عمر بن عبدالعزیز (وفاتی : ۱۰۱) خلیفه سابق ولید بن عبدالملک (وفاتی : ۹۶) غصب ایتدیکی بر تار لای صاحب مشروعه نه تضمینات ایله برابر اعاده ایتدی ، ۲۱۸ تاریخندہ وفات ایدن خلفاء عباسیه دن مأمون . اوغلی عباسک ظلماً اخذ ایتدیکی بر مالی صاحبندرد ایتش ایدی بویله وقایع تاریخ اسلامده بک چوقدر .

فاطمیه دولتی امر مظالمه بک زیاده اعتنا ایتشلر ایدی . حتی باب دیوانده یعنی حکومت قیوسنک اوکنده منادیلر : « یا ارباب الظلمات » دیه ندا لیدرلر ایدی . بالاخره دیوان المظالم ایچون بصره ده ، شامده « دارالعدل » بنا قلندی بصره ده ملوکلرک زمان حکومتنه پادشاه

برلشمه لری قبیلندن اولمایوب بلکه بونلرک کندی ، کندی نکه نه اولدیغی آکلامسندن عبارتدر . چونکه بردر . برک اتحادی باشقه درلو اولمز . مذاهب صوفیه ده . برشیک اعتباری مغایرتک کیت کیده زائل اولوب و حدت اصلیه سی میدانه چقمه سنه اتحاد دیرلر . ایشته اقوام تورانیه دنیلن تورک قبیللرک اتحادی ده بویله بر اتحاددر .

شمدی بو اقوام تورانیه نکه سبب اضمحلال و تشتتی نه اولدیغی بولمغه چالیشه م . شمادی به قدر بو بحدده خامه - ران اولان ذوات بوسببی ، جهالت نام عمومی التنده افاده اتمک ایسته مشلردر . فی الحقیقه بر قومک بویله منفرد قبائل حالته کله رک یکدیگری آیری بر عنصر آیری بر قوم کبی تاقی به باشلامه سی ، بر برینی آرامامغه برابر دشمن مشترک کندی قارداش لری آزوب محو ایتمسه نه نظر لاقیدی ایله باهسی ، جهالتدن باشقه برشیده عطف اتمک قابل دکلدرد .

بو بر جهالتدر . همده او یله غلیظ و او یله عنف و اولماز جهالتدر که اک کوچک اثری معظم بر قومک هلاکیدر . عرق توران پارچه پارچه آریلوب مضمحل اوله لی نیجه منسرلر ، نیجه علما و فضلا تیشمش فقط بونلرک هیچ بری زمانک خلقنه « نه یاپیور سسکز ؟ ، بو کتدی ککز یول انقراض یولیدر » دیمکی تعقل ایده مد مشلردر . بلکه ده ا زیاده بو کبی نفاق و تشتت حرکاتنه تشویق و ترغیب ایتمشلردر ! زوالی ملت ، سیاهی مجهول اشخاص طرفدن قومیت فکرندن تنفیر . کندیلرینه باشقه بر فکر تلقین ایدلمشدر . بناء علیه اسلامیتی یکی قبول ایدن بو ترکلر هر بری برر سلسبیل حکمت بولنان احکام قواعد اسلامیه دن کلیا غافل اولدقلرندن بو کبی بر طاقم تلقینات مضره یه هدف اولمشلر و اسلا میتک مقصد علویسندن بعض دفعه لر بسبتون اوزلا قلاشمشلردر .

نته کیم آثاری بوزمانده ده کورلمکده اولان ساخته سیدلک طاشیمق اعتیادی بو سوء تلقی به کوچک بر مثالدر : هر درلو یا لایحیلغی ، ساخته کارلنی منع و تحریم ایدن بر دین جلیله منسوب اولان کسان -

وجودلرینه اهمیت ویردیکم اکلاشاماسون محضا مثال اوله رق یازیورم - کندی پدرلرینی انکار ایده جک قدر ارتکاب معاصی ایتمکده درلر . انطولینک اورتیه سنده بر ترک قبیله سنک اوغلی کندیسی نسل نبوی به منسوب بر سید اولدیغی ادعا ایدر و بونی دیناً ثواب بر حرکت ظن ایلرسه آرتق او آدمین ملت نامه نه بلکه نیلیر . فی الحقیقه عنصر عرب محترم و موقردر اوکا منسوب اولانلر بحق افتخار ایده بیلورلر فقط ، غیرک پدری زینکیندر دیبه کندی باباسنی انکار ایدن اولاددن ده خیر نامه بر شی بلکه نیله مز ... !!

حالا خاطر مده در ، وقیله انطولیده بر ترک کویینده بولنیوردم . کونک برنده کویلیلرک یکدیگرینه آغر مشاتمده بولندقلرینی کوردم . وایشک آخری مضاربه یه واره جغنی کورنیجه محل وقعیه قدر کیده رک کندیلرینه وعظ و نصیحت ده بولندم . غوغا باصلدی . صکره مختار او طسنه طولانان کویلیله بو کبی حرکاتک پک مناسبتسز اولدیغی سویلنیجه کویک اشرفندن اولدیغی سیاسندن آکلاشیلان بری « اقدی قصوره باقه تورکک : » دیدی جواباً « خایر ! یا کیدیورسک تورکک بونی قبول ایتمز بن ده تورک بویله شیلر یامام » دیدم . کویلیلر بندن بوسوزی ایشدنجه فنا حالده شاشیردیلر بر برینک یوزینه باقشدیلر . بو باقشلرده او یله بر اثر استقرار او یله بر حال واردی که آکلاماق قابل دکلدی . لسان حال ایله یکدیگرینه دییورلر دیکه « بونه نخب آدم ! انک فنا بر صفتی اوزرینه آلیور . حالبوکه بزم کویک اشرفی بویله کوتو صفتی ایسته مز » ایشته بونلر یوقاریده بر آز شرح ایتمکی ایستدیکم بلقینات مضره نکه نتیجه سیدر . ایشی بودر چه یه : نام مقدس ملی بی تحقیره قدر واردیریور .

بر قوم اییدیور اوندن اکراه اول آدلکه فیخر ایدردی اجداد تورک دیمه بی باق دل صانیور ذلته یوزن سفیل احفاد شمدی انصاف ایله دوشونلر مزدن صورارم که کندی نام ملیسنی تحقیر و بصورتله یالکیز شخصی دکل ملتی ده برلکده تدلیل ایدن بر عنصر افرا دینک اسلامیت نامه بشقه بر عنصر له اتحادی نه فائده تأمین ایده بیلور ؟

شبهه‌سز هیچ بر فائده تأمین ایتمد کدن ماعدا متحد لرینه ضرری بیه طوقینور ؛ بناءً علیه هر شیدن اول کندیمزی یوفله مالیز .

اوت رقیبه فکر ملی علمینده افکاری زهرلنرک اوافق اوافق پارچه لره آریلان الی التمش میلیونی متجاوز بو قوم عظمی بی یوقلامیز . اولاولرک سبب رفاهتی بولمیز . خاطر لرده در قریم خانلی محو و منقرض اونورکن اوزمانک وکلا ووزراسی صانکه دولت عثمانیه بررقیدن خلاص اوله حق کبی سهوینرک لاقیدی طاورانیوردی . فقط آزر مدت صکره اصل دشمنک استانبول سورلرینه طایاه جفتی دوشونما مشلردی . ودها خاطر لرده درکه : بو اجنبیلر ودها آبی تعبیرله کوله لکدن وزیر و صدر اعظم اولانلر ، فطرة مربوط اولدقلری کندی زنبکین آروپا مملکتلرینی تورکستان چولارینه ترجیح ایتمشلردی ، تورک ملتک قوه فعالیه سنی تورکله که نسبتله پک چوراق اولان زمینلرده هدرایله مشلردی . طوغریسی انواع غنائمه مملو صربستان ، بلغارستان و آوستریا مملکتلری طوریرکن ترکستانک بوزلی چوللرینی اوزمان کیمسه در خاطر ایده مزدی .

اوسوکیلی بوزلی چوللری غنیمت آنبارلرینه ترجیح ایتمک ایچون درین دوشونمکه برابر تورک اولمق لازم ایدی ؛ اوزمانک زمامداران اموری ایچنده درین دوشونلر بولنسه بیله جمله بی ده تورکله که پک یابانچی آدملر اولدیغندن تورکستان شوره زارینک نفیس معموره لره و جتر جیحنی بالطبع بولامازلر ایدی ؛ بونی بولدی ره جق متین بر عقل و کباستدن زیاده « محبت قومیه » ایدی که افرادک پک جاهل اولدینی اوزمانلرده بو حس محبت آنجق اولیاء امورده انکشاف ایده بیلوردی . حالبوکه تورک ملتک اک منور قسمی اولسی لازم کلن زمامدارانی مع التأسف کندیسنه یابانچی و بناءً علیه بو حسدن عاری آدملردن ترکیب ایدیوردی .

فقط شیمدی به قدر سفالتدن وجودی ، مضر تلقباتدن فکری زهرلنش اولان معصوم ملت بو کون فکر قومینه حرمت بسله نله سنی استیور . هنوز کندیسبی سعادتیه ابرمهدن اول آیری دوشن قارده شلریله بر لکده طریق

مدینتده قطع مراحل ایتمک استیور . اسکیدن بری یابیلان خطانک بوندن صکره دوام ایتمه سنی آرزو ایدیوردی . بوندن صکره اجنبیلرک تورکک نامنه سسوز سویله لرینه ، منسوب اولمادقلری معظم بر عنصرک مقدراتیه اوینامه لرینه تحملی ایده ماز .

ارتجاعدن مقدم ایدی ، هیچ بر قومک مالی اولمیهن برملز غزیه سی معظم ملتتمزی تحقیر و تزییفه چالیشبو . ردی . فقط جناب مولایه حمد و ثنا ایدرمکه حرکت اوردوسنک صرصر قهرندن مملکتتمزک خارجه فرار ایدرک جاتی قورتاردی . و بو صورتله وجودندن مملکت قورتلدی .

شرفی قوممزی تزییفه یلتنن دها بر دیکری حکو . متک درایتیه اوزاق بریره کندی آرزوسیه تبعید ایدیلرک صحائف مطبوعاتدن چکلدی . بویله اصل ونسلی بلیرسز آدملرک بوکستاخانه جرآنلرینی کوروب طویدقجه خاطر مه کوستجه لی معلم محترمک آتیده کی ایاتی کلییور :

« بر قوم که آفاقی طوته شهرتی ، شانی

لرزان ایده بر خیلی زمان حکمی جهانی

یارب ! نه به تعظیمه سزا اولیه نامی »

هر کلب سفیلک اون تحقیری روامی !

ع

اسلامده اخوت دینه و بو کونکی مسامانلر

« بخارا امیری » زنبکار « امیری » امیر برغش « کبی ملوک اسلامیه صوک نفسلرنده دوستی دشمنی تفریق ایدرک بین الاسلام اخوت ، اتحاد ، تعاونک اهمیتتی بحق تقدیر ایله مقام خلافتدن استمداده قوشیشمشلر سهده نه چاره که ایش ایشدن کچمش ایدی . چونکه دولت علیه بو وقتلر « کندیسبی همه محتاج بردهده قنده قالدی غیری به همت ایده » ملتک حکمیله محکوم بر حالده ایدی . عصرلردن بری سینه سی سهام غرب و شرقله جریحدار اولمش کندی یاره لرینی تدا و یله مشغول ایدی .

آروپا مدینت حاضرہ سی دھا طوغریسی اقتصاد
حریبسی کوندن کونہ تراید ایدن اعمالت، اختراعات صنا-
عیسنہ محل استهلاك، مخارج اوله رق اسلام ایله مسکون
قطعاتی بولیور. بونک ایچون مسلمانلرک هیچ اولمز
ایسه برمدت دھا حال توقفده عاطل، حرف و صنایع
جدیده دن کلیاً محروم قالمه لری آنلرجه ملتزمدر.

بوکون اوچوز میلیونی متجاوز بر جمعیت بشریہ یی
تشکیل ایلمن افرادک ایکنه دن ایلمک واریجه یه قدر
ملبوساب، لوازمات حیاتیہ سی آروپا معمولاتی،
مناعی اولدیغنی مع الاسف یلمن بو قدر.

حتی سرپوش مایمز بیله آنلرک اعمال کرده سیدر.
شمدی فرض ایده لم. بوجعیت محترمه کندی
احتیاجنی کندی تهوین ایله شریعت غرانک امر ایتمش
اولدیغنی مدارج ترقیه بوکسه جک اولورسه ایشته او
وقت عالم انسانیتہ آچمش اولدقلری حرب تجاریده
بوکونکی غلبه و تفوقلری تهانکیه معروض قاله جق
عالم اسلامیتی ایسته دکلری هوایه اویناته میه جتلردر.

بونو کوزه آلدیره رق سکنه شرقه دھا طوغریسی
مسلمانلره فراغه مصرک بنی اسرائیل حقنده روا
کوردیکلرینی یا تمقدن چکنمیورلر.

شو قدر وارکه آنلرک بومعامله لری یکرمنجی عصر
لیاسنه بورومشدر.

اگر مدینت حاضرہ نک بخش ایتدیکی فوائد مادیہ-
دن بشریتی، مسلمانلری حصه یاب ایتک مقاصد
خیر خواهانه لری اولسه یدی انکلیزلر، فرانسلر کی
مدینت جدیده نک قصوای مراتبه واصل اولانلر سنین
وفیره دن بری هندو ستانده، مصرده، جزائرده،
تونسده اصلاحات نامنه یاپدقلرینی یاپمز لرایدی. مسلمان-
نلرده آزاجق بر اثر انتباه کوره جک اولورلر ایسه
اطفای حریقہ قوشار کی قوشوب باصدمه چالیشیورلر.
آنلر امین اولسه لیلر درکه ایرکچ حضرت موسی بنی
اسرائیلی فرعونک ید اسارتندن تخلیص ایتدیکی کی
هرتدیرلرینه رغماً شرقده او یانان فکر ترقی اسلاملریده
یکرمنجی عصرک اسارتندن تخلیص ایده جکدر. «اسکل
فرعون موسی»

ایشته عالم نصرانیت مدارج مدینتده تعالی ایتک
باشلادیغنی زماندن بری کره ارضک هر نره سنده اولور
ایسه اولسون ممالک اسلامیہ یی استیلا و مسلمانلری تمز
توکمنز محارباتله ازمک امرنده متحد و متفق اولدیرینه
مقابل بزده کوریلن حرکت، اتحاد، معاونت دینه...
«فاعتبروا یا اولی الابصار»!

حکومات اسلامه تاریخی او قومش مطالعه ایتمش
هر مسلمانک قلبی آجیامق، صیرلاماق قابلی؟

بالاده عرض اولدیغنی کی بوکون عالم اسلامک
باشدن باشه ایچنده بولدیغنی عجز و مسکنتک دنی انحطاطک
احضار و تهیه ایاین علل و اسبابک باشلیجه سی امرای
مستبده اسلامیہ نک حرکات غیر مشرعه لریله «لا طاعته
لا خلق...» کی آنلرک خوشلرینه کتیمیه جک احکام
شرعیہ یی درلودرلو تاویلات باطله ایله تاویل و دھا ایلری
کیده رک حدیثلر وضعنه قالدیشانلرک دین نامنه ایتمش
اولدقلری جنایتلردر.

بوخاطرات الیمه نک بوکون اقوام انامده پک چوق
مثالری واردر. از جمله «دعاء السلطان سبب الغفران»
ولسانمزده سویلنمکده اولان «پیغمپر پوستنده بولان خلیفه
و پادشاهلر نه قدر ظالم و سفیه اولسه لرده یتمش ولی درجه سی
حاضر درلر» کی.

بوکی جباره نک قارشوسنده هر عصرده حضرت امام
اعظم و شافعیر کی دین و حقوق مسلمین اوغرنده هر کونا
مشاق و محنی کوزه آلدیران مجاهدین عظام - رحمهم اه -
بولنمش اولسه یدی البتده بوامت بوکونکی درکه هولناکه
دوشمزدی. «ان الله لا یغیر ما قوم حتی لا یغیر و اما بانفسهم»...
شمدی برآزده غربک بزہ قارشی آلمش و آلمقده
اولدقلری وضعیتدن بحث ایده لم.

وقتیه انقلابات کونیه و تاریخیه دن متبصر اوله رق
مدار اعتلا قوت و سلاحی اکتسابه سعی ایدن اقوام
غربیه بز مسلمانلرک مدید خواب و غفلت، نفاق
و شقاقلرینی غنیمت ییلوب طالمش اولدیغمز طاتی اولمقله
برابر غایت مهلت او یقودن او یاندرامه یه صوکه درجه
بذل همت و تدابیر احتیاطیه یه رعایتده اصلا قصور ایتمه مشلر
و ایتمه مکده بولنورلر.

شمدی یکرمنجی عصرده عالم نصرانیتده جایکیر
اولان اخوت دینیهی یوقلایهلم .

بوکون برچشم مدققانه ایله بونلرک احوالنه عطف
نگاه ایدیلورسه ، آنلرده مایونلره مالک نیجه مئسست
وجمعات خیرهله کوریلور . الله موجود قواعددینیلری
صرف روحانی اولوب زوایهله کوشه سنده بولمن آمر اولدینی
حاله خلاصه حیات بشرک سعادت دنیویه و اخروییه سنی
تأمین ایتمه سیله برابر وقتیه کوزلرینی آچوب بولندقلری
هر عصرک کندینه مخصوص قواعد ، مقتضیاتنه کوره
توفیق حرکت ایتمشدر .

ایشته بومساعی حیرتفرالریزک اقتضاف ایتمدیکی
ثمرات غیر قابل تعداددر .

بوکون شرقدہ بولنان برخرستیان مصائب کونیه دن
برینه دوچار ویا قصداً « معاذاه » حقوقه تجاوز اولنه جق
اولورسه غریبه کی مذهبداشلی بر و تستولر ... قیامتله
قویا بیورلر . حبه نی قبه کوستریورلر . دیمک ایستوروزکه
اقوام نصارا ایجابات زمانه کوره روابط دینیلرینی تقویه
امرنده فوق العاده فدا کارلرلر ابراز ایدرک حدسز ، حسابسز
جمیات واسطه سیله قولایجه وقتی ، فرصتی فوت ایتمدن
دینداشلیرینه قارشلی دیناً ایفاسی لازم کلن حقوق اخوتک
عهده سندن کلپورلر .

از جمله « اسلاو » و « ائجبل » « جزویت » جمعیتلری
کبی مراکز مهمه نصرانیه وار قوتلریله منافع دینیه
و غلبه حاضرلرینی تأمین وادامه سی هر نه یه وابسته ایسه آنی
الترامده هیچ قصور کوسترمبورلر .

بالاده تعداد ایلدیکنم جمیات خرستیانیه عادتاً عالم
نصرانینک شرقی ، غربی بر محور ، مرکز لری کیدر .
اقطار علمده موجود کافه اقوام عیسویه نیک حیات خصو-
صیه ، اجتماعیه ، سیاسیه لرینی بیلیرلر ، آنلرله دائماً تماسده
بولنورلر . بوندن بشقه آرالرنده کی علاقه مذهبی لرینی
تقویه ایچون اطراف اکنافه صالدرمش اولدقلری
هیئات تحقیقیه واسطه سیله دین قرداشلری هانکی قومه
منسوب ، هانکی حکومت تابع اولورلرسه اولسون
حالرینه یقیندن آگاه اولدقلری کبی بر یوزنده تخم
نصرانیت اکیلمه مش بر قاریش بر برافه مشدرلر دیرسک

پکده مبالغه ایتمش اولماز ارض فاسطین ، مصر ، بیروت
آستانه کبی قلبگاه اسلامدن معدود موافقده وجوده
کتیرمش اولدقلری مکاتب جسمیه ده استدکلری فیکری ،
روحی شرقلیره نفخ ایدیورلر . هر نه قدر بودارالعلوملر
ممالک شرقیه ، اسلامیه ایچون لازم مقدار موسیور
یرشدر مک ، شرقدہ سیاست نصرانییهی تحکیم ،
توسیحی ایچون تأسیس ایدلمش لرسده ایجاب مصاحت
اوله رق پروغرا ملرنده مقاصد اساسیه لرندن اصلا دم
اورمدقلرندن باشقه کویا بو مساعیلریله بر مدتدبری
نعمت معارفدن محروم قالمش شرقلیلرک . اسلاملرک
دینلرینی ، اخلاق قومیلرینی هر کونا تجاوزدن مصون
قالدیره رق انلری تمدین ، نور عرفانه تنویر ایلدورلر مش . . .

دها هنوز ممالک اسلامیه ده عصر حاضر ایجاباتیه
متناسب اسلام دارالعلوملرینک ندرتی ده طوغریبی
فقدانی ، بوکا احتیاججزک کوندن کونه ترایدی بالضروره
بزلی آنلرک قورمش اولدقلری پوصولره ، دوزاغلره
دوغری سورکلپور .

بعض اخوانم زده بونلرک بوکو- تریشلرینه قاپیله رق
دها تحصیل ابتدائیسنی اکل ایتمه مش عناند دینیه ، تربیه .
اسلامیه دن محروم چو جو قلیرینی « سلمه السلام » انلرک
آغوش تربیه لرینه آیدورلر . . .

شمدی برازده بونقظه دن نظار بصیرتمزی بوکونکی دین
قرداشلرینمک احوال اسف اشتمال لرینه عطف ایده جک
اولورسه ق حالزه آجیمیان آغلامیان بر مسلم متبصر تصور
اولنورمی ؟ شریعت احمدیه نیک بین الاسلام تأسیس ایلدیکی
رابطه و اخوت دینیه یه دأرانیان ایدلمش ایت قرانیه ، احادیث
نبویه احکامیه اوچوز ملیسونی متجاوز اهل قبله نیک
حاضرده کی قرداشلرینی مقایسه وانورسه کنندیمز دینه یوزله
اخوانز دینه جکز ؟ . . .

دیمک که « کونوا عبادالله اخوانا » امرینه بوکون امثال
ایتمه مشز . چونکه حسب الاخوت بر بریمزه قارشو ایفاسی
لازم کلن حقوق ، وظائفک عهده سندن هیچ بریمز
کله مشز .

بولندیمز یکرمنجی عصرده ساحه وجوده کترلن
وسائط . اختراعات مدنییه سایه سنده کره ارض بر خانه ،

بوندن صکرہ نواقصمزی احتیاجاتمزی ال الہویروب
 « وان لیس للانسان الاماسعی ... وتعانوا علی البر .. کبی
 حقایق قرآنیہی ہر امورمزدہ بردستور حرکت اتخاذ
 ایدرسہک بزلری شہراہ ترقیدہک کیروہہ براقش غریبلیرہ
 آز برزماندہ پریشیرز .

« اذا ما رجال الشرق لم يهنضوا معا »

« فاضبع شیء فی الرجال حقوقہا »

یعقوب کمال

عالم اسلام

بدبخت حکمدار، زوالی ملت ...!

بوفریادی متعاقب خاطرلرہ کیملر کلہ بیلیر؟ ہیچ شہبہ
 سزدرکہ ایلک اول دماغزده ترسم ایدن ہیولا، تاریخت
 نجبہ تلغیندہ الی الابد ازلیہ محکوم اولان عبدالمجیدلہ
 محمدعلی نک ہیولاسیدر، تغلب ومحکومیت آلتندہ قالان
 ملت اسلامیہ نک ہیئت مجموعہ سیدر . فقط بزلر بوایکی
 یارقنادارک ملوث ماضیلرندن بحث ایتہیرک آنجق برنظر
 استکر اہلہ کچہ جکمزکی شمذیلک ملت محکومہ اسلامیہ پیادہ
 برطرف براقہرق انظار مطالعہمزی دہا اوزاغہ . . .
 استقلاللری اللرنده اولدینی حالہ چرخ فلک آلتندہ
 ازلمکدہ بولنان برکتہ مسلمہ نک بولندینی یرلرہ قدر
 تمذیدایدہم . تمذید ایدهمده اورادہ تیمورلنک کبی برجہا
 نکیر اعظمک اجزای عدالت ایتدیکی تحنک بوگون باد
 هوا اولمق اوزرہ بولندینی وبونک اوزرنده بدبخت
 بر حکمدار اسلامک عاجز و ناچیز بر حالہ سلطنتک
 صوک کونرینی سورمکدہ اولدینی کورہم . کورہمده
 بر آز عبرت آلم .

زوالی حکمدار! یکریم، بش سنہدن بری روسلرہ
 قارشوقولاندینی چوروکسیاستی، تاج و دولتک محافظہ سنی

سکنہ سی برعائلہ کبی اولمشکن برعائلہ نک عنصر مہمنی
 تشکیل ایلین بز مسلمانلر حالا بربرینک وجودندن ،
 حیانتندن ، ماتندن المنندن، سرورندن ، حیات خصوصہ
 وسیاسیہ سندن بی خبرز کندی احوالزہ عائد یلان یا کلش
 معلوماتی اوروپامطبوعاتندن آبورز « برکت ویرسون »
 جناب ، واہب العطا یا حاضر تلری دنیانک اوبر کوشہ سندن
 بردنبرہ چیقاردینی « عبدالرشید ابراہیم » اقدی کبی فاضل
 غیور برذات واسطہ سیلہ بتون اہل اسلامی یکدیگرندن
 خبردار ایدوب انقطاعہ یوز طومش علاقہ واخوت
 دینہ لرینی تجدیدو تشدید ایلدی . عصرمزدہ ایلک چیغیرک
 کشادینہ موفق اولان بوقوجہ مسلمانہ عالم اسلامیت
 مدیون شکراندر . جناب حق امثالی آرتیرسون ...
 آرتیق ملل غیرمسلمہ نک عصرک ، زمان ، زمینک
 ایجاباتنہ کورہ روابط دینہ لرینی نصل تقویہ ایتدکلرندن
 متیبہ و متیقظ اولہ حق زمانز چوقدن کلوب کچدیکنی
 نیلمش اولہم .

دول غریبہ ہر ہانکی اولکادہ اولورسہ اولسون
 کندی عرق و مذہبلرینہ منسوب برشرذمہ قلبہ ،
 بولدیلمی اورادہ دخی وقتی فرصتی فوت ایتہدن سفارت
 خانہلر ، شہبندر خانہلر تأسیس ایلرلر .
 بووجہلہ ہم ، جنسلریلہ تماسدہ بولنوب حقوقلرینی،
 رفاہ ، راحتلرینی تأمین ایدرک مدیون اولدقلری معاملہ
 اخوت کارانہی ادا ایلرلر .

بزده ایسہ امر بالعکسدر . چین کبی اللی آلتش
 ملیون اخوانز موجود برقطعہ وسیعہدہ حالا کندی
 نامزہ برسفارتخانہ و پاشہبندر خانہ مز یوقدر . اورادہ کی
 موقعمزدن ، مقام خلافتہ اولان توجہدن آلمانلر استفادہ
 ایدیورلر . سائر حکومت اسلامیہ ایلدہ مناسبتمز یوق
 دینہ جک بردر جہدہدر .

امید وارزکہ مرکز خلافت بوندن صکرہ کندی
 حصہ سنہ دوشن معاملہ اخوتکارانہی ایفا ایلر و ایلیدر .
 خلاصہ بوگون دینہ عہدہ مزہ ترتب ایدن ایلک
 بروظیفہ وارسہ اودہ بربریمزلہ طاناشمق ، بیلشمک آرامزده
 موجود اولوب بر وقتدنبری ضایع ایتدیکمز الفت ،
 مخادتی تأسیس و تأیید ایلکدر .

مسئله نك اهميتى، آنچه لكنى درك ايدرك صورت رسميه ده
فتوا ویرمکن استنکاف ایدیور. فقط بو استنکاف ده
قوش بکی (رئیس وکلا) طرفدن یاورلر واسطه سبیله
مواخذه اولنیور. فتوانک ویرلمه سی تکرار طلب
اولنیور. آرتق رأس کرده بولنسان بر ذاتک بو قدر
سطحی بر پولتیقه یه ذهنی ایرمازه؛ اثر غفلت کوسترک
التهدیه کی مقتصدی آکلامقندن عاجز قالورسه... آرتق
نه دیهلم...!! قباحت روسلرده سی اولور، یوقسه
کندیزمده می؟

دنیاده هیچ بر ملت یوقدرکه فکر استبداددن
طبیعت تحکم و تغلبدن آزاده بولنسون. کنلک هیچ
بر حکومت بولنه مازکه قومشوسنی ضعیف و پریشان برحاله
ترک ایتمه یه و بویه نیم وحشی بر حاله اجرای حکومت
ایتدرمه حسن رضا کوسترسون. دائماً بوکا تحکم
و تغلبتی اجرایه چالشه رق اخص آمالی کوننک برنده یومتق
اوله جنی پدیدادر. برکون کله جک اوراده کی انتظامسنزلغک
کشمکشسلک کندی ممالکنه سرایت اید. جکی
بر بهانه کوسترک عین زمانده انسانیته خدمت نظریه سی
اورته یه سوررک ضمیمه ممالک ابده جک بناء علیه بیوک
حکومتلره هم جوار اولمقله برابر اداره سی بوزوق وضعیف
اولان کو چوک حکومتلرک حیاتی دائماً تهلیکه در. بو تهلیکه دن
آنحقی برشی قورتاره بیلورکه اوده فرط استعداد و ذکایه
مالک اولمقله برابر سعی و غیرتاری بو استعداد و ذکالیله
متناسب اولمقدر.

روسلرک ماوراً نهر سفرینه: تاشکنند، سمرقند،
خوقند خانداتی محو و پریشان ایدرک بخارایی یا لکز
انکایزلره برجمیله اولمق اوزره حال استقلالیته بر اقدیغه
شمعی یاریم عصری کیچبور. دیمک بو کوندن اعتباراً
بخارا حکومتک حیاتی تهلیکه ده قالمشدی و او آندن اعتباراً
یتیمه یه و محو و منقرض اولمده محکومدی. دیدیکم کی بوندن
آنحقی برشی تخلیص ایده بیلور دیکه اوده کیجه یی کوندوزه
قاهره چالشوب روسیه یه میدان و قوردرجه ده بر قوت کسب
ایتمک ایدی. فقط بزم بخارانه یادی؟ بو قدر اوزون برمدت
ظرفنده نه قدر چالشه بیلدی؟ حیاتی تهلیکه دن قورتارمق

جنایت و جنحه ایله محکوم بولنسان [ه] کور، طوپال
چولاق، علیل عاجز بر طاقم اللهک درکاهندن
سوریلان اشرا نك الله تودیع ایتمه سی؛ موقع اقتداره،
اداره دولته دائر ذره قدر معلوماتی اولمسان بر
سورو جهله یی کیره رک کافه امور دولتی اولنرک جاهلانه
خودبینانه و خائنه اداره سنه ترک ایتمه سی بو کون اجدادنک
بر اقدینی تحت وسلطنتی روسلرک بریالی می مقامنه چویر.
مک کی الیم بر نتیجه یی تولید ایتمکده در. اوت، بو کون
بخارا حکومت معظمه سی محو اولور...!! منقرض اولور!!
نیجه عصرلردن بری اوزرنده اجرای عدالت ایدیلن تحت
تیمورلنک بو کون شمال سیلنک الله کومولنیور. فقط
بوندن متأثر اولان، رد اغفتی اوزرندن آتیه ایدن؛
وطنک الدن کیتمکده اولدیغی آکلایان بو مملکت ایچرو.
سنده قاچ ناصیه بولنه بیلور! هیهات؟! حالا مسئله نك نه
اولدیغی آکلایان یوق و حالا اوییه رلر. وطن!! قوجه
ممالک اسلامیه الدن قاچیورده بو مملکتک اصل صاحبی
اولانلرک؛ محور سیاستی چویرنلرک حالا اساس مسئله دن
خبرلری یوق...!

بخارا مخبریمزک مکتوبنده کورلدیکی وجه اوزره
روسیه حکومتی، پتروسبورغدن خصوصی بر قومسیون
کوندره رک بخارا حکومت مستقله سنک امور اداره سی نك
کوچوک تفرعانه واریه نیجه قدر تفتیش ایدیور، حسابی
آلیور: تحریر نفوس ایدیور؛ دفتر دارلردن رسمی حساب
آلیور؛ شهرلرک فوطوغرافی ترسیم ایدیور. خلاصه
کندی مملکتنده نه کی معامله یاپدیه بوراده ده عینی
یاییور فضلله اوله رق ولی عهد و رئیس وکلا واسطه سبیله
مقتیلرندن امور اداره یه دائر فتوا استیورده بو قدر حد
ناشناسانه حرککلر، قانون شکنانه تجاوزلر لا اقل دور
خمبیده کی باب عالی بر و تستوی کی ظاهری بر عدم رضایه
بیله معروض قالیور طوغریدن طوغری یه هم اولنیور.
دیدیکم کی، بونک قانون شکنانه بر تجاوز اولدیغی، بخارا تاج
و دولتی محایده جک بر معامله ایدکنی - اهالی بی بر اقل -
رجال دولت آرهنده بیله آکلایان یوق. یا لکز مقتیلردن بری
[*] بخاراده عسکرک ایدنلر، بر طاقم جنایت و جنحه ایله
محکوم بولنلردن.

ایچون نه کبی تدابیر اتخاذایتدی ، ونه کبی سیاست قوللاندی
 ونه بی دستور العمل اتخاذایدوردی . . . ؟
 ایشته موجودیتی طویدیغ زماندنبری زده نمش
 وجدانمن یوکسهن بر سور و سؤالرکه ویر یله جک جرابی ده
 بر صره نقطه دن باشقه برشی اولمایه جغه اصلاشه هم یوقدر . . . !
 اطراف بر سو و جهه ایله قورشلمش زوالی حکمدار . . .
 قومشوسی طرفدن بروشیق چهره کورور کورمز در حال
 بترسبورغ بولنی طوتاردی . تزلزه اوغره مق استعدادینی
 آن تحت وسلطنتی تحکیم متصدیه روس حزینه دولتی
 غیر رسمی بر صرتده میلیونر میلاردلره طولدردیغی کبی
 پرنسسلرک کوکسارینی ده مجوهراته دوناتردی . فقط بو
 میونر مییاد لر محکماشدر میه اوغراشدینی تحتک
 اس اساسنی تشکیل ایتدیکندن بو عطیه لر احسانلر بو مقدس
 تحتک اجزالیغی بر برر سوکب بترسبورغ ، کوتور مکن
 باشقه برشی دکلدی . معارفه اوردویه زراعت و تجارت
 وسائر تعمیرات ممالکه صرف اولنه جق و پاره طولایسیله
 روسیه تک آجیق دیلکارینه یاماولنجه بو طرفده . . . اصل
 وطنه یدی مایون ملت اسلامیه عمان جهالتهه پویان
 و بلغارستانک ایکی مثلی جسمانتهه اولان قوجه ممالک ده
 کافه آثار ترقی و تمدن محروم اوله رق خراب و ویران
 اولیوردی .
 بخارایی بو ائمناک حالته دوشرن یالکز حضرت
 امیرک طوتدیغی چوروک پولتیقه لری دکلدی . بلکه بوکا
 عموم اهل بخارایی یدتخز بنه آن بر اعتقاد باطل منضم
 اولیوردی . اوده بخارانک ملائکه ایله محاط بولنه رق
 محافظه سی من طرف الله بواجسام لطیفه تک یدامانلرینه ترک
 وتودیع اولغنی اعتقادیدر .
 اوت قوجه وطنک محافظه سی ، اونلره عسکرک
 نامنی ویرمک عسکرلکه بیوک بر تحقیر دیمک اولان ییچاره
 کانه ترک ایدلمی ، رأس کاره کچیریلن ذواتک هرشیدن
 زیاده بیوک بر بابایه منسوبیتی آره مق کبی بر اثر غفلته
 طالعسی هپسی هپسی « بخارا محفوظ بلللائکه » دییه
 اوبدریلان حدیث موضوعک دماغلره یرلشمه سندن
 بناء علیه هرشیدن و هر قوتدن مستریج اوله رق او بولمه
 سندن ایلری کلوردی . انسان اطرافنی ملائکه

کبی بر قوتله محاط اولدیغنی اعتقاد ایدرسه خار جدن
 هیچ قورقوسی اولورمی . قورقوسی اولمایجه مبارزه
 حیاته چالشه تک اهمیتی تقدیر ایدرمی ؟
 بخارالیلرک بو حدیث موضوعه اوله بر اعتقاد ایدیشلری
 واردیکه دوشمان طوپلرینی تفنک لری کوکسه طایسه
 بیله استراحت قلبیه سنی هیچ بوزمه دن « بخارا محفوظ
 بلللائکه » دیر شو اعتقاد باطلینک قربانی اولور کیدر .
 آرتق بو کون او وحشت و ظلمت ایچروسنده
 ملائکه تک اولمادیغی هر کس عنده تحق ایتدی .
 شمیلک بو اعتقاد و باطلنک یولنه قوجه وطن قربان
 اولور . فقط حمدلر اولسون ملیت باقی قالیور . البته
 بونک بقاسی یکرمی بش آرشون صاریق سایه سنده دکل
 مقدس دینز سایه سنده در . چونکه باس ملیلرینه
 بوروندکری حالد ملیتلرینی غائب ایدن قوملره تاریخک
 هر صحیفه سنده تصادف اولنمقده در . اگر شمیدی ده کوزمزی
 دورت آچیه رق سیاسی مجهول آدملر طرفندن « بخارا
 محفوظ بلللائکه » کبی صاحبه لری هیچ تدقیق و تقشیش
 ایتمه دن شریعت نامنه قبول ایده جک اولورسه ق پک آز
 بر زمان ظرفنده ملیتکده تحت وسلطنت ؛ شان وشوکت مزک
 آرقه سندن کیده جکمه هیچ شبهه ایتاملیدر . بناء علیه
 ویریلن فتوالر ده رأی خوده مراجعتدن زیاده کتاب
 و سنت رسوله مراجعت ایتملیدر .

شوراسنی ده اونو تماملرک بوندن صکره ویریلن فتوالر
 اسکیلری کبی کونده یکرمی دفعه ویریلوب اوتوز دفعه
 آنان فتوالر کبی اولیه جق بلکه قطعی الثبوت و دائمی
 قانون حانی آله جقدر . اونکچون ، اگر سیاست نه
 اولدیغنی بیلیمهن قنالمز مه برده اغراض شحصیه بی ده
 طولدررق میدان آتیه جق اولورسه ق ، واه العظیم ،
 دینز ملیتمز تحت وسلطنت مزله برابر کندی لری مزله
 پیرلره کومله جکدر . دیمک ایستورمه که بو کون ویریلن
 مخالف شرع شریف فتوالر روسلر عنده بر قانون
 شکنی آله جق بر وقت کلوبده خطامزنی آکلایه رق
 ایلک ویردی کمز فتوادن نکول ایتک ایسترسه ک شریتمز
 اوله رق اوکزه سور یله جکدر . ذانامفتشک بویه بر بحرانی ،

بولاق بر زمانہ اصول جدید حلالی حرامی دینہ رسمی فتوا ایستہ مسی سیاستدن قورنازلقدن باشقہ بر شی دکلدر .

بو کونہ قدر ہب اجیلرک چویردیگری فیرلداق اطرافندہ دوندک باری بوندنصکری کوزمزی آچہلمدہ احتیاطلی طاورانہلم . . . !

ترویسکی لی احمد تاج الدین

روس، یسیو نزلردن موسیو ایلمینسکینک مکتوبی

— مابعد —

شمدی صدہ کلہلم: موسیو ایلمینسکی نک مکتوبلری روسیہ اسلاملرینک باضیرینہ عائد پک چوق حقائقی حاویدر . اکر بونلری صورت منتظمہدہ نشرہ موفق اولورسہق امید ایدر زکہ بونکونکی حال اسف اشتملرک اصل منشائی آرایانلرک بولارینی بدرجہیہ قدر تنویر ایتیش اولورز . ایستہ بو مکتوبلردن برینی بو نسخہدن اعتبار آنشر ایدیورز . مکتوب بروجہ آتیدر :

بن ن . ایلمینسکی وقتیلہ عربستان مصرده بر قاج مدت قالوب بیک درلو مزاحم ایچروسندہ عرب لسانی اوکرنہ بیلدیم . ممالک اسلامیدہ اولدیغ مدت هویتمی اسلاملردن کیزلیہرک کندیمی بر مسلمان طانتوردم . اسلاملر ، علمدہ بیوک بر موقع احراز ایتدکندن استقبالدهکی وضعیت سیاسہلری اقوام خرسٹیانیہ ایچون پک قورقنجدر . علی الخصوص روسیہ حکومت معظمہسی ایچون . . . !

روسیہ اسلاملرینک عددی اوتوز قرق میلونہ بالغ اولوب بوکون بونلر ہرنہ قدر قوزو کبی ساکن و مطیع بر حالہ کوز کسہلردہ استقبالده بو غفلتلرندن بیدار اولہرق حیات و سعادتلرینی ، کافی اولان معارفندن آرایہ جقلری بیداردر . بناء علیہ بزلر شمدیکی غفلتلرندن نصلسہ استفادہ ایدرک فرصتی الدن قاچیر ماملیز . . . !

استقبالده اونلر کندیلرینک اسارتدہ اولدقلرینی آکلایہرق بوندن خلاص اولمہنک یولنی آرازلر . فقط بزلر شمدیدن متیقظ طاورانہرق بویولارک قباغہ سنک

چارہ سنی باقمہ لیز . ظن ایدر سہم بو چارہدہ ظاہر دہ اونزہ قارشئ غایت مشفقانہ طاورانہرق آکلایمہدن اورکتہمدن یواش یواش الہ ایتہکله : روسلاشدیرمقلہ حاصل اولور . بو خصوصدہ کی تدابیر مزی تسہیل ایدن برشی وارسہ اودہ اسلاملرک ، قرآنک احتوا ایتدیکی معانیدن برشی آکلایمہرق لفظاً مراد او قومہ لریدر . مع مافیہ شوراسنی دہ نظر دن دور طوتماملیزکہ قرآن اسلاملری بر نقطہیہ جمع ایدیور . قریمی قٹایہ قٹایہ عربیہ عربی ترکہ قارداش ایدیور . ویک وجود اولمہلرینی ، برکتلہ تشکیل ایتہلرینی امر ایدیور . دیورکہ (واعتصموا بحبل اللہ جمیعاً ولا تفرقوا . . . !) فقط پک اعلی بیلور مکہ اسلاملر بو آیت کریمہنک احتوا ایتدیکی معانی بی درکن عاجزدر . اکر درک ایدر لرسہ بو قدر تعصبات دینہلری اولدیغی حالہدہ بوکونکی افتراقہ دو شمازلردی . اتحاد ایدرک بر املہ و بر مقصدہ طوغری کیدر لردی . حالبوکہ امر بالعکسدر .

بوندن ماعدا قرآنندہ اتحادہ ترقی و تعالی بہ دائرہ اسلاملرک آکلایمہق لری و قیمتلرینی تقدیر ایتہدکلری پک چوق آیات کریمہ موجوددر .

قرآن بریرندہ « لیس للانسان الاماسی » دیور . اسلاملر ، ہیچ شہہ مزبونی حقیقہ آکلایمہدن عاجزدرلر . بونک بویلہ اولدیغی ایسہ حال و اطوار لریلہ کوستر . یسورلر . بو آیت قرآنیہ محصول مساعینک اجتہادلہ متاسب اولدیغی آکلایمہق استیور . حالبوکہ اسلاملر ہرشی قدرہ ترک ایدیورلر . ہیچ یورلمہدن ، املک صرف ایتہدن یالکیز کرامت ودعا ایلہ بیوک بیوک موفقیتلرہ نائل اولنی بکلورلر . بویسہ قرآن ایلا طبان طبانہ ضددر . ایستہ بوکیلر بزه علنا کوستریورکہ اسلاملر قرآنندن ہیچ برشی آکلایمورلر ، والسلام . . . !

اگر آکلایوبدہ اورادہکی اوامری بحرف تطبیقہ قالمشہ جق اولور لرسہ باشمزہ جہنم آتشلرینی یاغدیبرہ . جقلرینہ ہیچ شہہ ایتہملیدر .

روسیہ دولتک استقلاللی ، ترقیبی روسیہدہ نہ قدر ملت وارسہ ، ہپسنگ برملت اولمہ سنہ وابستہدر .

بخارا حال تہلکہ در ...!

بخارا مخبر مژدن. — مابعد —

- ۱ — اصولی جدیدہ ایلہ تعلیم صبیان حرامی ، دکلی؟
  - ۲ — تستر نسا واجبی؟
  - ۳ — برسندہ برتاجرک مالندن برقاچ دفعہ زکات الملق جائمی؟
  - ۴ — وقبہ وقف اولنان مدرسہ لک حجرہ لری بیع وشرا جائمی؟
  - ۵ — مدرسہ مدرسہ بانیلری طرفندن وقف وتخصیص اولنان اجرت تدریسہ دن ماعدا طلبہ دن تکرار افتاخانہ ، ختمانہ ناملریہ برچوق پارہ آلملری جائمی؟
  - ۶ — مزروعادن نہ آنسور؟ خراج آلمدیغی وقت نہ قدر خراج آنہ بیلیر؟
  - ۷ — خارجدن یعنی بخاریہ تابع دیگر ولایتلردن بخاریہ کتوریلوب صائیلان اموال وامتعہ دن « امینانہ » نامیہ یوزدہ بردن اونہ قدر آنسان ویرکولرک شرعی اولوب اولمادیغی؟
- بو سؤاللردن مقصدی بخارا حکومتک اہالیہ یہ ظلم و تعدی ایلہ دیکنی بروسیلہ آنخا ایدرک کندیسسی بالذات ادارہ اشدیکنی وقت کویا کمال عدالتلہ، شرع شریفہ صوک درجہ رعایتلہ حکم ایدہ جکنی اہالیہ آکلاتہ رق اہالیہ کنڈینہ امالہ یہ چالش مقدر .
- حالبوکہ کندیسسی شاعرک :
- بن یثق الانسان فیما یثوبه ومن ابن للاحر اللکریم صحاب
وقد صار هذا لناس الاقلهم ذئبا علی اجسادهن ثياب
یتندہ کی ذابک مصداقی اولہ رق مشهور قورد
وقوزی حکایہ سندہ اولدیغی کبی بزى آلداتوب بویلہ ایچی
زهرلی طیشی بالدی زئی حبلری بوطدر و بدہ صکرہ کندیسسی
طویق نہ در بیلمین قارننہ بزى صوفیق ایستور .
- ایش بو مرکزده ایکن قفاسندہ ۲۰ مترولک سرپوش
مقدسدن ماعدا علم و فضل ، حکمت ، سیاست نامنہ هیچ
برشی بولنمان اعلم غیاث الدین مفتی جناب لردن برابکی
سوز ایشدکز : اعلم غیاث مفتی ، وقعہ مذکورہ دن صکرہ
کندینک قفاداری اولان مفتی ومدرسلردن — کہ ایکی

ملیت نزاعی اورطہ دن قالمادقہ روسلرک استقبالی
تہلکہ در . بناءً علیہ ملت واحده اولمہ یہ مانع اولان
واولہ جق نہ قدرشی وارسہ کافہ سنی اورطہ لقدن قالدرمق
روسلق منافی اقتضاسندندر .

بندہ کزک اوتہ دنبری عربلسانی تحصیلدن مقصدم
دین اسلامک اساسی اولان قرآنہ بہتانلر افزالریا برق
نمکن اولدیغی قدر اسلاملری (عن الخصوص کنجلریغی)
اوندن صغومتق ایدی . ودائما بو بولتیقہ نی تعقیب ایدیوردم
و حالادہ ایتمکدہ ایم . فکریمہ قالدورسہ ، برآن اول
سلاملرہ قرآنک آره سنی آچہ لیز .

ها! شوراسنی ده عرض ایدیمکہ قرآنلہ آره لریغی
آچہ جفز دیبہ اطرافلرنده لزوملی لزومسز کورتولر
یایمق ہلہ ہیچ ایشمزه کز . ہرشیئی ثانی ایلہ بطائتہ
کورملیز . آز کورلسون فقط اساسلی اولسون . چوق
وقتلر ایشی حال طبیعیسنہ برہائیز . کندیلرینہ عائد
منازعلرینہ ہیچ قاریشمہ مایز . اکر ہر برایشلرینہ
تاریشہ رق یولسز تضییقاتنہ میشل میشل ایویومقدہ
اولدق لری خواب غفلتدن بیدار ایدہ جک اولورسہ ق
عمومی برانتباہلرینہ سببیت ویرمش اولورز . و بونکہ
وجود مزده التیامی غیر قابل جریحہ لر آچمش اولورز .

بورادہ دہا دقت ایدہ جک بریرمز وارسہ اودہ
تعلیم وتعلم مسئلہ لریدر و بو بابدہ تطبیق ایستکلری
اصول لریدر . قفقازیہ ، قران ، قریم اہالی مسلمہ سنک
بوکونکی قوللاندق لری کهنہ اصوللریغی محافظہ ایتملری
بزجہ ک مطلوبدر . کهنہ اصول دیدیکم بو اصول آبا عن جد
قالہ بزوع طرز تعلیمدرکہ برقاچ یوز چوچنی براوطہ نک
ایچروسنہ طولدیروب توز طوپراقلر آره سندہ نظامسز
انتظامسز بر حالہ تعلیم نامندن برقاچ کلمات لایفہمی
اوکر تمکدن عبارتدر . اکر بو حال دوام ایدہ جک اولورسہ
قرآنی آکلامق دکل کیت کیدہ کندی لسان مادر از دلریغی
بیلہ اونوتہ جقلری شہہ سزدر . چونکہ انتظامسز لغک
کوتورہ جکی یرائجق بوراسیدر . آنکچون ہر شیدن
زیادہ بو حال پریشانینک دوامنہ چالشملیز !!

مابعدی وار

اوج ذات مستثنا اولدینی حالده مفتی و مدرسیندن کافه سی بویله در - برقاچی اونه دعوت ایدر . و مفتشک صور دینی سؤالاره ویرله جک جواب حقنده مشاوره ایدرلر . نهایت الامر اصول جدیده ایله تعلمک حرمتیه ، وقف مدرسه او طه لرینی صائمک جوازینه فتوا ویرمه یی قرار لاشدیرلر . بوتانده داملا اکرم جنابلری ده مجده تشریف بیورورلر . مومی الیه مفتی جنابلری اثبات وجود ایدر اتماز اوکلرنده اعلم اولدینی حاه بتون حضار اوزرینه صالدریر و انواع الفاظ شنیعه ایله شتم و تحقیره باشلارلر . مفتی داملا اکرم جنابلری متانتی هیچ غائب ایتمدن ، سویله دکبری لافله جوابه بیله تنزل ایتمدن اورادن چیقار طوغری خانه سنه کلیر .

عجبا ! بو مفتی و مدرس لرنه کبی اسبابه منی بویله یاپیورلر ؟ سببی ایسه معلوم :

داملا اکرام مفتشک صور دینی سؤالاره ماهو الحاق نه ایسه اونکجه فتوا ویرمش ایدی بونلر جمله سندن وقف مدرسه لک حجره لرینی بیع شرعاً جائز اولمیه جنی ده واردی . بو ایسه مفتی لک ایشنه کلپور . چونکه بو حجره لرده منفعت داردرلر . چوق و قفلی مدرسه لر دن بر قاچ دانه حجره لر یی داملا کند : بولندر رق انتفاع ایتمک بو قورده اسکیدن قائله بر عاتدر .

بو جهله سوروسی قومسیونک پترسبورغدن بخاریه کله سنه نه کبی معنا ویرسلر ونه کبی توجه ده بولنسلر بکنورسکنز ...؟!

کویا داملا اکرام کندینک متصدی اولان اصول صوتیه نک ترقیبی ایچون تشبئاتده بولمش و بو خصوصه چار حضر تلرندن استمداد ایش . چار نیقولاحضر تلری ده داملا اکرامه معاونت ایدرک بو قومیسینی کوندرمش ! اماده خیال ! اماده وهم ! اماده جنت ... !!

ایش بونکله قالسه نه ایسه ایدی و هیچ قالیری ؟ او اسرافس و شیاطینک حسیات شیطانیه لری جوش و خروشه کلدکدنصکره قولای قولای تسکین اولنورمی ؟ اقسام اوزری تکرار طوبلانوب ایچلرندن اون مدرس وایکی مفتی بی بالاتباب هر برینک نارینه برر

روولوه رویررک کیجه داملا اکرام حضر تلرینک قوناغنه کوندریرلر . ایکی مفتی ، مدرس لری قبو او کندنه بر اقوب کندیلری مفتی موما الیهک حجره اشتغالنه داخل اولورلر . سلا حارینی داملا اکرام حضر تلرینک کوکسنه طبا یه رق اولا اصول جدیده ایله تعلیمک حرمته فتوا ویرمه جککه ؛ بعدما هر نه کبی مسائل ظهور ایدرسه هیچ برنده دیکر مفتیره مخالفت ایتمیوب حق ونا حق هر نه اولورسه بزه تبعیت ایدر جککه دائر مهر ذاتیکه تمهیر ایدرک الکن بر سند ویره جکسک ...! عکس حالده طشره ده اولانره اشارت ایدرک شو آنده کندیکی تلف وبتون عائله کی محو و پریشان و اثاث و امتعه کی تاراج وتالان ایدرز « دیرلر .

بونو کورن مفتی حضر تلری اولا بر آرز خوف و خشیته معروض قالیرسه ده فقط او جوال فکری سرعت دکاسی سایه سنده بوتشبتلرینک پک عقیم بر تشبت اوله جنی ، کرها آله جق لری بویله بر سنند ایله هیچ بروقت ایش کورمیه موفق اولمیه جق لرینی در حال درک ایدرک بوش بوشنه محو اولوب کیتمکن ایسه بونلرک شو تکلیفات تعدیکارانه . لرینی قبول ایتمه یی ترجیح ایدر و جواب موافقت ویرر . مفتیلردن بری ماصه نک قارشوسنه کیچهرک سندی یازار دیکری ده منتینک مهر یله تمهیر ایدرلر و موفقیات عظما یه دسترس اولدق ظنیه کویا بر قاعه فتح ایتملر جه سنه بیوک بر مسرتله عودت ایدرلر .

ایرتمی یعنی ۲۹ ربیع اول قوش بیکی جنابلری ، منتشه جواب ویرمک ایچون اوج کون استمهال ایدن اعم ایله مشاورلری اولان مفتی و مدرس لری دعوت ایش دیکر طرفدن داملا اکرام حضر تلری ده کندیسنک ویردیکی جوابلری وزارت اخبار ، و کیجه وقوعه کلن حادثه دن وزیر ی خبردار ایتمک مقصد یله بالذات حضور وزارت بناهی به کیشمش ایدی . حق ایله باطلک بریده اجتماع ایدمیه جکی قوانین طبیعی دن اولدیغندن اوراده تکرار بر مصادمه وقوعه کلور . اوزون مناقشه لرینک تک نتیجه سنده مخالف لری داملا اکرام حضر تلرینی : سن اصول جدیده یی تجویز ، مدرسه حجره لرینی صائمه یی تحریم و اصول جدیده طرفدار لرینی نزدکه قبول ایدیورسک کبی کندی لرینجه پک بیوک

یار ناپایدار دوست مدار دوستی انشاید این غدار

معریک :

بعدی من الناس برء من سقامهم وقرہم للحجی والذین ادرا
بیت بلغاری مضمونجہ داملا اکرام مفتی حضر تری ده
آرتق بویله برحیادتین بقمش اولدیغندن هجرت ایله ریک
شاعر فصیحک :

واذا نسکت ال دیار عن حالها فذع ال دیار واسرع التحویلا
لیس المقام علیک حتما واجبا فی موضع یدعی العزیز ذلیلا
قولنه امتثال ایلمکی ترجیح ای دیورلر .

ایشه تر کلکک مهدی وقینه اسلامیتک مرجعی اولان
بخار حال حاضر ده یرنده عاجز قالمش بر اختیاره بکزیورکه
الندن طوتوب قالدر یله سی ، تازه حیات ویره رک شمیدیکی
حال هولنا کندن تخلیص ایلمه سی عموم ملت اسلامیه نک
بورجیدر .

یکانه آمالی « المؤمنون کال بیان المرصوص یشد بعضهم بعضاً »
قول شریفی عملی بر طرز ه حیقار میه چالشمق اولان
« تعارف مسلمین » مجله مزه بعد ما بوراده سر زده ظهور
حوادثی پیدر پی یازهرق قارئین کرامه تقدیم ایده جگمی
عاجزانه عرضله شمدیلک ختم مقال ایدرم ....

***

چین مملکتته دین مبین اسلامک دخولی

حتمده صحیفه تاریخیه

« شورادن »

چین مملکتته اسلامک موجودیتی هر کسجه معلوم
ایسه ده فقط بورالره اسلامیتک نه وقت وکیملر طرفندن
داخل اولدینی همزجه مجهولدر . بوکادائر سویله نیلان
ویازیلان سوزلرک کافه سی « ایش » « دیش » دن عبارت
اولوب شایان اعتماد وثائق نه تاریخ اسلامده موجود و
نده آوروپالیرک یازدقاری تاریخده .... !

شو کونلرده ، اعضاسندن اولمقله مفتخر بولندیغ جغرافیون
جمعیت علمیه سی اعضاسندن تصیبوزعین و اشما قوفک
چین حتمده دسترس اولدقاری بعض معلوماتلرینه

عبصاییلان شیلری اسنادایدرك اوزرینه قودور
مشجه سنه صالیویرلمشدر . بونلری منع واسکات غیر قابل
اولدیغی آکلایان مفتی اکرام حضر تری آرتق خون حمیتلری
فوران ایدرك : اکر بن مفتی اولدیغ حالده احکام شرعیه یی
سر بستجه سویله میه جک و کندی تلامیدی می نزدمه قبول
ایده میه جک اولورسه م بویله بر مقتیلکدن بیک دفعه واز
کچم « دیه رک مفتیک مهرنی چیقاروب وزیره ویرر
ومفتی لیکدن استعفا ایدره . وزیر قبولدن امتناع ایدرسه ده
داملا اکرام استعفا سنک قطعی اولدیغی آکلانه رق
استعفا سنده اصرار ایدر . وزیر جنابلری ، بو مهری
قبول ایلمک نم وظیفه م و حدم دکلدیر بلکه امیرک وظیفه سیدر .
اکر صورت قطعی ده استعفا یتک ایستورسکزر حضرت
امیره تقدیم ایدرسکزر « جوابیله موقتا استعفا سنی کیرو آدیورر .
بونی استخبار ایدن ولی عهد جنابلری مفتی اکرامه
قارشى بویله بر معامله ده بولنان مفتی و مدرس لری شدتله
موآخذه ایدرك کیدوب اکرام حضر تری نه ترضیه
ویرمه لرینی امر ایدر . اعلم غیث مفتی واسطه سیله بو امر
اجرا اولنور : دون داملا مفتی اکرامی قتل مقصد ر ذیلانه
سیله قوناغنه قدر کیدن مفتی و مدرسین بوکون بو بونلری
بوکوک یوزلری سیم سیاه اولدینی حالده تکرار داملانک
قوناغنه کیدرك مفتی نک او کمنه ذلیلانه دیزچو که رک استعفاء
قصورده بولنورلر .

شمدیلک بو وقعه شو صورته یا طیر لدی ظن اولنسه ده
بویالکزر ظندن عبارتدر . مقدماده بویله حادثه لر بر قاج
دفعه تکرار ایدرك مدرس لک کاغدلری ، یرلقلری باش
اوزرنده صاللانهرق اوچق وضعیتی آلدقدن صکره چار
نچار بارشمله ر واقع اولدیغندن بو باریشمه لره ده امنیت
کوزیله باقلماز . بو محضاً ، ولی عهد حضر تری نک
غضبندن خوف ایستکلرندن واستقبالده موقعلری نک
ترقی ایده میه جگنه تلاشدن ایلری کلشدر .

ایشته جهالت ، ذلت ... ! دون غضب الهیدن
قورقمه رق مفتی یی اولدر میه قدر کیدن بخارار مفتی
ومدرس لک عنواتی طاشیان بو آراذل بوکون یالکزر ولی
عهدک غضبندن خوف ایدرك استعفاء قصوره کیدورلر ؟
نه چیرکین منظره ... ! شیخ سعیدی علیه الرحمه نک

مع مافیه اصل وقعه نك سحتی اخلال ایدمه میه جك ،
 تعمیری ممکن خطالردن اولدیغی بیدادر . شویله که :
 مؤرخ « سی » جنابلرینك بوایکی بیک آدمه ابن حمزه نك
 کله سنی زمان سعادتده دیمه سی محضابونندی طرف پیغمبریدن
 کوندربلش ایله بی (سفیر) دیبه تصور اتمه سندن ایلمی
 کله شدر . هیئک رئیسین ابن حمزه اولمه سی ایسه مترجم
 خطابی اوله بیلمر .

رحمت اه یلکیمیا یف « سیمپولانسق »

شئون اسلام

روسیه لی اسلام تجارتی

تجارتی استعداد روسیه اولاملرنده فطریدر . آبا عن جدقاله
 ارثی برخصلندر . اصنافلق . تجارتی بونلرده اکمدوح واک
 خوشلرینه کیدر برعنواندر .
 وقتیه . . . . روسلر . یهودیلر کندی محیطلرندن باشقه
 بربرده اولانلر ایله معامله تجاریه ده بولنه نك بوللرخی بیلمه دکلمی
 برزمانده روسیه اسلاملی سیریا ، وولغا کنارلردن تامتهای
 ماوراً النهره قدر اوچ بش آی دوه اوزرنده کیدرک بخارا
 وخیوه لیلرله معامله تجاریه ده بولنورلردی . بومناسبتله اخوان
 دین یکدیگرینک احوالنه بحق واقف اوله رق بینلرنده کی رابطه
 دینه لریشایان شکران برحانده تقویه اولنوردی . بووقتلی بخارا
 منبع علم و عرفان اولدیغندن روسیه اسلاملی بورفت و آمدلرله
 استفادّه ماده دن زیاده استفادّه معنویه ده بولنورلردی . ایشته
 شهاب الدین المرعانی ، قورصاوی ، داملا احمدالحالد الترویسکه وی
 وداملا عالم جان البارودی حضراتی کی افاضل علمامن بو استفادّه
 معنویه جمله سندنر . بونلر شو تجارت قافله سیله برابر کیدرک
 بخارا ، سمرقندده تحصیلده بولندیلر . کسب کمال ایدرک
 مملکتلرینه عودت ایتدیلر وملتلرینک حال اضمه لاندن خلاص
 اولسنه صوک درجه سنی وغیرت ایتدیلر . ملتده بوکی افاضلک
 سنی وغیرتی سایه سنده کندینی بردرجه یه قدر طوبلامیه موفق
 اولدی .

ایشته کاربانک بوضورتله کیدوب کله سی هم تجارتی ثامین
 ایدبوردی وهمده اخوتی . . . ! فقط صوک زمانلرده مسقوا ،
 وارشوا ، لودزه کی شهرلرده ببولک ببولک تجارتخانه لرك آچلماسی
 بومناسبتی اخلال ایله دی . ماوراً النهریلر معامله تجاریه لرخی
 وولغا سیریا اسلاملی ایله یاپه جق پرده مسقوا وارشوا

تصادف ایتدم . ظنمه قالورسه بومعلومات امثالنه نسبتاً
 دهامعتمددر .

مذکور مستشرق قار جغرافیون جمعیتنه عرض ایتدکلمی
 ریفراتلرینده چین مؤرخیندن « سی » نك تاریخندن
 شوسوزلری نقل ایدیورلر :

چین - هوان - تان ایمپراطور لردن تالیسزون نك
 جلوسندن التی سنه صکره مقدس مو - خان - ما -
 د (محمد عم) ک چین حیاتنده ، مو - خان - ما -
 دک آنا طرفندن قارداشی وان - غی - شی (ابن حمزه)
 اوچ بیک آدمه ریاست ایدرک آسمانی مملکتدن (عربستان -
 ندن) کله رک کو کدن نازل اولان کتتاب تصزین -
 غو - ثیر - آرنی (قرآنی) حامله وسط دنیا اولان
 چینه داخل اولدی .

ایمپراتور تالیسزون ، مسافرینک عالم ، حسن اخلاق
 و تربیه صاحبی بذات عالی القدر اولدیغی کورنجه حرمت
 ورعایه ده بولندی . چان - تان ک رئیسنه (پایتختک رئیس)
 دا - تصزین - چرین - سو (بیوک نظافت و حقیقت
 معبدی یعنی جامع) بناسنی امر ایتدی . وان - غی -
 شی (ابن حمزه) جنابلرینده چان - تان ده توطن
 اتمه سنی استرحام ایتدی . وان - غی - شی افندی
 حضر تلمی ده ایمپراتور تالیسزونک بولتفاقی بالعین والرأس
 قبول بیوررق آرقداشلمی ایله برابر چان - تان ده
 قالدی . بونی متعاقب مملکتده خارجدن اسلاملر پیدری
 داخل اولیه باشلادی . یلرلردندن ده یواش یواش اهتدا ایدنجه
 اسلاملرک عددی اپی بریکونه بالغ اولدی . بو حالی کورن
 ایمپراتور تالیسزون جنابلری اسلاملرک پایتخته برهیئت
 سیاسیة تشکیل اتمه سندن اندیشه یه دوشه رک بونلری
 اطرافه طاغتمقک چاره سنه باقدی ، وپک چوق یلره
 جامعلر بناسنه امر و فرمان ایلدی . ایشته بوضورتله بنا
 اولنان جامعلرک برنجیلری تصزین - نین (نانکین) ایله
 هوان - ناا - فو (کانظون) دغی جامعلردر . «
 وقعه نویس « سی » نك بوتحریرنده شایان اعتراض بریری
 وارسه اوده وان - غی - شی نك حضرت پیغمبر زماننده
 کله سی و برده بولکه نك ابن حمزه (رض) اولمه سیدر .

وقت وارد . وقتندہ انشاء اللہ « تعارف مسلمان » حسیاترینہ ترجمانق ایتمکی کندیہ بیوک بروظیفہ عدايدر . ومقصده علولیرنی عموم عثمانیلره تبلیغده مع الافتخار وساطت ايدر .

روس دوماسنده حقوقه تجاوز . . . ! ؟

دومانك ۷ نیسلن اجتماعنده قیرغیزلرك ملك مشروعی اولان تركستان واستیپده کی یرلرك حكومت آله آلمانسی خصوصنده ویریلان برلايخه مذاکره اولندی . پاپاس ترغوبوف ، بویرلر قیرغیزلرك لندن آلنوب روس مهاجرلرینه تقسیم ایدلوب ویرله سنك لزومندن واهمیتندن بحث ایدیور . بسقپوس میترفان مسئلهیه سوسیالیزم (!) نقطه نظرندن باقیور . استیپ تركستانده فقرا قیرغیزلر زکیئلرندن سوکدرجه جبر وظلم کورسورلرمش وداعماً اولنرك ید تغلی التنده اکلهورلرمش ده بوکا برنهایت ویرلمك ایچون بهمه حال حكومت یرلرینی روس مهاجرلرینه ویرملی ایمش (!) .

قادت فرقه سی قیرغیزلرك کندیلرندن آرته حق برلری اولمه دیغنی بناء علیه اولنره قارشو بویه برمعامله ظلم اولدیغنی نظر اعتباره آلهرق لایحه نك علمنده بولدیغنی کی مسلمان فراقسیه سی ده بالطبع قادتیلره اشتراك ایتدی . قزان مبعوث محترمی مقصود افندی حقوق بین الملله رجوعه دعوت ایدیور . ویدیورکه : برملکت ضبط اولندیغنی وقت ولایت اهاالیسنك املاك غیرمنقوله صرهنه کیچن برلری دائماً تعرضدن موصولر . بناء علیه حكومت آنچق تركستان ضبط اولندیغنی وقت ، کیسه نك یدتصرفنده اولیان برلری کندی ادارسنه کیچیره بیلیر . حكومتك اسلاملرك بوکون استفاده ایتمکده اولدقلری برلری اللرندن آلبده روس مهاجرلرینه ویرمه هیچ برحق وصلاحیتی یوقدر . . .

دوما بوکی اخطاراته رغماً لایحه یی اکثریته قبول ایتدی .

تعارف مسلمان

برقاچ کون مقدم عین مجلس طرفندن فنلاندیامك حقوق مشروعه سنه تجاوز اولندیغنی وقت فرانسه ، انکاتره کی عالم مدنیتك اهمیت بارلمتولری بویه بر حقوق ناشناسانه حرکتی پروتستو ایدرك وظیفه انسانیتپرورانلرینی ایفا بیورمشلردی . ایشه بوکونده فنلاند یالیرکی اولاد آدمدن اولوب کندیلرینه کوره حقوق مشروعه لری اولان قیرغیزلره تجاوز واقع اولور . ملك مشروعلری اولان برلر جبراً وغصباً دوما طرفندن . . . اوت منبع عدالت اولان وعداتی اجرا ایچون طویلانان مجلس مبعوثان طرفندن آلیو . قویاً امید ایدرزه عالم مدنیت عصر اسلامه آچیقندن آچیغه تحقیر اولان بوقراری پروتستو ایدرك وظیفه لرینی ایفا ایدرلر .

بنکاله اسلاملرنده اثراتباه

ترقی وتعالی دائماً رقابتاه حاصل اوله جقدر دیرسه ک پکده مبالغه ایتمش اولمایز . برایشه رقابت قاریشمه دجته ترقی ایدهن

یهودیلرله یایمه باشلادیلر . چونکه بو ، اقتصاد جهتنجه دها آل ویرایشلی ایدی . ارنکچون کاربان یوریشی بتون بتون اورطه دن قاقهرق ماورالانهریلر اشیایی ترویسکی ، اورنورخ بازارلرندن آله جتی برده دهاقولای ودها اوجوز مسقواوارشوادن تدارك ایتیه باشلادیلر . ایشه بو بوزدن قسم اعظمی اسلاملر ائده اولان ترویسکی بازارلرینك سنه وی معامله سی ۱۵-۲۰ میلیون روبله دن یالکیز ۲-۳ میلیونه تنزیل ایدوردی . البته بونلر اسلاملر ایچون بیوک برمفلوبیت ایدی . بومفلوبیتك نتیجه سقیمه سی اولهرق یوزیکلرجه سرمایه امله ایش کورن تجارتخانه لر برر برر قیامیه ، افلاس ایتیه باشلادی . بوندن تولید ایدن دوشکونلک ، بدینلک اسلاملری فنا برموقده برآمدی . تجارتیه اولان استعدادلری یواش یواش ژائل اولهرق هربر یشلرنده رخاوت ، کوشکلک نمایان اوله یه باشلادی . آلرئده سمسارلق دلالیقلردن باشقه برشی قالمده ی . بو حال مده مش برعلت ساریه رنگنی آدی . ویالکیز براییکیره منحصر قالیوب بتون اطرافه سرایت ایتدی وبتون روسیه اسلاملرینك اقتصادی منافعلرینی تهدیددی التنده بولندردی . طبیعی ، بو حال دور اندیش بیوکارغیزی ایچمه دوشندر بیوردی .

ایشته کچن سنه « ترجمان » رفیق محترم استعداد فطریه لرینی فورانه کیدررك اوزرلرنده حکمفرما اولان بو او یوشقلری ازاله مقصدیله تجاران معتبره منوی آوروپا تجارتکاهلرینی زیارته دعوت ایدوردی . وبونکچون برهیئت تشکیله اوغراشیوردی . روسیه دن آلدیغمز سوک خبرلر رفیق محترمک تشبثی موفقیتله نیجه لندیکنی بیلدیر یور . بوسیاحته قزان ، ترویسکی ، اوفاء ، شیروان ، سیمبولانسق ، تاشکند وچیتا (منتهأ سیریا) تجاران معتبره سی اشتراك ایدرك سیاحت دفتریه اسملرینی برر برر قید ایتدرمشلردی .

هیئت محترمه مایس ابتداسنده موسقواوه طویلانهرق برلین ، فرانقفوت ، غامبورغ ، لپسغ ، پاریس ، مونیخ ، ویانه وپودا پیشته تجارتخانه لرینی تکمیل زیارت ایتد کدنصکره استانبوله کله جکلردر . معیتلرنده فرانسوزجه آلمانجه ترجمانلری بولنوب اورپاده کی امور تجاریه نك مفرداته قدر تدقیقاتده بولنه جکلردر . بوراده اک زیاده کوزمنه جاریان واک زیاده شایان دقت بولدیغز برنقطه وارسه بویه بر اسلام هیئت تجاریه سنك مرکز خلافت اسلامیه یی زیارت ایتله ریدر . بوخبری آلدیغمز وقت خاطرلره ایسکی ماورالانهرله اولان مناسبتلریغز واوندن ایتدیکمز استفاده لر کلور . قویاً امید ایدرزه که بو هیئت مترمه بابالریمک اجداد سنك ماورالانهریلرله یایدینی مناسبت کی عثمانی اسلام قارداشلریغز ایلده شایان استفاده برمناسبت تجاریه یولنی آچیه موفق اولورلر . بونکله ایکی قومشو عملکت بیننده کی مودت ومحبتک تزایدینه چالش دقلری کی برآنا بربابا اولادی اولقله وبرلوا تحتنده بولنوب برقبلیه متوجه بولسان ایکی قارداشی برابرینه دها یقیندن طاقتمیه واسطه اولورلر .

تکمیل آوروپای طولاشوب دارالخلافته کله لرینه دها اچی

ملازمدار عینی اونك ككيدر . قارشولرنده چالیشقان فعال برملت بولمادجقه كندی كندیسه چالشه رق هیچ برملت هیچ بروقت ترقی ایدمه من . ایشته شو حقیقت بوگون کونش کی پارلامقده در . من القدم عالم اسلامده اقتصاد نقطه نظرندن مهم برموقی اولان بئنگاله اهالی مسلمه سنده بوگون برارزنده کی نمایان اولیور . ردأ غفلتی اوزرلندن آتیورلر . انسان کی چالشمق استیورلر . بونك یكانه سببی ده رقابتدر . هندرسنرك ترقی وتمدنجه كندیلریندن ایلریده اولدیغی کوره رك استقباله بونلرك آلتنده ازبله جگکری آكلاملریدر . بناء علیه ترقی وتمندنه اولنرك احراز ایدمکی موقی آلتی استیورلر وبررقابتله چالشیورلر . اقرادملت منفرد حالنده هیچ برایش کوره میه جکی بوگون قواعد ریاضیه کی قطعیت کسب ایدن بدیه یاتدن اولدیغندن بونلرده ایلک تشبثاتلری احتیاجات خصوصیه لرینه خام بر جمعیت تأسیسیله باشلادیلر . بو جمعیتک کوره جکی خدمتده ره تحصیلده بولنان طلبه لره معاونتده بولمقی ایش . بوراده شایان مونتیت وفال خیر بر نقطه سی وارسه بوایشه بتون اصیلسر دکان ورؤسا امتك اشتراك ایتیلریدر . جناب حق موفق بالخر ایله سون .

بوسنه وهرسك

شوگونلرده بوسنه وهرسك اسلاملری بیننده ملی برفرقه سیاسیة نك تشكیل ایتدیكنی قزانده منتشر بولدوز رفیقمن یازبیور . فرقه نك اساس مقصدی بوسنه وهرسكده اساسلی بر صورتده مختاریت استحصال ایتك وبرده مقام خلافت اسلامیه ایله دائما مناسبتده بولمقی ایش . محترم اخوان دینلر منك موفقیاتلری اوزجان ودول آرزو وتمنی ایدرز .

الواح عبرت

ته توش سنجاغی (قزان ولایتی) قللر نام قریده بر روس قاریسی اهتدا ایدر . آلتی یاشلك بر چوجغنی قوجه سنه بر اقوب اوچ بش ایلق دیکر بر چوجغنی بر ابرایینه آلهرق بر طول قادینك اویسه چیکلور . بو حادئدن متأثر اولان قوجه سی قادینی بو فکریندن دوندر میه نه قدر تشبثاتده بولسه ده نتیجه عقم قالور . بالآخر بیرلی مأمورلره مراجعته اوانلردن استمداده مجبور قالور . بومراجعتی متعاقب بیرلی مأمورلردن بری قادینك بولندینی اوه کلبرك انواع شتم وتحقیقه توقیف ، حبسه تهدیدده بولنور وقائم مقام نزدینه کوتوررك اشکنجه پایه جغنی ده سویلار . بوتعرضه معروض قالان مهتدی ایشه هیچ اعتدال دمنی غائب ایتدمن : « وجدانه مداخله یه کسه نك حق یوقدر . اسلامیتی قبول ایتدمنسه كندی وجدانه قبول ایتدمن . یدی سنه دن بری اسلامیتك حق بر دین اولدیغنی بیلوردوم خفیا قبول ده ایتدمن . ایشته بوگون کندمک بر مسلمه اولدیغنی علنا بیلدیر یورم . توقیف حبسه بی قورقتوق استیورسکر حالبوکه بونلرك نجه هیچ بر اجمعی یوقدر . چونکه یكانه آرزوم مسلمانلق شرفنه نائی اولقدر . بو اوغروده کوره جگک اشکنجه لر توقیف لر حبسلر بکا بر شرفدن بشقه برشی قازاندیر یور . اسلامیت ایچون اولدرسکر بیله شعور مدن دکلدن . دیر . شمذیلک ماجرا بونکله قالسه ده قائمقامک بالذات قادینک اقامتگاهنه کله جکی سویلنلور .

موعظت

یکن صمالی کونی فاتح جامع شریفنده اوکله نمازندن صکره بالتصادف بعض طلبه افندیلر طرفندن واقع اولان رجا واصرار اوزرینه فاضل محترم حاجی عبدالرشید افندی حضر تلی طرفندن ویریلن موعظه در .

بسم الله الرحمن الرحيم : واعتمسوا بحبل الله جميعاً

ملازمدار عینی اونك ككيدر . قارشولرنده چالیشقان فعال برملت بولمادجقه كندی كندیسه چالشه رق هیچ برملت هیچ بروقت ترقی ایدمه من . ایشته شو حقیقت بوگون کونش کی پارلامقده در . من القدم عالم اسلامده اقتصاد نقطه نظرندن مهم برموقی اولان بئنگاله اهالی مسلمه سنده بوگون برارزنده کی نمایان اولیور . ردأ غفلتی اوزرلندن آتیورلر . انسان کی چالشمق استیورلر . بونك یكانه سببی ده رقابتدر . هندرسنرك ترقی وتمدنجه كندیلریندن ایلریده اولدیغی کوره رك استقباله بونلرك آلتنده ازبله جگکری آكلاملریدر . بناء علیه ترقی وتمندنه اولنرك احراز ایدمکی موقی آلتی استیورلر وبررقابتله چالشیورلر . اقرادملت منفرد حالنده هیچ برایش کوره میه جکی بوگون قواعد ریاضیه کی قطعیت کسب ایدن بدیه یاتدن اولدیغندن بونلرده ایلک تشبثاتلری احتیاجات خصوصیه لرینه خام بر جمعیت تأسیسیله باشلادیلر . بو جمعیتک کوره جکی خدمتده ره تحصیلده بولنان طلبه لره معاونتده بولمقی ایش . بوراده شایان مونتیت وفال خیر بر نقطه سی وارسه بوایشه بتون اصیلسر دکان ورؤسا امتك اشتراك ایتیلریدر . جناب حق موفق بالخر ایله سون .

شایان تحیل بر اشبث

بولدوز رفیقمن دن .

قافقاسیه شیخ الاسلامی ، روسلرك روحانی مکتبلر یله بر حقوقده اولق اوزره بر مدرسسه روحانیه کشادی خصوصنده تشبثده بولنیور . بو کادائر تحت نظارتنده بولنان بالجمله قاضیلرله مشاوره ده بولمیش . قاضیلر دخی قافقاسیاده موجود اولان بالجمله جمعیت خیره لره مراجعت ایدرک بو خصوصده کی فکرلری استیمنراج ایش . با کوده کی « نجات » جمعیت خیره سی بو کاهمیت ویررک بویله بر شینک لزومی تقدیر ایش و آچیلدیغنی تقدیرده قاصه سنندن سنه وی اوچ یوز روبله تخصیص ایدمک کنی وعد ایش .

تعارف مسلمان

بویله بر تشبثک عموم جمعیت خیره طرفندن تقدیر اولنه جغه اصلا شبه من اولدیغنی کی حکومت طرفندن ده هیچ بر مشکلاته تصادف اولنیه جغه امینز . چونکه دینی مکتبلر . کچن سنه اوفاولاتینده بر حقوقه مالک دارالمعلمین کشادینه مساعده استه نیلدیکی وقت معارف نظارتی شمذیکی قانون آنجق دینی مکتبلرک کشادینه مساعددر دیه رد ایشدی . البته بومکتبلردن مقصدی منتظم ، امثال کی حقوقه مالک یکی آجیله جق مکتبلر اولوب ایسکی مدرسه لر من اوله من چونکه اونلرك آجیلاجنی یوقدر ذاتا آچیلمشدر . بورا سنندن قطعیا امینز . فقط عجبا ! بوندن اونبورخ محکمه شرعیه سی متنبه اولهرق بونی بر نمونه اتخاذ ایدم . بیله جگکی ؟ یوقسه حالا مکتبلرله نظارتلریز آیری — اونلر معارفه بزده داخله نظارتنه تابع — دیهرک ایسکیسی کی عطالتله وقتلری کیچره جگکی ؟ ایشته اصل صفاق ایتدیکنز نقطه سی بورا سیدر . فقط اونبورخ محکمه شرعیه سنک انکار ایدمیه جکی بربری واردر که اودم . کندیلرینک اماملره یكانه

بر غفلت ایچنده پویان اوله رق وقت کچیر مکده یز . بوجال
اسف اشتمال بوکون جمیع مسلمانلرده موجوددر . زهیه
کیدرسه ک اسلاملی بویله بوله جغز ، هپ بوحالده
بولندیغمز دن بونی کتم ایتمه رک اصلاح ایتمه من لازم کلیر .
امام البقاعی نظم الدرر زنده بیور یورکه «ام حسبتم ان ند
خل اجنه .... الخ» بواصحاب کرام ذوی الاحترام حقنده
نازل اولمشدر . اولره خطاب عتابدر . اولر جنته دخولی
آرزو ایدر لردی . فقط او آرزو لرینه لایق اولان بر عمل
ایله هنوز عامل اولما مشلردی . بونک ایچون «ام حسبتم
ان تدخل الجنة» سز جنته کیرمکی قولای ظن ایتمکیز .
باقکیز سز دن مقدم انبیای عظام نه کبی بلالره . قتالره
قاتلان دیلر یوسف علیه السلام زندانه ابراهیم علیه السلام
آشله آتدیلمی؟ بونلر جنته کیرمک ایچون بوبالاره
دوچار اولمشلردی . اوله بن مؤمنم بالریمده مسلماندر
دیمکله اوله من . مآلنده خطاب عتابدر .

بویله بر عتاب اصحاب کرام افندیلرک حقنده
صادر اولمش ایسه بوکون بزم کبی غافل ، ذنیاسی
خراب آخرتی پریشان بر حالده اولان کیمسه لر
یالکیز بالریمزک مسلمان اولمسلیله افتخار ایدوب
طور سلی میز؟! .... خیر :

هیچ بر عقل سلیم بزم کیدیشمنز غایت کوزلدر
دیه من . زیر ابو کونکی حرکت من شریعتک امر ایتدیکی ایله
کیدیش دکلدر . بزهان راحت راحت و طور دیغمنز حالده
قایمه بر اسلاملی ایله قولای قولای جنته کیرمک ایتدوروز .
پیغمبریمز «ص . ع» نه کبی مشقتله کوکس کره رک
وطن مبارک لرینی ترک ایله آرقه سنه باقرق «لوم اخر جتی
اهلک لما خرجت یامکه» بیوردیلر . بو ترک وطن نه
ایچون ایدی؟

نشر دین احلام و بوسر و خدی حمایه ایچون دکلی؟
بوکون بز علماء اسلام ورثه انبیا دعوا سنده بولندیغمنز
حالده شخص منی ، معاش منی دوش و نه رک بر طرف دن
مسلمانلر قان آغلادینی حالده بزاکمک غوغاسی ایدوروزده
صکره یزده جنته کیرمکی قولای ظن ایدوروز .

بوکونکی مسلمان قرداشلریمز بیلملیدر لکه اه تعالی
و تقدس حضرت لری قرآن کریم و فرقان جلیلنده
«یا ایها الذین آمنوا آمنوا بالله ورسوله» بیور مشلردر .
بو خطاب ایسه بزم کبی مؤمنلردر .

ولا تفرقوا واذ کرو انعمت الله الخ .. جناب واجب الوجود
قرآن کریمنده مسلمانلره خطاباً بیور یورلرکه «واعتصموا»
ای مسلمانلر ! الله سبحانه و تعالی نک حبیل متیننه
صاریلکیز . «ولا تفرقوا» افتراق ایتمه ییکیز . هیکیز
او حبیل متین اسلامه ، عروه وثقی و شریعت غرایه
صاریلکیز . هیچ یکدیگر یکزدن آیر یلیکیز : امر جلیلی
ویرمشدر . بو امرک حکمت ربانیسه سی عن اصل کبه
توحید اوزرینه در . اول کلمه توحیدکه «لا اله الا الله»
کله طیبه سیدر . حق سبحانه و تعالی بو کله طیبه ایله
مسلمانلری بر آریه جمع ایتمشدر ، برلشمک مناسی
وسری بو کله طیبه ده موجوددر . کره ارضک هر زوسنده
اولورسه اولسون بر مسلمان قرده شمزه جزئی بر زیان
کله جک اولدیغنی طویار سه ق اوزولریز ، ایچنیرز ، خر بالانیرز
ایچون؟

آدینی بیلمه دیکمز و ایشتمه دیکمز بر مملتده :
هندستان ، و کردستانده بر قرده شمزک باشنه کلن بر
فلاکتله کافه مزده بر کدر بر ایچینمک حاصل اولور .
ایشته بو «لا اله الا الله» کله طیبه سنک سر آله سیدر .
«لا اله . . . .» کبه طیبه سی هر مؤمنی بر یر جمع
ایتمشدر . هر مؤمنک قابنده ظاهر اولور . حالبوکه بز
بعضاً بزم ایچریمزده بولنان بر مؤمن قرده شمزک اوزوتیسی
دیگله میز . بو ایسه شان انسانیته یاقیشر صفتلردیمدر ؟
خیر : بر مؤمن قرده شمزک ایچینمه سیله هیمز
ایچینه جکمنزی صلی اه علیه و سلم افدمنز «المؤمنون
کالجسد . اذا شکتا بعضه اشکتا کله» بیور ره رق مؤمنلری
بر جسد واحده تشبیه ایتمشلردر . بر عضوی شکایت
ایدرسه کافه سی اشکتا ایدر دیمشدر .

ظاهرا حوالمزی تقبیش ایده جک اولور سه ق بو اوصا
فلردن بعضیلرینی کسندمزده بوله میه جغز . ایچون
بولامبورز؟ نه دن بویله اولمشز ؟
بو او امر الهیه یه عدم رعایه مزدن بویله اولمشدر اه تعالی
«واعتصموا» دیمش ایکن بز بو امر جلیلی یالکیز بر
او قویوب آخرتی الهمدن بکوز .

فقط بونک ایله عمل ایتمه ک اسبابه تشب ایتدوروز .
اسبابی «الدين النصیحه» قاعده سنه بناء یکدیگریمزی
حبیل متین شریعت غرایه کتیرمک لازم ایکن . بوکون

بو کون اونلرک یکانه دوشونجولری معاشرلریدر .
ملتی محو و پریشان ایدن بو دوشونجولر . شریعت
مطهره غرانک تعمیمی ایچون بر فدائی چیقمه مش که
کندیلمکندن قریه لره کویله کیتسونده دینداشلربنه مزیات
اسلامیه یی تشریح ایتسون نه قدر تأسف ایتسه ک آزدر .
طشمرلره احتیاجاتی ایچون کیدن طلبه ایسه کندی
احتیاجاتندن بشقه بر شیء دوشونه من اکثر طلبه نیک
مقصدی ایسه امتحان و یرمک ، عسکردن قورتلوق ، رؤس
فزانوبده چیقمقدن عبارتدر . خریستانلر ایسه کندی
دینلرینی تبایخ ایچون دیننه دیننه اقصای شرقه
قدر کیدرده تحمل اولنه میه جق محن و مشاقه کوکس
کره رک تمام انفاس ایدرلر . بزم مسلمانلردن هیچ بر
کیمسه بوبله تشبیده بولنماشدر .

بوکا نه قدر تأسف ایتسه ک بحادر . زیرا اصحاب کرام
« رضوانه تعالی علیهم اجمعین » بتون وجودلرینی
اعلای حکمه آه و نشر دیانت اوغرنده صرف ایتمشدرلر .
نیچون بو کونکی علمامن او وظیفه یه او صورتله
چالیشمسون . بو کون هر مؤمن بیلملیدر که اجانب ،
آوروپا مدنی اقوامی اعداء و اعداء الدین مسلمانلر
علینده متفقدر . بزم علیهمزده جلدلر ایله کتابلر نشر
ایدیورلرده بزینه آنره مماشات ایدیوروز . حتی بز
بو نشر ایدیلن کتابلردن بیله خبردار دکاز .

اونلره اداره مصلحت ایتمکه مشغولز . ظن ایتمکه
هیچ بر مسلمان رسول الله (ص . ع) افدمر حقنده
جزئی بر اهانت ایشتمکی قبول ایتسون .

حالبوکه اهانتله طولونجه کتابلر باصدیریلوب حکومتلرک
پاره سیله اطراف و اکنافه طاغیدیلقددر بونلره قارشى
سکوت ایتمک ، انماض عن ایتمک مسلمانلره یا قیدشه جق
احوالدن دکلدر . مولا جمله مؤمن قردشلمزى بو
خواب غنلتدن ایقاظ ایدرک ، بصیرت کوزلرمزى آچهرق ،
دین مبین احمدی یه خدمتله ، عواقب امورمزى خیره
تبدیل ایتسون دعاسیله ختم کلام ایدرم .

(انتها)

ای ایمان کتیرن مسلمانلر . سز ببادن کورمک اسلام
اولمه ییکز . ایمان حقیقی ایله مؤمن اولکنز دیمکدر .
ذکر ایتدیکمز وصف ارزره متصف اولورسه ق ایمان
حقیقی ایله مؤمن اولوروز . او وقت الله جنسته اولان
املمزى ده فضل و کرمندن لطف ایدر .
ابا عن جد اسلامیتله افتخار ایتمک طوغری دکلدر .
ا کر بر آدم عملنده قصور ایدرسه اونک نسبی فائده و یرمز .
هر کس کندیسی ایچون عملاً چالیشملى لساناً دکل . مع-
التأسف عملاً چالیشمق بو کون مسلمانلردن قالمه شددر .
مسلمانلر هر شیئی او طور دقلری یرده کورمک
ایسترلر . جهاد فی سبیل اللهی اونوتمشلر کی در . اصحاب
کرام حضراتی اعلای کلمه آه ایچون تامکدن چینه
هندستانه قدر وارمشلردر اورالرده آنلرک آثارى
موجود والى یومنا باقیدر .

بز او طور دیغمز یرک بیله داخلمدن خارچندن
خبرمز یوق و مسلمانلر نه حالده درلر ونه کی حالاتده
بولنیورلر . فلانک حکومتک تخت اداره سنده اولان
جاواده جاوالیلر (۲۰) میلیون اسلام قرده شلریمزک
هیچ بر سنیک احوال اسلامیه لرینه واقف دکلز . آنلر
ایسه بزم قردشلمز ، ظم و غدردن قان آغلیورلر .

بو حال لره قارشى پشیان اولماق الدن کلز . بونک ایچون ایکی
اوج آدم مسئول دکلدر . هر کس علی السویه مسئولدر .
جناب حق بتون مسلمانلره امر ایتمشدر که بو اوصاف
جمیله ایله متصف اولیکز .

بز ایسه شمدی مخالف شرع حرکاتی آراسه ق
کندی نتمزده بولوروز .

بز ملتی ، مملکتی اصلاح ایتمک ایچون کندی کندی میزی
اصلاح ایدم . بو وظیفه لرى طاتمق ینه علمانک وظیفه-
سیدر . اتفاق وظیفه سیده عامانک وظیفه سیدر .

بزم علمامن ایسه غفلتده و کندی بوغازلردن
بشقه برشیئی دوشونمز لر . بوتکاسلدن هر کسدن اول
علماً مسئولدر .

ملتک قصورینی کندی لرینه آکلاته جق علماً اولدی بی
کی عندالله وعندالناس ملتک بو کونکی ذاتندن آنلر
مسئولدر لر . نیم بیلدیکم ؛ بو کون هیچ بر عالم ادعا ایدمه مز که
دوشونجولری و دوشونوبده یادی بیی اعمالی اصحاب کرام
حضراتی مسلکته موافق اولسون .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا ...

صاحبزری : احمد تاج الدین

و یعقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون

سنه لکی ۵۰ غروش

آئی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی

۴ آئی آیلنی ۲ روبله

سائر ممالک اجنبیه

سنه لکی ۱۲ آئی آیلنی

۶ فرانقدر .

تعلیم مسلمانان

وجملنا کم شعوبا و قبائل لتعارفوا ...

مدیر مسئول :

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بازیزید

چادر جیلده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیته

عائد مقالات و آثار

مع المنونیه درج

اولنه جفدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی واحوال عالم اسلامدن باحث هفته لق مجله در

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولدالتی

جلد : ۱

۱۳ مایس ۲۲۶

پنجشنبه

۱۷ جمادی الاولی ۳۲۸

عدد : ۴

بوماتک احوال نندزه عندالله سز مسئول اوله جقسکزر ،

بومت ، خلوص قلبیه تمام تمام سززه توجه ایتشدر .

شوحالده سز افدیله ، بویچاره ملتک حسن ظنی

سوء استعمال ایتمه یکنز ، بونعمتی آیاتلریکنزله تمه یکنز بو

محیطدن اوزاق کتیمه یکنز ، جناب حق و فیاض مطلقدن

امیدکنزی کسمیکنز .

سز طلبه افدیله بوکوندن اعتباراً هیچ وقت

کچرمیه رک ، فرصتی قاجیرمیه رق ، کنندی مطلب و مقصد-

کزی تعیین ایتمه لیسکنز ، ملتکنزه ، دینکنزه ، وطنکنزه

نافع و خادم اوله حق برمسلاک تعقیب ایتمه لیسکنز .

ای برادرلر ! ای قردشلر ! بوکون کیتمکنده اولدیغکنز

یول ، طومتقده اولدیغکنز مسلک نه دیر ؟ بر آدم اوز سنه

اون بش سنه یالکنز عرب لسانی او قوروده ، ایکی کله

عربی تکلم ایده مزسه ، وایکی سطر عربی العبارة برشی

یازمه مزسه ، بلکه ده درس صره سنده کورمش اولدیغی

کتابلردن بشقه بر کتاب الینه کیچرده او قویوبوده

آکلاویه مزسه ، یازیق دکلی او اون بش سنه لک عمره ،

یازیق دکلی او عزیز ، مجوه راتدن عزیز نفودکی اولان

وقتاره ، یازیق دکلی او پدرلرک ، مرحمتلی پدرلرک ،

سزک ایچون ایتمش اولدقلری مصر فلره . یازیق دکلی

طلبه علوم وشا کردان

ای الهک قولاری ! ای مات اسلامک بابللری !

ای انسانیت کللری ! بوتون عالم اسلام سززه نظرینی

دیکمش ، بوتون مسلمانلر هر خیری سززدن امید ایتمش ،

سز هر نه قدر بوکون مدرسه کوشه سنده برصوقته

و مکتب داخلنده برشا کرد ایسه کزده ، مسلمانلر

نظرنده عالم اسلامده برر سو نمز الکتریق ضیایی سکز .

سزک موقعکنز مقامکنز مسلمانلرک عادتاً قلبلریله توجه

ایتدکلری برمرکزیدر . سزک باشیکزده بولنان بیاض

صاریقار کز ، استقبالده مسلمانلرک ظلمت جهالتدن

قورتاره جق فنارلری و او سز لرک کوکسکنزده اولان

پارلاق دوکمه لریکنز ، بوماتک برر کوکب حیاتیدر .

سزک الکنزده بولنان کتابلریکنز عالم اسلامک

حیاتی متکفل برر قانون سلامت و دستور امانت در .

هیچ شبهه یوقدرکه عموم مسلمانلرک حیاتی سزک ایله

قائمدر . و سزک الکنزده و دیعة الاهددر .

بوماته سز رهبر اوله جقسکزر ، سز قائد اوله جقسکزر ،

سز سائق اوله جقسکزر ، سز حامی اوله جقسکزر ، سز

ناصر اوله جقسکزر .

اوملتك، زواللی ملتك، سز دن انتظار ایتمكدہ اولدقلى
امیدلره .

ای قردش لر ای برادرلر ! بن سزلى وسز لر دن
هر برکزی هـ چ استئنا ایتمه یه رك سوه رم ، کندی قرده شم
کبی کندی اولدلم کی کندی چرپاره لرم کبی سوه رم
شوسبدندرکه سز لره هر نه دیمش ایسه م ودیه جك ایسه م ،
هپ صمیمی ، هپ جدی در . قطعاً سز لری نامین ایدرم که
سز لره دیه جکم سوزلر ، اوتوز قرق سنه دنبرو قلبمده
بسئله دیکم امانت ادر ، بوکون اهله تودیع ایدیورم .
استقبالده ملتك دینی محافظه ایده جك استاذلر سز دکلی
سز ؟ خسته لقلرینه دوا بوله جق طیبیلر سز دکلی سز ؟
یوللارینی پایه جق مهندس لر سز دکلی ؟ عدالت ، مساوات
سزک ایله قائم اوله جق دکلی ؟ ملتك هپ احتیاجات ماده
ومعنویه سی سزک دست تعاونکزه منتظر . عموم جهانده
مملکتلرک ملتک استقبال واستدبارنی کوسترن (بارومتر)
میزان آفاق سیاستی طابه در .

جهانده عموم ملتلر ، عموم دولتلر ، عموم حکومتلر
حیاتی طلبه نك دستکاهیدر .

شو حالده سز طلبه علوم و شادکران فنون کدی
موقع و مقام کزی ، حیثیت و آمالکیزی ختلوه خطوه
قاریش قاریش دوشونمهلی ، اوکا کوره کندی کزی حاضر
ایتمهلی و اوکا کوره کندی کزی ملت و مملکتته
کوسترمهلی سکز .

ای وطن قهرمانلری ! استقبال امت ، ارتقا مات
هپ سزک شان و عرفانکزه تودیع اولمش ، نجات
و صلاح ، حیات و فلاح امیدلری سزه توجیه اولمش ،
آچکیز کوزکزی بوخواب غفلتدن ، آتکیز اوزکزی
بوظلمت جهالتدن . صاریلکیز هپ جبل متین اخوته ،
دست گیر اولوکیز بو دین مبین محمد ، نم اصل سزه
توصیه ایده جکم شیر یکی برشی دکلدلر ، بلکه اساس شریعتمز
و مدار حقیقتمز اولان بر شیر . دئل یالکیز سزه ،
بلکه هر مؤمن موحدده و هر انسانه دخی بونی توصیه
ایدرسه م کیمسه نك غرابتی موجب اولمز . زیرا غایت
طیبی بر حقیقت در .

ایشته افدیله بزده وجهه انسانلره لازم ومهم اولان
برشی وار ایسه اوده : عقله استناد ایتک ، و عقله
اهتمام ایتک وعقلی ماخلاق لهنه صرف ایتکدر .

« اول ماخلاق عقلی فهو نوری » علماء اسلامک
شریعت غراء مطهر دیه قانون اساسی منزلنده وضع
ایتدکلری قواعدن بری ده . عقلک نقله تقدیم اولنمه سیدر .
شونی دخی اخطار ایده جکم ، نم مقصد م ، شریعتی ترک
ایدیکزده ، عقل کزی استعمال ایدیکز معناسنده دکلدلر .
بلکه دین مبین اسلامه و شریعت غرای مطهر دیه صارلقله
برابر عقل کزی استعمال ایدکیز ، کور کورینه مقاد
اوله یکنز ، کور کورینه (و جرننا آباننا کنذاک یفلون)
دیمه یکنز . بلکه هر شیئی و هر اعمال کزی عقلکیز ایله
بیزان شریعته چکیکیز ، عقلا کزی کندی کزه رهبر اتخاذا
ایدیکیز ، مطلقاً برخواجه سوزینه ، مطلقاً بر معلم سوزینه
قناعت ایتمه یکنز ، حقیقتی آرایکیز . بوکون مدرسه لرده
اکال تحصیل ایدرز ، فقط بر دشمن قارشوسنده ، هم
کندمزی هم دشنامیزی اقناع ایتدیره جک درجه دد ،
قرآن کریمک کلام الله اولدینتی اثباته اقتدارمز یوق ،
حالبوکه بو ثابت و قطعی در . بز بونی اثبات ایدرسهک ،
معتقدات سائرهمزک کافه سی ثابت اوله جن ده مقرر در .
بز بورالینی ده موازنه بیله چکمه یز . مکاتب عالیده
اکال تحصیل ایدرز ، برکوبری پایه جق مهندس مز یوق ،
برشی لازم اولدیمی هپ خارجه محتاجز . برصنعتمز یوق
بر هر مز یوق ، مکتب مدرسه اکال ایدر ایتمز یالکیز
بر بوغارمز ، بیک غروش معاش آرامقن بشق ایشمز
یوق . المانیده اکال تحصیل ایدننرک یوزده الی سکز
تجارت وضعته کیدیور ، حکومت محکمه ایشه آدم
آریور ، بزده ایسه اکال تحصیل ایدن یوز ، یوزالی
حکومتدن وظیفه ومعاش آراه قده . . .

یازق دکلی ، مکتب و مدرسه ده اکال تحصیل
اولنورده ، حسن قبح تفریق اولنزمی . بعض ظاهر
شریعته مخالف صریح قباحلر مز وار ، عقل و انصافه
مغایر فاحش اخلاق مز وار ، یالان ، عظالت کبی شیر

«بہ پان تورانیزم»

یا کہ

«اقوام ترک برلشمہ سی»

بوغایت سادہ غایت طبیعی ومن القیدم مادۃ ومعنا موجود برشیدر . بوکون سبیریدہ قوجہ قاریلر ترکیہ اوقویوب یازمایہ بیلدکرینی افتخار مقامندہ «ترک وارده کورک وار» دیرلر .

ترکستان صحرا سندنہ و آلطای ماوراسندنہ بر قزاقدن براوزبکدن اوقومق بیلورمیسکزدیہ صورلدقده : «الحمد لله ترکی طانیورز» جوانی ویرورلر . یا کہ بالا لریمی اوقوتہ جمع ہیچ اولزسہ اوز ترکیسنی بیلسون . الحمد لله کوزی اچلدی ترکیسی وار وامثالی عموم : ترکستان ، قزاقستان ، تاتارستان ، اقوامی کنیدیسنی اقوام ترکیدن دیہ بیلورلر ، ترکیکی ایله افتخارایدیرلر . بونلر ہپ بردر ، ہپ ترکدر ، لسانلری بر ، عرفلری بر ، دینلریدہ بر . فقط قهرمانلقلری سایہ سندنہ بر زمان دنیانک ہر طرفنہ یورومشدر ، ہیردہ قوۃ حاکمیہ مالک اولمشدر ، ہر زودہ ایجاب ایتدیسہ حسب المصاحہ اورادہ قالمشدر ، عاقبت امتداد زمان ایله ، آرالی اوزاقلشدقہ یکدیگری اونیومشدر . قصورلریدہ بودر . شیمدی بونلری برلشیدیرمک دیمک : برینی آخرہ بیلدیرمک ، فکرلری بر نقطہیہ جمع ایتمک ، منفعلری ومضر تلری براولدیغیندہ کوسترمک دیمکدن عبارتدر . ظن ایدہرز بورادہ غرابتی موجب اولہ حق ہیچ برشیلر یوقدر . دکل بزلر حیوان بیلہ کنیدی سوروسنی طانیق ایستر . انسانلردہ بوقدر برحسیات اولہ مزمی؟ اوردک یمورطہ سنی طاوق آلتنہ قویوبدہ بیلدیچ چیقارتہ حق اولورسہق ، اوبیلدیچ ہان یمورطہ دن چیقیدینی کوندن اعتبارا ، کنیدی ہمجنس لردن بشقلری ایچندہ کورنجہ ، ہان صوبی کوریر کورمز قوشار ، ہم جنسینی آرار .

شو حالہ بز نہ ایچون یکدیگری مزمی آرا مایہ لم ، بز بیلدیچ قدردہ حسیات مز یوقمی ؟

بو خصوصدہ بعض اوہام پرستلر ، اولور اولمز

عادتا ، بزہ طبیعت اولمش ، عقلمز ایله بونلرک قبجی دخی تفریق ایچمہ یلمی ؟

بوکون علما کیسودہ سندنہ بر طاقم سفیلر ، بر آدم عقل دن بحث ایتدیکی کبی ، ہا ! کوردکزمی اجتہاد دعوا ایدیور ، بووہابی در ، آزدہا صتمشیرسہ بوکافر در ، دیر چیتار ، سزده : بز خواجہ شوبلہ سویلہدی ، بویلہ سویلیدی او آدم کافر مش دیرسکزد . . . . . (من کفر اخیہ المسلم فقد باء بہ احد ہا) میزان حقیقتہ سمع و اعتبار اتمز سکزد ، خواجہ نک متصدی کنیدی جہالتی سترا تمک اولدینی بیلمز سکزد .

دہا بوکبی علی العمیا تقلیدلر ، نہ وقتہ قدر دوام ایدہ جک بو عمانہ وقتہ قدر بویلہ دوام ایدہ جک ؟

بز آروپا آروپادیہ اوزولدی کمز حالہ ، آروپا نہ اولدیغندن خبر مز یوق ، آروپادہ اک قبیح ، اک منفور ، اک ملعون رشوت ، بزدہ عادتا سنت اولمش ، بزدہ ارتکابی اولمانلر مشارالہ بالبنان اولمش . دہا نہلر ، دہانہلر ! ہپ فساد اخلاق بزلرہ طبیعت اولمش . ایشتہ برادرلر ، ایشتہ مملکت قهر لری سزلرہ خطاب ایدیورم ای وطن آرسلانلری ، ملت سلطانلری طلبہ علوم وشا کردان فنون ! حسن ایلہ قبجی تفریق ایتمک سزک وظیفہ کزدر ! بر معلم ، بر مدرس ، بر پروفیسورک وبر فیلسوفک دخی سوزلری سز تشریح ایدہ بیلورسکزد . سزہ نہ دیرسہ کز بوتون ملت سزک آرقا کزدر . ہیچ بر مملکت دہ طلبہ علوم دن دخی قوتلی بر اورغون بر جمعیت اولہ مز . آروپا طلبہ سی : یوز بیکلر جہ آدم نمایش و میتغلر بادینی زمان ، یا خود بیوک جنازہ لردہ ، رسمی وغیر رسمی جمعیتلردہ ، یوز بیکلر جہ آدمک توپلاندینی پرلردہ ، اسایشی محافظہ ایتمک وظیفہ سنی التزام ایدرلر ، بر تک پولیس قارشیدر مزلر ، اوقدر جمع عظیم ایچندہ ، یا لکز پارمق اشارہ تی وقول لین ، طاتی سوز ایلہ عادتا مملکتی ادارہ ایدرلر ، بروقوعاتہ میدان ویرمزلر . سز آورپادن صاچ قورمہ سنی بیق بورمہ سنی آلہ جفکزد یردہ شونلری آلہ کز آ .

تکرار ایدہرم مملکت ، ملت و وطن سزک امداد کزہ محتاجدر .

عبدالرشید ابراہیم

قدر دائماً اسلام را عاينده بولنان نوبه وره میانک طاتلی دیلارینی ، آوروپا دیپلومالرینه قارشو خیر خواهانه توصیه لرینی هرگون دیکیلوروز . حق و حقیقته طرفدار اولدقلری ایچون کندیلرینه تشکر ایدرز .

فقط شوراسنه تعجب ایدرزکه — مباحثه لرك طرز جریاننه باقلیرسه — بوکرید مسئله سنده آنجق ایکی عنصر علاقدار ایدیپور . عثمانیلرودول حامیه . کویا کریدیلرک بوکستاخانه حرکتلری آنجق بوایکی عنصره قارشوایمش . مسئله یی سطحی دوشینیورسه انسانک بوکا حکم ویره چیکی کلیور . فقط مسئله یی بویله دار برحجرادن چبقاررق دها واسع برمقیاسده دوشنه جک اولورسه ق اشک ایچنه دها برعنصری صوقق مجبوریتنده بولنیورزکه اوده عثمانیلرله مقدس لوأ محمدی التنده برلشنه اوچ یوز میلیون قدر ملت محکومه اسلامیه در .

بونلر کریده برعثمانلیدن دهافضله علاقه داردرلر . بوکون برعثمانلی کریدک اللرنندن کیمه سنی ناصل برموت ابدییه محکومیت کی آکلارسه ملت محکومه اسلامیه ده بونی یونانلیر طرفدن حیاتلرینه قارشو سوء قصد دییه تلقی ایدیپورلر وایتمه لیدرلر . وانشالله ایده جکدرلر . زیرا ، حکومت عثمانیه برامپراطورلقدن زیاده مقام خلافت اسلامیه در . النده کی لوأمحمدی ایله اوچ یوز آلتمش ملیون ملت اسلامیه نک قلبنی کندینه ربط ایدیپور . وبونلرک حیاتی کندیننده تجسم ایتدیپور . بوایسه انکار اولنمز برحقیقتدر . بوکون هرهانکی برملت محکومه اسلامیه کندی موجود .

یتلرینی مقام مقدسه باقهرق دوپیورلر . بونک وجودیله افتخار ایدیپورلر . وزده لشم قلبلری نک تسلیسنی ده بونک بیوکلیکنی ، قوت و عظمتی یاد ایدرک بولیورلر . اونلرک عننده الک مقدس واک حرمت بسلنه جک برمقام وارسه اوده یکانه مقام خلافت اسلامدر .

شمدی دوشنه لم ؛ بومقامک قره غولی وظیفه سنی ایفا ایدن کرید الدن کیده رک بوندن طولانی بتون عثمانلی سواحلی یونانلیرک هجومه معروض بولنورسه دینلری قدر بومقامه مربوط اولان بوملت محکومه اسلامیه

خیالره صاپه رق ، برطاقم قورقولی رؤبالر کوریرلر مش . قوجه قاریلرک چوققلری چهارشنبه قادینی ایله تخویف اتمه سی کی ، آوروپالیرک هیچ چکمه جکارنی سوبه یه رک « آمان بزکندمزی ترک دیه جک اولورساق ، آوروپالیر بزم باشیمزه قیامتلی قویاره جقلر ، بلایه چانه جغز ، آمان بیلمام نه » کی شیلر ایله ، مکتب کرسی سنده طابهلری بویله تهید ایدیپورلر مش .

دنیا ده چوق غریب شیلر واردر ، قویروقلی یلدیزدن قورقش فیلسوفلرک بوکی شیلردن قورقه لری شایان استغراب اوله مز . فقط بز شوراسنی آچیق بیلمه لی زکه امور طبیعیه دن اولان بر شی ، خط حرکتی تبدیل ایده رک عالمی چارپه مز ، بر آدمک ترکیکنی کتم اتمه سی کندی نسلنی کتم اتمک دیمکدر . هیچ بر عاقل هیچ بر قورقو و معذرتله ولد نامشروع اولدیغنی دعوا ایده مز . ظن اتمک که ، برترک ترکیکنی انکار اتمه سی تصور اولنه بیلسون . شو حالده نصل اولورده ترکیکنمزی سوبه یه مهن قورقارز . نصل اولورده بزکندی قرده شلریمز ایله برلشمه دن قاچارز ، یا هو انصاف یا هو ! بونه قدر خیال پرستک ! آوروپالیر او قدر آحمقی که ، بزترکر ، کندمزی ترک دیدیکمز ایچون بزه هجوم ایتسونلر ، یا که زده او قدر قورقاق می ، بزکه همان آنلر هجوم ایده جک دیه جنسمزی انکار ، ایده لم . یوق . نه او نه او .

بزینه ترک اوغلی تریز ، هپمز برز برلشه جکر . هیچ بر قوت جریان طبیعیه یه مانع اوله مز .

ع ۱۰

کرید وعالم اسلام

بوکون بتون محافلی ودها طوغریسی بتون دنیایی اشغال ایدن مسائلدن بری آرتق هرکس بیلیر که کرید مسئله سی و آنک استقباله آله جنی وضعیتدر . کرید باربارلری یونان قرالی نامنه یمین ایتدیکی کوندن بری ممالک عثمانینک هرکوشه سندن یوکسله ن آواز فریادی ایشدیپورز . آوروپا مطبوعاتنک وعلی الخصوص بوکونه

نقطه‌ها را تنویر ایدیلیر . و تنویر ایدیلر که حق مشروع حضرت خلافتناهی اسلام را نظر نده او درجه پارلار . و پارلادجه هلال ایله صلیب یکدیگرینه چارپشه‌جق وقتی یا قلاشیر . بناء علیه امیدایدرز که آروپا دیپلوماتلرینک کسکین کوزلری کرید باربارلری طرفندن آیاقلری انتده قازیلان بوخفره‌بی کورورلر .

و امیدایدرز که مسئله‌بی بزم دوشدیکمز نقطه‌دنده بر آزدوشنه‌رک عاقبتک وخامتی پک چابوق کشف ایدرک بر آوج سرسری بالقجیلره حدلرینی تانتورلر و یا خود تانتدیرلر . . . !

بر دوسیه‌لی

فتوای مشیخت اسلامیة

خیر صادق حریتک طلو علیه هر کس حقوق اصلیه‌سنی؛ زمان استبداده چکمکده اولدقلری انواع ظلم و تعدیدن خلاص اولمه‌نک چاره‌لرینی کرک انفراد و کرکسه اجتماع حالنده آراشدرمیه باشلادی . باخصوص عنصر اصلی حکومت اولان اهل اسلام ، بوکونه قدر کوردکلری تضییقاتدن آرتق ذره قدر برشی قالمادیغنی درک ایدرک بوندنصرکه دین و مذهبلیزینه دائر هر بر مسائل مهمه‌ده مقام عأدینه مراجعتله استفتاده و نظر دقی جلب ایتمکده مانع شرع و نظام برشی اولمادیغنی ، بلکه بونک مقتضای مشروطیت اولدینی اعتقادنده در .

ایشته بعض ذوات کرام ، بویه بر اعتقاده بناء عبادت خانه‌لرک حالنی رؤیت و تدقیق ایستکلری وقت بعض مغایر شرع شریف حاللری کورنجه در حال سینی سؤال و تحقیق ایتمک استیورلر . عبادته و عبادتخانه‌یه عأند شیلری او کرتمک ، البته اربابی اولان علمادان و یا خود مرجع علما اولان فتواخانه‌دن استمنا طریقیه اوله‌جنی شبهه‌سزدر . ایشته شو حقیقتی کوزه آله‌رق دیدیکم بعض ذوات کرام ، جمعه کونلری خطیب افندیکنک برای خطبه منبره چیمسیله سلام و کلامک ممنوعیتی ایکن مؤذنلرک درلو درلو نعمات و مقامات ایله

نه کبی بر مدهش حالک قارشوسنده بولنه‌جق؟ آرتق بوراسنی تصویره حاجتی وار؟

بوکون دول حامیه بونلری نظراعتباره آمیور . بلکه مسئله‌نک بو یوزی خاطر لرندن بیه کچمیور . دیمک قوجه عالم اسلامی حیت اسلامیة دن محرومیتله اتهام ایدیور . فقط بوکون آرانو دلقدده حکم فرما اولار حیت اسلامیة‌نک بونلرده بالغاماباغ موجود بولندیغنی تأمین وزمانکده آرتق ۹۳ هجری و ۹۶ میلادی اولمادیغنی آروجه اخطار ایدرز . بناء علیه قورقارز که دول حامیه‌نک یوکونکی تعقیب ایتمدیکی بول دونه طولاشه قرون وسطی‌ده کی هلال — صلیب محاربه‌سی اوزرینه چقارماسون .

بلکه عالم اسلامی بو قدر استخفا فلرینک برر علیه‌سی واردر . بلکه‌ده بوعله اسلام را کعمومیتله جاهل ، ایجه دوشناز قفالری طاشمه‌سی در . فقط بونک پک یا کلس بر ذهاب اولدیغنی آرانو دلقدده بوکونکی تحولی برده‌ها شاهد ایدرک اخطار ایدرز . البته هر کس بیلیرکه بوکون کرک هندستانده و کرکسه روسیه‌ده اسلام حساباتجه معارفجه آرانو و دلردن کیروده دکلدلرلر . بوکون بتون آرانو دلقدده کی اختلاللری سوندیرن علماء اسلام آغز لرینک یارین هندستانده روسیه‌ده ماورأالنهرده توننده بیلیم دهانه‌لرده مقام خلافت عظامانک تحت تهلمکده بولندیغنی آکلا تمقدن عاجز قاله‌جغنی کیم ادعا ایدر؟ !

بوکون کرید مسئله‌سی عالم اسلام ایچون حیات مات مسئله‌سنی تشکیل ایدیور . آرتق بو ، عمومک تسلیم ایتمدیکی بر حقیقتدر .

فقط عجبا ! بو عموم ایچنده اسلام را کده بولندیغنی دول حامیه نه وقت آکلا یه چقدده کریدده کی حقوق حضرت خلافتناهی بی حقه طرفدار اولمقدن زیاده کندی منافعلری اقتضاسندن اوله‌رق مدافعه ایده جک؟ و نه‌فته قدر « بلکه خرتیاننق منافعه برشی قویار یله بیلیر » خولیا سیله ایشی سورنجمه یه طارطاجقلر؟

مع مافیة شوراسنی ای بیلیمک ایجاب ایدرکه ایش نه قدر سورونورسه او قدر موضوع بحث اولنور . بعض مهم

ويرن گوشه لرندن سزه طوغرى يوكسلهن شو آواز
استمدادی ديكه يکيز . ديكه يکيزده مسافه سوويه سزندن
پک اوزاقلره دوشهن عاجز همشيره لرکيزک دردينه درمان
بوله نك چارده سنه باقکيز . بلکه بو آواز استمداد قوللا-
غکيزه پک غريب کلور . بلکه ده بوفرياد سزله بر
استمداد کي ده کله ميه رک اميد ايتديکم وظفه يي ايفا ايدمهز .
چونکه اميد ايتديککيز ، شخصيت وهويتلريني هيچ
طانياديغکيز ، بيلمديککيز بر طرفان يوكسله بور ، سزه پک
بيانجي اولان اغزلردن چيقور . فقط بيلمش اولکيزکه
بونلرده سزک کي اسلام لواسي الته صغشمش ترك قيز-
لري ، ترك اناليدر .

بوراده کي بزه نسبت ويريلاز «تاتار» عنواني آرتق
قوللانيورم ، کنسديمزي بيوک بابامز اولان «ترك» ه
نسبت ايديورم . چونکه قورقيورم . . . تاتار لافي
چيقار چيقماز نه اولور نه اولماز . بلکه بايزيد - تيمورلنک
قاوغالري خاطره رک ذهنلري بردها قاريشدير .
ايشيديليشه نظراً بر آنا ربايه منسوب اولان ملتيمزک
آره سني آچان بوکي لککي تاريخلر حالاً مکتبلرده اوکو -
نهرق اولاد ملتک ذهنلريني قاريشدير يورايتمش . وحتى بو
خصوصه بعض ارکک مکتبلرنده پاطرديلر اولديغي
بيله مع الاسف ايشديورز . عجباً ! بويله شيلر زره يه قدر
دوام ايدجهک ؟ آورو پالديلر کلورده هر ايکي قرادشک
اسمليخني عالم مدنيتدن سيلدند نصکره مي ؟

معافيه سزايي يورکلکي عالی جناب همشيره لرمرک
« ولا تزر وازرة وزر اخرى » قول کریمته معتقد
اوله جغکيزي ، بابالريمزک ياپدقلري خطالر ايچون
اخفادينمو آخذه ايتک ، معاتب طومتق قدر کو چکاککدن
بلند اوله جغکيزي اميد ايدرم .

هيچ شهه سز بزلري اونوتمشدکيز ، دکلي ؟ وبويله
اوزاق بريرده کنديکيزله برقاندن خلق اولتمش ،
برقبه يه متوجه وبر مذهب اوزرينه عامل همشيره لرکيز
ذهنکزدن تماماً سيلنه شدي . فقط سيبريانک بو کثيف هو الريني
تنفس ايدن ؛ تاتارلرک يديمز توکنمزه تعصبات جاهلانلري
آلتنده ايکليهن بو همشيره لرکيز سزلري هيچ اونوتموردی .
دائماً ترک مطبوعاتله کرک ادا واجبات ايچون حجازه کبدن

چهاريار کزين افنديلرمرک اسامي شريفلري ذکر
اولندقده ترضيه ايتلري ، و نماز عقبنده هرکسک خشوع
وخضوعه صارييله جني برص برده اورته لني ولوله يه
ويررجه سنه آمين ديه باغرمالري ؛ و نمازدن اول و صکره
برچوق دعا ، تسبيح وسائره ده کي جهرلري عفو وقبول
اولونور بدعتلردن اولماديني ظننده بولونه رق کيفيتي حل
ايچون باب جليل فتوايه مراجعت ايتمشلر سه ده جواب
وفتوي الهه ايتمه يه موفق اولمادقلري مع الامف ايشيديشدر .
دوائر ومحاکم نظاميه يه مراجعتلري نظاماً برطاقم
شروط وقبوده ، تحريری استدعاله محتاج ايسه ده
صرف عبادته ومساجده عابدبر مسئله ايچون برمسلمک
مرجع اهل اسلام اولان باب فتوايه مراجعتلرنده
بويله برقيد ومجوريت بوق ايکن ، هرکسک مشکلات
دينه سني اول بارل اومقام جليلک حل وازاله سي واجب
کوريلورکن بوذوات کرامک ما يوسا برطاقم صعوبتله
معروضاً عودتلري شرع شريفه موافقه دير ؟ ايستر مسلم
ايستر غير مسلم عبادالله دن بريسي برايش ايچون دوغريدن
دوغري يه مراجعتينه برفتوي آلمق نه دن قابل اولمور ؟
دور حيميديه ممنوع و فقط شرعاً مقدوح اولان بو حالات
برنظام وتعليماته تابع اولسه بيله مغاير شرع شريف
اولديني ايچون اوصولک ابطالی وحقايق شرعيه نك
اظهاری زماني عجباً کله مشميدر ؟

خلق ظن ايديورکه شريعتده دائماً يسرو سهولت
ره بردر . برو تقوا بولنده تشويق وتعاون لازم ومعتبردر .
ظنونک هر وقت دوغري اولماسي لازم گلز ايسه ده
بو ظن وذهاب الله اعلم دوغري اولسه کرکدر ومقام
مشيختپناهيجه بوکي بدع ومکروهانک وخلقه قارشو
اشکال وصعوباتک ازاله سي الزم اولاجنندن نظر دقتلري
جلب اولتمشي ايچون شمديک بو قدرله اکتفا اولنمشدر .

عمر فوزی

عثمانی اسلام همشيره لریمزه

ای امهات مؤمنین !

سبيريانک الک صغوق واک مظلم واک قبلره رخاوت

پدرلیمز قوجہ لیمز واسطہ سینہ و کرکسہ استانبولده
 تحصیلده بولنان قارداشلیمزك حقكزده وبردکاری
 معلومات سایه سنده سزلك هرايشكزی وهراحوالکزی
 تصدآلتنده بولندیر یوردق: اوزرکزه ایندیر یان استبداد
 باری نه قدر ثقیل ایسه ده؛ راترقیکزه قویولان مانعهلر
 نه قدر چوق اولسه ده سزلك بونلری هیجه صابارق
 آزچوق ایلری یه کید یوردکز. محضارو حکزی اولد.
 رمك ایچون محیطکزه صاحبیلان زهرلی رائجه نه قدر سزه
 اجرای تاثیر چالشسه ده فقط طامارکزه جولان
 ایدن ترك قانی سزله حیرت افزاقوت ویریوردی.
 و بویله تأثیرات ملعتکارانه دن سزی مصور بر اقیوردی.
 روحی قبض اولمش دارالملماتکز، اساسندن
 چوروك « قیزلر صنائع » مکتبکزر ارکان استبداد عنندنه
 سزك روحلرکزی اولدرمك ایچون برر آلت اوله رق
 استعمال اولمشسه ده سزده کی فطری استعداد، فرط ذکا
 و فطانت بو مؤسسائی لایق اولدینی بر موقع بلندی یه
 حبقاریوردی. سزله آزچوق دوشنه بيلمک نعمت
 عظماستی بخش ایدرک سزلی انسان زمره سنه
 ادخال ایدوردی. قوجاغکزه کی یاورولرکزی بیو -
 تورکن بونلری نه کی حس و تربیه ایله پرورده ایتنه ک
 بولاری بی بردرجه به قدر اوکروردکز. فقط بزلر...!!
 زوالی، بدبخت روسیه لی اسلام قادینلری! نه دوشنیورز،
 نه مزوار، نه یه مالکز؟؟؟ ایشته بو قدر اوزون سؤالک
 جوابی ده پک قصه برکله ایله بتور: هیجه .

اوت، هیجه اولان شیلری بیلیرز؛ دائما هیچی
 دوشنورز، یالکز بر هیچمز واردر، هیجه مالکز .
 ویشادینمز محیطده بر هیچلکدن عبارتدر .
 ارککاریمز مجسم برعجز و مسکنت، علمامز مثال تعصب،
 اولدلریمز نمونه جهل و حیانت بویله بر آقتزدکانک
 ایچروسنده قالمش بزلرده علم و معرفتدن محروم، حس
 ملتدن بی نصیب...!!

اجدادمزك عزم و متانت صاحبی اولدیغنی،
 جهانگیر لیکله بتون کوکلری تتره تدیکنی بوکون عنم تاریخ
 لسانیله شهادت ویریور. فقط بوکون بزم طوغردیغمز
 عین بابا احفادلرینک حیانت، ثباتسرق، عجز و مسکنت
 علتلری ایله معلول اولدیغنی اطرافزده کی اشیارله، تارلاره

اووالره قدر کمال تأثرله شهادت ویریور. بونلرک بجز یکسز -
 لیکله بر خرابه زارلغه دوندیکندن آواز فریادی قویا یور .
 آرسلان دن دایما آرسلان طوغرق ایجاب ایدردی. فقط بزم
 طوغردقلمیز هپ طاوشان اوله رق یره دوشیور. و او
 صورتله عالمه طاغلیور. هیچ شبهه بو قدرکه بونلری بظاوشان
 ایدیورز. اوت بونلرده کی ترکک، اسلامیت خصائلی
 قبلرندن بزیلیورز. چونکه کندیمز بر طاوشاندر .
 آنا سودینک یاورویه ایتدیکی تأثیرینی بوراده اوزون
 اوزادی یه بحثه حاجت یوقدر. ارباب فن طرفدن اثبات
 اولمش بر مسئلهدر. او حالده قوجه بر ملتک یکانه
 سبب هلاک و اضمحلالی بزم. اوت قادینلردر. بناء علیه
 اولا بزلرک حلمزی اصلاح ایتلی و بزلرک روحلریمزی
 تربیه ایدرک طامارلیمزی آرسلان ترك قانیله طولدرمی که،
 بوقانی مص ایدن، و امهن اولادلرده بر ترک اوله رق
 آرسلان اوله رق یتیشسون کندی حقوقلرینی حیثیت
 ووقارلرینی محافظه اوغرنده اجدادلرینک احفادلری
 اولدیغنی عالمه طانتسونلر. عجباً بو نه صورتله ممکن
 اوله بیلیر. ایشته پک چوق وقتدن بری: پدرمک ویردیکی
 عالی تربیه سایه سنده کندمک کیم اولدیغنی آکلایه بیلدیکم
 بر زماندنبری بی پک چوق دوشندیرن بری ده بوراسیدر .
 ظنمه قالورسه بو خصوصده دوشنمک، دوشنمک حسندن
 کلیاً محروم بولنان روسیه لی اسلام قادینلردن زیاده اولره
 نسبتله معارف و ترقیجه بر موقع بلندی احراز ایدن بیوک
 رهبرلیمز اولان عثمانلی خانملرینک عهده سنه ترب ایدن
 بروظیفه مقدسه در. آرتو یتیر. اسکی صنوققلری خاطر -
 لردن تمامیه سیلمه لی بزم. آنجق بوسایه ده موجودیتیزی
 محافظه ایده بیلیرز

نه باعالمی بزم، نه او کریملی بزم، نه یه تشبث ایتلیز و ناصل
 بر اسلام و ترک قادینی اوله لی بزم؟ . . .
 ایشته اولادلرینک محو و انقراضه طوغری پویان
 اولدیغنی کوردردک زده لشمش، اوزولمش بر آنا قبلندن یوکسله ن
 بر قاج سؤاللردر که نظر اعتباره آله رق عثمانی همشیره لر مز
 طرفندن موافق جوابلرینک ویرلمسنی دورت کوزله بکلرورز!

سیریلی عاشه

ملاحظه: مقاله نك اصل نسخه سی تاتارجه اولوب عثمانی شیوه سنه
 افراغ ایدلشدر .

سياح شهير عبدالرشيد ابراهيم افندي

حضر تالينه ١

فضيلتماب افندم .

بروقلر پترسبورغده نشر ايتديكز، «الفت» غزه سنى او قودينغ كوندنبرو ذات عاليكزى غيا با طانيق شرفيله مشرف اولمش وينه اوتار يخذنبرى سزه قارشو غايت صميمى بر حرمت مخصوصه بسلامكده ممتخر بولمشم .

خدايه چوق شكر كه شوكونلر محترم تعارف مسلمينك صحيفه لرلنده مبارك اسمكزى كورمك و مقالات كزیده لريكزى او قومق ميسر اولدى .

تعارف مسلمين يالكز مسلمانلرك يكديكرييله طاشمه سنه، بربرينك احوالندن خبردار اولسنه دكل، كوچكارك بيوكلرينه قارشو كوستره جيكي تعظيم واحترامده توسط ايدجكدر ظن ايدرم. بناء عليه بنده كزده افندمز حقدنه اوتهدنبرى بسله يه كلديكم حسيات واحتراماتى عرض ايجون تعارف مسلمينى توسط ايدبيورم، كه نم كى عاجز برقارنى طرفندن تحمیل اولنان شوو وظيفه ي قبول ايدجكندن شهيم يوقدر .

ذاتاً تعارف مسلمين مسلكنده كى جديتى مقصدنده كى علويتى افكار عاليه كزه معكس اولقله كوستردى. بونك ايجون عاجز كى مشتاق فضل وكالكز اولان نه قدردين قرداشلريمز وارسه كنديسنه متدار و متشكردر ، تعارف مسلمين كنديسى ايجون شرفلى وقارئلى ايجون پك فائده لى اولان بو خدمتى طبعى الى الابد ايفا ايدجكدر . و ايتلى در .

بوكون سزه، عالم اسلام ايجون بر موهبه الهيمه سكر . جنات حق الى يوم القيام بقاسنى وعدو تا مين پيسوردى شريعت احمديه ي تقويه وامت محمدى ايقاظ ايجون قوللرى آرمسند زمان زمان سرك كى بتون عمرى ، حياتى ملتى بولنه وقف ايدن مقدس وجودلر خلق ايدبيور . (وعنا لكزده بيوردينغ كز كى) جنت ايجون طوغوب جنت ايجون اولن قوللرينه جنتك وجودلرى كوسترييور . فقط بزمع التأسف اويله بر حالده يز، كه جهالتدن ماشان، غفلتدن

قراران كوزلر يمزله جنتك وجودى دكل، كوزوم سرك او كونه كلسه جنتى بيله كورميه جكز اه بزي غفلتدن اويانديرسون . انشاء يقنده سرك كى ارباب غيرت و محبتك هميله تعارف مسلمين كى جدى رساله لرك دلالتيله كوزلر يمزى بوروين غفلت ، جهالت پرده لرى پارچه لاييرده بزده هر كس كى اطرافى ، احوال عالمى كورورز و صكرده ساحة ترقى ده نه قدر سفيل ، اشاغى بر موقده قالد يغمزى ، بولنديغمزى اكلارز .

هان جناب كبريا عمر عاليكزى طويى و تعارف مسلمينه ده مسلك مستقيمنده ثبات ودوام ايدوب در عهده ايلديكى بيوك ، مقدس وظيفه ي كمال متانتله ايفا ايتك نصيب ايلسون آمين .

دوبر بچده

بر كوى خواجھسى

عالم اسلام

قيرغيزلر و دومانك صوك قرارى

عالم اسلام ... آغزندن چقار چيقماز كوز اوكنه نچه فلكنده ازليه ابدى محكوم اولان بر كومه عاجز و ناجيز بيجاركانك اسككتلرى كيبور . وهانكى بر طرفته تمديد نظر ايديليرسه غر بلارك ... اوت منبع عدالت اولان آوروپاليلرك ظلم وقهرى التنده صوك نفسى ويرمك اوزره بولنان لاغر ، قانمز ، روحسز بر طاقم سيار نمايان اولبور . وزه سنه قولاق ويرييلورسه مدنيت نامندن اجرا اولنان اشك نجه لرك شقر ديسى كيبور، بى تاب دوشن اسلام ايكتيلرى ايشدليور . وزه سندن طوتوب آكلاتق ايسته نييليرسه قلم اوچندن قانلر داملايور ، قارالاديني يازيلر آجى فريادلرك وپك دريندن كلن ايكتيلرك ترچاننى اولبور . يارب نه مدھش منظره ؟؟ عجباً !.. بو حالت طاقتنا فرسايه بر نهايت ويريله جكمى ؟ يوقسه الى الابد ديكر ملتلك استفاده ايتديكى حقوق

اوغراش مق و حقمندہ کین و عداوت بسلمک نافلہ در .
 قیزلہ جق ، عداوت بسلمنہ لہ جک ، قارہ بویالرلہ دکل حتی
 قیرمنزی قانلرلہ اورطہ دن سیلنہ جک برشی وارسہ اودہ
 ظلمدر غدردر . اوت . . . ایلمک اول بونی میدانن
 آتملی ، هر شیدن زیاده بوکادقت ایتملی وبونی کوزدہ
 قاجیرماملی . اما . . . بونلر میدانده ایکن حقیقت اولہرق
 سویلہ نیلان اوچ بش سطرلق یازیلری سانسور مہریلہ
 تلویٹ ایتمک نہ قازانیلہ بیلیر ؟ عالم مدینتک ، انسانیتمک
 نفرتی دکلہ ؟ او حالده ؟ اورطہ دن ظلم وغدری سوکب
 آتمہ لیدر . فقط مع التأسف بونلر . . . هر کسک تلغین
 و تحقیرینہ دوجار اولان بو ظلم واستبدادلر باب عدالتدہ
 ارباب عدالت طرفندن روی صیانت کورمکدہ در .
 ملتہ ، عالم مدینتہ طولومباحلی ، اعوجاجلی طریقہ لہ
 عین عدالت دیکرک یوطدرلمقدہ در . انسان بورالری
 دوشندجه و بویلہ بر منافقانہ معا ملہ لک قارشوسندہ
 بولندجه طوغریسی نفرتندن تویلری اورپیور .

تعارف مسلمینک کچن نسخہ سنی اوقویان ذوات
 کرام شمندی نهدن بحث ایتمک ایستہ دیکمی بالطبع
 آکلامشدردر . اوت ، روس دوماسی طرفندن قیرغیزلرہ
 روا کوریلن تجاوزدن : مابہ الحیاتلری اولان زمینلری
 روس مهاجرلرینہ غصباً و جبراً آلوب ویرمک خصوصندہ ،
 ویردکلری صوک قرارلریندن بحث ایتمک استیورم .
 قیرغیز یرلرینک غضب اولنق مسئلہ سی یالکز
 بو کون چیقاریلان ، دومانک ویرہ جکی قرارہ توقف
 ایدن مسئلہ لردن اولیوب چوقدن بری اورتودوقس
 محافل روحانیہ سی طرفندن دہ تحت قرارہ آلمش وروس
 محافل سیاسی طرفندن آرقلیمی بویی اولچہ نلش ، ویرلی
 مأمورلر طرفندن ایسہ بر قاج سنہ دنبری تطبیق اولنہ
 کلش بر مسئلہ در .

وقیلہ صراط مستقیم مجلہ محترمہ سندہ یالکز
 چیلابنسق استاسیونندن برآی ظرفندہ (۱۲۰) بیك
 خا حول [۰] عائلہ سنک قیرغیزلرینہ کچدیکمی یازلدی ایدی .

[*] روس ملتندن بر قبیلہ نک اسمی .

بشریہ دن محروم ، عالم مدینتک ایکدیکمی ثمرہ دن بی نصیب
 بر حالده یشایہ جقمیز ؟؟
 عجباً ! . . . حالز دائماً آغلانہ جق ودائماً فریادلر
 قوبارہ جق ودائماً غیض و کدردن باطلایہ جق بر صورتہ
 کیدہ جکمی ؟؟

حالز دن جزئی بر صورتہ بحث ایتمک اورتہ لنی
 و اویلایہ ویرمک اولیور . چونکہ اوزرمزہ چوکن
 بار ظلم واستبداد او درجهیہ وارمشکہ پک آز برمقدارینی
 اورتہ یہ دولک دنیاک بتون پیسلکنی وبتون خشراتی
 اورتہ یہ . . . میدان سیاستہ آتمق دیمکدر .
 کچن نسخہ مزده بخارا احوالندن آزچوق بحث
 ایتمشک . بو کون ایسہ ثوبت ، قیرغیز قارداشلریمزہ
 کلپور . اونلرک حالندن واونلرک چکدیکمی مظالمندن
 بحث ایدہ جکم .

بدبخت قلم ! یازمیہ باشلادینی زماندن بری هیچ
 برکسہ نک یوزینی کولدرمدی دائماً انسانی دلخون
 ایدہ جک وقائع اوزرینہ جولان ایدیور و بو یوزدن پک
 چوق شکایتلر ایشدیور . حتی کچندہ معتبر ذاتدن بری
 عالم اسلامہ نیکیینانہ نظرلہ باقہرق قلمی آلہ آلہ بی توصیہ
 بیوریوردی . بعضیلری ایسی تهدیدہ قدر کوتوریور .
 فقط قلمدہ نہ قیاجت وار ؟ قلم ، یالکز دوشمن طویلا .
 رینک قابو توبنہ قورولمقدہ اولدیغی وبتون وطنی
 نار ظلم واستبداد استیلا ایدہ جکمی یازیور . ایچروسندہ
 بلا پروا او یومقدہ اولانلری بیدار ایدرک تہلکہ دن
 قورتارمق استیور .

قلم ، یالکز سیل کبی بر بلانک کنیش ، منبت
 سحرالیمزہ غریب دن طوغری آققندہ اولدیغی ، طوپسز
 تفنکسز ، خروس بروتی بیلہ قانامہ دن قوجه وطنی ضبط
 ایدہ جکمی ، اولدہ ناموس نامنہ ویریلان سوزلرک ، حکومت
 نامنہ ایدیلن عہدومیشاقلرک بو کون آیقلری آلتندہ آزرک
 خانمانلری . . . قوجه برملتی سوندرہ جکمی : محو ویریشان
 ایدہ جکمی یازہ جق . بونکچون قلمہ قیزمق ، بر طاقم
 تہدیدتدہ یولنق ، یازدقاری شیلری حدود بویندہ قارہ
 بویالرلہ تلویٹ ایدرک حقیقتی ملتک نظرندن ستر ایتیمہ

فقط عجبا! حکومت بویله تعدی نہ کی بر قوتک ونہ کی
بر مجبوریتک اقتضاسیله یاپور؟ مسئلہ ، باشند باشه تدقیق
ایدیلورسه بوراده ایلک اول خاطرہ کلہنی قیرغیز سحر الرندہ
دولاشان مسیونیرلرک یالان یاکلش ویردکلری حوادثک
تأثیری اولہ سیدر. بوندن ماعدا صحتی غائب ایتہمک شرطیلہ
باشقہ بر سیاستک دہ منضم اولدینی آکلاشیور کہ اودہ
داخلی براختلالدن یقانی صیرمقدر :

بوکون داخلی روسیہ دہ نہ قدر بر و املاک وارسہ
ہیسی آلباوتلرک، اصلزا دکانک آلرندہ بولنوب کویلی
اھالی بہ ایسہ بر، قدم حسابیلہ اصابت ایدبور. اوچ بش
دانہ آلباوتلر یوز بیکلر جہ کیلومترو یری یدتغلبنہ کچیرہ رک
کیف وصفاسندہ بولنورکن زواللی کویلی اوچ بش قدم
زمیندن یوز بیکلر جہ عائہ سننک کوندہ لک بیہ جکنی
چیقارمقلہ اوغراشیور. طبیعی بو، چیکیلر وهضم اولنور
درلدردن دکلدرد. ایستہ حکومت دہ بونک قولایینی بولبور
اولدہ زمینلرک زہ تعرض ایتمہ جکم دیہ تحت تابعیتنہ
آلان قیرغیزلرک حاضر لرینہ بوکون یوز بیکلر جہ عائہینی
بلآ آسمانی کی یاغدیریبور. پک قولای بر طریق بولمش،
دکلی؟ چونکہ آرتلیہ جق یوقلانلیہ جق اسلام حقوقہ
تمدیدر؟ مع مافیہ لا ونم سز ہیچ سسز صداسز قالندی ظن
اولماسون. چوق دفعہ آہ وفغانلر کنیش سحر الرندہ ظنین
انداز اولدی وپک چوق نظریہ لرک اطرافندہ دولاشدی
یالکز بونکلہ دہ قالمہ دی یوز بیکلر جہ پارہ لردہ صرف
اولندی وحتی قانلر بیلہ دوکلدی . . . فقط . . . !!
نہ فائدہ؟؟ یا مال اولان حقوق اسلام حقوقی دکلی؟
دوکیلان، بیچارہ اسلام کوز یاشاریلہ معصوم کویلی قانلری
دکلی؟؟ بونک بوکون نعمت و اقبال ایچروسندہ پویان
اولان روس دیپلوماتلری عندندہ قاج پارہ اھمتی اولہ بیلیر؟
فقط امین اولسونلر کہ تاریخ بونلرک ہپسنی قید ایتمک دہر.
بوکون بومقدس حقوقک روسلر عندندہ بش پارہ اھمتی
اولمسدہ جناب حق عادلر اھمیتہ آلیور. چرخ فلک
کندی الدہدر ایستہ دیکی طرفہ دوندیرر .

کل کلہلم مسیونیرلرک ویردکلری یالان یاکلش حوادثہ!!
بودہ بالطبع اسلاملردہ استقلالیت فکرینک موجودیتی
القادن باشقہ برشی دکلدرد اسلاملردہ تعصبات دینہ و ملیہ

فوق العادہ اولدیغندن بویله اوزاقدن توروب القاً اولنان
روسلق فکرینک ہیچ بر تأثیری اولمیورمش. اگر
بویله کندی فکرمیلیرندہ قالدیریلہ جق اولورسہ ایلریدہ
استقلالیتلری آلمہ یہ یاتتہ جکلری یوزدہ یوز اولدینی
کی توکا موفق اولملری دہ وارستہ ریب واشتبہ ایمش.
بنائے عایہ روسلرک استیب ، سیریا و ماوراً
ترکستاندہ کی حاکمیتلری پک مذذب بر حالہ بولنور
ایمش. بونی تقویہ ایتک ایچون دہ اورالری روس مہاجریلہ
طولدرمہ ایجاب ایدہ جکمش !! اگر بویله یاپیلورسہ
بر طرفدن دائماً حکومتلہ مناسبندہ بولنہ جقلرندن فکر
استقلالیتی ذھنلرندن چیقارہ جقلری کی دیگر طرفدن
ودائم روسلرہ اختلاطدہ بولنہ جقلرندن فکری دینی و ملیتی
اونوتہ جقلرمش .

ایستہ مسیونیرلرک پک چوق زماندنبری کرک لائچہ
صورتیلہ ، کرک مطبوعات واسطہ سیلہ و کرک خصوصی
مکتوبلرلہ حکومتہ القایتدیکی فکریلرینک خلاصہ سی!
فقط شوراسنی صورمق ایستہ رزکہ قرانی استیلا
ایتدیکی زماندنبری روسلر تانارلرلہ اختلاطدہ بولنورلر.
وحتی بر قسمنک اونہ ایوان کرو زینک قلبی ایلہ حضرت
مریمک صورتی بیلہ کرتشلردی. فقط عجبا! قاج دانہ
تاتاری فکری دینیسندن و ملیتدن دوندیرہ بیلدیلر؟
وجدان اولیلہ عالی بر جوہر درکہ بونی ضبط ایتک
نہ براردونک الندہدر . ونہ دہ بر مستبد حکومتک ظانانہ
یادینی قانونک : اشکنجہنک . . . !!؟

بوکون قیرغیزلر مظلومدرلر . قوتلی بر اوردو ،
ظالمانہ ویرلن برقرار لرلرندن آیرہ بیلیر . استہ دیکی قدر
مملکتلرینی ضبط و تخریب ایدر فقط وجدانلرینی قیرمیہ
میلتلیرینی دینلرینی اونوتدردمق نہ بر اوردونک یاپہ خنی
برایشدرونہ دہ دومانک ویرہ جکی برقرار . . . اگر مبعوثان
کرام حضراتی ویردکلری قرارلرینی سادہ مسیونیرلرک
القائیلہ ویرمش ایسہ لر پک یا کلدقلرینی کندیلرینی اخطار
ایدرز . یوق اگر داخلی اختلالدن قاجہرق بویله برجرمہ
ارتکاب ایتمش لر سہ از اختلالی داخلدن آنجق حدود
بویتنہ و دہا تہلکلی بریرہ نقل ایتدکلرینی و ہم دہ الی لاید

حکومت بویله خطالرینی نظریه حالنده آکلایه مدی فقط عملیاتنه کرشدیکی وقت آکلایه بیهل جکمی ؟ ایشته اڭ زیاده مراق ایتدی کمز نقطه سی ده بوراسیدر...!

ترویسکی لی احمد تاج الدین

بیروتده دارالعلوم مکتبی

بوکون بیروتده المدرسه الکیلیه الانجلیزیه نامنده برمسوئیر مکتبی بولندی بی هرکسک معلومدر . بعض برقلاغوزلرمز بومکتبی علوم و فنونه خدمت ایتک مقصد علویسیله کشاد اولندیغنی ملتیه یوطدر مق استهسه لرده فقط حمد اولسون پک چوغمز بومکتبک نه کبی بر مقصده بناء کشاد اولدیغندن خبردارز . بو مقصدی ایضاح ایتک ایجاب ایدر سه دیرزکه نه فنونه خدمتدرونه ده دینه...! بوراده اولان آمال اودرجه مدهشدرکه انسان ، دوشندکجه قارشوسنده تیرتیر تیتیرور . ایشته اوده اسلاملردن حسیات دینییه و ملیه بی سلب ایدرکیرینه انکیز حسیاتی یرلشدرمدن . بو صورتله کندی بلرینک خیالندن کیچدیکی اسکی حساباتی قولای قولای قامتدر . بناء علیه بومکتب پک بیوک برسیاسته مستند آتأسیس ایدلمشدر . غربلیرک ، استر انکیز ، استر فرانسز واستر سه باشقه سی اولسون شرقله مناسبتیه باشادقلری آندن بری تعقیب ایتکده اولدقلری پولتیقه محضاً شرقلیری و علی الخصوص بونلریشنده بر موقع ممتاز احرازیدن اسلام عنصرینی ازمک و بوندیه اسکی شان وشوکتلرینی بردها اعاده ایدمه جک بر حاله افراغ ایتک ایدی . طیبی بونی یاپارکن بر محبوریت تحتنده یاسورلردی . او محبوریتده حیاتلرینک استقبالده شرقلر طرفدن تحت تهلکده بولنمیسدر .

یرلرینی ضبط ایتدیلر ، ماللرینی غضب ایتدیلر ، جانلرینی یاقدیلر ، عرض و ناموسلرینه بیله طوقدیلر . خلاصه هر شیشی یاقدیلر بوندن مقصدلری یالکز ازمک ایدی .!! فقط یالکز بر شیشی ایزه میورلردی که اوده آوروپالیر ایچون اڭ مدهش و اڭ خطرناک اولان حسیات ملیه و دینه در . ایشته آنچق بوکانفاد نفوذ ایده میورلردی . مع مافیله بو حسیات میدانده ایکن موقعلرینی تهلکدن قورتارمیه جقلری ،

سومیه جک بر صورتده آتشله دکلرینی مع التأسف عرض ایلر . ظن ایدر سه بونک بویله اولدیغنی اثبات ایچون قنایورمیه ده حاجت یوقدر . اگر کلامیان آکلامق استر سه کندی اوی داخنده برغاصبی آلیقویسون . عجبا بونکله قاج دقیقه ایی کینه بیلیر .

دیه جکسکرکه حکومت بویله برکورولتویه میدان بر اقیه جق . در حال اوردوسیه نار اختلالی حقیقیدی کبی همان سوندیره جک فقط اورطلقده قوه عسکریه دن دهاقوتلی ودها مدهش بر قوتک دولاشمقده اولدیغنی اخطار ایدر زکه اوده هر شیئه بیون ایدرین آچلق وسفالتدر .

بوکون یرلری غضب اولنه جنی حسیله حیوان بسله مکه ترکک ایدن قیرغیزلر وار حیوانلرینی صاتمق محبوریتده درلر . باشقه کسب و تجارت بیلمه دکلریندن بوندن حاصل اولان پاره لده آز بر زمان ظرفنده میدبو . نرجه عانله نک بوغازندن کیجه جک وینلوب بته جکدر . بوندن کرسی ؟ بالطبع آچلق ، سفالتدر ؟ شمعی بویله بر آچلق وسفالت ایچروسنده قالدقنصرکه قوه عسکریه قاج پاره ایدر ؟

ایشته بورالرینی دوشندکجه مجلس مبعوثانک ویردیکی شوقرارک نه کبی بر فکره استناداً ویرلیدیکی تعینندن عاجز قالیورز . فقط ایچورلورنده قیرغیزلرک احوالنه مطلع برنک آدم بولنادیغنی خاطر مزه کلنجه اغفال اولند . قلیتیه قناعت تامه حاصل اولیورده یالکز حکومتک اوچ درت سنه اولسی عموم قیرغیزلری حق انتخابدن محروم ایتمه سندن نه کبی بر فائده تأمین ایتدیکنی تعین ایدمبورز . اگر بوکون بو هیئت محترمه نک ایچروسنده قیرغیزلردنه مبعوث بولنسه ایدی بویله بر اغفاله محل بر اقیه رق قیرغیزلرک احوال حاضره سنی ، سویله رینک نه یه متحمل اولدیغنی باتفصیل آکلاتهرق بویله خطالره ، حیقماز سواققلره صامققدن مجلسی توقی ایلردی . فقط واسفاکه حقسزلق دئما حقسزلقی تولید ایدبور . تولد ایدن بو حقسزلقده حکومتی تعمیری ناقابل خطالره سوق ایدبور .

ایدلشدر . هیئت تعلیمیہ سی ملتک اک کزیدہ افرادندن
ترکب ایتدیکنی ایشدنجه مکتبلیمیز جناب حقہ قارشو
بیک درلو حس شکرانله طولدی واستقبالمز ایچون
بیک درلو امیدلر اویندی .

البته بومکتبک یالکیز اوج بش آدمک اولیوب
بلکه عموم ملت اسلامیہ بیننده مشترک برمکتب اولدی
وارسته اشتباهدر . چونکه مات اسلامیہ نیک حیثیتی
حیاتی محافظه ، قلبکانه صابانلیان سونکولری برر
برر قویاروب آتمق مقصد مقدسیله شکل اولنیور
طبیعی بوکون مدرسه کلیه قدر مکمل اولمز فقط یک
آز برزمان طرفنده سایه ماتده ... اوت مدرسه کلیه
بسلیهن ، تأسسنه سبب اولان سوکیلی ملت سایه سننده
مدرسه کلیه کچه چکنی ده قویاً امید ایدرز . وبویله
اولمسی ایچون آنجق برشیده ... ملتک بوندنصرکه
آرتق کوزینی درت آچوب حیاتی قورتارمق ایستیه نله
اهمیت ویرمنسه احتیاج واردر . اگر بوکابر نظر لاقیدی
فیرلاتهرق اهمیت ویرمدن کچه چک اولورسه ق آرتق
حیاتلمری کندی المزله باغلاوب غریبلرک ائنه ویرمش
اولورز . بناءً علیه هرشیدن زیاده ماتک بوکا اهمیت
ویره رک لازم کلن معاونتده بولمهلری ایجاب ایدر .

صاقن ! معاونت دیدکدنصرکه مکتب اداره سنه بولبول
پاره لرا احسان ایتیمه دعوت ایتکلکمز آکلاشلما سون . حاشا !
مکتب بویله صدقه لر دن قطعاً مستغنیدر . اونکچون
بومعاونتده بوکونه قدر جزویت مکتبلیرینه ویردیکمز
اولادملتی بوندنصرکه دارالعلوم وامثالی مکتبلره ویرمکن
عبارتدر . ایشته بووقت جزویتلرک . آمانه سکتته ویرمش
اوله جغمزدن اسلاملرک حیاتی تهله کدن قورتارمش
اوله جغز . بوئی یا علی بز . بوئی ایسه ملتدن استرحام دکل طلب
ایدرز . . . . !

. ا . ت .

خان کرمان اسلاملری

بوکون عثمانلی قارداشلریمزدن بری روسیه یه سیاحت
ایده چک اولورسه بیوک استاسیونلرده کی بوفه لرک تکمیل

برکون کلوب اسکی دفترلرک قاریشدیله جغی ده بسبالی
میدانده ایدی . اللهم عنایتمی دیه لم نه دیه لم دکا و فطانتک
منبعی اولان آوروپالیر بوراسنک فرقه وارمهرق داتما
حسیاته طوقناجق حیثیتشکنا نه حرکتده بولنیورلردی بونکه
شرقلیرده کی حساباتلری قویرتدجه قوورتیورلردی .
فقط بو ، مع الاسف بو ، حساس انکلیرلرک کسکین
کوزلردن قاجادی ، حیثیه طوقناجق ، نفرتلری
جلب ایده چک پواتیقه لری کاملاً قالن قغالیله ترک ایدرک
علوم وفنونک آرقه سنه اختفاً ایتدکدنصرکه قبلریمیزی
آولامق وبومقدس جوهردن مارالذکر حسیات
مقدسه لریمیزی سیلوب آتمق سیاستی تعقیبه باشلادی .
فقط نه سنی انکار ایدم ، نه قدر اشکنجه لرینه ونه قدر
مظالمه کوکس کره رک عصرلرجه مقاومت ایتدیکمز
حاله آرتق بو دسیسه سننده مقاومت ایتک ؛ مغلوب
اولامق قابل دکلدی . چونکه فنونی اوکزه سوریوردی
دماغلریمیزی بونکه طولدره جغی ارانه ایدوردی . آرتق
فوننه بحق صوصامش اولان اولادملت بو حالی کورنجه
ولو اوکنده برحضره اولدیغی کورسه بیله بورایه جان
آتمه نک چاره سنه باقدی . دماغلر فنونله طو لدرلیوردی
فقط انکلیر روحیله آشیاندق دنصرکه ... !

بو حال اسف اشتمال متفکرین اسلامیہ بی دوشوندرمه دی
دکل ایجه دوشوندردی . فقط نه چاره که اورته لفته
عبدالحمدک ملوث وجودی بوندجه بویله ، ملتک حیات
ماده سنی تشکیل ایدن ایشلرده تشبثده بولنق وبویله
حیاتلمری تهدیدی التنده تتره تن دسائسک اوکی المیه
چالشمق ممکن اولیوردی . بناءً علیه بوکونه قدر بو
خصوصه نه یا بلدیسه یالکیز مصرک محیطنده ظنین انداز اولان
آجی آجی فریادلردن عبارت قالدی . فقط شمدی حمدلر
اولسون بوبلای سماویدن قورتلقله متفکرین اسلامیہ
فریاد دورندن فعلیات دورینه کچیور .

ایشته بودوره یه بیروته دارالعلوم نامنده برمکتبک
کشادیه کیریایور . بومکتب محضاً ملت اسلامیہ بی
غریبلرک بیک درلو سیاست دوشنه رک قورمش اولدق لری
دوزاقلردن ملتی تخلیص ایتک مقصد علویسیله کشاد

خان کرمان اسلاملرینک النده اولدیغنی کورور . وحقی روسیه نك اسلام بولمادیغنی محللرنده سیله لوقانظه ندرده اسلام ذبح ایتمش ، اسلام پیشیرمش ، مؤکولادن استراحت وجدانیه سیله تغدی ایدر . بوضعده خان کرمان اسلاملری اودرجه ترقی ایتمشلردرکه موسقوا ، پترسبورغ کچی پایتخت شهرلرک ائ بیوک لوقانظهلری بونلرک النده در . بونلرده لوقانظه جیلقی اولیله برکسب ممتازیت ایتمشکه بوکون روسیه ده لوقانظه جی دییه نجه کوز اوکنده خان کرمانلیر تجسم ایدیور . و خان کرمانلی دییه نجه خاطره بر لوقانظه جی کلپور . بونلر بوضعتلرنی پک اسکی زمانده اله ایدنمشلردر . اکر مبدأ تاریخی آره یه جق اولورسه ق تا اداره بکلر آنده بولندیغنی برزمانه دکن ارجاع نظر ایتمکلکمز لازم کلور :

وقتیله خان کرمانلیردن بری ، پترسبورغده سفاهت عالنده امرار اوقات ایدن بر بکلک خدمتته کرمش . بکک لزومندن فضله ویردیکی پک آز بر زمان ظرفنده کلیملی بر باره بریکتره رک خدمتدن چیقمش و کندی باشنه بر بارکی صائون آله رق پترسبورغله خان کرمان آره سنده اسلامله مخصوص بر آراهه یولی آچمش . بوضورتله خان کرمان اسلاملرینک پترسبورغله اولان مناسبتلری کوندن کونه تراید ایتمش .

ایشته بو آدم ، کونک برنده اجدادمزدن برینی معهود بیکیلرله پترسبورغله کتوررک بر لوقانظه جینک خدمتته ویرمش . بابامزده بر اسلامده اولمه سی لازم کلن صداقتی ، آدابی ، حسن اخلاقی جامع اولدیغندن شان و شهرتی بتون پترسبورغ لوقانظه جیلری آره سننه داغلمش . آرتق بوندنصکره هر بر لوقانظه ده اسلاملر حسن قبول کورمینه باشلامش . کبت کیده بونلری باشقه ملتدن ترجیح ایتمش . ایشه بوضورتله وزمانک مروریه هر بر بیوک لوقانظهلر [ه] اسلاملرک الله کچمش . بوکون هر هانکی بر بیوک شهره کیدیلورسه اک مظنطن واک ایشکذار لوقانظهلر بونلرک النده در .

اوللری ، اطرافه طاغیلان بتون خان کرمانلیرک صنعتی بوندن عبارت ایدی . فقط کیت کیده سرماییه - لرک ترایدی زمانلرک تبدیلی بونلری باشقه درلو تجارتده سوق ایتدی . فی یومنا هذا بونلر بیوک تجارتخانلر ، فابریقهلر و حتی بانقهلر بیله آچق قدر بر اثر ترقی کوستردیلر . مع مافیله قارئین کرامه کمال تأثرله عرض ایدرکه کوستردکلری بوزقیلری آنجق کندیلرینک قابلیت واستعداد فطریلری سایه سنده اولوب فنون و معارفجه پک کیروده درلر . زمان ، فنونک و معارفک اولدیغندن قورقارمکه بوفوق العاده استعدادلرینه نظر دیمسون بوکون بزله اسلام قارداشلمزده کندی استعداد و قابلیتیزی تقدیم ایدیور . و اولردن ایسه بو استعدادلری فنون معارفله آشیلاملرینی طلب ایدیور . امیدایررکه بویله بر معاونت اخوتکارانه سایه سنده خان کرمان اسلاملری بوکونکی طوتدقلری تجارتلرینده ممتازیت کوستردکلری کچی علوم و معارفده بر موقع بلندی احراز ایدرلر . ایش آنجق اخوان دیندن لازمجه معاونت کورمکده و بو معاونتک قیمتی تقدیر ایدرک استعدادلرله متناسب بر صورتده چالشمقده در . . . !

« موسقوا »

عارف توکیف .

تعارف مسلمین

خان کرمان اسلاملری روسیه اسلاملری آره سنده تجارتده ، چالیشقانقده ممتاز برعائله در . بونلرک آره لرنده فقیر عائله یوقدر دیرسک مبالغه ایتمش اولماز . تجارتده بونلر یالکیز روسله دکل حتی آمریقالبیره بیله رقابت ایتمکده درلر . بوکون نیویورق شهرنده اک بیوک کورک مغازه لری بونلرک النده در . بزده امیدایررکه زنگینلری معارفک ، حسیات ملیه نک قیمتی تقدیر ایدرک ممالک عثمانیه یه طلبه کوندیرر واستعدادلری چالیشقانقلری سایه سنده پک چوق استفاده ایدرلر .

روس مسیونیرلرندن موسیو ایلینسکینک

مکتوبی

— مابعد —

مع مافیله بو حالک دوام ایده چکنه قطعاً امینم . چونکه

[*] لوقانظه دیدکدنصکره محمود پاشا یقوشنده کی کابلر خاطره کلهمون . بونلر توفادایان لوقانظهلرینه بیله رقابته تنزل ایده میه چک درجه بیوک لوقانظهلردر .

حقیقی آکلایانلردن بری چیقوبده بوانتظامسنزلقلرك
مصرتی آكلاتقی استرسه رؤساملت اولان اماملر آخوندلر
محضاً اغراض شخصیه لرینك سوقبله بونلرك علیهنده
بولنیورلر وحقی دینسنزلکه اتهامله جاهل اهالی بی اغوا
ایدرك بونلرك سویلدکلری لافلرك قیمتتی اعتباردن
اسقاطله اوغراشیورلر . بناءً علیه بزم ایچون اگ فائده لی
طریق ده بونلری شومتعصب اماملرینك تربیه سنده براقمدر .
بونلرك جاهلانله ویردکلری تربیه نك کوتوره جسکی یرده
بالطبع انقراضدن باشقه برشی دکلدلر .

روسیه اسلاملری حقیقده دهادقت ایدیله جک برنقطه
وارسه اوده اونلره روسجه بی چوق اوقوتامقدر .
حریقلمر ، لسان سایه سنده تاریخ ، جغرافیه کبی احوال
علمدن بحث ایدن علوم وفنونه کسب اطلاع ایدرك
بولندقلری موقمک ناصل اولدیغنی آکلارلر .

حمد اولسون ، برمسلمان علماسنك کیدوبده
مجلسلرده فلانلرده ویردکلری وعظ ونصیحتلرندن اصلا
خوفمز یوقدر چونکه بونلر مجمع ناسه کیدوب ملتک
استقباله ، زمانلرک کیدیشنه ؛ وبومهم استقباله نه کبی
حاضر لقلرده بولنق ایجاب ایده جکنه دائر حرف واحد
اولسون سویله منزلر . حالبوکه اسلام علماسنك آغزندن
چیقان سوزلرك اهالی اوزرنده فوق العاده تأثیری واردلر .
اسلاملر ، علمالرنی پک عاقل و فیلسوف اعتقاد
ایدلر . کویا اونلر هیچ بروقت فنا برسوز ومضر بر
فکر القأ ایتزلرمش . بناءً علیه اسلاملرده علمامجلسنه
کیتیمیه واورادن فائده لی سوزلر ایشتمیه بیوک برشوق
ورغبت واردلر . علمامجلسلره سرپوش مقدرلری اولان
صارقلریله کیدرلر . بوقیافزای اهالینك قلبنه بر عظمت
القأ ایدلر . وقبلیرینی دهشتلرندن تتره تور . فقط بونلر
بالکز قیامتک ویردیکی بر تأثیر اولوب سویله دکلری لافلره
کلنجه مهملاتدن عبارتدر .

شایان ممنونیت بریری ده وارسه اوده اوج درت
امانک بریره کلوب هیچ دوکشمه دن بر مسئله بی حل
ایده ماملریدر .
مجلسلرده عوامدن بری مسائل شرعیه دن برشی
صورار . زوالینك بوندن مقصدی ده دیننه ، دنیاسنه دائر

برشی اوکرمک اولیور . صورارکن صور دقلری یان قوللا
قلریله دیکله نیور . فقط کلنجه ایش باشقه لشبور .
زوالی آدبجفزک احتیاجی بر طرفده قالیورده برینك
سویله دکلرنی دیکر بری آکلامه دن لفظاً مراد قوری
کورولتولره منازعه مشاتمیه قویولیورلر . و صوکی ده
بردوکشمه ایله نهایتنیور .

هله بررندن انتقام آلق ؛ عوامک نظرندن دوشرمک
ایچون یکدیگرینی تجهیله قائلشمق بونلرده آرتق بر طبیعت
اولمشدر .

بویله برقما طاشیانلردن ملتاری نه استفاده ایدر ؟
بونلر یوزندن امور ملت نه کبی اصلاحاته دسترس اولور ؟
یوقاروده عرض ایتدیکم وجه اوزه آرالرنده اصلاحه
اوغراشانلر اولسه بیله کفر تمغاسیله تمغالیور .

بونلری بو حاله براقانک نه اولدیغنه کلنجه بالطبع کهنه اصول
اوزرینه تعلیم لریدر . بناءً علیه بو اصولی محافظه ایتدیرمک ،
یکلیرینه یول ویردر مامک بزم غایه املمز اولمیدر .

دها شوراسی معلوم عرفانکنز اولسونکه بزم روسیه ده
اک بیوک دشمنز اسماعیل بک غصبرنسکیدر . بوشخص
نیجه سنهلردن بری « ترجمان » نامنده بر طرفی ترکجه دیکر
طرفی روسجه اولوق اوزره بر غزته چیقاروب اسلاملرک
کوزلرنی خیلی آجدی و حالا آچمقدده در . اسلام
قرآنک حاوی اولدینی حکمیاتی و مدنیت حاضره یه
مطابقتی آکلاته رق یواش یواش قبلیرینه طاملاتمقدده در .
اسلاملرده بوسایه ده دینلرینك حقیقتی آکلایه رق مدنیه
طوغری خیلی ایلمکده درلر .

« ترجمان » ایشه یکی اصولده کتابلر طبع ایتدر مکه
باشلادی . بو کتابلر هر طرفه طاغیله رق اهالی آرهنده
آز چوق رغبت قازاندی . طبع اولنوب چیقدیننی آندن
اعتباراً یکی اصولله بو کتابلر اوقوتدیرلمیه باشلانلدی .
بو یکی اصولده کندیلری « اصول جدید » دینه تعبیر ایدرلر .
برکت ویرسون هویتلرنی ، خوی و اخلاقلرنی
یوقاروده تعریف ایتدیکم اماملر بو اصوله بتون بتونه
مخالف دوشدیلر اهالی بندنه پروپانغاندا یاهررق پک چوق
یرلره فتنه صاحبیلر .

پك خوش بر شی دكیدر كه اسلامارك رئیس لری اسلامیتك محو وانقراضنه چالشبور . ایشته بونكچون بویه اماملر بزم معنوی دوستلریمزدر .

اوت ، بونلر ناصل دوستلریمز ایسه كنجلری ده معنوی دشمنلریمزدر . چونكه اونلر روس لساننه آشاء، منورالفكر ذاتلر اولدیغندن بزم ، ملتلی حقنده قوردیعمز پیلانلری وسائر اسرارمزی ملتینه آكلا- تیورلر . رسالهلر یازرق ترقیلرینه صوك درجه سعی وغیرت ایدیورلر وبوصورتله افكار عمومیهی اویاندیر- یورلر . بناء علیه ایشی قصه دن طوتارق بونلرك بر چاره سنی بولمیز . ظنمه قالورسه نوچارده هر نصلسه متصب اماملریله اسکی فکری اختیارلری كنجلرینك علیهنه تشویق وتحریرك ایتمكدر .

دیملیکه : « بونلر دار پانتالون لیرك اهالی بی روسلاشدرمه چالشبورلر . » تاینكه عوام ناس ترقیلری اوغرنده سویلادكلی سوزلرینه قولاق اصماسونلر . منتظم مكتبلی ده بصورتله برر قانسون .

اگر بو طرفله حرکت ایدیلر سه امید ایدر مه « ترجمان » ك چیقاردنی اصول بو وجهه اعتباردن ساقط اولور . وكندیلری ده خواب غفلتده ایکن محو اولور كیدرلر . . . .

هامش : برنجی مکتوب بوراده تمام اولور . بوندنكده ایکنجی مکتوب باشلايه جقدر .

« دو بریچصدایی »

بوعنوان ایله دو بریچه مسلمان تعمیم معارف جمعیتك منافعه خادم اولتی وبالجمله دو بریچه مسلمانلرینك حقوقك محافظه و مدافعی بولتی اوزره كوستنجه ده انتشار ایدن هفته تی غرتیهی مطالعه ایدوب مندرجات جدیدن مستفید اولدق . عالی بر مقصد خدمت ایتمك ایچون انتشار ایدن رفیق جدیدی تبریک ایله دوامنی عن صمیم القلب تمنی ایدرز .

طوتیلورسه روسیه ده موجود اسلامارك كافه سی اورنبورغ محكمه شرعیه سنه تابعدر . بونلرك امور دندیه لری و بر درجه به قدر تعلم وتعلم مسئله لری بوداثره نك صلاحیتی داخلنده در . اماملر ، مدرسلر بوراده امتحان اولندقدن نسكره بورانك تنسیبله منصللرینه تعیین اولورلر . بوراسیندن ویریلان اوامری استماعه هر برامام مجبوردر . وكندیندن بیوك برحكومت طابیتك لازم كلورسه بوراسنی طانبه جقدر . خلاصه اماملرله محكمه بیننده آمر ، امورلك كبی بر رابطه بالغامابلغ موجوددر . فقط مع التأسف بونلر آنجق رسمیتده اولوب حقیقت حالده بورابطه لر یواش یواش چوزلشدر . برامام ، اوتوز سنه امامتی اثناسنده ایکی كره ، بو محكمه یه نفوس دفتری آلوب ویرمكدن وبعض حكومتته تعلق اولان اوفق تفك طلاق ونكاح كبی مسئله لدن ماعدا ، مراجعت اولمادیغنی یازه جق اولور ساق اینانور میسكنز ؟ ایشته بو حال یالکیز برامامده دكل یوزلرجه بیكدرجه امامده واقع اولمقددر . شمعی رؤسأ ملت اولان اماملرك بوراسنه اولان علاقه سی بو قدر اولورسه افراد ملتك ناصل اولتی ایجاب ایدر ؟ اوراسنی آرتق صورمایكز . ایشته بو حالك قبیح زمانك نزاكتیله بوسننه محكمه شرعیه نك كوزینه چاریار . در حال بعض ملی مسئله لری مذا كره ایچون عموم اماملر طرفندن بر قونفره پایله جق دیه اعلان اولور . كبت كیده بوكا اغراض شخصییه قاریشه رق قونفره یه اشتراك ایچون مطلقا محكمه نك ناشری اولان « معلومات » مجله سنه مشتری اولتی شرط ایدیلور .

قونفره نك طویلانق زمانی یاقلاشمش اولسیله داخلیه نظارتی طرفندن قونفره ومذا كره اولنه جق مواده دائر استیضاح واقع اولور . بویه بر استیضاحك قارشو سنده بولنان محكمه شرعیه لازم كلن جوانی ونه كبی مواد مذا كره ایدیله جكنی مقام عائینه بیله بره جکی برده ایشن بتون بتون جایار . وحتی بویه بر تصورلری بولندیغنی بیله انكار ایدر .

صوك هفته ظرفنده آلدیغمز روسیه مطبوعاتی مفتی حضرتلرینك ، بوسننه ، انتصابنه یك كرمی بش بیل طوله جفندن خدمتی ترك ایده جكنی وشمیدین پترسبوغك بعض دائره لری طرفنده سموكلی بوچكلك مفتلك نصبتی قایماق ایچون طولاشدق لری یازیورلر . كورایوركه اورنبورغ محكمه شرعیه سنك محیطنی یواش یواش سیاه بولوطلر احاطه ایتمك اوزره در . بقالم رحمتی یاغدر رقدن . مكمل بردیز نفكسیه عملیاتی اجرا ایدر كدن کیچه جعی ، یوقسه ۹۰۶ سنه لرنده اولدیغنی كبی بوسنفرده غیر مترقب بر صورتده بر روزكار كلرك طابغه جق وملتی ینه مستفید ایدهمیه جكهی ؟ وحالده اسکی حمام ایسکی طاس اوله رق قاله جقی ایشته بزم ایچون ك صفاق ایدیله جك یری بوراسیدر .

بخاراده خفیه اصولی

خفیه لك اصولی ممالك عثمانیهی تخریب ایتدك نسكره دونه طولاشه بخارایه كیتدیكنی واوراده جای قبول بولهرق بوكون كمال كرمیله تطبیق اولندیغنی بخارا مخابر من یازیور . خفیه لر بولدق لری مفتیاتی ایکی بره دو كیورلر مش بری حضرت امیره و دیکری ده كاكان (یکی بخارا) ده روس قونصولسنه

شئون اسلام

اورنبورغ محكمه شرعیه سی . قریم ، قافقاسیا كبی روسیه نك پك آز برجزی استثنای

حضرت امیرہ ، ملتجیلرک ، نجدد پرورانک بتون آمالی ملتی ظلمدن قوتارمق دیبه ژورنال ایدیورلرمش . قونسولوسهده بوتجدد پرورانلر ترکیه حکومتیه مخایرهده بولنورلر . واورادن غزته ورساله موقته جلب ایدرک اهانینک فکری تنویره چالشیورلر دیورلرمش .

کوریورکه ، سفیلر ، آچققر ، ایملکی یاپه سنی بیلمه دکلری کبی فنالق دخی آللرندن کلپور . باری یوزابه کلوبده ایسکی خفیه لر دن درس آسه لر . ژورنال ایته دکلری وقت احسان و عدالت امیرانه تک بی پایان اولدینی نه چشمه الفاظ ایله ادا ایدیله جکینی ، اهالی بی ظلمدن قوتارمق کبی لافلرک هیچ بروقت حکمدارلرک مزاجنه یاقشمیه جغنی بلکه بویله لر کندیلرینه برظلمی استناد دیمک اولدیفندن غضب پادشاهی بی تولد ایده جکینی بربر اوکره نورلردی .

باشقور طرده آرتق تبلیگی براقیورلر .

باشقور طرلر ، روسیه اسلاملی آره سنده تبلیگده ، ایشز لکده الک ممتاز برقیبله در . کندی اعتقاد باطل لر نیمه دنیا ایچون چالشمق ، چابالامق جناب حقک ویردیکنه قناعتسزلک کوسترمک دیمک اولدیفندن بوکون ییه جکی بولورسه یارین ایچون دوشمامک بونلری ایسکیدن بری یدتخر بنده تتره تن مدهش برعلتدی . فقط زمان بونلری ده یواش یواش اوکره تیور . عالم اسلامک آتپاه کورونولری بونلری ده راحتسز ایدرک او بودقلری خواب غفلتدن بیدار ایدیور . عصر لر دنبری عادت ایدن دکلری تبلیگک علت منحوسه سندن . . . اوٹ ، برقاچ عصرلق بو محب بی وفالردن آرتق کمال نفلته ، استکراهه آیرلیورلر . بوفدا کارلق شمیدیلک پک آز برقسمنده کورنسهده نورانتپاهک هیچ بروقت محدود برمحیطده محبوس قالمیوب شعله سیله بتون اطرافنی تنویر ایده جکی بدیهیدر . بناء علیه امید ایدرک بوانتپاه آز بر زمان طرفنده بتون باشقورط قبیله سی آره سنه شعله نثار اولور . بونلرک شمیدکی آنتپاهلرینه بوراده کوچک برمثال کوسترمه بی مناسب کوردک :

ترویسکی قصبه سنه یقین برمسافهده « بورخان » نامیله معروف آراضی سی چوق کندیمی غایت کوچوک برباشقورط کوی واردر . بش اون سنه اولنه قدر بوکوی دینلنجیلرک مسکنی اولان برتبلیخانه دن بشقه برشی دکادی . بوکویه منسوب اولانلرک الک ایشکدار کروهنگ یایدقلری ایشلری ، اطرافده کی کوللردن « سواک » دیدکلری سیاه بوچی آولاب خسیس برپازه یه شهره کونوروب صائمقن عبارتدی . وبوصورتله برکون آچ بش کون طوق اوله رقی سقالت ایچروسنده یوارلانوب کیدیورلردی . رمضان شریفده ایسه بتون چولوغنی چو جوغنی آرقه سنه آصه رقی پڑمهده ، چیرکین منظره لر یله اطرافه طاغلیورلر ، نسلل طریقیه دنیایی طولاشیورلردی . ککتب ، صنعت ، زراعت ، تجارت کبی لافلر بونلر عنندنه هیچ برمعنایی حائز اولمیهن الفاظ مهمله دن عبارت ایدی . اوکویک منظره سنده کی کوزه چاریان چیرکینلک ، سقالت صوگ درجه صرحت وبا برحاله ایدی .

فقط بوکون بوکویک حائنده بوکوک بردیگیشکلک ، حتی بش اون سنه اولسی اورادن کیچهن برافندی بوکون ده کیچه جک اولورسه اول کوردیکی کوکوک اوکوی اولدیفنی اینانه میه جق بردرجه ده باشقعلق ، اثرترقی موجوددر . برکره اسکی دینلنجیلک صنعتی کاملاً قالمش ، اولده دینلنجیلک انسانی تعجیز ایدنلر بوکون اوحوالینک الک ایشکدار واک فعال کوییلرندن اوله رقی قارشومنه چیقور .

اگر بوکون ، ترویسکی مکتبلرنده ده ز نکین محتشم بنالی برمکتبی ده اولدیفنی ، تریبه سی خصوصنده بش یاره خارجه احتیاجی اولدیفنی یازه جق اولورسوق بلکه مبالغه به حمل ایدرسکز . فقط بو حقیقتدر ، ترویسکی مکتبلری منبری بوله میه رقی قپانه جق برحاله دوام ایتدیکی حالده بزم بش اون سنه مقدم بر دینلنجی یتاغی اولان بو « بورخان » مکتبک هر سنه کی مصارفندن ایکی اوچ یوز روبله پاره سی آرتیور .

بویاره نک نه صورتله حاصل اولدیفنه کلنجه :

کویک امامی عبدالولی افندی اول بهار حلول ایدر ایتمز وی اها لیسنی بریره — اکثریتله جامعه — طوبلایه رقی معارفک اهمیت خصوصنده کوییلرک قفاسی آکلیه بیله جکی برطرزده مؤثر برخطبه ایراد ایدیور . بونی متعاقب مکتب فائده سنه دیبه جان باشنه اصابت ایدن تارلالرندن برمقدار بر آرتیور . رؤس اعتباریله بش اوقه می اون اوقه می خلاصه حاللریله متناسب ، کوبلوی هیچ اینجتمیه جک برطرزده بغدادی ویاخود بولافلردن ویرکوصالیور . بعده ائمه [*] طریقیه بونارلالری ایشاندیریور . وتخی ده صاحبدریور . وقتی کلده کنه ینه ائمه طریقیه طوبلانه رقی تخم حالته کتورد . کدنصکره کندی بیسکرلرینه یوکلتدیررک شهره کونورب صاتیور . وبوندن تراکم ایدن کلیتی یاره ده مکتبک قاصه سنه صالیور . امام افندیکن همتی یالکز بوقدرله بتیور . مکتبی ، کندینه ویریله جک عشره ده شریک ایدیور یعنی مکتبه دیبه بوندن ده برحصه چیقارتدیریور .

بوکون آناترلی بی طولاشان غزته مخابرلری کویلرده قصبه لرده مکتبلرک یوقلفنی ، اولانک بیله آغلانه جق برحاله اولدیفنی برلسان تأثرله آ کلاتیورلر . بزجه معارف نظارتنک اورالرده احتیاجنی مکمل برصورنده دفع ائتمه ده ا پی وقتی واردر . بناء علیه بوراده کی کویلی اماملرینه خطا باد برزکه : عجب! شو بزم باشقورط امامی عبدالولی افندیکن تطبیق ایتدیکی اصول ناصل براصولدر . اگر بومای نمونه طوته رقی معارف نظارتی امداد کزنه یتیشنجه به قدر بصورتله تشبته بولنورسه کز هم اولادملت استفاده ایدردی وهمده حکومته بوکوم برمعاونت ایتمش اولوردرکز .

[*] بش اون آیمک ویاخود دهافضله برجم غفیرک بریره طوبلایوب عمومک یاخود کندی قارداشلردن برینک خدمتی کورمیه روسیه ده ائمه دنیلیر

بکر افندی — قره کوز مطعبه سی : درسعات وزیر خان

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا ...

صاحبزری: احمد تاج الدین

و یعقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون

سنه لکی ۵۰ غروش

ره سیه ایچون سنه لکی

۴ آلتی آیلنی ۲ روبله

سائر ممالک اجنبیه

سنه لکی ۱۲ آلتی آیلنی

۶ فرانقدر .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا ...

مدیر مسئول :

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : یازید

چادر جیلده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیه

عائد مقالات و آثار

مع المنونیه درج

اولنه جقدر .

نسخه سی . ۴ پاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی واحوال عالم اسلامدن باحث هفتقلق مجله در

تاریخ تاسی ۳۲۸ . مولدانی

عدد : ۵ ۲ جمادی الاخر ۳۲۸ پنجشنبه ۲۷ مایس ۳۲۶ جلد : ۱

ه کزید ایچون جانلر فدا

بونو قدر کوزل ونه قدر تاتلی سوز ایسه ده ،
اوقدرده معناسز وفائده سز سوز و آغز پاطر دیسی
اوله جنی ظاهر در .

اگر کریده اولان حق مشروعمک ، بزم
ایستدیکمز کبی ، بزم منفعمز حله اولنمسی لازم
کلورسه ، هیج شبهه سز قوت لازمدر . قوت
اولدقچه یالکمز آغز پاطر دیسی پاره ایتمز .

متینغر ، تلغرافلر غزته ستونلر زنده اوقونمسی
چوق خوش ایسه ده ، بزم مطلبمزه خدمت ایده منزلر .
حقیقه کزید جزیره سی اوفاق براطه در ، فقط
کزید مسئله سی اوفاق بر مسئله دکدر . زیرا عن اصل
کرید مسئله سی شرق مسئله سینک بر کزیدر .

پترسبورغده نشر اولنور « ریج » غزته سی
۱۳۱ نجی نومروسنده نیم رسمی اخبار صره سنده دیرکه :
فرانسه سیاسیونندن پیشون ایله موسیو غری
بینده کرید مسئله سی حقنده بر پروژره تریب اولنش ،
جزیره یه : اک واسع معناسیله ده بر اداره مختاریت
ویرلمسیده قرار کیر اولمشدر . ژینرال قومیسر لکده
موسیو « زایمس » ه تکلیف اولنه جقدر .

کینه عینی غزته نک تلغراف قسمنده ، رومادن
ویرلمش بر تلغراف : دول حامیه دن اوچی کریده
غایت واسع مختاریت ویرلمه سنده متفقدر ، یالکمز
ایتالیه کزیدی یونانه الحاق طرفنی التزام ایتمکده در .
بهمه حال شیمدیلک بونلرده بر آغز پاطر دیسی
کبی تقی اولنه بیلور . فقط احتمالکه ایش
ایچنده ایش اولورده ، مسئله جدیدت ده
کسب ایده بیلور . اکر مسئله جدیدت کسب ادرسه ،
بز اوزمان اوله یالکمز بر یونان یاخود کزید دیه
تصور ایتمه ملی یز ، بلکه ایشی اساسلی وجدی ملاحظه
ایتملی یز . زیرا بزم قارشومزده دول حامیه مسئله
شرقیه واردر .

متینغر یا مسمی قولای ، تلغرافلر چیکمه سیده
آسان ، صوک دامله قانلره وارانچه فدا اولنه حقیقه
سوبله نه بیلور ، فقط بونلر سوزدر . بونلر ایله مسئله
حل اولنه مز .

بوکون محاربه ایچون هر طرفدن کواکلی یازیلور .
بوده بر اثر حمیت وغیرتدر دینله بیلور . مع مافیه
پارده سز پول سز الی بیسک کواکلی دکل یوز بیسکده
اولسه هیچدر .

کیدرلر ، آرابالردن یو اولانہرق تکرلنکار آتسده چکنہ ننجہ یہ قدر اسرافتده بولنورلر .

ارباب حمتك بوغازندن برلقمه طمام کیچہ میہ جک برزمانده ، خصوصی ضیافتلر ، بول برل اسراف وسفاہت لر . . . . .

دونما اعانہ سینہ کلنجہ کینہ اوچ غروش ، کینہ بش غروش ، امادہ حمت ها !

بوہلہ حمت لر ایلہ کرید دکل ، دہا بشقہ سنک دہ حایہ اولنہ بیلمہ سی شہہ لیدر .

دوات عسکرہ محتاج دکل ، پارہ یہ محتاج . اگر عثمانی لر ایچون وطن قیمتی تقدیر ایتک لازم کلورسہ ، پارہ ایلہ تقدیر ایتلی ، بوقسہ داملہ قانلر دکل ، سیل کبی قانلر فدا ایده جک اولورسہ ق کینہ بزم منفعتمز بحق تأمین اولنہ مز .

بوکون آروپا بانقہ لرینہ ہفتہ ہفتہ ، ماہ ہماہ پارہ یاترمق زمانی دکلدر ، بلکہ یاترلمش پارہ لری آئوبده صوک اولنہ قدر صرف اولنمق زمانیدر . بورادہ شونی دخی تکرار ایده جکم :

کرید مسئلہ سی حقندہ آغز باطیردیسی ایلہ ایش کورمک صرہ سی کچمشدر . زیرا بو مسئلہ یونان قرالی جنازہ سیلہ ختام پذیر اولہ جقدر . (ناصلکہ کندی موسیو غرہی جنازلرینہ سویلہ مشدر) بزده بو کبی بر فرصتی قاجیرمبہلم . کمال جدیت ایلہ اثبات وجود ایدهلم . ہرنہ کبی فدا کارلق لازم ایسہ کوستردم ، بر دہا قنہ یہ میدان قلمایہ جق صورتدہ بواد بسز ملنک امیدنی کیسہلم شو صورتلہ موقمیزی محافظنہ دکل ، بلکہ استقبالمزی ابدالآباد تأمین ایتمش اولورز . بودہ آنجق پارہ لر مزی صرف ایتمک لہ اولہ جقدر .

عبدالرشید ابراہیم

عربک دور استیلاسی

قوم نجیب عرب دیات اسلامیہ ی قبول ایلہ یکدل ویکجہت اولہرق جزیرۃ العربدن خارجہ تخطی ایتدیکی

مخاربه ایچون ہرشدن زیادہ پارہ لازم . اعلان حرب اولندیکی کبی بزم او کوکللی قہرمانلری یالکر بیلہ مک ایچون ، ہرکون یکرمی ، بیک لیراپارہ لازم . دونما مزی علی المجاہدہ ، دونما صفتیہ قارشیمزده اولاییہ جکاری ہیچ اولمزسہ براز دوشوندیرہ جک قدر سفری بر حالہ قویہ بیلیمک ایچونده ، اقل بش میلیون لیرا آچقندن برپارہ لازم .

کوکللی مجاہد لر مزی بوراسنی دہ خاطرہ آلہ ایدیلر دہ ، بر درجہ خلو صمزمہ اساس اولہ بیلیمک ایچون ، بر لیر اچک اولسون پارہ لر یلہ برابر قید اولنہ ایدیلر . اوزمان رأس کاردہ اولانلر دہ . وقارشومزمہ چیقہ جق لردہ بزم جدیت مزہ بر درجہ قناعت ایده بیلورلردی .

« وجاہدوا فی سبیلہ باموالکم وانفسکم » نص جلیلنہ دخی موافق اولوردی « مال » مقدم نہ کر اولنمش بزایسہ صوک داملہ قانلر مزمہ قدر فدا ایتک استیورزده پارہ یہ کلنجہ سکوت ایلہ کچورز .

دولتمزک حیات مسئلہ سی اولان دونما اعانہ سنہ دہ اوچ غروش بش غروش ویرمک ایلہ غزتہ ستونلرندہ افیخار ایدیورز .
بونہ قدر او جوز فدائی لک ...

بوکون وطن حمایہ سی وطن استقبالی جسدی اولہرق ہراہل وطنک آرزو ایتدیکی برشی ابسہ ، اوتوز میلیون عثمانی دن یکرمی ملیونی طرح ایده رک قالان اون میلیون عثمانی ، ہیچ وقت کیچرمیسہ رک بر لیرا پارہ ویرہ بیلسہ ایدی ، دکل یونانی لر ، یا خود کریدیلر ، بنقہ دوشمانلر دہ ، بر آرز دوشوندکاری کبی ، کندمزده کندمزک حیات مزہ کسب قناعت ایدردک .

فقط مع التأسف بزہمیدہ یکدیکر مزمہ امنیت ایده میہ رک ، پارہ یہ کلنجہ جف القلم آغز آچوب لاف سویلہ یں یوق ، بلکہ اعبان اعضالرینہ وارنجہ یہ قدر کندی فقرو ضرورتندن بحث ایدرلر . شرعا ممدوح اولان ایثار ہیچ اولندیکی کبی ، اک معروف آدم لڑکدہ ، پارہ یہ کلنجہ سسلری بیلہ جیقماز . آروپا یہ سفاہتہ

وقت قارشو سندنہ ایک ملت متمدنہ تصادف ایتدی، کہ
ایرانیلر ایله روملردر .

اوقوتہ قدر هر درلو ترقیات مادیه و معنویہ دن
محروم اولان بوامت امیه ، اون سنه ظرفنده رسول
اکرم حضرت تدرندن تعلم ایلدیکی حقایق دینیه ومدنیه
سایه سندنه اشبو ایکی ملته قارشو غلبه سنی تأمین ایتدی .

قوم عربک برق خالغف کی برعصرلق برمدت
قلبه ظرفنده شرقاً هندستانک کوبکنه و چین سورلرینه ،
غرباً دخی اسپانیا و فرانسه یه قدر بالمله ممالکی ضبط
واستیلانی شجاعت فطریه سنه انضمام ایدن قوه
معنویه سنه عطف ایتمه لیدر .

کرچه افرادینک قسم اعظمی چولده جنک وجدال
دائی حالده تشمش برقوم اولمق حدیله عرب فطره
شجیع وجسور و بونکله بربر غایت ذکی برقوم
ایدی . لکن بالکنز شجاعت و ذکارتی کافی اولموب معنویات
دولازم ایدی . بالکنز مزایای شخیصیه کافی اولیدی
دین اسلامک وروددن اولده نائل فتوحات اولسی
لازم کلور ایدی . حالبوکه دین اسلامک کندولرینه
اعطای ایتدیکی احوال روحیه و معنویه دن محروم
اولدقلری زمانلر غالب برقوم اولمق شویله طورسون
کندی قوتلرندن و حتی موجودیتلرندن بیله یخبر ایدیلر
وینه بالکنز مزایای فطریه کافی اولسه ایدی معنویاتی
ترک ایتدکلری زمانلر دخی اسکی غلبه لرینی محافظه
ایتملری لازم کلور ایدی .

آنکیچون دیه بیلورزکه فطره نجیب ، ذکی ،
فعال و جنگاور یارادیلان قوم عرب آنجق دین اسلامک
آنره تعلیم ایتدیکی مدنیت عالیله سایه سندنه جهانکی
برقوم اولمشدر . اشبو مدنیتک احکام اساسیه سنه
رعایت ایتدکجه غلبه سنی محافظه ایتمشدر . لکن
معنویاتی فراموش ایتدکن و قواعد عالیله اسلامییه
حکمسز بر اقدقدنصکره شجاعت و بسالتملری آنلراچون
نعمت دکل بلکه سبب فلاکت اولمش و اشبو سلاحی
یکدیگرینه قارشو استعمال ایدهرک انقراضلرینی
تسریع ایامشلردر .

ایشته من طرف الله نائل اولدقلری سجایای فطریه
ودین اسلامک بخش ایلدیکی برمدنیت عالیله جهانک
اک برنجی بر قومی اولان عربلر قارشو قارشویه
کلدکلری اقوامه ماده و معنأ حاز رجحان ایدیلر .
بویله بر میدان مبارزده فطرت و تربیه جهتیله اوصاف
مطلوبه نی دهها زیاده حاز اولانلرک نائل فوز و ظفر
اوله جقلری ایسه درکاردر .

دین اسلام وجود و وحدانیت باری کی فطرت
سایمه نک قبولدن استسکاف ایدمه جکی بر عقیده
و بوراده تفصیلده کیرشمیه جکمز برطاقم احکام شرعیه
ایله برابر ، حریت ، عدالت ، مساوات ، اخوت ،
کی مدنیت حاضره نک اساسنی تشکیل ایدن برطاقم
حقایق ازلیه یی ده تعایم ایدیوردی .

اهل اسلام مناسبته بولندقلری اقوامه تحکم
ونجبر دکل بلکه بیک درلو هدایا کوتوریورلردی .
کسدی حاکم برندن ظلم استبداددن بشقه برشی کورمه یین
اقوام متجاوره تابعیت اسلامییه یی ازل و جان قبول
ایدیورلردی .

تابعیت اسلامییه کیرن اقوام اول امرده مشروع
بر حریت نائل یعنی حقوق مشروع سنه کیف مایشاء
متصرف اولبور و هیچ بر اداره ده تصادف ایتدیکی
بر حریت عقلیه و وجدانیله بولایوردی .

دین اسلامی قبول ایدنلر بین الاسلام موجود
اخوت عمومییه اشتراک ایتدکلری کی اسلامه کلینلر
دخی (امت دعوت) یاد اولنور وانسان اولملری
صفتیه ناقابل تعرض برطاقم حقوقی حاز بولنوردی .
ممالک اسلامییه ده جاری مساوات فی الحقوق
قاعدیه سی هیچ بر یرده اودرجه مکملیتده قبول و تطبیق
ایدلمه مشدر . غسان حکمدار اخیری اولوب دین
اسلامی قبول ایدن جبهله رابع زمان فاروق اعظمده
بیت الهی طواف ایدرکن ازاینی چیکنه مش اولان
بنی فزاره قبیله سندن بر شخیصه طوقات اورب بروتی
قاناقمله و او شخیص طرفندن اقامه دعوی ایدلمکله
حضرت عمر طرفندن یا مدعیسنی ارضا ایتمی و یا حکم

مقایسہ ایتھلیڈرکہ اہل اسلام طرفین ضبط ایدیان ممالک اہالیسی دین اسلامی قبول ایتش اولسونلرویا اولسونلر ہپ فاتحترینک لسانی وعادات ومشوارینی آلمشدر و عرباشی ویرمشدر .

برملاکتک قلاع واستحکاماتی ضبط ایتک ، فتح دکلدر ؛ بلکہ برنوع اشغال عسکریدن عبارتدر . قوت دوام ایتدیجہ حکم اشغال دوام ایدر . قوت نقصان طاری اولدینی کبی اشغالده نہایتہ ایرر . تاریخ نونک امثال عدیدہ سنی بزہ کوستریور .

اصل فتح برملاکت اہالیسنک قلوبنی تسخیر ایتکدر . بو خصوصہ صدر اسلامده حصولہ کلن موفقت بشقہ زمانلرده و بشقہ یرلرده کورلمش احوالدر دکلدر . بر عصر ظرفندہ سوریه ، مصر ، طرابلس ، تونس ، جزائر ، فاس ہپ بر عرب مملکتی اولمشدر . عربک دزر استیلاسی کچدیکن صکرہ دخنی اورالردہ عربلق یرلشمش قالمشدر . حتی اسپانیا بیلہ اندلس اوامش واقوام محلیہ عبادات دینلرینی عصر لرجہ عرب لسانندہ اجرا ایلمشلدر . مؤخرآ اہل اسلامی مظالم و تعديات ایلہ اسپانیان اخراج ایتک ممکن اولدینی حالده عرب لسانی اخراج ایچون انکیزیسیونلر تشکیکنہ لزوم کورولمشدر .

ایران ، ترکستان ، ہندستان جہتلرینہ عطف نظر ایدلکدہ کرچہ اورالردہ عنصر عربک اقلیتی حسبلہ عربجہ تعمیم ایدمہ مش ایسہدہ بتون اقوام تابعہ نک دین اسلام ایلہ تدین ایدرک مذاہب عتیقلرینی ترک وعادات اسلامیہ بی قبول ایتدکری کوریلور . مع مافیہ او طرفلر دہدہ لسان عرب بر تاثیر استیلا - کارانہ اجرا ایدوب بر لسان دینی وادی حالتہ کلدکن بشقہ لسان تکلم دخنی مهم بر صورتہ کلمات عربیہ ایلہ قارشمشدر ، پیشین علما و فضلا اثرلرینی ہپ عربجہ یازمشلدر .

ازمنہ قدیمہ دہدہ اک زیادہ تعمیم ایدن لسان رومجہ ایلہ لایتیجہدر . حالبوکہ رومجہ سیجلیان دجلہ سواحلتہ و بحر سیا حدن حبشہ یہ قدر ؛ لایتیجہ دخنی قامانیان

قصاصہ راضی اولوب آنک دخنی کندیسنہ اویلہ بر طوقات اورمسنہ موافقت ایللمسی تکلیف اولنمش و جبیلہ « یا عمر ! سزک عندک زده ملوک ایلہ سوقاق خلقی مس او میدر » سؤالنه « اوت ! یا جبیلہ ! حقو جہ مساویدر » جوابی باصوابی آلمش ایدی .

اسلام حا کھلرینک امر عدالتدہ کی متاتی ایسہ السنہدہ مثل سائر اولمشدر . امام اعظم حضرت تھلرینک برنجی شا کردی ابو یوسف حضرت تھلری مدت عمرندہ مساواتہ رعایتدن ذرہ قدر آرمادیفنی و حتی قلباً دخنی احد طرفینہ مبل ایتدیکنی و فقط برکون بر خرستیانک صاحب منصب بزات عامیندہ اقامہ ایلدیکی دعوانک اثنای رؤیتدہ مدعی علیہ اولان ذات یوکسک بریرہ او تورمغلہ آکا برشی دیہ مدیکنی و مدعی اولان خرستیانی دخنی بر مندرہ او تورتمش ایسہدہ نسبتہ دون قالدیفنی و ہرنہ قدر خرستیان حقی اولمق حسبلہ لہنہ حکم ایتش ایسہدہ مقابجہ مساوات تامہ رعایت ایتہ سہی کندیسیچون داغ درون اولدیفنی دائماً اشک تأسف دوکھرک اتیان ایدردی ، عدالتک بو درجہ سہی ہیچ بر ملنک ہیچ بر حا کمنندہ کورلمش دکلدر .

انسانلرک قلبندہ میل معالی واردر . بو درلو مزایای عالیہ بی کوروبدہ مقتون اولمامسی ممکن دکلدر . ایشتہ اسلامک اطرافہ نشر ایتدیکی بویلہ برضیای مدنیت بتون اقوام متجاوردی مجلوب ایتمشدر بر مملکتہ توجہ ایدن عسکر اسلام ، قارشوسندہ دشمن اولہرق ظلمہ بی و مستبدلری کورر و بیچارکان اہالی بی زیر جناح حمایت و رافتہ آلوردی .

ازجملہ مصر فتوحاتی تدقیق ایدیلورسہ کوریلورکہ اورادہ وقوع بولان محاربات ہپ مملکتی یدتغلبلرینہ کچورمش اولان بیزانسلیلرایلہ وقوعہ کلشدر . اقوام محلدہ ایسہ کمال ممنونیتلہ تابعیت اسلامیہ بی قبول ایتمشلدر . قلیل المقدار بر عسکر ایلہ قطعات جسمیہ نک فتیحی ہپ بودرلو احوال روحیہ و معنویہ نک نتیجہ سیندر . فتوحات اسلامیہ نک نہ درجہ عمیق اولدیفنی شونککہ

ایچون ہر نہ امید ایدر ایسہ طلبہ علوم و شاگردانن
امید ایدر . شو سببندر کہ : امل متمدندہ طلبہ نك
هر قسمنه آبروجه بر اعتبار و آبروجه بر نظر احترام
اولدینی کبی دارالفنون طلبہ سی ایچوزده آبروجه
داخلی امتیازلرده واردر ، مکتبلك اصلاحات و
اداره لرندہ دخی طلبہ نك بیوك مدخلی اولور . مکتب
اداره لرندہ و اصول تدریسندہ ، داخلی انتظام و درس
پر و غرام لرندہ دخی طلبہ نك رأینہ مراجعت اولنور .
خصوصا دارالفنون طلبہ سنہ هیچ بر مملکتده طلبہ
نظریلده باقازلر ، بلکه مات ایچون یتشمش بر
آد ، کمال حریت ایله وظیفه سندن ، دوام ایتمک حقی
حائز ، لدی الایجاب حقوق مشر و عهسینه مالک بر فکر
ورأی صاحبی نظریله باقهرق ، هر نه سویلر ایسہلر ،
سوزلرینی دخی سمع و اعتبارله تلقی ایدرلر .

دکل یالکنز کندیلرینه عائد ، امور معارفه عائد
مسئله لرده ، ایجاب حال و مصاحته کوره دولتلك امور
اداره و سیاستلرینه دخی طلبہ مداخله ایدرک نمایشلر
یایلرلر ، سوزلریده اکثریا سمع و اعتباره آلنور .

طلبہ علوم و شاگردان وظیفه سی تحصیل علم و
معارفده کمال جدیت ایله چالشمق اولدینی کبی امور
مملکتده دخی کمال بصیرت ایله صرف افکار ایتمکدر .

تحصیل ایتمکده اولدقلمی علم و معرفت سایه سندن
طلبہ نك افکاری دائمی منور اولور ، بتون مملکتک
صلاح و قوامی طلبہ بحق فکر و ملاحظه ایدہ بیلور .
شو حالده طلبہ علوم و شاگردان فنون افندیلرک اک
بیوک اک مقدس وظیفه لری توسیع افکار خدمت
ایتمکدر . طلبہ ده فکر نه قدر توسع ایدر سه عام و معرفنده
اونسپتده ترقی و تعالی ایدر . فکر اوله بر عالی نعمت
درکه : «ببادیدن دخی افضلدر ، حدیث صحیحدرکه :
«فکر ساعته خیر من عبادۃ سبعین سنه» البته فکرک
بو قدر تقدیس اولمنه سی ، هیچ شبهه سزکه صاحب
شریعت علیه اکل التحیه افندمن طرفندن بوکار بر
قیمت تقدیر ایتمک دیتمکدر .

بوکون کائناتی تنویر ایتمش بمنز توکنمنز مخترعات

بریتانیا جزائرینه ، رین نهرندن بحر محیط اطلسی به
قدر تمام ایتمدر . بو ایسہ عرب لساننک درجه
توسعه نسبتله یک اهمیت سزدر . عربجه بر کره اسپانیاده
لسان عمومی و محل اولدقندن بشقه شمالی آفریقاده
خط استوا به ، جنوبی آسیاده جاریه ، روسیهدہ
قازانه قدر انتشار ایلمشدر .

صدر اسلامده اقوامک دین اسلامی عن جماعه
قبول ایتمی دخی حیرت افزا برشیدر . حتی بروقتلر
امویلر زماننده بتون اقوام تابعه طرفندن دین اسلامک
قبول ایدلمی بیوک بر یکون تشکیل ایدن جزیه
نامندہ کی ویرکونک مقدارینه تاثیر عظیم ایقاع
ایده جکی نظر اعتباره آلنهرق اهتدا منع ایدلمش
و فقط عمر بن عبدالعزیز حضر تلمی «بزم وظیفه من
خزینہ جمع ایتمک اولیوب اعلاء کلمه لله خدمتدر»
دیهرک ممنوعیت واقعینی رفع ایدلمشدر .

ایشته بو حقایق کورمک ایسته مهینلر اسلامک
توسع و انتشارینه بشقه سبیل تخری و ایجاد ایتمشدر .
لکن حقیقت تاریخیه سی ستر و اخفا موقت بر زمان
ایچون ممکن اولسه بیله چوق وقت دوام ایدہ سیه جکی
درکاردر .

محمد اسعد

« طلبہ علوم و شاگردان »

مقدمه دخی دیدیکم کبی بتون جهانده ملت و
مملکتلرک قوامی علم و معارف ایلاز .

هیچ شبهه یوقدرکه : بوکون علم و معارفه اک
محتاج اولان ملتده بزم اسلاملردر : علم و معارفک
خادم و مر و جاری ایسہ ، طلبہ علوم و شاگردلر مزدر .
شو حالده بزمات و مملکتلرک صلاح و قوامی ایچون
هر نه امید ایدر ایسہک طلبه و شاگردلر مزدر امید
ایده جکیز . و هر نه سویله به جک ایسہک کینه آذره
سویله به جکیز .

یالکنز بز دکل بوتون جهان ایچون بو بر قانون
طبیعی حکمنده قبول اولنمش . هر ملت کنندی مملکتی

اسایش داخله نك تأمینی ایچونده ، افکار عمومییه موافق صورتده اداره امور مملکته صرف قدرت ایتک لازمدر . دها طوغربسی افکار عامه یه رعایه اولمزسه ، مملکت یا شایه من . شو حالده مملکتک اداره سی ایچون ک بیوک آت ، افکار عمومییه موافق بر مسک تعقیب ایتک دیمکدر . زیرا افکار عمومییه هیچ بر قوت قارشوی دور یلامن ، و مقابله ایدیله من .

اشته بو کون بزم امور اداره لر مزده کور یله بیله جک تقصیراتک اییوکی ، افکار عامه یه رعایه اولنم مسیدر . افکار عمومییه دائره سی بزده یالکمز عثمانلی مملکتی ، عثمانلی اولکسی ایچونده حصر اولنه من ، زیرا بزم قوه معنویه من ، مقام خلافته مر بوط اولوب اهل اسلام و اهل ایمانک کافه سی شامل اوله جقدر . شو حالده بزم ایچون بوراده بر محمدی ، علی ، ولی پی ناصل دوشونه جک اولور سهق : بخارا ، چین ، هند ، افغانستان افکار عمومییه سنیده اوصورتله خاطرده توتمه من لازم

کله چکی شهبه سزدر . زیرا آنلرک قلوبنی مقام خلافته ربط ایتمه من بزم ایچون بر و وظیفه در بو کون بتون هندستانک بتون افغانستانک مقام خلافته ایصنه مامه لر ی هپ بو یوزدندر . اجنبی تسلخنده بولنان اهل اسلام موسم سجده درسه مادی زیارت ایدر لر . بزم رجال دولتدن ک بیوک بر آدمی زیارت ایده جک اولور لر سه ، بزده اول بول اکرام ایده جکمز بر شی وار ایسه اوده توتوندر . کندمز کده آنلره قارشوی کوستره . بیله جکمز . بر معرفت و صنعتمز وارسه . ارده کینه توتون ایچمکدر . آنلرک قارشو سنده اوزون اوزون دومان صاویریرز . حالبوکه بزم او عزیز مسافریمز نظرنده ، و آلمک مملکتده ، الک مستهجن ، علمایه دکل جزئی عقلی باشنده اولان بر عوامه دخی ایچمه سینی تجویز ایده مدیکی برشی وارسه اوده توتوندر .

مملکتده الک عادی بر آدمه دخی استعمانی یا قشیدره . مدیننی بر شیئی بوراده علماء کرام آغزنده کورنجه ، دکل مقام خلافته اولان محبتی ، بلکه ده اعتقادی بیله گوشه یه جکدر . جاهل حاجی ، بتون منافع اسلامیه پی برسیغاره یه فدا ایدر .

جدیده هپ افکار صحیحه نمره و نتیجه لر ی اولدینی ، هر کسک معلومی در . فکر تعمیق اولدقجه ، منافع مختراعه ده توسع و تعمم ایدر . بوتون مملکتلرک اداره اموری و قوه سیاسییه سی دور اندیشش داهیلرک فکر لر ی نسبتده در . یکر می اوتوز سنه بلکه قرق اللی یوز سنه صوکره ، کیملرک نه کبی طالر کسب ایده جکنی اصحاب فکر بو کوندن خبر ویره بیلور ، بوندن یکر می سنه مقدم المان متفکر لر ندن مشهور یسماق ، محافل سیاسییه دن برنده دیمشدی : روسلرک مزار ی اقصای شرقده ، و انکلیزلر کده افریقا ده ، بو غییدن اخبار دکل ، تجارب عدیله ایله فکرک کشف ایتدیکی بر حقیقت اولوب ، خسوف و کسوفدن خبر ویرمک کبی برشی در . بزده هیچ اولماز سه کندی احوال و اطواریمزی فکر و ملاحظه ایده جک اولور سهق ، اون سنه صکره نه اولاجغمزی بو کوندن کشف ایده بیلورز .

بزم بابالرک چوق کوزل سوزلری واردر : « استقبالده شیخ لاسلام اوله جقنی دوشنمیان بر طلبه عالم اوله من . سر عسکر اوله جغه ده فکر ایتمیان بر نر فر عسکر اوله ماز » دیر لر مش .

طلبه علومدن هر بری بو کوندن اعتبارا استقبالده کندینک بر شیخ لاسلام ویا مامرف ناظری اوله جقنی فکر ایتلمی ده ، اوکا کورده تدار کده بولنملی . و شا کردان فون ، کذلک کندینک استقبالده بر ناظر ویا خود بر صدر اعظم اوله بیله جکنی دخی تصور ایتلمی . شو حالده او عالی مقاملره وارانجه نه قدر کچیدلره تصادف ایده جکی آنلرک هر برینی آبروجه فکر ایدرک و زردلده ، نلره هدف اولق احتمالرینی ، وطن و مملکتلرک حیات و بقاسنی ، هپ فکر و ملاحظه ایده جک اولور سه طلبه علوم و شا کردانک وظیفه سی تجسم ایتدکجه ایدر . شونی دخی عرض ایتک استرم مملکتک بقاسی و دوامی ایچون اسایش داخله نك تأمین اولنمسی لازمدر . داخلاً اسایش عمومییه تأمین اولمز سه ، مملکت دائماً تسلط اجانبه هدف اولور .

مملکتک یاریسی الدن کیتمش ، قالان یاریسنک ایشی
بتمش - زردن توتسهک اورادن چوروک ، اخلاق
حمیدہ و اخلاق مایہ ناملریندہ ہیچ برشیلر قالمش
البته بونلری لایقیلہ عریض عمیق فکر و ملاحظہ
ایتمکدہ او طلبہ علوم و شاگردانک و وظیفہ لریدر .
اگر طلبہ ایکن بوکی قصورلری کورہ مزسہ ، صوکرہ
او طلبہ مأمور اولدوقدہ بوتون بوتون اعمی اولہ جنی
شبهہ سزدر .

اوروپادہ دکل دارالفنون طلبہ سی ، حتی اعدادیہ
بشنجی آلتنجی سنہ لرندہ ایکن ، طلبہ ملت افکارینہ
اشترک ایتہ باشلار ، دالفنونہ کچدیکی کوندن اعتباراً
تمام تمام ناسیونالیس اولور ، سوسوئالیس اولور ،
بلمکدہ آنارشیسیتدہ اولورده ، صوکرہ کینہ مأموریتہ
کچدیکی کبی اکثرمانیرالیست اولہرق دنیاہ چبقارسدہ
قلمندہ بروجدان برانسانیت خاطرہ سی قالور . مملکت
وطن و ملت دیمکدہ لسانی دونر .

اگر طلبہ ہیچ برشیلر فکر ایتہرک ، یالکنز
یتمش بش غروش خاطرہ سی ایچون ویرلمش درسلری
پاپاغان کبی از برلیوبده ، امتحانی سلامت کچیرہرک
بیگ غروش معاشہ کسب استحقاق ایتہ سنی دوشونہ جک
اولورسہ ، اوملت ایچون ترقی و تعالی دکل انقراض
واضح حال یوالاری کوریلور . بورالرینی ملاحظہ
ایتمک ایچون بر تأمل کافیدر .

ایشته وطن قهرمانلری طلبہ علوم و شاگردان دہا
شیمدین ہیچ وقت کچیرمہرک ، ہر شینی فکر
ایتملی ملاحظہ ایتہ لی سکز . سنزک معاشرلیکزی
تأمین ایدہ جک ماتدر . وطن کزی حمایہ ایدہ جک
ملت در . شوخالده سنزکدہ یکاہ بردوشونہ کز وار
ایسہ ، اودہ ششو مبارک ملتک استراحت و استقبالی
اولم لیدرکہ ، بودہ سنزک ایلہ قائمدر . دیمک اولورکہ
عموم اهل اسلامک امید استقبالی سزہ باغلی اولدینی
کبی « تعارف مسلمین » نک استقبالییدہ ، سنزک دست کیر
وخادمک زدر . سنزکندی احتیاجکزی و کندی
حقوق مشروعه کزی بر درر صایہرق فکر ایتہ لی سکز

اگر بزم ایچون مملکتتمزک بقاسی مطلوب ایسہ ، و
حیاتمزدہ افکار عمومیہ مر بوط ایسہ ، ہیچ شبهہ سز
بوپادہ اعمال ایتک جائز دکلدر . رأس کاردہ اولان
ہیچ رعائل بونی تجویز ایدمز ، فقط نہ چارہ بزده
بوکی شیلر فکر و ملاحظہ اولنہ میور . ہپ کندمز چہ
استحسان اولنمش اک قبیح عادتی دخی ، حسن ظن
ایتمکدیز . بو یوزدن مایون لرجہ اخوانمزک قابنی
ایختمکدیز . الکیوک آدملر مز محرماتی تحلیہ قدر
مساہلہ ایدیورلر .

صوکرہ او مملکتدہ فتہ اکیسک اولہ مز ، اعداسنہ
قارشی اسباب مدافعہ تدارکنندہ قصور ایتمش اولور .
اک اوافق شیلردن الکیوک زیان تولدایدر . البتہ بونلر
بالنسبہ اوافقدر ، فقط بابا لرمز دیمش لر : « قلیچ بولندینی
زمان پچاقدہ آلت در » . اگر بزم توپ تفنگمز مکمل
اولہ ایدی ، بندہ او قدر شیلرہ اہمیت ویرمزدم ،
تویمز یوق ، تفنگمز یوق . ہیچ اولمزسہ افکار
عمومیہ بی اوقشایلم . ذاتاً اک متمدن فرانسزلر بیلہ
رسماً طرد ایتدکلری کنیسہ اصحابی فکری دخی لدی
الایجاب ترویج ایتمکدن کیری دور میورلر . اقصای
شرقدہ برمیونیرک بورنی قانادینی کبی ، ہان فرانسه
دوئناسی چین صولریتہ دوغری یول آچور . مدنی
انکلیزلر دیانت نامنہ جان آلوب جان ویریورلر ،
میلونلر ایلہ پارلر صرف ایدیورلر ، مقصدلری ہپ
افکار عمومیہ بی اوشامقدر . اگر افکار عمومیہ نک
اہمیتی اولسہ ایدی : بوکون دول معظمہ حکمداران ایلہ
خرستیانلق بیندہ ہیچ برمناسبت اولدمزدی .

بزده ایسہ رجال دولک افکار عمومیہ نہ اولدیغندن
دخی خبرلری یوقدر . دکل رجال دولت بلکہ خادم
شریعت اولان علمامز دخی اورالردن چوق اوزاق
دوشمشلر .

ایشته مملکتک مزمن بر حالہ گلہ سیدہ باشلیجہ بو
سببہ مبنی اولہ جنی جزئی بر تأمل ایلہ ظاہر و آشکار
اولور . بونلر ہپ جانم اہمیتمز . جانم اہمیتمز
قولاق ویرمہ نتیجہ لریدر . اہمیتمز اہمیتمز دیرکن

اگر نصیب و قسمت اولورده «تعارف مسلمان» سزك خادمكنز اوله بيلورسه افبخار ايدر .

عبدالرشيد ابراهيم

اسلاميتده حریت کلام و سرستی مطبوعاتك

مشروعی

جناب مولای متعال حضر تلرینه بیکلرجه حمد و ثنا اولسونکه شریعت غرامنك امر ایتمدیکی اداره مشروطیت اولدیکی کوندنری ممالک عثمانیه نك هر گوشه سننده انواع جراند و مجلات مفیده نك انتشاره باشلادیغنی چشم مسرت و افبخارله مشاهده ایتمکده یز . ذاتاً بونلر مقتضای مشروطیتدر . چونکه مشروطیتده ، افراد مات - کندی صلاحیتی دائره سنده - اصلاح ، ترقی و تعالی باینده اداره کلام ایتمک ، تنویر افکاره ، چالشمق و الوالمره هانکی برشدک دفعی وهانکی برینک جلبتی سویلمک و بیلدرمک وظیفه سیله مواظف و مکلفدر . اکر افراد ملتدن بری بو وظیفه منی ایفا ایتمزه مانته ، حکومتنه ، وطننه ، وجداننه قارشو عصیان و بیوک برجنایت ایتمش اولور . چونکه الو - الامر معصوم اولمادقلری کبی علماری ده محیط بکل شی دکلدر . بناء علیه طشرده اجرا اولنان وقایعدن اونلرک خبری اولماز . احتمال که مأمورلر اغراض فاسده و شخصیه لرینه بناء حقیقتی ستر ایدرک مغایر حقیقت اولانلری مرکزها آنها و ابلاغ ایدرلر . نصل که اوله اولبور . یمن ، حجاز ، بصره کبی مرکزدن اوزاق بولنان یرلر بولانک آلتنده قاورولمقدهدر .

ایشته بونکچوندر که خلیفه رسولاه حضرت ابو بکر الصدیق (رض) اصحاب کرامک اتقاقیله مسند خلافته جلوس ایتمدیکی وقت عمومه خطاباً : شمدی بن غایت اغر بریوکی تحمیل ایدیورم . اکر ایدرکی کیدرسم طوغر بلتمق سزك ، عمومک وظیفه سیدر .»

دیمشدی .

حضرت عمر رضی اه عنه اثناء خلافتنده برکون

منبره حیقمارق : خاتونلریکنزک مهرینی جوق قبلما یکنز» بیوردقلری وقت حضاردن برقادین : جناب حق «و آیتیم احدیهن قنطارا» دهرک مهره قنطارویرمه یی تجویز ایدیور . حالبوکه سن مهری تکشیردن منع ایدبورسک دیه مقابلهده بولتمش . حضرت عمر بوکا قارشو : عمردن هرکس و حتی قادینلر بیله اعلامدر» بیوردقلری کبی اصحاب کرامی ده یاسز نه ایچون صوصورسکنز و نیچون بویله اوامر جلیله یی تنبیه ایتمورسکنز دیه سکوتلری ایچون تکدیر ایتمش .

بوندن آکلاشیلور که دکل برعادی مأموردن بلکه سلطان المسلمین و امیر المؤمنین افدمز حضر اتندن جزئی برخطا صادر اولورسه بوخطایی تصحیح ایتمه افکار عمومیه ، موظفدر بوخصوصده ، ارکاک ، قادین حر و عبد بیوک ، کوچوک هپ مساویدر . بونکچو - ندرکه اصحاب کرین حضرت ائی برخطایی طویدقلری وقت بلا توقف ابراز ایدرلر و تصحیحنه اوغراشورلردی . اونکچون ، اصحاب کرام بر حادثه یی کوردکلری و یاخود ایشدکلری وقت سکوت ایتمشله بونلرک بوسکوتلری حادثه مذکورهنک صحنه اجماع صاییلر .

ایشته اسلامیت ، ایشه مشروطیت ، ایشه حریت کلام .

اسلامیتده حریت کلامک مشروعیتی یالکنز اصحاب کرامک افعالندن استدلال ایتمه چکنز . بونکچون بیوک رهبرمن اولان قرآن عظیم الشانده مراجعت ایده چکنز . جناب مولای متعال حضر تلری قرآن عظیم الشانک بریرنده «یا ایها الذین امنوا اتقوا اه حق تقانه ولا تموتن الا وانتم مسلمون» بیوریور و بونک عقبنده جناب حقندن تقاة اسلام اوزره اولمک آنجق اعتصام بحبله وعدم تقریق ایله اوله جفته ایما ، واعتصموا بحبله جمیعا ولا تقرقوا .» خطاب جلیلی کتوریور . و بو اعتصام بحبله ، عدم تفرق نه صورته حاصل اوله بیله چکنی ایضاح ایدرک عقبنده اولکن منکم امته یدعون الی الحیرو یا مروا بالمعروف وینهون عن المنکر .» دهرک آخرنده اولنک هم المفلاحون « قول جلیلیله

محروم بولند یغمزی بڑے عیانا بیلدیریور .
اولنر اوامر الہیہ دن یالکیز نماز ، اوروج ،
زکات حجی قیلمیوب بلکہ اصل مدار فلاح ونصرت
اولان امر معروف ، نہی منکر ، دعوت الی الخیریہ
سائر اوامر الہیہ کی یرینہ کنور یورلردی .

بزلر ایسہ نماز ، اوروج ... دن باشقہ سنی
بیامیورز . کاشکہ بولر درہ درگاہ الہیہ قبولہ کیچہ جک
بر حالہ اداء اولنہ ایدی .

بزلردن مقتضاء وشروطیت اولان امر معروف
نہی منکر اور درجہ قالمشکہ بونی کیندو مناجرا ایتک
دکل ایچمزدن بریمز طور و بده اجرا ایده جک اولورسہ
برفضو بلکہ حمل ایدرک : « یاہو سنک نہ وظیفہک ،
وظیفہک اولیمان شیرہ نیچون قارشورسک دیہ مخناسز
لافلرہ سرزنش وتوبیخ ایدیورز .

انصاف ایہلم ، برازده اوتانہلم ؛ جناب حق
حضر قلمری یوقارودہ عرض ایتدیکم وجہ اوزرہ
فلاح ونصرت میز و خیرات اولمقلغمزی اوکا ، امر
معروف نہی منکرہ تعلق ایدرسہ آرتق دہا کیمک
امرینی بکلیہ جکیز و کیمک یردیکی مأموریتہ محتاجز ؟
خایر ! بیک کرہ خایر !

یوقسہ عجبا ! کم چیقارده قرآن عظیم الشانک
ایقموالصلوۃ واتوالذکوۃ ... خطاب جلیلک وجوب
ایچون اولدیغنی امر معروف نہی منکر خصوصندہ
تعاون وتناصر بابتدہ ، عدم تفرق وتنازع شانندہ
کافہ مؤمن قارداشلمزک بینلری اصلاحہ دائر نازل
اولان اوامری اباحت ایچون اولدیغنی ادعا کی بر
جسارت کستاخانہدہ بولنور ؟

بو قدر آیت کریمہ یہ امتثال ومفادنیجہ عمل ایدوب
ایتمامکدہ مختارزدیر ؟

اوحالہ بوکون عالم مدینتک قرآندن چالارقدن
تطبیق ایتدیگری بو قدر اوصاف جمیلہ دن نہ ایچون
امتتاع ایدیورز ؟ اگر تدنی انحطاطمزک اسباب
حقیقیہ سنی آرامق ایجاب ایدرسہ ہیچ شہبہ یوقدرکہ
محضا سعادت دارینمزی متکفل قرآن عظیم الشان

علو مرتبہ بعد منزل فلاح ، آنجق بونرہ : اوت ،
یکدیگریہ امر معروف نہی منکر ایدرک بو سایہدہ
قلبا ، روحا اتحاد پیدا ایدن ملتہدہ منحصر اولہ جغنی
بیلدیریور .

ایشتہ کورایورکہ اسلاملرک رھبری اولان قرآن
عظیم الشان بوکون اجتماعات بشریہ بی یدتخری آلتندہ
تترہ تن افتراقلردن بنض وعداوتلردن شدتہ منع ایدرک
مقتضای مدینت ، کافل رفاه وسعادت اولان اتحادی
امر ایتدیکی کی فی یومناہذا ابتاء بشرک پک چوق
أمکر صرف ایدرک اوغریہ بینلر جہ بوز بیکلر جہ
جانلری قربان ایدرک ، قانلری سبیل کی آفتارق
کوچ حال ایلہ ایده بیلدیگری حریت کلامی ہر کسہ ،
سلطان ، امیر ، پاشا ماشا ... بلا تفریق رتبہ مشروع
ایدیور . وبوکا کمال اعتناء ایلہ اعتدا ایدرک « ولا
نکونوا کالذین تفرقوا ... بیوردقن صکرہ
« کتم خیرامتہ آخرجت للناس تأمرون بال معروف وتنهون
عن المنکر » خطاب جلیلہ سیلہ بو امتک خیرامت اولمہ سنک
سبب وعلہ سنی امر معروف نہی منکر ایلہ متصف
یعنی حریت کلامہ مالک اولملری اولدیغنی آجیق بر
صورتہ بیان بیوریور .

قرآن کریم دہا بریرندہ ولینصرنا من ینصرہ
بیوریور . و بورادہ کی « من » ی « الذین ان مکنناہم
فی الارض اقاموالصلوۃ واتوالذکوۃ و امروا بال معروف
ونہوا عن المنکر » آیت کریمہ سیلہ بیان ایدرک جناب
حکم نصرتہ مظهر اولہ جملر آنجق شو آیتدہ
بیوریلان صقتلر ایلہ متصف اولان کیمسہلر
اولہ جغنی بیلدیریور .

ودہا بریرندہ : ثم تجی رسولنا والذین امنوا
کذلک حقنا علینا نجی المؤمنین . وکان حقنا علینا
نصر المؤمنین » بیورمہ سندہ نجات ونصرتہ مظهر ومستحق
اولان مؤمنلرک ہانکی مؤمنلر اولدیغنی میدانہ چیقدیغنی
کی اسلاملرک زدیہ متوجہ اولدیلسہ نیچون یوللری
آجیق ، کندیلر نی نصرت الہیہ وفتوحات ربانیہ نک
نیچون قارشولادیغنی و بو نعمتدن شمدی بزم نیچون

تمثیل ایتدین ، عموم اولاد وطنی فارشوسندہ برچہرہ
دہ کوسترین بر آینه ، ظلمی ، قہری تدمیر ایدن بر
نچہ عدالتدر .

ایشہ بزور مبعوثان و مجلس مبعوثان دینجہ بویله
برشی آکلیورز . عالم مدنیتک پارلمنتاریزمہ دائر
یازدقلمی جلد جلد کتابلرک خلاصہ سی دہ بویله در
دیہ بلیورز .

فقط بزم دومادن ، دنیادہ ہیج امثالی سبقت
ایتمامش وذاتادہ ایتیمہ جک بر نظاملہ پارلمنتو نامندہ
طوپولانان روس مجلس مبعوثانندن افراد ماتہ بویله
برشی آکلامق قطعیا نصیب اولمہ دینی کبی بوندنصر کردہ
انشاء اللہ میسر اولمہ میہ جقدر .

چونکہ روس مبعوثلر ، ۹۰۶ تاریخہ قدر روسیہ بی
انقراضہ طوغری سوروکلیبرک حکومتک باشہ بیک
تورلی مشکلات چیقاران مسیونیر چتہ سنک یرینہ قائم
اولمش ہیئتدن باشقہ برشی دکلدن [۰] .

چونکہ بوکون مبعوثان ، حکومتہ اولاد وطنک
وظندہ کی حق حاکمیتی طانتدر میہ چالشہ ق دکل بلکہ
اوج رہنی حقوق مشروعہ لرندن اسقاط ایچون
اوغراشان افراطپرست ناسیونالیستلردر ،

چونکہ بوکون مبعوثان ، سائر ملتلرک حقوقلرینی
آیاقلری التندہ چیکندہ دکدنصر کردہ وجودلرینی اورطہ ن
آتمق ایچون ایشلہ تیلان بر ماکنہ در .

بناء علیہ دومادہ عموم اولاد وطنی کندیسندہ
برچہرہ دہ کوسترین آینه دکلدہ بلکہ روس ناسیو -
نالیستلرینک آمال ملنتکارانہ سنہ بر معکسدر . اوت ،
بوکونکی دو ماطلمی قہری تدمیر ایدن بر نچہ عدالت دکلدہ
بلکہ بو ظلملری بو نلردن دہا بدتر اولان خونخوار لنی
حمایہ ایدن ، سبہ سندہ صافلایان یکر منجی عصر انکیز -
یسیون جمعیتیدر . بناء علیہ بورادن عدالت آرامق ،
پارلمنتونک معنای حقیقیسی بولمہ اوغراشلق نافلہ در .
بورادہ سائر ملتلرک وعلی الخصوص ملت اسلامیہ نک
امور سیاسیہ ، اقتصادیہ واجتماعیہ لرینہ دائر انواع مظالم

[*] وللاکثر حکم الکلی

وتعلیمات الہیہ وهدی رسولہ ایلہ عمل ایتہ دیکمزدن
نشئت ایدبور . بونی حتی اعداء دینزدن بعض عقلا
واصحاب ادراک لری بیلہ بوکون اعتراف ایدبورلر .
دیورلر کہ ، « جناب حق اسلاملرہ بر کتاب احسان
بیورمش فقط نہ چارہ کہ بوندن لازمجہ استفادہ ایدہ -
میورلرہ اکر ہر بر اوامر جلیلہ سنہ امتثال ایدہ ایدیلر
بوکون اسلاملرک مترقی بر ملت اولورلردی .

فقط بزور بوکون کتاب کر نہایک اوامر جلیلہ سی
آرقہ طرفزہ بر اوقرق ہیج تحقیق وتدقیق ایتہ دن ،
کیچہرک پرستش ایدر جہ سنہ آوروپالیلرہ چاندق
واونلرک ہر بر یابدینی منفعت ومضر تی اصلا موازنہ
ایتہ دن میمونجہ سنہ تقلید ایتدک حالادہ ایتدکدہ یز .
بر دہا قورتلہ ماسی غیر ممکن چاسرلرہ بطاقللرہ
باتمقدہ یز . عجبا! جناب حق فضل وکرمی ، امداد مزہ
ایریشہرک بزوری بوندن قورنارہ بیلہ جکمی ،
مع مافیہ مایوس اولمہ ملی یز .

نصر منہ اہ وفتح قریب ....

مابعدی وار محمد مراد رمزی

« مکہ مکرمہ »

عالم اسلام

دوما و حقوق اسلامیہ

مبعوثان . اولاد وطنی کندیسندہ تمثیل ایتدین
بر ہیئت محترمہ در . مبعوثان ، اولاد وطنک وظندہ
اولان حاکمیتی حکومتہ طانتدر مق ایچون طوپولانان
ذوات کرامدر . مبعوثان ، وظندہ یاشایان عموم ملتلرک
حقوق مشروعہ لرینی مدافعہ ایچون دعوت اولنان
مدافعلردر . مبعوثان ، حکومت نامندن اجرای عدالت
ایدن بعض متغلیبتک یدظالمانہ سنی قیرمق ایچون قوللا -
نیلان بر آلتدر ..

شو حالہ مجلس مبعوثان ، قوجہ وطنی کندیسندہ

قیرغیز برینه روس مهاجرینی یرلشیدر دکنصکره اسلامارک روسارله وعلی الخصوص مسیونیرلرله منا - سبتلری چوظاله جقدر . بونک جاهل قر غیزلرده بیوک برتائیری اولوب آزر زمان ظرفنده الده ایدینه جک ، نی درپی روسلاشه جقدر در .

دیگر طرفدن ناتارلرده علمالرندن وعظ نصیحت ایشیده جکلری کونلری ایش باشنده بولندیرلاجغندن قبللری یاصلانه جق ، حس دینی کندیلریندن یواش یواش منسلب اوله جقدر . ایشته بووقت تام اولانه جق بر زمان حلول ایده جکندن مسیونیرلرده ساچلرینی پاپاس البسه لری اوزرندن چبقاررق برعماه ویاخود اصناف قیافتنده اورتلرینه صوقله رق قبللرینه یواش یواش روسلوق روحنی انفاذ ایده جکلر . ایشته بونکچون اسلاملری بازار وسائر روس بایراملرنده تعطیل یایمه یه مجبور طومالیدر . هفته ده ایکی کون تعطیل هیج بر وقت یایمه جقلرندن جمه ، کونی چالشمله کچیرلر . وعلما - لرننده بالفعل آیرلمش اولورلر .

فقط کندیلرندن برشی صورارز : بویله ظلملر قهرلر یاییلورکن اوتوز میلیون اسلامک قایندن هپسی بر نوعدن اولوق اوزره روساره ، روسلغه قارشو برحس نفرت ، کین وعداوت یوکسایور . عجباً بونی نه یایه - بقلر ؟ وهم وخیالی بر طرفه بر اقوب بورالری عریض وعمیق دوشمنه دن کچیبایلرلمی ؟

قیرغیز لرلرینی غصبه ویردکلری قرارلری بوکون ملت اسلامیه طرفندن حقوق اسلامیه به قارشو پاییلان برتمدی دیه تاقی اولندینی کبی بازار کونلری اسلاماره تعطیلک مجبور اولسی خصوصنده ویربان قرارلریده حسیات دینیه و ملیه لرینی کسر ایچون پاییلان بردسیسه ایدیکی بناء علیه روسلاشدرمه ک مقدمه سی اولدینی بتون عنعناییه اسلامارک نظرنده تجسم ایدیور . اگر بو قرارده کی اصل مقصدی اسلامار چالمازلردیه رکدن بو جنایتاره ارتکاب ایدلمش ایسه پک بیوک خطاده بولندقلرینی کندیلرینه اخطار ایدرز .

حمد اولسون اسلامار اولیه طولمه لری یوظمق

قانون وعین عدالت اوله رق یاییلوب چیقور . طشره ده کی مأمورلر ایسه بونی نعم التصادف دیهرک قارشو لیورلر . ویره بشی ضم ایدرک تطبیقنده ده هیج قصور ایتمورلر . نه آرایان وار ونه ده صوریان ! .

روس دوماسنک شو صوک اجتماعنده تعقیب ایتدیکی مسالک نتیجه اعتباریه او قدر وخیم . طوتدینی پولتیه قده او قدر عامیانه در که انسان بورالرینه آرزوق اعمال فکر ایدرسه بونلرک بوکون متمدن اپی ایلرلمش بر قومدن صاییلان روسلر طرفندن صادر اولدیغنه بر توری عقل ایردر میور . کوره رکدن دوشدکلری خطالارک مقداری او قدر چوظالبورکه انسان بورالرینی نظرندن کچر دیکه آراق روسلرک انقراضه یوز طومیه باشلا دیغنه حکم ویرجکی کلیور :

بوکون دومانک اوغراشدینی هب تحت تابیتمده بولان مانلرک مقدرات سیاسی و حیاتیه سیدر . اولیه بر مقدرات که بونکله اوغراشوق و اوینامق ملت حاکمیه تهلمکلی و غایتده مشکوک بر نتیجه دن باشقه هیج رشی تولید ایده مز . علی الخصوص طمارلرده خون ملیتک اک قاینادینی شو صوک زمانلرده . . . بناء علیه روس ناسیونالسیتلرینک هر کون ظالمانه بر قانون چبقاروب حقوق ملتی پایمال ایدرک مقدار اتمز ایله اوینامه لری روسلره تهلمکلی استقبالدن باشقه برشی حاضرله میور . فقط عجباً بوروس ناسیونالسیتلری بو حقیقتی نه وقت آکلایه بیله جکلر ؟ ایشته بزم ک زیاده مراق ایتدیکمز یری ده بوراسیدر .

بویان اولدقلری عمان ، ایچندن چیقلماسی پکده قولای اولیه جق وهم وخیال اولدیغنی نظرا اعتباره آلورسوق دها بو وادیده اپی دولاشه جقلرینی ده شمیدین سویله بیلیرز .

بوکون بونلر ، خیالخانه لرنده بیویان خولیلرینی هب دورینک ترس طرفیه کور بورلر و خط حرکتلرینی ده اوکا کوره تمین ایدیورلر . بوکون دوماده اکثریتی تشکیل ایدن روس ناسیونالسیتلرینک ناصیه سنه باقه جق اولورسوق شوامیدلری او قوروز :

تفہم کنیز بومباسز قوزو کی ساکن برملٹک اغبر ایدرز .
فقط بونک علہوی دہا خارجه چیقما یوب آنجق
دروندہ یانان آنش اولدیغنی خاطر دن چبقار ماملیدرز .
آرتق بوسفر بو آتشیك درونده قاله جغنه پکده
امیتمز یوقدر . مع مافیه کینه صبر و تحمل ایتمیزی
اویله بویله یه سبیت ویرمه ملرینی شدتله آرزو ایدرز .
چونکه : بوکون میدانہ چیقوب کورنتو یامقدن ایسه
قلباکاهه صاپولانان بوخنجرک آجیسنی چیکرک ساکن
بر صورتده استقباله ... اوت نه اوله جغنی روسلرده
مجهول اولان آتی یه حاضر لئق دها کار لیدرز .

دها شوراسنی ده عرض ایدیم که بویله مفرط ،
عجمی ناسیونالیستلر طرفندن علناً اجرا اولنان تحقیرات
هر حالده افراد ملتک کوزینی درت آچه جغنه . آرتق
اطرافلرنده نه کی مفترس جانوارلر طولاشدیغنی قطعاً
فرقه وار جغنه صورت قطعیه ده امینز .

اجدادمز : « کورنمهدن کلن قضادان کورنهرک
کلن قضا بیک قات خیر لیدرز . » دیمشدر . ایشته
بابالرمزك شو بویوك سوزلرینی اعتقاد تامله قبول ایدرک
کال حریتنه دیبه جکم ، که استقبال بزمدرة اسلاملر کدر .
یالکمز تحمل ، ثبات ، سعی و غیرت استر . شمیدیلک
بزم بیله جکمز شی آنجق بونلر اولمیلیدرز .

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

ماوراء اورال

تعارف مسلمینک یکانه امیددی ویکانه آمالی ملت
اسلامیه یه احوال سیاسیہ ، اجتماعیہ و اقتصادیہ لرندن
بحث ایدرک کندیلرینه عالم مدنیتمده اولان قیمت ذاتیہ لرینی
کوستریمک و بوسایه ده استقباله یک وجود اوله رق
حاضر لامقدر . ایشته تعارف مسلمینک یکانه آمالی بودر .
امید نامنه برشی وارسه کینه بودر .

فقط شوراسنی آچیقجه عرض ایدیمکه صایدیغ
بواحوالک - سیاسیہ ، اجتماعیہ ، اقتصادیہ - هانکی
برندن طوتوب بحث ایتمک ایجاب ایدرسه دنیا ده ذلت

سویه سنی چوقدن کچمشلردرز . بونکه افتحار ایدرز .
بنیاء علیه دومانک بویکی حقوقش کینه قرارلری
اسلاملرک قبلرینده ابدیاً سیننمیه جک برلکه بر اقیور .
اگر « غاسودارستونینی ساویت » اعیان ده بونی محضا
اسلامیه اولان برعداوت سابقه سیله اوتیه بریسنه هیچ
باقهدن تصدیق ایدیررسه و بو صورتله ایش تطبیق
درجه سنه کلورسه قورقارزکه شمیدین اورتله بعض
منابستلر کلر چیقماسون . چونکه حسنیات دینه
وملیه یه طوقیور . بویله بر طماره باصلدیغنی وقت
اسلاملرک تحملی دوکنه چکی بوکونه قدر بر کره دکل
بیک کره تجریه اولمشدر .

دوباده بو جنایتلر ارتکاب ایدیلرکن اسلام
مبعوثلری نتیجه نک وخیم اوله جغنی آکلاتمقدمه قصور
ایتمیلر . ایکنجیسنه یعنی اسلاملر بازار کونی تعالیله
مجبور طوتولمیه قرار ویرلدیکی وقت حتی مجلسی ترک
ایتمیلر . چبقارکن اوقا مبعوث محترمی علی اصغر
بک صرتلائف شو تبلیغاده بولندی :

« اسلاملرک بازار برینه جمع روس بایراملری برینه ایدلرینی ، بایرام
واستراحت ایتملری خصوصنده مسلمان فرقه سنک محق تکلیفی
رد ایتمکله دومانک اکثریتی اسلاملرک دینی وملی حقوقلرینی
نقض و تنقیص ایلدی . بنیاء علیه اسلاملرک دینلری حقنده
روا کوریلن بوکی تجاوزات . جبر وظلمه قارشو مسلمان
مبعوثلری مجلسی ترک ایدیلورلر . »

روس ناسیونالیسلری بوکاده بلکه اهمیت ویرمیه .
بیلیرلر . چونکه اعضادن ۱۰ دانه سنک مجلسی ترک
ایتمیه بی بک اوقدر مهم برشی دکلر . فقط بو اون
دانه مبعوثک مجلسی ترک ایتملری آنجق ربع ملکیتی
تشکیل ایدن افرادک حقوقه تجاوز اولندیغنی ایچون
اولدیغنی بو ترک ایتمک مسئله سنک بو ربع مملکتیه
آیروجه تاثیر اجرا ایده چکی دوشنیله جک اولورسه
پکده اهمیتسز برشی اولمادیغنی ده تسلیم ایدیلر . اگر
اجرا ایده چکی بو تاثیر اوتوز آتی میلیونلق ترکله نک
اغبرارینی موجب اوله جغنی قید ایده جک اولورسه ق مسئله
بتون بتونه اهمیت کسب ایدر . طبیعی بو اغبرارده
اهمیت ویرمک ایسته مزلر چونکه ضعیف ، طوپسز

ایشتمہ بن دہ بوسر لو حہدہ کی وظیفہ مہ بیک درلو
تاسملرلہ دنیانک ائک زنیکن بر محلمدہ ساکن حضرت
آدمک ائک فقیرو اولادندن اولان باشقورط قارداشلر یمنک
احوال حاضرہ سنی آ کلایمہ یہ باشلا یہرق عثمانلی قاردا۔
شاریمزہ بیلدیکم قدر معلومات ویردکنصکرہ عقیندہ
بوکونکی حیاتلری قلبلرہ یأس وکدردن باشقہ برشی
ایراٹ ایڈہ میهن قیرغیزلردن بحث یدہ حکم .

*
*
*

اورنبورغ ، اوفاء ، پرم ولایتیری دیبہ یادایدیلان
واوزرندن اورال طاغلری چکن بوواسع یرلرہ ماوراء
اورال دنیایر کہ اسکیدن بری ملت اسلامیہ نک توطن ایتریکی
بر ممالکت اسلامیہ اولدینی تاریخ شناسلرک معلومیدر .
طوبراغناک منبتلمکی ؛ آلتندہ مکتوز آلتونک ،
کوشلرینک ، دمیرلرینک وسائر معدنارینک چوقلنی
طاشلرینک جواہرینک بوکونکی بورسہدہ کی اعتباری
فوق العادہدر .

الیوم ، آلتون و مجوہراتنک چوقلنی حسنیلہ
دنیانک اورال کی باشقہ بریری یوقدر دیرسہک ، تام
طوغری برسوز سویلہ مش اولوروز . بوکون اورویاہ
کیدیلورسہ « اورالده فقیر آدم وارمی ؟ » دیبہ
صوریورلر . بورا سکنہ سنک فقیر وسفیل اولمہ سنہ
هیچ بردرلو عقاللری ایرمیور . چونکہ طوبراغنی
دنیانک ائک برنجی طوبراغنی اولدینی کی ایچروسندہ کی
یتماز توکنمز . معدنلری دہ آز برأمک صرفلہ اللہ
ایدیلہ جک بر حالدهدر . بویلہ بر خزینہ نک ایچروسناہ
بر قومک فقیر وسفیل اولمہ سنہ البتہ عقل ایرمز .

فقط بورالرینک اصل صاحبی اولان بزم باشقورط
قوشا آغاریمزک بوکونکی حال مرحمت آوری ، کویلرینک
قصبہ لرینک خارچندن کوزوکن منظرہ پڑمردہ کیسی
بو حقیقتلری بولنظر یلری عادتہ فانون طبیعتہ عادت اللہہ
عاصی اولور جسہ سنہ آلت اوست ایدیور . انسانی ،
عقاللرہ خیاللرہ کلز ، خزابہ زارلغک قارشوسندہ
بولندیر یور .

مابعدی وار

۱ . ت .

ومسکنت نامنہ نہوارسہ ہیسنی برر برر صایمش
اولہ جغز . ملت اسلامیہ دن ہرہانکی برینک صفحات
حیاتیہ سنی او قویہ جق اولورسہق انسانیتہ وحتی بشریتہ
ذل صاییلان برطاقم ایگریج حالک قارشوسندہ بولنہ جغز .
انسانہ بولنری « ایشتمہ اسلاملرک حالی بودر . » دیمکدن
آغر برشی تصور اولنہ مز . یاہو ! نہدر بو؟

دنیانک ائک مستعد رقومی ، عنوانلرک ائک مقدس
واک موجب اقتخارینی طاشیمش اولان اللہک بندہ لری
بوکون بیتمش چوریمش انساناقدن چیقمش بر حالہ
بولنیور . سقالت ایچروسندہ یوارلانونب کیدیور .

دنیانک ائک زنیکن واک معمور اولمہ سی اقتضا
ایدن یرلر بوکون غیر مرئی بر قوتک یدتخریسی آلتندہ
ازیلور . عالمک ائک خراب بر کوشہ سنہ چویرلمش .
اوزرینہ بقارساک ممالک اسلامیہ دن اولدینی آ کلایمہ یور .
بوکونہ قدر بولنر حقتندہ پک چوق قفالر یور ولدی .

محاکمہلر ، بیان مظالمہلر ، ترقی وتکاملہ طوغری
چیزیلان پیلانلر دنیالر قدر . بردہ محررلرک صرف
ایتدکلری شفقت آور چشید چشید جملہلرہ باقلی ..
اولور شی دکل . کیم بیایر زوالدیلر ! بولنری قریحہ
لرندن بولوب چیقارمیہ اوغراشورکن نلر چکمشلردر .
بولدقلری وقت دماغلرندہ کی امیدلر خولیلر نہ قدر
بیومشدر . بلکہ بوامیدلر ، بوخیالر او بومقدہ اولان
امت مرحومہ نک روحنہ قدر نفوذ ایدرک او بوشمش
وجودینی ، بولنظر یلریلہ حرکتہ کتورہ بیلہ جکینی
کسیدر مشدر .

فقط بوملتک روحی اولیلہ قوری باروتلرلہ آتشلہ ۔
جک بر حالہ میدر ؟ قولتوقلادیفک کی همان استقبالہ
رفاہ وسعادتہ طوغری قوشہ جق برسویدہ میدر ؟

بوکا ویریلہ جک جوابدم باشقہ وقتدہ اولدینی
کی بالطبع « مع التأسف » لہ باشلار ، انسانہ یأس
وکدرویرہ جک « خایر » لہ تمام اولور . ذاتاہر ایشمز
بویلہدر . برایشہ باشلارکن تأسفلہ بیک درلو تردد ،
خوف واندیشہلرلہ باشلارلز . آیانی دہ یأس وکدرلہ
اوجلانور : تمام اولور .

جاوادن مکتوب :

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله جميعين .

الى جناب استاذ الكل حضرت مولانا عبدالرشيد صاحب، السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

بوكون صباح دن قالمش نمازى فلان قیلدقن صوكره قلمده برانشراح برمسرت معنوی حس ایتمکده ، ورفیقه میده سزك ایله ، بینمزده جریان ایدن محاوراتی تکرار ایتمکده ایدم . دیرکن پوسته جی کاندی ، برینجه مکتوب ایله بررساله ویرنجیه مکتوبلری بر اقدم رساله فی الهیه آلدیم « تعارف مسلمان » درسماددن قابنده یازلمش مندرجاند سزك اسم مبارک کنز کوزیمه دوشدی ، صوک درجهده شاد اولدم . هرشینى ترك ایتمده ، رساله فی باشند آخرینه قدر او قودم . اوزمده او قدر برشادلق وار ایدی ، هیچ قلم ایله یازمقله توکنمز ، تعریفی ممکن دکل بر حال کلدی . بن یازیجی دکل سزده ، بیسورسز ، فقط اول مقام خلافت کبرادن کلمش پوسته ، بنکا دخی قلم توتمغه یازی یازمغهده جسارت ویردی . زیرا بزم جزیره مزه برنجی دفعه اولمق اوزره مقام خلافتدن کلمش پوسته ایدی .

اوزوم « تعارف مسلمان » ی برکره او قودقن صوكره دوست لرمدن قومشولرمدن اون آدمی چاغردم ، آنلره دخی او قودم بعمده « ملایو » لساننه ترجمه ایتمدم . بونک اوزرینه همه مزه برشادمانی بر سرور کلدی . کانه بوکون بزه مقام خلافتدن برامداد کلمش کبی اولدق . بونک اوزرینه محله یهده خبر ویردک ، بعدالعشاء بوتون محله جماعتی حاضر اولدی . بن مقام خلافتدن یویله بررساله کلدیکنی سویلهدم ، مضمونلرینی هم خلاصه ایدهرک ترجمه ایلدم .

مسجدده بولان الی آلتیش قدر بچاره مسلمانلر آغایله رق « تعارف مسلمان » رساله سنی اویدیلر .

حقی کشیلرک کوزلرندن آقش یاش ایله ، رساله نك قابیری مبولو ایدی . کوروکز مسلمانلرک خلوص قلبدن اولان محبت لرینی . حق اکثری بنی دخی احترام ایدهرک اللرمی اویمکده ایدیله . بنده آرتق متأثر اولدم ، اوزومه مالک دکل ایدم . کوب آدملر خلیفه سلامت خلیفه سلامت الحمد لله الحمد لله سوزلرینی تکرار ایدر ، بری آخره تبریک ایدرلردی ، مسجد شریفدن چیقدیغمز وقت یاریم ساعت بر بریزدن آیریله میوب توردق . برینجه کشیلر دیدیلر : صباح نمازنده تکرار برابر کتور .

بن بوکون دکانه دخی آچامد ، بوتون کون وقم بر بیرام کبی کیچدی ، تکرار تکرار او قودم . خلیفه یورتندن کلمش کتاب بزکه بیوک برحیات امیدی ویردی . بنم یازی لر یک یراغمز ، فقط سز توزوک قیاب او قورسز ، کامل خلوص ایله یازمان . بزه بورنیو ، (سامباس) جزیره لرینه اول مبارک مقامدن ابتدا کلمش کتاب « تعارف مسلمان » بولور . معلوم کز بزم بو جزیره لرده توروک هیچ یوق ، تورک لسانی بیلوچی ده یوق ، بنده اسلامبول تورکیسی بیلمایمن ، کوب سوزلر آکلاشلمدی . جزیرهده اولان بعض مکه عربلری وار ، آنلرده کوستردم . آنلرده بنم قدرده اکلاهی بیلمز لرمش ، همه حال چوق شاد اولدق ، خلیفه یورتندن کلمش خبرلر وار . ایرته سی کونی صباحدن دکانه چیقدم ، هپ سامباس اهالیسی خبر آلمشله ، برر ایکیشر کلوب زیارت اییدیله ، همه کوزلرینه سیردلر . بنده الیعی اوپلر . غریب حال لر اولدی . شیمدی بن قلمله اول دو یغولریمی کامل یازمق ایچون اقتدارم یوقدر . مع ذلك یازما مقده المدن کلمز . بورا مسلمانلری سزک التفاتکنزه چوق محتاجدر ، همه افسوس ایدرلر بوراده پای تخت علماسندن کیسه بولماسون . روز جزاده بو جزیره لرده ساکن یکریمی ملیون مسلمان مقام خلافت علماسینه قارشى بردعوا آچسولر ، بزلی بنی وایه برقدکنز ، اوطل الهی دن بزلی محروم ایلدکنز دیسه لر . بز بوظلم استبداد و قهر کفارده ، غدور و مظلوم

« داخله نظارتی ۱۵ مارت تأریخیلی ۲۴۶۴ نومردلی بیاننامه سیله محکمه شرعیه شویولده تبلیغاته بولنیور : داخله نظارتک آله ایتدیکی معلومات صحیحیه نظر ا ترکیه شیخ الاسلامی عموم اسلاملی دونمای عثمانی اعانه سنه دعوت ایدرک بر فتوانامه طاغتمش ، بوقتوانامه روسیه اسلاملینه ده کوندرمش ایتمش . مسموعاتمزه نظر فتوانامه جامعلرده او قونه جق ایتمش .

بویله بر اعانه طوبلامیه مساعده ایتمک هیچ ممکن اوله میه جغندن داخله نظارتی بوقتوانامه جامعلرده او قوتدرماق ایچون لندن کلنه ی پی بی محکمه شرعیه اداره سنه تکلیف ایدیور . »

تعارف مسلمین

روس - ژاپون محاربه سی اثناسنده ما کیدونیادن طوبلانیلان میلیونره قارشی حکومت عثمانیه بویله بر مامله ده بولنسه ایدی عجباً ! روس مطبوعاتی و علی - الخصوص نوویه ورمیه رفیقمز نه دیردی ؟ هیچ شهسز یووارلادینی بومبارلی اسلامینک ، ترکلکک باشی اوچنده باطلاردی .

(حاشا) اسلاملرک وحشتدن ، ترکلرک باربار - لغندن تعاون و تناصر کی مقتضای مدنیت اولان شیردن قمارلی دهسا آکلامیه جق بر حالده اولمدیغنه دأرسویلمدکلی سوزی بر اقا نزلردی . اعانه بر امر و جدائی اولوب بوکا کیمسه نیک مداخله ائیمه حتی اولمدیغنی نه چشید الفاظلره آکلاتورلردی .

ایشنه بوکون مدنیتده فرسخ فرسخ ایلمی یه کیدن روس داخله نظارتی بویله بر بومبایه معروض بولایور . دها اورطه لقه ده فول بوق یمورطه یوقکن هر احتمالدن احتراز دستورینه رعایتاً قریحه سنندن بر فتوانامه بولوب چقارارق : امان ! شو اسلاملرک قاینامیه باشلادی . مقام خلافتک دونماسنه اعانه فلان کی بر شی طوبلاما - سونلر دیسه استقباله طوبلانامه سی محتمل اولان دونما اعانه سی اولمش تمش کی کویستره رک رسمی صورتده امرنامه لر طاغیدیور . اسلاملرک قلیندن قویا جق

قالدق ، مستضعفین اولدق ، طاقتمز یوقدی . بزه بوجزیر لردن خارجه چیقماق قطعاً ممنوع اولدی . سز بوقدر علم و معرفت ایله بر نور اولدیغنکیز حالده بزه بر کره جک اولسون مرحمت نظر کننی صالمادکنز . دیرلر سه . سز نه دیه جک سز ؟ بوراده مسلمانلر قان آغلامده . عموم دنیا پادشاهلری سیکلرجه مسبونلرر ملیون لرجه پاره صرف ایدرک ، فقر امزک دینه و عرضنه قدر تجاوز ایتمکده لرلر .

بن بوسوزلری یوزلرجه آم آغزندن یازدم ، قلم بنمدر سوزلر باشمده توپلانمش کوز یاشلری ایله دکش آق صقاللی سوزلریریدر امیدوارز خلیفه جهان محمدخان حضرتلری نرم امدادمنه یتنه جکدر . ای استاذ محترم خلتمز سزی هیچ خاطرلرندن چقارمیورلر ، هر داتم سزک نصیحت کنزه مشتاق ، فقط سز مکدن بر مکتوب یازدکنز صوکره هیچ مکتوب یازمادکنز .

اد استاذ اونوتمایکنز بو غریب قردشلریکنزی وعده کنز هر ماه بر مکتوب یازمق ایدی .

دعا کوی خادمکنز سامباس جزیره سنده مقیم آلتی شهرلی

محمد بن محمد علی

۲ جماد اولی

تعارف مسلمین :

استاذ شهر عبدالرشید افندی جنابارینه جاواده کائن (سامباس) جزیره سنندن کلن شو مکتوب پک جزئی بر اصلاح ایله درج اولندی نهایت یوزده بش کله تصحیح اولمشدر .
ظن ایدرز قارئین کرام آکلابه بیله جکلردر .

شون اسلام

دو نمای عثمانی اعانه سی و عالم اسلام

اورنبورغ محکمه شرعیه سی طرفندن عموم اماملره شو اولده بر بیاننامه طاغلمش .

دومانک ۳ مایس قرارینک روسیہ
اسلام لاندہ کی تأثیری .

اوقافخا بریمزدن

بازار وسائر روس بایراملرنده اسلام تجارتینک
دکان قیامیہ وعملاہ سنک، ایشنی براقیہ مجبورطو تامہ سی
خصوصاً دومانک ۳ مایس قراری روسیہ
اسلام لاندہ غایت فبارحالده تأثیری ایتدی .

بوقرار ویرلدیکی وقت ہر نہ قدر سکناہ سی اسلام
اولان یرہ شمولی اولمیہ جنی ظن اولمشسہدہ شیمدی
بوقرارک ہیج براسئنا قبول ایدہ میہ جکی : استیپ و ماوراً
النہردہ اصلاخرستیان اولیان کویارہ قصبہ لہ بیلہ تطیق
اولنہ جنی آکلاہایور .

بوندن صوک درجہ متأثر اولان اورنبورغ اہالی
اسلامیہ سی اورنبورغ والیسنک مساعنہ سیلہ برمتیغ
یایدیلر . بعدالذا کرہ ، دوما ریاستہ ، رئیس وکلاہ
مراجعتہ قرار ویردیلر .

بونہ متعاقب بزم اوقاف اہالی اسلامیہ سی دہ اورنبورغ
اسلام لاندہ کی بایدینی کی برمتیغ یایمق استہ سہ لردہ
اوقا والیسی مساعنہ ایتہدی . حالبوکہ بو، چار
حضر تیرینک ۹۰۵ سنہ ۱۷ تشرین اول چیقارینی
فرمان عالی بہ بسبتون مخالف برحرکتدر .
اہالی دہ ہیجان فوق العادہ در . بیوک براختلالک
وقوعندن صوک درجہ قورقولیور .

***

روسیدہ اسلام - سرمایہ درانی

باکو تجارتان اسلامیہ سندن حاجی زین العابدین
ثاغیف و دہا برقاچ تجارتان اسلامیہ برشرکت تأسیس
ایدرک باکو ایلہ شماخی پینسہ برشمندوفر یایدرمق
وایشتمک امتیازینی حکومتدن طلب ایشملر . حکومت دہ
موافق شرائط تحتندہ طلبلرینی قبول ایشملر .

تعارف مسلمانین

رزقنی آنجق مأموریتدن بکلیہن کنجیلریمزک
نظر دقتی جاب ایدرز . کورلیورک انسانی بسایہن
یالکیز مأموریت دکلدلر . انسان چالیشورسہ ہیچدن
میلیونلر کسب ایدر . قوجہ شمندوفر امتیازلرینی
آلور . برکت ، ماصہ باشندہ اویوشوب اوطور متدہ
دکل حرکتدہ ، تجارتدہ در .

دینلرینک مقضاسی اولان تعاون و تناصرہ انکل اولمق
استیور .

عجبا ! یوقارودہ دیدیکم بومبایی داخلہ نظارتہ
طوغری یورلایہ لم می ؟ یوقہ مدنی قومدن صادر
اولمی پک مستبعد اولان بو عیوبنی . روسیہ ، کنج
ترکیہ یی بیوک برصمیمتہ استقبال ایتدی ذاتاروسلرک
برنجی آمالی شرقدہ قوتی بر ترکیہ نک تأسیس ایتہسنی
کورمک در . دیہ یازیلی اوراق حوادث ایلہ سترمی
ایدہ لم ؟

مقام مشخیت علیادن بویلہ برشیدک صادر
اولدیغتہ ہیچ بردرلی اینانہ میورز . اگر صادر
اولمشسہ وظیفہ مقدسہ سی یایمش اولدیغندن کندیسنی
تبریک واسلامیت نامنہ بیان تشکر ایدرز .

عموم ملت اسلامیہ دہ آرتق کوزلرینی دورت
آچہلرینی توصیہ ایدرز . بوکون کندی حیاتلری
مقام خلافک ہم برآ و ہم دہ بجرأ غریبلیرہ میدان
اوقور درجہدہ کسب قوت ایتہسنہ وابستہ در .

بوکون دولت علیہ نک یونان بالفجیلرندن مغلوب
اولمہ سی مقام خلافت عظمانک محو و منقرض اولمہ سی
دیمکدر . بو مقام مقدسک انقراضی ایسہ عموم اسلام لاندہ
ہلاکی دیمکدر . بورالرینی ایمانی قدر از بردن بیلمک
ہر براسلامہ فرضدر .

ایشتہ بونکچون روسیہ لی اسلام میلیونلرینک
وسائر تجارتان معتبرہ لرینک بو خصوصدہ نظر دقتلر
ینی جاب ایدرز .

الواح عبرت .

روسیدہ حریت مطبوعات

استرخادہ منتشرہ ایدل رفیق مزدن .

استانبولدہ منتشر « تعارف مسلمانین » مجلہ سنک
۴ نجی نسخہ سی ادارہ مزہ کلدی . مندرجاتنک
اہمیتلی شیلر ایدیکنی یالکیز فہرستدن آکلادق .
چونکہ بزہ گلش نسخہ سندہ ، فہرستندہ کوسترلمش
اون ایکی مقالہ دن یالکیز اوچ دانہ سی بولنوب باشقلری
اودینسا سانسوریتہ ضرور اولدیغندن قوپاریلیمشدر .

صاحبزری : احمد نجات الدین
و یعقوب کمال

آبونه بدلی

۵۰۰۰ ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش :

روسیه ایچون سنه لکی
۴ آتی آیلغی ۲ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تغلامسلیک

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا . . .

مدیرتی مسؤلوی

عنان چودی

محل اداره :

استانبول : بایزید

چادر جیلرده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام واسلامیته

عائد مقالات و آثار

مع الممنونیه درج

اوله جقدر .

نسخی ۴۰ پاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت هفته لوقه مجلده

تاریخ تاسسی ۳۲۸ مولد النبی

عدد : ۶ ۱۶ جمادی الاخر ۳۲۸ پنجشنبه ۱۰ حزیران ۳۲۶ جلد ۱

طلبه علوم و شاگردان

بزم بو عنوان ایله یازمقده اولدیغیمز مقاله لر ، عموم
طلبه علوم و شاگردانه عائد اولمقده برابر ، طالب حق
اولانلره دخی شامل اولمیلور . فقط بزم مقصدمز
عموم اهل اسلامک انتباهنه خدمت اولدیغندن ، اهل اسلام
مک امید کاهی اولان قابل خطاب برطائفه سی وار ایسه ،
اوده طلبه علومدر . زیرا من القديم آخلق ،
فقر و ضرورت کبی هر نوع زحمت و مشقت لره کوکس
کیرمش ، نه کبی فدائیلقر ممکن ایسه هپسینی التزام ایتمش ،
سنه لجه مدرسه کوشه لرنده کیمسه نك تحمل ایده . به چکی
مذلت لره تحمل ایتمش ، دها دوغریستی دیه چک اولورساق
بوتون موجودیتینی اسلامیت اوغرنده افشا ایده رک کمال
متانت لره ثبات ایتمش بر قوم وار ایسه آنجق بونلردر .
احتمالکه بعض کسان ایچون بنم بوسوزلرم بر مبالغه کبی
کلور ، فقط مدرسه حیاته بحق آشنا اولنلر ایچون بوقدر
دکل ، بلکه دوغریدن دوغری اسلامیت قربانلری دیمکه
قدرده میداننی واردر .

نظر ایده چک اولورساق او قبله لر داخلنده حسن رضاسیله
اون ، اونش سنه اقامتی اختیار ایتمک ده آز بر فدائی لق
دکل ، بن طلبه احوالی ملاحظه ایتدکجه « ذبیح هذا لامة »
دیه چکم کلبور . هله بوکا علاوه ایده رک نتیجه یی دخی
بر نظر اعتبار مزه آله جق اولورساق ، بتون بتون قربان
دکده ندر ؟ بو کون استانبول ایچنده بش بیسک طلبه
فرض ایده چک اولورساق ، بونلردن نهایت الی آدم (اگر
آرقاسی وار ایسه) بختیار اوله بیله چک ، متباقیبی هر تره لرده
قالورسه آدم سوپروندیسی دیمکه لایق بر حالده قاله جقدردر ،
صوکرده الی ماشاءه کوی و قریه لرده هم چوبان هم
خواجه بر حالده امرار اوقات ایده چک . بیچاره لرک نه حکومت
طرفندن ونه مات طرفندن ، نه حالاری ونه ده استقبالیاری
تحت تأمینه آلمانمش .

بویله ایکن یالکز وجدان لری آرزوسی اوله رقی دیانتینی
محافظه ایتمک امنیه سیله بوتون بماهو هو اورتالغه آتیش
اولدقلری کیمسه ده انکار ایده مز .
شبهه سزدرکه علمامزک دیانت لره ایتمش و ایتمکه اولدقلری
خدمت لری بر زمان کله چک تقدیس دخی اولنه جقدر ،
فقط بوقدر عجز بوقدرده ضرورت لری ایله یاپیش خدمت لره
بر طرفندن مات و دیگر طرفندن دستگیر اولسه ایدی ، ده

بیوک ودها نافع و انفع خدمت لر کورلمش اولوردی . شیمدی به قدر ایش و ایتمکده اولدقاری خدمتاری تقدیر ایله برابر، بزبوراده بر آز نواقصاریده تعداد ایتمک فکرنده بز بو گونه قدر علمامزک ، او زحمت او محنت لری کوزه آلهرق نه قدرده تقدیر ایدرسکده ، لکن بونارک معلومات حاضره لری ، بزم ضرورت و احتیاجزه کافی درجهده دکدر . هر نه قدر اسلامزک احتیاجنه نسبتاً بونار کافی ایدیسده زمانه مزک احتیاجنه نسبتاً چوق ناقصدر .

زیرا بو کون بزم علمامزک فنون جدیدیه دخی بر درجه آشنا اولمه لریده لازم اولدینی کی ، افکار عمومییه موافق معامله ایتمک ایچرنده بر چوق تجربهار ایله ذهن یورمه لریده لازمدر . اسکی دن شویله کیدردی بویله کاوروی ایله بوندن سوکره اکتفا ایدمیه جکزر .

زیرا زمانه مزک زی اجبار ایتدیکی بر چوق شیر واردرکه ، علمامز رهبر اولدقجه بز آنلری ایدمیز . ملتیز من القدیم علمایه مربوطدر . شریعت غراء مطهره مز بزم معاشمزی دخی متکفلهدر . معامله دنیویه مز دخی دین ایله قائمدر . دین مبین اسلامه اوتدنبیری خدمت ایدد جکدرده علمامزدر . بزده علما وظیفه سی کی بیوک ، علما وظیفه سی کی مقدس دها بر وظیفه یوقدر .

شیمدی زمانه مزک احتیاجی اولان بو صنایع غیر متناهیه هر ملت محتاج اولدینی کی بزده آنلره محتاج ، بوناردن هر قبتی لری اهم ایسه « الهم فالهم » قاعدسه رعایته ملتی تشویق ایتمک ، ترغیب ایتمک کیمک وظیفه سیدر؟ ملتیز کیمک سوزینه دها زیاده اعتبار ایدر؟ البته هیچ شهسز علمامزک سوزینه دها زیاده رعایت و اعتبار ایدرلر ، اشته بو وظیفه مقدسه « اماناً الله » اولان علمامزک وظیفه سیدر . دها شو صورتله علمامزک وظیفه سنی ملاحظه ایتدکجه تجسیم ایدر ، شو حالده استقباله بو وظیفه لر ایله موظف اوله جقاری مقرر اولان طلبه مز ، بو کوندن اعتباراً بونلری دها واسع صورتده فکر و ملاحظه ایدرک چالشمق لازم دکلی؟

بو کون عموم اهل اسلام دیه جک درجهده ، سوء اخلاق ایله مبتلا اولمشز : عطیالت ، کسالت ، افتراق ، انشقاق و سائره ، ملتی فلاکت و هلاکت اوچورومارینه

واضحلال یوللارینه دوغری یورلاین هر نه وار ایسه ، هپسی بزده وار ، هپسی بزده طبیعت اولمش بویله بر ظلمت جهالتدن استقباله بزلری تخلص ایدد جک کیملردر دیه که بیله لزوم کوریه مز . هب بو کون طلبه و شا کرد اولان افندیلردر جوانی کندی کندینه ویریلور ، هله مملکت مزک احوال اقتصادیه سنه کلنجه نلره احتیاجز وار دیه صورلورسه هپسندن هرشیدن مقدم آدنه احتیاجز واردیه جکزر دکلی؟ ایشته بو آدمیلریده آدم ایدد جکار کینه علمادر . علما ملته رهبر اولنجه ، ملت مزک خلقت و فطرتنده اولاستعداد همان میدانه چیقه ویره جکی کون کی آشکاردر .

شو صورتله کندیلرندن استقبال امت ایچون بیوک ایدلرده بولندیغمز طلبه و شا کردان احوالنه اعتبار ایتمه یه لم دهنه به اعتبار ایدلم ونه دن بحث ایدلم .

بو کون بویکی سلسله دن هر قغسی احوال پریشانه لری کوز اوکنه کتور جک اولورده ، بر سوال ایدد جک اولور ساق؛ برادرلر ملت قهرمانلری آرسلانلر ملت مزک استقبالی ایچون نه کی تدارک ایدد بولنیورسکزر؟ نلر یاباجق سکزر ونلر ، هر ایکسی لسان حال ایله بزده دیه جکاری : « بزدن هیچ برشی بکله میه کز » زیرا نه مدرسه لر مز لایقیله تنظیم اولمش ونه ده مکتبلر مز . نه مدرسه لر مزده بحق تقدیر اولنه بیله جک علوم دینه وار ، ونه ده مکتبلر مزده دولتمز و ملت مزک احتیاجنی بحق ادا ایدد بیله جک علوم دنیویه وار .

حالا بو گونه قدر مکتبلر مزده طلبه نی اقتناع ایدردرس پروغرامی اولدینی کی تدریسی بحق ایفا ایدد بیله جک معلملر مزده یوقدر . یا خود وار ایسه « اعطی کل ذی حق حقه » قاعدسینه حالا رعایت اولنه میور .

بن بونلری یالکزر برظن ایله یازد یورم بر شوق طلبه ایله بر چوق شا کردان ایله ملاقات ایتدم ، هر بریله تکرار مذاکره و تعاطی افکارده بولندم . حتی دست راست ایتدیکم حقیقت لر ایچنده عقله حیرت ویرم جک شیر وار برکله ترکیه بیلمیان آدمیلر فرانسوز لسان معلم لکی ایدرلر . مشده ، مکتبه یشمش غروش خاطره سی ایچون کلوب کیدرلر مش . دها نلر وار ، نلر ..

پیرہ وحشتی

بوکرہ مایس نہایتندہ « پیرہ » لیمانسدہ ، یونانیلرک رومایا واپورینہ هجوم ایدہرک یابدقوری وحشت ، عموم غزنتہ جیلر طرفندن یازیلدی ، ناصل اولدیغنی دہ ہرکس دکرار اوقودی . تمامیلہ آکلادی دیکلہدی ، شوسیدن اصل وقعہنک کیفیتندن بحث ایتمکہ لزوم کورمیورز . فقط بووقعیہ قارشئ آوروپالیلرک اوقدر اہمیت سز ، برنظرلا قیدی ایلہ کچرمہلری حقتندہ براییک سوزسویلمک فکرندهیز : « پیرہ » آوروپانک تمام مرکزندہ در ، دول معظمہ قونسوللری وار ، آتہ بیدہ اوقدر یقین کہ ہر ثانیہ دہ مخارہ ممکن تغرافدہ وار ، تلفون دہ وار ، شمندوفردہ ہم یاریم ساعتہ بری کیدر بری کلور . بویلہ بزموقعہ ، کوندز وسط نہاردہ لیمانہ کلش واپورہ ایکی اوچ بیک آدم هجوم ایدر ، واپورک سواریلرینہ وارانجہ یہقدر اورورلر ، تحقیر ایدرلر ، یغما غصب و غارات ایدرلر ، بونیدہ حکومتک معاونیلہ یابارلر ، واپور یولجیاری بینندہ بوقدر خاتونلر دہ تحقیر اولنور ، وآنلرکدہ حتموقنہ تجوز ایدرلر (تمام یکرمنجی عصرہ موافق وحشت اجرا اولنور) دول معظمہ دہ حالا عثمانیلر وحشی در ، حرستیانلرہ ظلم ایدیورلر ، مملکت لرینی عدالتلہ ادارہ ایدہ یورلر دیہرک ، کرید جزیرہ سینی ینہ شو یونانیلر عدالتنہ تودیع ایتمک فکرنده دوام ایدہرک ، آنلرک بویلہ آبی جہ سینہ پامش اولدقلری وحشت لرہ دہ انمض ایدیورلر .

خدا نہ کردہ شو پیرہ دہ اولدیغنی کبی برشی از میردہ یابیر و تہ اولہ ایدی ، عجبا یکرمنجی عصر مدنی نہ کبی کوزلہ باقاردی ؟ دول معظمہ بزہ قارشئ نہ کبی معاہلہ دہ بولنور . لردی ؟ دکل اولہ وحشت ، ایکی آدمک بورنی قاناسہ پایدی . قیامت لر قویار ، دونمالرسوق اولنور ، نعودباللہ نہ لردعوا ایتزلردی ، ہپ انسانیت مدنیت صداسی عیوقلرہ چیقاردی . پیرہ دہ کندی یاوریلرینک برادرسزلکی دیدیلر باقدیلرہ قطعاً برسوزسویلمہ مدیلر ، برنس لر برنس لر تحقیر اولنور دہ سکوتی دہا مناسب کور میورلر . شوراسی دہا غریبدرکہ ، عسکر ضابطی فورمہ سبیلہ اولدیغنی حالہ تحقیر اولنور دہ ،

ایشٹہ بو قصورلری طلبہ کورمیلدہ ، رأس کردہ اولانلرہ سویلمہ ملی ، خصوصاً مکاتب عالیہ طلبہ سی ، ہپ اصحاب فکر و اقتدار اولہ جت ، بولر ایچون ، بوکبی صریح مسامحہ لری کورمک ، کورلکی اختیار ایتمک دیکدر .

مکاتب عالیہ طلبہ سی ، مکتبک امور خصوصی مراقبہ ایتدکجہ چوجق کبی بوزولدکجہ ، اومکتبلر ہیچ بر وقت ملتک احتیاجنہ خدمت ایدہ منزلر .

نہنمک اولورکہ ، دارالفنون طلبہ سی بوکبی نقطہ . لریدہ فکر و ملاحظہ ایدہ مہمی ، بوندن دہا بیوک حق سزلق و عما تصور اولنہ بیلورمی ؟

بوکبی طلبہ یہ نصل مکاتب عالیہ طلبہ سی دینہ بیلور ، بن بولاری ایشٹدکجہ حیرتار ایچندہ قالیورم ، عادتاً اینانہ . جفم کلور .

سز بر طرفندن آوروپا آوروپا دیہ اوزولورسکز . آوروپا دارالفنون طلبہ سینہ ہیچ بر (دیرکتور) مدیر طلبہ صفتیلہ باقمز . بر طلبہ مدیر حضورینہ کلدیکی زمان - خصوصاً صوک سنہلر طلبہ سی ایسہ - مدیرلر او طلبہ یہ Collège برادر دیہ یاخود آرقدش دیہ خطاب ایدرلر .

آوروپا دارالفنون طلبہ سی معیشتنہ عائد مکمل ادبیات واردر ، نصل اولیور دہ بوکبی مہم نقطہ لردہ سز آورو . پانی تقلید ایدہ میورسکز . بوکون بلدہ مزدہ مسافر اولان بلکہ دہ سزک خاص مسافرکز اولان روس طلبہ سنہ باقکز - معلم و مدرسلری کندیلریلہ برابر ، بیوک پرو . فیورلر اولدقلری حالہ ہپ او طلبہ ایلہ برابر اوینیار کولہرک صرہ سی کلدیجہ موقعلرینی دخی محافظہ ایدرلر . پروفیسورلر طلبہنک بوتون روخنہ حلول ایدر جہ سینہ تربیہ سنہ چالیشیورلر ، یالکز رسمی تدریسات ایلہ اکتفا ایتزلر . آوروپا بو جہتدن چوچہ تقلید اولنورسہ استفادہ . سی دخی اولدیغنی کبی تنقید ایچوندہ میدان قلمز .

بن ملتک استقبالی سزک استقبالی کزدہ کوردیکم ایچون ہر شئی سزہ سویلمہ مک فکرنده اولدیغمن عنو کزہ مغرور آدہا پک چوق شیلر یازہ جفم .

عبدالرشید ابراہیم

نہی منکر یا لکڑ لسانہ منحصر اولیوب بوندن دھا انفع
ودھا افید قلمی دہ شامل اولہ جنی وارستہ اشتباہدر .

امر معروف ونہی منکر دہ کی حکمت الہیہ نی دوشنہ جک

اولورس بق مات اسلامیک بو قدر طاعتی بر حالہ اولدینی

یکر منجی عصر مزده قلم ایله پابلہ جق امر معروف ونہی

منکر دھا زیادہ مشروع اولمسی یک نظر دہ تین ایدر .

سلفارمز « القلم احدی اللسانین » بیورہ سبار ، بن

ایسہ « القلم افید واشمل وانفع اللسانین » دیہ جکم . زیر بر آدم

آنجق محیطندہ اولانارہ سویلیہ بیلیر . اما مطبوعاتہ قلملہ

ایسہ کوزل فکر لینی مرکز خلافتدہ اولدینی حالہ ناچین

الکالریہ قدر دیکلته بیلیر .

ایشته بونک ایچوندر کہ جناب حق حبیب اکرمنا ایلک

خطابندہ « اقرأ باسم ربك الذي خلق . خلق الانسان من

علق . اقرأ وربك الاكرم الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم

يعلم . » بیوریور . و بونکله علقدن خلق اولنیش انشاء

بشرہ ، قرأت و تعلیمک قلم ایله اولمسنی بیلیدر دیک کی

بیوک نعمتارہ ایصال ایده جکنی دہ اشعار ایدیور . و بو

اشعاریلہ قلمک فخر کائنات افندیزه انواع علوم و اصناف

معارفی نشر ایچون برو اسطه اوله جنفی تفہیم ایدیور .

بنا علیہ قلم بوندن بیک اوچیوز سنہ مقدم اسلامارہ

احسان و مشروع بیورلمش بر نعمت عظمدر . البتہ مطبوعاتک

عصر مزده جناب حقک الہام ربانیسی انضمام ایدرک ایجاد

ایدلمش بر قلم ایدیکنی ایضاحہ حاجت یوقدر .

ایشته کورلیور ، کہ بوکون یکر منجی عصر مدنیتندہ

اولدینمز حالہ دنیاک اک متمدن گوشہ لرندن صابیلان

مملکتارک اقوام متمدنہ سی حدود لرینہ سانسور ہیئت

مشنومسنی وضع ایدرک ایجابات مدنیتدن اولان سربستی

مطبوعاتہ دست ہلا کونانہ سی قویدقاری حالہ اسلامیت

بوندن بیک اوچیوز بو قدر سنہ مقدم بوقلمی مات اسلامیکہ

مشروع اتمش حتی قرآن کریمندہ قلمک صاحب دین احمدینک

نشریاتنہ واسطہ اوله جنفی بیلدر مشدر .

بونلرہب عاماً اسلامک چوقدن بیلدیکی ، مارالد کر

اقوام کندیلاری بوقدر ذالتار یابدقاری حالہ اسلامیت

مانع تر قیدر یایغرسنی صدقاری وقت اسلامیتک نہ کی فضائی

ضابطان سکوت ایدیور . یابر فرانسوز پارانتکلز ضابطی
بو تحقیرہ دوچار اوله ایدی ، دنیا ضابطانی کافہ سی قیام
ایتماز میدی ؟

بوکی وحشتی متعاقب آراسی بر ہفتہ کچمیور ، کینہ

عینی یونانیارک ، مأموریت رسمیدہ بولنن ادبسر

یوریلاری زم کندی خانہ مز داخلندہ بزہ قارشی قورشون

صیقیردہ ، کینہ آنار حقلی بز حق سز کورلیر جہ سینہ

معاملہ اولنیور از میردہ یونان قونسولی ترجمانی مقام رسمی دہ

بولدینی صرہ دہ روولور انداحتنہ جسارت ایدیور دہ ،

بزم دوست لرمز ہمیشہ ہیچ نظریلہ باقورلر .

ایشته قارئین کرام آوروپا مدنیتی بو صورتلہ آکلایہ

رق تقدیر ایتملی ، یوقسہ کور کورنہ دوست لقریلہ افتخار

ایتمایلم . البتہ دوستلر مزک بزی سودکار نی انکار ایتمایہ

جکز ، فقط یونانیاری دھا زیادہ سودکار نی آنار دہ انکار

ایتمزلر . آنار ہر ایشی نہ ایچون یابدقاری نی بیلورلر ،

هیچ اولزسہ بزہ نہ یابدقاری نی بیلمیلز . خصوصاً بونلر

ہب انسانیت نامنہ یاییور ، ہب مدنیت ویکر منجی عصر

حلیاسیلہ تجویز اولنیور .

بن بورادہ آرتق دھا بر شی سویلہ مکہ حاجت

کورہ یورم ، دول معظمہ کندیلرینہ قارشی بویلہ بر

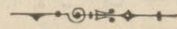
شیلر یاپلسہ ایدی رضیہ چورباسیلہ دہ قناعت ایتمزلدی .

اللہ بزی بوکی فتنہ لر دن محافظہ ایتمک ایچون بزم

کوزلر منی آچسون . بز لہ انصاف و اقتدار احسان

ایاسون .

ع . ۱۰

اسلامیتدہ حریت کلام و سربستی مطبوعاتک

مشروعیتی

— ۳ —

یوقاریدہ ایراد ایتدیکم آیات جلیلہ دن امر معروف

نہی منکر تعاون و تناصرك دین مبین اسلامدہ کی مشرو

عیتی صورت قطعیدہ آکلشلدی ظن ایدرم .

فقط شوراسنی عرض ایتمک استہرکہ بو امر معروف

جامع اولدیغنی کوز اوکنه قویه بیله جکری حقیقتار دندی .
 فقط نه چاره که دور سابق مشئوم ، اسلامیتک حقیله آکلا -
 شلماسی سایه سنده اسلامارده انباه ایدر لر ترقی ایدر لر .
 قورقوسیله حقائق اسلامیهی اولدیغنی کبی سویلیه مانع
 اولوردی . شمدی ایسه له الحمد مقتضای دینمز اولان مشرو -
 طیتک تطبیق اولماسیله دیناً مشروع اولان سربستی
 مطبوعاتک دائره سی لزومی قدر توسیع اولندی .
 اسلاماره بویله بر نعمتلی اعاده اولنور اولماز ،
 بتون اهالی اسلام بیننده تعاطی و تداول افکار ، تنبیه
 غافلان و ایقظ ساده دلانه مدار اولمق مقصد عالیسیله فضلا
 وعقلادن متشکل بر هیئت محترمه طرفندن «صراط مستقیم»
 مجله معتبره سی نشر اولنورق لسان ترکیه آشنا اقوام
 اسلامیه دن تشنه زال معارف اولانلاری سیراب ایدرک دلخون
 آلوده لرینه مرهم شافی اولمش ایدی .
 شمدی ایسه بوجله مبعله دن آیریلهرق و آنک قنادی مثابه -
 سنده وایتدیکی خدمات ووظائفک اکاهم والزم و بلکه ده
 اک بیوکنی ایفا ایتمک مقصد علویسیله «تعارف مسلمین»
 نام نامیسی التنده بر مجله مبعله نك انتشاره باشلادیغنی بوکون
 پوسته ایله وارد اولان برنجی نسخه سنندن آکلادم .
 مندرجاتک مطالعسیله محظوظ، موضوع و مقصد عالیسنه
 واقف اولقله ممنون و مسرور اولدوم .

بوکونه قدر روسیه ده اسلام مطبوعاتندن بعضاری
 بر تربیه سقیمه نك نتیجه سی اولهرق خلاف شرع شریف
 بر طریق غیر مستقیم تعقیب ایتمکله افکار عمومییه فنا
 بر تاثیر اجرا ایتمکله کبی دیگر بر لری ده شریعت غرایه
 اصلا مخالفتی ؛ طریق مسلمینه ذره قدر مغایرتی اولمیان
 امور نافعاً لازمه یی محضاً جهل و تعصب لری نك سو قیله مخالف
 شرع شریف کوسترک اسلاملرک ترقیلرینه خیلی مانع
 اولورلردی .

کافل سعادت اولان مطبوعاتک بویله خود بینانه حسیاتلاره
 تر جان اولمه سنندن متضرر اولان ایسه آنجق ملتدی، چونکه
 بو ایکی افراط و تفریط حسیاتک یکدیگرینه مصادمه سنندن
 شریعتک شدتله نهی ایتمدیکی تفرقه بایه سی تولد ایدرک
 جریده نشرندن اساس مقصد اولانلر عقیم قالیوردی .

امید ایدررکه دارالخلافته نشره باشلایان «تعارف
 مسلمین» مجله مبعله مز بویله خطیئاتلاری تعمیره غیرت
 ایدر .

اخص آمالم مات اسلامیه یه خدمت اولدیغندن کمال افتخارله
 بو مجله محترمه نك هیئت تحریرسنه دخولی آرزو ایدیورم .
 اوج یوز آلتمش میلیون مات اسلامیه نك توجه کاهی اولان ارض
 مقدسک احوال حاضره سنه دائر یازمانی اوزر مه درعه ده
 ایدیورم .

مجله محترمه نك عامه مسلمین بیننده رواج بولمسنی

صراط مستقیمک خدمت ووظائفک اکاهم واک
 بیوکنی ایفا مقصد علویسیله دیورم . چونکه ظن عاجزانه
 نظراً صراط مستقیمک اک بیوک واک مقدس وظیفه سی
 مقام خلافت و مرکز امامتدن ظاهر آ منقطع اولمش اولان
 ایسکی آرسلان یاورولری ... فقط نواب دهر وحوادث
 ایامک اوزر لرینه تناوب و تعاقب شامتیه انوار علوم و معارف -
 فاری سونمش ؛ قابلیت و استعدادلری اولمش ؛ افکارلری
 انجماد ایتمش ؛ قوه مفکره لری خرافات ایله طولمش ؛
 علمالری ایسه علوم و معارفجه قرانلق و صووق برکیجه ده
 اصنق امنیه فاسده سیله صچان اودی اطرافته طویارلنان
 شغاللر مثابه سنده قالمش اقوام تورانیه و باخصوص ماورأ
 النهر ، خوارزم و ترکستان ، سیریا ، قازان اقوام نجیبه سی
 نوم غفلتدن ایقظ ایتمک ، افکارلرینی آچقله مقام خلافته

ہمشیرہ لریکیز اوزرنده پک شدید تاثيرات حاره حاصل
ایتدیکنه امین اولکیز افندم .

« جدآ متأثر اولانردن بری ده عاجزه کزم »

ذاتاً اصل نسامز اولان اقوام تورکیه ایله طائیفه مق
مسئله سی پک چوقدن فکرمی اشغال ایدیوردی ! بوکا
دائر — مع التأسف تعطیل نشریات ایدن انقلاب غزته سنک
۱۵ نجی نسخه سنده اوزونجه بو مقاله واردرد . او
مقاله مده بیان ایتدیکم اوزره ، اقوام تورکیه دن عثمانلی قرده .
شارینه اظهار ایدیان محبت و تمایل ملیه لرینک درجه علو .
یتتی — عثمانیاعک کندی مملکتنده نشر و تطبیقنه مدار
اولق اوزره ایکی قیز جغزینی تا سبریانک (سیمی پالاتنسیق
ولایتک زای سان) قصبه سندن بیک هشا ق ایله سورکلک یوب
کتیرن امام آخوند احمد زکی افندی حضرتاریله وقوع
بولان ملاقاتمزدن سوکره ده ائی تقدیر ایده بیامشدم !

سائر غزته لر مزدن ده ساعد و متین بر مسالکده
دوام ایده جکی امیدینی ورن (انقلاب) جریده سنک
عالم مشروطیتمزدن افولی . . بر چوق اسباب سیاسیہ ناک
ایجاب ایتدیردیکی سکون افکار طولانیسیله نسوان اسلامک
ینه بر اسان عطالته بورومہ سی . . پک اوزاقلرده بولنسان
تورک ہمشیرہ لر مزله نع تعارفدن بزى بالمجبوریہ محروم
براقیوردی . حالبوکه حجازہ کیدن محترم پدر وزوجاریکیز
باخصوص استانبولده تحصیل ایدن ذکی برادرلریکیز واسطه
سیله عثمانلی ہمشیرہ لر یکیزک ہر ایش و حالرینی ترصد ایتدیکنز
بزہ پک اعلا اکلایورکہ حمیت ملیہ سرلرده فضیله
اولہرق غلیانده در . . تواضع ایدرک نہ پامقلہ ، نہ اوکر نمکلہ ،
نہ یہ تشبث ایتکلہ براسلام تورک قادینک نصل اوانسنی
بزدن صوریورسکنز ! ہیہات ہمشیرہ م . . بوبابده سزہ
جواب ویرہ جک عثمانلی قادینارینک اعدادینی پک محدود
کورہ جکسکنز ! ! واقعا بزده مکتبلر جوقدر ، قیزلرمزک
قسم اعظمی او قویوب یازمقده بیلیور فقط بویلیکی — پک
اوزاقلرده کی ہمشیرہ لر مزک تکملاتنه کان کلہ جک بر مرتبہ
عرفانہ ہنوز بزى اصعاد ایتہہ شدرد !

اسبابی ایضاح ایدیم :

کندی مکتبلر مز پک ناقص و غیر منتظم بر حالده اولوب

تمنی و ہیئت تحریر یہ سنی تہنیه و تبریک ایتکلہ ختم کلام
ایدرم . و االہادی الی سبیل الرشاد .

محمد مراد رمزی

« مکہ مکرمہ »

تعارف مسلمان

تعارف مسلمانک مقصد یکانہ سی اولجہ نہ عرض اولندیغی
اوزره ملت معظمہ اسلامیہ یکیکیکریہ یقیندن طائیدر ارق
بینرندہ کی حس اخوتی تزید ایتک اولدیغی کی برده حقائق
اسلامیہ اربابی طرفندن انظار عامیہ وضع ایتکلہ اسلامیتک
علوینی بالفعل اثبات ایتکدر . بویله بر مقصد تعقیب ایدن
بر مجاہدک فضل و کالی نہ مقیاسده اولدیغی شو . مقالہ
فاضلانہ سی مناسبتیلہ آکلادیغمز الشیخ محمد مراد رمزی
افندی حضرتاری کی فاضلہ اولان احتیاجی البتہ میدانده در .
بناءً علیہ ، تعارف مسلمان مومی ایله افندی حضرتاری
کی افلاک محاکمہ فاضلانہ سندن کچن حقائق اسلامیہ ،
ارض مقدسہ مژ حتمندہ کی مطالعہ فاضلانہ لرینی صحیفہ لرینہ
کچر مکله کسب افتخار ایبار .

سبریالی قیز قرداشمز عائشہ

خام افندیہ

حجرہ اشتغالده اوست اوستہ بیغامش یازیلر مک
کوزلرہ ویردیکی یورغو ناقدن دکلمک ایتدیکم بر زمانده
(تعارف مسلمان) نامندہ انتشارد باشلایان ہفتہ لق بر جریدہ
کتیردیلر . « تعارف مسلمان » . . بوجملہ جک نظر دقیمی
جلبہ کافی ایدی !

اونک یپراقلرینی چویررکن انظارم بالخاصہ چیزلمش
بر مقالہ نہ توقف ایتدی ، ایشته ہمشیرہ م بو سزک یانیق
مقالہ کز ایدی :

سبریالک صغوق ہو اسندہ یوکسلہن برقادین ذکاسنک
تا استانبول اقایمک معتدل ، منور سماسنده
دالغاندیردیغی عکمی طیاردن ، تورکلکتی طانیان استانبولی

تاریخه عائده مسئلہ یہ کنجہ :

— برعائہ ده قرده شارك كثر تله موجودیتی بيله
آره لرنده مشائمه و منازعه توليدندن خالی قالمز ، توركار ،
تاتارلر ، حتی مغوللر بيله بر عرقك اخنایدنر . انسان -
قرده شاريله غوغا ایتسه بيله اولنری سومكدن واز كچه مز .
وقتمك طارلغنه هینی سركله شمديك بو قدر قونوشه
بيله حكم اكر سبریالی اسلام قادینلرینك ده فكر آ قلباً بزمله
برلشهرك ترقی و تمدن یولنده برارجه اجتهاد ایتلری
(عاجزه ای) مقصد ایدنمش سه كز - دائماً یازیکن ،
نه یایق لازم كلدیكنه دائر (وشم داخلنده) و صور مختلفه ده
بیان افكار ایتك خدمتندن چكمنیه چكمی وعد ایدر و مرقی
استانبول خانملری نامنه كایت قلبزله سزه تشكرات
وسلامزی تقدیم ایلرم حیتلی همشیره مز !

جودت پاشا مرحومك كوچك

كریه سی

امینه سمیه

تفرق و جمعیت اسلامیة

عصر لر دبری جریان ایدوب كن سبوم تفرق جمعیت
اسلامیه نك اعصاب تشریحنده احداث ایتدیکی قره لر مات
اسلامیه بی مدھش بر موقع دمارده بولندیر یور . جمعیت
ایسه ، اعصابه سارمش اولان بوعلل مخدریه قارشولاقید
قادینی ایچون مرضك وخامتی کیتدجه کسب شدت ایدینور .
وقت بوقت تهلكه سی تزايد ایتدجه مخوف بحر انلره دوچار
اولدینی کی حتی بعضیلر یز حیاتندن بيله قطع امید ایدینور .
مع مافیہ روحانیت حضرت پیغمبری یوله مدھش بحر انلرک
کسب سکونته سبب اوله جنی ارباب متبصر عندنده مسلمدر .
شوفی ده اونومیه لکه علت تفرقیه دوچار اولان حکومتك
یرنده بوکون یلار اسبور . حال بوکه بوحوال دلکیر باصره
امته هر وقت چارپدینی حالدہ حالاز بلایای تفرقنك دست
تخریب وقهرندن کنندیمزی وقایه نك چار دسنه باقیورز .
هیچ بیلمیوریزکه نهراض محلاک ماجراسنه سور وکنوب

پروغراملرینك تعقیبه ده — احتیاجات بشریه نك ندن
عبارت اولدینی بیلمه یمن و ملل متمدنه نك باعث ترقیاری
اولان اصول جدیده اوزره تربیه و تحصیلدن بی خبر . .
معاملر آئنده بوسبتون ولسزلق کسب ایدرک بنات و طندن
عوام قسمنك درست اوقویه میه جق بر حالده . . اوقورسه
معناسنی آکلایه میه جق بر صورت مؤسغه ده یتشمه سنی موجب
اولقده در! آمریقن و فرانسز مکتبلر نده یتشمه ن کبار قزلر مز
ایسه آلتورقه لقله قابل توفیق اولیان آفرانغه لنگ تاثیراته
مغلوباً مکتسبات علمیه لرندن سائر و طنداشاری ایچن موجب
استفاده ثمرات و یرمه مکده درلر !

عالم مطبوعانده کوریلن بر قاج مجاهده نك مساعی غیو -
راهه می تقدیر ایدلسکه برابر اولاره التحاق ایدنرک آزانی . .
نسوان اسلامه عائده ترقیاتك ده خلی زمانلر بکله نیلمه سی
لزومنی . . بزه آجی بر حتمیت اوله رق اوکرتیور !!
نسوان اسلام (یعنی جمله مز) تربیه اجتماعی اوی کرمندن
اول یالکیز تمنیات ایله قادیناغمزی مدافعه یه قابل دکل ووق
اوله میز والی نه یاه اوله میه چمزمده ! . .

سفاهتپرست (بزانس) بوسخر و معطر هوالی لطافتی
ایچنده نشوونما بولان تورک قادینلری - احتمال نسوان
غریبه نك - ادبیات و صنایع نفیسه کی مز ایاسنی ، ایجابات
مدنیادن اولان ظرافت و قیافتلرینی تمثله بیوک بر قابلیت
کوستره شاردر . لکن سزلری تأمین ایدرم همشیره لر مکه ؛
اصل تورکلکه مخصوص اولان صافیتی - بر هیچلکدن
عبارت دیه - تعیر ایتدیکی کز اوبراق محیط حیاتکزده ده
چوق بوله جتمسکز !

کندی کز طاووشانلق ! اسنادی ایله قادیناغه
قارشی حتمسزلق ایتیکز . . بر آز تحکمت رجاله سرفرو
ایتمکسزین دوشونه جک اولورسه کز . . بوتون قصورلرک
آرککلره عائده اولدینی سزده بز قدر آکلایه بیلمیورسکز !!
آه او تعصب و جهالت . . ایشته اوبلای جبارک رفع و دفعنه
رجالز نه وقت تشبث ایدرلرسه ، او زمان اونلردن ده ذکی
اولان قادینلر - آرزوکز وجهله آرسلان یورکلای اولاد
یتشدیره بیلمرلر ! وایشته او زمان ملت اسلامیه ده دول
معظمه عندنده لایق اولدینی اعتباری قزانه بیلمر .

نہ درجہ دہ ایسہ مسلمانانہ عطات مسکنتہ آودر جہدہ
احتمال دها فوقندہ در ، مسلمانانک عجا بو بطالنه سبب نہ
اولمش وشہہ یوقکہ جہالتدر ہانکی مدقق وارکہ بونک
جہالتدن تولیدینی اعتراف ایتمسون .

شوزماندہ ہندہ جزایردہ چیندہ مصردہ ودہا برطاقم
ممالک متمدنہ اسلامیہدہ اروپا مؤسسائی اولمق اوزرہ
برچوق تجارتخانہلر فاریقلر کوریرسکز . بونلر اروپا-
لیلرک صحنہ عالمدہ اوینادقلری رولرہ بر آلتدن باشقہ
برشی دکلدلر : انکلزلر ہندہ ؛ فرانسلر جزایرہ ناصل
حاکم اولدیلر ؟ تجارت مقصدیلہ بوممالک اسلامیک ہر طرفہ
صوقلمقلہ استیلا ایتمککہ دکلی ؟ بر دولتک اک بیوک قوتی
تجارت اولدینی آوروپالیلرک ہنوز زمان صباوتارندہ ایکن
فکرلرینہ یرلشیور ! آرتق بزده بوندنصرکہ کوزیمزی آچہم
ایجابات عصریہنی دوشونہم ! اجانجزہ بر نظر انتباہلہ
بقالمسدہ قانون ترقینک عصرمزدہ ابداع ایتمیک شراطی
الہ ایتمککہ چالیشہم . اگر بزده حال حاضرہ حکم سورن
مسکنک دوام ایده جک اولورسہ ہیچ بر آمال وافکاریمز
قوہدن فعلاہ چیقمامز .

بوکون بز آوروپالیلرک یاردم ومعاونتہ کنسیدمزدہ
بر احتیاج شدید حس ایدیوروز . بو احتیاجہ سببیت
ویرن شہہ یوقککہ کرودہ قلمامزدر . اختراعات اخیرہدن
برشی تأسیس ایتمک استہرساک ہرحالہمدیرینی آوروپان
جلبہ محبورز . چونکہ قوہ علمہمز او مؤسسات مدنیہنک
برطاقم غوامض ونکاتی ادراکہ کافی کلیمور . بونکچون
بز بوکونہ قدر کوچوک بر مؤسسہ ایچون آوروپالیلرک
یاردمہنہ مفتقر بولیمورز . بویلہ ہر شینہ مفتقر جاہل ونعمت
معارفدن محروم برملتہ اسباب ترقینی استحصال وبوترقیہ
انکل اولہ جق تفرقی ازالہ ایلیہ جک چارہلرینی تحری
ایتمک حیاتی اقتضاسندندر .

بوکون عالم اسلامک اوچوز میلیونہ بالغ اولمہندن
ایتمیکمز استفادہ فخر ومبایدن باشقہ برشی دکلدلر .
حالبوکہ بر توحید علی اوزرینہ تشید ایلمش بر عنصرک
چوقلمی ایلہ پک چوت اسباب ترقینک الہ ایلیہ جکی وارستہ
ریب واشتبہدر . حالبوکہ بز ، نہ قدر چوغا لورسہ ق

کیدورزدہ کنہ کنسیدمزی نقطہ اصلہمزدہ ثابت ظن ایدیوروز .
فرط عطاتلہ مشجون اولان باصرہلریمز رؤیت حقیقتہ مدار
اولہ جق قدر حائر قوت اولدیغندن بالطبع بزده اطرافمزی
مستولی اولان بوسیل تخریبی کوزہمہ یوریز . حالبوکہ علت
تفرقہنک روح ملت اوزرندہ براقدینی قوتلی ایزلری ہر
کسدن زیادہ بیلملی ایڈک . ملتک علل تفرقیہ معروض
اولمہسی انقراضہ بر مقدمہ دیمکدر . بر دفعہ شیرازہ امتی
تخظیم ایتمیکمی آرتق اولمات بقای موجودیت ومحافظہ سلطنت
ایدہمز . شیرازہ انتظامی خلل پذیر اولمش بر ملت البتہ
پنجہ انقراضدن وجود سیاستہسنی محافظہ ایدہماز . بونک
امثالی اعصار سالفہدہ بلکہ بیکلر جہ دفعہ وقوع بولمشدر ،
اک بیوک حکومتلر بومؤثرات ایلمہنک وجدانسوز تضیقائی
التندہ دوچار اضمحلال اولہرق صحنہ عالمدن سیلنوب سپرنوب
کیتمشلر . تاریخاری قاریشدیررسق نہلر کوریرز . ہر بر
حادثات ایلمہ تاریخ صحائفدہ مؤبدبرلکہ براقتشدر . تاریخ
بر آیینہ حیات مالدر .

ملت اسلامیہ شو عصرلرہ قدر ایفای وجود ایتمی
والابوجامعتمدہ واقوام اسلامیہدہ موجود اولان تفرق
ورخنہلر سببیلہ کرہ ارضک اوزرندہ موجود برہمسلمان
وجودینی کورمک محال ایدی . مع مافیہ شوراسنی ایلہ بلہ یلہ مکہ
شمدی بہ قدر محو وانقراضدن بزى وقایہ ایڈن قسماً رقابت
دولہ ایسہ قسماًدہ سلطنت ایلہ خلافتک عثمانلی حکمدارلرندہ
مزوج وبتون عالمک مقر محتشم خلافتہ متوجہ بولنسیدر .
بوکون نظر تأسف ایلہ کورونمکدہ درکہ اوچوز میلیون عالم
اسلامک یکدیگرلرینہ قارشو بر ارتباط واتحاد تاملری کور-
نیمور . بورابطہ سزلغک نتایج ایلمہسی اولہرق مسلمانلر
فقر ومسکنتہ راضی وقوللری باغلی قالمشار . مسلمانلرک
بو حال عطاتندن استفادہ ایڈن اجنبیلر واستبداد ادارہنی
فرصت غنیمہ بیلہرک اسلام مملکتلرندن امتیازلر عظیملر
استحصالیلہ مسلمانلری کندیلرینک استمداد ومعاونتہ
مجبور ایتمشلر . ممالک اسلامیہ تجارت خانہلر تأسیس
وقاریقلر ، شرکتلر تشکیل وبتون مسلمانلرک اک بیوک
قوہ تجاریہنی اللرندن آلمشلر . بناء علیہ بوکون آوروپالیلرک
طریق تجارتدہ ترقیاری وتزید ثروت بولندہ فہایتلری

شودور اخیرده وجوده کتیردیکنز انقلابدن بالاستفاده جمعیتار، شرکتر، غزتهلر، رساله لر نشر و تشکیل اولندی. عجیبا؟ هانکیسی مسلماننده بر افتتان و ثبات ایله چالیشه بیلدی؟ انقلابک دورۀ ابتدائیه سندن بری قاچ دانه جرائد ثبات کوستردی؟ جمعیتار داغایور غزتهلر قهانیور هر کسده بر اوصانج ! ! اولجه تکاسل و تسامحن شکایت ایدلورکن شمدی ده بر ثبات سزلقدر، امتداد ایدیور. اگر مسلمانلرده یو ثبات سزلق دوام ایده جک اولور ایسه بولندقلری موقعدن بر خطوه بیله آتی به آتیه جه قمارینه امین اولسونلر. حالبوکه علم، جهله تکامل، توقفه دائمًا غلبه چالار. مدنیت ایسه متصل تکامل و رقیاته طوغری یوکسلیور. هر کس احتیاجات آتیه سنی بو کوندن تدراکه چالشیور. قوت یومیه سنی بر کون مقدم احضاره غیرت ایدیور. چونکه انسانلر هر کون کندیلرینی یکی بر احتیاج قارشوسنده بولیورلر و اونی تأمینه موفق اولور اولماز برینی تشیع ایدرکن او برینک استقباله قو. شیورلر و بو صورت دائمه انسانلرک محتاج اولدقلری شیلر تدریجی بروضیت ایله تظاهر ایدیور. برینک آتمای اوته کنک مبدئی ایله حاصل اولیور. نوع بشرک احتیاجاتی حیوانات سائره کی محدود اولدیغندن مدنیتک رقیاتیه تراید ایدر بنهء علیه ارتق مسلمانلرک بو غنلت و ثبات سزلقلرینه بر نهایت ویرلمیدر. یکدیگرلرینه دست اخوتی اوزاتهرق بر کتلهء واحده حالنده اسباب ترقیسی استحصاله چالشمیلر و کندیلرینی کرده برافان اقوامک آره لرندن بر سرعت فوق العاده ایله قوشمالیلر امینمکه پک آز بر زمان ظرفنده اولدی کچه جکلردر. یاکنز ثبات استر...

بلجی زاده ادر میدلی

« مابعدی وار »

محمد طاهر

النظافة من الايمان

مقاله طیب

احکام قدسیه شریعتک اوامر و نواهیسی سر ایفضائل قدسیه روحانیه، منافع مادیه و معنویه ایله موشح اولدینی

انقسامز، تفرقه مزده اونسبتده بیویهرک عمومی تفرقه لر عمومزک دکل افراد مزک بیله ترقیلرینه سد آهنین چکلیمور. ایشته اسلاملرک بوصورتله قوتلرینک انقسامه اوغرامسی موجب تدنیاری اولیور. آرالرنده بیک توری منافع خسیسه طولاشهرق ترقیات مدنیده قطع مسافه ایتمه لرینه مانع اولیور. ذاتاً قنارنده حب ریاست طولاشان افکار فاسده اربانک چوغلله سی، عموم، ملت اسلامیه نك منافی بر اولدیغنک خاطر لردن چیقمامه سی هپ شو منافع خسیسه نك ایراث ایتدیگی مضرتلردندر. بو افکار فاسده اربانی آمال مغسرتکارانه لرینی ترویج ایچون ملتک باشنه نه دورلو آلات هجومیه ایله اقتحام ایدیورلرکه ضربه مهله کله لرینک محلمرینی تدای ایچون صاریلان مرهملر بوسبتون مرضک شدتی تزید ایدیور.

حیات اجتماعیة اسلامیة ساران مرضلرک تدایسی عامه، دینک وظیفه سیدر. اگر صنف علمیه بو وظیفه نی حسن ایفا ایلر ایسه پک آز بر زمان ظرفنده بو مرضک کسب صحت ایده جکی شهه سزدر.

*
*

عصر حاضرده بتون علوم و معارفک منبعی أوروبا عد ایدلنده اومدنیت مادیه نك افول ایتدیگی سائر محلمورده بیله آثار ترقی کورنیور. حالبوکه ممالک اسلامیه ده میل انحطاط آتارندن باشقه برشی رؤیت ایدلیور. بو انحطاطک یالکز دولت علیه عثمانیه منحصصر اولیوب عموم ممالک اسلامیة شامل اولدیغنی قید ایده جک اولور سهق و خاتی برقات دهه میدانه چیقیور.

هر بر مات کندی استعداد فطریه سی و احتیاجات ملیه سی نسبتنده مدنیتک بخش ایتدیگی آثار ترقیدن حصه دار اولدیغنی بر زمانده عموم مسلمانلرک بویله بر عطات ایچروسنده بولمسنه نه قیدر تأسف اولنور سه کینه آذرر.

بتون اطرافلرینی عطات قایللمش، اعصاب جمعیتک قوهء فعالیتیه سی مبطل اولمش سعی و غیرت طمارلری بغلامش. هر کسده یاپدینی ایشنک نتیجه سنه بر عدم امنیت، بیک توری تردد حکمفرما ... !

بر شخصدن دیگر بر شخصه سرايت و انتقاله باعث اولور .
اعضای بدنیه من خصوصيله يوز واقسامی هر وقت ایچون
مؤثرات خارجیه به معروض ایسهده هریش وقتده آلمان
آبدست، عوارض ملحوظه دن بزى وقایه به خیایندن خیلی به
معاونت ایدر .

مسواک استعمال تطهیر فم ایچون بر واسطه صحیدر .
عوامل مؤثره تعیش و ادامه حیاتیاری ایچون پدس محلاری؛
اعضای بدنیه اوزرنده نظافت و طهارت کورمه دن نقاطی
انتخاب ایلدور . صاج . صقال ، قیلار ، طرناق ایچاری
وسائر اقسام بدنیه آنلر ایچون بررملجا تشکیل ایدر .
حکمت جلیله شریعت بورادهده قدسیت ونورانیته
تجلی ایلدور .

زیرا: بوکی یرلرک تربیه سی او امر قدسیه نبویه ندر .
بوسایه منیفهده امراض متنوعه نك نجه هولنا کندن نخلیص
کریبان اولغه موفق او ایورز . زهی حکمت !

کوپریلی زاده

محمد رفعت

عالم اسلام

پان اسلامیزم اطر افنده بر مسیونیر

مسیونیر ندر؟

اگر شو سؤاله جواب اولمق اوزره یالکز ، بول
بول پاره احسانیه دین اسلامده بولنمهی ذاتا اسلامیتدل
اولان اوچ بش دانه سرسری می تنصر ایتدرمک ایچون
آرامزده طولاشان ، یورلمق اوصانمق ندر بیلمیان
اشخاصدر دیه جک اولورسوق احوالعلمدن بی خبر اولدیغمزده
حکم ایدرلر . قریحه بشریه نك تکاملی ایله آثارینک تبدل
ایده جکفی بیلمادیکمزه حمل ایدرلر . بوکون شرقده
مسیونیر سوروسنک طولاشمه سی یالکز کندیارینک

کبی مصدر حکمیات دینه ومنبع علوم دینه اولان قریحه
الهام صلیحه فخر رسالتنهایدن شرفصدور ایدن [النظافة
من الايمان] حدیث حکمت بیانی دخی نجه مقاصد علویه
دینه واستفاده صحیه بدنییه شاملدر .

ودیعه کرانه ای سبحانی اولان حیات بشرک حضور
وراحت وکمال رفاه وسعادت ایله کذرانی ایچون نظافت
وطهارت بدنیه به رعایت ایتمک لازم اولدیغی وارسته ایضا .
حدر .

بعضاً طهارت ونظافته جزئی بر نساح و عطالت مستلزم
فلاکت وبلکه باعث موت اولور . نه حاجت ! ترقیات
فینهنک واصل حد کمال اولدیغی شوعصر مدنیتده اسباب
سرايت امراضده عدم طهارتک بوک مدخلی اولدیغی
درجه ثبوته ایصال ایدلمش حقایق منیه دن دکلیدر ؟
اقدملر داخل اولدیغی مالکده انسان و ذیروح نامنه بر مخلوق
براقامده اولان عات مده شه ربانیه نك بوکون صوت
استیلائیسه سنک پک دون بدرجهده قالدیغی میدان بداهته
کورلیورکه : بوده آنجق ترقیات بحیره طیه ایله شریعتمزک
عصرلرجه مقدم امر ایتدیکی طهارت ونظافتک موقع
طبیقه قولسی سایه سندهدر ، ترقیات فینه سایه سنده
آ کلاشمشدرکه بول ، خمر ، قزورات وسائر کبی موادک
حصول وتکون امراضده دخل کلیری واردر . بول
مرور زمان ایله تفسخه دوچار اولوب تحصل ایدن غازات
وسائر طوغری بدن طوغری به بدنمزه تأثیرات مضره ایرات
ایتدیکی کبی امراض عیدیه نی تکوین ایدن عضویات صغیره
ایچون بدن انسانی اوزرنده ، بولاشدیغی محلارده بر زمین
موافق تشکیل ایله اجرای خبائت ایتملرینه سبب اولدیغی
مرتبه بداهته واصل اولمش حقایق طیه ندر !

حال طبیعیده ومرضیده امعاده مکون امراض بر چوق
میقروبلر تعیش ایتمکده درکه بولنر یالکز وجودک ، امعانک
ضعیفندن بالاستفاده اجرای خبائته ، تولید امراضه سمی
ایدرلر . برحالت مرض ظهورنده دفع طبیعی ایله خروج
ایدن ومیقروبلری حامل بولنان قزورات وجاصلات التهایه
شرع شریفک امر ایتدیکی وجهله تطهیر وازاله ایدلمدیکی
تقدرده خسته نك البسه ، دون ، کوماک واسطه سایه

اولورسہ آباد ہاں مشر بر نتیجہ ویرہ جک . ایشہ بونکچون ، بوکون مسیونیر لک ہجو منہ ال زیادہ معروض اولہ جق برشی وارسہ اودہ اسلام لک وکون شدتہ تامل کوستر دکاری بان اسلامیزم فکریدر . بوفکرہ دنیال قدر مقتریات یاغدر لہ جق ، بونی یو طدر مق ایچون بیک بر توری قیافتہ کیریہ جک . ژینلمن اولہ جقار ، پاپس اولہ جقار ، خواجہ اولہ جقار ودها نلر و نلر اولہ جقار . . .

چونکہ ال جان آلوب جان ویراہ جک نقطہ در چونکہ بوئشبتانلر بہ مات اسلامیہ بی افتراقہ دوشرہ میہ ، قوتاری نی بارچہ لیہ رقی اہمیتی ہیچہ نزیلہ موفق اولورلر سہ اورطہ لقدہ یالکز بی روح دوشدن عالم اسلام اسکلتی قالہ جفندن . . . حکرہ ہر بر آمال ملعنکارانہ لری نی الدہ اتمش اولہ جقار در ، البتہ بویلہ مشر . بر نتیجہ بی ویرہ می آچتمچہ آ کلاسیلان بر شینہ دورت ال صاریلہ چتاری بدیہیدر .

بوندن بر قاج آی مقدم — غالباً مشرین اولک ابتداری ایندی — قراندہ منشر « قزانسکی تیغراف » غزتہ سی ویانہ مخبری « غوی » امضاسیہ « صلیک ہلالہ قطعاً غابہ چالہ جق و قتی آرتق کلدی » سرلوحہ سندنہ بر مقالہ نشر ایشدی . بومقلادہ قزان اسلام لریہ کنج ترکارک وباحصوص شمدیکی قوہ اجرائیہ نیک دینہ اصلا رعایت اتمہ دکارندن ؛ مسند خلافتدن عبدالحمیدک خلغ اولنہ می ایلہ خلافت اسلامیہ بمعنا ختام ویرلر کندن اوزون اوزادی بحث ایدرک بتون اسلامیتی عبدالحمیدک لوٹ وجودندہ تجسم ایتدی روردی . بوونی پک یقیندن کشف ایتدکنی آخرینہ یازرق افادہ سنک طوغری اولمہ سی برس یغورطہ یہ آلیوردی .

« قزانسکی تیغراف » کی کوچوک بر ولایت غزتہ سنک ویانہ کی بریردہ خصوصی مخبر بولندرہ می بزجہ جای سؤال اولدینی کی بویلہ بر مقالہ نیک قزان کی سکنہ می ہر سویلانہ قانار ققادہ صافدل اسلامار اولان بر یردہ نشر اولنہ می آبروجہ نظر دقتمری جلب ایشدی .

نہ یالان مویلیہ ام بومقلانک نشر اولنہ سنہ اپانک ویردی کمز

خرستیانلغہ اولان محبتارینک سو قیلہ ویالکز محدود برخرستیانلق محبتارینک حسابندن اولدیغہ اینایورلر ظن ایدرک بزلی بصیرت سزلسکلہ اتمام ایدرلر .

بناء علیہ بو مدہش کلہ آغزندن چیقدینی وقت صاحبہ اشارت ایدہ نچہ و تمغالینجہ یہ قدر بر آرز توقف ایتکلکمز ایجاب ایدر . اونکچون مسیونیر لکی یالکز . مناسرتلردہ رهبان خاہارده اوتدہ بریدہ تربیہ نہرک تعصبات خرسٹیانیہ ایلہ پروردہ ایدیان و افکاری تنور دن محروم بر اقلہن اشخاصہ حصر ایتما میز . بلکہ دائرہ سی بر آرز دہا توسیع ایدرک ، ایچروسنہ پک آغیر باشلی ، کسکین نظری لری دہ آلمق لغمز اقتضا ایدر . ودها طوغری می بوکون بزم ایچون ال قورقنچیلیرینک ، شو ظاہراً خرسٹیانلقدن تجرد ایدرک ردهری کیسلہن کروہار ایچروسندنہ اولدیغی آ کلامق لغمز ایجاب ایدر . اگر بورالری آ کلامق دہ تاخیر ایدر سہک ، حتمزدہ سویلانان ، حال حاضرہ مطابق ، برایی طائل جملہ لریہ اویویہ جق اولورسہ ق استقبالدہ حیات ملیہ مزی بونلرک ملوٹ آلرندن قورناردہ جق ہیچ برچارہ بولہ میہ جنمزی شیمیدن آ کلامایز .

ودہا شوراسنی ایچہ آ کلامایز کہ مقام خلافتک اون تموز انقلاب وانتہانک بتون عالم اسلامک انتہای اولہ جقنی آ کلایان و بونک کندی منافع خسسیہ لری نقطہ نظرندن حیات و مات مسئلہ می اولدیغی کشف ایتدکار نی آردصرہ آ کلامق دکن چکینمیان بوکیزی مسیونیرلر ہیچ شہ سزدر ، کہ بونور انتہای آتشک سونمک اوزرہ بولندینی بر آندہ آرتیردینی شعلہ می درکہ سنہ ایندرہ می بتون وجود لریہ چالشہ جقاردر . بونکچون نہ یامق لازم کلورسہ ہیسی نی پاہ جقاردر .

بناء علیہ بوانتہاہ عمومینک اصل نرہ ن تولد ایتدیکنی آرایہ جقاری ، بولدق دتصرکہ ایجابنہ کورہ حرکت ایدجکلری پک طبیعی برشیدر .

البتہ ہرکس بیلیرکہ بوانتہاہ عمومیہ سببیت ویرن شیردن ال بیوکی واک عمدہ می اسلامارک قلباً یکدیگرینہ مربوط بولنہ لری ، مقام خلافت علیانی مرکز طانیہ لیردر . دیمک انتہاہ بر اتحادک نتیجہ سیدر . اگر بو اتحاد قبولشہ جک

اسلام ایچون ضرری برشی اولدیغی ده شهبازدر . کنج ترکار میدانه چیقوب سلطان حمیدک اداره سنی تاروتلان ایتمه سهردی (اتحاد اسلام فکری بسله دیکی ایچون اوله جق (!)) ترکیه تماما محو اوله جقدی .

اتحاد و اسلام ایله ملی حرکت بیننده کی فرق حمید ایله کنج ترکار آره سنده کی فرق قدر عظیمدر . اتحاد اسلام فکری اسلاملی تعصب ایچرو بسنده منجمدر حالد تریه ایدیور . کندیندن باشقه قهرینه عداوت فکری بسله تیور .

ایشته موسیو آیسف مقاله سنده کنج لره صامق ایسته . دیکی فکر عالیسنی شو جه لرده تمام ایدیور .

فقط کندیسنه شوراسنی شمیدین سویلیه بیلیرز و تأمین ایدرز که شریعت غراً احمدیه نك تطبیق اولنمهی ؛ اسکی عرق وعادات ملیه مزه رعایت اولنمهی بوکون افکار عمومی ای اورک تامل ایچون اولیوب بلکه الی الابد نقطه بنقطه تطبیق ورعایت اولنمهی ، و بسایه نه اوزرمزه بر بلاء آسمانی کبی یاغان وعادات سیل العرم کبی آقان غریبلرک استیلاسندن حیاتیازی ملیتیزی قورتاره جغز .

مات ، حیاته تعلق ایدن مسائله وهانکی طریق ونه یوله حرکت ایتمک ایجاب ایده جکی اوکر نمکه البته موسیو آیسفلردن مستغنیدر .

عرف وعادتمزدن مدینه قابل تطبیق اولیانلری دینزه مراجعتله اصلاح ایدرز . و اوصورتله اورطه لقدن قالقار ، چونکه دینز عین مدینه تدر . اگر موسیو آیسف چیقوبده عکسینی ادعا ایده جک اولورسه چیقسون اثبات ایسون . البته شویله در دیمکه اثبات اولمش اولماز ، ماده اوله رق کوسترملیدر .

اتحاد اسلام ایله تجدد و اصلاحات بیننده مناسبت اولما یغنه کلنجه : بوکا کندیسنک ده اینانه میه جفته قطعاً امینز . چونکه تربیه اجتماعی دن آز چوق خردار اولان بر آدم نه یوزله چیقارده اسلاملر بیننده اخوتک جایگیر اولمهی ؛ احتیاجات حیاتیه لرینه تعلق ایدن مسائله یکدیگرینه معاونتده بولمهلری تجدد و اصلاحاتارینه فائده سی اولماز دیه ادعا ایدر . اونکچون موسیو آیسفک بوسوزنی محض اسلاماری استهزا و یا خود اغفال مقصدیله سویله دیکندن امینز ،

معنا ، اداره حاضرده شدتله مربوط بولنان و بسایه ده مقام خلافته اولان مختاری کوندن کون توسع ایتمکه بولنان قزان اسلاملرینک حسیات اتحادیه لرینه قارشو اورلق استیلان برضربه اولمهی ایدی . مع مافیہ موسیو « غوی » لک عبدالحمیددن بش اون اراه قویارن بندکان حمیدین اولسنی ده پک او قدر استبعاد ایتموردق .

*
**

شیمدی شو کونارده « روسه قایه میصل » مجله سنده غ . آیسف نامنده بری عینی خطی تعقیب ایده رک فقط دها قورنازجه بر مقاله نشر ایدیور . مقاله شویله سطحی بر نظردن کیچه جک اولورسه ملت اسلامیه نك بر محبی و خیر خواهی طرفدن یازدیغنه ایناماق قابل دکل . فقط آز چوق دقت ایله جک اولورسه روسیه ملی اسلام کنج لرینک احوال روحیه لرینه تمامیه واقف بر موسیوز طرفدن یازدیغنی اعتراف ایتمکه طوغریسی بیوک بر عناد اولور .

مقاله باشدن آشانی اسلامارده کی تجدد و اثر انبهدن بحث ایدیور . بعض یرنده آوروپالیله قارشو اسلاملرک بر آوو قاتی کسلور ، بصورتله آروپالیلرک او یقوسنی قاجرین بعض یرلری کننجه تاویل ایدیور . فقط بوتأویلرینی روسیه اسلامارینه ایله اوله بهالی یه صامق استیور ، و بونی اوله بر مهارتله تقدیم ایدیور که کنج لرینک بوکا خریدار اوله جفندن قورقماق قابل دکل .

بعض مهم یرلری شو صورتله نقل ایدیورز .

« برلمته ، اصلاحات و تجددات دوری باشلانیدیغی وقت ایسکین قاله عرف وعادات و شریعتی بتون بتونه سوک آتمده ممکن اوله میور . بلکه بونلرک اصول مدینه تجدد و اصلاحات قابل تطبیق اولیانلری تاویل ایدرک مدینه یا قلاشدر مق ایجاب مصلحتدر . اسلامارده خریستیانلر کبی بویولی تعقیب ایدرلر ظننده میم .

اسلامارده کی بوکونکی فمالتلرینی دینلرینک مقتضیا سندن اولان اتحاد اسلامه نسبت ویرمک طوغریسی بیوک بر حققر لقدر . اتحاد اسلام ایله تجدد و اصلاحات بیننده اصلا مناسبت یوقدر .

ترکیاده مشروطیت اعلان اولندقدنصکره بونکر بتون بتونه اهمیتدن اسقاط ایلادی . چونکه اتحاد اسلام فکری ، مشروطیت و حریتک دوثنانی اولان عبدالحمید طرفندن تربیه اولان برنوزاد اولوب عبدالحمید بونی محض کندی منافع شخصیه سنی محافظه ایچون قوالایوردی . مع مافیہ عبدالحمیدک بوسپاسنی عالم

فقط بوکا آله جق جوابگزده پک قیصه درکه اوده
« ایکی قرداشک بارشمه لرینی چکه میسانلرک سؤ اخلاقندن
بزه نه ! »

یاخود دیه جکارکه: کنددی عائله سیله بارشه میانار ، محبت ایدمه
میانلر البته خارجه باریشه ماز . اونکچون اولا کندیمزله
باریشه میه غیرت ایدلم:ه صکره خارجه باقارز .
ایشته بزده موسیو آلیسنه شو براسلاوک ویره چکی
جوابلری ویره چکز .

اسلامار کندیلری بیننده براتحاد ایتدجه قطعاً خارجه
ای کیچنه منزلر . چونکه ضعیف اولدوقاریندن دائمی ظلمه
معروض بولنورلر . مظاومک دائمی ظالمی عدو طایفه چنی
هرکسک بیلدیکی بر حقیقتدر . اونکچون اسلامار اتحاد
ایدرک بر قوت پیدا ایتدجه بو صورتله کنددی موجودیلرینی
خارجه کوستروب ظلملرندن آزاده بولماقجه خارجه اولان
عداوتلری اکسیله جک یرده بالعکس تزايد ایدمه چکدر .
بناءً علیه موسیو آلیسنه ، دورینک ترس طرفنی چویررک
باقدمه اولدیغنی آبروجه اخطار ایدرز .

*

اتحاد اسلام فکری ، پان اسلاووزم کبی یالکز برعائله
افرادینک اتحاد ینه خدمت ایتیب بلکه منافعلری بر اولان
یوزلرجه عائله افرادی حس اخوتله پرورده ایتیه خادم
بر فکر اولدیغندن یالکز عالم اسلامک دکل بلکه بتون عالم
مدینک تقدیرینه مظهر اوله لیدر . چونکه عالمک ربعدن
فضله سنی بر نقطه یه ، برحسبه سوق ایدیور بناءً علیه دنیانک
ربعدنه صلح و مسالمتک ادامه سنه خدمت ایدیور ، اگر
بوکون آوروپا لیرک صاحبه و مسالمته اولان تمایللری قوری
بر آغز نظریه سی اولمیوب جدی ایسه ، کندیلرینک بعض
منافع خسیه لرندن آرتق واز کیچدرک پان اسلامیه مک
ترقیسنه بزدن دها زیاده چاشمه ایدرلر .

ها ! شوراسی شایان ایضاح رکه اتحاد اسلام ، بتون
لواحمدری الننده طوپلانان اوچ یوز آتمش میلیون ملت
اسلامیه مک مقام خلافتی مقدمه الحیش اتحاد ایدرک روسیدن
چیندن ، هندستاندن ، فلسدن ، جزائر دن ، جاوان ، اوتنه ن
بریدن مرکب بیوک بر حکومت اسلامیه تأسیس ایتمک دکادر .

ترکیه ده مشروطیتک اعلائیه اتحاد و اسلام فکری
اهمیتندن سقوط ایتمش چونکه بو فکر عبدالحمیدک تربیه ایتدیکی
نوزادمش .

البته موسیو آلیسف بو سوزی اسلامار بیننده دور
حمیدین بی خبر آدمار واردر ظنیه سویلشدر . فقط عالم
اسلامده بودوره شو موک قباقرینه ایتدیردیکی ضربته نک آجیسنی
دویمیان بر اسلامک اولسنی بز ظن ایتماز .

البته دور حمیدینک اسلامیتله اصلاً قابل تطبیق اولمه .
دیغنی ، بلکه دینی کتابلرک حمامارده چایر چایر یاقلدیغنی ،
ملت ، اتحاد ، جمعیت ، ترقی . اصلاح کلملرینک کرک
مطبوعانده وکرکسه محاوره ده قوللانه سی قطعاً یساغ اولد .
یغنی ، بر اسلامک مملکت ایچروسننده کیزمه سی اخوان
دینیه محبت ایتمه سی عبدالحمیدک جنت طمارلرینه طوقونه رق
در حال مرقومک آرقه سنه بر سورو خنیه قویولدیغنی ، اگر
سیاحت مصره قدر ایسه مطلقاً استانبولده غنی اونک آلو .
قهیه آلدیغنی موسیو آلیسف کبی هر کس بیلیر .

اتحادک رکن عظمتندن اولان اختلاطدن بو قدر توحش
ایدن بر آدمده اتحاد اسلام فکری واردی ، اتحاد اسلام اونک
تربیه ایتدیکی نوزادی دیمک طوغریسی چو جق آلداتمق
ایچون صرف اولنان لافدن باشقه بر شی اوله ماز .

اتحاد اسلام فکری اسلاماری تعصب ایچروسننده
منجمد بر حالده یشاهه سنه و دیگرلرینه قارشو حس عداوت
بسله تدرمه سنه کانتجه :

بوکون آوراده « پان اسلاووزم » و « پان ژرمانیزم »
جمعیتلری کوندن کونه دائره سنی توسیع ایتمکده . اگر
« پان اسلاووزم » جمعیتی اعضاسنک بریندن نه ایچون چالشد .
قارینی صورار ساکز بر عائله افرادی بیننده کی اوفق تفک
منافرتی بر طرف ایدرک اخوتی یرلشدیمک ایچون اولد .
یغنی سویلر ابناء بشر بیننده بو صورتله اخوتک ، محبتک
جایگیر اوله سنه چالشدیغندن بونک عالم مدینته بیوک خدمت
اولدیغنی علاوه سویله میهنده اونومماز . یوق سز دییه .
چکسزکه : خایر سزک بویله جمعیتلر یایمه کز دیگر برعائله یی
مثلاً آلمانلری قوشقلاندره جق حتی اسلاولرله ژرمن قومی
بیننده بیوک بر نفرت و عداوته سببت ویره چکسکز . »

بوکون اوچ یوز اوتوز میایون ملت اسلامیہ جبر قہر التندہ ایکلیور . البتہ بونلر هب ضعیف و طاغیق بر حالدہ اولمہ لرندن ایلری گلشدر . بناء علیہ بونلرک اوزرندن جبر و قہرک قالمہ سی اکر ایسترسک شدتله اتحاد اسلامہ طرفدار اولمہ جز . و بوصورتله جبر و قہرک مدنیتدن قالمہ سنہ چالیشہ جز . البتہ بو مظالم قالدقچہ کرک روسارہ کرکسہ انکلیزلرہ و کرکسہ باشقہ سنہ اولان نفرت و عداوت بربستون زائل اولمہ چقدر چونکہ اورتہ لقمہ شکایتی ، عداوتی و وجب اولمہ حق بر شی قلبور .

البتہ موسیو آلیسف بورالری بزدن دها اینی بیلیر . و حتی . تاریخی شمیدین تعین ایدہ میہ جکم بروقتہ عرق اصغرک آوروپاہ یورویہ جکلری بروقتہ بوکا انجق پان اسلامیزم قوتی سد چیکله بیلہ جکنہ و بوصورتله آوروپالیار پان اسلامیزمدن حاسز استفادہ ایدہ جکلری نہ ذہنی اریہ . جکنہ دہ امینم . فقط نہ نندر ، ونه کبی براوچورومک سوقیلہ در اتحاد اسلام فکری نہ اتمہ دیکی مفتیاتی براقیور . امید ایدرہ کہ اکر کندیسسی اوتہ طرفی نہ اولورسہ اولسون بوکون اسلامیت عامنہ برشی قویارمہ بی کارایندان کوتابین برمسینیر دکاسہ حجرہ اشتغالنه تکرار قیانور ، بورالری ، اوت پان اسلامیزم اطرافنی تکرار برکرہ طولاشور . اولدہ بعض یاکش تلقی ایتدکلری نقطہ لری یسہ کوزدن کچیریر . تصحیح فکر ایتدیکنی تکرار « روسقیاہ میصل » مجله سنندہ یازار . بنده کندیسسی حقیقت آریانلر صرہ سنہ قویارق تعارف مسامینک شو صحیفہ لریندہ آلقشارم ... !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

ماوراً اورال

— ۲ —

تا مکتب صرہ لرنده ایکن بورالریسک قصیدہ لرینی دیکلیہرک ، از برایہرک بیومش بر آوروپالی نی بوکون بو کویلرہ کوتورجک اولورسہ ق بورالرک اورال اولدیغنه

اسلامار آراسنده بویله بر خولیا آرتیدن قوشان بردانہ اسلام اولمہ جفنه قطعاً امینر . بلکه بو اتحاد اسلام ، یوقاروده صایدیغ یرلرک سکنہ سی بیندہ ذاتاً اسکیدن موجود اولان حس اخوتی تازه لیہرک ایجابندہ . . . آره لرنده بری بر حاسز لغہ ، ظلمہ معروض قالدیغی وقت و یاخود کرک معارفجہ و کرک اقتصادجہ . و کرک سیاستجہ معاونتہ محتاج اولدیغی وقت دیگر برلریسک اوکا ظہیر اولمہ بیامہ سی دیکدر . ذاتاً مدنیتدہ بودر بونی ایجاب ایدیور .

ایجہ دوشنہ جک اولورسہ ق ملتاری ظلمدن ، انحطاط و تدیندن تخایص ایدہ جک بوندن باشقہ بر چارہ دہ یوقدر . دنیادہ بو قدر قانونلر یاپیلیور ، حکومتلر تشکیل اولنیور ضبطیلر وضع اولنیور . اکر بونلرک سبب تشکلنی آره یہ جق اولورسہ ق یالکیز برشی ایچون اولدیغنی آکلارزکہ اودہ انسانلری یکدیگری نہ جبر و ظلم ایتمکدن منع ایتمک ایچون . فقط حکومتلرک دائرہ سنک بیرمہ سی ، زمامی بر طاقم چیرکین آلرہ تودیع اولنمہ سی وایشک ایچروسنہ برده ملیت انترقیلری قاریشمہ سی بوقانونلرک ، حکومتلرک ، ضبطیلرک نیچون تأسس و تشکل اولدیغنی بتون بتونہ اونندیریریور . کوچسز ناتوان قانان عائللر ، ملتار دائماً ایزلیہ محکوم اولیور . و حتی بونلری محضا ظلم ایتمک ایچون حکومت دائرہ لرنده قانونلر یاپیایوب چقیور . (ناصلاک بوکونکی دومادہ اسلاملر بویله بر معاملہ یہ بر آی طرفندہ ایکی دفعہ معروض قالدیلر .)

او جالدہ نہ یاملی ؟ مدنیتدن تجرد ایدن ، قارشوسنده بر قوت اولمادیغنی کورنجہ ضعیفلرک اوزرینہ قودورہ شجہ . سنہ صالیورلن بو آلجق طبیعتلی نی بشری ، ظلم و چرہ طوغر و کیتدیکی یولندن ناصل چورملی ؟ البتہ خار جک معاونتدن و خارجه مظاهر تدن باشقہ بر چارہ اولمہ ز .

اویله ظہیر اولسونکہ هر زردہ اولورسہ اولسون . یایلق ایستہ نلدیکی مظالمہ قارشو برسد آہنین چکیلہ بیاسون . و بوسایہ ہ بر حکومت ایچروسندہ طاغله جق حس منا . فرت بر طرف ایدلسون .

اعتراف ایتملی زکہ بوکون ملت محکومہ بیندہ اک چوق ظلم و جبر کورنلر ، یهودیلردن صکرہ اسلاملردر .

یکدن ذاتاً اورطه لقمه یوکا بر مجبوریت ه اولدیغندز
بونلری طوغریدن طوغری به بیوک بابامزه « ترک » د
نسبت ویرورم .

وقتیه کیم بیلیر نه کبی بر ماعون سیاسته آلت اولمشمز .
ده بر بابانک اولادینی ، بر عائله نك افرادی نامتناهی
تقسیمله بولرک چشید چشید اسمارله یکدیگریدن آیر -
مشمز . بونک مضرتی حالا چکمه کدهیز . آرتق یتشیر .
اگر بوندنکرده سن باشغورظ بن تانار اوترک دیه جک
اولورسهق بتدیگمز کوندز . چونکه باشمزک اوچنده تام
پوسکلی بر بلا کبی عالم مدنیت ، صبر و تحملی توکنمش بر
حاله ظاقلمش ، آغزنی آچمش طور یور .

زلری بویه متفرق بر حالده ، وجودیمزده کی اعضانک
کندی اعضامز اولدیغنی حس ایتمز درجه ده روحسز ،
اولمش کورنجه تام یینه جک وقتی کادی امن! فرصتی غائب
ایتمله دیهرک ، کسکین مشوم دیشار یله پارچملهیه حاضر در .
ظن ایتمکمز ، عالم مدنیت بوکونکی بتون قوه ماده لریله
اوزریمزه یورورلده زلری اوصورتله چیکنارلر ، بووقت
زده کندی موجودیمز کوستیرز ، دیه .

خایر! بیکلرجه خایر! قوه ماده دن ده مؤثر قوه
معنویه کبی بر قوت وارکن آورو یالیار هیچ بر وقت
ضعیف اولان قوه مادهیه ، صارمازلر . ذاتاً بر باشقورظ
کریته کیدوب جبر و شدت کوسترمله روسلاشدره غک
ممکن اولیه جفنی باشجربه آکلامق اوزره درلر . اونکچون
بونار ایلاک اول ، ده اویله دستس ماعونایله مقاومت
ایده میه جک بر درجه طنولیتده بولنان کنجاریک ، چو جتاریک
حسیات معصومانه سنی اوقشورلر . اوناری ترکانکن ،
کیت کیده اسلامیتدن تبعید ایدرلر . استقباله بر پدر
ویا خود بر آنا اوله جق بو معصومک قابنی شو صورتله
ضبط ایدرلر . بر وقت کاورکه بونار بیویه زک ملیتی ترکانکی
محافظه ایده جک بر سویهیه کاور . فقط دامله دامله آفتیلان
زهرلی روس حسباتی کنیدیسیله مایتی بیننده مروری
غبوری غیر قابل بر دکنز شکنی آور . ترکانکه اسلامیه
خدمت ایده جکم دیرکن استر استه مز بوروب حسباتی
آره سنده غائب اولوب کیدر .

قادر مرق ممکن اولیه جق ، چونکه حریفک قارشوسنده آثار
مدنیتدن بالکلیه محروم کومه کومه ویرانه نمانان اولبور .
چونکه حریفک اوکنده بورانک یرلیسی اوله رق آلی
ایش طومناز بر سورو عجزه طور یور .

تعارف مسلمانک عجبی نسخه سنده باشقورظاره دائر
انسانی نمون ایده جک بعض شیار یالذدی ایدی . فقط بونلر
بالکنز تانارلره اختلاط ایدن بر کویک احوال خصوصیه سی
اولوب مع التأسف عموم باشقورظ قبیله سنه شمولی یوقدر .
مع مافیه شوکویک احوالنده کوردیکمز سرعت تحویل ؛
ترقی و تعالی به اولان بر میل باشقورظارده کی استعداد صحیح
برهیزان اوله بیلیر . اللهک عنایتی بیوکدر . رحمتی کنیشدر .
بلکه شو کوچک کویده کوردیکمز از ابتاه ، دائره سنی
توسیع ایدره آز بر زمان ظرفنده خارجک معاونت
اخوتکارانه سی سایه سنده مسقط باشقورظ اولان ، مملکت
اسلامیه اولان ، وطن ترک اولان عموم اورال حوضه سی
« بورخان » قریه سی نسیننده ترقی ایدر . باشقورظارده
آرتق کنیدیارینک ، اورال کبی بریره ، مالک اولیه استحقاق
قارینی ، سعی و غیرتاریله کوسترلر .

باشقورظ عنوانی بلکه عثمانیله یسایچی کاور . چونکه
بوکونه قدر روسیه اسلامارندن بالکنز تانار ، قرغیز
قبیللرینک ناماری ایشیدیلیدوردی . استانبوله وسائر
ممالک عثمانیهیه سنده بر قاچ بیک باشقورظ کلوب
کیتمه کده ایسه ده تانار ظن اولمشدر .

اگر بوکون قالفوبده باشقورظدن بحث ایده جک
اولورسهق کیم بیلیر ذهنایمز زده لده طولاشور . بلکه
روسیه نك تا شمالنه قدر کیدرک رشایه مکتباینده اوقود .
قارینی یاریم یمالاق خاطر ایهرک « بوراک » « اوستک » لر
اطرافنده طولاشور . بونار کبی بر یسایچی قوم ظن ایدر .
فقط بونارده تانارلر کبی ترکله یسایچی بر ملت اولوب
کندی جنسارندن ، بر ملتک اولادی . ترک اوغلی ترکدر .
واقعا بعض مؤرخر بوناری فین جانسنه نسبت ایدرک
بزدن آیرمق استیورلر . بعضاری اعوجاجلی بر طریقله
دوندره طولاشدره چار ناچار ترک عرقنه نسبت ویرورلر .
فقط بنده کنز مسافه نی بویه اوزو تمهیه اصلا لزوم کورمد .

دنیاری تتره تن بوتاتار قبيله سنك آذربر زمان ظرفنده بویه محكوم ، مسكين اسیر اولمه سی روسلرك قهرمانلغندن اوتری ایدوکنی روس مؤرخلری بوف بوف ایدرك یازسه لرده بونلرك هیچ اصلی اولمیوب آنجق مکتب صرهلرندگی مینی مینی اولاد روسی تشجیع ایچون یازیلان یازیلردر. حقیقت ایسه بتون بتونه باشقه اولوب اوده تاتارلرك دینلرندن تباعد ایدرك بوندن اوتری بیلرندگی حس اخوتك قالمه سی ایدی . البته روسلرك رأس کارده بولنلاری بو حقیقتی پك اعلا بیلرلردی . اونکچون بوناری بو حاللرندگی محافظه ایتمك سیاستلری اقتضاسندن ایدی .

تاتارلر بووقت بیوک برخطایه دوشمکله هر نه قدر دولتلرینی باطرسه لرده آذربر زمان ظرفنده کندیلرینی دها طویلا یه جقلری شهیدن وارسته ایدی . چونکه ره سلاطه اتحادی کوسترن قرآن عظیم الشان آلرندگی ایدی . بوکون اولمه سه بیله یارین زمان وسغالت ، حکمنه شدتله منقاد اولدیقاری بوناموس اعظمك نه بیوردیغنی ، پك کوزل بر صورتده اوکرته جک وبوسایه ده ، متفرق بر حالده بولنان میبونلرجه ذراندن عبارت اولان بو جسم واحد بر بنیان مرصوص وبر جسم لاینك حالی آله جقلردی وبوصورتله وطنرینی مدافعه ایده جکلردی . بناء علیه روسلره بویه محظرفه لی کونلر حاضر لیکن اسلامیتدن ، تاتارلری اوزاق دوشرمک سیاستی البته روسلرك هرشیدن اول تعقیب ایده . جکلری برسیاستدی .

آه! بوسیاست... خرسیتیانلق نامندن او یله وحشیانه و او یله خونریزانه بر صورتده اجرا اولدیگیکه ، روسلر عصرلرجه خرسیتیانلغه خدمت ایتسملر بیله ، تأریخلرینده خرسیتیانلغه سردکلری بولکینی قطعاً سیله میه جکلردر .

هلاکولره ، رومابورژوالرینه ظلم ، وخشت بابندز سنه لرجه درس ویره جک برسویه ده بولنان مدهش ایوان کبی برخو- نخوار ظالم چیقدی ؛ خرسیتیانلق نامندن بتون قزان حوا- لیسنی قانه بویدادی . نچئه ظنممدن خلاص اولمق ایچون ایکی شیئی اختیار ایده جکسکز دیدی ! یا خرسیتیانلغنی و یا خود شو قلیجی ...!

پوز بیکلرجه اهالی مسلمنه ، « اسلام اوله رق طوغدق

بوکون اوفاده باشقورط قیزلرینه مخصوص بر اشقولا (مکتب) واردر . معارف خدمت نقاب منافقانه سی التنده دوام ایدیور . والی نه سایه ده دوام ایده جکلر . بوکون اوراده بش دانه قیزیمز وارسه یارین اون اوله جقدر . چونکه ملتده معارفه قارشو بر خس او یغاندی . معارف دیجه کوزلریمز کور اولیور . آتش اولسون همان ایچروسنه جان آتمغه حاضرز . زهر اولسون ایچمیه مه اییز . البته بویه بر احوال روحیه ده اولان ملت ، علوم نامندن معارف نامندن پك چوق شیر یوطار بر روسده اولور . بر فرنگده اولور . بر آلمانده اولور .

بو بویه در . فقط عجبا ! بویه اولدیغنی آکلایه جق برسویه ده میز ؟ و اسفا که خایر ! چونکه بزده ملتک نه اولدیغنی حالا آکلایه میور . چونکه ناصیه مزده یازیلان لزومی لزومه سر عنوانر حالا طور یور . چونکه بر بریمزه اصنه میورز . چونکه بر بریمزه معارفه مز یوق ، تانمیورز . اعماق روحنه نفوذ ایدرك دروننده آتش کبی یانان ردلری یولوب خارجه چیقاره میورز .

« مابعدی وار »

ا . ت .

روس میسیونرلرندن متوفی ایلمنسکینک

مکتوبی

متوفی ایلمنسکینک بوکون نشر ایده جکمز مکتوبی مکرهاره عائددر . بو مکره کله سی بلکه عثمانیلره یب انجی کلور . بلکه ده مکره دیدکدنصکره بونلری آیری بر ملت ظن ایدرلر . ایشته اونکچون بونلر حتمده بر آز تفصیلات ویره رک عثمانی قارداشلرینه کندیلرینی دها یقیندن طاتمق ایستیورز :

تاتار حکومت اسلامیه سی بر آووج ، وستوفلرك هجومه مقاومت ایده میهرک محو ومقرض اولدیغنی و بنا حکومت بوصورتله تعمیری ناقابل بر حالده روسلرك بر پوسکورکیله ییقلدیغنی وقت انقاضی التنده ناصیه لرندگی نوره معصومیت پارلیان ؛ اسلامیت کبی قوه معنویه دن باشقه هرشیدن تجرد ایدن فقط مقتضای اسلامیت اولان اتحاد استعدادندن ده تماماً محروم بولنان بر تاتار قبيله سی ترك اولادلری قالمشدی .

دائر معلومات جدیدہ میں حضور عالی اقدساریہ منتظماً تقدیم،
 بونلر ختمندہ کی فکر عاجزانہ می ده لفا ارسال بیورہ جنمی
 وعد ایدرم. بودفعه، قزان ولایتندہ مادش سنجاغندہ کی
 مکرہلر ختمندہ تاریخی و آئی معلومات ویرہ جکم. ومدکور
 سنجاغہ تابع یه لیشف قریہ می کشیشی «قوزماپروقوفیف» لک
 بئذکره تقدیم استدیگی بو مکتوبی ده بو مکتوبہ
 برابر کوندریوردم. هر حالده ایجابنه بامکنز مغروضادرہ
 یه لیشف قریہ می ۱۸۷۰ میلادی تاریخنه قدرخالص
 خرستیان مکرہلرله ساکن راورتودوقس کوی ایدی.
 دورت طرفی دورت بش دانہ مکرہ کویاریلہ محاط بولندیفنی
 نظر اعتباره آله جق اولورسوق بزم ایچون بوکویک نه قدر
 اہمیتی حائز اولدیفنی پک چابوق آ کلاشیاور. فقط بزلر
 بورالریہ اہمیت ویرہ یه ریک ببولک براہمالده بولندق. مکرہلرہ
 مرکز اوله جق بو کوی پک چوق زمانلر، کلیسہ سز
 یشاہرق محلہ اعتباریلہ اون طقوز ویرست مسافہدہ بولنان
 «آجای» قریہ سنہ تابع طوتلدی. ایشته بونک ویردیگی
 فنا بر نتیجہ ریکہ بورا اہالیسنک قلبنہ خرستیانلق تمامیلہ
 جایگیر اولدی. حالبوکہ بونلر دہ اسکیدن بری اسلامیتہ شدتلی
 صورتدہ بر میل نمایان اولیوردی.

۱۸۴۸ میلادی تاریخندہ قزان آرخیسکی موسیو
 غریغوری طرفندن بو قریہ نک احوال دینہلری تفتیش
 ایچون مفتش تعین اولندیفغ وقت قریہ اہالیسیلہ خلی
 مناسبتدہ بولندم. بو وقت جاسوسلرم بورا اہالیسنک بالکلیہ
 اسلامیتہ چیقمق اوزرہ بولندقلریخی یالکر حکومتک
 اشکنجہلرندن خوف ایتدکلرندن اسلامیتلری اظہار ایدہ
 میہرک اوامر دینہلری کیزی بر صورتدہ ادا ایتدکلری بکا
 کلوب سویلورلردی. جاسوسلرمک بو وقت سویلہ دکاری
 حقیقتہ یقین اولدیفنی ۱۸۶۵ میلادی تاریخندہ تین
 ایتدی. شوتاریخندہ بونلر قزان، سمبر اطرافندہ کی سائر
 مکرہلرہ بریکہرک ایمپراطور حضر تاریخنہ رعریضہ تقدیم
 ایتدیلر. بو صورتلہ کندیلرینک اسلامیتی رسماً قبول
 ایتدکلریخی اعلان ایتدیلر.

معاوم عرفانکزدردہ بو وقت طرف عالیلرندن صادر
 اولان برامر اوزرینہ... والی معاونی متوفی روزیف

اسلام اولهرق اوله جکر دیکرہ بیونلری قلیجک اوزرینہ
 قویدیارسدہ بر قسم اہالی ظاہراً خرستیانلی قبول ایتدی
 موافق مصالحت بولشلر. و بو صورتلہ مدھش ایوانی
 طولاندیردق ظیلہ اشکی دینارندہ خنیاً ثبات ایتشار.
 فقط مدھش ایوان هیچ آلدانمیوردی. بونلرک نہ
 یابدتلرندن تماماً خبرداردی. چونکہ دین کی امر وجدانی یه
 هیچ بر وقت قلیج قوتیلہ غالب کلک ممکن اولمیلہ جنمی پک
 اعلا بیلیردی. فقط اصل مقصد اسلامیتہ بیوک بر ضربہ
 اورمق اولدیفندن، بوکا ایسہ ہدر اولنان تانلرلہ، بیکلر جہ
 عائلیہی صورتاً خرستیان بیوروغندہ طوتمق کانی کلورظن
 ایتدیکنندن کندی حالریہ بر اقدی. وقلاناری دہ یالکر
 روحسز بر صورتدہ اسلامیتدہ طوتمیہی توصیہی دہ اونوتمادی،
 چونکہ بونک بونک بونک محاطرہ نک اوکی آلیوردی.
 ایشته بو وصیت، بر مسیونیر قومیتہ سنی تشکیل ایتکک
 بو کونہ قدر رعایت اولندی. بو قومیتہ یورولمق، اوصا
 فق نہ در بیلمیلہ جک بر صورتدہ چالشدی.

اک اہمیت ویرہرک چالشدقلری وظیفہ لرندن بری اسلاماری
 حس اسلامیتدن محروم بر صورتدہ یشاتمق اولوب دیکری دہ
 مکرہلری زورلہ خرستیان بیونلر دینغندہ طوتمق ایدی.

بوکا ۹۰۶ تاریخنہ قدر کمال حریتلہ چالشدیلر. فقط
 بو تاریخ انقلابک بخش ایتدیگی حریت ادیان، تعقیب
 ایتدکلری بو مساک سقیمیلہ شدتلی بر ضربہ ایتدردی.
 انقلابک فرداسی کونی، قزان و یانک، سمبر اطرافندہ کی
 مکرہلر، قریہ قریہ اولهرق اسلامیتہ عودت ایتدیلر.

ایشته بونلرک، بو دین و قان قارداشلریمک ۹۰۶
 تاریخنہ قدر کیچیردکلری صفحات حیات تاریخیلری
 عثمانیلرہ کوسترہرک دین اسلامدہ صلابتلیخی آکلامق
 مقصدیلہ موسیو ایلینسکی نک سن سن بود محکمہ می رئیس
 متوفی پایدانوسنہ تقدیم ایتدیگی بر مکتوبی بورادہ یازیورز.
 مکتوب بر وجہ آتیدر:

«۲ شباط تاریخلی مکتوبک بکنڈہ کزدہ بیوک بر حس
 ایوانلردی. تعقیب ایتکدہ اولدیفغ مساک مقدسہ ثبات ایچون
 آیروجہ بر جسارت بخش ایلہدی. بوندنصرکہ انشاء اللہ
 اپنارودیسارک (غیر روسارک) احوال دینہ وسیاسیہلریہ

مذکور قریہ بر کلیسہ بنا ایدرک کندیلرینہ مستقل ،
خرستیانلغہ اولان محبتلری مشکوک بولنان خارجدہکی
محلہلرله علاقہلرینی اوزدرک بر محلہ تشکیل اولندی .
بو محلہ حقیقی اورتودوقس اولان اطرافدہکی بعض
قریہلر الحاق اولندی . کشیش اولارق تانارجہ بدرجہیہ
قدر تکلم ایدہ بیان « بیلان » نامندہ بری تعیین اولندی .
و بصورتلہ اوج سنہ کوزلجہ کچدی .

صوکرہ بونک رینہ شمیدی کشیش قوزما پروقویف
تعیین اولندی .

بوزات عن اصل تانار اولوب چوقدن تنصر ایتشدرد .
کندیسی غایت استعدادلی حقیقی برخرستیان اولوب ابتدائی
مکتبلردہ او قودقدن صکرہ دینی کیتابلری دہپک چوق مطالعہ
ایتشدرد .

نہ قدر چاشتمان بر پاپاس اولدیغنی . تحت نظارتندہ
بولنان محلہسی نہ قدر صقی بر نظارت التندہ و نہ قدرده
دقتلہ اداره ایتدیکنی بوژورنمللہ تقدیم ایدہ حکم مکتوبندن
آکلارسکز .

فقط حیفاکہ بو نظارتلر و بو تدبیرلر حال حاضرده
کان لم یکن حکمندہ در : بو قریہدہ بنا ایتدیکمز کلیسہ
کندیسندن بکلہ دیکمز نتیجہی ویرہدی . قریہ اہالیسی بونی
حکومت طرفندن بر احسان دیہہ تلقی ایدہ جکلری یردہ
بالعکس کندیلرینہ اولرق استہنش بر ضربہ دیہہ تلقی
ایتدیلر چونکہ ایسکیدن مألوف بولندقلری حسیات اسلا
میلرینہ طوقینوردی .

بناء علیہ بو آندن اعتباراً تعقیب ایتکدہ اولدقلری
خط حرکتی درحال دیکشدررک ایشی کیزلی قباقلی بر
وادیہ صوقدیار . آرتق بوندنصرکہ اسلاہیتہ میلرینی
ظاہرہ چیقارمقدن اجتناب ایدرک ہم جنسارینی کیزلی
کیزلی اسلامیتہ دعوت ایتیمہ باشلادیلر . و بو صورتلہ خیلی
ایش کوردیلر .

یہ ایش قریہسی اہالیسی اسلامیتی نشر ایچون آلدہ
بر آلت اولرق اوزرہ ایلک اول قضا محکمہلرینی آلرینہ
آلدیلر . مذکور محکمہنک رئیسینی اسلامدن انتخاب ایتدکلری
کی معاونلرینی دہ برینی اسلام دیکرینی محب اسلام اولان

د متجاسرلرہ کوندلری ایدی . بندکزدہ بووقت موسیو
روزیفلہ برابر بولنیوردم .

بووقت موسیو روزیفلہ برابر یہ ایش قریہسندہ ای
دقیقاندہ بولندق :

خرستیانلقدہ قالان کاندزاقی فیلیف نامندہکی برکوبلیدن
تہ اہالیسنک نہ صورتلہ اسلامیتہ عودت ایتدکارینہ دائر
تبی معلومات استیصال ایتدک .

آلدہ ایتدیکمز بو معلومات ایلہ متجاسرلرک ایاری کلنلری
کیمار اولدیغنی آکلایهرق حتملرندہ توقیف و انواع اشکنجہ
عاملہسندہ بولندق . بو طریقہ بتون قریہ اہالیسنی قورقو
تہرق تکرار خرستیانلی قبول ایتدیرمہ موفق اولدوق .
فقط شوراسنی مع التأسف عرض ایدہیمکہ بتون
مفریمزدہکی مجموع موفقیتمز آنجی بوندن عبارتدی .

باشقہ زہیہ کیتدی ایسک کندیمزی بر اقبالسزلق
قارشولہدی . حتملرندہ ہر نوع معاملہ یاپلدیسہدہ خرستیان
ناتقدن استنکاف ایتدیلر . قبول ایتدیرمک بر توری ممکن
اولہمدی .

بوناردہ اسلامیتک نہ بوقدر اساسلی بصورتدہ جایگیر
اولدیغنیک اسباب نہ ایدوکنی موسیو روزیفلہ جنسباری
وقتیلہ داخلہ نظارتہ تقدیم ایتدیکی راپورندہ تفصیلاتیہ
بیان ایتشدی . راپوری داخلہ ناظری سن سینود محکمہ
سی مدعی عمومی قونت د . آ . طولستوی یہ کوندرد
مشدر . نظر مطالعہ کردن کچرمک ایستہر ساکز داخلہ
نظارتندن یا خود سن سینود دائرہسندن بولہ بیلیرسکز .
شمدی صدہ کالم :

یہ ایش قریہسندہ عرض ایتدیکم وجہ اوزرہ بیوک
برہ موفقیتہ نائل اولسہقدہ بونلر خرستیانلی استہمیان محیطلہ
مناسبتدہ بولندقجہ بو موفقیتارہ بالطبع امنیت ایدیلہ مزدی .
باخصوص بو قریہدہ خرستیانلی تجسم ایتدیرن ، اہالیسنی
خرستیانلغہ پک صقی بر صورتدہ ربط ابدن بر کلیسہنک
اولمہسی ، صباحلین قالقارکن شدتہ کوزہ چارہ جق یالہ
یزلی بر خاکک کوزلری اوکندہ لعان اتمامی البتہ بورا
لردہ خرستیانلغک سوئمہسنہ بیوک برسب تشکیل ایدنیوردی .
ایشتہ بوکی اسبابہ مبنی ۱۸۷۰ میلادی تاریخندہ

احوال حاضرہ میں تانارلرک فعالیت ، روسارک تذبلیکی و بصیرت
تشریحی نظر عرفانلرندن دور اولمیرق ایجاب ایدن چاردرلہ
فرصت غائب اتمہن باقا گز ایچوندر ...

***

شؤون اسلام

قریم مفتیسنہ قارشو برتجاوز

قریم مفتیسی عادل مرزا فراشایسکی جنابری کچن سته حج
شریفی ادا ایچون حجازہ کسیدیکی وقت ہرناصلہ خاکپای حضرت
رسالتناہمی زیارت ایتک گسندینہ نصیب اولامشدی ، بناء علیہ
ہوسنہ محضا حضرت رسالتناہ افندیز حضرتلرینک مرقد شریفنی
زیارت مقصدیلہ حجازہ کیتمش ، عزیمت وعودت اٹانلرندہ
درسمہادندہ برقاچ کون قالمشدی . مفتی حضرتلری ہوسفرندن
قریمہ عودت ایدرکن سیواستوبول کوک ماہمورلری طرفندن
فتنا بر صورتدہ معاملہ اولندی . ساحلہ چبقار چبقماز درحال
کورک خانہ کونورہرک بتون اشبارلرینی نظر تفتیشدن کچیردیلر .
اوزربنی ، جیلرینی حتی دونلرینہ قدر تحری ایتدیلر .
« مخبرکز »

تعارف مسلمانین

حدود کیچلورکن برشخص مجھول ، ہونتی بادی شہہ اولان
برآدم بو طریقہ تحری اولنورسہ برمعنا ویریلہ بیلیر . فقط قریم
اسلاملرینک اک بو یوک طاندقلری بلکہ یکانہ مقتدیہ اتخاذ
ایتدکلری برموقدہ یولنان بر روحانی ، حکومتک کسندیسی بیلہ
شخصنہ اعتماد ایدرک مفتیلکینی تصدیق ایدن برذاتی ، اوفق تفک
کپورک ماہمورلرینک بوصورتلہ تحقیر اتمہلرینہ نہ معنا ویرملی ؟
مفتی حضرتلرینی مقام خلافتدن ہومیا ویاخود - دور سابق
تعمیرنچہ - اوراق مضرہ کونوربور ظن ایتدیلرندہ اونکچونہمی
بوصورتلہ تعرض اولدی ؟

اگر بویلہ ایسہ روس حکومتندن بویلہ کستاخانہ معاملہ لرنندن
طولای کور ماہمورلرینک تأدیب اولمہلرینی ایستہرز ،
معافیہ بوکون شہ یزده مسافر یولنان روس دارالقنون
طلبہلرینک ترکیابی زیارت ایچون حکومتدن مساعده ایستدکلری
وقت اسلام طلبہلرینہ مساعده اولمادینغی خاطرہ کتورہجک اولورسہق
شمیدیکی روس حکومتک کنج ترکیبہ نہ نظرلہ باقدینغی کشفدہ
تاخر ایتمیز .

بزہ قالورسہ روسیہ نک تعقیب ایتدیکی بوپواتیقہ سی کسندیسی
بازمقدن باشتہ برایشہ بارہمیہ جقدر ، چونکہ مدینتہ قارشو
یورویور . چونکہ ایکی مملکت آرسندہکی اختلاطی ، صمیمیتی
کسرہ اوغراشیور . چونکہ عثمانیلرلہ روسیہ اسلاملرینی یکدیگریتہ

مکر ہدن تعین ایتدیلر .

ایمانا (ویرکو) وقتلرندہ برکوبلی ، حسیانہ تورہ معاملہ
کوربیور . اگر حساً اسلامیتہ میال ایسہ ویاخود اسلامیتہ
عودت ایدن طاقتندن ایسہ غایت رفقہ معاملہ اولنہرق پارہ
استحصالی خصوصندہ صوک درجہدہ معاہدہلی طاورا -
نیورلر . یوق اگر خرستیانلق طرفداری ایسہ غایت شدتلی
برمعاملہیہ معروض قالورق ایمانسی کونندہ ویرمک ایچون
تضیق ایدیورلر .

کچندہ « اولوغ صور باشی » نام قریمہ اہالیسنک
صاچودہ اولان برلینی وحتی یالکز اتارینی بیلہ ایمانان مجوساً
آشار . ہونلر بسبالی خرستیانلغہ اولان محبتلریندن اوتیردہ
ہونلرک ہومعاملہلری یالکز ایمانا (ویرکو) وقتندہدر
دیہ ظن اولمہسون باشقہ وقتندہ بویلہدر . اگر خرستیانلق
طرفداری اولان برمکرہ مقالولہ نامہفلان کبی معاملہ تجاریہ
وزراعیہ کاعدینی مہرلتمک ایچون حکومتہ مراجعت ایدر
ایسہ حکومت ممکن قدر وقتی کچرمیہ ، فائدہلی اولان بو
ایشدن کوبلینی محروم براقیہ اوغراشیور . بوصورتلہ اک
زنکین صاییلان خرستیان مکرہلری پک آزرمان ظرفندہ
بتون مالاریندن آریامورلر .

بوکورناز حاکمارک دسائیسی اوکندہ بزم خلاص روس
متصرفلری ژاندارمدلری آغزلرینی ، قاریش آچوب سیرجی
اولقندن باشقہ برشی یاپہمیورلر . البتہ سزده تسلیم ایدر -
سکیزکہ مکرہلرک بوصورتلہ ایش کورمہلری بورالردہ
اسلامیتک کونندن کون توسمنہسبیت ویرک بزہ چونغایت
تہلکہلی برنتیجہی انتاج ایدہ جکدر . چونکہ بویلہ برخط
حرکت تعقیب اتمہلریلہ سادہدل جنسداشلرینہ : حکومت
آرتق اسلامیتک کنہ وحتیقینی آکلادی . ہوندنصرکہ
خرستیانلغی حمایہ ایتیمہ جکمش کبی بر فکر القا ایدہ جکدر .
شوراسنی اپی آکلادش اولمکہ اگر بزم روسارک
تذبلیکی ، بصیرتسزلکی ؛ تانارلرکدہ بوکون ابراز ایتدکلری
فعالیتلری بوصورتلہ دوام ایدہجک اولورسہ بزم بورادن
طوروب اجرا ایتدیکمز تدابیر ہیچ مثابہسندہ قالہ جقدر .
بلکہ بوتدیلرلر عکس تأثیر اجرا ایدہ جکدر .

ہونلری ذات عالیہرینہ یازمقدن یکانہ مقصدم ہورانک

ساتدیرماق استور . سب ؟ وہم وخیال .
 بجا ! نہ وقت قومشولیمزی بو وہم علتدن آزادہ برمت
 ایدیفنی کورمک شرفہ نائل اولہ جنز ! !
 قیر غیزلردہ استقبالہ قارشو برحاضرلق .

قربمردہ منتشر برجمانہ رفیقمزدہ :

بوسنہ حزراندہ طوبلانہ جق « اویل » بازارندہ قیرغیزل
 راجتماع بابہ جقزل . بواجتماعلرندہ غضب اولنن یرلری جقندہ
 تا کرہ اولمیدیفنی سرمدہ قیرغیزل کوجبہ لکی ترک ایدرک شہر
 کوی بناہ ایتک ، منافع ملیہ اسلامیه خادم قیرغیز شوہوسندہ
 برغزئہ تشرایمک وسایر بعض مهم شیلر خصوصندہ فونوشہ جقزلرد .
 وقت رفیقمزدہ استخبارتہ نظرآ داخلی روسیہ دن آسیا
 وسطی وطورغای ولایتندہ قیرغیز صحرا رینہ اوربورغ شہردن
 ہرکون ترن ترن روس مہاجرلری چککدہ در .

آقسجدہ سرپوش عثمانیہ تعرض .

آقسجد اسلام مکنتلی کنجلری عثمانی ترک قارداشلرینہ اولان
 فرط محبتلرینک سوقبلہ مسیریہ فلان کبی یزلردہ فس کیمہ بی
 اعتماد ایدمک ایستہ مشلر . فقط بزم کنج ترکیا محی اولدیفنی
 مشروطیتک اعلاندن بری مطبوعاتلرینلہ دیکلیہ کلدیکمز روس
 دوستلری عثمانی محبتکئی غالباً فصقاعش اولی درلر اسلام قارداشلریمزہ
 فس کیمہ بی یساع ایتشلر .
 دوستلریمز جوق اولسہ دە باری آرہ لندہ بوضوئیلہ یکدیگرینک
 حسابتہ مانع اولور درجہ دە برچیکہ مازک پیدا اولسہ چونکہ
 بویلہ لردن ہر ایک طرفدہ متضرر اولور .

ہندستان علمائندہ اثر حیات

خرستیان مسیونیرلرینک شرقدہ افراد خرسٹیانیہ بی چوغاتق
 امیدیلہ طریق مشرودن زیادہ اکثریتلہ غیر مشروع بر بولدہ
 پویان اولدقلمری ، برشرقی بی خرسٹیان یاہق ایچون انسانیت تحمل
 ایدہ میہ جک اوتانہ جق برصورتدہ ذلتلرہ ارتکاب ایتدکلری شرق
 عالمک احوالہ ہر پارچہ مطلع اولانلرک معلومیدر .
 اختیار ایتدکلری بومندلرلردن بری دە گویا اسلاملری دینلردن
 صووتہ جق خویاً نصحکانہ سبلہ قرآن عظیم الشانہ یابدقلمری یالان
 یا کلش افتراقی تفسیرلردی . علمآ اسلام بوگونہ قدر بوکا بونظر
 استحقاقلہ باقہرق : یازیق عمرلہ دیمکلہ اکتفا ایدیورلردی .
 طبیعی ، علماء اسلامک بونظر لاقیدیلری طوغری برشی
 دگلدی . چونکہ اسلاملر ایچون مسیونیرلرک بوہدیانتامہ لردن
 اصلا خوف اولسہ دە . . . . فقط شرقدہ آرز بدعولہ اسلامیتی
 قبول ایدہ جک برحالہ بولنان یوز میلیونلرچہ مجوسیک اولدیفنی
 اوتوتاملی ایدی . چونکہ بولرہ اوتہ کی مقتربانک تأثیر ایدہ جکی
 احمادان پک بعید دگلدی .

ایستہ ہندستان علماء اسلامیہ سی بوہم نقطہ لری درک ایتش

اولمیدر ، کہ کچندہ دہلی شہرندہ راجتاع عقد ایدرک ، ہندستان
 اہالیسنک ذہنلرینی تخریش ایچون نشر اولنان بویلہ ہدیانتامہ لرک
 حقیقتی نەدن عبارت اولدیفنی شرقیلرہ بیلدیرمک مقصد مقدسیلہ
 برجمیت تأسیس ایتشلردر . جمیت شمیدن اعتبارآ ابراز فعالیتہ
 باشلامشدر . بویلہ علمانک یالکنز ہندستان دکل چیندہ ، جاوادہ
 روسیہ دە . . . ہر پردہ چوغالمسنی تمی ایلہ بوجمیت مہجلہ نک
 آثار مفیدہ سنی کورمک شرفہ نائل اولمہ جناب حقندن صورارز .

انکلتزہ ، ترکیا و مصر

انکلتزہ خارجہ ناظری سیرادوغری سوبلمش اولدیفنی
 برنطقندہ مصرک عاقبتی ترکیا عاقبتہ مربوط بولتدیننی انکلتزہ ابلہ
 دولت عثمانیہ دوستقلرینک یکدیگرینہ پک زیادہ لزومی اولدیفنی
 درمیان ایددیکئی ومصر لیلرک دخی بودوستلمی امنیت واعتمادلری
 ایجاب ایلدیکئی بیان ایلمش اولدیفنی بلغار آژانس تلغرافلری اولمہ سی
 یازیبور .

مسیونیرلر چالیشورلر .

سینود محکمہ سی طرفندن اوقا ولایتندہ کی مسیونیر جمیتہ
 شوکونلردہ ۱۳ بیجی بیک رولہ کوندرلشدر . بومبلغدن یالکنز
 ۲ بیجی رولہ سی مسیونیرلرک معاشرلی ایچوندر .
 شوصوک زمانلردہ روسیہ دە اسلامیتی قبول ایدنلرک عددی
 چوغالمہ باشلادیفنی کوندن بری بزم روحانیلر خرسٹیانلقدن
 صووق اوزرہ بولنان اہالی بی خرسٹیانلقہ صقی باغلامق ایچون
 برطاقم چارملر دوشنمیہ باشلادیلر . بو حصوصدہ ۲ حزراندہ
 قزاندہ عموم اسلامیت علیہ دارلری طرفندن بیوک راجتاع اولہ جقدر .
 بواجتماعہ اوقادن داویدف ، غریغوریف ، ستریلکوکق ، ایوانوق
 ماتوییف افندیلر تعین اولندیلر . استطلاعاتمزہ نظرآ اوقالیلردہ
 جمیتہ عرض اولنہ جق مہم برشی یوقدر . مذکور افندیلر یالکنز
 اوقا ولایتندہ کی افراد ناسک احوال روحیہ لریہ دائر تبعانلرینی
 عرض ایدہ جکلر مش . « ویستنیک اوقی »

فلسدن عثمانی علم ضابطلرینک مفارقتی

فلس حکومت اسلامیہ سنک اوردوسی تنظیم وتعلیم ایچون
 حسب الحجہ عثمانی ضابطاندن برہینک فلسہ کبتدکلرینی واورادہ
 دین قارداشلرینی تعلیم دە بولندقلمری بوکا ایسہ فرانسہ دوستمزک
 آواز شکایتی جمقاردیفنی وبرآن اول حکومت عثمانیہ ضابطلرینی
 آلہ سنی طلب ایتدیکئی مقدماتلر یازدیلردی . بوخصص صدہ
 فریمدہ منشر ترجمان رفیقمزک شدتانی برتقییدی دە کچدی ایدی .
 شمدی ، بو ضابطلر لریہ فرانسوز ضابطاتی تعین اولندیفندن
 ممالک عثمانیہ بہ متوجہاً فلسدن حرکت ایتدکلرینی آژانس
 قسطنطنیہ بول خبر وریبور .

مدیر مسئول : عثمانہ ہوری

تجم استقبال مطبعہ سی

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت هفته لوقه مجلدر

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

جلد ۱

۲۴ حزیران ۳۲۶

پنجشنبه

۳۰ جمادی الاخر ۳۲۸

عدد : ۷

باقوتازلر

عثمانلی سیاستی من القدیم داخلی و خارجی تزلزلدن بر توری قورتلاه یور . دائما اوافق اوافق مسئله لر لاینتقطع بری آخری توالی ای دیور . مسئله لر ، هر واحدی اعتباریه نه قدر اوافق ایسه ده ، فقط هپ بر کوهک بالطه لندیغندن اهمیت عمومی سی غایت بیو کدر .

کرید مسئله سی ، بالقان مسئله سی ، عربستان مسئله سی کردستان مسئله سی ، آزاده صرده مصر مسئله سیده قاتانیور . بونلردن بری آز تسکین اولنورسه ، او بری باش قالدیریور . هپ مشکلاتک ضربه سی عثمانلی قفاسینه پانلیور . بو ایسه یکی بر سیاست دکلدنر . بلکه بومسئله لر دن هر بری اساساً آوروپا : وقعه صلیبییه دن سوکره اتخاؤلنمش عادتاً بر قانون طبیعی شکلی آلمش شرق مسئله سنک برر قعاجمی در . آوروپا سیاسیونی نه طرفدن او قورلرسه ، اوراده همان توتوشیر علولنهر ، اشته عثمانلی دولتی ایکی بوز سنه در آوروپا لیر طرفدن ایقاع ای دیلن بو مشکلاته هدف اولیور . خصوصاً شو صوک بوزسنه طرفنده آوروپا سید سیونی عثمانلیاره قارشلی چوق بیوک یاره لر آچمش لر . فقط یویاره لر اسکیدن آزاده صرده قلیج ایله تداوی اولنورسه ،

بعضاًده همان جراحیاتک آغزی قاپاز کبیده اولورمش ، نه زمانکه عبدالحمید ایامنده اهل اسلامک سلاحی لندن آندی . بوتون اساحه ناریه در مخزن ایلدی عسکرک نامنه یالکز بر جمع اسلامغه کیدوب کله عادتق قالارق عموماتعلیمات عسکریه صولکدرجه ده تدنی ای تدی ایسه ، آوروپا سیاسیونی کوریک ده صیق صیق باصمه یه باشلا دیلر . هر ایکی اوج سنه ده برفته ایقاظنه موفق اولدیلر . بوصورتله عثمانلیره نفس آلمایه وقت بر اقادیلر ، ارتق بوکمی مسائل چوغالدقچه عثمانلی سیاسیونی دخی هپ باشند صاوه ، بروقت مرهونه تعایق سیاستنی تعقیبه مجبور اولدی . ذاتاً آوروپا دیپلوماتلرینک آزاد قاریده اویدی . بروقت قدر شویله اولسون بویله اولسون دیه بوسنه هر سک بر وقته قدر آوستریه لیره ترک اولندی ، روم ایلی شرقی وطنه ولایتنه بروقت قدر اداره ممتازده ویرلدی ، مصر بروقت قدر انکلیر لره ترک اولندی . ذاتاً خافان مخلوعک بوتون سیاستی بوندن عبارت ایدی .

بوکون عثمانلی حکومتی ایچون یکی دن آچلمش بر یاره یوقدر ، بونلر هپ جراحیات قدیمه ؛ تداوی درجه سنندن کچمش یاره لر در . بوندن ایکی سنه مقدم دوراستبداده ختام ویرلدیسه ده ، آنک آچمش اولدیغی یاره لره آز بر زمانده ختام ویرلدیسه ،

ہم غایت مہم پر مسئلہ در . بايقوتاژك منفعتي كيمسده
انكار ايدمز . فقط بايقوتاژ ايله بايقوتاژ بيننده
خيلي فرق واردر . بايقوتاژ هر نه قدر بزده يكي بر
شي ايسده ، او بزه كوره يكي بر شيدر ، بز اويله ظن
ايدسيورز ، حالوكه بزه قارشى بايقوتاژلر چوقدن اعلان
اولمش و حالا دوام ايدسيور ، و بوندن سوكرده دوام
ايدم جكدر . فقط بزم خبرمز يوق . . . بايقوتاژ بويله
اولورسه البت منفعتمدن بشقه رشى تصور اولنمزم ، اصل بايقوتاژ
بويله اولملى ، بويله اولورسه مقبول و معتبر اولور ، مضرتى
دخى اولمزم . بويله بر بايقوتاژى يامق لازم اولدينى كى
ياپيامكده معرفتمدر .

بوكون بزم مملكتمزده بزم منفعتمز ايچون تاسيس
اولمش ، يابلمش همان قرق سنهدر وار ، هركون صباح
احشام كيدوب كلكده يز «روم ايلي شرقى تيمور يولى» وار .
بو يول اداره سنده : استاسيونلرده اداره خانه لرنده
ماكنه لرنده عجا ! بر مسلمان استخدا م اولنيورمى ؟ عجا
بوكون بلده مزده بو قدر بانقملر وار . بونلرك برنده هيچ
اولمزه عثمانلى بانقهنده بر مسلمان وارمى ؟ البته : حل ،
بكجى ، قاپوجى ، آراباجى دن ماعدا بر مسلمان يوقدر .
استانبول سواقلرنده ترامواى شركتنه عطف نظر ايمكده
لزومه يوق .

بوندن اون سنه مقدم ، بيلديكم بر كنج ، عثمانلى
بانقهنه مراجعت ايدمرك بر مأموريت استر . بانقه مديريتى
بزم رفيقمرك لسانده اولان مهارتمدن كيم اولديغنى فرق
ايمه يرك قبول ايدم جكنى سويلر .
امتحانه كيرمسنى تكليف ايدر . افندى مومى اليه امتحانده
دخى اثبات لياقت ايممى اوزرينه ، رسماً عرض حال
ويروكزده قيد معامله سى اجرا اولنور دير .

بويچاره ساده دليل مسلمان رسماً عرض حال تقديم
ايدر ، كال ممنونيت ايله قبول اولنه جغه مطمئن اوله رق
استبداد پنجه سى آلتنده آجلقندن سوروكلمش آدم ، ايكي
اوچ كون سوكره قازنى طويه جغه كسب قناعت ايدر .
اوچ كون سوكره عثمانلى بانقهنه مديرى نه كى جواب
ايله تاليف ايدرسه بكنورسكنز ؟ « اوت حقى كز واردر .

نه چاره حكومت جديده دخى بروفته قدر اسكى سياستى
تعقيب ايمكده مجبوردر .

اشته بوكون ملتك حىتى غايبانه كلهرك اورتالقمده ،
بر بايقوتاژ سياستى ظهور ايتدى . البته بوده برسياستدر ،
حكومت عثمانيه مزه بر وقت قازاندره ق قدر بر منفعت
تصور اولنه بيلور . بويله بر منفعتى ايله برابر مضرتنى دخى
حكومت سنه رجالى آكلامز دكل هيچ شبهه سز آكلارو .
بيلورلر ، فقط بونى حكومت رجالى بيلديكى كى بايقوتاژجى
سياسيونمرك دخى بيلمه سى لازمدر .

ابتداء انقلابده بوسنه هر سك الحاقى ايچون آوستريا
امتمه سنه بايقوتاژ اعلان ايتدك ، بايقوتاژ جيلرك ظننه كوره
بوسنه هر سك مز كيتديسه ده آوستريا تجارتي سكته .
دار اولدينى كى بزده براق مليون ليرالرنى آلدق بو كى
بر موفقيت كورلدى . كورلدى اما ، آوستريه نك بو بزه
ويديكى پارلر يسه بز دن آله جنى تصور اولنه بيلديمى عجا ؟
آوستريا امتمه سندن شكر : بايقوتاژ دن مقدم اوقمى قاچ
غروشدى ، شمى قاچ غروش در ؟ فس و بشقه هر نه
آوستريا متاعى وار ايسه هپ قرق پاره يكرمى پاره آتدينى
كى ، آوستريه تجارى ايكي سنه ده بز دن قاچ مليون ليرا
كبرى آله جنى تصور اولنه بيلمديمى عجا ؟

بوكون يوناياره برهنه بايقوتاژ كال متانله يابلدينى كوز كدى
بيوك برسياستدر ظن ايدرز ، بو بايقوژى نه ايچون يادق
ديتلديكى زمان ، هر كس كريد مسئله سيچون ديه بيلور .
اما ، فقط بايقوتاژ نتيجه سى اوله رق كريد مسئله سى بزم
منه تمزه موافق صورته حل اولنمديغنى ويا اولنه جنى
اثبات ايمك بر آزمشكلاجه اولديغدن ماعدا ، يونان
تجارته ده او بر هفته ظرفنده اوغرا دى مضرتى ، بزم
يولچيلر مزه ، و نقله ستمزه ايكي پاره ضم ايتديكى كى
قوس قولاي استرداد ايدم جكنى ، جبر نقصان ايدم جكنى
كوره جكز .

ايشته شو صورته عريض عميق ملاحظه ايدم جك
اولورسه ، بايقوتاژ نه اولديغنى ، منفعت و مضرتى دخى
نهدن عبارت اولديغنى بر درجه يه قدر آكلايه بيليرز .
بايقوتاژ نهدر و نصل ياپيله بيلور ؟ بو بر مسئله در

قطعا ديکريٽڪ حيات اجتماعيه و سياسي هرينه بيکانه در .
 ايرانک شو صوڪ زمانر کچرمش اولديني خونين وقعه
 الميهدن مقام خلافت عظاما لاقيدر . فاسک دوچار اولديني
 فلاکت مدهشدهن افغانستانک خبري يوقدر . بخارانک حال
 احتضارده بولمهسندن ، بيلم يالکيز قاچ دانه جک قبلر
 راحتني بوزويور . بو اوچ بش دانه حکومت مستقله نك
 نفوس اسلاميه سني تشکيل ايدن توت ايکي مليون قدر بر
 عدد چيقاريلورسه ايکي يوزاللي سکز مليون امت اسلاميه
 آوروپايلرک تحت اسارتنده ايکليوب طور بيور . هيچ بو
 زواليلرک دوچار اولدقاري ظلم و اعتماسني نظر دفته بيله
 آلبورز .

کريده کي ديدناشاريمز حتمده روا کوربان وحشتي وحشتي
 آرتق سويلسکه حاجت يوق کوز اوکمزده طور بيور .
 ترکستانده کي اخوان دين ايسه کندي کنديدن آروجه
 بتک اوزرده . آمان! يارب نه مدهش منظره نك قارشوسنده
 بولنيورز . فقط آلدزين کيم ؟؟؟ .

بو قدر ميلونلرجه افراد اسلاميه نك زمزمه و اويلاسي
 کنکره آسمانه قدر صعود ايتديکي حالده بزده ، اوت مرکز
 اسلام طائيلان بز ترکرده او فاجق بر آثار تاثر بيله کور نيور .
 حالبوکه سعادت و فلاکت بانده اونلرله مشترکنر . چرنگه
 وحدت اسلاميه بزي بر کله تشهيد اوزرينه جمع ايدبور .
 و بو صورته زلري امت واحده ياپه رق بر يمي زي ديکريمزه
 ظهير ايدبور . فقط بو يوز ميلونلر تشکيل ايدن اسلاملرک
 ديانت جليله اسلاميه نك عهده لرينه توديع بيورديني وظائف
 شرعيه ني ايفا خصوصنده کوستردکلري وضعيته عطف نظر
 ايديلورسه بو اتحادک همان الفاظده قالديني يك نظرده تظاهر
 ايدر .

اگر کتب احاديثي قاريشديره جق اولورسه ق وجهمزه
 نمايان آثار حجاب باشمزي او کمزه اکيدر . جناب
 پيغمبر بيور بيورله « المؤمن للمؤمن كالليمان المرصوص
 يشد بعضه بعضاً » « مؤمن مؤمنه قارشو بر بنای متين
 حالنده در دائما يکديکري ني تشييد ايدر . » حالبوکه زلر بو
 کون يکديکريمزه اولان وضعيته محضاً بزم سعادت
 ايچون سويلانيسلان بو اوامر جليله ني تمام آياغمز التنده

فقط مسلمان اولديکيز ايچون قبول ايده يه جکيز » جوابي
 ويرير .

افندي مومي اليه بوکون بعوثان رجال مهمه سندنر .
 بوباقوتازلري بلکه اونوتشدر .

بوافندي عيني معاهله وعيني جوابه « قريده لئون »
 باقهنده دخي تصادف ايتشدر .

ايشته اصل باقوتاز بويه اولور ، بويه برباقوتاز
 اولورسه ، منفعتي عام اولديني کي مملکتي دخي قورتارير .
 بزه قارشو بوکي باقوتازلره هر يرده هر کون تصادف ايده .
 بيلورز . ينه بزم خبرمن اولماق شرطيه . البته اصل
 بزم دخي يايه من لازم اولان بر باقوتاز وارسه بويه
 اوله سي مناسب اوله جفني جزئي تأمل ايدنلر بيله اکلایه بيلورلر .
 دهادوغرسى باقوتاز بيوکر جهاد اقتصاديدر ، فقط يايه سني
 بيلانلر ايچون : اگر زيباقوتاز يايه بحق لازم کورسه ابتدا علمادن
 باشلامه لي يعني علما بو ايشه شروع ايتمه لي . بوکون بزم
 علمامزک باشنده کي عمامه نك کيمک مالي اولديغني اعتباره آلمه لي .
 شو حالده ملتزمک رهبري اوله جق علما ، اتفاق ايده رک
 بر شرکت تشکيل ايتمه لي ده ، کنديلري ايچون شعارديزدن
 اولان شو عمامه ني هيچ اولمزسه کندي اليمزدن تدارک
 ايتمه لي ز . حالبوکه بزم علمامز . فس کيمه من عادتاً فرض
 درجه سنده ترويج ايدرک ، عن جهل آوستريا متاعنه
 باقوتاز يرنده رواجنه خادم اوليورلر .

ايشته شويله بر ملاحظه اولنورسه باقوتاز مناسبني
 بر آز ادراک ايده رز ، يوقسه على العميا ، باغرمق چاغرمق
 ايله باقوتاز اوله من . بزم باقوتازلر من منفعتمزه دکل ضرر .
 تمزه در .

« کور تقليد چيقماز سوقاق » ديرلر مشهور سوزدر .

عبدالرشيد ابراهيم

تفرق و جمعيت اسلاميه

مؤسسه سبیت ویرن یکدیگر لرینه قارشو رابطه دینه نك مفقودیه تی و اتحاد و اتفاق عدم موجودیه شدن حصول پذیر اولمشدر . (کورولبورکه اتحادیا لکنز بحسب سیاست دکل بلدکه دیانت نقطه نظرندن: ه مجبورز . « آرتق بویچاره- لره آجیالم اوکا کوره حرکت ایدلم شو زمانده هر مسلمان یارهنك مرهمتی مقام خلافتدن بکلور حالبوکه نظر شر- یعتده مسلمانك دوچار تالم اولسی بتون عالم اسلام ایچون بیوک بر تأردر . حالبوکه بو امر جلیل مسلمانلر زنده اعتباردن اسقاط ایدیلن و رینه ده ملی تفرقدن تولد ایدن بر طاقم اعتقادات باطله حاصل اولمش . حالبوکه معتقدات مسلمینی تخدیش ایدن بویله ظنون باطله یی قلبگاه امتدن افتظاف ایچون علماء اسلامیه جوامع و مساجده افراد اسلامیه یی ایقظه و افکار امتی تنویره و بو خصو- صده اولان احکام دینی تلقینه دیناً مجبوردرلر و عکس تقدیرده حضور الهیده مسئول اوله جملری ده ایات واحادیت شریفه ایله مثبتدر . چونکه صنف علمیه نك جمعیت اسلامیه آراسنده حائز اولدینی موقع پک بوکدر . علماء عصر بو موقع جلیله یی بحق محافظه ایده میور اجانجری استیلا ایدن عظالت ، بطالت ، جهالتاردن امتی تخلیف ایچون تدابیر شدیدیه توسل ایتمکه علماء مدیون ایکن هزار تأسف ، که اونلر ده نفس ذاتیله یی استخلاص ایده مامشله زده قالدی غیرتی صلاحه دعوت ایده باسینلر . امت اسلامیه پنجه مخربك قهرنده ایکلیه ایکلیه تسلیم نفس ایدرک بر کون حیاته خانه ویرله جکده علماء اسلامیه نك بوندن خبری بیله اولمیه جق . عالم اسلامك بو کونکی معروض اولدینی بو علل مخربه قارشو برعالمجه حیات بخشا ترتینه علماء دین بورجلو اولدینی حالده امتك تسکین مرضنه بادی اوله جق ترتیب معالجات قیدینه هیچ بر کونا تشبثانده بولنمورلر . حالبوکه بویله مخوف و ظلام جهالت ایچنده پویان اولان بر ملتك علماسی کابوس عطا لیدن کشاده بصیرت ایدر و پیشگاه عزملرنده اوکلرینه چکیلان بتون موانعی زیر و زبر ایدرک امتی ترقی وتعالی یه اصعاد ایچون پیشواو رهبر اولورلرسه او ملتك استقبالی پارلاقدر .

اگر بز ماضی یه یوکسه لک اولورسه کندیز ددرس

چیکنه یوز . اخوت دینه و حقوق اسلامیه بویله می محافظه اولنور ؟

فخر کائنات افندیز حضر تری امتك استقبالده بلا تفرقیه دوشه جکندن اندیشه ایدرک « من فرق فلیس مناه دیه شدتلی بر صورتده تنبیه ابتدیی هر کمك معلومیدر . جمعیت اسلامیه ، عصر لردنبری دوام ایدن حال بحر اینسندن بوکی تنبیه نبویله انبیا ایدرک حال صلاحه رجوع ایچون بو کون نه کی تشبثانده بولنور ؟

بو قدر میلیون ملت اسلامیه نك مقام مقدسه خلافته اولان مربوطیت مؤده معنویه شدن استنادیه نیچون سعی و اهتمام ایدلیور ؟

*

بو کون کره ارضك اوزرنده موجود اسلاملرک حیات اجتماعیه و موقع سیاسیله یی تدقیق ایده جک اولورسه ق نه خونین منظره لر نه آچی وقعده لر و نه موجب حجات حاکم کوریرز .

اللی یدی میلیون نفوس اسلامیه یه مالک اولان هندستان حکومه نك مسلمانلره قارشو وضعیت سیاسیمنه عطف نظر ایدلم زواللی مسلمانلری بولندقلری بو موقع هولنا کدن تخلیصه هیچ بر طرفدن دست معاونت اوزاد- لمیوب محکوم اسارت و پویان جهالت اوله رق اسیرانه انکلیر- لرک وجدانسوز تضییقاتی التنده امرار حیات ایدوب کندیلری بولندقلری موقع و خامتنی تقدیر ایده میور . تقدیر ایسه لر بیله لرنندن بر شی کلیمور . حقوق حاکمیتلر- ندن محروم ...!

زواللی هندلیلر سعادت حیاتی، کندیلی بر انکلیرزه اسیر ایتمکه ظن ایدیور . تخمیناً بوناری هند مسلمانلرینه تلقین ایدن کیمدر ؟ شبهه یوق که منافع ذاتیله یی هندلیلرک محونده تحری ایدن انکلیرلردر ؟ ذاتاً بونی بیامدک کیم وار ؟ بونلرده جهالت او قدر توسع ایتمش که اموات قبوره قارشو پرستش ایتک ده بر طاقم عادات مجوسیه بینلرنده مقام تعبدده اجرا اولدینی کوریدیور . حتی بعض محفلارنده حکم جلیلی بالتحریر پک چوق محرمانك حلنه قائل اول- ناردنه کورینیور مسلمانلر آره سنده تحدت ایدن بو احوال

عبرت اوله جق پك چوق وقایع حقیقیه تصادف ایدهریز. اکر عامک و عامانک ایلك دوره تکملنه عطف نظر ایده. جك اولورسهق متبحرین علمیهنك ترقیات علوم و ترجمه فنونه ایتدکاری خدمتاریله برابر برده امتك حصول سعادت و ترقیاتی یولنده یابدقیری مساعیلری انسانی وجداستغراق ایچنده برقیور. اوزمان علم، بتون قوت و مکیتله افق حقیقته طوغری قوشیوردی. عدك قطع مسافه ایتدیکی پرلر ایسه جهان مدنیتك منعی طانیلیوردی.

ذاتاعلمای سالفه نك غیرت و فعالیتلرینك برثمره اقتطافیدرکه آرزومان ظرفنده حکومت اسلامیه، شان وسطوتنی بتون جهان طانتدی. ضیاء اسلامیت، عربستان چوللرنده طلوع ایدرک ترکستان طاعلرندن آشهرق تا، ماوراءالنهر حوضه لرینه قدر پرتو افشان و اشعه پاش جهان اولدی. بووقتلر ممالک اسلامیه نعت معارفدن محروم برفردک وجودینی تصور بیله امکان خار جده ایدی. فقط مرور زمانله بورلری اویله برحاله کلدیکه علم و فضل نام ایسنه بیله اندر اولهرق تصادف اولیمیه باشلانلیدی.

آزاده توحث ایدن منازعات مذهبییه برصورت تدریجیجده علی الدوام ایله رلیوردی. بعض حب ریاست معوثلری تأسیس مذهب. تکفیر اهل سنت کبی وسائط معنویه ایله احداث تفرقه ایدیورلردی. علمانک ترقیات عامیه، اعلائی اسلامیت، رفع جهالت، واستحصال سعادت و عودت انبیا یولنده کی سعی و غیرتارینه رغماً امت اسلامیه بونلرک اغوای مفسد تکارانه لرینه کندیلرینی قاید رلیوردیلر. چونکه ضیاء علم، بین المسلمین، بتون بتونه انکسافه اوغرامتمده ایدی. و بونکله برابر ایشک ایچنه برده منافع شخصییه قاریشیوردی. آرتق بووقت علماده درین برغنائنه طلدی.

بوکون دولت علیهدن فک ارتباط ایله اعلان استقلالیت ایدن یونان، صرب، بلغار و سائره کبی حکومت صغیره لر هپ اخبار و رهاینک کلیسالرده کی مؤثر سوزلریندن حصوله کلان بر اتحاد نتیجه سی اولهرق بو کونکی موقع سیاسی لرینی ضبط ایتدیلر. بزم ایسه ارامزده فرقه کورولتیلری، تشکیل جمعیت غوغاری متصل دوام ایدوب طور یور. تفرقه نك حیات ملل واقوام اوزرنده ایقاع ایتدیکی وقایع الیمینی تاریخار بزه واضح بر صورتده کوستریمور. ویرانه لری هنوز باصره امتدن نهان اولمیان اندلس دولت امویه سی نه اولدی آسیا مسلمانلری نه حاله کادی؟ قفقاسیه جمعیت اسلامییه سی نه وجهله انقراضه یوز طوتدی؟ جزایر نه صورتله بالارنه گرفتار اولدی؟ تونس نصل محو ایدلدی؟ هند جزایر بحر محیطده کی اهل اسلام نه دن دول نصارانک ملوککی اولدی؟ وقتله شو قدر پیک نفوس اسلامیهنك وطنی و بیکارجه افاضل و علمایی

آزاده توحث ایدن منازعات مذهبییه برصورت تدریجیجده علی الدوام ایله رلیوردی. بعض حب ریاست معوثلری تأسیس مذهب. تکفیر اهل سنت کبی وسائط معنویه ایله احداث تفرقه ایدیورلردی. علمانک ترقیات عامیه، اعلائی اسلامیت، رفع جهالت، واستحصال سعادت و عودت انبیا یولنده کی سعی و غیرتارینه رغماً امت اسلامیه بونلرک اغوای مفسد تکارانه لرینه کندیلرینی قاید رلیوردیلر. چونکه ضیاء علم، بین المسلمین، بتون بتونه انکسافه اوغرامتمده ایدی. و بونکله برابر ایشک ایچنه برده منافع شخصییه قاریشیوردی. آرتق بووقت علماده درین برغنائنه طلدی.

آزاده توحث ایدن منازعات مذهبییه برصورت تدریجیجده علی الدوام ایله رلیوردی. بعض حب ریاست معوثلری تأسیس مذهب. تکفیر اهل سنت کبی وسائط معنویه ایله احداث تفرقه ایدیورلردی. علمانک ترقیات عامیه، اعلائی اسلامیت، رفع جهالت، واستحصال سعادت و عودت انبیا یولنده کی سعی و غیرتارینه رغماً امت اسلامیه بونلرک اغوای مفسد تکارانه لرینه کندیلرینی قاید رلیوردیلر. چونکه ضیاء علم، بین المسلمین، بتون بتونه انکسافه اوغرامتمده ایدی. و بونکله برابر ایشک ایچنه برده منافع شخصییه قاریشیوردی. آرتق بووقت علماده درین برغنائنه طلدی.

آزاده توحث ایدن منازعات مذهبییه برصورت تدریجیجده علی الدوام ایله رلیوردی. بعض حب ریاست معوثلری تأسیس مذهب. تکفیر اهل سنت کبی وسائط معنویه ایله احداث تفرقه ایدیورلردی. علمانک ترقیات عامیه، اعلائی اسلامیت، رفع جهالت، واستحصال سعادت و عودت انبیا یولنده کی سعی و غیرتارینه رغماً امت اسلامیه بونلرک اغوای مفسد تکارانه لرینه کندیلرینی قاید رلیوردیلر. چونکه ضیاء علم، بین المسلمین، بتون بتونه انکسافه اوغرامتمده ایدی. و بونکله برابر ایشک ایچنه برده منافع شخصییه قاریشیوردی. آرتق بووقت علماده درین برغنائنه طلدی.

آزاده توحث ایدن منازعات مذهبییه برصورت تدریجیجده علی الدوام ایله رلیوردی. بعض حب ریاست معوثلری تأسیس مذهب. تکفیر اهل سنت کبی وسائط معنویه ایله احداث تفرقه ایدیورلردی. علمانک ترقیات عامیه، اعلائی اسلامیت، رفع جهالت، واستحصال سعادت و عودت انبیا یولنده کی سعی و غیرتارینه رغماً امت اسلامیه بونلرک اغوای مفسد تکارانه لرینه کندیلرینی قاید رلیوردیلر. چونکه ضیاء علم، بین المسلمین، بتون بتونه انکسافه اوغرامتمده ایدی. و بونکله برابر ایشک ایچنه برده منافع شخصییه قاریشیوردی. آرتق بووقت علماده درین برغنائنه طلدی.

کچیدلری محض بر لطف ربانی اوله رق آتلايان عالم اسلام بوکون ینه حیاتک مدھش بر کذار کاھنده بولنیور .
غربدن شرقه طوغری سیل العرم کبی آقان طوفان بلا قارشوسنده بولنیورکه اوده مدینت حاضره نک لازم غیر مفارقی مثابه سنده بولنان فساد اخلاقدر .

یاقیندن چشم حقیقتاھ تدقیق ایدنار کورورلرکه بومدینت سعادت بشریہ نی متکفل بر مدینت حقیقیه دکادر .
مدینت حقیقیه نک لباسنه بورنمش طیشی یالذیزی ایچی مردار ، قوقش یورطه کبیدر .

ظاهر بینانی آلدایر بو حقیقی یالکز بز سویامیوروز .
غربک اک بیوک اجتماعونی آجینقلی سوزلرله بو حقیقی اعترافدن چکنمیورلر بومرض اجتماعینک کوندن کونه آلا بلدیکنه توسیع دائره ایتھسی حکومت غربیہ نی صوک درجه دوشندیریور بو آفته اک زیاده معروض قالان قوم فرانسرلدر .

بونکله برابر بومدینته اولان احتیاجز انکار ایدیله منز .
فقط علی الاطلاق دکل احتیاجز یالکز احتیاجات بشریہ نی دفع و تسهیل خصوصنده شمیدیه قدر میدانه کثیردیکی آثار عمرانہ ، علوم ، صنایع حاضرہ یه بر . یوقسه شمیدیکی کبی کوری کوریننه صحیح سقیمنی سچمیهرک ایلرده هر نه کورور .
سک ، بولورسه ق مال بولمش مغربی کبی تقلیده قوشارسق « معاذالله » بز ایچون اقراض محققدر . زیرا بو کونه قدر بز شرقیلرده دو غربیسی مسلمانار وار لغمزی ، بزایکمزى محافظه ایتھمنز آنجته شربت غراء احمدیه نک بزده تأسیس بیوردینی اخلاق فاضله سایه سنده در .

بو ، سوز کتورمن حقایق مسامه دندر .
ذاتاً غربک شرقی تمدن ایتمکن مقصدی مدینت حاضره نک ولیدایتدیکی مساوی یه اسرافانه آلیشدیر راق بونکله بزى تسخیر ایلکدر .

بو سوزلرک حقیقت اولدینغی کوسترمک ایچون شاهد اوله رق مصر ، تونس جزاڑی کوستره بیلیرز .
فرانسزلر ، انکلزلر بو قطعه لره آباق باصدقندن صکره فساد اخلاق ، عیش و عشرت سفاهت ، کبی بشریتی مزاره دوغری سوروکله ین منکرانه سد چکهرک الهالی نی علوم

آغوش غیرتنده تشدیدان قریم نوره یه کیتدی؟ بوسنه مرسک اوستریابه نصل الحاق اولندی؟ عالم مدینتک بروقتلر منبعی عداولنان ، تادور اساطیره قدر کیدرسک سیف جلاذتیر یه جهانی نچه نسجیرنده بزون ایدن بیکلرجه حکمدار ماضینک تحتکاه سلطنتی بولنان مصر ایتدن نصل چیقدی؟ شو زمانلرده بتون عالم اسلامی داغدار ایدن هر ذره سی اجداد عظامزک خون حیتلریله بوغرولمش اولان زواللی کریدک نه حالده اولدینغی معلوم بوکونه قدر ضایع اولان جمعیت اسلامیہ نک بوکونکی کونده یالکز مملکتلرینک اسماری خاطرلرده قالدی . حیات اجتماعیه واحوال تاریخیلرینی کتابلرده کوربوریز . وجود سیاسیلری صحنه عالمدن سیلنوب کیتدی .
احوال حاضره منزه مثال اولمق اوزره بیکلرجه وقایع ذکر ایدیه بیلیرز . بو یولده کی ضایعات واضع جلالک اسباب حقیقیسنی تدقیق ایدیه جک اولورسه ق تفرقه دن باشقه نه بولا . بیلیرز . آرتق اسباب تفرقه نی ازاله و موجب ترقی نی استحصاله سعی و غیرت ایدوب خارجه بولنان بالجه دینداشاریمزه دست اخوتی اوزانه رق اتحاد و اتفاقه دعوت ایدلم . . . . !

بالجی زاده ادرمیدلی

محمد طاهر

مدینت غربیہ نی اقتباسده اجتماعیونمزک

کوستردیکی تسامع

من القديم هانکی جمعیت وهانکی بر مات اولورسه اولسون بو دنیاده خوش ، طاتلی بر حیات کچیره شارسه مطلقاً بو سعادتیه قوانین خلقت ایله بولندقلری عصرک ، محیطک مقتضیاتیه توفیق حرکته نائل اولمشارددر .

بو بر امر اشکاردر حالتی ، استقبالی دوشمنین ، طومش اولدینی یولک زه یه چیقاجغنی بیلمین اقوام ایسه مدت حیاتلرینی دائماً ذلت ، اسارت ایچنده امرار ایدهرک صحیفه عالمدن سیلنوب کیتمشارددر .
بر قیاح عصر دنبری قورقونج اوچوروماری ، تهلمکلی

صنایعہ ایصندیرہ جقاری یرده احوال غیر مرضیہ نك میدان آلمسنه پك الوریثلی ، مسامحه کارانه قانونلر وضع ایئتدیلر حتی اهالی محلیه نك تهذیب اخلاقه دائر من القدیمر مرعی - الاجرا قوانین و عاداتی حکمسنر بر اقدیلر ابواب رزالتی کشاده بولندیروب هر درلو اسباب سنهاتی چوغالتدیلر .
بوسیاستلرینك ثمراتیدرکه اوراده کی اخوان دینمزده اولکی صفوت اخلاقیه قلمه شددر .
بر قوم مابه القوامی اولان نعمت اخلاقدن محروم قالورسه حمیت مایه ، حس معارف ، حب صنعت ، تجارت کی معالی حسیاتدن پك اوزاق اوله جفندن آنك ایچون پشامق هیچ بر وقت ممکن اوله مز چونکه « فساد اخلاق باعث انقراض اقوام وامدر » بو برقاوندرکه هیچده تبدل ایتمز . « ولن تجد لسنة الله تبدیلا »
خریطه عالمدن سیلنوب کیدن کافه اقوام امك محو وانقرضلرینه یکانه سبب فساد اخلاقری اوله کلمشدر ایشته توارنخ میدانده در معلومدکه عالم اسلام بوکون بیوک بر دوره انقلابك قدمه اولاسنده بولنیور مسلمانلرک حال واستقبلا لنی دوشون اجتماعیون و عامای دینك عهدهلرینه پك بیوک وظائف اجتماعیه توجه ایدیور .

جزئی بر اثر تسامح ، احتیاطسزلنگ ایلروده وجود اسلامده غیر قابل تداوی ، مهلك جریحه لر آچاجفنده هیچ شبهه ایلامیلدر . بوکون اوروپا بیله اعداسنه قارشلی برزره کینمشس په لوان کی قوای مادیه حاضره نك کافه سنی ذاتنده جمع ایئتدیکی حلدله تمدنله برابر کوندن کونه توسیع دائر ایدن فواحشك اوکینی آلمدن عجزینی اعتراف ایتمکده در .
فساد اخلاقه اوروپا بر درجهیه قدر مقاومت ایده بیلیر چونکه دمین دیدیکمز کی انلرده ترقیات مادیه ، صنایع ، تجارت فوق العاده تکمل و توسع ایئتدکن صکره بو مرض اجتماعی میدان آلمغه باشلامشدر . فقط شرقرده ایسه امر بالعکسدر برم بو مرضه هیچ تحملمز یوقدر قارشومزده بزلی یومق ایچون حیل و دسائس اتخاذهندن کیرو طورمایان غریبه قارشلی ؛ اخلاق ملیه و حیات دینی مزدن باشقه قولانیله .
بیله جاک برسلاحه مالک دکاز ایشته بونکچون هر ملتک بدایت انقلابنده اولدینی کی علماء اجتماعیون اسلامک مطبوعامز

حروفانلری صوڪ درجه استعمالی کوچ ، بوکونکی ترقیلریله اصلا قابل توفیق اولمادینی حالده بونك یرینه غرب حروفاتی قبول ایتمه لملی ینه صلابت قومیه لرندن نشأت ایتمشدر ایشته بو سایه ده بتون جهنمان مدنیته کندیلرینك نمونه امتثال اولغه لایق بر قوم اولدقارینی کوستردیلر .
شمعی آنلره بوباده کندیمزی مقابسه ایده جك اولورساق غریبه قارشو لاقیدانه برطور وضعیت آدیغمز ، غیر قابل تلافی خطا و نقصان تصورلرده بونذیمز تظاهر ایلدر .
مدنیت غریبه نك ك اول علوم و صنایعنی ، اختراعات ، کشفنیاتی تقاید ایتمه مز لازم کلیرکن غریبک رایحه سنی دویار دویماز قیافت ملیه آداب قومیه مزدن صریله رق همن اوروپالی اولور بیوریز .
جانم نه اولیورز ؟ زهیه کی دیورز . آجیده اولورسه بعض حتمیققلری سوبله مهن کندیمی آلمیه جمع : بوکون عالم اسلامک بتون امیدلرینك یکانه تجلیکامی ، کانه شتون حیاتیه سنده مصدر و مقتدایهی اولان مفر خلافتنده اخلاق وشعائر ملیه نك ضیاعی ، اوروپایی کوری کورینه تقلیدی نقطه نظر دن احوالی او قدر وخیمدرکه دینی سونون استقبال اسلامی دوشون بر مسلمانک بو حاله قلبی صیرلامه مق قابل دکادر .

تاریخک حکمیله محکوم اوله رق ملیتمزدن، قومیتیزن هیچ
بر نشانه قالمز « معاذاه » محو و منقاب اولور کیده رز.

قریمیلی : یعقوب کمال

عالم اسلام

روسیه ده امامت منصبی

ایشته بوگون تحصیلده بولان منور الذکر کنجلیرمزک
نظرنده اک دوشکون برمنصب ، ایشته استقباق ملت عد
ایدیلن شبان ملتک اهمیتیز ! دیهرک آل چیککلری دور
ماضینک اک پارلاق و اک مظنن برهوقی ... !

نه ندر ، هانکی برسائقک سوقیلده . بیلیمز . اون
اونبش سنه اولنه قدر بتون تحصیلر ، مدرسه مکتب
کوشه لرنده اونراونبشر سنه ترضیع ایدیلن وقتلر هپ بوموقع
بلندییه صعود ایچون ایکن ملتده آز چوق انتباه حسی
طویولور طویماز طلبه نك وضعیتلری باشقه برطرفه . . .
افراد ملتیه یانچی اولان برجهته دوندی . ماتک منافی
ایچون کندیندن آرزوق برشی اهید ایدیلنلر بوموقی
نه ریندن ونه جریان حالدن خبری اولمان جهلایه ترک ایدرک
ماتی اونلرک جاهلانیه قومانداسنه راقیدیلر . ومنصب امامتده
بولندیلنی وقت ملتک نه منافع سیاسیونه . منافع اقتصادیسنه
دائر خدمت ممکن دکل دیمکنده چیکنمه دیلر .

عجبا ! کنجلیرمزک بوفکری طوغری بفرکمیدر ؟
یوقسه حقیقته اصابتدن معصومانه برصورتده تباعدمیدر ؟
روسیه اسلاملری برملت محکومه اولدیغندن اونلرک
احوال اجتماعیه سنه دائره مسأله لرده اولا افراد ملتک احوال
روحیه سنی وثانیا حکومت متبوعه لرینک اونلره قارشو
اولان وضعت سیاسیسنی نظر اعتباره آلق درجه وجودن
اولدیغیچون بزده شو سؤلره جواب ویرکن شو ایکی
نقطه نی نظر اهمیته آله جغز .

عجبا ! روسیه اسلاملرینک احوال روحیه سی

انسانی متسلی ایدن برجهتهده وارسه اوده بو حالک
شمذیلک بورایه منحصر قالمسیدر . شبهه بوقدرکه پایتخته
تربیه اساسیه نك بوقدر محو و پریشان اولمه سی بر قاج سنه نك
محصول سعی اولیوب خیلی بزمانک یادکار الیدر .

بومحیطده عائله حیاتی صوک درجه بوزلمش ، درلو
دورلو اسرافات ، تذبذبات آله بلدیکنه میدان آلمشدر .

حتی اوروپانک اک کبار اک مسرف بلادندن اولوب
واردات سنویه سی عموم ممالکمزک بوتجه سنه معادل کبی
بولنان پارس عالمیله مسابقه یه کیریشمشیز . ایشته غربه قارشو
افراطکارانه اولان بومعتونیت بزده کی سجاپاء ملیه نی آلت
اوست ایتشدر .

اوقدر موده پرست کسلیلمشزکه مطلقا باشدن اشاغی
کیدیکمز اوروپا پارس معمولاتی اولمه لیدر شایدیا کیلوبده
بریمز قره مرسل قاشندن کیه جک اولورسوق کبار شق
مخافلنده « اقدم فنادکل اما براز قبا صبا در » کبی کونا کون
تعریضلره هدف اولورز .

مخدراتمزده دخی بوانهمالک پک ایلروله مشدر چونککه اسلام
تربیه سیله بیودیله جک بردار تربیه میز اولدیغی کبی ال اشغری
اوکرته جک بر « دارالصناعه » مزده بوقدر .

بو حالدن اک زیاده مشمتکی بولنان علمامز بیله قز
چو جغرافی اون بر اون ایکی یاشنه کانجه [چو جقدر
بأس بوق] دیه نام بر اوروپالی کبی اکسا و تربیه ایدیورلرده
صوکره تستره امر ایدیورلر و بعضاده قز چو جتلره شباقه
کیدریلدیکندن کمال تأثره بحث ایدیورلر .

« اتامرون الناس بالبر وتنسون انفسکم . . . یا هو ! انصاف
ایدهم ! بوقدر بحله اتمیلم ! آلمانلریله عمومیتله شعائر ملیه
وتزیینات قومیه لرینی بر اقوب بزیم قدر موده یه تابع اوله
دیلمز . اجداد مزین قلمه « یورغانمز کوره ایانغیزی اوزانه لم »
کلامنی اونوتما یلم .

خلاصه کوندن کونه توسیع دائره ایلین بو مرض
اجتماعینک اوکئی آلق ، بشقه طرفه سرایتیه میدان ویرمامک
ایچون تدابیر مهمه اتخاذا اتمک حکومت اسلامیه نك ده
دوغریسی علماء و اجتماعیون اسلام اوزرینه فرضدر .
عکس تقدیرده « من تشبه بقوم فهو منهم » کلام حکمت

نہ مرکز زدہ در؟ ہو و قعدن طور و ب سویلتیان و صایابی اخذ و قبولن استتکاف ایدر درجہ ذہ بوراسندن متنفر میدر؟ ثانیاً، عجبا! حکومت اسلامک منورالفکر لریاہ کنیدی لری بر امام ایله تماسده بولدره جق قدر لطفکار میدر؟ بویوکاریمز، داعیایریمز استر هانکی عنوانده اولسونار اہالی آرمسنہ بر امام قدر صوقلہرق حیاتیہ تعلق ایدن مسئلہ لری ماتہ آکلا تہ بیلورمی؟

دیک ماتلہ متفکرینی یکدیگرینہ وصل ایدن وسائطدن ائک مہمی تخریب ایدلیور .

دہا شوراسنی شمذیک خاطرہ دفتریمزک بر گوشہ سنہ قید ایدرک نظر دقندن قاجر ماہ ایزکہ بوکون روسیہ ذہ کرسی تعامیمده بولنن بر معلوم موقعنی محافظہ ایدہ بیلمک ایچون ہمہ حال اوکسہ دیز چوکن ملت یاورولرینی روحسز بر صورتہ تربیہ مجبوردر . عکس تقدیرده یاہکتبدن قوغو لاجتی و یاخود مکتب بسبتون قپانہ جقدر .

اولاد لریمز، حسابات مایدیہ بیکانہ اولہرق بویورسہ ماتلہ داعیایرک آرولرینی بر اشیدین معلوبات آردسنہ ذہ سانسورک وجودی سد آہنین چکلورسہ عہدہ لرینہ ماتک مقدراتی ترتب ایدن کنجلیریمز عجبا! ہانکی وسائط ایلہ وظائف مقدس لرینی لازمنجہ ایفا ایدہ بیلرلر .

بنا علیہ قرانانہ قورشون صقمایہرق بر آزدہ آزدہ کی موجود وسائطی بونی اینینی اولچمنہ دن سوکوب آتماق ایچوب ایدر .

بن کنیدی حسابتہ دوشنبور دوشنیورمده اہالیینی نہ اولہجنی ہرکسہ مجہول و حتی کرسی اقبالہ بولنانلرہ بیلہ مہم اولان استقبالہ حاضر لامق ایچون اماما ق مو قعدن دہا الویریشلی بر موقع بولہ میورم، چونکہ اہالینک بورایہ اولان توجہ لری محبتلری فوق العادہ اولدینی کبی بورادن طور و ب قرآن کریم واحادیث شریفہ نبویہ نامندن حیات ملتہ تعلق ایدن مسائلی سویلیکن منع ایتک نہ برسانسورک صلاحیتی تحتندہ درونہ ہ باشقلرینک ...!

بونک روسسار طرفندن ملتہ قارشو یابدقلری بر عدل واحسان اولدینی آکلا شامامون . خیر! بلکہ باعث توفیق عدم قدرتدر . چونکہ ہوقام معادن سویلانان سوزلر دین نامندن و دینک ارکان مہم سنندن اولہرق سویلانایور . بونی منعہ قانتشمتی ایہہ دینہ تعرض اولیور دینہ تعرض علی الخصوص ارتق صبر و تحمللری توکنمش روسیہ اسلام لرینک دینہ تجاوز ایسہ مملکتک نام اورتہ

نہ مرکز زدہ در؟ ہو و قعدن طور و ب سویلتیان و صایابی اخذ و قبولن استتکاف ایدر درجہ ذہ بوراسندن متنفر میدر؟ ثانیاً، عجبا! حکومت اسلامک منورالفکر لریاہ کنیدی لری بر امام ایله تماسده بولدره جق قدر لطفکار میدر؟ بویوکاریمز، داعیایریمز استر هانکی عنوانده اولسونار اہالی آرمسنہ بر امام قدر صوقلہرق حیاتیہ تعلق ایدن مسئلہ لری ماتہ آکلا تہ بیلورمی؟

اگر فی الحقیقہ بویلہ ایسہ، یعنی مات بوکون منصب امامتدن متنفر بولنماتلہ بر ابر حکومت دحتلر ندہ یک لطفکار طورانویورسہ کنجایریمز امامت منصبہ قارشو طاقندقلری بوطوری یک صیب عد ایدرک بار دانہ معاملہ لرینہ حق و پررز .

فقط نہ یایلم ... دوسیہ اسلاماری بویلہ بر احوال روحیہ اولمادقلری کبی حکومتہ مع التأسف دیدیکم قدر مساعدکار دکادر .

بوکون روسیہ اسلام لرینک (طبیعی روسیہ اسلاملر - ندن مراد اوتہ ذہ بری ذہ سورونان اوچ بش دانہ سہولکی سرسریلر دکادہ ترقیدن مقصد اولنرک ترقیسی اولان عوامدر) روح لرینی تشریح ایدرک احوال روحیہ لرینہ باقہ جق اولورسہ ق کنیدی لرینی موقع امامتہ پرستش ایدر جہ سنہ مربوط اولدقلرینی کوروروز . بوران طور و ب سویلتیان سوزلر ولو خرافات، اسرانیات اولسون صماخ دیندارانہ ایلہ دیکلرک عادتا حضرت جبرائیل طرفندن القا اولمان وعظ و نصایح کبی اخذ و قبول اولیور .

مخرادن یوکسلان ائک جاہلانہ واک منطسز روحسز نصیحتلر بوکون ملتک روحنہ بیوک متینلر دہ و یاخود قوجہ غرتہ ستونار ندہ برداھینک منور مفکر سنندن و کیلان مصیب و مفید و صایادن دہا مؤثردر .

ایشتہ بونار ہیچ بوجہلہ انکار ایدلہ یہ چک ہرکون کوز اوکزدہ پارلاین بر حثینتدر . مادامکہ حقیقت بویلہ در ملتک تام استفادہ ایدہ جکی منورالفکر شہان ملتک بویلہ مہم بر موقعی جہلہ یہ ترک ایدرک بوران کیتدیکہ تباعد ایتلرینی ناصل تجویز ایدہ بیلریمز؟

علی الخصوص شوراسنی نظر دقتہ آلملی ز کہ بوکون روسیہ ذہ بر اسلام محررینک، ملتک حیات سیلسیہ و عمرانیہ سنہ

فقط و اسما که جناب حتمک و یردیکی دین مبین اسلام
کبی بویوک نعمتدن استناده ایده بیلمکدن پک اوزاغز .
« دینز کافل سعادت و سلامت » لافلری دوداغمزده
طولاشدینی وقت قارشو مزده کی کنج سیالرده طور استخفاف
بریوقاری . آشخی اویناهه به باشلا یور . بو وقت معصوم دماغندن
یالکیز کونده بش دفعه یاتوب قالمق کچورده بونک زده سی
کافل سعادت و سلامت اوله جق دیمه سی کلپور . فقط
دین اسلامده بر جهت سیاسی واردرکه بونک قوتندن
وبونک اسلاماره تأمین ایده جکی منافعتدن بو کون غربلار
ترترتورور . فقط بورالری کنجاره اطرافلیجه آکلانلر
زده .؟ حینماکه منافع خصوصیه لری آرقه سندن کیدرک
موقعاری هب امیاره ، اسلامیت نه در ، سیاست نه در
آکلماز جهله به ترک ایمشاردر .

« تعارف مسلمان » ک دردنجی نسخه منی اوقویانلرک
خاطر نه در . مسیونیر موسیو ایلینسکی نه دیوردی .
دیوردیکه : « بزم ایچون ک فاندلی بر طریق وارسه
اسلاملری متعصب اماملرینک تربیه سنده طوماقدر . »
البته موسیو ایلینسکی بوسوزلری ، کیف ما انفق
سویله ی . بلکه بزم احوالیزی و احوال روحیه منزی
تماماً تدقیق ایدرک و پک دوشنه رک سویله دی . شو حالده
ناصل اولیورده بز شمدی بیوک بر اثر غفلت کوستره رک
بویله مهم بر موقعی ایلینسکی کبی بویوک بر دوشماغزک تام
ایسته یکی بر حالده ترک ایده جکیز و بوکا ملتپرورعد ایتمدیکمز
وجدانمز ناصل راضی اولیور .

اونکچون ، استقبال مات اولان کنجاریمز ، ملتلرینک
روسلر ، فرنکلر کبی دور اقبالده بولان بر مات اولیوب
عصرلردن بری پنجه قهرده ازیلن تانازلر اولدیغنی نظر
دقته آله رقی و اولرک حال حاضرلری و احوال روحیه لری
نظر دقته آله رقی مسلکلری تعین ایتملری کندیاریندن
استرحام ایدرز . . . . !

فی الحقیقه بوکون روسیه ده اماملرک حال تعیشلری
نظر اعتباره آله جق اولورسه ق کنجارک بو انحرافی بر درجه به
قدر معذور کورماهک ده المزدن کلپور .

برینه برکومه بومبا قویهرق آتشلماک دیمکلر . البته بورالری
حکومت پک اعلا بیلرلر .

اوت ، دیه جکسکیزکه فلان و فلان قصبه نک
امامی حبس ایدلی . فستکان محل نک آخوندینک ایشی
حالا محکمه لرده سورنیور . فقط بونلر هیچ بروقت
ألرنده قران کریم و احادیث نبویه اولدیغنی حالده یقارلری
پنجه ظلمه ویرماه شلاردر . یا بر محرر صفتیه غزیه لرده
فلانلرده یازی بازارکن یقالامشاردر . و یا خود بر سیاسی صفتیه
چالشورکن حکمه ویرلمشاردر . اما بروحانی صفتیه محرارده
احادیث نبویه و قران کریم نامه سوز سویلدیکی وقت بر
امامی و یا خود آخوندی ، توقیف ایتک دکل حتی قلنه
بیله طوقوناهه جتلرینه قطعاً آمینم . طوقونامازلر و ابدیاً
طوقونه میه جقاردر .

بناء علیه اختیار اگر بنم المده اولسه ایدی ، روسیه یی قاپه مش
ظلمت استبداد دفع اولنجه به واهالیمزده منافع لری نه سویلنن
سوزلری استهر هانکی اغزنن ایشیدرسه ایشتونلر قبول
ایده بیله جک بر استمداد کسب ایدنه قدر بتون حقوق شناسلری مزه
وبتون سیاسیونلری مزه صاریق کیدیررک هم برینی برکویک و یا خود
قصبه نک امامی یاهردم . مثقاللری آلتون اولان بو وجود
ذی قیمتلری اهالی آردسنه بو صورتله صوقارق ملت مزک
ترقیات مدینه ده تکامللری بو طریقله تأمین ایدردم .
ودیکر طرفدن نه بوکون دوماده بولنن مبعوثلری مزدن
مقصودف ، حیدرفلاری ده مترو پولید مترافونک نام خذاسنه
اوطورته رقی موسیو مترافون ناصل بر مبعوث صفتندن
زیاده بر رئیس روحانی صفتیه خرستیانلق نامه سوز
سویلارسه مقصودفلاری ده علماء اسلام کسوه سنه بوندیروب
اسلامیت نامندن سوز سویله تور و بو صورتله اوتوز میلیون
مات اسلامیه نک قبللری کندیارینه صقی بر صورتد باغلا ردم !
اهالی به بزم رئیس دینز دوماده ناصل دین مبین اسلامی
مدافعه ایدور دیدردم .

صکره . . . بقالم ! دوماده اکثریتی تشکیل ایدن
اوکتوبریس فرقه سی آرقه لرینه اوتوز میلیونق برکتله معظمه
صقی صورتد باغلامش اولان مقصودف لریک حیدرفلرک
مطالبات مشروعه لری بر دایمه جهسارت ایده بیله جکارمی ایدی ؟
قطعاً .

مع مافیہ از چوق اختلاطک نتیجہ سنده آکلاشہ بیہ جکری دہ شہہ ن وارستہ در . ذاتا او حوالیدہ کی تاتارلر ، شیوہ لری بام باشقہ اولدیغی حالہ اصلا کوچک چیکمہ دن بونلرہ اکلاشیورلر .

اوقا ، اورنبورغ ولایتندہ ساکن اولانلری اکثرینہ «ها» تلفظ ایتدکاری کبی پیرم ولایتندہ کیلرہ اغایتلہ «ت» سویلرلر . برباشقورط «سہ» دیہ جک یردہ «میں» ویاخود «ہیں» دیر . «بزم» رینہدہ «بہم» ویاخود «بتم» دیر .

باشقورطلرک کندی شیوہ لری ، محافظہ ایتک خصوصندہ اولہ برعناد ایدیشلری واردرکہ یکریمی اوتوز سنہ باشقورط یوزی کورمہ دن تاتارلر آرمندہ قالسہ ویاخود یالکز اصلی باشقورط اولوب تاتارلر آرمندہ طوغسہ بیہ کندی شیوہ سنی اصلا اونوماز «بک باشغورد» دیر اوزولور .

مع مافیہ بو تعصبات قومیلرینہ پک زیادہ سونمہ می یز . بوکون باشقورد باباسی ایچون بو قدر اوزولہن بر قوشاغا [*] یارین باشقوردن دہا بو یوک بر ترک نام باباسی اولدیغی آکلانجہ «بہم» ترکار «دیہ اوزولہ چکی طبیعیدر !

کچن نسخہ مزہ . ماوراً اورالک کومہ کومہ ویرانلردن عبارت اولدیغی ویرلی اہالینک دہ الی ایش طوتماز عجزہ اولدیغی یازدی ایدک . شوشایان کریہ احوال دیاسوزک یکانہ سببی باشقورطلرک عصرلردنبری تا ایلکنہ قدر ایشلہ . یان تذلک بلیہ مدہ شمسندن بشقہ بر شی دکلدر . یوقسہ باشقورطلرہ استعداد فوق العادہ در .

باشقورطلرہ تذلک اوقدر تعمم ایتمش و اوقدردہ شہرت شعار اولمشکہ عادتاً برفارقہ مایہ لریدر . روسیہ سلا . مارندہ بعضاً «باشقورط» کلمسیلہ ، تذلک کلمسی مترادفاً قوللانیلور . بر آدمہ تذلک دیہ جک یرہ باشقورط دنیا یور . ایشتہ شو بلیہ ن اوتری درکہ باشقورطلر عمومیتلہ فقیردر . تجارت ، زراعت بانبندہ روسارہ کاملاً مغلوبدرلر .

[*] قوش چادر دیکدر . قوشاغا اوک اغایی یعنی بوکی دیکدر . باشقورطلرہ افندی رندہ قوللانیلور .

ایوم روسیہ امامارینہ کرک حکومت طرفندن وکرکسہ مات طرفندن کندیلرینہ کسایوب ویریلن معاش یوقدر . قوت یومیہ لری اہالینک ویردیکی اون یازہ یکریمی یازہ صدقہ لرندن تأمین ایدیورلر . بعض زنکین محالردہ اون یازہ یکریمی یازہ دن اپی بر مبلغ تراکم ایدیور . فقط ہر ناصلسہ ایشک ایچروسندہ یدسقلالق ذاتی اولدیغیدن بوزلتہ کنج عزت نفسی تألیف ایتک قابل اولیور . بوایسہ کنجری منصبدن صغومتہ برسبب تشکیل ایدیور . بو قدر عالی بر مقامک نہ وقت صدقہ جیلق ذلتندن تمیز اولنہ جنی سوانہ کلانجہ بالطبع بوسؤال اورنبورغ محکمہ شرعیہ سی طرفنہ توجیہ اولنیور . محکمہ شرعیہ عصردن بری امتداد ایدن اویقوسندن بر مدت اویانوبدہ شوسؤالک جوابی ویرہک زحمتی اختیار ایدرسہ کندیسنک منتداری قالہ جفر بڑہ قالورسہ ، بومقام عالی بہ عائد نہ وارسہ کافہ سی کندیسنہ توجہ ایدیور .

بومقامک تنزہ اوغر اسندن رسماً مسئول دکلسدہ وجداناً مسئولدر . . . . !

ترویجکی لی احمد تاج الدین

ماوراً اورال

— ۳ —

بروقت کلور بر احتیاج فوق العادہ نک سوقیلہ بونلرہ دردلشمک استرز فقط ہہات ! بونلر ، بدبزرک بر جزئی اولان بو اعضالر چوقدن بدنن آیرلمش ، ملعون آغزلرک دیشاریلہ چیکلہرک چوقدن بیس قارنارہ کیچرلمش اولور .! نہ ایسہ ، شمڈیاک بو قدرلہ اکتفا ایدرک صدہ کلہ لم : باشقورطلرک تکلم ایتدکاری اسان صاف ترک لسایدر فقط شیوہ جہتنبجہ عثمانی ترکجہ سندن اپدیجہ عثمانیلر آکلا . میہ جق بر صورتدہ فرقایدر .

باشقورطلر اکثر حروفاتی محاندہ استعمال ایتیوب یرینہ باشقہ بر حروف قوللانیلورلر . بخصوص «ها» «ت» حرفلری بونلرہ پک چوق استعمال اولنیور . اونکچون عثمانیلرک بونلرہ آکلاشہ بیامہ سی بر پارچہ زوردر .

اطرافدیکہ آکلاتمق ایچون سیاحتارمدن برنده کی مشاهداتی
مجملا بورایہ یازاجم .

ترویسکی ده ایکن ، سنہلک برنده ، کثرت اشتغالک
نکا ویردیکی یورغونلغی بی ، دها ازهار صیغہ آچامه:ن
اورالک لطیف هوارنده سیاحتہ مجبور ایتدی ایدی .

اوت ، سیاحتم تام نیشان نہ ایتلرینہ تصادف ایدیوردی
بر قاج کونلر ، اورالک او قوش کیچمز قالین اورماناری
آرہ سنده بیگ توری ذوق نشاط ایچروسنده کیزدکنصکرہ
بر کون یولمز بر کویہ تصادف ایتدی . هوارلر ہرنہ قدر
صیحا دکلکسده اورمان حیاتک ویردیکی ذوق وسرورہ
آلدانہرق بوکونہ قدر کیجہلرمزی ہب صحراہ کیچیریور .
دق بوکون نصلسہ آرقداشمک موافقتیہ یولمزہ تصادف
ایدن بوکویده کجہ قالہیہ قرار ویردک .

سیاحتکم تا ابتداسندن بری برشی نظر دقتی جلب
ایدیوردی اودہ بتون باشقورط کویلیرنک طامدن صاچاقدن عاری
اولملری ایدی . ہلہ مسافر بولندیغمز شوکوی دورت طرفی
قالین اورمانارلہ محاط بولندیغی حالده اولرک ہیچ برنده طام
یوقدی تعجب ایتدم . بش پارہ صرف ایتمدن ؛
اورمانک یقینانندن استفادہ ایدرک جزئی بر املکہ مکمل
برطام پایمق ممکن ایکن او باشاری بیوہ آچیق صاچیق
بولندیرمہلرینہ بر تورلو معنا ویرہ میوردم . مراقی ایتدم
مراقی ده رفیقمزدن کیزلیہمدم . عجبا نیچون بونلرک اولری
طامہمز بولنیور ؟ دیہہ صوردم . رفیقہم ده بنم کی باشقور
طارک احوالہ یانجی اولدیغندن مراقی ازالہ ایدہمدی .
بالطبع مسئلہی او صاحبی قوشاغادن صورمغہ قرار ویردک .
قوشاغا صورددقیریمی تہیل تہیل دیکلہ دکنصکرہ شو
صورنلہ جواب ویردی : «شمدی غوسم !» * یازکلدی بوندنصکرہ
اودہ ہیچ طورلمیور . ہپ جایلاولرده [**] کزیلیور .
اونک ایچون تا صوک بہارہ قدرطامارہ فلانارہ احتیاج اولیور .
بن : یا ! دیمک یغمورده فلانده چورمہسوں (!) دیہہ
سوکوب آلیورسکز ؟!

[*] یاورم رینہ قولانیلیور .

[**] یازین صحرا رده چادرلرلہ کوچہ حالده کی قیرحیانتہ جایلاو

دیرلر .

بش اون سنہ اولسی کندی املا کاری اولان زلری
فاحش بر فیئالہ صاتوب بتون بہار روسارہ عملہ صفتیہ
کوندہلک معاشلہ چالشیورلر . بونلرک اصلنی دوشنہجک
اولورسہق نہ جہالتدر نہ ہہ باشقہ برشی یکانہ سببی
تہیلکدر بر آز ایضاح ایدہلم :

باشقورطارقیش موسمنده قطعیا ایشلہ مازلر (چالیشمازلر) .
بتون عمرلرینی مسکرات مقامندہ قولاندقہلری بوزا ایچمکلہ
ذوق وصفادہ کیچیرلر . طبیعی بو ذوق وصفالر آز بر
مصارفہ مال اولیور . اپی پارہ استہر . فقط بو پارہنی
زہدن آملی . ایشتہ بونکدہ یولنی بولیورلر : حریفک
یازین کندینک صاچو صاچہجق (ایکہجک) یلرینی قیشک
اوانلندن اعتباراً قومشو روس کویلیرنہ صائمہ باشلیور .
وبو صورتہ حاصل ایتدیکی پارہلر برر آی قدر بوزا
ایچمہیہ قورای (قوال چالغہ) اوتیمہیہ اولیور . صکرہلری
طبیعی بو یرلرہ بتیور . آلدہ آنجق دورت بش آی صکرہ
صرف ایدہجکی املکاری قالیور . نہ یاپسون زواللی جفز .
سفاختہ ، تہیلکہ بر کرہ آلسدقندنصکرہ قولای قولای
براقیلورمی ؟ زواللی بالآخرہ بو املکاری ده روسارہ صاتوب
پشین پارہسنی آئیہ ، کینہ کندی سفاختہ صرف ایتیمہ
مجبور اولیور . ایشتہ شو صورتلہ بزم قوشاغازنک بتون
قیشی ذوق و صفا ایچروسندہ نیم سرخوش بر صورتہ
کیچور .

حال بوکہ قومشو روس کویلیلری بو وقت بتون
بار کیرلریلہ شہر دن شہرہ اشیانقل ایدرک کیجہنی کوندوزہ
قائمہرق پارہ قرانیورلر ، وبوپارہ ایلہدہ دمین عرض ایتدیکم
باشقورط اراضیلرینی بتون ایشلتمہسی فلانی ایلہ برابر
پشین : آلتی آی اولیمی صاون آلیورلر .

یازین ، یلرینی دیدیکم کی باشقورطلرہ ایشلتمدیروب
کندیلری باشقہ تجارندہ ویاخوددیکر ایشلہ مشغول اولیورلر
انسان ، بورلرینی دوشندیکہ ، اوطانجنندن کندیندن کیچور ،
ممالک اسلامیہنک اپی یلرینی طولاشدم فتمط باشقورطار
قدر تہیل بانقورطلر قدر ایشلتمہمز (الی ایش طوماز)
وبونکہ برابر بونلر قدر کندی بکنور بر قبیلہ اسلامیہ
کورمدم . تہیلکلیرنک نہ درجہدہ اولدیغنی بر آز دها

بخارا دن مکتوب

۳۱ مایس سنه ۳۲۶

بخارانک احوالی کوندن کونه و خامت کسب ایتمکده در. تهانکه بیو کدر. و ثوقنه اعتماد ایتدیکم معلومات آتیہی نہ عرض ایله یورم.

افغانستان حکومتی بر آی اول تاشکندو الیسنه کوندره بیکی بر تحریرانده تعیین حدود ایتمک ایستدیکنی بیلدیرمک بومستله ده روسیه و بخارا حکومتلرندن هانکیسنک علاقہ دار اولدیغنی صورمش. والی ده پترسبورغدن استیضاح کیفیتدن صوکره جواب ویرمکنی بیلدیرمشد.

غایت بسیط کورونن بو مختارات اوزرینہ روسیہ حکومتک بخارا ایچون اوتہ ن بری بیلدیکی الحاق فکرنی تقویه ایتمش اولدیغنی بعض دلائل و امارات ایله استدلال اولنقده حتی همانده قوه قریبہ کلکده در. فقط بخارا اهاالیسندن امین اولمادیغنی جهتله بخارا ایله مواقع مهمهسی بش بیک مقدارنده بر قوه عسکریه ایله - اغستوس ۱۹۱۰ ده - اشغال ایده جکر. تحدید حدود مسئله سنه کلنجه. کندیسیم طوغرودن طوغری یه حکومت افغانیہ ایله مذاکره کیریشه جکر.

امیر حضرتارینک بوایشن خزلری واردر. آنجق «مفتور» اولدیغنی جباتک. مغلوب اولدیغنی تحکیم موقع اندیشه سنک نتیجه طبیعیه سیدر. که بو خبردارلغک هیچده بر فائده می اولمایه جقدر.

بخارا اهاالیسنک شیمیدن کوستردیکی آثار هیجانه نظراً بو وقایعه قارشی پک ده لاقید قالمایه جنی آشکاردر. زوالی بخارایلیر شیمدی یه قدر حکومتلرینک ظلم و اعسافنه ایچون تحمل ایدیورلردی. روسلرک قید اسارتنه کیرمه مک ایچون دگلی؟ شیمیدی او تحملدن، اوصبر متوکلاندهن اثر بیله قالمدی: هیمی بومصیبت ناکهظهوردن متألم، هیمی وطنی ایچون، دینی ایچون اشکرز!، هر آغزندن «آه وطن! آه اسلامیت!». کلمات نومیدا. نه می ایشیدیلور. بو واقعه قارشی بیکانه قالان بر فرد وارسه او ده - کمال تأسفله سویله یورم، - امیر حضرتلریدر! اهاالینک بو هیجانی، امیرک بولا قیدیمی ایسه پک

قوشنا: خیر! اوله دکل، قیش ایچون حاضر لشمش اودونار طبیعی، (....) یازہ قدر توکنور. یازنده یاقه دن اولیور. اوزمانه کیدوب اودون طوپلامق ایسه بر پارچه زوردر اونکچون هرکس حاضر قوری اودوندر دیه تاملرنی ییقبوب یاقیور، دیدی. بو کونه قدر تبدیلیکک بودرجه سنی کورمندیکمدن بر مراقم بش اولدی. «بر پارچه زور دیوردی. اورمان کویک اوزرینہ عادتاً دوککش بر وضعیتده بولندیغنی حالده و حتی بالطه بیله قوللامهیه حاجت قلمه: ن بیقلمشاری یالکز طوپلامق قدر جزئی بر زحمت اختیار ایده جکارندن بو زورلغک نه اولدیغنی بالطبع کلاهق استه دیم. و صوردم. قوشاغام بلا پروا: زورلق نه اوله حق فقیرلک!! بیلرسکز آا شمدی اورایه قیزاقه کیدلاز.

عربه ایسه کچن سنه کوزن قیرلدی ایدی. شمدی تعمیر استه. بونکچون ده قومشو مزده کی روس کویارینک برینه کیمک ایجاب ایدیور. و بو قدر زحمتلاره برابرده باره استه. البته سزده تسلیم ایدرسکز که بو قدریرلره کیمک، یوق یازہی بولوب چبقارمق زحمتلرینہ قالمندن ایسه حاضر بولن قوری تامی ییقبوب یاققی دهها قولای ودها آسانقله قوریله جتی بر ایشدر.

حریفک یوقسه عقلمی بوزدی؟ و یا خود بنه ایکنیورمی دیه یوزینہ باقدم. چونکه بویله بر بابا یکتک کندی آرابه سنی تعمیر ایچون اونی ییقبوب یاقانجهیه قدر اظهار عجز کوستره جکفی بتون بتونه استبعاد ایدیوردم. فقط حریف نه عقلمی بوزه شدی و نه ده بنم ایله ایکنیوردی. جدی بر طورله تام لوح الحنوظله باقرق سویلار کبی کندی سوزنی کندی طرفندن ایکی ده برده تصدیق ایدرک آکلاتیوردی. نه دیهلم.!! سوزی اوزاعمدم اعقللر ویرسون دیهرک محاوردی کسدم.

«مابعدی وار»

ا. ت.

۲ - لسان تقلید قوتیله حصوله کیشدر . یعنی انسان تکلم ایتمک آخرینی تقلید ایتمک قوتیله مقتدر اولمشدر ؛ وهله اولی ده بری زینه مخالف کبی حس اولنان شو ایکی صورتی یکدیگرینه مزج ایدرک بر شکل اشتراک عمومی حصوله کتیره چک اولورسه سق ؛ لسان ابتدای خلقتده روح بشره قوه الهامیه غیبیه ایله نفع اولونمش وانسانک احتیاجاتیه اولان احتیاج قطعیه سوقیله ده تقلید اولنهرق تکملات لازمه سی وجوده کتیرلشددر ؛ دیه چکر ؛

فی الحقیقه «وعلم آدم الاسماء کلها» مال منیفه نظراً لسانک الهامی اولدینی اشکار بولندینی هنگامده بر نوع اصوات مهه بانلیهرق سنیه متناسباً تکلم وتکمل ایتمک مقتدر اوله بیان انسان اوغلتک ایام واحوال ابتدایه سی نظر مطابعه آلتیرسه تقلیدکده تکملات لسانیه سنده ندرجه مهم بر تأثیری حائز اولدینی تظاهر ایلر .

اوت! انسان یاوروسنک زمین وجوده کلدیکی هنگامده «نه وهی ، نه وهی» متصوت اولسی ده برلسان مهمدر . واهنگامدن اعتباراً عائله سنک ، منسوب اولدینی جمعیتی قوازین طبیعیک معنویتنه ، دماغی ایله بنیه سنک نشوونماسنه اجرا ایلدیکی تأثیری احتیاجات وتشکلاتجه معلوم اولان ترقیاتی مستلزم اولور . هنگامه طفولیتی مرور واحیان کهولتی حاول ایدر . وبوتحولاتی نسبتنده ده حیوان ایله مشترک بولندینی سوق طبیعی مرتبه ابتدایه سنی ترک ایله قیمت اجتماعی سنی تربید ایلر . برانسان نام اولورکه بوده تکمل وتعالیمی عین قانون طبیعی تأثیری تحتنده اولهرق منسوب اولدینی هیئت اجتماعی نکل ادوار ابتدایه وتکملات مدنیه سنه ، مقتضای فطرتجه تطبیقندن عبارتدر !

شوحقیقته نظراً بوکون اوروپاده ، آسیاده ، افریقاده ساکن اقوامک لسانلارنده بو حقیقتی مؤید نیجه دلائل موجوددر . مثلاً : مذکور قطعاً تک بعضلارنده برچاریک ساعت مسافده بولنان برکویک لسانی دیکرینک کنه بکزه . میور . برکویدن اوزاقلادشقه اختلاف لسانده اونسبتده تزیید ایدیدور . حال بوکه ازمنه اخیرده اسباب مدنیته ظهور وتوسعه یله وسائل امنیتک استحضاری سایه سنده اومنزوی اقوامک مناسباتی تزیید ایتمکجه اومختلف

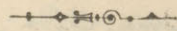
طبیعیدر . چونکه اساساً بخارا حکومتی ، روسیه حکومتیه تعطالی ایلدیکی معاهده نامه موجنجه ، امور داخلیه سنده مستقلدی . فقط بو استقلال محافظه اولنهمدی ، روسیه حکومتیه امور داخلیه - ینه امیر طرفندن - برحق مداخله ویرلدی ، که بوندن نه بخارا اهالی سنک ، نه اعیانک نه ده علمانک خبری ، رضای یوقدی .

شیمدی بش میلیون اهل اسلامک - چونکه جغرافیا کتابلرینک قید ایلدیکی : ۲.۵ میایون مقداری حقیقته مخالفدر .

- روسیه نکل طعمه احتیاجی اولسی رومیدر ؟ ناصل روا اوله ییلسون ، که اونک بوتجاوزی هیچ برعهده مستندکلدر! یا خود ملت حقیقه حیوان منزله سنده میدر . که امیرک اونلاری کندی کیمنه قربان ایتمسنه کوزیوموسون . - بومکتوبم فلان ویافلان عزیزیه مخصوصه دکل . بتون مطبوعات اسلامییه ر . اسلامیت ، ملیت نامنه رجا ایدهرز ، حتوقمزی مدافعه ایتمونلر !

یالکیز مسلمان مطبوعات دکل ، - اکر حقوق دول حقوق بین الملل سوزلری بر قول مجرددن عبارت دکلسه - آروپا مطبوعاتیه ده بومدافعه یه اشتراک ایتمایدر . !

عبداه

لسان و ادبیاته دائر

مقاله تاریخی

احتیاجات مادیه ومعنویه بشرک کافه سنی تأمین وساطتی استحضار ایدن اشکال لسانیه نکل حوصله احتیاجات بشرده صورت حصولی حقیقته علمای اسلامییه جه ایکی صورت اساسیه موجود اولوب غرب علماسنندن «تین یلور» ، «ماقس مولر» «ویلیان ژون» «ره نان» و سائر لسان حقیقته تحقیقات فنیه اجراییه بنام اولانلرک نظریاتی بو اساسلاری تأیید ایلمکدن عبارتدر :

۱ - لسان بدایت خلقتده طرف خالقندن حوصله بشره اشکال وکلماتیه برابر الهام اولمشدر . و بی بشر دخی بو اساس سوقیله متکلمدر .

شون اسلام

دوماده ۳ مایس قرار حقوقشکناهنسک صوک
آلدیغی وضعیت

آرتق روسیه اسلاملیک استقبالنن امید وارز . آرتق روسیه اسلاملیک حیات نه اولدیغی آ کلامه به باشلاقلرندن قطعاً امیز . آرتق روسیه اسلاملیک علم سیاسیانده بر موقع مهم طوته بیله جکلری علم اسلامه تبشیر ایده بیلیرز . ایشته بزه شو سوزلری کمال افتخارله سووله تن اونلرک ۳ مایس قرار حقوقشکناهنسندن صکره آلدقلى وضعیتلیدر .

دوماده ۳ مایس اجتماعنده خرسیتیان بايراملرنده بارام ایتمین اسلاملى اجبار ایتک خصوصتده قرار وریلیور . اورنبورغ و قریم محکمه شرعیه سیله قاقاز شیخ الاسلاملى ده اویقوده . نلر دونوب طولاشدیغندن خبری یوق . دینه تملقلى بر شی اولدیغندن بر رئیس روحانی صفتیله پروتستو ایتک وظیفه سی اولدیغی ده بیلیمور . اوکر نه مامش .

ایشته تام شویله مشکل بر موقده قالدقلى وقت ، آچیق کوزلی روسیه اسلاملى کندیلرینک موجودتلیخی ، او یومادقلى بر حکومتهک یادیغی هر بر ایشی نقطه بنقطه تعقیب ایتکده اولدقلى بری کوستردیلر . اورنبورغ ، قزان ، ترویسکی ، چیستانى .. هر برده حتی قیرغیز صحرائنده کی بازارلده بیله اوراده کی اسلاملرک چوقلغندن استفاده ایدرک متینفلر یایدیلر . پروتستو صدالرینى عیوقه چیقاردیلر . بو پروتستو صدالری پترسبورغ ، موسقوا عالم مطبوعاتی ایی صاارصدی . هرکس آله ییلدیکنه تفسیر ایتدی . حتی پترسبورغده منتشر « قولوقول » (چاک) غزنه سی « اورنبورغ اسلاملى بو خصوصده شیخ الاسلامه مراجعته قرار ویرمشلر . دیمک ، کندیلری روس تبه سی اولدیغی حالده ترکیه به مراجعت ایدیورلر . حسین حلمی پاشانک سیاحتی اورنبورغ اسلاملرینک ترکیه به اولان اعتمادلرینى قولایلاشدیرمیش دکلئ ؟ یا یغره سیله طنین انداز اولیور .

« سوت » غزنه سی ده نلر یازیور ، نلر . . . هله بزم « نووه وریمه » دوستمزده کی انفعال . . . اولور شی دکل . اگر شو صوک هفته پترسبورغ موسقوا غزنه لردن بر قولکسیون پایه جق اولورسوق ، روسیه اسلاملرینک بر حیات اولدقلى بری تمامیه آکلانان تبشیرنامه الهه ایتش اولورز . متینلرک اک مظنطی و اک طوغری و کسدرمه یولدن کینه دنى و اک جدی و معنیدار اوله نی قزان اسلاملرینک پروتستوسی اولدی . پروتستونک ایچروسنده شو ماکده سوزلر واردی : « بز اسلاملر ، بو کونه قدر صادق ایدک سزده عادل ایدیکیز . فقط کورجورز ، سزلر مسلاک عدالتدن انحراف ایدیورسکیز . اگر بو حالکیز دوام ایده جک اولورسه بزه تعقیب ایتدیکیز استقامتی تعدیله مجبور اوله جغز . »

طبیعی دکلئ یا! بوندن ده معقول برشیعی اولور ؟ صداقت

اسمانلرده اتحاد پیدا ایدیور . دیمک که تغیرات اسنانک اسباب حقیقه سی بو دقائق ایچنده در .

هر نقدر علم منافع الاعضا و علوم لسانیه نقطه نظرندن باقلدیده اقوام سابقه و حاضره بیلرنده پک عظیم فرقار موجود اینسده بو فرقانک وجودینه سبب منشارلینک اختلافی اولیوب انجیحی بالجمله اسنانلر حضرت آدمندن ظهور ایدوب نسلنک مرور ایام ایله تزیادی سائقه مجبوریه بیله « بلخ » قطع مسندن ، « پامیر » اراضیسندن هر طرفه انتشار ایتش وتدریجی اولان اشبو انتشار واقع اولدقجه تاثیرات اقلیمیه وزمانیه ایله اعضالری و اسنانلری دخی تبدلات ظاهر یه اوغرامش بولمسندن عبارت اولوب اساس اعتباریه اعضالری بیننده بر فرق موجود اولدیغی کی اسنانک ده اتحادی بو کون قوه فیه ایله مرتبه شوته وارمشدر .

لسانمز ، منسوب اولدیغی السنه تورانیه نک نحو و صرف اک زیاده مضبوط و بومناسبتله اک زیاده برنجی درجه تکمله فیلامغه مهیا بر لساندر . لسانمز نه دن او درجه تکمل ایتماش ؛ دینلرده البته بولنور . سینی عرض ایدیم :

چونکه علوم و فنون متنوعه حاضره نک سکزده اوچی اولسون لسانمله افاده اولماش و اولمش ده عظیم مشکلاتی مستلزم بولمشدر . حالبوکه السنه متکمله نک جمله سی او کی مشکلاتدن آزا در . زیرا کندی لسانلرینى ا کمال لزومنی پک چوق اول حس ایتدکلری کی لغات سارده دن و یاخود کندی لسانلرینک شعبات مختلفه مسندن استعانه ایده رک ا کماله ده ده او وقتدن برو صرف مساعی ایش و ایتکده بولمشلدر . فنونک بزه کی او تأخیر و تعمینی دوشونسهک اسنانک عدم ترقیسی اسبابی پک قولای ا کلاشیلیر : بناء علیه قوه احتساسبی ایله دائره احتیاج و تکلم توسع ایتدکجه لسانک ترقیسی ده ممکن دکلر ! ادبای سالفه من بیله احتساسبه بر نقصانی لسانه تصادف ایتدکلری وقت بو قدر شعباته مالک ترک لسانلرینک برندن استعانه ایدرک بر لغت میدانه کثیره جکلرینه احتساسبمز حسب الدیانه اولدقندنصرکه حسب الاستعمال و التلفظ پک کران کلن عرب ، عجم لغاتندن ایشلر و اساس معانیسی بالطبع پک ایو بیله مدکلری اولغاتی ادبای سارده هر درلو معانی ده استعمال ایده رک لسان ملی نی ده طرز طبیعی مخصوصندن ایره شار و متأخرینی بو باده نیجه مشکلاته گرفتار ایشلدر . . . کوبریلی زاده

محمد رفعت

هر دائم عدالت مقبلنده استحصا اولنور . بر انسان ، قارشو-
 سنده كندن عدالت كورمه ديكه صادق قاله بيليرمي ؟
 بوني نه بنده تكليف ايدر ونهده ام . . . !!
 ايشته بويله طوغرى و آچيق بر سوز سويله دكاري ايجون
 ورده حكومت متبوعه لرني مسئله وخامت كسب ايتمه دن اول-صوي
 نه به منجر اوله بفتي پشيتدن آكلاتهرق صدق قنلرني بردها
 اثبات ايتدكاري ايجون كنديلرينه تشكر ايدرز . و متينغ امتحانلر نهده
 بونلره بشقه لرني نسبتله بر نومرو فضله وره جگنر .
 شمدليك متبوعلر روسيه نك هر برنده انعقاد ايدر ك پروستويه
 دوام ايتكده درلر . اه عدديني آرتيرسون . چونكه حقوق لرني
 آچيق بو بولده محافظه ايده بيليرلر .
 اكر ش بولده متفق آ حركت ايده جك اولور لر سه قويا
 اميد ايدرز كه بو قرار دوماده ايكنجي دفعه اوقوميه حمل
 قالمه چق كندى كنديندن قالمه جقدر .
 ايش آچيق آرازمه سهارني ديكشدير ك صوقلانلر ك
 اغواآت ملعنشكارانه لرنيه فولاق وره دن يك وجود اوله رق مطالبده
 ثبات كوستر مكدده در .

حېستمانده اسلاميت

هامبورغ السنه شريفه مكنتي مديري پروفيسور « به فكر »
 هامبورغ فن آقاده مينسك معاونتيله « اسلام » نامنده بر رساله
 نشره باشلامشدر . رساله مذكورته ايلك نسخه سنده آلمان
 سياحلرندن موسيو ليمانك مقاله سي واردر . موسيو ليمان حېستمانده
 اسلاميتي شو مركززده بوليور : اون طقوزنجي عصرده كاملا
 خرستيان اولان شمالي حېستمان قبايلدن قيم اعظمي بوكون
 اسلاميتي قبول ايتشدر . يالكنر « مه ترا » قبيله سنك ثلثي ايله
 « بوغوس » قبيله سنك نصفي قدری خرستيانلقدده قالمش لر سه ده
 جريان احواله نظر آبونلر كده آرزمانده اهتدا ايده جكاري
 آكلاشليور .

هندستانده اصلاح مدارس

هندستانده ليكوشهر نده كي « دارالعلوم » مدرسه سي اصلاح
 حقدده بيوك براجتماع عقد اولنش . مذكور اجتماعده اصلاحاتك
 مصارف ايجون يكرمي بيك ايرا پاره طولانمش اجتماعده ده
 بر مهم بلكه اهم اولان برشي حقدده مذاكره جريان ايتش .
 اوده اسلاميتي ناصل نشر ايتلي ؟ مسئله سيدير .
 مذاكره خبلي دوام ايتدكده نصكره قرآن كريمك انكليزجه به
 ترجمه ايدلمه سي تحت قراره آلتشدر . بوونك كافه مصارفني
 سردار محمد اسماعيل خان نامنده بر ذات محترم اوزرنيه آلمش .
 كورليور كه خارجده ، مركز خلافتدن پك اوزاق بولنان محللرده
 بيله دين مين اسلامي نشر حقدده هر تورلو تشبثلرده بولنيورلر .
 بزم عثمانليلر ؟ . . . .

تونس كنجاري

اورنيورغده منتشر وقت رقيبمزدده

ترقي ومدنيتهجه پك كبروده قالمش تونس اسلام قارداش لر يزدده
 شو صورك زمانلرده براثر اقباه كوليور . كنج تونسليلر كنديلرينه
 كنج « تونس » نامني ويرك منافع عموميه به تعلق اولان

مسائل استحصا خصوصنده صوك درجه بدل غيرت ايدنيورلر .
 باعث ترقي اوله چق هيچ بر فرستي آلدن قاچير ماميه غيرت ايدنيورلر .
 توننده تونس علماسني پشديرن « جامع الزيتونه » نامنده
 بر مدرسسه موجوددر . بوونك تونسليلر ك عندنه كي موقعي ازهر ك
 مصر ايلر عندنه كي موقعتدن دها بو كسكدر . توننده نه قدر مأمور
 وارسه هيسي شوزيتونه دن بيشان آدملدر . حتى بورادن مأذون
 اولميا نلر ك فرانسه حكومتجه مامور بيلري طانلميور بيله حال بوكه
 مدرسسه نك پروغرامي زمانه به هيچ بر صورته موافق اولميو ب
 غايت اسكي ايدني . ايشته كنج تونسليلر بورالريني نظر دفته آله رق
 بر طرفدن يدي يوز قدر طلحه و علمادن منشكل براجتماع يايوب
 مدرسسه نك پروغرامني اصلاح حقدده مذاكره ايتدكاري و پروغراميه
 جغرافيه تاريخ رياضيات طبيعيات كبي درسلك ضمي تحت قراره
 آلدن بغي كبي ديكر طرفدن قاضي و علمانك آنجق زيتونه دن
 بيشان ذوات اولميو ب بلكه عموم صاحب اقتدار آدملر ك مأمور بيه
 قبول اولنلريني حكومتدن طلب ايتيه قرار ويرمشلدر . بووندن
 مقصدلري ده مأمورلري اكثريا حقوق شناس و فرانوز لساني
 بيله آدملري تعيين ايتدره بيلمكدر .

پرمده « اسلام رقيون اقتصاديون » جمعيتي

انتباه ! انتباه ! بوكون عالم اسلامك هر زمسنه بقارساك
 بووندن . . . اوت انتباه اسلامدن باشقه برشي كورمازسك .
 آوروپا بلر ك اولمش عد ايتدكاري « اسلام » كندينك دها
 اوله ديكني ؛ بر حيات اولدني بوكون علمه بتون آثاريله كوستريور .
 كوندن كون پارلامقده . بولنه مانع اوله رق دوشنلري چيكنه به رك
 استقباله طوغري آلمقده . يالكنر الله نظر دن محافظه ايتسون .
 روسيه ده پيرم ، قران طرفلر نه صوك سنه لري اسلاملر
 آرمسنده ديبلنجينك بيوك برصنمت اوليه باشلامشدي .
 صاحلي صقالليلر باشنه برصاريق اويديررق تصوف حجاب
 ربا كارانه سي التنده شه دن شهره طولاشموني بر كسب وصنمت
 اخاذ ايتدكاري كبي كوچوكلري ده كويه كلن كيدنلر ك ايته كنه
 ياشوب ديبلنك خصوصنده صوك درجه كسب مهارت ايتشدر .
 ايشته شو منظره ديلسوز ، پرمده كي اسلام ترقيورلرينك نظر ينه
 چارپارق اسلاملري بوئلدن تخليص ايتك . بيلنلر نه علم و معارف
 تجارت و صنايعي تعمير ايتك مقصد علوي سييله « اسلام رقيون و
 اقتصاديون » نامنده بر جمعيت تأسيس ايتش . جمعيت حكومتك
 تصديقي متعاقب « قويان » نام قريده بو بوونك بر صنايع مكنتي
 آچهرق مرافقوزاتي اوكرتمك ايجون اطرافدن باراشقوف نامنده
 بر مهلم جلب ايتش .
 مكنتيك بو مرافقوزاتي قسمتك مدت تحصيلي اوچ سنه اولوب
 هر ييلي ايلول ابتدا سنده درس لر مباشرت ايديله رك مابس ابتدا سنده
 امتحان عومييني اوله جقدر .

ايسكيدده كوونك اطرافنده بتون عمر يني كلن كيدنندن ديبلنه رك كچر مش
 اسلام چوجق لري بوكون ميني ميني اللربله باطه دستره طونه رق
 مرافقوزاتي اوكرتمك . . . اوت ، استقباله كووكسك كيره رك
 حاضر لمله مشغولدرلر . شايدان افتخار برحال ، دكلملي !

نجم استقبال مطبعمي مدير مسئول : عثمان جودي

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تعلیم مسلمانان

وجعلناکم شعوباً وقبائل لتعارفوا . . .

مدیر مسئولی

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید

چادر جیلرده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام واسلامیته

عائد مقالات و آثار

مع الممنونیه درج

اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و اموال عالم اسلامده باعت هفته لور مجلد

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

عدد : ۸ ۱۴ رجب ۳۲۸ پنجشنبه ۸ تموز ۳۲۶ جلد ۱

ترقی نصل اولور؟

بوتون جهان متفقاً سویلر : ترقی علم ایله اولور ، بشقهجه اولمز، البته هیچ بروقت بونی انکار ایده جک بر آدم ظهور ایده مز .

«شوحالده بز ترقی ایتمک استرسک بزه هرشیدن مقدم علم لازم ، علم سز ترقی اوله مز.» اشته بوبر اساس کایدرد . بز اهل اسلام ترقی ایتمک استرسه کیجه لری کوندزه قاهره علم و معرفت ایچون چالشمه لی، بو ترقینک بشقه یولی و چاره سی یوقدر . بوکون بزده نه یوق دیرسک علم و معرفت یوق ، بوتون نقصانمز و قصورمز بوراده در، بشقه برقصور تصور اولنه مز .

بوکون ترکیه جهانک اک زنکین مملکت لرندن بری اولدینی حالده ، ترک لرده دنیاک اک فقیر ملت لرندندر . بو نه ایچون بویله اولیور؟ بزده علم و معرفت یوق، بونک هیچ بشقه سببی اوله مز . بوکون جهلمزدن اوتری کندی مملکت مزدن کندنمز استفاده ایده میورز . بوکون ترکیه ده بزه قرانمق هوسنه دوشمیان بر ملت یوق . دول معظمه دن قطع نظر ایده لم : بلغارلر ، یونانیلر ، رومانیالیلر ، صربلیلر و سائر کیمه باقارسه ک باق ، بز مملکت مزده پاره قازانیور . بوتون

ساحل لر مزده اجنبی و اپورلری ! بوسفورده ، خلیجه صباح آخشام کیجه کوندوز، چایر چایر اشله ن یونان و اپورلری در فقط مع التأسف بونلره حمالق ایدن بزم ترکاردر . نه ایچون؟ هیچ شبهه سز جهالت ایچون دیه جکر . بونک بشقه جوانی اوله مز . بو جهالت بزده دوام ایتمکجه بزدها چوق سنه لر حمالق ایدرز .

اکر بز کندی مزی بو ذلتن قورنارمق استرسک ، علم و معرفت لازم . شوحالده بز چالیشه جفمز برشی وار ایسه اوده علم و معرفتدر ، بوکون دن اعتباراً بو یوله خدمت ایتملی ، بوتون ملت بونی قبول ایتملی، اک اوافق قریه لرده دخی اون ایکی یاشینه قدر اوقوب یازمق بیلمیان چوجق لریک پدرلری شرعا مسئول اولدینی کی نظامده مسئول توکملی ، بوکون بوندن ماعدا بریول و بر چاره یوقدر . ملت بو یوله خدمت ایتمکجه کندی سنی دشمنان نچه سندن قورنارمه جقدر . بوکون اطراف مز صارمش دشمنان داخلا و خارجا بز جهلمزدن استفاده ایتمکده در . بو جهالت بزده دوام ایتمکجه اقتصادا مغلوب اولیورز ، سیاسته مغلوب اولیورز .

شوحالده هیچ وقت کیچیر میوب چالیشه جفمز برشی وار ایسه ، اوده علم و معرفتدر ، علم سز و معرفت سز هیچ

و حقوق طلبہ سینہ ، درسدن اجازت آلمش افندیبارہ قارشی
دخی ، غایت باباغی ملا نصرالدین حکایہ لرینہ وارانجہ یہ
قدر یوتدی رلقده در . طلبہ مزده «خطیب افندیك جاه و منصبه
احتراماً ہرنہ کبی یالانار سوبلا رسہ سوبلاسون ، تک خطیب
افندی صاحب منصب و جاہ اولسونده لدی الايجاب شفاعت
ایده بیاسون ، دیهرک ، خطیبک سوزندن استفاده ایچون
دکل ، بلکه کوزینہ کوزکک و التفاتنه نائل اولمق نیتله
مجوهر آدن کرانہا وقت لری ، ایکی پارہ قیمتی دیکمز
حکایہ لری دکلا یهرک کیچر مہ یہ قدر تنزل ایدرسه ، صوکرہ
ناصل اولورده آنلرک علمارنہ بر بہرہ ، وسوزلرنہ بر
ثمرہ اولہ ییلور ؟

طلبہ جامع لردہ اجازت آلدقن صوکرہ ، دارالفنونلرہ
دوام ایدرده لاف آکلامزسہ ، حسن ، قبجی تفریق ایده مزسہ ،
ملتک ذہ استقبالده امیددی بونلرہ منحصر ایسہ ، صوکرہ
حاملز نہ اولور ؟ صوکرہ بزم باشیمزہ کلہ چکی سیر
ایتمہ لی ؟ بوکون بزم ایچون دوغری یول آرامق لازم
کلورسہ ہب قصور لرمنی اعتراف ایتمہ لی ز ، جہلمزی
سویاہ ملی یز . بوش بوشنہ معلومات قروشلق اولہ من ،
بزدہ بو حال دوام ایدرده ، فیما بعد دخی کندی کنندی
آدایرساق ، کندی کنندی مزہ آدایرساق ، استقبالمز غایت
قارائلق ومہلک براوچورومدر . اگر بو فلاکتدن قور تلیق
استرسک ، وقت کیچیر میوب علم معرفت یولنہ ہر شیئی
فدا ایتمہ لیز . حکومتن معاش آلمق معرفت ایسہ ، جوہر
آغاہ معاش آلمشدر . آنک ایچون علم و معرفت لازم دکل .
دہا قاچ بوکی مجسم نمونہ رالیوم کوزمن اوکنده موجود
اولوب ، عموم ملتی بد بخت و بد نام ایتمکدہ لردر . او
بونلرک شرننن قور تلیق نہ ایلہ اولہ ییلور . ہیچ سزدرکہ
«علم و معرفت ایلہ» اشته ترقی یولی بودر ، معروض
اولدیغمز تہلکدن تخلیص کریبان ایتمنک دخی یولی بودر .
بویلہ ہر کسبجہ معلم اولان یر شی یازمقدہ نہ فائدہ
وار دیہ بعض آدمارک خاطرینہ کلہ چکی شہسزدر . فقط
صبر و تأمل ایلہ اوقنورسہ نتیجہ مطلبی کوسترر . علم
و معرفتہ چالشق ملتہ واجب اولدینی کبی آنک طریقنی
تہیل ایتمکدہ حکومتک وظیفہ سیدر .

عموم دولتلر ، حتی ادارہ مستبدہ اولدینی حالہ

بر شی دونمز . بوکون عثمانلی مملکتی دنیاک ال زکیکن
مملکت لرنن اولدینی حالہ ، بر ملی بانقہ من یوق ، بر ملی
شرکتمز یوق ، بر ملی صنعتمز یوق ، کندی صولرمزده
کندی املاکمز و امتعہ مزنی نقل ایده جک ملی عثمانلی
بیراغنی حامل بر واپورمز یوق بونلرک سببی نہ دیہرک
صورمایہ حاجت وارمی ؟ جہلمن بشتہ برسبب تصور اولنہ
ییلورمی ؟ جہلم ال بیوک خستہ بقدر . حتی بوکون بزم
علماظن ایتمکمز جنت اوکوزری نہ بوخستہ لغہ مبتلادر ،
حتی کندیلرینک ہیچ بر شی بیلمدکارنی دخی بیلمزلر .
عوام ایسہ ہیچ اولمزسہ جہالتنی اعتراف ایدر . آہ بو
جہالت بوتون قائمزی ایچدی . مملکتمزنی خراب ایتمدی ،
ملتمزنی اعدایہ اسیر ایتمدی ، جنت کبی وطنمز پارچہ پارچہ
اولہرق لدن کیتدی . بز حالانہ اولدیغمز دن ونہ اولہ جغمز دن
خرمز یوق . نندبر بو ؟ ہب جہالتدن بوکون بزم ال بیوک
دشمازمز بو جہالتدر .

اگر بز بو مملکتک بقاشنی بو ملتک حیاتی آرزو
ایدرساک ، بزم ایچون علمدن باشقہ برشی لازم دکلدر .
ہا شودہ خاطرہ کلوریا ! بوکون مملکتمزک خرابہ
بر حالہ بولنہ سی علمادندنیر دیرلر . بو سوزی سویلہ یین
پک چوقدر ، مدنیت منتسب لرینک ہیننی بونی دیدکدن صوکرہ
علمامنرکدہ بر قسمی بونی سویلر . حتی بز خراب ایتمک ،
بز بو مملکتی بو حالہ کتوردک دیہ اعتراف جرم ایدنلرہ
پک چوقدر . شو حالہ نصل اولورده جہالتدن اشتکی ایدرز ؟
بو اجتماع ضدین کبی بر شکل آلمزی ؟

خیر مملکتی خراب ایدن علمانک علمی دکل ، جہلم
وسر اخلاقی در . مملکتک ملتک خرابنہ خدمت ایدنلر
اساسا علما دکلدر ؟ بلکه علما کسوہ سینہ بورونمش ، علمدن
بی بہرہ سفیل لردر . او مبارک کسوہ ایلہ ماتنی اغفال
ایدهرک : درۃ الناصحین کتابنہ : تکی حکایہ سندن ، طاوشان
حکایہ سندن ، خرافات اسرائیلیہ دن ہرنہ بولورسہ : علاولر
شرح لر ، حاشیہ لر ایلہ باللاندیرہرق دنیا دن اعراض ایتمیرہ
ایتمیرہ بو حالہ کشور مشدر .

دکل کوی و قریہ لردہ اولان آغلرہ ، عوام ناسہ
قارشی ، حتی الی یومنا ہذا درسہ عادتہ : دارالفنون

ہیئت سیاسیہ سی ایچون غایت اہمیتی اولقلہ برابر ، عثمانی افکار عمومیہ سنک مدیر لکنی در عہدہ ایتمش استانبول مطبوعاتی ، محل انتشار لردن بر قاج ساعت بعد مسافہ کائن صوفیہ خصوصی مخبر لر کرد رہی ، ہر نہ دنسہ فضلہ بولدیلر . حتی شمعی یہ قدر « ژون توك » ی فاضلانہ مقابہ لہ لیلہ ترین ایدن آ . آ . بکاکہ « صباح » ک سر محرر سیاسی د . ک افندی ن غیری غزتہ جیلریز ، صوفیہ اسلاو قونفرہ سی ، ویا خود عمومی تلہ اتحاد اسلاو حرکتی حندہ عثمانی افکار عمومیہ سنی تنور وارشادہ بیہ لزوم کورہ دیلر .

اقوام غریبہ نی اور کو تہ بیلہ جک بر اتحاد اسلامک وجودی شویہ طور شون عاجز ، ضعیف ، ازیک مسلمانانری اورویا جند رہہ سی آلتندن قورتار میہ چالیسہ جق بر « تعارف مسلمانین » بیلہ اور تہ دہ یوق کن ، غریبک مطبوعات بازاری ، اتحاد اسلام ادبیاتیلہ تولدی رلمشدی : پک آغیر باشلی متفکر لردن باشلا یوب ، تاژول ورن واری کی رومانجیلرہ قدر بر سوری محرر لر ، « اتحاد اسلام تہلکہ سندن اورویا مدینتی محافظہ ضمنندہ » چالا قلم یازی باز مقصدہ در لر . حالبوکہ بز ، اسلاو اتحادینک پر حیات ، مطمئن و پک کور لتیلر بر مؤتمری دار الخلافت اسلامیہ سور لرینک پبولری اوکنہ کلوب قورولمش کن ، « آیول ، نہ در بو کورلتی ، نہ اولیورز ؟ ! » دیہ پچرہ دٹ باشمزی اوز اتمہ بیلہ اوشہ نیورز ! . بعضار یمز دہ اسلاو آژانس لرینک ضاچدی نی او یودیجی تعبیر لہ اینانہ رق صوفیہ اسلاو قونفرہ سنک سیاسی دکل صرف مدنی ، ادبی ، اقتصادی فلان اولدیغنی ، بز مسلمانارہ ، تورکارہ ضرر وزیانی طوقونمہ جفنی تخیللہ کندی کندیغنی آلدادیورز . حالبوکہ اسلاو اتحادینک هدف عمومیہ سی ، بوگون نہ نامدہ پردہ لر لہ اور تلک ایستہ نیلورسہ ایستہ ناسون ہپ عیندر : بر یوزندہ کی بالجہ اسلاولری برلشدیروب شمیدیکی آلمانیا کی عرق اسانہ مستند برہیات متحدہ دولہ تشکیل ایتمکدر . بونکچوندہ ، طبیعی ، غرابدن کلن جرمن استیلاسنہ قارشی قومیق ، شرفدہ ، عثمانی امپراطورانی اجزاسندن بولنان اسلاولری آیروب ، عثمانی حاکمیتنی بالقان یازم اطہ سندن قالدیرمق اقتضا ایدر . بعض یان اسلاویستلر ، خیالری نی دہا زیادہ توسیع ایلہ ، اسلاولنگ

روسہ پوستہ لردہ کتب مطبوعہ نقلیاتی ایچون غایت اہون تعریف لر وضع ایتمشدر . روسیہ دہ کتب مطبوعہ اجزہ نقلیہ سی امتعہ سائرہ یہ نسبتہ تلک $\frac{1}{4}$ درجہ سندہ در . کتب مطبوعہ دائما سرعت قطاریہ نقل اولنور . خارجدن کلہ جک کتابلر کومروکن مافدر . دہا بر قاج بوکی تہہلات لازم ایسہ ، ہب تہہل قانونہ تابعدر . بز ترکیدہ ہیچ تہہلات عقلمہ بویلہ کتیر لہ کنمعا دہا ، حالا خار جہ کیدہ جک کتابلر کومروکی بویلہ لغو اولنماشدر . اوقایہ او توز غروش کومروک طلب اولنیور . جزئی بر تامل ایلہ ملاحظہ اولنورسہ ، انسان حیرتہ دوچار اولماق الدن کلز . بر اوقہ الفبا ، قیمتی اون ایکی غروش ایدر ، او توز غروش دہ کومروک ، اولدی قرق ایکی غروش . سوکرہ بو الفبا لری یالکیز اجزا خانہ لہ دہ صامق لازم کلور . دہا طوغریسنی سویلہ مک ایچاب ایدرسہ ، بو معاملہ معارفہ قارشی بر جنایتدر .

شونی دخی خاطر دہ طوملی بز : ترکیہ تک مالک خار جیہ مسلمانلری ایلہ مناسبتدہ اولنہ بیلہ جک بر تجارتی وار ایسہ اودہ کتاب تجارتیدر . آنکدہ بو صورتلہ اوکنہ سدچیکلور . سہ ، سوکرہ بشقہ نہ کی مناسبت اولور ؟

انسان بوکی شیری دوشندکجہ ، تنظیمات دائرہ لردنہ بر ایکی اجنبی بولنہ سی ، بزہ بوکی قازیق لری صوقق ایچون کافیدر دیہ جکی کلپور . حالبوکہ ہیچ جرمن اولمایہ رزق کندی کندیغزہ قاج بویلہ قازیق لر صوقشز . علم و معرفت لہ قارشی سد لر چکہ شز .

عبدالرشید ابراہیم

اتحاد اسلاو قونفرہ سی حقندہ

بر آی قدر اولور ، استانبول جرائد یومیہ سی ، صوفیہ دہ قورولہ جق اتحاد اسلاو قونفرہ سنہ دائر تاغراف آژانس لرینک طاغیتدیغنی اوفاق ، تفک حوادثی یازوب طور یورلر . بر ہفتہ اول ، قونفرہ تک آچلدیغنی دہ خبر ویردیلر . اتحاد اسلاو حرکتی ، تورکار ، مسلمانلر و عثمانی

یکانہ مکافات فکر لینی فعلیاتہ تقریب ایدہ بیلمکن عبارتدر۔
 قریژانیچ ۱۶ سنہ قالدینی منفا سنده ، روسیہ نیک اصلاح
 و ترقیبی ، بالجله اسلاولرک روسیہ واسطه سیله توحیدی
 حقنده کی تفکراتی ، قیمتدار بر کتاب حالنده جمع و تألیف
 ایدہرک ، عرقنه هدیہ برآندی . — اسلاو اتحادینک ایلک
 تم طائی ، ایشته بویله قوی ایمانی ، عرقنی سور ،
 جدآ فدا کار و معالی پرست بذات طرفندن وضع اولمشدر .
 ۱۹ نجی عصر میلادی ابتدارنده ، اتحاد اسلاو

فکرینک شدتلمه سنه اصل تأثیر ایدن ، فرانسه بیوک اختلالی
 اساسارندن زیاده ، آلمان مورخ و فیلولوغارینک تدقیقات
 علمیه لریدر . آلمانر ، دها فرانسه اختلالی باشلامه دن ،
 تا ۱۸ نجی عصرک اورته لرنده ، قدیم هیأت اجتماعیه لری ،
 اسکی عرقلی ، آثار عمیقہ اعانه سیله تدقیقه
 قویولمشدری . بو تدقیقات اقوام موجوده نیک اوزاق
 اک درین ماضیلرینه ، هنوز ملتلی عرقلردن آیرمق ممکن
 اولامیان پک اسکی بر زمانه قدر اوزادیفندن ، آلمان علماء
 مورخینی نظرنده ماترک تاریخی ، عرقلرک تاریخی حالنده
 تجلی ایدر اولمشدی ؛ بویله جه آلمانیده ملیت فکری ، عرق
 فکریله برلشمشدر . و ذاتاً آلمانرجه سیاست فائده لی بر
 طرز تلقی ده انجق بو اوله بیلوردی . زیرا قرون وسطادن
 بری یکدیگریله کچینمز برچوق امارتله آریلوب ضعیف
 قومشولرینک اویونجاغی اولمش آلمانیا ، یالکز عرقده کی
 وحدنه ابتناء برلشهرک اکتساب قوت ایدہ بیلوردی . آلمان
 مورخاری ظاهراً صرف علمی تبعاتده بولنورکی
 کوروندکاری حالده ، حقیقتده سیاستله اوغراشیورلر ،
 تنویر وترین ایتدکارک ماضی یی ، استقبالده یکی باشدن
 قومر قوی ایتدیورلردی ؛ ایلچارندن بری ، آچیقندن آچیغه !
 « آلمان تاریخی یالکز ازمنه قدیمه نیک تدقیقه اکتفایده مز ،
 زمان حاضره « رهن » مزدن دها شدتلی بر جریان ایله
 کلوب منصب اوللی در . » دیمشدی .

آلمانلر کندی منشأ و وحدت عرقیه لینی تبعه بذل
 غیرت ایلرکن بتیشیک قومشولری اسلاولرده همان اولنردن
 درس آلوب عین اصولی عین جدیتله تعقیب ایدہرک ،
 اسلاو عرقنک منشأنی و بناء علیه وحدت اولیه سنی آراشیدر .

بوتون بی بشره افندی اوله جق بر عرق برکزیده
 بولندیغی ادعایه قدر ایلرولر !

اتحاد اسلاو هدف عمومیسنک بو اولدیغی بیلمک ،
 و ترقیاتنک بزتورک - مسلمانلره و عثمانلی تمامیت ملکیه سنه
 نه درجه لرده مضر ایدوکنی آز چوق آکلامق ایچون
 اتحاد اسلاو حرکتنک تاریخی . شویله علی العجله خطر لامق
 کافیدر .

*
 **

اتحاد اسلاو فکری ، ایلک اولجه جنوبی اسلاولر
 آراسنده طوغمشدر . اون یدنجی عصر میلادینک اورته .
 لرنده یشایان خروات یوری قریژانیچ اتحاد اسلاو آمانلک
 برنجی ناشری اعتبار اولنه بیلور . بو ذات ایلک تعلیم
 و تربیه سنی وطنی خرواتستانده آمشدی ، ویانه و بولونیا
 دارالفنونلرنده اکیال تحصیل ایلدی . قریژانیچ فکرینه
 کوره ، بویوک اسلاو قوتنک اوفق بر جزوی اولان
 کندی ملتی ، یعنی خرواتلر آنجق بر شرط ایله مسعود
 اوله بیلورلردی که او شرطده بتون اسلاولرک برلشمه سیدر .

قریژانیچ بو اتحادک امکانه قالدی . بو قناعت سوقیله
 موسقوایه کتدی . موسقوا چارلنی ، اک بویوک اسلاو
 دولتی اولدیغندن بان اسلاو بیسمه چالیشه بیلور امیدنه
 ایدی . لکن ، قریژانیچ موسقوایه کلوب ، روس
 قارده شاریله یاقیندن طنائشور طنائشماز ، چوق مایوس
 اولدی : اوزمانلرجه اک مکمل اوروپا تحصیل
 کورمش بو غرب اسلاوی نظرنده روسلر اوقدر
 قبا و جاهل ، موسقوا حکومتی اوقدر ابتدائی و محتاج اصلاح
 ایدی که حال حاضر ایله اونندن ده برشی بکلمک ، بوش یره
 زحمت چککمک اوله جقدی . ذاتاً زوالی قریژانیچ موسقواده
 طول مدت بارینه مادی . کلیمالر اتحادینه طرفدارقله اتهم
 اولنوب سبرایه نفی ایلدی . اسلاو اتحادینک ایلک خامی
 اسلاولرک اک مهم مرکزی اولان موسقواده ایشته بویله
 بر مکافات نائل اولمشدر ! لکن فکر آدملی بونوع اعتراضه
 هیچ آدیرمالر ؛ اونلرک سعی یی ، عادی مکافات و مجازا -
 نلردن چوق یوکسک طوران فکر ایچوندر ، اونلرجه

تورہ دی . لکن پان اسلاویسمک ، روسیہ سیاست عملیہ سنہ جدی تاثری دہا مؤخر در .

*
**

روسیدہ اسلاوی فکری حوزہ سیاستہ داخل اولہ دن اول ، تاریخ ، ادبیات فلسفہ و حتی الہیاتدن کیچر . ۱۹ نجی عصرک اورتہلرینہ طوغری روسیہ حیات عرفانہ اسلاویانوفیستوو (اسلاو مجلیکی) دنیلن اسلاوی افکارینک خیلیدن خیلہ تاثری اولشدر . فیلسوف کیرہیفسکی قارده شلر ، شاعر آلکسی خوہیاقوف (دوما سابق رئیسینک باباسی) مورخ و غزتہجی آقساقوف قارده . شار کبی روس عالم ادبیاتک صاف و مؤمن خیالیونی اسلاو یانوفیل ایڈیلر . تفصیلاتہ کیریشمکسزین ، مہم و مغلق اسلاو یانوفیلکک صفات ممتازہلرینی تعینہ قالتشمق ، بر چوق نقصان و خطاری ارتکاب ایتمک دیمکدر . بونکہ برابر اتحاد اسلاو حرکتندن بحث ایڈیلورکن ، اسلاو یانوفیلک حتمندہ بر ایکی سوز سویلہ دن کچمک قابل اولہماز .

اسلاویانوفیلر اورتودوقسلغہ تماماً معتقد ، روسیہ عنعنات تاریخہ سنہ فوق العادہ صادق آدمردی ؛ وطنری روسیہی ابتلایلہ سورلردی . و بوتون دنیا یوزندہ روسیہ دن دہا ای بر مملکت بولنہمایہ جغنہ ایمان کتیرہشاردی . عندلرندہ روسیہ مؤسسات موجودہ سی اکمل و مقدسدی ؛ اسلاو روحنک اک تمیز ، اک ای ، روح خیالیہ اک قریب بر روح اولدیغہ تماماً اینانیرلردی .

اسلاویانوفیلر ، اوزہ انک بویوک آلمان فیلسوفلری ، شہلینغ و ہککلی تتبع ایڈہرک ، اونلرک تدریساتہ ایجہ قاپلشاردی . شہلینغ ہر بر مات ہرہانکی بر فکری قوہ دن فعلہ اخراج ایتمکدہ در ، دیپور ، یعنی جمعیت بشریہ نیک ترقیسیچون ہر بر ملتک آری بر وظیفہ مقدرہ سی اولدیغنی سوبیلوردی . ہککھل ایسہ ، ملیتک اکثریسی بر فکر تام ابداعنہ مقتدر دکدر ، اونلرک ایجاد ایتمکاری یکجہت ناقص فکریلری ترکیبایہ بر فکر تام وجودہ کتیرمک انجق کزیدہ ، بویوک ملتہرہ مقدردر ، دعواسندہ بولنوردی ہککھل کورہ ، بو وظیفہ معظمہ ، عصریمزدہ آلمانیہ

مہیہ قالشیدیلر . اسلاولردن بویغیرہ ایلک اوکچہ کیرن چہلر اولشدر . چونکہ چہلر ، آلمانلرہ چوق قاریشوب تماسدہ بولنہرق ، آلمان معارف ومدنیٹیہ تریہ کورمش وعین زماندہ آلمانلرک تمثیل تعرضنہ قارشوی موجودیت ملیہلرینی محافظہ ایچون اک زیادہ شدت و فعالیت ابرازینہ مجبوریت طویمش اسلاولردر . اون سکننجی عصرک صوکارینہ طوغری ایکی چہ فیلولوخی ، دورنخود و بروفسکی ، اسلاو علمنک اک اسکی زمانلرینی ، اسلاو لسانک متعدد لہجہلری ایلہ بولہجہلرک مناسبتلرینی تبعہ ، اسلاو لسانک مذاہنی تجریہ کیرشیدیلر . بر آز صوکرہ اسلاو آثار عتیقہ سی ، اسلاو شرقیلری ، اسلاو ماضالری طوپلانوب ، بونلرک تدقیق ، تشریح و توضیح ایلہ اوغراشلدی . نہایت بعض زنگین چہ اصلزادہلرینک اعانہ سیلہ « پراغ اسلاو موزہ » تأسیس اولندی کہ بورادہ اسلاو آثار عتیقہ سی جمع و تشہیر ایڈیلہ جک ، مذاکرات علمیدہ بولنہلہجق ، اسلاو کتابخانہ سی بر اشیدیریلہ جکدی . بوتون بوفعالیتدن مقصد و غایہ یک قدیم برماضیدہ بویوک ، متحد و حر بر اسلاو ماتی بولندیغنی اظہار و اثبات ایتمک ، دہا طوغریسی مستقبلہ اولہ بر « اسلاویا » وجودہ کتیرمکدی .

چہلرک بوسنی وغیرتی بوشہ کیتمدی ؛ اورویانک شرقندہ بویوک بر ساحہی اشغال ایدن اقوامک بر عرت ، حتی بر مات ، اسلاو مات اولمہ سی فکری ، ذہنلرہ کرکی کبی بر اشدی . چہلر یالکز بونکہ قناعت ایتمہرک . اسلاو ملتک ، اوللری بردوات حالندہ یشامش اولدیغندن صوکرہلری نفاق یوزندن بلای تفرقیہ اوغرادیغنہ و فقط فضائل اخلاقیہ سی سایہ سندہ مستقبلہ یلہ قوی و بویوک بردوات تشکیل ایڈیلہ جکنہ ، ماتد اشارینی قاندریلر . اتحاد اسلاو حرکتی ، یک چاپوق دیگر اسلاولرہ دہ سرایت ایلدی . جنوب اسلاولری ، صرپ ، خروات واسلوہنلر درحال حرکتہ التحاق ایڈیلر . بر آز کیچ قالان روسار اولدی : چہلری تقلیداً روسارک ، موسقوادہ اسلاو موزہ و کتابخانہ سی تأسیسہ قاتشمالری ، ۱۸۳۷ تاریخہ تصادف ایڈر ؛ صوکرہ مرکز موسقوا اولق اوزرہ ، بویوک روس شہرلرندہ اسلاو جمعیت خیریلری ، اسلاو محافل ادبیہلری

بریسبی، برچوق سنہلر استانبولده روس سفیرلیکی ایدن
جزال ایغنائیف، حالا عثمانیلرک خاطرلرندن چیقمه مش
اولسه کرکدر . . .

برلین قونفرهسی، پان اسلاویسمک بومتعرض وشدید
دورینه شرفسز برخامه چکدی. تورک بویوندریغندن
قورتاریلان اسلاو قارده شلری، منتدار اوله جقلری یرده
روسیهیه رقیب، بلکهه خصم طورینی طاقندیلر. د. ک
افندی فاضلانهمقاله لرنده، بویوردینی وجهله: « صربستان
قرالی میلان آوستریانک برآخته می حالنه کلشیدی. »
بلغارستان ایسه مہبی وویلری اولان روس جزالدرینی
عادتا قوغدی، برقاچ سنہ صوکره، خلاصکار چارک اوغلی،
بتون بالقان یاریم آطہ سندنہ پرنس نیقولادن گیری صادق
بر دوست بولامیوردی.

اتحاد اسلاو حرکتنک روسیه داخندنہ سوئمہ سنہ،
اونودولسنہ سبب ایسه، اوچنجی آلکساندرک سیاست
داخلیه می اولمشدر. بوچار، معنای تامیلہ مستبد بر
حکمدار ایدی. استبداد، ولو مقاصدی کندی لہنہ اولسون
جمعیارہ، اجتماعرہ مساعده ایتمز. اسلاویانوفیلک، کرچہ
روس مؤسسات قدیمہ سنہ وبناء علیہ ادارہ مطلقہ پدرانہ یہ
یک محب ایدیسہ نہ، اسلاویانوفیلر آراسندنہ عوامپرورلر،
تاجلیت مخالفتینی، بروقراسی دشمنلری آزدکلدی.
بناء علیہ، اسلاویانوفیلک، آلکساندر ثالث حکومتی
نظرندنہ شہمی کورینہرک، تضییقات و تعقیباتہ اوغرادی.

(مابعدی وار) ۲۸ ل جزران ۱۲۲۶

لا بشکطاش

عالم اسلام

افغانستان — بخارا

ایشته بوکون محیط اسلامیانده، اسماری آغزندن
چیقار چیقماز بتون نظرلری کندی طرفنہ چوپرن،

اصابت ایتمشدر. اسلاویانوفیلر قاشندنہ ایسه من طرفاہ
منتخب و مقبول اولان مایت جرماناق اولمایوب اسلاو-
لقدی. دولتده آلمانیا رککل، روسیہ ایدی؛ زیرا
یکجهت افکار، اک انسانیتی، اک عوامپرور بر شکل
اجتماعی حالندہ ترکب ایدہ جکدر؛ غربی اورویا، ظلم
و اعتساف ایله عوام ماضیسی، قراکلق روحی، حتمسز لہ
مسندتہ مؤسسات اجتماعیه می، یا کلاش دینی تفسیح ایتمش
اخلاقی ایله بوکا زمین اولماز. شاعر خومیاقوف بوبابده
شویله یازوردی:

« اکر اخوت نبی بشر، حس خیر و حقیقت و مہمدن
« عبارت اولیوب ایدی و حیاتبخش بر قوت ایسه، استقبالک
« ریاست معنویہ می؛ فاتحان واصلزادکان اولان جرمنلرک
« دکل، چنتجی و عوام اولان اسلاولرکدر. »

بوزمانک اسلاویانوفیلکی، دینی، اخلاقی، طرفدار
انسانیت، عوامپرور بر حرکت ادبیہ و فلسفیہ در؛ فقط
بتون بویومشاق و سومعلی اساسلر، روسلرک بتون اسلاوانی
برلشدیرمه سیلہ بیله قناعت ایتمہرک، نہایہ الانتهایہ، بر نوع
سلطنت جهانشمولہ قدر کیدر.

اسلاویانوفیلکی رنگلی بولو طارلہ مستور مہم بوکسکلر
دن صحنہ سیاستک سرت، ماردی چامورلی زمینہ ایندیرنلر
ایچندنہ اک مشهوری میخائیل قاتقوفدر. موسستوا دارالفنونی
تاریخ معلمی و « موسقوفسکی ویدومستی » باش محرری
بولنان بوزات، ایکنجی آلکساندر زمانندنہ، علی الخصوص
دولت عثمانیہ علیندنہ یازدینی پک شدتلی مقالہ لریلہ، رئیس
کارده کیلرہ ویردیکی نصیحتاریلہ، صوک روس-تورک محاربه.
سنہ تقدیم ایدن تورک: شمنافنہ مربوط اتحاد اسلاو فیکرلری
چارک محتمم سرائندن، موثر یقارک فقیر قلبہ لرینہ قدر سرائت
ایتدیرہ بیلمشدی. قاتقوفک نشر ایتدیکی فکر اوله قاریشقیق
و طومانی اولمایوب پک آچیق و بسیطدی: تورک بویوندر-
یعنی آلتیندہ ایکلہن اسلاو قارده شاربمزی، سلاح قوتیلہ
قورتار مالی یز، صوکرده منتدار جنوب اسلاولرینہ طایانہ رق
روسیہ تحت ریاستندنہ بویوک اسلاوانی قورمالی یز.

بوسیاسی و عسکری پان اسلاویسم طرفندنہ اوزمانک
اک پارلاق سیاسی و جزالدری طویلانمشدی. بونلردن

آفغانستانك ضررينه عقدايديان برائتلاف اولديغنى اعداده مصرز. اويله بر افغانستاندرکه ترکستاني قوجاغنه آلمقدن كنديني منع ايده جك اورطه لفته هيچ بر قوت يوقدر .

عجبا! أفغانستان ، ژاپونلر كى قوجه روسيه ايله طوتوشه جق بر حالده تكمل ايتشمى ؟ ايشته بتون عالم اسلامك قبايرنى بيوك بر هيچانله چاربتن بر سئوال ..! (چونكه افغانستان ، يوز ميليون مات اسلاميه مك سعادت و استقبالي كنديسندن بگله نيلن بر حكومت اسلاميه در .) نتيجه مك نه اوله جغه شمديدن بر شى سويلنله مز مع مافيه تركستن و باخصوص بخارا احوالنى كمال دقتله تعقيب ايدرك بخارانك صوك صفحه حيايه سى حاول ايدر ايتماز تعين دائره حدود مسئله سى كى مشكل ، اكثر وقت كورلتولره سببيت ورن بر مسئله يي كمال جسارتله كندى طرفندن ميدانه آتديغنى نظر اعتباره آله جق اولورسقى و برده مراجعتك بخارانك رسماً حاميسى صايلان روساره اوليوب طوغرىدن طوغرى به بخارا حكومته اولديغنه ده آروجه دقت ايديله جك اولورسه أفغانستانك اپي ايلارى به آتديغنى ، روسلارى رسماً قومشو طانمايدغنى كورورز .

عجبا! أفغانستان حكومتى بو مسئله يي بو صورتله اورطه به آنازكن ، آخرى زويه واره جغنى دوششمه دن آكلامه دن آتديمى ديرسكز؟ فقط زلزله ، شرق بيمبارقى ناميله معروف عبدالرحمن خان حضرتلارى كى برداهى نى نظيرك دائما توصيه سى اوزرينه حركت ايدن حبيباه خان حضرتلارينك بويله بر مهم مسئله ده بصيرتسزلك كوستره جگنه ،

قارغوبه قورشون صقاجغه اصلا احتمال ويره ميز . البته بويوك رهبرى اولان پدريتك وصيتنامه عاليلرينه بر قاچ كره مراجعت ايتشدر . موقع وزمانى اطرافليجه تدقيق ايدرك فرصتى قاچيرمق اصلا ممكن اوله ميه جغنى تمليه آكلاقدنصكره توكلات على اه ديسه رك اورطه به آتشددر . البته ، اخص آمالى يالكنز افغانليلرك سعادتى اوليوب بلكه بتون ملت اسلاميه مك ترقى و تعاليسى اولديغنى صورت رسميه ده كرات و مرات سويلين بر حكمدار اعظم ، كندى قوتنه كووه نه مزسه بخارا حكومت اسلاميه سنى روساره بوتدمق ايجون بويله بهانه لربولوب چيقارماز . اوت كمال حريره اعدالدرزكه

« نه وارمش » ديه انساني مراهه دوشرن ايكي حكومت اسلاميه . . . !

ايشته بوكون عالم اسلامك ، بر ثابيه بيله نظرينى اوزرندن آله ميه جغنى ، آلمسى قطعياً جائز اوله ميه جغنى بر محيط ، . . . !

اويله بر محيطدر ، كه جنرال ماقاروفك غرق اولديغى آندن اعتباراً نزله اوغرامش روس سياستى بوكون كمال شدتله اطرافنده دونيور .

اوت ، روس مطبوعاتك بتون ظاهرى . كوسترش لاقيدلريندن قطع النظر في بومنا هذا روس محفل سياسيه سنك دروننده بويوك بر راحتسزاق توليد ايدن وانديشه و هيچانلر ايجروسنده ذهنلرى اشغال ايدن ، صوك درجه ديپلوماتيجه سنه تعقيب ايديلن بر مسئله وارسه اوده افغانستان - تركستانك احوال حاضره سى و استقباله آله جغنى وضعيت سياسيه سيدر . تركستانك ، باخصوص بخارانك ايسكى عطالتاريندن ، اويقولرندن آهسته آهسته اريانه زق ملت ، وطن كى بونلر آغزندن ايشلمه سى روسلره پك مشوم كنن كله رك آغزلدن يواش يواش دوكله به بانلامه سندن و بوضورتله مابت حسى كوندن كونه ترسح ايتمه سندن و اوتيه طرفده افغانستانك بر طور عضفرا نه به بورونرك آخر كاره كمال جديتله صبر و متانتله مترقب بولنمه سندن اكر روسلر غافل ، بر تسامحه كچيرسيورلر ظن ايدرسه ك كنديمزى پك آلتامش اولوروز . و استقباله ، احتياطى آلدن قاچيرنلرك اوغرايه جغنى هلا كته قطعياً اوغرامش اولوروز .

بر سنه دن برى روسارك ايسكى تسامحارنى بر اقوب تركستانده كمال تهالكه فعاليتيه باشلامه سى و برده آقصابى شرفده كى جرمه لرك بتون عالمى حيرته براهه جق بر صورت سريعه ده اليتام اولمى كمال حريره ادا ايده بيليرزكه روسارك محضاً تركستانده نزله اوغرامش و ياخود يقينده اوغرامق احتمالى اولان موقعلرينى تحكيم ايجون ايديلن سى و غيرتدن باشقه برشى دكلدر .

اوت باشقملر نه ديسملر ديسونلر بز بوكونكى روس ژاپون ائتلافك محضاً ، هر بر كورلتولردن ، نمايشلردن ، بزم صيغه مستقبلر مزدن آزاده بر صورتده ابراز فعاليت ايدن

ایچونمی دیہلم پک، ساہلہ ایله اداره ای دیورلردی. بونلر تانارلرک کوردیکی تضییقات سیاسیہ دن یوزده برنی بیله کورمیورلردی. فقط بوندنضکره بومسأهه قطعياً قالفه جتمدر. موقع جغرا. فیارینک اهمیتندن طولانی زوالیایر الکی صیقی بر نظارت التنده بولندیرله جتمدر. بوسکیینلر روس سیاستک اطرافنده برطوب کبی ده وریله جکدر.

ایشته بودورمه چورمه او یونی کچن سنه غراف بالینک ترکستانه واصل اولدینی، قاضیلرک محاکم عدلیهده شریعت نامندن یابدقاری حتمسزلقلری باقق نقاب التنده اعماق روحزه قدر نفوذ ایتدیکی آندن اعتباراً باشلیور.

غراف بالین بو او یونندن نه قازاندینی، محاکم عدلیه اسلامیہ یی اورطه دن قانقدرمه یه موفق اولوب اولمادیغی بزجه دهها معلوم دکل. فقط شوراسنی کال تأثرله کور یوزرکه بوسیاحتی متعاقب عنصر اسلامک دامارلرینی قور تاجق بر عادت هشومه — که او ده خنیهک — دائره سنی کوندن کونه توسیع ایدیور.

مات بر برینه دوشیور. استراؤ موفلرک بش اون روبله لرینه وجدانلر صائیله یی کبی فخرماتلو والی حضرتلرینک برالتفات فخریانه لرینه دین ومات قریان اولیور:

کچنده روس مطبوعاتنده ترکستان ولایتنده کی مکاتب اسلامیہ نک روس انیسپکتورلرینک تحت نظارتنده بولندیر. یله جغنه دائر برشی کورلیدی. او وقت بونک آنجق استراؤ موفلرک خیالنه لرنده یاپیلان، کولنج، منقله قطعياً علاقہ سی اولیان عندی بر قانون اوله جغنی ظن ایتدی ایدک.

مسئله صوکنندن آ کلاشلیورکه، بونلر استراؤ موفلرک چیقاردینی بر شی دکلده بلکه استراؤ موفلرک ایتکلرینی اومک شرفنه نائل اولمق ایچون دینی ملتنی صانان بعض اسلامارک خنیهک ایدرک، مولالرینه ملتینی قورومتق ایچون نه یایمق لازم که جکی خصوصنده ایتکلری معلومتاری ایش. تاشکنند ولایت مرکزنده مأموریتده بولنان مصطافین نامنده بر اسلام ترکستانده موجود مکاتب ومدارس اسلامیہ یی روس انیسپکتورلری تحت نظارت وترصدینه آمله لیدر، عکس حالده ترکستانده روساغه قارشو کوندن کونه چوغالمقده اولان حس نفرتک اوکی آله میه جتمدر. چونکه بورا اسلاملری استانبولله صقی مناسبتده بولنیورلر. حتی

بو بله بر مهم زمانده تعیین حدود مسئله سنی چیقارمه سی، بو خصوصده روسلری جدآ قیزدیره جق بر صورتده بخارا حکومتنه مراجعتی قارنغویه صقلان قورشون دکلدر. بلکه کندی قوتنه کووه نهرک روسلرک بخاراده کی حتموشکنانه حر. کتلیرینه قارشو یاپیلان برنمایشدر. اگر روسلرک بوضورتده مداخله لرندن مقصدلری، بخارای الحاق ایده جکنی قوه مشولره صورت نازکانه ده آکلامتی ایسه بونی افغانستانک آکلامدیغی و آکلامیه جغنی، کندینه قومشو اوله رق روسلری دکل بخارا حکومتی طانیدیغی بیلدرمکدر. کورولیورکه روسلر آغز لرینه دوشمش بر آلمانک آلدن کیده جکی کبی ایم بر احتمالک قارشوسنده بولنیورلر.

مادامکه حقیقت بویله در. روسیه حکومتک ایکی سنه مقدم بیدیکی طیاقلرینک آجیسنه، چار چاپوق اونومتسنه اجبار ایدن سببک بوندن، ترکستان قورقوسندن باشقه بر شی اولدیغنه حمل ایتک البته طوغری اوله مز.

بناء علیه روسلرک، الکی بویک دوشمانلری اولان ژاپونلرله یاپدیغی ائتلاف، ترکستانده کی موقعنک حال تزلزله اولدیغنی درک ایدرک بوتون قوتی اورایه حصر ایتک ایچون اولدیغنی ادعاده معذورز.

فی الحقیقه بو کون ترکستانک روسلره قارشو اولان وضعیتنی — اگر بی طرفانه دوشونه جک اولورسه ق — طبقی آغزه دوشمش فقط بوغازدن کبچرمک ایچون اپی مشکلات چکیله جک بر آلمیه تشبیه ایده بیلرز. روسلرک بوراده کی کرسی حکومتی ده انجما ایش نهر اوزرینه قورولمش برأوه بکزیور. جنوبدن ایسندن ریح صبا، نهری باشند آشاغی ایرتهک کرسی حکومتی، نره دن کلدیسه اورایه طوغری آغزه جغنی یوزده طقساندر.

بناءً علیه بعدما روس حکومتک بورالده، ریح صبایی تأثیرسز براقق ایچون هر توری تشبیلرده بولنه جغنی، بو یوزدن اصل مسئله دن قطعاً خبری اولیان زوالی معصوم اسلامارک نهر چیکه جکنی شمیدن آکلامقاغمز لازمدر.

فی الحقیقه روسلر، بو کونه قدر ترکستانی نه دندر — سکنه نیک او بوشمش ارحیایتدن محروم زوالیایر اولدیغی

مداخله به باشلادی . البته افغانستانك بوكامقابه ده بولنه جنی طبیعیدر . چونکه قوه شوده کی مستقل اولان بر حکومتك قالدیرلسنه هم جوار اولان حکومتلر البته لاقید قاله مزلر .

آفغانستانك نه سویه ده اولدیغنی بو طرز مقابله سی کوسترجکی کی . کوریورز ، بومقابله رسارک قلبنه دهشت ویره چک بر صورتده در : افغانستان ، روسارک بخارانک امور دخالیه سنه مداخله سنی کائلم یکن عدایتدیکنی ، صورت نارکانه ده بیلدزمک ایچون تعیین حدود مسئله سنه روسارک علاقہ سنی اشکار ایدرک طوغریدن طوغری به قوه شوسی اولان بخارا حکومت مستقله سنه مراجعت ایدیور . افغانستان بصورت مراجعتیه دیمک ایستبورکه « سنک بو مداخله ک هیچ بر وقت بخارانک استقلالیتی اخلال ایده مز .

بخارا حال حاضرده نیم نظر مده بر حکومت مستقله در . ایشته اونکچون تعیین حدود مسئله سنه اوکا مراجعت ایدیورم . اگر بویه دکاسه کل حسابی یاپلم . . . ! »
روش حاله ، ایشک کیدیشنه باقیله جق . اولورسه بخارانک الحاقنده افغانستان قطعاً سیرجی قاله هیه جقدر . اگر شو صوک کونلرده حیبابه خان حضرتلرینک کابلدن همراهه کلدیکنی ، بوتیدیل مکانک ، ماورا نهری ده یقیندن ترصد ایتمک ایچون اولدیغنی حقدنه بر شائعه دوزان ایتمکه اولدیغنی یازه جق اولورسه قی ، کابل فاریقه لرنده یاپیلان طوپارک وکون ترکستانه قارشو قورلیه باشلادیغنی کورورز .

اوحانده . . . ؟ دیمک بوکون بخارا ، آفغانستاناله روسیه آرهنده مزایده به قوبولمش بریدر . هانکی سنک قلعجی ده کسکین ایسه بخارا اونکدر .

مع مافیه شونی ۵۰ سولمدهن کیچه ماهه که بوراده کسکین قاجلردن ده زیاده ایش کورور بر آلت واردرکه اوده تام حدود بوینده عددرلی میلیونه قریب اولقله برابر جنکاورلکلرینی ، اولمدن کوزلری قورقاز صاف برترک ماتی اولدقارینی مقدمه روسلره کوسترن ترکمن قبیله اسلامیه . سیدر . حنوده یقین اولدقاری ایچون البته بوقاوغاده سیرجی قاله مزلر . همه حال بر طرفه اتحقاق ایدرلر .

عجبا ! هانکی طرفه ؟ دین قارداشاری اولان افغانلیاره قارشو قورشون صیقه جق قدر حمیت اسلامیه دن محرو .

استانبولده تحصیلده بولان ترکستانلیاره معاونت ایچون درسعادته تعمیم معارف نامیله بر جمعیت بیله تأسس (!) ایتمش . « دیور

کوریورکه روسلر ترکستانده کال فعالیتله ایشه باشلا دیار . هله بوکونه قدر اقتصاد جهتمدن ماعداسنه آل طوقندرمامش و بو سیاستله بویوک بر منافع اقتصادی تأمین ایدن بخاراد سیاستنی دیکشیدرک ، کندی ولایتی کی داخلی ایشارینی تفتیش ایچون مفنشار کوندردیکنی نظر دفته آله جق اولورسه قی بوراده ایشک بتون بتونه دیکشمکه اولدیغنی وکیتدکجه اهمیت کسب ایتمکه اولدیغنی کورورز .

روسار بوکونه قدر بخارا ممالکندن آنجق اقتصادی صورتده فائده لنیورلردی . قوری بر رسمیتدن عبارت امیرلکنی کماکان ابقاسی ایچون ، حضرت امیردن ملیونلری میلیاردرلی پترسبورغه چکیوردی . وبصورتله بخارالیاری قانی قوروش برانسان وجودی حائنه فراغ ایدرک مزار چوقورینی کندیلرندن قازیتدیرسیوردی . البته بخارانی الحاق ایدرک مدنی روسلره اونلری اختلاطده بولندیر . مقدن ایسه بصورتله مزاره کومک ده فائده لی برط . یقندی . فقط نه ندر ، بوکون روس بوپولتیقه سنی دکشدرمیه مجبور اولیور . قطعاً امینرکه روسلر بونی ایسته ، یه یه یورلر . چونکه پک چوق منافع اقتصادی لر ایدن کیدیور . فقط نه نر بوکا مجبور اولیور .

بزجه اجبار ایدن می ایکی شی اوله بیلیر . بری عالم اسلامک انقباهی سایه سنده ترکستانلیارک ده انباه ایتمه می وبو طریقله از دوسر اسیمکی منفعلرک برر ایدن کینمه سی ؛ دیکری ایسه آفغانستانک ، دائماً قارشوشنده یوزی اورتولی بر حلدده بولمیسیدر . بیلمور . عجبا ! ماسکه نك التندن ژاپون کی برسیا چیقوب کندینه آقصای شمرقده کی درسی ویره چکمی ؟ یوقسه بالعکس دیشاری دوککش اختیار بر آسیا آرسلائی چیقارق بوندن بالاستفاده ایسکی وفطری اولان افکار استیلا . جوانه سنه بریولدها آچیلارق حنود دیوارلرینی تاهندستان سورلرینه قدر کورتوره چکمی ؟

ایشته بوماسکه کی قالدرمق ایچون بویوک بر جسداتله بخارا حکومتی برنوع الحاق دیمک اولان داخلی ایشارینه

ميدرلر؟ البته بونی کيمسه ادعا ايدمهز .

ايشته کورلييور، که بخاراي الحاق مسئله سي ظن اولنديغی قدر ساده وبسيط بره مسئله دکادر .

بوسئله دن طولايي آقصابی شرق محاربه سندن دهها ودهها مدهش بر محاربه چيقمق احتمالی وارد که بونک نه قدر مدهش اوله جغنی، روساره نه قدره مال اوله جغنی آ کلامق ایچون، بویوک بریتانیانک بو محیطه اولان علاقه سنی، نیجه وقتدن بزی بویولره میلیوناری دامله ايله دکل قوغا ايله تونکدیکنی تخاطر ایتمک کفایت ایدر ظن ایدرم .

بخارا الحاق اولنديغی وقت افغانستانک لاقید، سیرجی قالمیه جغنی نه قدر طبیعی برشی ایسه افغانستان ايله روسیه طو تشدینغی وقت انکلترونک نه آلی جیننده طالغین طالغین تماشا ايله وقت کیچره میه جکی او قدر طبیعی او قدر بدیهی برشیدر .

کیم بیلیر بلکه روسیه، آتی سنه مقدمه کی کی انکلترونک چویردیکی فیرداق اطرافنده دونیور . انشاء الله اوراسنی استقبالده آکلارز .

فقط، عجباً! روسیه حکومتی ایسه کیده دوشدیکی خطالری خاطر نده طوتهرق بوسایه شمده دوشمک اوزره بولنديغی خطالری وقت کچمده دن تعمیر ایده بیله جکی؟ ايشته بز بوکا کمال صبر سزقله مراقده بز . . .!

ترویسکی لی احمد تاج الدین

بزم حالز

بزم حالا هویتی، نه اولنديغی آکلایه مدیغمز برشی وارسه اوده تعصیبر. تعصب! اوندن هرکس استکراه ایدر. فقط استکراهی نه قدر چوغاوارسه انسان بوعلته قیامقندن ده کندینغی محافظه ایدمهز .

پک چوق وقتدنبری آوروپالیر، باخصوص محیطمزرده کی بزم بیلدیگمز روسار اسلامارده کی تعصیدن شکایت ایدوب بتره میوزلر. « بونار بو تعصیبارنده باقی قالدیجه هیچ بروقت آدم اوله میه جقار. » دیبورلر. فقط کندیلارینک بوکونکی

تعصیبارینه نه دییهلم؟ کرک ملی وکرک دینی اوله برتعصیباری وارد که انسان بونی عقلی باشنده اولانلره اسناده بر آزاوتانور. فقط نه چاره بو تعصیبار عقلی باشنده اولان روسلردن صادر اولیور. شمدهی بوناره قارشو نه دییهلم؟ « مساعده لرینه مغرور آروسلر بو تعصبات ملیه واورتودوقسیه لرنده دوام ایتدیجه روسیه نک باشنه هرکون بر هلاکت کتورلرک دائمی راحت سزقلاردن طولايي روسیه نی باتیره جقار. محو واهلاک ایده جکلر. » دییهلمی؟ ظن ایدر سه م بزم بوله قنایور مامه ده حاجت قالمیه جق. بابالرمزک « بز، چوالده یا تماز » دنیان سوزلری موجب نیجه محضا تعصب ساقه سیله ملت اسلامیه نک سینهنه باتیرلان بو قدر ظلملر برکون داخلده بر بوله میهرق خارجه بر طاقم مناسب سزقلکری دوکیویره جک. بو وقت روسارده تعصبک، ظلمک صوکی نهیه منجر اوله جغنی بالفعل آکلایه جقاردر .

دومانک شو صوکی اجتماعنده محضا تعصبات ملیه نک سوقیله اسلاملره دینی و ملی مسئله لرنده نهر یاپیلما دی . تجاوزات زهره قدر کتورلدی . بالطبع تعقیب ایدنلرک معلومیدر . تعلیم لرندن باشلاوب استراحتاریته قدر تعرض التنده قالدی .

ظنمه قاورسه بو تعرضلر، تجاوزلر، محضا اسلاملرک قوزو کی ساکن بر ملت اولدقاری ایچون یاپیلور . و بو اسایش و سکون پرورلکری ده صداقتلرکریندن زیاده عجزلکریته حمل ایدیا یور . ايشته بز بروراسنی ای ا کلا یه میوزز . عجباً عجزدن مقصدلری نه در؟ اختلال یا مقصدنی عاجز قاله جقار دیمک استیورلر . اکر بوله ایسه پک کولنج بر فکدر . چونکه اختلال هیچ بروقت اقتدارسته مز . یالکز حسیاتک غلیانه کله سنی استر . حسیات غلیانه کلد . کدن صکره هرشی اولور کیدر .

البته بزله برابر هرکس تسلیم ایدر که انسانک حسیاتی ک زیاده غلیانه کتوره جک شیلردن ک بویوکی واک مهمی دین و مایت مسئله سیدر . الهنی طانیانلرک، باباسنی وارلغنی انکار ایتیه ناریک عندنده البته بویوکی شیدن، دین و ملتندن، عزیز برشی اوله ماز . بر آدمک ک عزیز برشی سینه طوقنورسه ک نه یاپهر . بالطبع سکا قارشو عصیان ایدر، اختلال یاهر

مأمور افندی ماصه سی باشنه کچبور . هرشیدن ، حتی
 محیطک بونی تحمل ایلوب ایتمیه جکئی آ کلامقندن بیله
 فراغت ایدرک یالکز کندی فناء جاهلانه سنه مراجعت
 ایدر . بوراده بالطبع کیفنه اوپودینی انواع چشید آرزولر
 بولنور . زمین و زمانه اصلا رعایت ایتمکسزین ، تطبیق
 قابل اولوب اولمادیغنی ده نظر اعتباره آلمقسزین بو آرزو
 نفسانیلرندن برینی قانون اوله رق یاپوب چیقاریور . آرتق
 ایش تطبیق درجه سنه کایور . ایشته بووقت هر پرده اهلی طر-
 فندن اغبرارلر ، پروتستولر مصرانه برصورتده یوکسلمیه
 باشلیور . فقط بونار ، مأمورلر عینده هیچ بر اثر براقیور .
 سانکه طش دیوار آتیش لاسک طوبی کی کیرو و نیور .
 یالکز بر ایز براقیور . اوده مات اسلامیه مک قلمبده . . . !
 اوده روساره قارشو بر نفرت بر حس استکراه !!
 کیم بیلر ، روس حکومتک تحت استیلاسنده قالدیغمز
 آندن بری بویلهلر قاچ دفعه واقع اولمشدر .

ایشته بونلرک بری زم یدی صو (سمرچینسکی) ولایتده
 شمدی واقع اولمقده در .
 پشیکده یرلی مأمورلردن بری قفاپر تعصب و جهالتلریله
 دانشورکن ، اسلام ، جامع و مکتبلرینه ایمراطور و ایمراطورینجه
 رسمارینی قومیق فکرینی بولور . بونی پک معقول و ممکن
 الاجرا برشی عدایدرک اولوب اولمادیغنه بالطبع عادتی موجبنجه
 باقاز . در حال امامی چاغیر تازق جامع ، مکتبده رسم تعلیقی
 تکلیفده بولنور . فقط امام بونک قطعیا ممکن اوله میه جفنی سویلر .
 بویونار کسبور فقط عبادت محالرینه و مکتبلر در رسم قولماز ، دیر .
 یرلی مأمورکده حسیاتی نورانه کلور . قودوره شجه سنه لافار
 سویلر . ایش بونکله قالماز . ولی به مراجعت اولنور .

شمدی ، یدی صو ولایتک امن و راحتنی تأمین ایچون
 قویولان بووالیدن نه کی خبر کلورسه بکنورسکیز .
 والی ، مأمورک بوا مرینسک سریعاً انفاذینی اراده
 بیورور .

جاهلاره مکتبلره رسم تعلیق ایتمک مسئله سی . . . !!
 تخف بره مسئله . فقط مقصدنه در عجباً ؟ برلی مأمورلرک
 بر تعصب و وحشت اولان قفلرنده یاپیلان برشی اولدیغندن
 بالطبع مقصد فلان آرانماز . دیکری ، قیمتی آنجق تعصب

بتون بتونه کنندی غائب ایدر . اوخلده اسلاملر عندنده ک
 معزز اولان رین و ملتته تعرض ، اوناری اختلاله عصیانه
 سوق ایتمیه کافیدر . باشقه بر اقدار فلان استه مز .

یوقسه بو عجزدن مقصدلری . بر نقطه یه اجتماع ایتمکده
 عاجز قاله جقلری می ؟ ظنمه قاورسه بوده قاش ایله کوز آره سنده
 یاپیلان سطحی بر ملاحظه دن باشقه برشی دکلدیر . البته بوکا
 کووه نهرک : اعتماد ایدرک قوجه بر مملکت اداره اولتماز . چونکه
 دین و ملت مسئله سی عموم اسلاملر بیننده مشترک بر مسئله در .
 البته بوناره تعرض اولدیغنی وقت حسیات دینه و ملیه نک
 فورانی ، عداوت شخصیه نک فورانه بهمه حال غالب
 کلرک هدف و مقصدلری نی . بر نقطه یه کتوره جکلری ایضاحه
 و اثباته حاجت برشی دکل ذاتاً چوقدن اثبات ایدلمش برشیدر .
 اسمنی ، شمدی ک خاطر لیه مدیغم مسیونیرلردن بری :

« بوکون کرک زم مسیونیرلرک و کرک حکومتک اسلاملر حتمده
 تعقیب ایتمدیکلری اصول ، اسلاملری یکدیگریله براشدیر .
 مکدن باشقه برشینه خدمت ایتمیور . چونکه بتون اسلاملر
 آره سنده مشترک اولان بره مسئله اوزرنده قاباجه سنه علناً
 اوغراشیورلر . البته بو مشترک برشی اولدیغیچون تانارلری ،
 قیرغیزلری ، باشقورطلری مشترکاً دوشنمیه اجبار ایدیور .
 و بونه سببله بینارنده بر تعارف پیدا اولبورکه بونک صوکی
 اتحاد اسلامدن باشقه برشی دکلدیر . دیمک مسیونیرلر
 و حکومت ، قاش یایام دیرکن کوز چیقاریورلر » دیوردی .
 مرقوم مسیونیر بوسوزی بالطبع پک چوق تجربهلر
 کجردکن نصرکه سویله دی . البته بوفکرنده نه قدر اصابت
 ایتمکنی سزده تسلیم ایدرسکیز . دیمک ، اسلاملرک دینی ،
 ملی مسئله لرینک اوزرنده اوغراشوب طورمه ق اوناری
 اتحاددن باشقه برشینه سوق ایتمیه جک . فقط بورالری
 آ کلامق ایچون روسار ، ده پک چوق تجربهلر کیچرمیه
 محتاجدرلر .

مشروطیته اداره اولان مملکتلرک قانونلری بالطبع
 مجلس مبعوثانده یاپیلوب چیقاریور . البته بوهرکسک بیلدیکی
 برشی ، فقط روسیه ده منبع قانون اولان بر مجلس مبعو-
 ثانن زیاده یرلی مأمورلرک بر تعصب قفلریدر . اکثر وقت
 قانونلر بوراسندن نبعان ایدیور .

بونکہ اسلامری غلیانہ کتوررک بوغلیانی وسیله اتحاد ایدوبده برقتل عام اجرا ایتک وبصورته اسلامرک معنویاتی کسر ایتک کی برمنافع خسیسه آله ایتک ایچون دوشونولمش بر دسیسه در کرک هانکسی اولسون بوکا قارشی « آرتق کچمه شار ، اول ! » دیمکن باشقه برشی سولمکی عبث بولیورز .

اسلامر غلیانہ کاور ، یامال اولان حقوق دینه و ملیه لری کندی قوتلریله محافظه ایتیه مجبور قاولرلر . بوکا قارشو حکومت قتل عام اجرا ایتیه قالقشورسه شمیدین بیلمش اولسونکه قتال ، یالکز مثلا سمر چنسیکی به منحصر قالمیه جقدر . بتون روسیه نی لهب اختلال استیلا ایده جکدر . چونکه اسلامار ایچون سمر چنسیکی ایله صهارا ، موسقوا آره سنده اصلا فرق یوقدر . سمر چنسیکیده کی بو کونکی قتل عام یارین موسقوا ، صارا توفیلرکده باشنه عینی شو ویاخود باشقه برهانه ایله کاه جکدر . البته بورالری موسقوا صارا توفیلر پک اعلا بیلیورلر . اونکچون ، یارین منفرداً اولمکن ایسه بو کون سمر چنسیکیده کی قارداش لریله برابر اولمینی البته ترجیح ایدرلر .

طبیعی بوندن روسیه نك قازانچی نه قدر اولدیغنی آکلامق ایچون بویوک برذکابه مالک اولمق لازم کلدر . امیدر ایدررکه روسار بویله لره سببیت ویرمکن اجتناب ایدرک خطایوله صاپدق لری شمیدین آکلارلرده استقامت لری طوغریله تورلر .

قریمده رشديه مکتب لری

۹۰۴ میلادی تاریخندن صکره قریمده آچیلان مکاتب رشديه لر بوکونه قدر هیچ بر نظارته تابع اولوب آنحق جمعیت خیره نك تحت نظارتنده بولیوردی .

قریمده منتشر ترجمان رفیق مزک بیاننه نظرآ رسمی بر نظارت خارجنده بر مکتبک بولمسه نظاماً ممنوع اولمسه هستنداً حکومت کچنده رشديه مکتب لری نك یا معارف نظارته مهربوطینی ویاخود بسبتون قیدلمسنی تکلیف ایتش .

جمعیت خیره واهالی مسلمه رشديه مکتب لری نك معارف نظارته تبعیتندنه اسکی پروغرام لری محافظه ایتک شرطیله

و جهالتدن تولد ایدن بر وحشت درجه سنده قاور . اگر فی الحقیقه دوماده باپلان بر قانون اولسه ایدی ایچروسنده پک چوق سیاسی آمالر بولوب چیقاریلردی . بویله شیدرک روسارک بو حوالیده کی استقبالی ایچون نه قدر مضر اولد یعنی ایضاحه حاجت یوقدر .

بو کون بوراده بتون امت اسلامیه بومسئله دن طولانی هیجان ایچروسنده در . روساره اولان نفرت فوق العاده بر صورتده توسع ایتمکده . آخری نهیه منجر اوله جق ، بالطبع جزمی اوله رق شمیدین کسیدریله من ... !

« یارکنده » رحیم خواجه عظیم بایوف

تعارف مسلمان

سمر چنسیکی ولایتی یارکنندن آلدیغمز اوزبکجه یازیلان شو مکتوبی عیناً ترجمه ایدرک درج ایدیورز . جامع و مکتبلره رسم تعلیق مسئله سنده کی بیاناتی شایان دقتدر . بو مسئله بر قاچ کون مقدم عثمانیشر لویید رفیق محتر . مزک پترسبورغ مخبری طرفندن خبر ویرلدی ایدی . فقط مخبرک اخبار ایتیه رحیم خواجه افندی نك بیاناتی آره سنده اپی فرق واردر : رحیم خواجه افندی مسئله نك یرلی مأمور طرفندن چیقارلدیغنی یازیور . عثمانیشر لویید رفیق محترم ایسه سمر چنسیکی والیسی طرفندن تکلیف اولندیغنی یازیوردی . مع مافیله آلدیغمز ؛ باشقه خصوصی مکتوبلرده عثمانیشر لوییدک استخباراتی طوغری اولدیغنی تأیید ایتمکده در . اگر فی الحقیقه عثمانیشر لوییدک دیدیکی کی بورسم تعلیق مسئله سی قفاسی علوم وفنونله تنور ایتش بروالی طرفندن تکلیف اولمش ایسه جداً جالب دقتدر . چونکه بویله منور الفکر والیار تعصبات خرسیتانیه دن زیاده سیاست جهتی دوشونورلر . فقط بزلر بوراده ندر وساق نامنه ونه ده اورتودوقساق نامنه شایان استفاده برشی بوله میورز .

مع مافیله ایکی تورلی دسیسه دوشنلهرک چیقارلان برشی اولدیغنی ادعا ایتمکنده کندی میوزی آله میورز : رسمه تعبدی بطنک دیکشمه سیله خرسیتاناغه قاریشدینی کی اسلامیه قاریشدرمق ایچون قورولمش بر طوزا قدر . ویاخود

ایچون روسیه ده روس اسانی، روس روحی، و روس مدیتی حکم فرما اوله جقمش . چونکه آرتق روسلر کوزلرینی آچشار ایش ... !!

بعده اوتیه بری یه آتیش انتباه نامه لردن بحث ایدرک اسلام خفیه لری بوانتبا هناه لردن بعضلرینی کندینه تورنال ایتد. کارینی سویله مش . و بو اسلام خفیه لرینک مولارینه قارشو یابدینی بو صداقتلرینی عموم اسلام لک صداقتنه بر نمونه اوله رق کوسترمک لطفنده بولنش . عقینده شو صورتله اداره کلام ایش :

« بکا جمله حالکز معلومدر . مکتب لار کزده اجنبی تبعه سندن بر چوق معلمار بولنیور . او قوتدیغکز الفبالر ، رساله لر هپ عثمانلی اثر لیدر . فقط بوکا میدان بر اقلیمه . جقدر . بو خصوصاری دوشونم لیسکز و چاره سنه باقلیسکز . رشديه لره کلنجه بونلرک قیادیله سی حقیقه بکا آغر کایور . فقط آچلمه سی آنجق معارف نظارتنه تابع طوبیله . جنی تقدیرده مکندر . بوراسنه دقت ایدکز . »

والیدنصرکه سوزی معارف حامیه غوسپودین اسپر . باقوف آله رق اوده والی حضرتلری کبی رشديه لرک قیادیله سنه اوزون بویلی بر تأثر و کدر اظهار ایتدکن و اسماعیل بک غصبرنسکینک یکریمی اوتوز سنه لک سی و غیرتندن اوزون اوزادی بحث ایدرک قلوب مسلمینی رفته کتوردکنصرکه رشديه لرک توسع ایتسنه صوک درجه خواهشکر فقط نه چاره ! قانونه مخالف حرکت ایتک ممکن اوله میه جفنی کمال تأثرله عرض ایش نطق عقینده شو یوله اداره کلام ایش :

« شیمیدینصرکه آچله جق مکتبلر ۹۰۷ میلادی ۱ تشرین ثانی نظامنامه سی موجنجه دیرکسیا اداره سنده بولندیرله جقدر . »

دین و آنا دلی تحصیل اهالی مسلمانک الک برنجی آرزولری اولدیغندن درس جدولنک ممکن مرتبه تبدلی ، ملی اسان تحصیلنده مساعده اولنه جفنی وعد ایدرم . »

بوندنصرکه سوزی اسماعیل بک غصبرنسکی حضرتلری آله رق بالطبع عموم نامنه اولیوب (طرف ملدن وکالتی یوقدر .) کندی فکر ذاتیسی اولق اوزره سن رشده

اداره شرعیه یه تابع طو تلماسنی استه مشار . ایش ، شومطالبات اوزرنده ۱۸ آی قدر بر مدت مدیده قالمش .

بو سنه حزیران ۱۹ ده آقسجدده قریم والیهی تحت ریاستنده بر مجلس انعقاد ایش . مجلسه اوده سا معارف دائره سنک حامیه سی ، دیرکتورلر و اینسپکتورلره برابر اسلا ملردن قریم دوما مبعوثی اسماعیل میرزا ، سلیم میرزا مفتی زاده لر ، عیسی میرزا نایغانسکی ، مصطفی میرزا داویدویچ ، ترجمان محرری اسماعیل بک غصبرنسکی ، سابق دوما اعضا سندن عبدالرشید مهدیف و سائر معتبر اسلا میاندن بر قاچ ذوات محترمه دعوت اولمشار .

مجلسک ابتدا سنده اسماعیل میرزا مفتی زاده : رشديه لرک اسکي حالنده قلمه سی ، فن او قوتق مکتبک قیادیله سنه و یا خود معارف نظارتنه تابع طو تلماسنه سبب تشکیل ایتما سی طلب ایش . بوکا قارشو والی حضرتلری اوزون بر نطق ایراد ایدرک نطقنده : رشديه مکتبلرینک قیادیله سی مقتضای قانون اولدیغنی اکلا تدفدینصرکه اسماعیل بک غصبرنسکی نک تحصیل ابتدائی خصوصنده کی یکریمی بش اوتوز سنه لک سی وغیر . تندن اوزون اوزادی بحث ایدرک بو کونه قدر ابتدائی مکتبلره اصلا مداخله ایتیب بر نظر تسامحه کیچیردکلری محض اسلام لک تجرد و ترقیسنه خواهشکر اولدقلری ایچون اولدیغنی سویله مش . فقط بو خیرخواهقلارینک مبدولیتی مع التأسف (!) آنجق ابتدائی مکتبلره منحصر قاهلرق رشديه قسمتی ایسه صیق بر نظارت البته آله جقلرینی شو صورتله بیان ایش : « مکاتب رشدی مکاتب ابتدائیه کبی دکلدر . بر مکتب فنون تحصیل ایچون اولقله برابر بلا رخصت آچلمش ایسه بونک دوامنه مساعده ایدلیه جکدر . »

خلاف نظام و بلا رخصت دعوت اولمش عثمانلی تبعه سی اولان معلملرک بو مکتبلرده تدریس ائده بولمهلری پداغوژی و سیامی نقطه نظرندن قبول اولنور بر شی دکلدر . کیم بیلیر بونار نه روحده ونه یوله تعلیم و تربیه ویرلر . »

بوندنصرکه والی حضرتلری کرک حکومتک و کرک ذات عالیلرینک قریم اسلام لره امنیتی تام اولدیغنی سویایه لرک عقینده اسلام لره قریمک ترکیه اولیوب روسیه اولدیغنی اخطار نزا کتنده بولنش . بناء علیه روسیه دولتک سلامتی

قزاق رهبان مجلیسی طرفندن یرلی اهلینک اسانده
— روسجهسی برابر اولق اوزره — ورقملر ، رسالهلر ،
کوچک غزتلر نشری .
معارف و داخلیه نظارتلرندن تانارجیه انتشار ایدن
غزته لره مکتب کتابلرینک ادبی رلسان ایله یازدی ریلماهسی بو .
نارک روسجه ترجمه لرینک برابر انتشار ایتمی خصوص لرینک
طلبی .

« ترجمان » رفیقمز بوندن صکره ، بوقرارلر حقتده
برطاقم شکایت محقدهه بولنیور . رهبانک کندی دینلرینک
توسیمه چاشملرینی معذور کورسیور . چونکه بو آنارک
وظیفه سیدر ، فقط بوجی امور سیاسییه واجتماعیه یه قاریشما .
لرنده بر معنی بولهر میور . اسلام غزتلری اوزرنده راهب
سنسورلر تعینی نابعلدلر ، زیرا بو غزتلر حقتده رهبان
داخلیه نظارتلرندن ایسته دیکی معلوماتی آلابیلر . هله تانارجیه
کتاب و غزتلرک ادبی یازلمه قله برابر بر روسجه ترجمه سی
بولنسی تحمل ایدیله جک بر حال دکلدلر ، دیسور .

مقاله نک صوک قسمی ده اسلاملرک ایشی کوجی آچیق
اولدیغنی ، بونلرک سنی و ترقیدن بشقه بر مقصدلری اولدیغنی
اعلان ایله برابر ، رهبان قزارلرینک طرف حکومتدن
نظر دفته آلمانسی حقتده یمنیاتی احتوا ایتمکده در .

§ رهبان قونفره سی ، میسیونرلک ایشنه قادینلرک ده
قبول ایلمسنه قرار ویرمش ، بوقرار قبول اولمشدر .
برطاقم بکی روس محررلرینک خرستیانلقدن طرفینه دائر
وقوع بولان تکلیف هنوز بر نتیجه یه اقرارن ایتمه مشدر .
« بکی غزته »

تعارف مسلمانین

بو خصوصده کی مطالعه من کله جک نسخه ده اوله جقدر .

شؤون اسلام

کاشغر شیخ الاسلامی ، بابا طاهرک رفیق سابق می؟
کاشغر شیخ الاسلامی ؟! اغرب بر عنوان . ترکستان روس
وچینده ایشتاد کز بو عنوانی برایکی آیدر کدر سعادتده ایشید بورز .
برایکی آی مقدمه سی ایدی کاشغردن عبدالقادر نامنده برسی کلدی .
بومی غزته لرملته کاشغر شیخ الاسلامی دیبه تقدیم ایتدیله . وحضور
شاهانه یه ده قبول اولنه رق لطف ملوکانه لرینه مستغرق اولدیله .

ایرمش اولاد مسامینی معلومات فنییه تحصیلندن محروم
براقق برتورلو تجویز اولنه میه جفندن مکاتب حامیه سی غوصبو .
دین اسچر باقوفک و عدلرینه کمال امنیته اعتیاد ایدرک
رشدیه نرک دیرکسیا نظارتنه تابع طوتله رق آچیلماسنک
مناسب اوله جغنی عرض ایتمش .

حاضر بوندن بعض اسلاملر اسماعیل بک غصبرنسکی
حضرتلرینک فکرینه اشتراک ایده میه جکلرینی ، رشدیه لر
ابتدائی پروغرامی درجه سنه تزیل ایدرک اداره شرعیه
نظارتنه ویرمک دها مناسب اوله جغنی عرض ایتمش .

بعده مسئله نک اهمیتی نظر اعتباره آله رق اوز آره
آکلاشمه لرینک لزومی حس ایدیوب مساعده استحصالیه
باشقه براوطیه چیکلمه شلر . واوراده مذاکرهه بولمشلر .

اوزون اوزادی مذاکره نک عقینده بیوک برا کثرت
ایله : اسان و تحصیل ملی یه لزومی مقدارنده مدت ویرلمسنه
علوم دینییه معاملری اداره شرعیه طرفندن تعیین ایدیله نرک
ایجابنده یعنی یرلیدن بولنمادیغنی تقدیرده موقت اوله رق
مساعده رسمیه ایله عثمانلی تبعه سندن بر ویا ایکی معلم دعوت
ایلمک اوزره رشدیه نرک معارف نظارتنه ویرلمسنه قرار
ویرمشلر . و متعاقباً عمومی مشاوره مجلسنه چیقوب
عرض ایتمشلر . مجلس طرفندن ده طلبلری قبول ایلمشدر .

***

قزان میسیونر اجتماعنک

قراری

قزاندهره بان طرفندن بر قونفره عقد ایلدیکینی یازمشدق .
باغچه سرایده انتشار ایدن « ترجمان » رفیقمزک صوک
نسخه سنده بواجتماعه اتخدا اولنان مقرانه دائر شایان دقت
بر مقاله کوردک ، رفیقمز دیسورکه : اگر قزاندن آلدیغمز
تعارف خبرلری طوغری ایسه ، تعجب ایتمه مک قابل
دکلدلر . برایکی هفته دن بری اجتماع و مشاوره ایدن میسیونر
نرک مسلمانلره دائر صوک قزارلری شوندن عبارتدر :

روسیه نک و ممالک سائر نک مطبوعات اسلامیه سنه
دقت ایده بیلمک و بونلرک افکارینی جمع ایتمک ایچون
صورت مخصوصده بر غزته تأسیسی .

سانسور قومیتلرینه برز راهب تعینی ایله روسیه اسلام
مطبوعاتنه دقت اولنسی و بونلرک مندرجانندن رهبانک
خبردار ایلمسی .

سویلتیه مجبور ایدن شی ، ایران مجلس ملیتسک ایشکنذار
واک مقتدر و فاضل اعضاسندن تی زاده افندی حضرتلرینک نجف
علماسی طرفندن کفر صاعقه سنه اوغز انلمه سی و بوسبدن طولانی
ایرانک بویه ریجیب اولادندن استفاده دن محروم قاله سیدر .
کاشکه بونکفیرلر یالکر بر آغز کورلوسندن عبارت قاله ایدنی ،
فقط مع التأسف بونکله قالیور . ایش ، تی زاده حضرتلری
طهراندن تبعیده قدر کورتورلیور .

تی زاده حضرتلری بوقعه بی متمایب تبریزه کیتمش .
اورادنده ممالک اجنبیه تک برینه کیده جکمش . ایرانک ، روس
- انگلیز فیرلداغی اطرافنده دونمکده اولدینی محضاً آدمه اولان
خطلقندن اولدینی هرکسک معلومیدر . بویه برهم زمانده علمندن
فکرندن استفاده ایدیلجهک مقتدر ذاتلر اوج بش دانه جهله تک
زای خودیله حدود خارجه چیقاریلورسه آرتق زوالی ایرانک
روحنه فاتحه او قومقدن باشقه نه یاپیله بیلیر .
زوالی ایرانلیلر ! زوالی مجتهدلر ! بیامیورلرکه بوسویه -
دکاری کفر شرقلری کیملر طرفندن تریب اولمقده . . . !
وحالا آکلایورلرکه کیمک زور نه سنه رقص ایدیورلر ،
یقین بر استقبالیه سی آکلایور . فقط او وقت ایش ایشدن
چکش اولور .

هندستان اسلاملی و دوتنای اعانه سی

آرتق عالم اسلامک انبیا ه کدیکنی ، حیاتلری مقام خلافت
عظما تک حیاتیله برابر اولدینی آکلایمه باشلا دقلرینه جدآ قانع
ومستریجز .
وقتیله مشهور مس-یونیر ایلمینسکی : بونلر (یعنی اسلاملر)
الدرنده قرآن اولدقجه هیچ بروقت اولزلر . چونکه قرآن بونلری
دائماً اتحاده یکدیگرینه قارشو تعاون و تناره دعوت ایدیور
دیمشدی . نه قدر طوغری رسوز سویلمش . بوکون عالم اسلامک
اک مرده ظن اولنان کوشه سنه بر زنده کی ، مرکز اک اوزاق بر
رنده باشایانلرک مقام خلافتیه صیغه مر بوطتی نمایان اولمقده در .
کچنده روسیه اسلاملی آره سنده دوتنای عثمانی اعانه سی
طوبلانق احتمالی طویولور طوبولماز دوستمز روسیه حکومتی ،
بو حسیات دیندارانه لرینه آنکل اولورق بونک اصلاً ممکن اوله میه جفتی
داخلیه نظارتندن محکمه شرعیه واسیطه سیله اسلاملره تبلیغ ایتدیکنی
یازمشدق .

بوکون بو حس دیندارانه هندستان اسلاملرنده شدتله فورانه
باشلا دینی کمال مسرت و افتخارله خبر آلدق .

هندستان اسلاملی یومای ، قاکوته ، مدارس ، سینغاپور
ده باشده هندستانک صاحب نفوذ و اقتداراغیا کرایی اولدینی
حاله متعدد اعانه جمعیتلری آچهرق دوتنای عثمانی اعانه سی
طوبلامیه باشلا مشلر . اهالیده کریدک صو ک آلدینی رنگ حقتده
بو یوک بر تلاش حکم فرما . باشسون اتحاد ! پارلاسون عالم اسلام !

قیزغیزلرک اوغز ادینی ده بر حقارت

روسیه ده قیزغیز دین وقان قارداش لریمزه پایلان ظلملری
ای قمتدنبری قارئین کر امه آکلایمقده یز . بروقتلر حتی دوماده

شمدی برایی کوندر دها برکاشفر شیخ الاسلامی پیداولدی .
نه شیخ الاسلاملی بول بر ممالکت ! ترکیه مقام خلافت اسلامیه
اولدینی خالد برتک شیخ الاسلامی وار . حالبوکه چینک برکوشه سی
اولان کاشفردن آینه بر شیخ لاسلام چیقور . سراق ایتدک . . . !
عالم اسلامه نعلقلی برشی اولدیفندن تحقیقات اجرا ایتدی وظیفه من
عد ایدرک تحقیقانه بولندق . ذاتاً تحقیقاتدن اولده ایشک
ایچنده بریا کاشلق وارلفنی بیلور دق . چونکه کاشفرده شیخ
الاسلام اولایه جتی بزجه قطعی ایدنی .

تحقیقاتم نتیجه سنده آکلایورکه صباح غزته سنک کاشفر
شیخ الاسلامی دیه ملته تقدیم ایتدیکی و بزمدده . بیانچی بر مسافر من عد
ایتدیکنم ذات محترم ، استابولک آشاء قدیمی ، « معلومات »
غزته سی صاحب معهود باباطاهرک رفقا سندن طرابلسلی شیخ سعید
علی جنابلری ایش .

استخباراتمزه نظر آ طرابلسلی شیخ سعید افندی « معلومات »
غزته سی تعطیل اولندقدنصکره اورطه دن غائب اولورق ترکستان ،
کاشفر طرفلرینه اوزون برسیاحت یامش .
اوراده بر قاق سنلر قالورق کاشفرلشدقدنصکره کاشفر شیخ
الاسلامی عنوانیله بوکون قازشومزه چیقور .

غالباً طول مدت سیاحتندن طولانی ترکجه بی اونومش اوللی
مسمو طامتمزه نظر آشیخ سعید افندی ترجان واسطه سیله قونوشیورمش .
یکی غزته رفیقیمز ۶۸۲ نومروسنک باش مقاله ستی شو طرابلسلی
شیخ سعید افندی به حصر ایدرک غریب غریب شیلر یازیور .
شیخ سعید افندی محفظه سی مرصع و قیمتدار ترشه اوزرینه
یازیلی بش یوزسنه تک بر مصحف شریف ایله آل چیکزدن محمدخان
حضرتلرینک قلجی خلیفه مسلمینه هدیه و تقدیم ایده جکمش .
ایشته یزی ایز زیاده شبهه دوشورنه ده شوقلیج مسئله سیدر .
یقیناً بیلورلرکه کاشفر و اطراق اهالیسی بویه قیمتدار آثار عتیقه تک
قدریسی بیلر جنسندن دکدرلر .

عجا ! بوکونه قدر بو قلیج کاشفرک هانکی بر موزه سننده
محفوظ بولمقده بوکون شیخ سعید افندی تک اننه دوشیور .
آثار عتیقه قدریسی بیلیمان بویه جاهل بر قوم آره سننده
بونجه عصر لر دنبری قلیج کبی غائب اولیه تک صلاحیتدار اولان
برشیک تابوکونه قدر غائب اولیوب بوکون خلیفه رسول الله تقدیم
اولمق شرفنه نائل اوله سی ، طوغریسی خارقه کبی برشیدر .
وام اعلم بحقیقه . . . !

زوالی ایران

آجی ده اولسه اعتراف ایدلرکه یز اسلاملر بر شته عقلمز
ایرماسه قارشومزده کیلر بزم عقل و فکریمز ادراک ایدمه جهک
درجه ده عالی سوزلر سویله سه و فکریمز ایدرسه بی اغلیکی دنائی
کندیمزه اسناددن زیاده بویه اسنادلرک قات قات فوقنده اولان
اسلامیه تحمیل ایتدیره رک بویه عالی فکر اربابی اسلامیت حدودینک
خارجینه چیقارمه بتون وجود منزه اوغز ایشیورز . ذاتاً ندیمز ،
انخطاطه طوغری یورومامز ، آراضده دینسزک بلا مده شینک
کوندن کونه تعمیم ایتدی هپ شو اسلامیه جاهلان ، رزیلان ، آلقانه
ایتدیکنم اسنادلردن تولد ایشدر . ایشته شو سوزلری کمال تأثرله

مجسمه صاحبی ظهور ایدہ رک وسط نہارده میدانہ فرلابہرق
فملاً انتقام آلدی . و بوندن ایکی ہفتہ مقدم مصر القاهرہ دہ
ظلمہ قتل اوانہرق دار حیات ابدیہ بہ اعزام اولندی . و بوندن
طولانی مصر کنندہ بویلہ بر مهم قونفرہ نک انعام دندن محروم
بولنیور . چوروسون آنک قتلہ فتوا یازمش اللر وراپور یازمش
قولار . یاشاسون وردانی بہ احترام ایدن قلبلر . وردانی بہ
احترام ایدن و بودر جہدہ اظہار حجت کوشٹن محررلر ...!

مصر ضابطانندہ حرکت فکری

اور نمور غدرہ منتشر وقت رفیقم زورہ :

انکلیز لک مصری اشغال ایتدکدنصرکہ ابناک اول یابدقلمی
ایشلری مصر عسکرینک عددینی آزالا توب انکلیز عسکرینک
عددینی چوغاقتی اولدی . حال حاضر دہ مصر دہ موجود عسکرک
آنحقی یارسی عربدن اولقلہ برابر بونلرک دہ اکثر ضابطانی انکلیز
لردنلر .

یکیندہ قاہرہ دہ عرب ضابطانی ، انکلیز ضابطاننک بعض
تجاوزی وحقارت آمیز معاملہ لردن شکایت ایدرک جناب خدیوی بہ
بر عرضحال تقدیم ایتشلردی .

عرضحال لردنہ ، عرب وانکلیز ضابطانی حقوقچہ مساوی
اولسنی ، بری دیگرینہ قارشی تحقیر آمیز معاملہ لردہ بولنہ بہ قطعاً
مساعده اولناماسنی طلب ایتشلر .

وقتلہ بو عرضحال حکومت دائرہ لرنہ ایی تأثیر ایتدیکی کئی
ملتجیلر دہ یکی بر حیات بخش ایتدی ایدی .

شدی بودفہ دہ خرطوم دہ بولان عرب ضابطانی حکومتہ
مارالذ کر عرضحالک ایتدیکی تأثیر دن قوت آلہرق خدیوی
حضرت لرنہ شو بولدہ بر عرضحال تقدیم ایتشلر :

« نظامہ ، حق وحقانیتہ مخالف بر صورت دہ مملکتتمزی استیلا
ایدن اجنبیلرک بزہ قیدقلمی جبر و ظلمہ آرتق تحملن قلادہدی .
بزلر پک چوقدنبری بوجبر و ظلملرہ تحمل ایدوب کلکدہ و نظام
دائرہ سندنہ شکایتتمزی ابراز ایتکدہ ایدک . فقط بوشکایتتمزہ
قولاق آسان اولدہدی . اونکچون بزلر بعدما طرز حرکتتمزی
بدیلہ مجبور اولیورز . انکلیز لک بزہ تحقیر ایتہ سسنہ بزہ
کندی وطنمزدہ حقوقلریمزہ تعدی ایتہ لرنہ وحتی حقوقسز براقہ
لرنہ آرتق صبرمن توکندی . بونی ، شو بیاننامہ مزہ مصر
افکار عمومیہ سسنہ اعلان ایدیورز . »

خرطوم ضابطاننک شو پروتستونامہ سی ، کندیلرینک کنج
ترکلری تقلید ایدرک ملی اختلال قومیتہ سی سلکنہ کیردکلری
کوستر بور . البتہ مصر افکار عمومیہ ستنک بوضابطانہ تبعیت
ایدہ چکی طبیعیدر .

مدیر مسئول : عثمانہ ہوری

نجم استقبال مطبعہ سی

بونلرک ملک مشروعلمی اولان برلرینی روس مهاجریننہ تقسیم
ایدوب ویرمک خصوصتہ ویریلن قرارلری یازدی ایدک . ایتہ
شوحقسز اقرہ بونکون برحقسزاق و دہا طوعریسی برحقارت
علاوہ اولنیور .

سیمپولانسق حوالہ سندنہ ، برلی مأمورلر قیرغیزلرک ، اوزرنہ
بناء نلان کئی شیلر قورومہ بہ باشلادقلمی برلرینی ، و بردہ
بابلری اولادلری مدفون اولان قبرستانلری خاخورلرہ کرسوب
وریمہ قالمشملر . قیرغیزلر اجدادلرینک کیمکلرندن حاصل اولان
بومبارک طوبراقلری خاخورلرک پیس ، سردار آیانلری ایلہ
چیکینتدریمہ بالطبع راضی اولمامشملر . کنج قیرغیزلرک خون
جیتلمی فورانہ کلہرک آرتق رزالک بوقدریسنہ تحمل ایدہ ما
دکلرندن بریرہ طوبرانمشملر . بواجتماعہ خاخورلری ، زہ دن
کلدیلسہ اورایہ زورلہ کوندیمہ قرار ویرمشملر . فقط بعض
آقساقالر شمدیلک اعتدالی محافظہ ایتک ہر حال دہ موافق اولہ جفنی
کنج لہ نصیحت طرزیندہ سسویلیہرک بو خصوصتہ برکرہ دو مایہ
مراجعت ایتہنی مناسب کورمشملر ،

دوما ، بومراجعتی اصلا نظر اعتبارہ آلیوب ، قووا ، کور .
لتویہ سببیت ویرہ جک بر مسئلہ دیہ مذاکرہ ستنک باخیرینہ
قرار ویرہش . فاعتبروا . . .

بیوک برانتباہ

حق سبحانہ و تعالی جملہ مسلمانلری ہر غفلتدن بویلہ ایقاز
ایلسون .

بوندن ایکی سنہ مقدم مصر القاهرہ دہ بر اسلام قونفرہ سی
میدانہ کتورمہ سنی تصور ایدن محترم تر جان غزنیہ سی بحرری اسماعیل
میرزا غصبرنسکی جنابلری بو حرکتلہ اوزمان مقام خلافتدہ بولان
خاقان مخلوع عبدالحمیدی دلکیر ایلدیکی کئی ، مقام خلافت وظیفہ
مبجلہ سینک اجنبیلر تحت حمایتہ سندنہ ایتاری دور بنیان اہل
اسلامدن برحق آدملرک قلبلرینی دہ تحریش ایتشدی . بوکرہ
« مصر القاهرہ » دہ ابراہیم وردانی نک انکلیزلر طرفندن ظلمہ قتل
اولنسندن طولانی ، مشارالیہ اسماعیل میرزا جنابلرینک بعدما
بوقونفرہ نک مصر دہ اولسنندن اعراض ایتش اولدیغی موثوقاً
روایت اولنمقدہ در .

تعارف مسلمانین

ابراہیم وردانی ؛ دورتوز ملیون اہل اسلامک ، ایکی
یوز سنہ ظرفندہ برکرہ ظهور ایتش برشہید مغفورلہ سیدر .
« ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل اللہ امواتا » نص جلیل نک یکانہ
بر مصداقیدر .

ایکی یوز سنہ در ، اہل اسلامک حقوق دینیہ و ملیہ سینہ
تسلط ایتکدہ اولان آوروپا بدخواہانی ، اسلاملر علینہ روز بروز
آچمدہ اولدقلمی یارہلر ، ہب انتقامسز ، یالکسز بر صیندی
ایلہ کچیرلمکدہ ایدی . لہ الحمد والمئہ بوکرہ بر غیور حجت

صاحب‌لی : احمد تاج‌الدین

و یعقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آئی آیلغی ۲۵ غروش:

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آئی آیلغی ۳ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آئی آیلغی
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باهت هفته لوقه مجلد

تاریخ تاسی ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید

چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

عدد : ۹ ۲۸ رجب ۳۲۸ پنجشنبه ۲۲ تموز ۳۲۶ جلد ۱

دو نهای همایون اعانه‌سی

و
ممالک اجنبیه مسلمانلری

بوکون ممالک اجنبیه دن هیچ برنده هیچ بر مسلمان
بولنه مزکه « کندی قلیا بورایه مربوط بیلماسون، مقام
خلافتی طانیاسون » بن بونی کزدیکم یرلرده بالذات کوزم
ایله کوره‌رک قولانغم ایله ایشده‌رک تحصیل ایتمش اولدیغم
معلوماتم و مشهوراتم نتیجه‌سی اوله‌رق ، کمال جسارتله
سویلا بیه‌جکم کبی، بویله جهده اعتقاد ایدرم .

هپ مسلمانان جهان بونی بویله بیلیور ، بویله اعتقاد
ایدیور : مقام خلافت کبرانک حیاتی عالم اسلامک حیاتیدر .
بونی اثبات ایتک ایچون اوغراشایه لزوم اولدینی
کبی، کیزله‌مک ایچون ده حاجت یوقدر . بیک اوچیوز بوقدر
سنه‌ر اعتقاد اولنمش بر مذهب هیچ کیزلنورمی . کونش
زده کیزلنه بیلیور ، بر آراق کیجه قارانلق لری قاپاتسه بیله ،
نه قدر قارانلق اولورسه اولسون ، کونشدر ینه چیقار ،
هیچ بروقت کیزلنه‌منز .

شو حالده بو مسلمانلر قطعیا بیلمه‌لی دکلی ؟ بوراسینک
حیاتی بوکون ته‌لکه‌مدر ، بو ته‌لکه‌کی آتاتمق ایچون قوه
بحریه و بریه‌سینک اکلی لازمدر . . .

بونی بیلمیان بره مسلمانده تصور اولنه‌منز . شو حالده

ناصل اولورده بوقدر ملیونلر ایله مسلمانلر بو کبی مهم بر
مسئله‌ده ، ده‌ها دوغریسی ، دوغریدن دوغری حییات
مسئله‌سنده لاقید قاله بیلیورلر ؟

اگر لاقید اینسلر هیچ شه‌ه اولنه‌منز ، بو براسبابه مبنی
اوله جقدر ، یوقسه مسلمانلر هر شیئی تحمل ایدرلر سده ،
اعتقادلرینی تبدیل ایتمی تحمل ایدمزلر .
بالطبع هر کسک دقتنی جلب ایده‌جک نقطه بوراسیدر .
هم اعتبار اولنه‌جق نقطه‌ده بوراسیدر . بزم ملت اسلامیه‌ده
فساد اخلاق او قدر توسع ایتمشک ، انسان فکر و ملاحظه
ایتدکجه دوچار حیرت اولور .

او غدار استبداد ، بزم اخلاقیزی او قدر بوزمشکه ،
سکوت اولنمایه‌جق یرده انسانی سکوته مجبور ایندیور .

زده : یالانچیلق ، دولاندر جیلق ، دیلنجه‌جک عادتا
صنعت اولمش ، بوتون ممالک عثمانیه‌نک هر طرفنده ایش سز
آجار ، ارب سز بی‌علاجار ، بو صوک سنه‌لرده دنیا‌نک
هر طرفنه دوکلدیلر . او اجنبی بویندرینی آلتنده ازیش
مسلمانلر ایچنه سورو سورو یورودیلر .

بیچاره مسلمانلر بو آدم‌لرک اغز لرینه باقهرق ، صاف دیل
و تازه قبل‌ریله هر نه سویلنورسه قبول ایتدیلر .

بو حیا سز لرده تذکره عثمانیه‌لرنده بولنان طوغراینی ،
خلیفه‌نک کندی مهر ذاتیسی در دیه‌رک کوستر دکلری زمان

اوزرنده سامور کورک ، باشنده فس قپودن کیرنخه بنده احتراماً قیام ایتم، افندی مومی الیه بعدالسلام بن صورتی باشند آشاغہ برسوزدی ، اللرنی اوغوشدیره رق خیرالله آخونه دیدی . رجا ایدهرم عفو ایدیکز . بوکون چوق راحت سزیم ، سزہ ایکی کله سویله یوب کیده جکم .

خیرالله آخون : چایمز حاضر برر فنجان چای ایچرز . شاهزاده : رجا ایدهرم ، بن بوکون چوق راحت سزیم عنو ایدیکز . بونک اوزرینه شاهزاده ایله آخون ، دیگر بر او طہیہ کیره رک قابونی اورتدیلر . بن ده یالکز . سالونده قالدیم نہایت بش دقیقه سورودی ، شاهزاده اللہہ اصمار لادق دیہ قابویہ دوغری یورودی ، زواللی آخون ، شاهزاده یہ معاونت نصیب اولدیغندن طولانی کوزلرندن یاش دوککده ایدی .

بن آخشاہمہ قدر بوتون چیلدیره جفم کلیوردی . احبادن چوق تکلف سز کوروشدیکم دعوا وکیلی ابوالسعود افندی یہ واردم ، بو خصوصہ بر آرمذا کرہ ایتدیکمده : بو آدمک « ژولیک » (دولاندرجی) اولدیغندن شہیہ یوقدر ، فقط بونی میدانہ چیقارہ جق اولورساق اسلامی لکہ : ار ایدہ جکز ، اونکچون نجہ سکوت ایتمک دہا مناسبدر دیدی .

بونک اوزرینہ بز سکوتی اختیار ایتمشدک ، اخشام بری بکا مظروف بر قارت ویزیت کتوردی ، قارت ویزیت اوزرنده یالکز « رجا ایدرم قونترہ اولماکیز » عبارہ سی یازلشدی . کتورہ نہ دیدم : بونی کیم ویردی ؟ دیدی شاهزاده حضر تلی .

بودہ اویله جہ کیتدی ، صوکرہ دن بک چوق آدماری دولاندرینی حتی دیمور یول مأمورلرندن برینی دخی دولاندرینی معلوم اولدی . معلوم اولدی اما ، پارہ لری آلوب کتوردکن صوکرہ اوت بعد خراب البصرہ .

بوندن ماعد قاج سیدلر ، قاج مجاورلر ، نہ کبی دسیسہ لر ایله بیکلر جہ روبہ لری آلوبده ، صوکرہ فحشیاہ صاوردقلری آزدکادر .

بوندن اوچ سنہ مقدم رسیدک ترکستاندن یوزبیک روبہ پارہ آلوب کیتدیکی معلومدر .

طبیعی بونلر ایچندہ اصابت ایدنلرده واردر ، اونلرہ

بچارہ مسلمانلر ، او مبارک طوغرابی اوپہ اوپہ جیندہ ہر نہ سی وار ایسہ صوک کاپکنہ قدر چیقارر . مقام خلافتدن کیش افندی تک دعاسنی آلہ جفم دیہ ویردی .

حتی تذکرہ صاحبینک اسلام اولوب اولدیغنی بیله تقشہ حاجت کورمزوردی : بغداددن ، بصرہ دن ، مکہ ن ، مدینہ دن دہا بیلمام زہ لردن سورو سورو کلورلردی .

بونلر بر زمانلر او قدر چوغالدیلر کہ ، او قدر ترقی دہ ایتدیلر ، ہیچ اینانمق ممکن دکل ایکن ، او بیچارہ مسلمانلرک صاف دیل لری ، بو مقام خلافتہ اولان حسن نیت و محبت لردن طولانی اینار و تصدیق ایدرلردی .

۱۹۰۰ سنہ میلادیہ سی نہایتندہ بن او فابلدہ سینہ

کلمشدم ، کلدیکم ساعت سودیکم قاضی لردن برینی زیارت ایتم . قاضی افندی اول باول بکا دیدی : « خوش کلدک ، غایت کوزل بر زماندہ کلدک ، بز بلدہ مزندہ غایت عزیز ومہم بر مسافر وارہ سلطان مراد خاس حضر تاز . ینک اوغلی . » بن او قدر اہمیت ویرمہنم ، قاضی افندیلہ بر آرز صحبت ایتدکنصوکرہ ، مفتی محمدیار سلطائف جنابلرنی زیارت ایتم . اودہ بکا عینی مژدہ نی تبشیر ایتدی . علاوہ ایدہ رک دیدیکہ : رجا ایدهرم سن بو آدمی کور ، ساعت درت رادہ لرنده خیرالله آخون خانہ سینہ واریرسہ کز ، اورادہ کورہ بیلورسکیز ، چونکہ ہر وقت اورادہ بولنیور فلان دیدی .

بن ساعت تمام درتدہ خیرالله آخون خانہ سینہ کلدیم ، عنہا منہا بر آرز صحبت بعدندہ بودہ شہزادہ تک سیرستدن سوز آچدی . دیدم : بو آدم نصل کیزہ بیلور ؟ بنم عقلم ارمیور خیراہ آخوند : غیر رسمی صورتدہ کیزیور ، فقط سلطان حمید طرفندن کوندرلدیکنہ دائر کاغدلری وار ، شاهزادہ البسہ سیلہ چیقارمش اولدیغنی رسمی دخی وار ، بزہ کوستردی فلان دیہہ بونک شاهزادہ اولسنده اصلاشہہ سی اولما دیغنی آکلادی . بن بوتون حیرت ایچندہ قالدیم . تکذیب دکل جزئی شہہ ایدہ جک اولورسام ، خیرالله آخون ایلہ فنا صورتدہ خاطر منز قالیشہ جفنی آکلادیغمدن ، سکوتہ مجبور اولدم . دیرکن قابو چالندی ، خیرالله آخون (رحمتہ اللہ علیہ) بیاض صقال لریلہ قابویہ قوشدی . یاقیشقلی برکنج

بر سوز دیہ جکمز یوق .
سنہ ماضیہ:ہ ایکی مجاورک اللرنده ذات شاهانه طرفندن
احسان اولتمش مہرلر بولندی ، و دونمائی هایون ایچون
پارملر طوبلادیغی ، حتی بمنس فقرانک پارہسی بولندیغندن
کمال خلوصه یچاره تارلاسنده بولنان بوغدایلردن قلبندن
قوبدیغی قدر ویرمکده اولدقیری توآرا، روایت اولتمشدی .

او حجاز تیموریل اغانہسی ، عین زبیده تعمیر
اغانہسی ناملریله پاپلش سؤ استعمال دها هرکسک کوز
اوکنده بولنیور .
بالطبع بونلر ایچون دور حاضر رجالی دکل ، دور
سابق رجالی دخی مؤاخذه اولنہ من . اصل مقصد اوراسنده
دکل ، فقط مشہور بر سوز واردر « چوربه دن اغزی
یامش یوغرتی اوفورہ رک آغزینہ آور » دیرلر .
یچاره سادہ دل مسلمانلرک بوکی شیلردن کوزلری
ییلمش ، عادتاً کوزلری ایله مشاہدہ ایتدکلری شیلردہ دخی
مترددانہ و احتیاطکارانہ تالی ایتمک ایستلر .

یوقسہ اهل اسلام اعلاء کلمتہ ایچون نہلری صرف
ایمز ، و نہلری فدا ایتمز .
احتمال کہ بر چوق آدمارک خاطر لرینہ کلور ، اوشا
ہزادہ قصہسی غرابت لرینی دہ موجب اولور . فقط واقع
اولشدر . البتہ مشہور سوزدر بزم بابالرمز دیرلر مش
« قباحت یالانی سولہ یینہ ندہ دکلدر ، ایتانندہ در » .
بودہ
دوغریدر انکار اولنہ من . فقط سادہ دل جاہل مسلمان
نلرک بوکی شیلردہ مقام لری دخی نظر اعتبارہ آنورسہ
اینانمقدہ معذور توتولہ ییلہ جکلزی شہہ سزدر .

کوزمزمک اوکنده طرابلس شاملی بر آدم ، یالکنز ایکی
سنہ درسعادتن غیب اولیورده ، اوتوز ملیون چین مسلمان
نارینک وکیل ، مرخصی و کاشغر شیخ الاسلامی اولہرق
بوتون عموم پای تحت غزتہ لری طرفندن قاچ ملیون ماتہ
تقدیم اولندقدنصوکرده ، آرادن اوج کون کچر کچمز
ترکستان علماسندن دینلہ رک عینی آدم ینہ غینی غزتہ جیلر
طرفندن آقشالانیور . طرابلس شاملی اولدیغی ، و بوندن
ایکی سنہ مقدم ینہ درسعادتہ خاقان مخلوع عبدالحمید خانہ
دخی ترکستان خالیلری تقدیم ایدہ رک چاتمق ایستہدیکی

انصاف ایتملی بونلر اہل اولنور شیلردن دکلدر .
آرتق ال ویرر ، بویالانجیاغہ بر نہایت ویرمہلی .
بوندن صوکرہ بومقام مقدسی « اولدیغی کبی مقدس
اولہرق » عموم اهل اسلامہ کوسترمہلی . بونک ایچونندہ
بوراسنی بز تقدیس ایتملی ز . بز بومقامہ لایق براوصافدہ
بولنہلی ز ، اوزمان عموم اهل اسلام اعلاء کلمتہ اللہ ایچون
ملیون لریدہ ویرورلر ، جان لرینی دہ فدا ایدرلر .

عبدالرشید ابراہیم

حجاج مسلمان و امور صحیہ

بو خصوصاً روسار طرفندن یازلمش اثرلر پک چوقدر . مسلمانلری زیارت بیت‌الله دن منع ایتمک فکری یکی بر فکر دکلدلر . بو خصوصاً روسار اتوزسنه دنبرو انواع تدابیره نشبت ایتمشار ، وبوندن سوکرده پک چوق تشبثانده بولنه جقلری شهبه دن عاریدر . بر زمانلر روسیه ده حاجیلر ایچون پاسپورطی منع ایتمیلر ، داخلیه نظارتندن عموم ولایاتاره امروریلدی حجاجه پاسپورت قطعاً ویرایه جکدر . ۱۸۸۰ سنه میلادیه سنده پک چوق ولایت‌درده پاسپورت ویرلمدی ، حاجیلر کافه سی پاسپورتسز یالکیز داخلی تذکیره ایله اوده سایه کلدیلر ، اوده ساده عادتاً مغازهدن صانار جه سنه بشیوز روبله دن بیک روبله یه قدر موقع تجارته قونلشدی . بر زمانلرده اوده سا مأمورینی اوزرندن شکایتلر اولدی ، پاسپورت تجارتی صورت قطعیه ده منع اولندی اوده ساده پاسپورت مغازه سی قانندی ، تجارت مسقواده آچلدی ، پاسپورت بازاری یوزاللی روبله یه قدر چیقدی . مع مافیله مسلمانلر هیچ برسنه حجندن کیری قالدیلر . سوکره بوتجارت نفس پترسبورغه نقل اولنهرق ولایت محکمه سی دخی کوزل بر سرمایه یابه ییلدی . عاقبت یقیناً ییلدیلر بو پاسپورت مسئله سیله حجندن منع ایتمک ممکن اولمور . سوکره ۱۹۰۴ نجی سنه سنده یکی بر فرمان ظهور ایتمدی بوندن سوکره هیچ بر ولایت ده حاجی پاسپورتی ایچون نماعت اولنمایه جق دیدیلر . لکن دیکر طرفلرنده فورطونانف اصولی ترویج ایتمک باشلادیلر — فورطونانف دیمش : « مسلمانلری حجندن منع ایتمک ایچون هر سنه ولایات مختلفه ده قولیرا اعلان ایتملی . » شیمدی بر قاچ سنه در بو اصول تطبیق اولنیور . هر سنه حجندن بر قاچ آی مقدم قولیرا ایجاد اولنیور . بزم صحیه مزده نه فکره مینی اولدیغنی بیله یور . کمال جدیت ایله بونک ترویجنه خدمت ایدیور . ظن غالب برم صحیه مز کور کورینسه بردال قاووقلر ایدیور . زیر ابروزسیه نیک هر طرفندن تحقیقات اجرا ایتمکده یز ، بعض طرفلرده براییک شهبه لی شایعه اولسه ده بویله شایان اهمیت بر شی اولدیغنی محققدر .

بو کون روسیه نیک داخلنده هیچ بر طرفه اصول

تجیر و دیزینفسکی اولدیغنی کبی ، روسیه دن فرانسه یه ، اوستریایه ، هر کون کیتمکده اولان قطارلردن هیچ برینه قرانتینه فلان تکلیف اولمور .

اما بزم بورایه کان واپورلره بوسنه قاواقده و کیچن سنده سینوبده معامله تخنظیه اجرا اولنیور . بونلرک بو معامله لری نظر اعتباره آنوبده دقت اولنه جق اولورسه تأسف ایتمک ممکن دکلدلر . بر زمانلر بونی او درجه مسخره نغه وارد دیلر که فن دکل چوق عقلی دخی قبول ایتمز درجه ایدی قرانتینه نی یالکیز مسلمانه حصر ایتمشاردی ، خرسه تیان اولدیغنی کبی قولیرا هیچ تاثیر ایتمش کبی معامله اولتوردی بونی روسار دخی یامشاردی . بوندن تمام ایکی هفته مقدم اوده سادن ککش پوسته واپورنده بولنان بخارالی حاجیلرک قاواغه چیققلری زمان خایلری و بعض ایکی مندیللری تجیر اولنماق شرطیه قاواق صحیه مأمورلریله بازارلق اولنورده بخارالی طرفندن پاره لری دخی ویریلور . مع مافیله اشیلرده تجیر اولنهرق بوتون ایشدن چیقاریلور . بونک اوزرینه پاره ویرمش بخارالی بزم مأمورلره دیرکه : یا هو سز ناصل مسلمان اولیورسکیز ، بویله ده وجدان سزلق اولورمی ؟ بونک اوزرینه تخنظخانه خدمه سی بخارالی حاجیلرک دینه سوکر ، دین اسلامی سب ایدر .

بیچاره ، مقام خلافت قاپوسینه کلام دیه بوغازه کیررکن آبدست آلوب سجده شکره قایانمش ، حاجی بوکره باشنده فصلی بر مأمورک دینی سب ایتمدیکنی کورنجه آغلامه ن بشقه چاره سی قالز ، هونکر هونکر آغلار . بزم حمیتلی مشروطیت پرور مأمورک غیرتنه طوقنور ، عسکر کتوره رک برکومسه حبس ایدر . خلوص محبتله ککش زوالی حاجی کومس ده دخی آغلا یه زرق روحانیت دن برآمده : منتظر ایکن ، یولجیلر میاننده بولنان متقاعد بر روس ضابطی بزم مأمورلره دیر : بو حاجی بزم روس تبعه سیدر ، بونی حبس ایتمیه سزک حتمکیز یوقدر . کاپیتولاسیون قاعده سینه رعایه صالیورمه . کیزی استرم یوقسه سفارته اخبار ایده حکم دیر .

بوصورتله بر متقاعد روس ضابطی سایه سنده ، مسلمان اولان حاجی بزم مأمورلرک حتمسز معامله سندن تخلیص کربان ایدیور .

اشته، اتحاد اسلامدن خدمت اولسه اولسه بوقدر اولور. صحیفه منتهنی ملاحظه ایتملی. موهوم بره ضرر تدن احتیاط بهانه سیله، نه کبی جراحی و یازدهلر آچیورز خبر من یوق. صحیفه نك قراری نه اولور سه اطاعت ایتملی دیه رنک بو کبی معامله رده سکوت ایدرسک وای بیچاره اسلاملرک حالنه...!

ع ۱۰

اسلاو قونفره سی حقنده

- ۲ -

وقتا که روسیه نك ۱۹۰۵ انقلابی اولوب، روسیه لیلر افکار و حرکاتنده آز چوق سربستلک قازاندیلر، او یقویه طالمش پان اسلاو بسمده او یاندی، همده طوپ تفنک، نعل قلنچ صدالری آراسنده او یاندی: «۱۹۰۷ سنه سی آغستوس آینده پلونه میدان محاربه سی غورقور، واسقوپله فرمانلرنده اولدی بی کبی، سلاح چانیردیاری، اونیفورمه «خیشلتیلریله یکیدن دیریلدی. اما بو دفعه او بو یوک محاربه نك آنجق تصویری یاپیلوردی: «طوپلر ضرر طوقوندر مقسزین کورلیور، صدالری بالقاندرده تکرر ایده ایده، بلغارستان حکمداری، چار و کیلی بیوک کناز ولادیمیری، بو یوک محاربه دن بر کذار قالان اختیار جنراللری سلامیلوردی. بر قاق کون سوکره، تپدن طیرناغه دونامش صوفیه ده، استقلال محاربه لری زمانی خاطره ملتنن هیچ چیقارماق ایچون، صوبرانیه سراینک تا اوکنه دیکلمش خلاصکار چارک هیکلی آچلدی. بو وطنپرورانه مراسم یالکنز ماضینک تجیلی دکل بلکه حالک تصویری واستقبالک براعت

استهالی کبی کورینوردی. (*)
بوپلونه، شبقه و صوفیه شنلکارینی روس غزته لرینک هان جمله سی پک قبارتیلر، پک آلقیشلادیلر؛ منسوب اولدقلری رنک سیاسی به کوره معناسی ویردکلری اتحاد اسلاودن بخته و ۱۹۰۸ سنه سی مطلقا بر اسلاو قونفره سی عقدی لزومنی ادعا به کیرشدیلر. بو آرائق اودده سادار. القونوی پروفیسورلرندن بریسی مستقبل قونفره ایچون بر بچق میلون غروش پاره ده چیقاروب ویردی. قونفره لزومی اساساً قبول اولندقدن صکره، انعقاد ایده جکی شهرک تعینی ایله اوغراشدی. روسلرک افراطله وطنپرور اولد. ناری پترسبورغی اوکه سوردرک، قونفره عسکری اولمی و اک قوتلی اسلاو دولتنک عسکری پایختنده قورولمی، دیورلردی. لکن غرب اسلاولری جنکجویانه پان اسلاویسمک آوروپایی اورکوتوب موفقیتسز لکه اوغرایه جنی احتمالی تخطرله روس پروژه سنیه معقول کورمیورلر، صحنه جهانیه حلیم، صاحبپرور بر ماسکه ایله چیقلمه سنی توصیه ایدیلوردی. بونلره کوره قونفره صرف مدنی، علمی، ادبی، اقتصادی، اجتماعی اولیلدی. نهایت النهایه غربی اسلاولرک تعبیه سی قبول اولمتله برابر، «نووییه وره میا» کبی اسلاو لاق آمال حقیقه سنی کیزله مهیه تنزل ایتمه ن بعض جرائد، ارده صرده دیشارینی میدانه چیقارارق، او آسود چوبان البسه سی آلتسنده نه قورقنچ بر قورد صاقلی اولدیغنی کوستریورلردی. (*)

(*) L' Europe et l'Empire ottoman. - par R.P pinon. page 446.

[*] مثلاً قونفره نك زمان اجتماعی تعیین مقصدیله «نووییه وره میا» نك یازدیغی بر مقاله بوباده بر فکر تام ویره بیله جکندن بعض جمله لرینی عیناً ترجمه ایدیلورم: «بیک ییل اول روس کنازی اولغ بالجه اسلاو قبائلندن طوپلشم منتظم طابورلرینی «وولخوو - دینه پر تجارت یولی ایله سنه لرنبری روسلری کندنه جذب ایتمکده بولنان مشکبر تساریغرا ده (اسلاولرک استانبوله «ویردکلری اسمدرکه بادشاه شهری دیمکدر) سوق ایتمشدی. بو حرب کمال موفقیتله نهایت بولدی. اولغ قالقانی تساریغراد «قبولرینه آصوب روملری اسلاولقه فائده لی بر تجارت معاهده سی عقیدینه اجبار ایلدی؛ بومعاهده روس مدینتک مقدمه سیدر. «ینه بیک ییل اول دیگر مهم بر حادثه؛ تاریخیه اولدی که اونک مششوم نتیجه لری حالا اسلاو لاق اوزرنده طویوقنده در. «جرمنلر طرفندن اسلاولر علیه نه امداده چاغریابوب کن «آرپادقول» تحت قوماندسندسندگی مجار اردولری (آرپاد بعضلرینک «تخمینه کوره صاف تورکدر، مجارلرک تورکله قرابتی ایسه هرکسجه معلومدر.) مویمروویچ اسلاو یانو - موروا سلطنتی بر «دها بلی طوغریلاماق اوزره بیقیدیلر. بویله جه آق دکزه کیره ش «موره ی» (اسلاوجه دکز دیمکدر) یازم اطه سندز شمال «دکزی قیسنده کی بوغوبوره (هومورغک اسکی اسلاوجه اسمی) قذر یایلمش اسلاو بیغینه قوتلی بر یانجی قازیغی صوقولدی، «شمال و جنوب اسلاولری، بر چوق عصرلر ایچون بو لرلندن آیلرلیدیلر. «بوسنه دوریه لر اسلاولرک آره سنده لایق اولدقلری اهمیتله تاقی اولمادیلر.

عمومی لسان اولق اوزره روس لسانی نشر اتمک ، اسلاو شایوہ جمعیتلرینی ژیناسیتیق ایله اوغرا شیر جمعیتلردر ، شرقی جمعیتلرینی ، علی الاطلاق اسلاو کنجارینی اسلاو مملکتلرندہ سیاحت ایتدیرمک .

پراغ قونفره سندن آز اول ، لهلرله روسلرک یاریشه . جقاری روایت اولندیسده . سوکرده دن بونک آسلسر اولدیی آکلاشیلدی ، لهلر پراغ قونفره سنده پک صغوق طاورا . ندیلر .

ایکنجی نئوسلاویم قونفره سنک صوفیه ده ، یعنی یکی استقلال قزائمش باغارسته نیک ، تساریفرا د قپولری اوکنده کی کنج پایتختنده انعقاد دیه پراغ قونفره سی مقرر اتندندی . صوفیه قونفره سندن بخت اتمک هنوز ایرکندر : مطبوعات یوهیه طاعیلان آرائس تاغرافنامهلرندن صحیح و تام برفکر حاصل ایدبله میور . بو بایده اطرافلی واهمیتلی معلومات استحصالی ایچون ، برآز ده ا بکلمک ، قونفره ضبطنامهلرینی دکلسه بیله اسلاو غزته لرینک مفصل شوناتی کوزدن کچیرمک لازمدر . بناء علیہ ، شمذیلک ، صوفیه قونفره سنک درجه اهمیتینی آزیجق اولسون اظهاره خام ظن ایتدیکمز ، اتحاد اسلاو حرکتک شوقصه و ناقص تاریخچه سیله بالاکتفا صوفیه قونفره سندن بختی آتییه تعلیق ایلدورز .

لا

بشکطاش ۲۸ حزران

بویوک همشیره م امینه سمیه خانم

افندی حضرتلرینه

الثقات عالیکنزه مظهر اولان مقالهمی « تعارف مسلمان » مزه کوندر دکدنصکره بونک بر اسلام آناسی طرفندن

« لیکن یاقینده ایکنجی برسنه دوریه ده ا کلوب یتیشه جکدر . بو اولکیلری قدر اسکی اولما دیغندن بلکه اونلر قدر اونودلامشدر » بوسنه دوریه اسلاولری قورتارمق ایچون تورکلکه قارش ایتدیکمز صوک محاربه نیک شیطنتی ، ديسرائیلی قوليله طور دیرلمش ، « تساریفرا ده صوک سفریمزک ، اصلا اونودیلیمه جق شالی آیاستقناوس محاربه سنک سنه دوریه سیدر .

« کرچه بویارلاق کونلرک خاطر می عداالتسز برصلح محاکمه سیله قرار ویرلمش ایسه ده ، کرچه غلبه مزک ثمراتی طوپلیه مبهرق » تاریخمزی معلول وسقط براقش ایسه کده ، اسلاو حریتی اوغرنده قریان ایدیلش روسلره ابدی ابدلر رکز اولونمش بوکونلر اصلا اونودیلیمه لی در ، بز اونورلی دورک خاطراتی دائما بایراملره قارشیلیمالی بز . . .

(نوویه وره میاده — ۱۱ نوایر ۱۹۰۷) روس پایتختک اک بویوک واک معتبر غزته سی ، اسلوب عالی ایله یازیلش بوشاتافانی نثرینی ، آیاستقناوس معاهده سنک عقدی کوننده اولجه ، مدق . . . الخ اسلاو قونفره سنک کشادینی توصیه ایله بقربور .

صرف مدنی ، علمی ، ادبی . الخ قونفره نیک حاضر . لقارینی کورمک اوزره ، ۱۹۰۸ سنه سی مایسنده ، آوستریا عالم سیاستنجه مشهور ، رایخمرات اعضا سندن چه قریماز ، ده ا آز شهرتی ایکی رفیقی (ساوودن هر بارو روتن هلیسو و هتسکی) طافارق پترسبورغه کلدی . « اسلاو مسافرلر » ، « اسلاو هتسه سی » بویونجه پترسبو . رغه قابوب . بارلاق ضیافتلر ، شنلکلر آره سنده قونفره نیک مقدمه سی اولان مذاکره دنخ بولندیلر . موضوع بخت اولان مسائل ، روس مطبوعاتک ویردیکی معلومه کوره ، مواد آتیه دن عبارتدی .

(۱) غوغالی قارده شاری ، یعنی روسلره لهلاری باریش دیره رق ، اسلاو اتحادینه بویوک بر مانعه تشکیل ایدن روس — له نزاعنی اورته دن قالدیرمق ؛ (۲) اسلاو یانو فیلسکی اداره مطلقه و متعصبانه ارتودکسیلق مجذوبیتندن قورتاروب ، اتحاد اسلاو طرفدارلرینی ده ا واسع ، ده ا احرارانه بر ملیت اساسی اوزرینه جمع اتمک ؛ (۳) اتحاد اسلاو حرکتنه یکر منجی عصره چسبان بر مادیلک ، اقتصادیلک ، عملیلک ویرمک . — ایسته بو اساسلره بناء قورولان بان اسلاویم مدرکه نئوسلاویم نامنی آلدی .

پترسبورغ ، سوکره وارشاوا قونفره انسا رنده ، ایلک قونفره نیک پراغده انعقاد ی تقرر ایدوب ، ۱۹۰۸ سنه سی ایچنده او قونفره آچلدی ؛ بویایه اسلاو عرفنک هر درلو عنصرینه منسوب سکسان قدر مرخصلر طویلانمشدی . پراغ قونفره سنده سالف الذکر اساساره مستند برخیلی مقررات اتحاد اولندی . ازجه عمومی بر اسلاو بانقسه سی آچمق ، اسلاو مطبوعاتنه مخصوص بر اداره مرکزیه تاسیس ایله آراهه صره ده اسلاو مطبوعات قونفره لری یایمق ، بر اسلاو تلغراف آجته سی تاسیس اتمک ، اسلاولر آراسنده

جوابلانہ جفنه امین اولہرق باشقہ ایشاریملہ مشغول بولنیوردم . چونکہ صوردیغ سؤالر ، براسلام قادیئک زدہ نمش قلبندن آجی آجی اعترافارلہ قاریشیق بر صورتہ یوکسلوردی . البتہ بویلہ استمداد لر ، وبویلہ اعترافار اسلام آنالریئک حسیات مادرانہ ومشفقانہ لرینہ تأثیر ایدہ جکی بدبہیدر .

ایشته همشیرم ! شویلہ بر امنیت ایچروسندہ کندیمک عادتہ کی وظیفہ لرملہ اوغراشوب طورورکن ، بوکون کوچوک ذکیم پوستہ جینک ویردیکی « تعارف مسلمان » مزى او طہیہ کتوروب براقدی . طبیعی ، ایلک مراقبہ مندرجائندن آرادیغ شی ، مطلق بر قادیغ اسمی اولدی . ایشته بووقت پدرعالیکزک اسمی شدتله نظر مہ چاریدی . جودت پاشا ! اوت ، بنم عندمدہ پک محترم اولان براسم و پک اسکیدن طانیدیغ بر ذات ، چونکہ بکا عثمانیچہنی اوکر تہن بوذات محترمک یازدیغی اثر لریدی . نہ خیرلی تصادف !

بکا عثمانیچہنی اوکر تان ، بو استاد محترم اولدیغی کی بوکون عثمانلی اسلام همشیرہ لر مزہ تعارف قاپوسنی آچنہ . بو بختیار پدرک سوکیلی کریمہ سی اولیور . محترم همشیرم ! قیریق سوتک عبارہ لرلہ قارہ لہ دیغ مقاله مک استانبولی همشیرہ لر مزہ پک شدید تأثیرات حارہ حاصل ایلہ دیکنی تبشیر بیور یورسکنز .

بنم عندمدہ بوکون ، استقبالمز ایچون ایدیلہ جک بر امید وار سہ ایشته اودہ استانبولی همشیرہ لر مک حال آسف اشتمالزدن آلدقاری شو تأثیرات وقابلرندہ طویدقاری شو راحتسز . لکلریدر . بو تأثیرات وبو راحتسز لکلر اویلہ قیمتدار راحتسز لکلر درکہ نتیجہ سی ملتک سعادتى اولہ جفنه اصلا شہم یوقدر .

اوت ، نہ وقت قلبمزده یکدیگر مزک نقصانندن طولانی برتأثر طویار سہق وبو تأثیراتمز بر قاچ آغزلردن چیقارق سبیریانک ، قازانک ، بخارانک محیطندہ طنین انداز اولہرق دنیایہ کندیلرینی آنجق توالت یایمق ایچون کلمش ظن ایدن روسیہ لی اسلام قادیئریئک اوبومش اولدیغی حسیاتلرینی حرکتہ کتوررسہ وبونک نتیجہ طبیعیہ سی اولہرق عثمانلی اسلام همشیرہ لرندن درس آلمہ بر آن اول شتاب ایدر لر سہ ایشته او وقت زلز مسعود وبختیار اولہ جفنز .

فقط معزز همشیرم ! غفوکزه مغروراً شوراسنی دہ عرض ایدہ جکم کہ عطالتہ طالان بوروسیہ لی اسلام قادیئز . یئک طویغوسنی اویاند ر مق ایچون پک نازکانہ بر صورتہ صرف بیوردیغکنز خطابکنز کافی کلیہ جک ، بر آز آچیق ، اوزجہ ادارہ کلام ایما کلکنز لازمدر . اونکچون سراپا احتیاجاتمز اولان سؤلر مک اوزرینی برزاکت اورتوسیلہ اورتیمہرک حقیلہ بر رھبرلک ائمہ کزری طلب ایدرم . چونکہ موقعمزک نازکلیکی بویلہ اورتولورہ متحمل دکلدرد . جزئی بر تسامح و جزئی بر غفلت استقبالدہ بویوک ، التیابی غیر قابل جریحہ لر آچہ جفنی شمیدیک آکلاملیسکنز . مع مافیہ اراز بیوردیغکنز نزا کتکنزی دہ معذور کوروزم . چونکہ ماضی مزہ ، حالزہ عائد معلومانکنز پک نقصان اولدیغی کی بزم ایچون نہ کی استقبالیار حاضر لقمندہ اولدیغندن دہ بالطبع خبرکیز یوقدر ، اکر او مدعش ، مخوف صنیحات حیات ماضیہ مرتدن بر یاراغنی چویرہ رک انظار فاضلانہ لرینہ وضع ایدہ جک اولورسہم وشمدیکی حاملزک ، استقبالیق قارنغو حنرہ . سنہ یواش یواش وشمکدن عبارت اولدیغی شو قبابا لسانلہ آکلانہ جق اولورسہم بویلہ نزا کتکارلہ وقت غائب ایتمک ملنہ قارشو عادتاً بر جنایت اولدیغی تسلیم ایدرک بر آن اول اوکزه توشہ جککزه ، رھبرلک ایدہ جککزه قطعاً اہیم .

« تواضع ایدہرک نہ یایمقلہ ، نہ اوکر نکملہ ، نہ یہ تشبث ایتمکلہ براسلام تورک قادیئک ناصل اولسنی بزدن صور بیورسکر . ہیہات همشیرم ! بویادہ سزہ جواب ویرہ جک عثمانلی قادیئریئک اعدا . دینی پک محدود کورہ جکسکنز . » بیورلیور .

فقط ... معزز همشیرم ! ظن ایتام ، سبیریانک چوراق چوللرندہ ہرشیدن بی خبر اولہرق بیویہن همشیرلرینہ درس ویرہرک رھبرلک ایدہ جک آنالردن عثمانلی محافل نسائیہ . سی محروم بولنسون ...! البتہ جودت پاشا کی اسلامیتک استقبالیندن اندیشہ ناک اولان پدرلر ، سبیریا دہ اولان اسلام قادیئریئسہ رھبرلک ایدہ بییلہ جک آنالی یتشدرمشدر . بوکا ذرہ قدر شہم یوقدر .

یوق اکر بو سؤلر مہ ویرلہ جک جوابلرک اطرافنی بر طاقم سیاست خسیسہ صارہ جفندن قورقاپورسہ آچیقجہ سوبیلہم بویوک همشیرم ! سیاست ، محافل نسائیہ نفوذ

تعالق اولیایان مسئلہ آرٹسڈن بوش بوشنہ یورلیق حیات
معنویہ مزہ قارشو سو قصد. قادیخانہ قارشو برجانیستدن
باشقہ برشی اولہ مزہ .

ای آکلامش اولہ لکھ عمشیرہم! بز کنندی احتیاجاتمزی
کنندی آغز مزہ ، کنندی قلبمزہ کندمزہ استہمدکجہ وبونک
اوغرنده کنندی فکر مزہ وکنندی قوتمزہ چالشامدقجہ حالمز
قطعیاً اصلاح اولنہ میہ جقدر . بناءً علیہ عموم ترک محرره -
لرینک ، ادیبانی بر آرزو کرہیہ بر اقوب اصلاح حالمز ،
تأمین استقبالمز ایچون بر آرزو قفا یورہ لرینی شدتله طلب ایدرم .
قویاً امید ایدرہ کہ سزک حالکز اصلاح اولنورسہ
بز مکیده اصلاح اولنور . چونکہ آرامزده یکدیگر مزی
ربط ایدن « اسلامیت » کی بر رابطہ مقدسه موجوددرکہ
بورابطہ باقی قالدقجہ بزردن آریلق ، غیر یلق پک اوزاق
یورور .

وقویاً امید ایدرہ کہ ناصلکہ بوکونجی کونده ارکاک
یاورولرمز بر بابانک اولادی کی استانبولده ، مکده ،
مدینہده ، مصرده بر صدرنک اوزرنده باش باشه و یروب
مشترک اولدقلری استقبال ایچون چالشورلر ، بروقت کاور
اتحاد خصوصندہ اک بویوک رولی اوینایه جق قیزلرمز ،
آنطولیدن ، روم ایلیدن قازاندن سیریلدن بخارادن
بوسندن ..... الخ طویلاندرق مرکز خلافتده استقباله ،
یالکز اسماً دکل بلکہ جسماً وفکر آده بر بابا اولادی بشدره
بیلیمک ایچون حاضر اولورلر . ایشته اووقت ، محویتہ
انقراضه یوز طوئدیغنه اوتده بریده بعض امارلر کورونمیه
باشلایان ملیتمزک بقاسی ، حیاتی تهاکدن قورتولمش اولور .
ایشته اووقت مات اسلامیه دیگر ملتارک ملیتلیله ایتدکاری
تغییلرندن کنندیارینی تخایص ایدرلر . اوت ، ایشته اووقت
تورکاکمزی فرنکلشمک ، روسلاشمق علتندن قورتارہ .
بیلیرز . چونکہ حتمیق اسلام تربیه سیله تربیه ایدن بر اولدهنک
قوجاغنده بیویان بر چوجفک دماغی ، بویله علتلرک تأثیرندن
قطعیاً آزاده ر .

« آمریقن ، فرانسر مکتبلرندن یتشهن کبار قیزلریمز
ایسه آلتورقه لقله قابل توفیق اولیایان آلفرانغه لغک
تأثیراتہ مغلوباً مکتسبات علمیه لرندن سائر وطنداشاری

ایدوبده قطعياً حکمنی اجرا ایدہ مز !! چونکہ قادیخانہ ،
بو سیاستک محوری چیورنرک آنالریدر . آنالرک محکومیت
ذلتندن آزاده بولنہ جفنی انسانیت اسان حالیلہ امر ایدیور .
اونکچون ، سعادت مزہ دائر سربست سربست قونوشہ
بیلیرز ، همشیرہ !

مکتبلرک نقصان ، غیر منتظم ، احتیاجات حاضرہ یه
غیر کانی اولقلہ برابر بونک اوزرینہ معلملرہ اولان قحطقلردن
شکایت بیورلیور ، طبیعیدرکہ بویله نواقصاری اکمالہ
چالشمق بر طرفدن معارف نظارتک بورجی اولدینی کی
دیگر طرفدن نہ نسوان اسلامیان آرسندہ صاحب اقتدار ،
منورالفکر اولانلرینک وظیفہ سیدر .

نسوان اسلامک کرک معارفه و کرک سائر جهتہ
اولان احتیاجاتی طاغیر قدر کوملر تشکیل ایدرکن وبونلر
نظرہ چارہ جق بر صورتده کوزمزک اوکنده داسوز بر
حالده طوررکن مع التأسف بونلرک چارہ سنہ باقق ایچون
در سعادتده وسائر بلاد اسلامیه نہ منورالفکر اسلام
خانلرینک جزئی بر تشبده بولندقلرینی بیله ایشیدہ میورز .
بزم بورایہ دارالخلافہ مطبوعاتندن طنین ، اقدام
غزتلری کلور . بو غزتلر هر کون - تعبیرمک قابالنی
عغو بیورلہ - بر یورغان شککنده نشر اولدینی حالده
- ایکی سنہ در تعقیب ایدیورم - ایچروسندہ اسلام قادیانلرینک
اصلاح حالنه ، استقبالرینہ دائر یازیلان بردانہ مقاله اولسون
کورمک نصیب اولیور .

واقعیاً پک نادر اولهرق طیننده خالدہ صالح امضاسیله
مقاللر کوزوکیور . فقط مع التأسف بو مقاله لرک ایچروسندہ ده
نسوان اسلامه عائد برشی بولتیور . مقاله ، یا بزہ قطعاً
مناسبتی اولیایان مسائله عائد اولیور یا خود وقت خوشانی
ایچون یازیلان برطاقم مقالات ادبیہ ن عبارت اولیور .

خالدہ صالح حاتم افندیکن مقاله لری ، کنندیسنی
« تورک » محرره لرینک مهم برعضوی دییه بزہ تقدیم ایدیور .
فقط نه اولوردی بو اقتدارینی بر آرزو نسوان اسلامک سعادت
اوغرنده نہ صرف ایتسه . . . ! مقصدہ کلہم همشیردم !

البته سزده تسلیم ایدرکن سز : احتیاجاتمز بو طرفده
یغین یغین طوررکن ادبیاتله وقت کچرمک ، بزم سعادت مزہ

ایٹام ، قیزلرینی مکتبہ ویرورکن بر «تورک» قیزی اولہرق ویروبده آلورکن نام برفرنک قیزی اولہرق آلدیغندین قبلرندہ بر آچی طویان والدلرک مقرداری آز بولنسون ؟ او حالده ایش زہ دن قالیور ؟ البتہ تشبشکرک یوقاغندن اولہ بیلیر . ایشته همشیرہم ! بوایلک تشبث مقدس ، ملتیک قادینار یوزندن دوچار انقراض اولہ جفنہ درون قلبدن متالم بولند . یغکزہ امین اولدیغ ذات عالیارینہ ترتب ایدیور . اوت همشیرہم ، بر اسلام آناہی مکتبی تأسیسنہ تشبثہ بولندا . کزی عثمانی همشیرہلرمدن ایلک اول طانیدیغ ذات عالیکزه تکلیف ایدیورم .

مکتبہ اسلام قادینارینک قولاقارندہ غی کو بہلردن تأسس ایسون . بوکا بزم روسیہلی اسلام قادیناری قالباقرندہ غی ایخیلرینی سوکب ویرمکله اشتراک ایدرلر .

اسلامرک ملیتہ غلبہ چالدت آرتق طمرلرینی قورناجغز خولیا کازہ سیلہ بوزلری کولن روسلر ، فرانسوزلر ، آمریقانلر آرتق کورسونلرکہ شرقده بشامق اسدین ملتیرینی دینارینی غائب ایتمک ذلثنہ قطعیا تحمل ایدهمیدن اسلام قادیناری واردر . بونلر دیناری ملتیرلی اوغرینہ قولاقارندہ کی کوپہلرینی ، باشلارندہ غی ایخیلرینی ہبا ایدیورلر .

بویوک همشیرہم ! تاریخمز شان و شرفلہ مالیدر . اسلام قادینارینک اسلامیت ، ملت اوغرنده ایتمکاری خدمتیری یریلہ ارککلردن دہا بویوک ودها شایان تقدیر اولمشدر . تاریخ اسلام بوکا لسانیلہ شہادت ویرپور . او حالده اولنارک خانلاری اولان بزلر نهدن اونلرک احراز ایتمیکی موقعی غائب ایدهم . ونہدن اونلرک نائل اولدیغی شرفدن کنندیمیزی محروم ایدهم . سبب نہ ؟ اگر ابناء بشرک بوقدر تکامل ایتمیکی بز زمانده بزلر رجعت کوستررسک صوکرہ بزلری تاریخ لغتارلہ یاد ایتمیزی ؟ اصلا شہہم بوقدر .

محترم همشیرہم ! شوراسنی دہ اعتراف ایدهمکہ بربرمز لہ قلبا فکر آمتیحد اولہ بیلیمک ایچون پک یقیندن تانشمہ من ایجاب ایدیور . حالبوکہ بزم حالمزہ دائر عثمانی خانلارینک معلوماتی پک نقصان اولدیغی کبی سزلرک حالکیزدن آز چوق خبردار اولان روسیہلی اسلام قادیناری ہ پک محدود

ایچین موجب استفادہ ثمرات ویرمامکدہ در . « بیورلیور . اوت همشیرہم ، تورککلک بویلہ تختیرامہ اوغرا دیغنی ، بالکیز تورککلک ایلہ دکل بانکہ « اسلامیت » ایلہدہ قابل تالیف اولین آلافرانغہ لغک سزده بزدن دہا زیادہ انتشار ایتمکدہ اولدیغنی ؛ ملتیرینی ، عرف و عادتیرینی کوجسز توانسز ملتارہ سرایت ایتمک خصوصتکی مہارتلری ، چالشملہ لیلہ متناسب اولان آمریقالیلرک ، فرانسوزلرک اورالردہ کوندن کونہ توسیع نفوذ ایتمدیکنی ؛ منافع ملیہلرینک اقتضاسیلہ آچمش اولدقاری مکتبیرینہ معصوم ، پرعتت اولان اسلام قیزلرینک فوج کیرمکدہ اولدیغنی ؛ حتی بزم ملتپور بعض عثمانی خانلار مزیلہ بورالرہ کیرمیہ تشو . یقاندہ بولندقارینی ایپی وقتدر ایشدیوردم . فقط بوندن مقصدنہ اولدیغنی ہیچ برتورلی آکلایہ بیورم و حالآ کلا مامقدیم .

اگر مقصد بالکیز اکتساب معارف ایسہ اوج یوز میلیون ملت اسلامیت مرکزی اولان مقام خلافتک معارف نظارتی اسلامیت تربیہ سیلہ تربیہ ایده جک ، فنونچہ انتظامچہ آمریقان مکتبیرینہ رقابت ایده جک درجہدہ مکمل آنا مکتبیرلی تأسیس ایتمکدن عاجز میدر ؟ اگر اولیلہ ایسہ استقبالده اسلاملرہ رھبراک ایده جک اولاد ملتی ناصل یتمشدرہ بیلہ بیار ؟ البتہ سزده تسلیم ایدرسکیز کہ همشیرہم ، فرنگلشمش بروالدہنک قوجاغندہ بویویان بر اولاد ہیچ بروقت اسلاملرہ رھبر اولہ من . اولمق استہسہ بیلہ ، بیور . دیغکز وجہ وزرہ آلا تورقہ لقلہ قابل تالیف اولیان آلافرانغہ لقلہ شرفلق بینندہدہ قوجہ بر تضاد اولدیغندن رھبر ایکی پاپہ من ، قابوب مسلمینی کنندیتہ جاب ایدهماز نظری شرفدن زیادہ غریبہ قالور .

اگر معارف نظارتک عجزی بودجہدن طولانی ایسہ عجبا بز اسلام قادیناری ... ؟

دونما اعانہ سنہ قولاقاریندہ کی کوپہلرینی چیقاروب ویرمک قدر ابراز حمیت ایدن همشیرہلر مز فون ووظائف مادرانہلرینی تعلیم ایتمکلہ برار اسلامیتیرینی ، ملتیرینی اوکرہن بویلہ آنا مکتبی تأسیس خصوصندہ نهدن ابراز فعالیت ایده بیورلر ؟ اہمیتنی می تقدیر ایده بیورلر ؟ فقط ظن

حکومت، بونلرہ اور تودوقسانی نشر ایتمک ایچون میلیونلر حسابیلہ بازہ ویریوردی . وہیچ کیمہ ویرمادیکی واسع حقوقی بونلرہ ویریوردی . فقط بونلرک بوقدر انعام احسانہ مقابیل حکومتہ قازاندر قاری شی اوچ بش سرسریدن عبارتدی . یالکز بونلرک قالسہ نہ ایسہ ایدی بوندن باشقہ حکومتک وجودیندہ اولہ جریمہلر آچورلردیکہ نتیجہ سنک وخامتندن روس ارباب بصیرتی ترترتہ یوردی . بوجریمہلر دہ روسیہ داخلندہ کی سائر اقوامی روسلر دن نفرت ایتمک مکرر . واقعا او عراشدقاری ہپ روسلاشدر مرق ایچوندی . فقط بونلرک چون مراجعت ایتمک لری تشبہ لری انسانی روسلر دن نفرتہ عادتاً اجبار ایدن تشبہ لر دندی .

ایشته بونلر روسلر نظرندہ آجی آجی حقیقت اولہرق برر تعیین اتمہ ، آرتق مسیونیرلرک وجودندن اور تودوقسلیق نامنہ برشی استفادہ ایدلیہ جکی یواش یواش آکلاشلیمہ باشلادیغی وقت مسیونیرلرک استقبالی مظلم ، قارغو بر تہلکہ قاپیوردی . آرتق بوقوت ہر برس مسیونیرلرک قلبی بر قورقو استیلا ایدرک شو مہلک استقبلدن قورتیہ بیلہ ، نلک چارہ سنی بولق بر کند یارینہ ایچون حیات مادہ سنی تشکیل ایدیوردی .

ایسکی موقع بلند یاریلہ برابر میلیونلری دہ غائب ایتمکدہ اولدقاری خاطر لری نہ کانیجہ عاتاً چیلدی یورلردی . ایشته شوچیغان ایچروسندہ قرانده مذکور مسیونیر قونرہ سی انعقاد ایتمدی .

مادامکہ ایشک ایچروسندہ بر کرہ غائب ایدیلن موقعلری تکرار قازانق ، بردفعہ آدن کیدن میلیونلری تکرار آلدہ ایتمک کی مہم بر مادہ وارد . البتہ قونرہ نلک غایت جدی اولوب ، ویریلہ جک قرارلرکدہ اولیلہ شقیہ کلور قرارلر اولیوب صولک درجہ ماہرانہ اطرافلیجہ وشولنہرک ہر حالدہ رہبان خولیا سنندن آزادہ بولنہ جنی درکاردی . بز بورالرینی دوشندکجہ عاقبتک وخامتندن ضرر ضرر تتریوردی . فقط نہ قدر آلدان شرونہ قدردہ بوشی بوشنہ ہیجانلر کچیر مشرکہ ویردکاری قرارلرک . مذاکرہ اولنان ، مادہ لرک ، بوکون اولسہ اولسہ احوال عالمدن بی خبر رہبان خولیا سی اولیلہ جک برطاقم صاچہ صابان مقررات اولدیغی کورنچہ اولکی انعاملرہ جدآ پشیمان اولیوروز .

برحیثک ایچروسندہ بولنیور . اونکچون صحنہ تعارفدہ آکلاشلما مزہ پک چوق احتیاج زواردر . ایشته بندہ کز کلہ جک مقالہ مدن اعتباراً روسیہ ملی اسلام قادیلرینک احوال نہ دائر یازمیہ باشلایہ جغ . امید ایدر مکہ فرط تاثیر کز سایہ سنندہ اتحاد افکار و آمالہ اوومدیغ تاثیر ی ویرر . . . . !

سیبریالی عائشہ

عالم اسلام

قرانده انعقاد ایدن مسیونیرلر قونرہ سی

مناسبتیلہ

ای و قندر . روسیہ مطبوعاتی قرانده انعقاد ایدن مسیونیرلر قونرہ سیلہ مشغول بولنیور .

بونلرک سبب اجتماعی ، بونلرک بواجتماعارندہ ویرہ جکاری ویا خود ویردکاری قرارلری ، بوقرارلرک حکومت طرفندن قبول اولنوب اولنمایہ جنی . . . . . ایشته بتون اشتغالک اساسی تشکیل ایدن مواد .

عجبا بوقونرہ نیچون تأسس ایتمدی وبوندن مقصد نہ در ؟ ایشته ہر کسک ایلک اول ذہنہ کلہن سؤللردن برنجیسی .

روس مطبوعاتنک بر قسمی قونرہ سی ، او تودوقس ، روس منافی نظرندن انعقاد ایتمدی کوزیلہ باقیورلر . فقط بز بونی طوغریدن طوغری بہ قبول اتمیوب ایشک ایچندہ ہر شیدن زیادہ منافع شخصیہ اولدیغنی ادعا ایتمک ایستہرز . اگر مسیونیرلرک بوکونکی وبو آنہ قدر اولان صفحات حیاتیلرینی نظر دقتہ آلہ جق اولورسہ حق حقیقتک بو اولدیغنی تسلیم ایتمامکدہ بویوک بر عناد اولور .

مسیونیرلک صنعتی بوکونہ قدر حکومتک ، روسیہ دہ کی بتون اقوامی روس قالبنہ صومق ایچون قولاندیغی بر آلت اولدیغی ہر کسک معلومیدر . فقط حکومت بو آلتک قطعاً ایسہ یارایہ جغنی ؛ بویلہ رہبان ناہیلہ بر سورو پایاسک مملکتی طولاشوب اہالی بہ جبر و نصیق اجرا ایدیلہ سیلہ ہیچ بروقت روسیہ لیلر بر قالبہ صوقامیہ جغنی میدت تجربہ لریلہ آکلادی .

وقتارنی اسلام عنصری چوقدن کچرہ شدرد . وحالا
آ کلامیورلرکه اسلاملرک حسیاناری ، بوکا تحمل ایدرک
باشامک الکیوکلر آخلاق اولدیغنی ؛ دینارینه بیوک بزدل
اولدیغنی طویار قدر او یاناشدر !!...

بوقرارلردن دها بریسی وار . عبرتاً لساثرین اولوق
ایچون بونی ده یازه جغم او، ده : تاتارجه انتشار ایدن هر بر-
کتب وغزته لری ادبی براسانله یازلامقوله برابر بونلرک
روسجه ترجمه رینک برابر نشر اولمهنسی معارف وداخایه
نظارتلرندن طلبی .

بوراده هر شیدین زیاده بو فکری بولوب چیقارن
پاپاسجغزک صوکی حل ، اویسته آجیرز . زواللی بیاسه جغز
بویله بر عالی فکری بولوب چیقارمق پایه سینه صعود ایتمکله
برده قونفره طرفندن قبول ده ایستیرمک موقبتنی کندیده
جمع ایستدیکی وقت کیم بیایر نه تدر سهوینشدر . بوضورتله
تاتار مطبوعاتی بالکیز روسجه ییلنلره ویالکیز روس تریبسی
کورنلره حصر ایدرک سائر محررین و علماء فخامک آللرینی
باغلا یه رقی بونکله اسلاماری دینی ملی استفاده لرندن براقه
جنی خاطرینه کادیکی وقت کیم بیایر قلمبندسه طوغدینی
محظوظیتلری نه قدر بیومشدر . هله داخلیه نظارتک بونی
رد ایده جکی خاطرینه بیله کلامشدر .

فقط مع اتأسف زوالینک بو قدر بیومش امیدلرینی
قیره رقی شوراسنی کندینه اخطار ایدرک معارف وداخایه
نظارتی خرسیتین اولدیغچون رهبانله علاقه دار و آنلرک
مطالباتی نظر اعتباره آلمه یه آماده ایسه . عین زمانده زمام
امور مملکت آئنده بولندیغچون اسلام عنصریله ده و عالم
مدینله ده علاقه داردر . حتی بونلره اولان علاقه سی رهبانلره
اولان علاقه سینه نسبتاً قات فو قنده در . اونکچون رهبانک آمانی
ترویجین زیاده مملکتک سیاستنه رعایتیه ، قوجه عالم مدینتک
خاطرینی بویله مجبوردر . چونکه مملکتک حیاتی ، سعادت
آنحقیق شو ایکی مجبوریته بیون ایکمکده در . رهبانک مطالبی
بو ایکی مجبره توافق ایدرسه ترویج ایده بیایر . عکس حالده
اوج بشر رهبان یازجه سنک وقت خوشه لافنه بواله قوجه
مملکتی شورسه ، قوجه روس ملتینی عالم مدینتک نفرتنه
معروض بولند پرماز

بعض رفقا من بوکا حالا اهمیت ویریور . فقط بزبوراده
اهمیت ویریه جک برشی کورمیورز . رفقا منک ویردیکی
اهمیتی بلکله حکومتک برکون کاهوب تطبیق ایتیه قاتشه جنی
قورقوسنددر . بلکله ده بوقونفره نکل ایچروسنده حکومتک
پک قایلن باره نی وارانی ظن اولنیوردر . چونکه اسکیده
حکومتله مسوینلر آرسنده هیچ بفرق یوقدی . فقط
بز حکومتک نه بوراده باره نی اوله جغه ونده صوکی کون ،
بونی تطبیق قاتشه جغه احتمال ویره بورز . چونکه حکومت ،
چاهین مسوینلر دکلدر . البته اسلاملرک احوال روحیه لرینه
مخالف حرکته بولمهنک ضررینی هرکسدن زیاده تقیر
ایدر .

اونکچون اماره نفسه او یوه قدن زیاده اقتضاء سیلسته
اویمینی دها کارلی بولور .

قونفرده ویریان قرارلر پک چوقدر . بونلرک بزده تعلق
اولان قسملرینک بزم عندمزده دیکری هر نه تدر بر نظر
استخفا نله ، خدله لره مقابله اولنور درجه ده ایسه ده
قونفره نکل بالکیز نه سو یه ده اولدیغنی قارنلر مزه آ کلامق
ایچون بوقرارلردن بعضارینی ذکر و تشریح ایتک استیورز :
ویریان قرارلرک بری بودر :

« سانسور قومیتلرینه بر رهاب تعیین ایدرک روسیه ملی
اسلام مطبوعاته دقت اولمهنسی و بونلرک مندر جاتندن عموم
رهبانک خبردار ایداسی . »

کورایورکه بونلرک دها بک یوقاروده طولاشیورلر .
البته ، رهبانلرک بوقراری اسلاملر اوزرنده کندیلرینه
محضاً برحق حاکمیت (!) قزاق و دایما اونلری کندی
بیوردقاری تندله طونارق هر بزترقیانندن محروم بر اقوب
ایزه ک امیدیه ویرلمش اولدیغی میدانده در . کویا اسلاملر
بوندنصره اوزرلرنده بر او واسلاونی (اورتودوکس) پلای
طایفه جقارده دینی اعتقادی ، اخلاقی ، سیاسی کتابلرینک
نشر اولنوب اولنایه جنی بر اورتودوکس پاپاسنک کیفته
تابع طوتله جق . و بونی اسلاملر ده هیچ سس صدا چیفانه
رهنه ن مسکین مسکین قبول ایده جکار .

ایشته بوکا احوال علانن بن خیر من عتلی دیلور
هیچ دوشمنیورلرکه بویله زلتلرده حسن رضا کوستره جک

مع مافیہ شوراسنہ حیرتدن کندی می آله میورزکه
« برژاوی ویدمست » غزته سی استننا طوتلورسه روسرک
ترقیپرور غزته لری قونغر دنگ مقرر اتندن بحث ایدرکن
یالکز بر حکایه ایله کچورلر . ترقیات بشریه به مضر اولان
بو قرارلر حسیات ترقیپرورانه لرینه آز آجیق اولسون
طوقتمیور .

کیم بیلیر اهمیتته دیکری اولمادیغندن بلکه بزم کبی یالکز
« رهبن خولیاسیدر بو (۱) » دیبه بر نظر استخفافله
کچیورلدر . فقط روس ترقیپرور مطبوعاتنه شوراسنی
نظر دفته آلمق اقتضا ایدورکه کندی لری روس افکار عمو-
میهنسنگ تام اورته سنده بولنیورلر . بوراده حقیقتی آ کلایا-
ندنسه آ کلایه میان دها چوقدر . اونکچون رهبانک بو
قرارلری اورتودوقسلغه و باخصوص روس ملتته سورملک
استه نان بر لکه اولدیغنی بیامیانلره آ کلامق هر حالده
وظیفه لری ایدی .

شو مناسیته مساعدله لرینه مغروراً شوراسنی ده عرض
ایتمک ایستهرمه که بو کون روس ترقیپرورلریله بزم آرامزده
مشترک بردوشمان وارسه اوده عالم مدینسنگ عدو اکبری
اولان بوره بان و بو میورلدر . چونکه بونلر بزم
دیخزه ، ملیتمزه تعرض ایتمک ایسته دکاری کبی روس
وظنیورلرینک جانلری مثابه سنده اولان روسیه نی ده بویه
جاهلانیه ، خودبینانه متعصبانه حرکتلریله محو اضمحلاله
سورکلیورلر .

یوقاروده عرض ایتدیکم وجه اوزره بونلرک بویه
قونغر دلر یامقندن و بوقدر پارلر . وقتلر صرف ایتمکدن
مقصدلری ظن اولمسون اورتودوقسلغه و یا خودروساغه
برفانده دوشندکارندن دیبه ا خیر .

بلکه بونلرک بوقونغر لردن یکانه آمالی روسیه ده اوچنچی
ایکساندر دورنده اولدیغنی کبی بره موقع بلندی پی احراز
ایدرک میایونلر ایچروسندسه ناهت عالمنده طاتلی وفتلر
کچر مکدر .

بوکون اسلام مطبوعاتنه لوٹ آلرینی اوزاتمق استیورلر .
بارین سائر مطبوعاتی ده بجه لری الته آلمیه اوغراشه جقاری

دقت بیورلسون! اسلام مطبوعاتنک ادبی یعنی رغبتله
اوقوناجق بر صورتده یازلامه سیله برابر بونلرک ده یالکز
روسجه بیلنلره منحصر قالمه سنی استیورلر . دیمک استیورکه
داخیه نظارتی بتون تاتار غزته جی و رساله جیلرینه : بزم
رهبانم سزک مطبوعاتده بو قدر ترقی کوسترما کنزی ،
یازدیغکنز شیردن اولاد وطنک استفاده ایتمه سنی ، کندی
منفعتلرینه مخالف بولدفارندن هیچ بر وقت استمیورلر .
اونکچون یازیلان شیرلکز اوقونهجق بر صورتده اولماقله
برابر بویازمق امتیازی ده منحصر آ روس تربیه سی کورنلره
قالسون ، دیبه بر نظامنامه طاغتنسون .

شوصوک وقتلر اسپانیا حکومتی طرفندن رهبانیه قارشو
یازیلان بارد معامله لری ایشیدنجه حسیات دیندارانه فورانه
کلرک اسپانیا حکومتی بویا دیغنی معامله لرندن اوتری و جراناً
هو آخذه ایدیوردم . چونکه بونی رهبانیه قارشو دکل
معنویاته قارشو یازیلان بر معامله عد ایدیوردم . فقط صوکنندن
اسبابی آ کلاشلنجه حکومتی بو معامله سندن طولانی قلباً
آلشمالامای ده موجب انصاف بولدوم . چونکه اسپانیا
حکومتنک بو معامله سی معنویاتی روحانیتی تحقیر ایده نلره
قارشو یادیغنی معامله سی ایتمش . چونکه بونلر ، اسپانیاده
قوتولیک ، مذهبندن باشقیه اجرای آینه ، عبادت دینیه لریله
تطهیر نفسه مساعدله ایتمک ایسته هشار .

کوزلیورکه بزم روس رهبانی ، اسپانیا رهبانسنگ بو حرکت
حقوقشکنانه لرینی باصیره جق عادتاً مهرلیه جک بر صورتده
حرکت ایتمک استیورلر . یالکز آیینی دکل بلکه بونلری
اوکرته ن بتون کتب اسلامیه نی کندی کیفلرینه تابع طوتمق
استیورلر . بونکله یالکز بر عنصره دکل بلنکه بتون عالم
مدینته اعلان حرب ایدیورلر .

اسپانیاده اولدیغنی کبی روسیه ده بونلرک اغفالته
قابیلانر اولور . روس حکومتی بونلرک آمالنی ترویج
ایتمه دیکی وقت روس دینداران محافلنه حکومتک خرسیتیا-
نلغه خدمت ایتمدیکنی القاء ایتمکده ده بونلر قصورلق ایتمزلر .
فقط روس دینداران محافلی انی آ کلامش اوسونلرکه
میورلرک بویه مطالباری پک کچ قالمشدر . عالم مدینته
بونلرک مقابله اولنه جق شی یالکز بر نفرندن عبارتدر .

آشکاردر . چونکه مطبوعات کوره جکری بر آزر حسا .
 باری واردر . چونکه مطبوعات بونرک مناستر ایچر وسنده
 نه کی رزالتر یابدقیرنی ونه کی افعال شنیعهاره قدر تنزل
 ایتدکاری اورطیه دوکهرک بونرک ماسککلی هویتارنی
 عالم مدیته پک یقندن طانتدی . اونکچون فرصت آنه
 ایچر کیچمز مطبوعاندن انتقام آلمیه قالفشه جتماری شهبه سزدر .
 ایشته بوفرستی آله ایتمک ، کندیلرنجه ، پک قولای
 طریقنی بولشاردرکه اوده اولا اسلام مطبوعاتنه دست هلا .
 کوناهلرینی اوزتمقدر .

عجا ! بو صایدقاری یرلرک حکومتی ، اهالیسی ،
 افکاری آمالی ، سیاستی هپسی « اسلام » اولدیغنی ؛
 بورالرده روس خنیهلری یقالندیغنی وقت قولاغندن طوتب
 قاپو طیشاری ایدیه جکنی بنساء علیه بورالرده نشر دین
 نامندن خلط ایدوب یورومیه کلیه جکنی بر آزده آیه علمه
 باقوب کورسهلر اولمازمیدی ؟
 اوچ بش دانه سرسری بورایه کله جکلرده مقام
 خلافتک حیاتی مشابه سنده اولان بان اسلامیزم فکرنی
 قاملریله (۱) تأثیرسز براقه جتمار ! . . . . .

اسلام کتابلری باقیله چق سانسور خانه لرینک آناختارینی
 آله ایتدکندنصرکه بوندن قوت بولهرق روسیه ده کی عموم
 ترقیپور مطبوعاتک باشنه قوزغون اولهرق قونوق استیه .
 جکلردر . بناء عایه روس ترقیپورلری بوقونغره نی یالکز
 اسلاملر ضررینه اولهرق انعقاد ایتدی ظن ایتمالی بلکه
 بتون عالم مدینک دامارینی قورومتق ایچون قورولمش
 بر جمعیت فسادیه اولدیغنی آ کلاملیدر .

طوغریسی ، الله جمله قولرینه عقلمر ویرسون ! . . . . .

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

بخارا مکتوبی [*]

بخارا بخار خضر صمزدو :

قونغره نک نه سویه ده اولدیغنی ، قارئین کرامک ده
 آججه آ کللامسی ایچون قونغره اعضاسندن بر پاپاسک
 تقدیم ایتدیکی دها بر لاشیبه نی یازمادن طوغریسی قاممی
 براقه قام .
 بایلس خضر تاری بونجه وقتدن بری بوتون مسیونیر
 عالنک بوله مدیغنی عالی بر فکری بولوب هر کسی استفادملر
 ایچر وسندن مستغرق ایدیور . بیوربورلرکه بان اسلامیزم ،
 بان تورانیزم فکرنی تأثیرسز براقق ایچون استانبولده
 مصرده اسلاملرک مرکزی اولان وسائر یرلرده هم اورتو .
 دو قلسلغک وهمده روسیه حکومتک فکرنی تفویه ایچون
 بر غزته نشر ایتملی . . . . .

عصره قریب بر زماندن بری درین بر خواب غفلته
 طالان بخارانک اعضا بنده قریب برسنددر ، بر زنده کی ،
 بر تبدل ودها طوغریسی سویلک ایجاب ایدرسه دلقریب
 بر ضارصنتی واقع اولدیغنی هر کسک معلومیدر .
 اوتوز قرق سنه مقدم ، روس طوپارینک تاسورلرینه
 قدر تکلمه سندن انتباه ایده مین ؛ نهیه اوغرا دیغنی ، نه
 اوله جغنی وهانکی بر استقبال کندیغنی قارشولادیغنی کندیسی ده
 یلمین ، بازارلرینک خزینه لرینک یواش یواش روسلرک
 آله کچمه سندن قبالرنده اوفاجق برصرتی اولسون طویار قدر
 حسیات ملیه ووطنیه دن محروم بولان زواللی اهالی بخارا
 نک ، برسندنیزی انتباهه باشلادیغنی ، ایی وقتدر ، محافل
 مطبوعانده طولاشوب طویورور . عجب! بونلر حقیقتی ،

طوغریسی ، انعقادندن اول بزلی جدا تترده تن
 قونغره نک زه سندن طوتوب آ کلانه جق اولدرسه مق ده
 کندیلرینک نه اولدیغنی یلمین ودها قوت و اقتدارلرینک
 زهیه قدر ایرشه بیله جکنی آ کلایه بیلمکن عاجز قالان بر
 سورو سرسرم رهباندن تشکل ایتدکنی کرریوروز . فقط
 آ کلایه میوروز . بونلری بو قدر سرسرم لکلریله برابر
 و قدر یوقارودن اوچرتان نه در ؟

کرچکن ده بخارا انتباهه باشلادیغنی ؟
 عاللمک ترقیات کورلتولری ، سائر ملتبرک یکدیگری
 مجاده حیانده مغلوب ایتمیه اوغرا شدقاری وقت حصوله
 کتوردکاری شمانه لری بر سنه اولنه قدر استیب ، ترکمن
 چوللرندن کچوبده بر توری بونلرک قولاقلرینه واصل
 اوله مامش وبر تورلو بونلری بولندقلری خواب غفلتدن
 [*] فارسیدن ترجمه ایدلمشد .

بیلیدی قدر آکلاتیور . فقط بو توصیہ کرانہا بو نصیحتلر ، ماسکاز آرقسنه کیزلنن بر طاقم سیارک تہد . یدانہ معروض قالیور .

پترسبورغن مفتش کلیور . بخارانک اوقافی حقندہ بوکونہ تدر روا کوریلن حقسنزلقلری بربرر نظر تفتیشندن کیچرک بونارک جہت شرعیسنی استفسار ایچون برمفتینک خانہ سنہ کیدہ رک - اولجہ نہ عرض ایتدیکم وجہ اوزرہ - استفتادہ بونیور . مفتی حضرتاری دہ جہت شرعیسی نہ ایسہ اونکله فتوانی وریور . فقط موافق شرع شریف اولان بو فتوالرک صاحبی ، اوچ بش دانہ سبکمزانک طباخچہ لریلہ تہدید اولنہرق ویردکاری فتوالری کیرو آلتیور . ایرانیلرک برسنی طلبہ سنی صورت فجیعہ قتل ایتد . کلری شایعہ سی بتون بخزایہ طاغلیور . بتون مدرسہ لرک قبلری غزایہ ! غزایہ ! صدالریلہ طنزین انداز اولیور . ہر طرفدن و ہر مدرسہ ن طلبہ اخذ نار مقصدیلہ مسجد کلان میدانہ طوپلانیور . بونلرہدہ بخارانک رئیس برہان . الدین قوماندایدیور . بووقت تیصہ بویلی برمفتی ، طونوق صداسیلہ « خونتانہ کرید ! » سوزلریلہ طلبہ یی مقالہ یہ تشجیع ایدیور .

بوصورتہ برہ یوزلر جہ بیکار جہ موصومک جسدلری سیرلیدی کی ، قاتلر جسدلردن قوغان بوشالدینی کی بوشالیور . ہر طرف خون آلود ، پرلاشہ ... !!

سبب ؟ سببی ، برسنی طلبہ نک ایرانیلر طرفندن صورت فجیعہ قتل اولنہ سی ...! فقط اورطہ لقدہ نہ قاتل وار ونہدہ مقتول . او حالہ ، عجبا ! ملتہ بو قدر قاتلی اویونلر اویسیان ، مملکتی بو قدر احتلال ایچندہ بوغان کیماورد ؟ ایستہ ، غایت مهم برسؤالدر ، کہ جوانی ہیچ تردد ایتمدن محترم ملتہ ویرہ جکیز . اوت ، برسندہن بری بو قدر فیرداقلر چویرن ، بو قدر جنایتلرہ ارتکاب ایدن مرتکبلردن بری اعلم غیث ، دیکری اونک اوتوز قرق سنہ لاک یار قفاداری اولان مفتی عبدالرازقندر . سہینہ کلنچہ پک سطحیدر ، اودہ مفتی داملا اکرام حضرتاریلہ پینارندہ کی اسکی عداوت شخصیلریدر . ایضاح ایدہ لم :

اصول جدیدہ مکتبی آچیلدینی وقت داملا اکرام

اویفاتہ ماہ شکن نہ اولدی دہ برس نہ نظر فندہ اعصاب ملتہدہ بو قدر ، تبدلات محیط بخارادہ فعالیت کورلتولر نہ بکترہ یین بو قدر کورلتلر واقع اولیور ؟

آقشامدن صکرہ ایندن باشنی چیقاروب باقق قدر کندی سبہ جسارت بولہ میین مدرس شفقت خواجہ لر نہ اولدی دہ بدی تونیک اورطہ مندہ (نصف اللیلہ) بر مجاہد (!) صفتیلہ سو قاعہ آئیئمہ یہ کندہدہ جسارت بولدی ؟ وہانکی بر قوتہ الکتیریقیہ ایہ اعصابی الکتیریقلدی . دہ کیچہ پارسی ائندہ طباخچہ لری اولدینی خالدہ مفتی واملا اکرم حضرتاریلرک خانہ سنہ کلہ رک اولم ایہ تہدید ایدہ بیلمک قدر بر شجاعت اظہار ایدہ بیلدی ؟

عجبا ! ہانکی پارمقار کہ گوشہ عطالتندہ اویوشوب قاتل طلبہ یی غزایہ ! غزایہ ! دیہ تذبذبانہ لرندن یولوب چیقاروب معصوم قاتلرینک دوکلمسنہ سبب اولدی ؟

ایستہ ظاہر آمعماشکلنی آلان برسوروسؤالدر کہ بونلری معما شکنہ قویمق ایچون نہ قدر اوغراشلورسہ اوغراشلورسہ اوزلری نہ کی بردہ لرلہ اورتولمک استہ نلورسہ استہ ناسون فقط بز ، اصل جنایتی ارتکاب ایدنلری یقلرندن طوتب ملتہ ویرمکدہ ہیچ بروقت کوچک حکمیہ جکیز . زیراکوزمنی یومارک شو جہل او جاغی اولان محیطدن آبرلنچہ قاتلری ہدر اولنن بو قدر معصوملر ، جانلرک کیم اولدینی بربرر آلریلہ اشارت ایدرک کوز اوکزدن کیچمکدہ در .

اصول جدید مکتبی کشاد اولنیور . نیچہ وقتلردن بری سواددن ، ارکان دینی حتمیلہ اوکرنمکن محروم بولنن اولاد وطن ، منتظم برصوتہ تحصیلہ باشلا یور ، بو اصولک نہ قدر منتقدار اولدینی آکلاشامہ یہ باشلا دینی بر زمانہ آکترین برشردمہ صالحہ پیدا اولیور ، مکتبک نہ اولدینی اصولینک پروگرامنک و اوقوتدینی کتابلرینک نہ ن عبارت اولدینی قطعاً بیلمہ دکاری خالدہ حرمتہ دنیالر قدر فتوالر وریور . و بو طریقہ اورتہ لنی تفرقہ انکیز کورلتولرہ بوغویورلر . بو وقت بیوک بر ذات محترم ، بو فتوالرک چوروک اسداسسز اولدینی ؛ آرتق غائب ایدلہ جک وقت قلمدینی ؛ بناء علیہ درت آل ایلہ مکتبہ صاریلہ نک لزومنی توصیہ ایدیور . ملتک سلامتی ، رفاه و سعادتنی آنجق مکتبہ اولدینی آکلانہ .

خلاصه : آرتق مات بو قتالده یکانه مسئول اوله رق قوشیکی طماندی . اونکچون نتیجه کارده قوشیکنک معزولیتنه منجر اولدی .

بو وقت اعلم غیاث ایله مفتی عبدالرزاق ده مقصدلری رینه کلدی ظن ایدرک بویوک بر نفس آلدیلر .

فقط مقصدلری کینه آجیقده قالمشدی . چونکه قارشولرنده بر طور غضنفرانه ایله باشلرنده مفتی داملا اکرام حضرتلری اولدینی حالده بر قاچ منورالفکرکنجیلر بولنیوردی .

صکره آکلادیلرکه ایش یا لکنز قوشیکی نك معزولیتی ایله اولمیه جق بونکله برابر مذکور کنجیلری ده بر رشی بولوب بخارادن تبعیدی لازمدر . ایشته شو مقصده مبنی اعلم غیاث ، حضرت امیره اربه کی کنجیلرک اهل فساد اولدینی بنابرین بخارادن تبعیدلری لازم کله چکنی ژورنال ایتدی . مع التأسف (!) جوانی آلهمدی . ایکنجی دفعه ژورنال ایتدی بوده اولسی سی کی گوشه نسیانه آطلدی . اوچنجی دفعه ژورنال ایدرکن حضرت امیر طرفندن « طلبلرک دعاسنی آلمیهز حالده محتاجزا! » دیه غایت قیصه فقط استقبال ایچون پک امید بخش جمله بایغه ایله مقابله ده بولندی .

حضرت امیرک بو صورتله مقابله سی اعلامک هر بر ایدیلرینی کسره کانی ایدی . باخصوص باش اوره جق بریری قلمنامه سی بونلری بسبتون مایوس اتمک ایجاب ایدردی . (چونکه شمیدیکی قاضی کلان میر بقا خان افندی حضرتلری ترقی پرور بر ذات محترم اولدینی کی قوشیکی نصراه پروانه چی افندی حضرتاری ده احوال عالمه واقف ، طالب ترقی وطن روزیر اولدیغدن بویله جهله نك چرقور سلامرینه یاوچ بر اقا نلردن دکلدلر .)

فقط بونلر ، کینه مایوس اولیور . کینه بر طاقم فیرداقار چویرمک تشبثنده بولنیورلر . فقط قطعاً امیرک بوسفرده موفق اولمیه جقار صاچدیقلری زهرلر هر کسدن اول کندیلرینی زهرلیه جک .

بو فیرداقاری ده معزول قوشیکنک اطرافنده چویریور . او نك وجودندن ده استفاده اتمک استیور . شویله که : مدرسه کوکلداش امامی طرفندن بیوک بر ضیافت یا بلیور . جمعیتده بخارامک بویوک حاکمیری هیمی دینه جک بر مقدارده حاضر بولنیور . اتمک فلان تمام اولدقدن صکره اعلم غیاث قالقوب شو یولده بر تکلیفده بولنیور :

مفتی حضرتلری بونک رواجنه چاشورکن پرده آرتنه کزانه رک تهیدانده بولدن شوایکی حریف اولدینی کی اوج بش دانه مدرسک آلارینه طنبجه ویروب داملا اکرامک خانه سنه کوندرک موافق شرع شریف ویردیکی فتوالرینی جز آکرو آلدیرتانه شوایکی یارقناداردلر .

اوت ، کال جسارتله ادعا ایدرک ایدرک ایدرک وقعه سنک اصل مرتبلی ده شوایکی پیرنی توفیقدر . سببنی ایضاج ایدلم :

معزول قوشیکی بومنصبده قالدقجه اصول جدیدنه نك استقبالی هر حالده پارلاقدی . ایشته بو اسبابه مبنی هر حالده قوشیکنک معزولیتی لازمدی . حالبوکه قوشیکنک بیوک بر وزیر اولدیغدن معزولیتی ، خارق العاده برایش ظهور ایتمه دیکی تقدیرده امکان خارچنده کی برشی ایدی ، که بوده اولسه اولسه سنیلرله شعیلر آره سننده قانلی باختلال وجوده کتورک اصل مرتبلی قوشیکنک دیمه کوسره مکله اوله بیاردی . حالبوکه بویله برشی باقم بویکی حریفه آب نبات یمکدن ده قولایدی . چونکه آلرنده ایکی بیکی متجاوز طلبه و بر قاچ یوزلری متجاوز مدرس و امام بولنیوردیکه بونلر هر بر اشارته منتظر و مطیع بروضه عیتده بولنیورلری . بر سبب بولهرق بونلری شعیلر اوزرینه صالیرمق بونلر ایچون ایشدن بیله دکلدی .

ایشته بولدقلری بوسبب ، ایرانیلرک اجرای آیین ایتدیلری یرده بر طلبه نك اولدیرلمه سی تصنیعدن عبارتدر . فی الحقیقه ، بویله بر خبرک شائع اولسیله اصل مسئله دن بی خبر طلبه و مدرسین ، صانکه وظیفه لرینی ایفا ایچون ، مقتله قوشدقلری کی بویکی شیخ فاسقده وقعه بی حاضر . لیمن بویله مقاتله لره سبب ویرن قوشیکنک اولدینی اهلینک دماغنده برلشدریمک خصوصنده اصلا قصورلق ایتمه دیلر . اصل مسئله دن خبری اولمیهن زوالی اهالی ، بتون هیجان و غلیان ایچروسنده بوغولیوردی . هیجانلری او درجه ده ایدیکه وقعه بی اصل سببیت ویرن طلبه نك علاقهمی قوشیکنک به اولیوب بلکه عبدالرزاق مفتی به اولدینی اونو توپورلردی . اونکچون بو وقعه قوشیکنک ترتیب کرده می اولمقدن زیاده مفتی عبدالرزاقک ترتیب کرده می اولدینی ، مذکور طلبه بی محضار مسئله چیقارمق ایچون اورایه کوندروده صوکرده دن بیکلرجه شاگردانی شعیلر اوزرینه صالیوریمک ایچون قوردینی بلانی اولمق احتمالی خاطر دن بیله کیچمیوردی .

اونکچون کندیلرینه تکرار سوبلیورز ، بوش بوشنه اوغراشما سونلر . اکردها برطاقم دسیسه لرده بولنوب ملتک وطنک باشنه دها برطاقم فلاکتلر یاغدره جق اولورلرایسه امین اولسونلرکه ماتنه کندیلرینی دها یقیندن طاینمغه مجبور قاله جغز . اووقت اوتوز قرق سنهک حیت سفینه لرینه دائر یازیلان عمل دفترلرینی قاریشیدیر جعفری شمیدین آ کلابه بیلرلر . البته اووقت کیملر متضرر اوله جق اولنده شمیدین خاطر لرنده طوتمق کندی منافعاری اقتضاسندندر . اونکچون ملتک وطنک استقبالی حیاتی ایله اویساقدن بر آن اول چیکمه لرینی کندیلرینه اخطار ایدرز .

* * *

السید عبدالله زواوی

مکه مکرمه علماء بنامندن السید عبدالله زواوی حضرتلری ابن مولا ناالشیخ محمد صالح زواوی ، عصرمک علماء کرامندن اولوب کره ارضک هرکوشه سنده ناملری معروف ، اباعن جد دیانت اسلامیه بیوک خدمت لری سبقت ایش اولدیندن حقلرنده نهکی احترام اولنورسه سزادر . بدرلری مرحوم مولا ناالشیخ محمد صالح بوتون جاوا جزیره لرینی قارش قارش کیزه رک نور عرفانه تنور ایش بذات فاضل سمات ایدی . السید عبدالله کینجلیکنده کی عمرخی مکه مکرمه ده امرار ایدره رک ۱۳۱۰ سنه سی اواخرینه قدر تدریس ایله اشتغال ایش ایکن ، سنه مذ کوره ذی الحجه سنده شریف عونی ایله راتبک شردن فورتلق ایچون برکون البسه نسوانه بورونه رک فرار ایشدی . اوکوندن اعتباراً دار غربیده هندستانده سینغا پورده ، جاوا جزیره لرنده وقت کیچره مشدی . سنه ماضیه ۳۱ مارت وقعه سندن صوکره یعنی ۱۷ سنه غربت قهری چیکدکن صوکره وطنه عودت ایشدی . السید عبدالله دیار غربیده بولندی زمان دخی وطنه خدمت ایتمکدن کیری دورمزدی یونان محاربه سی مجر وحلری اعانه سینه پاره توپلار بوالاردی . حجاز تیموریولی اعانه سینه پاره توپلار بوالاردی . بوکون هندستانک هرکوشه سنده و جاوا آطه لرینک هر برنده وسائر ممالک اسلامیه ده السید عبدالله نامی تقدیس اولنهرق یاد اولنیور . حتی مکه مکرمه عودت ایشدی کوندن اعتباراً معارف قومیسینونده ، دوغما اعانه سی شمه سی قومیسینونده ، عین زبیده اعانه سی قومیسینونده السید عبدالله اعضا صفیه بولندی کی ، مذکور مصلحت لره ممالک اجنبیه دن مهم اعانه لر دخی جلب ایشدر . بوکون السید عبدالله دارالخلافته بولنیور ، امیر مکه شریف حسین پاشا طرفندن مأموراً دوغما بحریه اعانه سی جمعیتنه مبعوث اولهرق کلشدر . بوذات محترمک عالم اسلامجه اولان اعتبارندن استفاده ایشک اهم مهیاندندر . حتی جاوا جزیره لرنده بولندقلری زمان بوذاتک موقعی تقدیر ایدره رک فلمنک دولتی دخی کندیلرینه اعتبار ایشک مجبور اولمشدی .

نجم استقبال مطبوعه سی مدیر مسئول: عثمانه هودی

ای برادران! ابي وقتدر ذهني غایت مهم بر فکر اشغال ایدیور . بوفکری سزکده معقول کوره جککزدن ایمم . اوفکریم ، معزول قوشیبیکینک تکرار رینه کلمه سی حضرت امیردن استیهرک همزک امضاسیله بر عریضه ویرمکدر . عریضه ده دیهلمک: « بخزاده اووقت نه قدر فساد اولدیه هپمی اوج بش دانه طلبه نک یاپدینی فساددن عبارت اولوب بوراده قوشیبیکینک اصلا قباحتی بوق ایدی . »

مجلسده ، اوله ایسه نیچون اووقت اختلالک یکانه سبی قوشیبیک دیه کوستردید کز دیدن اولسه . مع مافیله منتیلر دن بری اساس فکره اعتراض جدیده بولمش . بو صورتله هیچ بر شیئه قرار ویردیرمهن مجلسلرینی طاغمه یه موفق اولمش . بووقه من صوکره ایرانیلر بریره طوبالانوب قوشیبیکي مقابله عزل ایدیلن [*] رئیس برهان الدینک تکرار رینه کتورلمسنی استیهرک بالاتفاق عریضه ویرمه یه قرار ویرمشار . کورلیورکه هیچ بریره باش اورمه یه جفی آ کلایان ، نصراه پروانه جی حضرتلریندن امیددی منقطع اولان اعلم غیاث ، آرتق ایرانیلرله ایش کورمه کک ، ایسکی قوشیبیکي آستانه قوله بو صورتله خدمت ایدوبده خاطرینی بولمق ، ایسکی جایته کتوریه موفق اولورسه یاپدینی خدمت لرینی ایلری یه سوررک کندینه بر طرفدار بولمق فکرینه توشمش . احتمال بو فکرینه موفق اولورده نصراه پروانه جی حضرتلرینک رینه آستانه قولی کتوررک بخارا منصبلریندنک بیوک کندی آنده اولمش اولور . ودیگر طرفدن ایرانیلرک عریضه لرله هم قفالتندن اولان رئیس سابق برهان الدینی ده تکرار رینه کتوریه موفق اولهرق دورت طرفنی قبله یابار .

فقط کندینه شمیدیک یواشجه شوراسنی آ کلاتهلمک آرتق نه قدر اوغراشده نافه در .

حضرت امیرک و طنبرور منورالفکر کنج اولادلری صاغ اولدقچه ، اوت ، بونار ، وطنک اوزرنده چویریلن فیرداقلرک اوجنی حضرت امیره بولوب ویرمه بتون وجود لرله چالشمه یه دینلری نامه ایتدکلری عهدومیشاقاری اورطه ده طور دقچه اعلم غیاثک عبدالرزاقک بویه عادی ، حامی دسیسه لری هیچ بر ایشه یارماز .

[*] سنی شیعی وقعه سنده سنیلرک هیجانی باصدمق ایچون شیعیلر دن قوشیبیکي عزل اولندی کی شیعیلرک خاطر لرینی بولمق ایچون ده سنیلر دن رئیس برهان الدین عزل اولندی . بو صورتله شیعیلرک هیجانی یاتلمشدی .

صاحبزادی: احمد تاج الدین
و یعقوب کمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدیر مسئولی
عثمان جودی

آبونه بدلی
مالک عثمانیہ ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش:

تعلیم مسلمانان

محل اداره:
استانبول: بایزید
چادر جیلدره

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آتی آیلغی ۳۰ روبله
سائر مالک اجنیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

اخطار مخصوص:
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع المنوبیه درج
اولنه جقدر .

و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

نسخه سی ۴ یاره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامیه باهت لطفه لور مجرور

تاریخ تاسی ۳۲۸ مولد النبی

عدد: ۱۰ ۱۳ شعبان ۳۲۸ پنجشنبه ۵ اغستوس ۳۲۶ جلد ۱

اما آوروپالیار نظرندہ ناموس و عناسی بشقهجه تاقی اولمشدر . هر شخصک بر موقعی وادر . مقامنه مناسب او موقعی محافظه ایتمی لازمدر . کندیسکی نفس امرده نه قدر ناموسسز اولورسه اولسون و مقابلنده اولاندره نسبة او موقعی محافظه ایده بیلورسه شایان تحسین و آفرین اولور ، و ایده مدیکه تقدیرده مستحق لعن و تحمیر اولور . هر کس کندی ناموسی باشقه لینه قارشی محافظه ایتمک مجبوریتنده اولدینی کی هر هانکی مسلکک سالک ایسه او مساک و موقعی محافظه ایتمکک دخی مجبوردر .

قارئین کرامه
«تعارف مسلمان» بعضه نواقصنی اكمال ایرنجیه
قدر اربنسه کورده برشر اولنه جفنی اول انتشارده
قارئین مع الاعتراف بیان ایتمسری . شمیری مایه
مندره بر نواقصنی اكمال ایتمکندره بولمقدوره
اعتبار اهلغه ده نشره باشلايه جقدر .
مه الله التوفیق و علیه السلام

مثلا بر ضابطه موقعی محافظه ایده مدیکه تقدیرده او مملکتک عموم ضابطری ، او موقعی محافظه ایده مهین ضابطه دیرلر : یا ناموسکی مدافعه ایتملیسک ، یا خود بزم مساکمزدن چیقمالیسک . بن بوراده ضابطلنی بر مثال اوله رقی عرض ایدیورم ، ضابطلره منحصر دیمک دکادر ، هر نه کی مساکده اولورسه اولسون ، بر طلبه دیکرلری طرفندن تحمیر اولدینی کی ، عموم طلبه اولدینی موقعی محافظه به مجبور ایدرلر ، بر اهل علم تحمیر اولنورسه آنک ناموسی عموم علمایه عائددر . مثلا بو کون بر صارقلی قهوه خانه ده اصکامل ، طاوله اوینه یور ، عموم علمانک ناموسی اخلال ایتمدی دیمکدر ، بونی کوره کوره سکوت ایدن علما عینی

ناموس نه در؟

بزم اسلامیت ده ناموس هر فردک شخصنه عائد اولوب فلان کس ناموسلی وفلان معامله ناموس دائره سنده اولمش دیرلر ، بوندن زیاده سی یوقدر . اولسه بیله غایت اهمیت سز برشی کی تاقی اولنور .
ذاتاً بزده اسلامیت نقطه نظرندن هر شخصک یابدینی کندنه عائد اولوب اهل ناموسدن اوله سی مأجور و محمود اولدینی کی ناموسسز اوله سیده مذموم و موجب خسراندر .

قناسی دومانلی روس شهبندری ایسه تورک لسانی بیلورمش. بزم ضابط بکک تعلیماتی خوشینه کیتمز، بر شامارده ضابط بکه یرلشدریر. ضابط حهته کلهرک کندوسنی روس شهبندربنه تقدیم ایدر: بن ضابطم! دیر.

روس شهبندری بزم ضابط بکه بردها شامار یوارالا. یرق: ها بنده سنی اوزون کوملکلی قالدین ظن ایتشمدم مادام که سن ضابطمش سن: آل بردها دیر، ضابطه بردها یوارلار. واپور اوزرنده روس شهبندریک اشچی سینه عقل ویره جک، حیت غیرت توصیه ایدم جک بر غیرتلی ضابطمز، عانت لار اولسون شامارلایدید بیدکدنصکره، مومی الیه شهبندریک شکایتی اوزرینه جده قائمقامی صادق المؤید ظرفندن واپوردنده ایندرلشدر.

اشته اوروپالیلر نظرندده بزم بو ضابطمز ناموس سز و حیثیت سز بر ضابط اولشدر. خصوصاً آوروپا آوروپا دیه اوزولمکده اولان ضابطارمز، قطعاً بیلمهلی: بو ضابطک ناموسیه برابر هپ مسلکدشی اولان ضابطانمزک ناموسیده لکه دار اولشدر. بز اوروپا عادتیه تقلید ایتک استرسک بو کبی اخلاقه عائد جهتلرینه تقلید ایتمهلی بز. یالکزی بیدق لری دکالتک ایاه مدنیت حصول پذیر اوله مز. مادام که ضابطدر ناموس نه اولدیغنی بیلمهلی ایدی؟

ینه دیکر بر روس واپورندهینه بروقه الیه بزم ضابطه مز باشنه کلش:

واپورک برنجی قاراسی سالوننده بیوجک ضابطلرمزدن بری ینه (کیجه لکده) سالانجیقلی صندالیه اوزرنده تمام اوزانمش سالانیور. او آزاده حبشستاندن عودت ایتمکده اولان بر روس سفیری کندی قاره سینه دوغری کلیبور. سفیر قاره سینه کیچه جک، بزم ضابط یول اوزرنده بولنیور، هب لأبالی سالانیور،

روس سفیری بزم ضابطی صندالیه سیه برابر قالدیردیغنی کبی یولدن آتار. طبیعی درکه بزم ضابطمز به حیاتر تدر، ضابطمز فرانسوزچه بیلور رفقاسی واسطه سیه روس سفیرینه قارشی ناموس دعوا ایدر. هیچ شهبه یوقدرکه ضابطمز بودعواسنده حقی ایدی، مسئله واپورک سواریسنه قدر رفع اولتور.

صاریقلی حریف ایاه برابر ناموس سز رذیل لردر، ناصل اولور؟ ایشته ناموس علمانی محافظه ایتک استرسک او حریفی علما مسلکندن طرد ایتمهلی، باشندن قاوغنی چیقارتمهلی. ایشته آوروپا نظرندده بو بویه در بونک بشقه طریق یوقدر. بز بوکون هر ایکی نقطه دن ناموس و حیثیت مزی محافظه ایتمه مز لازم کلور. مسلمان اولدیغمز جهته تمام اسلامیت نقطه نظرندن حیثیت مزی محافظه ایتمه مز لازم کلدیکی کبی، کندمزنی اقوام مدینه دن صایق فکرندده بولندیغمز ایچون، آنلرک اعتبار ایتدک لری جهته ده موقه مزی محافظه یه مجبورز. ایشته بوندن تمام برهفته اون کون مقدم فرانمز سیاهی قوالده بزم پولیس مزک ناموس و حیثیتنی اخلال ایتدی، فقط هر نه سببه مینی ایسه پولیس مز سکوت ایتدی، بو ایسه یالکزی او وورولمش پولیسک حیثیتنی اخلال دکلدر، پولیس وظیفه سنی ادا ایتمکده ایکن تحقیر اولندیغندن، هیچ شهبه سز عموم پولیس لرمزه عائد اولدیغنی کبی حکومت مزده عالددر. حکومت مزکده ناموسنی اخلال ایتشدر.

بو کبی وقایع بر دکل بش دکل، هپ سکوت ایاه کیچه جک اولور ساق، صوکره هیچ، حیثیت مز بویه قالمایه جقدر. تقریباً ایکی اوچ آی مقدم روس واپورلرینک برنده بروجه آتی ایکی وقعه کیچمش اولدیغنی، وقعه ده بولنان آدم لرک آغزندن مسموعمز اولشدر.

واپور بصره کورف زندن بو طرفه کلکده، بزم کندی واپورلرمز یوق، سویلارسک (عذر مز قباحت مزدن بویوک اوله جو) یمندن یا خود بیلمام زه دن عودت ایتمکده اولان ضابطانمزدن بری مذکور واپورده بولنیور. عینی واپورده بصره دن کلکده اولان روس شهبندری دخی بولنیورمش، شهبندر جناب لریک خدمتنده آشچی بر مسلمانده وارمش، بیچاره مسلمان آشچی هر نه کبی قصور ایتمش ایسه، شهبندر حدتلمشده کندی خادمی اولان مسلمان آشچی یه بر ایکی شامار اکرام ایتمش. اوراده واپور اوزرنده کیجه لکده کیزمکده اولان بزم حیتلی عثمانلی ضابطی، روس شهبندریک بو معامله نارواسینی کوردیکی کبی غلیانه کلهرک، او شهبندریک مسلمان اولان خدمتینه ترکیه مناسبت سز بر لاف لردده بولتور.

حکومت مزہ تأثیری اولمز . حفظنا لله یا مار الذکر ضابطہ لرمز
فورم ہارندہ اولایدی ایش چوق فنا اولہ جقدی . فورمہ بی
حقارت عینا دولتی حتمارت دیمک اولوردی الحمد لله مولا اولذ لندن
امت محمدی محافظہ ایشدر .

عبدالرشید ابراہیم

القناعت کنز لایفنی

اسلام قارداشاریمزک توارث ایتدکاری مسائل اعتقادیہ
وجل حکمیہ دن بعضیلرینی سؤ استعمال ایتدکاریہ حاصل
اولان ضررلری مشاہدہ وتیقن ایدہ مدکاری مع الاسف
کورلمکدہ در .

ازان جملہ : دینجزہ مقبول وفضائل اخلاقیہ دن
معدود اولان قناعت . یعنی اله کچہ نہ راضی اولمق و بشقہ
سنک یدندہ کی نعمتہ حسدوسائرہ دولایسیلہ کوز آتمایہرق
اغراضسز یاشامق؛ نفس وقلبدہ بیہودہ اضطراب و الم
اویاند رماق معنارینی تضمن ایتدیکی اربابی طرفندن وقتیہ
تفسیر ایدیلدیکی خالدہ معنای حقیقیسی بر طرفہ بر اقلہرق
قناعت دینجہ انسانیک النہ بر لقمہ بردیلیم آتمک کچدیکی کبی
فضلہ برشی آرامایارق همان عطاتلہ وقت کچیرمک معناسی
اوکہ سورولمش . بومعنا زحمتسز باد هوا تبیل تبیل کچنمک
علتنہ طوتلانارک ایشنہ کلدیکندن ہر طرفہ نشر و تعمیمہ
واطوار وحرکاتلہ توشیق وتثبتہ چالیشیلمشدر .

وقتیلہ عقلا دن برینہ بوسقیم معنای یوتدرمق وکندی
فکرینہ موافق معاندن بشقہ معنا ویریلہ میہجکئی تحیل ایلہ
عطاتلدہ و امی حقلی کوسترمک ، اوندہ چالیشمق تکلیفتمہ عرض
اولان بر معطل القناعتہ کنز لایفنی عبارہ سیلہ الزامہ مقتدر اولاجفنی
ظن ایتدیکی خالدہ عاقل طرفندن لکن بعدالطعام والشراب
والسکنی جملہ سیلہ مقابلہ کورونجہ کندوسی مہوت اولور . ایشتہ
شوعاقل حکیمک ویردیکی جواب یوقارودہ ذکر ایتدی کمز و جملہ
قناعت یالکوز بردیلیم آتمک بولمق و آتیدہ تسأل کبی مذموم بر
صورتلہ الدہ ایتمک و ایلروسنہ چالیشامق معناسنہ دکل
بلکہ انسان حوایج ضروریہ سنی تدارک ایچون اسباب
مشروعہ سنک ہر درلوسنہ یابشمق وکسمہ یہ بار اولمایارق

روس سفیری ترک ضابطنہ رضیہ ویرمایہ نزل ایدہ من
بالطبع آوروپادہ متعارف اصولہ رعایتاً کنندیسنک دوللوویہ
دعوت اولنورسہ حاضر اولدیغنی سویلر . او آزادہ تربیہ لی
وآوروپا اصولنی بیلور دیگر برمسلمانی حکم انخاذا ایدہ رک ،
ہرایکی طرف اومسلمانک حکمنہ حسن رضا کوسترلر .
بونک اوزرینہ اومسلمان ہرایکی طرفہ نصیحت ایدرک
مسئلہ بی طائلی یہ باغلا ر . بزم ضابطمز روس سفیرینہ رضیہ
ویرور . ہرایکی طرف رخطا اولدیغنی تصدیق ایدر . ہرچہ
بزم میرالای بکک ناموسیدہ بسبوتون اخلال اولنماش
راضی اولنمش .

بوکی ضابطانمزک ناموس دعواسی نہدر بیلمہ ہلری موقع
محافظہ سی نہدر بیلمہ ہلری ، حکومتز باشینہ بویلہ وقتلی
وقتسز غائللر آچیور . بوندن حکومت متضرر اولیور ،
مات متضرر اولیور . ضابطانمزہ بوناری تعلیم ممکن دکل ،
تفہیم ممکن دکل ، اگر بونلرہ اہمیتسز نظریلہ باقہجق
اولورسہق ، ہپ اہمیتسز دیرکن ہپ ماتمزک ناموس وحیثیتی
پایمال اولیور ، صکرہ مدنی آوروپالیلر استہدکاری مسلمانہ
استہدکاری یردہ شاماری ، باصتونی ایندیروب ایندرہ جکار .
بوکون حکومتزک باشیندہ اوقدر مهم اوقدر بیوک
مسئلہلر وارکہ ، کنج ترکیہ کوسکئی کیرمش ، کیجہلری
کوندزہ قاتہرق چالش مقدمہ : داخلہ سنی اصلاح لازم ،
عدلیہ سنی اصلاح لازم ، علمیہ سنی اصلاح لازم ، مالیہ
سنی اصلاح لازم ، سیاست خارجیہ سنی یولینہ قومایق لازم
قاج یوز سنہدر یقلمش بر خرابہ آت یوق ادوات یوق
اسباب یوق ینہ الحمد لله یوز بیوک کرہ الحمد لله بوقدر بیوک
وچوق اعدایہ مقابل بر کنندیسی یالکوز قالمش . شویلہ
بر زماندہ افراد ملتہ دخی معلمک ایدہ من ، افراد ملت
خصوصاً ضابطان کندی موقعارینی کنڈلری محافظہ ایتدلی
حکومتک باشینہ غائلہ اچامہ لی . بوکون حکومتزک اک
بیوک احتیاجی دورت بش سنہلک برستراحت در . بوتون
وارلغمز ایلہ بونی محافظہ ایتدہ من لازم کاور .

بالادہ مذکور ضابطہ لرمز ہر نہ قدر تحقیر اولنمشار
ایسہدہ ، زمان وقعہدہ ہرایکیسی کیجہلک ایلہ بولندقلرندن ،
حقارت آنجاق کنڈیلرینہ عائد قالہ بیلور ، او حقارتک

بناءً علیہ بتون اهل اسلام اول امرده هر درلو
 بیه جکرنی و ایچه جکرنی و ساکن اولاجق خانه، دکان،
 مغازه و سائر لرنی و بونلره شدت تعلق اولان آلات
 و وسائط نقلیه بریه و بحر به لرنی اکل ایدر لسه و بروطن
 اولان دولتک عموم الکنی بتون معانیله تعرضدن
 و اعدانک هجومندن محفوظ و امین بر حلاله بولند مق
 ایچون لازم کان کافه و سائطی میدانه کثیر لر لسه او زمان
 کینیش بر نفس آلق و بر از سعادت یوزی بولمق امکانی
 واردر. یوقسه جمیع اختیاجاتمزی اغیاردن تدارکله بابادن
 ددهدن قالان املاک و عقاری، ثروت و غنای هر کون
 تنقیص ایدر سهک بزم ایچون قناعت دکل ذل و مسکنت
 وادیسندن بشته برشی کورونمز. بوکا ایسهک هیچ بر مسلم
 راضی اولماز او یله ایسه اسلام قارداشلار چالیشلم چالیشلم.
 زه انمزک اقتضاسنه کوره هنر و معارف، تجارت و صنایع
 صاحبی اولالم بر از دها عظالت دوام ایدر سه یوق اولدیغمز
 کوندر. صکره ندامت فائده ویرمز ایشدن کچدکن
 صکره انبهادن ثمره حاصل اولماز: هرشی وقتنده اولملی.
 والله المعین.

بروسه مبعوثی

عمر فوزی

در سعادتده اسلام آنا مکتبی

محترم «تعارف مسلمان» مجله سنک ۹۸ نجی نسخه سنده
 سیریلی عائشه خاتم افندی حضرتلری طرفندن یازیلان
 بر مقاله پک زیاده نظر دقتمی جلب ایتدی. مقاله نسوان
 اسلامه عائده اولدیغندن و کندمده او عنصره منسوب اولد.
 یغمندن عائشه خاتمک صحنه انتشاره وضع بیوردیغی بوه مسئلهیه
 قاریشه رق عاجزانه برایی سطر قارالمهنی کندی ذمتمه
 و جبهه عد ایتدم،

بو یوک همشیره عائشه خاتم افندی حضرتلری، عالم
 اسلامک استقبال مستقلسنی تأمین، پایه ترقیه صعودلرنی
 تخصیر ایچون هر حالده ارککارک، نسوانه احتیاج شدیدلری
 اولدیغنی آکلاته رق بعض مطالب عالیده بولنیور.

بیه جکنی ایچه جکنی و اولاد و عیالیه ساکن اولاجنی
 خانه سنی احضار اتمک و هیچ بر طرفه احتیاجی قالمادقن
 صکره قناعت کوسترمک و قناعتی بویه بینمک لزومی
 مخاطبنه آکلاتدیغنی کبی بزده اسلام قارداشلریمزک عمومی
 قناعت کله سنی کوزلجه اوکر نه مزواردمزده یا کاش معنایه
 ذاهب اولانلری ارشاد اتممز و ایجابات زمانیهنی کوزتممز
 الزمدر.

قناعت بوجه بالا برکسه سبی و غیرتی سایه سنده نائل
 اولدیغنی نعمته راضی و خداسنه شاکر اوله رق باب اغراض
 و دهنی شکایتی فتح و کشاد اتمه مکده در. یوقسه همان بر نفس
 ایچون سدر مق ایده جک قدر اتمک بولنجه هر شیدن و از کچهرک
 ایشمز، کوجسز وقت کچیرمک قومنی، ملتنی، دینی،
 دولتی اونو تمق دکلدر.

انصاف ایده لم، دوشونلم ریوزینی دولدر مق کبی
 برکثره بر چوقاغه نائل اولان اهل اسلام نهدن قوت
 بولامیور؟ نهدن دیکر ملتر کبی غایت سربست و مسعود
 یاشامیور؟ یقین زمانه قدر مسلمانلر قدر مسعود سربست
 بر قوم یوق ایکن شورایی عصر نظر فنده حاصل اولان
 تدنی ندن ایجاب ایدیور؟ جناب حتمک قوللرینه قارشو
 وعدی، احسانی تبدل و تغیر ایتدیغی؟ حاشا! جناب
 حتمک جود و احسانی تخصیص قبول اتمز نعم الهیه ده تغیر
 اولاماز انجق محله استعداد قوت اولورسه البته حتمک
 نعمتلری دخی تبدیل محل ایدر.

بالاده کی عاقلک و یردیگی جواب کبی بز قناعتی بیه جک
 ایچه جک او طوره جق مکان و اسبابک اکلندن صکره التزام
 ایده جکیز. باقلم طعائمزی کندیمز احضار ایده بیلور میوز.
 اطرافه کوز کزدیر سهک آکلا یوزر که بیه چکار ندن پک چوغنی
 آوروپادن اجنبیلردن کایور هله کیه جک کرمز همان عمومیتله
 دنیه جک قدر اغیارک سبی و عمللریله میدانه کلش اشیاندنر.
 او یور مسکنلریمزک دخی مهندسی، تیموری، چمیویسی،
 بعضاً آتخته سی، چرچیوه سی خار جدن جلب ایدیور.
 شو حالده حوایج ضروریه دن اولان بواشیانک هانکی سنی
 تدارک ایده بیلدک که قناعت ایدوب او طوره لم عطلاته تدرور لکه
 مساعده ایده لم؟ حیف! صد حیف! بزه ای اهل اسلام!

ایدن نسون اسلامیه نك حنیفده لری اولان حمیتلی عثمانلی خانملری هر حالده سیریالی عائشه خانم افندی طرفندن درمیان اولان فیکرک قوه دن فعله چیقماسی ایچون تشبثانده بولنه جقاردر .

بو تشبثلرینه روسیه ده مسکون اسلام قارداشاری جمعیتلری دخی کمال کر میله اشتراک ایده جکلرینه امین اوله بیایرلر .

بوکون حمد اولسون روسیه نك بر قلاچ یرلرنده : اویفا ، قازان ، ترویسکی و استرخان شهرلرنده تعمیم معارفه خدمت ایچون آچیلان ارکک و قادین جمعیتلری واردر . بونلر کندلی درجه لرنده خبلی ایش کوریورلر . اکر بو اسلام آنا مکتبی ایچون جدی بر تشبثده بولنورسه بونلرک اشتراک ایده جکنه اصلا شهبه ایتمیورم .

ای عنت پرور ، انسانیت پرست نسوان عثمانیان ! کرداب جهالته طوتیلان نسوان عالم اسلام حیات استقبالیلرینی تأمین اوغورنده چالشمق هرکسندن اول سزک وظیفه کزدر . بو وظیفه کزله اوغراشورکن روسیه ده کی خانم قارداشاریکزک عائشه خانمک بیوردیغی کی سزه باشلرنده کی قالیپاق اینجیلرینی بویونارنده کی آلتونلرینی فدا ایدرک معاوننده بولنه جملرینی بنده تأمین ایدرم . چونکه اونلرک نه قدر صاف قلبی ، مردطبیعتلی اولدقارینی بیایرم .

ای مایه لری حمیت و انسانیت ایله یوغورلمش نسوان عثمانیان ! عائشه خانمک اورطیه قویدنی مکتب مسئله نك حصولی یالکیز سزک تشبثات حمیت پسندانده کزده متوققدر . امین اولکیز که عالم اسلامک یالکیز قادینلر گروهی دکل بلکه کتله مجموعهمی سزه یاردمچی اوله جقدر .

امین اولکیز که پترسبورغده اسلامک جامع بناء ایتمک خصوصنده کی احتیاج فوق العاده لرینی کوزورکورمن بواحتیا . جک اوکی آلمق ایچون یوز بیکلرجه روبله احسان ایدن امیربخارا عبدالاحرخان حضرتلری وطنک ، ملت اسلامیه نك ترقی و تعالیسی ایچون بوتشبتات مقدسه یه اشتراک ایدرک معاونت تقدیده بولنه جقدر .

هیچ شهسردرکه با کوده اسلامیه نك تعالیسی ایچون

بومطالب عالیهنه عثمانلی قادینلرینک اشتراک ایتملرینی بروجیبیدن عد ایدرم .

سیریالی عائشه خانم افندی دارالخلافنده بر اسلام آنا مکتبی تأسیس ایدیلهنی تکلیف ایدرک بخارادن قازاندن ایراندن ... و الحاصل عالم اسلامک هر یرندن طوپولانان خانم قارداشارک برصرده بر معلمدن درس آلمهنی و بوضورتله نسوان غربیه نك غبطه ایده جکی بر صورتده تربیه ایدیلهنی آرزو بیوریور . خانم قارداشمزی بویله عالی فکرلرندن طولایی تبریک بونی ساحة انتشاره وضع ایتدیکی ایچونده تشکر ایدرز .

هیچ شهسردرکه سیریالی قارداشکیز روسیه لی اسلام قادینلرینک ترجمانیدرز . کوریوره یسکیز ، روسیه لی قادینلر نه قدر ظلم اراز ایدیورلر . فقط عجب ! روسیه نك ظلم و استبدادینه بوغولان سیریا صحرالرندن ؛ هر سنه بو قدر معصومه اغمال اولنهرق تنصر ایتدیرلن قرغیز صحرالری اطرافندن کلن بوکی آجی فریادلر عثمانلی قادینلرینک قوللا . قلیینه ایشدیله بیله جکمی ؟

عجبا ! اسلام قادینلری موداعه دادندن ، مسیره یرلرینی طولاشمقدن بر آزده فراغت ایدوب عالم نسوان اسلامیانک بویله احتیاجات ضروریهنی دوشمنهنک قیمتنی تقدیر ایده بیله جکلرمی ؟ انشالله .

استانبولده قولاقلرنده کی کویله یه دونمای عثمانیه معاونت حمیتکارانده بولان نسوان عثمانیان کندیلرینک بتون عالم اسلام قادینلرینک مقتدی بهی ویکانه رهبری اولدقارینی نظر فاضلانلرندن دور طوتمازلرده بویله بر موقع بلندی بی احراز ایتمکده اولدقارینک قدر و قیمتنی تقدیر ایدرک اوکا کوره حرکت ایدرلر . و بویله بویوک بر موقعده بولنانلرک دائما مسیره و دائمی مودا کی چوجق اکلنجه لری آرقه سندن قوشمه لرینک بویوک کبرینه یاقشما یه جغنی بالطبع آکلارلرده بویله لره تنزل ایتمازلر امیدنده یز . با خصوص باشارنده فضل و اقتدارنک مقتونی بولندیغ امینه سمیه خانم افندی حضرتلری کی جنسی و حقیقی آنلرک بولماسی بومیدی کیتدکجه آرتدیریور .

اوت ، تاریخ اسلامک الکل پارلاق صحیفه لرینی تشکیل

طاقم خارجی و داخلی سیاست خسیاسہ نك غوائنه معروض
اولان مقام خلافتی بر آرز راحت بر افرق كندی یوكمزی كند .
یمز تحمیل ایتمیز . كندی فائده من او چون اولان شیلری
كندی كوجمز و كندی قومزله استحصاله اوغراشماين .
بو خصوصه ، مقتدی بهمز اولان سز عثمانلی خانمارينك بزه
پیشرو اولمہ سنی بتون قابمزله امید ایدرز .

بروسه ده مسافره :

معموره حمیدالینہ

عالم اسلام

ایرانه طوغری . . . !

روسارک ترکستانه طوغری توسعندن بویوک بر اندیشه یه
دوشهن انکلیزلر ، کندیلرینك مهارت سیاسیله ری سایه سنده
روس کروانك باشقئ نصلسه آقصابی شرق طرفنه چورمیه
موفق اولدقن ، واوراده زاپوناردن کوزلجه عصرلر
کیچمه دن بیانی طوغرانه میه جق درجه ده - طایاق بددرک زکریه
انکلیزلر ایچون آرتق اندیشه ایدله جک برشی قالماشدی .
آرتق بو وقت انکلیزلر ، وسطی ، جنوبی آسیاده روساری
بررقیب صفقیله دکل بلکه هر برسیاستنه آل ویریشلی بر رفیق
اوله رق قبول ایدله بیلیورلردی . بناءً علیه انکلیزلر ایچون ،
افغانستان حدودنده نیم مستقل بخارا حکومتك وجودینه
لزوم قالمادی کبی هندستانك جهت غریبه سنی روسارله
بایلاشمقدهده بر بآس یوقدی . بلکه - طرف جنوبیسی
کندیته اصابت اتمك شرطیله - بورالرك روسارله تقسیم
ایدلمه سنده بیوک رانکلیز منافی موجوددی . چونکه فعالیتیه
انکلیز فابریکلرینی کولکدهده بر ارقن آلمان فابریکلرینك چرخ
کورتولوری . صوگ زمانرده یواش یواش هندستان حدودلرینه
ایشدلیه باشلاشدی . - حتی بر وقتلر روس مطبوعاتی
افغانستانده آلمان نفوذك کوندن کونه توسع اتمکده
اولدیغندن بیوک بر انضاله دم اوربوردی - بناءً علیه

بو قدر سنه لر خدمت ایدن ، ذکوروانات مکتبباری تأسیس
ایچون یوز بیکلر جه روبله صرف ایدن میلیونز تاغیف جنابلری
کبی معارفشناس ، ملیتپرور ذاتلرک کیسه همیتلرینك آغزی
آچلمه سی یالکیز سزك ایشه باشلاما کوزه متوققدر .
امین اولکیز همشیره لم ! آرتق الحمدالله عالم اسلام
انتباهه یوزطوتدی . یواش یواش كندی احتیاجات ضروریه -
لرینی حس ایدیورلر . عصر ترقیده یاشامق ، حیاتیازی
ملیتمزی ، حقوقمزی والحاصل هر بز امور خصوصیه مزی
مدافعه و محافظه ؛ علم و معارف و یکدیگر مزله معارفه سایه سنده
اوله جغفی آرتق یالکیز ارککلریمزدکل قادینلرده آکلایورلر .
ایشته بو حس عالینك نتیج حسنه سی دکلیدرکه اورال
طاغلرینك آرقه سنندن ، الطای جبالنك جوارنده کی سیریا
صحرا زندن خانم قارداشارمك آچی آچی فریادلری ، محق
مطالباتلری یواش یواش قولاقلر کوزه کلیه باشلادی .

بوندن اوچ سنه اول بویله تشبشهده و بویله فکترلر
و عالم اسلامی یکدیگریته بر اشدیرمك ایچون دوشلان بویله
عالی حسیانلر زده ایدی . دیمک که بونلر ، هپ مشرو -
طیت اسلامیه نك ثمره سی ، عالم اسلامه بخش ایتدیکی
فوائد عظیمه سیدر . یارب ! بومشروطیت نه بیوک بر نعمت
ایشکه بتون عالم اسلامك فکر انتباهنه خدمت ایدیور .
اوت ، اومنحوس ، جبار دورحمیدینك دیوارلرینی مشرو -
وطیت عثمانیه نك قوتلی طوپلری ییقماسیله ظلمت وحشت
انکیز بر محیطلر ایچروسنده یوارلنقده اولان مغدور ،
مظلوم ، ضعیف بیچاره اسلام قادینلرینك ایکلیتلری ایشیدلیه
و بوندن عثمانلی خانمارینك عالم اسلام طرفنه کوزلری
آچیلیمیه باشلادی . انشاءالله بوندن صکره بویاکلیتلر ،
یالکیز سیریلی عائشه و امینه سمیه خام افندی حضراته
منحصر قالماز . پک چوق آغزلردن و اطراف شتادن
یوکسله رک محیط عثمانیانه طنین انداز اولور .

شیمدیلك عثمانلی قادینلرینك عهده سنه ترتب ایدن برشی
وارسه اوده اورطیه آتیلان بوفکر مهمك حصو لبذیر اولمہ سی
ایچون زمینلر حاضرلیه باشلامق ، ونه صورتله میدانه
کتوره ک ایچون چاره لره توسل اتمکدر . آرتق ۳۳ سنه لک
انقاض استبدادی تظہیره اوغراشقیله برابر کون بکون بر

أوت ، کنه و حقیقتی آکلاشلمیان بر قوت ، ایرانک ایسکی دیوارلرینی خاک ایله یکسان ایله مکله برابر فدائی ناموسلی اولادلرینی قاچدن کیچیردیکی وقت کویا بونلرک اوکنی آلمق ایچون انکلز میلیونلری ، روس جلادلری ایضای وظیفه ایدرسه ایشته او وقت منافع اقتصادیه سنه خلل کلن آلمانلرک اعتراضنه قارشوی : خیارا اعتراضه حتمک یوقدر . چونکه بز بوراسنه سنهلردن بری آلتونلری دوکیورز . و بونجه وقتدن بری قانلرمزی آقندریورز . دیهرک آلمانلره قارشو برحق رجحانیت کوستریبیلریدی . و بوضورتله ایشده تمش اولوردی .

فقط بو بناء حکومتک تملی اویله اساسلی بر صورتده اطرافه دامار سالمشکه تمامیله بیقیمق ایچون هر حالده اطرافده کی بو دامارلرک قوروموسی ایجاب ایدر فقط بونی قور تمقله اوغراشمق کرک روسلرک و کرک انکلز لرک کندی و جودلرنده التیامی غیر قابل رخنهلر آچه جنی ده شهسزدر .

انکار ایدیله مز ، کرک انکلز لرک و کرکسه روسلرک بوکونکی قولاندقلری سیاستلری امید ایندکاری قدر حکمنی اجرا ایدیور . ایرانک استقلالیتی صوک درجه تدبده در . وطنی بو حال تدبندن قور تارمق ایچون تأسس اولنان مشروطیت ، بوکونکی روس مشروطیتی رنگنی اخذ ایتمکده در . حکومت ، قهرمان حریت ستارخانک اوزرینه آتش ایده جک درجه ایلری به کیدیور . کچن سنه مشروطیتی استرداد ایچون قولانیلان قیلجار ، بوکون فدائیلرک بونی اوره بیله جک قدر کسکینلاشمش .

اهالی بر مرتیج ملعونک خوتنی طلب خصوصنده قوجه وطنی بویوک ماتنی فدا ایدیجه قدر اصرار ایدیور . بو آلیق خائن وطنک ماتمی ایچون چارشولر ، بازارلر قپاندینی کی قادیبارک صاچلری ده نوحهلر ایچروسنده یولنیور . البته بونلر کیملرک آلتونلر یله یا بلقده اولدیغه ، آکلامق ایچون فرط ذکایه مالک اولمق لازم کلز .

البته بو حال پریشانینک ، یقین بر زمانده ایران حکومتک استقلالی محو و برباد ایده جکی آکلاشیمیه جق درجه ده برعماده دکدر . اوت ، بلکه هپسی اولور . آلمانلره بر

هندستانک طرف غریبسنه تصادف ایدن ایران قاپولرینک آچیق بولمئسی انکلز لر ایچون صوک درجه ده تهلکلی ایدی . ایشته بونکچون دها کندینه رقابت اقتصادیه ده بولمق پایه سندن پک اوزاق بولنان روسلره ایرانی تقسیم ایدرک افغانستان ، هندستانه طوغری آقه جق آلمان سیلنه سد چیکمک ، انکلز لرک شرقده کی سیاستک لک برنجیسنی تشکیل ایدیوردی .

روسلره کلنجه : هر نه قدر آقصابی شرقده کی انهلر - هندن اوتری انکلز لره مغبر ایدسه ده بو اغبرارینی کتم ایدرک انکلز لره دست ائتلافی اوزاتمق استعداد فطریه سی نقطه نظرندن هر حالده ترجیح ایدیله جک بر شیدی . چونکه بوضورتله آقصابی شرقده رخنهدار اولان فطری افکار استیلا جویانه سنی تعمیر ایتمش او ایوردی .

بناء علیه ، محیط ایرانیاک قارالمه سنی کورد کدنصر کوه بیوک بر هیجان ایچروسنده « ایران نه اوله جق ؟ » دیه اسلاملرک قیلندن یوکسلان سؤللره قارشو : روسلره انکلز لر بندنه تقسیم اولنه جق دیه ویرلن جوانی جرح ایده جک ، اورطه لفته هیچ برشی یوقدی . چونکه قومشوسی ، معناً مقتدی هپی اولان حکومت عثمانیه انکلز لره ، روسلره آواز شکایتی ایشترده بیله جک بر حالده اولمادینی کی طرف شرقیسنده بولنان افغانستان حکومت اسلامیه سنکده نقابی دها زفع اولمادشدی . اونکچون ، وجودلرینه اورلمش ضربهلردن طولانی ایرانیلرک چیقاردقلری فویاد و فغانلرک ، صامت بر محیطده بوغولوب قاله جنی طبیعیدی . مع مافیله بوتجاوز ، مستقل بر حکومتی اورطه دن قالدیرمق ؛ پک چوقدنبیری دیکر لرکده انظار طمعکارانه سندن دور اولمیان بر مملکتی یو طمق دیمک اوله جفندن ، تقسیم عملیاتی اویله ظن اولندینی قدر قولای یاپیله مازدی . هر حاله حق تملکه بر رجحانیت اکتساب ایتک اقتضا ایدیوردی . ایشته بور رجحانیت اولسه اولسه ، ییقلمق اوزره بولنان بناء حکومتی بیقیمق ایچون میلیونلر صرف ایدوب ، بناء حکومتک تملی اساسلی صورتده قورمیه اوغراشان وطنپرورانی بیکار جه جلادلردن کسدروب و بوجانیتلرینی کویا أمک صرف ایتشلر کی کوسترمکله اوله بیلریدی .

نوع ترضیه ویرانه‌ك ایران حکومت اسلامیسی انکلیزله روسار بیننده بلکه تقسیمده اولنور .

فقط شوراسی شیمیدن کوزلجه آکلاشلما لیدرکه ایران، بوکون کندینک آنالغنی طایان ، سلاله سنک انقطاعی هیچ بوجهله ممکن اوله میان وطن فدائیلری یتشدره سدر .

ایران ، برحکومت اسلامییه اولدیغندن داماری دورت طرفه اوزامشدر . بودرت طرفدن بری روسیه نك قفقاسیه سی اولدیغنی کبی دیگر بری ده انکلترونک هندستانیدر .

البته ایرانده پایلان بویه برجنایتک هندستانده حصوله کتوره جکی تأثیری ، عقبه مسئله سنده کیدن ده فضل ودها قوتلیجه اوله جنی بدیمیدر . چونکه بووقت جنایت ، آرتق کوز اوکنده اجرا اولنیور . انسانک کورمه که آلدیغنی تأثیر ایشتمکه آلدیغنی تأثیرندن دهابویوک اوله جنی شهه سزدر . ایشته اونکچون بیورز که عالم اسلامک بویاغلی پارچه سی اوله قولای قولای یوظاماز . یوظلدیغنی تقدیرده بيله قطعاً هضم اولنه مز . هر حالده کرک روسارک و کرک انکلیز لرك معدله رینی بولاندره جقدر .

برقاج کونلر مقدم نویه فرهیه پرسه غزته سنک خبر ویردیکی هندستان اختلا اینک قویورمه سنه ، هندوسارله اسلامارک بیننده براتحادک حصوله کله سنه بویاران وحشتینک پک چوق یاردمی اوله جنی انکلیز لرك شیمیدن آکلا یه بیلیرلر .

*

بوکون ایرانی ، کرک هندستانه و کرک سائر ممالک اسلامییه قلباً شدله ربط ایدنلردن بری وطن پرورانک مذهب برودتک وخامتنی تمامیه آکلا یه رق توحید مذاهبه شدله طرفدار بولنه لیدر . کورلیورکه ، آرتق ایکی قارداشی یکدیگرنیدن آرن پرده جهالت یواش یواش یرتله رق بالقان شبهه جزیره سنندن تا چین دکزیننه قدر اولان ممالک اسلامییه غیر مرئی بر قوتک تأثیر یله برلشه جکنه ، برینک سعادتدی دیگرینک استقبالنه مربوط بولندیغنی اسلامارک بیننده حتمیه آکلا شیه لرق خط حرکتلرینی اوکا کوره تعیین ایدجکلرینه پک چوق وقت قالمشدر . چونکه هیچ شهه سزدرکه انسان اطرافنی نه قدر مخاطرملی کورورسه دماغنده ، دوشنجه سننده کی فعالیتی او نسبتده

آرتار . قارشوسنده کی تهلمکه نه وقت مجسم بر حاله کلورسه او وقت بوندن خلاص اوله نك چاره سنه باقار ، بوکون بر روسیه لی اسلام ، روس طایاغنی کوزلجه ییادکجه عقلانی باشنه طوپولایماز . اوت استقبالنه اوریلان ضربلرک جریحه لرینی ، وجودنده رأی العین کورمدکجه استقبالک لزومیتنی قطعاً تقدیر ایده مز . و چالشه ماز . کذلک هندستانلی بر اسلامده انکلیز لرك ، عالم اسلام جزئندن برینی پارچه لقمده اولدیغنی کوزیله کورمادکجه انکلیز لرك مقاصد اصلیه سنی حقیقه کشف ایده ماز . سینه سنه یواش یواش ایندی رلمکه اولان ضربه نك وخامتنی تقدیر ایدوبده یوندن کندیلرینی نه قورتاره بيله جکنی بالطبع آکلا یه ماز . کوزلری اوکنده بر جنایت پایله لیدرکه بوندن بر آتیه حاصل ایده بیلسونلر .

ایشته اونکچون ، بوکون ایرانی آلتنی اوستنه چویرن پارمقلرک، ایراث ایتدیکی مضرتلردن جدا متأثر اولان بر اسلام ، اگر بزدن : « بوکیدیشه لره ایران نزهیه طوغری کیدیور ؟ دییه سؤال ایده جک اولورسه بز ، بلا یوا دییه جکیز که : شعشه دار بر سعادتیه . . . اوت ، اوله در . فقط مدید بحر انلری ؛ آچی ، دلسوز ، وخشت انکیز وقععلری باشندن بربر کچردکدنصرکه . . . ! فقط بر شرطله ؛ بالقان شبهه جزیره سنندن باشلا یه رق تا چین دکزیننه قدر امتداد ایدن عالم اسلامک ، بوکون ایرانک باشنه کان فلاکتی ، کندی باشلرینه کلن فلاکت اولدیغنی آکلا متله اوله جقدر ، بناء علیه بوکتله عظیمه نك بوکون مجسم بر فعالیت کسامه لری ایزانده اجرا اولنان حیانتلری نقطه بنقطه تعقیب ایتملری عالم اسلام ایچون وباخصوص ایران ایچون حیات مسئله سیدر .

*

کیزلمکه نه کار ایده جکیز . آچیق سویلیه لم . بوکون مقام رسمیه اسلامییه نك هانکیسی اولورسه اولسون آلی باغلی ، برطاقم مزعج سیاستاره بیون ایکمیه مجبوردر . اونکچون ، اجراسی عالم اسلامک حیاتی اقتضاسندن اولان بوفعالیت ، قطعاً مقام رسمیتدن اجرا اولنه مز . وبونی مقام رسمیتدن بکله مکه کندیمزی قویا آلد ایتاملیر . بلکه بوفعالیت ، بتون

قیودات رسمیه نك اسارتدن سرآزاده بولنان ، عالم مدنیت طرفندن كندینه تام بر حریت ویرنن افكار عمومیة اسلامیه نك یاپه جنی برایشیدر .

بوگون بر اسلام ، عالم اسلامك استه دیکي برینه کیدوب اجرای فعالیت ایده بیلیر . اوت ، رسمیت اسارتدن آزاده بولندیغی حلد بكون ، اسلامارك متبوع حقیقیسی اولان برترک ، افغانستان وادیارینه قدر کیدرك ایرانك . ترکستانك استقبالی خصوصنده تعقیباتده بولنه بیلیر . بوندن کندیغی هیچ بر قوت ایلقویاماز . چونکه بو ، ذمتنه دیناً و جرداناً واجب اولدیغی کبی کندی وطنك ده بیونك بر منافعی اقتضاسنددر . بونی حقیقه تقدیر ایده بیلیمك ایچون فرانسوزلرك ایسکی نسه دو قالدقاریله هم جوار اولدیغی حالیه شلمیکی آلمان ایپرا . طور لغیه هم حدود اولدیغی حالنی نظر دقتدن کیچرمك اقتضا ایدر . عجباً ! قوتلی آلمانیا ایپراطور لغی فرانسوزلره نه قدره مال اولمشدر . شرق حدودنده بویله محتشم بر دولتك تأسسندن فرانسه حکومتی نه قدر متضرر اولمش ؟ هیچ شهه سزدرکه بونلرك تحببقی نتیجه سنده آلدن ایدیان یگونز یالکزمیلونلره توقف اتمیه جك بلکه ملیاردلره آشه جقدر . ایشته اونکچون ، دهآ آناطوایسی هر بر ترقیاتدن محروم بولنان برترک ، حدودنده انکلیز و روس حکومتك یکیدن تأسستی بر حیات مسئلهسی قدر بله ملی . بئاه علیه ایرانك استقلالیتنه کرید قدر علاقه دار اولدیغی شمیدن آکلامیلدر .

*

« حکمت » رفیق محترمز کچن هفته کی نسیخه سنده طهرانده منتشر و ایران پارلمنتوسنك ناشری افکاری بولان « مجلس » غزته سنك باشده مقام خلافت اولق اوزره ایران ، افغانستان ، فاس حکومت اسلامیه سی بیننده براتفق تشکیلی تکلیف ایتدیگی تبشیر بیوروردی . و کندی طرفندن ده شو بولده تأمینانده بولنبوردی : « مجلس » رفیقمرک شو بیاناتی حکومتك انظار دقتنه وضع ایدر . و تعالی اسلام ایچون بوتون عثمانیلرك فدای جان اولجه اولدیغی کبی شمیدی ده حاضر بولندقاریغی « مجلس » رفیقمره تأمین ایدرز .

« تعارف مسلمان » « حکمت » رفیقنك شو تأمیناتی و ایقاطنی بردها تکرار ایتمکه برابر قارئارینه ده شوراسنی آچیقه سویلك ایسته رکه : مارالذکر دول اسلامیه بینده بویله بر اتحاد تامك حصوله کلمی ، بومالک افکار عمومیهنك بوفکری حیات مسئلهسی قدر بله یه رك استحصالی ایچون دول متبوع لرینی عادتاً مجبور ایدر درجه یه قدر چالشمه . لرینه وابسته در .

اوت ، دول اسلامیه ، عصر مدنیتده حاکم مطلق اولان افکار عمومیهنك مجبوری قارشوسنده اولدیغی کورمدکجه ودها طوغریسی کندی لرینی کویستره مدکجه بویله برایشه یناشه ماز لظنندیز . آجانبک هر حالده اورطه لغه برطاقم یوقدن سیاستار چیقاردق مانع اولمه قالدقشه جقاری در خاطر او ایور . ظن ایدر سه م افکار عمومی بی بویله بر عالی آماله حاضر بق ایچون خیلی وقت اوغراشمق ایجاب ایدر . ودها آچیقه سی وطنه ، ملت خدمت ایتک ایچون کندینه بر نصیه چیقارمق امیدنده بولنان منورالفکر کنجاری میزک بونك حصول پذیر اولمی ایچون ایران ، افغانستان ، چین ، ترکستان اهالیسیاه پک یقیندن تماسده بولنه لری لازمدر .

آرتق بوندن صکره منورالفکر کنجاری میز کوزلجه آکلامیلدر لرك اولدقاری برده او یوشوب قاله جق زمان کچمشدر . حکومت دائره لرینک برینه منسوب اولمغه و وطنه ، ملت خدمت بیننده اصلاً مناسبت اولمادیغی کبی غزته اداره لری منتسببندن اولوب اوچ بش سطرلق نظریه قارالمقه اکتفا ایتک دده طوغریسی انسانك کنجاک زماننده یامه سیله موظف اولدیغی وظائفیه قطعاً علاقه سی یوقدر . ودها طوغریسی کنجلمکه قارشو تحمیردر ، ظلمدر ، عاردر ، شیندر .

نظریات هر حالده ، عمایاتدن عاجز اختیار لرك ده یاپه جنی برایشی اولملی . اما کمشجارك وظیفه سی دهآ عمر ودها . سه کل اولمه لیدر ، اوده صوسزلغه ، آجلغه وهر توری مزاحمه تحمل ایدرك اختیار لرك یوروتدیگی نظریاتارینی چوراق ، اصسز ، هر بر ترقیاتدن محروم آسیا وادیارنده تطبیقه بذک مساعی ایله هاریدر .

ایشته آنجق بویله اولدقده وطن ملت بزدن استفاده ایدر . بئاه علیه ، هر بر مزاحمه قاتلانیه یله جك قدر کنج

و مقتدر اولانلر مژك بو کون ایش کوره جـکـلری میدان
مطبوعات دائرهلری دکل بلکه افغانستان، ایران، ترکستان
چوللریدر .

بناءً علیه ، کنجارجیمزك وطن اسلامه ، پروتستانت ،
قاتولیک پاپاسارندن دهازیاده طاغلمهلری وظیفه مقدسهلری
جملهسندن اولدیغنی کندیلرینه اخطار ایدرز .

عالم اسلامك آرقاسنی بوینی شوپله بر یوقلایهجق
اولورسهق بوکون چالشـمق ایچون الك ال ویریشلی یر
آفغانستان مملکتی اولدیغنی کورپورز . بو مبارک وطن
موقع جغرافیسی اعتباریله اسلاملر ایچون او قدر قیمتی
حائزدرکه بورادن طوروب عالم اسلامك خسته اولان هر
بز جزئی کورمک و اوکا کوره علاجلرینی حاضرله مک
مکندر . آفغانستان یالکز ارککلریله دکل بلکه قادیلری
ایلهده بر آرسالانقدر . مع مافیله بو آرسالانلری اسلام
منافی اوغرینه قوللانه بیلک ایچون اورانک فکر آدها
یک چوق ترقی ایتمهسی لازمدر .

کورپورزدها نظریات دورسندن چیقامایان « اتحاد
اسلام » آجانبک خیلی اویقوسنی قاجیره مقدهدر . بوکا دائر
بیک درلو شیطنتلر دوشمنمکدهدرلر . بعدما آرتق بزدرده
غائب ایدهجک و قتمز قلمدیغنی کوزلجه آ کلایهرق بو
شیطنتلرینی قوهدن فعله چیقاروب مدھش ضربهلرینی
بیلمزی بردها طوغرلتمهیهجق درجدهده و صوک دفعه اولمق
اوزره ایندیریلنجهیه قدر « بان اسلامیزم » فکری مطبوعات
دائرسندن کچوب هر حالده ایلك قافلهسـنک اثرینی چین
دکزی ساحلنده کورمینز .

اونکچون وطنک دینک ملتک سعادت و سلامت
ایچون فدای جان حاضر اولان کنجلره آرش ایلهری...
ایرانه ! آفغانستانه ودها ایلریسنه قومانداسی بر آن اول
ویرلمیدر . . . . !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

روسیه خاطر اتمدن ۱

— ۱ —

استراحت او طهمده بر قاج سنهک سیماحت خاطره
دفترمک ایسکیمش یار اقلربنی برر برر چویررکن بوندن بر
قاج آی اولسی یازلمش شو جملهلر کوزایلشدی .

« روسیهده مسکون اوتوز میلیون ملت اسلامییه
حال حاضرده برکسوه جهالته بورونه رک بری جدیدیکری
قدیم نامیله اساساً ایکی فرقهیه بولنشاردر . بو ایکی فرقهدن
اصول عتیق طرفدارینک نفوذ و حیثیتی کوندن کونه
تناقص ایتمکده ایسهده فقط حکومت محلیه نک «ایتک آستی»
معاوتی سایهسنده کندی موجودیت سیاسیهلرینی ملتک
وجودنده ، خاطری صایاور رخنهلر آچه بیلهجک قدر
حس ایتدیره بیلیورلر .

حکومت محلیه ایله بوانیسکیجیلر بینندهکی ارتباطک ،
مناسبتک شدتی شوراسندن آ کلامق مکندرکه ایسکیجیلرک
اغبرارینی موجب اولان برشی حکومت محلیه نکده اغبرارینی
موجب اولیور . اسکیجیلرک ایشنه کلیدن برشی حکومت
محلیه نکده ایشنه کلیمور . طوغریسی ملته ، آ کلاشامهسی
و حل ایدیلهسی واجب اولان برمعما . . . . ! »

آه ! بیلسه کز ، بویازیلر نه وقت قارالاندی ایدی ؟
ایسکچی اماملرک ژورنالیه اثرر خاندکی نمونه ترقی
ودارالادب ذکور و انات مکتبلری حکومت محلیه طرفندن
قیاندیغی بر وقت .

ایضاح ایدهلم :

بوندن اوچسنه مقدم ایدی . معلم صفتیله دارالخلافندن
اثردرخانه دعوت اولندم . یکانه آملم ملت اسلامیهنک
ترقیسی اولدیغندن و روسیهدهکی اسلام قارداشارمن ایسه
بوکافل سعادت اولان ترقیه بزدن دهازیاده محتاج اولدیغنی
قبلاً حس ایتدیکمندن بو دعوته بویوک بر خواهشله اجابت
ایتدیم . استانبولدن مفارقت ایدرکن بنم عندمده یکانه
آمل مکتب صره لرندن آلدیغم فنون ایله ، محترم حواجه .
لرمدن آلدیغم حسیات اسلامییه ایله اویراقده بولنان مینی
مینی اسلام قارداشارمک دماغنی تنویر ایتمک و بو سایهده

اوسون « ناسیله ختامه ایردی»، عیش وعشرت، معناسز طاقمز سرخوشانه لافار برسقالت ووزالت ایچرو۔ سنده تا اقسامه قدر اوزایوب کیدیور۔ نهایت بیک تورلو عذاب وجدانی ایچرو سنده آقشاهی یتکره بیله دک۔ آشام اولدی اماملر واختیارلر طاغلدی۔ یرلرینی نیجه سنهلردن بری بواماملرک تربیه لریله بیومش کنج دلیقانایلر ایله قیزلر اشغال ایلدی۔ بووقت چادر ایکی قسمه آزلدی۔ برطرفنده قیزلر ودیکر طرفنده دلیقانایلر بولنیوردی۔ مجلس هر ایکی طرفدن، بربربنه مزاح، هجو آمیز ودها طوغریسی شهوت آور سوزلر آتمق ایچرو سنده آچیلدی۔ ایکی طرفدن سویلانلان شرفیار، آره صره قالمقوب قارشو قارشیه یاییلان دانسلر تام روس کویلیلرینک ویچرکاسنی (کویلو بالوسنی) آ کدیوروردی۔ شو حال ناصباحه قدر دوام ایلدی۔ صباح اوانجه هرکس یرلرینه طاغلدی۔ بنده بوکون آلدیغم تاثراتیمک زبونی اولهرق یرمه عودت ایتمم۔ بو وقت بتون ذهنم، اماملرک دین و دیانت و احکام شرعیه رعایتہ دائر ایتمکاری مباحثا۔ تاریله قارشومده کی شو حال سفیهانه لری بیننده برنسبت آرمه قله، و بونلرک تربیه کرده لری اولان کیجه مهمانارینک تربیه لرینه دائر محاکمه یورتمکله مشغول بولنیوردی۔

نه دلسوز برلوحه تضاد!

نیم سرخوش بر حالده، ولیه کی مقدس بر جمعیتده بولنیورلر۔ آغزلرنده اوتہ کینک بر کینک دینه، احکام شرعیه یرمه عدم رعایتلرینه دائر شکایتلر، دنیالر قدر بیومش۔ حالبوکه کندیلری دین اسلامه طبان طبانہ ضد اولان برحاک ایچرو سنده بولنیورلر۔

ایشته بوکوننی کون اماملرده کوردیکم شو آجی خاطرہ بی اثنای راهده خاطرہ کلن هولنک خیاللرک قارشوسنه بی سورکلیه سورکلیه چیقار یوردی۔

هله اهالینک، اماملره کوری کورینه تبیت ایدرک جرمده بونلره مشارکت ایتمه سی بی بتون بتونه معذب ایدیوردی۔ فقط کینه مایوس اولیوردم۔ چونکه کسوه غفلته بورونمش بوسلاملری کرداب سفالتدن تخلص ایتمک مقصد عالمسیله تأسس ایتمش «شورای اسلام» جمعیتی

روسیه لی قارداشلر مزمک حیات ملیه و دینه لری قورتارمیه چالشمق کی بر خدمت مقدسه کوسترمک ایدی۔ ایشته بویله طانی امللر ایچرو سنده قاره دکزی کیچهرک روسیه نیک او قوش اوچار شمندو فرلیله ده بار قاق کون یورودکنصکره نهایت باباز مزمک اسکی وطنی اولان وواغخوضه منی کورمک شرفنه نائل اولدوم۔ و بر قاق مدت اسکی وطنمزی قوجه قلیان بوو وواغا صولرنده بویوک بر تاثر ایچرو سنده آقدقنصکره نهایت کندمی اژدرخانک منتظم جاده لری کنارنده، تمیز قالدیرماری اوزرنده بولدوم۔

یولده کیدرکن قلمی زیاده سیله چارپتان شیلردن بری عزیمت ایتمدیکم یرک رؤسائیک احوال روحیه لری ایدی۔ عجباً! نه مرکزده؟ یکدیگر مزه توافق ایدرک دست بدست وظائف مقدسه نی ایفا ایده بیله جکمز؟ یوقسه بینمزمده، احوال روحیه مزمک عدم توافق حسبیله اختلاف چیقارق امرخیره شیطانمی قاریشه جق؟ بیک تورلی مراق ایچرو سنده بی قورقتان بو احوال روحیه نیک کنه و حقیقتی کشف ایتمکله اوغراش یوردم۔ آیامک یکدیگرینی متوالیا مروریله، بورؤسا طاقیله اولان اختلاطمزمک کوندن کون چوغالمسیله آرتق بکا محیطک نه مرکزده اولدیغی یواش یواش آکلا۔ شمایه باشلادیغی کی بو محیطی اداره ایدنلرک احوال روحیه لری حقنده آهسته آهسته معلومات آده ایدیلیمیه باشلادی۔

*

*

غایت شطارت آور بر کون ایدی۔ رفیقارمدن بری بی بر ولیه جمعیتنه کتوردی۔ بر میدانجک اورطه بر یرینه چادرلر قورولمش، اتارکسامش، قومیسار (قیصرق سوتی) ده اوکه گلش ایدی، صدر مجلسی ده بنم پک چوقدنبری احوال روحیه لری نیک کشفنه اوغراشدیغم اماملر اشغال ایتمش۔ صوک اشته لریله اوکلرینه کلنی تمیز لیورلردی۔ مجلسک طرز اداره سی؛ واوراده سویلانلان لافلر، آچیلان مباحثات، واوراده کی مازالدر صدر نشینلرک قیلش قیلقلری بکا محیطک و بورؤسانک نه مرکزده اولدیغی بتون تحمل نافرسان حقائقله آکلا تمده ایدی۔ آرتق بووقت پک چوقدن بری سینهمده صاقلانان مراق «ایوا! یازیقار

بر مکتبی بویله آلچقجه سنه قیامه سنه کندیمز تحمل ایده بیلمسه کده فقط بونی اجنیلرک آکلاماسنه هیچ بر توری تحمل ایده میورق. آرتق هرشی اولدی بتدی، معلمار معلملرده مایوس مایوس طاغلدیلر .

بروسه:

خلیل سامی

هندستانده

مجله مزك نامی « تعارف مسلمین » اولدیغندن ، وظیفه سیده مسلمانلری یکدیگر یله تعارفه دعوت ایتدکر . مسلمانلر همچون معارفه بر حیات مسئله سیدر . مسلمانلر عموماً یته یکدیگر لرینک موقع لرینی حال لرینی واستقبال لرینی بیلمه لی . شوسیه بی هر طرفه و هر مملکت ده اولان مسلمان قردش لر مزی بری آخره تعارف ایتدیرمک همچون : بخارایه ، حیویه ، هندستانه ، جاوایه دخی خصوصی مکتوبلر یازمش و اورانک احوالندن استخبار ایتمشک . بوکره هندستانده حیدر آباد بلده سندن آلمش اولدیغمز مکتوبنک ترجمه سفی درج ایدرک قارئین کرامه هندستان مسلمانلری احوالی عرض ایده جکر .

مکتوبنک مضمونی بالتام محافظه اولمشدر .

جناب مولوی عبدالرشید صاحب ! سلام علیکم ورحمة الله و برکاته

مکتوب مرغوب بکرله تعارف مسلمین مجله سندن بر قاچ نسخه سفی بالوصول موجب خرسندی اولمشدر .

بزم هندستان مسلمانلری احوالندن استفسار کیز ، بزلی دوچار حیرت ایتمشدر . بن کندی عمر مده دارالخلافت رجالندن بر آدم ، هندستان مسلمان لرینه هیچ بر وقت کیف حالکم خطی ایله بیله تلطف بیور ماه مشدر . شوسیه بی سزک مکتوب بکر بکا عادتاً خیال کبی کلیموردی . مکتوبی کنیم ایکی اوچ قات تکرار او قودقدن صوکره مجله بی ده ترکی خوانلردن دوستمز بر ایرانیه ویردم کال مسرتله او قویهرق بزه بعض مقاله لرینی ترجمه ایتدی . بن سزه بورادن نه کبی معاومات یازاجغمی دوشونبورم ونه کبی

و بونک ذکور و انا نه مخصوص اولق اوزره ایجاد ایتدیکی دارالادب ، نمونه ترفی مکتب لری واردی . بوجمیت محترمه بکرک نشریات یله و کرک تعلیمات جدیدیه سیله هر حالده ملتیه بولند . قلمی موقعک تهلکه لی اولدیغنی آکلاتوب اسلاماری ایفاظ ایده جکی مایخوظدی . ذاتاً بو وظیفه سنده قصور لیق ایتیموردی . آندن کلدیکی قدر چاشیوردی .

آه بوانایت ! قوجه ملت لری ، ذی شان وشوکت دولتلری محو وانقراض ایدن بومنافع شخصیة خسیسه ! کال کر میله بوجمیتک اطرافنده دونیسوردی . اوت ، یوقدن رشی اولوب امامت موقعنه صعود ایدن بوامامار ، بر آن اول بوجمیت محترمه بی قیامیه اوغراشیورلردی . چونکه جمیت ، ملتیه هر شیئی او کرته جکدی .

اونکچون اماملر طرفندن جمیته انواع چشیده هجوملر تعارض واقع اولیوردی . فقط جمیت کینه آدیرمیور ، کینه وظائف مقدسه سنده ثباته دوام ایدیوردی .

جمیتک اک بیوک واک اساسی خدمتی مکتبله اولدیغندن خنجری ، تام قلبکاهه صاپلامق مقصدیله اکثر هجوملر مکتبه اولیوردی . اهالینک ذهنی تخریشار ، طلبه و طالباته قارشو تحقیرلر ، معلمار و معلملره یاسیلان افترا لر دنیالر قدر ایدی .

فقط جناب حقا ک عنایتی سایه سنده بوافترا و بو بهتانلر ثمره سز قالیوردی . آرتق بونکله رشی پایه میه جققلرینی آ کلا دقندصکره نهایت کندیلرینک ظهیری اولان حکومت مستبدیه مراجعت ایتدیار . برطاقم اسناداته بولنهرق نهایت مقاصد ملتکارانه لرینه موفق اولدیار . اوت ، مکتب حکومت طرفندن قیاندی . بشوزی متجاوز طابه طالبات سوقاقره چیقارلدی .

بووقت اجنیلر یأس و کدر لر مزی تسکینه اوغراشهرق بو حال پرمانزه اشتراک ایدیورلردی . فقط او گروه لایفاحون سزور شادمانلرینی کیزلیه بیله لزوم کوره میهرک علناً بایورلردی .

کدرلرمزه اشتراک ایدن اجنیلره قارشو کینه بز اوتانیوردق . چونکه بونلر هر نه قدر بزم علم مزده بولنسه لرده کینه دینک رئیس لری بولنیوردی . رؤسانک دین اوکره تن

وظلم لری زیاد ایتدکجه، استر اسلام، استر مجوس بوکون هندستان ماتی باشینه چوکمش فقر و ضرورت هر هندلی بی دوشوندر مکده در. دورت بشیور سنه اسلامر تحت اذار سنده رفاه حال ایله یاشامش مجوسلر، هیچ بروقت فقر و ذلت کور مامشلا اینکن، بوکره مال، متاعندن آیرلدی، بر طرفدن احتیاج، دیگر طرفدن ظلم، انسانی استراسته من مامضاحتی خاطرله میه مجبور ایده جکدر. هر مسلمان بیلیورکه مسلمانلرک حیاتی مقام خلافت کبرایه مربوطدر. خصوصاً هند مسلمانلرینک یکانه بر استناد کاهلری وار ایسه، اوده مقام خلافت کبرادر. شو حالده بزم هند مسلماناری او مقام خلافت کبرا حقتده نه قدر اندیشه ایدر لر سه حقاری وارددر. هندستان مسلمانلری باذن الله اداره حاضره مشروطه بی دخی تقدیس ایده جکدرنده شبهه یوقدر. زیرا علامنر الحمد لله حقیقت حالی بالتمام آکلامشدر. یالکیز بعض افکار فاسده اصحابنک اغفالانه قائلش عوامک اذهانی تنویر ایتک بر درجه یه قدر مشکلدر.

شوراسی شایان شکراندرکه حیدر آباد دکن سیلابندن سوکره عموم اهل هند انکلز لرک هندستانه اولان محبتلری نه قدر اولدیغنی بیامشدر: ایتالیا ده حرکت ارض اولدیغنی زمان، ایتالیا حرکت زده کانسنه بر کیجده یوز بیکلرجه لیرا جمع ایتمش انکلز مدینت مندانی، حیدر آبادک سیلابنده الهی بیک جان تلف اولمش، یوز یکرمی بیک نفوس بی وایه قالمش اینکن، عموم انکلز لرک، گوردلرک، هندستان بی صویب صوغاه چویرن اقوام متمدنه نکل مجموع اعاناتی یدی بیک (۷۰۰۰) روپیسه (ایکی یوز انکلز لیراسی) اولمشدر. بویله نظر ایله هندستانه حاکم اولان انکلز لر عموم هندستان اهالیسنی تورکیه حکومتنه مقتون ایده جکنده شبهه اولنه من.

امید ایده رم که بوندن سوکره پک چوق مکتوبلر ایله حضر تکزی تصدیق ایده جکم کبی، اگر ترجمه سیننه بر کوچک کور من سه کز «تعارف مسلمان» درج ایده رک مؤمن قردشار منی ده بزم احوالزدن خبردار ایده رک یسه بزی بختیار ایده جسکیز. حیدر آباد دکن غبه رجب

نور محمد پنجابی

حوادث ویریم اونی ملاحظه ایدیورم. بزم هندستان مسلمانلری احوالی هر جهتدن ملاحظه ایدرک ذهنی کیردرم. بوتون هندستان مسلمانلری بر جسد فرض ایتدم. (زیرا فخر الکائنات افندمن «المؤمنون کالجسد...» بیور مشلر.) باقدم که بوجسد تاپه سندن آیاقرینک طرفناغنه قدر قپاتمش فنا جراحتلر، هر برینک آغزی آچامش طولمش آفاق اوزره در. شیمیدی اودار الحلافت بن کلمش صدای باشفایه هانکی جراحی عرض ایده بیکه، سزک توجهات حکمت آیتکنزه مظهر اولسونده او جراحاتک آجیسندن برثانیه اولسون تسلی ایده رک جسد استراحت ایتسون. مع مافیله هند مسلمانلرینک اولمز سه ده افکارندن بعض خاطر لرنی عرض ایده رک، التفات مراحم عادات کزی جلب ایتمکه صرف مقدرت ایده جکم.

بزم هندستان غزته لری عمومیتله بو صوک سنه لره، خصوصاً شو ایکی سنه طرفنده تمامیه حکومتک منادیسی اولدیله، حتی اک معتبر «جبل المتین» دخی حکومت افکارنی زویج ایتمکه مجبور اولدی. او یله بر مسلکی التزام ایتیمان لرده قاپاندی غروب ایتدی. بوکون هندستان مسلمانلرینک اذهانی اشغال ایدن شیلردن بری واک مهمی خلافت مسئله سیدر. عبدالحمیدک خلی، واداره مشروطه نکل اعلانی مناسبیله هندستان مسلمانلرینک افکارنی بعض تحریک آیز پاچاوره پارچه لری پک زیاده تخریش ایتمکه در. جناب کز بوران کچدکده ویردیکیز مو عظه لر کز ایله پک چوق تسکین اذهانه سبب اولمشد کز. فقط سوکره دن بعض اوراتی خصوصیه معتکارانه مک انتشاری تکرار موجب اندیشه اولمشدر. بونک یکانه سببی هندستان مسلمانلرینک مقام خلافت اولان فرط محبت لریدر. عموم هندستان مسلمان حتی مجوسلرندن دخی بعضلری، مقام خلافت کبری ایچون هر نوع فدا کارلغه حاضر در. بو سوزلرم احتمال استغراب کزی دخی موجب اولور خصوصاً «مجوسلرندن دخی بعضلری»، دیمم فضله سوز کبی تلقی اولنه بیلور. فقط نفس امرده حقیقت یسه اوله در، خصوصاً پنغالا مجوسلری غزنوی لر توغلقار عدالتی هیچ خاطر لرنن چیقاره مبورلر. حتی بو صوک سنه لره انکلز لرک تعدی

دوشیور . اوت ، بعدما آفاق مطبوعات ، برآزده بزم
حق اولان آواز اشتکارمزله ظنین انداز اولسون ؟

ایکی دعواچی نی سویله دو بده حقیقی حقسزنی تفریق
ایدن حکام عادل ، یاغره جی بلغار جرائدی دیکله دیکی کجی
بزمده براز شکایت صامتانه مزنی بی طرفانه استماع ایتسون .
بالذات هرا یکی طرف مشتکیاری نی ، مدعیلرینی رأی
العین مشاهده ایله سون حق البته محقی و غیر محقی آیره جق ؛ مشا-
هداتی تحریف ایتمکسزین منسوب بولندیغنی مملکت جرائد
پیشگاه انسانیتنه وضع ایده جک محب عدالت وانسانیت
کیمسه لر اولسه کر کدر ؟ کلسون . . بو کجی عدالتپرست ،
مسواو اترور ، جوهر وجدانی ذاتلر کلسونده هم بلغار
غزته چیلرینک باغره باغره تکرار بلغارلره ظلم ایدیور ،
ملتداشلیغیزی وطنلرندن جبراً چیقاریور ! ملکلرینی اسلام
مهاجریننه وریور دیبه ادعا ایتدکلری محلاری ؛ همده
بزم یاشادیغمز محیطی کزسون ، کورسون ، هانکی طرفده
عدالت و مساواته رعایتیه دها زیاده در ؛ بویله کیمسه لرک
طرفین حقسنده واقع اوله جق مطالعه و محاکمه سنه بزلر
راضی بز ، عثمانلیلرده راضی اولور . لکن بو بی طرف
حکمک مقررآتیه عیجا بلغارلر راضی اولورلری ؟

امضا

معقب

شئون اسلام

سالانیکده جمعه تعطیلی

اسلام تجار مأمور و مستخدمینی جمعه کونک عموم اسلام
تجارنجه یوم تعطیل اوله رق قبول ایدلمی حقنده تشبثاتده بولندقلرینی
ومقام ولایتیه براسندعا تقدیم ایتدکلرینی یازمشدق . استدعا ولایتدن
شهرسز تجارت اوطنه سنه حواله ایدلمش . تجارت اوطنه سنجه ده
یوم تأدیاتک تبدیلی مشکل اوله جفی یولنده بر جواب ویرلمشدی .
بونک اوزرینه شهرسزک تجار و مستخدمین سنندیقهمی بریانه نامه

حاکم عادلک قارشوسنه چیقمایه بز حاضرزا !

[بلغارستانده کائن دو بر بجه دن آلدیغمز شورو رقه بی عیناً درج ایدیور .]

ویطوشه آنکارنده یاشایان بر قسم غالاغان پرست ،
منافع ذاتیلرینی باشقه لرک مضرتنده تخری ایدن طفیلی
غزته جی سپورنتلری بو کونلرده پک زیاده آز دیلر . یسه
تکرارک بار بار لغندن ما کدونیا ده یاشایان مظلوم (۱) بلغار جتارک
سلاحلری طوپلانمسنک حقسنزلغندن بونک بروحشیلاک
اولدیغندن دم اورارق (چابوق خیرسزین اوصاحبنی شاشیر)
پولتیقه سنی تعقیب ایدرک آوازملری چیغه بیلدیکی قدر باغیره .
یورلر . گویا کندی حکومتلرینک مأمور و حکامی عدالتپرست ،
مسواو اترور حقشناس ایش کی !! ا کندی عدالتلرندن ده
لاف اور یورلر .

اوتوز بوقدر سنه در اوغرا تیلدیغمز مصیبتلره ، فلاکتلره
چکدیکمز تحملشکن ، دلسوز باللره حتی جلادلری ایکن ندیرن ؛
وحشیارک توپلرینی بیله اوردن . . آنکیز سیونلره رحمت
اوقوده جق درجه لرده یاپیلان مظلله قاتلانلق ، صبر ایتدک .
ترکهمی قان قوصدق ده قیزلجق ییدک ، دیدک . سکوتمزک
بزه اولاجق اولان ضررینی درک ایده ایده سسمیزی
چیقارما دق : هر جور و جنایه ایوالله دیدک یوقونلق .
فقط : هر تهملک بر حدی ، هر صبرک بر یابانی وار !
دریای فلاکت باشدن آشدی . فقط آرتق بوندنصکره
دایانه مایه جغز ! چکدیکمز اذیتلری ، اوغرا تیلدیغمز
حقسنزلقلری عالم مطبوعاتله صماخ انسانیتیه ایرشیدیرمه
بتون بلغارستان فلاکتیده لری . . بتون ملتق سهنون اسلام
کنجلی اوغرا شه جغز !

مادام ، که بلغار جرائدی ترک مأمورلرینک حقسنز-
لغندن عدالتسز لکندن مساواتسز لغندن بحت آچدیلر .
بوحرکتلریله بزده بوکی حقسنزلق ، عدالتسزک اولماز ،
واولاماز دیمک ایستیورلرلر . فی مابعد بزلرده دیلمیزک
آلتنده کی باقله نی چیقارمق ، آنلرک نه قدر یالانجی ، محرف
اولدقلرینی عالم انبسانیتده کوسترمک اثبات ایتمک وظیفه سی

چونکہ بویلہ بر حالک عالم اسلامہ ایشدلمی عالم اسلامہ پک فنا بر صورتہ سوء تأثیر اجرا ایده جکدر .
 جیتی اسلام تجارتی امور و مستخدمینہ دسترسلائیک واستر باشقہ برلده جمعہ کون تعطیل یایمقی خصوصندہ اصرار ایتہلرینی اسلامیت نامنہ استرحام ایدرز .
 کوزلجہ اکلاشلیملیدر . بورادہ یالکیز فوائدی دکل بلکہ پک چوق منافع سیاسیہ موجوددر . حتی اوتوز میلیون روسیہ اسلاملرینک حیاتی بومستلہ بہ شدتہ باغلیدر .

قیرغیزلہ خاخولر لرینندہ منافرت و خصمادت

داخلی روسیہدہ یرلرک قسم کلیعی زادکان ایشدہ بولنوب زواللی کویلیرلر سز ، آج وسفیل سوروندکلرینی کیت کیدہ بوحال سفیلانہدن براختلال ، برعصیان تولد ایتک احتمالی اولدیغنی اونکیچون حکومت بولری ، ازلیہ دها مستہ وکنندی حقوق مقدسہلرینی محافظہدن دها عاجر قیرغیزقارداشلریمز لرلرینہ طولدرمق پولتیقہسنی تعقیبہ برقاچ سنہدنبری باشلادیغنی ، سنہدہ ۸ یوز بیک قدر روس کویلیرلرینی اسلام برلرینہ برلشدردوکنی و بوطریقہ عصبانک اوکنی آله جفم خولیاہ کاذبہ سنندہ بولندیغنی بوندن مقدم دہ یازمشدق . حتی بر وقت ، بونکلہ عصیانک اوکی قطعاً آلمیہ جفنی بلکہ بو آتشی داخلی مملکتدن آلوب حدود بوینہ ودھا تہلکلی بریرہ قومیش اولدیغنی دوستمز روس حکومتہ اخطارده ایتشدک . ایشته دوستمزک نظر دقتنی جلب ایده میہن شو اخطارمزک بوکون برحقیقت اولہرق میدانہ چیقمق اوزرہ بولندیغنی کورپورزہ سیمپولانسیق ، ترویسکی ، تورغای واورال طرفلر ندن آلدیغمز مکتوبلر صوک و قتلر خاخولرلہ قیرغیزلر آرمسناک صوک درجہ بوزلمقدہ وھرکون قانی محاربهلر استیپک طرفندہ واقع اولمقدہ ایدکنی بیلدیرور . کورلیورکہ بنی بشر نہ قدر ضعیف ونہ قدر عاجز بولنورسہ بولسون ظلمک صوک حدینہ واردیرلانچہ کندیغنی ضبطہ قادر اولہ میور . ذاتاً بوئی مناسبت دوشدکجہ سوبلمکدہ بز . فقط آلدیرن کیم ؟

ترویسکی شہرندن شو بولده یازیورلر :

کچن سنہ ترویسکی بہ ۹۰ ویرست قدر مسافندہ بولنان جاناقای آولندہ بروس ماموری قیرغیزلرک کندیلری اوطوردقلری واوزندن فائدہ لقمقدہ بولندقلری لرلرینی خاخولرہ آتی بیک روبلہ بہ صامتس . خاخولرلر بورایہ چارچاقوق قلبہلرینی قورومشلردی . قیرغیزلر دها کندیلری اوطوردقلری وکنندی ملکعلری اولان یردن قوغولدقلرینی کورنچہ ہیچ برتورلی تحمل ایده میہرک (۵۰۰) . قریب قیرغیز دلایقانلیلری طوبلانوب خاخولرلرک اوزرینہ یورومشدر . ہراییکی طرف خیبلی تلفات ویردکدنصکرہ امدادلرینہ حکومت یتشہرک آل قال ایچروسندہ بوغاز بوغازہ کلن بویکی معصوم افرادی بریرندن آرمشدر . «

نشر ایتش بولنوردن بری ادارہ خانہ مزہدہ کوندراش . حجمزک مساعده سزلکی حسبیلہ بویاننامہ بنی مع التأسف درج ایده میہ جکدر . فقط مامورومستخدمین مومی الہیک پک محق وہ شروع اولان شو مطالباتی حقندہ کی مطالعاتمزی یارینکی نسخہ مزہدہ درج ایده جکدر .

« روم ایلی »

تعارف مسلمانین

۲۵ تموز سنہ ۳۲۶ تاریخندہ نشر اولان « روم ایلی » ریفتمزی اوقود یغمز وقت شو خبرک سخنتہ شہہ ایتدک دیرسناک بریلانہ ارتکاب ایتش اولورز .

زہدہ زوالسلامرہ جمعہ تعطیلی یاپدیرماق ایچون صوک غیرتی صرف ایدن روسیہدہ میز ؟ یوقسہ مقام خلافت اسلامہ مہنک عضو لاینسکی اولان ماکدونیاہدہ میز ؟

روسیہ حکومتی یالکیز کندی روسلرینہ وخرستیانلرینہ دکل بلکہ بتون ملتہ بازاری تعطیل کونی اولہرق قبول ییتدیرمک ایچن بوقدر ، حتی اورتہلنی ولولہیہ وبرنجیہ قدر اوغراشدیغنی برزماندہ مقام خلافت اسلامہدہ بولان برتجارت اوطہسنک حتی اسلامرہ بیلہ جمعہ کون تعطیل ایتہ ویرمک استہمامسنی اظہار کبی برکستاخلغہ جرأت ایتسی طوغریسی بز یالکیز خیرتہرہ دوشوروب برقیور عادتاچیلدیرتور .

یوم تأدیاتک تبدیلی تجارت اوطہسنہ مشکل ایتش اوکا مشکل ایسہ عدم تبدیلی دہ بزہ حیات مسئلہ سیدر . چونکہ مقام خلافت عظیمہ اولان اسلاملر کندی بایراملندہ بایرام ایده مزلسہ و بونی یاپدیرمیہدہ حکومتک ، تجارت اوطہلرینہ قدرتی گلآزسہ روسیہدہ کی اسلاملر ، آرتق ناصل حکومتدن جمعہ کون بایرام یاپلمدیہ صورہیہ بیلیرلر . او وقت مقام خلافتک حال حاضر ی اوکہ سورولمزی ؟ روسیہدہ کی اسلاملر جمعہ تعطیلی یایمازلسہ علمالزندن جامہلرہ کیدوب ناصل و عظ و نصیحت ایشدرلر . و عظ و نصیحت ایشدہ میہ نتیجہ ناصل دینلرینی اوکرہ نورلر و ناصل مقام خلافتہ مربوط بولنورلر .

مرکز اسلامدہ بولندیغنی خالدہ سلانیک تجارت اوطہسنک اوتانمہدن ، فورقہدز « مشکلدز » دیمہسنہ خیرت ایتماک قابل دکلدر .

وظیفہ سنندہ اصلا نکاسل کوسترمیہن حکومت حاضرہ مز تجارت اوطہسنک بوکستاخانہ معاملہسنی طویار طویماز کندیغنی حدیثی طانتش وکندینک اسلام یورظندہ اولدیغنی بالطبع اکلا - تمشدر بوکا اصلا شہہ مز یوقدر .

فرض بحال اولہرق حکومت بوکونہ قدر بوخصوصدہ بر مسالہ کوسترمش ایسہ سلانیک تجارت اوطہسنی اورپادہ طوللا - شہمدہ اولان رؤیاسندن برآن اول او یاندیرمہ بنی شدتہ طلب ایدرز .

حضرت لربنک مرقد مبارک لرینه اورتولک اوزره عایت مصنع بر پوشیده اهدا قلندیغی رمز کور پوشیده نیک بشنچی اردو لوازم مأموری یوز باشی سلیم افتندی به تودیعاً کورنذرله چکی اولجه یازلشدی .

استخبارات مزه نظر آ محی الدین عربی حضرت لربنک تربۀ شریفه لرینه دخی غایت قیمتدار بر شال اهدا بیوره شد . مذکور شال دخی اوکزده کی چهارشنبه کونی موی الیه سلیم افتندی به تودیع ایدیله چکدر . کندیسه آریجه اون ایرا احسان بیورلشدر .

یکی بر حرکت علمیه

بیروته منتشر (المفید) غزته سنده کورلشدر :

شامده باشلابوب سائر ولایات غریبه به انتشاو ایدن بر انتباه علمینی کورمکه افتخار ایدیوروز . اوروپایه و درسعاته تحصیل علم و معرفت ایتک اوزوه طلبه اعزای ایچون شامده تشکل ایدن جمعیت کبی حلبده دخی زراعت و هندسه تحصیلی ایچون اوروپایه طلبه اعزای ضمنده بر جمعیت تشکل ایلمشدر . بو حرکت علمیه بویله دوام ایدرسه بوسته اوروپایه کونذرله چک عرب طلبه سنک مقداری الی به بالغ اولور .

بو هفته درسعاته و اوروپایه اون طلبه کیتمشدر . بونلردن سکزی درسعات مکانب طالبه سنه دوم یده چکلردر . دیگر ایکسندن بری طبابت ، دیگر هندسه ده اکیال تحصیل ایچون اوروپایه کیتمشدر . هندسه تحصیلی ایچون عزیمت ایدن افتندی سوریه مجلس اداره سی طرفندن کونذرلشدر .

ایران احوالی

طهراندن یازیلور :

طهراندن اشعار اولندیغنه نظر آ طهرانده کی سفارتخانه عثمانیک معزالسلطنه کی حکومته تسلیم ایده چکی ظن اولتمشدر . بعض دواژده اجابک استخدای ایچون مجلس برقرار ویرمشدر . بو مسئله مجلسک خارجیه انجمنه حواله ایدلشدر .

نوویه وره میانک طهراندن آلدیغی بر تلغرافنامه به نظر آ آلمانیا سفیرنک فدائیلری ترک صلاحه تشویق تشبثاتنده بولنسی خیلی غریب اولدی فدائیلر موافقت کوسترمش ایسه لرده سلا - حلبرنک سفیرک کندیسه تسلیم ایدلسنی شرط اتخاذ ایتمشدر . بوده بالطبع بر آرز فضلہ برغراب تشکیل ایدر . آلمان سفیری ، فدائیلرک سلا حلبرنی آلمنی ایچون عثمانی سفارتخانه کاتبی بهوده یره تشویق ایتدکدن صکره بالذات آلمنی مناسب کورمشدر . خانلری یغما ایدیلن روسلره تضمینات اعطاسنه حکومت ایرانیه درعهده ایتمشدر .

دیگر بروقه ده :

« طورغای اوبلاستی چپیار کول قضااسنده (۴۰۰) قدر قیرغیز ، چارنداق نام روس قریه سنه « نیچون بزم برمنی غضب ایدبورسکزی ! » دیبه هجوم ایتمشدر . قدر مهاجر روسی مجروح دوشرمکه برابر اولرینی بیقمشلر ، ماللرینی آلمشدر . » بوقدر قانلر توکلور . بوقدر مال تلف اولور . برملکک ایتک افرادی بیتمده بوقدر منافرنلر حاصل اولور ، عجب ! نیچون ؟ هیچ شهسزدرکه مسیونرلرک الفاآت کاذبه لرله کولکه سندن قورقاجق بردرجه به کلن کج مطالعلی روس دیپلومانلرینک ایگری سیاستلری اوضربنه قوربان اولورلر . و هیچ شهسزدرکه املاک و اراضی صاحب لری اولان زادکندن آنان یوزیکلرجه روبله رشوت مقابلنه هدر اولنور . عجب ! بوقدر توکلن معصوم قانلری ، نه وقت خاک مبارک اسلامیاندن یوکسلرک بوکاسبیت ویرنلردن انتقامنی آله چقدر ! ، کل آت قریب !!

اورنبورغ اسلاملرنده طلبه لره یاردم جمعیتی

روسیه اسلاملری برمت محکوم اولقله برابر اکثریت اعتبارله فقیر اولدولردن یینارنده معارفک تعممی هر حالده برطاقم تعاون جمعیتلرینک ناسنه وابسته ایدی . حمد اولسون ، شو حقیقت کوندن کونه نظر ملنده تظاهر ایدرک بوکی جمعیتلرک عددی روز روز چوغالتمده در .

کچن سنه ترویسکی شهرنده تجارت مأمورلری بریره باش برکتروب کندیلرینک آیلق آلدق لری پاره دن برنسبته و برمک شرطیله بر تعاون جمعیتی تشکیل ایتمشدر . بو صورتله ایکی طلبه دن برینی دارالخلافتده دیگر برینی ده پترسبورغده تربیه ایتیه قرار ویرمشدر . معارف پرور اورنبورغ والیسی ، ایچروسنده هیچ بر مقصد سیاسی اولیوب محضا معارفه خدمت مقصدیله آچلمش شو جمعیتی هر نه قدر رسماً تصدیق ایتده دیسه ده بو حال ملنک بوندا کار اولادینی عنزم مقدسلرندن دوندره مامشدی . برسنه دن بری برینی استابولده و دیگر برینی پترسبورغده تربیه ایتیه موفق اولمشدری .

شمدی وقت رفیقنرک بشیر بیوردیغنه بناء اورنبورغده ده بویله بر جمعیت تشکل ایتمش .

بلمیوروز ، عجب ! جمعیت بورادده ده کندیلری محتاج اعانه اولان فقط ملنک سلامت و سعادتنی دوشندکلریندن هیچ بر فدا کارلندن چیکتمیه ن اوند کار تجارت مأمورلری طرفندن تشکل ایتمش می ! بوقسه بر شانسایتنکه نک برغنیسی ایچون کیجه ده بیکر روبله صرف ایتکدن آرتق بیقمش کچ تجارتدن تشکل ایتمش ! اگر شق اول ایسه اعضا جمعیته صوک درجه صمیمی اولان تشکراتمزی تقدیم ایدبوروز . اگر شق ثانی ایسه ملتی تبریک و استقباله بشیر ایدیوروز .

مدیر مسئول : عثمانیه هروی

نجم استقبال مطبعه سی

آثار دیانت پروری پادشاهی

ذات شوکت سادات حضرت پادشاهی طرفندن صلاح الدین ایوبی

صاحبزری : احمد نایج الدین
و یعقوب کمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدیر مسئولی
عثمان جودی

آبونه بدلی

محل اداره :

استانبول : بایزید

چادر جیلده

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش :

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الامنونه درج
اولته جقدر .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آتی آیلغی ۳ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامیه باهت فقهی مجلد

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

عدد : ۱۱ ۲۰ شعبان ۳۲۸ پنجشنبه ۱۲ اغستوس ۳۲۶ جلد ۱

هندستان و مصر

القاهره ده منتشر معتبر « اللواء » جریده غراسنک
(۳۳۴۷) نجی عددنده کی مصر مسئله سنه اذرباش مقاله سی هندستان
مسئله سی حقنده کی : « الهیاج والا صلاح » عنوانی مقاله سی
شایان دقت و اهمیت در . بز بو ایکی مقاله حقنده سوز
سویله مک فکرنده دکاز ، ذاتا بز ایچون او باده برشی
سویله مک ده ممکن دکادر . زیرا القاهره غزه جیلریده
(بز استانبول غزه جیلری کی) بو صوک سنه لرده یالکنز
کندیبری او قومق ایچون یازیورلر . مات و امت
ایچون دکل ، شوسیدن ترجمه ایدرک عالمی استفاده ایتدیرمک
شویله طورسون کندمز ایچون آکالیه بیلمکده نه قدر
مشکلاته دوچار اولیوروز . مصر غزه لرنی مطالعه
ایدرکن دائما یانمزده بر لغت کتابی بولندرمایه مجبور
قالیوروز : فضلاء و ادبامزک بومساکلری بز مالت اسلامیه نیک
برسؤ خطی و معارفدن اوزاق دوشمه لرینه ده یکانه سبب
اولدیغی کی رهبر لریله اسارتده بقالریده بویوزدنذر .

اولئدمتجه ده مقصده وصولده ممکن اوله مز .

بزم فکر مزجه فنا لک اس الیاسی بوراده در .

نه ایسه اصل بزم و مطلب اوراسنده اولیوب

انکلیز لک مستملکات حقنده اتخاذا ایتمش اولدقلری سیاسته
بر نظر در ؛ ذاتا اللوا غزه سنینک دخی مقاله لری بو خصوصه
ایدی ، بناء علیه شیمیدی کله م انکلیز لک اداره سنه
ویا خود اداره سز لکنه ! !

انکلیز لک اداره لری ، بوندن اوتوز بلکه اوتوز بش

قرق سنه مقدم بوتون جهان ، انکلیز لک مملکت اداره سنده
اولان سیاست لرنی مدح و ثنا ایتمکه اصلا و قطعاً تردد
ایتمز لردی . بوراده فهم اولنسون که اوزمانده طرز اداره بشقه
اوله بیوردی ، زیرا تعارف محدود ایدی ، شیمیدی ایسه دنیا
شرقا و غربا بر خانه شکلی آلدی . هر کسک کوزی
آچلدی « ماصکه » لر یاره ایتمز اولدی ، بویا جیلغک
موده سی کتدی . بوکون انکلیز لک اداره سیاسته داخیه لری
وقولونیال لری بیوک زلزله اوغرامش ، استر مصرده
واستر هندستانده تعقیب ایتمکه اولدقلری مسلک ، ینه
انکلیز لک استقبال لرنی تهید ایتمکه اولدیغنه ، خار جیدن
دکل ، انکلیز لر کندیبری ده کسب قناعت ایتمش لردر ،

غایت طبیعیدر که : رهبر لرنیک لسان لرنی آکالیه میان
مات . ، هیچ بروقت آنلرک فکرینه اشتراک ایده مز .
افراد ملت اشتراک و اجتماع ایدرک بر قوت تشکیل

هر کون جامه لوده و عبادت زلنده دخی پوليس لړك دینكاریني
 یېكده اولان هندلیله قارشى : سزه كیمسه دوقنادی
 دپه مز ، هندستانك هر پرنده پوليس مأمور لری ائنده ،
 دائما یېك آرشون طولنده قامش دینك بولنور ، حتی مسجدرده
 دخی بودینك لری استه دكارى آدماره یوارلار ، لورد
 مورلی بونی اجنبی لره قارشى انكار ایدیه بیاور ، فقط
 هندلیلرده هر کون یېكده اولدق لری نعمتی انكار ایدیه منزل .
 احتمالكه مصر القاهره ده تعذیب جسدی یوقدر ، فقط
 سویسده حاجیار واپوره بناركن یا كه حجازدن عودتلرنده
 واپوردن ایناركن ، بوا کر امیهدن بسبوتون محروم اولمزلر .
 شبهه یوقدر مصرفلاحی دینكی ییر ، سنی چیقارماز ، اما
 هندلیلرك - خلاف فرض اوله رق - مسلمانلری تحمل ایته
 بیله ، محوسیلری اصلا و قطعاً تحمل ایدیه منزل .

شوحالده هندستانده هیجان افكار بوندن صوکره ماه
 بماده كل کوندن کونه توسع ایدیه جکدر ، بوکون یوزلرجه هندلیلر
 ژاپونیاده تحصیلده بولنیورلر . بونلر ا کمال تحصیل ایدرده
 هندستانه عودت ایدیه جك اولورلرسه ، صوکره انکلیزلرده
 هندستانك خیرنی کورسونلر .

خلاصه کلام کیم اولورسه اولسون ونه کبی حکومت
 ودولت اولورسه اولسون عدالتدن عدول ایتمک لری کبی
 مملکت لری ده اللرندن کیدر . بناء علیه هندستانده انکلیزلر
 صوکره نفس لرینی آلمقده اولدق لرینه قناعت ایتمه لیدرلر ...
 کیجه لړك قارانغی نه قدر اوزاسه بیله نهایتی صبح صادقدر .!

عبدالرشید ابراهیم

آه بوعمی !

بزم بوامتی من القدییم تحزب ایدن برشی وار ایسه ،
 اوده عمی و تقایددر . اسلافز تقلید ایله مبتلا اوله رق ،
 دین مبین اسلامك اساسنی صارصمشاردی . اورالرینی
 جزئی برانصاف ایله موازنه ایدیه جك اولورسه ق انکاره
 مجالز قالمایه جنی کون کبی آشکاردر . فقط بز اسلافزك
 قصورینه باقایوب کندی احوال حاضره مزنی نظر اعتباردن

وهوقعلرینی محفظه ضمننده اسپانی دخی برقاچ سنه دنبرو
 آراءمقده اولدق لری محققدر .

بوندن تقریباً ایکی سنه مقدم ژاپون قولونیال قانونی
 متخصصارندن - جنرال « فکوشیمه » جنابارنی دعوت
 ایدهرك انکلیزلرك هندستانده کی استقبال لرینی تأمین بابنده
 استشاره ایتمش اولدق لری معلومدر . حتی جنرال مشار
 الیهك فکری اوزرینه قرارکیر اولمشدی . وبو خصوصده
 تنظیمات وقوانین پروژه لری دخی پائش ایسه ده ، الی
 الآن بالفعل اصلاحات اجرا سینه تثبیت اولنمیشدر .
 بونکده باشلیجه سببی : اصلاحات اجرا اولنمدینی کبی
 اداره مملکتک ملتیه تودیع اولنمی لازم کله جکندن .
 و اوزمانده بالطبع انکلیزلرك هندستاندن استفاده لری
 کماکان حاصلات عمومیه ده یوزده الی اوله میه جفندن
 (شیمدی اراضی ده حاصلات عمومیه ن یوزده الی
 آلیورلر) بو اصلاحاتك دخی بر وقت مرهونه قدر
 تأخیر اولنمسنی تصویب ایتمکده درلر . هر نه قدر بواصلا -
 حات خصوصی لورد مورلی یه ویره شلر ، واصلاحات
 تثبیت ایچون امرده ایتمشار ایسه ده ، اوعرض ایتمش
 اولدیغمز یوزده الی دن واز کچمکده بر مسئله در .

انکلیزلر اصلاحاته فعلاً تشبته نفس امره کندیاری
 ممانعت ایتمکده ایسه لرده فقط صورت ظاهرده اهل اسلامك
 جهالتندن بالاستفاده ، مسلمانلر ممانعت ایدیورلر ، مسلمانلر
 اصلاحاته راضی دکل کبی سوزلری اشائه ایتمکده اولدق لری
 کبی ، مسلمانلر آراسنده ده ، اصلاحات اجرا اولنورسه
 اداره مملکت محوسیار اینه کیچه جك ، زیرا اکثریت صدا
 آنارده در ، یاغره لرینی خصوصی صورتده پروپاغانده
 ایتمدیرمکده در . مع مافیله حال حاضرک دوام ایدیه میه جکنی
 دخی یقین درجه سنده بیلمشدر .

مسلمانلر حقیقه جاهل لردر ، بوکبی اغفالاته بدرجه
 قابیله بیلورلر . فقط الحمدلله احق دکلدلر ، اودرجه
 ظلمده تحمل ایدیه منزلر . هر نه قدر اقتصادی ظلم لړك المنی
 حس ایتمزلرسه ده ، پولیس لړك باصتون و صوبه ضربه لرینی حس
 ایدرلر . لورد مورلی هندستانده تعذیب جسدی یوقدر
 دیهرک مطبوعات اجنبیه نی اقناع ایتمکده موفق اولسه بیله ،

کیچرہ جگ اولورسہق ینہ بوتون حرکات وسکناتمزدہ علی العمیا برتقایدایاہ یوارلنوب کیتمکدہ اولدیغمزی کوروروز۔ اسکی زمانده مقلدلمز ہیچ اولمزه کندی اسلافی تقلید ایدرلمش، شیمی ایسه کیمه تقلید استدیگمز بیله معلوم دکل . علممزه برطرفدن باقهچق اولورساق تمام اهل تقی ظن اولنور . عمل ملتہ کنجہ ہپ مفتی بہ و علیہ الفتوی و هو الحجیح ایله مقید اولان فتوالر تعقیب اولنمہنی توصیہ ایدرلر . منافع ملتہ عائد مسائل مہمدہ اعلاء کلمۃ اللہ ایچون اولسہ بیله ، اقوال مرجوحہ ایله عملی تجویز ایتمک شویله دورسون ، تجویز ایدنلری بیله تکفیرہ قدر جسارت ایدرلر .

بونک دہاقیحی ، رق مسئلہ سیدر . کون کی آشکار ، دنیاہ وجودی یوق ، حرام قطعی ، نہ قدر فناءلہ باعث ، اکبر کبائر ، نسل لر ضایع اولمہ سنہ سببیت و یردیکی جلدہ . علما پورالردہ جوازہ یول آرامقدن کیری قالمیور . . . اما ، مانحن فیہ دن اولان مصرف زکات مسئلہ سنده مطلقاً (و علیہ الفتوا) ایله عامل اولوق استر ، دہا قاج بوکی وقایع الیمہ استفتا و فتویاہ محتاج ، علمامز کوزنی قاپاےشدر .

دیگر بر مسئلہ :

بوکون ممالک اجنبیہدہ اولان اوقاف : غلاتی موقوف لہ سندن قات قات تزیاد ایتمکدہ ، بوصورتہ ہندستاندہ ملیونلر جہ پارہلر تراکم ایتمشدر . شیمدی شوتراکم ایتمش پارہلری ، منافع مسلمینہ صرف ایدہلم دیہ جگ اولورسہق ، بزم علمامز ینہ شرط الواقف کنص الشارع دیر اورتابہ چیقار . منافع مسلمین ایچون صرف ایتدیرمز ، پارہلر ملیونلر انکلیز باقہلر ینہ مال اولور کیدر .

بزنہ وقتہ قدر کوزمزی قاپاہ جغز ؟ بوکی مسائل دہ اک ضعیف بروایت ایله طوغریدن طوغری عملی تجویز ایدرسہک اولمزمی ؟ الجواب اولماز . دیہ جکار . کتب فقہیہ بہ مراجعت بیله ایتمز .

بوکی علمایہ عائد اولان مسئلہلر اصلاح اولمزه ، سوکرہ عوامہ عائد اولان مسئلہلری نہ یاپہ جغز . بوہپ عمی و تقلید بیہ سیدر . بو بزم یالکیز علمامز دخی دکل ، مأمورینک کافہسی ، حالا ہیچ برشیی طبایع ملتہ تطبیق ایتمز ، اورپادہ شویله دردیر چیقار . . . آوروپا زردہ بزردہ ، بونک ایچون مثل کوسترمایہ دخی لزوم کور . میورم ؛ سراپا توتمش اولدیغمز یول علی العمیا آوروپاہ تقلیدر . حسن قبیح تفریق ایتمک شویله طورسون ؛ ملاحظہ دخی ایتمز .

بونک ایچون اک یباغی بر مثال کوسترہ جکم : جناب واجب الوجود توکنمز عمرلر ورسون . سوکلوپادشامز

مثلاً بوکون ممالک اجنبیہدہ بولنان مدارس اسلام ، پارہسز لقدن بسبوتون مندرس اولوب کیتمکدہ در . ذاتاً او مملکتلرہ تسلط ایتمش کفارک آمالی مکاتب و مدارس اسلامیہ نیک اورتالقدن قالدیرلہ سیدر . حکومت برپارہ ویرمز ، ملتک پارہمی یوق . شیمدی شو مدرسہلرک بقاسنی تأمین ، اورالردہ اعلاء کلمۃ اللہ اولہ جغنی انکار ایدہ جگ قدرده حمقادیادہ تصور اولنہ یاورمی ؟ شیمدی کلدہ بزم علمایہ مرام آکلات بقالم ، بزم اهل اسلامدہ اغنیامزہ فرض اولان زکات وار ، بونی الحمدلہ اغنیامز مع الممنونہ مکتب مدرسہلرک استقبالی تأمین ایچون صرف ایدہ جکار . شو صورتہ اولاد اهل ایمانہ ارکان دین مبین اسلام تعلیم اولنہ جغی . اگر بونک دیار کفرده اعلاء کلمۃ اللہ خدمت اولدیغنی سویلہ جگ اولورسہق ، بوتون علمامز بوکا مقابل قیامتاری قویاراجقار ، اما کندیلری ہیچ ففہ کتابلر ینہ فلان مراجعت ایتمز .

من القديم ایشیدہ کلدکاری بر سوز وار «تملیک شرط» بونک ہیچ ملاحظہ سز سویلنمش سوز اولدیغنی خاطرہ بیله کتورمزلر . «تملیک» فقرا حتمندہ در فلان دیہ جگ اولورسہق ، اوساعت اجتهاد ایله اتہام ایدر ، وہابی فلان دیہ عوامہ یوندرر ، اولدیچہ حقیقتی کتم ایتمایہ چالیشیرلر ، اعلاء کلمۃ اللہ فلان دیرسہک ہیچ قبول ایتمز .

اگر کندیلرینک مبتلا اولدقاری بر مسئلہدہ ایسہ ، اک ضعیف بروایت ایلدہ عمل ایدرلر ، قطعی اولان

بزم بابا لمزیدن قلمش برسوزدر : ہ خستہ لغنی کیزلین
اوتر بورجی کیزلین بولار « دیرلر . خستہ لغمنی کیزلہ میلم .

ع . ا .

انگلترہ ، آلمانیا و عالم اسلام مقالہ سی

مناسبیہ

آ . ی . بک

مسلمانلرک مصاب اولدقاری درد ، تدنی وتردی نک
رنج ایلہ یورکی الک زیادہ یاقیلانلردن بریدم . اسلامیتہ
واسلاملرہ معطوف ہر اثر ، ہر تشبث ، ہوجہتلہ ، صورت
مخصوصہ نہ نظر دقت و اعتمانی جاب ایدیوردی . ایی وقتدنبری
نشر اولنقمدہ اولان « صراط مستقیم » ی ہوحیثیتلہ تعقیب
ایتمکدہ ایدم . اعتراف ایتمہ لیم کہ آنجق شو صوک زمانلردہ
یواش یواش مکملیت مفکورہ یہ تقریہ باشلادی . احمد بک آغا
بنفک « تورکیادہ ہاجرت » و آ . ی . بک « انگلترہ ،
آلمانیا و عالم اسلام » مقالہ لری امید ایدیان اوکال منکورک
الک باہر ہشارینی تشکیل ایدیور . معافیہ آ . ی . بک
بعض نقطہ لردہ متحد الفکر اولمادیغنی و اجتہاد مجہ ہو
نقطہ لردہ اجتہاد نہ محظی عد ایدہ جکمی اعتراف ایدرم .
فقط لکل مجتہد نصیب . آ . ی . بک دیورک « آلمانلر
مسلمانلری کندیلرینہ مساوی عد ایدوب اوکا کورہ معاملہ
ایدرلر . مسلمانلرک ہر دورلو حقوق طبعیہ لری تسلیم
وتصدیقہ تردد ایتمزلر . ہر فرانسز ویا انکازنک حر و مستقل
یاشامایہ نہ قدر حق وارسہ ہر مسلمانکدہ اوقدر حق و اردر
دیرلر . دول اسلام یہ نک استقلال و تمامیت ملکیہ لری نہ کند
یلری تعرض ایتمدیکن باشقہ اقتضاسندہ مدافعہ یہ بیلہ قیام
ایدرلر . . . .

بن دیورم و اجتہاد مجہ حقیقت شودرکہ اوزی سوزی
برانکلیزک تندو درشت معاملہ سیملہ آلمانک خدعہ اثر ،
نقابلی ظاہر آ لین معاملہ سی آرسندہ نتیجہ وغایہ اعتباریلہ
ہیچ ہر فرق یوقدر . ہر ایکسینکدہ مقصد نہ ایسی جاہل
وضعیف اقوامی استخدا مندر ، صویما قدر . آلمانلرک مسلمانلری

عالم پناہ افتدمنز ، خلیفہ رسول سید المرسلین حضرت نرینک
تشریف شاہانہ لرنہ ، مرور کاہندہ بولنان خلق عظیم
غفر ، پاشاہ افندمنی کورمکلہ قر برالعین اولدقاری صرودہ
(مستجاب الدعوات) بردیقہدہ ، پادشاہم چوق یاشا
دعاشنی عیوقہ چیقارہ جقاری یردہ تصفیق : ال چارمق ایلہ
استحسان ایدیورلر . یاہو انصاف ایدیکنز ! زردہ
بولنیورسکنز ، بوذات پاکی تیآترو صحنہ سندہ می کوردکنز ؟
بولار ہیچ بز وقت استحسان اولنور شیلردن دکلدلر .
ہم پادشاہ لردہ لایقہ دکلدلر . ہم آورو یادہ بوتعارف یوقدر .
اہل اسلام ایچون پادشاہی کوردکدہ سلام و یرمہ لی دعا
ایتمہ لی لایق اولان دہ بودر . فقط بز علی العمیا کیدیورز ،
ہیچ اورالری فکر ایتمز ؛ بیلمام ہب بویلہ اعمی کیدہ جک .
می یز . ہرچہ بوزلر اوقدر مسائل مهمہ دن دکلدلر . مولا
بصیرت کوزلرمزی آجسہ ون ؛ علی العمیا تقلیددن بز
تخایص ایلسون . بز قطعاً بیلمہ لی بز بومات غایت بیوک
اصلاحاتہ محتاجدر ؛ تقلیددن قورتلدقچہ اصلاحات اولہ منز .
اگر مطلب جدی بر اصلاح ایسہ ، صلاح امتہ چالشمہ لی ،
الک مہلک خستہ لقلر زردہ ایسہ آنلاری کوکندن قالدیرمہ لی .
مہم ہر مرکزیمز عدلیہ مندر ، عدلیہ منز ایسہ کوکندن
اصلاحہ محتاجدر ، عدالت مسئلہ سی حیات مسئلہ سیدر ،
حکومتک حیاتی آنجق عدالت ایلہ باقی اولہ بیلور . عدلیہ دہ
ضروری ہر مسئلہ وار ایسہ حاکم صلح مسئلہ سیدر ، اگر
حاکم صلح اصولی تطبیق اولنورسہ ، بالکنز عدلیہ منز
دکل ، مالیہ منز دخی بیوک منفعتی اولہ جنی شہدن عاریدر .
بز ہورالری قارئین کرامہ فیما بعد مفصل صورتدہ عرض
ایتمک فکرندہ یز ، فقط شیمدیلک بوقدرلہ اکتفا ایدہ لردک ،
اوقوجیلریمزک دقتنہ ، کمال احتیاطلہ تلقیاری نہ ہر حالہ
اعتماد منز ہر کلدلر . بزم فکر منزہ کورہ اصلاحک اساسی
قصوری اعتراف ایتمکلہ اولور ، شو حالہ نواقص منزی
اعتراف ایتمہ لیز . ہر قاپودن تقصیراتک تعدادنہ آہستہ
آہستہ باشلانمہ لی ، البتہ بورادہ ہرنجی قابوعلم قاپوسی باب
مشیختدر . اگر کندیمی بر آن اول تقصیراتی تعداد
ایتمزسہ ، خارجدن ہرر ہرر تعداد اولنہ جنی شہہ سزدر .

بتون شرق مسئلہ سی یعنی بتون تورکیا ایمپراطور -
 لغتک حیات و ممت مسئلہ سی پومرانیا لی برلمان نفرینک
 بر قولی کمکنہ دیکمز دیمش اولان آلمانیا دگلی ؟
 بوکون بو پزم نسیدن آریلیان ینہ المانیادر .
 بناء علیہ بزله نه المانیایه کوونه بیلیرز ونده باشقمنه!
 بنم فکر مجه الماناری آ . ی . بکک طانییدی قدر کوسترمک
 فرض محال اولهرق ولوحقیقت بویله اولسه بیله اهل اسلام
 ایچین مضردر .

بروقنار انکلیزلی ازیلی ، ابدی تورک و تورکیا محی
 کوریور و اولیه کوستریوردم . فقط انکلیزردن کوردیکم
 آچی آچی تجربه لر بکا اولکی کوسترشاریمه ندامت واستغفار
 ایندی ریور . بناء علیہ فکر مجه ، آله قلم آلوب اسلاماره
 رهبرک ایتمک استیه ناریک ، اسلاماره سویایه جکاری سوز
 آنجق شو اولمیدر :
 مسلمانانر ! کیسه نک همت و معاونته استناد ایتمیک
 آنجاق کندی سعیکنزه و کندی قوتکنزه : عقل و وجود
 قوتکنزه استناد ایڈک !

بولماق ایسترسهک مذلتدن رها
 بر حقیقتدر ، بوکا اول آشنا
 کیسه دن امید امداد ایلهمه
 « لیس للانسان الاما سعی ! »

بزم بر ضرب مثلمز واردر . « دوشه نک دوستی
 اوله ماز . » بز خاک سفالت وانقراضه دوشمکه ایسهک بزم
 ایچین دوست بولنق ممکن دکلدنر . بزمعین ، متفق بولق
 استه یورسهق کندی کندییمزه معین اولهلم . بریمز دیکرمزله
 متفق اولهلم . مهلم و دیشدن طرناغنه قادر مسلح براردویه ،
 طولو بر خزینیه مالک اولماقجه خارجدن دوست بوله مایز .
 نه وقت بوناره مالک اولورسهق او زمان متفقار صاغدن ،
 صولدن بزه دوغری قوشاقلردر .
 « عشقه استعدادک اولسون دلربادن چوق نه وار . »
 ای مسلمانانر ! خولیایی بر اقوب شوراسنی صورت
 قطعیده بیلملی بزه که بز معارفدنر ، صنایعدنر ثروتدنر ،
 انتظامدنر قالدقجه بزم خریطه منر آکلاشیلمیه جق بر طرزده
 یواش یواش سیلنه جکدر . فرض ایدهلم ، آلمانیا ایمپراطور -

حمایه ایتمه سی ، بر سور و صاحبک ، قویوناری بیسه لهرکن
 اینی بسلمه سنه . چوق سود ویرسنه . صایلدیغی ویاکیلدیکی
 وقت فضله ات ، فضله پاره چیقارمه سنه اهمانی آکدر -
 یوریور . آلمانیا ، فاس حکومتی حمایه ایندی . نتیجه ده
 نه اولدی ؟ بول بول منافع اقتصادی تأمین ایندکدنصرکه
 ینه فاسی فرانسه نک بنجه استیلاسنه بر اقق اولدی .
 بوکون استیلارک الک مدھش و ذاتا الک معقول اولان
 طریق شهبه سنر و اشکاردرکه استیلاء اقتصادیدر .
 آلمانیا ایسه بونده کمال اصابتله هیچ بر رحم و تائی
 کوستریور . اقوام موجوده آره سنده الک احمق ، واک
 زیاده صنایعدنر بزمسلمانلری بولیور . سودنی وقائی صاغدینی
 بز مبارک اسلاماری اوقشایور ، حمایه ایدیور . باشقارینک
 تعرضدن صاقلایور . بزله ده « طانلی سرز کولر یوزه » بولایجه
 نتیجه به باقیه رقی هر شیلی اولدی بتدی صایورز . اکر بو
 حال بزده دوام ایچکسه بک فنا یامش اوله جغمنزدن خبرمن
 اولمیدر .

عجبا ! خبرمن وارمیدر ، فی یومنا هذا ارض فلسطين
 سراپا بر آلمان مستعمره سی حالینی آلمقده . مدھش بر ترا -
 یدله نفوسی آلمانیا ، مدھش بر تناقصله نفوسی
 آزالمقده بولنن تورکیا اولکاسنی استعمار ایتمک فکر نده در .
 تشبث شخصیدن ، فکر صنعت و تجارتدن ، سرمایه
 نقدی و علمیدن محروم بولنن تورکیالیلری ، « آلمانانر
 مسلمانلری کندیلر ینه مساوی عد ایدرک اوکا کوره مامله
 ایدرلر » سوزلریله آلمانارک آغوشنه آتمق ، ظن ایدرم ،
 مدھش بر نتیجه ویر جکدر . چونکه عرفان و مدنیتجه
 یکدیگرندن سویه بک فرقی اولان عنصرلر یکدیگریک
 جوار و تماسنده یاشاقلری وضعیف طرفک قویدن امین
 اولدینی وقت حاصل اولان نتیجه ضعیفک انقضایدنر . بو بر
 حقیقت فنیه درکه تاریخ اتمک هر بر صهیغه سنده منظوردر .
 آلمانانر ، مسلمان حکومتارینک استقلالنه تعرض ایتمد
 کاری ده دوغری دکلدنر . ایشته « زنکیبار حکوهتی !
 بو حکوهتی محو ایدن وسلطاتی بر مزار طاشنه تحویل
 ایندکدنصرکه (۱۸۹۰) سنهنده مقالونه نامه ایله انکلتراه
 صاتان آلمانیا دکیدر ؟

کوندردم . بشنچی کونی کنديسني کوردم . آنجاق ايکي کون اول مکتوبی آلمش اولديغنی سويله دی . ديمک ، که بر مکتوب استانبولدن بشکطاشه کيمک ايچين اوچ کون لازم . ديگر طرفدن ويانه يه کوندرديکم بر مکتوبک جوابی يدنجی کون آلدوم . ديمک استانبولدن ويانه يه کيمک ايچين اوچ کون ، استانبولدن بشکطاشه کيمک ايچين ده اوچ کون ! پوسته ناظری کيم ايسه آرتق بر آزانصاف ايتسين ا

ديوان يولنده باب ضبطيه جوارنده کی پوسته شعبه سینه کيدم . آلدو پولانمش بر مکتوب واردی . مأمور افندی ده او يقوسنی ترك ايدوب شعبه يی آچماق لطفنده بولنامشدی . ساعت آلافرانغه سکنز بوچوق راده لرنده ایدی . اوراده بلکه برچازکدن زياده بکله دم . بر چوق مدنی ملنارک مملکتسارینی کورمش اولديغمدن بن بو حلاک اوکنده نه قدار مضطرب اولدوم . اونی يالکيز بن بيليريم . آجانم ! شورايه بر پوسته شعبه يی ياپيلمس . پک اعلا ! فقط نهدن بر طرفنه مکتوب آتيلاجاق بر دليک ياپياماش . نه بن بر پوسته صندوقی قونولمامش .

بوجز نيادن ده آکلاشيليورکه بز لردها آلماناره تقرب ايدرک اونلاره بر تحتنه نك اوزرنده يورورلاک درجاده دکنز . اونکچون آ . ی . بک قارداشمزدن رجامن شودرکه آمان ! بزلی آلماناره محبت ايميه اونلرک آغوشنه آطلمايه وعظ ونصيحتده بولناسون . بز شمديلک کندي کندي مزه حرمت ايدوب آلمانلرک فعاليتيله چالشه رق آلماناری کندي مزدن اوزاق بولنديرمه يه توصيه ايتسون . البته بزده آلمانلرک فعاليتي اولانجه ، آمانلر بزلی کنديارينه مساوی عد ايتسون ايمه سون اعجميتي بوقدر . بز لر البته اولانلره مساوی اولورز . بنم بوسوزلرمدن چيقارلمه سی لازم وه صيب اولان نتيجه شودر : حقیقی و پیدار دوستلق ، منفعت متقابله اوزرينه مؤسدر .

بوکونه قدر آلمانيانک دوستلغی بزده پک بهالی يه مال اولدی . « بغداد شومندوفر » امتياز نامه سنده آلمانيانک خاغان سابقدن ايسسته ش و بزدن آلمش اولديغنی منافع اقتصاديه نك نه قدر بی رحمانه اولديغنی ميدانده در .

احوال سياسيه عالم آز چوق دکشمکه منطق و حقائق البته دکشمه دی يا ؟

انی بوتون اوردوسنی خدمتمزه تخصیص ايتسه بيله بزلی قور اتارامن . چونکه جناب حق بزلی قور تارمق استه ميور . سببی : اونک قانون ازلی عدالتی بوکا مساعد دکلدز .

« ان الارض يرثها عبادي الصالحون . » بيورارق ، کره ارضک آنجق چاليشقان اهل ايساقت قولاری ايچين ميراث اولديغنی فرمان بيوربور . اونکچون قانون الهينک داخنده بولنان آلمانلرک بزلی هر يره کنديلريله مساوی طانميه جقلاری مسامانلرک هر توری حقوق طبيعيلرینی تسليم و تصديق ايدمه يه جکلاری بديداردر .

هر حالده جناب حقک - اکر بز بويه دأما استعدادی قولارينه کوو نمک طريقی طونارسهق - بوقادار کوزل ممالکی بز نبلاردن آلوب استعدادی قولارينه ويرمه سی طبيعيدر .

بز مسلمانلرک غير مسلمانلرک نسبتله نه قدار کيریده قالمش ، طريق تمدن و تنورده نه قدار پياده بولنش اولديغمزی آکلاماق ايچين چوق اوزاقلره کيتميوب تازه ، دلی قانلی باغارسستان قرالغنک حدودی ايچيريسنه کيرمک کافيدر . فرانسه زجه بر ضرب مثل وار : « اقامت ايتدکک يری کوستر ، بن سنک نه قيراطده آدم اولديغکی سويلهرم . » مانده در .

بوقاعده ده تشميل ايديله رک ديه بيلير . که بر ملتک نه درجه عرفان و ترقیده بولنديغنی آکلامق ايچين شهرلرینی و شهرلرينک سوقاقرینی کورمک کافيدر .

بوکون صوفيه ده (بوريس جاده سی) اسميله برجاه آچپايور . طولی نه قداردر ابي بيلميورم فقط کينيشاکی تمام آلمش متره در . بز قوجه دار الخلافه مزده اوتوز متره کينيشلکننده اون متره طولنده بر جاده کوستره بيليريمز ؟ آلتی بوز بوقدر سنه لک بر دولت صاحبی بز . نيچين بزده منتظم يولاریوق ؟ چونکه فاعليت مدنيه مزک مرتبه هيچبسی کينيش يولاره الکتريق تراموايلرينه ؛ تلفونلر ؛ مکتوبلری ، توضيق ايدلمش هوا سايه سنده تاغراف سرعته يله سوق ايدن پوسته مؤسسه لرينه احتياج عاجل حس ايتدير مامش و ايتد . يره ميور .

بولدن بش کون اول بشکطاشده بر دوستمه بر مکتوب

علماء عالم اسلامدن بی خبر اولدقاری حالدینه
عنادلرندہ دوام ایدوب اوکرتمک ایستیمورلر موقع انتقاد
و مؤاخذہ چکدیکم علما حقتده حاشا! برغرضم یوقدر.
مقصد من امت اسلامیه تک گرفتار اولدیغی مرضی تدقیق
و تشخیص ایله اسباب تفهقر وانقراضی بولوق وکوسترمک
ایسترم. مساحت علمای بو تفهقر و انقراضک اسباب
اساسیه سی بولدیغ ایچون — و حقیقت حالی کوردیکم
ویلدیکم کبی سولدیکی دایما کندیمه بر وظیفه بیلدیکمدن —
سولدیکن چکنام.

علماءمک مساحتدن دکلمدرکه مسیوزلر ممالک اسلام.
میهدہ کیتدیجه تکثر ایدیورلر؟ مساحت علما نتیجه سی
اوله رق اسلامارک قلیارندہ اوله بیوک جریهلر آچلمشدرکه
سین عدیده تداوینی ایله اوغراشلورسه شفا پذیر اوله من.
آرتق صده کچم:

ممالک اسلامیه ده بیوک بر رول اوینایان پروتستانت
مسیوزلرینک اسلاماره پک بیوک جهت شمولی اولدیغندن
آنر حقتده بیلدیکی سردایله انظار قارئین کراره وبالحداده
علمای محترمه منک پیش ملاحظه لرینه وضع ایده جکم.
باقیم او یومقدہ بولندقاری خواب غفلتدن اویانه جقارمی؟
پروتستانت مسیوزلرینک مقصدلری دینارینی بتون
دنیاده وباخصوص بلاد اسلامیه ده نشر اتمک ودنیایی
پروتستانت یا مقدر. بونلرک زعمارنجہ طقسان سنہ صکره
بتون دنیا پروتستانلی قبول ایده جکلرمش! [*]
بونلر عادتاً عالم نصرانینک شرقی، غربی بر محور،
مرکز لری کبیدر. مسیوزلر ریوزنده تخم نصرانیت کلیمش
برقاریش بر براقه شدلر دیرسه ک پکده مبالغه اتمش
اولماز، ارض فاسطین، مصر، بیروت، آستانه کبی
قلبکاه اسلامدن معدود مواقعده وجوده کتیرمش اولدقاری
مکاتب جسمیه. ایستکلاری فکری، روحی شرفلیره نفخ
ایدیورلر، مسیوزلر پروتستانلی نشر وتعمیم اتمک ایچون
اک زیاده مکتب لری مناسب کورمشلر. وبومکتب لری سایه سنده
مقصدلرینه اصل اولمقدہ بولمشلر. بودارالوملری
هر نه قدر ممالک شرقیه واسلامیه ایچون لازم مقدار مسیوز
[*] پروتستانلرک واسطه نشر افکاری اولان انکلرنجه برساله ده
بوله چه محرردر.

مشهور قوماندان و محاربلردن بری برای فتح بردشمن
ساحلنه چیقدیغی وقت عسکرندہ رجعت و دونامایه التجا
امیدی قلمیه رق یا اولوم! یا غلبه دیدرتمک ایچین کندی
کبارینی یا قشباردی. بزم ایچین شمدی بویله باپیایه یعنی
تخلیص حیات خصوصده بتون اطرافک یاردیمندن قطع
امید ایدرک یا لکنز کندی سعی وقوت مزله کندیغی بومبار.
زه کاه حیاته ایلری به خطوه انداز اولیه باقم.

زه بر فائده تأمین ایده جک اولان آلمانیا به ایکی فائده
ارزان ایدهم. فقط بره مقابل اونو ویرمک آنجق سخوی
الهی ایله قابل تألیف بر شیمه احسان پروری رکه بزم
کبی فقرا ی عبادک کار معقولی اوله من.

ه . ت .

ممالک اسلامیه ده پروتستان مسیوزلری

تأسف وتلف اولنه جق حالندن بریدرکه ممالک اسلام.
میهنک هر هانکی بر طرفنه کیده جک اولورسه ق اخوان
دینزک بر تذبذب و خرابیده بولندقاری کوره جکوز. وپک
متأثر اوله جغز. اوت! متأثر اولیوروز. فقط هیچ بر
وقت او زوالی لری تخلیص ایچون بذل مساعی ایتمیوروز.
یز، متضرر اولدیغمن جهتلری بر ریمزه تفهیمه مکلف
اولدیغمن حالدہ اہمال ایدوب اختیار خاموش ایدیوروز.
حالبوکہ بویله اولمالیز. هر هانکی بر جهتدن متضرر
اولیورسه ق او مضرتی دفع و ازاله اتمک چالشماز.
هر مسلم اخوان دینی یورومکده بولندیغی طریق مظللمدن
تخلیص ایله شاهراه نور ترقی به سوق اتمک مجبوردر.
مجبور دکاسه بیله وجداناً مکلفدر.

هر جهتده دوچار تفهقر اولان اسلاماری بولندقاری
مرکزدن تخلیص ایله اوج اعلا ی ترقیاته سوق واسعاد
ایده جک یا لکنز علمامز اولدیغی حالدہ وظیفه لرینک نه قدر
مهم و نه قدر مقدس اولدیغی تقدیر ایدوب ایچنجه حرکت
ایتمه مشلر و اتمک نیتندہ بولنیورلر. ایشته اسلامارک
حال تذبذبده بولنلرینک یکانه سببی!

بشدیر مک ، شرقہ سیاست نصرانیہی تحکیم و توسیع
ایچون تأسیس ایتمشلسده ایجاب مصلحت اوله رق پروغرا
ملرنده مقاصد اساسیہ لرندن اصلادم اورمدقندن بشقه کویا
بوساعیلریله برمدتدنبری نعمت معارفندن محروم قالمش
شرقلیلرک ، اسلاملرک دینارینی ، اخلاق قومیلرینی هرکونا
تجاوزدن مصون قالدیردق آنلری تمدن ، نور عرفانلر
تنویر ایلدورلر مش .

طوپراقلره محتاج بولدینی جهتله بوکبی مبشرلری معلم
صفتیله و فقط افکار سیاسیہ تختنده ترکیابه وسائر دیار
اسلامیہ کوندریورلر . بونلر منسوب اولدقلری قوملرینه
لسانلرینی نشر و تعمیم ، و تجارتلرینی بوصورتله توسیع
ایتدکدنصکره اسلاملری مایتلرندن تجرید و قومیتلرینی
دکیشدیرمکله اشتغال ایدیورلر . عجبابومسیونزلرک اسلاملری
نه رجه متضرر ایتدکلرینی هیچ کیمسه تقدیر ایده بیاورمی؟
تقدیر ایتسلر بیله بونلرک اللرندن تخلیص چاره لرینی آریان
کیمسه وارمی؟

بیرونده قوجهمان بر آسریقن پروتستانت کلیه سی
موجود . سنهده یوزلرجه طلبیه ایستدکاری روحی تلقین
ایدیورلر . وحتی بزندن کیدن هیئت یمزه هر سنه آنلرک
اعمالرینه تحسین خوان اولوب عودت ایدیورلر! نه در .
بو حال پرملالدر! کنجکلریمز یالکز غرب مدینتک دقادا .
نلرینی ، اخلاقه نزلقلرینی . اقتباسله مشغول! بر قومک ،
برملتک روحنی تشکیل ایدن معنویاته ، مسائل دینییه هیچ
عطف اهمیت ایتدورلر . غریبون (باخصوص آمریقاییلر)
دینلرینک انتشار و توسیعی ایچون سنهده یوزبیکلرجه صاری
صاری لیرلز ویریورلر بزانسه برمکتب تأسیس ایده جک
اولورسه ق یاری یولده قالیوروز . چونکه مادتا هیچ رکیسه
معاونتده بولمپور . بوزره شین دکلدردده یانه در؟ اهل انصاف
ووچلدندن صورارم؟ بیرونده آمریقن پروتستانت کلیه سنه
رقابت ایدوب اسلاملری بو حال پرملالدن تخلیص ایتک ایچون
« دارالعلوم » نامیلر برمکتب تأسیس ایدلدی . معلملری
وطنک اک بزکزیده کنجکلرندن انتخاب ایدیلوب درسار
اصول اخیره توفیقاً تعلیم و تلقینه باشلانلدی . فقط بیلیر .
میسکر اوسنیته مقدسه نه قاصیرغلر ، نه فرطنلر کچردی؟
و حالده کچیرمکده دوام ایدیورلر! برطاقم معارضلر چیتوب
اولادلرینک فرماصون پایلمقدده اولدقلرینی اوست پرده دن
زواللی جاهل معصوم اهالییه تلقین ایتدیلر ؛ برطاقم
معارضلرده بومکتبک تأسسینده بشقه بر فکر سیاسی اولدیغنی
بلا پروا سولیکه باشلا دیلر . حالبوکه زواللی هیئت تأسیسه
مسیونزلرک بول بولدقلری صحنهده اوینادقلری رولک
نتایج وخیمه سنک زمرله منجر اوله جفنی کوروب بر آز

دها هنوز ممالک اسلامیه ده عصر حاضر ایجابیلر
متناسب اسلام دارالعلوملرینک ندرتی دها طوغریسی ففدانی
وبوکا احتیاجلرک کوندن کونه تزایدی بالضروره بزلی
آنلرک قورمش اولدقلری بوصولره ، دوزاغلره دوغری
سوروکایور . بعض اخوانم زده بونلرک بوکوستریشلرینه
قابیلرزه دها هنوز تحصیل ابتدائینی ا کمال ایتمه ش ،
عقائد دینیہ ، تربیة اسلامیہ دن محروم چوجقلریقی (سلمه
السلام) آنلرک آغوش تربیلرینه آتیورلر . باخصوص
(سورلر) تسمیه ایدیلان فرانسز راهبیلرینک تحت تربیه
لرنده بولتان اومینی مینی معصوملرک دماغ لینلری عجب
نه خرافاتلرله املا اولنیور؟ و ممالکلرینی ، اقربالرینی ترک
ایدوب بورالره قدر اختیار زحمت ایده رک کلن مسیونزلرک مقصد
لری عجبک کندی ادعالرنجه اسلاملره ، شرقیلر بر خدمت
انسانیتکارانه دن عبارتدیر؟ بوکاهانکی بر عقل سلیم اینانیر؟
مسیونزلر مقاصد اصلیلرندن کیمسه نی خبردار ایله میوب
یالکز: « وظیفه تمدنیہ » نک اجراسنی کندیلرنجه - صرف
بر خدمت انسانیتکارانه نی - واجباتدن عدایدوب « بزخام
انسانیتز » دیه بار بار باغریورلر! . . شو « مدنیت »
سوزندن مسیونزلر نه دیمک ایستدکلرینی آکلا یه یلمک اوله
بر مسئله درکه شرقلی بر اهل تدقیقی جدا شاشیرتسه کرکر .
اونلر نصرانیتک هیات اجتماعه مسندن برینه منسوب اولمیان
بر خلقی متمدن عد ایتدورلر . و بونک ایچون اورته یه بر
« وظیفه تمدنیہ » چیقاریورلر که بو « وظیفه تمدنیہ دن »
مقصدلری اسلاملره نصرانیتی قبول ایتدیرمکدر . مقصدلرینی
یازمش اولدیغ پروتستانت مسیونزلرندن ماعدا بر چوققلری
دها موجوددرکه بونلر افکار سیاسیہ اوزرینه حرکت ایدرلر .
مثلا اوروپا کرک تجارت کرک فضلہ نفوس ایچون بکی یکی

منسویین علمیه‌نک حال حاضر پریشانی کوز اوکمه کلیور
و جدآ بر عذاب وجدانی قارشوسنده بولنیوردم .

طبیعی‌در، که منورالفکر کنجلاک بالکوز برغزته اداره‌سند
ویاخورد حکومت دائره‌لرنده اویوشوب قالمه‌لری تجویز
ایدیله‌مدیکی کبی منسویین عامیه‌نک‌ده جامع کرس‌سیارنده
یاپشوب قالمه‌لری ، قهوه‌خانه کوشه‌لرنده محیط اسلامیانده
سرزده ظهور ایدن وقعه دلسوز حقنده لاف اورمق ،
سیاست صائمقله وقتلری ضایع ایتملری قطعاً عفو اولنه‌مزدی .
بونلری ، تبدلخانه‌لرندن برر برر چکوب چیقاروب اصل
وظیفه‌لری‌نک باشنده بولمه‌لری استه‌نلیوردی . فقط بو
مبارک‌لره وظیفه‌لری ، صحه عالم اسلامده ابراز ایده‌جک‌لری
فعالیتلری بیننه بر بچق عصردن بری تا ایلیکلرینه قدر
ایشله‌مش کسالتلری حلول ایدیورکه پوختاک رفع اولنه‌سنه
دها خیلی زمان استیور . و بونلرجه دها پک چوق شیلرک
بینمه‌سی اقتضا ایدیورکه بوده دها وجود بوله‌جق بر شی
اولمادیغنی خاطر لایحه منتسبین علمیه‌دن امیدمی قطع ایدر
درجه‌یه کلیوردم .

هله ایران حکومت اسلامیه‌سنگ کسوه شیعه‌سی بونلر
عندنده کنیدینی عالم اسلامدن آری بر دنیا اوله‌رق طاقم‌سی
در خاطر اولنجه ، دون جامع کرس‌سیارندن معتزله ، سنی
زاعلرینی دیکلهرک حسیات اتحادیه‌سی زهرلنش برخواجه‌نک
یارین قالموده ایرانک حیاتی قورتارمیه کیده‌جکی وچالشه‌جنی
بکا عادتاً بر طائلی خیال کبی کلیوردی .

فقط کورپورم اختلاط ایتدیکم بعض محافل علمیه‌نک
صوک ایران وقعه‌ایمه‌سی خصوصنده‌کی حسینی کنیدیلرینی
ایران حدودینه آته‌جق درجه‌ده منفعلدر . دیمک‌که ... لریک
و دها بیلمک کیملرک لوأ واحد ائتنده بولنان امت واحده
آره‌سنی آچق ایچون قوریتدقاری بوقدر منازعه‌لره مغزویاتی
زهرلنماش ، امت محمدک تکثیری چوق کورمامش موقه‌ک
انجه‌لکنی تقدیر ایتمش - حمد اولسون - خواجهرمز
وارمش . بونی برقاچ یردن آلدیغمز خصوصی ورقه‌لرده
تأید ایتکده‌در . فقط شوراسنه بر از شبهه ایدیورز ، که
عجبا ! ابراز بیوریلان بو حیتلر ، ایش یاپه‌یله‌جک درجه‌ده
جدیددر ؟ یوقسه قهوه‌خانه کوشه‌لرنده اوتنه‌کی بریکله

تخنیف وخامت ایچون بومکنی پک بیوک ایدیلره
تأسیس ایتشاردی . مقصد بر خدعت متدسه ایکن بوقدر
تاویلاته اوغرادقن صکره سؤ تفهمک ، آغراض
شخصیه‌نک اوکی آردی کسامدی ! ایشته سزه آجینه‌جق
یورده‌کلری یاقه‌جق بوقعه بزله کتدیلمزه خدمت ایدنلری
بیله تفریق ایدهرک تقدیر ایده‌میورز . بوحالده بز نصل
اولورده اوروپالیلر کبی اوج بالای ترقیاته واصل اولورز؟
بز بسویه ، بسویه عرفانده قالمه‌جق اولورسوق جهالت
کردابلری دروننده بوغولاجمزم محمقدر . آرتق ده
زیاده تعمیق ایده‌یه‌جکم . اکر تعمیق ایدم‌جک اولورسه‌م
فنا فنا نتیجه‌لره دسترس اوله‌جفمدن « الله اصلاح »
ایلسون دعاسنی رفع بارکاه احدیت ایله ختم مقل ایلم .
سامی زاده

ثریا

۸ اگستوس سنه ۲۲۶ اسکدار

عالم اسلام

منتسبین علمیه‌یه !

کچن هفته « ایرانه طوغری ... ! » مقاله‌می یازدیغ
وقت دول اسلامیه (ترکیه ، ایران ، افغانستان) بیننده
نام بر اتفاقک حصولپذیر اولمه‌سی ایچون هرشیدن اول
منورالفکر کنجاریمک ممالک مذکوره اهالیسه ، بویله بر
اتحاده مستعد برحاله حاضرلمه‌سی اقتضا ایده‌جکنی یازارکن
ذهنمدن کچن بر سؤال قلبعی شدتله تضییق ایدیوردی .
« عجبا علمامز ؟ »

رسمآ دین مبین اسلامک رؤسانمی طانیلان واونکچون ه
دین اسلام بویوک بر امنیتی و حسن توجهلرینی قاران بو
زمره ، عجبا ! موقه وزمانک تراکتنی تقدیر ایدهرک ممالک
اسلامیه‌یه طاغله‌بیله‌جک‌لری ؟ کنیدیلرینک احراز ایتدکلری
حسن توجهدن بالاستفاده عالم اسلامک اتفاق و اتحادی
تملرینی قوره‌بیله‌جک‌لری ؟ . . .
بوکی سؤاللری برنی تعقیب ایدرک چوغالجه بالطبع

درسارینی پروگرام تختنه آلهرق محتشم درسرخانه لرده ،
استقبالی ایچون مفید درساری راحت راحت دیکه ملک
واوقومق سعادته نائل اولمشکن بونارحالا جامع حصیرلری
اوزرنده بیک توری اذیت ایچرودنده یوارلنیورلر . وحالا
درسارینی برحال انتظاره قویامدیله . قهوه خانه عالمنه ،
غزته ستونلرینه بقارساک هرشی اولمش تمشدر .

اعلان حریته اوچ سنهدر . کئندم علمیه دن اولمادیغ
حالدده ک زیاده اختلاط ایتدیکم طاقم علمیه در . بونارک ک جدی
واک آچیق فکرلی وصاحب اقتدارلریله کورش یورم فقط
بوکورشمه لردن اوچ سنهدن بری آکلادیغم و کوردیکم شی
بول بول وعدلردن صیغه مستقبله دن و برده انشاءدن
عبارتدر . بووعدلرک قوهدن فعله چیقاجنی زمان * حاول
ایتمک دکل کیجدی بیله . فقط بوخصوصده منتسبین
علمیه نك عمدهلری بولسان ذوات محترمه طرفدن جزئی
تشبت بیله وقوع اولدیغنی یوقدر .

اونکچون ، قورقیورم و بیکه انابت ایده یورم ، بوکون
ایران حدودینه کیتمک قدر ابراز بیوریلان فعالیتلر ،
آلداتیجی و چابوق سونجی حمت کاذبه اولمه سون ، مع مافیه
ابراز بیوریلان بو فعالیتک صوکی جدیدته چورله چکندن ده
امیدی کسه مام چونکه محیط اسلامیانی قاپلامش قاره
بولوطنرک دهشتی کوزله کوریه لک برحاله کلشدر . هیچ
تصور ایده ماهه که عالم اسلامک برنجی صفنده بولنوبده بوتک
دهشتندن تتره میان ، اعصابی نه قدر کوشک اولسه بیله
یرندن قالدردیمه جق درجه ده ضعیف برقلب بی رحیمی
طلشیان انسانلر بولنسون .

شوامیدی می اظهار ایتمکدن چیکنه مکه برابر منسوبین علمیه یه
دها شوراسنی صمیمانه سونیک استهرمه که بوکون کرک
استقبل ملته و کرک کندی احوالرینه دائر یاپه جقناری
برایش هر حالده منورالفکر کنجلرک تنور ایتمش دماغارینک
یاردمی ضم اولدیغنی تقدیرده وجود بوله جقدر .

کذالک منورالفکر کنجلرک تشبث ایتدکلاری بر حرکت ،
همعز عندنده محترم طانیلان منتسبین علمیه نك ملت قاشنده کی
موقعلریندن استفاده ایدیه بیلدیکی تقدیرده اینی بر نتیجه
ویره جکدر . ایشته ، فکر محه ، ابکی حقیقتدر ، که بوکا

قونوشورکن اسلامارک بوکونکی حالندن بحث آچیلهرق
غلبانه کلن بر طاقم او جوز حمتلر میدر ؟

اگر فی الحقیقه مجذوب بولندقلری قهوه خانه لردن
آیرلوب باشقه ملتارک رؤسأ دینلری کی حسب الحیمیه ساحه
سیاسته آطاب آدرلرینه صوقوله جفی ملت اسلامییه مرا .
ملرینی آکلته بیله جک خواجه لریمز وارسه ذاتاً اساس
مقصد حل اولندی دیمکدر . چونکه بوکون بتون عالم
اسلام ، منسوبین علمیه نك قوه روحانیسیله مسخردر .
اگر منسوبین علمیه بیله بر فعالیتده بولنورلرسه اتقاق
دون اسلامییه طوغری قدملره دکل فرسخارله ایلملکه
اولدیغیزی هیچ طور مه دن ملت اسلامییه تبشیر ایدیه بیلرز .
مداهنه حقیقتی بر طاقم طولامباجلی طریقار آره سنده
کینلک ذلتنه قاتلامق اسکیدن بری تنزل ایدمه دیمک بر شی
اولدیغندن شوراسنی آچیق سوله مک استهرمه که بوکون
منورالفکر کنجلریمز افراد ناس آره سنه صوقولوبده سوله .
دکلرینی دیکلندیره بیله جک درجه ده امنیت و حسن توجهه
مالک اوله مدقاری کی - آرتق اعتراف ایدلم چونکه
قارشومزده کی مسئله نك مدهدر . - بوکونکی منتسبین
علمیه مزده مراملرینی آکلته بیله جک . افراد مسلمانک
کندیلرینه اولان تمایل وحس حرمتندن بالاستفاده کندی
کندیلریندن ایش کوره بیله جک درجه ده مع التأسف دکلدرلر .
بو بر حقیقتدر که بونی کینلکه ایدیه لک کارمز اولماقله
برابر مقابلنه قوجه مات اسلامییه یی متضرر ایدیه جکیز . یا خصوص
کندیلرینه بر جرم ایقاع ایتمش اوله جغز . ذاتاً بوکونکی
حالاری هپ بر بریمزه قارشو اولان مداهنه لر مقابلنه
اکنساب ایدیش علت مذمنه در .

کور یورز ، بتون عالم اسلامی اصلاح ایدیه جک منتسبین
علمیه مز ، یتون افراد اسلام کندیلرینک ید تسخیرنده
وقوجه حکومت اونلرک یاردمنه آماده بولدیغنی حالده کندی
حالرینی بیله اصلاح ایدمه دیلر . حالا توز ، توپراق آره سنندن
چیقامدیله . وحالا اواسکی قلبه مسمی رطیب مدرسه جیره لری
یقلمادن طور یور . بونلرک رینه شان اسلامیتله لایق
ومحتشم مدرسه لرک بنا اولمه سی خصوصنده جزئی بر تشبث
اثری بیله کوریه مدی . بتون دنیانک طلبه سی بوکون هر بر

اسلام مطبوعاتندن معدود ایسده بونک معدودتی یالکز هیئت تحریریه سنک اکثری اسلامدن اولدینی ایچون اولوب مندرجاتی اعتباریله اسلام عالمک معکسی دکادی. بناء علیہ روسیه اسلاملرینک مطبوعاتی اولهرق یالکز « ترجمان » قالیپوردی. طبیعیدرکه ترجمان روسیه نک قسم اعظمه پاییلان، عادات و تربیه اعتباریله یکدیگریندن فرقلی اولان اهالی مسلمه نک احتیاجات ضروریله رینه کافی کلور درجه ده دکادی. ترجمانک اراز بیوردینی خدمات پک محدود بر محیط ایچر. وسنده قلوب و وولغا، قاما واق ایدل سواحلنک ایچ طرفاری، آتی میلیون نفوسلق قیرغزستان، اسکیدن منبع علم و عرفان اولان بیوک ترکستان، احوال عالمک نه صورتده کیدیشندن بی خبر اولدینی حالده عمان جهالت ایچر وسنده پویان اولوب کیدپورلردی.

« قاسی » غزته سنک منافع اسلامه خادم اوله ماه سنندن؛ « ترجمان » کده حجماً کره چوکلکندن طولانی روسیه اسلاماری روسار غزنده ایچه طانیلاماش و روس محافظنده اسلامار حقنده کی معلومات بعض مسیونیرلرک مقتریانندن، کالاندقاری مصالارندن عبارت ایدی. اونکچون روسار اسلاماری دائماً وحشی بر حالده طانیورلردی. هر نه قدر روسیه اسلاملرینک حقیقتنی آکلایان روسار بولنسه ده بونارده پک آز بولنوب بونکله برابر اکثریسی بونلاری اصلاحی غیر قابل، تمیه محکوم بر مات عدایدورلردی. اونکچون روسیه اسلاماری، استبداد طرفداری اولان مزایر عاتک هجومندن بر درجه یه قدر مصون بولنورلردی. بو مستبد غزته لر بونلاری تمیه محکوم بر مات اعتقاد ایتد. کندن هجومه، حکومته معیوب کوستر مه بیله لزوم کور. میورلردی. وحتی بونلر حقنده کی حوادثه بیله بو غزته ستونلرنده پک نار اولهرق تصادف اولنیوردی. مع مافیبه قوجه روسیه ممالکی ایچر وسنده دیگر بر جریان موجودی دی که بونارده روسیه حکومتک مال محکومه سنی آز بر زمان نظر فنده قاریشدرق روسلاشدرق خویاسنی طاشیان و بونی موه دن فعله چیقارمق ایچون صوک غیر تاریفی صرف ایدن مسیونیر و مأورین مجراسی ایدی. بونار بو خویالاری اوغزته مال و جانارینی اسیرکه مدکاری کی، ظلمی ده مال محکومه

رعایت اتمیه سیاستاً مجبورز. بناء علیہ هرشیدن اول یاه جغمز برایش وارسه ایپی وقتدن بری یکدیگریندن آیری حرکت ایدن بویکی عنصری اساسلی بر صورتده قلباً برلشدر مکدر. بوراسی تأمین ایدیه مدیکجه عالم اسلام سیاستاً کنجلاک فعال دماغلرندن استفاده ایدیه یه چکی کی خواجهلر مزک موقعندن ده استفاده ایدهنز.

بناء علیہ ملتک سعادت و سلامتی دوشنان خواجهلر، کنجلاک مکتبی، سوخته کی ایسی برودتاری او بوتوزق برلشمه لری اقتضا ایدر.

هیچ شهبه سزدرله بو برلشمه بارامنده هر ایکی طرفنده کسبه چک ایکی قربان واردر. بری خواجهلرک لزومندن فضا به تعصباری و دیگری ده کنجلاک آرتق یالکز دینک دکل باکله محیطک بیله تحمل ایدیه یه چک درجه ده اولان حسیات هوا ایدلریدر. اکر اساس مقصد اوغزته سیاستمز و هر شیمز ایچون مضر اولان شوایکی شی قربان ایدیلورسه خواجهلرله کنجلاک بیننده اتحاد تم حصوله کله چکی شهبه سزدر. بوندن استناده ایدن بالطبع کندیلرندن زیاده مات اوله جقدر. او وقت ال آله ویرمک، برنده اولان مزیتدن دیگر بری استفاده ایدرک ایران حدودندن فرح فرح کیچه بیلرلر. عالم اسلامک اعصابی نیچه وقتدن بری صارصان متعصب و شارلانا نقلر بو صورتله قالمش اوله جفندن مات اسلامیه حدسز استفاده ایده جکر . . . !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

ماضی و حالز

بو کون کندی موجودیت سیاسیة لرینی بر درجه یه قدر کوسترهبیان روسیه اسلاماری اون طقوزنجی عصرک صوک کونلرینه قدر مطبوعات نامندن یالکز ایکی غزته یه مالک اولوب بونلردن بری قریمه منتشر « ترجمان » غزته می اولدینی کی دیگری ده باکوده روس اساننده منتشر « قاسی » غزته می ایدی. قاسی غزته می مرته قدر

ظلم و تجاوزی آرہ سندن پک آز قسماری قور تولا بیلدی ، مع مافیہ ینہ بدرجہیہ قدر وسطی روسیہده قیل و قالی دوشونمیزی موجب اولدی . باخصوص مدرسه طلبہسی ، بر قسم علما و تجار آرہ سنده ملیت ، اسلامیت ، اسارت ، ظلم و تجاوزک نہ اولدیغی آچی آچی سویلنمہیہ باشلاندى . بو حال ینہ بر قاچ سنہ دوام ایئدی .

نهایت آفق سیاست مستبدہ ، بر طاقم سیاہ بلوطارلہ احاطہ اولنمہیہ اطرافندہ بیلدی ریم و شمشکار کورنمہیہ باشلادی ، عاقبت مظلوم عملہ و خدام صنفي حقوقارینی حمایہ مقصدیلہ دیوقرائیزم و سوسیالیزم بایراغی آلتندہ استبداد و ظلمہ قارشى اعلان حرب ایئتدیار . و بو محاربه لرندہ غالب اولهرق ، هر کسک معاومی اولدیغی وجه اوزره بروقت معینہ قدر استبدادی بیقیدیلر .

بووقت ، کرک « ترجمان » ک و کرک « مرآت » ک ویردیکی کوچوچک افکار مستقیمہ سایہ سنده اسلامارده بوفرستدن بالاستفاده کندیارینی بدرجہیہ قدر طوپلایہ . بیلدیلر . بوحرکاته اسلامارده اشتراک ایئدی . از بر مدت ظرفندہ ، احوال زمانہ بدرجہیہ وقوفی اولان ذوات طرفندن چیقاریلان یومی ، اسبوعی مطبوعاتک عددی (۴۹) ه جیقدی . و بو صورتلہ حیات مایه لرینی محافظه اوغورندہ انی غیرت ایئتدیلر . علما علمی ایله ، تجار و اغنیا ثروتی ایله گنج رده غیرت لریلہ قارداشاریلہ خدمت کوسترمیہ چالشدیلر . بو انقلاب وقتلرندہ بین الاسلام هر نه قدر نشئت افکار کوز . کسده غایت اهمیتسز اولهرق عمومیت اعتباریلہ اسلامار کندیارینک عالم مدنیتده یاشامیہ مستحق بر قوم اولدقارینی کوسترد بیلدیار . ایشته بونک نموسیدرکه اوکونه قدر انتخاب فلان کبی شیلاری قطعاً کورهدکاری ، عالمک سیاستنه قاریشمه قدری حالده اتحادلری سایہ سنده برنجی دوماده (۳۴) ایکنجی دوماده (۳۳) مبعوث انتخاب ایدہ بیلدیار . بو حال حکومتی صوک درجه اورکتدی . اکر بونلری علی حالہ بر اقمه جتی اولورسه او جنجی دوماده اسلامارک اکثریت قازانه . بیاه جکلرندن و بو طریقہ روسارک دوملری اسلامار آلتندہ قانہ جغندن پک زیادہ قورقدی . و بوسببہ مبنی اسلامار ساکن اولان ولایتلرک اکثرینی حق انتخابدن محروم ایدرک باشنه کله جک تهلکه نک اوکنی آلدی .

اوزرینہ اولیہ مثقال و یاخود اوقه ایله دکل باطمان ایله آقیز یورلردی . لکن بو حالدن روس ترقی پورلرینک قطعاً خبرلری یوقدی . آنار مسلمانلرک باشی اوزرندہ قاره بلوط کبی طوران ظلماری کورمازدی . چونکه بونلری کوستره جک مطبوعاتمز اولمادیغی کبی دیگر طرفدن حکومت ده یاپدیغی ظلماری دیگر بر بویاده کوسترمک خصوصندہ قصورلیق ایتمیوردی . بنه علیه حریت پروران ، تاتارلر آرہ سنده بعضاً و نادراً حس اولنان ناراضیغی کندی تعصبلرندن ناشیدر دیبه آکلایورلردی . مسیونیرلرده بوندن استفاده ایدرک اسلامیتک تعصبدن بشقه برشی اولمادیغی و اونکچونده مسلمان مملکتلرینک محو و منقرض اولدیغی اوکه سوررک تاتارلری تحت اسارت و ظلمده بولندرمه نک یولنی آچغه و اوزوالیلره دیگر وطندا شلریندن هیچ بر معاونت ایئتدیرمامیہ موفق اولیورلردی . بونوع وقائع مؤسفہیہ اون طقوزنجی عصرک صوک کونلرندہ اکثرینلہ تصایف اولنیور .

بروقت بویله ظلم و جبرلره تحمل ایدہ مدکلریندن تاطابول ولایتک شمالندن قفقاسیانک جنوبنه ، چین حدودندن ویلنا وارشاوا ولایتلرینہ قدر اولان واسع میدانی اشغال ایدن ترک - تاتار ماتی قاچ دفعه لر اجداد - لرندن قالمه یلرینی روسلره ترک ایدرک پریشان بر حالده ترکیه وسائر ممالک اسلامیهیہ هجرتہ مجبور اولدیلر . بجه عصرلردن بری قورمش اولدقاری یوالری دوشمنه بر اقدیلر . ایشته تاتارلر بیننده مطبوعاتک لزومی بو وقت شدتله حس اولنیوردی . اکر بووقت مطبوعاتلری اوله ایدی هیچ شهبه سزدرکه بو قدر املاکی بدوا روسلره ترک ایتمهک و خاتمی تفهیم اولنمہلہ برابر قران ، قفقاسیا سیریا اسلاماری کنه بو مطبوعات واسطه سیله یکدیگرینک احوالندن خبردار اولهرق اوزرلرینہ یاغدرلر ان ظلملره جسم واحدلریله سپر اولورلردی . و بو طریقہ مشکلاتده دفع اولنمش اولوردی . اسلامارده مال و املاکندن آیرلمازدی . بکره ننجی عصر ابتدا سنده پترسبورغده کتاب شکندہ « مرآت » نامیلہ عبدالرشید ابراهیم افندی حضرتلری طرفندن بر مجموعه نشره باشلاندى ایسه ده سانسورک

بخارا دن آلدیغمز برورقه

محلہ مزك بر قسمی صحیفہ باغلا دقدنصرکہ بخارا دن شویله برورقه آلدق . اہمیتہ بناہ بونسخنن قالدیر مامہینی مناسب کوردک :

«۳۳ ماہر جب تاریخندہ کاغاندہ مقیم بر روس سر قومیسری رستہ آطلس فروشیدہ کی بر تاجرک دکانہ کلہرک سوزلر استانبولدن مکتوب آلیور مشسکز و غز تہار جلب ایدیلور . مشسکز . دیہہ بر طاقم تہدیداتدن صکرہ نامنہ کان مکتوبلری و غز تہلری ، طلب ایلمش .»

زواللی تاجر ، بویله بر معاملہ یہ مسروض قانتجہ ، نہیہ اوغز ادیغنی بیلمیہرک وشاشلیہرق : استانبولدن مکتوب آلمادیغنی ، نامنہ غز تہ کلسدہ کندیمی اوقوبہ یلمادیکندن دیگر برینہ و بر دیکنی کوچ حالہ سویلیہ بیلمش . مامورده دہا بر طاقم تہدید آمیز سوزلر سویلیہرک صاوشمش کیتمش .»

تعارف مسلمان

بخارا حکومتی رسماً مستقل طانیلدیجی و حضرت امیردہ تحت نشین اولدیجی حالہ ، جباندندن ، اصول و نظام بیلمہ دیکندن بالاستفادہ بش اون پارہ قوپارمق مقصدیلہ قاپودن قاپویہ طولاشان روس مامورلرینک بش پارہ لک اہمیتی یوقدر . ناموس و حیثیت ملتہ طوقاندیجی ایچون بویله معاملہ سی ایچون اہالی طرفندن کورہ چکی معاملہ قاپو دیندن سورمک اولدیجی کبی بخارا حکومتی طرفندن دہ بونار حتمندہ اجرا اولنہ جق حکم مجرم صفتیلہ قونصولسہ تسلیم ایتمکدر . چونکہ حکومتک حتموقنہ ، ناموس حیثیتنہ تجاوز ایدیلور .

فقط ایواہار بیکارجہ تأسفہر اولسونکہ : نہ اہالی بونلری قاپو دیندن قووابیلہ جک قدر جسارت ابراز ایدہ یارلر ، ونہ نہ حکومت کندی حقوق ونامو- سنی بیلہ جک درجہ نہ حیثیتشلسدر . ذاتاً بوتجواوزلر حکومت کندی حیثیتنی بیلمادیکنندن ہب اوندن چیقیور .

زواللی بخارا اہالیسی قارشوسندہ بر روسی کورنجہ نوبتلر کیچریور . حال نزعده چیقارہ جق تیرلری صقیور . شمدیلاک محلہ مزك حجیمی مساعد اولمادیغندن بخارا اہالی

آرتق اوچنجی دو مانک بو صورتہ اجتماعی ، ظلم واستبدادک اسکینندن دہا مدہش بو صورتہ عودت ایتدکنی اعلان ایدیلوردی . دون حر اولان بر مات بوکون ظلم واستبدادک مدہش طرناخی التنہ کررک انتقامنہ کرفتار اولدی .

دون ایستہ دیکنی یازہ بیان بر قلم و ایستہ دیکنی سویلیہ . بیان بر اتان بوکون باغلامش ایدی . ایستہ بو بچہ دن اسلام مطبوعاتی دہ بالطبع قورتیہ مدی . دہشتلی سانسورک نظارتی تحتہ بر اقلدی . بوندنطولانی قرق طقوز غز تہ دن یالکنز ۶-۷ دانہ سی قالہ ییلدی . بعض یرلردہ بوسانسورک تضییق اودرجیہ واردیکی حتی ، کچن سنہ ۳۱ مارت وقعہ سی مفضلاً یازہ مدیلر .

ایستہ شواسبابہ مبنی اکثر اسلام مطبوعات صحائفی اکثر یوقوعات یومیہ ایلہ طولدیرلہرق شایان مطالعہ واستفادہ شیارہ اندر اولمق اوزرہ تصادف اولنیور .

*

*

روس حریتپرورانی طرفندن ۱۹۰۵ سنہ سندن صکرہ دہ اسلامار ایچون مفید بر شی کوریلہ مدی . چونکہ انقلاب مذکورہ قدر اسلاماری طانیہ مدقاری کبی انقلابدنصرکہ دہ طانیہ مدیلر ، وتانمہ یہ تنزل بیلہ ایتہ مدیلر . بونارک اسلامار حتمندہ کی معلوماناری اکثر وقت حکومت دائرہ لرندن ترشح ایدن حوادثردن عبارت قالیلوردی . حکومت بونلری بویله ظلم ائتندہ ایزلیہ مستحق بر استعداددہ دیہہ کوستردکارندن بونار سلامرہ یاپیلان ظلمارہ ہیچ سس صدا چیقارہ یورلر . ہرنہ یاپیلورسہ یالکر اسلامارک آہ و فغانی مؤدی اولیور . حریتپروران بوفغانلرہ عدم اشتراکرینہ بالطبع اسلامارک حالنہ عدم وقوفلرینی عذر اولہرق کوسترہ مازلر . چونکہ بر طویراقدہ یاشایانارک یکدیگریکنک احوالندن بی خبر اولہرق یاشاملری عنو اولنماز خطالردندر . عجبا ! روس حریتپرورانی بونی نہ وقت ادراک ایدہ جک !

احمد منیر رشید

اونکچون خاندان آل عثمانیہ منسوب شہزادگان عظامک ، عالم اسلامک حسیاتی اوقشومق وداائمًا کندیلرینه قارشو برحس حرمت بسلتدرمیہ چالمق ، استقبالدہکی قارتفو کونلرمن ایچون صوک درجه مهم اوله جفی پدیدادر .

ایشته شہزاده عبدالرحیم افندی حضرتلری شو زیارتیله اوتوز آتی میلیون روسیه اسلاملرینک حسیاتی اوقشایه جفی وکندیسنه برحمت ممتازه باغلانہ جفی شہہ سزدر .

اهل اسلامک وضعیت اقتصادیسی

قریمده منتشر « ترجمان » ریفقہز قوللز ده فرانس مکتب عالیسی پروفیسورلردن موسیولہ شانلیہ جنابلرینک « اهل اسلامک وضعیت اقتصادیسی » نام رساله سندن شوسوزلری نقل ایدیور : « قصادا » عالی قاپلامش آنکلو — صاقسون عرفقہ نسبتاً اهل اسلام ایکی مقداردر . بونلر آسیا آفریقا و اوسترا لیا قطعہ لرندہ آثار حیات کوستره بیلورلر . لاتین ، جرمان اقوامی آره سندنہ سیاسی اتفاق اوله مدینہی حالدہ مسلمانلرک دخی اتحادینی مأمول ایدہ مام . لکن کثرت و فعالیت آنکلو — صاقسونلره ریاست اقتصادی ویردینی کبی بونلرک ایکی مثلی اولان مسلمانلر منتظماً ترقی اقتصادی به باشلاسلر لک بو بوک بر موقی قازانہ جقلری ده شہہ سزدر . »

موسیولہ شانلیہ ، رساله سنک آخرینه شوسوزلری علاوه ایدیور : « ۱۹۱۱ سنہسی واقع اوله جفی مسلمان قونفره سنک باش نقطہسی « اصول حرکت » دن طرز فعالیتدن عبارت بولنه بقدرظن ایدرم .

بش سنہ مقدم بر یوز قدر اولان مسلمان غرنہ لری بوکون بش یوز عددہ چیققدی . قونفره دن صکره مثلا ۱۹۲۰ سنہسی اوج بیک مقدار اوله بیله جک جراند اسلامیه میلیونلرجه قارتلره ساده ، طوضری یوللر کوستردکلری حالدہ عالم اسلامک چله بازارندہ توتہ جقلری موقع قیاس ایدلسون .

بوکون روزیادہ عربلرک آمریقاده سوریه لیلرک ، اوسترا لیا دہ ہندلرک کوستردکلری فعالیت اقتصادی بونک بر نشانہ سیدر . »

بی روح استیپ جانلانور!

کینہ صاریلرک ، جنتلرک دورجسکاورانہ لری کچدکدن صکره میدید برسکوت ایچروسندہ خورل خورل او یویان قیرغیزستانی برقاچ آیدر ، هرکسک نظر دقتی جلب ایدہ بیله جک درجده نار اختلال ایچروسندہ کورپورز .

روسلرک اولمش عدا ایدکلری بناء علیہ میراثہ قونق ایچون شتاب ایدکلری قیرغیزستانک ، بوکون هرمانکی برجزئی ظالم طرناقزلره پارچہ لشم استہ نورسہ اوراسنک دہا اولدکئی روسلره آچی تجربہ لرله آکلایورلر . بیکرینہ بنمش ، سلاحنی اوموزینہ طاقش ، حقوق مشروعه سی محافظہ ایچون فدائی جانہ مہیما بولمش اولاد قیرغیزک درحال قارشولرینہ چیقا کلدیکنی کورپورز . بو حاللر بزه آچیق برصورتدہ کوستریورک قیرغیز قارداشلریمز اوله روسلرک ظن ایدیکئی قدر حقوق ندر بیلمز درجده

مخترمه سنہ شوراسنی توصیہ و اخطار ایدرزکہ بخارا حال استقلالیتی محافظہ ایدیکئی مدتجه روس مأمورلرینک بو صورتلہ کلرک تهدید ایدہ بولنرینہ قطعاً حق و صلاحیتلری یوندر .

بناء علیہ ویله لر دن قطعاً قورقاملرینی اگر بوتعجزلر بردہا تکرر ایدرسہ قاپوشروسو ایتمالرینی مات اسلامیه نک حیثیت ناموسی نامنہ استرحام ورجا ایدرز . عکس حالدہ ، شمیدین آکلامش اولسونلرکہ ، کیت کیدہ بونلرک کستہ خانہ معاملہ لری یالکزدکاندہ قالمیہ جفی اوه قدر کیدہ جکلردر . ایشته اونکچون بونلرک حدینی اوه کیتہ من دکاندہ ایکن طانتہ بیلیمیه لیدر . آرتق بو قدرده جسارت ابراز ایدہ جکلرینی کندیلریندن بکلرز .

شئون اسلام

شہزاده عبدالرحیم افندی

پکن جمہ کون ، وفادہ کائن « روسیہ لی اسلام طلبہ جمعی » قلوبندہ محررلرمزدن سیاح شہر عبدالرشید ابراہیم افندی حضرتلری طرفندن تربیہ و اخلاق اسلامیه دائر برقونفرانس ویرلیوردی . قونفرانسدن برسات مقدم شہزاده عبدالرحیم افندی حضرتلری یاوریلہ قلوبہ تشریف . وقونفرانسک نہایتنہ قدر طلبہ لرله برابر اسماع بیوردیلر .

شہزاده عبدالرحیم افندی حضرتلرینک دیار غریبہ بولسان روسیہ لی اسلام طلبہ لرینک استفسار خاطرینہ کلک کبی بریوکلک کو سترہ سی کرک طلبہ لرک وکرک بزم قلبمزدہ ابدیاً اونونلماز بر خاطرہ براقشدر . بونک بتون روسیہ اسلامینہ حسن تاثیر ایدہ جکی شہہ سردر . چونکہ بو طلبہ لر اونلری دارالخلافہ تجسم ایدیرن بر ہیئتدر .

طبیعیدر کہ شہزادگان حضرتک عثمانیلرک قلبندہ بر موقع احترام و محبت طوموسی استقبال نقطہ نظرندن نہ قدر بو بوک برامییتی حائر ايسہ عالم اسلام طرفندن دہ بونلرک سہ و بیلہ سی و بونلره قارشو بر فرط محبت باغلانمہ سی اوقدر اہمیتی حائردر . چونکہ بونلر یارین سلطنت عثمانیہ چیقا جقلری کبی عین زماندہ خلافت اسلامیہ عہدہ لرینہ تسلیم اولنہ جقدر . و بو صورتلہ بتون عالم اسلامک یکانہ امامی و یکانہ مقتداہی اوله جقدر . البتہ تابعہ متبوع بینندہ کی محبتک قیمتی اکلامق ایچون اوزون بولبی اثباتہ حاجت یوقدر .

ایٹلی سائبہ سندنہ مجوسیلک ادخال ایٹکده اولدقلری آکلا -
شلدیغنی آکلانوردی .

صوک پوستهده آلدیغز « روسکی اوصالووه » غزته سی بو
قونغرده روس ژاپون محاربہ سندنہ تلف اولمش عسکرلرہ بر
خاطرہ اولقی اوزرہ پورت آرتورده یوز بیسک روبله صرف
ایدرک برکنیسه بناء ایدلسنه قرار وبردکاری یازیور :

مسوونیرلرک بوتشبی هیچ شہسزدرکہ پورت آرتور وقعه لرینی
روسلرک خاطرہ سندنہ هیچ بروقت سیلمنیمہ جک برصوردہ
قالدرمق ، کنیسہ نیک خاچی بورلرده ژاپونلر طرفندن اولد -
زیرلن یوز بیکلرجه روس جسادی اولدیغنی صوکندن کلنلرہ
بیلدیرمک ایچون لمعان ایتمی ایچون یاپیلان برتدیردرہ صوکی
کونده ژاپونلردن آلنه جق انتقامک اونونولوب کیتامسی ایچون
قویلان بر بیلکیدر .

سیواستوپول سواخانده یوز بیکلرجه شہدامزک وجود
مقدسلی آباق آلتندہ چیکلنرک یاتیسور . بونلرک
اوزرینہ برظانقہ قورماغی براقلم لاقول کوتوروب برضار ظاشی
رکز ایٹک بیلہ خاطرہ مردن کیچیمور .

بزلر ہرشی اونونمق واونوندرمق استیورز . فقط روسلر ا
دیپلوماتی براقلم ، سیاستدن برشی آکلماز عدایتدیکنز
پاپاسلری بیلہ درین دوشنجلری ایلہ بزلی حیرتہ براقہ جق
قدر ایلریدہ درلر .

صلح عمومی قونغرہ سندنہ مصر مسئلہ سی

صلح عمومی قونغرہ سنک صوک کونده مصر ملیتپوران رئیس
محمد فرید بک منبرہ چیقوب انککترہ تک مصرده اجرا ایسدیکی
ظالمانہ معاملہ سندنہ شدتلی صورتہ ہجوم ایتمش . قونغرہ دن ،
آروپا افکار عمومیہ سندنہ مراجعہ لہ انککترہ تک مصرده کی سیاستدن
شکایت ایتمسنی طلب ایتمش . قونغرہ رئیس ! « مصر وایرلانده
مسئلہ سی قونغرہ دہ مذاکرہ اولنہ جق برمسئلہ دکلدہ » دیہ
قونغرہ تک خارجہ آتمق استہ سندنہ روسیہ لی دوق دالغاروقف
(سابق دوما اعضای وفادیت فرقه سی رئیس) مادامک فنلانڈیہ
مسئلہ سنی یافتکز مصر مسئلہ سنی دہ باقما کر لازمدر . روسیہ
حقتہ برورلو انککترہ حقتہ دیگر برمعاملہ دہ بولمق بک بویوک
برحقسزلدرہ بناء علیہ مصر مسئلہ سنی باقیہ جق اولوسہ کز بن
بومعاملہ کزی پروتستو ایدرم . « دیمش . دوق دالغاروقف
جنابلرینک یوسوزلری تأثیر ایدرک قونغرہ مصر لیلرہ قاشو محبتی
اظهار ایتمش . مصر مسئلہ سنی کلہ جق قونغرہ تک موادمذا کرہ سی
صرہ سندنہ ادخالہ قرار ویرمش .

ہندستانہ علم نمونیت دوام ایدیور

قالکوتہ دہ ہند معتبرانی بیندہ تحری حالا دوام ایدیور .
اثنای تحریدہ اسلحہ ، بومبا وسائل ممنوعہ کی شیلر بولتقدہ درہ
موقوفینک عددی کوندن کونہ تزیاد ایدیور . بتون شہرلر دہ اہالی
آرہ سندنہ انککیزلر علیہ یازیلان تشویقنامہ ل کال کر میلہ
طاغلقہ درہ .

وحشی دکلدلر . کورپورز ، قیرغیز قارداشلریمز ، انسانک تملک
ایدن بر شیبی اولدیغنی و بونی دیگر برینک تمرصدن محافظہ ایٹک
حسب الانسانیٹ وظیفہ سی اولدیغنی ، ہلہ بوملکی ، انسانک حیاتی
بسلمہ یہ یکانہ مدار اولان برکی مهم برشی ایسہ بونک اوغزینہ
فداء جان ایٹک حیاتیٹک اقتضاسندن اولدیغنی بک کوزل برصوردہ
آکلاملردر .

ودہا شوراسی جالب دفترکہ بو آکلایشلر بالکز بربرہ
دکلدہ . دون سیمپولانتسوق اطرافندہ شورہ مسئلہ سندن طولانی
روسلرہ قیرغیزلر بیندہ برمصادمہ واقع اولدیغنی ایتمش ایسہ تک
بوکون ترویسکی اطرافندہ کی قیرغیزلرک ، حقوق مشروعلرینک
طلبی ایچون قیام ایٹدکاریہ دائرہ برمکتوب آلیورز . یاریندہ
سمرقند اطرافندہ غضب مسئلہ سندن طولانی بوقدر جانلرک ،
ماللرک تلف اولدیغنی بر اشکک تأثرلہ قارئلریمزک انظارینہ وضع
ایدہ جکز .

دقت بیورلسون ، ترویسکی ایلہ سمرقند ، سمرقند ایلہ
سیمپولانتسوق آرہ سی اگر استنبیلہ کیدیلہ جک اولورسہ بالکز
کیتہ سی براقچ آی سورر .

بو حال یزہ بک آجیق برصوردہ آکلایورکہ شمدی استیب
ماوراء نہراویانق برخالده بولنیورلر . کنیدلرینک بونچہ سنلردن
بری او بودقلری خواب غفلت سائبہ سندنہ نعلری غائب ایٹک اوزرہ
بولندقلرینی آکلماقہ درلر . اونکچون یارین اولمکدن بوکون
اولہ کی ترجیح ایدرک باحقوق ! یاجان ! دیہرک میدانہ آلیورلر .

کچی نسخہ مزیدہ ترویسکی ، تورغای ، سیمپولانتسوق ،
اورال اطرافندن آلدیغز مکتوبلردن بحث ایتمش ایدک . بوکون
سمرقند شہرندن ۳۱ تموز تاریخندہ چیکان برتیلغرافنامہ تک
مضموننی درج ایدہ جکز . مضمون بروجہ آتیدر :

« سمرقند اطرافندہ احمدقل سحر اسندنہ قیرغیزلردن دورت
بیسک قدر آدم بر یرہ طوپلانوب مہاجرلرک اوزرلرینہ
یورومشلر . ایچی مصادمہ دن صکرہ ہر ایکی طرف خیل
تلفات ویررک سمرقند دن حکومت کلنچہ ایشلرینی بتوروب
طاغاملردر . »

بوکی اختلاللرک روس حریتپوران مطبوعاتی قولاغنہ
ایشیدیلہ جک وقت چوقدن حلول ایتسہ دہ ننددر هیچ برتورلی
ایشیدلہ میور . بو خصوصہ کی فکرلرینی دہا آکلایہ مدق .
غالباً ! استیب ماورا نہر حدودینہ انسان لاشہ سندن دیوار
باپیلہ جق قدر آدمک اولسنی بکلورلر ! !

سیواستوپول ساحلندہ کی شہدامز

« وقت » رفیقمزک صوک کلن نومروسندنہ ایرقوتسکی شہرندہ
« مجوسیلک قارشو » بویوک برمسینور قونغرہ سنک انعقاد
ایتدیکی ، قونغرہ دہ قیرغیزلرہ عائد مسائلدن دخی قارالہ جغندن
اوربورغ ، طورغای اطرافندہ کی وکیللری دہ قونغرہ دہ حاضر
بولندیغنی یازدقدنصرکہ بونلرک ۹۰۶ سنہ سندن بری صرف
ایشدکاری امک ، ناقص صفرہ یعنی مجوسلری نصر ایتدیرہ جک
زدہ مجوسیلر ، خرسبتیانلری ، اسکی دینلرینی بر آز اصلاح

جوامع شریفہ خطبہ

صدر جلیل اسلامہ اولدینی وجہ خطبہ لک احتیاجات حال وزمانہ موافق اولہرق تنظیم وترتبی شیخ الاسلام موسی کاظم افندی حضرت نرنجہ تفکر وتنسیب یویوبیلہرق همان فتواخانہ عالی ارکانندن ومجلس مصالح طلبہ ، تدقیق مؤلفات ہیئتندن منتجب اعضادن مرکب بر مجلس تشکیل ایدلش وبومجاسک ، خطبہ لک دینی اخلاقی ، اجتماعی بر صورتہ ترتیب وتنظیمہ بالعموم خطبایہ نشر وتبلیغی وظائف اساسیہ سندن بولمشدر .

جمہ وبایرام نماز لرنسک خنامندن صوکرہ هر جامعہ کرمی مشایخی طرفندن خطبہ لک مائی جماعت مسلمینہ شرح وتفصیل ایدیلہ جکدر . شوعادات قدیمہ اسلامیہ نک احیاسی جدآ جالب شکر اندر .

ستار خان و باقر خان

ایرانده مشروطیت اداره نک نأسسنه خدمات عظیمه ابراز ایتش اولان ستار خان و باقر خان تقاعد معاشی اعطاسی ایچون مجلس مبعوثانہ برتقرر و برلشدر . بالآخره افراط درجده ملیتیر- ستلک کوسترین یوایکی قهرمان الیوم ترک سلاح ایتش اولغله هر حالده حقلرنده ویرلن تقریرک مجلس مبعوثانجہ قبول اولنه جفی مأمولدر .

دیگر طرفدن چکن کون خارجیه ناظری مجلس مذکورده روس عسکرینک ایران طوبراغنی ترک ایتسی مسئله سنه دائر وقوع بولان امتیضاحه جواباً برنطق ایراد ایدرک روسیه حکومتک ایران حکومتنه بعض یکی شرطلر تکلیف ایدہ جکفی والیوم حکومت مذکورہ ایران حقدنه تمایلات دوستانه بسلدیکندن تکلیفاتنک پکده آغیر اولیلہ جفی ملحوظدر .

« تان »

روسیهده اسلام کتبخانہ لرنسک قیامہ سی

چیلاینسق ویکایتربورغ شهر لردن یازدقلرنه نظرآ مذکور شهر لردہ محضا افراد ناسک فکرنی تنویر مقصدیلہ آچلمش اسلام کتبخانہ لری حکومت محلیه طرفندن قیامشدر . اسبابی دهها معلوم دگلش .

روسیهده اسلام جماعت دکانی

شرکتندن اوت ، اومینی مینی سفیدلردن کیسه کیسه آلتوتلر باهرق تجارت ایتکدن حاصل اوله جق کار یکوننک بول اوله جفی یالکنز روسلر وبالکنز انکلیزلرله نسلر دکل بزم روسیہ لی اسلاملرده آ کللامشدر . حتی بالکنز شهر لیلری دکل کوبیللری بیلہ بونک نه قدر کارلی برشی اولدیلنه قناعت حاصل ایتشلر . ایشته بونی بزه اوفاده منتشر « ویسنک اوفی » غزته سندنک بر مکتوب کوستریور .

« ویسنک اوفی » غزته سندنه اوفا ولاتی پیشقوزار قریه سندن چانشیف امضاسیلہ بر مکتوب یازیلہرق بومکتوبده مذکور قریه اها ایسنک آرنده کی بش اون پاره لرنی برره برکتوب بر شرکت تشکیل ایدرک جماعت دکانی نامیلہ غایت اهون وآز کارلہ چوق صائمق شرطیلہ بردکان آچدقلرنی ودکانک ایشی خیل

ترقیده اولدیلغنی ؛ ایسکیدنبری ملتق صویان متغلب دکانجیلر هر نه قدر بو اسخیره مانع اولمق استه سئلرده برشی یاپه مدقلرنی خبر و بریور . مکتوبی اوقود قد نصکره دین قارداشلریمزک بوتششدن صوکر درجه ممنون ومتشکر اولدق ، بوراده باعث سروروتشکر اولان شی بالطبع بو کونکی ایدیلہ جک اوچ بش غر و شلق کار دکلدر . بلکه اسلام قارداشلریمزک عصر حاضرده تجارت ناصل یاپیلہ جفی آ کللامه لریدر ، امید ایدرک بو شرکت اصولی هر یرده نعم ایدر .

فقط شوراسنی کمال نأثره سویلیوروز که اسلاملر بیننده بو اصولک نعم ایتسی حکومتک خوشنه کیمیورمش : مذکور ولایتده بوزدک نام قریه اهلانی اسلامیہ سی طبقی پیشقوزار قریه سندن اولدیلغنی کبی بردکان یاپتی ایچون رخصت استه مشلرسده حکومت مساعده ایتامشدر . سبب ؟ . . . .

نیازاد انتشار اسلام

نیازا [*] والیسی آلفرد شارب لوندریه اعودتی متعاقب برغزیه مخبرینه شو بولده بیانا نیده بولمش : بوندن یگرمی سنه مقدم نیازا مملکتنده دین اسلام بترن بتونه بجهول ایدی . شو صوکر ۸ — ۱۰ سنه طرفنده ایسه بورالده اسلامیت ، عقله حیرت و بزه جک درجدهده انتشار ایتشدر .

« یاو » قبیله سی عمومیتله دین اسلامی قبول ایدرک دین و شریعت ارکانتی اوکره نه باشلادیلر .

بونلره اسلامیتک زهدن کلدیککنه کلنجه : سوادندن زیاده شرقی آفریقندن بجزان واسطه سیله داخل اولمشدر . بوکون بورالده اسلامیت هیچ امک صرف اولتمه دن کندی کندیندن انتشار ایتکدهدر .

یاورلاند قطعه سنک هر طرفنده ، یناکا کولندن شرق ساحلته فدر اولان کوبلرده برجامع بر مدرسه بنا اولتیور .

روسیهده عثمانلی قونسولسوخانه لری

باب عالیجه یکی ترتیب اولنان جدولہ نظرا روسیه نک شو شهر لرنده عثمانلی قونسولسوخانه سی بولنه جقدر : اوده سا ، موسقووه و تقلیس شهر لرنده برباش شهیندرلک بولنه جق ، طولا ، طامیوف ، پینز ، نیژنی ، سمیر ، قزان ، اوف ، طوبل ، پیرم ویانکه شهر لری موسقووا باش شهیندرلک تابع اوله جقدر .

شهیندرلکلرده شو قصبه لرده بولنه جقدر . باطوم ، قارص ، ناوارسیسکی ، راستوف ، طاغازوغ ، سیواستپول ، کفہ ، پترسبورغ و وارشوهدر . استرخان ، ساراتف ، اورالسکی اوروبورغ وسامار شهر لری راستوف قونسولسوخانه ، فنلانڈیا وباطنی بویلری پترسبورغ قونسولسوخانه سنه مربوط اوله جق ، ولادیوستوق قلعه سندنه ایسه برویس قونسول بولنه جقدر . اورنه آسیاده کی عثمانلی شعبه سنک حقوقی حمایه پترسبورغ سفارت سنیه سنک اوز قولنده قله جقدر .

تورکیه نک بوقرانی روسیه حکومتی ، بتون والیسره بیلدرمشدر .

[*] وسطی آفریقاده بر انکلین مستملک سیدر .

مدیر مسئول : عثمانه هردی

نجم استقبال مطبعه سی

آبونه بدلى

ممالك عثمانیه ایچون
سنه لکى ۵۰ غروش
آتی آبلغى ۲۵ غروش :

روسیه ایچون سنه لکى
۶ آتی آبلغى ۳ روبله
سائر ممالك اجنیه
سنه لکى ۱۲ آتی آبلغى
۶ فرانقدر .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و اموال عالم اسلامده باصت هفته لور مجلد در

تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبى

مدیر مسئولی
عثمان جودی

محل اداره :
استانبول : بايزيد
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اوله جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

عدد : ۱۲ ۲۷ شعبان ۳۲۸ پنجشنبه ۱۹ اغستوس ۳۲۶ جلد ۱

بزم مالیه من

بو صوگ استقراضده کوستردي ، الك مشكل بر زمانده الك
ال و يرشلى مقاوله ايله عقد استقراض ایلدی ، بونی ده
کیمسه انکار ایدمز .

هیچ شهبه یوقدرکه بر آدم بورج آلدینی زمان بلکده
آلتی اوزره قرار و یردیکی زمان او بورجی نصل تأدیبه
ایده جکمه، دوشونه جکدر و دوشونه ایدر . البته بزم مالیه
ناظر مزده اورالینی عرض و عمیق ملاحظه بعدنده مملکتک
حال حاضرده اولان احتیاجاتی سدا تمک مقصدیله استقراض
ایتمشدر . بونکه برابر مالیه نک اهمیتلی جهتی استقراضی
دکدر ، بلکه اصل الک مهم نقطه لری مملکتک وارداتی
آرتدر مق ايله برابر استقبالی تأمین ایتمکدر ، او واردات
لاینقطع کاسون ، و هر سنده فضله کاسون زیاد ایتسوز ،
یوقسه بر کره آلوبده وارداتک کوکنی کسمک مملکتک
وارداتی استهلاک ایتمک دیمکدر .

مثلا بزم ترکیه ده من القدی مملکتک وارداتی ظن
اولنان اغنام و اعشار مسئله سی وارد کره ، بونلر هر ایکسی
اساسا شرعه استناد اولمش و برکولردن ایسه ده ، شریعت
چغرندن چیقمش و یرکو یولنی توتماهش ، بلکه مملکت
وارداتک کوکنی کسمکدن بشقه بر مطلبه خدمت ایدمز .
اغنامدن بش غروش و یرکو آلورلردی ، قیون قیمتی
قریه لرده اون غروش نهایت یرکرمی غروش اولور ، او

مملکتک حیاتی نقطه نظرندن الک مهم مسئله مالیه
منهله سیدر . مملکتک مالیه سی دیمک عینا او مملکتک
روحی دیمکدر . مملکتک اصلاحی ایچون برنجی درجه ده
مالیه نک اصلاحی لازمدر . مالیه اصلاح اولمده ، مملکتک
حیاتی تأمین اولندی دینه منز .
بونی اثبات ایتمک ایچون ادله فلان سرد اولمده سینده
هیچ لزوم یوقدر ، زیرا بدیهه ایتدندر .

اسکی دن زده مالیه دینه جک برشی یوق درجه سنده
ایدی ، اوزمان مملکتک وارداتی ندر کیمسه بیلمز ،
مصارفی ندر کیمسه بیلمز ، بورجی ندر اونی ده بیلمز لردی .
ویسلمک ایچون ده میدانده برشی یوقدی ، ویسلمک ایچون لزومی
دخی یوقدی ، زیرا مملکت یأس ایچنده یوارلنیوردی ،
من کل الوجوه حیاتدن قطع امید ایتمشدی .

شیمدی ایسه الحمد لله هر کسه حیات امیددی کلدی ،
هر کس حیاته محبت ایتمکه باشلادی ، اورتالغه برده
« بودجه » مسئله سی وضع اولندی و فعال واردات و مصارف
معلوم اولدی ، هر شی میدانده . مالیه ناظر منز دینانک الک
کنج مالیه ناظر لردن اولدیغی کبی ، الک ماهر لردن اولدیغینده

وقت کلسونده بش غروش اغنام ویرکوسی ویرسون .
 بوویرکو یوزده قاج توتار ، بویه برویرکو ایله غم یتشد .
 یرمک ممکن اوله بیلورچی؟ بونلر نظر اعتباره آلتماز ایدی .
 سس چیقار یورلر دیهرک کویلی آغارک قانتی صاعقم
 استهلاک دکلدنه ایدی ؟
 مملکتک وورداتی تأمین ایچون اغنامدن زکات
 شرعیدن بشقه هیچ برشی آلمدقن ماعدا مملکت وارداتی
 تأمین ایتدیرمک ایچون . اغنامک تراید ونماسینه خدمت
 ایدر چاره لر دوشوملی . غم چوغالدیچه : یوکی پاره ایدر ،
 سودی پاره ایدر ، یاغی پاره ایدر ، اخراجاتی اولور ،
 بونک تأمین چاره سی ندر . بورالینی ملاحظه ایتملی ،
 ینه غنمدن نقدر استفاده ایتمک مراد ایدیلیرسه غنمک
 قصه ایسه ، بهر غنمه اون غروش یا بیلدینی کبی ، اتک
 اوقه سی نهایت آلتی غروش اولزده آلتی بچق اولور .
 بوندن مالیه متضرر اولدینی کبی علی آغایه ولی آغایه ده
 غدر اولز ، اصل وارداتک زایدینی تأمین ایتملی . اعشارک
 دخی صورت تحصیل اصلاح اولمدیچه مملکت ده زراعت
 رواج بوله من ، مملکت داخلنده زراعتی تأمین ایچون اراضی
 ویرکوسی و اراضی تقسیماتی قانونه ربط ایتملی ، بر آدمک
 اراضیسی وار ایسه ، آنک بهر نفوسه قاج دونوم اولدینی
 تحدید اولتملی . صوکره اودونوم حسابندن اراضی ویر -
 کوسی طاب ایتملی ، اکدیکی سنه لری مجازات اولتملی ،
 مسئول توتولملی . هرکس مساوات اوزره آله بیاسون .
 یوقسه علی آغا چالشدینی ایچون اکین اکدیکی ایچون
 اعشار دیه جان آل ، ولی آغاده بوتون کون قهوه لرده
 وقتنی بوش کچیرسون . بونلره حکومت باقرسه کیم باقار .
 اصل مالیه نظارتلری بوجه تاره آرتق دقت ایتملی . بونلری
 نظر اعتباره آلملی .

وسمترینه کوره مربع آرشون حسابیه ویرکو تعیین
 اولنورسه ، وارسون پاره سی چوق اولان قرق پاره یه
 قهوه ایچسون ، قهوه جیده استفاده ایدر . مالیه مزده
 استناده کلی اولور ، بلدیله مزده احیا اولنور . هله میخدا
 نلر نه ایچون بوشی بوشنه تجارت ایتسونلر ، مملکت مزک
 اخلاقی بوزسونلر ، پاره ده قازانسونلر ، زینه ویرکوی
 علی ولی اغلره حصر ایدم . بونلر ملاحظه اولنورسه نه اولور .
 هله بوکون تداولده اولان پاره ونقود مزک حالتی بر آرز
 فکر ایده جک اولورسه ق ، نعوذ بالله نهایتی بولمش ورم
 کبی در .
 بزم پاره لر مزه هرکس کندی کیفنه کوره بر قیمت
 تقدیر ایدیور ، عثمانلی لیراسی . عثمانلی مجیدیه سی ایچون
 هرکویده ، هر بازارده بر قیمت تقدیر ایتشلر ، چهارشنبه
 بازارنده لیرا یوز سکز ، پنجشنبه بازارنده یوز آلتی ، مکه ده
 یوز سکسان غروش مدینه ده یوز آلتمش غروش والی غیر
 ذلک !... عجبا بویکم منفعتی تأمین ایچوند ، نه کبی خدمت
 ایدر؟ دنیا ده مدینت ده بونک مثلی وارمی ؟ اوافق پاره نک
 مضرات الیمه سی حالا ملاحظه اولنورمور ، دها فناسی اوکه
 دولت کندی پاره سنی کندی قبول ایتدیور . مجیدیه ذاتا بیکرمی
 غروش دولت مأمورلری پوسته خانه لرده پوسته بولی ایچون
 مجیدیه اون طوقز غروشه آیلورلر ، زده حکومت قیوسی
 اورده مجیدیه اون طوقز غروش ، صوکره ملت نه یاپار . بر
 آدمک جیننده بر لیراسی اولورسه ، او آدم فقرا شو یوز سکز
 غروشندن اولا لیرایی بوزمق ایچون ایکی غروش غائب ایدر .
 صکره ده مجیدیه لری چاریکه بوزمق ایچون اللی پاره غائب ایدر .
 چاریکلری صرف ایتمک ایچونده بش غروش غائب ایدر .
 اشته ملاحظه اولتملی ، الکفیر بر آدم ، یالکیز بر لیراسندن
 مجموعی سکز غروش غائب ایدر . بوده اکر یرلی بر آدم
 اولورسه ، اکر حاجی ویا برغریب ایسه مطلقا هر لیرایه
 اون غروش غائب ایدر . بونک مالیه ویا خود دولته
 نه قدر منفعتی اوله جفتی زیلیمورز . بر دولت کندی
 اولککسندنه کندی پاره سینه بر معین قیمت تعیین ایدمزه ،
 صوکره اودولته ممالک اجنبیه دن کله جک مسلمانلر نه کبی
 کوز ایله باقارلر . بوندن تولد ایده جک سو تأثیری آرتق

ویرکولرک اسلماً ضروریات عامه دن آلمه سی اوقدر ،
 فائده بخش اوله من ، اصل ویرکوی مکیفاتدن چوقچه
 آلملی مثلاً توتوندن ایکی مثلی ویرکو بلکه اوچ مثلی
 آنورسه جائز و سزادر . قهوه دن و قهوه خانه -
 لردن بیوک بر واردات اوله بیلور . هرکس جانی استرسه
 قهوه ایچر ، ایسته مزسه یوق ، شوخالده قهوه خانه لره

تولستوی حضرت نبرینک اسلام کتبچہ نرہ نصیبت بولور
 یازوق یارسره روسیہ اسلامدی طرفنرہ نر اولنقمده
 اولانہ «مسلمانین» رفیقنرہ کورنر دیکی شو مکتوبی ،
 فیلسوف مومی البرہک اسلامیت مقنرہ کی فکری مرکزہ
 اولدیغنی بر درجہ قدر قائلنرہ آکلنموی ایچونہ
 درج ایچیورن .
 محترم افندم !

دنیاہ نہ قدر ادیان وارسہ ہپسنک اساسی بردر .
 جناب حقہ محبتی : مافوق الطبیعہ اولان برزاقہ ومقربینہ
 محبتی توصیہ ایدر . مع مافیہ ہر دینہ برطاقم اساسنر
 تفسیرلر ، خیالی حکایہلر اهل دین طرفندن ہر وقت
 علاوہ اولنمش واولونقمده در . بنوع تعارض ونجوزہ
 دین محمدی دخی دوچار اولمشدر . بناء علیہ منتسبین دین
 اسلام ، باشقہلر کی طبیعیونک کوستردیکی کی دینی بر
 کنارہ آتوب طوغریدن طوغری یہ اساسنر ، برطاقم
 قوری لافندن عبارت اولان وفنی دینیہ تسمیہ ایتدکاری
 نظریہلرہ قائلایوب دینلرینہ صوکرہ دن علاوہ اولنان
 بدعتلری ممکن مرتبہ تفریق ایتمہ یہ صرف غیرت ایتلیدر .
 ہر دین بدعاتہ معروض قالدیغندن بوناری تطہیر وواسانی
 میدانہ قویمق مقصدیلہ باشقہ دینارده اولدینگی کی دین
 اسلامدہ دخی برقاچ یکی مذاہب ظہور ایتمشدر . بوکون
 میدانہ کوریلہن مذاہب آرسندہ بابی مذہبی معتقداتنک
 علویتی اعتباریلہ دیکرلرندن تمیز ایتمشدر . بایبارک رئیمی
 بہ اللہ ترکیہ حکومتی طرفندن (دور سابقدہ) عکایہ نفی
 اولمشدی . مومی البرہک اوغلی اورادہ یشامقده در .

بونلر عقائد اصلیہ اسلامیدن باشقہ ہیچ برینہ ایمان
 کتورمازلر جمیع ادیانک اصلی و اساسی بر اولدینغہ مقربینہ
 محبت ایتمک لزومیتنہ واعمال غیر مشروعدہ اشتراک ایتماکہ
 اعتقاد ایدرلر .

بویلہ مذہبلر دن برینک قراندہ موحد اولدینغندن
 خرم واردر . بومذہب اهللری کندیلرینہ «عسا کر الہیہ»

ناصل تعریف ایتلی . روسیہدہ تداولده پارہ لک الکبیرکی
 بش یوز روبلہ درکہ ، بزم پارہ یہ ایلہ آلتمش لیرا توتار ،
 اکر شو بشیوز روبلہ یی بوزوق لازم کلورسہ ، ہپدہ
 (برکاک) بش پارہلق اوفتق پارہ لازم دیرسہ کوز ؛ استہ
 دیککز وقت استہ دیککز بانقہ سزہ تمام بش پارہلق لر
 ویرور ، برپارہدہ صرفیہ آلمار ، یالکز روسیہدہ دکل
 بوتون جہاندہ بو بویلہ زر . فقط بزم ترکیہدہ : ہر بقال ،
 ہر بانقہ ، ہر مایہ خزینہ سی ، ہر پوستخانہ ہپ صرافدر
 ہپ کندی کیفیلہ دولت پارہ سینہ قیمت تقدیر ایدر .

البتہ بو بویلہ کیتیاہ جکدر ، ہیچ شہسز مسلمانلری
 بو ایتلادن قورتارہ جقاردر . فقط وقت وفرصت غنیمت در .
 ادارہ مشروطہ ایلہ ادارہ مستبدہ بیندہ امور مالیہ مزمدہدہ
 نہ کی فرق اولدینگی کوسترہ لی ز ، خصوصابو آچہ مسئلہ سی غایت
 مہم بر مسئلہ در ، بو خصوصہ ملتک نہ در جہدہ متضرر اولہ ایلہ .
 جکفی ملاحظہ ایتک ایچون ، بن یالکز شو یکانہ اعانہ
 ملیہ من اولان دونما جمعیت ملیہ منک برنجی تموزہ قدر
 اولان حساباتندہ آچہ فرقندن یعنی صرافیدن غیب
 ایتدیکی یکونی کوسترہ جکم مجموع صراف لقدن کلن
 زیان) یوزالی بر لیرا الی طوقز غروش ۱۲ پارہ در .
 باقکز بزم اوفاق اعانہ ملیہ لر من شویلہ بر مدت قلیلہدہ
 بو قدر زیان دیدہ اولورسہ ، صوکرہ عموم مملکت داخلندہ
 تبعہ صادقہ نک مضراتی قیاس ایتلی . بوکادہ مالیہ مز
 سکوت ایتلی می؟ مملکت داخلندہ اجنبی پارہ لرینک تداولہ
 بولنمہ سی ، بوتون حجاز وین ولایتلرندہ انکلیز و فلمنک
 پارہ لری ، طرابزون جہتلرندہ روس پارہ لری ، بزم
 پارہ مزدن دہا مقبول ورواجدہ بولنمہ سی خصوصلرینک ،
 یالکز مضرات سیاسیہ لری ملاحظہ اولنورسہ کافیدر .
 ظن ایدرم مالیہ اصلاحاتی ایچون نظر اعتبارہ آلتہ جق
 نقطہلر بونلر در .

عبدالرشید ابراہیم

قونت لیون تولستویک مکتوبی

« مشہور روسی فیلسوف نرہ قونت لورہ نیقولایویچ »

نامنی ویرلر و یا خود مؤسسہ نسبتہ « وایس » [*] دیرلر بومذہبدرن عمرا یکیمی اسلاملر آرسندہ یارویہ طوغری بر حرکت وارلغنه ، معتقدات اصلیه دن خارج اولان رسمیتلر دن قورتلیه چالشدیغنه برر دلیلدر .

ادیان آرسندہ الک صوکل بر دین اولمق حسینیه دین اسلامده باشقه دیناره نسبتاً رسمیتک ، بدعتک آز اولدیغنی ده علاوه ایدیورم .

بناءً علیہ انسانیتہ و اونک ترقیسنه خدمت آرزوسندہ بولنان هر بر آدم حین صباوتنده هانکی بر دین اوزرینه تعلیم کوردی ایسه آنی بردن بره ترک ایتمکمه ممکن مرتبه بومنسوب اولدیغنی دینک عالی اساسنی باصلاندیرن بدعتلرندن تجریده چالشملیدر .

قرآنده غایت عالی و حقیقت مطلقیه مستند سوزلر موجوددر . و برده حضرت محمدک بعض احادیثنی جامع انکلیز لساننده هندستانده بر اثر نشر ایلمشدر .

بواثرک مهم و عالی قسملری طرفدن روسجهیه ترجمه و بعض نقطه لری ایضاح ایدیابونشیری ایچون « پاسره دینک » نشریات شرکتنه ویرلمشدر .

« پسانایا پولانا » قونت لئون تولستوی

تباترو نامی ویریلان سفاهتخانهلر

امنیت عمومی نك نظر دقتنه !

بوکون قارئره بر حادته آکلاته جقم . فقط ظن سفاهت قارشومده ، طوریبوردی . نه اولمش ؟

کچن جمعه کون ایدی . * * * پنجره مدن بقسارکن بر صحنه

[*] وایس مذهبی قزان اطرافنده بهاءالدین نام بر اهل طریق طرفندن مقصد سیاسی اوزرینه تأسس ایتمش مذهبدر . وایسیرلر وقتیه کندی موجودیت مذهبی لری روس حکومتنه طانتدریمه و حکومتدن برطاقم امتیازلر بیه آلمیه موفق اولمشلردی . برلی نظاملر دن بری کندی معتقداتلرینه طوغری کلمه دیک کبی قبول ایتمکده مختاردرلر . مثلاً ایسکیده بازار کونی دکان قیامق خصوصنده بتون اسلاملر روسلره تابع طوتلورکن وایسیرلر بوندن معاف طوتیلوردی . شو مناسبته بوندن بر قاج سته اول اوربورغ ولایتی چیلاینسق شمندورف استاسیوننده وقوعه کنن بر حادته نی آکلاته جقم : وایس مذهبنک اصل مؤسس اولان بهاءالدین ایشانک اوغلی چیلاینسق استاسیوننده دکانده تجارتیه مشغول بولنیور . بر وقت بونک بازار کونی دکان آچدیغنی نصلسه برلی مامورلرک نظرینه چاربار . درحال کلوب دکاننی قیامق استرلر . فقط وایس نك مخدومی عناد ایدر ، دکاننی قیاماز . بن وایسیم ، عساکر الهی بدم . بکا بو قدر امتیاز ویرلمشدر . استه رسه کنن پترسبورغده کی مذاهب دائره سندن آ کلایه بیلیرسکنز ، دیر . ماه ورلده آرتق اصرار ایتمازلر . طوغری اولوب اولدیغنی آ کلامق ایچون پترسبورغله مخابره ایدرلر . بعد المخابره وایس نك ادعاسی طوغری اولدیغنی آ کلاشلور . فی الحقیقه ادعاسنده حقیقی اولدیغنی کلوب کندیسنه سولرلر . وایس ده ایسکینسی کبی باشقه ل دکان قیادینی وقت بوسر بمت سربمت تجارت ایدر . وایسیرلرک یاپدق لری پک چوقدر . شمدیلک حججک عدم مساعده سندن اوری بونلری باشقه بروقه بر اقبورز .

ایدلسون بو حادته اندر واقع اولان و ساده بر ایکی دفعه کوربان وقاعدن ديه . خیار ا هر کون ظهور ایدیور . محتویاتی آداب ملیه و اسلامیه مزنی اساسندن صار صدیغنی کبی وقار و حیثیت ملیه مزنی ده چار چاریاقیور . ودها شوراسی غریبدرکه بو . بویه مدهش بر شی اولدیغنی حادده امنیت عمومی نك نجه قانونیه قیاسی هیچ بر توری ویرله میور . نظرینه چار میور . مضرتی ، مینی مینی معصوم . کننج باورولریمزک صاف و معصوم اخلاقارینی بوزه جق قدر بیودیکي حالده باشقه وقت حبه قدر مضرتی قیه بیوکلاکنده کوره بیله جک درجه ده بصیرته مالک اولان قوجه جاهدلرک آتشین تنقیدلریله یاقیلوب مات بونلر دن بر توری خلاص ایدله میور .

اعلان حریتہ اوچنجه سنه : ر . بو قلملرک پنجه سندن قیاسنی قورتارن و مطبوعات چرخلری آرسندہ قیاسی ایزلیدن بوکونه قدر هیچ بر قصور اتمز قالماش دیر ساک بکده مبالغه ایتمش اولماز . ولو بر اصلاحه دسترس اولماسه بیله هر چه پنجه مطبوعاتده هر بری برر کره ایزلمشدر . فقط آرمزده : مرکز خلافت اسلامیانده هر کیجه وهر کوندوز اجرا اولنان بو حادته نه امنیت عمومی نك نظرینه چار بهرق مضرتی تقدیر ایدلدی ونه نه معلبوعاتہ توشه رک کوزلجه زده لندی .

عجبا ! بو نه اوله بیلیر ديه کن ایدیورسکنز ؟

ایشته بو ، اوتنده بری ده شهزاده باشی تباترو جیلرک تباترو نامنی ویررک اجرا ایتدکاری لعیباتلریدر .

دفعہ کر دیدی . اونکچون قابمده بوراده مطلقا امنیت عمومیہ آدمارندن برر ذات بولنه جفنه امین ومطمئن ایدی . بناءً علیہ استہر ایدیکہ بویله برتبیہات واقع اولسوندہ حجاتلرندن صقلمقده بولنان مخدراتمک و قاروحیتی محافظه اولسون .

بووقت ضابطه نامنه برقاچ پولیس مأمورلری نظریه چاریدی . فرصتدن بالاستفاده قادیئرله انظار حریصانه وبی ادبانہ سنی فیرلاقم ایچون آرہرہ قویلمش دینکلبوینه صرہ لانان چاپقینلری قومقله مشغول بولنیورلردی .

ظنمه قاورسه ، چاپقینارک آرتی کسلماز اشتغاللری پولیس مأمورلری صحنده سویلانن ویاپیلانلری ایشتمک وکورمکن ایقویبوردی .

امنیت عمومیہنک ، مخدرات اسلامیہنی چاپقینارک انظار حریصانه لریله زبون ایلمکک آداب اسلامیہیہ مغایر و اسلامیتمک قادیئرله وریدیکی حتموقدن تجاوز اولدیغنی تقدیر ایدرک بو حتموقی محافظه ایچون آدمار قویدینی نه قدر وظیفه شناسلق ایسه ، صحنہنی اہمال ایتمہسی و بوراده قادیئرک حیثیت و وقارینہ طوقونہ جق سوزلر و حرکتلری برقانترو اولتہ بولندرمہمہسی اوقدر شایان موآخذہ ایدی . بوندن نہایت درجہده جانم صقلدی . جائی صقان بالطبع بویله شیلری یالکز قادیئرک دیکلمہسی و کورمہسی دکلدی . بلکہ یاپیلان و سویلانلری جان قولانغیله دیکلیوب بونلری تقلیدہ پک مستعد برسنده بولنان مکتب چوجقاری ایدی .

تیا ترونک تصنیف اخلاقه اولان خدمتی هیچ شہہ سز- درکہ انسانہ اجرا ایتدیکی شدت تاثیرندن ایلری کلیور . فقط بو صحنہده اجرا اولنان تصویرات ، سراپا کستاخاق ایسه ، مکتب چوجوقلرینک بونی دہا چاپوق اکتساب ایدہ جکلندہ هیچ شہہ ایدیلورمی ؟ باخصوص ابناء بشر ، اینی جہتنہ نسبتاً کوتولیکہ دہا زیادہ میالدر .

دقت بیورلسون ، تربیہ و آدابله قطعیا آیش ویریشی اولیان برکاخن بک ، انسانک تا اعماق روحنہ قدر اجرا ی تاثیر ایدہ جکی بالتجربہ ثابت اولان بر صحنہ ادبہ سمامہ السلام صالیور ایور . آغزینہ نہ کاورسه ، کندی محافظندہ بوکونہ قدر نہ کی قومپقانی ، کستاخانی اوکرندیسه ہیسنی دہا

وفادہ کوچک قوغاچیلرہ کائن رہبر تحصیل مکتبیک توزیع مکفاتی و ختان رسمی اجرا اولنیورمش دہ بو مناسبتہ چوجقارک ولیلرینہ ، آنہلرینہ ، بویوک و کوچوک ہمشیرلرینہ بر اوپون ویرلیورمش .

بزم ایسکیدن بری تنفسخانہ در ظن ایدہ کادیکمز ، برصحنہ ، سنجاغ مقدس عثمانی ایله دونادیش . شہزادہ باشی کاخن بکلرندن تشکل ایدن بر قومپانیا (۱) دہ ارکان لیبہ لریله برابر گلش ، قورولمش . دہا بینی ہر شینہ مستعد مکتب طلبہ لرینہ ، یوزلرندہ ہمرت جہالت وعصمت بارلایان نسوان اسلامیانہ سین و فیرمدن بری مشق ایدہ کلدکلری مجنونانہ قیلقلرنی کوستریور ، کستاخانہ لافلرنی سرہست سرہستی دیکلہ تیورلردی . محیطدہ بوکا قارشو برخندان ... بر آقیش ایچندہ عادتاً بوغولبور .

یالکز بو قدرمی ظن ایدیلورسکز ؟ باشلارندہ سرپوش پیغمبری اولان صارقلیلرہ نہ برسکز ؟ صحنہدہ کوبہک آتمقده بولنان آرمن قرینہ باقہ باقہ آغزی قاریش آچلمش واونی تقلید ایدن بر قومیقک قیلغندن پک زیادہ نمون اولدیغنی دہ الیرینی چاپمقلہ اظہار ایدیلورلردی .

مکتب میدانانغندہ حاضرلمش موقعلر ، فضاءن عبارت دیوارلرہ بری ارککلرہ ودیکلری قادیئرلہ مخصوص در دیہہ ایکی بہ ایرلدقدنصکرہ مرور وغبورہ مانع اولمق ایچون آرہرہ اوزون بر دینکی قومہنی دہ اونوماہ شلردی .

بومنظرہ وحشت انکیزی کوردکدنصکرہ وخامتنی دہا یقیندن کشف ایدہ بیلمک ایچون ، اوطہ مدن آشای اینہرک طوغری مکتب دائرہ سسنہ کیندم . قاپوجینک آلنہ اون غروش صفشدردقدن صکرہ قادیئر ایچون دیہہ ایرلن محلدن اورولہ صوفلہ کوچ حالہ کیچدکدن و آرہرہ قویلان دینکی آنلادقدنصکرہ ارککلر طرفندہ کندیمی بولدوم . آرتق بووقت صحنہدہ اجرا اولنان کستاخلق اوزرینہ

باقیہ میہ جق بر حالہ کلکدہ ایدی . قلم امنیت عمومیہنی ، کوزم پولیساری آریوردی . چونکہ بوکوز ، روسیہدہ ایکن حدندن تجاوز ایدن ، قادیئر آلدندہ سویلنمہسی موجب حیا اولان سوزلری سویلیدن آماتورلرک امنیت عمومیہ آدمارینک نبیہات شدیدہ سسنہ معروض بولدیغنی برقاچ

توزیع مکافات اثناسنده چو جقارک حسیاتی او قشایه جق بعض اکلجهلر یایلمه سی و بوسورتله چوجنک قلبی مکتبه ربط ایتمه چالشمه سی واقعا لازم و مفید برشیدر . فقط بونارک ادب دائره سندن کیچمه مامسی، او یون ویرلورکن برکلخن بک قومپایه سی طرفندن دکل ده، چوجغه جدآ بر فکر ویره ییله جک آدملر طرفندن اجرا ایدیله سی ده مکتب مدیریتک بیلمه سی لازم کن برشیدی .

مکتب مدیری، کندینک دارلخلاقده اولدیغنی تخاطر ایدره ک مخدرات اسلامیه قارشوسنده شوقی دن کوبه ک آتدیره ک نه قدرعیب برشی اولدیغنی آز آچیق آکلاملی، وبوصحنه سفاهتی مکتبتک دائره سنده قورمه یه برآزواتاملی ایدی .

بونک قبحنی آکلامیان یالکز مکتب مدیرلری دکل بلکه بتون مطبوعا تمزدر . بورالده اجرا اولنان رزالتاری یاریسکی غزته لرده کوره جکی صورت قطعیه ده امید ایدیور ایدوم . وبوصورتله امنیت عمومیه نک نظر دقتی جاب اولنه جغندن بوکبی احوال دلسوزک بردها تکرار ایتمه سینه اعتنا بیوریله جغه اصلاً شهیم یوقدی . فقط غزته لرک جمع ایرتمی کونکی نسخه سنده کی سیار مخبرلرک ویردیکی معلومات: « دون وفاده قرق چشمه ده کائن رهبر تحصیل مکتبنده توزیع مکافات وختان رسمی اجرا قیلنمشدر » دن عبارت اولدیغنی کورونجه بتون بتونه مایوس اولدوم .

آکلاشیلان، بزحالا اویوروز . نه اولدیغنی بیلی اولمیان بر سورو سرسریک معصوم دماغلره ایشلیه جکی تأثیراتک دهشتنی حالا تقدیر ایده میوروز .

حکومت شهزاده باشنده کی قلبه لری بیقمقدن زیاده اوراده کی مخلوقاری اجرای لعبیاتن منع ایتملی ایدی . اگر بونلراویوندن منع ایدیله جک اولورسه قلبه لری بیقمه یه بیله محل قالمزدی . چونکه او، توز طوپراق ایچریسینه کلرک او یون اویایه حق طبیعی، کلخن بکاردن باشقه کیسه بولنه ماز .

شمدی رمضاق کلور . ایسکی قلبه لرده یواش یواش کارگیر نامندن یاپیلور . هیچ شهه سردرک بونارک ایچروسنده اجرای لعبیات ایدنارده کینه کله کین، شوقی ،

مکتب صره لرده اولان چوجقار ، بوی یتهن قیزلر آلدنده سر بست سر بست سویلبور . انسان یالکز اولدیغنی حالده باقیه بیله اوتانان تصویرات کستاخانه سی بربرر کوستریور . آرتق بونک قارشوسنده ده امنیت عمومیه ساکت فالورسه بوکا قارشو نه دینله بیلیر ؟

بوکون مکتبک صقی بر نظارت تحتنه آلماسی، مدیر و معلملرینک ارباب ناموس و اقتداردن آرانله سی هیچ شهه سزدرکه اولاد وطنه اوکرتیله جک شیلره ، القاء اولنه جق فکرلره اعتنا اولنمسه مبنیدر . تا اینکه بو صقی نظارت تحتنده، ارباب ناموس و اقتدارک اولاد وطنه ویردیکی تربیه و تعلیم ، اولاد وطنی ناموسلی ، اخلاقی ، بو وطنه صاحب اوله جق بر سویده یتشدرسون . فقط عین زمانده عین چوجقار ، سویله دکاری مکتب خواجه لرینک ایتدیکی تلقینادن دها زیاده مآثر اولان بر آماورک قارشوسنه هیچ بر نظارت تابع طوبه دن چیقمایه ساعده ایدیلور . معلملر ، مکتب کرسی سنه چیقانه قدر ایکنه کوزلرندن کچیرلیدیکی حالده تلقینک اجر ایتدیکی تأثیری معلمکندن دوبالا اولان آقتورک هویتی ناموس و اقتداری جزئی بر نظارت ائتندن کچیرلیور . حالبوکه لیاقت و اقتدارلرینک معاینه و تفتیش ایدیله سی ک زیاده لازم اولانلر ، بونلردر . بونارک صاچدیغنی افکار صحیحه و فاسده یالکز مکتب محیطنده مینی مینی دماغلرده قالیور . بویوک کوچوککک هپسنی تعمیم ایدیور . و حتی محافل نسائییه بیله نفوذ ایدیور .

بناء عله آماورلری امتحانه چیکمک ارباب ناموسدن اولوب اولمادیغنی دقت ایتمک منافع عمومیه اقتضاسندن اولدیغیچون حکومتدن اجراسنی طلب ایدرز .

کچن سنه شهزاده باشنده کی تیارو اتخا ایدیان قلبه لری بیقلدیغنی وقت هر بر ارباب وجدانک قلبی ، بو آماور سپورتیلرندن . قور تولدق دیسه منشرح اولیوردی . و حکومتی بوندنطولانی آقشلا یورلردی . فقط کور یوروز، یووالرینی بیقمقه بونلردن خلاص اوله مدق . توزیع مکافات رسمی بهانه بولهرق تا مکتب دائره لرینه قدر کلورلر .

تأثیر ایده‌جکی: (معاذالله) افکار عمومی اسلامیه‌نک منتسبین علمیه‌دن صغوملرینی انتاج ایده‌جکی وارسته ریب واشتباهدر. بناء علیه بونک برچاره‌سنی شمیدین دوشمنه‌لیدر. هر حاله علمیه‌ایله صارقلیلر یکدیگریکیندن آیرلمیلدرلر، بو خصوصه مقام مشیختکده آروجه نظر دقتنی جلب ایدرز...!

ترویسیکی لی احمد تاج‌الدین

خسته‌لقلمز!

احوال عالمی سنجیده معیار تدقیق ایدرک هر قومک صورت معیشت وزندگانیسنی نظر اعتنایه‌آن افکار سلیمه اصحابی نزدیکه معلوم وه مسلم اولدیفنی اوزره نوع بشرک سلامت وسعارت حقیقیه احراز ایده‌یللمه‌سی دیانت صحیحه ایله تدین اتمسنه موقوفدر. احکام جلیله اسلامیه‌نی صورت جدیده تطبیق حال و حرکت ایتمکدن بشقه تمدن صحیح طریق یوقدر. انسانه کندی قدر و حیثیتی طانتدیران، اقارب و احبابنه قارشو ایفاسی لازم کان حقوق و وظائفی تعایم ایلمن آنجق دین مبین اسلامدر. آوائله نظریات عدادنده کورون بو حقیقت اخیراً پیشگاه انظار عالمیانه تجسم ایلوب مشاهداته التحاق ایتشدر. هیئت عمومی بشرک تأمین استراحت و آسایشی مجرد ترقی معارف و صنایع سایه‌سنده حاصل اوله‌یلله جکی ظن و ادعاسنده بولدن (ماریالیستار) یعنی (مادیون) ک عدم اصابتلری ممالک مترقیه اهالیسنک بو کونکی احوال عمومی‌سنی کوز اوکنه کتیر مکله پک قولای تین ایدر. شو نقطه مهمهده موضوعدن خارجه چیقاراق (ماریالیستار) حقیقده برقاچ کله سویلیه‌جکم:

مادیونک اس اساسی آنجق محسوس اولان هوادی حقیقت دیه تاقی ایتمکدن عبارت اولدیغندن مادیونه کوره اک مکمل شی انسان اولوب کمال نقطه نظرندن انسانک فوقیده هیچ برشی موجود دکادر. نظرلرنده (scians) یعنی فن ایله ثابت اوله‌میان برشی دائماً قبوله شایان دکادر. آنلر بقی روحی و مناسبات معنویه‌نی انکار ایدرلر. اک دینسزلره وارنجه به‌قدر هیچ برکسه تصور اولنه‌یلیرمکی،

عبدی واونلرک همیا و همسویه‌لری اوله‌جقدر. هیچ شه‌سزدرکه هر سنه اولدیفنی کبی بوسنه‌ده رمضان کیجه‌لری کبی مبارک و مقدس اولان کیجه‌لرده صحنه ادب و عبرت اولان تیازولر، برارهن قاریسنک مملرینی صالادیفنی ایچون چاریلان آلقشالار ایچروسنده‌ظنین انداز اوله‌جقدر. نماز دینسکره کیدرسه یز بوله‌ماق محذوری اولدیغندن، تام جامعه کیدیله جک بروقتده باشنه سرپوش پیغمبری‌نی کین خواجهلر عادتاً جامعه کیررکبی آقین آقین بورالره کیده‌جک ودولاحقدر، پرده‌نک آجلمه‌سنی، و برآن اول قنطولر سویلمه‌سنی، ارهن و روم‌قاز یارینک سینهلرینک اوینامه‌سنی بویوک بر اشتیاق ایله بکلیه‌جکدر.

اگر بوحال، کرچکندنه امنیت عمومی‌نک نظریه چاریمه‌رق بوسنده تکرار ایده‌جک اولورسه هیچ شه‌سزدرکه اولاد وطنه و باخصوص مکتب چوجقارینه پک بویوک برجنایات ایقاع ایدلمش اوله‌جقدر.

بوراده امنیت عمومی‌نک آروجه نظر دفته آله‌جق ده‌ا برشیمی واردرکه اوده سرپوش مقدسی لابس اولانلرک بویله محلاره کیمه‌سی، سینهنی اویناندیفنی ایچون برارهن قاریسنی آلقشالاره بوغماسیدر. بویله شیلر، دکل مرکز خلافت اسلامیه‌ده حتی صوک درجه مساعده‌لی بولنان آوروپاده باخصوص روسیه‌ده بیله ممنوعدر. روسیه‌ده روحانی البسه‌نی لابس بر آدمک شانسه‌نیتک‌لری (مغنیه‌لری) آلقشلمیه مساعده ایدلمه‌نی براقلم حتی او بون محللرینه کیمه‌سی بیله ممنوعدر.

آداب و اخلاقه عائد شیلرده اکثریتله انماض عین ایدن غیربیلیر بیله بو خصوصاره اعتنا ایتدیکی حلد بزلرک نظر اهمیته اولمایه‌جغمز کرک اخلاق و کرک سیاست جهتمدن البته طوغری برشی اوله‌مز.

طبیعی بورالره علما نام ناهیسنی بحق احراز ایدنلر کیمیه‌قطعیاً تنزل ایتازلر. فقط علما آرسنه‌صوقلان برطاقم‌دانی موجوددرکه بونلرک علمیه ایله قطعاً علاقه‌سی اولمادیفی حاله‌صورتاً علمیه‌دن هیچ فرقی یوقدر اونکچون پادیفنی نه‌قدر زراتی وارسه هبسی علمیه‌یه تحمیل ایدیلدور. بو حالک شمعی اولسه بیله کیت کیده افکار عمومی‌یه فنا‌صورتده

بوقانون علویںک انسانک معاش و معادینہ عائد امورک کافہ سیلہ
آسایش جمعیتی محافظہ ایدہ جک اولان قواعد معاملات
و عقوباتی محتوی اولسی مدعا مزک دلیل قاطع الکلامیدر .
اوروپالیار بو حقیقتی - قلباً - اقرار ای دیورلر سہدہ
- سیاستاً - مخفی صورتہ طور تیورلر . . . ایشته بز او مخفییت
پردہ لرینک رفغنه چالیشم و ابنای نبی بشرہ بیوک بر خدمتمز
دها سبقت ایتمسون . بویله بر دین علویہ مالک اولدیغمز
حالده نہ کنندی احوال مزی اصلاح ونہدہ - دینسزک -
یوزندن دوچار خسران اولان ملت لری دینزلہ تدینلرینہ
واسطہ اولیوروز و اولمق نیتندہدہ بولمپوروز .

فوق التصور ؛ فوق العقول اولان بودین منیفمزک
او امرینہ لایقہ اعنا اولمدیغندن انحطاط و تدنی بزى هلاک
ای دیور . بوکون بز کندمزی دوشونہ جک اولورسہق
مسلمانلر دہ محبت دینہ نبی نہ درجہدہ بولنہ جفوز؟ دیہ دعوا
ایسہک ، زور اثبات ایدہرز . زیرا حقیقی محبتمز اولسہ
اودین جلیل اسلام نصل امر و یردیسہ تمامیلہ یرینہ کتیر .
ردک . یالکز لساناً دعوا ایله اکثفا ایتمزدک . بوکون
مسلمانلق نہ امر یتش ایسہ آنلری ایفا ای دیوری میز؟
اوت ا دوشونہ جک اولورسہق ہر بریمز دیہ بیلیرزک «اللہ
ایچون سوبیلنہ جک اولورسہم اعتراف ایدرم ، کہ اللہک
تکلیف ایستدیکی اوصاف بندہ بوقدر» . تقصیر آتمزی اعتراف ایتمہ دیکہ
بزم ایچون آدم اولمق ممکن دکلدرد . مسلمانلقدن بزده اولانلری
صایہ جق اولورسہق بر کلمہ توحیددن بشقہ نہ بولہ بیلیرز؟
اسلامیت معاوتی امر ایدر ، عجباً اسلاملر دہ معاونت
حقیقیہ وارمی در؟ اسلامیت فضائل اخلاق اصحابی اولمہ مزی
امر ایدر . عجباً بزده موجود میدر؟ آہ بونہ حال پر ملال!
بورکار آغلار ، کوزلر چاغلر قابوب اهل ایمان تشریح
اولسہ کورولورکہ اوقلوبی ترکیب ایدن اجزانک ہر ذرہ سی
دریای غفلتندہ بوغلمش ، انواع بدبختی ایله الاری قولاری
باغلامش و حالبوکہ مناسب اولدیغی دین جلیلک قواعدینہ
مشمسک و محافظہ سنہ حریص اولسہ یدی شو قبہ آلتندہ
زمینک حامل اولدیغی امتارک الک بختیاری اولہ جنی محقق
ایدی . بو قوجہ امت اسلامینہک مستقبلی انسانی مایوس
ای دیور . ایشته بزہ طاری اولان بونجہ امراضہ دوا

آرزو و ہوسات دنیویہ سی کسب ساکون ایتمش ، فکر
و ذہنی اکتساب جلا و رونق ایتمش بولندیغی حالده
بدایع طبیعیہ نی تماشای ایدرکن کوکلندہ بر آرزوی پرستش
حسن ایتمسون؟ . . . قلبی نور ہدایتہ ملو بر موحد آثار
عظمت ربانیہ نی مستریح القلب اولہرق تماشای ایدہ بیلورسہدہ
معتقد اولمیانلر کندیلرینی بوالوان زیبایلہ مزین نامتناہیک
ایچندہ بوسبتون یالکز کورورلر ، قلبلرینی خوف و دہشت
استیلا ایدر . . . کندیلرندہ بر بوشاق ، بر نقصانق حسن
ایدرلر . . . ایشته بو مادیونک تعقیب ایستکلری مسالک
عقول سلیمہ مدرکہ عندندہ مصدق دکلدرد . چونکہ کوریوریوزکہ
بعض یرلر دہ دیانت صحیحہ دن عاری اولہرق تعمیم و انتشار
ایلین فنون و معارف نبی نوعمزی مدنیت صحیحہ و سعادت
حقیقیہ واصل ایدہ جک یردہ بالعکس ابطال حقوق
واضرار انام ایچون حیل و دسپایس یوللرینی آچیور .
توسع ادراک و معرفت و تراید غنا و ثروت نفوس شریرہ
اصحابنہ فرصت و یرہرک خیال و خاطرہ کلین فنالقلرک
احداثنہ بادی اولیور . بر طاقم وجدان سزلی درلودرلو
قلبزنک و ساختہ کارلق ارتکابنہ سوق ای دیور . ایشته
انسانیت نامنہ لکہ اولہ جق شو احوال مستقبجہ درپیش
مطالعہ ایدلرکہ بالبداهہ اعتراف اولمق اقتضا ایدرکن
یالکز معارف رسمیه کافل سعادت بشریہ دکلدرد . بلکہ
انسان تحصیل و تعلم ایدہ بیلدیکی فنون و معارف عمومیہ دن
بشقہ اکر بردہ علم دین و اعتقاد صحیح اکتساب ایدہ .
بیلیرسہ یالکز او سایہدہ احراز ایلیہ جکی خشیت الہیہ
و صداقت قلبیہ سائقہ سیلہ خیر خواہ عالم انسانیت اولور ،
سرمایہ معارف و صنایعی حسن استعمال ایدہرک بالعموم
ابنای جنسی حقتندہ یالکز استحصال منافع جدیدہ و حقیقیہ
آلت ، دائماً لوازم انسانیت رعایت و ابنای حقوق
و وظائف غیرت ایدوب داریندہ سعید اولہ بیلیر . یوقاریدن
بری تعداد ایستدیکم انسانیت نامنہ لکہ اولہ جق
احوال مستقبجہ نک رفع وزالسہ مدار اولہ جق پک علوی
و غایت مقدس بشریعتی حاوی اولان بر دین صحیح لازمیدر .
ایشته اودین جلیلہ اسلامیتدن بشقہ بر دین اولاماز .
اوت ! شریعت اسلامیه جمعیت بشریہ نک مدارقوامیدر .

دینی کوزلجہ اوکر نامش حسیات ملیہ سی اوینا نامش
چو جقاری روس مکتبیرینہ ویرمک موداسنک کوندن کون
چو غالدینی کوستریور. اگر بو امامارک تحت حمایہ سنده کی
مکتبیری سزہ ا کلاتہ جق اولور سہم روسہ اسلامازینک
شو حرکتارینی بالطبع معذور کورورسکیز.

استرخاندن مفارقتمدن اول یانی یانہ طوران بر روس
ورده اسلام مکتبیرینی کیزدیم. بونارک پیندہ اولان فرقی
کوردیکم وقت قلمدہ طویدیم تاثیر حقیلہ ا کلاتہ تمدن
عاجزم.

بو تأثرہ باشقہ عثمانلیاری اشتراک ایچون اورالردہ
نہ کوردیمسہ یازہ جم. باقکیز ناصلدر :

ایسکی ، یقیق ، ویران بر خانہ ، کیرلی بر دیزی
پارچہ سی اوزرینہ او طورمش تئبل تئبل ایسنمکدہ اولان
برخواجہ تصور ایذیکیز . ایشته اسلام مکتبیرک اساسنی
تشکیل ایدن عنصر ...!

خواجہنک آئندہ اوزون بردکنک قارشوسنہ صرہ ایلہ
دیزلمش مینی مینی اسلام یاورولرینہ سانکہ حیوانہ سالالیان
سایز کبی متمایاً سالالیور . چو جقارده آلا رینہ کنارلری
یلمش ، باشی فلانی اولمادیغندن نہ اولدینی بیالی اولمیان
برکتاب پارچہ سی طومشار . هپ بر مقامہ طوتدره رق
او قویورلر . اوطنک ایچروسنہ پک طبیعی بر حالده انتشار
ایتمش پس قوقو آرتق طوریلہ میہ جق بر حالہ کلمش .
خواجہ افندیدن ایی اوزاق اولان برکوشدہ بر قاق چو جق
طوپلانشار ، جیلرندن ایکمک پارچہ سی چیقارشار ،
خواجہ یہ آلیق آلیق باقہرق ییورلر ، دیرکن خواجہنک
کوزی بوآج سنیل چو جوقلرہ ابلشدی . آل سکا بر
طایاق . صرہ ایلہ یاتیردی . یورغان چقلار کبی باغرتہ
باغرتہ زواللیاری دوکدی .

بونلرہ تنس ، فلان کبی استراحت وقتاری اولمادیغنی
اسکین بیلدیکمدن آرتق طور میوب خواجہن بر قاق سوز
صوروب صاوشق استہوم . فقط چو جقارک طوتدره رقاری
مقامہ باشی سرسر ملاشمش خواجہ یہ برشی آ کلاتہ مدق
وکندمدہ برشی آ کلامدن چیقدم .
شمدی کلم یانی باشندہ اولان روس مکتبیرہ : اودہ

عاجل بولمک چاره لرینی تحری ایتمز ایسک کندیغزی
ظلام آلود اولدینی قدر پک قورقونج پک وحیم بر آتینک
نجه سنده بولہ جغمزہ امین اولملی ز . والحاصل کوزل پارلاق ،
شعشعہ دار بر مستقبل حاضر لامغه قوتی بازویہ ویرہ رک جهد
وغیرت ایتملی ز . عکس تقدیردہ بزم ایچون ترقی قبولاری دائماً
قبالی در او وقت پشیمان اولورز . اولورز اما صوک ندامتدن
برشی حاصل اولہ میہ جغنی دہ هرکسجہ معلومدر .

۱۳ اغستوس ۳۲۶ اسکدار

سامی زاده ثریا

عالم اسلام

روسیہ خاطر اتمدن ...!

— ۲ —

دیمک کہ روسیہ اسلامزینک کرک مکتب و مدرسہ لرینک
و کرک سائر امور اجتماعیه لرینک بو کونکی حال پریشانیسنہ
سبب ، پکن نسخہ دہ عرض ایتمدیکم ایسکجیلارک حکومت
محلیہ ایلہ « آتیک آستی » ایش کورمہ لریدر .

یچارہ مات ! ناصل ترقی ایتمون . رہ ترقیدہ ایلری یہ
طوغری بر آدمیم آتمق استرسہ ایکنجی آمنده آیافلری
ایسکجیلارک قوردیغنی اولرینہ چارپیور . بیقلیور کیدہ مپور .
قالقمق و آفتاب معارف ومدینتک ضایسنده استقبالہ طوغری
یورومک ایستپور . فقط بو آفتی . باشی اوزرندہ سیم سیاه
بولوط کبی طورن جبار ظالم حکومت بتون ظلمتیہ اورتیور .

فقط مات کیتہ او موقع معلای امامتدن استمداد
ایدیور . لکن اونلر کیجہ کوندوز متفمت شخصیه لرلی
آرقه سندن قوشدیغندن ملنک استمدادینی بر درلو ایشدہ .
میورلر . بناء علیہ ملیت فیکرینہ انتباهنہ خدمت ، معارفک
تعممنہ غیرت ، مکتب مدرسہ لرلی اصلاح اصلا خاطر وخیا
لرندن یکیمپور . اونکچون . مات بونلر دن و بونلرک اداره
ایتمدیک مکتبیردن پواش صونیور . بونی زہ ارکان

بمزدہ قارشو مزده کی روس مکتبہ کی منتظم و مکمل صورتہ تربیہ ایدہلم، دیرسہ امامدہ بوکا قارشو: خیرا خیرا اولہمز. دنیا کافره جنت مؤمنہ جہنمدر، بزہ ہرشی و ہر نعمت آخرنده اولہجق: باق کورمبور میسکنز، دارالخلافندہ بیلہ بویلہ باغچہلی مکتبہ یوقدر. مکہ مکرمہ یہ مدینہ منورہ یہ باقکنز. ہیچ برندہ یوقدر. جوانی یاپشیدیریر ایشک ایچندن چیقار، کیدر. زوالی معارفہ اورانمزده بوراسنہ بقار. بویلہ باغچہلرمن اولمادیغنی کورنجه عاجز قالور امامی قاندریمہ، قنماقی قبول ایدہ ییلہ جک برشی بولہمز.

***

خواجہانی التزام ایدن اماملر، ماتی باشند صاومقلہ اوغراشدیغنی وقت، باق روس معلملری نہ یاپسور: مکتبہ کی سعی وغیرتاری آزمش کی اوینہ کلدکنصکرہ ده عالی مکتبہ کیرمک ایچون حاضرلنن طلبہلرہ: تحصیل وقتی فقر و ضرورت معذرتیلہ او قومہن کیچرن مأمورلرہ، چراقلرہ خصوصی درسار او قوتیورلر. چراقار کوندوز قازاندیغنی پارہلرینک برقسمنی معلمہ ترک ایدرک آز برزمان ظرفندہ خیلی معلومات صاحبی اولیورلر.

اسکیدن برچراق ایسہ شمدی آلدیغنی معلوماتی سایہ سندہ بر تجارت مأموری اولیور. اولجہ کوچوک بر تجارت مأموری اولانار شیمدی اعدادی درسارندن امتحان ویرہرک اجزاجیلق و یا خود باشقہ بر عالی مکتبہ کیچیرلر. و بو صورتلہ مأمورینغنی بیوتیورلر. خلاصہ: کوچوکنندن بیوکنہ قدر مجدم بر فعالیت، صباحدن آقشامہ قدر آقشا. مدن کیچہ یارینسہ قدر. برما کتہ کی یورولمہ دن چالشبورلر. صباحین استرخانک منتظم جادہ لرینہ برکوز کیزدرہ. جک اولورسہ کز. قالدیرم اوزرندہ آقین آقین مکتبہ کیدن، چانطہمی آرقہسنہ آسیامش ازکک و قیز روس چوجقارندن باشقہ برشی کورمازسکنز. بر آن اول سوکیلی معلملرینک درسارینی دیکلہ مک، کسب معلومات ایشک مقصدیلہ شوق و شطارت ایچروسندہ حیزلی حیزلی کیدیورلر.

عین اونک کی ابتدائی ورشدی درجہ سندہ بر مکتبدر. مکتبک ایچروسندہ جلالی بویالراہ بویانمش صرہلر دیزلمش. طلبہلرندہ صنف صنفہ تقسیم ایدلمش، ہر صنفدہ معلملرہ مخصوص ماصلر. بوماصلرک قارشوسندہ اوزرلری تمیز طلبہلر درس دیکلیورلر. صنفارینک دیوارلری نباتات حیوانات، وسائرہ متعلق لوحلر، منتظم حریطہلرہ سوسلنمش.

تنفس زمانلری کلدی. معلملری باشارندہ اولدیغنی حالہ باغچہ چیقدیار. معلملردن برسی چوجقارک برقسمنی طوبلامش آداب دائرہ سندہ اویون کوستریور. دیگر بر معلم برکوشدہ ثمناسق یاپدیور. اورکوشدہ دہار معلم آلنہ بر یاقراق آلمش نباتات حتمندہ چو حفک آکلایہ بیلہ جکی برلساندہ معلومات ویریور. بویلہ جہ بر مدت تنفس وطولایسبیلہ باغچہلرندہ تطبیقات درسارینی کوردیکدنصکرہ منتظم و مکمل بریمک خانہ یہ کردیک. ماصلرک اوزرینہ تمیز، پاک بیاض اورتولر اورتولمش. طلبہنک قاشیق، بیچاق، چناللری صرہلنمش خلاصہ ہرشی مکمل، تناول ایچون یالکیز مبصرک بر اشارتہ باقیورلر. بواشارتہ ویرلدی. بو وقت معلملری دہ ماصہ باشنہ کچدی. یلک ناصل ییلہ جکنی کوسترمک ایچون برابر یمہ باشلادی. یلک انسانندہ اولنری لافہ طوتہرق کولدیرہرک فرح فرح قارینارینی طویوردی. »

ایشتمہ یانہ طوران، برحیطدہ بیویانار طرفندن ادارہ اولنن ایکی مکتبدرکہ چوجنی ہانکیسنہ ویریلہ. بیلہ جکنی بالطبع ارباب وجدان تقدیر ایدر. بوندن، چوجق سن تحصیلہ ایرشدیگی کی ہانروس مکتبہ لرینہ کوتوروب ویرہلم. دیدیکم آ کلاشامسون. خای! اعتقاد بونک بتون بتونہ علمہندہ در. چونکہ بورالردہ بزم چوجقاریمزہ اساس اولہرق اوکرہ تہسی لازم اولان ایکی شی اکیسکدرکہ بونلردن بری دیانت اسلامیہ اولدیگی کی دیگرکی دہ مایتدر.

ایشتمہ بو حالی کورن، کندی مکتبہ لرینک قلبلرہ رخاوت ویرن حالندن جانی بوغازینہ کلن بعض ارباب معارف و ملتہر. ورن اماملرہ: حضرات! چوجقاریمیزی کندی مکتبہلر.

آرہسندہ اڪ سربست واك كنيش دسترخاله ياشايان قبيله ،
 قيرغيز قارداش لرغيز ايدي . او وقتلر قيرغيزلر عندنده يرك
 قيمت نقيدهسي آسانله بدرجهده اولوب انسانك حياتي
 بسليدين ير اولديغندن اونارك خبري بيله يوقدي . برفضاي
 نامتناهي ايجروسنده خدانك اڪ كنيش قلبلي واك ابي
 يوركلې بندهسي اولهرق ياشايان قيرغيزلر آرہسندہ - اكر
 قحط و غلا وقتاري اسلشنا طوتياورسه - آج قالان ، فقر
 و ضرورت ايجروسنده ايكلين آدمه پك اندر اولمق اوزره
 تصادف اولنوبوردي . اڪ بي كس و ناجيز قالانلري بيله ثروت
 و ساماني چوق ، مرحمت و شفقتي ميذول زكينيلاك قانانلري
 ائنه صغنهرق واسع اولان دسترخانندن بلامن و اذا قارتي
 راحت راحت طوبورردى . (تام برديموقرات معيشتي !
 ودها طوغريسي آوروپانك بوكون كال فعاليتله ايشله مكه
 اولان فابريقا ماكنهلريني طورديرمق ايجون چرخلري
 آرہسندہ ايزيلن سوسياლისتارك آراديني برعويشت !)

بركون كلوب مستبد روسلرك بوسوسياლისت معيشتي
 نارومار ايده جيكي ، يرلزي ، دهالارلرنده ايكن تحت
 تملكندن چيقاهه جقي بر صورتده كنديلرينه باغلامق
 قيرغيزك خاطرندن بيله كچمبوردي .

خاطره كلن اوگه كلورديرلر . بزم قيرغيزلر حقننده
 خاطريرمزه كلاندره بر بر اوكلرينه كلميه باشلادى .
 ياريم عصر دنبري هيچ برزراعت فلان كبي شيلرله
 ايشله تديرلدين يرلره آرتق (صاحبسز ظن ايدرك) داخلي
 روسيه دن خاخورلر هجرته باشلاديلر .

بونلر ابتدا هجرته باشلاديني زمان ، قيرغيزلر قازدا -
 شلريمزه خاخولارلك چوغاله جفني ، كيت كيده كنديلرينه بيله
 اوطوره جق ير قاليله جفني ؛ اونكچون بر آن اول قاهه بناء
 ايدوب اڪ ابي واك مثبت يرلره كنديلري صاحب اولهلريني
 هر نه قدر سويلاه ينلر اولديسهده بو قدر مهم برعويسته . قيزله
 دماغلري دومانلاشان و دائماصقالنه تعظيم ايتديرمدي سهون
 آن صقاللرك قفاسنه مع التأسف كيره مدي .

كونلر كجدي . دائما قيرغيزلرك اوزرنده اسدن ريح
 صبا وضعيتني دكشديردي . كنيش صحرالرده دائما سمير
 ات ، قايقلي قيزلرله كيف وصفاسنده بولنان قيرغيزلرك

بزمكيارايسه دهالو بوقوده ياتيور . ذاتا مكاتبه كيدرسه
 بيله فائده يوقدر . چونكه خواجهلري وليمه جمعيتنه ياخود
 اشرفدن برينك زيارتمه كيده جكمشده بوكون مكاتبه اتحقق
 اوكله وقتارينه قريب بر زمانده اوغرايه بيله جكمش .

بو حاللر معارف و رورانك نظر تائيرلرينه چارپيوردكل ، چارپيور .
 حتى بو علتدن قورتلوق ، اهالينك فكريني تنوير ايتمك
 مقصديه استرخانده ايدل . برهان ترقى نامنده ايكي غزته
 نشر اولمقدهدر . فقط هر شيكك بدايتي تجربه سزلك اوله .
 جفندن بونلرده بروقتلر اساس مقصدي اونودارق يكديكيريله
 شخصي مجادليه كرىشديلر . بونلر آرہسندہ كي كركيناك
 ايكي سنه قدر دوام ايتدي . حالبوكه كرك « ايدل » و كرك
 « برهان ترقى » نك اساس مقصدلري تنوير افكار ملتدر .
 بونلرك يكديكيريله طوتشهلرندن استماده ايدن كينه اواماملر
 اولوب بو سايهده اوته كي ويران خاهلرينك لوث و جوديني
 بو كونه قدر محافظه ايده بيلديلر . براز فكري آچيلمش
 خلقده چوجقاريني روس مكاتبيرينه وريميه باشلاديلر .

علي الخصوص اغتيالرده صوك زمانلرده چوجقاريني
 روس اعداديسنه ويرمك پك مودا اولمقدهدر . اكر اركان
 دينيه سني اوكرنمش ، حسيات مديسه سي اويانمش ايسه بورالره
 ويرمكدن بالطبع ضرر يوق . بلكه لازمدر . روسيه اسلا -
 ماري حتوققاريني مدافعه ايده بيلمك ايجون بهمه حال روس
 لساني و روس قانوني بيلميه احتياجلري واردر . كاشكه
 بر ترك - اسلام اولدقدن صكره طلبهلر مزن بر قسمي روس
 حتوق مكاتبيرينه كيره رك اكال تحصيل ايتسه لر . و كاشكه
 روسيه اسلاملري ايجروسنده علي مهران بك طوپوچي باشف
 كبي دهالر قاچ حتوق شناسار بولنسه هيچ شهه سزدركه
 روسيه اسلاملري بوكونيكي حال سقالت و ذلتدن ، ربقه
 اسارتدن قورتلمش اولورلردى .

خليل سامي

قيرغيز صحراسندن ۱۰۰۰
 بوندن اللى آلمش سنه مقدم روسيه اسلاملري

معیشتاری کو کندن صارصیور. بودقیقہدن اعتبار آفرغزلر
یکی، فقط پک یباجیمی اولدقاری حیانه کیربورلر.
فقط مع التأسف قیرغزلر بو حیانه اصلا حاضر لاندن کیربورلر.
حتی بونک بویله اولدیغنی قیرغزلرک کندی آقصاللری ده
یاواش یاواش آ کلامقده درلر بش آلتی سنه سوکره بتون
قیرغزلرک دیلنجیلکه چیمه سندن قورقورلر. واقعا
عالم مدیتده حیانه مبارزه ایتمک ایچون آئنده صنعت و تجارت
علم وهنری اولمیان برمت کیم اولورسه اولسون آئنده
کندینی دیلنجیلکدن باشقه برشی استقبال ایده میه جکی
شبه سزدر.

بناء علیه قیرغزلر قارداشاریمز، دنیاده یشایه بیلمک ایچون
هیچ یورولمهدن و متادیا چالشیه جق بر زمانده اشتات (انتخاب)
یوزندن فرقه فرقه یه بولمکک وخامتی آ کلامیه جق
ودائما شوافتراق ایچنده یشایه جق اولورلر سه بویک معیشتاری
کندیلرینی قبره طوغری سورکلیه جکی شبه سزدر. اونکچون
قیرغزلر قارداشاریمزک ایسکی وحشتی آرتق راقوب بر آغزدن
صدا، بریکدن قول چیقارمقله استقباله حاضرلنه جک
وقتلری چوقدن حاول ایتمشدر.

(زویربنی غلاوسکی)

فتح القدر سلیمانف

روس مسیونیرلرندن متوفی ایلمه نسکیتمک

مکتوبی

مجله مزک بدایت انتشارنده روس مسیونیرلرندن متوفی
ایلمه نسکیتمک پترسبورغ سن سینوود محکمه سی رئیس سابق موسیو
پایدانوسنه یازدیغنی مقاله لرینی نثره باشلادی ایلمک بو
مکتوبلر روسیه اسلام لرینک تاریخاری نقطه نظرندن هر نه
قدر بویوک براهیتی حاز ایسه ده مجله مزک خجمنک عدم
مساعده سندن ودها طوغریسی دیگر مهم، ومهم اولمقله
برابر موقت اولان بعض مسائلک کثرتندن طولانی بر
وقتنبری انقطاعه اوغرا مشدی. فقط بو انقطاع قارئلر
یزدن بر قسمک عدم رضاسنی موجب اولدی. اونکچون

اطرافنی قاره بولوط کبی خاخوللر احاطه ایتدی.
قیرغزلر دالالرنده (صحرا لرنده) ایسته دیکی وضعیتده
و ایسته دیکی طرفده اوتلایه رق اوتیه بری یه قوشه رق کیزن
قیرغزلر حیوانلاری برر برر خاخوللر طرفسندن در دست
ایدله یه باشلادی.

خاخوللرک برمه ستمه کی [*] غائب اولورسه و یا خود
بتاقلقده اولورسه، عیب مطلقا قیرغزلر اوزرینه بولمکدی برلدی.
قیرغزلر قبیله لری باصلدی، ماللری غارت ایدلدی. کندیلری
اولدی برلدی.

ایشته شو حال وحشت انکیز بر قاچ سنه دنبری امتداد
ایدیور. ناز اختلال کیتدکجه بتون قیرغزلر ستانی استیلا
ایدیور.

کوچه لک حالنده کیزمه نک، چوبانجیلق ایله کیچمه نک
وقتی کچمش اولدیغی هر کون بر حقیقت اوله رق میدانه
چیقدی، شهر بناء ایتمکک اهمیت، دنیاده یشامق، باشقه
لرینک ظلم و جبرندن قورتیله بیلمک ایچون، دائما سنی
ازمیه آماده بولنان دیکر لرینک شفاعتنه صحنمقدن زیاده
انسان کندی ایچون کندیسی چالشمق لازم کله جکنی بزم
قیرغزلر ده غالباً آ کلامیه باشلادیلر:

۹۰۹ سنه سندن بری قیرغزلر آراسنده: شهر بناء
ایتمه لیز، حال اجتماعده یشامالی یزاکبی صدار قولاقدن
قولاغه ایشدلیه باشلادی. حتی بوسنه بعض یرلرده قاعه بناء
ایتمک خصوصنده قطعی قرارلر ویردکاری بیله ایشدلیور.
و کورلیور. مثلا: تورغای ولایتی قوستانای سنجاغی
داخنده میکدا یغارا قضاسنه تابع قیرغزلر صوک زمانلرده
قلعه بناء ایتمک خصوصنده پک جدی تشبثلره باشلادیلر.
بولندن باشقه بزم بیلمدیکمز ده باشقه یرلرده واردرکه بورلرک
قیرغزلری قاعه بناء ایتمک خصوصنده مقام عائدینه عرضلر
ویروب قاعه نک محالری بیله تعیین اولمشدر. آقصاللری
نفوس حسابیه اوغرا شیورلر. آدم باشنه نه قدر یراصابت
ایده جکنی تخمین ایدیلر. بوفعالیت یالکیز میکدا یغارا
وحوالیسندنه دکل هر یرده نمایان اولمقله در.

طبعیدر، که بوفعالیتلر، قیرغزلرک ایسکی، کوچیه

[*] مه ستمه ک کوچوک وزبون بیکر.

آرتق بویله نعمتار آلرئنده و بزنده ضعفیتمز صوگ خدنده اولدیغی بز وقتده ایش کوره میان بجزرکنمز مسیونیرلر ، بز حال ترقیده ، کنیدیلرئنگده حال تقدیده اولدقاری بزمانده بالطبع اویقومی قاجره ماز . بناء علیه اونلرک وجودی عدمی بز عندمزده مساویدر . بز بوکون قارشو مزده دوشمان دیمه دیکرلی اولمق شرطیله برمسینور جمعیتی کوره یوز ، بلکه نهایت تحسینه متشکل روس ناسیونالیستاری کور یوز .

بناء علیه قارئرمزه وعلی الخصاصوس ع . ق . بک افندی یه [۱] تکرار سویلیوز : کنیدیلرئنه متسینورلق سنی ورن بوکونکی روس پالاسرینک بزجه هیچ راهیتی یوقدر . بو مکتوبلری نشر دن مقصد ، تأریخه خدمت ، و عثمانیلره روسیه اسلامرینک ماضیسنه عائد کوزل برفکر ویرمکدر .

او حالده باقکنز ! روسیه اسلامرینک کندی خبرلری اولقمزین حقارنده نلر سویلنیوردی .

موسیو ایلینسکی سن سینود محکمه سی رئیس موسیو پایدانووسفه بر مکتوبی شو صورتله یازیور :

« او فاولاینه بر اسلام مملکتی دنیاورسه دها طوغریسوق سویلش اولوز . چونکه بورالده اسلاماری باشقه ملته وعلی الخصوص روسلره یالکر نفوس اعتباریله دکل بلکه نفوذ اعتباریله ده قات قات فائقدرلر . بونک بز مچون نه قدر مدهش اولدیغی بالطبع تقدیر ایدرسکر .

بوفائق اولمق مسئله سنک مبینه کانه : اکثر اسلام کنجلیرینک وباحصوص زادکان قسملرینک مکتب حریبه و دارالفنون کبی عالی مکتبلاری اکل ایدوب چیققدنصکره ملتاری آرهنه طاغیله رق حیات اجتماعیه کیره ملریندن باشقه برشی دکلدر .

بوکنجساره بویولی آچوب ویردن ده مفتی تفکیلف اولدیغنه شبهه ایدیه مز . اونک ایچون ، کور یوزم ، سابق

[۱] سلائیکن ع ... ق ... امضاسیله بر مکتوب آلدق . مکتوبده ایلمینسکی مکتوبلرینک ، روسیه اسلامرینک ایلمینسکی خلفلریندن متیقظ داورنمالرئنه بک چوق یاردیمی اوله جفی بناء علیه بو مکتوبلری انقطاعه اوغرائمده دن نشر ایتمکله کیزی آرزو ایدیکنی یازیور . ایشته قارئرمز دن بعض شبهلری دفع ایتمک ایچون بویله بر مقدمه به لزوم کوردک .

بونسخن اعتباراً تکرار نشره باشلایه جفز . فقط هر شیدن اول شوراسنی آکلاتمق استهرزکه بو مکتوبلری نشر دن یکانه مقصد اولجده آکلاتدیغمز وجه اوزره روسیه اسلامرینک اون طقوزنجی عصر تأریخارینه خدمت و برده مسیونیرلرک یوقدر چالشدقارینه رغماً اسلاملر ضعیف اولدقاری حالده کندی موجودیتاری نه قدر محافظه ایده بیلدکلرینی ، جاهل اولدقاری حالده مسیونیرلری نه قدر دوشندیردکلرینی بربرکوسترک عالم اسلامی آرتق اونلرک استقبالندن مطمئن اوله بیله جکلرله تبشیر ایتمک . واونلره اولان معاونتاری هیچ بز وقت بوشه کیتیمه . جکی بویله معاونتی اخذ و قبوله بک مستعد اولدقارینی آکلاتمقدر . یوقسه روسیه اسلامرینی ایلمینسکیکنک خلفلریندن متیقظ داورنه لری ایچون یاییلان برانیه نامه دکلدر .

شمعی الحمدلله ککل افتخاره عرض ایدرزکه بوکون روسیه اسلاملری اولور اولمز مسیونیرلرک صالحینی قارما . غه قایلجق درجه دن کچمشاردرد . آیاقاری بونلرک قوردیغی توزاغه دوشسه بیله وجودلری بو توزاغی پارچه پارچه ایده جک قدر کسب قوت ایتمشدر . بناء علیه بوناری آوه توشورمک ایچون اوله مینی مینی آوجیلر دکل قوجه و آخر قفالی دیپلوماتلر لازم اوله باشلامشدر . ذاتاً بونی مسیونیرلرک ناشر افکاری اولان « روسکی ازنامه » غزتمه سی بر ایکی آی مقده کی بر نومره سنده آغلایه آغلایه اعتراف ایتدی ایدی . لکن بوش بوشنه آغلامق قاج پاره ایدر . البته وقتنده ایشتی کوره میانلرک آغلامه سی نافله در .

دوشنیور دوشنیور زده روس مسیونیرلری قدر بدبخت وزوالی مخلوقلر بوله میوز .

هرشی آلرئنده وهر اسباب حاضر ، حکومتک بونلره اولان جود و سخاسی ده بری صورورلرسه بشی ویره جک قدر آچلمش و بونکله برابر قارشولارنده کی خصماری اولان اسلاملرده قالیقاهه اورب آلنه جق بر حالده ایکن بونلرک کیجه وکوندوز چالشدقارینک نتیجه وثمره سی ساده بر یورغونلقدن وعمومک نفرتندن عسارتدر . بوکا نه قدر آغلائورسه او قدر آزدرد . وحتی اتخار ایدلسه کینه آزدرد .

روس زاده کاندن اولان بوکین (Boukiue) اسلاماره رقابته بيله جرات ایده مامش .

۳- كذلك بلبه می شهرنده کی زراعت مکتبده علوم دینه تعلیم ایدن بر امامه آلیق وظیفه ویرلدیکی حالدہ عین خدمتده بولنان پاپسه امامک آلدینی وظیفه سی تعیین اولنماش (بونی اوراده بولنان بر پاپس خبر ویرور .) دیمک اؤفا ولایتده کی اسلامارک قوتی روس پاپسارینه امامه ویرلن معاشی ویرمه دن خدمت ایتدیره جک قدر بیومش .

* *

اؤفا ولایتده تنصر ایتمش تاتار ، چواش ، ماردوا ، چیرمش ووتاک قوماری پک چوقدر . چیرمشارله ووتاکلرک محوسیتده قالناری ده خیلی موجوددر . فقط بونلرک هانکیسی اولورسه اولسون اسلاماره نسبتاً پک آزدر . وبونکله برابر کندی موجودیت ملیه و دینلرینی محافظه ایده بيله جک برحالدہ دکادرلر . اونکچون بونلر آرمسنه اسلامیت کال کر میله طاغیلمه قددهر .

بونلرک ایچروسنده قازان ، سمبرسق طرفلرندن هجرت ایدن چواشلرده موجوددرکه بونلرک اکثر عائله سی تامیله تانازلاشمشار و ماباقیسی دخی اسلامیته شدتله میادلرلر .

بوناردن ماعدا بو کونکی بیرسکی قصبه سنده کی چیرمش ووتاکلرک حرکت و سکناسته دقتله باقه جق اولورسه قی اسلامیته چیقمايه یالکیز فرصت بکله مکده اولدقلرینی درحال آکلاررز . بونلردون یاخود او برکون اولمش برشی دکادرلر پک چوقدن بری دماغلرینه تامیله یرلشمش بر فکردر اگر بونک اسبانی آرمه جق اولورسه قی تنصر ایتمش محوسیارک ویاخود اسلامارک اسلاماره قومشو ودائماً یکدیگریله معامله ده بولندقلرندن ایلری کلدیکنی آکلاررز . آکر بزم روحانی مأمورلریمز ایش کوره ایدی ودها طوغریسی ایش کوره بيله ایدی . طبیعی بونلر بیتنده جاری اولان معامله لرک اهمیت اولمازدی . فقط بزم روحانیارمن دها ایش کوره بيله جک ، آنده کی کیکی ؛ باشقه سنه قایدیر . میه جق برحالدہ دکادرلر . بناء علیه تنصر ایتمش محوسیلرله اسلامارک یقیندن مناسبتده بولنمه سی بزمه چون اهمیت آله جق برشیدر ۱

مابعدی وار

والی متوفی بیزال (Byzak) ک تفکیافی مفتی انتخاب ایتمه سی پک بویوک برخطا اولمشدر . تفکیاف منورالفکر بر آدم اولمقله برابر اسلامارک بیتنده غایت نفوذلی و اعتبارلی برعائیه منسوبدر .

بوکونه قدر حکومت اسلامارک بیتنده روس مدینتی نشره هر نه قدر چاشدی اوغراشدی ایسه ده بوسی وغیرتار خلاف مأمول اوله رق چیقدی . روسارک ملی و باشقه معنوی امورینه ضرر ارات ایتمکن باشقه برایشه یارامدی . البته بونک بویه اولمه سی یکی ظهور ایتمش اسلام کنجارجر . ینک بزم مدینتی اسلام روحنده قبول ایتملرندن ایلری کلپور .

اونار شمدی اسکی تعصبلی رینه ملیت حسنی یرلشیدروب سیاستک مکده هشتی بزه قوللامق ایستورلر . وبونی ده تمدن و معارفه چالشق اورتوسيله اورتک اوزره درلر .

* *

اؤفا ولایتده اسلام ضیالیلرینک عددی ، روس ضیالیلرینه نسبتاً پک آز و پک محدود بر مقدارده ایسه لرده دائماً ولا . یتده کی اسلاماره صقی صقی مناسبتده بولنملری سایه سنده روس ضیالیلرندن دها فضلہ ایش کوربورلر . اسلامار ، هر بر اجتماعی وروسارله مشترک اولان ایشلارنده دائماً روساره غالب کلکده درلر . اسلام کنجارجری حقوقلرینی مدافعہ ایچون نه قدر چالشبورلرسه بزم کنجارجرمزده حتو . قلوبی مدافعہ ایده جکباری وقت او قدر غفلتده قالورلر و اوقدرده او یورلر . بونی برقاچ مثال ایله کوستره جکم :

۱- ۱۸۷۵ سنه سی اؤفا ولایتده محکمہ زراعیه آچیلدینی وقت معارف ایشلرینی باقم ایچون برهیت انتخاب اولندی ایدی . بوکاده هر قصبه یه ایدکشر اعضا اصابت ایده جکدی . ایشته شو انتخاب اولنان ایدکشر اعضا هر زده بری روس و بری اسلام اوله رق صایلامش حالبوکه بو انتخاب قانو . ینک . . . ماده سنه مخالفدر .

۲- کچن کوز بلبه قصبه سنده کی دائره زراعیه ریاسته مفتی تفکیلمک قان برادری ودارالفنون اکمال ایدن بر اسلام انتخاب اولمشدر . بو وقت دائره نک اسکی رئیس

ایشته شو حال یاریم عصر قدر بر زماندن بری قیرغیز
قارداش لریمز آره سنده طولاشیور.

« وقت » رفیقمك صوك نسخه لرنده شو ما لده
بر بند كوردك : « اورنبورغ ولایتی توز توبه قضا-
سنده بر متصرف انتخاب ایدیلیركن ایکی صاحب
ثروت و نفوذ آدم بیننده دهشتلی بر رقابت آچیلمش.
بو رقابت ، ایلی بیك روبله (۶۲۵۰۰۰ غروش)
باطلایه جنی تخمین اولنیور .»

شبهه سز بورشوتلك قسمی اعظمی روسلره میدیر یله چكدر .
باری بورشوتی ، لرینی خاخولار آلدنن قورنارمق ایچون
میدرو بده استقبالرینی بدرجه په قدر تأمین ایده بیلسلر .

اسکیشهر دن آدیغمز بر ور قه نی

عیناً درج ایدیوروز :

« تعارف مسلمان » مجله معتبره سنك اون برنجی نسخه
سنده آ. ی. بگه خطاباً یازیلان مقاله نك محتویاتی
بوتون روحز ، بوتون موجودیمزله تقدیر و تقدیس ایدر
و صاحب مقاله : ه. ت. بک افندی حضر تریك
بو بیانات محققانه تماماً اشتراك ایلرز ،

مقاله نك مندرجاتی سراپا احکام جلیله شرعیه مزه
موافق ، بلکه معالی مقدسه دینیهمزی بحق مصور و کما-
یذنی ناطق اولسی قلوب جریحه دار ناچیزانه مزده غایت
درین ، غایت علوی ، صوك درجه تزیه بر حسن حرمت
اویاندردی . ایشته بو حسن احترامکارتینك س-سوق ،
اجبار معنویسیله شوکاغد بو یالاندی . عموم ملت محترمه اسلام-
میانك مدار مهر ، مفخرتی دینلمیه سزا اولان میر مومی
الیهك وجود عالیترینك همیشه صحتمده دائم اولمسی
دعاسیله حسیات خلوصکارانه مزك کنیدیلرینه عرض و تقدیمی
خصوصنده جریده قریده لرینك توسطی تمی و بز احقر
بنده لرینی بو کوی مقالات مفیده و حقکویانه لر یله سیراب
و قریرالین مباحات بو یورمه لرینی ازجان و دل استرحام
ایلرز . والسلام علی من اتبع الهدی .

اسکیشهرده

رشدیه معلم لرندن

اقدم زاده حاجی مسلم

عبدالرحمن

قیرغیزلری خراب ایدن بر علت

فقط بو علتك وخامتی خاخولار قدر دكل دها بو یوك
و دها مدهدر . اوده اشتات اصولی وضع اولنه لیدن
بری قیرغیزلرك قانلرینه قاریشه من رشوت !

روس حكومتی قیرغیزلرده اشتات : مأمورلرینی
انتخابه وضع ایتمك اصولی تطبیق ایتدیکی وقت کندی
سیاستنده هیچ بر آلدانمدی : ابتدائی بر حالده اولان بر
قومك جاه و منصبه اولان محبتی فوق العاده ایدیکی امور
بدیهه بدن اولدیغندن ، بو موقعه چیقماق ایچون زمان قدیمده
مال و جان تلف اولندیغنی بو کون تاریخ ملل ناطق بولندیغندن
بنا عایه بر قومی اهلاک ، اوزرینه تعاب طرناغنی دها
قالتجه باطرمق ایچون بو کوی جاه منصب قاوغالرینی آلرینه
و یرمك دها مقصده چابوق ایصال ایده جکی روسارجه مصمم
اولدیغندن بو انتخاب اولمق حقوقی منحصر آ قیرغیزلره
ترك ایتدی .

کرسی مأموریتیه مجزوب بولمان کنیدیلرینه بویله بر
منصبك ترك اولندیغنی کورنجه پك زیاده س-سوندیلر .
آه کچرمك ایچون صاحب ثروت و نفوز اولانلر بیننده
بو موقعه قارشو بر رقابت آچلدی . بونك اوغریشه بتون
ماللرینی حصر ایتدیله دیرکن پك طبیعی اوله رق « رشوت »
میدانه چیقدی .

اوج یوز روبلهك منصبه نائل اولمق ایچون « رشوت »
اوله رق بیکلرجه قویون ، صغر و بیگلر لر محو و نابود
اولنیوردی . منصبیه ده آنجق بو قدر مالدن آیرلقدنصکره
آه کیچره بیاورلردی . فقط بونك ده عمری اوج ، نهایت آلتی
سنه اولیوردی . آرتق بو آلتی سنه ظرفندن اولده رشوت
بولنه چیقماش ماللری رشوت اوله رق اعاده خصوصنده صرف
اولنان بذل و مساعی بی بالطبع ذکره حاجت یوقدر .

لکن بعضلرینه بوده نصیب اولیوب بوشالمش قابنی
طولدرمه دن بو موقعه دن آیرلیورلردی . ایسکیده بیکلرجه عدد
حیوان صاحبی ایکن بو کون بیهجك بر دیل ایکمکی قومشو-
لرینك واسع دسترخانندن آلمیه مجبور اولیور .

السید عبداللہ الزواوی

بوذات محترم مکہ مکرمہ علماء بنامندن اولوب
دوئما اعانہ می جمعیتی قونغرہ سنده حاضر بولمق اوزره
درسه عادتہ کلمش اولدیغنی اولجده عرض ایتدی ایدک .
السید عبدالزوواوی حضرتلاری برقاچ کونلر مقدم
بروسه یه ده تشریف بیوره مشلردی . بروسه یه تشریفلاری
درسه ایتدن بانغراف اتحاد وترقی قلوبنه بیلدیرلمش وارکان
قلوبده اعیان بلده یه ایله السید موئی ایله حضرتلارینی
استاسیونده کمال احترام واحتمامله استقبال ایتشارلردی .

مولانا السید بروسه ده اقامتلاری ایتاسنده اتحاد وترقی
برنجی وایکنجی قلوبلرنده غایت مؤثر و بایغ نطقلر ایراد
ایتدی . بونطقک بعض یرلرینی خلاصه ترجمه ایدرک
بورایه نقل ایده جکمز : « ای برادران ! بوکونه قدر اهل
اسلام یکدیگری اونونه جق بدرجه یه کلدیلر سده جناب
حته حمد و ثنا اوقوملیر ، که بوکون اهل اسلام زرده
اولورسه اولسون بری آخیرینه مربوط اولدقلارینی حس
ایده جک درجه ده بیدار اولمقده درلر . بن بوکون بوراده
اسلام قارداشلر ایله ملاقات ایتسکله شرفیاب اولدوم .
بوندنطولای کندی می بختیار عد ایدرم . سز قارداشلر مدن
کورموش اولدیغ اعزاز واکرام ایسه سز لره قارشو فوق
العاده منتداریغی موجب اولیور .

فقط قارداشلارم ! بزاسلاملر بیلیملیر ، که بو قعمن غایت
مشکلدر . بو کیدیشلر من ، سعی وغیرتاریمز منافع ملتی
تأمین ایدمیز . کندمزده علم ومعرفت یوق . بتون جهالت
ایچوسنده پویان اولمقده یز . اقوامز اعمالزده مطابق دکل .
بزم ایچون اک برنجی وظیفه ملتیزک ترقی و تعالیسی ایچون
چالش مقدر . علم ومعرفتمیز هیچ برملت ترقی ایدمه جکی
میدانده . لافله ده هیچ برایشک دونمایه جکی معلوم . او حالده
بزلرده دینار قدر لافلاری بر اقوب فعالیتیه سعی وغیرت ایتمه یز .
فخر کائنات افندیمز هیچ بروقتی ایشمسز لافله
کیچره یوردی . بالذات کندیلری امور عامه ده چالشقلاری
کبی خاصه امهات المؤمنین حضراتنه معاونت خصوصنده
بذل جود ایدرلردی .

بزلری بوکون کسل وغنات استیلا ایتدی . بصیرت کوزلر من
قیاندی . جزئی برانصاف ایده جک اولورسه ق حیا ایتلمیز ،
انسان سره سنده قیمتیز قالدی . بزده اناساز دیمکله عادتنا
حقمز بیله یوق ، حالا کندی حاملزدن کندمزک خبر من
یوق . جهالتزده افتخار ایدرجه سنه مغرور اولوب کیدیوروز .
بوتون آملار یکدیگری مزه بذل عداوت ، حقیقی اعدامزه
قارشوده ابراز ذل و مسکنت ! ابرارچه حیا ایتلی . بوکون
بزدن حقیر و بزدن ضعیف برملت اولمادیغنی آکلاملی . الخ
مولانا السید بروسه ده ایکن هر ایکی قابنده شو مآلده
بر قاچ نطق ایراد ایدرک مات اسلامیه بی علم و معرفته
اخوت و اتفاقه ترغیب و تشویق ایشدر . قلوبده کی وعظرنده
ایکی بیکی متجاوز آدم بولمادیغنی و مولانا السید حضرتلاریندن
بروسه اهالیسی غایت ممنون اولدقلارینی اداره مزه خصوصی
مکتوبلرله بیلدیر یورلر .

صکره مولانا السید جامع کپرده بر موعظه سوبله مش
بوراده دخی پک چوق ذوات حاضر بولمش . شو صورتله
تشریفلرینه بروسه ده بو یوک بر اثر بر ایتشاردر .

صکره مولانا السید ، درسه عادتہ عودت ایدرک ایرته سی
کون طولمه بقیچه سرای شوکت احتواسنده حضور پادشاهی یه
قبول بیورلشدر .

پاشاه عالیجاه افندمز حضرتلاری موئی الیهی سلام
سنه الاسلام ایله مقابله ایدرک فوق العاده بر التفات کوستر مشلردر .
وسید عبده الزواوی جنابلری ده عربی العباده بلیغ بردعا
ایله تزین زبان ایشلدر .

بو صورتله بوراده کی کافه وظائفنی اکیل ایدرک ۲۶
شعبان المعظم صالی کونی درسه عادتدن مفارقت ایدرک مصر
طریقله مکة مکرمه یه توجه وغزیمت ایتشاردر .

یاردیل خان

افغان حکومتی ایی وقتدن بری اختلال متادیمی ایله
اشغال ایدن یاردیل خان نهایت یقاسنی حکومتک دست
عدالتکس ترانه سنه ویرمش . بو کندیمی طوبده آغزینه
قویولر ق اتلاف ایدلشدر .

مدیر مسئول : عثمانه هودی

تجم استقبال مطبعه سی

صاحبزى : احمد نوح الدين
و يعقوب كمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدير مسئولى
عنان جودى

آبونه بدلى

ممالك عثمانیه ایچون
سنه لکى ۵۰ غروش
آنى آبلقى ۲۵ غروش :

تعلیم مسلمانان

روسیه ایچون سنه لکى
۶ آنى آبلقى ۳ روپله
سائر ممالك اجنبیه
سنه لکى ۱۲ آنى آبلقى
۶ فرانقدر .

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و امروال عالم اسلامیه باحث فقہانہ مجدد

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

محل اداره :
استانبول : بایزید
چادر جیلده
اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اوله جقدر .
نسخه سی ۴۰ پاره

عدد : ۱۳ ۴ رمضان ۳۲۸ پنجشنبه ۲۶ اغستوس ۳۲۶ جلد ۱

رمضان ماه غفران
نشانه مسرت جمله اخوان

بوکا سمع اعتبار ایدن وارمی ؟ نه قدر باغره جق
اولورسه ق : یوق ! جوانندن بشقه بر جواب آلامیه جفزه .
بیچاره حاجی لرك ، بر طاقم ادب سز ، دین سز ، ایما .
نسر سیمسار لر لندن چک مکده اولدقاری بیلهری تعداده
لرزم کور میورز .
ذاتاً صایعقله توکنمز . بوندن ماعدا او ادب سزلردن
چک کلر نی حاجی لرك کندیلریده بیالورلر . فقط رجال حکومت
نامه جزئی بر شی کوریرلر سه ، حاجی لرده « حبسه یی قبه
بیالورلر »
کچن سنه حجاز تیمور یولی حاجی لره بیلات ویر مکده
کوستردیکی مشکلات ، جهانده نظیری کورلمه مش بر حال
ایدی .

لیالی منوره سیله جمله اهل ایمان قریرالین اوله جفی
مقرر در . رمضان بو رمضاندر ، بی شک رمضان غفران
نشاندنر ، شهر جلیل صیام حمیه جمله اهل اسلامدر .
جناب واجب الوجود بو شهر غفران حره تنه جمله
اهل ایمانک قلوبنی نور عرفانله تنور ایلسون بصیرت
کوزلرینی آپسون قلبلرمزده اولان غفات نقابنی بر آن
اول رفع وازاله ایلسون ، هیچ اولزسه کندمزی معرفت
ایده جک قدر رانته و دشمنمزی تقریق ایده جک قدرده
آگاه نصیب واحسان ایلسون . آمین . یا محیب السائلین

حاجی بابالر کلکده

مدینه محافظی حاجی لره ترتیله بیلات ویرمه سی ایچون
اولا بشر غروشه بر نومرو صاناردی ، بو چوق کوزل
بر اصول ایدی ، نومرو هر کیمک النده اولورسه . او حاجی
ایرته سی کون یولچی ، اونک تیمور یول بیلاتی حاضر دیمکدی . فقط
بو نومره یی اله ایتمک او قدر مشکادی ؛ انجق ایکی اوج
لیره ایله یالواره رق اله کچیرمک ممکن اوله بیلیردی . اوبش
غروش معلوم محافظ طرفندن وضع اولنمش برینه کیچردی
اما بو ایره لر زویه کیدردی ؟ آرتق صورمه ؟
بوندن ماعدا تیمور یول مأمورلری حاجی لرك اشیارینی

حاجیلری تعذیب ایچون هر نه لازم ایسه چاره لرینی
دوشوندک اهمال ایتمک قرانتینهلر ترتیب ایتمک ، حاجیلرک
جانلرینی بر طرفندن سیمسار لر اننه دیکر طرفندنه غاردیانلر
اننه تسلیم ایتمک . (آرتق غاردیان ایله سیمساری بیلماین
حاجی تصور اولنمه من .)
عجبا حاجیلرک استراحتی ایچون نه کی تدبیرلر اولندی ؟؟

حالبوکہ مینادہ صحیہ دائرہ سی عینی مسجد شریفک
یانی باشندہ بولنیور . بزم صحیہ لرمز اورالردہ دکل .
یالکز حاجیلری قرانئینہ صوقتی ، تبخیر ایتک . بویلده
صحیہ اولورمی جانم ؟

بزم مگہ یه کوندرمش اولدیغمز دوقتور بکلر فقراء
مسلمینہ ، حاجی بابالره نه یاپسورلر ؟ بن فقیر حاجیلره
نه یاپه جغنی بیلمیورم ، کندی باشمزہ کان ایکی وقمہینی
عرض ایده چکم ،

مکة مکرمہ الشیخ مرادفندی خانہ سنده بولنیورز .
ژاپونینہ برلکده گلش اولدیغ رفیقم راحتسزدی .
برکون کیچه (ساعت اوچ بچق که آقشام دیکدر)
شدتلی برونبت کادی . (حرارتی ۳۷ ، ۳۹ ایدی) .
بو آدم غریب الدیار ، بزم انزده همان امانت الله کبی
بولنیوردی ، کندیم بالذات قالدقم کیتدم ، والی وکیلی
امین بکه مراجعت ایتدم ، مومی الیه جنابلری در حال
معیتمزه بر آم قادی ، صحیہ دائرہ سنه کیتدم . دوقتورلر
هپسی یول اوزرنده قهوه خانلرده طاواہ اوینورلردی ،
دائرده بر کنج دوقتور بولنیوردی . دوقتور جنابارینه
کمال احترام ایله حلی عرض ایتدم ، نه کبی جواب آلورسہم
الله راضی اولسون دیرسکز ؟ بزمده جائز وار ، حیوان
دکاز خسته کز وارسه بورایه کشوروکز ، یاخود یارین
کاورسکز ، (والی طرفندن گلش آمده بنم ایله برابر
بولنیوردی) نه دیلم دولت مأموری قوجه دوقتوردر .
بزده برغریب حاجی ز .

والی آدمی کندی یولنه کیتی ، بزده عودت ایتدک .
خسته من چوق فنا برحاله بولنیوردی ، کیچه ده اولدی
ساعت دورت ، غربا خسته خانہ می طبسابتدن ، معزول
دوقتور عثمان افندی نی آزمايه کیتدم ، مومی الیه کندی
خانہ سنده یتاقده بولدم ، احوالی سویلدیکم کبی همان قالدی
کلدی . نپسه بعض تدای و علاج مستعجله توصیه ایتشدی .
صوکره دن آکلاشلدیغنه کوره ، والی وکیلی وقمہ دن
خبر آلمشده بزم صحیہ ده کوردیکمز نوبتی دوقتورنی جبراً
بوللامش . بر آراق ساعت بش دی ، دوقتور بک
کلدی ، زه برچیش چیقدی ، اگر مکة اولمایه ایدی ،

قنطاره چیکر ، صحراسندن یتاغنه ، ابریفنه وارنجیه قدر
چیکرده ، اشیا ناولنی مکمل صورتده آوردی : برحاجی
اشیاسی ایچون اون لیرا ناول ویرمش ، اوچ ویرن وار
بش لیره ویرن وار ، حتی یکرمی بش لیرا ناول ویردم
دین حاجیلری ده کوردک ، فقط ایش اوراده دکل ، ینه عینی
اشیایه حاجی بابا کندی جمالق ایده جک ، زه نه اشیایی
یوکلہ ته بیلمک ممکن ایسه ، حاجی اشیلارینی اوموزلایه
اوموزلایه اورایه بنه جک ، اما بیلہ تی برنجی موقع ایچون
آلتمش ایش ، خیر بورده بیلہت پاره ایتمز اشیلری زه یه
صغدره بیلورسه کز اورایه بنه جک سکز . اشیا صنایع
اولورسه تیموریول مسؤل دکل .

یاهو انصاف ایدکز ! بونک اصلاحی ایچونده مجلس
مبعوثانده قرار لازمی ؟ یاهو بیچاره حاجی بابادن آواج ایله
لیره آلیورسکز ، شو : مدینه ، تبوک ، شام استاسیونارنده
هیچ اولنزه اوچ آی ایچون یکرمی شر جمال بولندیرکز ،
ینه حاجی پاره سنی ویرر . بو حالاری کورهرک بیچاره
حاجی بزم نه مزه محبت ایتسون ، ونه کبی امیدده بولنسون ؟
هایدی دیلم تیموریول مأمورلری سکوت ایدیورلر ، بری
آخری حمایه ایدیورلرده ، بوراسینک خبری اولمیور .
تبوکده اولان صحیہ مأمورلری نه یاپسورلر جانم بو قدرده
اهمال اولورمی ؟ اجنبی لزه قارشی بر آزده حیا ایتملی .

اگر بوتیور یول ایچون بوسنده اهتمام اولنزه ، بیلمش
اولوکزکه صوکره حاجیلر شام یولنه هیچ کلزلر ، دوه
زحمتی ترجیح ایدرلر . هیچ اولنزه دوه بولنده حاجیلر ایچون
جمالق یوق ، حاجی لره اشیلارینی دوه جیلر آلور یوکلہ تر .
ذاتا کیجن سنه بک چوق حاجی ینبع یولنی شام یولنه
ترجیح ایتدیلر ، یدی بیکی متجاوز حاجی ینعه کیتی .
شام یولی ده اک آشاغہ قرق بیک لیره بویوزدن غیب ایتدی .
کلهلم مکة مکرمه یه ، مینایه ، نعوذباه بوراده اولان
احوالی انسان یازمایه تأدب ایدر ، صحیہ صحیہ ده باغریورسکز !
اما حاجیلرک استراحت جہتی خاطرہ بیلہ کلز .

مینادہ مسجد حیفانک اطرافنده انسان پسیلکندن آیاق
باصاجق بر اولمدینی کبی ، مسجد شریفک داخلنده دخی
عینی حال . یاهو مسجد ایچنده بو حال . مسجدک یالکز
قبلہ جهتمده اون صف قدر بر تیزاک بولنیور .

دو نهای ملیه مرکز حال حاضره ارتقاسی ، دوغریبی دکل
یالکز عثمانلی لری احیا ایتک، بلکه اک بیوک عدومین لرمزک
دخی نظر اعتبارینی جاب ایتدیکی کبی قلب لرینسه ده بیوک
براندیشه آقا ایتشدیر .

بوندن بز هفتته مقدم بارباروس خیرالدین ، طورغود
رئیس کبی ایکی بیوک نام مینجاک قوه بجزیه مزه التحاق
ایده جکلری تحق ایتدیکی کونلرده . اعدالرمزدن بعض
لرینک معتبر غزتلرندن برنده « عثمانلی دونما اعانه ملیه
جمعی » حقدنه بوجه آتی برجه منظورمن اولمشدر :

« روسیه کواکلی دونماسی شرکتی » دو بروؤ ولنای فلوت
اللی سنه ده غایت بیوک برقوت میداننه کتوردی ، حرب
زمانلری ایچون عادتاً روس قوه عسکره سینک برکن
معمدی وظهیر معنویسی اولمشدی . فقط عثمانلی دونماسی
اعانه ملیه جمعی اوقوتی ، بلکه دها بیوکنی دوغریدن
دوغری عثمانلی قوه بجزیه سینه برسنه طرفنده بخش ایتدی .
اگر بوجمیت عین کرمی ایله اون سنه دها ثبات ایده جک
اولورسه ، عثمانلی دولتی قوه بجزیه سی دنیانک اک بیوک
قوه بجزیه سنه عدیل اوله جنی شیمیدین سویله نه بیلور .
زمانه نیک اهمیتنه کوره بوکون آلمانیه نیک کهنه فقط غایت
جسیم برقوسنی الیه ایده بیلدیکی کبی ، یارین دوغریدن
دوغری استدیکی فاریقه لره سپار شده ایدر و کندی دستکاه
لرنده ده اعمال ایتدیرر . بوچورومش وجودک برسنه ده
کوسترمش اولدینی فعالیت نظر اعتباره آلتورده عریض
عمیق ملاحظه لر ایله موازنه اولتورسه ، اون سنه ده نهلر
وجوده کتورمن . »

اشته بو بردشمان ملاحظه سی و دشمان آغزندن سویلانمش
سوزلردر . بزده انصاف ایده رک بو هیئت محترمه نیک کوستر
مکده اولدقلری غیرت ملیه و حمیت وطنیه لرینی نظرشکران
ایله اعتباره آلبده خدمت لرینی ، نه قدر تقدیر ایدرسک
آزدر .

دوغریسی هیئت محترمه نیک بوفدا کارلغنه قارشلی مات
نه قدر مدیون ایسه ، عموم امت محمدده اونسیبتده ممنون
ومتشکر درر . زیرا بوقوت هر نه قدر ظاهر اعتباریله برعثمانلی
قوتی کبی کوسترملکده ایسه ده ، نفس امرده بوتون عالم

اوراده دو قوتور ایله عزرائیل برابر بولنه جقدی . بوبوله
کچدی .

صوکره میناده ، ایکنجی کونی ، یته رفیق عمر افندی
راحت سز ، نوبت کیش . سوانقاه استیورم ، میناده صحیه
دائرة سی قاپوسنده تمام بر پنج ساعت آیاقده قالدیم . برکت
ویرسون که خسته خانلرده هیچ خسته یوق ، دو قوتور لر
هپ قهوه لرده کز مکده ایدیلر . شیمدی بر درجه لسانده
بیلورم ، بر درجه بقدر هر شینه عقم دخی ایرر . بنم باشیمه
بو حال کلورسه ، وای او بیچاره لسان بیلمز حاجی لری حالنه !
اللهه امانت ! یا هو نه وقتنه قدر بوبویله کیده جک ؟ آرتق
بونار پاره سز پولسز اصلاح اولتور شیردر ، اما هپ
خاطر صایه جق اولورساق ، اصلاح کلهنی آغزه آلامه لی
هر کس کنیدی چاره سنی باقار .

عبدالرشید ابراهیم

« دونمای اعانه ملیه جمعی »

انسان وظیفه سی دائره سنده بولنورده ، وظیفه سی
بحق ایفا ایدرسه یته ثنایه مستحق وسزا اولیور ؛ اما
وظیفه سی فوقنده صرف انسانیت نامه خارق العاده بر فعالیت
ایله عالم انسانیه خدمت ایده جک اولورسه ؛ آرتق نه قدر
ثنا اولتورسه آزدر .

دونمای عثمانی اعانه ملیه جمعی دها ایکی یاشنی اکیال
ایتماش برقر جغزدر ، هنوز . وجود بولش بر معصوم
ایکن ، بونک کورمش اولدینی خدمت ، میداننه کتورمش
اولدینی قوت ، و آلتنه کیرمش اولدینی یوک مشارالیه نیک
سنبله متناسب دکلدر . دها مهد صباوتده ایکن کسب ایتمش
اولدینی شهرت دکل ، بالفعل یامش اولدینی ایشلر عقلاری
دوچار حیرت ایتکده در .

هله شو صوک بر قاج کون طرفنده بارباروس خیرالدین
ایله طورغود رئیسی احیا ایتهلری ، بوتون جهانی دوچار
حیرت ایتدیکی کبی ، اعدالری کوزی دخی یلدر مشدر .
جمیعت مشارالیه نیک بوبرلحه ده ، ملتکده ، دولتکده
اک محتاج بر زماننده بصورتله خارقه کبی بر فعالیت کوستریشی

ایچون مادی و معنوی چالشمہ من لزومنی اخطار ایڈیور۔
 برده یرلرده و کولکرده بولنان هرشیئی بزه مطیع و مسخر
 و بزى انلرده اجرای احکامه مقتدر قیلماسی جمیع موجو۔
 داتدن بشقمهجه برعلویت اربابی اولدیغمزى اعلان ایلیور۔
 بز مسلم و مؤمن اولدیغمز ، خانم الانبیاء (ص ع) افندمن
 حضرتلرینی و تبلیغ بیوردینی قرآنی و آخرتک یعنی بردار
 جزانک و قوعبولاجغنی قبول و تصدیق ایتدیگمز ایچون
 حرکات و سکناغمزى اساس متین قرآنه و احکام قطعیه
 فرقانیسه توفیق ایتمهیه و قطعی ولایتیغیر اولمیان شیلرده
 ایجابات زمانهینی نظر اعتباره آلمایه دخی بورجلویز ۔

آنادن دوغوبده شو ایچنده یاشادیغمز دنیا ایلروسی
 یعنی دار آخرت ایچون برمرعه ، برترلا حکمنده اولدیغندن
 بوراده اکوب ییمک و لازم کلن زاد و ذخیرهینی تدارک
 ایتک ضروریدر۔ اوله ایسه زراعت ایچون ترلایه و آلانه
 و حیوانانه وانلری وضع و محافظه و کندیمزى حفظ و حمایه
 و جناب حقتک تقدیر ایتدیکی زمانه قدر نسلمزى وقایه
 ایده جک خانه و سکنایه و بشریتمز مقتضاسی اوله رق یمک
 و ایچمک و اوله تک و عائله یتشدیرمک و بونلری دشمندن
 قورومقله برابر تربیه دینی و دنیویله رینی و واسطه معیشتارینی
 تدارک ایتمه یولنی اوکرئمه هر بریمز عقلاً و نقلاً مجبورز۔
 دنیانک مزرعه اولماسی کرچه عبادت، معرفت، اخلاق
 فاضله تعوانات بشریه اعتباریله تشبیه قیلندن ایسه ده بومعنویات
 و مزیاتی تحصیل ایده جکمز محل ، مادیات و اسباب موقعی
 اولدیغندن بز او معالی بی الده ایتک ایچون شو عالم اسبابده کی
 و سائنه مراجعت کلفتندن ازاده اولاماز۔

حبیب خدا جناب رسول کبریا صلی الله علیه وسلم افندمن
 عالم ملکوتی مشاهده ایله اسرار جبروت و لاهوته واقف،
 دنیا و آخرتده هر درلو تهلککلردن امین و معنایک چوق
 مقاملره و قدرتلره نائل ایکن هیچ بروقت اسباب ظاهرینی
 ترک ایتمه مش و اصحابنه دخی ترک ایتدیره مش، دائماً انسانلری
 توحیده دعوتله برابر سحی و غیرته ، علم و معرفته ، و هنر
 و صنعته تشویق ایتمش و قازانوب بیه نلری جناب حقتک
 سوکیلمی معناسنه حبیب الله تسمیه بیوره شاردر ۔
 محاربه ایچون حیوان بسله یه نلرک حیوانلرینی مدح

اسلامیتک قوه حیاتیه سیدر . بلکه عموم حیات بشرک خانم
 یکانه سیدر ۔

زیرا بوکون عثمانلی فیلوسی عثمانلی قوه بحریمه سی دیمک،
 عالم انسانیتی تهدید دائمی آلتنده بولندیرن و هر نایه ده
 نوتوشایه حاضر اولان ما کدونیا ینار طاغاریتک یکانه
 آلت اطفایشی دیمکدر ، وبالخاصه کره ارضک هرکوشه
 سننده مغدور قالان ملل مختلفه تک کوزلرینی دیکدکاری
 بزاید کاهی دیمکدر ۔

اشته شو قوتی احیا ایدن هیئت محترمه، نه کی لسان ستایشله
 آلفشلانجق اولورسه ینه حقی واردر ۔

بوتون عالم انسانیت بو قوته اشتراک ایدرسه ینه آذرر ۔
 بزم مسلمانلرده من القدیم برعاتت واردی : « سوزی
 چوق ایشی آز اولوردی » فقط جمعیت مشارالیه انک
 توتدیعی مسلك باصواب تمام بونک عکسیدر سسی صداسی
 یوق کوردیکی ایشده پک چوقدر ۔

بونلر هپ کوزمک اوکنده ؛ دشمان اولسه انکار
 ایده مز ۔ دیمک استرم اعانه ملیه جمعیتی هیئت محترمه سی ،
 طوق بشرک مافوقنده خارق العاده بر موفقیته ایله بذل
 جهد ایتکددر ، بوکا مقابل ملتده غلبانه کلهرک کمال
 اهتمام ایله عموم اهل ایمان یکدیگری ترغیب و تشویق
 ایدرک ال اله و پرورلرسه ، هیچ شبهه یوقدرکه بوتون
 کره ارضده اسایش عمومی تأمین اولنور ، مسلمانلرک
 دخی حقوق مشروعه لری نابود اولمز « فیعطی کل ذی حقاقته »

ع ۱۰

مسلم قرداش لریمزه

ای اهل اسلام ای اخوان دین جناب حقتک بزى
 یوقدن وار ایتمی هر نوع مخلوقدن ممتاز اوله رق یاراتماسی
 هیچ بر مخلوقسه ویرمدیکی قوتی و قدرتی ، ادراک وحس
 عالی بی بزه ویرمسی البته بزم ایچون بر شرف اولدینی کی
 موجودات سائرده ن اهمیتاز ایدرک یاشامامز و ایلروسی

اسلامك تدويسي اسبابي آراشد ڀرغه وال برلكيله آرا. شديرغه عموماً مديون اولديغمن دن پك چوق و قتلر دنبرو هر درلو كتب و رسائل و جرائدله فرياد ايدليكي كبي حيات اجتماعي اسلام حقتده براق كله دخي بسؤيله مك ايستهرز شومقاله حيات اجتماعيمزك مقدماتي مقامنده اولوق اوزره يازاشدر . مابعدى وار

عمر فوزى

مسلمان نام كتابدن

اوروج

مسلمانلق بناسنك آنا ديركارندن برى ده ، همپمز بيليرز ، اوروجدر . رمضان ديديكمز آيده حق رضاسي ايچون كوندوزلري بر شى . يوب ايجمه مك ، رمضانك غبرى وقتاره نسبتله فضله جه بدنى و عملى ، فكرى و وجدانى طاعت و عبادت ايتكدر .

« يا ايها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام ، كما كتب على الذين من قبلكم ، اهلکم تقون . » الاية
« اى اهل ايمان! محضاً سزك متقى اولما كز (بويوزدن حقيقى بختيارلق اده ايمه كز) ايچون سزده ، ، سزدن اولكيره اولديغى كبي ، اوروج فرض اولدى . »
يولنده كى تا كرى بويوروغى ايله بو فرض اعلان ايداشدر .

اوروجده نماز كبي وقت و بدن عبادتلرندن برى در . دينزك امر ايتديكي بوتون عبادات و اعتقادات ، احكام و معاملات هب بزم خيرمن ، منفعت و يسرمن ، موفقيت و ظفرمن ايچون در . بونك ايچون بزقلمز ايرديكي نسبتده دينزك بزه اوامرى ايله ، نواهيصى ايله بخش ايتك ايسته ديكي خير و كلى ، حقيقى بختيارلنى كوسترتمك ايسترز :

اوروجك وقت و بدن عبادتلرندن ، وظيفه و فرضلرندن برى اولماسنه كوره بزه هر شيدن اول اوروجده وقت و بدنز ايچون نه كبي خير و فائدهلر بولونديغى سويليلم .
دنياده هبچ بر انسان يوقدره بروت و حال اوزره عمر كچيرسين! بر عات بر يوقسولوق يوزندن-ولوكه عمرنده

و ثنا بيورديني كبي كوزل نشان آنانارى محاربهرده ايلرى كچيرمش و بالفعل كنديلريده اوزمانك سسلاحاريله مسلح اولارق ميدان حربده عرض وجود ايله مشلدر .

شو موجودات ماديه ايچون جناب حتك وضع بيورديني قوانين طبيعت هبچ بروت تبديل قبول ايمه . جكندن جميع انبياي عظام حضراتى دخي تبايعات دينيه ي قواعط طبيعيه موافقتله اجرا ده بولونمشلر چونكه كنديلارى من عندالله تعليم حقايقه كوندرلشادر .

مادامكه سرور انبيا افندمن بزى اسبايدن تجرده سوق ايمه مش و حكمت خلقت دخي او تجردى قبول ايله هم مش و بوكونكي كوزمزه كورديكمز تكملات و ترقيات هب اسبابه تشبث صورتيله حصول بواشدر . بزم ايچون اسبابه توسل بديهيات اموردن اولوق اوزره تجلى ايتشدر .

آخركت تر لاسى مقامنده ديديكمز دنيا ده ياشامامز دخي يالكلز باشنه ، قيرلرده چوللرده تك و تنها اولاماياجنندن كنديمز كبي انساناره بريره كلوب برلشهرك ياشامق ضرورتك حكمتي آلتنده يز .

شوحالده ظاهر اوليوركه بزم كندى حياتمز و بالطبع قارشديغمن عائله نك حياتى حيات اجتماعى و ديكر انساناره بريرده ياشامه اصولى ادراك و احاطه ينى و لوازم و مقتضياتنه تبعيتى ايجاب ايديور .

(حيات اجتماعى): ابنائى جنسمراه برلشهرك، شهرلر، قريه لر تشكيل ايدرك و يكديكر يميزه حوايج ضرور يده و تحصيل استراحت و مسعوديته عين و ظهير اوله رق ياشامق حيات اجتماعى ديمكدر .

ايسته اوروپايلرك مدنيت ديه باغردقلى حيات دخي بو حيات اولاجق و فقط بو اجتماعنده قواعط طبيعيه و لوازم بشريه مخالف حالات بولونماق صورتيله مدنيت ناهى آلاچقدر .

منفرد ياشامق شرعاً و حكمتاً مردود اولديغندن مجتمعاً ياشامايه مجبور اولان انسانلر بالخاصه مسلمان شمدىكي كبي حيات اجتماعينك اقتضائيتديكي شيلرى و جمعيت بشريه ايچنده بر موقع نماز طومش ايكن صكره لرى دن ايدن جمعيت اسلاميه حياتنك حفظ و ادامهى و خسته اولان جسده

ایشته بر چوق سؤلرکه جو ابلیری آنجق «نه کزر»
واویلاسندن عبارت قالیر!

رهضانک دها دوغروسی اوروجک هر بوسمه تصادف
و وصولی حکمتی ایسه نه بیولدر!

حقیقت ، اوروج بر انسانی صبرلی ، قناعتکار ،
دیگرلرینی دوشونور ، هر حال و موسمک تاثیراتی پک
کوزل طایر کامل بر انسان ایدر بر اماندر .

« صوموا تصحوا » الحدیث

« اوروج طوتیکز ، صاغلاملا شیرسکز »

یولنده کی پیغمبر بویوروغی ایسه بزه صومده کی بدن
فائدهلرینی پک آچیق اولهرق کوستیرر . اوروج طومق
وجودی ضعیفتمک . قانسزوقوتسز بیراقتی ایچون اولمایدینی
نه کوزل بیلدیرر . بالعکس اوروجک بزی دها صاغلام ،
دها قوی و چویک یاباجفتی آکلادیر .

اوروج طوتان بر آدم هرشیدن اول یمکارینی انتظامه
قور . یمک ایسه انسانلرک ک طبیعی بر کیفیتی اولدینی
ایچون ، او انتظامه کیرنجه اوته کی ایشاری ده منتظم اولور .
یمک وقتلرینک معین و منتظم اولماسی ، هله آرزینک ایچه
مدید و مساوی بولونماسی ، سفره نده انسانک قمیلد انماسی
زوراشدیر میه جق درجه ده برقارین دواغونانی ایا قالفیاماسی

« جهاز هضمی » دیدکاری او بزده کی هضم اعضاسنجه او
قدر فائده ایدرکه اوستنه اولماز . انسان دیدیکمز بو بر
چوق بارچهلی ماکنه نیک برعضو بر آلتی یوقدرکه استراحته
محتاج اولماسین! نمازطیش اعضاضمی دیکلندیرر فرحاندیرر ،
« قلمه ایچردن فتح ایدلیر . » سوزینی ، ضرب دلتی هپمز بیایرز .
انسان ده بر قلمه در . بوقلمه نیک صاغلامانی ده هرشیدن اول ایچک
صاغلاماغه باغایدیرر . ییوب ایچیوررز . نه ایچون ؟ یاشامق ،
یاشايشده کی ذوقی طایمق ایچون دکلی ؟ حالبوکه ییوب ایچمکدن
بکایدیکمز فائده نی لایقوله الده ایتمک ایچون ییدیکمزی کوزل هضم
ایتمش اولماز لازم . بوده « جهاز هضمی » دیدکاری معده
وساره کی ایچ اعضامزک صاغلام ، تمیز ، چالیشقان
اولماسنه باغلی!

ایشته بونک ایچوندرکه اصولنه رعایتله اوروج طوتانلر
پک چوق فائدهلر کورورلر . هم نه حاجت : بزده ای

برایکی دفعه جق اولسون - بر پرهیز و قحطه مجبور و گرفتار
اولماسین! او آجیمق بیلمه من مرض و علنلرک ، آنا ، بابا ، ایل
آییرید ایتدیرمه من ا ککک صویوقلرینک ائنده زواللی بر
اسیر کی قالماسین!

ایشته اوروج ، حقیقی صومدر مسلمانلری بویله قارا
کوناردهده آق یوزله یاشایدیر ، صوسزلقله آچاغه قارشلی
حاصل ایتدیکلری ادمانه ، صبر و متانت آدینی آلان او
اک یوکسک و خیرلی خوی ایله اوناری انسانلقلده برنجی
چیقاریر! انسانلقلرینی اونومازلر ، یأس و فتوری کوکلرینه
صوقازلر .

بونکله برابر اک زنیکن بر عائله ایچنده یتشمش بر
مسلمان ده انجق اوروج سایه سنده آجلمک ، صوسزلنک ،
اک عمومی معناسیله یوقسوللمک بوتون دوغولرینی ، آجیلرینی
دویار . فقرايه قارشلی اولان وظیفه و فرضلری رینه
کتیرمکده تمامیه حتی امرینه اویار .

بویله بر ادمان ایله درکه انسان هر حال و محیط ، هراقیم
و وسط ایچنده یاشایان بوتون بی نوعنک ، هم جنسنک
حسیات و افکارینه واقف اولور . حالبوکه هر کس بیلیر :
انسانلر بر برینی طایندقلری نسبتده سورلر ، قارداش ایدوب
کیدرلر .

عجبا بوگون دینی اولمایان برامل و نیله بویله بر مجاهده
و تجربه یه نسبتنده کیرمش قاج انسان چیقاریله بیلیر ؟ ..
زواللی انسانلر ، قدرت و طبیعتک کندیلرینه ضرری
دوقونان بعض قوتلرینی بر درجه یه قدر کندیلرینه رام
ایتدیلر ؛ لکن اصل کندیلرنده کی قوتلری اصلاح واکال
ایده بیلدیلر می ؟

« الخالق کلهم عیال الله و احبهم الیه انفعهم لعیاله » الحدیث
« خلقک هبسی اللهک عیالدر . اک سوکیلیسی عیالنه
اک منفعتلیسیدر .

حقیقتی جناب احمد و امثالندن باشقا بوتون اعمالی ،
افکارلی ، حسیاتی ایله سویله من بری چیقاریلدی می ؟ کندلی
فطرت و استعدادلرنده کی بوتون قوتلری دائمی کندیلرینه
عموم انسانلره ، حتی مخلوقاته انجق خیر ویره بیله جک
صورتله آرتدیروب قوللانا بیلورلر می ؟ ..

سوریہ پر نظر

ادارہ مطلقہ سوریہ۔ اوبہ شفا ناپذیر جری مجملہ آچشدرکہ،
 زوالی اخوانمذک حال نقاحتہ کلہری ایچون پک بیوک
 سعیر، پک بیوک ہمتار لازمدر۔ بوجری محلک اک
 مذمنی تشکیل ایندن مکتبہ لک فقدا نی مسئلہ سی سوریہ
 مسلمانارینی - جہات یوزندن - پک مدہش پک مہلک
 اوچوروملرہ سوق ایتمشدر۔

بر دفعہ دوشونولسونکہ بیروت شہر شہزندہ - مکاتب
 اجنبیہ مستننا اولق شرطیلہ - - قاچ اسلام دارالفنون
 موجوددر؟ بیروتہ (اسلام دارالفنون) نامنی احراز
 ایدہ جک ہیچ بر مکتب عالی یوقدر۔ اوت! مکاتب اجنبیہ نیک
 کثرتہ ہیچ کیمسہ اعتراض ایدہ من۔ فقط مقصد لارینی
 بوندن اولکی مقالہ مخصوصہ مددہ عرض ایتمش اولدیغ
 جہتیلہ بونلرک زلرہ فائده لرندن زیادہ ضرر لری اولیور!
 بیروت سائر سوریہ ولایتارینہ نسبتلہ علماً پک
 زنتکین بولمتمددر۔ اگر بیروت (اسلام دارالفنون لک
 فقدا نی ایلہ برابر) سائر سوریہ ولایتانہ احراز تفوق
 ایدہ جک اولورسہ حلب و شام ولایتارینک - معارف اسلامیہ
 جہتیلہ - نہ حالہ بولندقلرینی کوز اوکنہ کتیریکز!...
 نصل تأسف اولمسونکہ شام اہالیسنک ناقابل انکار ذکا ی فوق-
 العاد لری بویلہ جہ (مکاتب اسلامیہ نیک فقدا نی جہتیلہ) محو
 اولوب کیدیور۔ . . . .

بوکون ۱۳۰ بیک نفوسہ مالک بولنان قوجہ حلب
 شہزندہ او قویوب یازان بلکہ یوزدہ اون یوار یابوق در!
 بیچارہ اہالی صرف جہات یوزندن پک بیوک
 تہاکلرہ معروض بولنیورلر۔ شام شہری ہا کذا! . . .
 ممالک عثمانیہ نیک مشہور شہر لرندن معدود بولنان بیروت،
 شام، حلب ولایاتی بو حالہ بولنورسہ آرتق لوالری،
 قضالری، کویاری بر دفعہ دوشونولمی! بونلری تخطر
 ایتدیکجہ غیر اختیاری بر رعشہ مدہشہ نیک تحت تہدیدندہ
 بولنیورم۔ آجینہ جق، تأسف اولنہ جق حالات و خامت
 اشتہال! . . . .

بیروت ۱۴۰ بیک نفوسہ مالک اولوب مکمل لیجان

چوق یشایان، بیدیکنک دہ آدم عتلی طادینی دویان ہپ
 اوچ آباری طوتان قوجہ بابار، قوجہ نہ نلر دکلی دز؟
 بوکون ہانکی خستہ لقی واردرکہ معدہ ایلہ علاقہ سی
 اولماز! ہر شیدن اول بر نوع پریز ایلہ، بیوب ایچمہ
 بر انتظام و اعتدال آلتنہ آملہ تدویسنہ باقیلماز؟
 «خستہ لقلرک یا تاغی معدہ در۔ عمومی دواسی ہ پریزدر۔»
 یولندہ کی بر سوزہ پیغمبر مذک بویوروغی بر دینلر وار۔
 دیمک ایسترم کہ اوروج ایچ اعضامزی، ہضم آلنارمزی
 کرکی کبی تمیزلر۔ بزنی و قتل و قتلز اوتہ بری بیک،
 ایچمک کبی پیس بوغاز لقلدن؛ پیس بوغاز لقلک، طبیعتسز۔
 لقلک بزنی قایدراجنی بر طاقم خستہ لقلردن قوریوب
 اوزاق ایلر۔

اوروجک بو صحی فائدہ لرینی اجتماعی، اخلاقی،
 اقتصادی او قدر منفعتلر تمقیب ایدرکہ صانیہ کلر شخصی
 و فردی بر انتظامک، کوز تمک عمومی و اجتماعی انتظام
 وانضباطہ نہ قدر یاردم ایدہ جکی قولایچہ اکلا شیلیر۔

بر مسلمان اوروجہ نیتلہ باشلار۔ بو نیت ایسہ قطعیدر۔
 شک و تردد، شرط و تخیر قطعاً قبول ایتمز اوروجنی
 نیتی عینجہ طوتار۔ اونی ہیچ بر قوت؛ دنیوی و نفسانی
 شیطانی و حیوانی بر آرزو و ہوس بو عزمندن آلیقویہ۔
 ماز۔ صیاحی ایلہ حیوانلقلک، شیطانلقلک بوتون قوتلرینی
 قیرار۔ انسانلقلک، ملککنک خاصیتلری میدانہ چیقار۔
 بو خاصیتلری بوتون عالم لک رحمان و رحیمی اولان خاق
 وربنہ قارشو بسلہ دیک ایمان و محبت ایلہ، لقاء و وصات عشقی
 ایلہ بسلہ یوب آرتدیرر۔ او قدر بیوک بر حال و مقامدہ
 بولونورکہ حیوانلقلہ، شیطانلقلہ اولان مناسبتی ہیچ نہزلہ۔
 سنہ دوشر۔ کرچہ وقت غروبہ الی مقطراتہ، ییلوب
 ایچیلہ جکہ اوزانیر؛ لکن بو ال اوزادیشدہ، بوکا بکزر
 عموم حرکتندہ حیوانی بر حرص، شیطانی بر ہوس دکل؛
 صرف انسانی و ربانی، وجدانی روحنی بر نشوہ و حال
 واردر!

فسادخانہ ہر حیات اجتماعیہ منزدہ کی امراضک یکانہ میقرو -
 بارینی تشکیل ایتکدہ درلر . استدلالات مخصوصہمہ نظرآ
 سوریه اہالیسنده شو صوڪ كونلرده برتیقظ حصوله كلكش
 و معارفه اولان احتیاجارینی حس ایتشار ایسهده مع -
 التأسف بو همتی حكومتدن انتظار ایدیورلر . « حكومتتمز
 احتیاجاتمرك اسعافی ایچون مکتبلر انشا ایتلیدر » دیورلر .
 حالبوکه بوفکر ، طوغری اوله ماز . چونکه حكومت امور
 و مناسباتی تنظیم و اداره ایتك اوزره تشكلی ایدن رهیتندر .
 اوت ! بدرجهیه قدر او مملكتك معارفه اولان احتیاجاتی
 حكومت اسعاف ایتك چالشمله مكلف ایسهده اصل
 ایاروسی اهلینك یكانه وظیفه سنی تشکیل ایدر . بوكون
 اوروپا به موجود بولنان مكاتب عالیه و تالیهك اکثریسی
 صرف ملتك محصول مساعی مجاهدکارانه لریك بر تمثال
 مجسمیدر . حكومتك مكاتبی بك محدود بر درجهدهدر .
 سوریه اہالیسی معارفك تعمیم و انتشاری ایچون حكومتدن
 مساعدهیه منتظر اوله مایدر . كندیاری چالشوب اولادلریك
 تربیه ملیه و اخلاقیه لرینه مساعدا سلام دارلفنوناری وجوده
 كتروپ حال حاضرده بولندقاری شو درك سفیلانه دن
 تخلیص کریبان چاره لرینی تحرییه ابتدار ایتلیدرلر .
 حكومتتمز داخل و خارجی برطاقم غوائلدن قورتو
 لدیغی یوق . كه ملتك معارفه اولان احتیاجاتی اسعافه چالیشسون .
 آرانوودلق مسئلهسی بیتر حوران مسئلهسی ؛ چیقار
 كرید مسئلهسی بیتر کلیسه لر مسئلهسی چیقار . والحاصل
 حكومتتمز اعلان مشروطیتدن بو آنه دكین خارجی و داخلی
 غوائلك ازاله سنه حصر فکری ایدیور . بونك ایچون سوریه
 اهالی محترمه سنك حكومتدن مساعده طلب ایلیسی حكومتك
 غوائلنه غائله قائمك دیمك اوله جغندن صرف نظر ایلاری
 وجدانلری مقتضاسندن او كجغنی كندیاریده تقدیر ایدرلر .
 بیرونده انتشار ایتكده بولنان جراند عربیه حكومتك
 سوریه به عطف اهمیت ایتیوب مکتبلر تأسیس ؛ نشر و تعمیم
 معارف ایتكده کی اهمالندن طولانی (هر كونسکی نسخه لرنده)
 حكومتی مسئول طوتیورلر . حالبوکه بك یا كلكش حرکت ایدیورلر
 ظن ایدرم چونکه حكومتك اورالربی اطرافلر جهده و شونه جك
 وقتی یوق ! دائماً سیاسیات خارجیه و غوائل داخلیه

ورینختمیله ، بخاری و الكتریقی تراموایلری ، هوا غازی
 و تنویرات الكتریقیه بی حاوی و مناظر طبیعیه جهتیله ده بك
 لطیف ؛ فقط برده - معارف اسلامیه جهتیله - زنكین بولنش
 اولسه ایدی نه قدر مهم موقعلر ، شرفلر احراز ایدردی ؟
 واه اسفاكه ، امر با لعكس ! ایشته هر برده كورلدیسی
 كبی سوریه ولایاتسنده ه اخوان دینم بر حال تأسف
 ایچنده بولنیورلر . جهالت سوریه اہالیسنك تا
 طمارلرینه قدر ایشلمش . بوكا دلیل آرامغه هیچ حاجت
 كدره م ؛ چونکه بوكون حوران درزیارینك جرأت ایتمش
 اولدقاری حرکات و حشیانه میدانده !

عجبا درزیارك بو جرأتلری نه سبیدن ایلری کلیور ؟
 هیچ شبهه اولناملیدر كه نعمت معارفدن محرومیتلرندن . معارف
 مدار قوام مدیتندر . ترقینك ك برنجی عنصری معارفدر .
 شبهه سزدر كه بر ملتك افرادی نه قدر چالیشقان نه قدر فعال
 اولورسه اومت ؛ ساحه مدینتده او قدر مهم ، او قدر
 واسع بر موقع احراز ایدر . طبیعیدر كه علم و عرفان ایله
 مجهز اولان بر ملتده حریته ، عدالته بحق رعایت ایدیلر ك
 سعادت بشریه حاصل اولور . سوریه ده بونظریه نك هیچ
 حكمی یوقدر . حقیقتاً حكم استبداد بورالرده كمال شدتیله
 حكمفرما اولمش اهلینك هم مالی ، ملكنی غضب و هب
 و همده ترقیه ، معارفه اولان میللرینی . امیدلرینی كسر
 ایتمدر . حما ، حص اہالیسی حقیقتاً آجینه جق بر حالده
 یولنیورلر . حص حایه نسبتله ده متری ، معارف جهتیله
 ده زنكین اولوب حایه احراز تفوق ایده بیلورسه ده
 زوالی حمالیارك حیوان ناطقلدن بشقه رمزیتلری یوقدر .
 حاده بردانه (مکتب) تسمیه سنه سزا بر دارالعرفان موجود
 دكلدر . (آخور) دیمك غایت موافق بولنان بر چوق
 محله مکتبلری واردر كه بونلرك افساد اخلاقه بك بیولی
 شمولى ، یاردمی اولدیغندن نظرمده موجودیتلرندن عدم
 موجودیتلری اولاد وطن ایچون ده فائده لیدر چونکه
 بو فسادخانلرك عدم موجودیتی اهلینی امی ، جاهل
 بر اقیوسده اخلاقرینی بوزماز . حیات اجتماعیه منزدہ فساد
 اخلاق ك مهم ، ك وخیم رولاری اجرا ایدیور .

ایشته بوکی - مکتب اسم جلیلنه هیچده لایق اولمیان -

خدمت ایدہ جک افندیلر کندی ہالہری اصلاح ایدہ مہ، شمارہ دارالفنون طلبہ سی اولوق ہر نہ قدر مملکت مزیدہ قولای کبی برشی ایسہدہ مکاتب عالیہ بی اہکال ایتدکن صوکرہ بوحانز ایلہ ایش یوروتک غایت آغیر اولمقدہ درو اولاجہ ندر۔ دارالفنون نہر؟ یالکز تحصیل محلی میدر؟ خیر اذارالفنون طلبہ سی علوم عالیہ تحصیل ایتدیکی کبی آنک تطبیق واجراسی ایلہدہ اوغراشملی، استقبالدہ وطنی پد ادارہ لرینہ آلدقاری وقت نہ طور ایلہ حرکت ایدہ چکلری دوشونملی مملکتک احوال داخلہ سینک، فنا لرینک اصلاحینک چارہ لرینی دوشونملی و بوکا حاضر لاملیدر لر۔

بوسط لرلی بکا یازدیران بوندن براق کون مقدم پترسبورغ غز نہ لرندن برندہ دارالفنون طلبہ لرینک اعلائی اوقودقن صوکرہ حاصل اولان حس اولدی۔

پترسبورغ دارالفنونی طلبہ سندن لوکین نامندہ بری اولاقونستیتوسین دیوقرات فرقه سینہ منسوب اولدیغی حالہ صوکرہ دن اوکتا بریست فرقه سی اعضا الغنہ قید اولندیغی ایشیدن آرقاداشاری لوکینک قونستیتوسین دیوقرات فرقه سی اعضا لغندن اخراجینی غیباً حکم ایدہ رک قرار لرینی دارالفنون ادارہ سی جمعیتی مدیریہ تہ تقدیم ایتشار۔ مدیریتہ تصدیق ایتش۔

ایستہ شور قاق سطرلق اعلان بی پترسبورغ دارالفنونی ایلہ استانبول دارالفنونی ارانندہ بر مقایسہ یا پمہ سوق ایتدی

برکرہ استانبول و پترسبورغ دارالفنون لرینی مقایسہ ایدہ جک اولورسوق نہ آجی حقیقت لر میدانہ چیقار۔ مذکور اعلانندہ آکلاشیلورکہ دارالفنون طلبہ لرلی مکتب بناسی داخلندہ اہالی بہ فائدہ لی فرق و مسلک لری مستبد روسیہ دارالفنون نرندہ بیلہ دوام ایتدی ریورلر مش، آرقداشارندن برکیسہ نک خیانتی حس ایتدکاری کبی درحال آنک خیانتی اعلان ایدیورلر و آرہ لرندہ ماوث برنامک بولونمہ سنی ایستہ میورلر مش اساساً دارالفنونک طلبہ بہ عائد مسئلہ لرینی حلہ مخصوص ہر برقا کولتہ نک صنوف متعددہ سندن بروکیل انتخاب اولنہرق دارالفنون داخلندہ کندی لرینہ مخصوص

ایلہ مشغول بولنیور۔ اگر بویاہ اولماش اولسہ یدی حکومت مز نیچون اورالردہ اصلاحات جدیدہ تثبت ایدوب مکتب انشا و تأسیس ایتسون؟ یوقسہ اورالری ممالک عثمانیہ نک بر جزئی دکلیدر۔ طبیعی قیمتدار بر پارچہ سی بر قسمی در۔

فقط عرض ایتدیکم کبی حکومت غوائل خارجیہ و داخلہ دن باش آلوب مملکتک اصلاح و اعمارینہ جدی بر صورتہ تثبت ایدہ مدی کہ . . . . . بزیکو جود اولورق چالشیرسوق انشا اللہ از زمان صوکرہ مملکت مزک ہر طرفی معمور، کستان اولور۔

سامی زادہ

ثریا

دارالفنون و آو و پاپہ طلبہ ارسالی

دارالفنون دیدکہ ہر وقت خاطر ہمہ علوم عالیہ تحصیل ایدوبدہ مملکت مزی اصلاحہ، نواقص مزی اہکالہ چالشہ جق والرنندہ ایستہ دکارینی یامق قوتی حائز، من کل وجہ مکمل آدم لری یتشدریمہ مخصوص اولان بر دارالعلوم عالی کوردی۔ طایمادیم بر افندی بی دارالفنون طلبہ سندن دیہ تقدیم ایتدکاری وقت، ہر سنہ و ہر آی دکلدہ ہر آن و ثانیہدہ ترقیات حاضرہ بہ افکار عالیہ مالک برانسان کامل طایردم، حتی بعضاً قارشولرنندہ سوز سویلہ مہ بیلہ جسارت ایدہ مزدم۔ فقط عین زماندہ فکر ہمہ دائما انلرہ مشغول اولور وانلرک مکتسبات عامیہ و افکار عالیہ لری حتمندہ بر فکر ایدمہ بی کندیہ وظیفہ بیلردم۔

ایستہ بو فکر درکہ بی، استانبول دارالفنون طلبہ سیلہ صیقیجہ و تکلیف مز کورشمہ بہ سوق ایلدی۔ کورشمہ فقط موہی ایلہ طلبہ نک ذکاریلہ متناسب برسی استہ عالیلہ موافق بر فکر صاحبی اولمہ دقلرینی اعتراف ایدیورم۔

بوکونہ قدر افکار و سعیر میز ی تحدید ایدن مستبد لری مقام اعتذاردہ درہ میان ایدہ یوردک۔ شمدی ایسہ انلری قہر ایتدک، سربستی نام ایلہ ایکی سنہ دخی کچیردک۔ دارالفنون افندیلر مز دن وطن مز ی اصلاح ایدہ جک، و طنزہ

زمانہ نوردن ری ترکیہ حکومتی آوروپاہ طلبہ کو ندرہ مکدہ در،
عجبا بوناردن بکھ نیلن فوائد تمامیلہ کورلدیمی ؟
دارالفنونیز بو کون لایق وجہلہ ترقی ایتھمش
وایدہ میور .

آوروپاہ ہر سنہ طلبہ کو ندرہ مکہ غیرت اولنیور .
بومعقول ، نافع برتشتبث اولقلہ برابر فوائدی محدود اولوق
مخوردن دہ قورٹیلہ مز . معارف نظارتی بو خصوصی اہمیتدن
دور طوتمامقلہ برابر آثار اجنیہ ترجمہ سنہ مخصوص
قومیسینور تشکیل ایدوب مملکت مزده مدنیت ، معرفت
غریبہ نک تعمیمنہ چالشہ دہا بیوک ونافع خدمت ایتمش
اولوردی .

احمد منیر رشید

عالم اسلام

ہندستان وعالم اسلام

(فورٹایتلی ریویو) ک اجال سیاسیسندن :

دوقتور (شیمان) ک آلمان ایمپراطوری ایلہ اولان
صمیمیتی و آلمان قاینہ سی ایلہ اولان ارتباطی ، کنڈیسنک
ہندستان حتمندہ یازدیغی شیلرہ اہمیت مخصوصہ ویردیر .
بورات (قرویچ) غزنہ سنندہ یازدیغی مقالہ دہ انکلترنک
کنج ترکارہ دشمن اولدیغی و ذاتاً عالم اسلامہ عداوتی
بولندیغی مصرہ ، شورایہ ، بورایہ حاکم اولدیغی ویراندہ
روسیہ یہ ، فاسدہ فرانسیہ یہ ظاہرت ایتدیکنی ، ہر دہ اسلاہک
قوتی تقیصہ حتی ہند اسلاماریہ ایراث مضرت ایلیکہ
چالیشدیغی بیان ایدیور . بونڈن بشقہ دوقتور شیمان
انکلترنک دائماً مشکلات مہمہ یہ عرض بولندیغی ؛ حتی
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ہنداینک انکلترنہ علیہندہ اولدیغی ، شاید
انکلیزرلر علیہنہ بحربظہور ایدرسہ شرقک ہان انکلترنہ
علیہنہ قیام ایدہ جکنی و بو حسابہ کورہ انکلترنک آسیاتہلکہ سی
قارشپسندہ تہادیاً دوچار ضعف اولہ جغنی ، بوایسہ عموم

و آرقداشجہ سینہ ترتیب اولونمش مجلس لری دہ اولیور . ہر
طلبہ او مجلسک قرارینی مقدس طانیور ، و آکا افتیادہ
مجبور اولور . ہکذا دارالفنونک درس لری و پروغرامی
الحاصل نہ سی وارسہ ہیسی طلبہ و پروفیسورلرک اشتراکی
ومذاکرہ سیلہ حل اولنیور . مدیریت یا خود (ریکتور) لک
یا لکزر رسمی وظائف ایلہ موظف بولنیور . دہا عمیق
دہا عریض دوشونہ جک وتدقیق ایدہ جک اولور سہق
روسیہ دارالفنونلرینک مملکتک استقبالیہ کی خادہ لرینک
حر و آزادہ حرکت ایتھلرینہ مساعد بر منبع علم اولدیغی
کوروریز .

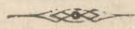
روس دارالفنونلرینک مکملیتی بیان یولندہ ہیچ
برقی تحصیلہ آوروپا لسانلرینہ احتیاج حس
ایدلدیکنی ، حتی فنون ریاضیہ دہ مشہور پروفیسورلر بیلہ
یتشیدیردیکنی سویک کافی در . بوسطرلری یازمقدن مقصدم
اجدادیمزک دیدیکی کی « دوستکی اکلامق ایچون فناغینہ
باق دشمنکی آکلامق ایچون ایلیکنہ باق » ضرب مثلنہ
توفیقاً بر زمانلر عدو اکبریمز اولان روسیہ نک ترقیات
حاضرہ سنی کوسترمک و طلبہ ارقداش لریہ آناردن عبرت
الہ لری تو صیہ ایتمکدر . بز بو کونہ قدر روسلری جاہل
دیدک ، قابا دیدک ، مستبد دیدک الحاصل آوروپا نہ دیدیسہ
دیدک ؛ لکن بر کرہ بیلہ ملاحظہ ایلہ دیدک .

ہرنہ قدر روسیہ فرانسرلرہ ، المانلرہ نسبتاً قابا جاہل
ایسہ دہ بزہ نسبتاً عالم درلر ؛ بزہ نازک عد ایتدیکنمز بک
زادہ لردن ، عالم ظن ایتدیکنمز پروفیسورلریمزدن دہا عالم
آدہ لری روسیہ دارالفنونلرندہ بولوق ممکندر . روس دار-
الفنونلرینک ملتہ یاپدیغی سیاسی و اقتصادی خدماتک چوغنی
آوروپانک چوق دارالفنونلری بیلہ یاپامہ شد . حریت
روسیہ نک مکانب عالیہ سنندن طوغدی ، ہلتی خواب غفلتدن
مکتبیلر آیتدی ، ہلتی حکومت ازدی اسیر استابتادی
ایتدی ایسہ دہ دارالفنونلر اہالینک قلبنہ ہیچ بر وقت
سونمز حریت تخم لری اکمش و کوندن کونہ نشوونما
بولماسی ایچوندہ اجتہاد ایتمکدہ درلر .

اما بزہ دارالفنونیمز نہ یاپدی ؟ نہ یاپہ جق ؟ فاج سنہ لردن
بری : تا مرحوم سلطان عزیز ایامندن وبلکہ دہا مقدم

عالم سیاسیاتده انکلترونک موقعی دوچار تزلزل ایدہ جکئی علاوه مقال ایدیور .
 بونشریاتدن مقصد ، آلمانارک تزیید قوت ایتسی ،
 ترکیانک اتفاق مثانه داخل اوانسی ، انکلترونک روسیهدن
 اوزاقلاشمسی ، اکر روسیه مدبر ایسه آنکده انکلترونه
 ایله بوزوشمسی ، فرانسهکده کرک انکلز و کرک روسلری
 ترک ایلسیدر . کرچه بونشریاتدن مقصد انکلترونک هندستاندهکی
 قوتی اهمیتسز کوسترهک ، ترکیایی ، ایرانی و سائر
 طرفلری وادی خطایه سوق ایتک ایسه ده خاصه نظر دقتی
 جلب ایتک ایسترنکه انکلترونک هندستاندهکی قوتی ظن
 اواندیغی قدر ضعیف اولدیغی کبی انکلترونه ایمپراطورلغنک
 موقعی ده منزلزل دکلدنر .
 رقاچ آی ایچون هندستان مسئلهسی بزم برآزفضله
 نظر دقتمزى جلب ایدہ جکدر . بو ، بویله اولقله برابر ، دوقتور
 شیانک ظن ایتدیکی درجه ده انکلترونه حکومتی ضعیف بر موقعده
 دکلدنر . کرچه هندستانده حکومت ایله اهالی آره سنده بر درجه یه
 قدر مخالفت افکار وار سنده ، مستقبلا ده ثابت اوله جنی وجهله
 انکلز اداره سی هندستانده اولانجه شوکت و رصانیه پایدار
 اوله جقدر . بوندن یازیم عصر اول (ریشارد بار تون) بر
 اثرنده توصیف ایتدیکی وجهله ، اسکی یونانیلر دیگر ممالکه
 نصل (باربار) نظریه باقارلار ایدیسه بوکون ده هندجوسیلاری
 انکلز لره اسلاماره عین نظره باقیورلر . بز شمدی یه قدر
 وظیفه مزى ناموسکارانه ایفا ایتمش اولدیغمز کبی ، شمدی ده
 ایفا ایدیوروز . و ایلروده ده ایفا ایدہ جکوز . بز شرقده
 انکلز بلدیراسی آلتنده بولنان ادیان متضاده منس ویننه
 عین معامله عدالتکارانه بولندق ، شرقده دیانتک ، غربده
 سیاسیات قدر اهمیتی واردر . بوکون هندستانده انکلز
 اداره سی عاینه اجرا ایدیان تحریکات شدید سیلیسه ، عین
 زمانده ، تیش ملیون اسلام عاینه اولدیغی کبی ، اسلامیت
 ایچون بر منبع تهلاکدر . بناء علیه بزم عالم اسلام حتندهکی
 احتساستمز کرک استانبولده و کرک قالكوتده بو صورتله
 ناقتی ایدیلیدر .
 هندجوسیلری نظرنده اسلاملر بر عنصر هضر کبی
 ناقتی ایدلمکده در . بز باطبع مجوسیلرک ضررینه اوله رقی

اسلاماره طرفکیرک ایدہ میز . ذاتاً اسلاملرده
 بونی ایسته مزلر . شو جهت معلومدرکه اکر مجوسیلر جراً
 ویاسیاسه هندستانده بر قوه حاکمه تشکیل ایتک تشبث
 ایتسار اسلاملر فدای جان ایدر جه سنه مجادده بولنهرق
 بوکا مانع اولورلر . چونکه هندمسلمانلرینک حال حاضرینی
 تدقیق ایدلم . بونار آتیش ملیوندن متجاوردلر . یعنی
 هندستاندهکی اسلاملر ژاپونیا دهکی ژاپونلردن فضله در .
 عین وجهله آلمانیا دهکی آلمانلردن ده فضله درلر . بوندن بشقه
 دیگر بر عالم اسلام ده کندیلرینه معاونت ایدہ بیلیر . بناء علیه
 مجوسیلر بو حرکت اغتشاشیه لرندہ موفق اولورلر سه همان
 عالم اسلام قیام ایدہ جک ، مدھش بر مجادده ظهور ایدہ جکدر .
 بوده یه بر حکومت احنیه نیک مداخله سنی استلزام ایدہ جکدر .
 بیانات سالفه دن ده مسئبان اولورکه انکلز لر عالم اسلام
 عاینده دکل ، بلکه هند مسلمانلری انکلز لره هم افکاردر .
 اقدام

اوتہ دنبری اسلامیتہ واسلاملره قارشو واقع اوله کن نجساولرک
 بعض صفحاتی تشریح ایدن ، کوسترن (ایدل) رفیقمزک باش
 مقاله سنی قسماً درج ایدیوروز .

اسلام دشمنلری

مسلمانلرک بوکونه قدر نادانق ، جاهلک تحت تأثیرنده
 قابوب ، دنیا دن خرسز یا تدبیرندن استفاده ایدوب میدر ،
 نه در ؟ اسلامیت و مسلمانلر حقتده بک چوق یا کلش اثرلر
 یازلشدنر . بوکبی اثرلرک دنیا نیک برکوشه سنده کیرمیدیکی
 یر بوقدر ظن ایدرم .
 مسلمانلری تحقیر مقامنده یالان یا کلش اثرلری فرانسمز .
 انکلز ، نسمه ، روس و باشقه لسانلرده اوقومق مکملندر .
 تاریخ و ترجمه احواله دائر اثرلرده دکل ، بلکه بتسون
 فرضی رومان و حکایه ده ده اسلام علمنه متعلق بیک درلو
 یالان واقفالر بولنور .

سرنامہ سی مسلمان اولان نجه یوز تورلی عشق و محبت
 رومانلری الیکتره السه کز مطابق اول اثرلرده مسلمان
 عالم سیندن رقیب یا که بر خاتونک ، بردنی خرسنیه صحبتی

برقاج آی ایچون هندستان مسئلهسی بزم برآزفضله
 نظر دقتمزى جلب ایدہ جکدر . بو ، بویله اولقله برابر ، دوقتور
 شیانک ظن ایتدیکی درجه ده انکلترونه حکومتی ضعیف بر موقعده
 دکلدنر . کرچه هندستانده حکومت ایله اهالی آره سنده بر درجه یه
 قدر مخالفت افکار وار سنده ، مستقبلا ده ثابت اوله جنی وجهله
 انکلز اداره سی هندستانده اولانجه شوکت و رصانیه پایدار
 اوله جقدر . بوندن یازیم عصر اول (ریشارد بار تون) بر
 اثرنده توصیف ایتدیکی وجهله ، اسکی یونانیلر دیگر ممالکه
 نصل (باربار) نظریه باقارلار ایدیسه بوکون ده هندجوسیلاری
 انکلز لره اسلاماره عین نظره باقیورلر . بز شمدی یه قدر
 وظیفه مزى ناموسکارانه ایفا ایتمش اولدیغمز کبی ، شمدی ده
 ایفا ایدیوروز . و ایلروده ده ایفا ایدہ جکوز . بز شرقده
 انکلز بلدیراسی آلتنده بولنان ادیان متضاده منس ویننه
 عین معامله عدالتکارانه بولندق ، شرقده دیانتک ، غربده
 سیاسیات قدر اهمیتی واردر . بوکون هندستانده انکلز
 اداره سی عاینه اجرا ایدیان تحریکات شدید سیلیسه ، عین
 زمانده ، تیش ملیون اسلام عاینه اولدیغی کبی ، اسلامیت
 ایچون بر منبع تهلاکدر . بناء علیه بزم عالم اسلام حتندهکی
 احتساستمز کرک استانبولده و کرک قالكوتده بو صورتله
 ناقتی ایدیلیدر .
 هندجوسیلری نظرنده اسلاملر بر عنصر هضر کبی
 ناقتی ایدلمکده در . بز باطبع مجوسیلرک ضررینه اوله رقی

ایدل رفیقمز دوام ایدرک پارسده چیقان مسلمانین مجموعه . سنک (بلونت) ه ویردیکی جوانی نقل ایدیور ! مسلمانین : (خلاق مقدس شیمارینه نجس اللریله حتمارت ایراد ایدوب بزم دینداشاریمزی ارتق اضطرابه دوچار ایدن کشینک واقعهسی قارئایمزه معلوم اولدیغندن اونک جنایتتی بوردتکرار اتمکک حاجت یوق بزم دشمنایمز پک چوق اولدیغی ایچون بردانه ارمهسی ویاخودا کسیمله . سی بر اهمیتی حائر دکلدرد .

فقط مسئله نك اهمیتی اساس اعتباریله در ، هر دین وجدان ایشیدر دیار سهك اعتقاد ایت دیله مزسهك اعتقاد ایتمه ، اوسنك اختیار کده در . ا کر مسخره ایتک ایستور . سهك اوز دینی کی مسخره ایت .. هر ایشک بز چیغری وارد او چیغردن چیقانه تنقید اولماز بلکه مسخره لوق اولور . غرور شخص ایله سره مست اولان بو کور محرر ، میلیونرجه مسلمانرک فکرنی خاطرینه آلمدی آسیالیلر عمومیتله روسجه او قومقدن محروم اولدقاریندن یازیلار یمن خبردار اولمازلر ظننده بولندی . قرآن عظیم الشان ویا انک هشتملاقی حقتده سوز سونیک ایچین عرب لسانی اساسی بر صورتده بیلمکله قابل اولور . یوقسه قرآن ترجمه لینه ویا خصوص روسیه ده کی قرآن ترجمه لینه باقوب حتماق قرآنییه ووقوف اصلا ممکن دکلدرد .

افندیلر !

زهار بز مسلمانلری راحت قوییکیز . بز ی اصلاح ایتک بهانه سیله تحقیر ایده یورسکیز ، بوتحقیق لری یکزدن ، بواصلاحات کزدن نه قدر اوزاق قالیرسحق اودرجه ممنون اوله جغز . بز هر حالده ظلمت جهالتدن قورتیلوب از زمانده آرقه کزه یتیشه جکمز یاقیناً بیایورز .

بزده باشقه دیناری مسخره ایتک فکری یوقدر ، بز اجنیدارک مقدس طایدیغی شیماری تحقیر ایله ارده کی محبت یرینه دشمنک ، حسد تخماری صاحبق ایسته میز . بز ای محرر سنک حقارتلریکه قارشینی حقرتله دکل یالکیز استهزایله مقابله ایدر وبتون دینداشاریمزی ده بوکا دعوت ایلرز . «

تصویر ایتدیکنی کور رسکیز . اول قیزبنک خرسیتیان ایچون جانین فدا ایدر درجده علاقه سنی و عاقبت خرسیتیانق قبول ایتدیکنی یا که وحشی مسلمانلر طرفندن اولدی رلدیکنی تصویر ایتمش اولدیغی کور رسکیز « خان قزی » و « بابا نجی » کی مسلمانلرک خان و باطر لرینی عادی بر خرسیتیان قزینه تسخیر ایدوب خان و باطر لرینی ده (قهرمان) ایشاردن عاجز قالدیروب عاقبت عقلدن محرومیتله نتیجه لنان رومنلر صایوب یتیمیه جک درجده چوقدر .

طوغریسی نصل مسئله ده اولسه ده مسلمانلره قارشو بیوک افترا و جنایتلری حاوی اثرلر وارد . بو کی بالانلر حریت سنه سندن صوکره سیاسی مسئله لره انتقال ایتدی . غزته لر مسلمانلر حقتده پک چوق یالان سیاسی مقاله لر ، بحثلر یازدیلر . روسیه مسلمانلرنده پان اسلامیزم ، ترکیه ده خرسیتیانلره قتل عام ایتک احکام اسلامیه دن در دیه کوسرتلدی . لکن مسلمانلر کندی مطبوعاتلرینک ترقیسی سایه سنده بو کی دین و ملت لرینه قارشو آجیلان مجادله لره پک اهمیت ویرمهک باشلادیلر بو کی اسلام دشمنلرینه قارشو شمیدی پترسبورغده روس اساننده رسمی بر غزته نشر ایتکی ده تصور ایدیورلر . بواهمیتلی مسئله یی دوشو . نلدیکی انده یاق ممکن اولسه بیله یقین و قتده میدان کله چکی مأمولدر . بونی میدان کتیرمک ایچون غیرت ایتک هر بر مسلمانک بورجیدر . اکر خصوصی بر غزته نشر ایتک کوچ اولورسه (ترجمان) غزته سنی روسجه و مسلمانجه اولورق پترسبورغده چیقارمق ده مناسبدر .

اسلامیتی نجسه مک مقصدیله یازلمش سوزلر جمله سندن اکی یکی بر وقعه « روسکی اصلاوا » نک ۹ حزیران ۱۳۰ نجی نومروسنده روس وطنداشاریمز اره سنه داغلدی . (بلونت) اسملی کشینک مذکور غزته ده یازدیغی حقا . رتارک اسلام ایچون نه قدر . بیوک افترا اولدیغی قارئایمز او قور آکلارلر .

مع مافیه بو وقعه ده مسلمانلرک کوکالرینه شادلق و تسلی ویره جک برجهت وارسه اوده مختلف یرلرده کی مسلمان و مسلمانلرک معهود (بلونت) ه کسکین جواب ویرملریدر .

مترجمک افادہ سی

برقانون مطلق و ارادہ کیفیہ لری ایسہ بر قانون حیات و مرشد السالوک حکمنی الدینی وقتدہ عدم مساواتک بتون معناسیلہ جاری اولدینی بی اشتہادر . اعصار قدیمہ : ہ بوکی عدم مساواتن اسارت تولد ایدوب قویتک ضعیفہ تملک ایتدیکی مشاہدہ اولئمغہ باشلادی . ضعیفک قوی یہ تسلیمی قاعدہ سی قویلرک ادارہ معیشتلری تسمبہ مدار اولدی . حکمای غریبونن بزات « بشقہ برینک قوای بدنہ سنی یالکز ارادہ کیفیہ ایچون استعمال ایتمک اسارتک اساسیدر » دیمشدر .

تاریخ کوستریورک اسارت اعصار قدیمہ بتون ام و عناصر مختلفہ ہ وجود ایدی اسارتک میقرو بلری جمعیت بشریہ نک حال و حشدہ بولندینی زمانہ نشوونما بولوب تدریجاً توسیع دائرہ سرایت ایتمش و افکار مدنیہ نک توسع و ترقی سی بوکا حائل اولہ میوب شکنی دیکشدرہ ، دیکشدرہ بوکونہ قدر دوام ایتمشدر . بنی اسرائیل ، یونان قدیم رومالیلر ، اسکی آلمانلر زمانندہ اسارت ایکی نوع ایدی .

برنجیمی محاربہ نہ آلتان اسیرلر . ایکنجیمی پارہ ایلہ صائون الثوب اولردہ استخدام اولسانلردر . عبرانیلردہ ایکی نوع اسارت ہ وجود ایدی . عبرانی اسیرلرہ اجنبی اسیرلردن دہا زیادہ احترام اولنوردی . اوزمانک قانونی ریفقہ اسارتدہ دائمی ایدیلر . اجنبی اسیرلرہ اولنان معاملہ طاقت بشریہ نک فوقندہ ایدی . نصرانیت اسارتی نہ منع نہ پرو . تسستو و نہہ تخنیف ایتمیوب یالکز ایچلہ بر کوچک ملاحظہ ایلہ اکتفا ایتمش . او ملاحظہ ایتمشہ عینا بودر .

« بویوندروق آلتندہ بولنان جملہ قوللر کنندی افندیلری احترامہ لایق عد ایتمونلر . تاکہ اللہک اسمنہ و تعالیمنہ کفر اولئمغہ » نصرانیت حین تشکلندہ اسارتی بر عادت ملتہ کی بولوب بلا تبدیل ولا تغیر اسارت ینہ اسکی شدتی غائب ایتمیرک دوام ایتمش و حضرت عیسی (عم) اسارتک مقدوح و غایر شعار انسانیت اولدیغنی امتنہ سویلہ مامشدر . او حالہ نصرانیت اسارتی قبول ایتمش دیمک اولیوز . نہ غریبدرکہ اوروپالیلر بو حقیقتی بیلدکاری خالدہ اسارتک (یالکز) اسلامیتدہ جائز اولدیغنی ادعا ایدرلر (۱۹) یوقاریدہ کی حدیث شریف مدعامک دلیل قطعیسیدر . رومالیلر دوزندہ اسارت توسع ایتمش واسیرلرہ ایدیلن معاملہ عادتاً حیوانلرہ روا کوریلن معاملہ نک عینی بولمشدر .

هندستان اکابر علماسندن و فحول حکمانن سید امیر علی حضرت تارینک انکلیزجہ اولہرق یازمش اولدقاری (روح الاسلام) نامندہ کی اثر کرائفدرینک بعض مہم پارچہ لردن انکلیزجہ لسانہ آشنا اولیانلرک محروم قالمالری ایچون ترجمہسنہ جرائیاب اولدم . بو کتاب مہجلدہ اسارت حقندہ یازیلان بند مخصوص شایان اہمیت اولدیغندن شمذیلک بونی ترجمہ ایدہ حکم . امیر علی حضرتلری کی داهی حکمت و فضیلتک محصول فکر و قلم عرفانی اولان اثر مہجلک معزز پارچہ لری عیناً ترجمہ بن دکل کرک سنأ و کرک عرفاناً بنم پک چوق فوقندہ بولنان استادلری میزیلہ اظہار عجز ایدہ جکاردن مقالہ اساسندہ کی مقصد و معنادن تباعد ایدلہ مک شرطیلہ مالا ترجمہ ایدلشدر . مترجم ایلہ مؤلف محترمک پایہ اقتداری آرمسندہ کی فرق دوشونن قارئین کرام حضرتانی عجزی خلوص نیتہ باغشلالر .

اسارت

انکلیزجہ دن مترجمی
سامی زادہ ثریا

مؤالی
امیر علی

(۱) « اخوانکم حولکم جعلہم اللہ قنیۃ تحت ایدیکم فمن کان اخوہ تحت یدہ فلیطعمہ من طعامہ و لیلبسہ من لباسہ و لایکفہ ما یغلبہ فان کلفہ ما یغلبہ فلیعنه » .

اسارت ، انسانلرک حقوق و وظیفہ نک نہ اولدیغنی اکلاہ . جق برسویہدہ بولندقاری ، متفدان و متغلبہ نک ہر کلمہ سی

[۱] حدیث شریفک ترجمہ سی « قاردہ شلریکمز معینلریکزدرد . جناب حق انلری تحت یدیکزدردہ اولتی اوزرہ سزہ تملک ایتدی . بر آدمک قردہ شی کنندی اسری آلتندہ اولور ایسہ ، یدیکندن بیدرر ، کیدیکندن کیدرر ، حقندن کلہ میہ کی ایشی تکلیف ایتر ، ایدر ایسہ کنندیسی معاونت ایلر » ایسہ اسلامیتدہ جاری اولان اسارت حقندہ اجراسی اقتضا ایدن معاملہ بنی ، فخر کائنات افندمز حضرتلری تصریح و تمین و مسلمانلرک مددکی اسارتک ، قردہ شلکک بر بشقہ نوعی ایدوکنی بنین بیوریورلر . انساننی کانہ حقوق بشریہ دن تجرید ایتمک شرطیلہ اورپالیلرک طانیدیغنی اسارتی ، وقتیلہ ینہ اوروپادہ ، اسریقادہ ، روسیہدہ اراملی ایدیلر شمذیکی مقصد اعتراض ، اغراض و منافع سیاسیہ دن بشقہ شی بر دکلدرد . فسبحانہ زہی جہالت باخود نتیجہ سی سیاستدن عبارت اولان زہی تجاہل !

بیاک بر حدیث

تبعاً ، ترکیا و سائر اوروپا حکومتی ایله تأسیس مناسبانه چالش مقده درلر . هر طرفدن روس امتعه سی رینه اوروپا مالی اقامه ایدلکده در . ایران اهالیسی روسیه نك نفوذ سیاسی و اقتصادیسی قالدیر مق ایله استقلال لرینی حس ایتدکده درلر . ایشته روس تجارت نك بوتنزی اشبو حرکات نك نتیجه سیدر .

روسیه قارشی تولد ایدن جریان کوندن کونه توسع ایتدکده اولوب هنوز نه زمان ختام بوله جنی معلوم دکلدیر . شمدی به قدر هنوز رسماً بویقوتاً اعلان ایدلمه مشوروس دیپلوما سی نك تحت نفوذنده اولارق مأورین حکومت بوجریانی رفع ایتدکده چالشمشدر . بونکله برابر روس نفوذی توسع ایتدکجه مأورین کده موقعی کسب و خامت ایلدیکندن برکون اهالینک آرزوسنه توفیق حرکتیه مجبور قالملری محتلدیر .

روس تجارتی تنزی نسبتنده سائر اوروپا ممالکنک تجارتی تراید ایتدکده در . شکر پیاسه سنه سائر اوروپا حکومتی وضع ید ایتمش و امتعه کوندن مکده بولمشدر . ایران یار بوندن ماعدا اوروپا یان جام ، پترول ، مانیفا طوره کبی اشیا ایسته مکده بوکا مقابل اخراجاتی تربیده چالشمقده در .

بورنیو جزیره سنده ساه باسدن مکتوب

بعد التحیات و التسلیمات معلوم ایدرم ۲۴ جمادی الاولی تاریخلی مکتوب کیزی کماله سرت و ممنونیت ایله استلام ایتدم . یازمش اولدیغکیز تبریات اتحاد و اخوته و سهامانلر آراه سنده سوشمه به توصیه لر کیزی بیوک تأثرله تکرار او قودم . و مملکت مرکز اعظامنه تبلیغ ایتدم ، المدن کلدیکی قدر علم و معارف اساسی قورمایه چالشمقده یز مولای متعال دوات علیه مزی امن و امانده ایاسون . بزم بورا مسلمانلرینک ایقظه شدت احتیاج لری وار ، دوغریسی سویلر سه م . بزم مسلمانلر من شیمدی به قدر اولاد لرینک تربیه سنده چوق اهال ایتمشلر ، بزده مدرسه دینیه یوق ، ابتدایه مکتب لری حساب کتابی بر آرز جغرافیا تعلیم ایتمش کبی اولیورلر . بزه تورکیه و روسیه مسلمانلرینک احوالی بیلدیرمه کیزی دائماً استرحام ایدرم ، آنلرک ترقی و ته لی لرینی تجارتنده ، سیاستنده اولان موقعلرینی یازمه کیزی استرحام ایدرم .

اودورده برمالک مملوکنک حیانه ده مالک اولوب کوچک برقصور زواللی اسیرلرک اعدامنه سبب اولوردی .

نه فوجیع برلوحه انسانیت (۱) دکلی ؟

(مابعدی وار)

ایران احوالی

سن پترسبورغدن عثمانیشر لوئیده یازیلور . روسیه - ایران تجارت نك متادیا تناقص ایتدی روس محافل تجاریه سنجدی بر صورتده دوشوندیرمه که باشلامشدر . یکریمی سنهدن بری بوتجارت انکلیز امتعه سی طرف ایدهرک کوندن کونه آرتقده ایدی . هله ایکی سنهدن بری روس امتعه سی همان بتون ایران یار تجارتی بسبتون کندینه حصر ایتک ایچون چالیشیرکن احوال تبدل ایتمش ، عکسی قضیه حصوله کلشدر .

کچن سنه روسیه نك ایرانه اجرا ایتدیکی اخراجاتده یوزده اون تنزل مشاهده ایدیلوردی . ۱۹۱۰ سنه سنک ایلک آلتی آبی ظرفنده روس تجارتی یکیدن مهم مقدارده دوشمکده ایدی . مع مافیله ک فنا رقلر تموز آبی معاملتنده مشاهده ایدلمشدر .

روس تجارت نك بتون شرق ممالکی ایله وقوع بولان معاملاتیه مرکز تشکیل ایدن نیزنی نوغورد پنایرندن بوسنه ایرانک صاتون آلدینی اشیا مقداری همان هیچ درجه سنده ایدی . اکثر ایران تاجر لری بازاره کتیمه مشلدر . روس تجاری دوچار اولدقلری ضایعاندن شکایت ایتدکده واللرنده قالان امتعه یی هر قاچه اولورسه اولسون صاتمغه چالشمقده درلر .

ایرانک بو حرکتی حتمنده برجنرال قونساوسی تفصیلات آتیبه ی اعطا ایتدکده در :

شمالی ایرانک روس عساکری طرفندن اشغالی روسیه ایله ایرانک مناسبانه مهلک برضربه اورمشدر . ایران اهالیسی علمانک تشویقوله روسیه ایله اولان مناسباتی ممکن اولدینی قدر تحدید ایتک و یا بسبتون رفع ایلک ایچون بینلرنده سوزلشمشاردر ایوم روس امتعه سنه قارشی بر نوع بویقوتاً اجرای احکام ایتدکده در . روس شکر ادخالاتی همان دنه ش کیدر ، ایران تاجر لری ، افکار عمومیه نك جریانه

اولنشدن ، اولنه جنی مقرر در ، بوکا کیمسه ده مانع اوله من .
 ذاتا کندی قانونی اجرا ایتمیان دولت ، دولت اوله من .
 شو حالده بو خصوصاری غزته ستونلر نده اوزون اوزادیه
 بحث ایتمکده نه کی منفعت تصور اولنه بیلور ؟ بالعکس منفعت
 یزنده مضرت تولیدایدر ، زیرا دیگر بر مطلب ده اتحاد عناصر
 مسئله سی دکلی ایدی ؟ بوده دولتک منافعدن بری ایدی ...
 دیمک ایسترم ، که اصل کلیمه مسئله سی حکومت طرفندن وضع
 اولنش بر قانون مدنییه مستنددر ، دولتک تبعه سی اوله
 زارده او قانونه اطاعته مجبوردر لر . قانونه مخالف خر کتده
 بولنازلر ، بینه قانون طرفندن اطاعته دعوت اولنور لر .
 بوسرف حکومت عائد ره مسئله در . غزته خیالر حوادث
 صیردسنده برایی دفعه بحث ایدرک مسئله نک روخی افکار
 عمومیه عارض ایتمک حتمه مالک اوله بیلور لر ، املا یقطع
 اوقات لقی ایدرجه سنه مناقشه یه گیره لری ، داعی هجوملر .
 ده بولنه لری . . . بر توجیه وجهیه ایله تأویل اولنورق ،
 منافع دولته خدمت در دینله من . اونودمایلم که بر قاچ کون
 صوکره تکرار قوچاقلا شوب صایله ججز . . . ایشک خیرلیسی
 بولک اورطه سی توتمده در .

* * *

مکاتب اجنبیه

بوسر لوحه ایله «الحضارة» غزته معتبره سنک ۲۱ نجی
 عددنده بر مقاله نظر دقتمزی جلب ایتمشدر :
 حقیقته ، دکل بالکز ولایانده حتی مقر خلافتده دخی
 نه قدر اجنبی مکتب لری وار : امریقان مکتب لری ، فرانسه
 مکتب لری ، اوفاجق بلغارلر کده مکتب لری وار .
 عجبیا بودولت لرک بودر جهده فدا کارلق کوسترمه لرندن
 مقصد نه در ؟ بویله بر سواله محل وارمی عجبیا ؟ صرف
 انسانیت نقطه نظرندن بزم مملکتتمزی ظامت جهالتدن قورتارمق
 ایچونمی کلمشار ؟ اگر اویله ایسه نه قدر بیولک انسانیت ؟
 طوغریسی شکرندن عجز منزی اعتراف ایده لم . (بودر جهده
 ساده دیل لیکده اوله من)

یوقسه بشته ردوشونجملری وبشته بر دسیسه و خدعه لری

دخی اوله بیلورمی ؟

هیچ شبهه یوقدره امریقالیلر انسانیت کوسترمک

بن سامیه کادیکم کی مکونیکرک مضمونی مسلمانلرک
 کافسینه تبلیغ ایده جگم . شیمدیک سینغاپورده بولنیورم .
 ۴ شعبان المعظم سینغاپور دن

محمد بن محمد علی

تعارف مسامین : اصلی عربی در خرفیا ترجمه اولنشدن .

قسم مخصوص

« کلیسا مسئله سی »

بومسئله بوسنه تور کیده خیلی اهمیت کسب ایتمدی ، عموم
 غزته جیلر من ایچون بیوک بر سرمایه اولدی ، هر کون
 صاحبین غزته لری کوزدن کیچرک اولور ساق هیچ
 شبهه یوق که کلیسا اطرافنده بر قاچ سوزلر هر کون اولمق
 شرطیله سویله نیور دور نیور . طبیعیدر که بعضاً روم پطریقی
 اقدی و بعضاً روم ملتیه صدد خار جتده هجوملر ده
 تصادف اولنیور .

بوندن ماعدا ابتداء مشروطیتدن اعتبار آ اورتا لقدمه برده
 اتحاد عناصر مسئله سیده سویله نیور دی ، ظن غالب بوده
 تعقیب اولنه جق مسائل مهمه دن بری کی تلقی اولنیور دی .
 طبیعیدر که هم دولتجه هم ملتجه هر ایکی مسئله نک اهمیتی نظر
 اعتباره ایشدر . و بالخاصه مجلس مبعوثان کلیسیا قانوتی
 وضع ایده جکی زمان هیچ شبهه اولنه من بونک هر جهتی
 تدقیق ایتمشدر . بر حکومت قانون وضع ایده جکی زمان
 اول بول او دولتک منافع عمومیه سی نظر اعتباره الور .
 بو بر قاعده کلیدر ، او دولتک منفعتی او عرنده هر شی فدا
 ایدر ، کیمسه نک خاطری صایه من ، کیفی بر قانون وضع
 ایده من ، احتمالک دولتک اوفاجق بر جزئی اولان افرادک
 حقوق مشروعه لریده او اراده ضایع اولنه بیلور ، دول
 متمنه قانونلری تدقیق ایده جک اولور ساق بونکده امثالی
 پک چوقدر ، او بوده عدالتیه مغایر و انسانیتیه مخالف بر
 حرکت دکلدر . منافع عمومیه و کایه اورتا لقدمه دوروب
 دوردینی زمان ، منافع جزئی و خصوصیه نظر اعتباره
 آله من .

حکومت بر کره وضع ایتمش اولدینی قانونی کیمسه نک

خاطری ایچون تبدیل ایده میه جکی کی اجرا آتندنه
 کیری دوره من ، مادامک حکومت طرفندن قانون وضع

ویریلہ میہ جکی روایتی مکتب داخلندہ اشاعہ ایتردلی .
بونک اوزرینہ دیلوما مقتونی افندیلر ، کلیسایہ بلا دعوت
دوام ایتمک باشلارلر .

مسئلہ کندی کندی کندی کسب سکونت ایدر . افندیارده مکمل
دیپلومہ لری آلوب چیقارلر . فقط سنہ ماضیہ ۱۹۰۹ مکتبہ
قبول زمانی کلنجه ، کلیہ مکتبی طلبہ یی قبول ایتمک ایچون
برنجی شرط : کلیسایہ دوام ایده چکنه و تورات درسنه
دوام ایده چکنه ولی لریدن مهر لریلہ مصدق برر شهادتنامہ
کتورمه دک مکتبہ قبول ایتمزلر . سنہ ماضیہ ده اسلام
طلبہ کاملاً شوشرط ایله قبول اولمشلاردر .
دارالعلوم .

شونامده بیرونده خالص براسلام مکتبی کشاد اولمشدر
بومکتبک مقصدی شوامریقہ کلیه سینہ و بشقہ بالعموم مکتب
اجنبیہ یہ رقابت ایتمکدر .

الله تشبث لرینک معینی اولسون ، حیت مندان اهل اسلامدن
معین لر خلق ایسون . ورجال حکومتمز کده بودارالعلومه
ظہیر اوله جفتی امید ایدرز .

بوغور کینچلره دوغریسی عموم اهل اسلام نامہ
تشکر ایدهرک موفقیت لرینی تمی ایدرز ، هر مؤمن موحدرک
بوخصوصه دقتی جلب ایدرک معاونت ماذیہ و معنویہ ده
هممات عالیہ لرینی دریغ بیورمیہ جقلمینہ امیز ، مولای
متعال مؤمنارک معینی در همت وغیرت ایدرلرسه ا . .

محمود بای حسین اوف

اورنورغده حسین اوغلارندن محمود بای ده وفات ایتمشدر .
کندیستک متولی بولندینی مدیجہ هر دلور ترقیدن محروم قالان
حسینیہ مدرسه یی نامندہ کی مؤسسہ خیریه انشاء آرتق کسب مکملیت
ایدرک اولاد مسلیمینک تدریس و تربیسی خصوصندہ بکلینان
فوائد تأمین اولنور .

خیوه خانی

خیوه خانی عبدالرحیم بہادر خان حضرت لری نزول اصابت
ایدهرک وفات ایتمشدر . مرحوم هر نه قدر عالم اسلامه بیوک
برخدمت ایتمش سده فنالق دہ ایتمشدر . بخارا خانی کبی روسیہ
حکومتنه قارشو هیچ بروقت مداهنه ایتمہرک موقع رسہ یسی
محافظة یہ غیرت ایتمشدر . جناب حق کندیسنہ رحمتلر ویرینہ مقام
خانی بہ جلوس ایدن ولی عهد اسفندیار تورہ خانہ مملکتی ، ملی
حقندہ خیرلی موفقیتلر احسان بیورسون .

ممبر مسئول : عثمانہ ہریدی

نجم استقبال مطبعہ سی

استرلرسه ، اول باول کندی ایندوسلرینہ انسانیت کوسترمه .
لری لازم کلور . انکلز لرایسہ ہندی لره انسانیت کوسترمہ لی
اویلہ جہ «الاقرب فالاقرب» قاعدہ سنی چکنہ یرک انسانیت
نامنہ بورلرہ قدر کلزلر . البتہ دوغریدن دوغری بہ
سویلہ یہ جک اولورسہ مقصدلری ظاہرہ کندیلرینک
بکنہ مدکاری خرستیانلغی ، عالم زورلہ تکلیف ایتمکدن بشقہ
برشی دکلدر . بزم شیق شارلانان لرمزہ قارشوی : آدم سندنہ
یکر منجی عصرده دین مسئلہ سینک اهمیتیی اولور؟ انسانیت
مدنیت ، عدالت ، دیرلر ، باربار باغیرلر ، دیگر طرفندنہ
بویلہ مکتبلر ایلہ عالمی ازعاج ایدرلر . مکتبلرینک پروغرا .
مارینی باقہ جق اولورسہ کز برنجی مادہ طلبہ نک صباح اخشام
یومیہ ایکی دفعہ کلیسایہ دوامی و عبادت زمانندہ بولنہ سی
شرطدر . کتب مقدسہ درسارندہ حضوری شرطدر . اون
ایکی باشندنہ اولان اسلام چوجنہ خرستیانلق عقائدینک
تعلیمی مجبوریدر . شو مجبوریدر بو مجبوریدر ، خلاصہ
خرستیانلغہ عائد هر نه وار ایسہ ہیسی مجبوریدر .
صوکرده بونک اوزرینہ اسلامار متعصبدر ، اسلامارده
فانائیزم سویلہ فانائیزم بویلہ ، ینہ قصورک کافہ سی اسلامده
خرستیانلق ترتیز غریبیدہ شوراسیدرکہ : بز میکرده برابر
اسلامی ہواخذہ ایدیورلر .
یاهو انصاف ایدهم ، بز آزده کوزلرمزی آچالم ،
بو قدرده صافدایک اولہ مز .

کچن سنہ ۱۹۰۸ ده آمریقہ کلیہ مکتبی «بیروتہ»
اسلام طلبہ سی کلیسایہ کیدہ یہ جکز دیہ برہ مسئلہ آچدیلر ،
مسئلہ یی باب عالی یہ و مجلس مبعوثانہ قدر عکس ایتردیلر .
برقاج ایده طلبہ کلیسایہ کیتمدی ، حتی یہودی طلبہ سیندہ
بومسئلہ ده اسلام طلبہ سینہ اشتراک ایتمشدی ، یوزی
متجاوز طلبہ کلیسا قہوسنہ آیلر جہ آباق باصنادیلر .

او آرادہ مکتب ادارہ سیندہ کمال مہارتلہ کندی منفعتی
کوزتمکدن کیری طورمدی ، کمال سکونتلہ بر طرفدن
طلبہ نک طور و حرکتی ترصد ایتمدی کبی ، دیگر طرفندنہ
حکومت سینہ نک اتخاذ ایده جکی تدایرہ قولاق مسافری
اولق مقصدیلہ ، مکتب مدیری ده درسعادتی زیارت
ایتمشدری .

نہ اولدی نہ اولدی اوسنہ ختامندہ مکتبی ا کمال ایدن
اسلام طلبہ سینہ کلیسادن استنکاف ایتمکاری ایچون دیپلومہ

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تعلیم مسأله

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت لفته لور مجلدده

تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد الهی

مدیر مسئولی

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بازید

چادر جیلده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیه

عائد مقالات و آثار

مع الممنونیه درج

اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

جلد ۱

۲ ایلول ۳۲۶

پنجشنبه

۱۱ رمضان ۳۲۸

عدد : ۱۴

استقراض مسئلهسی

بزم دیپلمات لرمز من القدیم آوروپایه قارشى ساده - دلانه معامله ایله مغلوب اولمشاردرد . استر دولتار استر شرکتلر ایله هر نه کبی مقاوله یه کیره مشلر ایسه ، بوتون موجودیت لریله قارشوسنده اولنره امنیت ایتمشلر ، آنلر برنجی آغزده دوستاق وانسانیت ایدام لرنی آرایه سورهرک هر نه سوپله مشلر ایسه بلاتردد قبول ایدرک آرقاسنی دوشونمایه هیچ حاجت بیله کورماملش لرده بلکه ساده . دلانه همان اولدی بتدی نظریله باقمایه باشلامش لردر ، صوکره ایش جدیدته کلدیکی کبی قارشولرنده اولان آوروپا لیلر ؛ اولاغزلردن صرف ایتمش اولدقنری هر کله سندن برقاچ قولاق چیقارمشارده ، مسئله یی بتون تبدیل ایدرک اوک فاندلی جمله لردن الك ضررلی نتیجه لر چیقارمشار ، بزم خبرمن اولمق سزین اوکوزل یالذیزی جمله لر ایله بزم علمهزه ینه زه حکم ایتدیره مشلر ، بونک ایچون یوزسنه لک دفتر لیمزی قارشیدیره جق اولورساق بوتون مقولاتمز بزم علمهزه اولدیغنی کوره جکمزده تردد اولنه مز .

زمان ، بزم غزته جیلر من کمال افتخار له : کرید مسئله سی بزم مطلوب مزه موافق حل اولندی ، کرید بزم مالزا اولدی ، اشته شوسبیه مبنی افندمزک سرکه جیدن استقبالی اتمه سی لازم اولیور « کبی تبشیر ائده بولندیلر . عاقبت بزمک لرک هپ ساده دلانه بر دیپلماتلق اولدیغنی تحقق ایتدی ، کرید مسئله سی حل اولمق شوپله دورسون ، بجز دوکنمز بر مسئله اولدی . شیمدیده استقراض مسئله سی عینی حاله کلدی بوندن بر آی مقدم دها مالیه ناظری جاوید بک آوروپاده ایکن ، بزم غزته لرمز ستوننده غایت آلقشلی مقاله لر : شوپله الویریشلی مطلوبه موافق حتی تأمینات فلان کورستمرک سزین هیچ آرانمدیغنی حالده کندی کمنینه بر استقراض عقد اولندیغنی ملته تبشیر ایتدکن نصوره دهه ، بوپله بر الویریشلی استقراضک شیمدی یه قدر وقوعی دخی اولمدیغنی تأکید ایدرک ، ایشه اولمش بتمش کبی رنک ویرمش لردی .

شیمدی ایسه عثمانلی استقراضی مسئله سی ، مسائل سیاسیة مهمه دن بر مسئله رنکنی آلدیغنی کبی ، عالم مطبوعات ایچونده عادتاً بر سرمایه سرمدی اولدی . اشته بوراده دخی بزم نیوک دیپلمات لرمزک حالا او ساده دلانه امنیت دن قورنله مدقنری کورلدی . نتیجه دها نه اوله جفی معلوم دکل فقط بزم دیپلمات لرمزک « دوست » کله سنی غایت او جوز بر معنایه قوللاندقنری معلوم اولدی .

اوزمانده اوپله کچمشدی فقط حالا اوضبط مستقیمی تعقیب ایتدکده لر ، بزم خبرمن یوق . بوندن برقاچ آی مقدم بالقان حکمدار لرنی قبول ایده جکمز

« بسملة شریفہ »

« حضرت محمد المصطفیٰ بی صفت نبوتہ ارسال و بزلی دین مبین اسلام ایله متدین و ایمان باله ایله مشرف ایدن حق جل و علا حضرت تارینه حمد و ثنار اولسون .
قلبار مزلی نور ایمان ایله تطہیر و صحرانشین عدولرمزه قارشی بزله مظفریت احسان و قارده شاریزه قارشی بزله تلقین محبت بویوران او بی کریمدن الہک سلام و میعتی دور اولسون .

بو یمن و مرحمت بی پایندن دولای عبادالله هر دم حق تعالیٰ حضرت تارینه عرض عبودیت و محمدتہ بولمیدر .
بو امتیاز نامہ بوتون تبعیہ، رهبانہ ، بادیه نشینارہ و روحانیارہ شامل اولوب آنلرہ هر زہدہ بولنورلرسہ بولنسونار کمال امن و اطمنان احسان ایدر .

آنلر تبعیت و اطاعتدہ دوام ایتدکجہ بو عهد و پیمانہ اصلا زائل اولماسون .

آنلرک بوتون کلیساری ، چفتکلیری ، خارجی و داخلی زیارتکاهلری ، یعنی قامہ کلیساری (حضرت عیسانک مدفن) ، حضرت عیسانک محل ولادت اولان بیت اللحمدہ کی مغارہ ذہ کائن اولوب شمال ، جنوب و غرب جہتلرندہ اوچ قاپیمی بولنان کنیسای کبیر، کذک اورالری زیارتہ کان سائر خرسٹیانلر مثلا فرنکلر ، کورجیلر ، ارمنیلر ، قبطیلر ، نستوریلر و یعقوبیلر حقتدہ علی العموم بواہن و امتیاز جاری اولسون .

بونلر شایان حرمتدر . زیرا حضرت مفخر کائناتک دستبلہ محتوم دیگر بفرمان ایله بوندن دخی تطفیف اولنمشلردر . و ایشته بو کیفیت آنلری صیانت ایدوب امن و آسایش احسان ایتدکجہ بزیدہ مجبور ایدیوزلر . بناء علیہ آنلر حقتدہ اولجہ حسن توجه کوسرتمش اولان ذات شریفہ حرمتہ بوتون مؤمنلر طرفندن دخی آنلرہ قارشی حسن توجه ابرازی جملہ وظائفندر .

مسلمانلرک تحت حکمنده بولنان هر بلده دودہ کیزلردہ بونلر هر نوع ویرکیدن ، تکالیف شخصیهدن و حتی رسم کمرکدن معاف بولنہ جقلردر . قامہ یعنی حضرت عیسانک مدفنہ داخل اولدقلرندہ بوتون مدت زیارتلری اثناسندہ آنلردن هیچ برشی طلب ایدلمیہ جکدر .

ایکنجی یقارتینه کندی خارجیہ ناظرینه دول اجنبیہ ایله مقاولامزده توتہ جغمز مساک « دیپلوماتلقده دوست اق اوله مز » اوله جقدر، دیمش قوجه قاری نه قدر بیوک سوز سویله مشدر . مرحوم رجب پاشاده سیاستدہ مرحمت اوله مز « دیمش ظن ایدرم بو کبی سوزلری خاطرده تومتق زمانی بزم دیپلوماتارمز ایچونده کلشدر . بلکه « ساده دل آدم دیپلومات اوله مز » دیه بر لوحہ یازملیده ، ناظرلرک دائرہ لرینه بر نسخه منی تعلیق ایتملی .

دولتک کندی بانقہسی اولدقچہ استقراض زمانده دائمًا بو کبی مشکلاتہ معروض قاله جنی شہہ سزدر . اکر بانقہلرمز اوله ایدی بویله صیقشدیغمز بر زمانلرده دوغریدن دوغری داخلی استقراضلر ایله ده کچینه بیلوردک .
استقراض مسئله سنک بو کونکی رنگنی جدی بر نظراہ ملاحظہ ایدہ جک اولورسه ق، دولت ایچون سیاسی بر ضربه زر . همدہ بیوک ضربه زر . فقط بز هر شیئہ اهمیت سز نظریله باقدیغمز کبی بوکا دخی جانم سنده نه اهمیت وار . بو کون اولزده بر آی سوکره اولور، دورت فائض اولمزده بش اولور ، عاقبت عثمانلی بانقہ سینک وساطتی دخی قبول ایدرز . دیرساک ، سوکره حیثیت معناسیده ، بزم خبرمز اولمایه زق اورطه لقدن قالدیرلمش اولور . اشته ساده دلانہ معاملہ نتیجہسی دکل دولت لر بیننده افراد واشخاص بیننده دخی بوصولتہ نتیجہ پذیر اولور .

عبدالرشید ابراهیم

عهد نامہ حضرت عمر الفاروق

آرامش ارمنی مناستری کتبخانه سنده کی کتابلر آراسنده علم هیئتدن باحث ال یازیلی براسکی زمان کتابنک صوک صحیفه لرندہ حضرت عمر الفاروق طرفندن اورتودوقس مذهبنک رئیس اولوب قدس شریفہ جبل زیتونده اقامت ایدن سوپرونپوس بطریقہ اعطا بویورلمش اولان بر فرمانک ارمنیجه یہ ترجمہسی کورولمشدر . عمر ابن الخطاب حضرت تارلی طرفندن هجرتک ۱۵ نجی ، تاریخ میلادینک ۶۳۷ نجی سنه سنده قدس شریفده خرسٹیانلرک حمایه سنہ دار تستطیر قانمش اولان بو عربی العبارة عهد نامہ نک ترجمہسی بوجه آتیدر :

یران برشی و ارسه اوده قوجه سینک جناب حق طرفندن
ذکاء فوق العاده ایله تلطیف اولندیغنه قلب خالص ایله اینا.
نوب کندیسینک قوجه سنه من کل الوجوه تابع اولمسی امر
ایدلیکنه و بویله اولق لازم کله جکنه شبهه ایتمک کبی بر
فکر درر. بیچاره لر فائلیز مایه مستند بو فکرک خارجنده هیچ
برشی دوشونه منزل. و تا مزاره قدر عین حالده اسارت
حقیقه ایچروسنده پویان اولور لر .

تاتار مسلمهلری بو نوع اعتقادلری سایه سنده وجودک
اسارتندن دفعه لرجه فنا وجدان اسارتنه اوغرا مشلر. قبلر-
نده ، اینا بشرک هربری حضدار اولان اجتهاد و تشبث
شخصی فکری تماماً اوله رک کدی لری نهایتسز بر قارانلق
بودرومه آتیشلر . بو مدهش بودرومدن چیقماق ایچون
چالشمق دکله جزئی بر ایستک بیله یوقدر .
مسلمه قارداشلریمزک حمرتلی حیاتلری ، مخالفت کوسترمه دن
چیکدکلری حدسز عذابلری ، سمسز ، صداسز اولدیغنی
حقیقه کلامه دن دو کدکاری حسابمیز یاشلری انسان تحاطر
ایتدیکه کوزینی قانی یاشار بوغیور . قلبنی تعریفی غیر قابل
برحس کدر استیلا ایدیور . آنره یاردم ایتمک کیمسه نیک
خاطرینه کلیور .

سنه لر ، آردی صره کیچور . عین معنوی انقراضه
اوغرا مش و عین بی معنی حیاته باغلامش کنج نسللر
دنیا یه کلیور . ضیا ترقی ، شادمانی معرفت ، حبانسانیت
کبی اوصاف عالیهنک هپسی بوسفالت و جهالت با ناقلغنده
غائب اولوب کیدیور . انقراض و تردینک دهشت انکیز
ضیالی آن آن بز اسلامره تقرب ایتمکده در .
مقتدر ، مدبر چوجقلر یتشدیره جک آنالریمز زرده ؟
ملتک سعادت طوغری یورومه لرینه پیرو اوله جق ، کرداب
سفالت طوغری یوارلنقده اولان همجنس لریمز محبت
و شفقت ایله باقوب آنلری ره حقیقته سالاک ایده جک
قارداشلریمز زرده ؟

ایشته شمدی آرتق اوچورومک اک مهلک یرنده یز
آنالریمزک همشیره لریمزک ، رفیقہ حیاتلریمزک اسارت معنویه-
لری و جهالتلری بزی اوچورومک بو یرینه قدر سور -
کلیوب کتوردی . نجاتک صوکی بکله مک اولماز .

حضرت عیسانک مدفن شریفی زیارت ایدن خرسیتیانلر
بطریقہ بر بوچوق دراحمی بیاض سیم آقچه و یرمکه
مجبوردر لر .

سلاطین و رؤسا بیله استننا ایدلمه مک اوزره بالجمله
مؤمنین ، کرک زنکین ، کرک فقیر بوقانونه انقیادا یتلیدر لر .
بوفرمان حضرت رسواللهک اصحابی اولان عبداللهک
عثمان بن عفانک ، ساعدک ، عبدالرحمن ابن عوفک مواجهه-
سنده اعطا قلندی .

بو تخریراته اعتماد ایدلسون . و کندی یدلرنده قالسون که
بومناسبتله الطاف الهیه ، حضرت پیغمبر ایله اصحابنه اصابت
ایتسون . رب العالمینی حمد و ثنا ایدره ک ذات پا کنه
وشفیع کریمز اولان پیغمبر عظیم الشانمزه التجا ایدلم .
اون بشنچی سنه هجریه ربیع الاولنک یکرمنجی کونی .
بو فرمانی او قویوبده احکامی خلافتنه حرکت ایدنلر
بو کوندن اعتبار آ بوم محشره قدر حق تعالی حضرتلرینک
و آنک حبیبی اولان پیغمبر علیه السلامک عهدندن محروم
قالسون . «
آره و لک

مسلمه لر . .

بنی بشردن هانکی بری تاتار قادینلرینک حالندن ده
آجینقلی بر حالده اولنه بیلیر؟ حتی اعصار سابق کوله لرینک ده
احوالی بزم بو کونکی تاتار قادینلرینک حالندن پک چوق
فرقلی ودهار حمت او قوده جق برسویه ده در . اوت او کوله لر
تاتار قادینلری قدر اسارت کورماه شلر درر . بونک بویله
اولدیغنی اثبات ایچون هر بر اسیر ویا اسیره نیک نه زمان
اولورسه اولسون استقبالده مطلقا اسارتدن قورتوله جنی
اهینده بولندیغنی و بو امیدینک میدان چیقماسی ایچون
انواع فداکارلقلرده بولندیغنه ، ذکر ایتمک کافیدر .

بر اسیر ویا اسیره نیک اسارتی یالکیز بدینه وجودینه
عائد اولوب قلبی دائماً حر اولدیغنی کبی هر وقت حریتی
بیلیر و آندن استفادیه اماده بولنیوردی . فقط بر تاتار
قادینی حریت شخصیه نیک نه اولدیغنی بیله آ کلا یه مدینی کبی
کندی حقوقنی ده بیللمز حالینک اصلاحی ، حقوقینک تعیین
حقنده هیچ بر شی دوشونه منز . آنک بتون خیالنی طولد-

تاریخمذک پارلاقنی حرمتنه انبیا ایدیکزده حق مشروعکزی
غصب ایتمش اولان برادرلرکزدن اوغلرکزدن ومتبوعمر
دیبه طانیدیغکزار ککلر یکزدن حقوق مساوات طلب ایدکزر.

م. قریبهایف

عالم اسلامک نظر انتباهنه . . . ۱

کلام جلیل الهیده (لاقسم بهذالبلد) کبی بر چوق
آیات کریمهده مقسم به اولقله مسلمانلرجه قدسیتی، اهمیت
موقعیهسی اشعار بیوریلان بلدتین طاهرینه بوکون معالاسف
عالم اسلام عندنده لایق اولدینی اهتیم و یرله مه مشدر .
عصر سعادتدن باشلا یهرق باصرة اسلامه کورلک کلمکه
باشلایانه قدر « حرمین محترمین » اسلاف عظام زنده
بیوک بر موقع طومش اولدیغندن بوکون اورالرده هر
بری خرابه زاره دوغمش نجبه دارالعلوملر وجوده کتیر
مشاردر .

اقطار اسلامک هجرا کوشه لرندن هر سنه آقین
آقین کان حججاج کرامک ارباب تحصیل و فضل
اولانی علم حدیث، تفسیر کبی مقاصد فنونی بورالرده اجمال
ایدرلر و بوکونکی مستشرقلر، مسیونرلرک سنه بسنه عقد
ایستکاری قوغره کبی بو واسع حرمارده علمی، دینی،
اجتماعی مباحثلر، مناشدهلر عقد ایدرلردی. و بو صورته
علمای دین بو حرمارده، دارالفنونلرده برلشدرک طر
نیشدقدنصرکه اقطار اسلامه یایلیر، وظیفه نشر و تبلیغی
ایفا ایدرلردی. شونی دیمک ایستیورز که شمیدیکی کبی بو
قطعه مبارکه نظر اسلامده یالکز محل زیارت طانیلمز؛ طلاب
مسلمین ایچون بر تحصیلکاه صایلیردی. بوکون کتیخانه
لرمزک الک قیمتدار آثاری بو مقام معلاده تبرکاً تألیف
اولنمش اورالردن بلاد اسلامیه طاغیدلشدی. خلاصه
« بلدتین طاهرین » مادی، معنوی قبلهکاه اسلام، مهد
فیوضات محمدی ایدی. و (هذالبلاد الامین) کلام معجزیه
اون اوچ عصردن بری اجانبک هر درلو حرص واستیلا
لرینه رغماً بو کونه قدر آندن هر معناسیله امین و مصون
قالان بو خطیبسز « منبر اسلام » ک حال حاضرینی کوز
لرمزدهکی پرده غفلتی قالدیروب باقهحق اولورسحق بویه

ملتتمزک انقراضنه سکوت ایده میز. اگر بو حال دوام
ایده جکسه برقاچ سنه صکره آلچاقه سنه منقرض اولورز.
واسباب انقراضی ده کندیمز حاضرلمش اولورز.
آرتق حقیقتی کیزلمه دن سویله نک وقتی کادی. همشیره
لرمزک اسارتدن قورنولملری بزه حیات بخش ایده جکدر.
یالکز اولورنر سزیته نائل اولدنده بزدرن حر آدملر یتشه بیلیر. اگر
مسلملر بو حالارنده قالورلر سه بزم محو اوله جفمز بوکوندن
اعلان اولونملیدر .

عقلی، خلقی اسارتده بولنان، حریت شخصییه سنی
تقدیر ایده میان آنانک تربیه ایتدیکی چوجقلری ده معنوی
ومادی اسارته مألوف و اقتدارسز، جبین اولورلر. البته
بویه بر چوجقندن بکله نیله ن خدمت ملیه بوش امیددن
باشقه بر شی اوله مز .

مسلمه قارداشلریمز آیدیناغه چیقوبده یوزینی آجادقچه
وزم ایله مساویا حرکت ایتدکجه. بزرتقی و تعالیدن
اوزاق قالیرز .

سوکیلی والده و همشیره لرمن! عقلکزی باشکزه
طوپولایکزر. اطرافکزه بر باقکزر. اسارت دیوارلری ایله
محاط بولنان قلبکزی بر یوقلایکزر. کندی اختیارکزه
جاریه لک ایتدککزی بر کوریکزر.

عجبیا! سزکده هیچ بر حق مشروعکزر یوقی؟
نیچون سزده برادرلرکزدن اولدرلرکزدن کبی ممنونیت و مسرو-
ریتک نه دیمک اولدیغنی آ کلامق استمیورسکزر؟ سزک
اسیرجه سینه سکوت و انقیادکزر یالکز سزی دکل بتون
عالم اسلامی محو و منقرض ایدیور. سز، اوت یالکز
سز بزی قورناره جقسکزر .

سز، ملتک والده لرلی اولان سزقوه معنویه ومادیه مزه
قوت و یره بیه جکسکزر. اوت یالکز سز وطنی، ملتتی
حمایه ایده جک عالی آدملر یتشدره جکسکزر،
لکن سزک اکیکیکزر تخم لردن استفاده ایچون اول
سزک استفاده ایدیله جک بر حالده بولنماکزر لازمدر .
اونکچون چکدیکمز اسارت زنجیرلری سزک طرفدن
قیرملیدر .

آرتق چوق سکوت ایدلی. اخلافزک سعادت

بر زمانه ، بویله بر عطیة سبحانیہ نك طرق استفادہ و ادارہ سندن کلیاً محروم قالدیغمزی تسلیم ایتمه مك قابلیدر ؟

حدسز حسابسز وسائط و سائلك بولنه مننه ، چوقلغنه رغماً بو كون « بلدتین طاهرتین » نه اوچ یوز الی ملیون مسلمانك مؤسسات علمیه سی ناهنه اسکی ، كهنه ، اصلاح ایدلمه مش بر قاچ مدرسه ایله طایفه نامنه بش اون مجاوردن باشقه نه ایجابات عصریه ایله متناسب بر مدرسه می وار ، نه بر طایفه سی . ایشته بو عصرده بو حقیقتی قلم یازمقدن ایشیدنلر دیکله ممکن حیا ایتمایدنلر .

شئونات حیاتیه مزك هر برنده « فاعتبروا . . . لعالمکم یتذکرون . یتفکرون . یعقلون » دستورینه اتباعله اعتباری امر و توصیه بیوران ارشادات قرآنیه دن او قدر غافل خامر قالمشز كه شمدی به قدر ارض حجازك او بر باشنده عالم نصرانینك اوینادیغی روللردن خبر من اولدیغی کبی عبرتله ، باقه جق کوره جك کوزومزده قلمه مشدر .

بم اولكه مزده خرستیانار جه عینی موقعی حائز بولنن « بیت مقدس » ده آلمانلر ، روسلر ، ایتالیانلر ، انكليزلر نصل حرکت ایتمشلر نه لر یامعشلر ؟ کندی تحت حکمدا . ریلرنده اولدیغی حالده نیجه مؤسسات ملیه و دینیه وجوده کتیره مشلر كه حیرت ایتمه مك قابل دکلدنر . کنارده بو جاقده قالمش ، مدینتدن محروم مسلمانلری انسانلری ده ا طوغریسی ممالك اسلامیه ده کی مسلمانلر ایچون یتراک مسیونر یتشدیرمك غرضیله آچیلان بو مکتبلر شرقرده خرستیان دولتلرینك نفوذ سیاسیلری ایشله تمك ، چویرمك ایچون بر محر کدر . میایونلر صرفیله میدانه کتیریلن بو مکتبلر ، بومدرسه لر دیناری ، ملتاری اوغورنده اصلا یورولمق اوصامق بیلمه ین مسیونر لرک سعی و غیرتاریله حصول بولمشدر . بیکلرجه آلتونلاری بو اوغورده ورن اغنیای نصاراده انجیلک « انجیلی کافه انسانلره تعمیم و نشر ایدیکنر » مألنده کی او امرینه امثال ایله اجر و ثوابته نائل اولمق امنیه سیله بوقدر کیسه حیتلری بول بول آچویرلر . عجبا بزده (بلغ ما ازل الیک) دستورینه نصل امثال اولنه جغنی ییلوب بونی زنکینلر مزه آ کلامقله یورولان بر عالم بر مسلمان بولنه بیلمی . بونی دوشونن کیم یاپان کیم! ایشته

ملل اجنیه عامه ناس عندنده بیوک بر حس احترا می ، معنوی بر نفوذی بولنان ارض مقدسك قدسیت مادیه و معنویه سندن بحق مستفید اولیورلر . دول غریبه یی براقلم . یهودیار بیله بو خصوصده بزى چوق کریده براقشلردر . قدس شریف ویافه ده کی دارالفنونلری کبی بر مؤسسه علمیه من یوقدر . کره ارضك هانکی بر نقطه سنده بر کتیسسه ویا بر مکتب عالیاری وارسه مطلقا اونلرک خاخم و معلملری بو دارالعلوماردن مأذون اولسه کر کدر . بوملنده کورولان اتحاد ، تعاون ، صلابت دیدنه ، حمیت ملیه هپ بو مکتبک کرسی تدریسنده صاچیلان تخم نرک ، ایدیلان عهد و میثاقلرک ثمر ایدنر ، فاعتبروا . . .

بو کون هر هؤمن متفکرک جان و دلن نائل اولمق ایستدیکی برامل مقدس وارسه او ده عالم اسلامك عصرلردن بری مبتلا اولدیغی مرض اجتماعیدن بر کون اول یقینی قورتارمه سیدر . بو مرض ده معلومدر که جهالت ، ارشادات قرآنیه دن یوز چویرمك ، ایجابات عصریه دن غفاندر . وجود اسلامده آچیلان بومهلک یاریه امت محمدك طیب حاذق اولان علمامزك ایلك سوره جکی مرهم شمدی به قدر حقیله آ کلاشیامیوب تفسیر و تبلیغنده عادتاً سانسور ایدیلن (هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون) حتمیقتنی کاهی حقها خلقه آ کلامقدر . لسامزده (بیلنلرله بیلمینلر بر بر می ؟) مألنده ترجمه اولنان بو حقیقت قرآنیه کافه علوم و فنونك تحصیلنه بیوک بر تشویق الهی نه بیوک بر رهبر حیات اولدیغنه هیچ شبهه ایدیه بیلمی بو قانون حکمت هر شیئک جهلندن علمی افضل اولدیغنی آچیقی آچیفه بیلدر بیور . ذاتاً تر کچه مزده (خر سزانی او کردن ده یامه) مثیله لسان عربده (واعلم اثر ولا تعلم به) کلامی هپ بومنبع حکمتدن فیضان ایتمش بر رهبر حیاندنر . یوقسه بو آیت کریمه دن مقصد بوامتک صافدل دوستارینك دیدیکی کبی یالکز مسائل ، و مسائل صلات و زکاتی تعلیمه تشویق و ترغیب دکلدنر . ذاتاً بوامت محمدی بوقورقنچ اوچوروملره قدر سور و کله یوب کتیرن هپ بویله دوستلرک بو کبی آ کلایشلری بودور لوتلقیناتی دکلیدر ؟ . . یوقاریده دیدیکمز کبی بولندیغمز بو حال هولنا کدن تخلص جان ایتمه منر بو کون المزده بولنان وسائطه توسلله ممکن اوله بیله جکدر .

اولان «شريف مكه ايله شيخ الحرم نبوينك غيرت و حميت دينه لرندن بلكه رز» بو سنه موسم حجده همت بيوروب تشبث ايتدكاري تقديرده حجاج مسلمان بو دعوته كمال تهالكله اجابت ايده جكلرنده هيچده شهه مز يوقدر. اي اغنياي مسلمان! خرسيتيان ارباب ثروتنيك دينلري، مگتبلري اوغرنده كوستردكاري حميت دينه لرندن عبرت الكنز! . . . بز بو غفلتدن اويا نالم! بو كون سعادت استقبال اسلام سزيك حميت كنزله علمامزك ارشادينه باغليدر وجاهدوا في سبيل الله باه والهم . . .

قرملي يعقوب كمال

عالم اسلام

اسلام قاديئلري . . . .

بوكون عالم اسلام بك مشكل برهستهك قارشوسنده بولنيور. بوسته، هر نه ندر ايكي ده برده تازه لنه رك دائره مباحثه سي توسيع اولنق استنليور سه ده ها اوله بر استعدادي حائر اولماد يغندن حل و فصلنه طوغري آتيلان آديملر بك اهميت سزدر. ايشته او، عالم مديتده دائره مناقشه سي عصر دن بري توسيع اتمكده اولان قاديئلر مسئله سيدير .

عجبا! اسلام قاديئلري نه اوله جق؟ بوكونه قدر ناصل بر عمر كچرديلر سه بوندن صكره ده عين جالده قاله جقلمري؟ يوقسه خارجك تاثيرنده ار ككلره قاديئلر بيننده كي ديوارلر يقلوب عالمك كورلوسندن بونره ده بر حصه چيقاريله رق ار ككلره رفيق اولمق دن زياده بر رقيب اوله رق ميدانه چيقا جقلمري؟ ويا خود پونرك هر ايكي سندن قطع النظر قاديئلر اسكي طراوت، حلاوتي محافظه ايدرك كندى عالم لرنده جدى بر تحصيل كوررك ار ككلرينه شايان استفاده بر رفيق اوله جقلمري؟

ايشته ساكن، حزين عالم اسلام سينه سنده يواش يواش ديرلميه، ديرلدكجه پومه باشلايان چشيد چشيد سؤالر .

يوقسه يالكز شمديكي كبي عالم اسلامك آجينه جق بر حالده اولديغني بوتون يابغرملر قوباروب اعلان اتمكده اولمز. بوده لازم. فقط بونك ثمراتي ده آرتق افق اسلام ده كوزو كميدير .

بوكون اقوام مسلمانى اويا نديره جق، حقائق قرانيه يي يار و اغياره اكلاته ييله جك، علوم حاضرده يي بيلير، اجتماعي علمايه اجتياجزى ظن ايدرسم بيلمين يوقدر. بونكله برابر مرا كز اسلاميه ده بويه ذوات يتشديره جك بر مدرسه عاليه مز اولديغني ميدانده در. واقعا اصلاح مدارس لزومي هر يره اكلاشلمش بر مسئله شكلي المقده در .

بو احتياجزه چاره ساز اولمقده بر نمونه كوسترمك ايجون مصرده «المنار» مجله دينيه سي صاحبي عصر مزك اعظم علماسندن شيخ رشيد رضا افندي دار الخلافه ده «العلم والارشاد» نامه بر مدرسه عاليه تاسيسي خصوصنه مساعده آكشدى. بو ذات بوكون مسند مشيخت علياده بولنان شيخ الاسلام موسى كاظم، محمود اسعد، اسماعيل حق، خالص افنديلر كبي استادلرك سعي وغيرت ليله بو دارالعلمك مصارف تاسيسيه، تعليميه سي ايجه مهم بر مبلغ تخصيص اولنديغني مع المنار ايشيدلدى. بو مدرسه عاليه ك هيتت تدريسيه سي تشكيل ايلين غايت مقتدر ذوات اولديغني كبي درس جدوليه احتياجات زمانيه مزله متناسبدر.

فقط اوچيوز ميلوني متجاوز مسلمانك احتياجي بويه بر دارالعلم ايله بش دارالعلم ايله تهوين اولونامز. هيچ اولمز سه مرا كز اسلاميه كك مهم بلانده بردانه انشا اولماليدير. بناء عليه كافة مسلمينك قلكاهي عالم اسلامك مشرق نوازي اولان «مكة مكرمه» ايله «مدينه طاهره» ده بردارالعلم والارشاد وجوده كتير مك اغنياء [*] و حجاج مسلين اوزرينه فريضة حج دن اول فرضدر .

ايشته بتون مسلماننرك حياتي مشابه سنده بولنان بو امر خيرك وجوده كتير يله سنه دلالت اتمكده اولي اي امور اسلام دن

[*] بو امر خيرك وجوده كلسي ايجين بدل اعانانده تقدم اتمك استيان اغنياي كرامه مجله مزك مع الافتخار وساطت ايده جكي عرض اولنور .

سوزلر سو یلنمه به باشلاندى. فقط هیچ شهسز درکه معصومانه، مشفقانه سو یلینان بولافلر محضا آوروپانک نهایتسز حر اولان محیطنک تأثیر یله سو یلنیوردی. یوقسه مسقطرأسلری اولان شرق، اویله ظن ایستکلری قدر مساعده لی دکلدی. قادینلره دکل حتی ارککاره بیله حقوق مشروعه سنی، حریت شخصییه سنی ویره میه جک درجه ده بخیلدی. ارککلری ده اسیرکن قادینلر ایچون حریت طلب ایتمک پک صاف دللک و پک ه طفلانه تلقی اولنیوردی، غریبه بوزلرجه روس قیزلری پارلمنتویه قادینلرکده انتخابه حتی اولمایدردیه اوزلدیکلری وقت سیریا، ماورأنهر استیپ ارککلری بفرمان چاری ایله حتی انتخابدن محروم براقیلوردی.

برملتک ایچروسنده کی ضعیف برجزئک، ده حقوق مشروعه اولوب اولمادینی تحق ایتماش بر حقوق موهمه سی اوغرنده بو قدر بومبار باطله دینی بو قدرده قانلر اهراق اولندیغی وقت سیریا ده ماورأنهر واستپده قوجه برملتک منافع حیاتییه سی ایله برابر بتون حقوق مشروعه سی چارچار یاقیلوردی. آیاقلر ائنده ایزلیوردی. فقط بوتی کورن، آیاغه قالقوبده مدافعه ایدن، احقاق حقوق نامنه سوز سو یلین انسانیتپور و حقوقشناسلر مع التأسف یوقدی. بزه او وقت یالکز برشی سو یلیورلردی: سز دها کندی حقوقکیزی مدافعه و کندی حریتکیزی محفظه ایده بیله جک برسویه ده دکلسکز بوکون سزک ایچون نه قدر چالشولسه او قدر نافله در. کینه استبدادک ظلم طرناقاری سزی ایزه ییلدیکی قدر ایزه جکدر. «دیورلردی»

فی الحقیقه بوسوز هر نه قدر منحصرأ بزه قارشو سو یلنیورسه ده حکمی عموم روسیه یلاره شامل ایدی. یبمزده بفرق وارسه اوده آنجق بزم حقوقرطوغریدن طوغری آلنیور، داخلی روسیه نیک ایسه قبالی بر صورتده آلونهرق هم استبداده ایزلیورلر وهمده استبداده آلت اولیورلردی. اوت، سیریا، استیپ. ماورأنهرک انتخاب صندوقاری یاقلدینی وقت داخلی روسیه ده، بوسندوغه یازیلوب براقله جق یازیلر بر مستبد قوتک ایلله یازیلهرق صندوق دورنه روسیه یلار نامنده آتلیوردی.

سؤالر ایچروسنده هر بری بر حسن نیته تقرب ایدن مطالبلر!

آوروپانک اوحر، هر نه سو یلنیورسه تحملی اولان محیطنده قادینلر مسئله سنه دائر مباحثه و مناقشه و حتی قانلی وقعه لر پک چوقدن بری دوام ایدیور.

قادینلری اسارتدن قورتامق، قادینلره ارککاره مساوی درجه ده حقوق طلب ایتمک مقصدیه اورطیه آیلان مجاهده لره قورولان ساریته لر جمعیتلر دینلر قدردر. ۹۰۴ سنه سی برلینده قادینلر قونفره سی یابلیوردی.

قونفره ده جریان ایدن مذاکره پک قرغین، حقوقلرینی غضب ایتمش عد ایستکلری ارککلره قارشو سراپا آتش صاحبیوردی. حتی یلنر او یئولدن کیدن آننا آنیسیموا: «نیجه عصردن بری ارککلر بزم حقوقیزی غضب ایدیورلر بوکون آرتق بو ذلندن قورتله جنمز شهسزدر. هر حالده حقوقر استرداد اولنه جقدر فقط ایش یالکز استرداد ایله قالمیلدر. بوکونه قدر اولان حسابلری قان ایله کورمیلدر. اوت، ارککلره قادین انتقامنک دهشتنی تا اعماق قیلرینده طویدر میلدر. .. الخ» دییه جک قدر ایلری به آتلیوردی. قونفره ده بز اسلاملری ده اونوتادیلر. سیریا دن کیدن یینزا کوا نامندن بر روس قادینی کندیسینی قونفره یه شرقی قادینلرک فخری و کیلی اولهرق تقدیم ایدیوردی. قونفره هر نه قدر آتش ایچروسنده انعقاد ایستی ایسه ده وریلان قرارلری شانسه غیر موافق بر صورتده معتدلانه ایدی، مثلا فرانسوز قادینلری، انکلیز قادینلری نابغ طوتیلان بر ماده تحتنه داخل دکلدیلردی. بوده بالطبع آنجق محیطک عدم مساعده سی نظر اعتباره آلدیغندن ایلری کایوردی.

قونفره هر نه قدر کوزله کوزله جک بر منافع تأمین ایده مدیسه کورتولری بوشه کیمادی. فامنیستارک چوغلامسنه خیلی یاردیمی اولدی. حتی سورومی ارککلری ده قید اسارتده بولنان بزم روسیه لی اسلام کنجارینه یتدی. بوتی متعاقب اوتده بری ده: «قادینلر بزم آناریمزددر. اونارده بزم کبی انساندر. بناء علیه اونارکده بزم کبی اولملری، اسارتدن قورتلملری لازم کلور.» کبی طانلی

عجبا بو حال نه دن ايلهري كايبور ؟ مسئله هر شيدن زياده آروپا قاديئار ك احوال روحيه سنه تعلق ايدن بر شي اولديغندن بوني آ كلامق ايچون پك چوق شياره احتياج يوقدر . يالكنز بو كوني آروپا محافل نسائيه سي آره سنه كيروب چيقمق واونلر كه نه كي فكر طاشدقارني آ كلامق كفايت ايدز . اووقت عجبايچون آروپا قاديئارنيك قسم اعظمي بويله يشامني استيورلر . چابوق آكلارز !

ازدواج كرك اركك و كرك قادين ايچون ياري حريتي الدن ويرمك و بوتون قلبني درت ديوارك آره سنه صقشديرر ق يالكنز بر عائله تشكيل اتميه ويالكنز او جمعيته ربط قاب ائيه راضي وصادق قالمق ديمكدر .

جمعيتك ايچرو سنه بر دانه رئيسك بولنمسي انضباط بيتيه نقطه نظرندن مجبوري بر شيدركه بورئيسك هر حالده قوت و استعدادجه فائق اولان ارككلردن اولمسي طبيعيدير . بونك زير اداره سنه اولانلره بر حق رجحانيت و برده فوقيت قزانمسي ايسه بشريت اقتضاسنندنر . البته تابع ايله متبوع عين حقوقده اولمز . برى - هانكي سي اولورسه اولسون - ديكرينه حق حاكميتني طامق ايستر . فرض محال اوله رق قاديئار ك ارككلره تفوق ايتديكن نظر اعتباره آلهم مادامكه برعائله تشكيل اوليور . مادامكه عائله بر رئيسمز اوله ماز . و رئيسك ده بر حق رجحانيت قزانمسي طبيعيدير . او حالده قاديئارده ارككلره عين تحكيمي سورميه مجبوردرلر .

شمدي ، مساوات مطلقه آريان بر قادين بويله بر جمعيتك ايچرو سنه كيرميه هيچ راضي اولورمي ؟ البته امتناع ايدر . غير مشروع بر صورتده كچمه ني وجداناً ترجيح ايدر . چونكه عائله حالده يشاديني وقت بتون سربستلكني و بتون اختيارني كندينه رياست ايتمكه اولان قوجه سيله تقسيم ايدرك اونك اوامر مشروع سنه منقاد اوليور . بونكه كندينك وجداناً قبول ايتديكي مساوات خوليامي فقر فقر قيرليور . . . !

* *

اسارت الك خوشالنامديغم و قلبمي الك زياده تضيق ايدن بر شيدر . حكومتك وضع ايتدكاري قانونلري

فقط چشيد ، چشيد ، درجه درجه ياپيلان نواستبدادرل روسيه ليلري اصلا مايوس اتمه دي . عادتاً عناد ايدر جه سنه علوي برجس يوكسليوردى : اسارتدن استكراه !
آغز لردن ، آلتونله يازيله يه سزاوار اولان سوزلر دوكليوردي : « آنالريمزي اسارتدن قورتارمق ! »

* *

يازده منتشر « مسلمانين » رفيقمزده م . قريمبايف امضاسيله « مسلملره » سرلوحه سنه بر مقاله منظور من اولدى . ترجمه ايدرك مجله منك بونسخه سنه بي طرفانه درج ايده جكز .

مقاله نك روسيه لي اسلام قاديئارنيك احوال دلسوز - لرينه آجيلديغندن طولاني سويلنديكته امينز . بوكا اصلا شه منز يوقدر .

مقاله نك اصل روحي و اساس مقصدي اسلام قاديئارنيك اسارتدن قورتلمرينه دائر در . م . قريمبايف كبي منورالفكر اولقله برابر حر محيظه ياشايان كنج بر ذاتك بويله تمنيات عاليه ده بولنمسي قدر طبيعي بر شي اولمز . اكر بو اسارتدن خلاص بزم آكلاديمغمز اسارتدن تخايص ايسه بونك قدرده عدم الامكان بر شي تصور اولنه من .

م . قريمبايف مقاله سنك هيئت مجموع سندن شويله بر شي آكلايورز . اسلام قاديئاري هر بر قيد و اسارتدن چيقارق ارككلره مساوي اولمي و بو حقوق استرداد ايچون ده شمدين ميدانه آيلمه لي .

اكر فكر عاليلري شوبزم آكلاديمغمز مركزده ايسه بوكا اشتراك ايتماكله برابر بوش بوشنه يورولما لريني ده كنديسدن تمني ايدرز .

معلوم عاليلريدركه بوكون آروپا علماسني جدأ دوشنديرن ، جمعيت بشريه ني دهشتلي صورتده يد تخويفنده طوتان بر شي وارسه اوده آروپا ايستانتستيقارنيك تولد ايدنلري اولنلردن سنه بسنه آز كوستر مسيدر . بو مدهش احواله يكانه سبب اوله رقده نكاح غير مشروعك كنجار بيننده كيتدكجه مودا حالي آلمده اولديغني كوستريورلر . غريبيده شوراسنده دركه جمعيت بشريه يه مضر اولان بو عادت ، كويلي وعادي طاقلردن زياده ازهر جهت مترقي اولان كبار طاقارينده شايدر .

آورو پالیلرک عائله جه اولا اخلاقسز لقلاری حسیبیه
انقراضه طوغری یورودیکنی هپمز بیلدورز اما! لکن
بوکونکی کندی عائله حیاتمزدک انسانی ممنون ایدمک
برحاله اولمدیغی میدانده در. محضا تربیه سقیمه نکی نتیجه سی
اوله رق ایکی اوچ قوجه دن بوشانان قادیلر، قوجه لرینی
محضا اخلاقسز لقلاریندن اوتری یانارنده برچاریک ساعت
قدرده طوته میوب در حال قهوه خانه کوشه لرینه قاجیه
مجبور ایدن قاریلر همان هر قپوده در .

بوکون قهوه خانه صندالنه لرینی نوبت بنوبت اشغال ایدن
مبارک لک قسم اعظمی قادیلرک سؤ معامله سنه طایانه میهرق
نفس آلمق ایچون طشریه فیرایان بدبختلر در .

احبابلر مدن، آرقداشلر مدن پک چوغنی بیلیرمه که
باشلری اوتوزی چوقدن کچدیکی حالد محضا قادیلرک
سؤ اخلاقدن قچه رق وقتلرینی بکارلده کچیر بورلر .
بونک صوکی نه اوله جتدر؟ البته انقراض! تمک، چوریمک.
بوندن یاریم عصر مقدمکی نفوس حساسیمزی کوزدن کچرملده
بوکونکی استاتسیقلاری بر معاینه ایدرک یینرنده بر مقایسه یاپم.
تناقصک نه درجه اولدیغنی کورنجه تویلریمز اورپور .

محاربات متوالیه نفوس ملیمزی دهشتلی صورته
صارصدی. باری محاربه دن غائب ایتدکلریمزی عائله تشکیلیله
قازانم .

بناء علیه بوکون بزم یاپه جفمز بر شی وارسه اساس
عائله یه مضر. فقط ظاهری اولدیجه شمش اولان قادیلر
مسوات نظریه سیله کندیمزی یورمق، اوچ بش دانه
زواللی قادیلریمز لر آلدانه جتی برده قادیلرله تربیه اجتماعیه یی
اوکرتلیز. و بصورتله ناهوسلی، اخلاقی بنا علیه بختیار
عائله لر حصوله کنورمیه باقالیز .

* *

م. کریمیایف برادریمز قادیلرک جهاتی یوزندن
معنوی انقراضه اوغرامش کنج نسللرک دنیا به کلمه سندن
شکایت ایدورکه بوشکایت محتمه سنه تمامیه اشترک ایدرز.
اوت، کنج لارک جهت معنویسی انقراضه اوغرامسی آنجق
غدا معنویارینی ورن والدلرینک جهالتندن یاخود یوز
اوستی بر اقوب باشقه بر وظیفه آر قه سندن قوشمه سندنلر .

کندمک بر طاقم سرکشانه و خودپسندانه رایلریمه مخالف
و حرکتلر مه مانع اولدیغنی کورنجه جانم او قدر صیقلیورکه
تعریف ایدم. فقط انضباط مملکت، حتموق بشر دنیلن
ایکی شی واردرکه عالم و جهانک اسایشی بوناره رعایت
ضمننده اولدیغنی کورنجه حریت شخصی می قانون مملکتک
مستبدانه و یردیکی بوا مریلرینه فدا ایتمی عادتاً انسانیت نامه
کندیمه بر بورج عد ایدیورم .

اوت، قارداشم! قادیلرده بزم کبی انسا ندرلر .
بشر اولمق حیثیتیه اولنرک. بزم کبی حر و هر شیده
بزمه مساوی اولملری اقتضا ایدر. فقط جمعیت
بشریه نیک یکانه محافظی اولان ازدواج قید و اسارتی
واردرکه بونک آلتنه کررک قانون عائله نیک مستبدانه و یردیکی
امرینه بویون ایکمی اختیارینی قوجه سنه و یرمه قادیلر
مجبوردرلر. بویله اولمد قجه قطعاً بر عائله تشکیل اولنه من.
عائله تشکیل اولنه د قجه حیات نبی بشرده تحت ته لکه ده
قالور .

ها شوراسی شایان ایضا حدرکه اختیاری قوجه سنه
و یرمک بتون بتون اسارته طالمق دیمک دکلدلر. اسلامیت قادیلر
اویله بر حقوقلر و یرورکه اگر بو حقوقلری بی طرفانه
تدقیق ایدمک اولورسه ق اسلامیتک قادیلرله ارککلردن
دها زیاده لطف کارطو اولدیغنی در حال تسلیم ایدرز.

یالکیز بو حقوقلری محافظه و بوندن لازمه نتیجه استفاده ایدم.
بیامیلدر. بونکچون بالطبع یوزده کی پچه یی قالدیرمک ایجاب
ایتماز. دماغه کی پرده جهاتی بر تمق لازم کاور .

بناء علیه م. قریمیایف برادریمز «مسلمانین» کبی
بر جدی غزبه ایله اسلام قادیلرینک یوزلرنده کی پچه یی
قالدیرمه اوغرامش قدن زیاده دماغه کی پرده لر یی یرته .
بیلیمه نیک چاره لرینی دوشورسه عالم اسلامه جدی بر خده ت
ایتمش اولوردی، فکر نده یز. پچه یی قالدیرمه اوغرامش ق
بر چاره عد ایدله من. اوکا دها وقت کلمه شدر .

بزم بوکونه قدر کوردیکمز ضررلر قطعیا وقاطبه
حجابن دکلدلر. بلکه بر مرض روحی اولان جهالتدر .
حجاب، جهاتی مؤدی اوله من. و بوکا بر سببه کوستریله من.
چونکه قادیلرک حجابسز اوله رق معارفی آله یه چکلری
منبع پک چوقدر .

* *

بناءً عليه والده لری سوراق بسوقاق طولاشوب یوغی بوشه چویرمکن ویاخود دائره بدائرہ سورنوب کز مکن ایسه اوندہ چوجنک تربیه معنویه سی باشنده بولنق عالم مدینت ایچون اک بویوک برخدمندر . ایشته آنجق اووقت قادینار کرداب سفالته طوغری یوارلتمقده اولان همجنساریمزده حقیقتی حقیله کوسه تریورلر . وایشته اووقت حقلرینه لازمجه رعایت ایدن اولاد یتشدرمش اولورلر ...!

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

روسیه ده حسینوف برادرلری

بو شهرته کسب اشتهار ایتش اوچ برادرلری ایکی، عبدالغنی ایله محمود، اوقیوب یازمق بیورلردی، اما بیوک برادرلری احمد ایسه اوقومق یازمقده بیلمزدی . بونلرک شهرتلی تجارت و معارفه خدمته اولدی .

بو اوچ غیورک تجارتیه باشلاملری بوجه آتیدر : پدرلری علی بابا، فقیر و غایت مسلمان بر آدم، کندی حیانتده برکون بوسوکللی اولادلری . کندی حضورینه چاغیر، قارشوسنده دیزاوزرنده اوتورتقدن صوکره دیر: اولادلرم بن سزی تربیه ایدمدم، مکتبه ویردم ایسه ده یاسز اوقومه دکز . یاخوده اوقوته مدیلر ثمره کزی کورهدم، بن سزه میراڤه ترک ایدمه جکم، بوتون سرمایه اوله رق شیمدی اوچ روبله (۳۳ غروش) یاردم وار، بونی سزه ویره جکم، سزده بوکوندن اعتباراً بوپاره ایله تجارتیه باشلایکز، انشاءالله بیوک تجارتلر اولورسکز، فقط بن سزله شونی توصیه ایدم جکم: برکز آخره قطعاً خیانت ایتمکز، بیوککز کوچوکارکزه مرحت ایدوکز، کوچوکارکزه بیوکارکزه حرمت ایدکز، هر واحدکز کندی امورنی اداره ایدم جکم قدر اولانجه هیچ آریلای کز، هپ برلکده تجارت ویرلکده معامله ایدوکز . الله اصمارلادم هایدی سزی کورهم دیر . رحمة الله علیه .

بو اوچ قهرمان اوکوندن اعتباراً وقت قاچره یوب بسم الله الرحمن الرحیم دیه قارپوز تجارتیه باشلارلر، اوکونی آقشامنه سرمایه لرینک فاضی اوله رق بر روبله طوقسان

ایکیشر کاپک پاره تقسیم ایدرلر . بوپاره دن هرکس کندی حصه سندن اوچرکاپک بیهر، بیوک برادرلری احمد اوکونی ایکی کاپک یمش، اوکونی ایکی برادرندن برکاپک سرمایه کندی حصه سنه آرتدیرمش . ایرته سی کون سرمایه لری سکز روبله آتمش سکز کاپک اولوب، عادتا تجارت اولمشلر . بو اوچ برادرلر شو صورتله تجارتیه باشلایه رق .

بوندن اوتوز بش سنه مقدم اورنبورغده احمد بای قزالی نسقده عبدالغنی بای نامی کسب اشتهار ایتمکه باشلامشدی . ابتدا اوتده بیریده تک توك احسانلر، اوراده جاهلر بنا ایتدیرمش بوراده مدرسه فلان دیرکن ۱۸۷۹ سنه میلادیه سنده «احمد بای» نامنده اورنبورغده بر مکتب کشاد ایدهرک، استانبولدن حسین افندی نامنده معلم جاب ایتشدی . بو معلم استانبولدن روسیه یه گلش معلم لریک ایکنجیسی ایدی، زیرا آندن برسنه مقدم سبیریا یه مصطفی افندی نامنده بر معلم نعمه الله حاجی مرحوم کتورتشدی احمد بای اورنبورغده ابتدا اصول جدید ایله تعلیم اصولنی ایجاد ایتشدر . اما نام احمد بای تک ایسه ده، سرمایه اوچ برادرک اورتاق مالندن ایدی . بونلر تجارتیه نه قدر بیوک خطوله آتمش ایسه لر، شیمدی معارفه خدمته دها بیوک خطوله آتمیه باشلادیلر . بواصول تعلیمی ترویج ایچون «نیژنی نوغورت» پایرنده، سنوی اون سکز بیک روبله وارداتی تأمین ایدر، بروقف میدانه کتوردیلر، دیرکن هر طرفندن ده معلم لر جاب ایتمکه باشلادیلر، مدرسه حسینیه نامیه غایت جسیم بر مدرسه کشاد ایتدیلر، بومدرسه ده بیکلرجه فقرا اولادنی مجاناً تربیه و تعلیم ایتدیلر، دیکر طرفنده تجارتیه بودکجه بیودی، روسیه تک هر بلده سنده و ترکستانده بیوک تجارت شعبه لری اولدینی کبی، برلین ده، لوندرده تجارت خانلر آچدیار .

بونلردن هر اوچوسی دائماً کندی جهالت لرندن شکایت ایدرلردی . احمد بای دائماً : یا هو بوزم ملالره نه دیلم . شو احمدک قفاسنه ۳۹ حروف هیجایی صغیرمه مشلر، حالبوکه عین قفا ایله احمد بوکون برلین ده لوندرده ایش کوره بیلیور، بو حواجه لر دن بونک انتقامنی آله جفم دهرک لطیفه ایدردی .

محمود بای کندی حیائنده هیچ برشی ایله کسب اشتہار ایدممشدی ، بالعکس برادرلری ایامنده برلکده کشادایتد . کاری مدرسه حسینیه ازاره سنده بعض سؤظن لرده هدف اوامشدی ، فقط نفس امرده صاف دیل بر آدم اولوب ، عاقبت ینه او پدرلری علی بابانک دعاسی برکتنده علوم دینیه مدرسه لری منفعتنه صرف اولنمق اوزره یاریم میلیون روبله دن زیاده قیمتنده بر اورمانی وقف ایدرک ، بوندن ایکی هفته مقدم ترک حیات ایتشد . رحمة الله علیه وعایهم رحمة واسعة .

بو اوچ قهرمان بزم روسیه تاتارلری تواریخی صحائفده اک پارلاق سطرلری اشغال ایدم جکلری شه سزدر . مولا جمله سنی غریق رحمت ایدوب وارثلرینه صبر جمیل ومعارف اوغرنده صرفیاب جزیل احسان ایدرک معارفدن انحراف ایتشارینه انصاف بیورسون . امید ایدم حسینیف برادرلری ورثه سی ، بو اوچ قهرمان ناملرینک اعتلاسنه خانم اولسون لر .

عبدالرشید

روسیه خاطر اتمدن . . . !

— ۳ —

استرخان جوارنده پک چوق اسلام کویلیلری موجوددر بونلرک اکثریتله توشی باغچوانلقدر . استرخان اراضیسینک منبتلکی فوق العادهدر . فقط بو قدر منبت اراضی اوزرینه قورولمش باغچولردن اسلامار لازمنجه استفاده ایدم میورلر . دستینه سندن مایونار قازانیله جق بو یرلردن زواللی اسلام کویلیلری آنجق کوتی کچیره بیله جک بر حالدهدر . اگر بو یرلر باغارلرک النده اوله ایدی هیچ شبهه سر بو کون دینانک اک زکیکن قومی باغارلر اولوردی . بو قدر منبت یرلرک بویله خراب اولوب یاتملاری بالطبع عصر حاضرده موافق فن زراعتدن جاهل اولملریندندر . اگر بورالرده مکمل زراعت مکتبیلری آچیلهرق کویلی چوجقلرینه فن زراعت اوقوتیله ایدی استرخان اسلامارینک روسیه اسلا-ملری بیننده ممتاز بر عنصر تشکیل ایدم جکی هیچ شبهه سزدر .

صوکره بو اوچ برادرلر آرم آرم ایش کورمه یه باشلادیلر ، معارف خدمتنده عبدالغنی ایله احمد بینهرقابت کیردی . احمدبای اصول تعلیمی بیوتکوفناً ترقی ایتدیرمک جهتنه ذاهب اولدی ، عبدالغنی بایده ابتدائی معلم لری یئشدروب ابتدائی مکتبی وتعلیمات ابتدائی مکتبی وتعلیمات ابتدائی ترویجده خدمت ایتمک باشلادی ، رحمة الله علیه ایام تعطیل ایچون قارغالیده خصوصی معلم مکتبی کشاد ایتمشدی هر سنه یوزی متجاوزم علم تربیه ایدردی ، و او معلم لری ده کندی جیب حینندن معاش لرینی تأمین ایدرک بوتون اورنبورغ ولایتده قریه لره یوللاردی ، اورنبورغ ولایتده یوزالی بلکده دها زیاده ابتدائی مکتبی کشاد ایتمشدی ، ترکستانه خیویه قرغیرستانه دخی پک چوق ابتدائی معلم لری کوندرمشدی . هر سنه ابتدائی مکتبلری معلم ومعلم لری ایچون اوتوز بش بیک روبله ن قرق بیک روبله یه قدر باره صرف ایدردی ، هپ زکاتی اعلاء کلامه الله ایچون ارکان دین مباحده تعلیمنه صرف ایدردی .

صوکرده بو عثمانی تأیید نیتله سنوی اون ایکی بیک روبله واردات کتورر برخانه یی وقف ایتمشدی ، شرعا وقف تمام اولمشدی ، فقط روس قانونه موافق معاملات کندی حیائنده حکومت طرفندن تصدیق اولنه مدینغدن ، وفاتندن صوکره وقفینی لغو ایتدیلر . رحمة الله علیه عمرینک صوک سنه لرنده بوتون وجودی تعلیمات ابتدائییه وقف ایتمش کبی چانشیردی . بزم تاتار ملتینک سؤتجلیسی بویله برحبه معارف وخادم ملت قهرمان نهایت ۵۸ یاشارنده اولدینی حالده . اون بش بیکی متجاوز طلبه یی اوکسز براقهرق ، ۱۹۰۲ سنه سی نهایتده الی رحمة الله ارحمال ایتمشدی و بیوک برادرلری ده احمد بای رحمة الله عایده کندی حیائنده صوک نفسنه قدر علم ومعارف اوغرنده کندی فدا ایتمشدی ، اوده (۱۹۰۶) سنه میلادی سنده وفاتندن مقدم علم ومعرفه صرف ایتمک ایچون نقد آچقه اولهرق بش بیوزبیک روبله وقف ایتمشدی ، وقفی حکومت طرفندن کندی حیائنده تصدیق اولنهرق متولی لر تصرفنه تسایم اولتمشدی وحالا موقوفه سنه صرف اولتمقددر . اک کوچک برادرلری

روسیہ ملی اسلام قارداشاریمزك هرشیدن اول پابه جقاری بر
ایشدر. هر حالده علوم دینه درساری و کتاباری آره سنده
هرشینه مستعد اولان اومینی اومینی دماغره مایت فکری
اصلا سیلنمیجك بر صورتده صوقلیدر .

روس مکتبارینه علوم دینه معلماری تعیین ایتك اصولی
روسیه نك باشقه برلنده ذاتا ایسکیدن وار برشیدر . مثلا
قران ، اورنورخ پتره پاولووسق ، ترویسکی اسلاماری
بو خصوصده پك چوق چالشمشلر و تعیین قدریسنه موفق
بیله اولشلردر . فقط وقت انتخاب و تعیینده مع التأسف
یا کشاردر :

شخصیته تعلق اولدیغیچون هانکی شهرده اولدیغی
سویله هم . تعیین اولنان بر قاج معلم واماماری بیورمکه
کرك اعدادیلاره و کرك حربی مکتبلره کروب تعلیم ایتدکلی
شی یالکز تجوید ، قومیز ایچرکن ناصل دعا ایتملی ....
نمازدن قالفارکن نه سویله ملی کبی فروعاتله چوجفك وقتنی
ضایع ایدیورلر .

اوت ، قرآن کریمی طوغری او قومق ایچون تجوید پك
لازم و بلکده الزم در . فقط اول او قوتدینك بو چوجفه
قرآن او قویه جق قدر اسلامیت حمی ویره ملی که بو حس
سایه سنده او قودیلان تجویدلردن بر فائده کوریله بیاسون .
یوقسه الی الابد قرآن یوزینه باقیه جق بر حالده تربیه اولنان
چوجفه تجوید او قوتمقدن بر فائده چیقماز .

اونکچون بو خصوصده روسیه ملی اسلام قارداشاریمز
کوزلرینی دورت آچه ایدرلر .

قیصمی : روس مکتبارینه کیدوب نه مجادله ملیده
بولمقی وجود وفکری بر ایوانک تربیه سنه تسلیم اولنان
چو جفك حسیاتی کدینه جلب ایده بیلناک ، طوغریسی
یوقدن یتشمه بر خاننه نك ، تحصیل ایده جك وقتنی بخارا
مدرسهرلی کوشه لرنده کیچرن زداملانک پابه بیله جکی برایش
دکلدر . بزکچون احوال عالندن ، علوم و فنوندن قارشو .
سندکی ایوان قدر خبردار ، علوم دینه یه لزومی قدر آشنا
وحسیات ملیه ایله ده اولدیقه متحسس بذات لازمدر .
اگر بو بیله اولورسه روسیه ملی اسلام قارداشاریمزك قازانچی
فوق العاده در . عکس حالده غائب ایده جکلری ده اونستنده

فقط نه چاره سنه ده میلیونر ، ملیاردلر قازاندیره جق بویرلر
جهالت یوزندن محو و نابود اولمقددر .

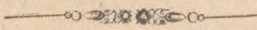
فقط بونکله او معدور ملت محکومینی تعیب ایده مام .
چونکله بویله عطالتلر عموم عالم اسلامک اعصابی هلاک
ایدن بر علت مذمنه در . کندیمز بر ملت حاکمه اولدیغیمز
حالده دینانک جنتی عد ایله دن آناتولیمز نه حالده ؟
بش اون کیله بغدادیه راضی اوله رق یشایوروز دکلکی ؟
ایشله دیله جك انتفاع ایله جك اراضی منبتیه نی حالا
او حضرت نوح دورندن قالمه منحوس صبانلر ایله تحقیر
ایدرجه سنه طرمالیوروز . بش اون سنه صکره چفتیجی
اوله جق ، مملکتی معمور بر اقه جق ، وطنی بر کتک ایچروسنده
مستغرق ایده حک او استقبال متی . تبیل خواجه لرك
تعالیمات کیفیه سنه بر اقسز .

*
*

خاطر اتمک کچنکی قسمنده اغنیا بیننده چوجقاری
روس اعدادیسنه ویرمک پك مودا اولدیغی عرض ایتدی
ایدم . بو مودا یالکز تانارلره منحصر قالیوب قیرغیزلر بیننده ده
اپی شایعدر . فقط تربیه دینه و ملیه لرینه کلنجه هیچ صورمه .
اماملر ، شورای اسلام مکتبی حقنده دین و دیانتدن
هیچ سویله مدک بر شی بر ایورلر کن اعدادیلره کلنجه
صدالری طوتلیور . بو قدر اولاد اسلام ده اسن رشده
ایرشمه دن روسلرک آغوش تربیه لرینه آتلدیجی هر کون
هر ساعت کوز اوکلرنده طوررکن بونلرک نه کبی تربیه ایله
پرورده اولندقاری آز آچیق اولسون ذهنارندن کچمیور .
وحالا بو مکتبلره دین و ملیتی آکلار بر علوم دینه معلمی
قومق خصوصده کونا بر تشبده بولنیورلر . بو مکتب طلبه -
لری ، طبیعیدر ، که اون اونش سنه صکره ملتک باشنه
کیچه جکلدر . فقط دین و ملیت باینده صاعده صفراوله رق .
ذاتا بویله لرندن ملت فائده کوره جك یرده ضرر
کوره جکلر . ملیتک نه اولدیغی آکلار سنونکه ملته بر فائده
ایتمینی دوشنه بیاسون . البته ملیت ، ایوان ، نیقولالردن
او کر نیله مز بونی او کرتان کینه کندی ایشم محمد طاش محمد
لرمن اوله جقدر . بناء علیه روس مکتبارینه علوم دینه معلمی
نامندن مقتدر ناموسلی ملت پرور آدماری صوقیه چالشوق

عجبا! دارالمعلمینک یالکز عثمانلیارہ حصر اولمہمی
 نهدن ایجاب ایتدی؟
 بو کون رسعادتہ بولنان روسیہلی، بلغاریالی، رومانئیالی
 و بوسنه هر سکللی طلبہلر دارالمعلمینہ مراجعت ایدرلرسہ
 اداره، تبعہ اجنبیہ دستکزر دیہہ ردی ایدہ جک؟
 سیاست هر شینہ حکمی اجرا ایدر. فقط عثمانلیارہ،
 قاپولری اوکنہ کلن اسلام مسافرلری قبول ایتدیرمامک ایچون
 اجرا ایدہ جکی تأثیری بالطبع عقیم قاور. چونکہ عثمانلیار،
 اسلاملرہ مقتداہ اولمقدن ماعدا مسافر پروردلر. بناء
 علیہ تابع معنویلری اولان اسلاملاری قاپولری اوکندن
 قواماز حقیقت بویله در، فقط دارالمعلمینک بالادہ کی اعلانی
 حقیقتی تبدیل ایدیور. بلکہدہ بر خطالق اولمشدر، فقط
 هر حالده بو خطانک مدیریت طرفندن تصحیح اولمہسنی
 امید ایدرز.

خلیل سامی

منافع ملیہیہ قارشو برمین

تورکیہ حکومتی آلمانیادن « بارباروس خیرالدين »
 « طورغودرئیس » زرهیلیرنی اشترا ایتدکدنصکره روسارک
 نه قدر انفعال کوستردکلری هر برعثمانلینک معاومی اولمشدر.
 « روسیہ » « بیرثاوی ویدمست » غزتہلرینک بحر
 سیاه فیلوسنی تقویہ خصوصندہ حکومتہ ویردکلری اوکسکین
 نصیحتلر ترک مطبوعاتی بالطبع ترجمہ ایتمشدر.
 برغزتہیہ الک بویوک سعادت یازدیغنی دیکلته یلمک
 اولدیغندن بوکون بزم نظر مزده « روسیہ » « بیرثاوی
 ویدمست » غزتہلری پک بختیاروشایان تبریک بر حالده درلر.
 چونکہ بونلرک ویردیکی نصائح حکومتک اعصابندہ اویاہ
 برتأثیرات حصوله کتوربورکه الان حکومت یالکز بحرمیاه
 فیلوسنی تقویہ ایله ایشی براقیور، بارباروسارک وجود
 بولدیغنی منبعاری بیله بر قیامتق خویاسنه دوشیور:
 بوزرهیلیرک اعانہ ملیہ سایه سنده حصوله کلدیکی ذتاً
 میدانددر. بوندنصکره وجوده کلہ جک زرهیلیرک هر شیدن
 زیاده اعانہ طریقہ اولہ جغنی پک اغلا تیلیر. بو اعانہیہ عالم

بویوکدر. فقط بویاہ آدملری بوله یلمک قدرده زور
 برشی تصور اولنہمز. اونکچون بوکون روسیہلی اسلام
 قارداشلریمزک بتون امیدلری استانبولده و بوتون کوزلری
 دارالخلافته معطوفدر.

مدرسه کوشه لریضه خیلی چوریدکدن، ویاخود آنا
 قوچه غی دورنی کیچردکدنصکره ملیتی دوشنهن بر قسم
 اولاد ملت کندنی دارالخلافته آنیور. وطنندن آزلدیغنی
 وقت روس مکتبلرندہ اوقویاجغنی فنوندن محروم قالہ جغنی
 دوشنورکن نومیدیت آجیسنی تا عمق قلبندہ حس ایدیور.
 فقط استانبول مکتبلرینک دها مکمل اولہ جغنی امیددی
 کندینہ تسلی ویریور. بورایہ کلدکدنصکره ایشک ناصیل
 اولدیغنی آ کلیور. فقط کینہ مایوس اولیور. ملیت اسلامیت
 جاذبه سی کندینی شدتہ بورایہ ربط ایدیور.

بعضاً حرمان حرمان طولاشیر وبعضاً سفیل قاور
 کیمسہدن معاونت کورمز. کینہ بوراسنه مربوط قاور.
 چونکہ قلبندہ طاشیان آمال مقدسه اوقدر بیوکدر کہ بونی
 به معارف نظارتک لاقیدانہ حرکتی کسر ایدہ بیلیور. ونہدہ
 بر مکتب مدیریتک بارदानہ معاملہ سی قیرہ بیلیور.

* * *

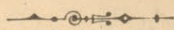
روسیہ اسلاملری، مشروطیت مشروعه مزدن پک
 جوق استفادہ ایدہ جکلری امیدندہ ایدیلر. انتباه افکار-
 لرینہ اتحاد و اتفاقرینہ، ترقی و تعالیارینہ خدمت ایتک
 مقصدیلہ دارالخلافته کلن روسیہلی طلبہلر کندیلرینہ ازهر
 جهت معاونت و مکتب قاپولرینک آچیق بولمہسنہ اصلا
 شبہہ ایتمیورلردی. و ذاتاً بوکا کیمسہ شبہہ ایدہ ماز.
 فقط دارالمعلمینک اقدام غزتہ سنده کی کوردیکم: دارالمعلمینک
 هر اوج قسمندہ دخول ایدہ یلمک ایچون اولتہ تبعہ عثمانیہدن
 اولوق شرطدر « دیہہ اعلانی غی مستغرق یأس ایلدی.
 بزم یکی یکی تأسس ایتک اوزره بولنسان مکتبلریمزه
 تبعہ اجنبیہدن اوله رق کلنلر بالطبع اسلاملردن باشقه ہسہ
 اولیہ جقدر. او حالده اسلاملری مکتبہ قبول ایتمامک ایچون
 وضع اولنان بوقانونک سرنی ہیچ برتورلی آکلایہ میوررز.
 دیمک بز حالہ عالم اسلام نہ اولورسہ اولسون بزہ نہ!
 کیسنی قورتاران قاپودانددر. دورنی کیچیرہمدک.

معامله لره عالم اسلامدن مقام خلافته طوغری آقوب کلمکه اولان حسیات اسلامیه نك قارشوسنه چيقوبده طورديره . بيله جم اميدنده ميدنر ؟ عجبيا ! روسيه اسلامارينه اعانه نك شمديكي حالده ذمه لرينه واجب اولديغني سوينك ايچون امام آغز يندن باشقه آغزلر بولمازمي ، اعانه ايمك ايستهر لرسه كوندرمك ايچون اماملردن باشقه بر واسطه بوله مازلرمي ؟ ايسته روس حكوهتي ، كوزته چار پيمه جق قدرده پك او قدر ايجه اولميان بو حقيقتلاري ، انفعالاتك درجه قضاويه وارماسندن اوتري كورده ميور .

بناء عليه دنيا نك الك هجر ا كوشلر نده ساكن ، چناب حنك الك وحشي بنده لري بيله چركين بر شي اولديغني آكلايان « معاونه ممانعت » فعل قبيحنه ارتكاب ايدر ك بتون عالم مدنيتيه بد نام اوليور .

روس حكومتنه قارشو شمديك يالكز شو قدر ديه جكز ، كه آقتييه قارشو يورويانلر دائما آقتينك آلتنه كومولورلر . ومجراسني كنشاشتمكدل باشقه بر شي يامازلر . عالم اسلامدن مقام خلافته طوغري يوكسلان حسيات بر آقتيدر . بوكا قارشو يورويانلر مجراسني دها زياده توسيع ايمكدن باشقه بر شي يامازلر . روسلر ك بوني ايني آكلامه لري منافعلري اقتضاسندندر . . . !

بر روسيه لي

روس مسيونيرلر ندن موسيو ايلينسكينك

مكتوبي

اسلام مطبوعاتي

موسيو ايلينسكينك بوكونكي مكتوبي روسيه ده اسلام مطبوعاتنك نه صورتله ترقى ايتديكنه ونه كي خدمتار كورديكنه دائردر . بو خصوصه كي افاده سي فوق العاده آچيق ، ايضاحه محتاج هيچ بر نقطه سي اولما ديغندن طوغري يندن طوغري درج ايديبوروز .

موسيو ايلينسكي بومكتوبنده موسيو پايدانوسفه خطاباً دييوركه :

اسلامك بيكانه قالميه جني ذاتا بللي بره مسئله در . چونكه هندستان اسلامارينك مقام خلافته بر زر هلي هديه ايدده جكلري بتون طنطنه و دبده لريله روس محافلنه عكس ايتدي . حال بويله ايكن يعنى هندستان اسلاماري مقام خلافتك نه قدر مشكل بر موقعه ده بولنديغني نقدير ايدر ك بوقدر ابراز حيمته بولنور كن تركلره بر قاندين خلق اولنمش روسيه اسلاماري نهن « روسيه اسلاماري » ناميله بر زر هلي تقدير ايمهسونلر . بخارا پاموقلريندن ، قاره كولريندن بونجه وقتدن برى ترام ايدن مليونلر ، سيبريا ، استيپك او شهر يريك ، ياغريندن بيركهن يوزييكلر ، بويله بر حيات مسئله سي اوغرينه صرف اولنقى شرفنه نائل اوله ميه جق قدرده بد بختميدر ؟

امير بخارا ، روسلر ك موقعي تحت تهلكه ده بولنديغني وقت ، « امير بخارسكي » ناميله بر كمى هديه ايتديكي حالده ، بوكون مقام خلافتك حال تهلكه سي ازاله ايچون نهن . بوزر هلي اعانه سنه اشتراك ايمهسون ؟

ايسته برسورو احتمالي سؤاللردر كه روسلر ك بتون دوشنجه لري بوكونكي كونده هب بونك اوزرنده يوربور . عجبيا ! روسيه اسلاماري وعلى الخصوص مليونلره مالاك ماورا نهرز نكينلري اشتراك ايدده جكلرمي ؟ اونكچون روسيه اسلامارينه اماماري واسطه سيلاه بوندين رقاچ آي مقدم تبليياتده بولندي ايدى . فقط بارباروسلر ك آلمه سي بو قورقولريني دها زياده لشديردي . كويا يالكز تبليغات كفايت اتمامش كي هر نه وجهله اولورسه اولسون توركيه يه بش ياره اعانه ويرمامك خصوصه ده آغز دن يمينلر بيله آلميه باشلادى .

آقواينسق ولايتي پترو پاولوسق قصبه سي اماماري ۷نجي آغستوس تاريخنده قره غولخانه يه جلب اولنهرق توركيه يه بش ياره اعانه طوبلا ميه جقلرينه دائر جبراً يمين ايتديرلدى . ايسته بوده مدنيت حاضره نك بر نمونه سي .

طبيعيدر كه بو يمينلر زهده ويرلسه ويرلسون منافع دينيه و مليه علمينه ايدلر ك و برده ايشك ايچنده اكره اولديغنيچون بش ياره اهميتي بوقدر . حكمي كآن لم يكسندر . بوني روسيه اسلاماري آردسنده بر حماله قدر بيلير .

بوندين قطع النظر عجبيا ! روس حكوهتي بوكي رسمى

آنلری پک ماہرانہ و پک قورنازجہ سندر . البتہ بونلرک یوردیکی بویولری زہ چون دہا مضر اولدیغنی سئولیمہ حاجت بوقدر .

بونلر عالم مطبوعاندہ دائماً کندیلرینک مظلوم اولدقلرینی ادیبانہ و شغقت آور بر صورتہ تصویر ایدرک مقالہ یازیورلر . بونکلہ بزم کور ، بی حس ضیالیلرمنک نظر ترحنی جلب ایتمہ چالیشیرلر . ودائماً کندیلرینی مغدور قوۂ اجراییہ غدار کوسترمیہ اوغراشیورلر . اکر اسلام ضیالیلرینک تعصب دینی وملی اوزرینہ یورودکلری دوام ایدہ جک ایصہ روسیہ اسلاملرینک پک آز بزمان ظرفندہ فوق العادہ قوت بولملری شہہ سزدر . ایشک غرابنتہ باقکنز ، کہ بونلرک اک بویوک معینلری طاتلی سوزلری ایلہ اولدقلر بزم دینسز ، حکومت منافعنک نہ اولدیغنی بیلمز بعض مأمورلری سزدر .

اسلام مطبوعاتی آرمسندہ باغچہ سرایدہ منتشر «ترجمان» غرتہ سنہ صورت خصوصیدہ نظر دقتکزی جلب ایتمک ایستہرم . بوحریفک مسلکی اولا : اولجده عرض ایتدیکم وجه اوزرہ اورویا مدینتی یالکیز اسلاملاشدردقندن صکرہ کندی دین وقان قارداشلیر بپنندہ نشر ایتمکدر . ثانیاً : روسیہ اسلاملرینی بر مقصد سیاسیہ بناء بر نقطہ جمع ایتمکدر . بر نقطہ جمع اولنہ بیلملری ایچون بالطبع هرشیدن زیاده بوکونکی کون لسان ترکیده تنوع ایدن شیوہ لرک برلشمہ سنہ شدتہ احتیاجلری واردر . ایشته «ترجمان» بوزالری دہ نظر دقتدن قاچیرمیور . بر طرفدن اتحاد قبائلہ چالشدیغنی کبی دیگر طرفدن دہ شیوہ لرک برلشمہ سنہ سعی وغیرت ایدیور . ترجمانک لسان خصوصندہ دہا بر مقصدی واردر کہ اودہ روسیہ اسلاملرینی عثمانلی ترکیسی اوزرینہ طوپلامقدر . اونکچون صولکدرجہ غیرتی صرف ایدن شی روسیہ اسلاملری آرمسندہ لسان رسمی اولہرق عثمانلی ترکیسنی قبول ایتدرمکدر . البتہ بونک سیاست نقطۂ نظرندن نہ قدر مدہش اولدیغنی لزومی قدر تقدیر ایدرسکنز .

بوسی وغیرتنک ثرمسی شمیدین کورنیمہ باشلامشدر .

جنابکزرہ موسیو آستراؤموفک (تاشکند والیمی) «قرآن نہدر» سرلوحہ ملی مقالہ سنی تقدیم ایتمش ایدم . مسیونیر موسیو آستراؤموف بومقالہ بی «پراواسلاونی آزرینہ» جریده دینہ سنہ کوندروب درجنی طلب ایتمش ایسہدہ مذکور جریده نک سرسحرری بوکا ممانعت ایتمش . جریده سنہ درج ایتمہ شد .

صکرہ موسیو آستراؤموف بومقالہ بی ترکستاندہ منتشر «تورکستانسکی نووست» غرتہ سنہ ویرمش واورادہ نشر اولنمشدر . مقالہ غایت مفصل اولدیغندن غرتہ نک (۱۰) نومرو سنی اشغال ایتمش .

غرتہ نک محل انتشاری حدود بویندہ اولمق حیثیتیلہ مقالہ ، کندندن امید ایدیان تأثیرات فوق العادہ سنی هر نہ قدر روسارده اجرا ایتمادی و بناء علیہ اہمیتنی بر درجہ یہ قدر غائب ایتدیکی در خاطر اولدی ایسہدہ روسیہ اسلاملرینک برنجی صفندہ بولنان اسلام ضیالیلرینہ ایی تأثیر ایتمشدر . حتی بر ایکیمی بومقالہ یہ ردیہ بیلہ یازمق تشبندہ بولندیلر . بوردیلر روسیہ اسلاملرینک افکار عمومیہ سنہ پک مناسب بر صورتہ یازیلوب «پتربورغسکی ویدہست» غرتہ سنندہ نشر اولنمشدر . (بونک روسیہ اسلاملرینہ ایتدیکی تأثیرات فوق العادہ سنی آستراؤموفک «قرآن نہدر؟» مقالہ سنی کورمہ جک درجہ دہ اولدیغنی دہ وارستہ اشتباہدر .)

روسیہ ملی اسلام ضیالیلری بزم آتی واستقبالز ایچون پک قورقوج اولہ جغندن بونلرک اجرا آتی هر دائم کوزمنک اوکندہ طومق مجبوریتندہ یز ، بونلرک افراد مسلمینہ مطبوعات واسطہ سیلہ یابدقلری خدمات هپسندن فاقدر . ایشته اونکچون بن بوکون سزہ بو اجرا آترندن بحث ایتمک ایستیورم .

بوکونہ قدر روسیہ اسلاملری کندیلرینک خرسیتیانغہ اولان عداوتلرینی قبایلقلرندز و دہا طوغریسی سیاست بیلمہ . مازلک لکرنندن اوتری ایچارندہ محافظہ ایدہ میہرک مناسبت دوشدکجہ ہب خارچہ چیقاریورلردی . فقط بوکونکی ضیالیلر بویلہ قباجہ سنہ اولان حرکتلرک مخدوریتلرینی تماماً آکلامشدر . عداوتلرینی طوغریدن طوغری یہ اظہاردن هر وقت احتراز ایدرلر . نہوارسہ هپسی ایچارندہ قالیور . اونکچون اجرا .

ہندستان مسلمانوں کی

ہندستان قطعہ شدہ مجوسیلرک حاکمیت ذاتیہ لہنہ وانکلز۔ لک علیہ اولہرق کوندن کونہ تزیاد ایتمکہ اولان حرکتلری، انکلزلی دوشونڈیرمکہ باشلادیبی کی اورالردہ مہتم بولان اسلام اہالی بی دخی دوشونڈیرمکہ باشلامشدر . (تائمس) غزہ سنک ہندستان مجاہدین آلوب نشر ایتمکہ اولدیغی مقالات مجوسیلرک حرکاتندن انکلترہ قدر اور دہ کی اہالی اسلامیتنک دہ اندیشہ بہ دوشدکارینی کوسترمکدہ در .

مذکورہ مقالہ لردن اکلشادیغہ نظر آ ہندستاندہ انکلز لک نفوذی آزاد قجہ مجوسیلرک نفوذی آرتقہ در . بصورتلہ شا۔ ید برکون انکلترہ اورالردہ نفوذی غائب ایدرایسہ بتون نفوذ مجوسیلرہ کچہ جک واورالردہ کی اسلام لک موقی تہلکہ بہ دوشہ . جک ایتمش . انکلترہ ہندستاندہ عدالت و مساوات اوزرہ حر۔ کت ایتمک استدی کی حالہ بوندن ک زیادہ استفادہ ایدن مجوسیلر اولمشدر . حکومت مأموریتلردن ک ایوبک پای بونلرہ وریلیور اسلام ایسہ بوکا قارشی ہیچ براعتراضدہ بولمئوزلر . شمدی حکومت یواش یوش مجوسیلرک ایلہ کچور . انکلترہ ہر پردہ بونلرہ تودیع امور ایلور . بونلر ایسہ نفوذ کسب ایتدیکہ بتون قوتلری و طنداشلری اولان اسلام لک علیہ نہ صرف ایدیورلر . او قدر کہ انکلز اتمہ سنہ قارشی بویقوتاز یاپندقلری ہر دہ اسلام لہ قارشی دخی بویقوتاز یاعملردی . چونکہ اسلام لک انکلزلرہ قارشی کندیلری ایلہ بویقوتاز یایمنہ راضی اولامشلردی . شمدی بوکمدیش ایلہ برکون بتون نفوذ مجوسیلرہ کچہ جک اولور ایسہ آرتق اورادہ بولنان اسلام لک حالی وقتیلہ اسپانیادہ بو۔ لنان اسلام لک حالی کی اولہ جقمش .

انکلترہ نیک محاکمہ انکلز جہ نک استعمالی و دیگر لسان لک ابطالی حقندہ اتخاڈ ایتدی کی قرار دہ مجوسیلرک منفعتمہ و اسلام لک ضررینہ خدمت ایتمشدر .

چونکہ ہندوسلردن بولسانی بیلان پک چوقدر . اسلام لہ ایسہ بالعکس پک آزددر . بوندن ماعدا ہندوسلرہ تودیع اولنان حکومت مأموریتلردنہ ہیچ بر نسبت کوزہ دلماشدر . بنگال ولایتی اہالینک ایکی ٹلی مجوسی ورتلی اسلام اولدیغی حالہ مجو۔ سلردن ۱۲۳۵ و اسلام لردن یالکز ۱۴۱ مأمور وارددر . بو۔ مبادیہ مجوسیلردن ۲۶۶ مأمور وار ایکن اسلام لردن یالکز ۲۳ مأمور استخدام ایدیلیور . وسط مدیریتلردنہ مجوسیلردن ۹۳۳ مأمور استخدام ایدلکدہ در . حال بوکہ بورالردہ یالکز ۷۵ اسلام مأموری وارددر . فضلہ اولہرق بتون بیوبک مأمور۔ یتلر ہندوسلرک الندہ بولمقہ در .

مدیر مسئول: عثمانہ ہوری

تجم استقبال مطبعہ سی

قزان شہرندہ عثمانلی شیوہ سیلہ یازلمش درس کتابلرینک عددی سنہ بسنہ چوغلق اوزرہ در .

ایشہ بونلردن عیانا آ کلاشلور کہ غصپرنسکی و قومپانیا۔ سی روسیہ اسلام لریہ آروپا مدینتی روسلردن باشقہ بر واسطہ ایلہ قبولی ایتدر مک استیور . بو واسطہ لری دہ کندی ملتداشلری و دینداشلری اولان عثمانلی ترکاریدر . بو خصوصدہ قوردقاری پیلانلری نہ قدر ماعرانہ اولدیغی آرتق دوشنہ یہ دہ حاجت قالمیور .

ترجمانک قوردیغی دسیسہ لردن بری دہ غزہ سنک روس - ترک لساندہ نشر اولنمہ سیدر . اگر غزہ سنہ بقارساکز بر طرفی بسبتون روسجہ و دیگر بر طرفی ایسہ ترکیہ و اسمی دہ « ترجمان » در . اونکچون بر طرفینک مندرجہ سی دیگرینک عینی اولمق اقتضا ایدر . فقط بن کندمہ قیاسہ ایدرک باقہدم بونلرہ پ سانسور لک باقہ جقلری بر ایشدر . لکن شوقدر وار کہ غزہ نیک بر طرفی روسجہ اولدقدنصر کہ غزہ یہ بر نوع انابت کلیمور . انسان اکثر وقت مساہلہ ایدرک یالکز روسجہ سی باققلہ اکتفا ایدیور . ایشہ روسیہ لی اسلام کتجلری بصورتلہ ترقی و تمدن اوغرندہ بتون قوتاریلہ چالشہرق روسیہ اسلام لری بیندہ بو بولک بر مدینت تأسیس ایتہ یہ اوغراشیورلر . اگر بو تشبثلری بالفعل وجودہ چیقاجق اولورسہ اسلام لک دینی وہلی مرکزی اولان اوفاطرافی بتون بتونہ تحت تہلکہ دہ قالہ جقدر . چونکہ ایش بر آز فعلیتہ حیقہ باشلادیغی کی اوفامقتیلکینک بونلرہ التحاق ایتیمی ہیچ شہہ سزدر .

« مابعدی وار »

تونس - طرابلس حدودی

نان غزہ سی یازدیغی بر باش مقالہ دہ تونس طرابلس غرب حدودی حادثاتندن و بومناسبتلہ تمدی ایدن شکایاتدن بحث ایلہرک دیور کہ :

« بتون بو اختلافانہ وافر بقای غریبہ کی پان اسلامیزم تحریکاتی ، قچاقجیلق و اسپرتو ادخالاتی مسائلنہ سببیت ویرن ہپ طرابلس غریبدر . معافیہ آرتق بو احوال دوام ایدہ من . حکومت عثمانیہ و فرانسیہ سفراسی بیلیم لدر لک رانسیہ افریقادہ کی اراضی ، منافع ، تبہ سنی مدافعہ ایدہ بیلہ جک وک بر حکومہ تدر . (عثمانیشر لوئید)

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تغذیه مسلمانان

و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و امروال عالم اسلامده باصت هفته لری مجلد ۱

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید

چادر جیلده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیه

عائد مقالات و آثار

مع المؤمنیه درج

اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

جلد ۱

۹ ایلول ۳۲۶

پنجشنبه

۱۸ رمضان ۳۲۸

عدد : ۱۵

اسلامیت شودر بودر دیمکه قدر جسارت ایتشار و بعض
چوق بیلورم دعواسنده اولان مستشرقلرده ، مسلمانلر ،
مسلمان اولدقلری حالده کندیلری اداره مستقله ایکن ،
اداره مملکتدن عاجز اولدقلری کبی ، تمدن و ترقیلریده
ممکن دکندر ، اشته سزه فاس ، اشته بخارا ، اشته ایران ،
اشته عثمانلی بونلردن هیچ برنده تمدن و ترقیدن نام ونشان
یوقدر واستعداد ، استقباله یوقدر ، بونارک اسکیلری یکی
لری هپ بودورغونلقدمهساویدر ، بالعکس دیگر دولت لری
تخت اداره سنده اولان اهل اسلام دها چابوق ترقی
ایده بیلورلر ، تمدن و تعالی یه دها الیرشلی برحال کسب
ایدیورلر اشته مصر لیلر ، اشته هندستان مسلمانلری ،
اشته روسیه تاتارلری فلان دیهرک عموم اهل اسلامی اسارته
دعوت ایدیلورلر .

بوخصوصاره عائد یازلمش اثرلره وسوینلمش سوزلره سمع
اعتبار ایده جک اولورسه ، انسان حقیقه برآز دوشومکه
مجبور اولور وسطخی برملاحظه احتمالکه او مشرقاری
فن نامنه تقلید بلیه سی اوله رق تصدیقه ایدر ، بونارک
هیچ بری موجب غرابت اوله من ،

مستشرق اولسون متفن اولسون استر دیپلمات
اولسون مادامکه آوروپالیدر آنلرک مقصدلری بزی اوپوله

ملتک ترقیسی هر کسک مطلوبیدر

هرکس بوملتک ترقیسی آرزو ایدیلور و ایده جکلریده
شبهه سزدر . زده ، ملت کله سی سوینلندیکی کبی اول باول ملت
اسلامیه ، بوتون کره ارضده موجود اهل اسلام خاطره
کلور و مطلوب اولانده بودر .

کیمسه ده انکار ایده من ؛ بوکون عموم اهل اسلامی
برعطالت استیلا ایتمش درکه ، بوتون کره ارضده موجود
مسلمانلر هپ بردرجه ده بولنیورلر . اوپله بردرجه که مزمن
خسته لک کبی اهل اسلامک افرادی احاطه ایتمش ، عادتا
عظالت ایله مسلمانلق الفاظ مترادفدن اولمشلر . حقیقه
بو انکار اولنور برشی دکندر . بونی انکار ایتک
خسته لانی کتم ایتک دیمکدر ، خسته لانی کتم ایتکده ؛
اولومی اختیار ایتک دیمک اولدیغندن عادتا بزه اولومه
محکوم بر ملتدر دیمک استیانلرده کوزوکه کده در .

جانم قوجه ملت ، اوچیوز الی ملیون مسلمان نصل
اولورده بویله اوله بیور ؟ دیمکه هرکسی مجبور ایتمش ،
حتی مسلمان اولیانلرده مسلمانلرک حال حاضرینه مراق
ایتشار ، عموم اهل اسلامی بویله برحاله کورنجه بمضیاری
اسلامیت مانع ترقی و تمدندر ، اسلامیت انسانیه مغایردر ،

زده ایسه بو کون بوکا تقابل و بونلری تکذیب ایده جک قدر بر فعالیت جدید اولوق شویله طورسون، بالعکس هپ اعمال و آملز هان بونلری تصدیق ایدرجه سنه بر مسلك تعقیب ایتمکده یز. ا کر بو بویله کیدرسه، تبدیل مسلك ایده رک کندیمیزی کوستره مزسه ک هیچ شبهه یوقدرکه اوبدخواهانک دعواسنی اثبات ایتمش اوله جغز، و آنلرک مطلبنه بز خدمت ایده رک، ینه او اعداء دین مبینی بز نمون ایتمش اوله جغز.

شو حالده فیما بعد نه اوله جغز می بو کوندن اعتباراً تعیین ایتمه مز لازمدر. آدم اولوق استرسک آدم اوله جغز میده اوج بش سنه یه قدر کوسترمه می یز. مطلوبه موافق بر مسلك تعقیب ایتمه مز درکاردر.

عبدالرشید ابراهیم

دین اسلام مشروطیتی امر ایدر

مشروطیت اداره دن مقصد اهالینک حکومت و حکمدا. ره تابعیتی بر طاقم قیود و شروطه مربوط اولمقدر. مشروطیت ایله اداره اولنان حکومت حاضرده اشبو قیود و شروط قانون اساسیده مجرر و مندرجدر. رعیه یعنی تبعه اوزرینه تصرفک مصاحته منوط اولسی و مصاحته مبنی اولمیان تصرفاتک نافذ اولماسی ایسه دین اسلامک قواعد اساسیه سندن اولمغه نظر یا نتیجه بر اسلام حکمدارینک رأینده مستبد اولسی ممکن و مشروع دکدر. اما فعالیتده بونک خلافتنه کوریلن احوال سؤ استعمال قییلندندر.

ذاتاً اهل اسلامک دیناً مقتدا بهی و دین اسلامک ایلک سالکی اولان قوم نجیب عرب حروفکر استقلاله مالک برامت اولوب حریت فکریه یه مستند اولمیان بر دین آنلرک اخلاق و مشوارینه موافق کلزدی. خطه حجازیه سکنه سی زمان جاهلیتده قبائله منقسم اولوب هر قبیله بر رئیسک و یا شیخک زیر اداره سنده بولنوردی. لکن اشبو شیخک صلاحیتی پک محدود اولوب قبیله سنک افکار و تمایلاتنه توفیق حرکته مجبور بولنوردی. حتی کندوسی قصادن و دیتدن بیله آزاده دکل ایدی.

سوق ایتمک و او یله جه کورمکدر. زیرا آنلر کندی حیاتلرینی بزم فلا کتمزده آرار دورورلر. و آرامنده. حقاری واردر. غریبی شوراسیدرکه: بزم آوروپا تربیه سیله پرورده اولانلر مز بونلری علی العمیا تصدیق ایتمکده تردد ایتمورلر، بلکه آوروپایلر طرفندن اسلاملر حقتده هر نه سویله نیرسه عین حقیقت دیه تاقی ایتمک استیورلر. بلکه افراد نامده اولان عطائی و هر نوع تدنی و دورغو. نقللری هان اسلامیه اسناد ایتمکده تردد ایتمورلر.

البته بویله بر فکرک حقیقته قرین اوله میه جفی شبهه سزدر. بز کندی عطالتیزی هیچ بر وقت اسلامیه اسناد ایده میه. جکتر، خصوصاً حقایق اسلامیه دن خبری اولنلرک بو کبی اسنادات غیر لایقده بولنه میه جقارینی بیانه حاجت یوقدر. فقط اسلامیت نه دن عبارت اولدیغنی بیلمیوبده، رحما بالغیب حکم ایدنلر بوراده بر درجه معذوردرلر.

خصوصاً رمضان شریفده استانبولده بر کیچه بولنوبده بایزیدن شهزاده باشنه قدر سیاحت ایتمش بر یابانچی، رمضان مبارک بر شهره دیندر و رمضان کیچه لر ندهده مسلمانلرک حالی شودر، حقیقه دیانت اوغرنده بو عزیز عمرلرینی بو قدر بیهوده یره صرف ایدرلرسه، البته بو دین بر دین عاطلدر، مدنیت ایله بویله بر دیانت بیننده قطعاً مناسبت اولمایه جغنده شبهه یوقدر، بونلرک مقام خلافت کبراده اولنلری بویله اولورسه، آرتق عوام کالهوام هر نه کبی عطالتی اختیار ایدرسه حتمی در دیر چیقار.

او دیرکر آراسنده پیاسهده بولنان افندیلر ایله دیانت اسلامیه بیننده بر مناسبت اولوب اولدیغنی تعیین ایده میز، ظاهر حاله باقهرق بویله بر حکم ایدرلرسه، دوغریبی مؤاخذه اولنه مزلر. هله یاری یاری یه اصحاب علائم اولدیغنی دخی نظر اعتباره آنورسه، آرتق بو حالک دین ایله اولان مناسباتی بوتون بتونه تحقق ایدر. ظاهر حال بودر-نفس امره مطابقتی اولسون اولماسون-شو، شودر، کیمسهده بر شی دیه مز.

اعدالرمز بویله جه کندلری کسب قناعت ایتدکلری کبی عالمی، و عالم ایله برابر بزلی دخی اقتناع ایتمکده چالش مقده درلر.

مشورتك شریعت اسلامیه اودرجه اهمیت و اوردركه دین اسلامك قانون اصلی اولان قرآن کریمه «سوره شوری» عنوانیه معنون بر سوره جلیله واردر. اشبو سورنك بر آیتنده امر استشاره داوۀ ایله زکاة بیننده بر موقع احراز ایتمش وایشاریخی اصل مشورته توفیقاً حل ایدن اهل اسلام حیات ابدیه وسعدت سرمدیه ایله تبشیر بیورلمشدر.

رسول اکرم حضرتلری اهل اسلامك اهم اموری اولان خلافت مسئلهسنی بیله امتنك رأینۀ ترك ایدوب کیمسهنی استخلاف بیورماشدر. کندوسندن صوکره ارکک اولادی قالمایوب بونلرک هپ صغر سنلرنده وفات ایتلمرنده بیوک بر حکمت ربانیه مندیج اولدیغی ادنا ملاحظه ایله منکشف اولور. ارکک اولادی قالمش اولسه ایدی احتمالک حکومتك کندلرینه موروث بر حق اولدیغی ادعا ایدرلر و بو ادعا سالالرنده دوام ایلردی. حالبوکه هرکیمی ایسترسه کندو. سنه امیر اتخاذا ایتك ملتك نا قابل انکار بر حق مشروع و صریحی اولوب بونی مالکانه کبی بر شخصه ویرمك ملتك حقنه تجاوز و مغایر عدالتدر.

آنکچون ارتحال نبویدن صوکره اهل اسلامك ایکی شعبۀ معظمهسی اولان مهاجرین وانصار حضراتی بی ساعده صفحه سنده طوبلانهرق خلافت مسئلهسنی کمال حریت و حتی بدرجهیه قدر حرارتله مذاکره و صدیق اکبر حضرتلریخی انتخاب ایتمشدر. حضرت صدیق بعدالانتخاب ایراد ایتدیکی خطبهده «جناب حقه ورسولنه اطاعت ایدر سه سزده بکا اطاعت ایدیکز واکر خلاف شرع شریف حرکت ایلر سه سزك اوزرکزده هیچ بر حق حاکیمیم یوقدر» دیدی. بو افادهسی موافق حکم شریعت ایدی. زیر اشریعته مخالف اولهرق ویرلمسی ملحوظ اولان او امرك نافذ اولمیه. جنی درکار ایدی.

ابوبکر صدیق حضرتلری زمان ارتحالنده حضرت عمری استخلاف ایتمش و بو انتخابی حال حیاتنده اعظم امته تصدیق ایتدیرمشدر. حضرت عمر دخی مقام خلافته کچدکن صوکره ایراد ایتدیکی خطبهده خلافته طالب اولدیغی حالده ابوبکرک اصرارای اوزرینه قبول ایتدیکنی و عدل وانصافدن

اشای بعثده اسماعیل بن ابراهیم علیه السلام سالالسنندن اولان و شریعت ابراهیم بقایاسیله عامل بولنان قریش قبیلهسی جمهوریت خواص شکلنده بر حکومت کبی اداره اولنوردی. و قریشك منقسم اولدیغی اون بیوک شعبدن هربری بر مصلحتده عامه بی اداره ایدردی. حضرت پیغمبرك دردنجی درجهده جدی اولوب مکه بلدهسنی بز ایدن قصی بن کلاب کندی قصرینك بر او طهسنی مصالح عمومیه و مشترکۀ مذاکرهسی ایچون تخصیص ایتمش ایدی. بورایه «دارالندوه» تعبیر اولنوردی که «دارشوری» «ویا مجلس مشورت» دیمکدر، قبیله افرادندن قرق یاشنی متجاوز اولان هر شخصك اورایه حق دخولی اولوب مذاکرهیه اشتراك ایدردی.

شریعت اسلامیه دخی بین القریش مرعی اولان شوامر معقولی تقریر و ادامه ایتدی و صدر اسلامده اوله بر حکومت فاضله تأسیس ایلدی که مثلی تاریخده بر دها مشهود اولماشدر.

معلومدر که دین اسلام وحیه مستنددر یعنی جناب حق طرفندن قلب انور محمدییه وحی اولمش، او دخی امتنه تبلیغ ایتمشدر. وحیک متاو و غیر متاو اولمق اوزره ایکی قسمی وارد که قرآن برنجیسنی، سنن نبویه ایکنجیسنی تشکیل ایدر. سنن نبویه دخی قولی، فعلی، تقریری اولمق اوزره اوچه آیرماشدر رسول اکرمك سوزی کبی فعلی ده، حتی معروض حاجتده سکوتی ده بر حکم شرعی بی متضمندر. بونکله برابر رسول اکرم حضرتلری وحی وارد اولمان خصوصاًده استشاره ایله مأمور ایدی (سوره آل عمران ۱۵۹ آیت). اصحابیه و بالخاصه ایکی وزیر اولان ابوبکر و عمر حضراتیله استشاره ایدردی. اصحابی مأمور اولدقلری خصوصاًده نصل جانسپارانۀ حرکت ایدروامری حرفیاً اجرا ایلر لسه استشاره بیوریلان خصوصاًده دخی خاطر و کواکه باقیهرق کمال سربستی ایله بیان رأی ایدرلردی. رسول مجتبی دخی «سز امور دنیویه کزی بدن اینی بیلیرسکنز» دیه آنلری تلطیف بیورردی. سکوتی بیله بر حکم شرعییه اساس اولان ذات اقدس نبوینك استشاره ایله مأمور اولمسی مجرد امتنی ارشاد ایچون اولدیغی درکاردر.

وامرانك اتفایه آچلدن زمان سلطنتده وقوع بولان اجرا آتی ایچون مفتی الانام ابوالسعود افندیان آدینی قنوالر ایله مملو اولدینی کورلمش و ابوالسعود «ایواه سلطان سایان! بی حضور باریده می مسئول ایتدک» دیدیرتمشدر .

مشروطیت اداره متمضای فطرت و موافق عدالتدر؛ چونکه انسانلرک بری خصوصی، دیکری عمومی اولمق اوزره ایکی درلو مصالحی واردر. مصالح خصوصیه سی کندو شخصنه و عائله سنه متعلق شیار اولوب بونک رؤیت و تمشی کندوسنه عائددر. مصالح عمومیه سی ایسه آسایش داخلی و خارجی تک تأمین و محافظه سی کبی جمله افراده تعلق اولان شیار اولمغه بونک اداره سی افراذک اقتداری داخلمده دکلدر. شاید بونلرده افراده ترک ایدلسه «الحکم لمن غلب» قاعده سی جاری اولوب هیچ بفرذک حقوقی محافظه اولنه ماز. آنکچون هر مملکتده بومصالحی رؤیت ایتدک اوزره برهیت تشکل ایتمشدرکه اهلینک وکیلاری دیمک اولان حکومتدر. بونک وظیفه سی اوجمیت ایچنده یشایان افراذک منافعه موافق شیلرک اجرا سیدر. بناء علیه حکومت بر مقصد و غایت اولیوب بلکه برواسطه و آلتدر. اصل مقصود، بالذات اودولتی تشکیل ایدن افراذک سلامت و سعادت حالیدر، و حکومتک معاملاتنه مشروعیت و یرن شی ده منافع و مصالح عامیه درجه موافقتدر .

حکومت مشروطه تک آدینی شکل حاضر تقسیم اعمال قاعده طبیعی سنه موافقتدر. حکومت مطلقه بر ملتک هر درلو قوای حیاتیه سی برالده اجتماع ایتدیکی حالده حکومت مشروطه بشقه بشقه اللهه تودیع ایدلمشدر. امور دولت ملیونلرله نفوسک منافعه متعلق بر مصلحت اولمقله بونی شخص واحدک اداره ایدمه جکی درکاردر. حتی ایران فتوحاتندن سوکره ممالک اسلامییه حیرت بخش عقول بر وسعت کیکله حضرت عمر جناب حقه مناجات ایتمهک باشلامش و ارتحالی ارزو ایلشدر. سببینی سؤال ایدنلره «بوکون دجله کنارنده بر اوغلاق ضایع اولسه بوندن عمرک مسئول اولمی لازم کلیر» دیه جواب ویره مشدر .

والحاصل تقسیم اعمال بر قاعده طبیعی اولوب فطرتک هر جهتده نمایان اولور. از جمله جسمد بشری بی اداره

انحراف ایتمه جکی بیان وشاید انحراف ایدرسه ارشاد ایدلمسی رجا ایلدی. جماعتدن بری قالقوب قلنجنی کو. ستره رک «یا عمر طریق حقدن انحراف ایدرسه ک شوقلنجم ایله سنی طوغری یوله کتوریرم دیدی» بونک اوزرینه حضرت عمر امت اسلامییه ایچنده عمرک خطاسنی تصحیح ایدمک قلنجلر بولندیغندن طولانی جناب حقه حمد و ثنا ایلدی. فاروق اعظم حضرتلری زمان وفاتده امرخلافی الی کشیدن منتخب بر شورایه حواله ایتدی. و مخدومی عبداللهی دخی انتخاب ایدوب فقط انتخاب اولمق شرطیله شورایه مأمور ایلدی. شوری اهلی حق انتخابلری عبده. الرحمن بن عوف حضرتلرینه ترک ایتمهکله اودخی حضرت عثمانی انتخاب ایلدی .

مؤخرآ حضرت علینک و حضرت حسنک مقام خلافته کلگری هپ انتخاب مسلمان ایله اولمشدر. کرچه امویلردن اعتبارآ حکومت اسلامییه وراثت شکلک آلمش ایسه ده دائماً حکمداران اسلام حضراتی ولی عهدلری کنولری انتخاب ایدر و انتخابی ملته تصدیق ایتدیرردی. اشبو ولی عهدک مقام حکمداری یه کلیمده بریعت شکلنده اولوردی. حکومت سنیه ده دخی سلطنت اکبر وارشد اولاده انتقال ایدرسه ده دائماً هر حکمدارک جلوسی علما و امرانک بیعتیله وقوع بولور .

رسول اکرم حضرتلری کبی خلفاء راشدین دخی رایه تعلق ایلیان مسائله. هپ مذاکره و استشاره ایله ایش کورورلردی. و امور معظمه ده «اجماع» ایله قرار اخذ ایلرلردی. اجماع امت ایله و یریلن قرار قطعیت افاده ایدر و مجبوری الاجرا اولوردی .

خلفاء راشدیندن سوکره کان حکومت اسلامییه تک احکام شرعیه ایله مکلف اولمی و شریعتک دخی مشورت ایله امر ایتمهکده بولنمی حسیله دائماً آز چوق اصول استشاره یه رعایت ایدیله کلش ایسه ده بر قاعده منتظمه یه ربط ایدلمدیکندن مشروطیتک فوایدندن بین المسلمین بحق استفاده اولنمه مشدر. از جمله معلوم اولدینی اوزره قانونی سلیمانک حین وفاتده قبرینه وضعی وصیت ایتدیکی صدف چکمهجه بعد وفاته محتویاتنه اطلاعدن سوکره قبره قونلق اوزره علما

ایدن اعصاب بیله حس و حرکتی اولوق اوزردا یکی یه آیرلشدرکه بری احساساتی نقلاً ، دیگری حرکات بدنیهی اجراییه مؤکدر .

دین اسلام ایسه دین فطرتدر ؛ هر نه که فطرت سایمه ایجابنددر موافق شریعتدر .

« دولت دیمک بن دیمک » قاعده سی هیچ بر اسلام حکمداربنک آغزندن چیقهماز . اسلام حکمدارلرندن بویله بر فکر اضمار ایدنار بیله بو فکرلرینی ستر ایچون ظاهرده احکام شرعییه توفیق حرکت ایدرکی کورومعهیه ، خیرات و حسنات اجراییله عوام ناسی جالب اتمیه مجبوریت حس ایدرلر .

محمود اسعد

بولغارلرک استیلای اقتصادیسی

کچنده سلطان احمد جامی جوارنده نخلبند محله سنده برخسته یه کیدیوردم . جامک حولیسندن کچدک . حولینک ایچنده طاغلر کی بیغلمش شایاق دنککاری واردی . امرای بحریه مزدن اولوب رفاقمده بولونان ذانه صوردم : « بونلر طبیعی عسکرمن ایچوندر » دیدم . هوت دیدی . « بزم (هرکه) منسوجات فابریقه سنک دریا ؟ » دیدم ! . « خایر (هرکه) نک دکل ، بزم معمولاتمزدن دکل ، دینجه دیمک اروپایان مبیعه اولونمش ؟ دیدم . بونک اوزهرینه حیتلی ارقاداشم بی چکهرک دها فنا دها فنا : بیلورمیسک بونلر زهدن کلیور ؛ باغاریدن ، باغاریدن ! دیدی یاغزده بولونان بر شاعر حیرت و تأسقله و غیر فا کر بیر حرکت و هیجانله » تو اوو !! دیمه باغردی بن « ایشته باغارستانک استانبولی استیلا ایتمش لشکر اقتصادیسی دیهرک ارقاداشمندن تباعد ایتدم و آغزین هیجان و غضب لریمی آلدورمه یه چالیشدم . هر فرصته ، هر مناسبته سویله دک و سویله مکدن فارغ اولمایا جاغز : حرب حقیقی و غایبه سقیقیه ، حرب اقتصادی و غایبه اقتصادی در (ناپوله تون بونا پارتک) حربی یایان پاره در سوزنده بو حقیقت

اجتماعیه ، دولایسیله ، مندجدر : بر زمان ممالک اسلامیه نک معمولات و منسوجاتی جهانک هر طرفنده معروف و مقبول ایدی . فرانسزجه [Mauseline] موصولینی کله سی ، وقتیه انفس منسوجاتیه مشهور اولان موصل شهر منک اسمنه نسبتاً تأسس ایتمش بیر کله در و بو کون آرتق مملکت مزله هیچ مناسبتی اولمایان بیر قوماشک اسمیدر . بیر اجنبی ممالکنه مال صانا بیلیمک ، بیر اجنبی مملکتک پارهنی آلمق او مملکتته عسکر ادخال ایتمکن او مملکتدن عسکر آلماقدن هم دها کوچ در همده دها اهمیتی در . عسکرمن چیبلاق قالماق ایچین بولغارلره عرض احتیاج ایدیوروز و بولغارلر اروپا اقوام صنایع مندینک جمله سنه تفوق ایدیور :

دها او جوز دها ای مال چیقارما یه و صامایه موفق اولیور . آرتق بولغارلر ، « اعمال اولونور بیر « کیمت » دکل دیمکدر ، آرتق بولغارلر دن قورقولماق غیر موامع عد ایدیله مز . حرب اقتصادی یایامایان بیر مات حرب حربی بی ، حقیقی و مستمر نتایج بیر صورنده یایماز : کچنده یونان و سفاننده باقوت اثر یابدق فقط کومورطاشیان کیلر هپ یونانی اولدیغندن ارکالی معدنلر نده کی عمله مز ایشسز و بناء علیه آج قالدیلر ، یونانیلر دن زیاده تجارمن ، کندی ایشمن ، کندی ایشجیلرمن ، متضرر اولدی . وارکاید ایش بیر راده یه کلدی ، که باشقه طرفلرک شدتلی باقوت اثر ده دوامینه رخمایونان کیلرینی قبول و باقوت اثری نسیان ایتک مجبوریتی اورا جه حس ایدلدی ، او یله ده یایبایدی . بورالری نافع و معارف ناظرلرمن بالفعل تقدیر ایدیورلر می ؟ ، بو سؤاله نه بن جواب ویریم نده اونلر ! بویله سؤالرک جواب مسکتلری آثار و افعال در . معارف ناظرمن الی ماشاء الله تعالی فرانسه نک درس و تدریس پروغراملری ترجمه ایله مشغول اولاجق ، نافع ناظری امور نافعیه تشبث اولونمادیغندن ، اوچ سنه حریتده همان هیچ بر مؤسسه نافعیه تم بیله آتیلماش اولدیغندن بحث و شکایت ایدناره « پاره یوق نه یایم ؟ » طرزنده قوقش و پک فنا قلاسیک جواب و عذرینی در میان ایده جک و پاره سزلق و پاره سز لگک موجب اولدیغی ایشسز لک و وظیفه سز لک کندیسنک نظارته دوام و شمیری یوزالی لیرا استطعام اتمه سنه و تورکیانک تجارت و نافع ناظری ییم دیمه سنه هیچ مانع

قالیور . آرتق او وقت سعادت ده ملتی تعقیب ایده جک ، آرتق او وقت استقبالده ملته قارشو خندان . . . !
ایشته اونکچون نم بتون ایمدم ، مطمح نظرم طلبه لدرده در .
اگر اونلر قیام ایدرک ترقی و معارفه تعصب جهالتاریله
قارشو کان جهله بی فوران ایدن حسیات عالیله لریله بووه
ایدیلر بلکه استقبالده برکون بخارانک اسارتدن خلاص
اوله بیله جکی امید ایدیلوردی .

بوکون روسیه اسلاملیله بخارا اهالیسی بیننده کی
فرق ضیالیله ظلمت بیننده کی فرق قدر بویوکر . حالبوکه
بوندن یازم عصر مقدم بخارالیلر استقلالیتلری اعتباریله
روسیه اسلاملیینه نسبتاً پک ایلروده اعتبار اولنیوردی .
فقط بوکون؟

بخارالیلرک، حیثیت و ناموس نه اولدیغی بیله میه جک بر
حالده درلر ؟ !

روس حکومتی کندی تحت تبعیتده بولان روسیه
اسلاملیینه بعض خلاف قانون و نظام اولان استبدادی
تطبیق ایده بیلمک خصوصنده اپی مشکلات چیکرکن
کندی داخلنده مستقل اولان بخارالیلره برروس قومسر .
ینک اراده کیفیتسی بلا صعوبت، هیچ بر اعتراضه هدف
اولمهدن وزر وزر تطبیق اولنیور .

حدودی کیچرک کا کاندن برروس مأموری تنزه
ایچون بخارایه کردیکی وقت بخارالیلره برامر شدید اجراسی
خاطرینه کاورسه بونی بلا پروا یاپیور . بخارالیلرده بوکا
قارشو آغزینی آچشلر ، مسکین مسکیکن باقیورلر .
بوغجز و مسکنت . کندی استقلالیتکی بیله میه جک درجه ده
جهالت، حیثیت ناموسک کسر اولمهنه رضای اوله بیله جک
قدر ذلت ، نه ن ایلری کلیور ، دیورسکیز ؟

ایشته بونلر ، هپ مدرسه لک ناموس و حیثتله یاشا .
یه بیله جک آذمار ، یتشدره مدیکندن ایلری کلیور . عالمده
حقوق بین الملل و حقوق بین البشر دنیان شیر واردرکه
قارشو کده اولانلری بوکا رعایته اجبار ایده بیله جک قدر
کندیکه قوت و اقتدار بوله مازسک دنیا . یشامق اجنیدیلرک
طایاغی التنده ازلامک قابل اولمیور .

بوکون بخاراده ختم کتب ایدن بر طلبه بخارادن سمر .
قنده قوندو قوتورلردن بش اون طایاق یمهدن کیده میور .

عاجز بر فرددر ، زنکین دن برفرقی، مالکدن بر استثناسی
یوقدر . لاعلی تعیین انسانلر عنده و عندالناس مساویدرلر .

اسلاملرک مؤذن اولی اولان و فضائل علویة اسلامیه بی
جامع بولنان بلال حبشی حضر تلری برکوله دن بشقه برشی دکل
ایکن بالاخره اسلاملرک حبیب فؤادی اولمشدر . و یوقدر
احترام و ستایشه مظهر اولمشدر . بونی بر مثال اوله قرق
کوستریورم . ایشته اسلامیت نظرنده بر زنجی ایله بر
بیاض فرقی یوقدر . بیاض برخرستیان زنجی ، برخرستیان
قرده شیهله آخرتده مساوی ایسه لدرده بو دنیا ده مساوی
دکلدرلر . قانون ، زنجی خرستیانک حقوقک تسامی ایچون
بیاض خرستیان ایجبار ایده بیلیرسده تعصب جنسیت ورنک
قانونک بواجبارینی قوه ده براقیر . حتی کایساده بیله جنسیت
ورنک دعوالری مشاهده اولنیور . اسلامیتک اسارته
ایندرمش اولدیغی . ضربه ناکهانی اسارتی پک آز بر
مدتده محو ایده بیلیر ایدی ایسه ده مع التأسف اسارت اوله
بر عادت یرینی آلمشدیکه محو و ازالهی هیچ قابل اوله .
میه جق کبی کورینیوردی . اگر اسارت بو درجه
کوکاشمه مش اوله ایدی او عصرده محو اولور اسمی بیله امحا
اولنیوردی . چه فائده که بوضورتله تعمیم و انتشاری اسارتی
بتون بتونه محو ایده مدی .

[م' بعدی وار]

عالم اسلام

بخارا طلبه لریله بر حسب حال

بن ، بخارا حقتنده کی حسب حالمی ، مخارهمی ، مخاورهمی
خلاصه هرشمی طلبه لره باعق استهرم . چونکه بتون
امیدم طلبه لدرده . چونکه اونلر استقبال ملتدرلر ، اونلر
وطنک تحت تهلکه ده بولندیغی آکلادیمی ، اونلر کندیلر .
ینک ویشادقاری ماکتلیرنک شایان مرحمت و اصلاح بر حالده
اولدیغی تفهم ایدرک آباغه قانقدیمی آرتق اوته طرفده
مدرس نامنی طاشیان یغین یغین جهله نک هیچ بر اهمیتی

ممالک (بارباریہ) اسارتی دہائی انصافانہ استعمال ایلمش شویلہ کہ: تحت تملک کرندہ بولندردقاری اہالی یہ براسیرہ اولنان معاملہ بی اجرا ایتشار. اودورک و اوماالک لوردلری حامل بولندقاری امتیازاتک و یردیکی صلاحیتہ اہالی یہ غدارانہ معاملہ لک اجرا سندن کیری قالمشار و بوسبیلہ اخلاق و فضیلت نقطہ نظرندن پک دون بر مرتبہ دہ بولنشاردر. لوردلرک لاعلی التین برکویہ کیدوب اوکونی ضبط و اہالی یہ ایستہ نکاری کبی ظلم و تعدی دہ بولنلری جملہ امتیازات لردن ایدی. یوقاریدہ عرض ایتشار اولدیغ کبی نصرانیت اسارتک مغدو حیثیتہ دائر اہالی یہ هیچ برکونا تلقینانده بولنمیوب بالعکس کلیمالردہ اسیرلر استخدام اولنمش و اسارتک قوانینہ مطابق و مناسب اولدیغنی اقرار ایدلشدر. حتی قانون شناسلری بیلہ اسارتی ایکی جہندن فائده بخش اولدینندن قبول ایتشاردر. برنجی فائده اسارت فقری ازالہ، ایکنجی فائده خبرسزلفی منع ایدرمش. ایستہ بویلہ جہ کایسا اسارتک بشروعیتہ دائر بیان افکار ایش و بصورتلہ قانون شناسارده اسارتی تصدیق ایدوب کلیمانک قوتنہ برقوت دہا علاوہ ایلمشار. و حتی امر بقای شمالینک جنوبندہ بولنان ولایات اہالی متمدنہ سیدہ بوقانونی (کلیمسا نظرندہ مباح اولدیغنی ایچون) قبول و تصدیق ایتشاردر. بصورتلہ اسارت اوجہتلردہ دہ توسع وانتشار ایتشاردر. بوقانونک دہا طوغریسی بو عادتک محافظہ سی ایچون بعضاً اویلہ محاربه لر وقوعه کلمشدرکہ برچوق قانلر اسالہ ایدلکله نتیجہ پذیر اولمشدر. جنس اییضدن برارککک بریاض برسیاہ (یعنی بیاضی شرعی سیاهی غیر شرعی) ایکی قاریسی اواسہ و ایکی سندنہ چوجنی تولد ایتسہ بیاضدن تولدن ایدن چوجقار سیاهدن تولد ایدن چوجقارلہ یعنی ناه شروع قرده شارینی والدہ لری ایلہ برابر پدرلرینک وفاتندن صکرہ صاتمغہ مآذون ایدیلر. والحاصل نصرانیت حضرت عیسی (ع م) ک تلقین ایتشار اولدیغنی او امری ا کلا یامامشار و بو صورتلہ او امرک حین انفانده برچوق سوء استعمال وقوع بولمشدر.

فقط نصرانیتک بو مسالخ شرعیسنہ قارشی اسلامیتدہ قطعاً و قاطبہ استثنایوقدر. بر انسان کرک بیاض کرک سیاه اولسون. کرک زنیکن و کرک فقیر اولسون اسلامیت نظرندہ مساویدر. مادامکہ او فقیر یا خود او اسیر انہای بشردن

اولمایاجق! معارف ناظرمن بعض مکتبلرک اسایسنی تبدیل ایتکلہ مشغولدر.

مثال: از میر اعدادیسی بعدما از میر مکتب سلطانیسی تسمیہ ایدیله جک و بومکتب (مکتب سلطانی) یہ تحویل ایدیله جک صوکرہ بومکتب سلطانی مزک طلبہ سنی بولغارلرک (دارالنسج جاری) لری اکسا ایدہ جک و علی الدوام و یردی کمز بوقزیل آتوناری مالیہ ناظرمن ہر سنہ اورویادن بطریق الاستقراض کتیرمہ یہ کیدہ جک، و بزم پارہ من، جانم، قانمز کیدہ جک، کیدہ جک، کیدہ جک!!

۷ ایلول ۱۹۱۰

ع . ج

اسارت

مؤلفی ہندستانہ علمائندہ: انگلیز جہندہ مترجمی:

سامی زادہ تریا

امیر علی

« مابعد »

دیانت مسیحیہ، اورویاہ حین انتشارندہ جاری اولان اصول اسارتدہ هیچ برتغیر حصولہ کتیرمہ مش. یا لاکراسیر لک رهبانیتی قبول ایلہ تخلیص کریبان ایدہ جکاری قانونی وضع ایلمشدر. حالبوکہ رهبانیتدہ بو اسارتک بشقہ برنوعی دکلمدر!؟ اورویاہ دیانت مسیحیہ منسوب برقرال وضع ایلمش اولدیغنی مجموعہ قوانیندہ اسارتک بر امر طبیعی اولدیغنی بیان و اوقوانین زمرہ سنہ ادخال ایلمشدر. یئہ اوقوانین محتویاتندن اولہرق: براسیرحق ازدواجدن محروم براقیلمش و حر بر آدم اسیر ایلہ ازدواجدن منع اولنمشدی. براسیری حین اشتراکہ او اسیرک قدرت و قوتی نقطہ نظرندن بہایچیلردی. ایستہ انہای بی بشرک، بوظلم، ملوث آلود قانونلری یوزندن ہدف اولدقاری ظلم و تعدی یچارہ، زوالی اسیرلری دوچار تذلیل و ترزیل ایلدی. انسانیت انین، انین آغلادی. بشریت بوقانونرہ، بوالحق قانونرہ لعنت خوان اولدی. روما امپراطور لغنک بعد السقوط اتقاضی اوزرینہ تأسیس اولنان شمالی و غربی

ایشته بو ذلت و مسکنته یکانه سبب ، مدرسه لرك و یردیکی منحوس تریه در . ملت ، ارباب همت ، میلیونلر دوکهرک بو قدر مدارس حصوله کتورمش . بوندن یکانه مقصدی ده وطنی ، دینی حمایه ایدن ایدملر یتشدرمک . فقط بونده یتشه ن افندیلرک حالی ده ایشته یکی عرض ایتدیکم کی بش اون روبله معاشله خدمت ایدن قوندو قوتورلرک طایاغی التنده ایزلکدر . او حالحه ، بونار ناصل اولورده قوجه روس حکومتنه قارشو وطنی حمایه ایدرلر . دماغلری تنور ایتمش روسلره میدان او قورلر . بو قابلمی ؟ بو بویله اولمادقچه وطنی ده انقراضدن تخلیص ممکنمی ؟

بخارا مدرسه لری ، اکر بی طرفانه بر سوز سویلیه . جک اولورسه ق ، عصرلر دهری وطنی محافظه ایده بیله جک ایدملر یتشدرمه دی . بخارانک اک شان وشو کتله کیچیردیکی دورهلرینی اکر تدقیق ایده جک اولورسه ق دائماً اجنبدیلرک انترقیه لری اطرافنده دویریلوب چویرلیدیکی کورورز . بخارالیلر ایکی عصر درهیچ بروقت اجنبی طایاقلریله دوکولمک مزلتندن یقلرینی قورتاره مدیلر . ذاتاً انقراض ایتده برنجی سبب بودر ، ایکی عصرلق بر انترقیه در .

قرالچهنک پاره سیله مدرسه ایرنظر بناء اولندی . بو وقت کیم بیلیر زواللی ایرنظر ! نه کی خویبار طاشمشدر . بلکه یقین بر زمانده ایمراطور یچهنک مسلمان اوله جفته بتون بتونه اینه رق بخارا ایله روسیه نک بر اسلام حکومتی اوله رق برلشمه سنی تماماً کسدرمش بناء علیه بر آن اول بو امیدک حصوله کله می ایچون بخارانک اسرارینی ایمراطور یچهبه ایصال ایتک خصوصنده نه قدر عجله لکلر کوسترمشدر . شو قدر وارکه مدرسه ایر نظرک بناسی تمام اولوب ایچروسنده عامک تصور و تصدیق اولمق خصو . صنده کی نزاعلر مباحثلر یوروتامیه باشلانندی وقت قاترینه نک سراینده بخارانی اورطه دن قالدرمق خصوصنده کی پیلانار تماماً قورولمشدی . تطبیق آنجق موقع وزمانک مساعده سنه موقوفدی . فقط بوندن نه سرایه کروب چیقان زواللی صافدل ایر نظرک خبری واردی ونه ده رجال حکومت بخارانک ....!

البته بو انترقیه لره آلت بوله جق درجه ده کی مسکنت ، مدرسه لرک آدم یتشدرمه مدیکندن ، یتشدر دکاری هب آخرت ایچون اولدیغندندر . البته آخرت آدمنه تفویض اولنان سفینه حکومتک ، آخرته طوغری کیده جکی شبهه سزدر .

* * *

بخارا رجال حکومتک بو وقتکی خطاری ایچون معاتب طومتق بلکه موافق عدالت اوله مز . چونکه بخارالیلره نسبتاً پک اسکی بر دوردر .

بخارانک اجنبی انترقیه لری اطرافنده چویرلیه باشلاماسی بو یوک پترونک تصور ایدوبده اکلنه عمری وفا ایدمه یمن بعض تشبثاتی فعالیته چیقارمه سی سایه سنده دور سلطتی روسیه تاریخنک اک پارلاق صحیفه لرینی تشکیل ایدن ایکنجی قاترینه دورندن باشابور .

اونکچون بونلردن صرف نظر ایدمده قاترینه نک ا کمال ایتدیکی پیلانلرک زمان تطبیقنی تخطر ایدم . عجباً ! بخارالیلر لاقول بونک فعلیات دورنده بیله عقللرینی باشلرینه طویلايه بیلدیلمی ؟

جنرال قاونانک آرتی کیساور بیامز ، صره سیله باطلا مقده اولان طوباری ، بخارا دیوارلرینک یقین بر زمانده بیقیلاجقنی او مدهش ، یمان صدالریله خبر ویررکن ؛ سیل بلاکی شالمن آقنده اولان روس عسکرلرینک آیاقلری التنده اسلام عسکرلری چیکلنور و مخدرات اسلامیه نک دامن عنتی وحشی آلرله آچلورکن بخاراده عجباً ! قاچ دانه قلب لرزان اولیوردی ؟

سمر قندده ، اوت روی زهینک ضیقلی دیه دیلارده

ایکنجی قاترینه ایر نظری سراینه ایقوییدی ، خصوصی اوطه سنه بو بخارالی بی ویزته سرفلانسر قبول ایتمی هر نه قدر بر قاچ تورلی به تفسیر اولندی ایسه قاترینه کی دساس ، دیپلمات بر ایمراطور یچهنک بو وقت بر مقصد سیاسی به مبنی بونلری پیامدی دیمک بوکا اصلا احتمال ویرمامک پک زیاده صاف روناق اولور . باخصوص ایر نظرک سننده

درونده نهر اولوب نهر کیچردی . فقط بزم بخارا عاماً و طبلسنک شعوریندن بیله دکل .

« حضرت امیر جهانگیر شود » دعاسی تا عیوقلره چیقد . ریورلردی . فقط حتمده بو قدر بو یوک دعائر قلنان اوزات محترم ، بو وقت کندی پایتختنده روس قونصولنک بو یوندرینی ایله کیز یوردی . حقیقت حالدن خبردار اولانلر بو وقت بویله بردعاده بولنورلر سه حضرت امیری تحقیر ایتملریندن باشقیه حمل اولمازدی . فقط بو زوالیلر ، اورطه تمده اولوب کیجهنک وخامتمدن قطعاً خبرلری یوقدی . اونکچون بونلرک بو دعاسی تحقیر دکل جهله حمل اولنیوردی . ایشته بوده بخارا مدرسه لرینک حیثیت ملیه مزه آچدیغی جریحه لردن بری ایدی .

آرتق بوننده آتیلیم ، عموم عالم اسلامک اویقوده بولندیغی بر زمانه تصادف ایتمکدن بوندن بر درس انتباه آله مدقلرنیده بر نظر تسامحه کچرلم . بو دفعه نصلسه انتباه کسملر بیله بتون اطرافنی قوم دریا لریله محاط بولندیغدن نفسی آله حق بر هوا ، بر محیط بوله میوب انبها لری کندی ایسکی محیطلرینده بو غولور قالدوردی . فقط دونکی مفتش مسئله سی نه کی تأثیر اجرالیتدی ، عجباً طلبه بوندن انتباه ایدرک نیجه سنه لردن بری خیاللرینده طاشیان بخارا شان وشوکتنک قوری بروممدن عبارت اولوب قالدیغنی آ کلا یه بیلدیلمی ؟

اگر بخارا طلبه سنی بو ضربه ده انتباه کتوره مزسه وطنک پارچه لقمده اولدیغنی شمده آ کلامازلر سه آرتق بخارا ایچروسنده کیزنلرک بر سورو استخندن باشقه بر شی اولمادیغنه روسلر تامیله قانع اوله بیلرلر . اونکچون بخارانی الحاق ایدرکن استقباله وجودی متصور اولان تهلکه لردن امین اوله رق الحاق ایدرلر .

بر ملتک ، بر مملکتک اک حساس اعصابی طلبه لردر . وطن محو اولورکن وجودنده کی بتون اعصاب حسسز قالسه بیله طلبه قطعاً حسسز قالمز .

وطنک سینه سینه اوریلان مهلت ضربه لر ، ایلاک اوکجه طلبه نک قلبکهنه اورولهرق اوراده بو یوک بو یوک جریحه لر پیدا ایتمکدن صکره وطنه ایراث خسار ایده بیلیر . فقط

داستان اولان بویا تخت تیمورلنکده مدرسه خانم ایمک طاقلری بیهلدیغی و تیمورلنک کی بر جهانگیر اعظمک مرقدی روسلرک چیزمه لری آلتنده قاهره تحقیر اولندیغی وقت رجال حکومت بخارا ، اهل سله تعبیر ایتمک لری طلباً و عاماً نه دوشنیورلردی ؟ بو وقعه مده شه اعماق قلبلرینده نه کی بر حس او یاندیریوردی ؟ هیچ ، « الهی کور شودا » کی بر لاقیدیلک ، دکلی ایدی ؟

وطن و بتون ممالک اسلامیه دشمنلرک آیاغی التنده قالدیغی ، استقلالیت بر لفظنی معنیدن عبارت اوله جغه کاغدلر امضالندیغی وقت بوکا رجال حکومتدن باشلایوب اولاد وطنک اک کزیده اولانلری لاقید قالورسه و حتی نه اولوب نه کیچدیکندن بیله خبرلری اولماز سه آرتق او وقت عیبی کیمه تحمیل ایدلم . بو اولاد وطنی سنین وفیره دنبری سینه سنده تربیه ایدن او محتشم بنالی مدرسه لردن باشقه نه یه اوله بیلیر .

اوت ، بو کونه قدر بخارا نه کی ترلزلات ونه کی بخارانلر کچیردیه هپسنه یکنه مسؤل مدرسه لرک ویردیکی تربیه در .

مدرسه لرک او منحوس تربیه سی ، حسیاتی او درجه اولدرمش ، طلبه نی اوله بر او یوتمش ایدیکه اک حسیاته طوقه حق شیار بیله بر نظر لاقیددی ایله کچیوردی . مثال اوله رق بونلردن برینی عرض ایدلم :

بوندن تقریباً اون ایکی سنه مقدم مرحوم قاضی کلان میر بدرالدین بر دو کون یاسیوردی . دو کوننده تبرکاً حضرت امیرک تشریف بیورماسی بالطبع آرزو بیورلیوردی . فقط حضرت امیرک ، پایتختی اولان بخارا شهرینه کره بیلیمه سی روس حکومتنک بر مساعده فوق العاده سنه متوقفدی . بو وقت ، بر قاج بیک روبله اهدا اولندقدن صکره کا کاندکی روس قونصولی طرفندن - غالباً - اون ایکی ساعته ایدی ، مساعده اولندی .

بو وقعه ، بالطبع ناموس و حیثیت بیلنلر ، حسیاته مالک اولانلر ایچون اوفق بر مسئله دکلدر . مستقل بر حکمدارک کندی پایتختنه کیره بیلیمه سی اجنبی بر حکومت مأمورینک مساعده سنه متوقف دیمکدر . اگر بو حال حیثیتیه یاشامق استین بر ماته قارشو واقع اولسه ایدی . کیم بیلیر مملکت

ياغيه مجبور قاله چقلرني شميدن آكلامش اولسونلر .
چونكه كندى حيثيتي محافظه ايدم بيله چك بر حالده دكلدرلر .
چونكه جاهلدرلر . چونكه عصر لر دن برى متمادى او يوشلر .
جاهلار ، محافظه حثوق نه در بيا ميه نلر و بونكه برابر
غفلتن قالمق استميه نلر البته اجنيلرك، مترقى انسانلرك
آياقلىرلى ائنده قالميه قانون طبيعت موجبجه مجبوردرلر .
وبويله اولمى بشريت اقتضاسندنلر .

ايشته اونكچون ، اكر دنيا ده يشامق استهرسكز ،
وطنى بوكون معروض قالدني تهلكدن استقباله تخايص
ايمك استهرسكز هرشيدن اول حثوق نه ؟ يشامق نه ؟
حيات نه ؟ عالمك رفتارى ناصل ؟ ... بونلرى تماميله
بيلمه ليسكز . بونى بيلديره چك يرده بالطبع مكتب مدرسه لر
اوله چقدر . طلبه مدرسه دن چيقاركن طالب مأخذ مجبو .
رييله ايتك اوپمك ، برطاقم آچقلغه قدر تنزل ايمك
ذلته قاتلمق ايچون قاضى خانه قپوسى اوكنه قوشاملى
از هروجه خدمته محتاج اولان وطنك احتياجى اوغرينه
فداجان ايدر ك ميدانه آتلمى .

آرتق حمد بختلريله ، تصورات بديهيات نظريه لريله ،
علمك انقساميله ، ستفترق نك سيني ايله اوغراشميه وقت
قلامشدر . روسارك مدهش طويلرى ، خدعه كار سياستلارى ،
مردار انتريقه لرى قاپوكزك اوكنه دكل ايچروسنه كرمشدر .
اكر افغانستان اميد ايتديكمز بر حالده چيقامازسه بوكوندى
اعتباراً روسارك كرك ظاهرى وكرك باطنى اسارتى تحتنده
قاله چقسكز . بوكا انكل اوله چق بوكون هيچ بر مانع
يوقدر .

فقط شورانى خاطر دن چيقارميه ملكه بر مات ، هيچ
بر وقت ، ابدى اسارته محكوم اوله من . بوپك طوغرى
بر نظريه در . فقط بر شرطه شايد قبولدر ، كه اوده اكر اسارت دن
قورتاميه اورطه لقه ده ، اصلا بورتلق بيلمز ، بر تشبث اولورسه
فقط سزلرك بوكونكي حالكز (آرتق تبصصه نه حاجت ،
كندكزده پك اعلا بيليرسكز .) اسارت دن قورتليه چاره
آرامق دكل اسارتده اولد بنگز دن بيله خبر كز يوقدر .

حضرت امير كندى بايختى اولان بخارايه كرميه چك
درجه ده عاجز بر حالده ايكن سزلر حالا حضرت امير

قلبكاهده آچيلان بو جريملردن آقان قانلر بعضاً اوليوركه
وطنك خسته نمش وجودينه بر دوا يرينه قائم اولور .

پترسبور عده مفتش كلمسى بخارانك استقلاليتنه اوريلان
ضربه نك اك مدهشى اولديغى شهه سزدر . فقط بوندن قاج
دانه بخارا طلبه سنك قلبى ضربه دى .

ايشته ، بو مرده لك ، حسسزلك ، بى مردلك ده
او مدرسه لر يمزك ويرديكى منحوس تربيه سيدر ،

دها چوجوقكن او محتشم بنارك ايچروسنه كرىورلر .

توكارى بياضلاشميه باشلايانه قدر اونك ايچروسنده
يورلانيورلر . بو قدر طول مدت ظرفنده ، كيم بيلير ،
نيجه بيكارجه صحيفه قارشدير ليور . فقط قارشديرلن بو
صحيفه لر دن ، صرف اولنان بونجه عمر لر دن بوكون ايديان
استفاده نه در ؟ وطن نحو اوليور ! اوت ، اكر افغانستان
اميد ايتديكمز بر حالده چيقامازسه بخارانك استقلاليتى تماماً
آلنيور . بو قدر وقف يرلر ، سمر قند ، تاشكندده اولديغى
كبي روس حكومتى طرفندن جبراً قهرراً آلنه رق مدرسه لر
بر اسكته افراغ اولنيور ، ايشته بو وقت نه يابه چقسكز .
آلكز دن نه كليور ؟

قالقوبده يكرمى سنه دن برى مدرسه لر ده استحصال
ايتديككز علمكزله و بو علمك حصوله كتير ديكي سلاحكزله
كنديكزى ، وطنكزى مدافعه ايدم بيله چكميسكز ؟

هيات ! قارداشارم ! اكر سز بويله بر حالده بولنه
ايدكز احوالده بو قدر كسب وخامت ايدم مازدى . وطن
بو هلاكته معروض قاله ميه جنى كبي ملت ده بو قدر ترزىل
اولنمازدى . آرتق روسارده معاهده يه قارشو حركت
ايدر كن او كنده كنديلرني علمى ، سلاحيله مدافعه ايدم
بيله چك آدملى كورنجه استر استه من ، بو قانون شكنايه
حركتندن دوناردى .

*

**

كچن سنه پترسبورغ دن كان مفتش مدرسه لرى طولاً
شوركن آلرني يوقارو قالديرق مراسم سلايه اجرا
ايتدكارى ايچون بعض درس خانه لر ده طلبه لر غرغى آغلايو .
رلر مش .

اكر بوغفات دوام ايدر سه يارين اوندى بو يوكاريني

بوکون روسلر بخارا ای الحاق ایده جکمش . اگر بخارانک ایچروسنده استقبال بخارا ایچون چالشه جق یورولماز وجودلر بولنورسه بو الحاقک اهمیتتی یوقدر . فقط تاشکنند سمرقند، خوقند اهالیسی کی الحاقدنصکرده خورول خورول او یقویه ظالورسکز، تاشکنندلر ناصل یاغ کی هضم اولندیسه بخارانک ده اوله اوله جفته امین اولکیز . اگر سز ، یکر می بش ، اوتوز سنه ظرفنده چالشوب چالانوب روسلرک قارشوسنه چیقا بیله جک اقتداری کسب ایده بیلسکز . بخارا کینه سزک مالکیز اوله جقدر .

ایشته بواققداری اکتساب ایده جک ریکیز استانبول مکتبلریدر . بناء عالیه هر بر رسمی موانعی کوزه آلهرق بر آن اول بورایه جان آمیه باقیکیز . قارداشلرم ! بوراده کی اسلام قارداشار کز سز لری حرارتله در آغوش ایده جکنه امین اوله بیلیرسکز . . . . !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

مصر مسئله نی

اسلاملری جدآ دوشونید . ه جک مسائل مشکله دن بریمی ده مصر مسئله مهمه سیدر . مالک اسلامیه نك هر جهتجه مواقع مهمه سندن اولان مصر حتمنده اجاله قلم ایله قارئین کرامه بوالخاصه اسلاملره قرده شلرینک احوالندن بحث ایتمکی هر حالده فائده ن خلی کورم دیکم ایچون تاریخک صفحات حقایقنه استنادآ سردو پیش انظار قارئینه وضع ایلیه جکم :

انکلاتره مصرک موقع جغرافیسی پک مهم ، پک قیمتدار بولدیغندن برچوق سنه اول اشغال فکری نی ایلری به کوتوریور ؛ بوفکرک قوه دن فعله کشرلمی ایچون فرصت آرایوردی . هندستانک انکلاتره تحت تابعیتنده قالمی ایچون مصرک اشغالی همه حال لازم ایدی . حتی مصر لیلری خفیاً قیامه تشویق ایچون هر طرفه انکلیز مأمورلری طولاشدقاری محققدر .

توفیق پاشانک حدیوتی ائناسنده انکلیزلرک مصرده

جهانگیرشوددیسه بار بار باغروب طور یورسکز . فقط بو حضرت امیره قارشو پک بویوک بر تحقیردر . چونکه کندی اوئده اوطوره میه جق قدر ضعیف ، اجایلرک قید واسارتنه محکوم اولان بر آمه قارشو ، بتون دنیای ضبط ایده جکنی سویلک او آدمله ایکنمکن باشقه نه اوله بیلیر . بزله داغما حضرت امیره خیر خواه قالم . فقط تحت وسلطتی مقام ولایتیه چویرملک تهله کسند بولندیغی بروقتده جهانگیر لکنی طلب و تمنا ایله دکل بو چویرلن ویرلن تحتی تکرار رکزه چالشه مقله در ، بونکچون بخارا محیطنده نه قدر جابله لانورسه او قدر نافله در . چونکه بخارانک محیطی شمیدیلک بوکا مساعد دکلد .

برکون ایچروسنده وجوده کان غلیانک حرارتیه کاتکله کاگانه طوغری یورومک قدر تدبیر سزجه بیایلان برشی اوله مز . چونکه او وقت ، روسلرک مدهش طوبلری اوکنده برشی یامه دن تسلیم روح ایتمکن باشقه نه اوله بیایر . بناء علیه فکرجه ، اک صلاحی بوکون . بیدی کمز کله کی هضم ایدرک فقط آجیسنی ایلی سنه صکره جیقار میه متانتله یواش یواش چالشه مقدر .

اگر بویله حاضرلق ، تاشکنند ، سمرقندلر آلدن کیتدیکی وقت اجرا اولنه ایدی بوکون بخارا یا لکیز کندی استقلالیتنی دکل بتون ماورا نهری قورتاره جقدی . چونکه بزده کی استعداد اوله بر استعداددر که اگر جناب حق بونی انکلیزلره ویره ایدی انکلیزلر بوکون هیچ کورلتوسز بتون روی زمینک حاکمی اولوردی .

بوکون بزله چالشه جق صحنه مز مرکز اسلامیان اولان استانبولدر . سنه ده تورکیه مکتبلرنده اقلنده یکر می بش دانه طلبه بولمه لیدر . بونلر اون سنه صکره بر غرضنقر وطن ، بر اخفاد تیمور اوله جقدردر .

ایشته بوده سزک سعی وغیرتکیزه وابسته اولان برشیدر . آرتق رسمیه اعماض عین ایدرک دینکیزده بر جمعیت تشکی اولنه لیدر . بو جمعیتک کوره جکی خدمتده آنجق استانبوله طلبه کوندرمک اولسون .

اگر بونی پابه بیایرسکز . وطن سز دن راضی اوله جق میدککیز ایکمکی حلال ایده جکدر . چونکه مدافع می ایچون آدم یتشدر یورسکز .

واسطه سیله اعرابی بك ايله بالندا كره عساكر ك مطالباتی
بالجوریه قبول ابتدی و شریف پاشا یکی قاینه نك تشکیله
مأمور اولدی. اشبو وقایع سیاسیة حتمده برراپور تنظیمنه
مأموراً باب عالی دخی مصره قومیسر لر کوندردی. خدیوه
آچیقندن آچیغه معارض وارباب قیامه ریاست ایدن اعرابی
پاشا انکاتره نك توصیه سی اوزرینه حربیه نظارتی مستشار-
لغنه تعیین اولندی. عین زمانده انکاتره ايله فرانسه،
توفیق پاشایه کنسیسی هر بر احتمال قارشی مدافعه ایلمکی
مشترکاً تکفل ایتدیلر. بر مدت صکره اهالی شریف پاشا
قاینه سنکده سقوطنی طلب ایتماری اوزرینه توفیق پاشا
بو طلبی ده انکاتره نك توصیه سی سببیه قبول ایتدی. یکی قاینه نی
محمود سامی پاشا تشکیل ایدوب حربیه نظارتنه اعرابی پاشایی
نصب ایتدی !!

اعرابی پاشا موقع اقتداره کچد کدنصر کره ده ازیاده جرئتکارانه
حرکاتده بولنوب مصرک انکیز لر طرفندن اشغالنه سبب
اولدی. آرتق بوندنصر کره اختلال یوز کوستردی هر
طرف آل قانلر ایچنده بولنوردی. فرصدن بالاستفاده
انکاتره « حکومتی » ده اسکندریه نی طوبه طومق فکر نده
بولندیغنی دول معظمه سفرا سنه تبلیغ وانکیز فیلسنک
مدافعه مشروع (؟) حالتده بولندیغنی و بوندن بشقه
بر سبب موجود اولدیغنی بیان ایتدی.

باب عالی بو خبر تأسف اشتمالی ایشدیغجه در حال
انکاتره حکومتنه بومباردمانن فراغت ایدلمسنی ایشک
صالحاً تسویه سی قابل اولدیغنی بیان ایتدی. باب عالی نك
بو طلبی دیکنمیهرک بومباردمانه باشلاغجه لوندریه تاغرافه
بیان تأسف ایتدی و کافه مسائل معلقه نك صالحاً تسویه سی
قابل اولدیغنی بر دفعه دها تأمین و بو بومباردمانه نهایت
ویرلمسنی مصر آرجا ایلدی. باب عالی نك بورجاسنه ده احاطه
سمع ایدلیهرک بومباردمان بتون کون و ایرتسی
کون دوام ایتدی. طوپلر آمیرال سهیمورک وعدی وجهله
بالکیز استحکاملر اوزرینه دکل، شهرک قسم اعظمه دخی
آتیلیوردی. انکیز لرک شو حرکتک تاریخده امشالی نادر
اولدیغنی کبی بو قدر چیرکینی ده هیچ یوقدر. حتی ویس
آمیرالرتیه سی حائز اولان سیر سهیمور « مصر سفری اثناسنده

قولاندقاری پولتیقه ده بونک دلیل قطعیمی اولسه کر کدر.
ایلك اغتشاش معاشات متداخله لری اعطا ایدلمکسزین
بر چوق ضابطه یول ویرلمسندن نشأت ایتمش ایدی.
مصرک حربیه نظارتی درعهده ایدن چرکس عثمان رفقی
پاشانک (چرکس اولسی حسیله) ضابطان چرا کسه نی
النزام ایتمش اولمسنک دخی اغتشاشاتده پک بیوک دخلی
واردر. او آراق اعرابی بك اسمنده بر میرالای
اصلاحات مالیه وسیله سیله دوچار غدر ایدیلنلره ریاست
ایدیوردی، بر مدت قلیله ظرفنده اعرابی بك مصر
فرقه ملیه سنک ریاستنی درعهده ایتدی.

حربیه نظری عثمان رفقی پاشانک چرکس لری التزام
والتاسندن طولانی بتون عسا کر نامه شکایت ایتمه کلان
اوج ضابط توقیف اولنمش وحتی اختلالک ایلك سببینه ده
بو تشکیل ایتمش ایدی.

موقوف بولنان بو اوج ضابطک دوچار اولدقاری
معامله دن طولانی اوردو فنا حالده غلیانه کوب حبسخانه یه
بالهجوم ضابطلری تخایص و خدیودن عثمان رفقی پاشانک
عزانی طلب ایشمار. اردونک غلیانی و بو غلیاندن بیوک
بر اختلالک ظهورینه احتمال ویرن توفیق پاشا (سیر-
ماله) نك توصیه سی اوزرینه عثمان رفقی پاشایی حربیه
نظارتندن عزل ایتدی. عسکر لر ایسه بو معامله دن پک
نمون اولدیلر.

توفیق پاشا بر کون اعرابی بکک آلاینک تبدیلیله
قاهره دن اسکندریه آلاینه تعیین ایدلمسنی امر ایتدی.
بو وقعه ۱۸۸۱ سنه سی ۳ ایلولنده وقوع بولمشدی.
اعرابی بك خدیو توفیق پاشانک بو امرینی خبر آنیجه
حربیه نظریه بر مکتوب یازهرق ایرتسی کونی اوردونک
عابدین میداندن سرای خدیوی اوکنسده طوپلاجغنی
وریاض پاشا قاینه سنک انفضالی، معتبران مجلسنک
اجتماعی، اوردونک (۱۸۰۰۰) کشی یه ابلاغنی طاب
ایده جکینی بیلدردی. ایرتسی کونی ۴۰۰۰ کشی، عسکر
و طوپلر عابدین میداندن طوپلانوب (۳۱ مارت حادثه سی
کبی ۱) بر چوق مطالبانده بولندیلر.
خدیو توفیق پاشانک زیاده قورقه رقی وانکیز قونسوسی

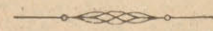
کنديني مدافعه دن عاجز بر شهر معموری بلاسب طوپه
طوپه زق خراب ايتديکندن طولاني آميرالغه ترفيع ايدلش
و (لورد آجستر) عنوان اصلتني ده احراز ايلشدر .

بونن صکره انکلز لراسکندريه ني اشغال ايتديار . آرتق
باب عالی بوکبي معاملاتني انکلز لره ياقيشد يردمه برق پروتستو
ايتدی وانکلز عسکرينک اسکندريه ن چيقمسنی طلب
ايتدی . فقط کيم او قور کيم ديکار !

انکلتره بومباردومانک بر مدافعه مشروعه دن و مقصدی
استحکام لره کی طوپلری چيقارتمقدن عبارت اولديغنی
بيان ايلش ايکن صکره عسکريني اسکندريه ده آدم عقلی
رلشديردی ، بالاخره اعرابی پاشا باشنه بر حوق عسکر
طوپلایه برق حکومت علمينه عصيان ايتش وانکلتره نک
مصری اشغالی نديجه لشمدر . اعرابی پاشا اسير ايدلگدن
صکره ديوان حربجه بالمحاکمه (سيلان) اطهسنه نفی
ايدلی . آرتق سکون و آسایش اعاده اولنش ایدی .
انکلز لره مصرده اغتشافاتک اوکني آلمق ايچون کليش سه ده
کيتدجه رلشهرک هر اموره قارشمنه باشلاديار . خلاصه
انکلز لره صرف خديوک نفوذ و حیثیتی محافظه ايچون کلد .
کارني پک چابوق اونوتديار !

واقعا انکلتره ، پادشاهک مصر اوزرنده کی حقوق حاکميتنه
ظاهر آ طوقونمدی . (۱۸۸۳) سنه سی کانون نائينسک اوچنده
نشر ايتش اولديغنی بياننامه ده انکلز عساکرينک مصرده
محافظه آسایش ايچون لزوم کورولديکی مديجيه قاله جفنی
اعلان ايتدی . مملکتده آسایش اعاده ايديله لی بونجه سنه
اولديغنی حاله انکلز ديپلوماتلری حالا مصری ترک ايتمکی
خاطره بيله کتير ميورلر ! ايشته مصرک يکرمی طقوزاوتوز
سنهک تاريخ دلسوزی !

مابعدی وار سامی زاده ثريا

روس ميسو نير لرندن متوفی ايلمينسکينک

مکتوبی

« مابعد »

معافيه شمديکی مقام منتيلکی اشغال ايدن حاجی تفکيلفک

دوری بر درجه يه قدر خوفمنز کيچه بيلير . چونکه حاجی
تفکيلف افنديک روسجه معلوماتی پک محدود اولديغنی کبی
اسلاجه سی ده پک آزدرد . بونکه برابر کنديسی زنگين
واملاک صاحبی اولديغندن طبيعی حرفکری بر آدم دکلدر .
هر حالده اسلام کيجاری ايله بر تحت اوزرنده يورميه احوال
روحيه سی مساعد بر آدم اولماديغنی بر درجه يه قدر معلومدر .
مقام منتيلکی اشغال ايدنلرک جاهل اولملری يالکيز

بوکون کوريله ن برشی دکلدر . اسکيدن بری اويله کايور .
بونلرک مفتی تعين اولملری پک تخندر : مثلاً پترسبورغده
خدمت عسکر يه ده بولنن بر نفر ، يا خود بت بازارنده
تجارله مشغول بولنن فقط قورنازلنی ، چاپقینانی ، کوه .
زده لکی فوق العاده بولنن بر تانار اوللا کنديک بوش بوغازنی
سايه سنده بعض بويوک آدملره انتساب ايديور . صکره
بونلرک ياردميله حربی اماملغه تعين اولنيور . صکره پايه سی
بويويه بويويه کيتدجه ترقی ايديه ايديه بر کون ينه اوبويوک
لرک معاونتيله مفتيلک منصبی قاپيور . بو صورتله روسيه
اسلاملرينک قسم اعظمنک رئيس روحانیدی اوليور .

شو قدر وارکه مفتيلک آنجق بر رسميتدن عبارت
اولوب بتون امور شرعيه ني محکمه حضورنده کی اوچ قاضی
کوريور . بونلرک هر برينه خزينه طرفندن ۲۵۰ روبله
معاش تعين اولشمدر .

بوکونکی قاضيلرک اوچيسی ده قزان اطرافندن انتخاب
اولنشلردر . بوقاضيلرک وظيفه لری پک آز اولسه ده امتحان
وقتارنده هديه (۱) طريقيله اپي يکون آلد ايديورلر .
ارباب انسان و وجدان بو منصبی قبول ايتسهر بيله عذاب
وجدانی يه تحمل ايدمه يه رک درحال چيقيورلر . چونکه
دمين ديدیکم کی ويريلن وظيفه پک آز اولديغندن کچمنک آنجق
کان هديه لره ممکن اوله بيليور . بوندن قطع النظر اماملرک
تعيشی اهالی اوزرينده کی نفوسی بوناردن ده فائقدر .

فقط شو صوک انتخابارنده نيچون اولديغنی پکده بيله .
مديکم سببه منی انتخابلرينه پک زياده اهميت ويردکری
آکلاشايور .

مسموعا تمه نظر آصوک انتخابده قزان اسلاملری آره سنده
صوک درجه حائز نفوذ اولمقله برابر صوک درجه تعصب

دینی و ملی بہ مالک صالحف نامندہ بر امام انتخاب اولنش
 وکندیسندہ متی طرفندن ۶۰۰ روبلہ معاش تخصیص
 اولنش . روسکی - تانارسکی اوچتیلسکی اشقولانک مؤسس
 وناطری اولان و.و. رادولف (مشهور مسیونیر) بوندن
 بحث ایدرکن پک زیادہ اظہار تأسف ایدیور . اسلامارک
 دینی مرکزنی اولان بویلہ بر مهم یرہ صالحف کبی متعصب
 و مسیونیر مکتبایرنیک الک بویوک دشمنی اولان بر آدمک
 انتخاب اولنہسی ہر بر منافعمر نقطہ نظرندن مضر
 اولہجفتی سویلیور .

فی الحقیقہ قران اسلامارینک بو صوک سنہلرہہ کوسترہ
 دکاری فکر دینی و ملی انسانی خلی دوشندہجک بر
 حالہدرہ . قرانک بویوک تجارلری و معتبر رجالی دینی مرکز
 لرینہ اہتمام ایتدکاری مقدمآہ آکلاشلوردی . بوکاطوغریدن
 طوغری بہ معاونتہ بولنہسہلرہہ بعض شہرلرک مدرسہلرینہ
 عظیم یاردملرہہ بولنیورلردی .

شمدی بوسفر انتخابہ اہمیت وروب امام صالحفی
 متتیلکہ وسنوی اولہرقدہ معاش تعیین ایتہلری آرتق
 بزہ علناً بیلدیوریورکہ اسلامار ، دینلری نہ صورتلہ محافظہ
 ایدہبیلہجکلرینی آکلاہشلردر .

نہ فکرہہ قالورسہ بونلرک ہیبسی اسماعیل غضبیرنسکی
 وقومپانلرینک ملتارینہ طریق حیاتی آجیق کوسترہ بیلدہ
 کلریندن ایلری کلیور .

صالحفک ناصل بر آدم اولدیغنی یوقارودہ آکلامش
 اولدیغمدن بو انتخاب ہر حالہہ فسخ اولنہلیدر . بونیفسخ
 ایچون برچوق طریقلموجوددر . مثلاً ولایت مصلحتکذارینک
 داخلہہ نظارتہہ صالحف حقندہہ تقدیم ایدہجکی بر فکر
 مخصوص بو انتخابی فسخ ایتہہہ کفایت ایدیور اونکچون
 بزلی بویلہ بر بہانہدن استفادہ ایتہلیز . عکس حالہہ اشراط
 ساعتدن اولق اوزرہظہور ایدرک مؤمنلری اغفال ایدن یالانچی
 پیغمبرلرکی بوقورناز ، چابقین اسلاملرہہ یالان کوزیاشاریلہہ بزم
 صافدل مأمورلریمی اغفال ایدہجکلردر . اگر شمدیدن تہیبہ
 ایتمازسہک ولایت مصلحتکذاری دہ اغفال اولنہرق بو انتخابی
 سکوت ایلہ کیچرہجکلر .

البتہ صالحف انتخاب اولنمازسہ یرینہ دیگر بری انتخاب

روسیه ده اسلام بولنان محللر مخصوص خفی پولیس

هیئت تشکیلی

روسیه ده اسلام بولنان محللر مخصوص خفی پولیس آچوب ترقی به طوغری آدیم آتیه باشلادیغی آندن اعتباراً حکومتک وضعیتی بونلر اولان نظری بتون بتونه دیکشیدی. اسکیده بونلری مسیونیر نامیه کیزن اوچ بش دانه پاپاسک قوتیه اوروب آله جنی امینده ایکن بونلر ده کی استعداد فوق العاده بویله لره پاپوچ براقیه جغنی پک آز هر زمان ظرفنده کوسترمه سیله اسکی مسیونیر کوزلری یرینه دهشتلی پولیس وژانداره هیئتک نظارت شدید سی وضع اولندی .

اورطه لقمه بر شیر یوقکن هر طرفده توقیغار، اوته ده بری ده سیاسی مجرم نامی ویرن سورکنلر بر برر کوز کیه، بلا سبب قیامش مکتب مدرسه لرك و عمومی کتبخانه لرك عددی کوندن کونه چوغالیه باشلادی .

بوهای هویله کولتور له باقورسه روسیه اسلاملری پینده دهشتلی بر سیاسی جریان وار لغنه عادتاً اینامق استهرسک . فقط اورطه لقمه روسلرک و حکومتک علینه نه سیاسی جریان وارونه بر حرکت . . . اویله ایسه بوتضییقات نه دن اجرا اولنیور ؟ ایشته بز بونک جوابی بولمقده کوچک جیکه - جکز . مع مافیله بونلرک هپی بعض بر فنالقارک وقوعندن اول واقع اولماسی ایچون یاپیلان تدبیرلر اوله جنی خاطره کایور .

بو کون روس حکومتندن اسلاملرک تحت تابعیتنه کرملی حکومت علینه قاچ رفه حرکتده بولندیقارنی صوریه جق اولورسوق هیچ ! دیمکن باشقه بر شی دییه میه جکنه قطعاً امینز . چونکه اویله در . اسارتده نیجه عصرلری کیچردکلری حالده زوالیلر اوفاجق اولسون بر حرکت اختلالیه ده بولمادیلر . حالبوکه روس حکومتک بونکون اسلاملر حقنده کی کوستردیکی احتیاط روسیه نك باشقه یرندن استئنا اولنه جق درجهه کسب شدت ایتمکده در .

ایشته بونی قارئر یزم اثبات ایچون سیر یاده کائن ت . . . شهرنده یقینده آلدیغ بر مکتوبی بورایه درج ایده جکم : تورکیه ده مشروطیت اعلان اولنان کوندن اعتباراً روسلرک بزه قارشو اولان معامله لری بسبتون دکشیدی .

صوک وقتلر هر یرده اسلاملر قارشو بر عدم امنیت حکم فرمادر . حتی قصبه نك ا ک اوفق مأمورلرینه قدر : سز تورکلر له دائماً مخبرده بولنیور مشسکز . سزک بوتون آمالکز افکارکز بورالری برکون تورکلر و یرمک ایمش سزلر بونکچون شمیدین اعانه فلان طوپلایور مشسکز کبی بر طاقم اصاسز اساسسز اولمقله برابر معناسز لاقارله تضییق ایدیورلر .

موثوق بر منبعدن استحصال ایتدیگمه نظر آ یقینده فوق العاده اوله رق اسلاملر ساکن اولان اورنبورخ ، قزان ، اوقا ، ترویسکی ، تومن ، پتروپارولوسوق ، اومسوق ، تومسوق ، سیمپولانسوق ، پاولادار ، یازکند ، قرانسوق شهرلرینه مخصوص اولوق اوزره بر خفی پولیس هیئت تشکیل اولنه جق بونلرک بتون وظائفی اسلاملری تحت ترصدده بولندیرمقدن عبارتدر . اگر بوخبر صحیح ایسه بوراده کی اسلاملرک خالی پک فنا اوله جقدر . چونکه بو احتیاطلر اسلاملردن برشی طویدقاریندن دکل بر طاقم مرتشی مأمورلرک دلالتی ، القا آتیه یاپلیور . چونکه بونکله رشوته دها کنیش ودها الویریشلی بر یول آچلیور .

هیئت تشکیل ایده جک ، اسلاملر حکومت و استبداد عاپینده بر مقصد سیاسی تعقیب ایده بیله جک قدر دها انتباه ایده مدیکمدن بو هیئته کوره جک ایش بولنه میه جق . ایش بولمادیغی کبی یعنی هرکون اوچ بش دابه اسلامی یقالایوب حکومت دائرهنه کونورولمدیکی کبی هیئتک بوش بوشنه تشکل ایتدیکی آکلاشیله جق . بو وقت هیئنده طاغله رق بو قدر معاش تعین اولنان مأمورلر آچیقده قاله جق . مقصدده فوت اوله جق . ایشته اونکچون بو هیئت هرکون اوچ بش دانه معصوم بی کناه اسلاملری یقالایوب کندیلرینک صانکه برایش باعقده اولدقارنی کوسترمه میه مجبوردرلر که بونکله پک بویوک بر رشوت قاپوسی آچیله جقدر . چونکه انسان ، بی کناه یانمق استه ماز ، اسکیدنبری ارتشا ایله شهر تشعار اولان روس مأمورلرینه آلدن کلنی ووروب یقاسنی قورتا - رمق استر . بونی کورن روس مأمورلرک حرص وطمعلری زیاده لشهرک بری توقیف یرینه بشنی یقالایه جقلری شبهه - سزدر . ذاتاً بونک امثالی روسیه نك هر طرفنده کوز کمکده در . ایشته اونکچون ، بو طرف اسلاملری بو کونلر ده پک فنا بر موقعه بولنیورلر .

مکتوبک مفہومی بورادہ تمام اولیور . کورایورکہ ، روسیہ اسلامارمی ، صاحب مکتوبک دیدکنہ نظر آپک مشکل بر موقعہ بولنیورلر .

اگر فی الحقیقہ دیدیکی کبی بوخنی پولیس ہیئتئ اسلامارہ مخصوص اولہرق تشکیل ایدہ جگسہ روسلرک اسلاملردن برر شی طویدقلریندن اوتری تشکیل اولنہ جغنه هرکس ذاہب اولور . فقط صاحب مکتوب کبی بزده تأمین ایدرزکہ بویله فوق العادہ لکہ مجبور قالنجق اورطہ لقمده هیچ برشی ووقوعات یوقدر . بناء علیہ روس حکومتک اسلامارہ فارشو بویله لزومندن فضلہ احتیاطدہ بولندیغنی برتحقیر وبرعدم امنیت عد ایدر و بونی تمامیلہ رد ایدرز .

اسلاملر بوکونہ قدر حکومت متبوعہ لرینہ تمامیلہ صادق فالشاردر . بوندنصرکده حکومتاریندن عدالت کوردجکہ صادق قالہ جقاری شہہ سزدر . ذاتاً بوصداقت مسئلہ سی قانون واشکنجہ اجباریندن دکل دینارینک ایجاباتندر . فقط ظلم ایدن حکومتہ قارشو صداقتی نہ قانون امر ایدر ونہ دین ونہدہ الله !!

بناء علیہ روس حکومتی هرشیدن زیادہ اجر آتک صورت عادلانہدہ جریان ایتہ سنہ باقسون . بو طرفی تأمین اولندجہ هیچ برشیتہ احتیاجی قالماز . اسلاملر ، کندی روسلردن دہا زیادہ صادق تبعہ لری اولورلر . بونی یالکنز لاف ایلہ دکل عصرلردنبری بالفعل اجرا ایدیورلر .

اگر عدالت اجرا اولنمازسہ ، تکراربتکرار سویادیورز ، برکون کلوب جیبانک باشی قانیہ جقدر . بناء علیہ ہیئت خنیہلر تشکیل کبی تدابیر هیچ بر فائدہ ویرماز . بلکہ بالعکس جیبانک چابق دولہ سنہ یاردیمی اولور .

اسلاملرک سیربانی تورکارہ ویرمک آمالی (۱) بسلہ دکارینہ کنجہ: بویله برکولنج اسنادات آنجق بوتون وجودی یالاندن ترک ایدن سیربانک اوفق مأمورلرینک آغزینہ یاقشہ بیلیر . فقط بواسنادات کورنشده وحقیتدہ نہ قدر عامیانہ ایسہ بوتون اسلاملرک بوندن چکہ جکلری دہ اوقدر بو یوکر .

عقلی سلیم اولان انسانلرک آغزینہ قطعاً یاقیشمہ جق بویله عامیانہ لافلری ایجاددن روس مأمورلرینک مقصدلری نہدر؟ اسلامارہ بونی بہانہ ایدرک اذیت وجنماہی؟ فقط بو اذیت وجنماہ وطنلرینک منافی بدلنہ یاپیلدیغندن خبرلری وارمیدر ، عجبا؟ !

بر روسیہ ملی

بان اسلامیزم حقندہ

(ویستہرن کویہ سیچین آسوسیوشن) جمعیتک رئیس سابق اولوب انکلز معلمین مشہورہ سندن بولنان پروفسور « برو » ، انکلتردہ بولنان ادرنہ مبعوثی فیلسوف دو قنور رضا توفیق بکلہ ملاقات ایتشدر :

معلملہ فیلسوف شرق وغربہ عائد مختلف مسائل سیاسیہ واجتماعیہ دن بحث ایتشدرلر . شرقیلرک پک بویوک محی اولان محترم پروفسور پروویانات ساژہ سی میانندہ شوسوزلریدہ صرف ایتشدر :

«... حلاصہ کلام بن اتحاد اسلام طرفداریم فقط نظرمدہ بوکونہک هرکسک آکلادیغندن بشقہ بر معناء منطقیسی وار . تفرک اویلہ برمدنیق وارکہ لطافت و ظرافتی ، اصالت و ممتازتی ضایع نفیسہ میانندہ شعشہ پاش اولیور و ادبیاتندہ ، فلسفہ سندن اجتماعیاتندہ ، اعتیاداتندہ خصوصیلہ اخلاقیاتندہ بتون کالیلہ لمہ نثار اولیور سزہ کمال اہمیتہ بومدنیق تحقیر ، اہمال ویا ترک ایتہ مکرزی توضیہ ایدرم .

آوروپانک عقیم مدنیق سزک لطیف تمدنکیزی خراب ایتکہ نشبت ایدیور .

ایمدی ہیکنز اتحاد ایدیکنز . وکندی مدینتکیزی ادامہ اقلمک قہرمانانہ مدافعہ ایلکنز . « صباح »

مکہ مکرمہ امیری

مکہ مکرمہ امیری شریف حسین پاشانک اشرافدن وساژہ دن مرکب اولہرق آلتی نوز قدر سواری وھینلر ایلہ طائفندن مفارقتی کیتدکجہ کسب اہمیت ایتکدہ در مشارالہ حالا طائفندن درت قوناق مسافدہ بولنان (خرمہ) نامندہ کی کوچک قصبہدہ اقامت ایدیور . کندیسنہ التحاق ایدن ذات وقبائلک مقذاری بویوک برمقدارہ بالغ اولشدر . مشارالیک بوحرکتدن مقصدی (ابن رشید) ایلہ (ابن سعود) ی باریشدیرمق ، یاخود بعض قبائلی تادیب ایتک ایسہدہ مسئلہک تفرعاتی ہنوز بالا طرف معلوم دکلدن . واقعا امیر حضرتلری نجد امراسیلہ اوتہ دن بری بخارہ لردہ بولنبوردی . (ابن الرشید) ک حدود اصلینہ تجاوز ایتامسنی ، قصیم اھالیسنک ابن سعودہ انضمام ایلما لری آرزو ایدیوردی . فضلہ اولہرق امیر حضرتلری ابن سعود طرفندن اولجہ تادیبہ ایدیلہ کلدیکی خالدہ صکرہ لری کسبلن سننوی اون بیک ریال وریکسنی دہ طلب ایلدیوردی . بونکلہ برابر حکومت طرفندن ایکی طاہور عسکر ایلہ ایکی طوپک امیر حضرتلرینک معیتندہ بولنسان قوتہ علاوہ ایدیلہ جکی تأمیناً بیان ایلدکدہ در . امیر حضرتلری هر طرفہ کوندردیکی برتخیرات عمومیہدہ کندرکاھندہ مرور ایدہ جکی یرلردہ هرکیمک برشکایتی وار ایسہ کندیسنہ مراجعت ایتسی لزومنی بیلدیرمشدر .

« اقدام »

میر مسئول: عثمانہ ہجری

تعم استقبال مطبہ سی

آبونه بدلی

مالک اعنایه ایچون
سینه لکی ۵۰ غروش
آلتی آیلغی ۲۵ غروش

تغلامسلیک

روسیه ایچون سینه لکی
۶ آلتی آیلغی ۳۰ روبله
سائر ممالک اجنیه
سینه لکی ۱۲ آلتی آیلغی
۶ فرانقدر

محل اداره :
استانبول : بایزید
چادر جیلده

اخطار مخصوص :
علم اسلام واسلامته
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولته جقدر .

نسخه سی ۴۰ یاره

۱ ۳ ۲ ۱

وجولناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت لفق اوله مجلد در

تاریخ تاسی ۳۲۸ مولد النبی

عدد : ۱۶ ۲۵ رمضان ۳۲۸ پنجشنبه ۱۶ ایلول ۳۲۶ جلد ۱

اصلاحات عمومیہ خاتم المذنبین الکی بیوکاری مطبوعاتدر .
اول بول بونلری بر قسطاس مستقیمه وضع ایده جک
اولورده انصاف ایله دوغریسنی سویله مک لازم کلورسه ،
هر بیزم اللرمزی کوکسومزه قویه رق وجدانزه مراجعت
ایده رک دیه جکر : بز قوته تابع قوت نه امر ایدرسه اونو
سویله رز ، یاخود فرقه مزک مسلکینی تعقیب ایدرز ، فرقه
مزک الکی بیوک خطاسنی دخی المزدن کلدیکی قدر ستر
ایتمک چالیشیرز ، بیوکلر ، سوزی کچر لر نه یاپارسه آفرین
دیه جکر . بو بویله در . قوت بزم ایله برده قوت ایله یز .
قوتک یاپدیغی شی نه اولورسه اولسون اصلاحاتدر بشقه
سوز اوله مر .

قارئین گرامه
شر فحطولی مقرب اولان یارام مناسبیله مطبعه من
تعطیل ایلدیکندن رساله مزک اوکومزده کی هفته
بشری تأخیر ایلدیکینی اعلان و محترم قارئینمزک انتظارده
قاله لرینی بیان ایدرز .

«اصلاحات عمومیہ»

هر نه قدر سویله رکن ایکی کله دن عبارت غایت قولای
بر سوزدر ، فعلیاتی یک بیوک مساعی به محتاج اعمر بر
دوشدر .
سوزده ، اصلاحات عمومیہ نی آرزو ایتمز بر آدم ، فرد
واحد بولنه مر ، دکل یالکیر آرزو ایتمک بلکه اکثریت
کندی فعلی اصلاحاتک طالب و تشیییم ظن ایدر . فقط
بو بولنده آنجاق بر ظن اولوب نفس امره مطابقتی سویله
دورسون مناسبت بیله اولمز . بلکه ده تمام ضد اولور .
بونی اثبات ایچون اوغراشایه لزوم بیله یوقدر ،
مع مافیہ مادام که دعوا در هیچ اولمزه بر درجه اولسون
نظر باعتباره آله جعفر میزان افکاره وضع ایده رک
باقه جعفر .

جده رهبر عالم ، وارث انبیا اولان علمای بونلره کانجه
الله امداد ایلیه مطبوعات ایکی یوزلی اینسه بونلر درت
یوزلیندر . هیچ بر شیلین صیقل مزلر ، بوکون تکفیر ایتمدیکنی
یازنده پرستش و تقدیس ایدر ، هر نه یاپارسه شریعت موافقتی
ادعا ایدر . استرسه شریعت ایله تابان تابانه ضد اولسون ،
معبد من اولان جامع شریف لر منی نظر امعانه آلاجق
اولورساق : عبادت مقامنده خطیب لر نه ندیم ، هیچ حینا
ایتمیه رک حضور رب العلین ده اندکر اصوات ایله مناسبت سز لکتر بیله
نهایت قدر وارد قلری حاله ، او مقام مقدسده تعنی فاحش لرینی

ایک سنہ: اصلاحاتہ منتظر اولیور، اشته اصلاحاتک
اک قولای وک مهم جہتی بوجہتی در، شرعا و عقلا
اصلاحات علمیدن باشلامسی لازم کلور، زیرا بونلر
حسن، قبجی تفریق ایدرلر، بونلر لاف آ کلوزلر، ہیچ
اولزسه عباداتمزی عادات قتیجهدن تفریق ایدلم .

انصاف یاہوا! احیاء لیلی خلیاسیلیدرکلر آراسندہ
یا بلقدہ اولان مسخرہ لقلر نہدر؟ رمضان شریفہ مخصوص
تیارولر نہدر؟ بونلر دہ احیاء لیلی دیہ جگمی سکز؟
کندیمزی برآزده توپلایلم، فکر و ملاحظہ ایدلم، خرستید
نلق باطلدر اعتقادندہیز، بونلر بش ہفتہ بیوک اوروجلرندہ
چالغلی ریسـتورانلری تیارولری قطعاً منع ایدرلر .
حالبوکہ آنآزده دیانتہ چالغی منہیادن دکلدر . بزایسہ تمام
عکسندہ ، اوقات سائرہ یامادیغمز فسقی، مستجاب الدعوات
اولان رمضان شریف کیجہلرینہ مخصوص یاپورز ،
صوکرده ہیچ حیا ایتمکمزین دیانت ترقیہ مانعدر کبی
سوزلریدہ سویلارز . عجباً دیانتی مانع ترقی یاخود دیانت
نامیلہ یاپلش سفاهتلر می زالتلر می؟ اکثری اوروج توغزده
دیرکلر آرسندہ احیاء لیلی نیشیہ اعتکافہ کیرر ، ہلہ بو
معتکفلر کدہ برقسیمی اصحاب عمائدن بولنہسی بوتون
اسلامیتہ برلککدر .

بونلر دندہ اغماض ایدر جہسنہ « زالتی قبول ایتماز »
دیہرک بوحال ایلہ ینہ دیانت نامنہ افتخار ایدنلرہ نہدیلم؟
اشتہ بوکون علمامز مصداق قول صادق المصدوق علیہ الصلاة
والسلام « شرار امتی شرار العلماء » اولمشدر .

بوندن صوکرہ آدم اولق استرسک ، قصورلرمزی
اعتراف ایدرک افراد امت دن ہر رمز کندی وظیفہسی
دآردسندہ استقامتی آرمالی . مادامکہ حریت در .
ہرکس حریت معناسنی آ کلاملی ، تبصص ایلہ ملت
یاشایہ من . مطبوعات ادب دائرہسندہ امرا وضابطاتی تنقیدہ
مقتدر اولدیغی کبی علماییدہ تنقید ایدہ بیللمہلی . ساخته
حریتک دیانتہ منفعتی اولدیغی کبی دولت و ملتہدہ منفعتی
اولہ منز .

اگر مقصد حقیقہٴ اصلاحات عمومیہ ایسہ اول باول
رہبر ملت اولان مطبوعات « طریق مستقیمی مسسک

بزہ عبادت یرندہ یوتدیرمشار ، کیمسہدہ سسنی چیقارہ
میور بلکہ استحسان ایدنلر دہ بولنیورلر ، صوکرده عینی
علمامز کوپکارہ شریعت نامندن مرحمت ایدرلر ، کوپکار
توپلانیدیغی زمان برایی یاوریسنی خانہسنہ آلاقویر ،
حالبوکہ « اقتناء الکتاب غیر منعتہ مکروہ باتفاق العلماء » نہ چارہ .
علمامزک مساویسی یالکز بواولسہ؟ سکوت ایتمکدہ
جائر اولہ بیوردی .

شوایم مبارکدہ جوامع شریفہ کندیغی واعظظنیلہ
برر کرسی اشغال ایدرک ، آلا بیلدکارینہ باغورولر
چاغورولر ، اکثری اچہل خلق اللہ ، سوبلدکاری ہذیانات
ہپ شریعت نامندن عوامی اغنلندن بشقہ برشی دکل . مثلاً
برواعظ فضائل رہضانن بحث ایتدیگی صیرہدہ دیرکہ :
صوم رمضانک قبول اولنہسی شرائطندن بری — نیت
ایتدیگی زمان ہرکون ایچون بن فلائجی کونی، اون برنجی
کون اوروجنی نیت ایتدم ، اون ایکنجی کون اوروجنی نیت
ایتدم دیملی ، اکر بوضورتلہ نیت ایتزسہ اوروجی مقبول
دکلدر . وامثالی رجوق سفسطہلرکہ شریعت ایلہ اوسویلاتن
سوزلر بیدندہ مناسبت بیلہ یوقدر . بونلر بوصورتلہ
ہرکون سویلہ مکدہ ، باب مشیخت رجالی دہ سیرجی صفتیلہ
ہرکون دینلہ جک درجہدہ دیکلہ مکدہدر . حالبوکہ بونلرک
اصلاحی ایچون اجنبی مداخلہسی خوفیدہ یوق ، یالکز
شیخ الاسلام افندیگ برامرینہ محتاج ، شیخ الاسلام افندی
امر ایتدیگی کبی ہپ یرحمک اللہ دیہ جکلرندہ شہہ اولنہ منز ،
علی الوجہ المشروع والمسنون خطبہدہ اوقنور موعظہدہ
سویلہ نیر .

مرحمت فلان خلیاسیلہ جوامع شریفہدہ جہلانی
باغرمہدہ برمعنا یوق ، دیلانجیلک ایچون بشقہ نظریقلر
وار ، فقراہیہ ویریلہ جک تصدق باغرمہدن ، دینی تحقیر
ایتدیرلہدن ویرلسون ، کیمسہنک برشی دیمکہ حتی
یوق در . اکر مطلب ، استفادہ مقصدیلہ موعظہ
سویلنمک ایسہ ، بازید جامع شریفی ایچون
اوج واعظ کافی ووافیدر . برجامعدہ اون آدم ہرطرفدن
الترینی کرسیہ وورا وورا باغرمایہ باشلیدیغی کبی موعظہ
اولہ جنی یردہ مسخرہ بازلق اولور کیدر .

رجانته سوزی کسکین اولق ایچون ادعیهلر یازار ، بایاغی آدم اولان آدملری اقتناع ایدر . بو صنعت ایله ایشنی یولنه قویار ومعاشنی تأمین ایدر فضله اوله رفته خیلی سرمایه ده آلدی ایدر لر . اما ینه دیله نجیدر ، ینه دیله نجیدر ، دیلانجیلکدن ماعدا هیچ دوشونجه سی یوقدر . بونار بوتون اسلامیتک ناموسنی پامال ایتمش سفله در .

فقط نه چاره باشلارنده کی عمامه اوست لرنده کی جبه ذی علمادر . کیمسه برشی دیه میور . برشی دینلیدی کی : تحقیر علما کفر در دیر هان عالمی تکفیره قیام ایدر ، هر مملکت ده اولا کندیلرینی حمایه ایده جک بر قاچ بایغورالری آلدی ایدر ک صنعت لرینی تأمین ایدر لر . ترکیه تبعه سی اولنارده پاسپورت لرنده اولان طغره نی خلیفه نک مهر ذاتیسیدر دیهرک نه لر یوتدیرمز لر . بو صنعتی اختیار ایدنار او قدر کسب ممارسه ایدر لر که ، عادتا نه کی یالانلر سویله رسه اینانیدر لر .

بوراده استغراب اولنه جق برشی یوقدر ، بزم اسلامده من القدییم خیال پرستلک وساده دیلک وار ، دکل عوامده خواص امت بیننده بیله هان حسن ظن ایله اینانه ویرمک بر طبیعت اولمش در .

دها کوزمز اوکنده برشاملی چیقدی چین شیخ الا . سلامی اوله رق کندینی تقدیم ایتدی . رجال حکومتی بویله اقتناع ایتک ایسته دکن صوکره کندینک آلدی چین ایمپراطوری طرفندن مصدق اوراقی اولدیغنی دعوا ایتدی . دکل یالکنز رجال حکومتی ، بوتون عالم مطبوعاتی دخی ایناندردی . عرب غزته لری عمومیتله وفدهن الصین دیدیلر آلدیلر یورودیلر . ینه مصر یوروتده شامده اولان بیچاره غزته جی لر قاشغاردن دولاشب کلش یالکنز باشنه بر آدم ینه کندیلرینک شاملی لری اولدیغنی نه ییاسون لر ، بر قاچ آدمدن مرکب بر هیئت ظن ایدرک « وفد من الصین » دیشلر ایسه عیب دکلدر . یوراده یالکنز باشنه بر آدم اولدیغنی کوردکلری حالده ، چین پای تختی اولان « پکین » ه کیتمامش ، چین ایمپراطورینی رؤیاسنده دخی کورمامش ، قاشغارا یله پکین بیننده ایکی آیتاق بر مسافه اولدیغندن خبری یوق بر آدمه ، کندیلری اینانقدن صوکره عالمی ده جبراً ایناندره قی استه دیلر وحالا استیور لر . غریب دکلی صدر اعظم حتی پاشا جنابلرینه آوروپابه

اخاذ ایدنمهلی اغراض نفسانیه دن واز کیچهرک اهل اسلامک نجات و خلاصنه یکانه وسیله اوله بیله جک «تعارف مسلمانین» نک عروه وثقی اولدیغنه کسب قناعت ایتمهلی ده ، او یوله دوغری یورومه لی . علمامزده نفاق وشقاقی دفع ایدرک بحق بیان حقیقته سلوک ایتمهلی ، دیانت نامندن ملت اغفال ایتک زمانلری کچمشدر . یالانجیلرک مو می یاتسویه قدر یانار دیر لر . بزهر نه قدر نفسمزه آخر اولسه بیله نور حقیقتی اظهار ایتمهلی یز . ساخته اعتقاد لر مزدن واز کچمهلی یز . اصلاحات عمومیه اولسه اولسه بویله اولور ، سوزلرمزی آبی اولسه ده آچیق سویله مه لی یز .

عبدالرشید ابراهیم

دیانت نامه دیلنمک بزه صنعت اولمش

بو صوک زمانلردن دین نامندن دیله نجی لک عادتا بر صنعت اولدی . کچنارده دخی بر مقاله مده ذکر ایتدی کم کی بوکون روسیه نک هر طرفندن ، ترکستانده ، چینده ، هندستانده ، جاوا جزیره لرنده سرمایه سی بر عمامه و برجه اوله رق دیله مکک : مککدن ، مدینه دن ، بغداددن ، شامدن استانبولدن سورو سورو دیله نجی به پک چوق تصادف اولمته در . صانکه دیانت اسلامیه بوناره دیلانجیلکی امر ایتمش کی بوتون شوپوله دوکلشدر ، شهر شهر ، دولاشه رق ، قریه قریه خانه خانه کزه رک عالمی ازعاج ایدوب اکثری یالاندن بر سیدلک صفتی تاقهرق ، وبعضه لریده امام اعظم اولادی یز ، جمفر صادق ورثه سی یز بیلمام نه اصل سز اساس سز . نسبت لر ایله ساده دیلان عوامی اقتناع ایدرک باره طویلور لر . بونار او قدر چوغالمش و چوغالقه ده ، عمر لری بو یوله وقف ایدرک ، شو صنعتی انواع دین بویار یله بویایه رق ترویج ایتمکه اولانلرک عددی او قدر چوغالمشدر که انسان بونارک احوالنه کسب اطلاع ایدرسه دوچار حیرت اولماق الدن کبزر ، بونار ایچنده فالجیلر بولنور ، حواصجی لر بولنور ، بر چوق یالان یا کلش طبابت ایدنارده بولنور : قوه باه ایچون ، محبت ، حکومت

کيده چي زمان چين شيخ الاسلامي بردعا يازمش ويژه شده ،
 حق پاشا بودعاني ياننده بولندردقيه آوروپا دولتارينه
 سوزي کيچه چکمش ده ، دولت ل احترام ايدورک بزه ياره
 ويرد چگارش ، دوغزيمي هيچ بر دلته فلان دوچار
 اولمايه جني والي غير ذالك .
 بوسوزلي شيخ الاسلام ... سعادت افندي کنديسي پر ژوالدن
 کلمش ايکي حاجي يه سويلامش ، وخصر اعظم ليچون يازمش
 اولديغي دعازنده او ايکي حاجي يه کوستمش در ، بز او ايکي
 حاجي نك قطعيا هيچ بروقت يالان سويله ميه چکاري نه امين .
 بوسور تله قوجاه صدار اعظمي اقطاع ايمک ايسته مش بر آدم ، رگستان
 چيني ده کيملري اقطاعه قالمقاز . خصوصا شيمندي حکومت
 سنيه طرفندن امتياز ايله الله حيه سعادتده ويريلورسه ،
 صوکره اورسول اکر مک حيه مبلوکه سني آلت انخاد
 ايدورک نهار ياماز صوکره حيه سعادت حقنده بر اختلاف
 در قويه جق ، کيم ديه چک اصلي وار ، کيم ديه چک اصلي
 يوق ، ديگر کن يکديگري تکفيره قدر يورويه چکبار ،
 بونار اولدي دکل اولدي ، بوندن يکره سنيه مقدم بر
 حيه سعادت سيريابه ، ديگر بري اوفايه کلدي ، علما
 تو او بچلري قارشيدرد يار بولديلر ، حديثاره مراجعت
 ايتديلر او ايديره مدير ، عاقبت نهار سويله نمدی . خاقان مخلوع
 بونکله آليش ويزيش ايدرجه سنيه هر طرفه يوللارمش ،
 هندستان علماسندن محمد برکت الله افندي بوزمانبر
 خاقان مشار اليه بر مکتوب يازدورق نصيحت ايمش ، شريعت
 عزاء مطهره ايله عامل اولملايى ، ملتسه ظلم ايمملري ني
 ويز چوق نصايح مهممه بولمش ، بونک اوزرينه سلطان
 عبدالحميدده افندي مومي اليه جواب اولارق مومي مبارک
 کوندرمش . افندي مومي اليه بالذات کندلري بوني روايت
 ايدورک : کنديلر نجه بولخيه نك هيچ اهميتي اولديغي وشرعا
 بوني تعظيم ايدميه چکني ، بويه بر شينه عبادت قطعيا جائز
 اوله ميه جغني سويله شدی .

رحله ل آلئنده توزه قارشمش سئتمه مش قايبورده ، حيه
 سعادت ، خلقايه ميراث اولارق انتقال ايدسيور . بوناردن
 هانکيسي ديمي زياده تعظيمه احترامدر . هيچ شبهه سز او
 مبارک مصحف لردر . معتبر طنين غزته مي بويله
 ايکي مصحفك شو حالده بولنديغي يازدي خبر ووردی .
 ايله راضي اولسون ، فقط او خبر کده طنين صحيفه سئتمه
 قاله جني کبي ، مبارک ايکي مصحف کده او رحله ل آلئنده
 قاله جني يوزده طوقسان طوقردر .
 نه ايسه بورلري بزم وظيفه مزك خارچنده در ، قارئين
 کرامک عفو ني استرحام ايدرز . اساس مطلب مالت ايچنده
 ديله نچيلک ترويج اولنمسي ير فال خير دکادر ، مولاحلمزي
 اصلاح اياسون .
 بوکونار قاشغار معتبرانندن آلدیغمز خصوصي مکتوب
 بلده مذکورده بويله بر شمشخ الاسلام اولديغي تصريح
 ايمشدر . وذا نا بيلى بر شيدی .

ع . ابراهيم

عالم اسلام

خيوه خاني محمد رحيم خانك وفاتي

مناسبتاه

خيوه خاني محمد رحيم خان حضرتلرينك وفاتي خبري
 پترسبورغه واصل اولور اولماز روس مطبوعاتنده بويوك برتأثير
 حصوله كتوردی . بو تأثير ياكيز نوويه ورهيه وهميلري کبي
 حسياتلرينه مغلوب غرته رده گل ، بلکه بوکون موقع اقتدارده
 ديتله چک درجه صاحب قوت فرقه لرك بيله اعصابنه حکمني
 اجرا ايتدی .

بيلميز ، سريني ده ايجه کشف ايدمديک . روس
 مطبوعاتنده برحالت روحيه ودها طوغريمي عات عصيه
 موجودرکه ماورأه زده بر انقلاب دکده جزئي برتبدلک
 وقوعي حس ايدلور ايدماز بخارا ايله خيوه نك الحاقني کمال

اوت هرکسک خاطرينه کلور : حضرت عثمان وعلی
 رضی الله عنها افنديلر مزك دست بختلر بيله يازلمش مصحف
 شريف (آلر طرفندن يازلديغي قطعي ثابت اولمزه بيله ينه
 مصحف شريفدر) تعظيم اولنه ميور ، فاتح کتب خانه سنده

تہالکھ وکمال حرارتہ روس حکومتہ تکلیف ایدیورلر .
 بووقت بونارک ، ماورأ ہرک قویون کی ساکن میت کی
 حسرت اہالیسندن اولیہ بر شہہلمہلری واردرکہ . . .
 اولورشی دکل ! فقط حکومت مطوعانک بوتلاشنہ اصلا
 اہمیت ویرمیورکندی بیلدیکی و آکلادیغی کی حرکت
 ایدیور .

فی الحقیقہ روسیہ کی جسم و قوتلی اولمقلہ برابر
 استیلایہ استعداد فطریسی اولان بر حکومت عظیمہ
 قومشو اولان بخارا خیوہ کی ضعیف ، ضعیف اولمقلہ
 برابر ادارسی بوزوق حکومتارک ولولافدہ اولسون بو
 کونہ قدر استقلالیتلری محافظہ ایدہیلیمہسی ائتلاف
 مثلثقدر پک غریب کلپوردی . بورادکی تأثیر انکلیز
 پولیتقمسی اولدیغی یعنی انکلیزلر روساریلہ افغانستان وبالواسطہ
 ہندستان حدودندہ قومشو اولمہنی استہمدیکندن ایلری
 کلدیکی آکلشایوردی . فقط ائتلافدن صکرہ کی روسارک
 بطینانہ حرکتلری نہ ، بولہ رحمانہ وصورانہ سیاست تعقیب
 ایتہلری نہ نہ معنویرہلی ؟ اوت ، عجیبا شمدیکی تأثیر نہ در ؟
 یوقسہ انکلیزلر اہلیان ائتلاف ، ماورأ نہردہ استاتوقونک
 محافظہسی اوزرینہ تأسس ایتدیگی ؟ اگر حقیقت بوایسہ
 روس محافل سیاسیہسنک قسم مہمی بوکون آلریندہ اولان
 اوقتو بریست فرقہسنک بوندن بی خبر اولمہلری نہ معنا
 ویرہلی ؟ نیچون بخارا خیوہ حکومتک الحاقی حکومتلری نہ
 تکلیف ایدیورلر ؟

طوغریسی ، ماورأ نہر مسئلہسی اولیہ بر معادرکہ
 بوندہ کی اسراری آنجق حولی تقرب ایدن بر استقبال حل
 ایدہ جکلر .

خیوہ خانانگ اارطہ دن قالدیرلمہسی خصوصندہ کی
 فکرک ایکی عصر دبری روسار طرفدن بسلندیکنی نظر
 اعتبارہ آلاچق اولورسہ ق روسلری بوکونہ قدر صبر و تحملہ
 اجبار ایدن بر طقم قوای متسلسلہ لک کہنہ مطاع اولمق
 ایچون مراقر بالطبع آرتار .

خیوہ خانانی بوپوک پتروک ہندستانہ طوغری اوز-
 نان فکر استیلا جویانہ سنک یولنہ دوشدیکندن او وقتدن

اعتباراً اورطہ دن قالدیرلمہ تصور اولنشی و کونک بریندہ
 بو جزاہہ چارمہ محکومدی ، ایستہ بوتصور فعلیت دورینہ
 ۱۷۱۷ تاریخندن اعتبارا کیردی . فقط او وقت روسارک
 بیلہلری ترکن چولارینک صیجاق قوملری نہ تحمل ایدہ
 بیلہ جک درجہ نہ کسب شدت ایدہمدیکندن خیوہ اوزرینہ
 نہ قدر سفر اجرا اولندیسہ ہیسی عقیقہ قالیوردی . فقط
 بوعدم موفقیت نہ بوپوک پتروبی مایوس ایدہ بیلدی ونہدہ
 اخلافی . . . بوندن روسارک عزم و متانت صاحبی
 اولدیغی آکلشایامسون ! خار بوہسنلہ آخردر .

فکر بچہ ، بورادہ روسلری مایوسیتہ دوشمرین
 ودائما ایدیلری بوپوتان برماثر وار ایدیکہ اودہ خیوہ
 حکومتک ادارہسی کوندن کونہ بخارانی تعقیب ایتہسی
 یعنی مزارہ ، آخرتہ طوغری یورومسی ایدی . بوکون
 اولسہ بیلہ یارین روس عسکری قوم دریلری کچمکہ
 موفق اولورلرسہ ، اولیاءالہک مرقدلری بولنن رلرہ
 روسارک آباقلری باصاماز ، قیاب اعتقاد باطلندہ اویوان
 و بناء علیہ ہر است حکاماندن و ہر بر استحضار ایدن آلی بوش
 بر حالہ امر اوقت ایدن خیوہ حکومتی مالاخی (قالباق)
 ایلہ اوروب آلاچقلری ہیچ شہہسزدی .

سنہلر کچدکجہ بوپوک پترو دورندہ ماورأ نہر چوللری نہ
 طایانہ یان روس عسکرینک بیلہلری کسب قوت ایتمکہ
 ایدی . آرتق ہر شینہ مقاومت ایدہ بیلہ جک بر حالہ
 تکمل ایتشدی . فقط نہ چارہ کہ بووقت روسارک قارشوسنہ
 بر قوت چیقہ یوردیکہ روسار اورکنجی فتح ایتدیکی
 کون بو قوتدہ قوتلی بر بومباردومانلہ قرونشتادک
 ایچروسندہ بولنہ جقدی . بناء علیہ روسارک علی العمیا
 ہندستان سورلری نہ یاقلاشمہ سی موافق احتیاط دکلدی .

ایستہ اونکچون روسار ، خیوہ کیرمہ دن اول کندی-
 یلرینی کیرمہ بہ بر مجبورت تحتندہ قالدیرمہ بہ چارہ دوشندیلر .
 بوندہ جنرال قانوفانک خیوہ خانانگہ شدید المال بر نوطہ
 تقدیم ایتسہلہ میدان بولدی .

۱۸۶۷ تاریخندہ جنرال قانوفانک خیوہ خانانگہ ، خیوہ نک
 یغما کر قیرغزلرہ یاطاقچیلک ایتدیکنی بونلر ایسہ روس
 کاربانلری نہ ہجوم ایدہرک ماورأ نہردہ کی روس تجارتی
 سکتہ بہ اوغرائدیغی و بوندن ماعدا خیوہ لیلر کندیلری نہ

حکمدار، روسلرہ برطاقم تبصصارالہ وطنی ملتئ تسلیم ایتہینی مناسب کوردی. یایلان بوالطاقلقلر او قدر آچاچہسنہ ایدی کہ انسان بونی تخیل ایتدکجہ حجاتدن یرلرہ کریور. مثلاً: جزال قأوفانہ یازدینی مکتوبندہ مملکتی تسلیمی کویاروسیه چارینک علویتہ حرمتاً اولدینی یازیلی ایدی .

وطن ، ملت بر حکمدار عنندنہ جانندن دها زیادہ قیمتدار، ناموسندن دها بویوکدر. بونلری دشمنک بچہ . سنہ ویرمک جان وناموسندن آیرلق دیمکدر . بناءً علیہ وطن ، ملتئ دوشمنک چیزملریلہ چیکانمنسنہ روی رضا کوسترن وبعدها دنیاہ یاشایہ یان بر حکمدارک وجودینی تصور ممکن دکلدلر . فقط بزم عطا خان وطن وملتئ ہم دوشمنک ائہ تسلیم ایدیور وھمدہ « سزک علویتکزہ حرمتاً ویربورم » دیہ تملقدہ بولنیوردی .

ایشته بونلر پک آچیق بر صورتدہ کوستریورکہ خیوہ روسلر طرفندن استیلا اولدینی وقت خیوہ لیلرک حس وطبیعی فوق العادہ آچاچشدی . بر مملکتک حاکمی، دوشمنہ تملقہ قدر آچالورسہ البتہ او مملکتک شان وشوکتی پایدار اولہماز . دوشمنلر ائہ کیچمہیہ بحق استعداد کسب ایدر ایشته خیوہدہ روسلر، دروازہ سندن کیردیکی وقت بویلہ بر حالہ ایدی .

لکن ، عطا خانک بوتملقاری هیچ بر فائدہ ویرمدی جزال قأوفان بومتبصص خانلہ معاہدہ پامہینی و بونی کندینہ مخاطب طائمیہی شانہ ذل صایدی . مکتوبنہ جواب ویرمہ یہدہ تنزل ایتدی . بوکا ، مملکتنہ دوشمن کردیکی وقت قادینلر کبی فرار ایدن محمد رحیم خانی ترجیح ایتدی چونکہ بوندہ کندنجہ بر اثر حیا، آز چوق بر حس بویوردی . (آکلاشیلان، فرارینی قورقائغنہ دکلدہ مملکتک دوشمن آیاقلری التندہ قالمسنہ تحمل ایدمہیہرک چیکلدیکنہ حمل ایتدی .) کندینہ مخاطب دیہ محمد رحیم خانی طانیہ رق مکتوبلہ کندینسی اورکنجہ دعوت ایتدی . مکتوبندہ « آرتق عودت ایدرک مملکتی ادارہ کزہ آلیکزر ..... » سوزلری محرردی .

روسارلہ بینارندہ کی معاہدہ نامہیہ اصلا رعایت ایتدکلرینی، اگر بوحال دوام ایدہ جکسہ آرتق روسارکدہ تحملی قالمایہ . جغنی مبین غایت شدید المال بر نوطہ تقدیم ایتدی . دیگر طرفندن دہ بونک خیوہ خانغنہ اصلا تأثیری اولمادیغنی سویلیہرک دیزکینی خیوہیہ طوغری چوردی . و بو صورتلہ خیوہیہ کیتدکجہ یاقلاشیوردی . نہایت ۱۸۷۳ سنہ سی مایسنک - غالباً - ۲۷ نجی کونی ایدی ، جزال ودر فیکین تحت قومانداسندہ اولان بر مقرزہ عسکر خیوہنک غرب طرفندن مملکتہ داخل اولدی . بو وقتہ قدر، سید محمد رحیم خان دہ عائلہ وخر - یزمنی آلوب مملکتدن فرار ایتشدی . اہالی ایسہ بویلہ اولیاء اللہک مرقدی اولان بریرہ روسارک قدم آتمسنہ بر دورلی معنا ویرمہیورلر ، ہیجان و غلبانلرندن عادتاً چیلدیر یورلردی . فقط بر کونک ایچروسندہ کویورن ہیجانلر قاج پازہ ایدر ؟ بوندن قطع النظر نہ قدر سورر ؟

اوت ، عمری پک قیصہ اولدی . اہالی محمد رحیم خانک فراریندن خبر آلور آماز . خبسخانہیہ قوشدیلر . بر قاج وقتدنبری حبس دہ بولنان محمد رحیم خانک کوچک برادری عطا تورہنی محبسدن چیقاروب خان اعلان ایتدیلر . ایشته عطا تورہ، خان اعلان اولندقدنصرکہ اوتہ کی غلبان وھیجانلر صو سرپش کبی سونمشدی . ہر شئیہ اولمش بیتمش نظریلہ باقلیوردی . ادارہ حکومت واستقبال مملکت اسکیمی کبی بالکزر عطا خانک کندی اختیارینہ راقلیوردی . عطا خانک جلوسندنصرکہ ایلک و آخر یاپدینی ایشی مملکتہ داخل اولان روس عسکرینہ بیسان خوش آمدی ایتک اولدی . مملکتی دوشمش اولدینی ورطہ ہلاکندن قورنارمنی خالرنندن بیلہ کیچیرمدی .

واقعا، وطنی دشمنک استیلا سندن قورنارنار بیلہ جک نہ عسکر ونہ دہ اجہزہ واردی . فقط بونارندن دها مؤثر و دها کسکین بر قورال واردی کہ - اودہ انکلتزہ در - لکن اونندن استفادہ ایدہ بیلمک ، روسارلہ انکلز لری بر ایپک اوزرنندہ اوینا - توبدہ مملکتی ہر ایکسینک بچہ سندن قورنارہ بیلمک قدر سیاست ، اقتدار فکری عطا خاندہ اولمادیغنی بسبلی میداندہ ایدی . بناءً علیہ آخر دمہ قدر محاربه ایدرک مملکتی روسارہ ترک ایتہیہ کندندہ جسارت وحمیت بولہ میان بوبد بخت

روسار خیوہیہ کیردیکی وقت، تمامیلہ غالب وخیوہ لیلر

ایسته بو وقت جنرال قانوفان، کندی قائده سنه اشاین انکلین سیاستندن خبری اولماقله برابر، شان و حیثیت نه اولدیغنی، بیلیمین بو حکمدارک شو حال مسکنتدن قوت آلهرق خانه قارشو برطاقم حد ناشناسانه تکدی رانده بولندی. ۱۸۶۷ سنه سی یازدیغی بر مکتوبندن بحث ایدرک: اگر سر او وقت بنم یازدیغ مکتوبی استماع ایده ایدیکز بو کونجی قاره کونجی قطعاً کورمیه جگدیکز. « دیدی .

بده، روسیه ایله خیره آره سنده بر معاهده یابیلدی. معاهده نك برنجی ماده سنی خیره خانك روسیه چارینی کندی نه حامی طانیسینی تشکیل ایدیوردی. معاهده ماده لریندن دها بر مهمی آسیای وسطی قبائل و دولتریندن هیچ بریله روسیه نك مساعده سنندن باشقه هیچ بر توری بقاواله: بولیمه جقدی .

محمد رحیم خان ۳۷ سته اک بومدت طویله ظرفنده بو معاهده یه فضله سیله رعایت ایتدی. آرقه سنده روس کبی بر حامیسی اولدقدن صکره آرتق چالشمه یه: لزوم کورمیه رک فکر تشبثدن تمامیه امتناع ایتدی. کندیسی درین بر اویقویه، تبعه سی ایسه آرتی کیسلماز بر ذوق وصفایه دالدی .

مع مافیله کندی نك اینی قلبی بر آدم اولدیغنی اعتراف ایدرز. مدت عمرینده رعیه سنه — کندی منافع تجاریه سنه تماس ایجازسه — ممکن قدر عدالتله حکم ایتیمه سی سهور و دائماً بو کاغیرت ایدردی. فرصتن استفاده ایدرک مملکتی روس بو یوندریغندن چیقارمایه چالشمه دی ایسه بونده کی قباحث کندی نك دکل جهاننده در .

کندیسی فوق العاده دیندار بر ذات اولدیغندن هر سنه پترسبورغه و قاقاز یایه کیدوب ملتک آلین دیرلریله قازان دیقاری پاره نی سفاهت یولنه صرف ایتک، یولده هر راست کانه نشانلر، میدالیهلر طاغتمق خاطرینه کلدیکی کبی وطنی، ملتی پنجه سیله محو ایدن، روس حکومتنده سنده میلیونلرجه روبله ویررک آلچاقانه تملقده بولیمه ده لزوم کورمه دی .

بناء علیه بزه قاورسه، ملتنه قارشو روز محشرده بر جهتن مسؤل اوله ییایرکه اوده بونجه سنه دنبری ملتک

ایسه تمامیه مغلوب ایدیلر. بناء علیه او وقتوک بو یوک پترونک دوشنجه لرینی، پیلانلرینی تطبیق ایدی وی مکک تام صره سی کلشدی. آرتق غائب ایدیله جک بر فرصت قالمشدی. فقط روسلر بوکا جسارت ایدمه دیلر. جنرال قانوفان خط دستیله محمد رحیم خانه « آرتق عودت ایدرک مملکتی اداره کزه آلیکز... » دیوردی. روس، استیلایه اولان استعدادیله تمیز ایتمش اولان او روس. بویله بر ضعیف، مملکتیه عصر لر دنبری شان شوکتله یاشایان بر حکومت اولدیغی چون خزینه سی، روتی روسلرک نظر نده طاغر تشکیل ایدن او مملکتیه کیردکدن صکره اولیه قولای قولای ترک ایدرک چیقارمی؟ فقط ایکی آیک ایچروسنده بالنسبه پک اهن اولان مترا کله ره راقوب چیقدی. نه: ن؟

چونکه قرونشناد آچیق لر نده انکلینلرک او جهنم آسا دونمسی عاقبت کاره مترقب بوانیوردی. بونارک قرونشنادن اوز اقلاشمه سی آنجق روسلرک بو یوک پترونک وصیتندن یعنی اورکنجدن اوز اقلاشمه لرینه وابسته ایدی .

ایسته اونکچون جنرال قانوفان، خیره لیلر طرفندن اصلا مطالب واقع اولمادیغی حالده خیره نك پک آز بر قسمتی، — که شمال طرفنه تصادف ایدیور — آلهرق باقیسنی محمد رحیم خانه ترکه مضطر قالدی .

سید محمد رحیم خان، جنرال قانوفانک دعوتیه خیره یه عودت ایتدیکی وقت هر نه قدر مظنراً عودت ایتدی ایسه ده کندیسنک بو مظنریتدن قطعاً خبری یوقدی. جنرال قانوفانک، اصلا مأمول ایتدیکی بو واسع مساعده سنی عادتاً لطمنه حمل ایدیوردی. اما! سیاستده لطف فلان کبی شیار یوقش، بالطبع بزم خانم بونی آکلایه بیله جک قدر سیاسی (!) دکالدی .

سید محمد رحیم خان، جنرال قانوفانک یانه کیردیکی وقت، عادتاً کندیسه حاکم، هر نه ایسته رسه اجرایه مقتدر بر روس ایمپراطورینک حضورینه کریور ظن ایدیوردی. اونکچون، کندیسی بر اسلام حکمداری اولدیغی حالده بر روس قوماندانه تعظیماً اجدادینک اوشانلی تاجی قومش اولان باشنی پنجه بر لزوم حس ایتدی. جنرال قانوفانک — کندی تعبیر لرینجه — حضورینده طور رکن آلری باغلی، یوزی ره باقش عادتاً براسیر منظره سنی آکدیر ییوردی .

رفاه و سعادتته چالش‌ناستیدر . بناء عليه ۳۸ سنهك خطبات سياسيہ سنك عنقو اولئہ سنی كتاب حتمدن ديلازل .
 ها ! سيد محمد رحيم خان ملتنه قارشو دها برجهندن مسؤلدلر . اوده كندی يرينه براقه حق خلقنك تربيه سنه اصلا رعایت ايماديكيدير .

بوكون خيوه خانی اعلان اولنان اسفنديار توره ، پك جزئی بروقی استئنا طوتلورسه بتون عمری پدری حضور بنده كچمش بناء عليه تحصيل كورماش و بناء عليه سياسته و قوفی اولمين بر آدمير . ديمك ، كه تام روسلارك ايشته كان بر آدم . . . ! بويه اولدقدنصكره بعنی خودليلاری مزاره ياقلاشدره جق دها برواسطه بولندقدنصكره البته روسار خيوه يی الحاق ايتمكله اورطهانی كورلتويه بومهيه لزوم كورمازلر . بتون منفعتاری ماورأنهر ليلارك ساكن برحالده او يوماسنده اولديغندن يكرمی يكرمی بش سنه دها شوبله كيچر . فكرجه ، الحاق كورلتولرينی ميدانه چيقار . ماهه يی هر شئيته ترجيح ايدرلر ، چونكه كرك خيوه ليلر وكر كسه بخاراليلر بويه او يودوجه ، هر نه وقت استرلورسه بخارا ، خيوه ألر يينددر . بوكون الحاق ايتيورده يارين . . . يكرمی بش سنه صكره الحاق اينديورمش بونك روسار ايچون هيچ براهميتي يوقدر . روسارك اهميت ويرديكي شي ، آنجق ماورأنهر ليلارك آدم اولوب اولمايه جغنده در .

بوكون اسفنديار توره نك يد اداره سنه بتون ساكن و ثروتي روسلارك آله كچمش بر مملكت ، صاعله صولى تفريق ايده ميه جك درجه ده جاهل اولقله رابر سفاهت ك فاحش ك سفلى وحتي ناصل اولديغنی يازميه ألم وارميه ن چشيدينه نهمك بر مات كيچيور . بناء عليه عهد سنه رتب ايندن وظيفه او قدر بويوك و او قدرده چتين دركه بونك باشندن چيقايمك ايچون افغانستان اميري مرحوم عبدالرحمن خان حضرتلرينك فطاتي ، عقل و درايي و سياستى لازمدر .

مملكت يالكر سياستى انتريقه لره دكل اقتصادى بحر اناره ده مروضدر . اكر بو حال ، بو عطات و بوسفاهت دوام ايدر سه يكرمی بنه كيچمده ن خيوه ليلارك تمامأ افلاس

اينه جكلى هيچ شهه مزدر . بو وقت روساره اورطهانی كورلتويه ويرميه نه لزوم قالمسار خيوه كندی آياغيله كلن بر خزينه كچي قوجاغنه كزه جكدر . خيوه ليلارده مملكتك اونه بريسنده سوريان چنگانه لری اوله جقدر . بونلری سويك ، يازمق بنم ايچون نه قدر اعتر و نه قدر آجيدر . فقط بويه آجي حقيقتاری كز مملكه بويوك بر حضرت اوله جغه فكر آ قانع اولديغمن يازيورم .

ايمدی ، بويه بر حالده اولان مملكتي احيا ايتك ، ملت بوراده كي مات اسلاميه يی افلاسدن ديلت جيلكدن نخلصه چالمق يالكر اسفنديار خان حضرتلرينك وظيفه يی دكارلر . عموم اهل اسلامه رتب ايندن بر خدمت مقدسه در . بوني فكرلری تنور ايتمش اسلام يكتيلر يندن بكارلر . البته بوراده يالكر خيوه ليلارك دكل عموم عالم اسلامك منافع عظيمه يی مند مجدر .

اكر منفعتك ك بويوكی ، عالم اسلامده اولديغنی آ كلاه رق يووالريندن قالفوب چيقان بابا يكتيلر يمز بولورسه خيوه نك استقباله الله كر يمدر ، دييه بيليرن . فقط هر شئي يوز اوستي براقق ، عالم اسلامك هر بر ايكلتيسنه لا قيد قالمق عانی بزده حالا حكومر ما ايسيه ارتق خيوه ليلارك استقلاله سورة فاتحه او قويه لمده « غولويس موسقوى ا نوويه وريمه لرك آرزولرينی ، تمنايلرينی تقويه ايده لم چونكه طائلی ، سوزشلی رورمله اولمكمن ايسه داخل روسيه ده كي قارداشار يمز كي طوقاق آلتنده يازمك البته خير ايدر . . . بلکه بو طوقاق كنديلرينی بر كون آتم ايدر . . . !

ترويسكى لى احمد تاج الدين

مهمتر مسئله يی
 برنجی مقاله ندم مضر ك يالكر يكرجی طقوز او تون سنه نك تاريخچه و قوعاتندن بحث و بونكله ا كتما ايتشم . ظن ايدر شم برنجی مقاله م بوفكره خدمت ايتمش وقارئين كرامده اوقطعه مهمه اسلاميه حقه ده بر آزمايومات

ایدمشردر . بومقاله ایسه اونکلتره ووات فخمیه سنک مصرده نه کی برپولیتقه استعمال ایتمش و بوپولیتقه نك اهالی اوزرنده نه کی تأذیرات اجرا ایتمش اولدیفنی بیان ایده حکم :

اوت ا انکلتره مصری حین اشغالنده کی نشر ایتمش اولدیفنی بریابنانه سنده بو اشغال ثقیلک (یالکنز) برمدت ایچون یعنی اختلاک سکون و آسایشه مبدل اولدیفنی کون مصری ترک ایدوب کیده جکفی وعد ایتمشدی . و صد هزار تأسف که وعدنده ثبات ایتمدهی وحالا مصرده بر بار ثقیل اولارق اجرای احکام ایده گلیکده در . نه غیر بیدر ابر مسافر صاحب خانه طرفندن استئقال کورده حالا اوخانه ده « بن معلم . اداره بیثیه بی انظامه قویه جفم » دیه اقامتده اصرار ایدر ! ... انکلتره حکومتی بو نوجه سنده در عادل ، مرحمتلی ، وعدنده ثباتکار بر حکومت اوله ارق جنبه عالیجه مشار بالینان اولمش ایکن — طوغریسی بویا — مصرده کی پولیتقه سی بوفضائلک عکسفی کوستریبور .

۱۰ اغستوس سنه ۱۸۸۲ ده انکلتره ده انعقاد ایدن مجلس عمومیده غلادستون « سوز ویریورمه که انکلتره مصری نهائی بر صورتده اشغال ایتیمه جک . چونکه بومعامله انکلتره حکومتک شان و شرفیله موافق اولوب اورویا به قارشی ویرمیش اولدیفمز سوزلرک ایتمش اولدیفمز و عدلرک بر کذب صریح اولدیفنی ارا نه ایتمکدن بشقه بر فائده می اولاماز . « دیمشدی .

وینه ۱۴ تشرین ثانی سنه ۱۸۸۲ ده غلادستونک موسبو نورنکسوته چوابنده « انکلتره نك مصری اشغالی موقت اولوب یقین بر زمانده انکلتره مجلس و کلاسی مصر حکومتی بعض شرائط تحتنده حر و سربست بر اقه جقدر . و بو اشغال ایسه دول اربعه نك (یعنی انکلتره ، المانیا ، روسیه و اوستریانک) فرانسه یی ۱۸۱۵ سنه سنده ایتمش اولدقاری اشغاله مشاهددرکه پک سریع و عادتار مدت قلیله ظرفنده نهایت بولدی « دیمشدر . غلادستونک بو وعد صریحه بو اوقوال خریتیورانه لرندن ماعدا ۱۸۸۵ سنه سنده انکلتره ده انعقاد ایدن مجلس عمومیده لورد (درپی) دیمشدرکه :

« اامت ! مصری اشغال ایتدک و بو اشغالی نهائی بر صورتده دوام ایتیمه جکفی بیان و وعد ایتدکن صکره

مصرده قالمق مدارشعار انسانیت دکادر . اگر بزم انکلتره تاجینه و یارلنتو شرفه حر متمز رعایتن و ارسه بر ساعت اول مصری ترک ایتمه مزلازمدر . «

آرتق بو قدر و وعد صریحه و اوقوال و قطعیه دن صکره انکلتره خارجیه ناظرینک عوام قمار سنده بو وعدلرک خلافتنه اوله ارق اداره کلام ایتیمی نه صورتله تأویل و یا خود تفسیر ایدیله میلیر ؟ انکلتره خارجیه ناظر حاضر ی مستر غره ی عوام قمار سنده مصر حقنده بیانات آتیسه ده بولنمشدر . « بزم بوراده بولنمقاغمز هر نه قدر حقوق بین الملل قواعدینه منافی ایسه ده بزم مصر اوزرنده حتی قراریمز وارددر . بز قواعد دکل ، حقایقه مصری هر جهتین اصلاح ایلدیکمزی هیچ کیمسه انکار ایده مز . هر نه قدر علمیزده آووج آووج تخم فساد اکیلمکده ایسه ده ، بز بونلره هیچ اهمیت ویرمیه رک ، مصردن حقیقته جفمزی قطعی بر صورتده اعلان ایلدیوروز . و بوندن متولد مسؤلیتی اوزریمزه آیوروز . «

مستر غره ی ینه بو زمین حقنده دیمشدرکه : « مصری ترک ایتمه کلکمزک اسبابندن بریسی ده (حزب الوطنی) جمعیتی اولمشدر . بو جمعیت مصری نائل حریت و مشروطیت ایتدیرمیه جکدر . «

غرائب شئوندن عد اولنسه کر کدرکه حزب الوطنی جمعیتی تشکیل اولنسه ده دها درت بش سنه اولبور . نه ایچون انکلتره حزب الوطنی جمعیتی تشکیل اولنزدن یعنی درت سنه مقدم مصری ترک ایدوب بر اداره مشروطه وجوده کثیر مدی ؟ ایشه بونلر ، کور ایورکه ، تحدید اشغال ایچون اختراع اولمش وسائل سیاسته دن بشقه بر شی دکادر .

انکلتره بر طرفدن بو کون چیقاجفم ، یارین مصری ترک ایده جکفم دیه هر کس ایتاق ایله مشغول و دیگر طرفدن مصرده الی الابد اقامته دلیل اولمق اوزره تشبثندن کیری قلمیوردی .

مصرک کبیوک وطنپروری واک پارلاق دماغنی حائر اولان مصطفی کامل پاشا حضر تاری ایسه انکلترلر دن تخلیص کر بیان ایچون مراجعت ایتدک و سائط قلدی . زواللی وطنپرور ! صوک نفسنده بیله ، (وطن ! وطن !) دیه تسلیم روح ایتدی . انکلترلر مصره (محضاً) تأمین آسایش و منع اختلال

خیوه دُن مکتوب

(قوجه خوارزمک حالت حاضرہ سی)

قرہ ایہ جغم سطر لر ہر قدر یکنظر دہ بر طاقم بمعنی
وصاچہ شیردن عبارت کوز کسده حقیقتدہ ایسہ ہر بر حینتی
مسلمانک قلبتی جریجہ ار ایده جک وقان آغلاتہ جق قدر
حقایق مؤسفہنی مشتما در .

تعارف مسلمین مجاہد سنک یگانہ مقصدی ہر زہدہ و ہر
نہ حالہ اولسہ اولسون اقطار ارضہ منتشر اولان افراد
اسلامی یکدیگریلہ طانشدیرمق برینک مسرتیلہ دیگر لری نہ
نمون و برینک غم و حزنی و اسف آورا حوالیلہ دیگر لری نہ
متاثر ایتمک و بوضو رتہ «المؤمنوک کالبینان یشد بعضهم بعضاً»
حدیث شریفی مضمونجہ کافہ اہل اسلامک آل الہ و یریب
یکدیگریہ تعاون و تعاوض ایده رک دوشدیکاری ورطہ ہلا
کدن بر آن اول قالقوب ایلو ولہ لری نہ خدمت ایلمکدن عبارت
اولدیغدن خیوہ لیلارک بواسف انکیز احوالاری نہ تعارف
مسلمین قارئینہ معلوم اولمق اوزرہ درج اولنماسی مرجو
و متماندر .

خیوہ یوزبیکدن فضلہ نفوس اسلامیہنی حاوی نیم
مسئقل برامیر طرفندن اداره اولنان بر خاناق اولوب
روس حکومتک تحت حمایتہ سندد اولدیغی جغرافیہ کتابلرینی
قاریشدیرن ہر کسک معلومیدر .

یاریم عصر قدر بر وقتدنبیری خیوہنی اداره ایدن
مرحوم محمد رحیم خان ہرنہ قدر عبادات دینیہ بہ منہمک
بر آدم اولدیسہدہ کندیبسی علم معرفندن بی بہرہ حتی لابق
درجہ سندہ لوقیوب یازمق صنعتندن بیلہ محروم بر پیر جاہلدی .
یومی آنجق ۳ ساعت قدر اہالی طرفندن کندسنہ تقدیم
اولن عرض حالاری باققدن عبارت اولان امور حکومتلہ
اشتغال ایوب باشقہ وقتلرینی ایسہ شعر و غزل کی اہیرانکہ
ہیچدہ مناسبتی اولیان مالایغنی ایلہ امرار اوقات ایلمکدہ ایدی بردہ
اہالیدن کندسنک اعتما ایتدیکی ذواتہ آیدہ اون فائضلہ
پازہ و یرمک و آیک نہایتدہ و یردیکی مبلی، مذکور فائضیلہ
برابر کمال تہالکہ استحصا ایتمکدہ امور مہمہسی
جملہ سندندر .

ایچون دخول ایتمش اولدق لری فراموش ایتمشدر در . بوکا
دلیل اولمق اوزرہ (لورد قرومر) ک ہر ایسہ قاریشدیغنی
اکلامق کافیدر ظن ایدرم . ایستہ زواللی مصر لیلر بروقت
سیرسہ مورک، بروقت لورد قرومرک حرکات استبدادکارانہ لری
آلتندہ «حاکمیت» کلمہنی اونو متشار، یرینہ محکوم اولنمشدر در .
انکلتہ حکومتک مصر دہ اجرا ایتمش اولدیغنی مظالمی تعداد
ویازہ جق اولورسہم جلدلر طولدیرمق لازم کلمہ جکندن شمیدیک
صرف نظر ایدیورم . حقیقی بروجدانہ مالک اولان برکیمسہنک
یالکنز (دنشوا ی) مسئلہسی مسموع کوش اولسہ آغلا -
مقدن ، انکلیزلرک مصر دہ کی نہ کی فضائج اجرا ایتمکدہ
اولدق لری آکلا یوبدہ متالم اولما مقدن کندیلرینی آلہ میہ جقاری
بی اشتباہدر . ہانکی بر قوم مدنی تصور اولنور کہ ؛
حرارت شمسدن شمس ایتمش بر ضابط ایچون بش کشی نی
اعدام ایدر؟ اوت! بونار آجی و ہمدہ یک آجی حقیقتلدر در .
فقط حقیقتک پردہ کتمان آلتندہ قالمسنی آرزو ایتمدیکم
ایچون بو آجی حقیقتلری بورادہ ینہ تکرار ایدیورم .
مسلمانارک ظالم ، خونخوار بر قوم اولدق لرینی ادعا ایدن
غریبون عجب انکلیزلرک مصر دہ کی پولیتقہسنی تعقیب ایوبدہ
نتیجہدہ بزلرہ بغیر حق اسناد ایتدک لری (ظالم) (خونخوار)
صفتلرینی گیری آیلرلمی؟ ہہات !

اونار حقیقتنی رأی العین کوردک لری و بیادک لری حالہ
بیلہ انکاردن استسکاف ایتمزلر ! انکلیزلر (قانون تکامل
تدریجہ تابعدر .) فلسفہسنی وضع ایتمشدر در! ہلہ شوصوک
کونلردہ مصر مطبوعاتک نہ حالہ گرفتار اولدیغنی کورنار
تأسف خوان اولورلر . شو احوالہ نظر آ ترکیادہ اجراء
احکام ایدن استبداد مصرہ انتقال ایتمش اولہ جق !
دنیاک اک بیوک سیاسیونندن معدود اولان غلادستو -
نکدہ وعدلری بویلہ جہ عقیم قلمش و سیاستک ریا و یالاندن
عبارت اولدیغنی ادعا ایدنار دہ بختلرندہ قرآنمش اولبورلر .
والسلام .

« اسکدار » سامی زادہ

ثریا

برحمتک یا رحم الراحمین خطبہ ثانیہ سورہ فاتحہ ن عبارت در .
نفس یا تخت اہالیسندن یوزدہ بشی آنحق او قویوب یازمق
بیلور اصول قدیمہ اوزرہ تعلیم اولسان ابتدائی مکتبلرک
عددی دہ پک محدود . یکیلری ایسہ بستون یوقدر .

تجارتلہ اورادہ بولنان قران و سبیریالی تاتارلرک ہمت
وغیرتاری سہایہ سندہ ایکی مکتب یایلوب طرز جدید
اوزرینہ تعلیمہ باشلامشہدہ بونزدہ بخارادہ کی مکتب سد
اولندیفی زمان تبعاً لبحارا سد اولنمشارد در . دیمک کہ بزم
علماء بخارا ہر خصوصہ اولدینی کی بو خصوصہ دہ
ضال ومضل اولمق رتبہ ستی احراز ایشملر . ہداهم اللہ
اودمہم تدیرا .

اہالی یالکز جہالت سازجہ مرتبہ سندہ کنہ دکل بلدکہ
جاہل اولماقلہ برابر تہیل و ہر درلو فساد اخلاقہ مبتلی .
درلر . خیوہ اہالیسندہ صنعتدن سو قارقارندہ نظامتدن اثر
یوقدر . سو قارقار او قدر پیس کہ اسٹانولہ رقابت ایدر
درجہ ددر . اخلاقمزلقارینک تفصیلاتی او قدر اوزون
ومستکر ہدرکہ او خصوصہ قلمران اولمقدن حقیقہ اوتانیورم .
بونکہ برابر بر نبدہ جک اولسون یازیب قارئین کرامک
انظار مطالعہ لرینہ وضع اینک استہدہ سہدہ بو حقدہ قلم
بکا ہیچ بر درلو اطاعت ایتمکندن شورادہ قطع کلامہ
مجبور اولدم .

ملابردی قول قاری محمد

روس مسیونیرلریندن موسیو ایلمینسکینک

مکتوبی

— ۱۲ نجی نسخہ دن مابعد —

۱۸۷۷ سنہ سی شباطک اولندہ اوفایولایتہ آرخیری
اولن نیکاندرا ۱۸۶۸ - ۱۸۷۱ سنہ سنہ قدر قراندہ عالی
روحانی مکتبنک مدیرتی خدمتندہ بولنان غایت چالیشقان
ومقتدر برذاتدر . وظیفہ شناسانی دہ اقتداریلہ متناسب
اولدیغندن تحت حمایہ سندہ بولنان قراندہ کی تنصر ایش
تاتار وچواس چو جقمارینک مکتبئی فوق العادہ بر مہارتلہ
ادارہ ایدیوردی . وظیفہ سی یالکز بر مکتبئی ادارہ ایتمک
دکل ولایتدہ کی مکتبلرہ دہ نظارت شدیدہ سی واردی .

بشقہ جہ امور مملکتک ادارہ سی ایسہ کندیلرنجہ
«خواجه» تسمیہ ایتدکاری برینک آندہ اولوب خواجه
مذکور ادارہ امور خصوصہ فاعل مطلق اولوب ہر درلو
جور ظامندہ مختاردی . اعلیٰ یہ او قدر ظلم ایدیورکہ انکلیز .
لرک ہندستان مسلمانرینہ یابدقاری وحشت قدر اولمازسہ
بیلہ ہر حالدہ اونک براوفق مودیل اولہ بیایر . قاضی ، منعی ،
رئیس ، مدرس و بشقہ اوفق مأمورلر کداند کورخو جہ نک
نسبی ایلہ تعیین اولنور . مناصب مذکورہ دن برنی احراز
ایچون درایت و لیاقت قطعاً آرانماز ایسہ دہ (اہل درایت
یوقکہ آرایلم) مطلقاً زکیکن اولمق لازمدر زیرا کیم دہا
فضلہ رشوت ویررسہ منصبی او قاپار .

یاخت اولان خیوہ بلدہ سندہ اون ایکیمی بیوک ۶۸
کوچک اولمق اوزرہ سکسان مدرسہ وازدر . بخارادہ
اولدینی کی بوندہ مدرسہ لرک حجرہ لری ایکیوزر بلدہ دن
باشلا یوب بیک روبلہ یقدر صاتیلیور . بوسکسان مدرسہ نک
ایکیوزہ قریب مدرسہ وار . بومدرسارک معاشی سنوی
یوز روبلہ دن باشلا یوب بیک روبلہ یقدر چیقار مدت
تحمیل ۱۷ سنہ تہیمی بروجہ آتی :

اول علم ، بدان ۱ سنہ

معزی ، زنجانی و عوامل ۲ سنہ

ملاجامی ۵ سنہ

شرح شمسیہ و شرح وقایہ ۳ سنہ

عقاید و ہدایہ ۴ سنہ

ملاجلال و توضیح ۲ سنہ

۱۷ سنہ او قوب اجازت آلان برشا کرد علوم و فنون

نامنہ ہیچ برشیدن خبردار اولمادیفی کی عربی العبارة
برکتابی اللہ آلوبدہ یاریم صحیفہ قدر برشی اوفق کلمتندن دہ
آزادہ در زیرا قابل علم دکل کہ او قویہ بیاسون .

جامعار صوک درجہ بر باد مادتا ومعنا خراب بنالر
مسجدہ لائق بر تربیہ دن محروم اولدقاری کی ایچرولرندہ دہ
اقامہ صاوتہ والقای خطبہ ایدہ جک اقتداری حاز برنام
وخطبہ دہ یوقدر . جمعہ لردہ جامعارک کافہ سندہ او قونان
خطبہ لر : برنجی خطبہ الحمد لله رب العالمین والعاقبتہ للمتقین
والصلوٰۃ والسلام علی خیر خلقہ محمد وآلہ وصحبہ احمین وارحمناہم

شمدی بوذات محترم ۱۸۷۷ سنه سی جزیران اونده
تقدیم ایتدیگی ۲۳۷۲ نومرولی رسمی مکتوبنده اوفاولاتی
حقتده شو صورتده معلومات ویریور :

« اوفاولایتده نفوسجه غیر روسلرک روساردن چوق
اولدیغی بونلر بیننده تنصر ایدنلرکده کثرتی معلومکزدرد.
فقط شوراسی جای تأسفدرکه بونلر نه قدر چوق ایسهلرده
بینلرنده کشیشلک وظیفه سی ایفاء ایده بیله جک آدماری
وحتی بونلرک معلولاری بیله بولوق پک کوچدر . »

آرخیری نیکاندره شو بیانلندنصکره بندن یاباساق
وظیفه سی ایفاء ایده جک آدمار استیور . وروحانی
دارالمعلمیناردن مآذون اولقله برابر عن اصل تنصر ایتیش
اولمه سی ده شرط ایدیور .

شو صوک زمانلرده آرخیری نیکاندره ایله اولان
مناسبتمز پک زیاده صیقلاشدی . آرخیری بندن بعضا
مطالباتده وبعضا استشارده وبعضاده اورانک احوالنه دائر
معلومات ویریور .

آرخیری نیکاندره نك ویردیگی معلوماتلره نظر آباپی
سنجیغی داخاندده ۵۵۰ جانندن عبارت « یوماشاوا » سیمو
نکینا نامنده تنصر ایتیش ایکی چواش قریه سی موجودمش .
فقط بوکویلر ، هر طرفندن اسلام کویلریله محاط بولدیورمش .
بونلرکله برابر بوقریه لر کلیسه ، محله اعتباریله تخمیناً
۴۰ - ۵۰ ویرست قدر مسافده بولنان بریره تابعمش .

آرخیری نیکاندره ۱۸۷۹ سنه سی ۱۹ مارتنده تقدیم
ایدن ۱۳۹۷ نومرولی رسمی کاغندنده یوماش قریه سینده
مسیونیر جمعیتنک خراجتیله بر مکتب آچمک لزومندن بحث
وبونی جمعیتدن طلب ایدیوردی .

نیکاندره نك طای اعتبارسز قلمادی . جمعیت بو اخطار
وظلبنه مبنی شو سنه نك کوزینده حقیقی اورتودوقسار
یتشدره جک مکتبیر کشاد ایدلرک و مکتبلرک یانه بر کلیسه ده
بنا اولندی . نیکاندره نك هر یرده بویله محله لر تشکیل
ایدرک کلیسه لر بنا ایتمه سی بجه پک معقول و مصیب برفکر در .
اوقاجق بر اسلام کویته باهلورسه کویک اوزرندن بر
مسجدک ایجه مناره سی صوزلوب چیقارق کان کیدنه کویک
بر اسلام کویی اولدیغی اوزاقدن خبر ویریور . البته بونک
حسیاته اولان تاثیرینی کسه انکار ایده مز .

وقتیله نیکاندره نك هر یرده بویله محله لر تشکیل کایسه لر بنا
ایتمسندن غزته لر استهزا ایدرک یازدیور .
آرخیری نیکاندره سن سینود محکمه سینک کوزینه
کریمک کویا کندیغی برایش پایور کبی کوسترمک ایچون
راست کان بریره محل تشکیل ایدیور هیچ لزومسزه
کلیسه لر بنا ایدیور ، دیدیلر . حالبوکه بونک حقسز اولان
برهجومدر . انسان بویله برفکرده بولمق ایچون حضرت
عیسی بی لاشی صایه جق قدر دینسز اولمالیدر . بوندن
باشقه برشی اولمق لازم گلر .

آرخیری نیکاندره نك شواوچ درت سنه لیک صوکی
مأموریتی ائشاننده کوردیگی اشار بندن دهاری : ۱۸۸۱
سنه سی تنصر ایتیش تاتار وچواشاردن سکر آدمی کنندنک
باغیش اولدیغی محله لره کشیش اوله رق تعیین ایتمه سیدر . تعیین
اولنان بوفاندیلرک هر براحوالی بجه تمامیله معلومدر . ذاتاً تعیینلرده
بیم اشارتم وبنم دلالتله اولدی . بونلرک او طرفلر ده پک چوق
ایش کوره جکلرینه قانعم چونکه او یله بر صورتده یتشمشار در .

بونلرک ایش کوره جکلری یرلری بله ی ، میزله سنجیغی
داخاندده در . بوسنجاقلر یکدیگرینه قومشو اولدیغندن بونلر
هپسی بر محیطده ایش کوره جکلر و عین محیطی تنویر
ایده جکلدر . بونلرک تعیین اولنان محله لر بندن باکالین ،
کیاوسکی نامنده کیلرینده قزانده غنی مکتبک پروغرامی اوزرینه
ابتدائی مکتبلرده موجوددر .

بوسنه (۱۸۸۱ میلادی) اوفاده « ویستنک اوفی »
نامنده بر غزته نشره باشلادی . بوغزته نك ناشرومچوری
هر نقدر بجه مجهول ایسه ده بونده مکاتب عالیده تحصیل
کوردن اسلام کنجلیرنک دخلی اولدیغی بعض اماره لر بندن
آکلاشیایور . چونکه بوغزته یی اسلاملر نشره باشلادیغی
کونندن اعتباراً بویوک برفرح و سرورله قارشوله دیار .

اسلام کنجلی آرتق آرخیری نیکاندره نك صوک
درجه بیقمشلدرد . بونک بر آن اول اوفاولایتندن کیمه سی
استیورلر . و بوکاسی وغیرته ایدیورلر . اگر بوک
موفق اولورلرسه بعدما روسلرک اوفاولایتنده مغلوب
اوله جقاری شهه سردر . او وقت اوفاولایتی اسلام
منافعنه پک الویشلی بریر اولوب قاله جقدر .

« بحر سیاهک بی طرفانی »

طنین رفیقہ بزرگ یازدینی بر مناسبتیله روسکی اصلووا
بافیکنز ته دیور :

« ایزوولسکی جنابلرینک ساستی سایه سنده بوکون
روسیمک یقین شرفده کی نامی و شهرتی اوقدر دوشمش
درکه بویله بزحاله ۱۸۵۶ تاریخنده کی پارس معاہدہ سندن
وقریم محاربه سندن سوکره بیلہ اوغراما شدی .

ترکیه صوگ کونلرده آلمانیا و اوستریا قوجاغنه آتلہ غلہ
بالقاندہ روسیہ و بالقان حکومتی عاہندنہ نصل حرکتہ
بولندیغنی اثبات ایتمکده در . ہرنہ قدر آلمانیا ، اوستریا
ورومانیا حکومتلریلہ عثمانی امپراطورلغنی عسکری براتفاق
عقد ایلدیکی شمدی یہ قدر رسماً تأید ایتدیکندن حتی باشا
قاینہ می بردر جہ یہ قدر روسیہ ایلہ دوستانہ بشامتی ایستہ مش
کی کورونیکہ چالیشیور سہ نہ ترکیه نک امور ادارہ سنی الینہ
الآن فرقه اعضاسی ونیم رسمی استنبول مطبوعاتنک
آلدینی طور تمامیلہ روسیہ پولیتیکہ سنہ مخالفدر .

شرق اصول تربیہ سنک تمثال مجسمی اولان واسکی
زمانلرده سفرا مزی یدی قولہ ده چوروتن سیاستنک
حالا تعقیب اولمتی ایستہ یلدیکی کنج ترکارک مروج
افکاری اولان طنین غزتہ سنک بحر سیاهک بی طرفانی
وروس فیلوسنک بحر بالطفہ چیقارلمی حقتہ یازدینی
مقالہ بن پک واضح صورندہ آکلشاپور . بویله بر مقاله نک
طنین کی اہمیتی اولان بر غزتہ ده کورلمی بزى جواب
ویرمکہ مجبور ایتزدی . فقط طنینک دوشونلہ دن یازلمش
بومقالہ سندن نمون قالان واستفادہ یہ فرصت ییلن آلمان
و اوستریا مطبوعاتنک آوروپادہ بومستلہ نی اعظام ایتلمری
بزى بر قیچ سوز سولیکہ اجبار ایتمشدر . خصوصاً آلمان
اوستریا مطبوعاتی مذکور مطالعہ لریلہ بزہ کیمک دوست ،
کیمک دوشمن اولدینی پک اعلا طانتمشدر .

کنج ترکار ، بزہ بر دہا بحر سیاهہ عودت ایتہمک
وبحر سیاهہ دستک اہلرندہ سفان حریہ انشا ایلہ مہمک الحاصل
۱۸۵۶ - ۱۸۷۱ تاریخندہ قدر اولدینی کی بحر سیاهہ
بالکیز عثمانی ہالانک توج ایتمی شرتلریلہ قرہ دکز
و چناق قلعہ بوغازلرینی آچوب بحر سیاهہ قیلومزی

بحر بالطفہ یا خود اقصای شرق دکز لرینہ چیقارما مزمہ مسہ
عدہ بیورہ جقارینی تشیر اییدیورلر . بوکا مقابل ترکیہ
حکومتی بحر سیاهہ تماماً بی طرفانی محافظہ ایلہ چکنی
واورایہ آوروپا دولترندن ہیچ برینک فیلوسنی بر اقیہ جغنی
و کندیسکی دہ کیرمہ چکنی تأمین و بناء علیہ بوضورتہ کنج
ترکار بزہ بحر سیاهہ و چناق قلعہ بوغازلریلہ یکی خیات بولغہ
باشلایان عثمانی فیلوسنک ہیبتی سایہ سندن کمال امن واستراختلہ
یشامہ مزی توصیہ ایدرک بونک دہ بین الملل بر معاہدہ نامہ
ایلہ تأییدی تکلیف ایامورلر .

الحاصل « طنین » ک پروغرامی موجبنجہ روسیہ
بحر سیاهہ بین الملل معاہدہ لر موجبنجہ موجودتی تأمین
اولومش بلچیقہ واسوچرہ دولتری کی بر موقعہ بولور
تمالیدر . لکن اسوچرہ و بلچیقہ حکومتلریلہ شمدیکی حال
سیاسیلری آنارہ ایستہ دکلری قدر عسکریتشدیرمہ یہ
قلعہ لر بنا ایتہ یہ مساعددر ، حالبوکہ کنج ترک غزتہ سی
روسیہ نی بو حقوقندن دہ محروم ایتمک ایستہ ترک روسیہ نی
کندی سواحلتی محافظہ و بی طرفانی حمایت حتمندن دہ اوزار
قلاشدیرمق ہوسندہ بولونیور . صالح مسلح زمانی اولان
عصر مزہ معاہدہ لر یالکیز وعد صادق ایلہ مربوط اولد
یغندن بولورہ کووہ تہ بیامک پک کوچدر . زمانمزدہ
بویلہ معاہدہ لرہ یالکیز صلح وقتندہ یعنی اویلہ بر معاہدہ یہ
احتیاج حس اولومتدینی زماندہ رعایت اولونیور حرب وقتندہ
ایسہ ہر بر دولت مقتدر ایسہ اویلہ بر معاہدہ یہ مخالف
حرکت ایدر و یالکیز معاہدہ نی بوزامایانلرہ رعایت اید
اییدیورز » دیرلر .

دول معظمہ و ترکیہ طرفندن ممضی ۱۸۴۱ معاہدہ
نامہ سی ایلہ چناق قلعہ و قرہ دکز بوغازلری ، ترکیہ دن
باشقہ ہر بر دولتکدہ حرب کیلری ایچون قاپاندینی حالہ
قریم محاربه سی اٹانسنده انکلز فرانمز قوای بحر یہ و بر یہ
سنک دخوانی منع ایتہ مشدر .

ترکیہ طرفندن بحر سیاهہ قوہ حریہ مزی بترمک
حتمندکی بوتکلیتکدہ منافع خصوصیہ مستند اولدینی
هیچ کیمسہ ادعا ایلہ من ، ترکار ہر وقت تاریخ صحیفہ لرندہ کی
یالدیزی یازیلر ایلہ یازلمش ہیبتی دونمالرینی تخیل ایتمکدن و آنی

نکدہ سابق پارلاق صحیفہ لری آچق ایستیورلر — یعنی —
 ۱۹۰۸ ده وضع اولنان استاتوقوی بوزمق فکرنده درلر .
 حقیقتاً بوکون کنج زکیا سیاسیارینک غیرت واجتهاد لری نه
 شامامتی . آنلرک آردی صصره توالی ایدن موفقیت لری نه
 تعجب ایتمک ممکن دکدر . باب عالی الیوم کرید پارلمانینه
 اسلام اعضا لری قبول ایستردی ، یونان محاس ملیسنه
 انخاب اولنان کریدیلیری جزیره نکده اداره سندن ال چکدردی .
 یودفعه آرتق رفعت باشا ، کریده کی یونان ضابطانینک
 تبعیدینی مصرانه دول حایه من طلب ایدیور دول حایه منک
 بوکده راضی اوله جقاری آچق کورونیور . بوموفقیت لری
 ایله کنديسنده برشجاعت کورن ترکیه خارجیه ناظری
 کرید محکمہ لری ایله پوسته پولارینک یونانستان ایله علاقہ لری
 کسمک و کرید پوسته پولارینک یونان پولاری طرزنده
 اولسینی پروتستو ایتمک ایستیور . عین وجهه ما کونیا
 مسئله سنده یواش یواش استاتوقوی رفع ایتمک فکرنده
 اولان کنج ترکار شمدی آرتق ما کونیا مسئله سینک ترکیه منک
 کندينه عائد داخلی بر مسئله اولدیغنی دعوا ایدیورلر .

بحر سیاه ساحلیمزی محافظه دن باشقه ، برده بالقان
 دولتری آراسنده ، بودفعه ترکیه من ، فیدراسیون تشکیل
 ایتمک ایچون چالشه جق زمانمزه کادی . ترکارک حاکمیت
 ملیه لری نه مقابل بالقان خرستیان اقوامینک برلشمه سینه
 چالشملی ز .

عالم سیاستک دورانی ایله بوکونه برلشمه لری فرض محال
 عد اولنان دونکی « اکسارخیست » بلغارلر ایله ، پاتر
 پارخیست » روملرک کوندن کونه تاریخی عداوتلری
 اونوبه رق یقیندن دوستلاشمه یه چالشه دقاری وبلغار
 اکسارخینک روم بطریق ایله کلیسالر و تعلیم مسئله لرنده
 بر فکرنده اولدیغنی کورولمکده در . ترکیه ده بلغارلرک روملر
 ایله دوستلاشمه لری البته بلغار چارلنی ایله یونان قرالغنی
 بر برینه یقینلاشدره جقدر . بالقان دولتری آراسنده رسماً
 بر فیده راسیونک وجود بولمسی ایچون البته دهها چوق
 وقتلرک کچمه سی لازمدر . لکن رسمی بر اتحاد رهبر
 اولاجق اتحاد افکارک ترقیمی ایچون چالشه جق و قتی آرتق
 کلشدر . بویله بر فرصدن استفاده ایتمک عفو اولومنز

احیا فکرنن واز کچمه مشلردر . ناصل اولسه ده
 بر فیلو وجوده کثیره یاورلر سه روسیه ایله بر اختلاف
 ظهورنده معاهده یه مخالف اولسه بیله قوه بحر یه لری صحنه
 حربه سورمه چکلری نی تأمین ایتمه لری بیله اینانلرده
 کولمه منک ممکن اولدیغنی کی ترکیه سفن حربیه سنی قره
 دکزه چبقارمنزه عقلمزلق ایتمش اولاجغنی ده شمدیدن
 بزویلرز . بحر سیاه بو وجهه ترکیه تحت حایه سنده بی طرف
 اولورسه بحر سیاه ترکیه منک بر کولی حالته کیره رک ترکیه
 اورانه حکم سوره جکدر . بزم فیلومنزسه لیباو ادن اطهر
 دکزینه اوچ هفته ده کله بیاسه بیله بوغارلر ترکیه
 اداره سنده بولوندیجه قره دکزه هیچ کچمه جکدر .

بوندن قرق سنه مقدم قونت قورچاقوف پارس معاهده
 نامه سینک ایکنجی ماده سنده کی بحر سیاه کی طرفانی ماده سین
 نه قدر غیرت لر صرف ایده رک لغو ایستدره شدی ؛ آروپا
 دول اربعه سی نک قوتی ایله الیزدن آننان بو حق مشرووعیزی
 شمدی ده کنج ترکارک محبتلری نه قربان ایتمی ایتمش . لکن
 ناصل اولیورده کنج تورکارک رومانیا وبلغاریا بحر یه لری نه
 بیطرف لغه دعوت ایتمورلر ، آکلاشیلدیغنه کوره ترکیه
 فیلوسنه نسبتاً یک جزئی اولان یقین وقتده بیومک احتمالی
 اولدیغندن بونلردن او قدر قورقولمور اوللی .

طنین ده بویله خیال (فانتازی) نوعندن اولان
 شیارک یازیله بیلمسی روسیه منک حقوقی مشرووعه سینتی تصدیق
 ایتمکدن باشقه ، روس ملت جسمه سینک حیثیتی ده قاله
 آلامقله اولور . بویله مناسبتمز تکلیف لره قارشلی بالکنز
 معظم بر دولتک شأنه لایق بر جواب ویریله بیلیر .

بزشمدی ممکن اولدیغنی قدر چابوققله شائمزه موافق
 بر قوه بحر یه انشا ایده رک عصر لردن بری تجیم ایتمن
 وظیفه منزی اجرا یه وساحلمزی محافظه یه چالشملی ز .
 بوزم ایچون کنج تورکارک محبتدن دهها مهمدر .

ترکیه تحت ریاستنده و غیر رسمی روسیه تحت نفوذنده
 بالقان فیدراسیونی وجوده کتیرمک کی رؤیا لردن آرتق
 آریمالی . ترکارک ایزوولسکی نک اشاره ته کندی لکلرندن
 تبعیت ایتملر .

کنج ترکارک شیمدی خارجی ششمه لری آریورلر ، ترکیه

بقصور اولاجقدر. رومانی و ترکیه آراسنده عقد اولونمسی
متصور اولان اتفاق دن مقدم باغریه ده ممکن مرتبه چابوچه
کندیسنه رفیق بولمی و بونک ایچونده یونان قرالغنی انتخاب
ایغلی در.

عجبا هانکیسی طوغری و ؟

حضرت عثمان (ر . ع) افندی مژک خط دستیه
یازیوب حین شهادتده تلاوت ایتدیکی « **ز سبک کرم اللہ**
رہو السمع العظیم » قول جلیلی اوزرینسه بردامله خون
مبارکاری طامالیان مصحف شریفک سمرقند روسار
طرفندن استیلا و ضبط اولدینی وقت سمرقند رجالندن
برسی طرفندن جنرال اسقوبه لغه ایکی یوز روبله جک بر
پاره مقابلنه صائیلدینی قدیمدبری روسیه اسلاماری بیننده
دوران ایتکده و سمرقندلیلارک بویله قیمتدار شینک قدر
و قیمتنی بیلمه دکاری ایچون صوگ درجه تکدیر اولمقده ایدیلر.
حتی بو مصحف شریفک پترسبورغ کتبخانه مایسنده
مخفوظ ایدیکی خبر شائع اولدقدنصکره پترسبورغه اوغرایان
اسلاماره بونی زیارت ایتک بر وظیفه دینه سره سنه کچی
ایدی .

فقط بو مصحف شریف فاتح کتبخانه منده محفوظ بواند.
یعنی محترم طنین غزته سنک ۷۴۵ نجی نسخه منده کوردک
عجبا هانکیسی طوغری ؟
رفیق مژک قارئاریندن حسین و صاف بک نامنده بری
شو صورتده معلومات ویرپور :

« دون فاتح کتبخانه سنه کیتمش ایدم ؛ مقصد عاجزانه م
اوراده بولنان ایکی مصحف شریفی زیارتدن عبارت ایدی .
معلومدرکه بو ایکی مصحف شریفدن بری (حضرت عثمان
رضی ا عنه) دیکری ایسه (حضرت علی کرم اه وجه
ورضی ا عنه) افندیلر مژک خط دست عالیلریدر و حیالان
دریسی اوزینه خط کوفی ایله یازلمشدر ؛ حضرت عثمان
افندی مژک نائل رتبه شهادت اولدقاری ائاده تلاوت اوزنده
بولدینی مصحف شریفده دم مبارکاری نشانه سی بیله الآن
موجوددر .

هنوز شرف زیارتده مظهر اولمازدن اول تخیلاتم

بونلری مذهب محافظلر ، قیمتدار چکمه جملر ایچنده
کوره چکمه حکم ایدر یوردی . حال بوکه کتبخانه ده حافظ
کتب افندی به سبب ورودیمی اکلا تخبه اوست اوستنه قونمش
رخله لارک اوستنده بولنان ایکی مصحف شریفی کوستردی
خیرتاره دوچار اولدم ؛ زیرا نه محافظه وار نه برشی ؛
شیرازه لری بوزولمش . قابلری یازجالامش ، اوستنده تعظیماً
اورتودن اثر یوق . شو حالک قارشوسنده بلا اختیار مخزون
وما یوس اوله رق کوزلرم یاشاردی

حافظ کتب افندی به خطاباً « برادر بوبانده معارف
نظارتی شمده یه قدر نیچون خبردار ایتدی کز ؛ ا کراورا .
سی بوایشی بیلمش اولسه ایدی مهر درلو فدا کارلنی اجرادن
چکنمز ایدی . « ديلم . « سوبلدک ، اوغراشدق ؛ هیچ
آلدران اولمادی ، شوچوقه پارچه سنه باقکز ، سلطان محمود
اول زمانندن بری اورتو خدمتی بو کورمش ! « ديه رک
اوزاندینی چوقه نی کوردم ، اسکیلیکی اعتباریله موزه ده
تشمبره شایان اولدینی کوردم .
فرانسه ده لوور موزه سنده حافظ عثمان مرحومک
مصحف شریفی کموش رحله اوستنده اولدینی حالده صنعت
مخصوصه سی اعتباریله غیر العقول اوله جتی بر درجه ده اعمال
اولمش بر محنت و مخصوص بر جامکان دروننده وضع موقع
تشمیر قلنمش اولدینی البته کوردیکز . شمده حضرت
عثمان و حضرت علی افندیار مژک یازدقاری مصحف شریفاره
قارشونه قدر قدر ناشناسانه حرکت ایتدی کمزی مقایسه بویوریکز .
معارف نظارتی ا کر بونلر ایچون صرفی ایجاب ایدن
پارده ویره بیلمکده اظهار عجز ایدیورسه ملت اسلامیه
لازم کان فدا کارلنی اجرادن چکنمز . ایش شوزاسنده درکه
بو عجزنی اعلان ایشون .

اوروبادن کان اجانبدن برچوغنی بوایکی مصحف شریفی
کورمک ایچون کتبخانه یه قدر کلپورلر ایش و اناری او
حالده کورر کورمز ناسقاری اطهاردن چکنم دکاری ده
سوبلدیلر .

سلطان محمود خان اول حضرت تارینک بو کتبخانه ده بر
تختاری واردر . قیمت ماده و تاریخیه سی اعتباریله موزه
هایونده تشمبره سزادر . بوکا دخی باقلامش ، بر قسمی

وسالسیوری وغلادستونک مصرک تخلیه سنی وعد ایتدکری حالد
وعدرلنده دورمادقربی و بوسبله مصرک اشغالنه برجات نظر یله
باقیله رق پروستو ایدلکنده بولندیغنی سوبله مشدر .
لوندن نقلا « طین »

قیرلمشدر . یارچه لری موجرددر . جتتمکان بوکتبخانه یه
کلدکجه بونک اوستنده او طورر ایش بونک کتبخانه ده توزلر
آلشنده قالمسنی کوکل آرزو ایتمز .

روسیه نیک سوریه ددکی نفوسی

پرسبور غدن عثمانیشرو لوشید غن له سنه یاز یایور :
روسیه حکومتی سوریه فلسطینده دها زیاده نفوذنی تقویه
ایلمک ایچون برقاچ سنه لردنبری پک زیاده عبرت ایتکنده در
روسیه نیک تحت حمایه سنده اولان فلسطین روسی شرتکی بو خصوصیه
مهم مقدارده پاره یه مالکدر . بوشرکتک شمیدلک شرق ده یوزی
متجاوز مکتبی اولدیغی کی نظاره ایله بیت اللجمده ایکی دارالمعلمینی
واردر . بومکتبلر صرف اور تودوقسن چوقچله مخصوص در
وکافه سنک النده چار نقولانک رسمی بولنور . هر سنه بور سملردن
سوریه اور تودوقس لرینه توزیاع اولنور .
قدسنده روس رهبانیه مخصوص مؤسسات بیوک دیولر ایله
مخاط اولوب خصوصی برجه نشکیل ایتکنده در . که عاونا بر مستحکامه بکنر
شمدیه قدر سوریه وفلسطینده کی بون بومؤسسات روسیه ده کی
رهبانک تحت اداره ونفوذده ایدی . فقط حکومت سن سینودک
هرشیدن اول کلیسا مسائل ایله اوغراشوب سبانی بریواندالره
آز اهمیت ویردیکی نظر دفته آلهرق بومکتبک اداره سنی خارجه
نظارتیه تودیب ایلمشدر . ایشته شو صورته روسیه حکومتک
سوریه وفلسطینده کی مکتبلری روسیه نیک شرق فرییدر . تعقیب
ایتدیکی پولتیقه نیک توسیع تحکیمه دها الویریشلی دها نافع بر
وضعیت آلدیلر دیمکدر .

قارئلر کزدن
حسین وصاف
رفیقمز بو مکتوبی درج ایتدکنده مکره مطالعه آتیه ده
بولنیور :

حضرت عثمان وعلی (ر . ع) حضرت اتمک اژ دست
فضیلت وعاویتلری اولان بو ایکی مصحف شریفک اهمیت
حتمده سوز سونیک زانمدر . اول امره بوکی آثار
علیه نیک قیمت تاریخیه سنی پک بو بوکدر . بوجهته بوکی
آثار مقدسه نی زمانک تحریندن محافظه ایتک بر وظیفه
علمیه و مایه در . ثامیا مصاحف مذکوره شریفه مقدسات
دینیهدن اولمق اعتبار یله ده بر وظیفه دینه دیمکدر . بناء
علیه هر ایلر نقطه نظره کوره بو آثار محترمه نیک شیمدی یه
کوشه اهل ونسباینده بر اقامسنی ، بونترک حسن محافظه
ایدلمش بولنه مسمی پک زیاده موجب تأسفدر . مع مافیله بو
جهتدن مرجع عاندینک صورت جدیده خردار ایدلمش
اولسنه ایتامق ایستیمز . بونک ایچون یاقین زمانده بو تقصانک
نظر اعتباره آله جنفی امید ایدهرز .

اخطار مخصوص

سنه ماضیه مزده حجاز مغفر تظر ازده بر تک مسافر مز
وبرنجی ژاپونیه لی اولهرق اداء فریضه دینه ده
بولندقدن صوکره در سعادت مز ده ایکی ای قدر مسافر
اولمش عمر یاماوقا افندیین بوکره مکتوب آلدق
در سعادتده کوردکلری مسلمان قر دشرینک کافه
سنه عرض احترام ایله سلام ایدر . مکتوب بو هفتیه نیک
مندر جاتی ترتیب اولندقدن نصکره آلدیلغندن ترجمه سنی
کله جک نسخده درج اولنه جقدر .

کنج مصر ایلر قونقره سی
بروکسل ، ۲۶ ایلول — کنج مصر ایلر قونقره سنک صوک
اجتماعنده مصر شورای حکومتی اعضاسلندن عبدالحمید بک ایله
مبعوث موسیو هاو پترن جلسهره بکدیگرینی متعاق ریاست
ایتمشدر . پارسده متمکن بر مصرلی طرفدن کوندر بلوب بر ماهیت
اختلالیه نی حائر بولمان بر تبریک تلفرافی قرائت ایدلمش بونک
اوزرینه بونون حاضرین افکار اختلالیه نی شدتله رد ایدهرک
کندیلرینک کمال سکونت و اعتدال ایله چالیشه جق لرینی بیان ایلمشدر .
بعداظهر ، فرانسوز موسیو روانه مذاکرانه ریاست ایتمشدر .
جلسه ده ، امور عسکریه و ملکه ایچون کونده ریلن انکلیز
مأمورلرندن شکایت ایدیلهرک بو قدر مأمور کوندرلسندن نتیجه
اعتبار یله ترقی ونکمله هیچ بر فائده سی اولدیغی بیان ایلمشدر .
مرحوم مصطفی کامل پاشانک برادری مصر ایلرک متعصب آدملر
اولمادق لرینی وکندیلرینک فرط تعصبلی بولمان یکانه جهت محبت
وطنیه دن عبارت بولندیغنی سوبله مشدر . قهر هاردی قونقره نیک
پارسده عقد اجتماعی منع ایددیکی جهته بروکسله کلندیکنی بیان

مدیر مسئول: عثمانیه هودی

محمد امین

صاحبزادی : احمد تاج الدین
و یعقوب کمال

آبوه بدلی

مالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آتی آیلغی ۳ روپله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تعمیر مسلمانان

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

مدیر مسئولی
عثمان جودی

محل اداره :
استانبول : بازید
چادر جیلده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ باره

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت هفته لوقه مجلدر

تاریخ تأسیس ۳۲۸ مولد النبی

عدد : ۱۷ ۹ شوال ۳۲۸ پنجشنبه ۳۰ ایلول ۳۲۶ جلد ۱

حاجی بابالر کلکده

— ۲ —

خوش کلدکز حاجی بابالر ! بزده سزی استقبالی
ایچون تعیین ایتدیگمز ، سیمسارلرمز وار ؛ مکیه مدینهیه
وارورسه کز دلیل لرمز ، بدویلرمز وار نه لرمز ونه لرمز
وار ، دیه جکمز .

آه بیچاره حاجی بابالر ! بز سزی چوق سویوروز ،
بزم بتون دوشونجه مز سزک استراحتکزی تأمین ایتک
ایچوندر . بو هپ بویله در ، نفس امرده دخی بویله چه
لازم در ظن ایدرز . حالبوکه بیچاره حاجینک احوالی
کندینه سورسا کز حاجی بابانک ویره چکی جواب : الامان
بو غریدیان ایله سیمسارلر کزدن الامان ! هایدی بونلرده بر
معذوریت واریسه هیچ اولمزسه بزى شو حرمین شریفینه ده
کندی راحت مزه و کندی حریم مزه براقکمز . بز شو کبه معظمه یی
کندی اختیار مز ایله خشنود و خضوع ایله طواف ایدهم ،
و او خاک پاک مرقد نبوییه یوزلرمزی سوردهم ، شو
دلیل لر کزی بزده مسلط ایتماکمز ، الله ورسول الله رضایچون
بزی شو بلدتین طیبیتینه ده کندی حریم مزه براق کز .
ایشته بودر عموم حاجی لرنک رجاسی و دعاسی .

بن امین بزم رجال دولتمز بوسوزلرک معناسی هیچ
آکلاویه منزل، زیرا اوراده وقتیه شریف و شیخ الحرم لر ،
هله راتب ، عون الرفیق . مدینه منوره ده عثمان نوری
حاجی لره نه لر یاپارلردی نه لر ؟ حکومت رجالینک بوندن
خبری یوقدی ، وار ایسه ییلدیز چته سندن آنجق بر ایکی
آدمک خبر اوله ییاوردی ، آنلرده یالکمز بونک
واردتندن خبردار اوله ییاورلردی ، یوقسه مکده
شریف رأینده جر و مستقلدی ، «راتب» ه یالکمز براق
بیک لیراجق حصه سکوتیه چیقاریردی . مدینه ده عثمان
بوتون بوتون مستقل ایدی ، حتی من القدیم امور اداره
مدینه منوره مکیه تابع ایکن عثمان بر کره عزل اولنه رقی
کلدیکی زمان شو وارداتی کندینه تأمین ایتک ایچون مدینه
منوره یی مکهدن آیردیگی کبی شیخ الحرم وظیفه سیله محافظت
وظیفه سنی دخی کندوسنده توحید ایتشدی .

بونار شو صورتله حاجی لری حراج مزاد دلیل لره
صانارلردی ، مثلا بخارا حاجیمی سید عبده مدنییه صا .
تشدی . فرغانه ، صردر یا ولایت لری و قراقستان و بیلامام
دها زه لری هپ بوسورتله : کیمی بیک لیرایه ، کیمی اوچ بیک
لیرایه ، بش بیک لیرایه صایامشدر . بونار هپ رسما
تقریر دیدکلری تا بو کاغذ لری ده او مشتریلرک اللرینه
ویرلر ، صوکره او ادبمز جاهل دلیل لر ، حاجی بابایه

ہونی باغشلاملی، حاجی بابا لری بوسارتدن قورنارمہلی، ایدی ندر بومسخرہلق! بویله دیری حیوان ایله آلیش ویریش ایدرجهسنه حاجی لری آلوب صائمق صوکرده اختیارینی مسابوب ایدرک حیوان سوروسنه قائمق یاقشمز، حاجی ہونی بوندن صوکرہ چکمز، عاقبت بویوک فتنہیہ باعث اولور. دول معظمده تبعہمزی حمایہ ایدہ جگنزدیہرک مداخلہ ایدر. ذاتاً بونلر آوروپالیلر نظرندہ ہب ماحوظدر وچارہ

لری ہم دوشنلمشدر؛ بوندن نام اون درت سنہ مقدم دول معظمہدن برینک حجازہ مداخلہ چارہسنی آرامق ایچون کوندردیکی سفیر مخصوصی، بعدالاستقرأ والتبع دیشدرکہ: «ابتدا تبعہمزدن غایت مسلمان و متدین و اهل تقوی دن بر آدمی طولغین معاش و باریم ملیون قدر مصارف ایله حجازہ کوندرمہلی، حریمیندہ حاجی لردہ نظارت ایتسون، حتی فقراسنہ پازدہ ویرسون، اورانک داخلی ایشلرینہ اصلاً مداخلہ ایتسون، بلکہ اصحاب تقوذہ احسان و عظیمہ بولنسون، شو صورتلہ بش سنہ حجازہ نظارت ایدرسہ، او قدر برمدت ایچندہ عربستان حالنہ مطلع اولدوقدن مانعاا عریبارکدہ محبتنی بزہ جلب ایتمش بولنور. فقط بز بش سنہ صوکرہ عین مأموریت ایله ینہ مسلماندن دیگر سربست چہ وکنج فکری بر آدم کوندورز، بو آدم بر آزدہ افکار سیاسیہ یزدہ مالک اولور، بزہ حجاز اسرارندن لایقیلہ معلومات ویرر. شو صورتلہ دہا بش آتی سنہ صرفیاندہ بولنورز، فقط بوقدر ہدندن صوکرہ کوندردہ جگمز آدمار ایچون - یاپہ حفمز ایشہ دائر - پک چوق سرمایہ الہ ایتمش بولنورز. آرتقی بوندن صکرہ یالکمز بز ایستہ دیکمز آدماری کوندرمہیہ موفق اولورز.»

بونک چارہسنی بوشورتلہ حکومتنہ سر خفی اولورق کوسترمشدی.

شیمدی بز بودلیل لره بویله حیوانجہسنہ حاجی صومایہ مساعده ایدرسہک، اوقاپولری ینہ بز آچمش بولنورز. حکومت ہونی دہ نظر اعتبارینہ آلمزسہ صوکرہ نہ اولور؟ البتہ دلیل لری ایچندہ غایت انصافی اهل ناموس دخی بولنہ بیلور، فقط بونلر نادر و اندردر.

اکثری جراز انسانیت و اسلامیتک ہی ایکسندن ہی

قارشو جمیع ادبسنزلکی یاپار چونکہ ہرنہ یاپارسام حقمدر کندی مالمدردر، حاجی دن اون بیک لیرانک ہیچ اولمزسہ ایکی مثانی چیقارتمنک چارہسینہ باقار. زواللی حاجی نہ ایچون کلمشدی و نلرہ دوچار اولدی، بورادہ چکمدکہ اولدیغنی حاجی بیلور. نہ طوافندہ راحت وار و نندہ زیارتندہ، دلیل افندیلر حاجی بابا لری استہدکاری کبی صوب صوغانہ چویرلر.

وقتیلہ - دہا اوللری - مدینہ منورہ و مکہ مکرمہنک فقراسی ایچون برمدار معیشت اولمق اوزرہ اونبش یکرچی حاجی بی بردیلہ نہایت اوتوزقرق حاجی بی بردیلہ ویرلر مش. حاجی ہرنہ ویرورسہ دلیل دہ برکت ویرسون دیر، و بوشورتلہ ہر ایکی طرف ممنون اولیورلر مش، اما شیمدی اولیلہ دکل، انک بیوک زنکین سیدلر حاجیلری کندیلرینہ منیع واردات اتخاذا ایتشار، حاجی بابا لری استہدکاری کبی صویارلر، بر سیدنک اوچ بیک دورت بیک حاجی سی وار، بر لیرا آلورسہ دورت بیک لیرا ایدر. ہمدہ اوندہ، اوتوردیغنی رندہ آلییور، حاجی لرک آرقہ سنہ دہ برکولہ: حیدود بر اقیلر اوکولہ لر دہا آروچہ حاجیلری صویارلر، صوکرہ برطاقم اوشاقلر حاجی دن توپار تہ بلدیکنہ نہب ایدرلر، ایشتہ بوشورتلہ حاجی بابا کو یا صائش قویون سوروسی کبی نہ طرفہ چکرلرسہ اوطرفہ کیدرلر. والی اللہ المیشکی کیمسہسنی چیقارہمز «سید افندی ہم تقریرم واردیر، حاجی لری استہدکاری کبی صویار بوندن مانعا حاجی کندی اختیاریلہ دہ پک چوق پازہ ویرر. دودجی ایله او بوشر حاجی دن پازہ آلور، واپورچی لری ایله او بوشر حاجی دن پازہ آلور، دہا نلر بولمزہب حاجی بابانک پازہسی ایچون! یاہو بو حال لر نہ وقتہ قدر دوام ایدہ جک، بونلر فیما بعد دخی شوادبسنزلک لرنہ دوام ایدہ جکمی؟ یوقسہ حاجی لری ایچوندہ بریوم مسعود کلوبدہ ہر حاجی کندی استہدکاری کبی بر فقرا ایله طواف زیارت خشوع و خضوع ایله ادا ایدوبدہ، قبلندن ہرنہ ایسہ اقتداری دائرہسندہ بر راحت قلب ایله استہدیکنی ویروب، حضور قلب ایله دعاری قبول، حضور قلب ایله نمازی قیلمایہ موفق اولیلہ جکمی؟

ظن ایدرم یکی تورکیہ حاجی بابا لره ہیچ اولمزسہ

بشر او درجه‌لرده توسع و ترقی ایتمش ایکن ینسه عاجز
وقاصر قالمشدر .

چوق کره تصادف اولمشدرکه هوا صاف وزا کد
اولدیغی بر آنده شدتلی بر روزکار اسرآنی متعاقب شدید
بر فورطنه قویار عقبنده اولیه بر یاغمور یاغارکه بولندیمز
موقعک اطراف و اکنافی دریدان فرق اولنماز اولور .

سببی تحری اولندقدده شمسک حرارتی ارضک رطوبته
تماس ایندنجبه جو هوا بخار ، سیسار ، دومانلر تصاعد
ایتمک باشلا یورکیت کیده تضاعف ایدک سحاب پارچه‌لری
بعضیلری مثبت و بعضیلری منفی الکتریکله طولو اولور .
بلوطارده تکیون ایدن قوه الکتریکه دن ییلدیرم و بویلدیرمک
هوایی شدتلی اوله رق صارصمه سنندن رعد حاصل اولور
کی قواعد فنییه بیان اولنیور . بو قدر ترکیات و تحولاتدن
مقصده یغموری حاصل اتمک و آنک قطرات حیاتخشماسیله
رخساره زمینی رونق نما و مزروعاتی و نباتاتی اسقا
و بتون خاکدان ایحیا ایلدیر دینیامور عجائب و غرائب
فضائییه کاملاً بیان اتمک ایسته‌سک بر قاچ کفایت
ایتمز آنک ایچون بو قدر جگله اکتفا ایدم . مقصد اصلیمزه
کالم .

بونجه مصنوعات کونیهی کورنجه خاطر مزه نه کلور
اولا بونلری عدم آباد نیساندن ساحه وجوده کترین وقانون
لایتغیر طبیعتک اصول و قواعدینه مطیع و منقاد و هر بر
طبیعتدن برر خاصیته مختص ایدن و طبیعتک ده آیری آیری
آنره تأثیراتی محافظه ایله یکنیم اولدیغی بیلیمک دگلی ؟
ایشته بو خاطرینه متعاقب بونلرک ودها بیلدیکمز ایشیانک
کافه سنی ذات احدیت سمانک آثار اعجاز شعاری اولدیغی
حسن ایدرز . و بو آیات الوهیت بینانده « بز بریدقادره و فاطره نک
اثری ز بر دست فعاله برر برهان حقیقت نشانز » مادی
و معنوی برسسله سامعه اقرار و اذعانمزی قدسیتله طولدیرر
فاعل و صانعی بیلدکنصکره ساکن اولدیغمز کره
ارضک نصل تکون ایلدیکنک حسن تعلیمی قلبمزه او یانیر
اوحالده فنه مراجعت لازمدر .

لدی المراجعه جناب احدیت مآب بوکره نی بخاردن
ایجاد ایلدیکی او بخارک مایع ناری حالنه کتوردیکی
مرور اعصار ایله انتشار ایده ایده حرارتی آزاله رق

بهره آدملر . بونلر ایچنده اوله‌لری وارکه بیچاره حاجی نک
حیاتی تحت انحصارینه آلمشاردر .

ظن ایدرز حکومت سنیه بوندن سوکره ده سکوتی
اختیار ایدرسه عواقب امور پک وخیم اولور .
نه‌دیلم ، آرتق مولا اصلاح ایلسون دیره‌ک شیمدیک
ختم کلام ایده جگیز .

عبدالرشید ابراهیم

اسلامیت ناسخدر

آروبا علماسندن زری شریعت غرای محمدیه‌نک شرایع
سائرینی فسخ ایتدیکنی و هیچ بر شریعتله منسوخ اولیه جفی
وراجح شرایع اولسی ثابت اولدیغی ملت اسلامیه دن
صورمشدر .

(لیورپولده) محمد عبدالله بن قسطنطین نام ذات
طرفندن بوجه آتی جوابه مبادرت اولمشدر .

هوا آچیق ، جوسما سحابدن آزاده اولدیغی برکیجه‌ده
پوزومزی فضای نامتناهییه قارشو چویرر ، نظر دقت
و عرفان ایله باقار ایسه‌ک نه کوریرز ؟ او تهالقدده هربری
بر قانون مرتب و مخصوص اوزره موظف اولدیغی وظیفه‌نی
کمال انقیاد ایله کورمکه اولان نیجه بیک عوالم شمسیه
بولندیغی و اطرافنده سیاره‌مز کی نیجه سیاردرلر دوندیکی
همان پیشگاه و تماشامزده رونما اولمزمی ؟

لیلک مدت معینه‌سی بیتنجه آفتاب جهانتابک انوار
اشعه نشاری بدایع مخلوقاتی برر برر انظار عامیه عرض
ایتدیکی کورلمزمی ؟

برده عوالم علویه‌یه نسبتاً ذره مقامنده اولان کره‌مزه
عطف نکاه انبیا ایسه‌ک نه‌یه تصادف ایدرز ؟

اجناس و اشکالی ، خواص و حکمی ، فائده و ضرری
مختلف و متغیر اوله‌رق اشجار و اثمار انهار و جبال ، معادن
وحوش حشرات نباتات ، جمادات صحرائر قوشلر چیچککار
ینار طساغلر تپه‌لر دره‌لر کی بیکلرجه شیاره تصادف
ایلدیلرکه آنلرک کنه و حقیقتلری فهم و ادراکدن عقل

برودتہ مبدل اولدینی اورودت آرندقجه نكائف ایلدیکی، متكائف اولدقجه قشر پیدا ایدرك تقدم ایلم ایله تصلب ایلدیکی، صلب برحاله کلدکدنصکره نباتات وبعده مخلوقات ساثره خلق اولندینی عصر لر دکشدکجه مخلوقاتک دکشیدیکی صلابت ارضک ترایدیه حرارتک تناقصنه مبنی ماده حیاتیه وقوه انبایه نك بشقه لشدینی و اوسیدنطولای اصول خلقت وطبیعتک تخلف ایتدیکی کوریلور، اوت پک طوغریدر . حتی مبدأ تکونده بولنان مخلوقک برقاچ عصر صکره اولان عالمده یشاهسی غیر قابل اولدینی کبی اعصار اخیره مخلوقاتکده ادوار اولیده بولملری محالدر . زیرا حیوانات مائیهنک طوپراقده حیوانات ترایه نك صوده یشاملری غیر ممکندر . حاصلی وقت وزمانک حال و مکانک تبدل و تغییر یله مخلوقاتک طبیعتی و شکل ماهیتی دکشمشدر . موجوداتک هر ایکی قسمی یعنی ناهیمی و جامدی تکون ، نما ، تکمل ، بقا، فنا خصوصده قانون طبیعی یه تابعدر . تکامل مخلوقاتده آنی الحصول دکل تدریجیدر . فقط کاله وارنجبه ذوال پذیر اوله جنی محققدر . اوزواله شرعاً قیامت حکمه انقراض دینیلور . فقط انقراضدنصکره تکرار تکون ایدر . زیرا بوقضاده هیچ برشی غائب اولماز آنجق تبدیل شکل وماهیت ایدر حیوانات ونباته تکون نما . مرض ، موت کبی حالات طبیعه تدریجیه عارض اولدینی کبی اجرام سماویه ده عارض اولور . کال تدریجی یه قانون تکامل دینورکه فرانسلر « اوولسیون » انکلزلر « اوولیشن » دیرلر . سائل فاضل مواد معروضه یه بحق واقف مدققیندن اولدیندن زیاده توضیحاته و دور دراز مباحثه لزوم کورمیورز . شوقدرکه جوابک اساساً ومصلاحة متوقف اولدینی بعض مسائلک بیاننه حاجت مس ایتشدر . زیرا متوقف علیه بیلمدکجه متوقفک اثباتی ممکن اوله ماز اوله ایسه بجمزده دوام ایدلم .

مخلوقاتک تکون و تشکندنصکره نوع انسان قدم زن عالم شهود اولمشدر . انسان خلقه طبعاً معناً ماده کافه موجوداتک ارجح وافضلی ، قانون تکاملک اتم واکمیدر . انسان ظاهرده برجرم اصغر ، حقیقتده عالم کبردر انسان جامع اضداد مجموعه غرائبدر سه جایای قدسیه وخصائل همیشه نك مرکزی، خیر وشرک مصدری، انس ووحشتک

مکتبدره تدریس ، عربجه ویا لکز حقوق مکتبندہ
فرانسزجه ایدی . هر مرکزده بر مکتب ابتدائی وهرمد
یریت مرکزنده بر مکتب تالی بولنور ایدی . مکاتب عالیہ دن
حقوق ، طبیہ ، ابہ ، اجزاجی ، هندسہ ، لسان و حربیہ
(پیادہ ، سواری ، طوپچی) وار ایدی .

بزی مدنیلشدریمک ادعاسنده بولنان انکلیزرلر ، مکاتب
حربیہ عالیہنی لغو ایتمکله ایشہ باشلادیلر ، طلبہسی ، مکتب
ابتدائی امتحانی ائناسنده دوشنار ایچون تشکل ایدن کوچوک
بر مکتبله اکتفا ایئتدیلر . طلبہ ، ایکی سنه صوگرا ضابطر تبسنه
یوکسلدیلر . بونارک اقتصداری معدومدر ، دیمه بی بیله زانڈ
کوروروم .

انکلیزرلر ، سودانی استرداد ایئتدکن صکرا طلبہسی ،
اوقومه ویا زمه بی ایچه بیلیمین سودانیلردن ، انکلیز ضابطانه
خدمت ایئلردن تدارک ایدیلر ، خرطومده بر مکتب
حربیہ دها تأسیس ایئتدیلر ، رسمی مکتبدره کی مجاناً
تدریس واورویاه اکل تحصیل ایچون طلبہ کوندرمه بی
یواش یواش الغا ایئتدیلر . بر چوق مکاتب ابتدائیہ قبا
تدیرلدینی کبی مدیریترده بولنان بتون مکاتب تالیده محو
ایدیلدی . شیمدی ، قاهرده ایکی ، اسکندریهده بر اولمق
اوزره بولنردن یالکز اوچ دانه قالدی . مکتب طبیہ
ومهندس خاندهده بولنان مصرلی معلمری اخراج ایدرک
بونارک رینه انکلیز معلمری اقامه ایئتدیلر و مصرلی معلمارک
عدم کفایتی ولسان عربینک فنونک تعلمی خصوصنده غیر
صالح بولنسنی ادعا ایدرک تدریسی انکلیزجه اجرا ایئتدیلر .
ایشته بوکا مشابه تدبیرلرله سویه عرفانیہ انحطاط بولدی .
عربجه و فرانسزجه رینه انکلیزجه قائم اولدی . لسانمزده
یالکز بر لسان صفتیله اوکرنیلمه یه باشلانیدی . بتون
علوم ، مکاتب ابتدائیہ نك اوچنجی سنه سنندن اعتباراً
انکلیزجه تعلیم اییدیلدی .

بو حال ، کیتدکجه دها فنا درکه لره یووارلانمده اپکن
ملت ، او یاندی . حقیقت حالی آکلادی . غزته لری ،
مجلس شوراده بولنان مبعوثاری واسطه سیله حقوقنی طلب
ایتدی وصداسنی آفاقه دوغری اعلا ایتدی .

اولان انواع اختراعات وکشفیات وحضرت صانع
لازالاک بونجه اثار اعجاز شعارینک ادراکی کبی مزیت
مخصوصه ایله صنوف حیوانات اراسنده کسب تمیز ایده .
یلمسی مطلق بر قانون رهبرک سائقه سیله حصول پذیر
اولدیغنده هیچ بر صاحب شعورک شک و شبهه سی یوقدر .
ایشته او قانون حکمه قانون مدنیته ، شرعاً دین تسمیه
اولمشدر . او قانون تمدنی یاخود دینی تأسیس ایچون حضرت
الله نوع انساندن بعض ذوات انتخاب بیورمشدرکه عقلاً
فکراً عصرلرنده موقعلرنده بولنان سائر انسانلره فائق اولد
قاری کبی حسیات قلبیه لرینک جدیت و حقیقتی جهتیله ده
جمله یه مرجحدر .

«مابعدی وار»

قره حصار شرقی جزاریشی :

مصطفی کامل

پارسلده بر قونقره

اسارتارک ، تغلبرک مزعج وطاقسوز ثقلتاری آلتنده
ایکلیمن ، فریاد ایدن وطنارینی قورنارمق ، فغان مظلومانه
لرینی جهان انسانیته ایشتدیمرک مقصد مقدسه سیله مصرده
متشکل (حزب الوطنی) نك فعالیت مستمره سی ملک و بالخاصه
اسلامیتک آفاقنده هر زمان عکس انداز اولمدهدر . محترم
حزبک محترم رئیس نك بر مدت مقدم ، پارسلده درونی
تلهفلرله اعماق قلبندن تصعد ایدن صداسنی محیطمزه ایشتد .
یرمه بی بر وظیفه بیلدی کمزدن ایراد ایدیلبن نطقک اقسام
مهمه سنی ترجمه ایدیوروز .
نطق بروجه آیدر :

انکلیز اشغالندن مقدم ، مصرده تحصیل ابتدائی ، تالی و عالی
مجاناً ایدی ، معارف نظارتنه مستشارده تعیین ایدیلردی .
طلبه نك قسم اعظمی ، حکومتک نفقه سنندن یه بر ، اقامت
و اکتسا ایلردی . طلبه نك فقیر اولانلر ، جزئی بر معاشه
نائل اولوردی . بونکله برابر ، متفکرلردن ، مهندسارندن
دوقتور و حقوق شناسارندن بر قسمی ، آروپا و بالخاصه فرانسه
دارالفنونلرینه ارسال ایدیلردی .

برجمیت تشکیل ایستدیلر . شیمدی ، بوجمیت برچوق
مکاتب ابتدائیه مالک اولوب ۱۵۰۰ ی قیز اولوق اوزره
بش بیک طلبه ، طالبات ، بومکتببرده تحصیل کورمکدهدر .
بونن باشقه محمد علی مدرسه سی تسمیه ایدیلن صنایع
وفنون ایچون بیوک برمکتب تاسیس وصوکراری بوکا
بردار الایتم علاوه ایندی . برچوق مدیرتبرده بو اثر
جمله تابع اولدیلر مصر اقلیمینک اک برکتلی مدیریتی
اولان منوفیهده ذکور ایچون درت وانات ایچون برمکتب
ابتدائی تاسیس ایدیلدی . بونن باشقه اهالی ، برمکتب
ثانی انشا ایستدیلرکه یکانه مکتبدر . بعض جمعیتلر وفدا کار
اشخاصک مصارفیه صنایع مکتبباری انشا ایدیلدی .

جمیعت خیریه اسلامیه ، قاهرده مختلف مجالسلرده یدی مکتب
کشدایندی . رئیسمنز ، مرحوم مصطفی کامل پاشا وفاتندن
مقدم ، ثلث طلبه سی مجناً تحصیل ایتمک اوزره قاهرده برمکتب
ابتدائی انشا ایتمشدی ، بزده تعلیم عالی بی نظر اعتباره آلاق
حر بر مؤسسۀ مصریه انشا ایتمک فکرده بواندیق .
بوفکرمن مرحوم مصطفی کامل پاشایه راجعدر .

بومؤسسۀ وظیفهک هیئت اداره سی ، تدریساتک نظامنی
عربجه ، فرانسیزجه ، وانکلزجه اولوق اوزره اقتصادی
وسیاسی مسامره شکلنه وضع ایندی . صوکراری ادبیات
وعلوم سیاسیہ و اقتصادیہ ایچون بیکی برقم انشا اولندی ،
مؤسسۀ مذکورده کله جک تشرین ثانیکنک ابتداسنده طلبه لره
قاپولینی کشاده ایده جکدر . مؤسسۀک وارداتی تراید
ایتدکجه دیگر اقسامده حاضر بولنه جقدر .

عربجه تدریسه ممتدر معاملر یتشدرمک ایچون هیئت
اداره هر برسی بر شعبۀ علمده اختصاص کسب ایتمک اوزره
اکثریسی عالی شهادتنامه لره نائل اولمش ، اوروپایه اون
طقوز طلبه کوندردی . بوطلبه ، فرانسه ، آلمانیا ، ایتالیا
وانکلتره یه کیتدی . امید ایدیورزکه ، بومؤسسۀ اسماعیل
زماننده یتشدرک وشمدی سیرتلی بستان غائب اولارق
سکومت حالیهک بونلره مثل ذوات احضار ایده مدیک
عالملرک یرینی طوته جتی طلبه یتشدریر .

خطوات ترقی باشلادی زکیتمارک فدا کارلقلری وطنپر
ورلرک غیرتاری سایه سنده مصرده سویۀ عرفانیہ آز پر

غرتلرمز ومرحوم مصطفی کامل پاشانک فریادلری
سایه سنده بر رأی عام تکوین اتمیه موقوف اولدیق . حکومت ، آنجق
بورأی عامک ومدافعارک قوتلری تأثیریه مکتببرک طریق
اصلاحنه بطی بر صورتده توجه ایده رک قاهرده بر مکتب
تالی یایدردی . اهالیسی اون ایکی بچق میایوندن عبارت
اولان شواقلمده مکتب تالیه ، درت عدده بالغ اولدی .
مکتب تالیهک مجناً اولان قسملرینه صرف ایتمک اوزره
۱۶۰۰ انکلز لیراسنک صرفنه قرار ویرلدی . مکتب ابتدا
ئیته بتون موادک تدریسنده عربی لسانی استعمال ایدیلدیکی
کبی مکتب تالیهده و براقلم زراعی اولان بتون ممالک مصریهده
بولنن یکانه مکتب زراعتده تدریجی اولارق تدریسک عربجه
اجرا ایدیله جکنه موافقت ایدلدی .

حکومت حاضرهک احراز حاکمیتنی تقدیر ایده بیلمه کز
ایچون مساعدده ایدکز ، سزه کوچوک برحکایه نقل ایده یم :
علوم ریاضیهک تدریسی عربجه اجرا اولنه جتی تفریاتیکی
زمان ، معارف نظارتی ، انکلز معاملرک اخراجی ایچون
کندیسندۀ براقدر کوره نتیجه اونلره عربی لسانی اوکرتدی ،
تا که بولسانله تعلیم ایده بیاسینلر .

باقیکز ، برانکلزک لسان مادرزادنن بستان آیری
اولان برسانله تدریس ایتمنی کورمک قدر عجیب وغیر معقول
برمنظره تصور اولنه بیلمیری؟ طلبه ، هر کون . بوانکلزجه
تیاروده حاضر بولنور . طبیعیدرکه ، معاملرینک سوبله
دکلرنن برشی آکلمازلر ولسانلرینی ای بیان باشقه معاملرک
خصوصی درس لرینه دوام اتمیه مجبور اولورلر .

حکومت ، بونن صوکره ، اوروپایه طلبه کوندرمک
دوره سنی اعاده ایدرک سنهده ، انکلتره ابتدائی دارالمعلمنه
یکرمی طلبه کوندرمکدهدر . چکن سنه ، مکتب عالیه شهاد
تنامه لرینه نائل اولانلردن درت بش طلبه نی ، متخصص
بولندقلری شعبه مزه ، رسال ایندی . حکومتک بودجه سی
۴۰۰ میایون فرانغه بالغ اولان مصر ماتنی کبی اهالیسی
چوق بر مات ایچون بو ، جدا آذرر .

برکت ویرسینک ، هلت ، حکومتک قیدسزاقنی کوردی ،
وظیفه سنی آکلادی . اسکندریه ایلر ، تعلیم ابتدائی نی
مملکتلرنده و دیگر بیوک مملکتلرده نشر ایتمک اوزره

زمان صوکره تعالی ایده جکدر . شمدی اوروپا-ه آمریقا-ه
پدرلرینک مصارفیله تحصیل ایدن تقریباً اتی یوز طلبه
واردرد . بونلرک اوج یوزی فرانسه-ده در . کنجارجنر دایماً
فرانسه-مکتبایری ترجیح ایدیورلر چونکه اوراده طبیعتارینه
موافق برواسطه بوانیور . و قیمتدار مبادی حریقی ارضتضغ
ایدیورلر .

شونیده ذکر ایتمه-دن صرف نظر ایده-میه جکزرکه
مؤسسسه ایچون لازم اوله-جق معاوتی منع ایتک اوزره
لورد کروس هر طرفه منتشلر کوندردی و بو مقصد جلیل
اوغرنده اهل اقتدارک معاوتلری عقیم بر اقدیردی حکومت
حاضره ، تدریس عالی خصوصنده کی بعض وظائقی اجرا
ایتمه-یور .

اسماعیل دورندن بو آنه قدر بر مکتب عالی کشاد
ایتمدی . اهلاینگ عددی تضاعف ایتدیکی حالدده مکاتب
عالیه کینه علی حاله قالدی . حکومت ایشمنز اشخاص
یتشدر مکن چکنیور . فقط بو ، برعذر غیر معقولدر :
چونکه مملکتمزده دو قوتور ، مهندس وقانون شناسلارک
عددی آزرر مأمورلر و آوقاتلر میاننده بر چوق ذوات
لیسانس شهادتناه-لرینه نائل دکلدردر .

حکومت کیچن سنه بر قانون وضع ایدرک مدیریت
مجلسلرینک وارداتی تعدیل وتدریسه صرف ایدیک اوزره
عقارت ویرکولرندن یوزده بش آلمسی امر ایتدی بلا
استثنا بتون مدیریت مجلسلری بو مبالغی مکاتب موجوده
مکاتب ابتداییه دارالمعلمین دارالمعلمت اصلاحه صرف
ایتدی .

بونک ایچون آز بر مدت ظرفنده بو قانونک نتایج
حسنه-می تظاهر ایده جکدر . حکومت بودجه-سندن یوزده
بشه معادل بر مبلغ اعطا ایتمش اولسه ایدی تدریس ابتدا-
ئیته-نک تمیمی و مجبناً اجر اولنسی ممکن اولوردی رأی
عمومی و مجلس شورا اعضاسنک قوتی سایه-سنده .

حکومت بو صورتله حرکت ایده جکدر بویله امل ایدیورر .

« مابعدی وار »

صبحی ناجی

اصل احتیاجنر

(محترم همشیره م مبرایک عایشه خانم افندی حضرت ندرینه!)

— سالنیک سیاحتی وایکی آیدنبری مشاغل ذاتیه-مک
نی قلمی انه آله-یه جق درجه-ده یورمسی — اسلامیت
نقطه نظرندن اعطاسنه مجبور اولدیغ جوانی مع التأسف
بوکونه قدر تأخیره سبب اولدی . فقط بوتون مندرجاتی
تأثیرله او قودنیغ و آلدنیغ حصه تأثرله کونارجه دوشوندیکم
مقدس (تعارف مسلمینه) بوندن صوکره دهاصیق یازه جغمی
وعد و تأخیر مشروعمدن متولد قصورمک عفوئی رجا
ایدرم همشیره م . کاهلم خصوصات مهمه-یه :

— آچیقجه یازمه قاغمی تمی بیوریورسکزر . لکن
یازدیغکزر شو « دنیایه کنیدیلریخی انجق تواتل یایمق ایچین
ککش ظن ایدن روسیه لی اسلام قادیلرینک اویومش اولدیغی
حسیاتلریخی حرکتیه کتیریرسه و بونک نتیجه طبیعه-سی
اولهرق عثمانلی اسلام همشیره لرندن درس آلمغه بر آن اول
شتاب ایدرلرسه ایشته او وقت بزله مسعود و بختیار اوله جفزه
جمله سیله اسباب انحطاطمزی بالذات میدانه قویوریورسکزر !!
اوت عثمانلی همشیره لر یکزده (بر قسم قلیلی مستثنا . . .)
هرشیدن اول تواتلی دوشونیرلر ، حتی لسان اجنبیه-یی ،
ادیاتی ، رساملغی کنیدیلریخی بکنیدرمک ایچین فضله
تزیینات مقامنده قبول ایدرلر . — معلوماتلی — دنیلسون
دیه کوستریش اولهرق مطالعه-ده بولنورلر . عجبا — محتویات
محققانه سیله اسلام قلیلریخی تترددن — تعارف مسلمینی قلیج
خانم او قومنده در ؟ . . هنوز اسمنی بیله او کریمه نلرمنک
موجودیتی یوزده طقسنان بش اولدیغنه اینانیکز !

بونکله برابر عثمانلی خانلاری تخطئه ایتمه-ملیدر . زیرا
اونلرک بوتکاسلاری یینه ارککارمنک خطای محضیدر !
تزییناته عائد اواتی طاشیدقوری کبی ، عالم اسلامیتده
شمعه اتحاد اولان تعارف مسلمین و امثالنی (ده کتیروب
قادیلریخی تنویره ، ایقظه چالیشسلر اولمازمی ؟

کچنلرده واپور قراراسنده ؛ زمانمک منورالافکار کتیج
خانلرینه نصیحتی محتوی بر حطابه-ده بولنمشدم . ایچارندن
بری بکا شو جوانی ویردی :

— يك طوغرى سويله يورسكز ، نه ياپلم كه بز توالنده اولديني كبي اظهار مزيتده دخي يكديكرمزه تفوق ادعاسنده بولنديغز ايچين اتحاد ايدوب بر جمعيت علميه تشكيل ايدمه يورز ؛ همزده حبله و حيت وار . نه چاره كه رقابت طولاييسيه اتحاده يناشه . يورزا !!
اوتهدن معلوماتي واسع بر خام افندي آتيله رق سوزه قاريشدي :

— بوده ار ككلمزك خطاسي ! . . . اوروپالي قاديئارله تشريك حيات ايتدكجه آرتق بزي بكنمپورلر . . . بزده اوناري تقليدده مضطر قالميورز !
حالبوكه بر قوماشك يوزيله استاري بر اوله ميه جني ايچين عادات مليه ايله اجنييه ارسنده بام باشقه بر حال كسب ايدميورز !

مكتبلر مزك احوال مؤسفسه سي ميدانده . . . اجنيي مكتبلر نده بيوتكم مجبور يئنده قالدنغز اولادلر مزده صوكره بزه يبانجي كورنيورلر ! فقط نه ياپلم ، بر قيز ايي بر زوج بوله بيلمسي ايچين بوكا شديد بر احتياج وار ! كچنده بزم (. . .) خانمي كوردم زوجي — فرانسزجه اوكرمزسهك سني تطليق ايدمه جكم ! « ديمش زواللي قاديئغز اوتوز ياشندن صوكره اوافق بر چوق كبي انستيتوتريس قارشو . سنده درسله مشغول ! واقعا لسان اوكرتمك ايي بر شيدر . لكن اوكرندكار مزك وطنه ملتبه بر فائده سي اولمليدر بويله سوس ايچين دكل . . . »

كنج خانلر حقل ايديلر . رجالزك بازيچه آمالي اولوب قالان نسوان اسلامك بحق ترقيسي ينه رجالزك آئنده در ! بيلورميسكز همشيرم كه سائر نسوان اسلامه نسبة حر بر قلم صاحبي بولنان بو عاجز — او حر تي قلمنه قزا . نديره بيلمك ايچين نه لر غائب ايتمشدر !!

ضربات تمهاده ايله بويوناري بو كولمش تورك قاديئار يئنگ (حتى او عجز و مسكنتلاري ايچنده) شدت ذكا و حس همتاري پارلاق بر صورتده الان محافظه ايتدكاري انظار شكرانه كورليور ! فدا كارل قاريله جسارتلر يئنگ نقصانتي يوزندن اوناري تعيب ايدمه ميز ، حقوقك مدافعه سي ايچين ده بر قاچ فداكارك اوكه آتيا مسي سائر نسوانغزي جسارته آليشديره جقدر . چوق شكر ، آره مزده بولنان

قلم صاحبلر يئنگ هممات تحريه سي مشهود اوليور صبرلي و اميد وار اولم .
خلاصه همشيرم ، بزهك زياده لازم اولان بيورديعكز كبي طائيشمق و برلشمكدر . بونك چاره يكانه سي ده طبيعي تعارف مسلمانينه پرايه جق قيز مكاتبلر يئنگ تاسيسيدر . ملكم مزده كي مكاتبلر ك عيني اوله رق بو مكاتب كشادي ني هيچ بر زمان تمنى ايتم !

بزم اويله مشترك مكاتبلر من اولملي كه ، اورادن چيقان قيزلر — اسلامي حقيله اوكرتمك و محبت مليه يي يوركارينه ايجه يرلشديرمك شرطيله آلمان انكليز فرانسز لسانلر ندين برينه واقف و بر اجنيي معلمه نك مزاي اي علم و عرفانه مالك بولنسون يعني مكاتبلر مزدن برينه مديره لك ايدمه بيله . جك سويده ده تحصيل كورمش اولسون ؛ يوقسه مترقي عائله لر مزدن هيچ بري — قيز يئنگ كه نه اصول بر تربيه آله رق نشأتي آرزو ايتمز !

بونده حقاري ده واردر . چونكه مدنيت اسلاميه نك اسكي پارلاق دورلر نده كي — فنون و معرفت — تعصب و جهالت يوزندن تاريخ اسلامك سطور مغلقه سننده مستور قالمشدر . تكامله متوجه دماغلر ك — ارتق جهالت مذبله . سنده چو پلنه ميوب عالم تجرده مقابل قوشه جني يك طبيعيدر ! بالاده كي بيانام اوزره بزي اسلاميت ايچنده راه تمدنه سوق ايدمه جك بر مكاتب تاسيسي اعلان حر يئندبري تصور و آرزو ايدميوردم . حتى معلمه لك ايدمه جك (تبسيع و مساعي صاحبي) كبار دوشكوني بر قاچ خامده بولدم . حيت و فعاليتندن امين اولديغم برخانمي (اصول و تنظيمات اجنييه يي اوكرنسي ايچين) اوروپادن كتيره جكم ، مكاتب عاليه دن نشأت ايتمش دكر لي بر مديره نك معيئنه معاونه ويره جكم . انكليز فرانسز آلمان لسانلر يي اوكرته جك معلمه لري او ملتلر دن انتخاب ايدمه جكم هر بر يئنگ معيئنه اولسانه براز آشنا تورك معلمه لر بولمغه چايشه جغم كه بو منوال اوزره درت بش سنه صكره هم مكاتب اداره ايدمه جك دكر لي بر معلمانه صاحب اوله جق همده يتيشه جك طالبات ارسنده احتياجي اولانلر ك (كز . يده لر ندين معلمه لر حاضر لايه جقدم :

— هيات همشيرم ؛ ايكي مانع مجبر ني چولده

ایکی عصر دہری طو دینی پولتیقہ ، طاشدینی خولیاہپ توسعدن ، ہب اطراف وجوارده کی ضعیف حکومتاری زیرادارہ سنہ کچروب قوجہ روس حکومتی تأسیس ایتمکدن وبوصورتہ بتون دنیاہ مالک اولمقدن عبارتدی . مملکتک نہ قدر وارداتی ونہ قدر ثروت وسامانی وارسہ ہب بویوہ صرف اولنیوردی . اما ! الہ کیچہن مملکتارک معموریتنہ کندینہ فائدہ کشورہ بیلہ جک درجہ دہ ترقی وتکاملنہ چالشمق قطعاً خاطرندن کیچمہ دیکی کبی عکس تقدیردہ ، یعنی بومستملکات خراب وویران ہر حالہ بولندینی تقدیردہ بونلرک پترسبورخ کرسیلرینی صارصہ جفندہ ہیچ راحتمال ویرلیوردی . بناء علیہ وارینہ قناعت ، آزیلہ چوق وصاغلام ایش کورمک فکری روسلر دہ کلا مفقودایدی . کوزلری دہ دائماً ضعیف وناتوان ملتار اوزرینہ منصوب ، فکریلری دہ اولنری ایزمکک طریق دوشمنکامہ مشغول ! !

بوکون قریمک واردات ، مصارفات دفتیرینہ بافککز ، نہار کورورسکوز . آلمانلرہ اجارہ یویرلہ جککنہ دائرسویلنن سوزلر اوچ درت سنہ دہری دوران ایدیور .

تحت استیلاسنده بولنان قوجہ سیریا ، واسع استیب اوبویوک ماوراً نهرک حالنہ ہر عطف نکاہ ایدکوز . قرون وسطی دورندن ہیچ ہر فرقی اولمادیغنی کورو . سکوز . بویرلری اعمار ایدرک سکنہ سنک حال رفاهیتندن بالاستفادہ روسیہ سینک بوکونکی حال تہلکہ سفالٹنک اوکئی آلمق ایچون بورالردن ہر قاپو آچق خاطرندن بیلہ کچمیور . بتون ذہنی ایرانلہ مشغول . عجبا ! نہ یاپسہدہ اونی دہ ید قہرینہ کچرسہ ، پنچہ استبدادی آلتندہ ایزسہ ... !!

بویوک پترونک ، نیچہ خاندانک محویتنہ سیبیت ویرن او معہود وصیتی بوکون روس خاندانی عین طرفہ سور . کلپور . بونی ژاپونلر ہر درجہ یہ قدر روسلرہ آکلا تمشاردی . فقط روسلر بوندن تمامیلہ متنبہ اولہ مدیلر . الہ کچن قدریلہ قناعت ایدرک بونلرک اعمارینہ چالشمہ جق یردہ کندیسنک اسکی سطوت ودولتی حالا وارظن ایدرک کوزلرینی پک اوزاقرلہ تمید ایدیور . حالبوکہ الہ کیلر دمین عرض ایتمدیکم کبی قرون وسطی دورندن ہیچ ہر فرقی اولمادیغندن روسیہ نک ضررینہ میایونلری حاضرلمقندن ہشکہ ہر ایشہ یازہ میور .

سرابہ کوزلرینی دیکمش ہر مختصرہ دوندرمشدی ! اومانلردن ہر تفسدک عدم موجودتی ایکنجیسی اعانہ دن اوصانان خانلر منک لاقیدلغیدر ! ملتزمک اصل احتیاجی بولنان تربیہ بنات مسئلہ سنی جدآ دوشونمک : استبداد ایلہ چارپیشان وعلمدہ ایلر واران (عددلری قایل) ہر قاج خانمہ مشہود اولیور . بونلرک آزلغنہ رغماً ہمتلری او قدر چوقدرکہ - بش بیک لیرا قدر ہر سرمایہ طویلا یہ بیلہ جک واونک حسن ادارہ سنی درعہدہ قیلہ جق ہر ہیئت انسانی پترورانہ میدانہ چیقسسہ (اوکدہ عاجزہ بولندینی حالہ) اجنبی مؤسسہ لیرینہ یقین ہر مکتب وجودہ کثیرہ بیلہ جکمزہ قطعاً اعتماد بیوریکوز . باقی توجہات اخوتکارانہ کزک تمادیسنی رجا ایلہ یہرک حمیتلی ہمشیرہ می احتراماتلہ سلاملارم .

« بویوک آطہ » ۱۳ ایلول سنہ ۱۲۶۶ امینہ سمیہ

عالم اسلام

ماوراً نهر دہ انکاکترہ

بویوک پترونک دوشندیکی ہر فکری ، براقدینی بروصیتی واردی : دنیاہ مالک اولمق ایچون ضعیف وناتوان ملتار اوزرینہ یورویوب اطرافی استیلا ایتمک . فقط قوجہ چارک بوفکری ، بو وصیتی آرادن ایکی عصر قدر ہر مدتک کیچمہ سیلہ بوکون اولیلہ عادلہ شیور واولیلہ ہر صورتہ عدیم الامکان درجہ سنہ ایدیورکہ اولورشی دکل .

بوکون مدید تجربہ لہرزہ عیانا کوستریورکہ دنیاہ مالک ، ارض اللہہ وارث اولہ بیلیمک ایچون یاکنز استیلا کفایت ایتمیور . ہر شیدن زیادہ الہ کیچن یرلری حسن ادارہ واستفادہ ایدہ بیلیمک استمدادنی اکتساب ایتمک لازمدر . ایشتہ بورحقیقتکہ بونک حقیقت اولدیغنی روسلر آجی آجی تجربہ لہرلہ کوردیلر .

تکرارہ نہ حاجت ! آرتق ہرکس بیلیور . روسلرک

اصلاحاتی خصوصاً تحت‌تعمیرات بودند قدنصرکه ترکستان و آمو دریا
جوارینہ کلہرک مصرده کوردکاری اورادہ تطبیق ایٹک
استہمش . برمالایفک بوفکر و تشبہ حکومت طرفندن نظر دقتہ
آئندہ فقط اجر اسنہ کلنجہ برشیلر یوق .

بن بوماورا . ہر مسئلہ سنی پک چوفدنبیری کندی کندی
دوشنیوردم . بورالری نہ طریقہ مصرک بوکونکی حانہ افراغ
ایدہ بیلمہ نیک چارہ لری آریوردم . بوخصوصہ مهندس برمالایفک
فکری استمزاج ایندم .

برمالایف دیورکہ : « بونی کینہہ انکلیرلر یاپار . بزہ
قالورسہ اشک صوکنہ چیقماق احتمالی واردر .

نم کندی فکری خصوصاً بومرکزده در . آمو دریایی
نیلہ بکرتیک ایچون ہر حالده ایٹی انکلیرلرہ برملیدر . »

ایشتہ متبکر و دائماً یوقارودن اوچینی سہون موسیو
مینشقوقک اعترافاتی ... ! موسیو مینشقوق بورادہ اوایلہ

بر اعترافارده بولنیورکہ عمریندہ — بز بیلن — برنجی
دفعہ واقع اولان بو اعترافی ہر حالده شایان تقدیر وشایان

تبریکدر .

بورادہ موسیو مینشقوق روس حکومتک ماورا

نہردن کوردیکی مادی ضررلری ، ماورا نہرک روسیہ
افلاسہ طوغری سوروکلہ دیکنی ہرنہ قدر اعتراف ایتہدی

ایسہ نہ ہونار ذکرہ . بحثہ دیکری اولمین بدیہیاتن اولدیغی
بیانہ حاجت یوقدر . البتہ یکرمنچی عصرک مصارفی

و بر طاقم اسرافاتی ، یولسز لقلری قرون وسطی اصولنک
آلتلرینک قازاندیغی مینی مینی وارداتلہ تلافی اولنہ میہ جفی

میداندہ در .

بوکون روس حکومتنہ واردات کتورہ جک واونلری

بسالیہ جک ماورا ہر اہالیسنک زراعت ، بانجواناقلدہ
قوللانقلری اصول و آلت بابالرینک بابالرینہ ،

اجدادلریندن قالہ بر اصول و آلتلردر . ہونکہ یکونی
ہایونلرہ توقف ایتمین حکومتک مصارفی قیامق پک

قولای برشی دکلدنر . ہایونلری طوتان مصارفی دولدرمق
ایچون اہالینک ہر حالده ملیارلر قازانمہ سی اقتضا ایدیورکہ

ہونکہ دہ او کوز آرقہ سنہ طاقیلان اوچ بش دیشلی طرمانک
بر تدبیری یردن چیقماہ جفی آشکاردر . ہونکچون ارباب

ضاعتک صوک سستمده ایجاد ایتدی آلت زراعیہ لری ، ہونی
ایشاتہ یامک ایچون دماغنرک نور معارفہ تنور ایتہلری

لازم کایور . فقط حکومت ہونلرہ تسہیلات کوسترہ جک
یردہ ایچوروسندن بر طاقم سیاستلر بولوب چیقاروب بالعکس

ساحہ وجودہ چیقماستہ مانع اولیور .

قارئین کرام مقالہ نیک سر لوحہ سنی « ماورا نہرندہ

انکلترہ » دیہیہ او قودقدنصرکہ بلکہ انکلیرلرک روس

دوستلرینہ عذر ایدرک ہندستان طریقہ ماورا نہرہ کیرد .

کلرینہ ذاہب اولشاردر . فقط شمدیک ایش دہا اوردجہ یہ
وارناماشدر . مع مافیہ پک یقین بر زماندہ بوتون ماورا

نہر ، قوجہ ہندستانی استیلا ایدن انکلیر تجارتی و انکلیر
سرایہ سی نفوذی آئندہ قالہ جفی نوویہ وردہ میا محرری

موسیو مینشقوقدن ایشیدیوروز ، ویازدقاریندن دو یویوروز .
دائماً روسلق کبر و غروریلہ سرمست . و دائماً رؤیا .

سندہ روسیہ نیک اجنبیلر نفوذی آئندہ قالہ جفی کوررک اوطنلی
ولولہ یہ ویرمکہ ایکنن ہر محرر شہیر ، بوکون پک ساکتانہ

بر صورتدہ ماورا نہرک امتیازلری انکلیرلرہ ویرمک
خصوصہ حکومتہ توصیه دہ بولنیور .

دہا دون برعدن او جاننک امتیازی آلمانارہ ویرلیدیکی
ایچون جوشہرق اگر بو کیدیشلہ کیدیورسہ یقین بر زماندہ

پترسبورنک آلمانار طرفندن استیلا اولنہ جفی سویلیہ یوردی .
طوغری سنی بو قیزغین محررک فکرنہ کی بوکونکی تبدلہ حیرت

ایتمامک قابل دکل ، یاہو ! نہ اولدی دہ موسیو مینشقوقدہ بوقدر
تبدل حاصل اولدی .

اگر حقیقتی : اوت ، روسارک ماورا نہری بو صورتلہ
ادارہ ایدہ میہ جکنی ، اگر بو حال توقف دوام ایدرسہ

روسیہ نیک افلاس ایدہ جکنی آکلادیدہ تبدیل افکارہ ،
حرارتی بر آرز تسکینہ لزوم کوردی ایسہ کندی سنی دور

بیناکیلہ تبریک ایدرز .

موسیو مینشقوق ، مقالہ سندہ روسیہ نیک اسلامار
آلندن کدینی یرلری میاندہ کرک محضو لانجہ و کرک لطافتجہ

دنیا نیک کزیدہ یرلرندن معدود اولان قناد ، ایتالیا ، اسپانیا ،
اسویجرہ و مصرہ قات قات فائق یرلری اولدیغی حالده

روسارک ہوندن قطعاً استفادہ ایتماکدہ اولدیغی بر السان
تأثرلہ آکلادقدنصرکہ دییورکہ :

« روسیہ نیک مصری ماورا نہردر . نیلی ایسہ آمو دریادہر .
اہل فن آمو دریایی دائماً نیلہ بکترہ نیورلر . فقط بزم نیلمز

آفریقا نیلی عندندہ نہ در ؟ انکلیرلرک نیلہ بایدفلری بر آمو
دریادہ یا مازی ایدک ؟ پک اعلا یاپاردق . ہونکچون اوچ شی

لازمدر : سنی ، جدیت ، سرمایہ .

عسکری مهندسلردن موسیو برمالایف مصردہ کی انکلیرلرک

انگلزلر مصره کردی . میایارلر قازاندی . بومیارلر سایه‌سندنه بویوک بریتانیایی و بوتون مستملکاتی هر برته‌لکدن مصون براقدی . یالکز بونکله می قالدی ؟ ! بوکون بومیایارلر سایه‌سندنه حکمنی بوتون دنیایه انفاذ ایتدیر یور . عین زمانده روسلر مصرله محصولاتیجه عین سویه‌ده بولنان ماورأ نهری استیلا ایتدیلر . — آله ایدیان بعض بر یولسز هدايا استثنایطویلورسه — نه قازانه بیلدیلر ؟ مملکت ، حکومت ، آلمانلرک تحت تهیدینده ازلیور . ژاپونلرک آلدیغی صوگ طور و حرکت چیکلر شی دکل . قریب بر بچق عصر دنبری اقبال ییلدیزی قاپانان عثمانیلرک شوراییک سنه لیک سعی و غیرتاری قارشوسندنه نوبتلر کیچریور . صوگ تریخی صقیور . صقیورده کنیندی مدافعه ایچون زهلی تدارکنی دوشنیور . فقط قاصده‌ده بش یاره لر یوق . ملتک کیسه حیتملری ایسه بستون قپاعش . چونکه ایتمکده اولدیغی مظالم تاجکر کاهلرینه قدر اشلیور . یناء علیه ... انشاسی تصور اولنان دریدنو طارک بر آرتاخیرینه قرار ویرلدیکی اعلان اولنیور . ایشته بوغلویت و بوفلا . کتلرک بتون اسبابی ، لزومندن فضله تعصیبه ، اورنسز یه احتیاطده مندجدر . بوکون روس حکومتی پاره‌سز . لقدن ، احتیاجدن هر نه کی عذاب چیکمکده ایسه کنیندیک مظلومی ، سؤ نیتی یوزندن چکیور .

ا کر روسلر ماورأ نهره کیردکن نصرکه لا اقل انگلزلرک مصرده تعقیب ایتدیگی پولتیقه‌نی تعقیب ایدرک هرشیدن اول مملکتک اعمارینه ، چایشه ایدیلر . بونکله برابر اهلایک سعی و غیرته ، رفاه و حال سعادتیه اعنا ، و بو طریقله میایاردلری پترسبورغه چیکمه‌نک چارمسنی دوشنه ایدیلر قطعا بوکونکی قاره کونلری کورمیه چکدیلر . او وقت قویون ده سلامت قوردده طوق اولوردی .

او وقت ، آلمانلرک قوتلی اوردوسنه ، ژاپونلرک معهود مقوله نامه‌ده کی تکلیف لرینه ماورأ نهردن چیکدیگی میایار . دلره فرح فرح جوانی ویره بیلیرلردی . فقط بونی یامعه‌ی ودها طوغریسی یاپامادی . میایاردی کتوره جک ماورأ نهر ، کنینسی میایونلری یوطه جق بر پیس بوغاز اولدی . و بوضورتله روس حکومتک افلاسنه برقاو دها آچلدی . عجبنا ایچون بونلر اختیار اولنیور ؟ چونکه بوراسنک سکنه ی اسلامدر . بورانک معهوریتنه چالشق اسلاملرک

ترقی و تمایلسنه چالشق دیمکدر . بوانیسه روسیه‌نک باشنه بر بلا چیقارمتی ، تکرار فنلاندیا پولونیا مسئله‌می میدانه کتورمک دیمکدر .

ایشته رهایین و کلیسانک نفوذنده اجرای حکومت ایدن روسلرک فکری بومرکزده در ، حتی روس محرر لرینک اک بویوکندن معدود اولان نوویه وره میانک دائمی محرری موسیو مینشقوق بیه یقاسی بوواهی فکرینک تأثیریندن قورتره میور . ماورأ نهر حتمده بالاده کی مطالعاتی در میان ایتدکن نصرکه باقیکز نه دیور :

فقط بوراده بر مسئله واردرکه اوده ترکستان اهلایسینک روس اولمامی (اسلام اولمه سیدر) . ترکستانی اعمار ایتمکله داخلی روسیه پاموق ایچون آمریقایه ویردیکی پاره‌ی برلی ترکستان اهلایسنه ویره جکدر . . بونکله ایسه باشمه تکرار بر فلاندیا ، پولونیا مسئله لری قیام ایده جکدر . بناء علیه ترکستانی اصلاح و اعمار ایتمکله برابر بورالره مطلقا روس مهاجرلری برلشد . یرمک لازمدر . برده بورالره یهودی آلی طوقنماسنه دقت ایتلیدر . . . . .

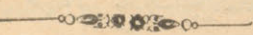
دیمک روسلرک ایسته‌دیگی شی ، ترکستان اهلایسینه بش پاره قازاندر ماق شرطیله کنیدیلری یوزه یوز قازانقی ، اولیله می ؟ لکن شوراسی شایان دقتدرکه اگر بومکن ایسه فکرآ و عملاً روسلردن قات قات فائق اولقله برابر اقتصاد بایندده روساره سنه لرجه درس ویره جک اقتداری جائز اولان انگلزلر یایارلردی . هرشیدن زیاده مصر لیاری کافه انتقاع مایدن محروم براقیه و کنیدیلرینی دائماً صقی و نفس آله ، میه جق درجه‌ده قاپال بر اارمک تحتنده طوتارلردی .

فقط انگلزلر — بر درجه‌یه قدر — بو چوروک پولتیقه‌نی طوتمقدن اجتناب ایتدیلر . بر شی ترک ایتمدن قازانمقدن ایسه بری ترک ایدوب بشی چکمنی : ودها آچتجه‌سی بیوک بریتانیایه چیکلن میایاردلری مصر لیلرک و ساطتیله قازانمینی دها کارلی بولدیار . بویله مسامله کارانه طورا امارلری مصر لیلره مرحت و شتمقدن و یا خود عاقبت کارک انگلزلر ایچون فائده‌لی اولمیه جفنی کشف ایده مدیکاریتدن دکلدی ، روسلرک بوکونکی خاطرینه کان شی انگلزلرک ده او وقت خاطرینه کایوردی . فقط انگلزلر ، بر مملکتدن استفاده اهلایسنک معاوتی ایله اوله جفنی آ کلادقدن طولانی بعض بر اوهاماتدن صرف نظر ایتدیلر .

استور . و بونی دہ کنڈینہ مملکتینک اک کزیدہ آدماری
توصیہ ایدیور . حالبوکہ روسلر ایچون اک صلاحی واک
کسدرمہسی اسکی اوہام ، خیالاتاری برطرفہ براقوب یرلی
اہالینک ترقیسنہ بذل جہد ایتمکدی . ایستہ روسلر آنجق
اووقت ماورائہردن انکلیزلرک مصردن ایتدیکی استفادہلری
ایدرلر .

مختاریت ، استقلالیت ، لاف ایله ، قوری برخیا
ایله اولہجق برشی دکلدلر . ہرشیدن زیادہ زمان و بونکہ
برابر استعداد استر . ماورائہ نهرلیلرک بوکونکی حالہ
باقیبرسہ بواساعدادی اکتساب ایده بیلیمک ایچون ،
— بوکوندن اعتباراً چالشمق شرطیہ — دہا اقلندہ یاریم
عصرک بروقت استر . بناءً علیہ بی طرفانہ دیہ بیلیرزکہ
روسلر بوکوندن اعتباراً ماورائہ نهرلیلرک حال رفاهیتلرینہ
چالشمیہ باشلاسولر کنڈیلریندن بلا اندیشہ یاریم عصر قدر
برمدت استفادہ ایده بیلیرلر . بویله بر استفادہ عظیمیہی الدہ
ایتدکنصکرہ طبعی روسلرک ماورائہ نهرہ احتیاجلری دہ
قلماز ... !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

ژاپونیا دن مکتوب

مرحتلو افندم !

بن کندم الحمد للہ کمال عافیتدہم ، سزکدہ دائمی عافیتدہ
اولہ کزی بوتون یورکدن آرزو ایدرم . سزہ پک چوقدن بری
مکتوب یازہ مدم ، معلوم احسان کز اوزون و آغر سفرم
بنی غایتہ یورومش ، مامولم خارجنده وقت لر کچردم ، پک
چوقرن دکل کمال مسرتلہ سوکیلی و ظنمہ کلدم . بورادہ
بنم سومی ہم فکیرلرم ، بکا غایت مطمئن و صمیمی بر مراسم
استقبال ایفا ایتدیلم ، ژاپونیا دہ نظیری کوریلماش براکرام
ایله قارشولہ دیلر .

بن بیک کرہ سزہ تشکر ایدرم ، سزک اوعلو جناب
کزہ یورلق بیلمز سعی وغیرتکزرہ داغما مقنون کز ومنتدا .
رکزم . بن ہیچ بروقت بونی خاطرمدن چیقارہمام .
بن سزک ہمت وغیرتکزی وعالم اسلامیتدہ اولان

دیہ جکسکزرکہ انکلیزلرک مصردہ طوتدینی بومساملہ
پولتیقہسی مصر لیلرک انتہانہ ، ترقی و تعالیسنہ ، استقلا .
لیتلرینی اکتساب ایده جک قدر قوت استحصالنہ سبب
اولدی . بویسہ یقین بر زماندہ انکلیزلر مصردن
چیقماستی مؤدی اولہجقدر . وارسون اولہ اولسون .
فقط بوندن انکلیزلرک غائب ایده جکی نہدر؟ انکلیزلر برکون
مصردن چیقاجق فقط میلیاردلری درجیب ایتدکن و دنیاک
اک بیوک بر حکومتی اولدقنصکرہ . البتہ ہرکس تسلیم
ایدرکہ مصردن میلیاردلر قازانہرق چیقان انکلیزلر ، ماورائہ
نهردہ فقیر ، آج وسفیل قالان روساردن قات قات بختیاردلر .

روس حکومتدہ ماورائہ نهرہ روس مهاجرلری اسکان
ایتمک فکری اسکیدنبری موجوددی . بونی یواش
یواش موقع اجرایہ قویمیدہ باشلامشدی . حتی اورنبورغ—
ناشکندش مندو فرخطی یاپیلدینی وقت بوخطک اک بویوک
فوائدیندن برینی ترکستانہ روس مهاجرلری یرلشدرمک
اولہجق دیہ کوستر مشاردی .

ممالک باردہدہ یشایان روس موثریقارینک ترکستان
وترکمنک اوصیجاق صحرائیندہ یشایہ بیلیمہسی ، صاغلام
بروجودلہ طارہلری اعمار ، مملکتک حال رفاهیتنہ چالشہ
بیلیمہسی ، ممکنہی ، دکلی ؟ انشآللہ اورالری روسلر
ایلریدہ آکلارلر . فقط شمیدین نظرلریندن قاچہ میہجق
برحقیقت واردرکہ اودہ قرغیز صحرائینہ یرلشدرن
خاخورلرک : استپدہکی یوزدستہ بردن ایسہ کنڈی وطنمزدہکی
بردستہ یربیک قات خیریلدردیہ کیرودونمالریدر . بعض آیلر
اولیورکہ جیلابنسق استاسیونندہ کینندن دونانک عددی دہا
چوق اولیور ، سیریاوساؤ قرغیز صحرائینک اقلیمجہ داخلی
روسیہیہ اولان تباہی پک جزئی حتی عوام حس ایده میہجک
بردردہدہر . بویله بریردہ دیکش طوتدہ میان روس
موثریقاری ناصل اولورده جہنم آسا اولان اوترکمن
چوللرینہ دایانہ بیلیرلر . واورادہ صاغلام وجودلہ طارلہ
لری ایشلرلر . بونلر روسلرک نظر دقتنی جلب ایده جک
حقائقندلر . فقط بویوک پتروئک او اسکی ، وقتی کچمش
قناسی بو حقائق آکلامیہ بولویورمور ، سترایدیور . حکومت یوز
بیکلر جہ عائلیہی بوش بوشنہ سفیل سفیل طولاشدرمق

مصر مسئله می

— ۳ —

بوندن و ایکی مقاله مدد افکار خریت و جدان اوزرینه انکلیز لرك شو صو لک زمانلرده کی تضیق آتندن برنبده جک بخت ایتشمدم. مدعامک دلیلی اولق اوزره اقدام غزته سنک ۴۰ نومرولی و ۱۷ ایلول سنه ۳۲۶ تاریخی نسخه سنده مصر حوادثی اوله رق یازمش اولدیغی شو فقره بی عیناً نقل ایدیورم. « مصرده افکار خریت اوزرینه تضیقات - مصر خدیویتک یکیدن موقع تطبیقه قویدنی مطبوعات نظامنامه سیله غزته لر حقتده اجرا اولدنیغی کی تیازولره دخی پولیساردن سانسور مأمورلری تعین اولمقددر. از جمله کچن هفته قاهره ده (شیخ سلامه حجازی) تیازوسنده بر اویون اوینامقده ایکن اویونک صوکارنده انشا اولتان برقصیده ده خرب الوطنی مؤسسی مرحوم (مصطفی کامل) ک اسمی ذکر اولندیغندن طولای پولیس و ژاندارمه لر طرفندن تیازو تعطیل ایدلمشدر. « فی الواقع موقع تطبیقه وضع اولتان مطبوعات نظامنامه سی مصر خدیوتی طرفندن تسبب و تنظیم اولمش ایسه ده انکلیز لرك تشویقاتیله خصوصاً پذیر اولدیغی ارباب اذعانجه معلوم اولسه کر کدر. کچن مقاله مدد: عرض ایتمش اولدیغ کی ترکیاده اجرای احکام ایدن استبداد مصره انتقال ایتک اوزره: . . . ! . . .

انکلیز لرك شو بر ایکی سنه در مصری پک زیاده تضیق آتنده بولندیرمقده کی متصدلری نه اوله بیلیر؟ اوت ابونقده نظر تأمله آلملی. نه ایچون انکلیز لر مصر افکارنی بوقدر تضیق آتنده بولندیرمق استیورلر بوقدر تضیق ترجیح ایتدیرن اسباب ندر و نهدن ایلرو کلیور؟ ایشته سزه بر چوق سؤلرکه جوابلری بهم حال لازمدر!

بنم فکر کچه انکلیز لرك مصری بوقدر تضیق ایتسندن، حریت کلام و افکاری محدود بر دأره ایچنده بر ایتسندن، خدیو عباس پاشایی (بعض اسبابدن طولای) استعفایه - خنیاً - اجبار ایتسندن مقصدی اهالی بی عصیانیه دعوت و تشویق ایدوب بر اختلال چیقارمق آرتق بونجه سنه در بسلمه کده اولدیغی مقصدینه اصل اولمقددر.

موقع کزی، مقدس بیله دیکم « آسیا - غی - کامی » جمعیتی اعضا لرینه عرض ایتدم، خصوصی قونفرانس ایله کندی فکرمی علاوه ایدرک وجدانک آرزوسنی بیان ایتدم.

ذاتاً بو خصوصده نهلر یایه جمعی ونه کی فکر لر بیان ایدم جکمی، ده ا معیتک زده بولندیغ زمان سزه سویله شدم. حتی بن کندی فکرمی و اسلامیت حقتده اولان معلوماتی بوتون (توکیو) اهالیسنه و بشقه اطراف ولایت لره عرض ایدم جک اولمشدم، فقط صو کره رفقا مزله بالاستشاره، یشمزی بر درجه اکال ایتدکن صو کره افشا اولمسنی ده ا مناسب کوردک، اوزمان ده ا صا غلام اوله جقدر.

بزم رئیس مز شمدی ایشی فعالیتیه چیقارمق جهت لرینی مذاکره ایدیور، وبالخاصه بر قاچ علما جلب اولمسنی و مسلمان طلبه سی جمع ایتک، و بونلر ایچون لازم اولاجق مصارفک تدارکی مسئله لری برنجی مطالبندیر.

بن سزه بوندن صو کره اولاجق تفصیلاتی یازارم، نه زمان مذاکره اتمز قراره تقرب ایدرسه معلومات ویره جکم. عثمانلی - ژاپون مسئله سنده سزک توصیه کز بزجه نظر اعتباره آلمش و بر درجه قدرده . . . قرارلشدیرلمشدر. (تشریح اولنه مز ده ا وقت واردر.) بز بوتون موجودیتز ایله آرزو و ایدرک زک ژاپون تورک ملت لری ال اله صاریله جقاردر، بوتون صمیمیت لریله هیچ تکلیف سز براخوت میدانه کله جکدر . . .

بن سزه تکرار دیه جکم: بن اسکینندن ده ا صمیمی و ده ا جدی ژاپون مسلمان قردشکزم، بوتون عالم اسلامده بن مسلمان قردشاریه کمال احترام و تواضعه سزک معتبر غزته کز واسطه سیله سلامی تبلیغ ایتمه کزی استرحام ایدرم. باقی بوتون برحسب مودنه مستغرق اولدیغ حالده، حقیقی احترامله و درین اطاعتله:

عمر یاما اوقه

مکتوبک قسم کلیمی قدری تمامیه حرفیاً ترجمه اولمشدر. بر قسمی ده شمدیک بعض اسبابه مبنی ترجمه ایدلمشدر.

عبد الرشید ابراهیم

نه پابه جقارني شاشيرمش بر حالده براقدي . رجا ايدرم
 بوني ايضاح ايديكز ، انكلتره « حق وانصاف » پولتيقه سني
 استعمال ايتيه جكميدر ؟
 بو سؤالي اراد ايتديكم زمان انكلز متبسم بر چؤره
 ايله ديديكه :

— هيچ سياسيائده حق ، انصاف پولتيقه سي استعمال
 اولنورمي ؟ بجه سياست يالان واغمالدن عبارتدر . هانكي
 بردولت ، هانكي بر ملت تصور اولنور كه سياسيائنده « حق
 وانصاف پولتيقه سني » استعمال ايتسين ؟ زانا دنياده بويله
 بر پولتيقه نك اسمندن بشقه برشي بو قدر !»

حقيقه تاده بويله در . فقط بو حقيقه تله زه شمدي ظاهر او ايورا
 * *

انكلتره نك مصدره كي پولتيقه سنه قارشي كنج مصر ليلر
 سويه عرفان وادرا كلرينك تعاليسنه ، يو كسامه سنه جهد
 ايتكله مقابله ده بولمه لي (شارلاتانيزم) مسلكندن پك زياده توقي
 ايللري سلامت مملكت نقطه نظرندن الزمدر . مصر كنجلرينك
 اسراف وسفاهتنن بغايت حذر ايللريده شرط اعظمدر .
 عالم سفاهته دالوب گرفتار ودوجار سفالت اولماق قابل
 دكلدر . اكر كنج مصر ليلر مملكتلرينك رفاه وسعادتني
 تأمين وانكلز مظللمندن تخليص كريبان ايتك استيورلر سه
 بو ايكي تشبثي موقع تطبيقه وضع ايله ايدرلر اولندن :

۱ — تعميم وانشار معارف

۲ — سفاهت واسرافدن توقي . [*]

ايشته بو ايكي تشبث سايه سنده (بلكه) مصر مصر ليلرك
 اوله بيلير . يوقسه يالكلز ، پروتستو ايتك ، باغرمق چاغرمق
 ايله بر فائده استحصال اولنه ميوب بالعكس انكلتره نك
 بادي حديق اولور و (الله كوسترمسون) انكلز ياراغ نك
 تموجيله نتيجه نير كه بوني مصر ليلرك آرزو ايتدكلري كي
 بزده آرزو ايتميز .

سامي زاده

ثريا

انكلز لر عندنده خصولي هممه حال لازم اولان بو
 مقصد ايسه مصري اشغال عسكربسندن چيقارمق و تحت
 تابعيته المقدر . بجن سنه انكلز سياسيونندن بر ذات ايله
 ايتمش اولديغم بر ملاقاده مصدر دن بحث ايتديكمز صره ده
 انكلتره نك مصري ترك ايدوب ايدمه جكني سؤال ايتمش
 ايدم . بو سؤال وهله اولي ده انكلزي ترده سوق ايتدي .
 بن بو ترده بر جواب آله ميه جفمه كند بجه قانع اولمشكن
 قوجه سياسي او طور مقده بولنديغي صند ايله سنك اوزرنده
 بردوندي و پيوسني چك كند نصكره ديديكه :

« — عزيزم ! انكلز لرله اچه اختلاطده بولتمش
 اولديكزي شمدي بكا سويابورديكز . او حالده انكلز لر ك
 نصل بر قوم اولدقارني پك اعلا بيلير سكلز . انكلز لر
 جديتي هيچ بروقت الدن بر اقامه شاردر . بو قدر موفقياته
 نائل تليده جديتلي سايه سنده در . تاريخ بونك الك پارلاق
 الك قطعي دلييدر . بز ، بر تشبثك حيز آراي حصول بولنده
 منفعتمز نقطه نظرندن فائده سني بولور سه ق اوتشبتني قوه دن
 فغله چيقارمق ايجون بدل مايحصل ايدرز . ممكن دكل اوتشبتني
 ترك ايدمه ميز . بز قوال دكل فعال آدملر اولديغمز وانكلتره
 ياراغ نك هر برده ، هر مملكتنده هر برج و بار و ده موج ايتديكني
 كورمكله افتخار ايتديكمز ايجون منفعتمزه ، انكلز قوم نك
 رفاه وسعادتني موجب اوله جق هر تشبثك فعله كتير لمسي ايجون
 جانمزي ، مالمزي ، ملكمزي فدا ايدرز . بونك ايجون انكلتره ده
 بر چوق سنه مقدم مصري تحت تابعيته آلفي (منفعتي
 نقطه نظرندن) تصميم ايتمش و باشلانغج اولمق اوزره ده
 بكرمي طفوز سته اول مصري اشغال عسكري الله آلسدر .
 شمدي ده بو سبتون تحت تابعيته آلق چاره لر يسه توسل
 ايدمه جكدر . پك آرزو بر مدت ظرفنده مصري انكلز لر ك لنده
 كوره جك كوزه سزي تأمين ايدرم ! »

بن بو جوابدن پك زياده منفعل اولدم و ديدمه كه :
 — فقط عزيزم ! انكلتره مصري حين اشغله
 بر مدت صكره ترك ايدمه جكني قطعي صورتده بيان ايتمشدي .
 مادامكه انكلتره نك بويله بر فكري وارمش نه ايجون
 طوغريدن طوغريه او وقت فكري بيان ايتمديده زواللي
 اهالي بي بو قدر سنه در متحول فكلر واملر ايجربسنده
 احتراصات حياتيه نك و برمش اولديغي ياسلرله نه بايدقارني

(۱) عطات موتك كوچك قارده شي ، سفاهت حياثك بيوك
 دشمنيدر .

امانات مقدسہ تک جمع و حفظندہ خلفای اسلامیہ باخصوص
خلفای عثمانیہ جداً بیوک ہمتار، دقتار صرفاً ایشماردر .
ایشتمہ بونقطہ نظرہ کورہ محاکات ذاتیم حضرت عثمان
افندمزک حین شہادتہ ثلاثت ایتدیکی مصحف شریفک
بو اولمش ایجاب ایده چکنہ تعیین حاصل ایدیور .

مذکور کتبخانہ کی ایکی مصحف شریف ختمندہ
واقع اولان نشریات اوزرینہ یازشامز خلافتیناہ افندمز
حضرتلری بونلرک مصارف تجلیدیہ و تہذیبیہ سنی در عہدہ
ایلدکرندن بو بادیہ کی فرمان شاہانہ لرینک دواڑ عائدہ سنجہ
انفاذینہ مسارعت اولندیفی اوراق حوادندہ کورلدی کہ بوندن
علم اسلامیت البتہ برحس منونیت ایلہ متحسس اولہ جقدر .

حسین و صاف

تعارف مسلمانین

« عجبا! ہانکیسی طوغرو؟ » سوالی میجوٹ عنہ
اولان مصحف شریفک خط دست حضرت عثمان اولوب
اولمادیغنه دکل رتبہ شہادتہ واصل اولدینی وقت او قودینی
مصحف شریف اولوب اولمادیغنه در .

حسین و صاف بک افندینک مذکور مصحفک فاتح
کتبخانہ سندنہ کی مصحف اولدیغنه دائر یوروتدیکی مطالعاتی،
بزجہ . بکدہ شایان قبول دکلدن . چونکہ بزودہ تاریخ
کوستریورکہ یدنجی عصرہ طوغری . کہ خلفا عباسیہ تک
صوک دورلرینہ تصاف ایدیور . حکمداران اسلام بوکبی
امانت مقدسہ ہی حفظ و جمعہ دکل امور دولتی بیلہ باقیہ
لزوم حس ایجاہ شاردی .

ذاتاً بو کشمکشک یوزندن ہلاکو وقعلرینہ قدرہ
اسلام کتبخانہ لرندن بک چوق قیمتدار آثار اسلامیہ آشرلیہ
باشلامشدی . بناء علیہ خلافت ، آل عثمانیہ انتقال
ایتدیکی وقت بو امانت مقدسہ تک سلباً خدان عثمانیانک
آلنہ کیچدیکنہ دائر وثائق اکر المزدہ یوقسہ یالکز بر
حسن ظن ایلہ بو کونہ کی آزدہ کی مصحف شریفی اوکا
حمل ایده ہیہ چکز .

مذکور مصحف شریفک ، بغداد کتبخانہ لریندن
آشیرلوب ماوراً نہرہ کوتورلدیکنی اذعا ایده چک دکلز ،
احتمال آل عباس بوندن مسئول دکلدن . بلکہ ہو مصحف
شریف ، کاشغر ، بخارا اوزرینہ اجرا اولنان سفرلرک

حضرت عثمان (ر . ع .) ک مصحف شریفی حقندہ
آلدیغمز برورقہ .

فاتح کتبخانہ سندنہ کی ایکی مصحف شریف حقندہ
معتبر طنین غزٹہ سنہ کوندردیکم ورقنک و طنین طرفندن
علاوہ ایدیان مطالعہ مصیبتہ تک رسالہ معتبرہ کزہ عیناً نقل
اولندیغنی کوردم . و حضرت عثمان (ر . ع .) افندمزک
خط دست فضیلت و علویتلری اولان مصحف شریفک
سمر قندک استیلا سندنہ روسارک آلنہ چکدیکی مروی بولند
یغندن بختلہ عجبا فاتح کتبخانہ سندنہ کی مصحف شریفک ہی
یوقسہ روسارک آلنہ کچوب بالاخرہ پترسبورغ کتبخانہ سندنہ
حفظ اولن می حقیقتہ حضرت عثمان افندمزک یازدقاری
مصحف شریف اولدیغنه دائر اولان فقرہ ہی دہ او قودق .

حضرت عثمان (ر . ع .) افندمزک اونی متجاوز
مصحف شریف یازدقاری منقولدر . حتی بکی جامع کتبخانہ
نہ سندنہ ہی بر مصحف شریف اولدیغنی کی طوقبو سراسرنده
خرقہ سعادت دائرہ فاخرہ سندنہ امانات مقدسہ میانہ دہ
بیوک قطعہ وینہ جیلان دریمی اوزرینہ خط کوفی ایلہ
یازلمش بر مصحف شریف دہا موجوددر ، عاجزلری
بونی زیارت شرفتہ مظهر اولمشیدم . فاتح کتبخانہ سندنہ کی
مصحف شریفک بانی کتبخانہ اولان سلطان محمود خان
اول حضرتلری طرفندن بورایہ تبرع ایلمش اولہ جغنه
کورہ بونک خزینتہ ہایوندن اورایہ نقل ایلمش اولمش
لازم کلیر .

بو مصحف شریفہ (فسیکیفیکہم اللہ) آیت جلیلہ سی
اوزرنده وقارشوسندنہ کی دیگر بر صحیفہ سندنہ قان لککلری
موجوددر . طبعی حین زبارتدہ کورولور . سمرقندہ
روسارک آلنہ کچن مصحف شریف حضرت عثمان افندمزک
مبارک خط دستلری ایلہ یازیلان بر مصحف اولہ بیلیر .
لکن فاتح کتبخانہ سندنہ کی مصحف شریفہ کی نشانہ بر درجہ یہ
قدر بو بادیہ قناعت بخش اولیور .

ردہ مشارک الیہ کم مبارکلری حی حاوی اولان مصحف
شریفک ترکستان حوالی سندنہ قدر کورتورلمش اولہ بیلمش
احتمالندن زیادہ خلفای اسلامیہ تک ایادی احترامہ کچمش
اولمش تسلیم اولنہ بیلیر . زیرا تاریخ بزہ کوستریورکہ بوکبی

پرسیده عشا کر اسلام قوماندانلریندن بریله ماورا نهره کورتورولوب و اوصورتله سمر قند کتبخانه سنده قالمشدر .
طوغریمنی بز، بوتعین جهتی بو خصوصده تحریات و تبعات گامله ده بولنان آثار عتیقه اربانه بر اقیوروز، اگر آثار عتیقه ارباندن بری چیقوبده بوکا دائر تحریات و تبعاتده بولنورسه و فاتح کتبخانه سنده کی مصحفک حضرت عثمانک حین شهادتده تالوت ایتدیکی مصحف اولدیغنی و ثابق ایله اثبات ایدرسه حقیقه عالم اسلامی بر بار حجابلدن قورتارمش اولوردی . چونکه بوکون عالم اسلام تاریخجه و معنویاتجه اک بویوک واک مقدس آثارلریندن برینی غائب ایدیور .

فاتح کتبخانه سنده کی مصحف اوزرنده کی قان لکه سنه کانجه بولکه پترسبورغ کتبخانه سنده کی مصحف شریفده ده موجوددر . بناء علیه آثار عتیقه ارباندن تکرار صوریوروز . عجب! حضرت عثمانک خون مبارکلی دامالایان مصحف شریف بوکون اسلاملرک ائنده می ؟ یوقسه تقلیدینی پاپوب بزی آلدانیدارده اصل نسخهمی روسلرک ائنده بولنیورمی !

روسیه ده اسلام داعانه صندوغنی قومییه

مساعده ایتورلر

اورنبورغ ولایتی اورسکی شهریندن شو بولده یازبورلر :
« اورسکی جمعیت خیرییه می هنرو صنائنده پک کرده قالان روسیه اسلاملرینه عصر حاضر مزه موافق هنرلر اوکرتمک ایچون بر مکتب صنائع کشادینک لزومنی حس ایدرک مکتبی آجیمق تشبثده بولوندی ایدی . تشبث بالطبع بر مقصد سیاسییدن بالکلیه معرا اولوب دیدیکم کئی محضاصنائعک بینمزده ترفی ایتمی ایچون ایدی .

بو تشبث خیرک چابوق وجوده کلمسی ایچون اغانیه احتیاجز اولدیغندن . جمعیت ، اورسکیده موجود هر بر معتبر اسلام تجارلری دکانه بر اغانه صندوغنی قومییه قرار یردی .

بونکچون ولایت مرکزینده مراجعت ایدرک والیدن مساعده طلب ایتدی . فقط والی حضرتلری ۳۱ تموز ۳۳۵۸ نومرولی جوابنده : « اورسکی جمعیت خیرییه سنک اغانه صندوقلرینی اسلام تجارخانه لرینه قومییه مساعده

ایدمیوروز دییه طلبعزی ردایتدی . عجب! ایچون ؟ »
دوشنیوروز دوشنیوروزده حکومتک بوکا مساعده ایدهمیه حکنده کی اسراری هیچ برتورلی بوله میوروز . چونکه بر کره ایشک ایچروسنده حکومتک ایشنه کلمه جک بر سیاست قوقوسی قطعاً یوقدر .

اگر بوسر ، حکومت اسلاملرک صنائنده ترقی ایتملرینی ایسته مدکارلی ایسه بوندن ده یعنی ترقی ایتمدکارلی تقدیرده ده نه قازانه بیله جکینی و ترقی ایتدکده نه غائب ایده جکینی برتورلی آکلایه میوروز .

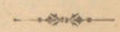
اورنبورغ ولایتنده اسلاملر اکثریتی تشکیل ایدیور لر . برولایتک اکثریتی تشکیل ایدن عنصرك هنر و صنائندن محروم اولمسی بوزندن حکومت متبوعه لرینک نه قدر ضرر ایده جکینی ایضاحه اصلا حاجت یوقدر . اونکچون حکومت اهالیده بویله بر شینه رغبتی کورر کورمن کندی طرفندن معاونت عظیمه ده بولنملی ایدی . چونکه کندی منافعی دیمکدر . فقط بویله یامیور . عکسینی یامیور . ایشته بو حال کوردکجه استه راسته مز شو مقالی تکرار ایدیوروز : کویک دیرسندن پوست اولماز ، روس اسلامله دوست اولماز !

ایران خبری

مشاهیر علمادن آقاسید تقی تبریزی حضرتلری رمضان شریفک برنجی جمعه کونی صلاوة عصرده « کلمه فروشان » مسجدنده نطق ایراد ایتدیکی ایچون جمعه ایرتتمسی پولیس اداره سینده دعوت اولنمش ، پولیس مدیری معاونی آقاسید تقی جنابلرینه حکومتک امریله آقا جنابلرینی توقیفه مأمور اولدی یعنی سویله مش . فقط آقاسید تقی قبل المحاکمه توقیف امرینه اطاعت ایدهمیه جکینی سویلمش ، اوکونی صلاوة عصره قدر محاکمه دن سوکره توقیفنه قرار یریلمش .

اخطار

تورکیه مکاتب ملکیه اعداد ایسندن مأذون و بر قاچ سنه لرده معلملک ایدرک تجربه کورمش بر افندی روسیه یه معلم اوله رق کیتتمک ایستیور . محل مراجعت تعارف مسلمان اداره خانه سیدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدیر مسئولی

عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بايزيد

چادر جيلرده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلاميته

عائد مقالات و آثار

مع الممنونيه درج

اولنه جقدر .

نسخه سى ۴۰ پاره

تغلامسلاطنت

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناكم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باهت هفته لى مجلددر

تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبى

عدد : ۱۸ ۱۷ شوال ۳۲۸ پنجشنبه ۷ تشرین اول ۳۲۶ جلد ۱

مالیه من و استقراض

ایکی سندنده بحث ایده لم . بزده مالیه نظارتی وارددر ، بونی هرکس بیلور . مالیه من واری ؟ بونده هرکس تردد ایدر . ظن ایدرم استقراضده اولان مشکلاتده بوندن تولد ایتمش اوله بیلور . بلکه بتون امور دولتی اسامندن صارصان مسئله بومسئله در دنیه بیلور . زیرا مملکتک حیاته برنجی واسطه تجارتدر . تجارقی تأمین اولنمه مش بر مملکتک حیاتی دائما تهلاکیه معروض بولنور ، آچه مسئله بر قیمت معینه تعیین اولنمه مش بردولتده ، تجارت تأمین اولنمه من . جهانده دولت عایه کی آچه سى چوروك بر حکومتده یوقدر ، بتون فنالغک اساسی بوراده در . استانبولده مالیه نظارتینک کوزی اوکنده حتی کنسدی اداره سنده عثمانلی لیره سى یوز غروش ، پیاسهده یوزسکر غروش بعض تجارده یوزاون غروش ، صرافلرده یوز آلتی غروشدر .

ایتمکدن عاجز قالیبور بلکهده آج قالدینی زمانلر پک چوق اولیبور . جیننده لیراسی وار ، اوچ غروشلق یمک بیه جک ، آشجی لیره یی بوزماز . نه یاپمیلی ؟ استر استه من صرافه ایکی غروش ویره جکده ، دفع احتیاج ایده جک . بتون مملکت داخلنده آچه قیمتی صرافلر النده ۱ مکده عثمانلی لیره سى ۱۸۰ غروش ، مدینهده ۱۹۰ غروش از میرده بیلسام قاچ غروش هر کویده و قریهده آچه قیمتی بر صراف النده ، بو صورتله بر کویلی اون پارهلق اکک بیه جک اولورسه صراف اوندن ایکی پاره آلور ، بش پارهلق طوز آله جق ، کبریت آلا جق هر نه آله جق اولورسه اولسون مطلقا صرافلر کحق وار ، بوده آزدیسه کز صرافلر بر آراق والی و یاخود متصرفک خاطر یی (هر نه صورتله اولورسه اولسون) خوش ایدر ، یرتمی کونی والی پاشادن یاخود متصرف بکدن بر فرمان «سیلک پاره لر پیاسهده کزه من» بونک اوزرینه صرافلر بشلک لری اوچ غروشده مجیدی یه ۱۴ غروشده قدر طویلار ایکیلک لری ، غروشلاری انصافی وجدانی قبول ایتدیکی درجهده (ذاتاً بونلردن هیچ بریمی صرافده بولنمز) هب سیلک نامیله جزئی سیلنمش یاخود شپارمش پاره لر صراف النه کچر ، ایکی آی صکره صراف ینه والی پاشانک کونانی یاپار ایکنجی بر فرمان دهال .

صوکره مجیدیه حکومت نظرنده ۱۹ غروش ، پیاسهده یکریمی غروشدر . بونلری بوزمق ، بونلر ایله تجارت ایتکدهده ده قاچ یوز مشکلات وار ، بوکون پک چوق آدملر وار جیننده پاره سى اولدیغی حالده احتیاجنی ادا

ذاتاً بش معاشدن زیادہ آمازلردی ، شمدی ایسہ کنندی اختیارلریلہ آلتی آیک یاریم معاشنی ترک ایدہ جک ، بوضورتہ ماتنی ودولتی دوجار اولدنی ذلتدن قورتارہ جق ، وطنی دشمانہ قارشنی محافظہ ایتمش اولاجق . مانند ، بونی کورنجه ہیچ شہسز بیوک برانیت حصولہ کاور ، افراد مات دہا زیادہ غلیانہ کاور ، دولتی لیرالریلہ بوغازلر . خارجی استقراضدہ میدان قائلز .

دینی ، وطنی ، ملتی سوندن بوفدا کارلنی ایتملی ، اوزمان ملتک ناموسی وحیثیتی دہ محافظہ اولنش اولور ، دولتکدہ موقعی بر دہا تزلزلہ اوغرامز ، صوکرہ ترک نہ اولدیغہ ہر کسدہ کسب قناعت ایدر . اشته استقراض اطرافندہ سویلہ نہ جک سوزلر بودر ، مملکتشدہ تہاسکدن قورتارہ جق بودر .

عبدالرشید ابراہیم

حیات اجتماعی

دین قرداشلریمزہ خطاباً یازیلان کچن مقالہ مزیدہ حیات اجتماعی حقندہ برکوچک مقدمہ سرد ایتمش ایدک . مذکور مقدمہ افادۂ مرامہ تمامیلہ کافی اولمادیغندن بروجہ زیر بیاناتہ مسارت ایلدیورز .

بتون قارداشلریمز کورویورلرکہ ہر ملت کنندی افرادی و رفیقارنی انا بابا بر قارداشدن زیادہ سویور . ویکدیگرینہ پک قوتلی مربوط بولنیور و بوارتباط سایہ سندنہ تشکیل ایتدکاری وحدت ملیہ ، ملتارینک مسعودیتنی ، کوزل و راحت یاشامالزنی وقانون ترقی و تکاملک ہر ماہ سندن ، ہر نوعندن استفادہ ایتارنی ادامہ و تزید ایلدیور .

کوزلریمز اوکندہ ہر آن ، ترقی و تعالی ایتکدہ اولان اقوام سائرہ دخی بزم کبی بشر ، بزم کبی انسان افرادیدر داتما فکر و عقلا رنی منافع عمومیہ تحریمی و مضرات عظیمہ دن توفی یولندہ صرف ایتکدہ اولدقاری اثرلریلہ ثابت وشوکت

«سیلک پارہلر ہپ دولت پارہ سیدر ، نہ دیمک اولسون ہیمی قبول اولنہ جق بیامام نہ» شیمدی او بشاکار ہپ بش غروشدن مجیدیہلر یکریمی غروشدن پیاسیہ دوکاور بوندن ملت نعلر ضایع ایتمیور ، مالیہ نامنہ ملت الندہ نہ قالور ؟ نہ قیمت ونہذہ حیثیت . بو حال تجارتی اساسندن بیقار ، و ملتیدہ یاقار . بورادہ بر آز موازنہ اولنورسہ یالکز ملتی متضرر اولمیور ؟ یا دولت ؟ دولت کنندی بونک مروجیدر . بزم پوستدہ اوچ غروشہ پول آلورسہ ک پوستہ جی ہان چریک فرقی دیہ اون پارہنی استر ، ایکی غروشہ بر غروشہ پول النورسہ بطریق اولی استر ، او تہ یاندہ روس پوستہ سی ، نمنہ پوستہ سی اجنبی پوستہ لری کاملاً قرق پارہ لقی پول آک دورت غروش اغادہ ایدر . بن پک چوق تجار کورمشمدر ، کہ مکتوبلارنی اجنبی پوستہ سینہ یولایوردی ، صوردیغ زمان ، نہ یاپلم قرق پارہ خاطرہ سی ایچون یولامایہ مجبورز جوابنی ویردیلر ، اجنبی مجیدیہنی یکریمی غروشہ الدقدن ماعدہ ایجاب ایدرسہ اوافق پارہ دہ ویرورلرمش . دولت نہ قازاندی ؟ کوپری اوافق پارہنی ملت دن توپلار توپلار صرافہ کوتورب ویرز ، بوندن دہا زیادہ دنائت رذالت می اولور ؟ مالیہ نظارتز صرافلرک بر خا می اولدیقچہ مالیہ مرہ اولور ؟ بونلر بحق ملاحظہ اولنورسہ استقراضکدہ زہلردہ اولہ بیلہ جکی آکلاشیورز . زیرا تجارتی تأمین اولنماش بردولتک ، مالیہ سی دائماً مرحوم بر حالہ بولنہ جنی شہہ سزدر ، اقراض ایدہ جک آدملردہ پارہ لریک ضایع اولہ سندن قورقارلر ، شو سیدن بیوک تأمینات استرلر . بزم احتیاجزیدہ پک اغلا بیلورلر ، نہایتندہ ہر نہ کبی شرائط تکلیف ایدرلرسہ ینہ بزم قبول ایدہ جک مزیدہ امنیت لری برکالدر .

بو حال اسف اشمال غایت طبیعی وامور عایدہ دندر . شیمدی بوفلا کشدن ملتی ودولتی قورنارمق ایچون بژجہ یکانہ برچارہ وار ایسہ اودہ : « رجال دولت برفدا کارلق کوسترمہ لی ، معاشلری بیک غروشدن فضلہ اولان عموم مأمورین ، یاریم سنہ لک نصف معاشلرینی فدا ایتملی » بوندہ ہیچ راغرلنی یوق ، دور شہاہتدہ

و قدرتارینک جهانی تتره تمکده اولدینی انکار قبول ایتمز
بر حقیقتدر .

پک چوق اقوام و قبائل ایله مخلوط اولارق یاشادیغمز
و کافه سنک صورت رفاہ و کمالارینی کوردیکمز حالده اهل
اسلام اولان قارداشاریمز نه دن عجایب آلامیوروز؟ یوقسه

بزم کوزلریمز کوردکاری شیلردن عبرت آلاماق، فائده
تحصیل ایتمهک، یالکز هوسات نفسانیسهیله متلذذ اولهرق
آخرک آیانغک آلتنده ازلک و وظیفه سیله می موظفدر ؟

ظن ایتمک که حقایق مشهوده دن استفاده ایتمه جک
نظرلر اسلاماره یاقیشسون ؟ بلکه اهل اسلام دین و قرآنی

سایه سنده هر قومدن زیاده کوزی آچیق اولهرق و برشیئه
نظر ایتمکده فکر و تأملی حرکت کله رک اوشیدن لازم اولان
جهتی آلق ، ضرر تولید ایده جک جهتلردن تحاشی
ایله مک خصوصنی وظیفه بیلمشدر .

وقتیله کره ارضده شان و شوکتتمزله ، عدالت

و حقانیتتمزله ، علوم و معارف و صنایعتمزله نام ویردیکمز
و دائماً اقوام سائرده دن ایلریده بولوندیغمز حالده شمدی
نه دن سفلیت و تدنی بزه مال اولیور ؟ عطالت و محرومیت

نه ایچون مسلمانلرک اوصاف لازمه سندن کبی کوستریلیورا
عجبا بزم دینزه اولان رابطه مز زنجین ، شانلی زمانلرده کی
اسلاملردن دهامی قویدر ! بلکه ارتباط و محبت دینیه می یازم

عصر مقدم کچن سلفلریمزده کی درجه یه بیله واصل اولاماز
ایوله ایسه اهل اسلامک آنا فانا انحطاطه ، ضعفه

دوچار اولماسی بزم کوزلریمی قولاقلریمی لازم اولان جهت
توجیه ایتمهک و ایتمه کده فائده لیمهک سببیه حاصل اولیور
امان ای اهل اسلام امان ای قارداشار او یانالم! قاریشدیغمز

کورشدیکمز ، تجارت و سیاسترینه مغلوب اولدیغمز ابنای
جنسمزدن دیگر قوملره ، ملتله باقلم .

طوتدقلری مسلک اتحاد و غیرتی کورمه، کورملمده برده

حالمزی، دین قرداشلریمی دوشونلم . خلقک یعنی دیگر
ملتارک او قوملاری بزدن زیاده معرفتلری بیلمه لری زیاده،
تجارتلری ، صنعتلری ، یاره لری عقله حیرت ویردرده
و صکره بوقوتلره، دولتلری و سیاستلری قارشولرینه چیقیللا

شوعصر حاضرده و بوندن بویله انسانلر ایچون مقدر

اعصار آتیسه ده نسلمزی ، دینمزی ، دولتمزی محافظه
هر وجهه وظیفه مز و بورجمزد . بوبورجمزی ایفا ایتمک
ایچون چالیشان، اوغراشان بشقه قوملرده کی اوصافی بزه

ایدینه لم کیجه نی کوندوزه قائماز و هر شخص کندینه کوره
تمکن مرتبه چالیشمازه دیگر ملتلرده اولدینی کبی معرفت،
تجارت ، ثروت ، اتحاد و محبت الده ایدلمزسه امین اولیکزکه

ایلروسی و خیمدر . و بووخامت یالکز شخصمزه و دنیا مزه
عائد دکلدر . بلکه ملتتمز و دینمز و آخرتمز متضرر اوللا .
جقدر ؛ چونکه ملتتی ، دینتی ، دولتی دوشونمین انسان

اسلامده اولاماز انسانده اولاماز بر ، فکر ملی صاحبی
دین قارداشنی دوشونور و محتاج اولدینی شیلری تدارک
ایدر و یاخود ایتمه قوت تحصیل ایلر درجه ده چالیشقان

اسلاملرک انسال و احنادی بز . عقل و فکری اقوام سائرده
کوروبده متحیر اولق و دیگرلرک هنر و معرفتلرینه نظر
دهشته باقق و صکره انلرک حکم و تغلی آلتنه کیرمک

رزبله سنی حاضر لاق ایچون بودنیایه کله دک . الیزه کچن
نعمتلری سؤاستعمال ایله اغیاره یدیرمک ، کندیمز سیرجی

بو نینک دورنده بولنان انسانلر اولکی پیغمبر امتنک حال و حشتی تخطر ایتدکجه خنده زن استهزا اولورلر . زیرا ترقیات زمانیه و تکملات ارضیه سایه سنده فکرک اوینامه سی ایکنجی پیغمبرک تبایعات و تعلیماته یاردم ایتمشدر . برهدت یکدی فکر دها توسع ایتدی اوچنجی پیغمبر ارشاداتی ایچون دها کنیش بر میدان بولدی محدودیت فکر سببیه هر ایکی پیغمبرک تعلیمنه موفق اوله مدقلری فوایدی تبلیغ ایتدی نائل موفقیت اولدی . فقط انیدیای عظام حضراتدن هر برینک عصرنده فکر آ تلقینه قابلیتی اولیانلر اکسیک دکل ایدی . فکر تعند و تمددن آریله رقی ذل و حشتی قبول ایتمشلر و ناماری صحایف توارنج و کتب مقدسه ده کافر تعبیریه یاد اولنه کلمشدر ، بر قاج عصر صکره عالمی ظهوریه تنور ایدن بشقه برنی حیوانلرک بر قسمنی رکوبه بر قسمنی اکله و مؤذی اولانلری قتله آرمش و هیچ ایشه صالح اولیانلری ترک ایتمکه امر ایتمشدر و الحاصل بو ترتیب اوزره یکدیگری متعاقب اوله رقی نوع انسانی تدریجاً ترقی به سوق ایتمشلر دره . ساحه دنیایی تشریفه زین بیوران حضرت موسی اسلافه نظراً دائره تمدنی پک چوق توسیع ایتمش و جمعیت متمدنه اصحابنده وقوع بولان انتظام الحق که ایام متقدمینه فائق ایدی . بو ترقی ده اولکی پیغمبرلرک شان و شرفنی خللدار ایتمز تعقلارینه نظراً تبایغ احکامی اهمال اولنان بعض اشیایی اونینک اباحه و یا تحریم ایتدیکنه حمل ایتاملی ز . یانه به حمل اولنه بیلور ؟ او اشیادن اهم و اقدم اولان موادک دفع و ازاله سیله مشغول اوله رقی نوبت دها اوکی شیاره کلدیکنه ! مثلاً شراب خمرک فلان نینک عصرنده و نکاح اخوانک فلان پیغمبر زمانده نی اولناهش اولنمی اونینک قبول ایتدیکنه حمل اولنه ماز بلکه خلقک تعقللری بو نقطه نیک ضررینی آکلایه بیله جیک مرتبه ایرمدیکنسدن تحریم ایدیه جیک اولورسه و حشترلی سببیه برتنه و فسادک ایقاعنه سببیت ویره جکنک احتمالی بولندیغدن منع و تحریمی یولنه کیدیه امشدر . مع مافیه انیسانک مراتب و درجانه جیه افضلیت انکار اولنه من . زمانک تجددی قوه ادراکینه نیک بیوک برواسطه سیدر . بناء علیه متأخر اولان پیغمبر متقدمیندن اکمل اوله جغنده شبهه یوقدر . برده زمان متأخرده بولنان بعض انسانلرک بلاهتاری متقدمینک بعضارینه نظراً دها

و خدمتکار اولق صورتیه یا شامه نی قبول ایدمه ز . ایشته بونک ایچون کوزلری می ایی آچلم اسباب سعادت و سلامت مات اولاجق هر شیئی اله آلام ، دین و دولتمزی ، مات و قرداشلری می مسعود ایتیه چالیشالم چالیشان قطعاً محروم اولماز . ومن الله التوفیق

عمر فوزی

اسلامیت ناسخدر

— مابعد —

او ذوات عالیه بر درجه اقتدار و استعدادلری نسبتنده اولان احتیساسات صادقه صائبه لری و تعبیر آخرله وحی و الهام الهارینک یتدیکی قدر زمان و مکانک ایجاباته و حال و مصاحتک ضروریاته کوره نوع انسانی تدریجاً حال و حشتدن قورتابوب شو کوردیکمز صورت مقبوله و هیئت کامله یه ایصال بیورنلدر . بوذوات کرام حضراتنه حکمه مؤسس مدنیت ، شرعاًینه او معنده اوله رقی نبی دینلمشدر . بناء علیه فن ، شرعدن آریلماز شریعت قولندن تخلف ایتمز شریعت مجموعه فنون شتی اولدیغی کبی فنده شریعتک بر قسمیدر مثلاً انسانلره ایلاک اوکجه تعالیم مدنیت و تفهیم هدایت ایدن نبی و یاخود مؤسس تمدن خاقت آنحق جیلاق کز مکدن و حیوانات ساثره کبی هر شیئی اکلدن منع و زجر ایله و هیچ اولمزه اوراق و اشجار ایله تسترونه اوراق شجری اکل ایتکی اعتیاد ایتدیره بیلمشدر . چونکه او آنده جمعیت بشریه بالجمله لوازم و ضروریات مدنیتدن محروم ایدی ، فابریقه یوقکه چوخه یاخود کتان البسه کیمکی امر ایتسون صنایع و تجارت معلوم دکلدی . زمان کچدکجه فکرلر قابل تعالیم بر حاله کلدی و منافع و محسناتی تفهیمه مستعد اولدی . او عصردن صکره ظهور ایله عالم انسانی منتدار ایدن ایکنجی نبی البتده سلف معظم و محترمک قانونی توسیع ایتمش و ادراکندن عقل بشرک اولجه عاجز اولدیغی اشیا و موادی بلدی رمش و نطق تفهیمی دها زیاده کنیشلتمشدر

ایچون سببی وغیرت عیادت مریض قبول نصیحت اقرار
جهل ارباب علمه احترام حتمانی التزام تانی ، ابنامه
شفقت محتاجینه اهانت خیرخواهلق شجاعت عفو واحسان
طهارته دقت اولی الامرہ اطاعت ایلمکده ایثاری آمر و کتم
معرفت ، تعدی ، غرور تجاوز غصب حقوق کتم شہادت ،
شہادت زور تجسس سؤ ظن لعب قمار تفاخر احتکار شتم
نقض عہد خلاف وعد کبی مساوی اخلاقدن ناهیدر .

بوندن ماعداسیاسه اعمار ملکہ رغبتک امنیت واسایشنه متعاق
نه قدر تدابیر واحکام قدسیه واردر که منافع وفوائد عیدیه سی
قولاً دکل فعلاً وتجربہ ثابتدر . قرآن عظیم الشانک احکام
جلیله و جمیله سندن بری ارث مسئله سیدر که سائر کتب مقدسه ده
یوقدر دیمک شریعت محمدیه اتباعنک حقوقی حیا و میتاً
تأمین ایتمش بر شریعتدر . قرآن عظیم الشانک غوامض و حکم
دقایق معانیسنه شمدی به قدر کسب و قوف نام ایذیله مامشدر
سببی ده بشرک نقصانیدر معارف فنون و افکار ترقی و توسع
ایتدکجه احکام منیفه سنک فوائد و محسناتی کشف اولنه جقدر .
مثلاً ارضک متحرک اولسی فن سایه سنده آنحقی بر قاچ سنه
دنبری بیلمه مشدر . حالبوکه قرآن عظیم الشان ، اون عصر
اول بیاید ره مشدر حفظ الصحت نقطه نظرندن عادتاً بر قانون
طبدر . بر تاریخ عمومیدر . هله قصص قسمی او قدر اعجاز
کارانه و مؤثرانه بر صورتده در که شمدی به قدر ترکیه عربجه
فرانسزجه و سائر لغتلرده یازیلان کتب اخلاقیه و تاریخیه
ورو مانلردن هیچ بری او یله یازیله مامشدر . ایجاز ایله برابر
حتمیتی تجسم و تصویر ایدر و بر خارقہ عرفانک اثر معجزه
کستری اولدیغنی اعلان ایلیور حالبوکه کتب مقدسه سائر ده
بومباحثک قسم اعظمی یوقدر همده بولنامه سی ضروریدر .
زیرا او عصر لرده بولنان اهم شیارله اوغرا شیلیر و دهالازم
اولان امورک اصلاحنه چالیشیلیر وظیفه ارشاد و هدایت
بو کبی شیارله مکلف دکلدی بو کبی شیار سویلمش اولسه
ایدی آکلا شلمزدی .

ذاتاً قرآن عظیم الشانده کی فنون و مطالب عالیه شمدی به
قدر بحق اکلا شیه مامشدر . فقط بر وقت کله جکدر که هپ
مزایای بیلمه جکدر . قانون تکامل تدریجیدر آنی الحصول
دکدر دیه یوقاریده بر ماده فنیه کچمشدی دیمک که قانون
تکامل بویله بر کتابک تأسیس و ترتیبنه محتاجدر بی اولک

زیاده کوریلور . بویسه قضیه مزی جرح ایتمز چونکه
حکم اغلیتله در . برده وحشتک وجودی دیگر بریده که
مدینتک عدم وجودی اقتضایتمز زیرا مقصد مدینتک جهانده
من حیث المجموع درجه ترقیسنه کوردر یوقسه عصر حاضرده
اعصار متقدمه رجالندن دهامتوحش کیمسه لک بولنسی بعید
دکدر . وجود قدسیت اولدری عالم انسانیت و مدینتک یکانه
واسطه اعلا و ترقیسی اولان حضرت « محمد » صلی اعلیه
وسلم شرف افزای ساحه وجود اولدقلری کوندن بری
لوازم احتیاجات بشریه بی مشروع بر صورتده اکمال وانسانلری
بر صورت خارقہ برقیه ایله اقتضای مراتب سعادتیه ایصال
بیور مشدر . عصر سعادتلرندن اول انامک حلال ملال
وسفالترینه و صکره کی ترقیات بی غایانه باقیلورسه تریادن ثرابه
قدر بر فرق عظیم کوریلور . اوت ! نامی ! شمس ، کواکب
آتش کبی مخلوقاتک عبادتسندن قورنارمش و کیمنه نطق
وملایمت ، کیمنه عنف و شدت بعضیسنه تهدید دیگرینه حرب
و ضرب برینی ترغیب و تشویق برینی تحذیر و تخویف و الحاصل
حال و مصاحتک ایجاب ایتدیردیکی معامله ایله خلقه طریق
فوز و هدایتی کوسترمش و او جزئی زمان ایچنده کوزلر
قماشدیریحی نور مدینتی غربدن شرقه و شرقدن غربه
یامشدر . اتباعنک او قدر آز بر زمان ایچنده او مرتبه لره
واصل اولسی عقول اولوالابصاری وله و حیران ایتمشدر .
سببی ایسه امر ونهی ایلدیکی اشیانک کافه سی عقله حکمت
مطابق اولسییدر . زیرا کتاب حکمت و حقیقتلری اولان
قرآن جلیل الشان بیک بو قدر سنه اول نازل اولدیغنی
حالده افاده مرام خصوصنده کی طرز اعجاز نمانسنه باقیلیرسه
صانکه بو عصرده سویلمشدر . زیرا هم ساده هم بلوغ هم
کسیک هم مفیددر حالبوکه زمان ظهورنده ینه او عصرک
شیوه سنه مطابق کورلدیکی کبی هر وقتک شیوه سنه موافق
کوریله جک و کتابت ترقی ایتدکجه بلاغتی تقدیر اولنه جقدر
والحاصل فصاحت و بلاغتی فصیحای اولین و آخیرینی
عاجز و متحیر بر اقمشدر . احکام و مندرجات شریفه سنه کانه
انسانای بشرک تهذیب اخلاق خصوصنده محتاج اولدقلری
موادک جمله سنی جامعدر . مثلاً توضع عدل ، حسن معاشرت
حسن خلق ، معاونت ، ترک مالایغنی شکران نعمت امر معروف
نهی منکر اصلاح بین ابوینه حرمت ، معارفه رغبت معیشت

اسرافائمز

و

طرز معیشت مزه بر نظر

ملاحظه

بوکون کال نأثرله تشریح ایتک ایسته دیکمز بر نقطه واردرکه اوده شو صووک سنه لرده طرز معیشت مزه رونما اولان تحول و تبدل اسف انکیزدر . اوروپا طرز معیشتله معیشت حاضره مزیننده بر مقایسه دور اندیشه پایدیمزده قطعاً آکلارزکه اوروپا بزدن پک ساده پک اقتصادکارانه بر طرز و صورتده مرحله ترقیه طوغری خطوه انداز اولمقده و بزیننه کندی پاره مزله کسوه دن، کسوه یه، قیافتدن قیافته صوقه رق قارشیدن بر پانوراما سیرجیسی کبی مستهزیه خنده لریله هر حال و حرکات می تدقیق و تجسسه آکا کوره چورانی اورمکده در . بز ایسه بوجهتاری آکلایه جق . انظار دقت و بصیرتمزی درت آچه جق، ایجابنه اولانجه قوت و اقتدار مزله توسل ایده جک یرده کوندن کونه بر طریق سفاهت و پریشانی به طوغری یوارانوب کیتیمکده بز . هر خصوصه کوزه نلک لازم کلن بر جهت واردرکه اوده افراط و تقریطدن احتراز ایلمکدر بز؛ مع الاسف ایوم اشبو علتله معلول، محتاج تربیه و تدایوی مریض بر مخلوقز قادین ارکک، چولق، چوجق برسائق بدلانک تحت تضییق و اسارتنده یشامق و کوره نک، بلاسی و آنک تفرعات سفاهت نمانی بر چوقلری میز ای مدهش ایک تحملکندار ضرورت و احتیاج محیطنده اسباب معیشتی تحری و تدارک ضمننده فیرل فیرل دوندرمکده در . اسبابی آرامق لازم کلورسه بونی سویه ادراک و عرفانمزده بولورز .

اوت ؛ بوکون سویه و عرفانمز سائر اقوام متمدنه دن پک کیروده قالمشدر بونی هپمز کال محجوبیتله حتی بیوک بر نأثرله تصدیق و اعتراف ایلمی بز . حقیقته قارش کوزیومق نصل کونشی انکار قبیلندن اولیورایسه، طرز تربیه و تمدنمزده اوروپالیار سویه سنده کورمک انصافمزلق، ده طوغریسی صافدر و نلقدن بشقه برشی دکلدر . بعض ارککلر مزک الحاله هده هنوز نیک و بدی تفریق و تمیزدن عاجز و ادراکی

شریعتی اندنصکره کلان پیغمبرک شریعتیه تا حضرت موسابه کلانجه یه قدر حضرت موسانک شریعتی حضرت عیسانک شریعتیه کال یافته اولدینی کبی بو شریعتک کافه سی ده حضرت محمدک شریعتیه اکال ایدلی موسانک شریعتی آندن اول کلان پیغمبرک شریعتندن اولی و عیسانک شریعتی حضرت موسانک شریعتنده ارجح واقوی اولدینی کبی حضرت محمدک شریعتی ده آنلردن اکمل و افضل اولمسنده تردد ایدلما ایدر زیرا انجیل شریف تأخر ظهوری سببیه تورانی شامل و بواسطه ایله توران شریف اوزرینه مرجح اولدینی کبی قران عظیم الشانک ده عین سببندولایی انجیل شریف اوزرینه مرجح اولسی اقتضا ایدر . تورانک انجیلدن و یاخود انجیلک قراندن اولویتنی ادعا ایتک زمان کلدیکجه عقل بشرک کر یله دیکنه قائل اولمق در زم ایچون بونی آرزو ایتک ایسه عموم انسانلر ایچون بر ظلمدر شمدی یه قدر بیان اولنان اسبابدن دولایی متاخر متقدمی فسخ ایتک قاعده کله سنه بناء شریعت محمدیه ده بو سببندولایی جمله شریعتی فسخ ایتدی برده شریعت نیچون منسوخ اولور؟ احتیاجات بشریه چوغالیرده آکا کوره دیگر بر شریعتک ترتیبنه لزوم کوریلور حالبوکه احتیاجات و ضروریات بشریه نه قدر چوغالیر ایسه چوغالسون یینه شریعت محمدیه دن واسع بر شریعتیه محتاج اولمیه جقدر . شریعت محمدیه نک مندرجات منیفه سی بالاده ذکر اولمشدی بوندن بشقه ده نه توسع ایده یلور عقلده نه قدر ترقی ایدرسه ایتسون او مواد معروضه نک خارجه چیقامز اکا اتباعده ضروری و محبور ایدر بناء علیه قران عظیم الشان اولیله بر نظامنامه قدسی والهیدرکه هر زمان و هر مکانده احکامنه تطبیق حرکت باعث فوز فلاح و خلاقی موجب ندامت و خسراندر ذکر اولنان علت معقوله دن دولایی منسوخ اولمیه جنی و نبی ذیشانکده خاتم انبیا اولدینی تحققت ایتدی والسلام علی من اتبع الهدی .

قره حصار شرقی جزا رئیس

مصطفی کامل

کوشک قادیانردن فرقاری اولدیغنی درمیان ایدنلره قطعاً حدت ایتمک حقمز یوقدر. آوزوپانک هریرنده، هر کوشه سنده بو کون جاهل انسانلر یوق دکلدن. فقط بز قدر دکل... غریبی شوراسی که بودرجه جهالت بو قدر کشمکش ذلیلانه ایچنده یوارلاندیغمز حالده جهل ونادانی بی اوزرلر مزه طوز قوندر مامق قبیلندن اوله رق سیدلر آتارز.

کشی نقصاتی بیلیم کی عرفان اولماز

ما کولات و مشروباتدن قطع نظر، ما بوسا عزمده کور.

یله کان سوء استعمالات و سرودات واقعه مزه برشاهد عادلر. آوزوپا یلیرک حتی الیوم بیوک بر سفاهت ایچنده بولنان باز سیدلرک طرز تلبسار یله بزم طرز تلبسمز آره سنده یله فرق واردن اولنرله نه قدر ساده، ساده اولدیغنی قدرده زیب وزینندن آزاده ایسه بزده اودرجه احتشام! پروراندر، حال بو که بز اومرته احتشام و آلاش دا ره سنده یشایه جق بر حس غرور عرفان و تمیزک چوره محیظنده طولاشه جق قدر زنگین دکلز، اولامادق و غالباً بوجریان مفرطانه ایله ده اولمق احتالی یوقدر. مودایه تبعیته ایسه قطعاً مجبور اولدیغمز کبی بوکا بزهیچ رسائق، هیچ بره شوق، اسارت درجه سنده بر تضیق ایله اجباره امکان بوله مامق لازم کاور.

هر سنه مملکت مزی زیارته فرصت جو اولان اوروپا و امریکا سیاحارینه و بولنرک افراد عا ئله سنه بقلم، اوزرلر نده دردر مجیدیه لک و آندن آشاغی بر فیات ایله آلمش و بر طرز نوین ظرافت و ساده کی ایله تلبس ایدلش اشیا کورورز. کورورزده ذره قدر عبرت بین اوله مدقن ماعدا آذری بعضاً حسن انتخاب و ظرافتدن معرا عد ایتمک جنایتندن ده چکنمه یز. نه در بوتضاد؟... دوشونمز که بزم پاره مزله سیرو سیاحت ایلمن و چار اقطار جهانی طولاشه رق اکتساب سامان و ثروت ضمننده تبعات اقتصادکارانده بولمق اوزره اختیار زحمت ایدن او کیمسه لر بو کون بیکر جه لیرالره مالک فابریقا طور ویا ارباب حرف و صنایعدندر.

یاهو انصاف! بو کون ایلیکی بازاره چیقمش، اونده، بارقنده صاتیله جق شیئی قلامش اولان بر کسه نیک مودایه تبعیتی نه دن ضروری عد ایدلسون؟ نه حکمت و جسارتدر که بو کون آله جنی ویره جکی صرافندن استدانه

(اوده تجربه سنی صا توبده روز حضرده حیدر پاشایه کیدن... . خانمک حکایه سی اون پاره، آوازه سیله سوقا قلدردن اعلان ایدیلن سفاهتمز آرتق بوندن صکره دوام ایده مز، ایتمه میدر. بزده بو سفاهتی بو قیدسزلیکی کورن اوروپا حالاً بز دن تفتیک صا تون آلمده، مقابلنده تیره یوتدی رهمده در. اولنر سا ه و ظریف بوک قاشلر تلبس ایدرک و آنلری سنه لرجه قوللانهرق اکتساب غذا ایلمکده اولدقاری حالده بز کمال جهالت بزدن صیرتمزده اوقه لراهوت طاشیمقده یز. بزده برده متاع محلی به التفات ایتمه مک، قبالغندن بحثله آنلری دائماً درک ایچی یه تزیله قدر وارمق قباختیده واردر که بوده سویه ادرا کیزک ندرتی معلندر. یشادیغمز عصر بر عصر مدنیت و ترقیدر. مدنیتک تریبه فکریه و وجدانیه سیندن حصه چیز انبیا اولمق زمانیزک کلمش و حتی کچمش اولدیغنی آرتق بیلیملی و آکا کوره پاچالری صیوامالی یز. اومحاشن مدینته قالبادکل، قلباً اشتراک و مرض جهالتدن کلیاً تجرد و انفکاک ایتمک بزم ایچون ضرور یاندندر. و الا بوسویده بو حسیات مغرورانه ایچنده دمکذار اولدیغمز تقدیرده ترقیات عصر و دهر دن نصیبه دار اولمق دکل بر خطوه بیله ایلر و کیده میه جکمز محققدر.

سرلوحه یه نسبتاً صد ددن براز خارج اوله رق اداره کلام ایدلش ایسه ده بو بزنجی مقاله مزک متن و ما نلک ایضاحاً سرد و آسانی مقاله نالییه برا غلمشدر.

قریمی : صفوتی کمال

اصول تدیس و اصلاحات

بزده اصول تدیس هیچ یوقدر، نه ده جامع لر مزده و نه مکتبلر مزده اسکین دن نه اولمش نه اولماش او بایده هیچ برشی سدیله میلم، زیرا اسلافه اطاله لسانده بر معنا یوقدر، اسلافیزک ارواحنه تجاوز ایتمایلم، بو کون

اولنهرق دکادر، یالکز کندیمزی کوسترمک ایچوندر. نه یایلم نه یایلم دینلیدیکی صیرهده، بر فرانسز ایله استشاره ایدهلم دینلمش، بونک اوزرینه کرامت بیوردکنز افندم. او فرانسزده کندی وجدانه قارشی اوتوز فرانسزه اتمک پارهسی بولمش اولدیغندن مستریحدر. من القدیم فرانسهنک سفیل قادیناری بزم قزلرمزی تربیه ایدرلردی، شیمدیده برطاقم پارس سرسریلریده اولاد ذ کورمزی تربیه ایدهجک، آرتق صوکره ترکیده ترقی بی سیرایتملی. اشته اصلاحات ا افندم بیوروکوز ا

ع. ۱۰۰

عالم اسلام

اطر افزده دونانلری دوندیرنلره

عثمانلی رجالندن بویوک بذات محترم اقوام تورانیهنک نه صورتله تشعب ایتدیکنه و بونلری نه طریقیله برلشدرمک ممکن اوله جغه دائر و یردیکی بر قونفرانسندروسیه اسلاملرینک تاتار اولیوب یالکز چیندن غربه طوغری یورویان تاتارلره تغلیسا تاتار نامی و یرلیدیکنی واقفانه بر صورتده تدقیق و تحقیق ایتدکدنصکره:

عجبا ا شمدی بونلره ترک - تاتاری دیهلم. یوقسه ساده تورکمی دیهلم؟ « بیورمشلردی.

وقتیه استاد محترمک بوقونفرانسی روس غزه لریندن برینک استانبول مخبری طرفندن منسوب اولدینی غزه سنه یازیلشدی. ترکیهنک رسمی دنیه جک درجهده صاحب نفوذ اولان بر آدمی طرفندن اقوام تورانیه بی برلشدریمیه دائر بویله بر قونفرانس و یرلمهسی روسلرک قولقارینی اپی قبارتمشدی. حتی تورکار یشامعه قرار و یردیکی ایچون مغبر اولان و دائما تورکاره قارشو نواضحی کوسترمه بی اعتماد ایدن « روسی اصلوو » ده بحثه قاریشهرق:

موجودلرمز کافه سنده اصول تعلیم و تربیه اولمدقن ماعدا ادراک و بصیرتمده یوقدر. ایکی سنه در درس و کیل لری بیلمم کیملر معارف ناظرلرینه وارنجه یه قدر اصلاحاتن لاف ایدرلر، اصلاحات ایچون اوغراشیرلر، رؤیالرنده دخی اصلاحاتن بشقه برشی کورمزلر، کل کله م اصلاحات نامنه یابدقنری معاملهلر، افسادات دنیه جک درجهده اویفونمزر حاللردن عبارت قالیور.

هله جامع درسارنده اصلاحات نامنه یالکز بعض کتابلرک اسملری تبدیل اولتمش، حلبی یرنده مراق الفلاح اوقورلر. مش طلبهده فودله یرینه یتمش غروش معاش آیورمش. بوندن صوکره سی طلبه ینه ملا جلاله قدر درس کوره جک هیچ برشیلر آکلاماق و ایکی سطر عربی العبارة بر مکتوب یازاماق شرطیه. بوندن ماعدا طلبه نک کاری وار ایسه اوده مبعوث اولان خواجه لرک قونفرانسه سلرینه دوام ایتمک، اوده انشالله شیخ الاسلام اولوو یرسه خاطرنده بولنلم امیدیه... الی آخره

مکتبلرمزده نه کبی اصلاحات اولدی؟ اصلاحات نامنه سویله نه جک برسوز وار ایسه اوده ترکیده اوتوزدانه سلطانیه مکتبی آچیله جق او مکتبلرک کافه سنده فرانسزجه تعایات اولاجق معلم لری هپ فرانسهدن کله جک. که برکله ترکیه بیلمازلر، بزم چوجق لرمزده، هپ ترک چوجق لریدر، برکله فرانسزجه بیلمازلر، بومعلم ایله او بیچاره: وانلی، قیصرلی، قونیه لی، بغدادلی، بصره لی بیلمام نردلی چوجقک استفاده سنی سیرایتملی (دوغریدن دوغری فرانسز اولاجقار. بوندن ده ا بیوک ترقی اوله بیاورمی) اولادلرمز ترکیه بی دخی بیلمدکاری حالده فرانسزجه بی تکلم ایده جکلر. معلم ایله شا کرد بری آخرک نه اخلاقندن خبری وار. ونهده طبیعتندن، اشارت ایله ده بری آخری آکلایه میه جقلر. دکل ابتدائی رشیده چوجقلری، مکتب ملکیهنک عالی صنفی ا کمال یتمش افندیلر، مکتبک صوک سنه لرنده اولان فرانسز معلم لرندن هیچ برشی استفاده ایده مدکلرینی سویلورلر، شو حالده آناتولی ده آجیلا جق مکاتب سلطانیهنک استفاده سنی سویلامکه بیله حاجت یوق در. ذاتا بو مکتبلرک کشادی بر فائده و ضرر ملاحظه

چیقارماق ایچون روسارک اڭ آشاغی خنیهلرندن باشلاب
اڭ شیق واک کبار خنیهلرینه وارنجیه قدر بونکله اوغراشیورلر.
یا لکیز خنیهلریمی یا ؟

حتی دوما بیله بوکا صرف مساعی ائمه تنزل ایتدی :
دومانک کچن سنه کی اجتماعنده تعام ابتدائی مسئله سی
باقلیوردی . نوبت اسلام مکتبلیرنده هانکی لسانله تدریس
اولنه جغنه کانه مسلمان مبعوث خاص محمد فر روسیه اسلاملارینک
لسانی ترکجه اولدیغندن تعلیمارینک : ترکجه اولمسنی طلب ایتدی
بو وقت اکثریتی تشکیل ایدن او قنوبریست فرقه سی جیلرندن
ترک ادبیاتنه باشقه برده تانار ادبیاتی بولوب چیقاروب
تانارلرک ترکجه یه مناسبلری اولدیغنی و کندیلرینه آری
ادیاتلاری اولدیغنی ادعا ایتدیلر . مسئله انجمنه حواله
اولدیغنی وقت ترک — تانار لساندن حرف واحد بیلمه ین
قومیسون اعضالری طرفندن ترک لسانیه تانار لسانی
بیننده بر فرق یولندقدنصکره ابتدائی مکتبلرده ترکجه یی
اوقومیه مساعدنه ائمه یه قرار ویرلدی .

ایشته کونش کبی پارلایان حقیقتی کورمامک ایچون
کوزلری قاپایه رق روسیه اسلاملرینک لسان ادبیلرینک ترکجه
اولدیغنی انکار ایتک قدر حقتسزلقده بولنه نک حکمت و فلسفه سی
پان تورانیزم قورقوسندن باشقه برشی دکلدلر .

کورویورکه ، روسلر بوتون ارکانیه ... اوت . یا لکیز
خنیهلرله دکل بوتون قوه اجرائیه و تشریحیه لرله بزلی
پارچمله یه چاشیور . هر بریمزی آری راسم تحتنده و تمیه وار قوتی
صرف ایدور . فقط روسیه اسلاملرینک عثمانلی تورکارینه
اویله بر تهالکله تمایللری واردرکه بونک قارشوسنده بوتون
اجرا تاریله مهوت قاله جقاری شهه سزدر .

عثمانلی تورکاریله روسیه اسلاملرینی یکدیگریندن آرمق
ایچون ایشلتدیریلن وسائط یا لکیز روسارک بو فعالیتلری
دکلدلر . قلمی ائنه آلدقدنصکره حسیاتنه مغلوب اولمقله
تاریخنویسلکه غدر ایدن مؤرخلرک تاریخ نامی ویردکاری
یازیلری خبلی وقتدنبری ملتک اڭ حساس تلرینه ایشلیور .
شو قدر وارکه بونلرک بری سؤ نیت اساسنه مبنی ایسه
دیگر بری ده بیلمه ین ، ویره جک نتیجه نک و خاتمی تقدیر اولمهن
ارتکاب اولنیور .

تورکار کندیلری : ها میدید بر اویقونک سر سرملکنی کچره .
میدیکلری حالده کوزلری قازانه قدر منعطف بولنیور . و اورا
اقوامنک اصلنی تفتیشه باشلادیلر « دینه مشروطیتله اداره
اولنان بر مملکتده بر مؤرخک تدقیقات عمیقده حر اولدیغنی
اونوته رق اعتراضده بولدییدی . کندیسسی پترسبورغدن
طوروب بر تورک مؤرخنک ورکله کدائر ویردیکی قونفرانسنه
مداخله ائمه — ولو لافله اولسون — ناصلسه . . کندینه
برحق ویرییوردی . ایستییوردیکه اقوام تورانییه منسوب
نه قدر قوم وارسه بونلرک اصل و اساسی هیچ بریرده
و هیچ بر وجهله تحقیق اولمسون . سیاست منحوسه
اوناری بونکونه قدر نصل پارچه پارچه ایدرک هر بری
آری آری عنوان تحتنه آلدیسه بوندنصکرده اویله
اولسون ، حالت قدیمه ، اسکی طانغه طانغقلق محافظه
اولسون . چونکه بونلرک برلشمه لری و بونلرک نام مستعارلرینی
یا خود کوچک بابالرینک اسملرینی اوزرلریندن اطهرق
هیبسی بویوک بابالری اولان « تورک » نامنی طاشبهرق
میدانه آتیاملری ، و بصورتله عالم اسلامده قوجه مان بر
« تورک » عالمه سی تشکیل ائمه لری روسیه ده کی مال
محکوملردن برینک عظیم بر قوت تشکیل ائمه سی دیمکدر .
بویسه « روسیه روسارکدر » فکرنی التزام ایدن فرقه لرک
خوشنه کیمیه جکی کبی . کورولویورکه . کندینی اوناردن صولده
طونان « روسکی اصلوو » یی نه ممنون ائمیور . بناء عالیه
در سعادتده اقوام تورانییه یی بر نام تحتنه جمع خصوصنده
ویریلن بر قونفرانس مناسبتیه لره قارکله قارشو یوقاری
دیشلرینی کوسترمیه برده لزوم حس ایدور .

شیمدی بوکا — کانون ثانی کورسه — تام ایکی سنه
اولیور . بومقاله نک تأثیری « روسکی اصلوو » قاندرینک
قابیلرندن بلکه چوقدن سیلنمس کیتمشدر . فقط حکومت
و ناسیونالیستلر بونی هیچ اونوتلیه جق بر درجه ده از برله دیار .
اسکیده کرک حکومتک و کرک ناسیونالیستلرک فکرنده اسلاماره
دائر یا لکیز بر پان اسلامیزم واردی . « روسکی اصلوو » نک
اوزون اولمقله برابر آتشین یازیلان بومقاله سی ایسه خاطرلره
دها بر فکر القا ایتدی . شیمدی مخیله لر برده پان تورانیزم
ایله مشغول بولنیورکه بونک اوکنی آلمق و ساحه وجوده

اوتہ۔ ہری کنڈیلرینہ، ماتپور روسی ویرک روسیہ اسلامبرینک
 قلمبرینہ زہر داہلہ سنی تدریجی صورتہ داملاتان برطاقم
 سبکہ غزان شو صوگ کونارده اوچوارینی شاشیردیار۔ ہر
 ناصاسہ اولدن تخمین ایتدکاری، اوچوب بجدکاری مقیاسارینی
 یا کھرق، ملیت واسلامیت علیہہ اولان فکر منحوسارینی
 فضلہ جہ قاجریورار۔ بونارک بو حرکت عامیانہ لری بزہ چون
 ہر حالده موجب ممنویت ایسہدہ دہا سن تحصیلہ
 بولنن، بنیہ سی کسب قوت ایتہمش روسیہ ملی اسلام
 کنجلیرینہ سؤ تأثیر اجرا ایتک قورقوسی ہر حالده وارد
 خاطر در۔ بناء علیہ بونارک ہویتنی آکلادینغزی دہاوقتی
 گلہن کنڈیلرینہ آکلامق مجبوریتہ استہمیرک قاتلانوروز۔
 مع مافیہ بونارک کیمار اولدینغی تشریدن شمڈیلک صرف
 نظر ایده جکزر فقط آلچاقانہ اسناد ایدیلہن مفتریاتلہ اجرا
 ایتدکاری پروغاند لری دوام ایدرسہ ہویتلرینی یقیندہ
 انظار ملتہ آیتہ کی آچہ جغزی دہ شمڈیدن وعد ایدرز۔
 شمڈیلک شو قدر سویلیہیلرکزہ زہ خفی اولان ہیچ
 بر جہت لری یوقدر۔ آروپاہ نہ صورتلہ کیتدکاری و کیمارک
 توصیہ سیلہ خفیہ لک رتبہ سنہ نائل اولدقاری و بوکوندہ
 روسیہ۔ کیمارلہ مخارہدہ بولندقاری۔۔۔۔۔ الی آخرہ
 عنعناتیلہ زہ معلومدر۔ بناء علیہ بوکونہ قدر آلدقاری
 آلتونلری کار ایدنہرک بر آن اول ہیچ بروقت باشندن
 جیقامیہ جقاری بوایشنن چیکلہ لری کندی منافعاریندن۔
 آرتق الویزر۔ بوکونکی موقعمز نہ بوکی پروباغاند لری تحملی
 وارد۔ ونہدہ بیک توری فدا کارقلہ میایونہ بر اولمق
 اوزرہ آروپاہ تحصیل ایچون کیدن زوالی صافدل طلبہ لری
 اغتدل ایدرک ایچارندہ محفوظ بولنن اسرار لری واستقبالہ
 تعقیب ایده جکلری دوشنجلرینی بیک بر توری یالان قاتہرق
 حکومت مستبد لری نہ خبر ویرمہلرینہ! شمڈیلک، یازدقارینہ
 ونہ کی خط تعقیب ایتدکدہ اولدقارینہ دائر آچقجہ برشی
 سویلہ مہدن تکرار سویلیوروز، بو صفتلریندن بر آن اول
 آل چیکسونلر، یوقسہ ہر توری مسؤلیتی واوندن کلہ جک
 مضرت شخصیہ سی التزام ایدیلہرک ہرشی میدانہ قویلہ جقدر۔
 ایشتہ یوقدر۔۔۔۔۔ ۱۱

ترویسکی لی احمد تاج الدین

حضرت تیمورک بوتون ہساوینی صایدینی وقت ییلدیرم
 بایزید حضرت تارینہ کلنچہ گویا معصومش کی سکو تله کیچن
 مورخاری حتی بو کون درسد ادتہ کورپورز۔

حضرت تیمورک بایزیدہ قارشو یورومہ دن اول مخصوص
 ایلچی کوندرک دیندارقلہ، منہیاتدن اجتنابلہ ییلدیرمی
 وعظ نصیحتدہ بولندینی، اوزرینہ یورورکن اوکندہ
 علماء اسلام بولندینی، آواز تکبیرلہ آناطولی یہ کیردیکی
 وقت بایزیدک جاریہ لریلہ کیف وصفاسندہ بولندینی ناصاسہ
 عثمانلاری عثمانلیغہ استمع ایچون تاریخ یازدینغی ہقدمہ سندہ
 سویلہن مؤرخک تاریخی صحیفہ لریندن دوشمشدر۔ غالباً
 کتابک حجی مساعده ایتامش اولہ جق۔ نہ ایسہ بوناری،
 اللہ کتبخاریمک مراقفی آرتدیرس۔ وندہ حقیقی اوکرتمک
 ایچون اجنبیلر طرفندن یاریلان تاریخ کتابارینہ مراجعتی
 قلمبرینہ القاء ایتسون دینہ دعا ایدرک بر نظر تسامحہ کیچم۔
 چونکہ قورقہ جق بر شیئمز یوقدر۔ چونکہ عثمانایارک
 سویہ سی بویلہرک ایراث ایده جکی مضرتدن یوکسک
 اولدینغہ امینز۔ بوندن قطع النظر عثمانی تورکاری روسیہ
 اسلامارینہ حنسیتدن باشقہ دہا بر شیلہ مربوطدرلرکہ بو
 مربوطیت ہر حالده اوفق تفک اغبرار لری اونوتدیرہ جقدر۔
 روسیہ اسلامارندہ کی تورکارہ اولان تمایل ایسہ ہر بر
 امیدی میدانہ کتورہ جکدر۔

بناء علیہ تانارلرلہ تکرار آرمہ سی آچنی درعہدہ ایدرک
 قلمنی آتہ آلان، فکر و ہساعیلرینہ فعالیت ویرن روس
 خفیہ لری بوکوندن اعتبار آصورت قطعہ زہ آکلامش اولسونارکہ
 منافعاری اقتضاسندن بویکی قارداش یواش یواش
 نقطہ تعارفہ یاقلاشہرق بر کون برلشہ جکدر۔ بر کون
 کلہ جککہ روسار تانارلرک صافدل کندن استفادہ مقصدیلہ
 اونارک معصوم، ہر بردناشتن بی خبر قلمبرینی آولامق
 ایچون ملتپور، مقدورین سیاست بویاسیلہ آروپاہ
 بسلہ دکاری خفیہ لری نہ ویردیکی پارہ لری نہ جدآ آجیہ جقدر۔
 چونکہ ماتلرینی روسارک صاری آلتونلرینہ صانان بو
 مرثیہ لری بوتون زہر لری تأثیر سنز قالہ جقدر۔ چونکہ
 . . . . .

بناء علیہ ملتک بونارک ہویتلرینی سہاریندن وقویہ جتی
 زمان پک یاقلاشمشدر۔
 مقدورین سیاست نامیلہ آروپاہ امرار اوقات ایدن،

بروکسلده بر قونغرہ

— مابعد —

مصرده زراعت واسقا

تدریساتدن بحث ایتشم . شیمدی ، مصرده زراعت واسقا اراضیدن بحث ایتمکله مہ مساعده ایدیکیز .

انکلیزلر ظن ایدرلرکه ، مصرک حال حاضرده کی اسقای اراضی اصولنی کندیلری ایجاد ایتدیلر؛ زراعتہ صالح اراضی نی چوغالتهرق مصر لیلری زینکیلشدیدیلر . بونلر ، سرعتله انتشار ایدن اصلسز ارچوفلردن باشقه برشی دکلدلر . مصرک اسقای اراضی اصولی ، محمد علینک استخدا ایتدیکی فرانسلر واسطه سیله وضع وقوه دن فعله اخراج ایدیلشدی . دلنا اراضیسنی دائما صولاق کوسترن قطرلر اوزمانده انشا اولنشدی . جهت جنوبیہ بولنان دیگر قطرلرده اساعیل دورنده سانترال مکتبندن نشأت ایدن مصر لیلر طرفندن پالشدی . انکلیزلر ، مقدهما وضع ایدیان اصولی اکلدن باشقه برشی یامعدیلر .

انکلیزلر ، اروا واسقای اراضی خصوصنده اصول عتیقی ترک ایله اصول جدیدہ تبعیت ایتدیلر . بوندن دولانی داخل ارضده بولنان صولرک مستویسی یوکسلدی ، قوه انباتیہ سی ضرب مثل حکمنہ کچمش اولان اراضینک ضعفنه سبب اولدی . بوبایدہ کی برهانز شودرکه ، پاموق محصولاتی اون بش سنہ مقدمکی مقدارینک نصفندن دهآ آشاغیہ ایزدی . اراضی مزروعه ساحه سنک ترایدی سیله بونقصانی تلافی ایدمدی .

مصر جمعیت زراعیہ سی ، کچن سنہ ، پاموق محصولنک اسباب ضعفنی وطرق تدویسنی تحری ایتمک ایچون برھیأت تشکیل ایتشدی . هیأت شیمدی یه قدر تقریرنی عرض ایتدی . فقط بونقص ، ارضک صولرله مشوع اولیشنه ومصارفک قلتنه راجعدر .

کوربیورسکزرکه ، انکلیزلر مصرک اروا واسقا اصولنی وضع ایتمکله کی اونی اتمام ایچون ناقص طریقاره توسل ایتمکدن باشقه برشی یامعدیلر . چونکه صولری صرف ایتمک ایچون لازمکن مصارف ضروریہ نی اختیار ایتمورلر .

قلمریہ یقین بر محله زراعت مکتبی و حکومتک

معاونت ایتدیکی بر زراعت جمعیتی واردلر . بونک شرفی ملتہ عاندر . زراعی بر مملکتده زراعت نظارتی تأسیس ایتمی دوشونم دکلری کی (مکاتب محایه) یه عملی تعلیم زراعی نی ادخال ایتمی دخی خاطر لرینه بیله کتوره یورلر . مجلس شورا و جمعیت عمومیہ ، لزومی اعتراضن آزاده اولان بونظارتک تشکیلی هر اجتماعده طلب ایدرلر . لکن حکومت ، زراعی جهالت قارا کلقلر نده یوارلمقده بولندیغنی کورہرک ، اوزرینه بیکلرجه سنملر کچمش ، حتی آثار قدیمہ میانده رسملری مشاهدہ ایدیلن اسکی آلات زراعیہ نک استعمالنده براقهرق قولقلرینی طیتبور . مضر حشرات و اولرلر تراید ایدوب محصولاتی تلف ایدنیور . حتی پاموق بوجی ، بورجلرینی و ویرکولرینی تأدیہ ایتمیہ غیر مقتدر زراعتک نصف محصولتی تنقیصہ سبب اولیور . بونکله برابر بو مضر و مصیبتلری دفع ایتمک اوزره حکومت برھیأت عالیہ یاخود بر کیمیاخانہ تأسیسنی دوشونمیور .

بعض مدیریت مجلساری عملی زراعت مکتبلرینک تأسیسنی درخاطر ایتدیلر . بز ، امید ایدنیورزرکه ، بونلر ، مشترک بر کیمیا خانہ انشاسنده ، مزروعاتک خستهقلری و ثمره دار آغاجلری مطالعه ایچون اوروپالی متخصص متفننلر جلبنده ومصرک شو مسائل حیاتیہ سی آکلامق اوزره اوروپا و آمریقایہ کنجلر ارسالنده اتفاق ایدرلر .

اردو

اردو حقنده چوق سوزلرم یوقدر . مکتب حربیہ دن بحث ایتدیکم زمان ضابطنک طریق انتخابی ذکر ایتشم . فرمانلر ، اردو مزک ۱۸ بیکن آشاغی اولمہ سنی ودونما مزک بولنہ سنی آسردر . دیہ بیلیرزکه ، زده اردو یوقدر چونکه انکلیزلر ، اردو مزکی کوشکلر وسودانده دمیورلر انشاسنده قوللانیرلر . بونک ایچون عسکری بسیط برعمله وضابطی ده عملہ مراقبی منزله سنہ ایندیردیور . ایشته بوسببندرکه . خدمت عسکریہ یه پک آز کیمسملر طسالب اولمقده در . مصرلی ضابطان ، بولندقلری حالت انحطاطیہ دن دولانی هر وقت غیر ممنون اولدقلرندن رأی عامی خردار ایتمک ایچون غزته لرله آلام واحزانی نشر ایتمکده در . ضابطان ، شباط آیتده

ریاستی اشغال ایدیوردی . مصر اردوسی صفوفی میانسنده بویله بوکسک رتبهلی مصرلی ضابطانک بولنسی انکلیزلره خوش کلدیکندن معیت خدیویوده بولنانلردن صرف نظر ، اردوده لوا رتبهسنده کیمسه برآمدیلر ومصرایر میانسنده لوارتبهسته کیمسنهک ارتقا اتمهسنه قرار ویردیلر .

ایلك اعلاننامه هر نه قدر بر شخیصه اسنادایدیلش ایسهده اونك محتویاتی بتون ضابطانك ترجمان افکاری اولدیغنی اثبات اتمك مقصدیله بوایکنجی ورقهینی خرطومده توزیع ایتدیلر . وهیچ شههسز ، انکلیزلر ، اردونك حال هیجانده بولندیغنی ادعا ایدرك یوکسك صدا ایله فریاد ایده جکلردر . حالبوکه حقیقت شهادت ایدرکه ، بومطالب آنجق اردو نظاماتنه تعلق ایدوب بونارک سیاسیانه دخلی یوقدر .

طوب ، تفنك وه مهمات حربیهنك اعمالی ایچون محمد علی واسماعیلک تأسیس ایتدکاری بتون ترسانه لر قایلدی . بونرك ادوائی دمیر فیأنجه ساتیلدی . شیمدی ، اردویه لازم اولان بتون شیلر انکلتره دن صائین آلنیور . بوندن باشقه مصر ، کندیغنی مدافعه ایده جك بتون قوتلردن محروم ایدیلدی . مهمات حربیه قاهره وخرطوم قلعهسنه قونیلدی . هر مصرلی ضابطه بومهماتک محافظه سندن منع ایدیلدی . یالکز اثنای تعلیمده عسکره قورشون توزیع اولنیه باشلانیلدی . قشلهیه هجوم واقع اولدقده عسکرلر کندیغنی مدافعه ایتدکن عاجزدر . شههسزدرکه ، بو ، سزه پک غریب کورینه جک . فقط محض حقیقتدر .

صبحی ناجی

تصحیح — کچن هفته ده درج ایتدیگمز قونفره نك ، بروکسلده یرینه خطاء پارس یازدیغنی عرض ایدرز .

مصر مسئلهسی

— ۴ —

(انده پانداس باژ) غزنه سنده (رولان دو مارس) امضاسی و (مسئله مصریه) سرلوحه سی تحتنده انتشار ایدوب تصویر افکار غزنه سنك ۳۷۲ نومرولو و ۱۹ ایلول ۳۲۶ تاریخلو نسخهسنه بعدالترجه نقل ایدیلان مقاله شایان دقتدر . شو صوك كونلرده مصر وطنپرورانك

جمعیت عمومیهنك انعقادنی فرصت بیلهرک ، اعضایه ، ناظرلره ودول اجنبیه وکیلرینه بر بیاننامه توزیع ایدرك شکایتارینی ایضاح ایتدیلر . حکومتک سیکرلری مضطرب اولدی ، دامارلری شیشدی وبوایشه تشبث ایدنلری اوکر نملک ایچون صرف مساعی ایتدی . فقط بو عریضه نك محرری حکومت ، بعض مسلکدا شارینی اتهام ایده جکنی ا کلانجه کندیغنی اظهار ایدرك قانونه مطیع اولدیغنی کوستردی . بوذات ، دردست ایدیلدی . لکن حکومت ، بر مجلس عسکرلی حضورنده اونی محاکمه ایده مدعی . چونکه آکلادی که ، اونك مدافعلری مجلس عسکرینک صلاحیتنه اعتراض ایده جکلر . بونك ایچون حکومت ، عدالتسز راداره مصاحته اونك اسمنی ضابطان جدولندن سیاهکاه اکتفا ایله دی .

صوکرلری مصر غزنه لرنده مطالعه ایتدیگمه نظرآ ، ضابطان ، هر غزنیه برورقه کوندره ک حکومت حالیه دن کوردکاری شدت وسوء معامله دن سوزشله فریاد ایدیورلر . ایشته بر فقره نك ترجمه سی :

اعرابینک حادثه سندن وقیم اردونك العاسندن صوکرآ حال حاضرده کی اردو تشکیل ایتدی ، عساکر مصریه دن هر بریسی درت فرقه (اُرط) دن عبارت اولق اوزره ایکی لوانك تشکلی تقرر ایتدی . لویه میرلوا انکلیز بر ضابطه هر بریسی قائم مقام رتبهسنده فرقه قوماندانقلرینه تعین ایدیان درت ضابط ریاست ایده جکلر . دیگر لواده مصرلی اولاجق وبوراده درت فرقهیه قوماندانق اتمک ایچون قائم مقام رتبهسنده درت مصرلی ضابط بولنجق . فضله فرقه لرك تشکیمنده اردو سردارلربنك بو طریقته تبعیتی ده شرط ایدیلدی .

فقط انکلیزلر ، بونی قصدا اونوتدیلر وسکزر فرقه تشکیل ایتدیلرکه ، قوماندانلری هپ انکلیزدر .

بوندن ماعدا انکلیز قوماندانیه بلکده اوچ انکلیز بیکباشیسی ویالکز بر مصرلی بیکباشی بولنور ، یعنی بش بیوک ضابط ، بشیوز عسکردن عبارت فرقه لره (اُرط) ریاست ایدیورلر .

پک قریب بر زمان مقدم . اردوده لوا رتبهسنده مصرلی بیوک ضابطان واردی . بونارک جمله سی حربیه ده وظائف

ایتمک و با خصوص شو صوک زمانلرده اللرنندن حریت کلامی
آلق ، (وردانی) نک روحنه اتخاف اولنلق اوزره -
قصیده انشادایله ن شاعری خبسه القا ایتمک قدر استبدادی
بیله رکمی یا یورلر ؟ حالبوکه بوتون ادعاری ، مصری
اعلاوا حیا ایتمک مقصدیله مصره کردکلرینی ایلری سورمکدن
عبارتدر . مادامکه انکلز لر مصرک مرکز سیاسی واجتماعی
اعلا ایتمک مقصدیله مصره کیرمشارددر او حالده بقیه اسارتی
زوالی مصر لیلرک بویونلرینه بودرجه تعلیق ایتمک لریته
بیلیم کندیلری نه معنا ویرنیورلر ؟

موسیو (رولان دومارس) مقاله سنده دوا هله :

« (مصر مصر لیلر کدر) دستوری ، آنحقی ، تربیه
مایه لری نک کندیلرینی اداره ایده جک درجه یه واصل
اولدینی تحمق ایتمکی کون ساحه حقیقته چیقهبیله جکدر ،
حالبوکه شمدی یه قدر تربیه ملیه مذکور اظهاری آثار
ایتمه مشدر . « دیور ،

مع التأسف کور ایورکه صاحب مقاله « تربیه مایه » نک
نه دیمک اولدینی مقاله سنده آ کلا تمیور و بوتنک بویله جه
مکتوم طو تله سنندن موسیو جناب لری نک « تربیه ملیه » نه دیمک
اولدینندن خبردار اولمهمی استخراج اولنیور ! عجب !
صراحتاً سویلیه بیلیمکی بو کون مصر لیلر کندیلرینی
اداره یه مالک دکدرلر ؟ فرض ایده ملکه مصر لیلر
کندیلرینی اداره یه مالک اولسونلر ! وینه فرض ایده ملکه
مصر لیلر ده تربیه ملیه اظهاری آثار ایتمه مشدر ! بونلری
دوشونه جک یالکز انکلتره دولت فخریه سیمی قالمشدر ؟
او حالده انکلتره مصر لیلرک اک صادق ، اک حقیقی دوستی
دیمک اولیور ؟ فقط مع التأسف انکلتره شمدی یه قدر روش
معاملاننده بودوستلنی اظهاری اثبات ایده مه مشدر !

ینه بو مقاله ده موسیو «رولان دو مارس» جناب لری
شویله جه بیان افکار ایدرکن دیورکه :

« مصر ملیتپرورانسک حرکاتی شبه یه دوشورن ،
بتون مالک اسلامیه ده ، بتون اورویا دولاری نفوذ لری
ایچون بر آلت تهدید اولان اتحاد اسلام فکری نک توسیع
وانکشافنه دخی روی مسامحه و رضا کویستملری در . ملیت
پرورلر ، بدایتدن بری ترکیانک مصرده تأسیس نفوذینه

قونفره سی هر کسک با خصوص یومی غزته لری تعقیب
ایدن ذواتک معاومی اولسه کر کدر . مصر وطنپرورانی
قونفره نی یار سنده عقد ایتمک تمبشنده بولتمشارسنده فرانسه
حکومتی بوتشبتی عقیم براقش و مصر وطنپرورانی
قونفره نی بروکسلده عقده متفقاً قرار ویرمش اولدقلری
معاومدر . فرانسه نک بوقونفره نی کندی اولنگه سنده عقیدنی
استمه سننک بکا نه سبی انکلتره یه تبصصندن باشقه برشی
دکلدر . بوقونفره هر سنه آورویا افکار عمومیه سنی خیلی اشغال
ایدیوردی . و بناء عایه بوسنده بروکسلده انعقاد ایدن کنج
مصر یار قونفره سی اورویا ده ایچه قیل و قالی بادی اولدی .
وباختصاصه (انده پانداس بلز) غزته لرنده کی مقاله شایان
دقت نظر لری حاویدر . صاحب مقاله موسیو (رولان دو
مارس) بویله اداره کلام ایدرک دیورکه :

« انکلز لرک نیل وادیسنه کلرندن اول مصر بر ساحه
سفالت و انقراضدن باشقه برشی دکدی . و بتون ممالک
اسلامیه نک خاصه میزه سی اولان بر نذبذب اداری یه
معروض ایدی ؛ انکلز لر سایه سنده انتظام و معموریت
حاصل اوله رق بتون اهالی بوندن ممنون اولدی . انکلز لر
وصایتارندن بالفراغه مصری تخلیه ایده جک اولورلر سه
مملکت مذکور نک ینه اسکی حال تذبذبسه عودتندن
قورقلزمی ؟ »

اوت ! انکلز لر مصری خراب ایکن معمورایدوبه انقراضه
یوز طومش ایکن سائل سلامته چیقاردیلر . مصری هر
جهتجه اعلا و احیا ایتمیلر . بوخیر خواهلقلرندن طولانی مصر
اهالیسی انکلز لره متشدد لرده دیلم و اویله ده اولسون
لکن ، امور و معاملاتک انتظام طبیعیمنه کیردیکی و اهالی نک کندی
مملکتلرینی بالذات کندیلری اداره یه مقتدر اولدقلری
بروقته اشغاله اصرار و یاخود (الحاق) فکری لری
ایلری سورمکه بو کونه قدر پایدقلری و کندیلری ده
ادعا ایتمکلری ایلمکلری بر غرض شخصی یه تحویل
ایده جکلری و بو صورتله قوجه انکلز ملتنک تاریخده
بر لکه براقه جقلری ده شایان ایضاح دکدر ظن ایدرم .
عجباً حرط انیدیغمز انکلز قومی بوکون نه پایدقلری نک
فرقنده می ؟ مایونلر جه اهالی نک وجدانلرینه معا کسه

بوجھتدن طولای آوروپالیلرک بز اسلامردن اطمئنان نام کسب ایدوب مستریح اولماری لازمدر . بویله فکرلر مسلکمزدن ، مقصدمزدن پک بعید ، پک لوزاق اولدیغنی بیانه حاجت قالمهق ایچون آوروپالیلرک اسلاماری دها یقیندن طایمهلری لازمدر . اووقت صورت قطمیده آکلارلرکه اسلامار ، بوش خیال آرقه سنندن قوشه جق دورلری آتلا تمشدر .

سامی زاده

ثریا

جاوادن مکتوب

[جاوا جزاژیندن بورنتو جزیره سی علماء بنامندن محمد بن محمد علی جنابلرینک ۲۸ شعبان المعظم ده یازلش مکتوبلری بورایه شوواک التنجی کونی واصل اولمشدر .

مکتوبک اصلی عربی اولوب مضمونی ده شودر :
حضرت الفاضل الشیخ عبدالرشید ابراهیم لازال محفوظا بعنایتہ تعالیٰ آمین .

مکتوبکیز واصل دست عاجزی اولمشدر . سنہ ماضیده ژاپونیهلی برکتچک سزکله برابر حجازده بولندیغنی مسموعم اولهرق زیاده سیله ممنون اولمشدم . بنم شیمدی سزه تکرار ایده جکم شوواسکی خسته لقدر ، عمومیتله مسلمانلری دارالخلافه العظمیٰ به باعلامق کره ارضده موجود اهل اسلام ذمه سنندن ساقط اولماش بر فرض عیندر .

هیچ شبهه سز بونک تأکید و تأییدی ایچون مکّه مکرمهده برمدرسه دینه تأسیس ایتملی ، بورایه بوتون کره ارض مسلمانلری من کل فیج عمیق زیارت ایچون کلدکلری زمان اولادلری برابر کتوره بیلورلر ، بومدرسه نیک مصارفی تأمین ایتمک کی قولای برشیده اولامز ، عموم اهل اسلام هر سنه بومکتبک خدمتی وموقعی کوره جکلر وتقدير ایده جکلر ، مع الممنونیه بناسنده اشتراک ایدرلر ، اوقافی تأمین ایچونده اشتراک ایدرلر ، بومکتبک مصارف جهنندن صقندیمی اوله بیلیمک احتمالی تصور بیله جائز دکلددر .

طرفدارلق کوستردیلر . مصطفی کامل پاشانک [۸] وفاتندن اعتبار آتحد اسلام تشبثاسنه اوقدر عطف واهمیت واعتبار ایلدیلرکه مؤخرآ فرانسه حکومتی قونغرهلری پارسده منع ایتمک لزوم کوردی .

موسیو « رولان دومارس » جنابلرینک بیان ایتمش اولدیغنی فکرلر بربراری نقض ایدیور ! مثلاً : برآز یوقاریده ، مصر لیلرده تربیه ملیه نیک اظهار آثار ایدمه . مسندن طولای انکلترونک مصری تجلیه ایدمه جکنی واکر تربیه ملیه مذکورہ اظهار آثار ایدرسه (مصر مصر لیلرک) اوله جقنی یازیوردی . دها آشاغیده ایسه مصر لیلرک پانسلا میزم فکری بیسلاکلرندن طولای (مصر مصر لیلرک) دستوری عقیم قالمه جفندن بحث ایدیور ! نه غریب تضاددرکه بوکایالکر جقسزلغی حق دییه ادعا ایدنارک دماغنده تصادف اولنه بیلیر .

بیام نه دن اتحاد اسلام لفظی ویاخود خلیاسی آوروپالیلره طوطقلری پوصولری شاشیرته جق درجهده ایراث خوف ایدیور ؟ اسلامار بیننده وقوعی متصور اولان اتحاد اسلام آوروپالیلری قورقونمه مالیدر مع مافیه اتحاد اسلام لفظنک آوروپالیلرجه سو تقسیره اوغره دیغنه شبهه ایدیله مز .

اتحاد اسلام دن مقصدمز درتیوز میلیون اسلامک بریره طوپلانوب سلاح بدست اولهرق اقوام نصاریه هجوم وآنلر اوزرینه یورومسی دیمک دکلددر خایر !

مقصید ، تدافندن واصلاجدن باشقه برشی دکلددر . بونک دها آچقجه تعبیری ، شو برقاچ سنه دبری پزلره عارض اولان امراض انحطاطیه بی ازاله به چالش مق ، مکتبک آچق و برده اتحاد سایه سنده اله ایدیلن قوتله مرکز اجتماعیمزی دها عالی ، دها یوکسک و دها پارلاق موقعه فراغ ایتمکدر . یوقسه اونلرک تصور ایتکلری کی قتل عام یایمق فکری صورت قطمیده دوشنجه مزک خار جنده در .

بوسو تلقی شاعریک :

« بن نه سویلدم ، سن نه فهم ایتدک غریب افسانه در »

مضمونیه مشاهددر !!! ....

صوکره مکتب داخلنده و چار اولدق لری معامله لری دوشونهرک کندیک «طاوشان طاشی» محله مکتبده کوچوکلکده کوردیکم معامله لری در خاطر ایدهرک مکتبک قیش کون لرنده کی صوغو قاغنی و پجره لری قالی اولماسینه مینی اچریده کی هوانک ندر جهله قدر بوز و لمقده اولدیغنی، صاب صاری یوزلی کوز لرنده قورقو واستفهام دولو آرقداشاریک چهره لری و برضیاد بی امان کنی کوز لرنده عداوته مشتابه بر حال کورونان و صیدی قارشوسنده کی مینی یاورولر آراشدن آرایان آلی صوبالی معلم — خواجه بی خیالنده تجسم ایتدیردجه شمدی بیله بتون اعصابه بر نوع رعشه کلپور. و کندی کندیه عجا خواجه افندی کور میورمی؟ باشم اوزرنده خواجه نیک صوبانی کور و نیورمی؟ دیورم. صوکره مکتبک ایچ صوغاغه ناظر ایکی پجره سی آراشنده اسکی ساعتک کونده بر قاچ دفعه لر چو جق لری هدف نظری اولدیغنی، چیمه ق و قتی ناصل بر خاجانه بکه دکاری فی صیادک اوقینه راست کله مانی جناب حتمدن ناصل بر صاف قلب ایله دیله دکاری و عاقبت ساعتک اوقاری محل معینه کلدیکی زمان ناصل شطارت و مسرت حاصل اولدیغنی و علم فابریقه. سندن ایکنجی کون صباحه قدر ناصل قاچ دکاری، مکتب قاوسندن چیقسا رکن یوز لرنده نمایان اولان آثار ممنونیتی و صاف هوادن مستفید اولمق ایچون ناصل آندقاری فی و بر قاچ ساعت صوکره خانه داخلنده ابویان لرندن برینک امری ایله تکرار درسه یاشدقاری و عقارینه بیر دورلو گهو یرلشدیره مدکاری اوهر و غلیف صمان خطوطک اطوار و اشکانی ضبطه چالیشدقاری و ایکنجی کون تکرار عین حاله و عین معامله لره تصادف ایتدقاری فی دوشوندم.

دیمک که بو حال حالا دوام ایدیور حالا کنج فدانلره عارض اولان میقروبلر اهال ایدیور، یکی چیچک آچق موسمنه کیرمش چیچک لری قوروتان بو تربیه سقیمه حالا محافظه ایدیور.

الیوم هپمز مذ کور اصول تربیه نک تحت تأثیرنده بولونیورز، حالا مذ کور اصولک آثارنی حس ایدیورز و بو تربیه نک قوجاقلری ده ایکی فکر لری، کیم بیلیر نه قدر داهی لریک ویوک مقیاسده یتشه جک استعداد فطری لری بز

صوکره بو مکتبده تربیه سی اجمال اولنه جق طلبه بی آرتق سیر ایتلی، صوکره ده بو طلبه کره ارضک هر طرفه کیتسونلر هی فکر متحد ایله ملته خدمت ایتسونلر، جهاننده بوندن ده بیوک بر قوت تصور اولنه ییلورمی. بونی استشاریه، بیلمام نیه حاجت یوقدر، هر هانکی مسلمان غزم ایدوب بو ایشه تشبث ایدرسه نجات بولا جفنده شبهه یوقدر.

(وانلہ یاخی اذا اتبہنا وقصدنا الی المطالب نترقی رغما علی انف أوروبا، آه یاخی لوکان مکہ فی ایدی اعدائنا لینو فیها مدرسه من زبر جد و مدرسه من یاقوت) نه یاپلم دور سابقده انواع بهانه لری ایله ملیون لری توپلار کندی هوسلرینه صرف ایدر لردی، مع مافیه حاجی لری پاره ویرمکن کیری قالمز لردی. دیدیکم مکتبی بوندن الی سنه مقدم تأسیس ایتمش اوله ایدیلر، بوکونه قدر کیملر یتشمزدی، زده او مکتبک محضولی اوله رق یتشمش اولورددی، نه چاره وقتیه بویله بر تشبث اولماش آرتق فیما بعد یاپه جق اولورساق یته کیچ دکدر، فقط بوندن صوکره ده غنلت ایدرسه ک مولا حانزی اصلاح ایلسون.

۲۰۲۰ ع

حر تربیه دن بر یاپراق

هر کون صباح پجره دن باقدیم زمان صوک بهارک صولغون چامورلی و یاغ مورلی هواسندن متأثر، النده کی چانطه سی درلو کتاب لریک آغز غلیله او سکرز یاشلق بر صیه خطوط هیروغلیفیه کی بر معما تشکیل ایدن او کاغد یغین لرینک تأثیری ایله معموم چو جق لریک مکتبه طوغری کیتدقاری کور مکده میم. بر قاچ دفعه لر صوغاغه چیقوب مکدر بر حالده قطع راه ایدن بو کنج فدانلری تعقیب ایتدیم. بیچاره لر قالدقارینک مکتبه دیه باغیر مسندن ایکده رده سسکه نهرک عادتا بر اسیر کی «قالفه» بی تعقیب ایدیورلر؛ عجا بزنی نه ایچون هر کون بو علم فابریقاسینه قوب و لدر. یورلر ونه ایچون خواجه افندی نک لندن بو صوبا و آغزندن تهدید آمیز کلمر دوشمیور؟ دیمش کی مکتبک قاوسی آغزنده بر قاچ دقیقه مبهوت قالدقندن صکره داخلی بر خاجان و خشیته اچری کیریورلر.

بو وجهه آنلری مکتب قپوسینه قدر تشییع ایتدکن

بوکونکی چهارشنبه کونی بر بلغار دولکری جامع شریفک مناره سینه چیقار یله رق هدمنه باشلامشدر . قصبه من نای عرفان افندی سکز اون دفعه مذکور جامعک اعاده سی ایچون استدا ایتدیکی حالد ههچ بر فائده سی اولماشدر . چارغانلی قریه سنده حسین بن ادهم نامنده بر کویلینک آغایه رق کلدیکنی کوردم . وسینی صوردم . حسینک اوی و حولیسی بلغار مکتبی بانجه سی ایچون مناسب کورو . لدیکندن ابتدا کندیسنه بیک ایکوز فرانق و بررلر . صکر مدن کلن بر قومیسون بونک نصفنه قرار و برر . قراری بر موجب نظام حسینه اخبار ایتمک لازم کلیرکن ههچ خبر و بر میهرک بر کون بقته کوی مختاری و اختیار مجامسی اشیارینی طیشاری یه آتارلر ، همان خانه سنک هدمنه باشلارلر شمدی ایسه کوی مختاری بوقیر آدهمه یا آلتی یوز فرانقی آل یاخود ایشته سکا بر اودیبه اسلام وقفی اولان اوی کوسه تریرلر . اسلام وقف قومیسونی مذکور قریه نیک مختاری اولان بلغاره بو اوی نیچون بو آدهمه و بریورسکز ، بزکویه بر امام یاخود خواجه کتیره جک اولورسقی نه یایه . جفزاونی بزنده او طورده جفزا دیه مراجعت ایتدیسده مختار مذکور جوبا سز امام و خواجه طونک ، بزاکایر بوله جفزا دیهرک باشندن سوووب اسلام وقفی استدیکی کی استعمال ایدر .

درس وکالتندن وارد اولان بر اعلان

طلبة علومدن اولان و علما و مسلک جایل علمیده بولنان ذواتک قهوه وغازینوکی محلاره دوام ویا لعیبات ایله اشتغال ایتماری و ترک مطالعه ایله بعضیارینک تیاتر و ولرده و بویه محلارده بولتماری تضییع اوقاتی مؤدی و حرمت و حیثیت علمیه لریله ده اصلا موافق و متناسب اولدیغندن بعد ازین طلبة علوم و کسوة علمیه بی لابس هرکیم اولورسه اولسون مارالذکر محلارده لعیباتله مشغول اولمالری و کورلیدیکی صورته مأمور مخصوص طرفندن اسماری ضبط ایله منسوب اولدیغی دواثره اشعار کیفیت اولنوب قیدی بالاسنه شرح و بریله چکی وطلبة علومدن ایسه مدرسه لردن قیدی بالترقین معاش و مخصوصاتنک قطع ایدیله چکی صورت قطعیده اعلان اولنور .

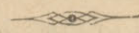
مدرسه مسئول : عثمانه جودی

نجم استقبال مطبعه سی

حسیاتمزی ، فکر لیمزی ، حریتمزی و مقاصد مقدسه مزی بوغدیقاری کی بوغجقار .

واسکی سی کی حالا بو کهنه اصول تعلیمک دیدیکنجه از برله دن تربیه اولونمک ممکن اولدیغنه ، ترقی نیک غیر قابلینته کور کورینه اینانه رق احلاف ایچون یکی و دها قابل تطبیق بر اصول تربیه آرمایان اولیای اطفال نسلاً بعد نسل چوجقاری مذکور اصولک دندان بی امانینه آتمقدلر و سنه لرجه مذکور توزلی قفسارده ، از برله عالنده ، چوجق ایچون آکلانعه سی غیر قابل صوغوق و بی معنی حروفات یغین لری ، قاعده لر ، تدبیرلر آراسنده از یله یه محکوم ایتمکده لردر .

ابتدائیه ورشده نامر یله یدی سکز سنه قدر بر حیاتمزی چورودن مذکور قفسار باغچه یه تبدیل ایدیلبوده اطرافمزی حقیقتاً علم تربیه پداغوجی فنندن خبردار آدم لر احاطه ایسه و طابنه نیک آکلایه بیله چکی سیاقده تعالمانده بولونسه لر مذکور مدتده عجبانه لر اوکر تلمزدی ! بویله بر اوزون مدت طرفنده دینی اخلاقی ، عملی ، فنی معلوماتی هر دورلو حروفاتی از برلک کی ذهنی یوران او قومق و یازمق کی غیر ایشاردن آزاده بر حالد ، ائک مستعد بر زماننده کسب ایدر قوه معنویه سی نه قدر قوی احفادیتیشیردی . حالبوکه شمدی ابتدائیه ورشده مکتبلریمزی ا کمال ایدنارک بر چوغینه یا لکز جزئی بر معلومات غیر مهمه تعلیم ایدیلوب اومقتدر و مستعد قابلیت لری هر شیدن نیچر ، نه اخلاق تربیه سی ، نه دینی تربیه و نه ده فنی تربیه و بره مدن هر شیدن محروم بر حالد مستقبلك داهی لرندن ابله لر یاپاراق میدانه آتیورلر . مملکت مزک پایختی اولان استانبول مکتبلرینده وطنک ائک پارلاق برکوشه سنده مکتبلریمزک حالی بویله اولدقدن سوکره آرتق کوی مکتبلرینک حاللرینی ذکره بیله جسامت ایده یورم . احمد منیر رشید

طنین بلغارستانده مسلمانلر

قزاقلقدن یازیلور :

قصبه مزک ائک کوزل بر موقعنده بولنان « آغار جامع شریفی نامیله معروف مسجد من بوندن یکر می بش سنه مقدم بلغار . ستان وروم ایلی شرقی اتحادی ائناسنده ضبط ایدیله رک عسکری دبی یاپلدیغی و بو آنه قدر اعاده ایدلیدیکی کی

صاحبزلی : احمد تاج الدین
ویعقوب کمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدیر مسئولی
عثمان جودی

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آلتی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آلتی آیلنی ۳ روبله
سائر ممالک اجنئیه
سنه لکی ۱۲ آلتی آیلنی
۶ فرانقدر .!

تغلامسلیک

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی ر احوال عالم اسلامده باهت هفته لور مجلدده
تاریخ تأسیس ۳۲۸ مولد النبی

محل اداره :
استانبول : بایزید
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام واسلامیته
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی . ۴ باره

عدد : ۱۹ ۲۴ شوال ۳۲۸ پنجشنبه ۱۴ تشرین اول ۳۲۶ جلد ۱

وار ، بونلردن قورقز سده بر آز حیا ایدردی . اما شرق
مسئله سی مقرر اتنده ایسه ، آبی ایله فیل بر لسه بیله جکی
کبی اولتیا تمیده ویردیره بیلور .

شو حالده مسئله یه سطحی نظر ایتمک ایرانستانه مرثیه
او قومق دیمک اوله جنسندن ، بن ایرانی قردشاریمه بر آز
جدیت توصیه ایتمک فکر ندهیم .

اوت بش سنه متوالیا حریت اوغر نده دوکش
اولدقاری قان دوشمان منفعتنه دوکش اولماسون دیه جک
قدر بر ایرانی وار ایسه ، بنم توصیه می دخی جدیت ایله
نظر اعتباره آلاجننده شبهه ایتمایه جکم .

شیمدی نه ایرانک و نه ده ایرانلرک کچمش لرندن بخت
ایتمک زمانی دکلدر ، بابارک قهرمانانی اسکیلکی بیلمام دها
نه لری اونلرک کبی بشقه لر کده واردی ، بونلر قطعیا قانده ویرماز .
هبات هبات! شمدی نه دارانک ایکی پاره لق اهیثی قالدی .

و نه ده شیرازینک . شیمدی آنلره مرثیه او قونه جق زمان
دکلدر . شیمدی زمان ایرانلرله خطاب ایدیور : «استرمیسکز
ایرانی اولرق یاشامایه ، یایوق !» .

ایران دیپلوماتلری اونی دخی بیلمه لیدرکه : روسلر
وانکلز لر ایرانه غالب اولدقین صوکرده مغلوب اولورز ،

ایران و ایرانلر

ایران مسئله سی نهایته کلدی . شیمدی نتیجه ، یا ایرانلر
ایرانی اولدقاری عالمه کوستره جکلرده یوزلری کوله جک ،
یاخودده ایرانندن واز کچوب مرثیه خانلی اختیار ایدره جکلدر .
بونک اوچونجیسی ظن ایدرم تصور اولنه من .

هرکسه معلوم اولدینی کبی بوندن ایکی سنه مقدم
«ره وال» ملاقاتی شرق مسئله سینک صوکه مذاکره لر نده
ایدی . آوروپا دیپلومات لرینک خیال لر نده هر نه کبی تصورات
شیمه موجود ایسه ، ره وال ملاقاتنده قرار قطعی
ویرمشاردر . آندن صوکره واقع اولان حرکات هپ او
ملاقاتک نتایج ندر ؛ بلغار استقلاللی ، بوسنه مرسک التیاقی ،
روسیه و ژاپون اتقاقی ، روسلر ایله انکلز لرک اقترا نی ودها
نه لر توالی ایده جکی هر نوع شهیدن وارسته در .

هیچ شبهه یوقدرکه ایرانلر کوزلرینی آجز وعقل لرینی
باشلرینه توپله مزلسه ، نتیجه غایت وخیمدر . انکلتره
حکومتی بالذات کندی طرفندن او اولتیا تومی ویره من ،
بوکون هندستانده یوز بیکرجه ایران تجاری وار ، آلتش
تشمش ملیون مسلمان وار ، آرقاسنده قوجه اغانستانده

ایرانیاں بر آرز حیات اثری کوستره جک اولورلرسه ،
 عالم اسلام ایرانی لڑک آرقاسنده در :
 اتحاد اسلام خرسیتیاناری یاقق ، دنیائی ، بیقیمق ایچون
 دکادر ، منقوق اسلامیهنی مدافعه ایتمک ایچوندر . آتمش
 یاشنده باختیار اولدنگم حالده ، سلاحی اوموزده آلهرق
 حقوق اسلامیهنک محافظهسی ایچون ایران لشکرینه اول باول
 التحاق ایده جک بنم ! اسلامیت اوغرنده فداء جان ایده جک
 بنم ! اتحاد اسلام اوغرنده یوز بیک جانہ اولورسه ، قربان
 اولسون دین بنم !

عبدالرشید ابراهیم

اتحاد اسلام

پک چوق آدملر اتحاد اسلامدن قورقارلر ، پک
 چوق آدملر واردریوقدر ديهرك تردد ايدرلر ، پک چوق
 آدملر آمان اتحاد اسلامی کزله یلم دیرلر . ینه پک چوق
 آدملرده اتحاد اسلام نه دن عبارت اولدیغنی بيله تعیین
 ایده مزلر ، یا لکز آوروپالیرک قورقوسندن اتحاد اسلام
 یوقدر دیرلر . مقصدلریده آوروپالیرلر کوجنمه سون .
 اوروپالیرده ظن ایدیورلرکه اتحاد اسلام نامیله عموم
 کره ارضده موجود مسلمانلر برکون براشه جکلرده
 هر مسلمان النه نه کبی سلاح کچرسه امر بیچاق اولسون
 خرسیتیانلر اوزرینه یورویه جکلر ، هان دنیاده نه قدر
 خرسیتیان وار ایسه هپسینی قاچدن کچیره جکلر ، مسلمانلرک
 بوتون دوشونجملری بو ، بونک ایچون هر سنه مکده
 طوپلانوب استشاهو ایدرلر مش ، بیک اوچوز سنه دنبرو
 هر سنه هر مسلمان کندی عمر نده قازاندیغنی یاره دن بر مقدارینی
 اوکون ایچون مکده ترک ایدر ، اوکونه ده مسلمانلر «غزوات»
 دیرلر مش . الی آخره بیچاره مسلمانلرک خاطر وخیالنه
 کله مش برشیلر .
 آوروپاده پک چوق پروفیسورلر هیچ حیا ایتوب
 بو خصوصده کتا بلر یازمشلر . وپک چوق مأمورلرده

اشیمیلی اولورز ديهرك قورقزلر . زیرا بونلر استیلا
 ایدوبد ایرانستانه کلوب اوتورمیه جکلر . روسلر برلاحوفی ،
 انکلزلر هستر بیامم کیمی کتوروب قویه جقده ، بتون
 ایرانک قانی صورمق ایچون او ایکی آمی توکیل ایده .
 جکلر ، آلت اوله رقدنه ینه ایران حقاسنی استخدام
 ایده جکلر در . دها مختصرجه آکلامق استرسه کز «ایرانلرک
 جانی ینه ایرانلره یاقدره جکلر در» . استر انکلزلرک ،
 استر روسلرک مستملکانه قولاندقلمی سیاست بودر .
 مسئله حیات مسئلهسی اولدیغنی ایچون یالاندن کندی
 کندیمزی اغفال ایتمکده معنا یوقدر ، بز بیلمک
 استرز . «وازمی ایرانلرده ، ایرانی اولهرق یاشامق
 هوسی ؟» یو آچی برسؤالدر ، فقط بردوستک جکرندن
 فشقرا ن آتشدر .

بوندن اوچ کون مقدم ایران ایچون غلبانه کلش بیکلرجه
 مسلمانلر بک اوغنده توپلامشار ، ایرانک استقبالی
 دوشونمک استه ، شلردی . انسوس که صد هزار افسوس !
 اوراده ایران کلاهی پک آز کورولییوردی . کرسی خطابته
 اثبات وجود ایدناریده ، هان کندیلرغنی اولمش کبی
 تالق ایده رک ، دها شیمیدین مرثیه خانانی اختیار ایتمک
 درجه سنده ایدیلر . یازیق ، چوق یازیق . ایرانلر متین
 ملت لر فن ، قدیم ملت لر دنلر ، بویه کندیلرغنی اجنبی
 قوجاغنه آمازلر امیدنده یز ، شول سببدن برقاچ سوز
 سوبله مک وظیفه سی التزام ایدیورز :

ایش صیقی به کلدیکی کبی ، هر زمن یاره ایش کوریر .
 «پاره ، هر شینه بولور چاره» دیمشار .
 ایرانلرده بوقدر تجار وار ، بوقدر اغنیا وسرمایه
 داران دخی وار ، برفدائیک ایتملی ، دست دشمنه اسیر
 اولاجغنه ، ناموس دارمسنده ترک حیات ایتملی ، پاره لری
 اورتیه دوکملی ، ژاپونیدان اساجه لازمه مبیامه ایتملی ،
 هر ایرانی ، ایران اوغرنده فداء جان ایتملی .

بوتون ایران مجتهدلرینک وظیفه سی : ایران ایرانلر
 ایچون اولدیغنی ملته بیلدیرمک ، اتحاد زمانه صارلمق ،
 اتحاد اتحاد صداسنی عیوقه چیقارمق در . ایران ایرانلر
 ایچون اولدیغنی کبی ، ایرانلرده ایران ایچون طوغمشلردر ،
 ایران ایچون اولملی .

اہل بصیرتدن وار ایسہ، عموم خرسیتیان دولت لرینک اسلامیت علمیندہ کی ہجو ملرنی کور یورلر، و مسلمانلر بر آز مدافعہ یہ حاضر لہمایہ جق اولورلرسہ، آنلرک مسلمانلری یوتمایہ حاضر اولدق بلرنی حس ایدرک یوتد رمایہ جق قدر، حتموق مشرووعہ لرینی محافظہ ایدہ بیلہ جک قدر بر اتحادک لزومنی توصیہ ایدرلر۔ یوقسہ ہیج بر صاحب عقل بوندن سوکرہ مذہب لری قالدیرکنز آت کز، ہپ یلک، وجود اولو کزردہ سلاح بدست اولہرق خرسیتیان لره ہجوم ایدکز دیہ جک قدر حماقتی خاطر نہ کتورہ مز۔

ع ۱۰

شریعت اسلامیہ حرمتہ بر رجا

— آجیو مکتوب —

ضرورتی، اہمیتی بتون روسیہ اسلاملری طرفندن قبول ایدیلش « احکام شرعیہ مجاہسی » حقدہ شمدمی برسوز سویلیہ حاجت قلامشدر: مال کی ضاتاور مظلوم قزلر، ظالمیر یا خود خسیس لارک اللریندہ وجود لری عمر لری چورویان قادینلر، دورت بش دانہ معصوم چو جقلرک کوز یاشلریلہ، آجی، دلخراش آوزلریلہ قبا لری پارہ لہش بچارہ والدملر، سفالت عالمندہ تربیہ سز قلمش یغین یغین اولاد ملت، شریعت نامندن حکم سورن جاہل اماملرک آئندہ برباد اولمش محو اولمش، حسابی یوق عائلر، الہ مقدس واک کوزل شریعت اسلامیہ دن انسانلری نفرت ایتدیرد جک قدر نہایتی، برقراری یوق اختلاف لسان حالریلہ شو حقیقتی بزم اوکوزہ آیتہ کی آجدی۔ مدرسہ دہ بیک بلا ایلہ فقہ او قویان طابملر، انتظام سز، ترتیب سز کتب فقہیہ دن درس ویرن معلم و مدرس لر، محالہ عالمندہ عائہ زاعاریلہ سرکردان اولوب کیچہ و کوندوز بیک مشاق وزحمتہ دوچار اولان حضرتان (امام لر) لسان قالدیرلہ شو احتیاجی ہر ساعت ہر یردہ سویا یورلر۔ آرتق آ کلاشلورک « احکام شرعیہ مجاہسی » ہر حالہ ملتتمزک تاخیری جائز اولمہ جق عمومی احتیاج لریندن الہ مہمیدر۔

مختفیا مکبہ وار مشلر، او مسلمانلرک بیک اوچیوز سنہ دن بروطویلا مقدمہ اولدق لری پارہ نک مختزنی آرا مشلر (کاشکہ بولمش اولسہ ایدیلر، زدہ اوخیالک بلہ سندن قورتلش اولوردق) اشته اتحاد اسلامک خیالی قسمی، مختصر آ عرض اید۔ بیورم بوندن عبارتدر۔

اما نفس امر و شرع شریفہ اتحاد اسلام نہدر؟
بودہ غایت مختصر تعریف اولنہ بیاور:

« اتحاد اسلام » ارکان دیندر، اعتصام بحبل اللہ فرمان الہیدر۔ کرۂ ارضدہ موجود نہ قدر (لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ) گلہ سنی سویلہ یوب قلبی ایلہ تصدیق ایدن بنی آدم وار ایسہ ہپسی اہل قبیلہ و اہل قرآن در ہپ بری آخرہ اخواندر۔

استر سنی استر شیعی ہرکیم اولورسہ اولسون ماداہکہ او گلہ طیبہ بونلری بر آرایہ جمع ایتمشدر ہپ بدر۔ (المؤمنون کالجسد اداشتہ کی بعضہ اشتکی گلہ) حدیث شریفک مضمون منیفی مسلمانلر کافہ سنی بر جسد کبیدر۔ بر جزئی آغرسہ کافہ سنہ تاثیر ایدر۔ و بو حدیث صحیحک مدلولی مسلمانلر دہ معنا موجود اولدیغندن، بوکون ایران خستہ لہی بتون عالمہ اسلامہ تاثیر ایتمشدر۔ یا لکن مسلمانلرک قلب لرینہ اعدا وقتیلہ تسلط ایتمش، یکدیگرندن تفریق ایتمش، بیک اوچیوز سنہ مقدم وفات ایتمش آملرہ لعنتی ایسہ عبات یرندہ یوتدیر مشلر، عاقبت شیمدیکی حالی بولمشلر، آرایہ جہالت قارشمش، دین نامنہ فساد اخلاق برطوتمش نہایت دوست ایلہ دشمنانی تفریق ایدمز بر حالہ گلشار۔ و بعض لری جہالت نتیجہ سنی اولہرق، اتحاد اولنہ جنی یردہ دشمنان قوجاغنہ آتیش و دہا بیلم نہلر اولمش۔ تاریخک بو جہتلری ملاحظہ اولنورسہ عقل لره حیرت ویرر۔

علماء اسلام رحمہم اللہ بوفسادی اورتائندن قالدیرمایہ چالشمش لار، حتی عقاید کتابلرینہ (ولانہ فقر احدمن اہل القبۃ) عبارہ سنی ادخانہ مجبور اولمشلر۔ لکن حمت جاہلیہ نک اوکنی بر توری آلہ امامش لر۔

تأسف اولنورکہ حالا بز میکلر دہ مذاہب اربعہ خارچندہ مسلمان یوقدر ظننہ ذاہب اولنلر وار۔

بوکون مسلماندن « اتحاد اسلام » سوزنی سویلہ ینلر آرہ سنندہ

برابر شو کونده حقوق کتابلرنده بیان ایندلمش حقوق انسانیه بی شریعت اسلامیه به اساس اوله بیله جک بوتون قاعده لری طوپلادم دعواسنده دکلم. انشاءه بر کون کلور شریعت شریفک بوتون قاعده لری طوپلانور. مع مافیهمدی به قدر طوپلادیقارم، شهر دورت مذهب لریک فقهارینه اساس اوله بیلیر. دیمک « احکام شرعیه » مجله سنه مقدمه حساب ایدله بیلیر قاعده لری طوپلانندی. شمیدیک شو قدر در بوندن صکره انشاءه زیاده سنه چالشورز.

ایمدی محترم حضرت لردن، امام لردن، معلم افندی لردن برادر لرم نشاطلی طلبه لردن شریعت اسلامیه حرمتنه رجا ایدرم. « قواعدم فقهیه » بی تنزلا مطالعه ایتسونلر، تنبیه لری ارشاد لری وارسه حقیقت یولنده خدمت ایتک نامیه بکایلدن. سونلر. کتابک اسلوبی مندرجاتی حقنده سوز لری وارسه عافی یا خصوصی صورتده بک سویله سونلر. « احکام شرعیه مجله سی » تدوین ایتک حقنده کی فکر لری لوجه الله بیان ایتسونلر مجله ک اسلوبی، مندرجاتی، لسانی نشری حقنده رأی لری عرض ایتسونلر.

کان ایدرم: شویله مهم بر مسئله ده مطبوعات قاپورلی عموم ایچون آچیق اولور. عرض قیلنه جق افکار، عانی صورتده مطبوعاته نشر قیلنورسه ده کوزل اولور ایدی. بویله عمومی اشاره دائر فکرک عامیه معلوم اوله سی لازمدر.

« وقت » موسی بیکیف

تعارف مسلمان — ارباب فقه حضرت آنک بو خصوصه نظر دقتی جلب ایدرز.

معارف و عوام

برملک سلامت و حاکمیتی مطلوب ایسه: عوامک فکر و نظری آچالیدر

نامق اکرم

بز آدم اولوق، راحت یا شامق ایاروله مک ایسته یور. سق — دائماً سویله یورز — معرفت ضیالری هر چوره صاحلی. یولزی، یوردمنی علم وهنرله آیدینا تملی بز. بوکون کندی کندیمزه اوفاجق بر حساب یابه جق

اسلام شریعتی کی مقدس و مکمل بر شریعتک بزم المزده اوله سی بزچون ته قدر موجب شرف ایسه اوله بویوک بر شریعتک عالی حکمارنی منتظم اسلوبه بیان ایدر بر مجله ک اوله سی بزم ایچون او قدر عیب و موجب شیندر. البته بوراسنه شهه ایدن کیمسه بولماز.

بزم ایچون فاندلی اوله سی متصور اولان احکام شرعیه مجله سنده ایکی شیئه اعتنا ایتلیدر. بری بوتون روسیه اسلامارینه دستور العمل اولور قدر کنیش و رسمی اولسی و دیکری ده اسلامارک عائله حال لری اصلاح ایده بیایر قدر کوزل اولسیدر.

فقط شو ایکی خاصیتی حائر مجله بی بزه کیم تألیف ایدر؟ اگر اوله بر مجله بی تدوین ایتک جمعیت علمیه ک وظیفه سی ایسه عجبا او جمعیت نه وقت انتخاب ایدیلیر؟ او جمعیتک خدمتی ایچون لازم کان بصارف نه صورتله و کیماز طرفندن تأمین قیلنور؟

ایشته بز شو نقطه لری اعتباره آلوب استاد محترم رضا افندی حضرت لری (اونبورغده منتشر شورا مجله سی محرری) نک ارشاد و اشترا کلریله بونکچون دیکر بر طریق دوشندک! صورانیه (اونبورغ محکمه شرعیه سی) یا خود عموم مات طرفندن بر جمعیت علمیه انتخاب ایدله سنه هر نه قدر امیدمز بر کمال ایسه ده شو آنده ممکن و میسر اولور بر خدمته مساهله کوسترمامک فریضه سیله بر احکام شرعیه مجله سی تألیف ایتیه قرار ویردک.

مقدمه و یا خود بر نمونه اولور خیه الیه بن « قواعد فقهیه » نام کتابی یازدم. روسیه ده ک جدی نشر یا تیه شهر. تشعار اولمش « شرق » صاحی محترم احمد الاستحاق افندی روسیه اسلامارینه بر خدمت علمیه و دینیه اولور امیدیه مذکور کتابی نشر ایتدی.

قواعد فقهیه بی طوپلارکن هر بر قاعده بی استاد محترم رضا افندی حضرت لری نه عرض ایدردم. مجموع ایکی یوز بر قاعده طوپلادم. کتابک قسم اولی خنقیارک مذهبنه اساس اولوق صفتیه قبول قیلنمش قاعده لردر. ایکنجی قسمی ایسه ک معتمد اصول فقه کتابلریندن انتخاب ایدیلوب کوزل صورتده شرح ایندلمش کایاتدن عبارتدر. بونلره

یاشاری در، بویاره لر بیک در لومشقتلر، غیر تار له قازانیلمش، بریکدیرلمش، چولوق چوجغفک نفقه سندن کسلیلمش... حسن عمجهنک، حسین دایجهنک کیسه لرندن چیقیور. اویله آووج آووج طاغیله من. لزومسزیره — هباآ منثورآ — صرف ایدیه من.

معارف نظارتی هر حالده لیسسه آچمی فکر نجه مناسب کوردی ایسه او مکتببارک تاریخ معلمارینه ایکیشر بیک غروش معاش ویرمکی — بویله یاره سزلیق دورنده — نصل موافق بویور؟ بومعلمار؛ کوکدن زنبیل ایله می ایندیله؟! هر برینه هایدی بیک غروش معاش اولسون، یتشمیور میدی؟ هم بوآدماره سره کلنجه یه قدر دهانجه فاضل، مقتدر، قدملی خواجه لرمن وار ایدی... اوت معلمک مسلیکنده بولنمش. بیله رجه فکر، ذهن صرفی ایتمش، عمر چوروتمش آدمار...

صوکره اجنبی معلمارینی فضله معاشار له مکتبلر منه یرلشدر مکن مقصد نه؟ بونلرک اوقوته چقلری درساری ده اوجوز، ده اوزل تدریس ایده جک عثمانی معلماری می یوقدر؟ سنه رجه طشره لرده، مرکزده تاریخ، ادبیات و سائر علوم و فنون ایله اوغراشمش، ملکه پیدا ایتمش خواجه لرمن هیچ برترقی یوزی کور مسونلر می؟ اونلر بو وطنک اولادی دکلی در؟ بوییل ملکیه دن چیقان افندیلرک تاریخ درسینی اوقوته جق اقتدارده بولملری نه ایله ثابت؟ ولوکه اقتدارلری اولسون دفعه ایکی بیک غروش چوق دکلی در؟ بز بو سوزلر منزه اومارز که نظارتک این وغرضی دکل، بلکه محبت و توجهنی قازانمش اوله جغز. چونکه بر آدم هر شیده، هر دوشونجه سیله اصابت ایتمش اوله ماز. بر ایقاظ ایچون سویلیورز.

ناظر محترمک حسن نیتی اولورده اغفال ایدلمش بوانور. بزم هیچ بر عرضمنز یوقدر و هیچ بر مقصد آرقه سنه کیزلنمش دکاز. بیله ر دنبری قوغلامش اولدیغمنز مسلیک ده میدانده در: اما بو مسلیکده، بو طریق حفته نه قدر اوغراشسه قینه سویلیه جکمشز. ینه نظارتده بولنان بعض کسه لرک غیض و بغظه هدف اوجقمشز... ای، نه پایلم! المقدر لایغیر...

اولسه ق: کورورز که: اها لیمزک بیکده، بلکه ده اون بیکده بری علم و فنندن بی خبر... دوشونلم جاهل بر آدم دائما غافل در. جهالت کوزه چکیلمش سیاه بر پرده در. جاهل کسه مدیتی بیلمز. ترقی آکلاماز... استقبالی، سعادت، حیاتی دوشونمز، دوشونمز...

شمدی بویله مدیتی آکلامایان، ترقی، استقبالی دوشونمه من میلونلرجه عثمانلی شو طوپر اقدده یاشایور. بونلر کوری کورینه — هوم کبی — غفلت ایچنده یوار لانونب کیدیور. او حالده که اوکلرنده هر یاندن آچلمش درین قیولر، قازا کلق چوللر، قورقونج وادیلر وار. بوزوا. لیلاری بویله ظلمتلر دهشتلر اره سنده بیراقتی هانکی وجدان روا کورور؟

بونلر، بو یچاره عوام قارداش ار ایسته یور له که اوقوسونلر، اوکرنسونلر... جهانی، حیاتی، مدیتی بیلسونلر. وطنلرینک سلامتی ایچون هر درلو فداکار لقلرده بولنهنک یونلی، اصولنی آکلاسونلر. چالشسونلر... دائما چالشسونلر... فقط هیهات!... یچاره عوام: ینه کسه سز، ینه حامیسز قالمشدر. بو آدملر معارف حصه سی ویریورلر. اوقویلم اوکره نلم. شوبلای جهالتدن، شوقهر مذلتدن قورتیلام، دیورلر. دیمک که سسلساری ایشیدیلور!... سلطانی مکتبلی، دارالفنونلر آچیلور. معلماره بول بول معاشلر ویریور. مثلا: بوییل ملکیه دن چیقان براندی ایکی بیک غروش معاش آیلور. بری طرفده بر مکتب ابتدایی، برکوی مکتبته اوج یوز غروش معاش چوق کوریلور.

مسلمکمز، مذهبزدانماحق، دائما طوغریاق اولدیغندن وطنک سلامتی نامه شوراده ینه سویلیه جکار منی سویلر ز: بر ملتک معارفه لیسملر، دارالفنونلر دن باشلاماز. اصلا... بونی بز دن اول اولیای امورک بیلمسی لازمدر.

ملکتمزده معارفک تملی اوقدر چوروک، اوقدر ضعیف در که بوتمل اوزرینه بیکارجه لیسملر قورمه، بیکارجه دارالفنونلر قوندورمه چالشاسه نافله در. بوش در... امکاره یازبق در. مصرفله آجیملی.

چونکه بویاره لر می ویرن ملت: عوام، عموم در... بویاره لر هپ آلن ترلری، هپ ال امکلری، هپ کوز

یکان یکان تعداد و بیان حوصلہ بشریہ دن خارج بر امر اعظمدر .

بالجمله اقوام ایچون اسلامیت اک بویوک بر نعمت اولد-
یغندن بولطف جلیله مظهر اولمش ملتارک هادی و حقیقیسی
اولان مولای متعاله عرض تحمیدات ایللری وجیهه بودیتدر .
منسوبیتله ممتخر اولدیغ تورک قومنک ده عنایت الهیه
اثری اولرق نائل هدایت اولدیغندن طولانی بارکاه کبریاه
حد و ثنا ایلوب تورکک ترک تقدیر الهی ایله دین اسلامه ایتد-
کاری خدمت مادیه یه ، جانله و قانله اولان جهد و غیرت لرینه
دائر بر قاج شی یازمق ایسترم . خدمت فکریه لرینی ، آرملرندن
یتشن علما و فقها و مفسرینارینی تعداد و توصیف ایتک
لازمه سده بویوک کلفتلی و اوزون بر ایشدر . بونک ایچون
افاضل علمامزندن برینک الده موجود اولانلردن ده افاضل
بر اثر میدانه قومیسی الزمدر انشاء الله بویله بر صاحب همت
ظهور ایدر .

شیمدیلک بوراده تورکک ترک تعالی شوکت اسلامیه یه
بدناً ایتمش اولدقلری خدمته دائر پک عمومی و مختصر بر
قاج سوز سویایه جکم . نه قدر مختصر یازمق ایستهم یه
خیلیجه تطویل کلامه مجبوریت کوریله جکی آکلاشیلور .
بوسیدن اسلامیت دن تورکک ترک نه بویوک استفاده لر ایتمش
اولدقلرینی ده تحریماً للنعمة انشاء الله ایکنجی بر مقاله ده بسط
و تمهید ایلرم . بومسور ایتدن سوکره صدیه رجوع ایدم :
بر زمانلر خلفای عباسیه نیک مشغول ذوق و صفا اوله رق
امور حکومتی فراموش ایتلری و اهالی نیک ده اثر خلفایه
پیرو اولملاری یوزندن بنای شوکت اسلامیه یه عارض اولان
وهن و انحطاط قورقیله جق بر درجه یه کمشدی .

بودین مبارکک الی یوم القیامه بقاسنی عندالله مطلوب و مقدر
اولدینی معلوم بولتمسی سببیه بوانحطاط مدهشدن دین اسلامک
خلاص اوله جننه قویاً اعتقاد ایدیلور ایسه ده میدانده سبب
خلاص اوله جق بر شی کوریله مدیکندن بر چوق کیمسملر
شبهیه : و شمشار و عدو اسلامیت اولانلرده بودین مقدسک
انقراضندن امین و ممنون نتیجه یه انتظار ایتمکده بولمشلردی .
ایشته بوسیره لرده درکه تورکستانک واسع اووه لرندن
غربه طوغری طاقم طاقم آقین ایدن آرسلان سورولری

نظارت شو صر هده معاملکی مسلاک یابدی . فقط مسلاکده یتیشمش
حق و عدالتدن آریلماش بعض آدمار مغدور قالدی . نیچون ؟
یا ، چونکه : وقتیه بومسلاک کیرمش بولنان آدملر دره دن
تیه دن سوزوله ؛ دوکینتی ، قیرتی ، آلیق ، صالحی ..
شیلر مش ! ... بو عجبا هپ اوله میدر ؟ بر کره انصاف ایله
غرضسز ، عوضسز ، آرانسه ، آرانسه ده آکلاشیلسه ..
ایشک ایچنه غرض کیرمه ملیدر . ایکی اوچ کشینک
غرضی ، کین و حسدی اوغرینه بر چوق کشیلرک ، بر چوق
وطن اولادینک استفاده سی یاقاملی می در ؟ معاملک قولای
شی میدر ؟ هر وقت سویلوروز : بیلمک ، بشقه اوکر .
نمک یه باشقه در . بر دو قور یا خود بر اداره مأموری مکتب
معلمی اوله ماز . هله اوروپادن کلن بر اجنبی مکتبلر مزده
اصلا خواجهلر یاپه ماز . شانده کز میلم . سوس ، نمایش
دورنده دکلز آرتیق : چالشمق ، جدیتله ، حسن نیتله
اوغراشمق ایسترز . بزکندی آدملر مزی ، هر مسلاکده
بولنان اهلیتی ، غیرتلی ، کسه لر مزی طویوردم . اولاری
عادلانہ سچم ، تقدیر ایدم . بافکزر آز وقت ایچنده نه
قدر موفقیت کورولور ، نه درجه ایلروله مش اولوروز .
یوقسه هپ غرض ، خصوصت ، کین ، حسد . بو فنا
خویلرله ، بیانخی حاللرله ترقی ، بختیارلق بزدن دائماً اوزاقلا-
شیر . ترک ، عرب ، روم ، ارمنی ، یهودی ، بلغار ...
اوتوز ملیونلق شو عثمانلی ملتک سعادتلی حاضر لامق
ایچون چالشمالی ز . بوکا موفق اولاق ایچون ده برنجی چاره :
عدالت ، حقیقت اوزره یورو مکل کمزدر .

نامق اکرم

اسلامیت و ترکلر

بر چوق اقوام و عناصری نام علویسی آلتنده برلشدرین
قارداش ایدن دین جلیل اسلامک علوی هیچ شبهه سز
بویله بر قاج صحیفه ده تمامیه تعریف و تصویر اولنه ماز .
علویت اسلامی تمام احصر و احاطه و محاسن اسلامیه یی

میلتره تحمیل ایتمک مشیت الهیه سی اقتضاسندندر. بوزمانه قدر بوعلوی شرف بزره نصیب اولمش ایدی .

عجبا بفساد و طغیانہ ، اغراض خسیسه یه ابتلا کوستیر صافیت اخلاقزی ضایع ایدر و اوسته لک ده « قیامت یاقین بزنده یاپهلم » دینه یان تار سق بوشرفی آلمزدن قاچیر مایه جقمیز ؟ نصل که بزباشقه لرینک عهده سندن کله مدیکی بووظیفه یی تحمیله مأمور اولمش ایسه ک زنده ده غایر رضای الهی اولان عطالت و غفلت سببیله اهلیت و قابلیت قالمزسه بزذن دها لایق بر ملت بحق بووظیفه نیک حاملی اوله جق و « ولن تجد لسنة الله تحویلا » مأل منیفی بوراده ده برنی بوله جقدر بزره ایسه آه و فغان و دنیوی و اخروی خبیت و خسراندن باشقه بر شی قالمایه جقدر .

بو نتیجه دن قورقلی و توقی ایتمک چاره سنه باقلی بز . بونک ایچون چوق برشی ایسته من . امر الهی موجسته نغمزی اصلاح و حسن اخلاق ایله تحلیق ایتمک کافیدر ، سعی و ثبات ، اتحاد و وفاق ، جسارت و فدا کاری بونک ضمننده داخلدر .

بر قاچ ژاپونیا لینگ مسلمان اولمه سندن بر حس قبل-الوقوع بکا بویله شیلر احساس ایدیور . ژاپونارک تعالی اسلامه طوقینه جق خدمتلرندن مفتخر و ممنون اولمقله برابر کنندی حالزی ده دوشونمیه مجبور اولیورم . اگر حقیقی مسلمان ایسه ک « اولنر اسلام اولسونلر بزده یارده لری اولور » دیوب او یومیه لم بزده کوزمزی آچلم بر برینه غبطه ایدرک چالیشن قارداشار کی جهد و غیرت ایدلم حقیقه بویمدوح بر ساحة رقابت اولور . بر مقام جلیله . مقام خلافته ماده ویا معناً مربوط اولان اقوام اسلامیه بر برینه غبطه ایدوب یکدیگر یله مسابقت ایدر جه سنه چالیشدق لری کون او مقدس مقامک قوت و نفوذی و بونجه افراد اسلامک سعادت حالی حیرت آور عقول اوله جق در جه ده آرته جقدر ،

بز تورکرکه مقام جلیل خلافتک قدیمدن بری اک فدا کار محافظاری بز ، « ولنم الحیش ذاک الحیش » مدح نبویسنه مظهر اولمش عسکر لر ی بز ، خلیفه اسلامدن طلب امداد ایدن اندلس حکمداری بیله : « سلام علی من زین الله ملکة * بجد الاتراک من اهل الرعاية »

بیلیمیه رک بر شرفلی وظیفه یی حامل اولغه کلیمور لر دی . ذات اجل و اعلی حضرت تبری اعتقاد اسلامری اخلاق مردانه لر یله مشار بالبنان اولان اوییکیت آدم لریک صاف قلب لر یه القا و صنف بیتابیدن یه دوشه جک کی تیره تن « رایت اسلام » ی او جسور عسکر لرک متین لر یه اعطا بیور دی . بو تمیز قلب لر دن یوکسان آوازه تکبیر سجایی کو کره تدی ، دشمن دینی برک مزان کی تیرتدی . شوکت اسلام مانند شمس تابان یه پار لادی .

الحاصل وعدالهی برنی بولمش دین اسلام انقراضدن قورتلشدی . تاریخک بوصفحه سنی پک عمومی و مختصر بر طرزده شوراده ایراد ایتمکدن مقصدم تقدیر الهی ایله « علمدار اسلام » اولان قوم تورکک شانی تجلیل ایله برابر بوندن بر وظیفه دینه و اخلاقیه استنباط ایتمکدر .

بخاراده کی جاهل قارداشار ییمزک « بخارا محفوظ بالملکة در » دیوب او یودق لری کی بزده « بز علمدار اسلامز بودین ایسه من عنده مؤیددر بز حفظنه چالیشمه سق ده چالشمه سه قدده صاحبی محافظه ایدر » دینیه رک عطالت و رخاوت و خواب و غفلته دالمه مز ایجاب ایتمدیکنی اثبات ایلمک باشلوجه امامدر . خلفای عباسیه نیک تبعه سی کندی لری فساد اخلاقه قایدردق لرندن اکثر یسی نفسلرنده مدافع حق و عدالت و محافظ کله اسلامیت اوله جق قدرت کوره میوب کندی لری یله بر لکده اسلامیتک ده انقراض بوله جفته منتظر بر حالده بولنو-رلرکن معجزه ربانیه تورکرکه بوشانلی وظیفه یی تحمیل ایدی . و اوناری چاه انقراضه جان چکیشمه یه بر اقدی .

اگر بزده دینیزک علویته ولی یوم القیام بقاسنه کو کنه رک رضای الهی خلافتده ذوق و صفایه و اغراض نفسانیه یه مبتلا اولور سق امین اوله لم که آلمزده کی « رایت اسلامیت » بزذن دها لایق بر ملتاک آله کچدیکنی کورورز . شوکت اسلام او قومک یوزندن بقا بولور . بزایسه حسیض انقراضه سورونه سورونه محو اولورز .

بودین مبارکک صاحب اقدسی هیچ شبهه یوق که دین جلیلی یوم قیامته قدر محافظه ایتدیره جکر . لکن هیچ بر زمان اونو تماملی که بوشرفلی وظیفه یی امر ریانسی داخلنده حرکت ایدن ولوث عطالندن و فساد اخلاقدن معرا اولان

آلتندن طبیعی اولان منحوس چهره لری چیقویور یور. بووقت
بونلرک هویتلرینی، بزه نه لری یایمق استه دکارینی آ کلاتمق
استیورز اما فقط اسکیدن صرف ایتدی کمز قصائد مدحیه لری
بونک آ کلاشلماسنه برر مانعه تشکیل اید یور.

نه ایدی او فرانسزلر حقتنده کی مدحیه لری؟؟ ونه ایدی
او انکلزلرک محب انسانیت، مهد حریت اولدی قاری خصوصنده
او قودیمز قصیده لری؟؟

فقط بو کون صورت قطعیده تحتق ایدیور که کرک
فرانسزلر و کرکسه انکلزلر بر مسلمانک قلبنده نفرتله
جایکیر اولمقدن باشقه بر شیئه مستحق دکدلر لر. بونی افکار
عمومیه مزه آ کلاتمق و بو صورتله شمدیدن صکره تعقیب
ایده جکمز خط حر کتمزک اطرافنی چیز دک تعیین ایتمک
لازم وخللدار اولش حیثیت مایه مزنی آنحق بو صورتله
تعمیر ایتملی. فقط بونلری آ کلاته حق قفالر بو کونه قدر
فرانسزلرک انکلزلرک مبالغه کار مدایح ستایشیه مشغول
بولندیغدن یکیدن چیقوبده حقیقتی آ کله تمق خصوصنده
معدنور بولنیور.

فرانسه حکومتی معهود استقراضی رد ایتدیکی وقت
بونلی بانق عثمانیدن، موسیو لورانندن، بیلمم دها کیمارندن
کوره رک افکار عمومیه قارشو کویا بونلرک تلقیناتی اولمازسه
فرانسه حکومتی استقراضی تصدیق ایده جکدی دیه سولنیلمدی
و بو صورتله افکار عمومیه اسلامبه ده فرانسه یه قارشو اویانه حق
حس نفرتک اوکی آلتیق استه نلدی. بونک فرانسه حکومتک
کندی رایله اولدیغنه و یاخود تلقیناتک باشقه یرلردن
اوله جفنه قطعاً یا ناشلمادی حالبوکه بونده نه بانق عثمانینک
تأثیری واردی ونه ده موسیو لورانک .. چونکه بالنسبه
اهمیتی صاغده صغر اولان اوچ بش دانه آدمک؛ صمیمیتی،
خیر خواهانی صاعلام اولان بر حکومته اجرای تأثیر ایده.
یه جکی بدیه بدر.

بزه قالورسه استقراض مسئله سنک رد اولمسنی یانکیز
فرانسه حکومتندن ده کورمه ملیدر. وقتیله روسیه حکومتک
بوکا شدله تأثیری اولدیغنی، کندیلاری قره دکزده کی موقعی
محافظة ایده بیلمک ایچون متفق اولان فرانسه حکومتی
عندنده استقراضی تصدیق ایتدیرمه یه تشبثانده بولندیغنی

مقدمه سیله اهلیت عسکریه مزده شناخوان اولمشدر؛
« علمدار اسلام » اولق شرفنده بزه عائد بو یوک بر حصه
واردر.

شمیدین دریای عجز و مسکنته و اخلاق سزانه دالهرق
بر کون کلوبده بوشان و شرفی باشقه لرینه ترک ایتمیم،
بو تون دشمنلر بدن هجوم ایتسه یینه اتحاد و مکاتی فراموش
ایلیم، یر یوزنده قیر یله قیر یله عرقز توکنمدکجه حیاطده
قالان صوک فرد مزده جان و یرمدکجه جناب حقک بزه تودیع
بیوردیغنی بومبارک رایتی آلدن بر اقایم؛ دیمکله برابر بورایت
مقدسه یه اهلیت معنویه مزنی ده غائب ایتمه یه غیرت ایده لم.

صاحبی الله اولان بورایتک

حاملی اولق نه لاهوتی شرف.

« بروسه »

ع

عالم اسلام

بو کونکی موقعمز

طوغریسی بزا سلاملر او قدر صافدل و او قدر ده
جزئی لظفره آلدان شمز و مغلوبیتمز واردر که بوکا نه قدر
تأسف ایدرسه ک کینه آزدرد. آوروپا لردن استر هانکیسی
اولسون کندی منافی اقتضاسندن اوله رق بزه آز چوق
کولر یوزله باقدیمی، خیر خواهانه بکزه یان یر طور آدیمی
آرتق اونلره اولان مماشتمز و اونلر حقتنده صرف ایتدی کمز
مدحیه و قصیده لر من دنیلره صغمیور. بوتون قلملریمز
اونلره افکار عمومیه مزک قلبندن برر قازاندرمه چالش یور.
بر وقت کل یورکه حریرلرک برر منافی صاعقه یه
اوغرایه رق بساه دیکی امیدلری بوشه چیقدیغدن کولر
یوزلری بورشیور؛ اسکیده کوستردیکلری خیر خواهقلاری
حیات می تهدید ایده جک درجه ده اولان برسوء قصده تبدیل
اولنیور. ودها طوغریسی یوزلردن پرده ریا قالدیر یلیوزده

ایتدی. تہلکک نك اڪ بویوکی زده ایسه اولا اونك اوکئی
 آلمیه چالشدی. بوکا له الحمد موفق ده اولدی. تہلککسی
 آز ویاخود شمديک مفقود اولان یرلری ایسه صوکه تأخیر
 ایتدی. ایران، ضعیف، هر حالده دولت عثمانیه میدان
 او قویه میه جق بر حالده اولدیغندن ایران حدودنده قوتلی
 بر استحکام یاپیمه لزوم یوقدی. ایران شو ضعیف حالنده
 قالدیجه حکومت عثمانیه اورالرده اوغراشمیه بیلاردی.
 فقط عائله سنک پیس بوغازنی طولدی رفق ایچون دنیلاری
 یاقان بیقان انکلیرلره روسلر، بینلرنده کی ۹۰۷ مقاوله.
 نامه سنی برکون کلوب بالفعل تطبیقه چالشه جنی و بوضورتله
 ایران حدودیمزک انکلیر و روس حدودینه تبدیل اولنمسی
 حکومتی بلغار تہلکک لریندن قاتقات مدھش اولان تہلکک لره
 معروض بر اقیوردی. ایشته بوندنصرکه باشمزه کله جک
 تہلکک نك اڪ بویوکی عربدن زیاده شرق اوله جقدی.
 و بعدما اڪ زیاده اوغراشه جق، تعمیرینه غیرت ایده جک
 دیورالریمزده شرق دیوارلری اوله جقدی بناء علیه حکومت
 آرتق هر ایشدن اول یابه جق اجر آتی بوتون بوتون تہلکک نك
 آلتنده قالمازدن اول ائتلاف، بئناک آلتنده اولان کریدمسئله سنی
 بر آن اول یانشدرب بوتون قوتی و اھمیتی - ظم - شرقه
 ویره جقدی. فقط بورالرده بالقانلرده اولدیغنی کی بر قوتلی
 استحکام وجوده کتورمک ایچون منتظم بر بودجهیه لزوم
 واردیکه بوده آتجق استقراض طریقله ممکن اوله جقدی.
 حکومت بو استقراضی یاپوب بودجده توزان حصوله
 کتوردکنصرکه آن بان مدھش انکلیر قوتناک تحت تہدیدینده
 قالمیه یاقلاشان حدود شرقیه مزک استحکامیه اوغراشه جقدی.
 ایشته تام شویله بر وضعیتده بولندیغمز وقت مالیه نظری
 جاویدبک فرانسز سرمایهدار لرلیله عقد ایتدیکی استقراضی
 پارس بورسہ سنده فرانسه حکومتی طرفندن رد اولندی.
 و بونی متعاقب انکلیرلرک ایران حکومتنه ویردیکی اولتیماتوم
 شرقده بومبا کی باطلادی. فرانسه حکومتک استقراض
 رد ایتمسی موسیو لورانک، بانق عثمانیک بیلمم دھا
 کیملرک تأثیریله اولدی دیبه اڪ معتمد واک معتبر جریدلر
 طرفندن آلوب یورلدیکی کی انکلیرلرک بو اولتیماتومی ده
 نازکانه برأسف، اظهار عجز، ماضی یه عائد بر طاقم حطیائی

سویلندی. فقط بومسئله ده دائره نك حدودنی دھا کینیشلتمک
 و ایچروسنه ائتلاف مثناک هیئت مجموعہ سنی آلمق استرز.
 فی الحقیقه بوکون شرقده ائتلاف مثک طرفندن تعقیب
 اولنان سیاست هر نه قدر یکان یکان اجرا اولنیورکی
 کوزکیورسده آز چوق دقتله بونلر شرقه عائد برشیئی
 هپسناک رأی انضمام ایتدیکی تقدیرده یابدقاری
 اکلاشایور. بناء علیه روس حکومتک استقراض حقنده
 اجرا ایتدیکی تأثیرینه بر تشبناک نتیجه سنی دیمیلده رأینک
 انضمامی دیلم.

فی الحقیقه بوکونکی موقعمزی و ائتلاف مثلشدن
 ایکی عنصرک شرق حدودمن: ۹۰۷ مقاوله نامه سنی تطبیقه
 اوغراشدیغنی و بومقاوله نامه نك بزه عائد قسمندن وازکچمه
 لرینه قناعت حاصل ایده جک هیچ برشی آلدہ اولمادیغنی نظر
 دقتہ آله جق اولورسحق، موفقیتله نتیجه لیمسی زبید سطوتمزہ
 و تحکیم موقعمزہ پک چوق یاردمی اولان بو استقراضک
 یالکزر فرانسه دن زیاده بوتون ائتلاف مثک ارکانی طرفندن رد
 اولندیغنه چابوق حکم ایدرز. او وقت ایشک ایچنه بوکونه
 قدر قورنازلنی دساسلیمیه، بعضاً دکر سز قوری لافدن عبارت
 اولان وعدلریله عثمانیلرک قلبی چالمق خصوصنده پک بیوک
 مھارت کوسستن انکلیرلری ده آله جغز که بونکله حقمزده
 ترتیب اولنان پیلانلرک اصل مرتبئی یقالامش. و دھا
 طوغریسی اصل ایشک زده دن بوزولدیغنی آکلامش اوله.
 جغز. ایضاح ایدهلم:

بوکون کندی کندی یوقلایه جق اولورسحق شوحالی
 کورورز: بر آووج فعال متشبث بالقان قومناک مساعی جدیدہ.
 لرینه قارشو حدود غربیه مزده یالکزر بالقانلیرلره دکل
 اولناردن دھا غربده اولانارہ بیله میدان او قویه جق در -
 جده بر استحکام؛ حدود شرقیه مزده ایسه ایرانک ضعفیتنه
 قارشو تعمیر اولنلامش بر دیوار، تعیین اولنلامش بر حدود!
 اوله بر حدودکه آزچوق انتظام کورمش بر قوہ عسکریه
 اکر آناتولی یه طاله جق اولورسحق قارشوسنه تصادف ایده جک
 هیچ برمانعه کورمیه جکدر. بونی بالطبع حکومتک بظانته
 ویاخود خطاسنه حمل ایده میز. حکومت اعلان مشروطیتدنبری
 بو استحکامات خصوصنده «الهم فالهم» رعایت

طوغری کیدہ جگ اولورسوق بویله بریره کلوب چیقیوروز . فقط امین اولسونارکہ بوکا قطویا موفق اولهمیه جقاردر . بو بورخولیدارکہ امکان حصولی ایچون آرتق ، کچمشار اوله دیمکن باشقه برشی قالمامشدر .

انکلز لر . . . عالم اسلامی عصر دنبری بارمغنده چورن او قورناز انکلز لر!! آرتق بوکوندن اعتباراً آکلامش اولسونارکہ قوردقلری بودوزاق کندیلرینه پک بهالی بهمال اوله جقدر . چونکه مقدمه سنده موفق اولسه ده مقصده کریشر کریشماز مغلوب اوله جقاردر . چونکه ایرانده تعقیب ایستیکی بوسیاستی تورکیه یی اتفاق مثلثه ادخال ایده جکی شهبه سزدر . بووقت ، اهمیتی انکلتره جهده مسلم اولان قوه عسکریه من اتفاق مثلثه انضمام ایده جکندن آوروبانک آغیر ترازوسی اتفاق مثلث طرفنده قاه جقدر . آرتق بویله اولده دنضکره ائتلاف مثلثک شرقده کوره جکی حساباتی طبیعتیله قصه جفی آروجه ذکره حاجت یوقدر ظن ایدرز .

بورالی آچیق کوزلی انکلز لرک کسکین نظر بندن قاجمه ملی ایدی . اوت اوله در . معافیله ایران حقدنده انکلز لرله روسلر بینه کاغذ امضالندینی وقت تورکارک ایران مسئله سنده هیچ براهیتی حائر اولین برکتله بیروح اولدیغی ده نظر اعتباره آلمیلدر . اووقت کیمک خاطرینه کایوردیکه تورکار برکون کلوبده حائر اهمیت بر عنصر اوله جقاری بناء عایه اونارک اطرافنده کوریله جک ایشارک پروژسی ترتیب اولنورکن اوهمیته کوره تنظیم ایتمک لزومی .

فقط بز شورا سنه تعجبیدن کندیغی آله میورز که انکلز لر پایه جقاری خطادن حالا متنبه اوله میورلر . تورکیه نیک آلمانره انضمامی هر حالده حتلانده خیرلی چیقما . میه جفی آکلامق استمیورلر . بوناری — تورک ، آلمان — یکدیگرینه قاوشدیرن اسباب نه ایسه اونک اوکنی آلمایه چاشمیورلر . وحالا روسلره تصمیم ایتمکری اسکی قرار . لرینده اصرار ایدیورلر . ایشته بزم الیزایده حیرت ایتمکمز یر بوراسیدر . عجیبا! نیچون اصرار ایدیورلر؟ ایرانده آله ایده جکی منفعتندن ، تورکیه نیک اتفاق مثلثه داخل اولدیغی وقت کوره جکی مابد ضررک دها آغیر طارطه جفی عقلا

صاعقله کیچرلدی . استقرضله اولتیماتوم بینه کی مناسبت ، بونارک صرهمیله اجرا اولنه جق وبرچشیددن اولان پیلان ایکنی آکلامق قطعاً خاطرلره کله یی . بو انخاص عینلری هرشیدن زیاده افکار عمومی غایانه کتورمامک مقصدینه مبنی اولدیغنه حمل ایدرز . فقط افکار عمومی سر بسینه مالک اولان محیطنده بویله بویله رقدن قالمه سنی ده قطعاً تجویز ایده میز .

اوت ، استقرض حقدنده کی عدم موفقیت مزه باشقملر استهرسه نه دیسه ونار فقط بز بونک ائتلاف مثلثک خفی قراریله اولدیغنه وجداناً قانعز ، بوکون ائتلاف مثلثک شرق حقدنده یکان یکان یایدقلری اجرا آتاری یکدیگرینه او قدر ظهیرانه درکه اولور شی دکل . فرانسرلرک شرقه قارشو اولان ر معامله سی روسارک انکلز لرک بورا دیپلماسی جقاری بر اجرا آتته آلت اولدیغی کبی بونارک نتیجه سعی ده فرانسه آمالنه تماماً توافق ایدیور .

فرانسزلر بوکون بزه پاره ویرمیور بونکله روسلری — ولوموقت اولسون — قره دکز تهلکک سندن قورتازه جفی کبی انکلز لرله کینه روسلری اناطولی حدودنده آلی آچیق هیچ برقوته و هیچ بر موانعه تصادف ایده میه جک بر حاله بر اقیور . اگر تورکیه شرق حدودنده مهم برقوت تشکیل ایدرک است حکامنی تحکیم ایده مازسه اناطولی ایرانده یرلشن انکلز لرله روسارک تحت نفوذنده قاه جقدر که بونکله اوراده کی آلمان نفوذی فیرل فیرل قیرله جقدر . طبیعی بو ، فرانسرلرک اکر برنجی آمالیدر .

بوندن ماعدا بووقت تورکیه نیک باشنه اوله برایشلر آچیله جقدر که بونک آلتندن صیرلوب چیقوبده ساحلرله اوغراشمیه وقت بوله میه جقدر . بوضورتله روسلر قره دکزده کندیلرینک قارشوسنه چیقاییله جک برقوت کوره . میه جکندن قره دکزده جیلری مساعده ایده میله جکی قدر چالشه جقدر . یعنی فضلهنه زور لایحه جقاردر . اوت طرفدن یونانستانده ، دول حایمه نیک اوتنه نبری بکله تدریجی فرصتی آله ایده رک حکومت سینیغی امر واقعک قارشوسنده بولندیره جقدر .

ایشته ائتلاف مثلثک بوکونکی طوئینی بونک آقتیمینه

بر خائن اودہ سادہ حاجیلرہ یالکز سیمسارلق ایدوردی .
بوسنہ ایسه ایشی پک بویتشدر .

حاجیلر اودہ سایہ کلور کلز ، ودها استاسیوندن
چیقار چیقماز یقانی پولیس ژاندارم لک آئنه ویریور .
بونلر زواللی حاجیلری ، حبس خانہ کتورلمش منفیلر ،
محبوسلر کی ایکی طرفندن سورکایوب عظیمابنک آچدیغی
حاجی خانہ کتور یورلر ، حاجی خانہ پر کرہ کیردک .
نصکرہ چیقماز قطعاً بسا قدر . اگر حاجیلردن بری
بیامہ یه لک قاپویہ طوغری یاقلاشه جق اولورسه قاپودینده
نوبت بکلایان پولیسلر : هایدی بورادن کوپکار اا « دیه
حاجینک اوزرینہ باغیسور .

بو حال اودہ سا غزته لری احوال صحیدن طولایدر
دیہ یازیورلر . حالبوکه بزملہ برحیطده یشایان ، اودہ سایہ
قدہ برواغونده کان ، پیسلکده ، سفالتده بزم حاجیلردن
بیگ کرہ فنا اولان پلامه ونیکلر (روس قدس حاجیلری) شهر
ایچروسنده سربست سربست طولاشیورلر و ایستدکلری بره
کیروب چیقویورلر . اما اسلام حاجیلر بو حاجی خانہ دیدکاری
منحوس بناده محبوسلغہ محکومدرلر . او قدر چر و ظم
کور ییورلر که زواللی حاجیلر شدندن قان آغایورلر .

حاجی خانہ ایچروسنده کندیغی مخصوص بردکان آچیلمش .
فقط هرشی حکومتک کوز اوکنده بش مثلنه صانتلیور .
خارجدن چیقوب آلمق ایسه قطعاً بسا قدر .

اودہ سادان کیدرکن حاجیلر ؛ روس قومپانیارینک
واپوریلہ کیمدیہ و بیاتی ده کیدوب کله اوله رق کسدرمیه
مجبوردلر . اگر یالکز کیمک ایچون کسدرملک ایسته .
نلورسه واپور قومپانیاسی قبول ایمور . و فیئانده کی
فحشیاتده عقالره حیرت ویره جک درجه ددر . ذاتا بوجھتی
هرسنہ اولیلہ در . حاجی ، بیاتی کیدوب کله اولمق شرطیلہ
باشقہ قومپانیارلک فیئانہ نسبتاً بش فیئانہ آلیور . و کندیسی ده
برسورکون و برمننی کی واپور خدمه لرینک تخمیری آلتنده
ازلوب کیدوب کلپور . بونلرک حالنه کیمسه باقدیغی یوق .
بر حاجی واپورینہ عادتا برلغمہ باقار کی برنظر استکراھلہ
باقیورلر . عجبا ! نه وقتہ قدر بو حالمز دوام ایدر . عجبا ! بو حال
دوہ کی واستانبولده کی حرمتلو محاسن معوثان مسلمان اعضا .

کسدیرہ میورده اونکچونمی ؟ نه ایسه بونلر انکلیزلرک
دوشنه جکلری برایشدر . شمدی بزم صوک حده وارمه دن اول
پاہ جق برایشیمز وارسه اودہ آرتق بی طرفلنی بر اقوب اتفاق
مثالہ داخل اولقدر . و بوضولتہ ایرانک استقلالیتنی
و آنا طولینک حیاتی قور تارمقدر .

ترکیہ اتفاق مثالہ کوکسنی کیررکن مذا کر دیہ کیرشہ
بیلر . چونکہ بر طرفدن حائر اهمیت بر اردویہ مالک اولدیغی
کی دیگر طرفنده بوکون مبارزه کاه رقابت اولان شرفده
اوج یوز میلیون کتلہ عظیمه نک ریسی بولنیور . بوکون
بونلرک سیاست نقطہ نظریندن تاثیر یوق دیمک عین
خطادر . اوت ، هندستاندن ماعداسی بوکونہ قدر تورکیہ یه
اولان مربوطیتارینی اراز ایده مدیلر . فقط پک چوق
کچمہ ن بونلر کندی موجودیتارینی آوروپایہ طویدرہ .
جقلری ده وارستہ ریب واشتباھدر . بروقت کله جکلہ
شرفدن انتفاع خصوصتہ ترکیه نک پک چوق دخلی
اوله جقدر . انشاءالله بونی پک یقین بر زمانده کورہ جکز .
چونکہ شرق ، و کتلہ اسلامیه انبیاھہ ، آیدینلغہ طوغری
یوریور . بو آیدینلق اولنرہ مرکزک اهمیتنی ، لزومنی
کوستره جکلر . آرتق او وقت مرکزک اشارتی اونلر طرفندن
اجرا اولمہ سی فرض اولان بر امر کی تالی اولنہ جنی اعتقاد
مختہ سنی طاشیہ جقلری ده شہ مسزدر ! . . .

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

مدنیت ایچروسنددو حشت . عدالت التندہ ظلم !!

— بر مکتوب —

بر حاجینک کوزباشیلہ یازیلان شو مکتوبی بروجه آتی درج ایدیورز .

محرر افندی !

کوزلرمدن قانلی یاشار دوکدرک یازدیغ شو مکتوبی الله
عشقنه غزته کزہ درج ایدکنز :

بوندن ایکی سنہ مقدم سید غنی عظیمبایف نامندہ

لرینک نه وقت کوزینه چارپویده بو، رزالدن قورتیله جغز. دوماده کی مسلمان اعضاری بزم وکیل مرخصمز اولدیگی کبی استانبول مجلس مبعوثان اعضاری ده اوصاحباریدر. بزلر ایسه اولنرک مسافرلری بزم حالمزه باقی، مملکتلرینک ایچروسنده بویله ذلتارک کندی اسلامرینه اجرا اولمسنه حسن رضا کوسترمک عثمانیلرک اوتهدنبری افتخار ایده. کلدیگری مهمانپرور لیکر یله هیچ بروقت قابل تألیف دکادر، ظن ایدرز.

قره دکز سطحنه چیقانه قدر کوردیکمز ظالماردن دوماده کی مسلمان اعضارینه شکایت ایده جکمز کبی اوده سادن مغارقت ایتدکدنصرکه کوردیکمز ربقه اسارتدن ده عثمانی مجلس مبعوثان اعضارینه شکایت ایدبورز.

ای وکلای ملت! ملتداشارکوزک شو حاله آجیکز؟ مرحمت ایدکوز! مدینت ایچروسنده اجرا اولغان بوو حشتماره مساعده ایتمه یکنز. باشقه ملتر کبی بزده کمال حریت واستراحتله حج شریفمزی اداء ایدهم. بونک چاره سنی بولمق اوزریکنز واجبدر، فرضدر. عکس حله چناب حق عنندنه مسؤلینکنز پک بویو کدر.

ترکستان حاجیلری نامه :

مصطفی یانغالیچف

ایرانک مقاسمه سی مناسبتیله

فرايه پره سدن :

۱۹۰۷ معاهده نامه سنجه بصره کورفرزنده کی لیمانلردن یالکنز « بندر عباس » انکلتره منطقه نفوذینه دوشیور . « بندر عباس » اعصار سالفده ایرانک بصره کورفرزنده باشایچه بر لیمانی ایدی، لکن کثرتله وقوعه کلن حرکات ارضیه دن هوا و اقلیمک مضرالصحه بولنسندن طولانی اهمیتی چوق غائب ایتمشدر . بوکا بناء بندر عباسده هیچ بر آوروپالی مسکنی یوقدر، نفوسی ۸۰۰۰ قدردر. بندر عباسدن دست کبیره یالکنز ایکی یول واردر. کاروانلر ۹۰۷ کیلو مترو طولنده اولان بو اوزون یولی ۳۰ کونده قطع ایدر . بو یول اوزون اولمغله برار

ایران موقع جغرافیسی اعتباریله آسیای مرکزی ایله بحر سفید مالکی آره سنده دفعاتله ملل اجنبیه نك هجوم واستیلاسنه اوغرامش، وعلی الخصوص بو صوک اون سنه ظرفنده علی الدوام اجنبی امید و آرزولرینه مبنی علیه تشکیل ایتمشدر. ۱۹۰۷ سنه سنه قدر ایران مسئله سنده انکلتره - روسیه حکومتلری بیننده موجود اولان رقابت ۱۹۰۷ سنه افرنجیه سی ۲۱ آغستوسنده بر ائتلافه منجر اولنجه احوال کایاً تبدل ایتمشدر. ائتلافه مذ کورده انکلتره و روسیه طرفندن ایرانک اقسام معینه سنده کی اسباب جغرافیه

انشا اولنيور . شمديه بوشيره ، شيرازه ومكن اولديغى
تقديرده اصفهان انكليز عسكرى اقامه اولنه جق .

روسار شاملى ايرانده رشت ده كندى اولونده ايش
كبي يرلشمشردر .

كچن ايلك بهارده دى « اردبيل » و تبريزه كيرمشردر .
هرنه قدر اوزمان پترسبورغ حكومتى قطعانى كرى چكك چككى
افاده ايتمش ايتمده بووعد بوكونه قدر اجرا ايتلامشدر .
ايرانك غربنده تركار بولنيورلر .

انكليزلر ك بي طرف منطقه داخنده « شير » كاروان
بوللرى بويجه ايلريله مك فكرنده اولدقارينه نظر آ روسلرده
« قزون » عسكرك سوق ايده جكاردر . بوتدبير ايرانك
مقاسمه سى ايچون آتيلان ايلك خطوه عد وتاقى ايديه بيلير .
ايرانك صورت مشروحه وجهه مقاسمه سى دول معظمه
مناسبات تجاريسنك خالدار اوله جفندن صرف نظر تركيايده
بلا واسطه حائر تاثيردر . چونكه بوخاله تركيه انكلتره
وروسيه قوه عسكريه سندن اوزاق شرق حدودنده آنلرله
قومشو اوله جق . بوسيله ده اوقت صلحده مناطق مذ كورده ده
تدابير تخنظيه اجراسنه مجبور اوله جقدر .

بلوچستان قبائل وحشيه سنك شقاوتنه معروض بولند .
يقندن آسيماى مركزى ايله تايمين رابطه يه بك مساعد
دكلدر .

بصره كورفزنده كى « بندر بوشير » موقعندن اعتبارآ
اصفهان اوزرندن طهرانه كيدن وانكليزلر ك شمدي اشغال
ايده جكارغى مقام تهديدده سويلدكارى كاروان بوللرى اهميت
عظماينى حائردر . « بوشير - شيراز » طريقى يالكيز ۳۲۰
كيلو مترو طولنده در . كاروانلر بومسافه يي ۱۰ الى ۱۴
كونده ، ايلك بهار موسمنده اولورسه ۲۰ كونده قطع
ايدرلر . يولده يكد يكرندن على التخمين ۲۰ الى ۴۰ كيلومترو
بعد مسافه ده اون موقف واردر . بوخصوص نقليات
وسياحتى خيلىجه تمهيل ايدر .

« شيراز - اصفهان » يولى ۵۰۰ كيلومترو ، اصفهانده
طهرانه قدر اولان مسافه دى ۷۳ كيلو متره در . انكليزلر
كچن سنه لرده بوشيردن (شيراز) ه بر آراهه يولى انشا ايتك
ايسنيورلرديسه ده موانع ارضيه بوتصورك موقع اجراسنه
قومسنه مانع اوليوردى . فارس شهرينك بر موقع مستحكمى
اولان شيراز بالنسبه بيوك بر محل تجارت اولوب نفوسى
۵۰،۰۰۰ راده سنده در .

اصفهان كثر صناعيله ايرانك الك مهم شهرلرندن بى ،
تمعدن كاروان بوللرينك نقطه التصاقى وطهران ايله رابطه
مهمه تشكيل ايده جك بر مخرجيدر . ۸۰،۰۰۰ نفوسى
واردر .

« بوشير - شيراز - اصفهان » يولى ايرانك مهم برخط
اقتصاديسنى تشكيل ايدر ، بناء عليه بو طريقك انكليزلر
طرفندن اشغالى بيوك بر اهميتى حائردر ؛ زيرا بوايشده آلمان
وامريكا تجارتى منفعتداردر .

انكلتره حكومتك جنوبى ايرانده ده شمديدن عسكرى
مفرزه لرى واردر . برچوق نقاطده انكليز تلغراف استا -
سيونلرى موجوددر .

مذكور استاسيونلر ك محافظه سى ايچون بنكاله مهرانلى
سواريلرى استخدام اولنيور . خلاصه بورالرده عسكرى
قره غول و پوستملرى طرفندن بر شبكه اشغال تشكيل اولمشدر .
كرمان ايله « بندر عباس » ده قوتلى مفرزه لر اقامه و قشله لر

آلمانيا امپراطورينه چكيلن تلغرافنامه

[اوده ثون تياتروسنده بيكارجه مسلمانلر طرفندن انكلتره
اوليا تومنى پروستو ايچون عقد اولنان متينده هيت عموميه نك
قواريله آلمانيا امپراطورينه چكيلن تلغرافك صورت ترجمه سيده]

برلين آلمانيا امپراطورى ايكنجى حشمتلو كيلوم

حضر تاريته

حشمتاب !

بوئون عالم اسلامه عائد وقوعه كان مشكلاشه ذات
حشمتپناهيلرى طرفندن حمايه و اصيلايه ، علو جنابانه
معاونته مظهر اولقله بودفعده بش سنه دنبرى حریت
اوغورنده فداكارانه اوغراشمقده بولنان ايرانيو انكلتره

و بونلر بعضاً جبر و تضییق ایله پک چوق دفعهده علم و معرفتک
 تعمیمی سایه سنده ظلمت جهالت ایچنده پویان اولانلری
 آرزمان ظرفنده دائره مدیت و ترقیه ادخاله موفق
 اولشلاردر . آنکیچون اینیامک، و تقدیر ایتمک لازمدرکه
 جهل پک فنا بر شی تعصب جهلی انساننی بر حفره اسارت
 وفلاکته سوق و اجباره سائق یکانه در . دنیاک اوبر اوجنه
 کیتمه لزوم یوق . . . بوکون بخارا امارتی و آکاهم جوار
 اولان حکومت اسلامیه کوزمیزک اوکنده بر مثال تشکیل
 ایده یلیر . بونلر جهل و تعصبی سائقه سیله نعمت ترقیدن
 حصه چین اولمق شویله طورسون ؛ آزیجق دائره تحدیه
 کیرمک استعدادینی کوسترمش و کوسترمکده بولنمش
 اولانلری تکثیره قدر وارمق جهل و تعصبینی ابرازدن
 چکنمماشاردر . حالبوکه تعصبک بر حدغایه سی واردر .
 بوکون بروجدان صاف طاشیان هر فرده دائره تعصب ،
 بر عصیت ملیه بولنمق امرطبیعیدر . فقط تعصب صرف جهل
 و غرض اثری اولورسه هر کیم اولور ایسه اولسون آنک
 ایچون اسارت، تعمت معرفندن محرومیت محققدر . یوقاروده
 ذکر سی سبقت ایدن بخارا ایالتی ایشته او جهالت و تعصبک
 قربانی اولمش ، بوکون طوعاً و کرهاً اجنبی بردولتک بویو-
 ندروغی آلتنه کیرمش بولونیور . ایران قومشومن ایسه
 عین حاله ، عین فلاکته کرفتار اولمق اوزره در . شمدییه
 قدر متعصب مجتهدلرک ، بر اداره مستبدنک بازیچه خرس
 و انهماککی اولان ایران ؛ مشروطیت مشروعنک
 اعلاقی متعاقب وار . قوتی بازویه ویره رک الله ایتدیکی
 حریتی ، اکتساب ایتدیکی سربستی اداره نی غائب ایتمک
 استعدادینی مع التأسف کوسترمش ، ملک ایرانک هر طرفنی
 آتش اختلال و ارتجاع صارمش اولدینی ایچون درکه زوسیه
 ایله انکلتره حکومتلری ذاتاً بواراضیده اوینامقده اولدقلری
 دراملره بر پرده خونین دهسا علاوه سی مقصدیله دائره
 مداخله و تجاوزلرینی بر قاندها آتیرمشلر ، جنوبی ایرانده
 آسایشک تقرری وسیله اتخاذ ایدیلرک انکلتره طرفندن
 اولیتاتوم درجه سنده بر نوطه بیله تبلیغ ایدلک کبی هیچده
 ارزو ایدلیه جک بر حال وقوعه کلمشدر .
 اکتساب ایدلیکی مشروطیت اداره نی تنظیم و ترضیه ،

حکومتک صوک اولیتاتونمده تهدیدات استیلا کاریسندن
 غولائی صوک درجهده متأردرلر .

ذات حشمتیناهیاریک صلاح الدینک تربیه سی اوزرنده
 مسلمانلرک حقوقی محافظه و مدافعه ایده جککوز وعد
 مالیلری اوچیوز اللی میلیون مسلمانک قابنی لبریز
 شکران ایتشدی .

و کذلک ما کدونیا وفاس مسئله لرنده کی حرکات خیر
 خواهانه لری عالم اسلامک باعث شکرانی اولمشدر .

بودفعه ذات عاطفتماً بلرینک ایرانی تهدیدایدن تهلهکنک
 بر طرف اولمسی خصوصنده وساطت قیمتدارانه لرینک بیدریغ
 یورایه جفتدن ایرایلر تمامیه امید واردرلر .

ایشته بوجهل دن اولمق اوزره استانبولده بیکلرجه
 مسلمانلر ، عثمانیلر و ایرانیلر طرفندن عقد اولنان بیوک
 بر مشینغده بوتون حضارک بسله ذبکی امیددی ، حسنیات
 ندا کاری نی و شکران نعمتی ذات حشمتیناهیاریک انظار
 عالیلرینه کمال احترامله وضع ایتمک بزى توکیل و توظیف
 ایتدیلر . بوتون عالم اسلام اللهدن و خلافت عظامدن
 سوکره بوتون امیدینی ذات عاطفتماً بلرندن بکلر و ایرانک
 کچرمکده اولدینی بجرانه کوزل بر نتیجه ویرمک ایچون
 معاونت علیه لرینک لطفاً ابدال ایدیله جکنی قویاً ظن و اعتماد
 ایدر . بوتون عالم اسلام ذات عاطفتماً بلرینک و حشمتلو
 امپراطور یچه حضرتلرینک و آلمان مات معظمه سنک سعادت
 دائمی ایچون صمیمی تمینانده بولنور .

جهل ، تعصب

تاریخ ایله مثبت و مبرهن اولدینی اوزره شمدییه
 قدر قنبی اقوام بیننده (جهل) و آندن متولد تعصب
 حکمفرما اولمش ایسه او قوم ، اوملت اسارت تختنده
 یشامش ، و نعمت ترقیدن ؛ فیض مدیتدن محروم قالمشدر .
 بوندن ماعدا ؛ جهل ایله تعصب نادانینک اجرای
 تخریبات ایدلیکی لرلر شمشعه مدیته پیرایه دار اولان
 مملکتلردن کیری قاله قاله نهایت بشقه ملنلر یدینه کچمش .

دہا دو غریبی جاوید بک کندی عثمانلیہ کو ستردی .
شمدی عثمانلیار کندیلر نی جاوید بک ایہ برابر آوروپا
لیارہدہ کو سترمہلی ، مسئلہ بوضورتہ نتیجہانہ جک اولورسہ ،
بتون عالم اسلام ایچون : « وختامہ مسک و فی ذلک فلیتئا
فس المتنافسون » اولہ جقدر .

روسیدہ جمعہ تعطیلی مسئلہ سنی

قارنر بزمک خاطریندہ در . براق آی مقدم روسیہ
دولت دوماسنک اسلامارہ ایام تعطیلیہ دن اولہرق بازار
روس ملی ودینی باراملرینی قبول ایتدیرمک خصوصندہ
بر قانون لایحہ تنظیم ایدرک بوضورتہ اسلامارک حقوق
ملیہ و دینیلرینہ تعرضدہ بولندیفنی و بونک اسلامار ایچون
نہ کی محذورلری اولدیفنی اوزون اوزادی عرض و شرح
ایتمشدک .

بولایحہنک قبول ایدلمہ سی اکثریت فرقه سی
طرفندن ہر نہ قدر مصمم ایسہدہ شمدیلک دو ما
طرفندن صورت قطعیدہ قبول اولنماشدی . و دو ما
اجتماعنک ایلک کونلرنده برہا مذاکرہ اولنہرق صکرہ
قبول اولنہ جقدی .

بومسئلہ وقتیلہ روسیہدہ پک چوق یرلردہ حمیت
اسلامیہنک غلیانی موجب اولسہدہ دومانک تعطیلی مناد
سبتیلہ بدرجیہ قدر بوغلیان باصامشدی .

شوصوک کونلردہ روسیہ ن آلدیفمز بعض خصوصی
خبرلرہ نظر آدومانک یقیندہ طوپلانہ جفی مناسبتیلہ بومسئلہ
تکرار جانلانپور . حمیت اسلامیہ تکرار غلیانہ کلپور .
اورنبورغ ولایتی بورجان قضا سندن آلدیفمز بر مکتوبدہ
مذکور حوالیدہ اوچ قضا اہالیسی بر یہ طوپلانوب
بو تعطیل مسئلہ سی خصوصندہ مذاکرہ دن بولندقدنصکرہ
آرہ لرندن اوچ وکیل انتخاب ایدرک دومارئیسنہ تیافرہ
ویرمیہ قرار ویردیکاری یازیمورلر . تیافرہ ۲۵
قریہ اہالیسی نامندن اورولہ جقش . کوبلی قارداشاریمزدہ
کوردیکمز شو حال انتباہ بزم ایچون ہر حالہ شایان افتخار
ردر . بو حالر آرتق بزم بیلدیریمورکہ روسیہ اسلامارینک

نعمت حریتی تعمیمہ ہمت کشا اولدیفنی بر زماندہ حکومت
ایرانہ ایچون بو کی احوال مشکلہ قارشوسندہ بولنمق پک
مستبعد دکل ایدی . زیرا بو ملک وسیعہدہ بو آنہ قدر جہاندن
متولد برتعب اجرائی احکام ایلمشدر . ناصرالدین ومظفرالدین
شاہلر کی بر فکر حریت و مملکتی ملتی ایچون دائما آمال
ترقی پرورانہ بسلیہن حکمدارلر بیلہ بو تعصبی بو جہل
ونادانی ازالیہ موفق اولاماشلردر .

الیوم اودہ سادہ بولنان شاہ سابق محمد علی دہ ایران
الکاشنی بتون بتون آتش استبداد ایہ یاقوب
بیقدقدن صکرہ کندوسیدہ بیقیلوب کیمش ایسہدہ چہ
سودکہ ایرانی شمدی انقاض استبداد آلتندن چیقارمق
مچاہدین حریت ایچون پک مشکل برایشدر . چونکہ
اورایہ برکرہ اجنبی پارمنی کیرمشدر . مع ہذا بومملکت
الیوم دوچار اولدیفنی حالات ناگہانی بی بز عثمانلیار حسب
الدیانہ بر امر واقع کی تاقی ایدہ مامکدہ معذورز وامید
وارزکہ : اتحاد و اتفاق و کمال مکانت و اعتدال ایہ احراز
وا کتساب ایدیلہ جک انتظام و صلاح ایرانی قومشولریمزک
حال واستقبالرینی بر اساس متین ایہ تمکین ایدہ جکدر .
ومن اللہ التوفیق

صفوتی کمال

قسم مخصوص :

استقراض

دنیانک الک کتج مالیہ ناظری اولان جاوید بک بوکرہ استقراض
مسئلہ سندہ اقتدار سیاسیہ منی تمامیلہ کو ستردی . کیم اولورسہ
اولورسہ اولسون جاوید بک بوکرہ تعقیب ایش اولدیفنی
خط حرکت ، عثمانیلرک حیثیتی محافظہ ایتمشکہ برابر ،
عثمانیلرہ دوست کیم دشمن کیم اولدیفنی دہ کو ستردی .
خلاصۃ الخلاصۃ تورکیہنک مالیہ ناظری مقتدر بر
فنانمیسٹ اولقلہ برابر ، دورین بر دیپلومات اولدیفنی دخی
بومسئلہدہ اثبات ایتدی .

شريه بي پك كوزل آكليورلر .
 وقتنده اهميت و يرليهن شيلرك صكره ده التيامي غير قابل
 جرحه ر آچه جفته ده ذهناري پك كوزل اير يوركه تشبثانلرينه
 ها دوما آچيمه دن باشلايورلر .

ارتق بزچون بوراده افتخار ايتمك دن روسيه نك
 باشقه يرلينده كي اهالي مسلمانك بونلردن عبرت آلملريني
 نني ايتمك دن باشقه سويلنه جك برشي قالميور .
 آفرين قوجه كويليلر ! يشاسون ! يوكساسون
 حيت اسلاميه !

بوسنه هر سرك

اورنودوقس صربله قاتوليك خراوانلر « محلي سهيم »
 زلاشه تقديم ايدر ك آلپاوتلرك (املاكدارلرك) يرليني صانون
 آلنه رق خرسنيانلره تقسيم اولنوب و يرله سني طلب ايتشلر .
 روسيه ده اولديني كبي بوسنه و هر سكره ده يرلك چوغي
 املاكدارلرك آلتهدر . بونلر بابالري دين اسلامي قبول ايدن
 صربلدر .

شمدى ، سهيمك ثلثني تشكيل ايدن مسلمان دپلوما نلري
 بويرلر اسلاملرك النده اولديني چون بالطبع لاشه نك قبول اولنماسي
 طرفدار بيدرلر . و حكومت ده بونلره ظهر در . سهيم رئيسي
 حكومت نامندن خرسنيان ديويانلره بو فكر لرلندن واز كچه لريني
 طلب ايتدى . عكس حالده حكومت سهيمي طاغيده جقمش . مع مافيه
 خرسنيان دپوتانلري اسكي فكر لرلرينده ثبات ايديورلر . هر حالده
 وجوده چيقماسي ايچون چالشيورلر .

حكومتك لاشه به بو قدر حلافكيير برطور طاقنمه سي ؛
 آوستريانك توركيه يني انفاق مثله ادخاله چالشديني وقت بوسنه ده
 اراضينك مطلقا اسلاملر النده بولمه سته چالشه جفتي وعد ايتمه سيه
 تفسير اولنيور . « وقت »

تعارف مسلمانين — وقت ريفتمز بوحوادثي بالطبع روسيه
 مطبوعاتندن ترشح ايدر ك يازيور . كورليور كه روسيه مطبوعاتنجه
 هر شي اولمش بتمشدر . انفاق مثله داخل اولمق لغمز ايچون آراده
 برطاقم مذاكره لر وعدلر جو قودن اجرا اولمش . آرتق بو
 وعدلرك اشاذي زمانى كلكش . ايشلر نه قدر چايوق و قولاي
 بتيور . طوضيبي باشقه ايشلر بئرك ده بويه چايوق بتمه سني جناب
 حقدن نني ايتامك قابل دكل . جنساب حق هر ايشمه بويه
 فعاليت احسان بيورسون .

ينه خاخول قيرغيز قاو غاسي

اورنيورغ ولايتي داخلنده كي بر قيرغيز قبيله سنه روس
 مهاجرلري مساج برصورتده كي هجوم ايدر ك كويي غارت ايتشلر
 برنجيه اولري بقدفدن برقاچ آدمي مجروح و الاف ايتدك نصكره
 انجق حكومت امداده ايرشه بيلمش .

حكومت اول وهلده برقاچ خاخوللري تحت توقيفه الوب
 سسب عارتلريني صورمش . خاخوللر : كچن كون برقاچ دانه
 بيكرلر بئز غائب اولمشده بونلر چالشلر ظنيله بورايه كلدك . انكاره
 قاتلشدقلى ايچون بوسورتله تاديبه باشلاق « جوابني و بر دكدن
 صكره حاكم : بويه يايمايكز . بلكه اونلر آلامشلردر . نيچون
 بويه يايورسكز ديبه نصيحتله دكدن نصكره : هايدى بوندن نصكره بويه
 يايمايكز ديبه هيسني صالويورمش .

ماكدونياده كي بلغار كويلرينه آناطوليدن كلن مهاجرلر
 شويله بر بار بار لقمه بولنوبده ترك مستمظلري بعدالاستنطاق شويله
 بر نصيحتله صالويورسه عجب ! روسلر نه ديردى . و روس مطبوعه
 عاني نه كبي لسان قولالانوردى . فقط بزكينه صبر ايدنيورز .
 اوراده كي اسلام قارداشلر بئزك كوردكارى بوظلمه و بو حقا رته
 اچدن قان آغلايه رق يالكنز حقيقتي ، روسلرك وحشتني ، بار
 بار لغني عالم مدنيله عرض ايدر ك هر برحما كمة وجدانيه سني كند بيلرينه
 بر ايقورز .

افغانستان

غزته جيلره اك آرز سرمايه ويرن مملكت بزم افغانستاندر .
 دنيا نك بر بوجنده كي حوادثي ديكر بر بوجنه نوكن غزته جيلر
 مع التأسف بوسويملی اسلام مملكتي حقدنه لازمجه حوادث
 اعطاء ايدم ميورلر . بونك سببي افغانستان حكومتك مملكتي داخلنه
 هيچ برغزته بخبري صوقامسيدر . مع مافيه بو قدر تفيدانلره
 رغما غزته جيلر كينه بوملكندن بعض حوادثلر آشيره بيلورلر .
 فقط آشيريلن بوحوادث اكثر يتله تخمينه مستند اوليور .

روس غزته لر ينك شو صون كونلرده افغانستان حقدنه
 و بر دكارى حوادثه نظر آ افغانستان و هندستان حدودنده اسايش
 منحل اولق اوزده در . افغان معتبراني حدوده كي آفريدى
 قبيله سي هنده هجومه تشويق ايديورمش . بوسورتله برقاچ
 وقوعات اولوب آفريدلر انكيز عسكريني خيل اشغال ايتشلر .

قناد

بونام ايله ادبي مصور هئته لقي بر رساله چيقمغه باشلامشدر .
 مشور ، منظوم پك قيمتلى و جاذبه دار مندرجاتي حاوي اولان
 رفيق جديد بئزى تبريك ايله دوام انتشاريني نني ايلرز .

مدير مسئول: عثمانه هيردي

نجم استقبال مطبوعه سي

واعتمصوا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تغلامسلاک

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باهت لفقن مجلد

تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عنان جودی

محل اداره :

استانبول : یازید
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
علم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ یازه

عدد : ۲۰ ۲۴ شوال ۳۲۸ پنجشنبه ۱۴ تشرین اول ۳۲۶ جلد ۱

ایران و ایرانیلر نه اولدی ؟

دنیله جک اولورسه

ایران کیدیور؛ ایرانیلر مرثیه خوانلق ایندیور. ظن
ایدیم اگ مختصر جواب بو اوله جقدر .

افسوس ، صد هزار افسوس ، خصمک قاضی اولورسه
معینک اه اولسون دیرلر. ایرانیلر انکلترونک عوام قاراسنه
مراجعت ایده رک بو مثل تصدیق ایتدیلر . افسوس ، صد
هزار افسوس اسلامک بر دیره کی یقیلیور «ایران ایران
ایچوندر» قاعده سی عکسنه منقلب اوله رق ، «ایرانیلر
انکلیز و روسلر ایچوندر» جمله مشومه سی بر قانون جبری
اوله جقدر .

افسوس ، صد هزار افسوس ، کیمسه نکه بر سوز
سویله مک اقتداری قالمشدر. ایران مسئله سی حل اولنیور،
شرق مسئله سی نه راده لرده عجبا! بوسحاب مظالمک آرقه
سنده نهلر وار؟ الهی یاری! خایر! قورقیلی رؤیالر . . .

بویله می مرثیه خوانلق ایدیم ؛ یاخود زنجیر اسارتی
قبول ایدرک مسکینه یا شامقدن ایسه . مردانه اولمک ده
خیر ایدر . بزی والدلر من بوکون ایچون دوغردی ،
وطن بزی بوکون ایچون بسله سی ، دیره ک میدانه آتوبده

تسلیم اولنه جقسه بوملکی خرابه زار اوله رق دشمنه تسلیم
ایده رز. اهل و اولاد منی، مال و جان منی بو وطن اوغرنده
فدا ایده رز دیه جک آدم لرده بولنه جقمی؟ بذر بوشیلردن
وارد اولمش صوک تاغراف : انکلتزه خرب کیلرندن بزی
بصره کورفزیته عسکر اخراج ایتدیکنی خبر ویریور .
عجبا بوده هیچ دیه جکمی بز؟

اشته شرقی فلا کته یورالین بو غفلتدر ، ایرانی
قردشار من هیچ بر شینه اهمیت ویرمدیلر ، هر زمان
ایرانی بیوک کوردیلر ، سلاح سنز ، طوپمنز تفنگمنز بیو-
کلک لرده هیچ برایشه یارامایه جفتی ملاحظه ایده مدیلر ،
بوکون نه قدر تأسف ایده جک اولورساق چه فائده ،
فرصتاری قاچردق ، دین و مذهب تعصیبه وقت کچردک ،
وقتیله تعصیدن واز کچوب برلشمه نک چاره سنی دوشمنش
اولسه ایدک بو حال باشیمزه کلزدی .

بوگونه قدر هپ مسلمان بزی آخره لغت خوانلق ایله
وقت کچردی ، بونیده عبادت ظن ایتدیلر . بلکه علمامن
بونلری بیچاره صاف دل عوامه عبادت یرنده یوتدیردیلر ،
بیچاره مسلمان عبادت نه اولدیغندن خبری یوق ، سعادت
نه اولدیغندن خبری یوق، شقاوت نه اولدیغندن خبری یوق
کندی کندینه خانه سی خراب اولدی ، شیطان اعمالنی

ترین ابتدی . عاقبت هر واخندی بز دسمن قوجاغنه
 آنلدی کیتدی . مولائی متعالمده ویرمش اولدینی نعمتی
 البته تغییر ابتدی ، الله حق قورقورنه نزه مرحمت ایتمز آدمبار
 جمله مزه مسلط اولدی .
 ای ایرانی قردشار لا هیچ اولزسه بوندن ص-وگره
 تعتمیزی باشیمزه توپلایلم ، بو تصبدن واز کچهرک الاله
 بویردم . اگر بز آدم اولورده کندیمزی توپلایه بیاورسهک ،
 ینه اخوت میدانی آچقدرد . ینه ایران ایرانیار ایچون
 اولور . ینه ایران ایرانیارک مالیدر . هپ بو نوزی الده ایتمک
 ایچون ، هپ ایرانی ، ایران ایچون چالشمق درکار اولور .
 ایرانک حیاتی ایرانیار ایچون مطلوب ایسه سوک
 فدا کارانی کوستر ، ملی . یوقسه ایران کیدیور ....

عبدالرشید ابراهیم

مکة مکرمه دن مکتوب

برنجی مقاله ده عاجزلی حجاز روسیه مسلمانلاری
 احوالنه دأر بعض بریداکاریمی مجله مبعج
 صحیفه لرینه یازهرق عرض انظار قارئین کرام
 ایتمشام . بو بوسته : وارد اولان ۱۴ نجی عدد تعارف
 مکرمه تلو برادریمز قریملی یعقوب کمال افندی
 امضاسیله احوال حجازه دأر بر مقاله ونجابتلو برادریمز
 احمد تاج الدین افندی جنابلری امضاسیله روسیه مسلمانلاری
 احوالینه دأر بر مقاله منظور عاجزی اوله رق وعد سابقمی
 انجازه باعث اولدیلر . احوال حجازه دأر یازمق ایسه
 برطاقم ملاحظه لر دن طولایی بر پارچه کوچ ونا موسم
 کوزو کیور . (رب کتة قبول اصحابها دعنی) مثل مشهور
 بوراده تطبیق اولنماسی مناسب بلکه الزم کورولور . شو
 قدر دیه بیاورمکه یعقوب کمال افندی نیک ظاهر متاله مندین
 آکلاشلدینی بورانک احتیاجی آتجق مکتب بناسینه ایمش
 حمتلو حاجی بابالریز همت ایذوبنده بر دارالعلوم بنا ایدرسهلر
 مقصد حاصل اولورمش کی کوزو کیور . اگر بزم بوراده
 اولان احتیاجز بو قدر جک ایله مندفع اوله جق ایسه ایش

قولایدر . حاجی بابالریز همتلری نه ده حاجت یوق ، زیرا حرم
 شریفک چهار اطرافی هپ مدرسه اولوب بونلرک اکثری
 متعلملرک یدتعلیلرینه کچمش نه ده فقط بر مقدارنی کتة مدرسه
 خالنجه باقی اولوب دارالجزه هیئته کیرمشدر . اگر
 حکومت سنیه بوراشنده احیاء علوم دین ونشر معارف
 ایتمک مرامنده اولورسه موجود اولان مدرسهلری
 مدرسه هیئته ارجاع ایتمکله اصلاح ایتمشده بلکه متعلملرک
 یدتعلیلرینه کچارینیده یارندن اخراج ایدرسه بوبنده مشکلات
 چکمز ظن ایدرم . اگرده حکومت سنیه برطاقم اولور
 اولمز اوهام واهیه لره بناء رخاوت کوستره رک اهال
 ایدرسه او وقت حاجی بابالریزده بزم آرزو ایتدکیزی
 یانزلر ویا مامقده معذوردلر . زیرا کندی یدنده موجود
 اولان سرمایه سنی محافظه باننده مساهله کوستره رک سرمایه سز
 قلان بر تنبله یده معاونتی مدایده جک کیمسه بولنمه سی بر امر
 طبیعیدر . زیرا موجود اولان سرمایه سنی محافظه
 ایدمه یین و محافظه ایتمیه سی و غیرت ایتمین بر مساهله
 کارک خارجک معاوتیله حاصل اولان سرمایه سنی
 غائب ایتمه سیده امر بدیهیدر . وجریان احوال وتاریخ
 زه بونی آچیق کوستریبور . مرحوم تیمور بولات بای
 آچورین وظریف بای اوتامیشف وغیرلری بوراده بر
 مدرسه انشا ایتمک قصدیه کلدیلرده مدارس موجوده نک
 یدتعلیلرینه کچدکینه مطلع اولدقاری کی نیت ایتدکاری شیدن
 واز کچهرک کتوردکاری مپانی مکتلرینه کیرو کتوردیلر .
 تیمور بولات مرحوم فقیره شونیت ایله کلدیکنی افاده ایدوب
 هییه لایق بر خانه باق دیدکارنده فضیلتلو محترم
 مدرس قاضی عبدالرشید افندی ابراهیم حضرتلری
 برادریمز خالرنده در . هایدی حاجی بابالریز همت
 حاضر ایدیلر ارالعلوم بناسنی وجوده کتورسونلر ،
 وغیرت ایدرک د فقط اوسنایک اداره سز کیمسک یدنده اوله جق وآنک
 ایچروسنده کیمار عصر حار نریمزده مطابق تعالیم وتدریسده
 بولنه جقلر ؟ اوله مقتدر ذواتلر موجودمیدر عجب ؟ موجود
 ارلدینی تقدیرده بوراده اولانلر خارج دن جلب ایتمیه
 راضی اولورلرمی ؟ ایسته اصل مشد کلات بوراشنده در .
 بنا قولای (همته الرجال تقاع الحیال) وفقنجه و جوده ده کلور .

فقط او بنائک طائشاری تدریس وظیفهستی ایفا ایده من .
اوراده عصر حاضریمزه مطابق ایفای وظیفه تدریس
ایدهجک آدم لازم. بوسو آلهره جواب ویزه رک بومشکللاتی
حل ایتمک ایچون بوراده اولانلرک احوال روحیه لرینه
اطلاع لازمدر .

فقیر بونک ایلر وسنه کیده م . چونکه بنم بولدیغ
محیط بونا مساعد دکلدز . فقط یقینه جزبان ایتمش برحا .
دئینی ذکر ایده م! بوسنه ابتداسنده معارفدن ویاخود
مشیختدن اوچریوز غروش معاش ایله حرم شریفه ایکی
دانه مدرس تعیین ایتمکله امر وارد اولدی وکیل ولایت
عظوفتلاو محمد امین بک قاضی معرفتیه برینه سید عبدالله
زواوی حضرتلرینی و دیگرینه اون سنه بش یازده معاش سز
حسبه لله تدریس ایله اشغال ایتمش مجاورلردن برینی تعیین
ایلدی . بوخبر اهالی بیننده شایع اولور اولمز ارباب علم
واصحاب عیایم هب بردن بزم وظیفه منزه مجاورلر نه قارشور
دیه قیام ایده رک مجاور مذکور ی تعیینه دلالت ایدن
سید عبدالله زواوی حضرتلرینی تکبیر ایتمیلر نهایت مجاور
مذکورک تعیینی ابطال ایتمیلر . ایشته بورا اهالیسنک
احوال روحیه سی بر درجه یه قدر آکلاشیمشدر ظن
ایده م . مجرد مجاور اولوق مدرسلکه مانع اولوب
اولیه جینی بونکله تعالیک اسلامیت بلکه انسانیت ولاسیا
۲۰ نجی عصر مدنیتینه نصل مطابق اولاجنی محاکمه سی
قارئین کرامتک افکار صحیح لرینه حواله اولنیور .
بوندن ماعدا قوه علمیه واققدار تدریسیده مسلم الکلی
اولان شیخ شعیب مغربی جنابلرینی ده بورانی زک مجبور
ایتمیلر . بوبایده سویایه جک سوز چوق ایسه ده بولدیغ
محیطک مقتضاسنجه بوقدرجک ایله اکتفا ایتمیه مجبورم .
«سینه مالامالی در دست ای دریفا مجرمی»

اوت؛ اورتالیغه معاش مسئله سی قارشیموب مجانا تدریس
ایدیجی اولورسه اووقت سبیلنجی آز اولور فقط جناب حق
انیای عظامی حقدنه کلام قدیمده (وما جعلناهم جسداً
لایاً کلون الطعمام) بیوررسه تأمین معیشتسزک تدریسه
کیم قیام ایده بیلور؟ خصوصاً بویله وادئی غیرذی زرعه ده .
روسیه مسلمانلری احوالینه کلنجه بوبایده کچن سنه دن

بیرو وصرط مستقیم صحیفه لر نه و بوسنه تعارف مسلمانین
ستونلر نه خیلی شیار یازلدی . فقط مع التأسف کورنیور .
رهکه حقیقت لایقیله جلوه کر اولیور (ان الله یامرکم ان
تؤدوا الامانات الی اهلها و اذا حکمتم بین الناس ان تحکمو
بالعدل . اعدوا هو اقرب للتقوی . و زنوا بالقسط
المستقیم) . آیت کریمه لرینه رعایت اولنیور . قباحه آنجیق
اسکیلرک بویتملرینه تحمیل اولنیور . وبواسکیلره کیمیلر
یاردم ایتمک بیان اولنیور بناءً علیه بوخصر صده بیلدیگم
مقدار بی طرفانه بر قاچ سوز سویلمکی مناسب کورنیورم .
اوت روسیه مسلمانلر نه بر قاچ سنه لر متمدن آتیه حاصل اولورق اسکی
کیدیشمزه کیتدیگمز تقدیده عاقبتمزک وخیم اولاجنی
درک ایده رک اصول تعلیم و تدریس و تربیه منری خیلی
تعديل ایدرک شامراه رتقیه طوغری قدم باصدیلر . بو
اشاره خلا فیکرلرک بعضیلری ایشک حقیقت و ماهیتی
درک ایده مدکلرندن . وبعض دیگرلری درک ایتمیلر بیه
ارباب اصول جدیدیه حسدلرندنناشی بونلرک عامینه قیام
ایده رک بونلرک مسالکری خلاف شریعت و مخالف مسالک
سلفدر کبی لاقردیلر ایله عوام نامی اغفال ایتمیه
چاشدیلر . بو اشاره بو عاجزده اورالره کیتدیگم وقت
ناره قلمه له و تاره لسامله المزدن کلدیجی قدر اصول جدیدی
تقویه و تأییده صرف بقدر دت ایتمک بونک اثری هم ظاهر اولوب
چوق کیمسه لر اصول جدیده ک لزومینه قناعت حاصل
ایتمیلر . مع مافیله اسکیلر طرفدن بک چوق تعریضاتنه
هرف اولدق بویایسه هرکسه معلومدر . بو اشاره اصول
جدید اورالرده خیلی رتقی اییدی حتی اسکیلرک بیتمک
درجه سنه کلدی بازاری دوشدی . فقط روسیه ده حریت
اعلان اولدیجی عقبنده هم برده اراکسز کنجلیرمز بو
نعمت عظامی سوء استعمال ایدرک دینسزک واستقامتسزک
اظهار ایتمکله هنوز اصول جدیدیه الفت ایتمده اولان
اهالی بی بوندن نفرت ایتمیلر . وسابقا اصول جدید
دشمنلرینه اعتراض ایتمیه و جاهل اهالی یه اصول
جدیده بی چورتوب کوسترمک ایچون بیوک بریول آچدیلر .
و آنلرک اکملرینه بالر یاغلر سوزدیلر . حتی کندیلرینک
مسالک سقیملرینه سالک اولدیجی ایچون اصول جدیده تک

بن بوکره لمصلحه هب حاجی بابا لک پشدار لیلہ تماسده بولندیغمن اکثری طرفندن بو سؤالره معروض قالدیم ، حاجی بابا لک صوریورلر :

۱ نجی ایوب الانصاری حضرت تارینک مرقدینی ریارت ایستدیگمز زمان تر به دار افندی ، قاق ، قیافت یرنده علمادن اولوق احتمالی وار ، همه حال جاهل آدمه بکزه میور . بو آدم رحله سی اوزرینه مسقوف روبله سی قویمش ، بوراده بوندن آشاغه اولمز دیهرک حاجیاره کوستریورده ، انک عیننی استیور . حالبوکه حاجیلرک بعضاری فقرا ویره میور ، هایدی اوننی ویره لم دیدک ؛ دیدکسه ، یانی باشنده ده بر تر به وارمش ، بزنی زورله اورایه صوقدیلر ، اوراده ده بر ر روبله استیورلر . صوکره آرقا طرفده ده بر تر به کورتور دیلر نیسه اورادن بر چیرک ایله قورتلدق ، عجبنا بونلره تعریفه حکومت طرفندن تعیین اولنمش ؟ یر آلتی جامع شریفنده هکذا .

۲ جمعه خطبه سی هیج خوشمزه کیتمدی ، بو قدر تغنی ندر ، بو عبادنده قواعد عربیه خار جنده مدلر شرعاً جائز اولورمی ؟

۳ خطبه زماننده مؤذنلرک باغیروب چاغرمه لری نصیل تجویز اولنیور ! احادیث صریحه و اتقاق فقها بونک عکسنه دکلی ؟

بن کندی طرفندن معناسز توجیهلر ایله حاجی بابا لری اقتناع ایتمکک چالشم ایسه ده ، قناعت ایدن حاجی کوره مدم شو سبیدن مرجعناک نظر دقتنی جلب ایدرم .

عبدالرشید ابراهیم

الک بیوک مؤسسی و بونک تأسیسی ایچون خلا فیکر لر طرفندن انواع دشناملر ایشتمش اولان داملا علجان بارودی حضرت لرینی و بوقفیری اسکیلک ایله اتهم ایستدیلر . والیوم ایتمده لرلر . خلاصه جدیدلکدن زیدلکه چیقیدیلر . بناء علیه جدیدیلاک ایله زیدیلکی فرق ایتمیه اقتسدار لری اولیان اهالی اصول جدیددن روگردان و متفر اولدیلر . بوخصوصده بونلر بدرجه معذوردرلر . قباحت هب بیوکاره اطاعت ایتمین و آنلرک ازیخه کیتمیوب و آنلرک تدابیر صحیحله لری و خط حرکت لرینی بر باد ایدنلرده در . ایشته بنم زیاده حدتاندکم هب آنلره قارشودر . اگر آنلر و آنلرک مجنونانه حرکتساری اولمایه ایدی اورالرده اسکیلکدن اثر قلامش حکمنده ایدی . کنجایریمزک نهکی استقامتسزلک ایستکاری اوراده اولان همش یاریمزه معلومدر . آنک بیانیله تطویل حاجت یوق بوراده بونک ذکرندن مقصدم مقاله اربانی بونقطه ن غافل اولدیغنی ادعا اولیوب بیدکه سهام ملامارنی ادراکسز کنجایریمزه قارشو توجیه ایتمه لرینی تذکیر ایتمکدر . زیرا اصلاحه آنلر محتاجدرلر . یوقسه اسکی معاندلری ذم ایتمک حیوان یتیمی سلخ ایتمک قبیانندن اولدیغنی کی آنلرک اصلاحنی مأمول ایتمک ابلیسدن ایمان بکلمک قبیلندندر و السلام .

فی ۵ شوال سنه ۱۳۲۸ و ۲۶ ایلول سنه ۱۳۲۶

بولی ایله محب ترقی برذات

حاجی بابا لک کلکده

حاجی بابا لره نهلر یاپلوب ونهلر یاپلدیغنی بو آراده یومی غزته لر منظر اعتباره آلدیلر و ایجاب ایدنلره تذبته تده بولندیلر . بز اوجه تارندن شیمدی بحت ایتمکک لزوم کور . میورز . یالکنز برجهت بو صوک کونلرده کان حاجیلرک نظر دقتنی جلب ایتمش ، حاجیلردن بعضیلری بزه مراجعت ایستدیلر ، و صور دیلر ، شول سبیدن بزه غزته منر ایله بالواسطه ینه حاجی لر آغزندن استفتایه مجبور قالدق .

مصرده حالت مالیه

بایر سکزکه ، خدیو اسماعیلک اسرافیله دیون ایچون برقه و بیسیون عمومی تشکل ایتمشدی ، بودجه نک احضار و تنفیذینی مراقبه ایتمک اوزره بری فرانسنز ، دیکری

یکرمی سکنز سنه غیر اختیاری حرکت ایدرک ۳۵۰
مليون لیرا صرف ایتدک . بورج ینه او بورج ، بلکه دها
زیاده . ملنک دیونی طبیعتله تزايد ایتدکده در . مکتبلر ینه
او مکتبلر ، بلکه اعما ، السنه و مصرک قدیم لسان مکتبلر ینک
و دیگر لک الغاسیله دها آزرر .

بوسوزلره شونلری ده علاوه ایتدی :

(حکومت ، ملنک اولادینی مکتبلر ینه قبول ایتدیکندن
طولانی مملکتک اها ایسی شکایت ایدیور . حکومتک قوه
مالیه سی مکاتب کافیه سنک انشاسنه غیر مساعدر ، بونی
اعتراف ایتدکده در .

مصالح اهلینک تأخیرندن ، تأخیر مضرندن
مملکت فریادزن اولیور . مصالح چوق ، مهورلر ایسه
آزرر . چونکه قوه مالیه مأمورلرک عدینی مقدار کافی
ایصال ایده میور .

فاحش بورجار آلتنده مملکت ایگله یور ، بورجارک
فائضی اراضیه تقرر ایدن اموالک قیمتنه معادل اولیور .
مملکتک حالی بودز . اوستمزده بولنان مابوسسات ،
اوزمرزده آلتمزده ، صاعمزده صولمزده ، اوکزده
آرقمزده بولنان شیر بلاد اجنبیه دنر .

بو حالده بولنان مملکتک اموالی اسراف ایتدک ،
مصاریفک تقدیر ایتدک متیقظ بولنق لازمدر . تاکه ، مات
ومملکت مادی ومعنوی احتیاجات اولیه سیله تعالی ایده بیلسین .
۱۸۹۰ سنه سنده ، سودانده اسارت بولندیغی زمان ،
بودجه ۸۰۰۰۰ انگلیز لیراسی ایدی . سودانن اسارت منع
ایدیلدکن بودجه ۱۴۰۰۰ لیرا اولدی . ترقی ازدیاد
ومدینت فیضان ایتدیکنده بودجه ۱۹۱۰ سنه سنده ۲۵۹۲۹
لیرایه بالغ اولدی .

۱۸۹۰ ده حربیه نظارتک بودجه سی ۳۶۳۶۰ ، ۱۹۰۰ ده ،

سودانک فتحه یقین برزنده ۴۳۹۵۷۰ لیرا ایدی .

یکرمی سنه صکره ، سودانده آسایش حکمران اولدیغی

حاله ، لا اقل مصارف نصفاً تناقص ایده چک یرده ۱۹۱۰
ده ۷۲۰۷۵۶ لیرایه چیقدی .

سوء اداره به دلالت ایدن بتون امثله یی اراد ایتک

ایسترسه م بتره مام . اداره مالیه مزه مطاع اوله کز و بو حالت

انگلیز ایکی مفتش تعیین ایدیلشدی . او وقت ، دین صندوقی
آلا جتیلارده وارداتی حفظ ایدردی . شهبه سزدرکه ،
بونظام مالی مصر ایچون فائده بخش ایدی . فقط انگلیزلر ،
امتیلا دن سوکرا ، فرانسز مفتشنک وظیفه سی الغا ایدرک
مصر مالیه سنده یالکز انگلیزی صاحب نفوذ براقیدیلر .

لورد کرومر ، دین صندوقک نفوذندن قورتیلنق
ایچون جهد ایتدیه باشلادی ، مرانیه موفق اولدی ۱۹۰۴
اتفاقی عقد ایتدی . بواتفاق ، دین صندوقک بتون جمع
ایتدیکی مبالغ احتیاطیه نیک تصرفنده مستشاره حریت تامه
یردی . ۱۹۰۴ سنه سنک او اخرنده ، سنه سابقه بودجه
لرینک فضله لغندن ماعدا ، ۱۳ مليون انگلیز لیراسنه بالغ
ایدی .

بومبالغ احتیاطیه ۱۹۰۸ سنه سنک تشرین اولنده ۱۶
مليون انگلیز لیراسی اولدی . اوسنده ، وارداتک مصارفه
نظراً فضله لغنی علاوه ایده چک اولورسوق مجموعک یکونی
۲۷ مليون انگلیز لیراسی یعنی یدی ملیار فرانق اولور .
حکومت ، بومقدارک قسم اعظمی سودانه صرف ایتدکن
ماعدا او ، قوه دن فعله کلین تشبثات عظیمه یی اتمام ایچون
براستقر اض عقد ایتدکده کندینی مجبور کور یوردی . انگلیزلرک ،
مالیه نقطه نظرندن ، مصرک ترقیسنه وسعادت مادی مزه
نصل چالیشدق لرینی ملاحظه ایدیکز .

آباطا اسماعیل پاشا مجلس شوراده ، ۱۹۱۰ بودجه سی
تدقیق ایتدیکی زمان ، مصر مالیه سنک اداره اولندیغی
طریق یی شرح و ایضاح ایتدیدی . اونک سوزلری انگلیز
اداره سی غضبنلیدردی . مالیه ناظری اوکا جواب یرمکن
عاجز قالدی . او ذات دیمشدی که :

(۱۸۷۶ سنه سنده مصرک دیونی ۹۴ بیک انگلیز

لیراسنه بالغ اولدی . بو ، غریب ایسه بوندن دها غریب
دگیدرکه ، مصرک دیونی ۱۹۰۸ ده ، پورت سعید وسویش
قنالنک شمندوفری مصارفاتندن ماعدا ، ۹۵۰ بالغ اولدی .

بونلرک هر ایکسیسندن دها غریب دگیدرکه ، مصر
حکومتک ملتن ، غروش و لیرا اولارق ، ۱۸۸۲ دن

۱۹۰۹ سنه سنه قدر تحصیل ایتدیکی مبلغارک مجموعی ۳۵۰
مليون انگلیز لیرا قدردر .

و دین صندوق بزه ایتدکاری خدمات جلیله بی تقدیر ایدرز . مملکتی مجلس مبعوثانندن محروم اولدینی و دانشلر مراقبه بی طلب ایتدکاری مدتیجه بز ، مراقبه نك عودتی آرزو ایدرز .

حکومتک مالیه سندن بحث ایتدم . شیمدی بعض مثا . لاری ذکر ایتدیکم حسن اداره ا سایه سنده انکلیزلرک بزه بخش ایتدیکی سعادتہ دائر برقاچ سوز سویلمه بی آرزو ایدیورم .

بوسعادت ، ظاهریدر . املاک صاحبی بتون مصریلیر دیونک ثقلتری آلتنددر . عقارات مصارفی مشکلانه اوغراقدهدر . اقراض فیائی حالیاوکسکدر . چقتجی نك یوزده ۶۰ حسابیله بورج آلدیغی سزه سویله رسم احتمال بی تصدیق ایتدسکنز . بونکله برابر چفتجی ، محصولنک صایله سی ایچون برقاچ آی بکلمکه مجبوردر .

یونک املاک صاحبی مصارف ایچون سنهده محتاج اولدقاری منابع قایلہ بی تمارک ضمنده استقراض عقد ایتمی آرزو ایتزلر . تصوری ممکن اولیان بر فیائله اقراض ایدن مراحجه جیلره مراجعت ایدرلر . بو حالت سیئہ بی چاره ساز اولقی ایچون حکومت ، هیچ برشی باہمیور . بوندن باشقه زراعت بانقہ سی یوزده ۷ دن آشاغی اقراض ایتمز . فرانسرلرک برصورت حسنه و حاکمانہ اداره ایتدکاری مصر عقارت بانقہ سی ایسه یوزده ۶،۵ دن آشاغی بورج ویرمز . حاصلی استقراضک فاضی دئا ارضک محصولی تجاوز ایدیور . بو حالت دوام ایدرسہ شہہ سزدرکه ، یقین بر زمانده ، ایکی سنه دن بری دوام ایدن اداردن دہا فنا بر اداره مملکتی کرداب مخاطره یه سوروکایه جکدر . (اداره حسنه مالیه) دن طولانی مملکتی ضیاع ثروتدن قورتارمق ایچونک شفا بخش علاج ، کوریورم کہ ، مالیه وزراعت و تعاون شرکترینک احداثدر . شہہ بر آوقات عمر لطفی بک بوغایہ عظاما اوغرنده چالیشہرق ، بتون غیرتی صرف ایدرک فرانسه ، آلمانیا و ایتالیا نك بتون تعاون نظاماتی مطالعه ایتدی . شہہ و قریلرده یوز قدر قونفرانس ویردی . شیمدی او ، مساعی وطنپرورانہ سنک ثمراتی اقتطافہ باشلادی . کچن نیسان آیتدہ کوچوک

مشومہ نك یکانہ دواسی اولان و (ویرکویرن ، ویرکونک صرفندہ مراقبه حتنہ مالکدر) قاعدہ شہہ مرقضاسنجہ ملته حق مراقبه بخش ایدن شہہ سز قانون اساسی اولدیغی سزه اثبات ایتدیکم ایچون بو قدرله اکتفا ایدہ جکم .

معلومدرکہ ، حکومتک پارہ یه اولان شدت احتیاجی اونی ، سونیش قنالنک امتیاز مدتک تمدیدی ایچون برطاقم تشبثانده بولندیردی . درت تقسیط ایله شرکتهک تأدیہ ایدہ جکی یوزملیون فرانق مسئله سی مالیه مستشارنک آغرنندن صدور ایتدی . بو خصوصده برچوق مخبرات کیزلیجه اجرا اولندی . مسئله همان ختام پذیر اولاجق ایکن اتفاقک مضمونتی الہ ایدرک نشر ایتدک . مات ، مسئله بی آکلاینجہ غضبه کادی . معارضار اودرجه چوغالدی کہ ، حکومت ، جمعیت عمومی نك اجتماعنه و اوکا رأی قطعی بخش ایتمیہ مجبور اولدی .

اتفاق آرا ایله بومسئله رد ایدیلدی ، بعض یاری قنالنک شرکتی اجنبی اولدیغندن و بزده اجنیلردن نفرت ایتدیکم زدن طولانی مسئله نك رد ایدیلدیکنه ذاہب اولورلر . مسئله مذکورہ دن مصر ، ۱۳۰ مایون لیرا غائب ایدہ جکی دوشونیلر سہ بونک غیر صحیح اولدیغی آکلایلیر . بونکله برابر جمعیت ، شرکتهک مخازره ایتدک فکرنندن فراغت ایتمہ مشدر . مسئله شرائط مناسبی حائز اولسیدی ، ملته کندینندن منتخب مجلس مبعوثانی واسطہ سیلہ امور مالیه ده حق مراقبه مالک بولنسیدی اتفاق بو حالہ استحالہ ایتزدی . مصر ، امتیاز حالی مدتک نہایتلنہ سیلہ ، قنالنک حفظ و صیاتی ایچون آز بر رسم الملق شرطیله ، قنالن مروتی سر بست قیامہ بی خواهشلہ قبول ایدر . اوروپا ، مصری ہر درلو اشغال واجنبی تداخلندن مصون بر اقریسہ و انکلیزلرک نیل وادیسندن چکیامہ سنی طلب ایدرسہ مصر ، جمع ایدہ جکی بتون اموالی حریت واستقلال اوغرنده صرف ایدہ جکدر . بو ، رأی شخصیدر . اونی قنالنک سر بست سیلہ علاقہ دار اولانلرہ عرض ایتدیکم کبی مصرک حربی کندیلرینی علاقہ دار ایدن وطنداشلمہ ده عرض ایدرم .

اعدامزک سزه تصویر ایتدک ایستہ دکازی کبی مصر ، هیچ بر نظام دولی یه معارض دکادر . محاکم مختلطہ نك

بر جلسہ ۱۹۰۷ء ، بعض فقرہ لری یوقاریده سرد ایتدیکم نطق ایراد ایدوب مالیه نک سوء اداره سنی ایضاح ایتدی . بزده وزیرک جوابنه انتظار ایدیوروز . ظن ایدرمکه ، انتظار من اوزایه جق .

نظام حکومت

هرمدیرک جانبنده مدیریت مجلسلری بولنور . بوجلسلرک مقدا نفوذی یوقدی ، اخیراً بونلرک صلاحیتلری توسع ایدرک بر چوق مدیریت ایشارنده بر رایه مالک اولدیلر . امید ایدرز ، شونظام جدید نتایج حسنی موجب اولور . بوجلسلرک اعضاسی عهده لرینه تودیع ایدیلن مسؤلیتی حقیقه تقدیر ایتدکرینی اثبات ایلدیلر . بونلر ، مبعوث اولیه لایقدر . بودجه نک برجزء عظیمی تدریسه تخذیمس ایتدیلر . معارف نظارتینک بودجه سی الارنده اولسه یدی تدریسی عمومی یابارلردی . وزیرلرک جانبنده انکلز مستشارلری بولنور . بونلرک وظیفه اصایه لری نصایح ایراد ایتدکلمر ، فقط بونصایح ، شهمسز ، اوامردن باشقه برشی دکدر . بووامره اطاعت ایتک لازمدر ، مناسبت دوشدکچه ووزرادن اک جزئی راعتراض واقع اولدقچه . شریف پاشا وزارتینک سودانک تخلیه سنی ردایتدیکی زمان ۱۸۸۴ سنه سنده لورد کرانفیلدن لورد کرومره کوندربان مشهور تاغرافی درخاطر ایتدیرلر . بوتاغرافده وزیرای مصریه نک انکلتره و انکلتره نی تمثیل ایدن اشخاصک نصایحی دائماً قبول ایتملری لزومی ییلدیرلشدی . استعفای انکلتره اوامری نک تنفیذینه ترجیح ایدن شریف پاشا زماندن بری بر وزیر مصری مستشارینک کندیسنه بیان ایتدیکی نصیحته اعتراض ایتیه جسارت ایدمز . هر مستشارک برچوق منتشاری وارد . بونلر ، مملکتلری طولاشیر و مستشارک وزیره یایدینی معامله نک عینی مدیرلره مدیر وکیلرینه اجرا ایدرلر . ایشته بورادن عیاناً تظاهر ایدیورکه ، بزده ایکی حکومت وارد . بری انکلز حکومتیدرکه ، امر ایدر . دیکری مصر حکومتی اولوب اوامری تنفیذ ایدر .

برقریه ده بر شرکت زراعیه وقامرده ایلک تعاون شرکتی تشکل ایتدی . زراعتک مراجع جیلرک غدرندن قورتیله بیلمسی ایچون بونلرک هر طرفده انتشارینی امل ایدیوروز . حکومت ، قوانین مالیه سنک تکمیل و تعیینلریله بوشر . کتارک تأسیسی تسهیل ایتملیدر بو ، وظیفه سیدر . حکومتک بوخصوصده بخیل اوله سی آرزو اولنور .

حالت سیاسی و آمال وطنپرورانه

حکومت ، مالیه سنک باشنده خدیو ایله اوکا قارشو مسؤل اولان روزارت اولدینی حالده او ، حقیقه بر حکومت مطلقدر .

ملت ، قانونلرک وضعنه هیچ اشتراک ایتمز . آئیده گی هیاتلر ملتی تمثیل ایدر :

۱ - مجلس شورا . تقریباً بونک نصف اعضاسی حکومت انتخاب ایدر . دیکر نصف ایسه نظام خصوصیه انتخاب اولنور . بونظام پک فنادر . چونکه وکالتی مهم برحاله افراغ ایدر ، بوجلس ، یالکز استشاری بررایه مالکدر . مجلس ، قانونلری قبول ویارد ایتدکده حکومت ، مجلسک راینه توفیقاً حرکت ایتیه ییلر . فقط بر ایکردی حالنده اوکا ایضاحات ، کوندیرر . ملاحظات و مناقشاتده بوز والی مجلسک همان حق یوق کییدر .

۲ - جمعیت عمومیه . بونک بعض اعضاسی مجلس شورا اعضاسیله ووزرادن مشکدر . بوجمیت ، سنه لاول ایکی کره اجتماع ایدر . بوده یالکز بر رأی استشاریه مالکدر . یالکز حکومت یکی ویرکیار طرح ایتک ایسته . دکده جمعیتک رأی قطعی اولور . بوایکی هیاتک جلسهلری خفی ایدی . لکن شو صوک سنه ده علنی اولدی . بعض احکامه تبعاً ، جوابلری مناقشه ایتدکسزین ، ناظرلردن ایضاح طلب ایتک حق مجلس شورایه بخش ایدیلشدر . بوبسیطه تعدیلاته رغماً ایکی هیات بعض قوت و نفوذدن مستفید اولمقدهدر .

حکومت ، جلسهلرک علناً اجراسنه و مباحثهلرک چراند یومیه واسطه سیله انتشارینه مساعده ایتدی ، صوک بودجه نک مناقشه سنده اولدینی کی ، مجلسک بعض اعضاسی ، اکثر اوقانده ناظرلری دوچار مشکلات ایتدکده در . آباطا پاشا

مصری و مصریاره ترك ایدیلسی طلبنی ناصل اونوتدیغنی
آکلامیورم ، بوندن باشقه او : انکلین عسکرلرینک
چکیلیمسینه آنارشنی اولور ، دیمکده در .

مصرک تخلیهسی ۱۹۰۴ سنهسندن مقدم بیان ایدیلن
اسبابک بر نتیجهسی دکلیدر ؟ یوقسه کچن کونک حقیقتی
بوکون خطای اعتبار ایدیلیور ؟

بو مسئلهنک شرحنده تطویل مقالی آرزو ایتیمورم
چونکه موسیو رینیه میلیه یالکز رأی شخیصینی بیان
ایدیلیور . او ، مصر مسئلهسنی حقیقه اتبع ایتدکن
صوکر ا رأینک تغییرنده تردد ایتیمه جکدر .

کندیسندن شکایت ایتدیگمز نظامی شرح ایتدیگمی
ظن ایدیلیورم . بز ، حریتدن باشقه بر شی طلب ایتیمورم .
واصل اولدیغمز حالته نظر آقانون اساسی بزم ایچون
ضروری اولدی ! تدریس اهمال و اموال ضایع ایدیلیور .
حکومت دیون ثقلتری آلتنده ازیلیور . املاک رهنه
ویریش ، مراجعجیلر ایسته دکاری سوء استعمالنی اجرا
ایدیلیور ، مأمورلر ، استقلالرینی تضمن ایدن عدم قیابیت
عزادن محروم . اسقای اراضی انتظامی بوزوق ، داخل
اراضی صولرله ملو . محصولات دوچار ضعف اولمش .
عسکرلرک بر قسمی عمله اولارق طوقر طاشیور . حربیه
نظارتنک بودجهسی انکلین کنج ضابطرینه توزیع ایدیلیور .
حاصلی ادارهنک بتون فروغنده افلاس نام حکمفرما . شهسز
درکه ، عمومک محوبنه سبب اولاجق بو حالت سینهنک
یکانه دواسی ، مصالح اجنیهنک مصرده حمایه ایچون
محاکم محتلطه نک بقاسی و دین صندوقنک اعاده سببیه برابر
۱۸۸۱ سنهسند نائل اولدیغمز قانون اساسینک بخش
ایدیله سیدر .

بونظامک طلبنده مصر آراسی متحددر . یقینه مطابقمزه
نائل اولاجغیزی امید ایدیلیورم . انکلترده و بتون ممالک
متمنده مطابقمزک محق اولدیغنی تصدیق ایدن حر برچوق
اقوامدن محروم دکاز .

حکومت عثمانیه ایران قانون اساسی حتموقدن استفاده
ایتدیکی حالده مصرک حکم مطلق آلتنده آلام وانخطاطده
قاسی معقول دکلدر . مات عثمانیه ، قانون اساسیه نائل

آلامندن شکایت ایتدیگمز مصر حکومتنک شکلی بودر .
اوروپالیلر ، بریتانیا و کینک تقریر سنویسنه کوره بنای
افکار ایدرلر . بونکله برابر سز ، خصملردن یالکز
بر دانسنک اقوالنی استماع ایدیورسکمز . دیگر خصمک
سوزلرینی سزه ایشدیرمک وظیفه مزدر . بز . خصممنک
حازر اولدیغنی رسمیتدن محروم . مع مافیته متین بر اعتقادله
قانعزکه ، حقیقت ، نهایت الامر غالبیتله توج ایده جکدر .
بز ، بتون مملکتلرده اولی العزم برچوق ذوات مشاهده
ایدیلیورزکه ، بونلر ، بو حقیقته واقف اوله نی ارزو ایتدکده در .
دشمنلرمز ، بز ی هر درلو استعداددن محروم کوستریرلر
و کندی نفسمزه حاکم اوله مز ایچون لازمکن صفتدن
تجرید ایدرلر . اونلر ظن ایدرلرکه ، انکلتره مصری عدمدن
ایجاد ایتدی . لکن بو ظن باطلی اقوالله میدانه چیقاردم ظن ایدرم .
انکلینلر ، آرزولرینی اتمام ایچون بز اجابی سوه مز .
لکه ، تعصبه اتهام ایدرلر . اشغالی بو صورتله تمدید ایتک
ایسته لر . بعضیلری ده حدی دهها زیاده تجاوز ایدرک ظن
ایدرکه ، انکلین عساکری مصردن چکلیدیکی حالده آنارشنی
بر حاله کلیر . موسیو - ریلیه میلیه نک کچن بچشبه کونده
ریاست ایتدیکی اجتماعده قونفرانسک مبدأنده مصر مسئله-
سنک حقیقته واقف اولدیغنی تصریح ایتدکن صوکر ا
بوخطایه دوشدیگنی کال تأسفله ایشتم . بونک ایچون
- مصر مسئلهسنک ماهیتنه واقف اولسه لر بیه - اوکاو اونک
رأینه اشتراک ایدنلره جواب ویرمه نی مهم بر وظیفه بیلیم :
مصرده اجنبیلردن نفرت ایتک و تعصب یوقدر . بن دعا
ایدرمکه ، کیم اولورسه اولسون هیچ بر شخص ، اجنبی
یا خود خریستان صفتیه برعه امله دن طولانی دوچار تجاوز
اوله مشدر . بز ، مصرده ساکن بتون خریستیانلرله
آسایشله یا شیورم . مسلکمز بو اولاجقدر .

۱۹۰۴ اتفاقندن مقدم ، فرانسه مصرک تخلیهسنی طلب
ایدیلیوردی . موسیو رینیه میلیه بونی اونومه لیدر . بونکله
برابر بو اتفاق اشغالی تصدیق ایتشدر . آنجق انکلتره اشغالی
مدتنک تمیدیغنی طلب ایتیمنی واعمالنه معارض اوله مه نی
تعهد ایتشدر . بن ، موسیو رینیه میلیه کی فرانسه سفیرینک
منسوب اولدیغنی حکومتک فرصت دوشدکچه انکلتردن

انحطاط و تدنی بلوطرینک نه کبی عوامل مؤثره تخنده
تجمع ایته دیکنی تشریح و تعداد ایتمک فکری ذهنی اچیه
مشغول ایته دی ، دیسم مبالغیه حمل اولمسون . چونکه
بن هیچ دوشونلمه مش ، اتعاب فکر ایلمه مش مقاله لراه
اذهان قارئینی مشغول ایتمه مک ایچون دوشونمینی ، تفکری
کندیسه برمساک متخذه ایتمه مشدر . ایشته بوسیدن طولانی
اسباب انحطاط اسلامه اک زیاده دخلی اولان عواملی خلاصه
ایدوب یازمق ایچون اچیه صرف ذهن ایتم . فقط بیلم
افکارم ، استطلاعم شائبه خطادن مصونیدر ؟ آرتق
اوراسی قارئین کرامک تقدیر ایده جکری بر مسئله در ا
عجبا آفاق عالم اسلامده طولاشمش و حالده طولاشمقده
بولمش اولان انحطاط و تدنی بلوطرینک مای و معنوی
تأثیرات و تخریباتدن سالم قالمش برقطه اسلامیه وارمیدر ؟
بردفعه چین اهالی اسلامیه سنی کوز اوکنه کتیره لم :

جهالت ، انحطاط ، تدنی یوزندن گرفتار اولدق
ذات ، دوچار اولدق سفالت قالمش میدر ؟ جاوا اهالی
اسلامیه سی علوم و معارفدن بی بهره ، اجانب بویوندروغی
آلنده ذلیل ، سفیل ، اسیر بولنپورلر . بخارا ، افغانستان
[۱] هندستان الح . والحاصل ریوزنده موجود اولوب
درتیوز مابون قدر تخمین اولنن اسلامار انحطاط بار
تقبلی التنده اینم ، اینم ایکلیورلر . حالبوکه اسلامیت
کبی بر دین علونک حاوی اولدینی شریعت مقدسه باقیلرسه
ر یوزنده موجود بولنان ابنای بشرک اک مسعودی ، اک
بختیاری اولسی لازم کلن اسلامار نیچون بوقدر سفالت ،
بوقدر ذات چکیورلر ؟ برطیب اک اول مرایضی معاینه
ایدر و تشخیص مرض ایتمکدنصکره دواسنی ویرردکلی ؟
ایشته زده اک اول بوامراضی تشخیص ایتم . اسباب
انحطاط اسلامک باشایجهلری شونلردر :

۱ — فساد اخلاق اوت ! بواوقدر اسلامار میاتنده
توسع ایتمشدرکه بتون بوچکدیکمز ذات و سفالت هپ
بوایکی کلهک یوزنددر . باخصوص شو صوگ دوره لرده

[۱] افغانستان دیگر ممالک اسلامیه اهالیسنه نسبتاً مترق

ایسه ده اولنرده جهالت یوزندن پک الیم ، پک تهلیکلی دوره لر
کچیرمکده درلر .

اولدینی کونده مصر اوکا نائل اولمی ایدی . زیرا مصر ،
داخلاً مستقل عثمانلی بریالت ممتازدر .

حقوقری طلب ایته دیکمز زمان ، بزى عجول ، مهتور ،
متمصب ، اجنبیلردن متنفر دیه اتهام ایدرلر . فقط بویالان
تهمتار ، حقمزى مدافعه دن ، بتون مملکتلرده احرارک
قابلرینی قازاندیغمز دن امین اولدقجه ، طریقمزده استمراردن
بزی منع ایده مز . بتون قونفهرانسلمزده تکرار ایته دیکمز
کبی شیمدی ده تکرار ایدرم که ، بز ، آسایش پرور جمعیتلر
غایه مزه واصل اولق ایچون وسائل مشروعه دن باشقه رشیده
تبعیت ایتمیز . بیلیرز که ، قوته مراجعت بزى ضرر دیده
ایدر . چونکه براختلال . انکلترونک ضمیرنده بزه صاقلادینی
شیلرک تنفیذینه مساعده ایدر . مدافعه ایتمکده اولدیغمز
وظنمزک سلامتی آرزو ایدرسه ک سکون و آسایشی التزام
ایتمککمز ، انکلیز غزته لرینک وانکلیز و دیگر اجنبی
ارباب سیاستک مصره اولان احتراصاتک قوه دن فوله
چیقمه سنه مانع اولقاهمز لازمدر . حکمت ، بزه بونی
امر ایدر . ثباته غایه مزه واصل اولور و مملکت مزی استیلادن
قورقاریرز . حیالدار وجدانلردن کوردیکمز رغبت و منافع
شخصیه ایله حسن رؤیتلری ، عطل اولیانلرک عاطفتلری بزه بخش
اولقده در . حکومت ، اشخاصمز و جرائد مز حقنده
وسائل شدیدیه مراجعت ایدیورسه بو ، بزى
طریقمز دن انحراف ایته دره مز . آنجق قوتمز واتحایه مزه
سبب اولور .

قارداشر ! حریت واستقلاله دوغرو یورویلم . مصباح
حریت طریقه کزى نورلیدریر .

قورقوسمز ، تأخرسز اختلال واضطرابه سبب اولاجق
بتون شیاردن اجتناب ایدرک ایلری یه ، دائماً ایلری یه
یورویلم .

فکل من سار علی الدر ب وصل .

صبحی ناجی

اسباب انحطاط اسلام

بر چوق سنه لر دینبری آفاق عالم اسلامده طولاشان

فیہ — ولتكن منكم امة يدعون الى الخير) کبی هر کسه عاينده بيله اولسه عدالتله قائم اولسنی ، امره دينده افتراقدن اجتناب اولنوب احکام دينک متحداً اقامه اينسنی و مسلمانانردن برفرقه نك خاتی خيره دعوته مأهور اولوب امر بلعروف نهی عن المنکر وظیفه سهيله مکلف بولنسنی امر ایتمش و بوضورتله نظام جمعیتک خالهدن وقایه سنی تکافل عمومی آلتنه آلمشکن بو اوامر الهیه به تماميله انقیاء ایتمه مش و حالاده ایتمه مکده بولنش اولدیمزندن .

اسباب انحطاط اسلامک برنجیسنی تشکیل ایدن (فساد اخلاق) حقیقتاً بر مسلمانانی دوشوندرسه کر کدر ، ماضیدن شواهده لزوم یوق . ایشته بز ، بز تکرار عنعنات ملیه مزله غیر متناسب اولان غرب مدینتک فساد اخلاقه بادی اولان بر طاقم عادتلرنی اقتباس ایتمشزه بو عادتلرک بزلره نه کبی ضررلر ایراث ایتدیکنی بر درلو اکلایاماشز و یا خود اکلایوبده بو عادتلرک ترکنی التزام ایتمه مشز .

چکنرده مستشرق فاضل پروفیسور (براون) فیلسوف دو قوتور رضاتوفیق بکله ایتمش اولدیغی بر ملاقاند (شرقک اوله بر مدینتی وارکه لطافت و ظرافتی ، اصالت و نمازی صنایع نفیسه مینده شعشعه پاش اولیور . و ادبیاتنده فلسفه سنده ، اجتماعیاتنده ، اعتیاداتنده خصوصیله اخلاقیاتنده بتون کالیله لومشار اولیور . سزه کمال اهمیتله و مدینتی تحقیر ، اعمال و یازک ایتمه مکزی توصیه ایدرم . اوروپانک عظیم مدینتی سزک لطیف تمدنکزی خراب ایتمه که تشبث ایدیور) دیشدر . ایشته شرقک مدینتی اخلاقیاتی بر اوروپالی بيله تقدیر ایدیور و مدینت غربیه نك مدینت شرقیه بیوک بیوک ضررلر ایراث ایده چکنی سوبایورکن بز حالا بر طاقم او ماوٹ مدینت غربیه نك اخلاقسز لاقلرنی اقتباس ايله اشغال ایدیورز . اگر مدینت غربیه نك بعض عاداتی اقتباس بزه لازم ایسه (که هیچ لزومی یوقدر) هیچ اولماسه عادات و اخلاق مستحسنلرنی اقتباس ایدلم . مع التأسف بونیده یاپیورز . شو اجملدن واضح صورته اکلایارکه مسلمانلرک دردی اوله مهلک بر مرزدرکه بردوای عاجل و مؤثر ايله تدوای اولمازسه شمدی به قدر قسم اعظمنی اجانبه قهراً اسیر و محکوم اولوق مقبره ذلتنه دفن ایتمش

فساد اخلاق اسلاملر آره سنده پک وخیم روللر اجرا ایدیور .

۲ — بعض منافقارک حرکات ماعتشکارانه لریله مسلمانلر دینده نصل مذاهب متفرقه به تقسیم اولندیلر سه کره آرضده ده اوله ممالک متفرقه به منقسم اولدیلر . مثلاً آسیای وسطی خاتی ازن قدر حکومتا به منقسم اوله رق هر حکومته بر مستقل سلطان حکم ایدر و هر سلطان تبعه سنی دیگر دین قرداشلریله مقاتله به سوق و اجبار ایدردی . سلطان مستقل تبعه سنی ایسته دیکی تهلکه به سوقار ، اهالی ایسه پاشاهک النده بر جسم جامد کبی حره کت ایدردی . ایشته بوضورتله وحدت اسلامیه بیرتیلدی . حرمت اسلام هتک اولندی .

۳ — ارباب حکم و حکومتک نیات و حرکاتنده کبی فساد مسلمانلری پارچه پارچه بارلدی ، فرقه لره آیردی . جامعه اسلامده کبی اتفق و اتحاد رینه عصیت قومیه غیرت مذهبه قائم اولدی . بو افتراق متغلبه نك دها زیاده ایشته یارایه رق اداره ملک کبی امور نا اهلره ، ظلمه به تودیع ایدلمکله نیجه عصرلر حق رینه قوت ، عدالت رینه قلیج قائم اولدی . بونک نتیجه سیده معلوم !

۴ — بونک مسلمانلر اعتقاد جهتیله اداره سابقه مسلمانلری دکدرلر چونکه بونک مسلمانلرک ایمانلری عقائد باطله و سخیفه ايله مشوش و فاسد اولوب حقایق اسلامیه نی تحری ايله مشغول اولانلر بيله دوچار تشویش اولمقده و مسلمانلری حاللریله مقایسه ایدرک اسلامیه افتراز ایتمه مکده درلر .

۵ — علمای متأخرین کتاب وستنی اکلایامقده اصرار ایدوب شریعت مطهرنک منع ایتدیکی بر چوق بدعتارک افکار عامیه تبعاً ترویج و دنیا به رغبتله امرایه تقریبی حقه نصرت بیامشاردر . ایشته علمانک کبی حرکتلری مسلمانلره قوتور ایراث ایدرک علوم و معارف صحیحه ن: محرومیتلرینه سبب اولمش وشو معرکه حیاده کندیلرینه قارشى چیقان امتلره مقاومت و مدافعه ایتمکن عاجز دوشمشاردر .

۶ — قرآن عظیم الشانک (یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین بالقسط شهداء — اقموا الدین ولا تتفرقوا

اولان بو مرض بقیه باقیمه سنی ده او مهلکه خطرناکه کو-
توره جک وزیر زمین مذلته صوقه رق خاک ایله یکسان
ایده جکدر .

ایشته بنم فکر مه نظر آ رجال ایرانیه مک مملکت لیرینک
استقلالیت لیرینی قورتارمق ایچون بوله جقلری باشاوجه چاره بودر
بو خصوصه کوستریلن اوزون مدت تردد ، حکومت
ایرانیه طرفندن یاپیلان حطارک بیوکی اوله جقدر .

سامی زاده

ثریا

ا کر بالعکس ترکیانک مظاهراتنه اعتماد ایدر لیرسه الدانیرلر
مت عثمانیه نک ایرانه قارشی بیوک توجه لاری واردر ،
واوکا قارشی هیشیده مظاهرت معنویه بولنه ییلرلر فقط
هپسی بو قدردر . بو وجهله ترکیانک ایرانک وضعیت
حقیقه سنی میدان غلنیته قویق هرایکی مملکتک منافع حتمیه
سی مقتضاسنددر »

بومکله اثناسنده بو مسلمان سیاست شناسی اتحاد اسلاو
و اتحاد اسلام حتمده بوجه زیر ایضا حاتمده بولندی «اتحاد
اسلام ایله اتحاد اسلاوی عین مقصوده کوسترمک یاسو،
نیتدن ویا جهالتدن نشأت ایتشدر . اتحاد اسلاو بر فکر
سیاسی اوزرینه مبتنیدر . بونک قوددن فعله حقیقه سنی سیل
کبی قانلرک آقهمی هاسنه مال اوله جقدر ، چونکه ایکی
زمره دولیه آوروپاییه نک تلمندن صارصامه سی مقصداساسیدر .
بوندن ماعدا حکومت عثمانیه نک محو نی ده ووجیدر . بناء
عابه بر اتحاد اسلاو طرفداری حقیقی برحسب صلح و مسا-
لت اولماز حاجوکه اتحاد اسلام بالعکس بوتون اقوام اسلامیه نک
وحدت معنویه و اخلاقیه سندن بشته برشی دکلدر .

اتحاد اسلام ، اتحاد اسلاوک اسلاو مملکت لیرینی ترکیان
واوستربادن آردیقیری کبی روسیه ده مسلمانلرک مسکون
بولندقلری ایالت لیری آیرمق خاطرینه بیله کلز .

ایکی اتحاد اسلاو طرفداری بر آرایه کلدیمی همان آپ
آشکاره اسلاو عرقندن و محاربه دن بحث ایدرلر ، حالبوکه
ایکی اتحاد اسلام طرفداری بر آرایه کلیرسه محاربه لفظی
آغز لیرینه بیله المازلر . اساساً بزم مدنیت مشترکه من
و اعتقاد اتمز بزی و دیگر اقوام اسلامیه مختلفه نی یکدیگرینه
ربط ایدر . حالبوکه دیگر طرفدن اسلاو اقوامی آرهنده
منافع مشترکه نه ؟ اسلاو لوق زرعدنن بشقه برشی دکلدر .
اسلاو اقوامی دیناً هیئت مجموعه سی یکدیگری ایله متحددر .

اتحاد اسلاو واتحاد اسلام

عثمانیشر لوئیدک قران مخبری مسلمان سیاسیونندن بری ایله
ملاقاتی بوجه زیر بیان ایتشدر .

مسلمانلرک سر آمدان سیاسیونندن بریله بوکون اثناسی
ملاقاتده بین الملل تعقیب اولنان سیاسیات مسئله سی حتمده
افکارینی استیضاح ایتسم . روسیه ده ساکن اولان بوسیاستشنش
اولامرده ایران مسئله سی حتمده شووجهله بحث ایتدی .
« ایران ، عالم اسلامه قارشی مودت اظهار ایدن و
تمایلات صالحجویانه کوسترن و حقیقته ایسه دائماً عالم
اسلامک بعض پارچهلرینی یوتمق ایچون فرصت آریان بعض
حکومتلرک خشین یکی بر سیاستی قارشوسنده بولنیور .
حکومات مذکوره میلیونلرجه مسلمان تبعه سنی حاوی
اولدینی حاده مستقل ممالک اسلامیه نی تحریب ایتکه دئما
میالدر . بش سنه اول فاسک حلی و بوکونکی ایرانک حلی
بووجهلندر .

ممالک اسلامیه نی تقسیمده منفعتدار اولان بو اوچ
حکومتک اتحای ، اسلامه بی دها بیوک تمهکوره عرض
ایدر . زیرا ، بو اوچ حکومت فاسده ، ایران ، مصر
مشترک و متفق اوله رق حرکت ایدورلر . عالم اسلام هیچ
شبهه یوقدرکه یالکیز باشنه روسیه ، انگلتریه ، فرانسه
مقاومت ایده جک درجه ده حار قوت دکلدر .

حکومت عثمانیه ایرانده منافع حیاتییه مالکدر .
فقط ایرانک انگلتره و روسیه طرفندن معروض اولدینی
تمهکن بر طرف ایده میه جک درجه ه ضعیفدر . ایران
بوتمهک لردن آنجین بی طرف حکومتاره تجارت و شمندو فرلر
امتیاز لری اعطا ایده رک قورتیله ییلور حکومت ایرانیه

اکثریسی تربیہ و تعالیم اموزنده حالا اسکی فکر لری تقویہ ایڈیورلر .

اصول تربیہ ده کی هر برتجددی ، آنلر حالا طلبه یی یدحا کمانه لرینه دها صاغلام صارمق ایچون برواسطه اوله رق مقصد اصلی لری اولان تربیہ امورنی میدانه کتیرمک ایچون چوجق لری مطیع برماکنه کی استعمال ایچون برواسطه اولارق تاقی ایڈیورلر . مذکور مریلردن بعض لری هر نه قدر چوجق لری اسمداد ذهنی و بدنی تحلیلی و تعیین یولنده صرف غیرت ایڈیورسه ده بوندن دخی مقصد لری ینه فابریقه نك قوه مقاومه سینی تجربه ایتمکدن هیچ فرقی دکدر .

الحاصل اصول قدیم اوزره دوام ایتمکده اولان تربیہ مزک پروغرا مینه اصلاحات تدریس و تعالیم دیه برشیلر علاوه اولمقده ایسه ده بونلر اکثریتله عتق اسکی اصولی دیگر بویله بویامق کی بر حال کسب ایتمکده در . اهل تجربه و تربیہ دن بریسنک دیدیکی کی البته بوتبدلات ابتدائیه و پروغرا مالری هر کون بر حاله دیکشیدیرمک بر کون کلوبده حقیقی اصول تربیہ یولنی چیقاره جقدر ؛ لکن مقصده واصل اولانه قدر شمیدیکی پروغرا ملریمز یالکز قاریقه ما کینه لری نك دیگر بر طرفه حرکت ایستیرلمه سندن بر فرقی اولمایا جقدر . چونکه پروغرا مالز لری میز نه قدر دیکشیدیرسه ک بیه اساس بر اولدیغندن ثمره ینه او اولاجقدر . (پیداغوغ - مری لری اصول تربیہ یی اصلاح صدنده کی اجتهاد لری نك نتیجه سنده (سپه نسر) ک دیدیکی « طبیعتک حال حقیقی - سینی ، علم سایه سنده ، نه قدر یقیندن او کره نیرسه ک اودر جه ده طبیعتک اقتدار نك اهمیتی تصدیقه مجبورز . طبیعتک خواص حقتده عاممز آرتدقچه طبیعتک بقدرتی سایه سنده وجوده کلن ایشاره مداخله مرتناقص ایتمکده و بز ایشی صنعت واسطه بیه استحصال ایتمکدن استنکاف یدایتمک مجبوریتنده ز . » قول حق تصدیقه مجبور اولوب چوجق لری صنعی تربیہ دن زیاده حر و طبیعی تربیہ نك یدقدریتنه حواله ایده جکاری طبیعی در . « بی بشر قانون طبیعتی نه قدر یقیندن اکلا رسه او نسبتده کندیسنه انابتی منسلب اولوب عین نسبتده طبیعتنه اینامقده در . » (جون فوریس)

بو اتحاد اسلاو طرفدار لرنجه ده معلوم اولدینی حالده عجب نیچون اسلاو لری اتحاد سیاسی سندن بشقه برشیدن بحث ایتمیورلر . بناء علیه اتحاد اسلاوی افکار سیاسییه اوزرینه تأسیس ایتمک ایسته دیکلری وقت نتیجه سی بوش و عقیم قالبور . بالعکس اتحاد اسلام فکری هیچ بر فکر سیاسی قاریشیدیر لمق سزین ممکن و تمامیه قابل حصولدر . ختم کلام اوله رق دیرمه که (اتحاد اسلام) فکری صرف صالحی و مسالمت پروریدر ، حالبوکه (اتحاد اسلاو) حرب و محاربه ن: بشقه بر اساس اوزرینه دکدر .

حر تربیہ دن بر یایراق

صوک و قتلر امور تربیہ ده مهم وکلی بر انقلاب باشلامشدر ، که بونک اهمیتی شمیدیکه زمانزک (پیداغوغ) مری لری طرفندن هله تعیین و تقدیر ایدیه مکده در . اسکی مکتب لرمزده حکم سورن انقیاد تام و ظلمت رینه یاواش یاواش حیات آناری کورونغمیه باشلامشدر . بروقتار معلم لری حاکمیت مطلقه لرینه زبون و اسکیرمش پیداغوژی قاعده لرینه زنجیرنی امانه مربوط مکتب عالمینه یاواش یاواش عالم خارچینک ولوله و حیات طبیعی سینک شعاعاری کیچمه یه باشلاوب چوجق لری معنأ و بدنأ حریت لرینه خدمت ایتمکده باشلادی . لکن بو حال تبدل او قدر بطی ایلریله مکده در ، که زمانزده یکی اصول تعقیب ایڈیورز خولیا سیله کهنه فن پیداغوژی نی الوان سائر یه بویایوب میدانه قویانلر یوقاریده ذکر ایستدیکم انقلابه خدمت ایتمک لری حالده یعنی آنک مکتب عالمینه دخولینی تمسریع ایتمک لری حالده آندن یخبردرلر . آنار کهنه پیداغوژی نك آکلا شیمز معمالری نك چوق اجتهاد لردن صوکره ینه حل ایده میهرک یاواش یاواش طبیعتک امدادینه ال اوزاتمایه باشلادیلر و بویله لیکله حر و طبیعی تربیہ یه طوغری دها بر آدیم آتمش اولدیلر ؛ صولکدر جه ده قناعتلی چوجق ق عالمی بر قاج فنی قولکسیونلره ، براییک دستره ایله رسمله یا خود ایلیک بهارده برکز مکه مسرور و نمون اولدی .

بونکله برابر کهنه اصوله منسوب پیداغوغ لری بزدن

بوشورای ملیہ بہ بالجملہ اہالی کمال شوق و شطارتہ
اشترک ایتمش، بالخاصہ منور کنجگر مستثنیٰ بر غیرت
و اشتیاق کو سترہ مشاردر .

مشاورہیہ خطیب و معلم حافظ عبداللطیف افندی
حضرت تارینک اوزون فقط بلیغ و مؤثر نطقیہ افتتاح
ایدلشدر . مقامہ یک زیادہ مناسب اولان بو نطق جماعت
اوزرنده حقیقہً مطلوب اولان تاثیر و تنبیہی حصولہ
کثیرہ مشدر . مدرسہ رسمیه (۱) معاملندن ادہم .
عبدالرحمن افندیار طرفندن دہ متہیج ، وطنپرورانہ نطقار
ایراد ایدلش و نتیجہ مذا کردہ عرض ایتدیکم کی مطلوب
اولان دارالتربیہ نیک تأسیسنہ قرار ویرلشدر . ایشته
ذکور ، اناث عددی درت بش یوزہ بالغ اولان مجیدیدہ کی
اولادہ مسلمینک تحصیل و تربیہ لری ایچون بر مؤسسہ وجودہ
کتیرمہنی دوشونن ، مشاورہ ایدن شوجعیت ، شومات
علی الخصوص محروم معرفت اولان بزم مملکتدہ بولنورسہ
آلقشارہ ، بیکارجہ تقدیسارہ سزا دکلیدر ؟ بجاق ، بجاق
بتون دوربجہ مسلمانلری ایچون امثالہ لایق دکلیدر ؟
فقط ، ملت اسلامینک بالخاصہ اعیان و اشراف مملکتک
ہر درلو مشکلات و موانعی اقتحام ایدہرک حلہ مجبور
اولدقاری بر مسئلہ ، بر مسئلہ حیاتہ وارکہ اودہ تدریسات
ابتدائیہ مسئلہ سیدر .

عدالت لفظیہ و ظاہریہ سنہ بزى ، اسلاماری مجلوب
ایدن حکومتہمز قسما بزده موجود اولان سبیلاری بہانہ
ایدرک یدی یاشند نصکرہ قز ، ارکک . بتون مسلمان
چو جقارینی رومن ابتدائی مکتبلرندہ او قومغہ تابع و مجبوری
طوتیور . یدی یاشنہ قدر کندی مکتبلر بزمزده اوقویان مینی
مینی یاورولرہدہ لسان محلینک تعلیم و تدریسنی تکلیف
ایدیور و بونک ایچون بلکہ ہر کون معارف نظارتندن امرلر
یاغیور .

بو تعبیر غریب کورلسین اساساً بتون دوربجہدہ بر مدرسہ
واردر بونک ادارہ سی دہ ، اوقافی دہ حکومتک الینہ کچمشدر .
رومن لسانک تدریسنہ یک زیادہ اعتنا ایدیلیر باش مدرس دیمک اولان
مدرسہ دیرکتوری رومندر . علوم عربیہ و دینیہ دن ماعدا
اولان تاریخ ، حساب کی درسلاً تماماً رومنچہ تدریس ایدیلیر .
بورادن ماڈون اولانلرک معلم ، امام ، خطیب اولہ بیلک کی
امتیازلری واردر .

زمان حاضر اصول تربیہ سینک اساس خطاسیدہ ایشته
بو حقیقی کل امامہ سندہ در .

حقائق بدیہیہ ، یالکز آنی آریان و حین حولندہ آنی
ضبط ایدہ بیان لری ایچون بر تاثیر حاصل ایدہ بیلور ؛ بناءً
علیہ محترم مرہبی لردہ چوجقدہ کی او عالی و خصوصی
استعدادی ادارہ ایتک ایچون غایت درین و منطقی بر اصول
تعلیمک لزومینی یالکز انہای تعلیمدہ اکلائیہ بیلورلر ، کہ مذ
کور اصولی ہیچ بر فن تربیہ ایفا ایدہ مزمش . ذاتاً بر
معلمک وظیفہ سی صنعی واسطہ لریلہ تربیہ ایتک دکل ؛ بلکہ
قانون طبیعتک چوجغہ ویردیکی تربیہ نیک نشو و نماسنہ معا
ونت ایتمکدر .

احمد منیر رشید

محررات

کو ستنجہ مخابر مخصوص مزدن

تقدیر لره سزا بر تشبث ، فقط ! . . .

دوربجہ مسلمانلری عنصر اسلامک کزیدہ قالانلر .
ندن در دیمک ظن ایدرسہم مبالغہ ایتمش اولمام . بر طاقم
اسبابک تاثیرات مضرہ سی نتیجہ سی اولہرق حیات اجتماعیہ مز
یک دون مرتبہدہ قالمشدر ہلہ معارف جہتی او قدر اعمال
ایدلشدر کہ عادتاً مفقود دنیہ جک درجہدہ در . باخصوص
کویلر مزده مکتب اطلاقنہ سزا بر مؤسسہ بہ تصادف ایدلر .
مجادلہ حیاندہ ؛ علم و عرفان ، ہنر و معرفتہ مجہز
اولیانلرک دایماً مغلوب اولہ جفی حقیقی لہ الحمد بزم مملکتہمزدہدہ
آکلاشامغہ باشلادی ؛ بونی اخیراً مجیدیدہ قصبہ سندہ وقوع اولان
بر اجتماعی یازارق اثبات ایدہ بیلہ جکمی سوئتمکہ مفتخرم
شویلہ کہ :

بر قاچ کون مقدم ترکیہ زماندن بزری اہمیت تجاریہ نی
حائر اولان مجیدیدہ قصبہ سندہ اسلام مکتبک صالونندہ کیجہ
اسلامار آرہ سندہ قدسی ، شرفلی بر اجتماع عقد ایدیلوب
زمانک ترقیاتیلہ متناسب ، قواعد حفظ الصحیہ موافق بر
ابتدائی مکتبی پاپلمسی مشاورہ و مذاکرہ ایدلش و تحت
قرارہ آلمشدر .

ویرہ جک درجہ دہ چاشدقلرینی کوردیکمزدن می در نہدر؟
 بزده معارف حسی ایچہ او یامشدر . اسلامی کثرتی اولان
 قصبہ مزک ہر محلہ سندنہ بیانی مکتب دینہ جک درجہ دہ
 اصول جدید اوزرہ ترتیب ایدلش پروغرامی حائز اولدقہ
 مکمل مکتبہلر و ہر مکتبہ سندنہ اشانغی ایکی معلم بولنور .
 اہل یزک بو خصوصہ کی غیرتی دہ انکار اولنماز حتی بوفکر
 کویلرہ قدر توسع ایتدیکندن کوی عموجلر بزده بیلہ
 اصول جدیدک فوائد و محسناتی تصدیق ایتیلرہ از تصادف
 اولنور . قضا داخلندہ اصول جدید اوزرہ درس اوقرتیق
 ایچون خواجہ طوتمش خیلی کویلر واردر .

بوجہت نسبتاً شایان تقدیر و شکراندر فقط بوقدری

بالطبع کافی دکل ، کافی اولدوقدن بشقہ انسانک باعث یاسی
 اولہ جق نقصانر یزده وار . مثلاً : ابتدائیہ بی بتیرنلر یزک
 بر نبدہ دہا تکملاتنہ خدمت ایدہ جک اولان رشیدیہ من
 بر قاج سنہ نبری بر درلو تدبیدن قورتلوب کسب انتظام
 و مکملیت ایدہ مدی . معارفک و بناء علیہ مکتبک کرکی کی
 قدر و قیمتی آ کلا شامامش اولدیغندن ، منافع مایہ و عمو-
 میہنک نہ دیمک اولدینی بیلمدیکندن اولہ جق ، کہ وظائف
 عمومیہ بی دوش حمتنہ آ ناز لزومی مقدار دہ فدا کارلق
 ایدہ مدکاری کی خاعی عامہ ترجیح ایتک پولتیقہ سنی دہ
 ترک ایدہ میورلر . شخصاری دا ئما ہر شیدن اقدم بولیورلر .
 معافیہ طالع سزلیکمزدہ قابل انکار دکلدر . مشروطیت
 عثمانیہ نک ثرائندن اولرق بلغارستان قصبہ لرندن بر قسمنہ
 دولت علیہ طرفندن معاملہ کوندرلشدی ، کہ بزم رشیدیہ دہ بر

معلم (مدیریت و وظیفہ سیلہ موظفندر) تعیین ایتشاردی . مقام خلافتدن
 تعیین ایدیلوب کوندریلن ذات محترمک علم و کمالندہ شہہ
 یوقسہ دہ مکتبہ لک امور ادارہ سنی شمیدیکی تدبیدن قورتلوب
 تنظیم و تدویر ایدہ بیلہ جک درجہ لردہ ادارہ و تجربہ کورمہ مش
 اولسی دہ کتمی قابل حقیقتلردن دکلدر . بونکلہ برابر
 (لا تقنطوا . . .) امر جلیلنجہ ینہ مایوس اولمقہ کلز
 دولت علیہ بلکہ بورادہ کی مسلمانلرک چوقلغنی نظر دقتہ
 آ لردہ بوللادینی معلمدن لایق و جہلہ استفادہ ایدیلوب
 ایدلدیکنی تحقیق ایدر . یا خود مکتبک ادارہ سیلہ موظف
 اولان انجمن اعضاسی غیرت . مظاهر ایدرک اجمال
 نواقصہ چالشیرلر . امضا محفوظلر

ہر ملتک ، ہر حکومتک قانونندہ تحصیل ابتدائینک
 مجبوری مقید ایسہ دہ مکتب ابتدائیہ دہ علوم و فنون عالیہ
 دکل ، فقط معلومات ابتدائیہ و ضروریات دینیہ تعلیم ایدلدیکندن
 تدریساتک ہر ملتک کندی لسانیلہ ، لسان مادر زادیلہ
 - انسانیت ، مدنیت ، سیاست نہ چہتدن دوشونیلر سہ
 دوشونلسین - اولسی ضروریدر . بزہ حتی بتون جہانہ
 کندیسنی عال ، حمایتکار طانتان حکومتمز ہر نہ مقصدہ مبنی
 ایسہ بر ایکی سنہ نبری بویوزدن بتون کوی مکتبہ لری
 نپادارق مسلمانلری جدآ از عاج و تنفیر ایتکدہ در .

مع مافیہ نہ مات ، نہ دہ اصل وظیفہ دار اولان رؤسای
 ملت بومداخلاتہ ، بوجہ اوزانہ بی کابہ قالہرق جدی بر
 نیشندہ بولنما مشدر . فقط بوندن صکرہ دہ حالمز ، استقبلمزہ
 خلاصہ بتون موجودیمزہ تعلق ایدن بوسئلہ بی صورت
 حسندہ حل ایتکہ اوغراشمز ، شمدی بوقدر اولدینی کی
 لاقیدانہ داورانیرلر سہ صرف ایدہ جکمز مساعیہ . امکلرہ
 بوش ، یاباجمزمز مدرسہ و مکتبہ لری مزہ . آئی قریب ایچون
 وجودہ کتیریلن آخور ! نظریلہ باقہہ مع التأسف مجبور
 اولہ جفز ! . . .

تعارف مسلمان

مجیدیہ مسلمانلرینک شوتشبارنی بتون موجودیمز نہ
 تبریک ایتکلہ برابر تدریسات ابتدائیہ مسئلہ سندنہ رؤسای
 ملتک کوستردیکی تکاسل و تسامحہ تأسف ایتکدن دہ کندیمزی
 آلاماز .

کندی حمایت ایتیلری نہ افراد نہ حکومت کیمسہ حمایت
 ایتمز . رومانیا حکومتک شمدی بوقدر اسلاملرہ مسامحہ
 کوسترمی منافع سیاسیہ سندن دہا طوغریسی مسلمانلر
 مدید براویقویہ دالمش اولدقلرندن اوقدر اوزون بویلی
 تدابیر اتخاذینہ لزوم کورمہ سندن ایلری کلشدر .

تعارف مسلمان رسالہ سنہ

بلغارستان : دوریچدن

افندم ا

ملکتکمزک احوال عمومیہ سندن ، شونسندن ، بونسندن
 بحث ایتیمہ جک بالکیز قصبہ مزدہ کی مکتبہ لری و تحصیلدن بر نبدہ
 معلومات ویرہ جک . معلومیا (اوزوم ، اوزومہ باقارارق
 قراریر) دیرلر . بلغار وطنداشلر یزک عقلاہہ حیرت

قسم مخصوص

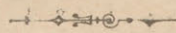
درسار باشلاندى

درسار باشلاندى اما . درسارك اصلاحي نه اولدى ؟
 پك غريبتدر ا بو عمارم مسلمانلرده دهاپك چوق وقتار
 دوام ايده چكدر . حالا اسكي حمام اسكي طاس . مدرس
 افتديار حالا « نصر » دن باشلايه جق جلاله قدر سوروكاله .
 به جك . مدرس كيم اولديني معلوم دكل . معلم كيم اولديني
 معلوم دكل ، استاذ كيم اولديني معلوم دكل ، شاگردان كيم
 اولديني معلوم دكل . بوتون جامعا رده اصول تدريس قانوني ؛
 « بويه كلدى ، بويه كيدر » يوقسه بوكون درس وكيلى
 مقتدر بر استاد محترمدر . هر فن ايچون اهلي تخيص
 ايدهرك : صرف نحو مدرساريني برلشدرسه ، منطق كلام
 درسار ينده اهله توديع ايتسه ، حديث ، تفسير ، فقه كبي
 درسار ينده صاحبنه ورسه ، كيم نه ديه بيلاوردى . هر فن
 اهله ويرلديكي كبي ، اصول تدريس مسئله سنيده اهليت
 اراز ايتدكجه على العميا جامعا رده باغروب چاغرمقدمه اولان
 مدرسارك حدودنى تعين ايتسه نه قدر مناسب اولوردى .
 برجامعه اون مدرس سسي چيقدغي قدر باغرسه بونك
 آدينه درسى دينلور ؟ الك بيوك جامعه نهايت بش درس
 اوقونه بيلور ، دهفاضله سى او بونجق اولور . بوكون مدرسين
 كرام بونى دخى فكر ايده مرسه سوكره . آنره نه ديهلم .
 هيچ اولمازسه طلبه بونى ادراك ايتملى ، استانبولده مسجد
 قتاغى يوق ، هر مدرس برمسجده كيدر سه ينه مسجدر من
 وار الحمدالله . فلان جامع نك مدرسى نامنى قازانه جغنه ،
 بن فلان مدرس نامنى قازانق دهاشانلى دها شرفلى اولور ،
 شهرتى فاتح درس عاملرندن ، كندى ايكي چوجقه امثله
 اوقتور ، اماده شهرت ها ! انسان بونارى ملاحظه
 ايتدكجه : زده حسن وقبى تفریق ايده جك حس قلامش ،
 ديه جكي كايبور .

دها غريبي ده ش ودركه ، بوكاده ، اصول تدريس
 اصلاح اولندي سوسنى ويرمشار .

بوكون استانبول علماسينك احوالى نه قدر تأسف
 اولنورسه آزدري . سوكره بر كره اجازت ويرديمي آرتق
 قهوه نشين اولمق رتبه سنه مالك اوليبوز . بوتون مدرسارك
 آمالى بورتبه يه واصل اولمق . طلبه تحصيل ايتمش ايتمش ،
 آ كلامش آ كلامش وظيفه سى بيله دكل .

بز بونى بر مقدمه اولمق اوزره قيد ايديبورز ، بوندى
 سوكره طلبه احوالنه عائد صفحات اسف غيايى صيره سى
 كلدكجه درج ايتمكده تردد ايتمايه چكدر .

مجاهدين ايرانيه نك بر تلغرافنامه سى

ايران مجاهدين خريتى نامنه محمد قاسم خراسانى امضاسيله
 قارشى غزته لرنده نشر ايدين بر تلغرافنامه ده مجاهدينك طهرانده
 بولنان سفرى اجنبيه كشيده ايدر ك حكومت متبوعه لرى زنده
 توسط خير خواننده بولنملرى ايچون مراجعت ايتمش اولدقلىرى
 واهالينك ايران احوال داخليه سنك الك اوافاغنه بيله اجنبي بر
 دولتك مدافله سى قبول ايتمك پر وئستو ايتمش ايچون تشبثات
 لازمه ده بولنديغى وهر كسك داخل اتحاد اوله رق عموم ايرانك
 بر كته متحده شكلنده مدافعه وطنه حاضر بولنسى زمانى كمش
 بولنديغى بيان ايدلنكدن سوكره « متحده اوله لم ، ال برلكيله
 حركت ايدهلم حق و عدالت بزمله برابر اولديغندن جتاب حق
 شهبسز بزه معاونت ايدر » جمله سيله سوزه خاتمه وريلبور .

صباح

قران (بيان الحق)

« اورتودوقس مذهبن دن رجعت »

روسيه داخليه نظارتنده اوراق رسميه دن معلوم اولديغنه
 كوره : روسيه ده اورتودوقس مذهبنى ترك ايدنلرك حسابى بر
 وجه آيتدر :

۱۹۰۵ نجى سنه ۱۹ نجى نيسان دن ۱۹۱۰ نجى سنه نهايته
 قدر اورتودوقس لى ترك ايدنلرك اللى بيك آدم اسلاميتى قبول
 ايتمش . ايكي بيك ايكي بوز اوچ آدم قانونليك مذهبنى قبول ايتمش
 اوچ بيك درتوز آدم بوده مذهبنى قبول ايتمش . درتوز يهودى
 بوز اللى مجوسيلكك دونمش .

تعارف

قارئن كرامه بو حسابى بر آن اول شرح ايتك ايچون لزوم
 كورلدى : رسمى حسابده اللى بيك آدم اورتودوقس مذهبنى ترك
 ايدنلرك اسلاميتى قبول ايتمشلردر . بوندى ماعدا ابتداء بالا كرام
 نصر ايتديرشلردنده فرق بيك آدم اسلاميته رسماً عودت ايتمشلردر .

لوندروہ جامع شریفی

(تایمس) غزتہ سندھ اوقونمشدر :

لوندروہ ہر جامع شریف انشاسی ایچون خلیل خالد بک طرفدن تشبثات لازمیہ ابتدار قلندمشدر . ہندستان ، مصر و ممالک عثمانیہ ن برای تحصیل انکلتاریہ کان اسلام کنجارینک مقداری کیندکچہ تزیاید ایتدکدہ اولدیغندن کندی اولادلرینی انکلز مکتب یا خود دارالفنوناریتہ کوندرمک آرزوسندہ بولنان اسلام بابالرینک آنلرک وجائب دینیہ لرینی ایفایہ مدار اولہ بیلہ جک بوکی مؤسسات موجود اولدیغی تقدیردہ دها زیادہ اطمینان قلب ایلہ اولادلرینی مملکت مزہ کوندروہ جکاری درکاردر . انشا اولنہ جق جامع شریف اتصالندہ برقرائنخانہ ، برکتبخانہ و برقونفرانس سالونی پایلہ جق و بوصولندہ سیسیسیات مستثنی اولہ رق مباحث سائرہ حقیندہ نطقلر وقونفرانسار ویریلہ جکدر . بوتشدہ ، دیندارانہنک وجودہ کلسنہ آرزوکش بولنان ذوات کرامک اعانہ لریدرسعادندہ بانق عثمانی معرفتیلہ اخذوقبول اولنمقدردہ . انکلتاریدہ بولنان عثمانی ، ہندی و مصرلی اسلامارہ معاونت دینیہ دہ بولنہ جقلرک اسامیسی نشر اولنہ جقدر .

صباح

غزتہ مزک باشلادیغی بوا مخریرہ (تایمس) کبی دنیانک اک بیوک واک مهم برجریدہ سنک اشتراکی بزم ایچون بالطبع باعث فخر و مباہاتدر . (تایمس) غزتہ سنک اسلامیتہ وطولایسلیہ انسائیٹہ وقوع بولہ جق اولان شو خدمتندن طولانی شمعدین بیان تشکر ایلمکی وجائبدن عد ایلرز . بناءً علیہ مملکت مز مرکز خلافت اسلامیہ اولمق ، اکثر افراد من اسلام بولنق اعتباریلہ شمعدی یہ قدر مهم بریکونہ واردیرہ مدیغمز لوندروہ جامعی اعانہ سنی (تایمس) وانکلز لره قارشی یوزمزی آغارہ جق برمقدارہ ابلاغ ایلمک لزومنی دہ قارئین محترمہ مزہ تکرار اتیان ایلرز .

مدیر مسئول: عثمانہ ہوری

نجم استقبال مطبعہ سی

بولر ایلہ برابر جمعاً طقسان بیک آدم بش سنہ طرفندہ دوغریدن دوغری شرف اسلام ایلہ مشرف اولمشدر .

صوکرہ ایکی بیک ایکی یوز اوچ آدم قاتولیک مذہبی اختیار ایشلر دنیلیور . بولردن برقمسی اسکیدن قاتولیک اولوب اصلحہ ، منصب ایچون بیلمام نہ ایچون اورتودوقس مذہبی اختیار ایشلردر . زیرا او زمانلردہ قاتولیکلرکدہ حقوق محدود ایدی . ودیکر قسمی دہ ، روسیہ دہ ابتدا ۱۹۰۰ سنہ سندن اعتباراً مذہبن مذہبہ انتقال ایچون عموماً حریت نامہ ویرلشیدی ، صوکرہ بردن برہ اسلامیتہ ابتدا ایتدکرینی کورنجہ ، تکرار بقولہ عقلنی باشنہ طولادی ، تکرار فرمان پیقاردی ، بوکرہ نیدی . اورتودوقس مذہبندہ اولانلرک اسلامیتہ انتقالی جائز دکاسر . اشته بوندن صوکرہ اورتودوقس مذہبندن اسلامیتہ انتقال ایتمک آرزو ایدنلر ؛ اولا اورتودوقس مذہبندن قاتولیک مذہبہ رسماً انتقال ایتدیلدہ ، صوکرہ یتہ رسماً قاتولیک مذہبندن اسلامیتہ قید اولندیلر ، اشته قاتولیک مذہبی قبول ایدنلرک برقمسی دہ بولردر .

حساب مذکورده اوچ بیک درتوز بودہ مذہبہ انتقال ایشلر ، بولرہب جبراً نصر ایتدیلمش بولانلردرک ، صوکرہ دن کندی دینلرینہ عودت ایتدیلر .

درتوز بودیدہ اصلحہ نصر ایشلردندر ، مجوسیلردہ جبراً نصر ایتدیلمش بولردندر . اگر او حریت وجدان دہا بش سنہ دوام ایتمش اولہ ایدی ، ملیونلر جہ آدم ابتدا ایدہ جکدی . اشته حقیقت مسئلہ بودر .

چیندہ ترکلر

چین ایمپراطوری طرفندن ایلہ ولایتک ترک محررلردن عبدالقیوم بک افندی یہ خدمات برکزیدہ سنہ مکافاتہ برقطمہ کوش مدالیہ اعطا ایلمش اولدیغی « وقت » رفیق مزدہ مطالعہ ایلمک .

محرر عبدالقیوم بک چین ایمپراطوری بالخاصہ بیان التفات ایلمش و خدمتک نزد ایمپراطوریدہ تقدیر ایدلدیکنی بیان ایلمشدر . معلوم اولدیغی اوزرہ چین قطعہ سندہ متمکن ترکلر ، محل مذکورده ترقیات حاضرہ مدنیہ یلہ کزیدہ خدمات ایفا ایدن بر عنصر مهمدر . ترک مطبوعاتی نامنہ بزده بوقرداشمزی تبریک ایلرز .

مذکور مدالیہ تک اسمی « کواشی جی نیہ » اولوب برطرفندہ ایکی اژدر رسمیی ودیکر طرفندہ ایسہ « مملکتک ناموسنی صاقلایبھی » عبارہ مهمہ سی منقوش ایلمش .

§ ترکستان چینی دہ « حمایت مملکت جمعیتی » نامیلہ ترکلر طرفندن برانجین تشکیل قلمش اولدیغی دہ مع الممنونہ مطالعہ گذارمن اولمشدر .

اقدام

آبونه بدلی

۴ ماک آئینه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آتی آیلغی ۳ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

تغیلات مسلمات

۱ ۳ ۲ ۸

وجمانا کم شعوبا و قبائل لنعارفوا . . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و امثال عالم اسلامده باصت هفته لوق مجلده
تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

محل اداره :
استانبول : بایزید
چادر چیلرده
اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع المنونیه درج
اولنه جقدر .
نسخه سی ۰ ۴ یاره

عدد : ۲۱ ۸ ذی القعدة ۳۲۸ پنجشنبه ۲۸ تشرین اول ۳۲۶ جلد ۱

بحران وکلا

بحران وکلا بر چوق مملکت لرده اکثریتله بر تبدلات
سیاسیه نتیجه سی ویاخود مقدمه سی اوله رق واقع اولورده .
بحران وکلا دینلجه فوق العاده بر اهمیتی حائر اولور .
حتی دکل عمومی بر بحران یالکیز وکلادن برینک عزلی
و نصبی دخی عالم مطبوعاته هفته لجه سرمایه اولور .

اما ترکیه و روسیه ده تبدیل وکلا حالا بر قانونه فلان
مربوط اولیوب اکثریتله کیفی اولدیغندن او قدر اهمیتی
حائر اوله من . مع مافییه هر نزه ۵۰ وهر نه زمان اولورسه
اولسون ، بر تبدیل وکلا رایجی سی حس اولنور اولنمز ،
وقوعندن مقدم غزته ستونلرنده مطلقا ایثار ، کنایه ، تلمیح
بیلامم هر نه کبی عبارله رایله اولسون بر طاقم شیرل سویلنیر
دورور .

بر آیدن زیاده بزم غزته لرمزده وکلا حقدنه صایقلامقده
اولدقلری هر کسه معلومدر . بوزارک صایقلاملریده اکثریا
بوشه چیقما یور . حقیقه فراست دینلجه ک قدرده
اولیور . بو آراده روس غزته لرندن بری « تورکیده
تبدیل وکلا صداسی » عنوانی بر مقاله سنده دییور که « عبدالحمید
خان آوروپا دیپلوماتارینه قارشی بر مسئله ده صقیلیدی

کبی همان مسئلهیه عائد وکلادن برینی یاخود صدر اعظمی
عزل ایدر بونکله وقت قازانیردی ، صوکرده
سفر لره ضیافت ، و دیش کیراسی مسئله یی اونوتدیردی
عبدالحمیدک اوتوز سنه لک سیاست خارجه سی بو صورتله
تعقیب اولنشدیر . شیمدی کنج تورکیه حکومتی داخلی
سیاست لری عبدالحمیدک سیاستنه تمامیه تطبیق ایتمکده
اولدقلری جزئی بر موازنه ایله معلوم اولور . استقرض
مسئله سی مالیه ناظرینک ، ایسه لر آچق ودارالفنونه احتیاط
صنغاری کشاد ایدوب هنوز اعمال اربعمک نه دیمک اولدیغنی
بیلمین بر طاقم کیمسه لردن دارالفنونه طلبه یتشدرمکه
چالش مق مسئله سی معارف ناظرینک ده بعض مسئله لرده
عدلیه ناظرینک موقعی ترزله اوغرائق احتمالی هر کون
منتظر اولنقددر . »

حتی حق سز هر نه ایسه بونلر سویله نیر تبدیل وکلاده
اولور ، بونلر اونماز شیرل دکل اولور . فقط بو کون تورکیه
ایچون تبدیل وکلا مسئله سنده آوروپا یلارک فوق العاده
بر اهمیت ویره چکلریده خاطره کاور ، زیرا بزده شمیدیاک
تبدیل تبدیل وکلادن ، اولدقجه آنارک مطاوبیری اولان
عدم اعتمادی دهسا بر آز تجسم ایدیور ، یاخود تجسم
ایتدیوریورلر .

بو آدم شو ایشہ نشبث ایتدیکی ساعده غزنه جیلر وار
 قوتاریله باغرمهلی ایدی . یاهو نه یاپیورسک! مملکت تعلیمات
 ابتدائیهیه محتاج ، ملت کندی لسانی اوکرنهیه محتاج ،
 برزمانده سن لیسهدن نه منفعت آرایورسن ، ذاتاً آوروپا
 لیلر لیسهری قایندیار ، دنیاده نمونه اولهرق ، پترسبورغه
 بر ، استانبولده برلیسه قالمشدی ، هرکس بونلرک قایمهسنه
 منتظر اولدیغی برزمانده سن نه یاپیورسن ، کل وازکیچ ،
 ملته ابتدا کندی لسانی اوکرنهیه غیرت ایدلم دیناورسه ،
 بو آدم یوله گلزمیدی ؟ دیگرلریده بوسورتله عمل لری
 تنقید اولنهرق وظیفه لرینه دعوت اولنورسه ، منافع مملکت
 ایچون دها اصاح اوله جنی شهبه سزدر . یالکیز وکلانک
 عزلی ونصبی ایله شیمدیلک مملکت اصلاح اولنهنز .
 نه زمان اداره مملکت تامیله قانونه ربط اولنورسه صوکره
 استه نلیدیکی قدر ناظر لر عزل اولنسون اوزمان ملت ده متضرر
 اولمز .

شیمدیلک اورتالقده هر یکی کان کندی بیلدیکی کبی
 حرکت ایدیور . بویله برزمانده غزنه جیلرک بحران وکلا
 رؤیاسنی کورمه لری ، غزنه جیلقدن دوغری نظارته حاضر لنق
 کبی برشیدر .
 بوکون بحران فلان زمانی دکلدن هر کس وظیفه سنده
 ثبات ایتملی چالشه لی ، چالشه یانلریده چالشه دیرمه لی مملکتک ،
 حیاتی آرزو ایدنار بویولده حرکت ایدر .

عبدالرشید ابراهیم

امراض اجتماعیه من

و
 صورت تدوینی

بوکون حالت روحیه منزه جزئی وقوفی اولان
 برکیمسه نلک احوال اجتماعیه منزه برچوق امراض منهنه
 موجود اولدیغی تصدیق ایده جکی طبیعی در .
 برمرضک چاره تدوینی بولق ایچون بایله جق

بوراسنی دخی نظر اعتباره آلمغه مجبورز ، زیرا
 هپا حیا جزم آنرک النده ، آنرک اعتماد لری تأمین اولنمدیقه ،
 بزم هر ایشمز آچیقده قالیور . اورته لقدمه استقرض
 مسئله سی وده برچوق مسئله لر و زک بونلرک مطلوبه موافق
 صورتده نتیجه پذیر اوله سی ایچون او مشوم اعتمادک
 بولنه سی درکاردر .

یونن ماعدا مملکتده هنوز مطلوبه موافق اصلاحات
 تمایله اجرا اولنمهدی ، نواقص مز پک چوق ، هر ناظرده
 یکی برتشبث ، ثمره برنده بوق ، بویله کیدرده هر آی
 باشنده یا خود آتی آی برسنده وکلا تبدل ایدرسه ،
 دکل خارجاً ، داخلأ دخی اعتماد اولنهماز ، خصوصاً
 هر ناظرده کندی منسوینی حمایه ایدرده و او برلری
 آچیق لره دوغری سوروکار دورورسه ، و ارتشاده بونلره
 معاونت ایدرسه ، ذاتاً مملکتک اساسنی چوروتن و تمای
 بیقنده بویکی خصات ایدی ، و بوکبی دها برچوق احوالات
 واردرکه ، بونلر نظر اعتباره آلدیقه وکلانک تبدلاتی
 مضرتنن بشقه برشی اولید ایدهنز . ذاتاً وکلانک تبدلاتیه
 مملکت اصلاح اولنهنز ، بلکه وکلانک مسئولیتیه مملکت
 اصلاح اولنور . اکر اساس مطلب اصلاح مملکت ایسه
 وکلانی دائماً مسئولیتده بولندرمقله برابر مطبوعاته کمال
 سر بسبیلک ایله تنقید حتفی ویرمه لی ، یولمز تنقید ایتدیکی حالدده
 غزنه صاحبی مسئول توتوله جنی کبی ، حتمزانی تحقیق
 ایتدیکی کبی ناظر جناب لری ده مسئول توتولورسه ، اصلاحات
 کندی کندینه اولور .

بیکلرجه لیره ویریلرک بوتون استقبالی مزاره قدر
 تأمین ایدرک عزل اولنهن جغنی بیان وکلا مملکتک صلاحنه
 پکده خدمت ایده منزلر . بو جهت لره ملاحظه اولنورسه
 تبدل وکلانیه مملکتده منفعت دکلدنر .

اوت بوصورتله عرض عمیق ملاحظه اولنورسه ،
 غزنه لر مزلک بحران وکلانک بحث ایده جکلرینه آچیقدن آچیفه
 تقصیراتی تنقید ایدرک وظیفه لرینه دعوت اولنورسه دها
 مناسب اولوردی .

بوکون هرکسک آغزینه کیردی معارف ناظری ولایته
 لیسهر آچق ایله مواخذه اولنور .

قرون وسطی ده مسئلہ فکر و مدنیتی ايقاد و محافظه شرفی اسلامارمعاقد در؛ مدنیت حاضر دنك اياك اساسلارینی اسلاماره مديوندر. بو حقایق تاریخیه نظرآ، هیچ شبهه ایدله مزکه: شمديکی آوروپايلرك ترقیسی خرسیتیان اولدقارندن طولایي دکادر، چونکه قرون وسطی ظامتلرینك فائلاری ده خرسیتیان ایدی؛ شمديکی ملت اسلامیهنك عدم ترقیسی ده اسلام اولدقارندن طولایي دکادر، چونکه اندلس مدنیت مشعشمه سنك بایلاری ده اسلام ایدی ..

شو احواله کوره قطعاً و قاطباً قناعت حاصل ایدلک لازم کایرکه؛ عدم ترقیمزك اسبابی صکره لری احوال اجتماعیه مزده بیوک بیوک تحوللرک، تبدلرک بر اقلش اولدقاری اثرلدر. بر آرز تشریح ایدیم:

هر جمعیت بشریه عنعنات مایه سنه صادق قالمیدر و تعالی نی بو اساسی محافظه شرطیله استصحاب ایتمایدر.

انوار شمشمه داريله، فیض و برکتیله کوزلری قماشیدرن شمديکی آروپا، امریقا، و ژاپون مدنیتنك بزم ایچون شایان امثل و اقتباس پك چوق جهات حسنه سی اولدیغی کبی، (اخلاق نقطه نظرندن) بعض صفحات مضرده سیده موجود اولدیغی کیمسه انکار ایدم من ظن ایدرم. (خدماصفا، دع ما کدر) مصداقجه اییلرینی آلمق، فنلارینی ترك ایتمك لازمدر. بزده مثلاً: افکار حربیه استناداً (تستر نسوان) ك علیهنده بولنق طوغری دکادر؛ چونکه حسنیات دینیه و عنعنات مایه مزه مغایردر. تستر عالمنه بر فکر، عموم نزدنده حسن قبوله مظهر اوله ماز. بوکبی بعض مستثنیات خارج بر اقلق شرطیله، مدنیت عالمنه داخل اولان هر مات کبی بزم ده حیات حاضره مدنییه، اتباع ایتکلکمز مقتضیدر. ملت مترقیه نك مدنیتلرینی عیناً و تماماً تقلید و استنساخ ایتمهك بیله (آروپالی) صنعتی و بونك ضمننده موجودیت ملیه و سیاسییه مزه عائد بر چوق منافع مزی محافظه ایده بیللمک ایچون ترقیات عالمه عائد (برنسپ) لری، اصول سعی و عمله متدار اساسلاری ینه آنلردن اخذ و اقتباسه مجبورز. مدنیت حاضره غریبه نك مفسد اخلاق محذور لرندن فصل تحفظ ایده جکز؟ فردی اولسون، اجتماعی اولسون

برنجی شی؛ اوخسته لغی تشخیص ایتمك، اسبابنك زهدن نشأت ایتدیکنی بیللمک لازم کایر. بونك کبی: بردرد اجتماعی ده دواساز اولق ایچونده اول امرده اونك اسباب و سواقتنی بیللمک و اکلامق مقتضی در. دیمک اولیورکه: شمیدین صکره ترقی ایچون نهایمقلمز، لازم کلدیکنی اکلامق ایچون، شمدی به قدر نه ایچون ترقی ایتمه مش اولدیغمزی بیللمک لازم کایر دوشونه لم؛ نه سببان ترقی ایده ممشز؟

*
*
*

آروپا ییلردن بعضیلاری، عدم ترقیمزك اسبابی دین اسلامه آرامق ایستیورلر و دیورلرکه:

«عثمانیلرک ترقی ایتمه سی اسلام اولدقاری ایچوندر.» بونك فکر لرنجیه، زعمار لنجه «اسلام ملترک هیچ بردانه سی مترقی دکادر؛ اسلامیت آفریقاده اقوام ابتداییه آرمسنده بیوک بر سر عتله انتشار ایتمشدر؛ دیمک که اسلامیت اقوام ابتداییه لایق، ترقیات مدنییه مانع بر دیندر.» اوت! بو ادعایه دلیل و اساس اتخاذ اولنان قضیه لر طوغریدر، فقط بو قضیه لر دن بویه بر نتیجه چیقارلمسی طوغری و منطقی اوله ماز. بر بلده نك معمور اولدیغنی کوروب اونك غیر قابل اعمار بولندیغنه حکم و یرمك نه قدر یا کاش ایسه ... ملل اسلامیه نك غیر مترقی اولدیغنه باقوب ترقی و تعالی به استعدادی، تمدینه لیاقتی اولدیغنه حکم و یرمك ده او قدر منطقسز، او قدر خطالیدر.

تاریخ مدنیت کوستریورکه: اسلامیتك ظهورنی متعاقب پك محتشم بر مدنیت تشکلی ایتدی؛ عربلر و ترکار ظهور اسلامه قدر پك ابتدائی بر حالده ایکن اسلامیتك ظهورنی متعاقب - تاریخده امثالی پك نادر بر سر عتله - ترقی ایتدی؟ ایچلرندن بر چوق عالمر بیتمسیدی؟ اسکبی یونانلیرک آثار علمیه و فلسفیه سننی اوله ترجمه صکره تفسیر و نهایت توسیع و اکیال ایله اشتغال ایتدی؛ عالم اسلامیت بویه بر چوق عالمر و متفکر لر یتشدریر ایکن، بر چوق کشفیات و اختراعاته باعث اولورکن. . . عالم نصرانیت هیچ بر علمك تبنتنه مساعده ایتمیور، افکار مقررده خلافتنده دوشونمکه جرأت ایدن عالمری احراق بالنار ایدیوردی. . .

عدم ترقیمزك اسبابندن) برنی ده (عزم) و (ثبات) اصحابی اولمهقاغمز تشکیل ایدر. عزم و ثبات، بلا مبالغه دینیلیرکه؛ مدنیت حاضر دنك الك مهم مسیبی، الك قوی سسائقیدر؛ هر رلو ترقیات و موفقیاتك، کشفیات و اختراعاتك الك مهم عاملیدر.

امراض نفسانیه و سسیات معنویه قارشى اخلاقیونك توصیه ایلدکیری الك مهم تدبیر، (تربیه اخلاقیه) در . . . (Moral — علم اخلاق) ك بونده پك بیوك تأثیری واردر .

بوتون کاشنلرک، بوتون مختراعلرک سرکدشتلرینه، ترجمه حیثیتینه کوز کزدیره چک اولورسه کز؛ کورورسکزه: هپسنک حیاتی مدید بر (جهد) و (ثبات) ایله کچمشدر. هپسی موفق اولمق ایچون عقورانه چالیشمش ح. سز حسابسز مشکلاته غلبه ایتمکک .. اوغراشمغه متبادیا اوغراشمغه مجبور اولمشدر، اوت، (دها، مدید بر ثباتدن عبارتدر) نظریه سی پک مصیدر ..

بوکون بز، علوم اجتماعیه ده اوقدر کیری قالمش اوقدر تدنی ایتمشز که تعریف و توصیفی قابل دکلدر. ترقی ایتمک، تعالی ایتمک، ملل متمدنه و مترقیه زمهرسنه داخلی اولمق ایچون اخلاقمزک تصنیه، سویره ادراک و عرفانمزک دها عالی اولسنه وابستدر.

اعتراف ایتملی بزکه: مع التأسف بوخصلت بزده پک از موجوددر: بز چالیشیرز فقط برایش اوزره ثبات ایله دکل؛ اوغراشیرز، فقط بر مقصد اوغرنده جسارت ایله دکل. استحصال ایتمکمز موفقیتمز چابوق مایوس اولورز. اونک ایچون — تعبیر مشهوری وجهله: اسکی سوادلردن چابوق یأس و ملال کتیررز.

باقکیز، (Moral — علم اخلاق) ه دائر پک معنیدار، عا. تا آلتون یالیزله یازیلوب تعلیق اولمیه جدآ سسزا. شو اوج حکمی سوزلر نه قدر کوزلدر:

ایشته؛ بوندن صکره بوخصلتلرله یشامق بزیم ایچون قابل دکلدر. (عزم)، (ثبات)، (فکر تشبث) و (فکر اختراع) اصحابی اولممز و بونلرله برابر مرکز اجتماعمزی اعلا، صکرمدن اخلاق ملیتمزه طاری اولان امراضی تدایوی ایله بزده استقبالده ملل متمدنه غریبه صردهسنه کیرر و بلکه اولنریده کچرز. ایشته، اووقت اسلامیتک مانع ترقی اولمدیغنی اثبات ایتمش اولورزکه: بو بزیم ایچون پک بیوک بر شرفدر، شانلی بر خدمتدر. سامی زاده

۱ — مکازم اخلاقه مالک بر آدم، کندیمی ایچون خیرلی بر مخلوق، عالمه سی ایچون بر حامی، ماتی ایچون نافع بر عشودر.
۲ — بر مرد خاوق، معاشر ناسده مظهر احترام واعزاز اولدنی کبی؛ اخلاقی بوزولیمان ملنارده ساحه سعادتده سر افراز اولور.

۳ — تعالی حقیقتک الك بیوک استناد کاهی حسن اخلاقدرله؛ یالکیز مال و مناله دکل، علم و هنرجه کلاه مرجحدر.

بوکون تاریخ مدنیت بزجهلی بر صورتده کوستر. بیورکه: اخلاق مایه سی فاسد اولمش ملنلر پک آز بر مدت ظرفنده محو و منقرض اولمشدر. اسکی رومالیارک احراز ایتمش اولدقیری سز و شرف، مدنیت و ترقی پک آز بر زمان ایچنده انحطاط و تدنییه، محو و انقراضه مبدل اولمشدر. یونان قدیم ها کذا . . .

اندلس بو قدر مرتبه ترقی و کلاه واصل اولمش ایکن بردنبره انقراض؛ محضا اندلسلرک اخلاق مایه لرینک فساد اولمشندن ایلری کادیکنی کیمسه انکار ایده مز.

شو بکرمنجی عصره قدر، نه قدر دولتلر، ملنلر منقرض اولمش ایسه هپ اخلاق مایه لرینک فساد اولمشندن نشأت ایتمشدر. امراض اجتماعیه مزین (بو سیددن طولانی

بلغارستانده اسلاملرک موقعی

بوکون بلغاریه ده فرد واحد تصور اولنماز، که حال واستقبالی دوشونمسون، حیات قیغومی کندیسنی راحتسز

ثریا

مازلر ... بو کون باغارلری باشند باشه تسخیر ایدن ، حکمنه انقیاده مجبور ایلین بر حس واردر ، که اوده : (باغارستان باغارلر ایچوندر) ایشته ک کو چکندن بیوکنه وارنجیه قدر بر باغار تصور اولمسون ، که اعتقادی ، غایه املی بو اولمسون ...

ایشته بو حسک سائقه مشومیه باغارستانده باغارلرک غیری عناصرک علی الخصوص اسلامارک ، تورکارک جانلا ندیفنی ، دیرلدیکی هیچ بر زمان تعصب ملیه لرینه صیغدی ، دمزلر . علم و هنر ، صنعت و تجارت خلاصه هر شیئی باغارلرده کورمک ایستر و باغارلرک غیرینی هیچه صایمینی کندیلرینه بروظیفه ملیه ، وطنیه عد ایدرلر . خصوصی ، عمومی ، رسمی غیر رسمی بتون اعمال و حرکتلرینی بودستوره توفیقه چالیشیر و موفقده اولورلر .

حتی کچن کون صورانیه دن چارفر دیناندک نطق افتتاحیسنه ویریلن جوابده باغارلرک مقصدلرینی دوشونجه لرینی واضحا کورمک ممکن ایدی . چونکه دائما باغارستان اوونک صاحبی اولان باغارلردن بحث اولنیوردی ، ده اقوام سائرک مثلا : تورکارک حسنی اوخشاویه جق ، قبللرینی تطیب ایده جک بر حمله بیله درمیان ایدلیوردی .

واقعا ساحة حیاتده موقع طوماق کرکی کبی رول اریزایه بیلمک ایچون هر قومک هرملتک بر نبذه اولسون بوکبی حساره متحسس اولسی تجویز حتی ترغیب اوله . بیایرسره بووادیده باغارلر کبی افراطه قدر کیتمک ، قدیم بروطنداشی ، طوپراقداشی هر بر حقوقدن محروم ایتمک حتی حق معیشتنی بیله سلبه چالشمق حس انسانیت ومدنیت ایله قابل تألیف حالردن دکلدلر .

ایشته بوکبی احوالدرکه اسلاماره کندیلرینی اوملمکتک موقت ساکنلری ، محتر مسافرلری نظریله طانتیرمه سبب اولمشدر . ونهایت بر مسافر کبی هراشدن الینی چکیک طوتوب بالجوویه عاطل قالمیرنه باعث اولمشدر .

فکر عاجزانه مه کوره دیندشاریمز ، بزجه مشهور اولان (طقوز کون عمر ایچون سکز کون چالشملی) دستورینی میزان عمل اتخاذا اتملی درلر .

بالفرض اورادده کی موقعلری ، حیاتیلری موقت اولسه

بی حضور ایتمسون ... بو درد زواللی مسلمانلرک هر حا لرنده ، هر حرکتلرنده نمایاندر ، ظاهر در . وطنداشلیری ؛ قومشولری کیجلی ، کوندوزلی متمادیا چالشدقوری حلدله اولنر تردد ، تشوشدن بر لحظه یقملرینی قورتارده ازلر ... بوتون تصوات و تشبثلرنده تردد ، کوشکلک آتارینی کور سترر . چونکه حاللرندن مایوس ، آتیارندن نومیددرلر ذاتا چوقارنجیه قناعت حاصل اولمشدر ، که آرتق سوکیلی یوردلری کندیلرینه مال اولیه جق ... آرتق عزیز . مقدس ماکلر نده کندیلری ایچون تأمین رفاه وسعدت امکانی بولنیه جق بنساء علیه بونلردر ، که بر وقتلر عصرلرجه حاکمانه ، مسعودانه امرار حیات ایتدکلری مملکتده محکومیتله ، ذلتله یشامعی نفسارینه بیدیره مدکلرندن ، دده لرینک قبرلری اوزرنده طمعکار ، صایغیسز قومشولرینک کاشانه لرینی کور . مکه تحمل ایدم دکلرندن ترک دیاری اسلام طریق بولمشار . در ، که آنک ایچون سننه لر دنبری قوافل مهاجرینک آرقه سی کسلمیور .

انسانلرک سائق حقیقیسی انجق امیددر ، آتیسندن استقبلندن امین ، امیدوار اولمیان بر مات البته چالشمه ماز باککه متردد ویأس ، فتور ایچنده بولنور . باغاریه مسلما ناریده قدر ناشناس ، انصافسز قوه شولرینک هر کون بر درلو تحقیر و تجاوزلرینه معروض قالدقارندن ، مدعش بر محیط ایچنده بولندقارندن محبت وطنیه لرینی غیب ایدلیورودو . شونکلری ، بیچاقلری شیلرک هپسندن صوونیورلر ...

ایشته کچن کون وارنده بر تورک ایله بر ارمنی قتل ایدلمش ، مظنون اوله رقدده ینه بر اسلام یاقه لامش هیچ شبهه یوقدر ، که پک آغر جزایه دوچار ایدیلور . بر باغار طرفندن اجرا اولندیغنه شک اولمیان شو جنایت ینه بر تورکه ، بر اسلامه مال ایدیله جک ، یوکلده یله جک ده باغار ملت و حکوه تی انظار انسانیت ومدنیتده بر معناد بی عار و حیاکزه جک ... صوکره باربارلق تورکارک ، وحشت اسلامارک صفت دائمیسی اوله رق کوستریله جک ! . ایشته آردی آره سی کسلمه ن بوکبی وقوعاندر ، که زواللی مسلمانلرک قوه معنو یه لرینی باربار ایدلیور ، بتیریور . انک ایچون اساسلی ، متمادی بر ایشه تشبثدن صاقیرلر ، چوق زمانلرده یاناشا .

کریدہ قالش اقوام بز اسلامار اولدیغمزی کیمسه انکار
ایده منر . عجا بو نه دندر ؟

یوقسه بزم بتون موجودیتمله کندینه منقاد اولدیغمز
دین فطرت بویله می امر ایدیور ؟

حاشا ! بوکی سؤالر احوال عمومیہ حاضرہ منری
کوزدن کچین هر آدمک خاطرندن کلوب کچر . فقط احکام
جلیله مزه آرزق و قوفی اولانلر یقیناً بیلیرلرکه قصور
وقباحت بزم تابع اولدیغمز قانون شرعده دکل آئی سوء
استعماله اوغراردان و کوستردیکی طرق استفادہ سندن متحاشی
بولنان اسلامارده در . دین احمدی باشدن باشه جمعیت خیریہ نیک
لزومنی کوسترر ، امر ایدر . حتی شرعک بر قسمنی تشکیل
ایدن صلاۃ حج کبی امر عبادتده بیله جمعیتله ، طوبلو اولارق
خدایه عرض شکرانمزی توصیه بیوررسه امر معاملاتده
بونکله امر بیوردیغنده شبهه ایدیلمی ؟

فقط بزلده بوکار رغماً جمعیت خیریہ به محبت ، رغبت
حساری بیتمش کوکندن چوروه شدر .

جمعیت دینلیمی اودومز قوپار جمعیتله نظر نفر تله باقارز .
حسبہ لله ایده جکمز خیر و حسنائی یولده سواقده آوج
آچانلره ایتمکی دائمانمفعی عموم ملتہ ، دینه شمولی بر جمعیتک
صندیغنه ترجیح ایدهرز .

بو عالمده بشریتک راحت و سعادتنی نه ایله الله ایدیله .
بیله جک ایسه بو دین علوی آنک قواعد اساسیہ منی حاضرہ
لامشدر . از جمله موضوع بحشمز اولان جمعیت خیریہ به
وادارہ ملک و مات ایچون زکات کبی بر منبع واردات
وضع ایتمشدرکه بزلر ارکان دینمزدن بتمز توکنمز اولان
بوروتله هر درلوا احتیاجاتمزی تسویه ایده بیلورز .

معلومدرکه حکومت اسلامیہ ، مسلمانلرک احوال ظاهرہ
لرندن آندیبی عشر زکاتی بیت الماله آیر . فقط باره کبی
اموال باطنہ لرینک زکاتلری جمعیت خیریہ لر ایچون کوزل
برکابرات اوله بیلور . باخصوص روسیہ ، هندستان کبی اجنبی
بویندوروغی آلتنده ایکله یں مسلمانلر ایچون کرکک اموال
ظاهره و کرکک اموال باطنہ لرینک عشر زکاتلری جمعیت
خیریہ لر ایچون مهم بر واردات تشکیل ایلر . چونکه
اورالزده بولنان اهالی اسلامیہ نیک بیت المالی بو جمعیتلر .

بیله اولنر یینه ابدیاً اورده قاله جقار مش کبی چالشملی و بلغار
قومشولرینه هر درلو موانعه رغماً رقابته غیرت ایتمی درلر ،
هله معارف خصوصنده هیچ اہمال ایتمہمہ ایدرلر . طرف
طرف بتون کویلرک قصبہ لرک مکبلرینی اصلاح ایتمی درلر .
یوقسه پک چوق قانلره ، جانلره مال اولان اوکوزل ملکیتی
اویله اولور اولماز بہانہ لرله ، حتی تضییق لره تحمل ایده مہ .
مزاک ایله بر اقوب قاچغہ یلتمک طوغریسی و فامسز لیکدر .
بزمه قایرسہ اسلامار ہر زہدہ اولورسہ اولسون رک دیار ، ہجرت
ایتمک فکرینی ذہنلرندن قالدیر ملی درلر . مشہوردر

(یوزلانان طاش یونصول طوماز) دیرلر . اویله قوشک
دالده دوردینی کبی چرپنه چرپنه دورمقلہ اساسلی ،
جدی ، صورتده تشبثانن اجتناب ایتمکله شمیدیکی زمانده
قارن دیورمق ، تأمین حیات اینک پک مشکدر .

بلغارستانده ایچہ بریکون تشکیل ایدن دیندا شلریمز
معروض قالدقاری بتون تجاوزانہ ، موانعه مردانہ کوکس
کرہ رک ینے وطن اصلیلر نده مسعود اولغہ چالشمیلدرلر .

.....

« جمعیت خیریہ لر منر - یا خود حیاتمز ! »

بوکون اقوام غریبہ دن ہر ہانکیسی اولورسہ اولسون
بونلرک بولندقاری سویہ بہ نصل یوکسلدکلرینی تدقیق ایده جک
اولورسہ بقونلر بوکونکی سطوت و قوتہ ملتک منافع عمومیہ منی
تأمین ایدن جمعیتلری ، شرکتلری چوغالتمق و آنلره رغبت
کوسترمکله واصل اولدقاری کوریرز . بو بر آشکار حقیقتدر .
چونکہ بر قومک ، بر ملتک احتیاجاتی تسویہ ایتمک و بو
اوغورده ہر فردا کارلی یا بق ایچون قوریلان بر جمعیت قدر
بر آدم منسوب اولدیبی قومہ ، ملتہ خدمت ایده منر . بنا ،
عایہ ہانکی قومک جمعیت و مؤسسات خیریہ منی چوق
ایسہ او قومک حالہ ، استقبالده رفاه و راحتی حاضر لاش
اولدیبی کبی بوندن محروم ، بویله عالی دوینغو ورغبتلر دن
اورکن اقوامک ایسہ حیاتی موجودیتی ہر آن تہانکہ دہدر .
بر وقتلر عالم معیشتہ صف اولی دہ بولنوب بوکونک

کو توریہ چک درجہ دہ آشکاردر .

ایشته بوبارہ لک بویلہ بر آریہ بریکدی ریلوب دہ فقرا
و مساکین اسلامی بوکون کرتار اولدقلری فقر و مسکنتدن
قورتارمق ایچون قواعد عصریہ درپیش ایدیلہ لک صرف
ایدیلورسہ اووقت « انما الصدقات للفقراء و المساکین » حکم
منیفنه بحق اتباع ایدلمش اولور و کندیسندن فائده بکله نیان
تمایکده حاصل اولور .

یوقسہ بزم بوکونکی کونده صدقات مفروضہ مزئی بو
صورتله توزیع و تملیک ایدیشمز فقیر و فقرای فقیر و مذلتدن
قورتارمق دکل بیلک آتارک دائمی سائل و عاطل اوله رق
قلملرینی انتاج ایتشددر .

غریبیلارده علی الاطلاق جمعیت خیریہ او قدر تعمم ایتشددرکه
هردرلو آمال ملیہ و سیاسیہ لری میدانه کتیرن بیک بر
در لوصندوقلره، جمعیتہ مالکدرلر . حتی فقرایہ و یرہ چک
بش پارہ لری الارینہ و یرمیوب آتارک رفاہ و سعادتتی
تأمین ایچون آچیلان اعانه صندوقلرینه و یرلر . خصوصیلہ
یہودیلر بوبابده کافه اقوامی کچمشارددر .

لوازم حیاتیہ لری عادتلری و جهله دینداشلرندن اشترا
ایدرلرکن قیمت اصلیه سندن فضلہ اوله رق تدارک ایدرلر .
بو فضلہ نی منافع ملیہ لری نیک ترقیمی ایچون قوریلان
صندوقلره ترک ایدرلر . بر موسوی چوچنی کرک فقیر
و کرکسہ زنیکن اولسون طوغدینی کوندن اعتباراً حالنجہ
بو صندوقلره عمرینک هرکونی ایچون برر کوچک اعانه
و یرمکله مکلفدر .

ایشته بو حیرتفز اغیرتاری سایہ سنده درک صاحبسز محکوم بر
قوم اولدقلری حالده بو کون عالم تجارتک حاکم و مدیری
کسیلمشاردر .

بوکونه قدر بزلرده بوکبی حسیات ملیہ محو و
مدرس اولمش ایسه ده له الحمد بو حسیات عالیہ یکیدن
نشو و نما بولمغه یوز طوتدی .

کوندن کونه اشتداد ایدن احتیاج آتمز بو حساری قلوب
امتده تولید ایتمکله باشلادی .

از جمله قریمده بر قاچ سنه طرفنده باغچه سرئی
آق مسجد ، یاطه ، کوزلوه ، کرچ کبی قصبه لرده ایوم

نصل که بر حکومت اسلامیہ مسلمانلردن آلدینی عشر
وز کاتی انارک احتیاجنه صرفه بالوکاله حق و صلاحیتی
اولورسہ ، بو جمعیت خیریہ دہ عین موقعده اولدیغندن بو
صلاحیتی حائزدر .

بو جمعیتلرک کوره چکری خدمت پک مهمدر . مسلمانلرک
دوشمش اولدقلری چرکاب جهالتدن قورتارمق تابع
اولدقلری حکومتہ قارشی حقوق ملیہ لری محفوظه و موجودیت
سیاسیہ لری مدافعه ایدہ چک هپ بو جمعیت خیریہ لری
اوله چقدر .

بناء علیہ اورالرده بولنان اخوان دین وارینی یوغنی
هپ بو صندوقلره و یرمه لری یکرمنچی عصرک ایجابات
قطعیه سندنر .

شبهه یوق که بوکون بوکری محوری اوزرنده فیرل ،
فیرل ایستدیکی طرفه چویرن باره در باره ! قائلک دیدیکی
کبی « لولالتقی لقلته جل جلاله » .

زیرا بو عالم ، عالم اسبابدر قضیه حکمت حکمتہ خرق
ایدیلدیکنده بیلہ بو قانونک بسبتون خارجنه چیمقیور .
« تساقط علیک . . » « فتمثل لها بشرأ سویا . . » آیات
باهره سی بو حقیقتی بزه پک صریح اوله رق بیلدیریور .
فقط ؛ بزلر آکلامیورز و کلامقده ایستمیورز . بوکون
پارہ نک اوینادینی رونلی کوروب طورر ایکن سلامت دین
و ملتیز ایچون وضع بیوریلان عشر وز کات بو خدمت
مبجله ایچون کشاده ایدیلن جمعیت خیریہ لره و یریلورسہ
اولورمی ؟ اولمازمی ؟ دیه عالمامن حالا بونکله اوغراشیور .
حتی بر قسمی ده اولماز دیه فتوالر و یروب اهالی نی بوکبی
جمعیتندن صغوتیورلر .

بو حالز بیکارله تأسفہ سزادر . بو عصرده ملتک
مقدراتی اداره ایدن علماسی هیچ اولمازسه بو قدر بر
آچیق حقیقته واقف اولمازسه وای او ملتک حالته .

بوکون ممالک اجنیه دہ بولنان مسلمانلر عشر وز کاتلری
اوکنه راست کلدیکنه بش اوچ و یرمکن ایسه بوبارہ لری
جمعیت خیریہ لرک صندوقلرنده بریکدی مرک دکل عدم جواز
فرض اولدیغنده هیچ شبهه ایتمه بیلدرلر .

عشر ز کاتک حکمت مشروعیتنی بیلنارجه بو ؛ سوز

بولورلر سه آز وقتده هر اسلام کوینده بر بانقه خدمتی کوره جک صندوقلر خزینهلر، میدانله کله چکننده قطعاً تردد ایدیلما لیدر

ای! خطباء ملت! ائمه دین! استقبالده اسلامک حیاتی، سعادت سزندن بو خدماتی بکلور!
افق اسلامی قرار تان سیاه بلوطلر آنجق سزک ارشا- دیکزله، ایقناظ کوله طاغیله جقدر. دیدیکرده و دیعت الله اوله رق بر اقبالن حیات امتی کسکین، قلوب اسلامیانده مؤثر سوزلر یکرله یکر منجی عصرک تها کله لرندن قورتارک!..
وما علمنا الا البلاغ المبین.

قریمی یعقوب کمال

کرید زندانی

محبوسیتمز و محبوسین مسامه نك

ایم سرگذشتاری

بر هفته حبس جزاسنه محکوم ایدلمش اولدیغمیزی غزته مزله اعلان ایلشدک. علی الاصول محکومیت عاجزانه مزی محتوی اعلام رسمی اجرا ایدلمک اوزره جانب عدلیه ن ضابطیه حواله ایدلمش اولدیغندن شهر حالک او چنچی بازار کونی آلاتورقه ساعت آتی راده لرنده، طبعده یازی یازدیغمیز سره نه ضابطه دن بر اونباشی ایله نفر مطبوعه کله رک بزى دردست و مرکز قره غولخانه سنه کتوروب تسلیم ایدر.
اورادن محکومیتمزى محتوی اعلامله برابر طو پخانده کی حبسخانه عمومی به کوندردک. حبسخانه مدیری بزى محکومین دفترینه قید ایتدکن صکره زندانچی به تسلیم ایدر. بو حبسخانه وندیکن قانله قاعه رجاری آلتنده کی قارا کلک وجهنمدن بدتر بودر و ملردن عبارتدر. بوزندان او قدر نمانا کدرکه بر انسان بوراده برسنه نی کپیرسه صاعلام چیقیمی بر امر محالدر. بو مظلّم زندان ایکی دائره به منقسمدر. دائره نك بری اوفاق بولنمش اولدیغندن موقوفین مسامیه تخصیص ایدلمشدر. بو مسامار دائره سی ایچنده قاذوراتی دکزه منصب اولور برقدحانه

اوچر بشر بیک لیرالق سرمایه به صاحب جمعیت خیره لر تأسس ایتمشدر.

بو جمعیتلر دینه، ملتله پک مهم خدمات کوسترمکه باشلادی. بونلردن هر بر لرینک تحت اداره سنده بش اون ابتدائی ورشدی مکتباری اداره اولنیور معلمارک معاشاری، چوجقارک کتاباری هپ و صندوقلر طرفندن تأدیله اولنیور.
بو مکتبلردن آره صره یتیشن مسلتشنا زکی چوجقار مصادقاتی مذکور جمعیت طرفندن درعهده ایدیلرک برای تحصیل مقام خلافتله اعزام اولنیورلر. بو جمعیتلردن بو کبی خدمتار کوره که باشلایان اهالی آرتق بونلره یا قلاشمیه باشلایور.

لکن بو باده علما صنفی تشکیل ایلین خطیب و امام افندیار مزک بو جمعیتلره قارشى پک آغیر حرکت ایتدکجه حتی بعضیلری معترض قالدقجه امت محمد حیاتی مثابه سنده اولان بو جمعیتلردن پک چوق زمانلر ده باحق استفاده ایدمه به جکدر.

خلاصه شونی عرض ایتمک استرکه که عالم اسلامده جمعیت خیره لرى چوغا تئق بوناره اهالی اسلامیه نی ایصندیرمق بوکون هر مسامانک عهدسنه ترتب ایدن بر وظیفه دینه در بو خدمت مهمه نك آز وقتده ساحه حصوله کلمه سی خطیب و امام افندیار یزک سعی و غیرتاری سایه سنده اوله جقدر.

بناءً عایه امام و خطیبار مزک بولندقاری شهرده، کویده کندیلارینک تحت ریاستلرنده اوله رق جمعیت خیره لر کشاد ایتملری درعهده ایتدکاری امامت. خطابت خدمتنده ایلاک اوکجه یا عالی و واجب اولان بر وظیفه مهمه در.

بر امام، یا لکر محرابده، امام اولمیوب جماعتک کافه امورنده امام اولدینی کبی بر خطیبکده، وظیفه سی مسامانلرک مادی، معنوی احتیاجلرینی برلسن صارله تبلیغ ایدیلک ایچون قلوب امتده رکز ایدیلن بو « منبرده » یا لکر حمد و ثنا صلات سلام کتوروب ایتمکن عبارت دکدر.

اگر امام خطیبار مز کرسیلرده منبرلرده جمعیت خیره نك و اعانه ملیه لرک بو امته بخش ایده جکی فوائدن و صدقه مفروضلرینی بونلر واسطه سیله فقرا و مصالح ملتله صرف ایلمه نك بوکون درجه و جویده اولدیغندن بختله ترغیبانده

اعدام جزاسنه محکوم ایدلمش اولدقلری خالدہ خرستیان بولنش اولدقلرندن کرید حکومت اجراییہ سی طرفندن ایکیدہ برده ویریله کن عفولردن مستفید اولوب صالحیوریشلاردر. محکومین مسالمة دخی عفو عمومیلره اذخال چاردلری دوشونوب ایجاب ایدنلره مراجعت ایلک. مبعوثین مسالمة نک بروطفه ملیه لیدر. (استقبال)

مصر مخبر مخصوصزدن :

مصر حوادثی

استانبول غزته لری برمدتنبیری اشغل ایدن خدیوی حضرتلرینک استغنامی مسئله سی بوراچه پک احتیاطله تاقی اولنیور. اللواء غزته سی بویله بر استغفانک وقوعنه بیله احتمال ویره یور. اساساً خدیوی حضرتلری کچنده اسکندریه. ایراد ایش اولدیغی برنطقنده شو کبی شایعه لری کندیسنجه مطالعه بیله شایان کورمدیکی بیان ایشدر. بو شایعه لری حزب وطنیه عطف ایدلدیکی خصوصی ده ینه عبس حامی پاشانک شو نطقنده کی بیاناتی ایله تکذیب اولنیور. مومی الیه دیشدرکه : بوکبی شایعه لری منبجی اشخا صدر بولردن غزته لری، تاغراف آرانسلی تاقی ایدره ک ظاهرده عمومی بر شکل آله ده حقیقته عمومی قیعتی حاز دکارددر. حالبوکه حزب وطنی نک مسلمکی ممکن اولدیغی قدر امیرک تختی اطرندن غوائی دفع ایشمه چاشمقدر. بونی اللواء هرکون سویلدور. ظن عاجزانه کوره بومثاللر شوکبی روایانک ندرجه قدر موثوق اولدیغی اثبات ایتسه کرکدر.

*
**

تاغراف خبرلرنده اوقومشکزددر. کچن هفته بوراچه پک سوزشلی بر واقعه اولدی. مصرک پولاق دنیلن جهتنده، کائن و بوراچه «میریول آبارلری» تعبیر اولناش مندوفر دستکهارنده کی درت بیکه باغ اولان عمله بالاتفاق ترک اشغال ایدره ک قطرلری کشت و کذاردن تعطیل وقومپانییه

ایله برقاچ تحته پارچه سندن یا پلمش برغسل خانه بولنش اولدیغدن تحمل اولنماز بر تعفن حکم سوریور. بو دازه ایچنده سلطان رشاد ایله انور و نیازی بکلرک تصویرلری بر موقع بلند احترامده بولندیرلقده و مغدور محبو سین مسالمة بر تسلیت عظمی باغشلامتده و کرید مسالمر. نده کی فن، ناپذیر حسیات ملیه بر شاهد ذی حیات تشکیل ایشمکده در. بو بدبخت مخلوقلرک حسیات و صلابت دینه لرینه بر شعار فخر و مسرت اولق اوزره اوقومق یازمق بیلن طاقم باتاقلری اوستنده کی دیواره برقاچ آیات کریمه تعایق ایشلارددر. بو بدبختلرک نظر استمدادلری، قبله گاه و ماجا مؤمنین اولان مقام اقدس خلافته منعطفدر. بو بدبختلرک عددرلریه قباحترینه نقل مقال ایدلم بونار، یکریمی اوچ کشیدن عبارتدر. محکوم بولندقلری جرائم دخی عادی قباحت ایله جنحه دن عبارت اولوب اک چوغی بر رهنفتمدن آلتیشر ماه قدر حبس جزاسنه محکوم ایدلاری مقتضای احکام قانونیه و عدالتدن ایکن آلتیشر ماهدن آلتیشر ماهدن آلتیشر سنه یه و مؤبدأ کورک جزاسنه قدر محکوم ایدلشدردر ؟!

قندیلی ابراهیم اسقالیه ری نامنده بر مظلوم و متواضع دایقانی بوندن سکز سنه اقدم قندیله ابکی خرستیان کندیسنه تسلط ایدرک بلا سبب دین و ایمان و رسولنی سوکوب صایمش اولدقلرندن آرلرنده برقانی مصادمه ظهور ایدر. بو مسلم کندیسنه تعرض ایدن خرستیانلرک دست ظلمندن یا قه سفنی قورتارده میه جفنی کورمش اولمغله قانوناً مجاز اولان مدافعه قیام ایله هر ابکی خرستیان قتل ایدر. بو قتل مادده سی، مدافعه نفس و فوران غضب حالنده ایقاع ایدلمش اولدیغندن ابراهیمک بر ائت ذمته قرار ویرلمک و یا خود اون بش سنه حبس جزاسنه محکوم ایدلمک مقتضای احکام قانونیه ن ایکن اعدام جزاسنه محکوم ایدلمشدر ؟! ذاتاً کرید قانون جزاسنه اعدام جزاسی موجود ایتسه. تطبیق ایدلیور. خرستیان وطنداشلار من، جهان مدینتک کوزلریته بر کول آتمق قیلمدن اوله رق ابراهیمک اعدام جزاسنی مؤبدأ کورک جزاسنه تبدیل ایشلارددر. حالبوکه بر چوق خرستیان وطنداشلار من ابراهیم ایله برابر جنایات متعددده دن طولانی

صمیمیدر. کرچه ماضیده کرک بو طرفدن و کرک او طرفدن بعض سوء تفهومات ظهور ایتمشده امید ایدر مکه. بو کون بوتما میله زائل اوله جقدر. کرچه ترکیا ایله دیگر ایکی حکومت آره سنده براتفاقک ندیجه لندیدیکنه دائر دوران ایدن شایعات حقدنه بین فکرایتمک صلاحیتنی حائر دکاسه. مده مع مافیه ترکیا ایچون سلامت پولتیقه می ده اوزون مدت بی طرفاننی محافظه ایتمک، اتفاق و اتلافک هیج بر طرفنه میل ایتمک و بوتون دولت لرایله مناسبات حسنه بی ادامه و محافظه ایتمک اولدیغنی بلا تردد سویلیه بیلیرم.

(اوده ئون) تیا تروسنده ایرانیا بر طرفدن انکلیز لر عا یهنده نمایشلردن بحث ایدر کن خلیل خالد بک بوجه زیر بیاناتده بولندی :

« ایران حکومتنه انککتره طرفدن ویریلن نوطه سوء تفسیره اوغرا مشدر .

باعث تأسفدر که متینغ اشانسنده خطیبار طرفدن انککتره نک علمهنده اداره کلام ایدلشدر . بو نطقلر استانبولده بر چوق ذوات عالیهنک عدم ممنونیتنی موجب اولشدر . بر قاچ غزته نک ادعایرینه رغما سکی اختلافات بر زمین اتلافه کیرمک اوزره در . اساساً دین محمدی بتون اقوام و ملل آره سنده بر آهنگک موجودیتنی امر ایدر .

انککتره ماضی ده حریت حقدنه او قدر کوزل خدمتبار ایفا ایتمشدر، که بتون ایرنیارک اجتهاد مخصوصه لرینه لایق بر صورتده ترقیلرینی تأمین و تسهیل ایده جکدر ، ترکیه یه کلنجه مشروطیت عثمانیه یه قارشو انککتره طرفندن اظهار اولنان تسهلاته رغماً ترکیه ده بو کونکی کون حکومت مشا. ایها حقدنه موجود اولان - برودتده عن قریب زائل اوله جقدر . »

قارشو تهدید آمیز بر طور آملاری اوزرینه حکومت بر قرقه پولیس اعزام ایدرک ایکی فرقه آراسنده بیوک بر مصادمه وقوعه ککش و نتیجه مصادمه ده عملدن آتمش کشی مجروح دوشمشدر .

قیامک سینه کلنجه : باش مهندسارینک و کیلی اولان « مستر بکت » نام شخصک سوء اداره و مظلومی بو کاسبب تشکیل ایتمشدر . مستر جناباری مذکور عمله بی چوق تضییق و اشکنجه آلتنه آلیبور، آنره قضاء حاجت ایتمک ییله مساعده ایتموردی . حتی بو نک ایچون « آبدسخانه » نک قاپوسی اوزرینه بر ساعت تعایق ایتش ایدی که اورایه کیرن عمله محدود بر وقت طرفنده چیقمله مکلف اولیبور، یوقسه ساعتک باشنده طوران بکچی کندیارینی جبراً چکوب چیقاریبور . و بو نکله ده قالمایه رق یومیسه سی ده منقطع اولیبور ایک نهایته کادیکی وقت ییچاره عمله آبلقلردن اون بش یکرهی کونتی کسلمش بولیور لر دی .

بو مثللو معامله لره طاقت فرسا اولامایان عمله نهایت مذکور کیفیتیه قیام ایدوب مطلبلرینی ، باخصوص « مستر بکت » ک عزل اولماسنی ایسته مش ایدیلر ، اداره طرفندن ایستدک لرینک ویریه جکی وعد اولماسی اوزرینه ینه ایشاری باشنه عودت ایتدیبار ایسه ده حکومت امنیت ایده میهرک آره صیره او طرفه قوتلر سوق ایدیور زیرا عمله دن بر طاقارینک فکرلری آرقه داشلرینک حبس اولماسندن او تری تهیجدر . خصوصاً حکومت شیمدی بعضیارینک جنایتلده مهتم بولیور . بو حادثه نک مصر احوالنه نه کبی تاثیر اولنه جفی هنوز بلای دکدر .

خلیل خالد بکت بیاناتی

مسائل مختلفه حقدنه دوران ایدن مختلف شایعاته دائر نام بره - اوامات آلق مقصدیه انکلیز محرر لرندن بری او قسفورد دارالفنونی ترکیه معلمی خلیل خالد بکله ملاقات ایتش و محرره بیانات آیه ده بولمشدر :

« بوتون ملک اسلامیه نک انککتره ایله مناسباتی غایت

قسم مخصوص

روسیه ده مسلمانلرک

تلاش می

بو آرا ده روسیه مسلمان غزته لرنده عمومی برتلاشه ،

اوزره اتخاذ استکباری مقررات ایله قریمده منتشر ترجمان رفیقمزده کوردیکمز بر مکتوبی درج ایدیورزکه برنجیسی مدافعی، ایکنجیسی موافقی در معافیته ملت اسلامیانه سلامتی نقطه نظرندن ایکی سیده قیمتدار تشبث در .

ایشته اورنبورخ مسلمانلرینک مقررات ومطالبانی

۱ — مکاتب خصوصیه حتمیده تدقیقانی اجرا اولناز ایکی نظامات احکامنک مکاتب ومدارس مسلمیه تعالز اییدیولامسی ،

۲ — علوم دینه ایله آنا لساننک مسلمان اطفالنک دوام ایتمکده اولدقوری مکاتب ابتدائیهده مجبوری تدریسی .
۳ — مکاتبه تعریف اولنان درسارک کافهسی آ . لساننده تعلیمی ،

۴ — عقائد وهمسلمان لسانی معلملری ایله مکاتب مسلمیه هیئت اداره لرینک تعیینلری خصوصنک رؤسا مسلمهجه بالاستشاره اجراسی ،

۵ — مکاتب مسلمهنک خرسیتیان یورطیلرنده دکر اسلام ایام مخصوصهسنده تعطیلی ،

روسیهنک سائر قطعات مسلمهسندن دخی عین مطالبات وافع اولمشدر .

آقسجددن مکتوب

ینارک ۲۶ نجی بازار کونی آقسجد جمعیت خیرهسنک فوق العاده عمومی مجلسی اولدی . مجلسده کوزلوه جمعیت خیرهسنک کوندردیکی اوج مبعوث ایله برابر یکریمی بش قدر آم وار ایدی .

سعید بک بولغوقوف حضرت تارینک رئیسکی ایله ساعت ایکی بچق راده لرنده مذاکره باشلاندى . مجلسک مشاورینه درت سؤال قونولمش ایدی . سؤاللرک ایکی اولیکیمی عمومی صکره کپار خصوصی اولدیغندن بن یالکیز عمومه عائد اولانلار دن بحث ایده جکم .

هرغزتهده تعلیمات عمومیهنک روسچه اولهجنی «دوما» مجلسنده قرار کیر اوله جفندن بیوک برتلاشه دوچار اولمشار هپ بونک اوزرینه بحث اییدیورلر .

ساده دل مسلمانلرک بر قاچ پارلرینی قویارتمق ایچون اورتابه آتلهرق هان دیانت نامنه سوز سویله یهرک بیچاره مسلمانلری اغمال ایدنلر هر زمان بولمشدرینه بولنه جقدر . روسیهده تعلیمات عمومیهنی حکومت هیچ بر وقت تکلیف ایتمز ، ابتدا تعلیمات عمومیروسیه حکومتنک ایشنه الویرمن هایدی دیهلم دوما مجلسی قرار ویرسه بیله حکومت اجرا ایتمز . اجرا ایتمک آرزوسنده بولنسه بیله اجرا ایده من ، تعلیمات عمومیهن قولایجه لاف ایله دونمز . بوکون روسیهده یکریمی میلیونه قریب مکتب یاشنده آدم بولنور . الک آشاغه تخمین ایده جک اولورساق یوز میلیون روبله پاره لازم ، روسیه حکومتی معارف ایچون یوز میلیون روبله پاره ویرورمی ؟ «وانسؤوسکی» معارف ناظری اولدیغی زمان ، مکاتبک اصلاحی ایچون بش مایون روبله ایسته مشدی ، حکومت بش میلیون روبله یی ویره مدی ، اوزمان بودجهده مساعده ایدی . شیمدی نصل اولورده بردن یوز میلیون روبله پاره ویره بیلور . انسان کوزی ایله کورسه تصدیق ایده من . هایدی دیهلم حکومت دخی بونی استه مش . حکومت استرسه وپاره سنی دخی بولورسه بیله پاه من ، برنجی رفوه معلم بوله من .

بونلر بر آز ملاحظه اولنهرق نظر اعتباره آلنورسه اوقدر تلاش اولنه جق برشی یوقدر ظن ایدرز .

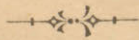
روسیهده مکتبلر

روسیه حکومتنک اسلام مکتبلری حقنده نهکی اجرا آنده بولنق ایسته دیکنی و بولندیغنی اولجه عرض ایله مشدک علی العموم اسلاملرک علاقهدار اولسی لازم کان مسئله مذکورهنک صفحات اخیرهسندن قاره وقاره ییزی خبردار ایتمک ایچون اورنبورخ مسلمانلرینک بر اجتماع عقدایده رک یقینده آچیلمش اولان دوما معارف ریاستنه بیان ایتمک

قبول ایتسون همان عزل ایتسون . . . ا
 بویلہ یر تکلیف قبول اولونمازمی ؟ بالاتفاق قبول
 اولندی . رئیس بکہ تشکر لر ایدلی . او صرہ دہ سلیم
 میرزا مفتی زادہ نك حقیقہ غریب وغریب اولدیغی قدرلطیف
 بر تکلیفی ، ممنونیتندن فقییر فقییر قاینامقدہ اولان یورکاری
 طاشیردی ، ہرکمی شاقیر ، شاقیر کولمکہ مجبور ایتدی ،
 ایشته او جنابک تکلیفی بو ایدی : « جماعت بویلہ بر مدرسہ
 آچیلانغنه پک سویندم ، باخصوص ایچندہ روسچہ دہ
 اوقونہ چغنه . . . لکن ہر نہ قدر عیب جہ ایسہ دہ شوراسنی
 جمعیتک خاطرینہ دوشورمکدن کندیمی طونامایہ چغکہ
 (اوتہ سنہ بریسنہ راز باقدقن صوکرہ) بورایہ تعیین
 ایدیلہ جک روسچہ معلمی ، شوتانارسکی شقولادن چیقاناردن
 اولماسون ! (ہرکس کولوشیور) نیچون دیسہ کز اونلر
 اولغان یردہ مطلق جماعت آرسندہ بر اویغونسزلق ،
 محبتسزلاک اول . . . دیدی . بودہ عموماً قبول اولندی .
 اؤر ماہلردہ چاقچہ کچوب رئیس بکہ علی الخصوص
 پک حیتلی ، غیرتلی اولان اسماعیل میرزا مفتی زادہ جنابلرینہ
 ونعموم پر اولننہ اعضاسنہ ، کاتب موسی میرزا طایفانسیکی
 افندی یہ آری آری تشکر لر ایدیلہرک مجلسہ ختم
 ویرلدی .

ترجمان

آقسجد جمعیتک قرارینی تبریک ایدیوروز ؛ تماماً
 کورہک ہیسر اولسون . سلیم میرزا برادر مزک تکلیفہ
 کلنچہ غزنہ دہ یر قالدیغندن بو مہم مسئلہ دن کلہ جک نسخہ
 بحث ایدرز .

اہتدادن استعفا

ترکیہ رفیقزدن :
 سرنامہ من مغلقدرد . نہ یمک ایستہ یکم قولای قولای
 آکلاشیلاماز . ایضاح ایدیم :
 لہلی بر کنج دین مبین اسلام ایلہ مشرف اولمق ایستہ
 علی الاصول (۹) استعدا ایدر . استعداسنی تعقیبہ باشلار
 رفاقتنہ خارحیہ ترجمہ قلمی متحیزان ماہوریندن جلال
 انسی بک وپریلیر .

(۱) سؤال : مکتب رشیدیہ قیامالی می ، آچالی می ؟
 (۲) سؤال : مکتب رشیدیہ قیامالی حالدہ یرینہ نہ
 درلو بر مکتب آچالی ؟
 برنجی سؤال کہ — غورناطورک صوک اعلانیلہ ذاتاً
 اولمش ، بیتمش بر مسئلہ ایدی بر آز مذاکرہ : ن صوکرہ :
 « حکومتک امرینہ بناء بزدہ مکتب رشیدیہ قیامالی ، قراری
 ویرلدی .

جناب رئیس بر چاریک ساعت تنفس اعلان ایتدی ذاتاً
 اوتہ دن بری ، بو کوزل مکتبک « توتون اسقلادی ا »
 یا پلماسی کبی فنا نیتاردن قورقان ، و بو صوکی قراردن
 دخی بوستون مکتبک قیالی قالاچنی معنائی آکلایہرق
 تملی اورکن جماعت ، یوک بر کورولتو ایچندہ ہان بر برینہ
 قاریشدی . . . یکرمی بش دقیقہ لقی بر تنفس یا خود خصوصی
 مذاکراتدن صوکرہ تکرار مجلس آچیلدی . رئیس بو لغاقوف
 جنابلری عظمتلی برس ایلہ سوزہ باشلادی . تخمیناً بر
 ساعت دوام ایدن بو طاتلی مصاحبہ سندہ باقدم بزم ماللرک ،
 امام و خطیبلرک معلوم حاللرینی تنقید ایدیوردی . بن
 اولا بو موضوع ایلہ مجلسک مناسبتی فرق ایدمدم .
 خطیب سوزندہ دوام ایدیور و « . . . وزتہ الانبیاء یعنی
 پیغمبرلرک عصبلری اولمق لازم کان افندیلر من بر ریستو
 دکل آقاولدچنیک دہ دکل ؛ بر غارادوویک او کندہ بیلہ تیر ،
 تیر تترہ یہرک ال پنچہ دیوان طورہ غہ مجبور قالییورلر . چونکہ
 لسان رسمی اولان روسچہ فادہ مرآمدن عاجز بولونیورلر .
 حال بوکہ بزہ بکلہ ساک بولاردن بکلہ یوروز . طبیعی بوندہ
 پک حقیقی بزہ ، چونکہ ہر خصوصہ باشمز شریعتہ باغایدر .
 بناء علیہ بن جماعتہ تکلیف ایدیورم کہ : بو بنانی مکمل
 بر مدرسہ یا پلم ، ایچنہ بر قاقچ مدرس قویلم ، روسچہ
 اوقومانی دہ پروگرامنہ ادخال ایدم . وینہ رجالییدیورم کہ
 اکر جماعت عاجزلرینک بر تکلیفی قبول ایدوبدہ بکا
 مساعده ایدرلرسہ شو مدرسہ یہ باش مدرسہ بن تقدیم
 ایدیم و بو مدرسک اوطہ ویاقار مصارفی جماعتدن اولمق
 شرطیلہ اوچ سنہک حتمی بن ویرہیم (آلفیشلاو) ہمدہ
 اولیلہ بر مدرس کہ کرک علماً و کرک عملاً زمانمک اک
 شہرتلی مدرس لرندن بر قایلر پری اولورسہ محترم جماعت

استغرابی موجب اوله جق برشی یوقدر . بزم اسلامیت ده برده هدایت واردرکه ، بوکاورسه ، بونک ایچون قاپورده دولاشمق ، اوراق رسمیه آرامق ، اسمنی دگیشدیرمک وامثالی کبی تکلفاته حاجت یوقدر : نیقولا ، کیرقور ، بیلمام نه اولدیغنی حالده کیمسه یه منت ایتمز ، کیمسه نک قاپوسنی چالمز . اصل هدایت بودر .

اما برعاجز سفیل الیمک یاره سی چیقارمق ایچون دینی وسیله ایتمک استه مش ، قاپورله مراجعت ایتمش ، اوراده ایشی تأخره اوغرامش ده رجوع ایتمش ، بوآدمه دینه جک سوز : « اوغرلر اولسون » حتی دخی بودر . بوکبی مهتدیله ذاتاً بوصول سنه لده پک چوغالمشدر . روسیه ده برزمانلر پلاسره وارنجه یه قدر اهتدا ایتمدیله ، بونلر ایچنده پک چوق ساخته کارلر چیقدی .

بیکلرجه آدم بلکه سکسان طوقسان بیک آدم حقیقته هدایت مظهر اولدیله ، بونلردن هیچ برینک سسی صداسی چیقمدی کیمسه یه ده منت ایتمدیله ، بونلر بزم ایچون کافیدر . دیاتی قارین طویعه سینه وسیله ایدرسه ، بزده اولان حتی بوکره وعلیکم السلام در . صوکرده اوغرلر اوله .

عیسوی اسلامیت جو ایله اسلام غیرت کار . قامدن قلمه ، دازردن دائر یه ، باب مشیحت ، خارجیه ، تابعیت قلمنه ، بیلمام نه ییت قلمه . بری دور وسماع ایتمیه باشلارلر .

کونلر ، هفتعلر ، آیار کچر ، حالا ایش یرنده ، بیر کون میز خسته ، ایرتشی کون کانب کله مش ، دیکر بیرکون ایلم مخصوصه دن . حاصل ایش یر راده یه کلیرکه زواللی لولی ذات بوندن اوچ کون اول بر استعفانامه یازار : « مادامکه مسلمانانده ایشلر بوکیدی شله کیدیور و مسلمان اولماق ایسته ینه بو قار مشکلات ایقاع اولونیور . بن مسلمان اولماق خصوصنده اطهار ایتمش اولدیغم خواهش درونی بی آرتق بولامایورم . مسلمان اولماق طلبندن استعفا اییدیورم » دیر .

ایکی کوزم موسی کاطم افندی ؟ سن ک ای شیخ - الاسلامین . ووسوزمده کی اخلاصه ذات مشیخت پناه که سن دینه خطابم دلیل اولسون . مسلمان اولماق ایسته ینه بو قدار مشکلات ایقاع ایتمدیله . آرزوی قلبی ایله مسلمان اولدیغنه ایکی شاهد ایسته : انه بر مسلمان نفوس تدکره سی ویر ایشک ایچندن چیق . سن دن بکله بن بودر . سوزنه کوجمه . اهتدان استعفا ایدنلر چوغالماسین . غیرت وحمیت که حقیقه احتراه که امینم .

اسلام بانقہ سی

آ . د

تعارف

عالم اسلامده مؤسسات مالیه واقتصادیه نک فُقَدائی ترقی وتعالی یه نه درجه لده مانع اولدیغنی شو استقراض مسئله سندن جریان ایدن وقوعات ایله آرتق همپزک نظرند کسب وضوح ایتمشدر . بوتقصان نظر دقته آلان بوسنه اسلاملری « اسلام بانقہ سی » نامیله کندی آرالزنده بر بانقہ تأسیس وکشادینه قرار ویره رک بویله بر مؤسسہ وجوده کتیرلسی ایچون جواز شرعی موجود اولوب اولدیغنی مقام مشیخت علیادن استفسار ایتمشدر . مقام مشیخت سؤال واقی دائره جلیله فتوا یه حواله ایلسی اوزرینه فتواخانه عالیدن ۲۸ ۳۲۸ تاریخیه آیده کی مذکره تحریر ایدلشدر :

بزهر نه قدر دوا ر رسمیه منک اوتهدنبری معلوم اولان عظالتنی مدافعه ایده جک دکلز یالکیز اهتدا ، اسلام حتمده کی فکرمزی سویله یه جکیز .

ظن ایدرز تعبیرده ومفهومده بیوک خطا وار . ابتدا اهتدا کیمسنده اساساً برخطا وار ، بو مقامده استلام کله سی استعمال اولنه ایدی ده مناسب اولوردی . صوکرده استغفار مقامه وصول اوراده تقرر دن صوکره واقع اولورسه استعفا تعبیری استعمال اولنه بیلور . مادامکه اوآدم اورایه واصل اولماش رجوع ایتمش ، حتی دخی او ایدی

استقراض مسئله سی ختام بولیور

صوك آلمان معلوماته نظراً آرتق استقراض مسئله سی حل اولمش و مایه ناظری ایله امان هیئت صرافیه سی و کیلی موسیو هلقریخ طرفلرندن مقاوله نامه امضایلشددر . استقراض ایکی قسم مدن عبارت اولوب برنجی قسم که چک سنه میلادیه سنک صوکنده هیئت صرافیه نك تسبیب ایده چکی بر زمان موقع تداوله قونمسنی مقرر اولان یدی بچق مایون لیرالق تحویلاته و ایکنجی قسم ده اولدن صوکره اخراج ایدیله چک درت ملیون لیرایه عائددر . یدی ملیون لیرادن عبارت اولان قسم اولک شرائطی صورت قطعیه ده قرارگیر اولمشدر . درت ملیون لیرالق ترتیب ثانییه عائد اولان شرائط ایسه دهها زیاده مساعده کارانه در یالکز بعض ماده لرك تقررری تحویلاتک موقع تداوله اخراجی زمانه تعلیق اولمشدر .

یدی مایون لیرالق استقراض تحویلاتی یوزده سکسان آلتی نك فوقنده برفیاً تله پیاسه یه اخراج اولندیقی تقدیرده فرقدن حاصل اوله چق پاره نك یاریسی حکومته یاریسی ده هیئت صرافیه عائد اوله چقدر مایله نظارتی احتیاجی نسبتنده همان شمیدین بشر بچق ملیون لیرالق خزینه تحویلاتی اخراج ایده . چک درکه بو تحویلاتک تأدییه سی هیئت صرافیه طرفندن تأمین ایدلش و شوصورتله خیلی دزری مطوعات غریبه و شرقیه یی مشغول ایدن استقراض مسئله سی فرانسزلرك ایقاع ایتمک ایسته دکلری هر درلو موانع و مشکلاته رغماً حل اولمشدر .

شون اسلام

ترویسیق شهرنده قیز مکتبی

اغنیادن و اصحاب حمیتدن حاجی عبدالرحمن افندی

فوائد و محسنات کثیره تأمین ایلیه چکی لدی المذاکره بین ایلدیکی جهته بو سنه ده بر اسلام بانقیمی تأسیس نك جواز شرعی یه مقارن اولوب اولدیقی استفتاسنی متضمن ۱۰ سوال ۳۲۸ تاریخیه مورخ و فخرالدین دمیرویچ مناسیله ممضی اوله رق مقام جلیل فتوا پناهیلرینه بالورود بین مقتضای شرعیسی ضمننده فتوا خانه یه حواله بویوریلان عریضه مطالعه ایلدی . معلوم عالی شیخ الاسلامیلری اولدیقی اوزره مذکور بانقیه تودیع واقراض و ادانه و تبدیل بیا صور سائر ایله بر اقیلان و آلمان مبالغ خصوصنده مهئل شرعیسه سنه توفیق معامله اولندیقی و از جمله ادانه بر استنده ده حاصل اوله چق نما الزام ربیع یعنی فقهای کرامک بیان بیوردقزری طرفک بریسه یله دور شرعی جرا ایلدیکی تقدیرده مشروع و حلال اولور، اولبایده .

تعارف

بوکون عالم تجارتده عرف و تعامل شکلی آلان ربا و بانقه معاملاتی هنوز تجارت عالمنده خطوه انداز اولان مسلمانلری ده کندی قواعدینه رعایتیه مجبور ایلدیکی هر کسک معلومیدر . چونکه زمانمزده تجارت فوق العاده زنی ایتمدیکندن بونده مرعی اولان اصول و معاملات بوسبتون توحید ایلدمشدر . بوکون بر مسلمان تجاری ربا نكاب ایتمکجه قابل دکل اخذ و اعطا ایده من ، بیوک بر تجارتیه کیریشه من بو ضرورت هر مسلمانک نظرنده کسب رضوخ ایتمش سهده شمیدی یه قدر علمای کرامک دهها طو غریبی مقام مشیختک بو مسئله یه قارشو سکوتی اختیار ایلملری مسلمانلرك سر بستجه عالم تجارتیه آتلرینه بر مانعه تشکیل ایدیوردی . ایشته بو دقیقه یی دوشون و حقیقه مشروطیت شیخ الاسلامی دیمکه لایق اولان موسی کاطم افندی حضرتلری بو مهم مسئله یی اهمال ایتمه لرك بانقهلرك تأسیسی مقارن جواز شرعی اولدیغنی بالاده درج ایلدیکمنز فتوا ایله بالیان بو مانعه یی ازاله و برطرف ایله مشدر .

جنوبی سبیریادہ (قوستانای) بلده سنده کچن ۱۹۰۹ سنہ سنده بر (ریائی) مهندس اعدایسی آچام شدی .
 بو شهر اطرافی قیرغیزلر ایله مسکون اولدینی کی شهر
 اھالیسنک قسم کلیسی دخی قیرغیزلردر . بو مکتبارک اجرت
 تحصیلہلری ده جزئی اولدیغندن وقیرغیزلرک معارفہ اولان
 احتیاج کایلری ده درکار بولندیغندن اھالی محلیہ دن بو احتیاجی
 لایقیلہ حس ایدن بعض ذوات کرام قرغیز چوققلرینی مکتباردہ
 او قوتہنی دوشونملر ؛ شو جملہ دن دامبار ناحیہ سی
 آقصال لر رئیس (بای محمد) افندی قیرغیزلرک اقتصادی
 بر عجز بہنک مقدمہ سنده بولونقلرینی حس ایتدیکنسندن
 ناحیہ اھالیسنی طویلا یه زق ناحیہنک قیرغیز چوققلرندن
 هر سنہ مکتب مذ کورده ۹ چوجوغنی او قوتق ایچون
 ملت پارہ سندن بیک روبلہ تعیین ایتہنی تکلیف ایدر .
 ابتدا اھالی آراسندہ اختلاف افکار کوروندیسہدہ ، محترم
 بای محمد افندی نک ، بو جھالت مزده بر مدت دھا قالور .
 سہق جزئی بر زمان صوکرہ « یر ، صو » لرمزدن تماماً
 آریلا جغز مألندہ ایراد ایتدیکی نطق اوزرینہ اھالیدہ بر
 غلیان افکار باشلادی . وپک آز بر مدت مذا کردن صو
 کرہ مذ کور مقدار پارہنک هر سنہ تادیہ اولونمہ سینہ قرار
 ویرمشلردر . بو سنہ مذ کور مکتبہ ۵ چوجوق داخل
 اولدینی کی کلہ جک سنہ ینہ ۴ چوجوق دوامہ باشلایہ جوقلردر .

احروف حضرتلری ترویسق شہرندہ بر قیز مکتبی اچغہ
 حکومتدن رخصت آلمشدر . دامنلا محمد حضرتلرینک
 حلیلہ سی ماہتاب خانمک حمایہ سنده بولنہ جق اولان مکتب
 مذ کور معلمہ لکنہ بوبی دن عوت ایدلمش اولان مریم طوناش
 خانم تعیین ایدیلہ جگمش .

چوققلرک ایلک تربیہ و تعایم کورہ جکی یرلر نولری
 و ایلک مربیہ ، معلمہ لریدہ آنلری اولدینی دوشونیلہ جک
 اولورسہ استقبال انالرینک تحصیل و تربیہ سنہ نہ درجہ لہ
 قدر اہمیت ویرلمسی لازم کلہ جکی پک قولای اکلاشیلور .
 جناب پیغمبر (اطلب العلم من المهد ، الی الحد) حدیث شرہ
 یقیلہ اسلام قادیلرینک هر حالہ انی بر تحصیل کورماری
 ایجاب ایتدیکنی اشارت بیورمشلردر . چونکہ بشیکسندن ،
 قوجاغندن اعتباراً اولادینی تحصیل و تربیہ یہ مأمور و مجبور
 اولان والدہ لرک اولجہ لایق و جھلہ تحصیل کورمش بو
 نملری ایجاب ایدر . بناء عایہ کرک حاجی عبدالرحمن افندی
 و رفقاسنک کرک ماہتاب خانمک تشبثی پک زیادہ شیایان
 تقدیر و تحسین اولدینی کی (ترویسق) اھالی اسلامیہ سیدہ
 سزا وارا تبریک درلر همان جناب حق بالجملہ دینداشار .
 یزی بو کی اعمال خیریہ و معارف و ورانہ دن نصیبہ دار ایتسون .

قیرغیزلردہ معارفہ هوس

جاوا جزیرہ سی و ژاپونیا

بو صولک زمانلردہ ژاپونلر سوماطرہ جزائرینی اقتصاداً
 و سیاستاً اللرینہ کچیرمک ایچون پک چوق صرف غیرت
 ایتمکدہ لردر . بو آطہ لرک تقریباً ۳۰ میلیون سککنہ سی بولنوب
 قسم کلی سیدہ اسلامدرلر . صولک وقتلردہ ژاپونیانک بالکنز
 جاوا جزیرہ سنده کی مناسبات تجاریہ سی سنوی ۳۷۵ میلیون
 غروشہ بالغ اولمشدر . و علاوہ یوز بیسک قدرده ژاپون
 عائللہ لری جزائر مذ کورہ بہ ہجرت ایتمشلردر . جاوا
 کنجلا رینک ده آخر وقتلردہ ژاپونیا یہ التحاقہ هوسکار
 بولونملری و ژاپونلرک تدریجی استیلالرینی منع ایدہ جک قدر

بو صولک زمانلردہ قیرغیز صحرائرینہ روس حکومتی
 داخلی روسیہ دن کلیتی مهاجر یراندیرمکدہ بوبیلہ لکلہ
 قیرغیزلری واسع و مثبت اراضیدہ یاواش یاواش تضییق
 ایدہ لرک کوچہ معیشتندن مدنی معیشتہ طوغری سوق
 ایتمکدہ و بو بولده هر نوع مظالمی اسیرکہ میوب تضییقناہ
 تحمل ایدہ میں لری غیر مثبت طرفلرہ ہجرتہ اجبار ایتمکدہ
 ایدی .
 بو حاللری کورن قیرغیزلر آرتق بر مقدار تیقظہ
 کلہ لرک بعض یرلردہ معارفہ هوساری دہ آرتمایہ باشلادی .

اوله بیامک مقصدیله تونسلی شیخ طاهر زهری قیام و تعطیل تدریساته تشویق ایتدیکندن دولایین بالتوقیف حبس ایدلشدور .

حبس ایدلکن صوکره مصر حکومتی فرانسه قونسولوسنه مراجعت ایدهرک مشارایهک ممالک مصر بدن تبعید اولمهنی التماس ایتشدور . قونسولوس حکومتک بو آرزوسنه اعتراض ایتدیکندن شیخ طاهر تونسده مسقط رأسی بولنان (جابس) ه تبعید اولنه جنی محتملدور .
مصدره ساکن تونسلیارک بالاتفاق بو تدبیره قارشی اعتراضده بولنه جقاری امید اولنورور .
طنین

مکه مخبرمزدن :

بوسنه حجازده رحمتل اولدیغندن ، مکه مکرمهده ینه صوسزاق حکمفرما اولمايه باشلادی .
حجاج مسلمان خصوصاً جاوا حاجیلری پک چوق کلدیله ، وکلکدهدر . صحت عمومیه برکال شیمدیلک هیج رکونا خستهلق یوق ایسهده ، صوسزاق خستهلقی احتمالی سسویلنمکده اولدیغی معلومدر . عین زبیده قومسویونده پارهسزاق خستهلقنه همان توتلمق اوزرهدر .

حکومت رجالی و امرا طائفدن مکهیه عودت ایتدیله .
مدینه منوره :

مدینه منوره اطرافنده امنیت هیج یوق ، شهردن سور خارجنه چقیمق ممکن دکل ، و اطرافنده تک توك مصادمهلرده اولیورمش ، بدویله دمییر یوله تعرض ایتورلرسهده ، تلغراف دیرکلرخی یاقوبده قاچانلر بولنورمش .
حجاج مسلمان آقین آقین کلکدهدر .

یکی اسلام غزتهسی

« کاسی » غزتهسنده اوقوندیغنه کوره باکولی علی پاشا حسینوف نامنده بر ذات باکوده « دوزسوز » نامنده یوی برغزته نشر ایتکه حکومتدن مساعده طلب ایتشدور .

قزان دارالفنوننده اسلام طابهسنه معاونت

قزان دارالفنوننده اوقومق ایسته یوبده فقر حالی بولنانلره معاونت ایتک اوزره بر جمعیت تشکل ایتدیکنی پارسهده روس اسانیله منتشر « مسلمانین » ژورنالی یازیورور .

مدیر مسئول : عثمان جودی

نجم استقبال مطبعهسی

جزائرک صاحبی فلمنک لرك قوه حربیه و معنویه لری بولونماهی سیاست اربابی بوجزیره لرك دها اون سنه صوکره کاملاً ژاپون مستملکاتی حالنه کیره جکنه حکم ایتدیرمکدهدر .

آنا دبی ایله خطبه :

سبریاده (قوستانای) شهرینک محله امامی سعید افندی ایرام خطبهسینی عربجه دنصکره تانارجه اوقویهرق بتون جماعتی ایقناظ ایتمش . حاضررون بوخطبهسینی بیوک ممنونیتله دیکلکه یهرک پک زیاده ممنون و متاثر اولمشار و بعدما جمعه خطبه لرینکده تانارجه اوقومسینی طلب ایله مشار ، که محترم امامک بونی قبول ایدوب جماعتک ایتده و استفادهسینی موجب برحرکنده بولنه جغنده شبهه یوقدر .

تکیه ایچون اعانه

شرق جنوبی سبریانک پشپهک شهرندن الدیغمز معلوماته نظر آ اورا معتبراندن (شانمان باطر) نامنده بر ذات ، مکه مکرمهده بر تکیه پایدیره جغم دیه صاف درون اهالیدن ۸۰ بیک روبله قدر برپاره طوپلایه بیلمش . خداویرسهده تکیه نامی یالکز پاره طوپلامق ایچون بر واسطه اولوب جمع ایدیان پاره ایله بر مدرسه پایلیسه زیرا شمدی زمانمز تکیه و تر به بناسی زمانی اولمایوب تحصیل علوم و فنون زمانی دره ؛ اساساً مکه ه اولسون سائر بلاد اسلامیهده اولسون پایلشم تکیه نك حد و حسابی یوقدر . خصوصاً قیرغیزلر شمدی مکتب و مدرسه کبی مؤسسیه صوکره درجهده محتاجدرلر .
مکهدهکی آج سیمسارلری دویورمقدنسه اسلامیتدن بهر ، مند علما یئتدیرمک دها اپی اولوردی .

جامع الازهرده یکی بر حادثه

قاهرهده منتشر « العلم » غزتهسندن :

جامع الازهر طلابینی ، مطلبلرینی استحصاله موفق

صاحب‌لری: احمد تاج‌الدین
و یعقوب کمال

آبونه بدلی

۵۰ لک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آلتی آیلگی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آلتی آیلگی ۳ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آلتی آیلگی
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تغلیق‌لر مسلیک‌لر

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی ر احوال عالم اسلامده باصت لطفه لوه مجلدده

تاریخ تأسسی ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عثمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه‌سی . ۴ یاره

عدد : ۲۲ ۱۵ ذی‌القعدة ۳۲۸ پنجشنبه ۴ تشرین ثانی ۳۲۶ جلد ۱

« و بوندن صکره کبارک دخی منافع دولت و مملکتک الک »
« زیاده خادم بر شکل کالده کنذار ایلسنی و وطن »
« مقدسمزک مساعی حیمتکارانه کنزله یوما فیوما اذیاد »
« فیوضاتی الطاف سیحالیهدن نیاز و وظائف معززه »
« مأموره کنزده موفقیتکنزه دعا ایدرم . »
« فیض مشروطیتک عنایت الهیه ایله هرکون دها »
« زیاده افکار عامهده مستقر اولدیغنی وبالجمله عثمانیانک »
« بو اصول مشروعهده ترتب ایدن نعم حریت و اخوتک »
« درجات عالیه‌سنی تفهم ایدرک اکالایق بر صورتهده »
« مساعی رادارانه و وطنپرورانه ده تراخی ایتمدکاریخی »
« کوره‌کله قریرالعین اولقدیم . تاریخمزه ایکنجی »
« پایتخت بولنسان ادرنه شهرینه بو کره عزیمت و اقامتم »
« اثناسنده بو حقیقت جلیله نظرمده بر قاندها تجلی »
« ایدهرک فخر و مباهاتم مزاید اولدی . »
« هرنه جنس و مذهبدن اولورسه اولسونلر عین »
« محبتله س-ودیکم بتون عثمانلی اولادمک اخوت کامله »
« ایچنده یاشاملری و تعالی وطن خصوصنده عین حسیات »
« ایله متحسس بولنلری شبهه یوق که بو دولت عظیمه‌نک »
« برات نجاتیدر . بو جهلدن اولارق خدمت مقدسه »
« عسکره‌نک عموم عثمانلیله تطبیق و تعمیمی آرملرنده »

عالم اسلامک مشروطیتپرور خلیفه‌سی اولان سلطان محمد
رشاد خان خامس افندمن حضرتتاری ، مجلس مبعوثان
عثمانیک اوچنجی دوره اجتماعیه‌سنه بالذات تشریف بیوره مشاردر .
و صدر اعظم پاشا طرفدن آتی ده درج ایده جکمز نطق
همایونلری قرأت اولمشدر .

نطق همایون حضرت پادشاهی

« محترم اعیان و مبعوثان »
« مجلس عمومی مایمیزک اوچنجی دوره اجتماعی »
« دخی بغایت تعالی ادراک ایله رسم کشادینی اجراه »
« موفقیتمدن طولانی جناب حقه حمدوننا ایدر و اعضای »
« مجلسه بیان خوش آمدی ایلرم . »
« مجلسک ایکنجی دوره اجتماعیه‌سی انتظام ایله حر »
« طبیعیسنه واصل اولدیغنی کبی بو دوره اجتماعیه‌نک »

« سلاح آرقداستانی کبی بر رابطہ جدیدہ احداث ایدرک »
 « خاک پاک ووطنک مدافعه سنده برلشن افراد مختلفه نك »
 « تشکیل ایلدیکی اردو شانلی اجدادمزك و عنوانرینه »
 « لایق خیرالحائف اولدیغنی دهها شمیدین کوسترمش »
 « و افرادك حسن آمیزشاری عین حس انتظام انضباطك »
 « منقادی اولماری و تعلیم و تربیة عسکریه چه ترقیات »
 « سربرعلری هر در او تقدیرك فوقنده کورلمشدر. سیدلر »
 « قرار کاغنه عسکر اولادم آرسنه کیدرک بالذات »
 « مشاهدہ ایلدیکم شو ترقیات عنایت ربانیہ ایلہ آتیزی »
 « تأمین ایدہ جک پک مهم بر اساسدر . حمیت فطریة »
 « عثمانیہ قوای بحریہ مزك تزییدی خصوصنده دخی »
 « بحلی ساز اولهرق اعانہ ملیہ ایلہ آلمان سفن حریہ »
 « بو جهتجده بر ترقی حصوله کتیرمشدر . برآ و بحراً »
 « قدرت و مکتمزك زایدی صالح و آسایشك محافظه سی »
 « خصوصنده کی آمانزك الك قوتلی کافلیدر . قوصوه »
 « و مناستر و لایتاریك بعض جهتلرنده کچن دورہ »
 « اجتماعیه نهایتارینه طوغری حاث اولوب حرکات مهمه »
 « عسکریه بی ایجاب ایتدیزن و حسیات پدرانہ می جریحه دار »
 « ایدن وقایع له الحمد آسایشك اعاده سی و بعدازین دهها »
 « زیاده تأمین انتظام ایایه جک تدابیر انضباطیه نك تیسریله »
 « نتیجه نتمش والیوم حوران سجاغنك بعض حوالیسندہ »
 « حرکات آسایش شکیناہیہ قارشو اجرا اولوب »
 « ختاهی قوہ قریبہ یه گلش بولان تدابیر عسکریه دخی »
 « عین نتیجه حسنہ یه اقتراں ایتکده بولنمشدر . اشبو »
 « تدابیرك اتخاذده کی ضرورت و مجوریت نزدشاهانہ مده »
 « نه در جده موجب تأثر ایسه احوال متحدثه نك اتحاد »
 « و اخوت عثمانیہ بی تأیید صورتیله نتیجه نتمشی ده او »
 « در جده مستوجب ممنونیتدر . »

« مملکتک ترقیات مادیہ و معنویہ سی خصوصنده »
 « وسائط مالیہ نك امکائی رجه سنده صرف ایدیلان غیرت »
 « دهها شمیدین ارائه ثمرات ایلدیکی کبی احتیاجات عامیہ »
 « وقوف و سعیکز ارشاداتیله آتیا صرف ایدیلہ جک »
 « مساعیغک مقصد عمران و ترقی یه پیدرپی درجات کاملہ یه »
 « ایصال ایلہ جکندن امید وارم. کچن دورہ اجتماعیه دن »

مسئوزار وسیعی و عیرتی !

بر خاطرہ زیارت ...

اوت ! بو موضوع حقیقتاً قارئین کرامه بر ضجرت ،
 برملا و یردی ظن ایدرم... فقط خیر! بوکون مسیوزلر
 حتمده اجاله قلم ، بیان افکار ایتک قدر اسلاماره خدمت
 ایتک اوله ماز . چونکه مسائل حیاتیہ مزدن عد اولنمی

مسیوزلر بو ساحه ده زیاده بر وسعت کامله ویرمک ایستورلر . کچیلرده ازمیردن کچرکن واپورمنک انشامه قدر آرام ایده جکی معلوم اولدیغندن امریقادن پرو-تستان قوایزینی کورمک آرزو ایتم ، و بو آرزومزده موفق اولدم . قولیزک رئیسی اولان آمریقایی بر مسیوز بی مکتبک هر طرفی کزدیردکنصکره خصوصی اوطهسنه آلوب بر از استراحت اتمی تکلیف ایتمدی . بن بو تکلیفی مع المونیه قبول ایتم . اوتدن بریدن قونوشد . قدنصکره مجرای کلام اجنبیلر و مسیوزلره دوکلادی ، رئیس جنابلری بو آرهلق دیدیکه :

— « شو صوکه کونلرده افکار عمومیه اجنبی عایینه دوندی . اسلامارده اجنبیلره قارشی بر حس نفرت پیدا اولدی . بیلمم سز نه برسکیز ؟ بن بویله حس ایدیورم . حالیکه بویله اولمملی ... بو کون ژاپونیا-انک بو مشمشع رقیات و مظنریاتی هپ اجنبیلر یعنی اوروپالیلر وامریقا-لیلر سایهسنده در . بونی کیمسه انکار ایده من .

ایشته کنج ترکرده ژاپونلری نمونه امتثال اوله رقی قبول اتمه لیدرلر . نظارتلره بر اجنبی مستشار کتیرمیلیدرلر . والحاصل هریده اجنبی مأمورلری بولملی . تاکه بوایشک اهلی اولنجیه قدر ... آندن صکره اجنبیلره یول ویرملی . بوصورتله ترکیانک استقبالی پک پارلاق ، پک شمشعه دار اولور . برده مسیوز مکتبیلرینی قالدیرمق استیورمشسکیز . بز زوالیلر وطنمزدن جدا قالوب بورلره قدر اختیار زحمت ایدیور و بوقدرده کایتلی پارلر صرف ایدیورز . بو حرکتیزک یکانهسی عثمانیله ، اسلاماره بر خدمت ، انسانیتکارانه ن بشقه برشی دکلدز . بز بولطفمزه قارشی بویله بر مقابله طوغریمی انسانیته یاقشماز . . . اوت ا اگر سزک مکتبیلریکزده بز مکتبیلریمزک سویهسنه کله چک اولورسه او وقت بز « قالدیکیز ، کیدیکیز » دیه چک اولورسه کز هیچ بر جوابده بولنه میسه جفمز بدیدر . فقط شمیدیک بویله بر فکر سزک ایچون پک ضررلی اولور . ظن ایدرم . . . »

حریفک حقی اولدیغنه بی قاندرمه یه اوغراشان و غایت جیتله صرف ایدن شومصالارینی دیکله دکدنصکره قالدوب واپوره عورت ایتم . .

لازم کان بو موضوعه هر مسلمک تمامها واقف اولمسی شرط اعظمدر . برنجی دفعه یازیلان بر مسئله یه او قدر عطف اهمیت اولماز ایسه ده ایکنجی ، اوچنجی دفعه سنددنظر دقتی جلب ایدر . باقیکز بوکا . مثل کوستره حکم :

بر کون اورویا تاجرلرندن بری هر غرتبه اعلان ویرمکی ، هر صوقاق باننه یافته یاشدیرمغی کیندیسنه بر وظیفه عد ایدر . طبیعی بقصدک حصولی ایچونده کایتلی پارلر صرف ایدر . احساندن بری یوما من الایام اعلان ویافتهلر ایچون بوقدر کایتلی پارلر صرف ایتمیکندن طولانی تاجری عتاب ایدوب بو اعلانلردن هیچ بز فائده حاصل اوله میه جفنی آرقداشنه سویلمی اوزرینه تاجر دیرکه :

— اوت ! حقیقتاً برنجی دفعه یافته ویا خود اعلانلر نظر دقتی جلب اتمزلر . فقط ایکنجی دفعه سنده یافته لری کورنر مراق ایدوب بویافتهلرک نه اولدقیرینی آکلاهق ایسترلر و اوقومغه مجبور اولورلر . اوچنجی دفعه ایسه مغازه مه کلوب بر تجربده بولمقی ایسترلر . و بوصورتله بنده مقصده نائل اولورم ! . . .

ایشته : بومسیوزلر موضوعی ده عیناً و حکایه بکزرلر . . . بونلر حقتده نه یازیلیرسه فائده ن خالی دکلدز . بالکیز حقیقت اولمق شرطیله . . .

مدت حیاتیه مک بر قسمی مسیوزلر مکتبیلرنده امرار اتمش اولدیغ ایچون آنلرک دک دقیق ، اک حساس سرلرینه واقتم . باخصوص بونلره واقف اولمق ایچونده پک زیاده مراق ایتم و مراق ایله برابر چاشدم و موقفده اولدم . شویله بر کریزگاه یاپدقدنصکره بونلر حقتده کی یازیلمک بر اطمنان قلب ایله اوقونوب تاقی اولنه جفندن امینم . . . کل کله لم صده :

مسیوزلر روللرینی کمال جدیتله اجرا ایدیورلر . صحنه ایسه اوقدر بول ، اوقدر واسع که ؛ بیاندن مستغنی در . بو حقیقت انکار اولنه مازظن ایدرم . . . ممالک اسلامیه ده بولمش اولدقلری بو واسع صحنه لری مسیوزلر هیچ بر مالکده بوله ماز . چونکه بشقه ممالک اهالیسی منع ایدر و ذاتاً بونلرک مکتبیلرینه احتیاجلری یوقدر . بز ایسه هم منع ایتمیورز و همد مکتبیلرینه احتیاجز وار . بناءً علیه ممالک اسلامیه . مسیوزلر ایچون واسع بر ساحه فعالیت اولمشدر .

و بوجعیتاره بر چوق خرسیتیان مسیونرلرنیده اعضا اوله رق قبول ایتشاردر، شمدی مسیونرله اویله بر فرصت وارکه یوزلرجه سنه بویله بر فرصته نائل اوله ایتشاردر. یاربی ا سن بونلره عقل، فکر شجاعت احسان ایتکه، حسن استعمال ایله مقصد مقدمسزه واصل اولهلم.»

بن بونری او قودقدنصکره کندی کندیسه شویله بر دوستوندم.

— « شمدی رئیس جناباری بوقدر زحمتار اقتحام، و بوقدر مشکلات اختیار ایدوب کله لرندن مقصد بزله بر خدمت انسانیتکارانه بونلق اولدیغندن بحث ایدیوردی حالبوکه بوجموعهده مستر (رات راوس) اللرینه دوشن فرصتاری غیب ایتمهک ایچون مسیونرله نصیحت ویر. بیور ۱۱... یاربی نهدر بوسیاست...»

مع مافیله بن بو آدم لره غبطه ایتمکن کندیمی آله میورم. چونکه کندیلرینه ترتب ایدن وظیفه نی کمال جدیت و متانتله ایفا ایدیورلر. بز اسلامار ایسه کندی کندیمزدن خبردار دکلز. واه زواللی بز اسلامار واه...»

بن بو حالات تأسف اشمال ایله کندی کندیسه دالمش دوشونور ایکن بیک قانپانه سی طنین انداز اولمش ایدیکی بنده محزون محزون مردیوندن بیک سالونته ایدیوردم.

بیروت سامی زاده

ثریا

عاجزانه بر ملاحظه

هرنه قدر ترجمه یازمه نی اینی بیلیمورسه مده او کرتمک ایچون چاپشماقدهم.

استانبوله کلدیکم کوندن اعتباراً ایستری یومی غزنه لری، ایستری هفته لقی غزنه لری و قتم مساعد اولدقچه کوزدن کچیرمکدهم. او جله دن آراده صیره ده «تعارف مسلمانین» مجله سنی ده مطالعه ایدیورم. بروقتلر سیریالی عائشه خانم امضاسیله یازمش بر مقاله منظور عاجزانم اولدی. بونی متعاقب «تعارف مسلمانین» دیگر بر عددنده «امینه سمیه» امضاسیله

قارمه کیردیکمده واپورده فک لنگر ایدوب او بهشتی کورفک دلربا ساحانی تعقیب ایتمهک با نلادی. آقشام اولق حسینیه او مناظر طبیعیه باقت دهارونق بولشی. بومناظر و بو لطیف هوان استقاده اولیله اله نیورقده منتشر (The Student World) جموعه سنی آلوب کورته یه چیتمدم. مسیونر عالمندن حوادث آلیق و تشبثاترینی آ کلامق بجه پک بیوک بر مراق اولدیغندن جموعه مک صحیفه لرینی چویرمهک باشلادم. مستر (رات راوس) امضاسیله یازیلان :

(Constantinople and its Woman students.)

(استانبول وانات طلبه لری) سرلوحه لی مقاله سی نظر دقتی جلب ایتدی. «باقلم، ینه نه پوط قیرمشار!!» فکریله او قومغه باشلادم. اسکدارده مجدداً انشا و تأسیس ایدیلان آمریقان انات مکتبندن پک چوق بحث ایتمش و بالخاصه دیمشکه :

«بو مکتبک شرقده انتشار دین و اخلاق [*] نقطه نظرندن اهمیت ایلوب مذهب تفرقه لرینک اوکنی آلفه ده پک بیوک شموی واردر. پروتستان، روم، ارمنی و بلغارلر بیننده کی مذهب تفرقه لری بر طرف اولور.

چونکه بونلر بر صره ده بر معلم طرفندن تعلیم و تربیه اولنه جقاردر. بونک ایسه بزم اتحاد و تقاضه پک بیوک یاردمی اولور. ایکنجی اهمیت: شمدی اوتوز قرق مسلمان طالباتی وارکه بالطبع آز بر مدت ایچنده تکثر ایدجکلر. مکتبک موقعی پک دلکش اولوب هر نه قدر (روبرت قولز) قدر اوله ماز ایسه ده اکا یقیندر. باخصوص بر چوق یاره صرف اولنه رق بکی بنلر انشا اولنه جقدر. «کنج قیزلر، خرسیتیان جمعیتی» تأسیس ایدلمش و بر چوق مسلمانه لره اعضا اولمشدر. ایشته بومکتب هر جهتجه تأمین مقصد و آملاز ایچون پک مهمدر.»

ینه بر آراتق استانبول نسوان اسلامندن بحث ایدرک دیورکه :

«شوصوک کونلرده نسوان اسلامده تعلیم و تربیه ایچون پک بیوک بر رغبت و هوسنی حاصل اولمشدر. متعدد انات مکتب لری آچمشار، انبی، اجتماعی جمعیتلر تأسیس ایتمشار

[*] دین و اخلاق مسیحی

شو صوك سنه رده روس مکتب لینه دوام ایتمه به
باشلایان قزلرمنز دها برشی اوکرندک لری ، بیلمدک لری
حالد کندی همجنس لینه استهزا وحقارت کوزیه
باقاقده رلر .

بوناری نظر اعتباره آلوب ، ملاحظه ایده جک
اولورسه ق طبیعی درکه شو قراره کله جکز : بز اولا کندی
بنمزمده معارفیه چالیشمالی ، کندیمزدن آشانی اولان
اوقومق ، یازمق بیلمه ن کوبلی قادن لینه دست معاومتزی
اوزاتمالیز ، آنلره فخری معلم لکر ایتمه لیز ، آنلری
ظلمت جهلدن قورتارمهنک چاره لری آرامه لیز .
بوحوصولرده بزده براز کندیمزه لایق فدائیلک کوسترمه لیز .
بکا قالورسه بوناری کورمیوب طوغری دن طوغری
یوکسه ملک خیال ایله برزن کینکدر . طینی دها پک چوق
شیلر سویانه بیلیر ؛ لکن شمیدیلک بو قدرله اکتفا ایده رک
امینه سمیه والده مزک مکنوبات عالی لری حقندده بر آز فکر می
بیان ایتمک ایسترم :

امینه سمیه والده مزک اثرلرندن آکلادیغمزه کوره
بیوک بر معلوماته مالکک والسنه اجنیه دنده بعضیاری
بیلیر براسلام ، حقیقتاً اسلام قادی اولدیغی ده آکلا .
شیلور . معافییه بن . شارالیهانک فکرینه تامیله موافقت
ایده جکم کلیور .

هرنه قدر عثمانی قادیلرینک احوالی لایقیله بیلمیورسه مده
درت بش آیدر استانبولده بولونیورم و قتلیم مساعده
ایتدکجه بعضاً اوتیه برویه کزیورم . هر نه قدر اختلاطم
پک آزهده فرصت بولدیجه عثمانی همشیره لیمک احوالینه
اوتهدن بری دقتله باقاقدیم .

اسبانبول قادیلرینک خانه داخلنده ، عائله اوموریه
مشغول بولونقلرینی مع التأسف کوره میورم . بتون
توالترینه فلانارینه باقبورسه کبار قادیلری ، اولدیغی
اکلاشیلان سورو سورو نسوان اسلام صباحدن اقشامه
قدر سواقدرده چارشولرده . سرای بورونلرنده پیاسه
ایتدک لری کورولیور ، ایام صیفده بر ایکی دفعه بوغاز ایجه
بکقوزلره قدر کیتمشدم ؛ عزیزیت و عودتمده ریختم لره ویانی

یازیش مقاله نی مطالعه ایتدم . دیرکن چوق کچمدی عائشه
خانمک دیگر بر مکتوبی ده مطالعه ایتمک میسر اولدی .

اوزمان خاطریمه کن شیلری شمدی (عائشه خانمی
تعمید فکریه دکل) یالکز کندی دوشوندی کلریم اولمق
اوزره شو سطرلری عرض ایتمک ایستیورم .

بن کندی سبیریالی یم ، سبیریالی اولدیغمدن ماعدا
روسیه نک داخلنده اکثر ولایتده بولونشم و روسیه نک
پایتختی بولنان پترسبورغ بلده سنه ده بر قاج سنه ل وقت
کچیرشم ؛ کویلرده شهرلرده ، قادیلر آراسنده اعیان
مملکت وعلما نسوانی بیننده بولوندیغم کبی الک فقیر کویلو
قادیلری آره سنه ده پک چوق دفعه ل بولونشم ؛ بوجه تله
دیه بیلورمکه : روسیه ده اسلام قادیلرینک احوالینه اولدیجه
کسب و قوف ایتمشم ؛ دکل یالکز اسلام قادیلری بلکه
روس عائله لری احوالینه بدرجه یه قدر اطلاع واردر .
بونک ایچون دیه جکم کلیور ، که ! عائشه خانم چوق
یوکسه ملک ایستیور . ایستر سبیریه و ایستر داخلی روسیه ده
قادیلرک بدرجه لره قدر یوکسه لهری ایچون دها پک
چوق زمانه محتاجز . دکل سیریدان استانبوله طوغری دن
طوغری یه ال اوزاتمق ، دها سبیریانک کندیسند شهرلرده
بولنان اغنیا واکار قادیلری بیله همشیریلری بولنان فقرا
قادیلرندن بخردرلر ، کوبلی قادیلرله هیچ بر رابطه
و علاقهری یوقدر .

بزم بتون روسیه ده قزان ، اوف ، اورنبورغ و بونار
کبی برایی شهری استننا ایتدی کمز کبی دیگر شهرلرده قزلر
ایچون دها ابتدائی مکتبی بیله یوق دنیله جک درجه ده در .
بو حالده اولان قادیلره شمیدین عالی تربیه لری ، بیلم
نهر ایله خیال لرمزی ده کندیمزی بیوتک ، کندی کندیمزی
آلداتمق قیلندن اولاجقندن ، بن کندی طرفدن عائشه
خانم قرداشمه دیمک ایستیورم ! بز اولا کندی حالزه
باقلم : بزم روسیه ده شو صوک اوچ بش سنه ظرفنده
قزلرمنز روس مکتب لینه دوام ایتمه به باشلامش لردر و آندن
مقدم وارسه ده پک آزدی حتی آنلرک وجودندن
روسیه اسلاملرینک خبر لیده یوقدی ، ذاتاً آنلرده
مسلمانلر و مسلم لره بستیون قطع علاقه ایتمش لردی ،
اونلری کورمک ده ایسته مز لردی .

قادیانلر بزه رهبر اولارق ایستر کتابتله ، ایستر خطابتله نواقصمزی صایه رق ، رجالمزی اولور اولماز . مصرفه صوقاقدن ، فائده سز یلره پارهلر صرف ایستیرمکدن ایسه اقتصاده طوغری بول کوسترسهلر و اخلاقمزی ترکیه ایده چک موعظله رده بولنسلر ، دائمابقه سفلاده بولنان همشیره لر مزی آرازسلر ، بولسلر ، پارلرینه شفا اولسلر ، آلمانلار دعوت اولنه چق معلمه نك کوره حکمی ایشدن دهه مهم ودهه فائده لی ایشلر کورمش اولورلردی .

هیچ اولمازسه شوکلین نامنی آلان بچاره لریمزک باشینه کیدیریلن آغیر دمیر و طاش لردن مرکب « تاج » لرك رتکلف دن عبارت اولدیغنی عقلمیزه کتیررک کندی مزی طوبولایه رق « کل شو تاج دن برشی یاپه لم » دهرک همشیره لریمز بر آرایه دعوت ایدیلورسه و بوضورتله استانبول ایچنده بر سنه ده شو تاجاره ویرلمکده اولان پارهلر بر آرایه طوبولانوب استانبون قادیانلرینک منافعه صرف اولنورسه ظن عاجزانه مه کوره امینه سمیه والده مزک عرض بیوردیغنی مکتب اولمازسه ده کندی مزی کندی خانه مز ایچنده کچیندیره چک قدر تربیه ویرر بر اجتماعه یاخود درسخانه میدانه کتیره بیایردک . ازهر جهت تفصیراتم پک چوق اولدیغندن دیکر لرینک تفصیراتی صایمايه وجدانم مساعده ایتمورسه ده عاجزانه بوقدر چک بر فکر بیان ایتمه یه جسارت ایستدیکمدن طولانی همشیره لریمک غولرینی استرحام ایده رک شمذیلک بونکله اکتفا ایدرم .

فوزیه رشید

عمالی همشیره لریمه بر ایکی سوز

« ملتک حیاتی قادیانلرک تر قیسيله توأمدر . » نظریه سنی « تعارف مسلمان » چوقدن بر « پرنسیب » اوله رق قبول ایتمدر . بئاعلیه تعارف مسلمانک هرشیدن اول نظرینی تیکدیکی نقطه قادیانلر ، و آرزولرینک اک بویوکی ده قادیانلرک ترقی و تکاملیدر . ذاتاً قادیانلرک منافع حیاتیله لرینه واحوال

بویلرینه دیزلمش قادیانلرک کشرقی ذهنمی پک اشغال ایتمکده و پک بولاندر مقده ایدی .

شیمدی امینه سمیه والده مز حضرتلری سبیریلی عائشه خانمک فکرینه اشتراکله و بلکه دهه یوکسله رک ، کندی خانه سینه و عائله سینه ایصینه مایان قادیانلری ، بر خانه وظیفه سینی لایقیه نیلمه ن عثمانلی خانلرینی آلمانیا و فرانسه ن کتیره بیله چکی مر بیه لره تسلیم ایتمک ایستبور .

بم فکرمه قاورسه والده لر بو حواله ، بو کیدشده بولو ندیجه ، قیزلر نه قدر اجنبی تربیه و لسانلرینی بیلسه لرده او والده لرك کیتدکلری بولره برده آلافرانغه لقدمه ضم ایدرک تعقیب ایده چکلری شبهه سزدر .

بیلیدیکم بر عائله خانلری مکمل فرانسه زجه تکلم ایدرلر ، اولدیجه تربیه ده کورمشلر ، مع مافیه هر زمان دائما صوقاقلرده بولنیورلر و بزی خانه نشین لیکله تمیبده ایدیورلر (!) ...

بالخصه نظر دقتمی بر حال جلب ایتمدی ! رمضان بایرامک برنجی کونی ایدی دهه اورته لق قارانلقدی قومشو قادیانلری اوینک افندیسنک احتیاجلرینی باقهدن : سلطان احمد جامعینه تشریف بیوراجق سوکیلی پادشاهمزی کورمک ایچون سلطان احمد میدانه طوغری کیتمکده لردی . عائله سینی خانه سینی اونومش ، عائله روحندن محروم بویله بر اخلاقده بویله برسویه ده بولنان والده لرك قوجاغنده بویون قزلرک فرانسه ز ، انکلز لسانلری بیلمه لر یله نه اولاییلر ؟

غایت ابی کورشدیکمز بر زنکین عائله خانمی بر کره خانه لرینه کیتدیکمه آشجیلاری چقمش اولدیغندن اوچ کوندریمک یمه دک دبه شکایت ایدیوردی . بر قادیان ثروت و سامانی اولدیغنی حاله یمکده بایماسدن عاجز اولارق آج قالرسه ، سوکنده او قادیان تربیه سینه یتیشه چک قیزلر دن نه امیدایتملی؟ فرانسه زجه بیلمه سینه قازنی دویارمی؟ بوکی دهه پک چوق قصورلریمز واردرک ، قباحتی بالکنز ارککلر مزه یوکلمکله قور تولامایه جغز ظن ایدرم .

بم شو عاجزانه مطالعهم نظر اعتباره آنورسه البته کندی می بختیار عد ایدرم ، بز قادیانلر ، قوجهلر مزدن ، بالالمزدن توالیه مزه عائد اسباب ایسته یه بیلیدی کمز کچی قنالمیزی تنور ایده چک افکاریده ایسته یه بیلوردک والده مشالیها کچی

لرده بر قاچ ادبی پارچه لردن باشقه برشی بوله مدم . بوحالی کورنجه : عثمانلی قادیانرینک ادبیاتدن باشقه حواجی ، ضرورتی یوقیدرکه قلملرینک اوجاریندن توکلن یازیلار بهاری ، مزاری تصویردن عبارتدر حالوکه ابتدائی بر حالده بولنان معارفلرینه عائد مسئلهلرله بسملهسی دها چیکلمه مش اموراداره بیتیه واصل معاشرته دائر کوره جک ایشاری واردرکه بونلرک حل اولنمهسی ، اوزون بر مدت مداوله افکاره ، سوزشلی بر صورتده چالشمیه متوققدر دیبه کندی کندیبه دوشنوردم .

بوصرده عائشه خانم ایکنجی مقاله سنه جواب اولوق اوزره امینه سمیه خانم افندی حضرتلرینک «اصل احتیاجز» سرلوحلی مقاله سی وارد اولدی .

امینه سمیه خانم افندی حضرتلری وه مقاله سنده قوجاقلر ینده بو یوتدکلری نانکور ارککلرک حتمزلقاریندن اوزون اوزادی شکایتده بولندقدنصرکه آرتق بوندنصرکه حتوق نسوانی طایفه جق ارککلری بو یوته جک والدهلری یتشدره جک بر مکثیک تأسیسی خصوصنده اکر شریک مساعی بولورسه اک باشده کندیاری بولنه جغنی تبشیر بو یورلردی . بو تبشیری متعاقب سوبلنه جک سوزلر ، درمیان ایدله جک مطالعه لرهنه قدر چوق ایسه ده بز وخصو صده : — مسئله نك اولنده اولدینی کبی — سکوتی اختیار ایتدک . حتی بو فکر عالی به اولان تمایل شیدمه مزدن اک اوافق بر قسمنی بیله اظهاردن جبر نفس ایدرک مسئله نك محاکمه سنی تکرار طولایسیله قادیانره بر اقدق . فقط مع التأسف بومقاله بی ده بر سکوت عمیق تعقیب ایتدی . کینه عثمانلی همشیره لریمزده بر اثر حیات یوق .

اوتهدنبری نسوان اسلامه قارشو هجومی اعتیاد ایدن بعض وطنداشلریمز بوسکوتی کورنجه ، بوندن اول عائشه وامینه سمیه حضرتانک مقاله لری ایله کندیاری نه قارشو ایتدی کمز تفاخری یوزمزه اوره رق نسوان اسلام دها حیات اجتماعیه قاریشه بیامک پایه سندن پک اوزا قدر لر دیبه مستهزیه لافلر ایله بزى پک زیاه آزارلایورلر .

بیلورمیسکز همشیره لر ا زه بولاف قدر اغیر برشی یوقدر . چونکه بونک ایچ طرفی ، سز اسلام لر آرتق

حاضره لرینه دائر مجله اسلامیه لر بیننده بو کونه قدر اک چوق سوز سوبیلین اولدینی میدانده در .

کچنده فاضله محترمه سیریالی عائشه خانمک عموم نسوان اسلامه توجیه بیوردینی خطابلی قادیانرینک مابه الافتحاری بولنان امینه سمیه خانم افندی حضرتلرینک واقفانه مطالعه لرله مقابله اولننجه نسوان اسلام بیننده حیات اجتماعیلرینه دائر بو صورتله مباحثه قاپولرینک آچیلما سندن فوق العاده ممنون اولدیک . هله عائشه خانمک ایکنجی مقاله سندنصرکه بروسه مسافره لریندن معوره خانم حمیدالینه همشیره مزک مسئله به اشتراک ایدرک کندی مطالعه سنی درمیان ایتهمسی بزیم ایچون شایان افتخار بر حالدی . چونکه بونلر زه نسوان اسلامده حیات اجتماعیه قارشمق استعدادی وار لغنی بیلدیر یوردی . بونی کورنجه بزده کی نسوان اسلام حقنده بسله دیکمز امیدسزلک فکری بواش یواش مندفع اوله رق یرینه یکی بر امید تولد اید یوردی . حتی بو امیدلر بزلی معهوده مسئله حقنده فکر مزلی درمیان ایتمکن منع ایتشدی . چونکه قادیانر طرفندن آچیلان مسئله نك موققیمتله یا لکز قادیانر طرفندن حل اولدینغی کورمک قدر بزیم ایچون طباتلی و موجب شرف برشی تصور اولنمزدی و اونکچون بوتون مقصدیمز کندی لری آچان بره سئله بی ارککلرک لی ، فکری قاریشمه ن کندی لری طرفندن حل اولنمه سنی کورمکدی . فقط نه چاره ایشک آرتی کلمدی . نسوانمک استعدادی بزیم اولدن تخمین ایتدی کمز روشده چیقما دی .

کرک عائشه خانمک و کرکسه امینه سمیه خانم افندی حضرتلرینک تکلیفاتی اساس اعتباریله بر اولوب قادیانرک اک مهم اولان مسائل حیاتیه لریندنر . بویله بر مسئله ده اوتهدنبری مترقی ، قوه فکریه به مالک ظن ایتدی کمز عثمانلی همشیره لریمزک لاقید قالمه سنی کورمک طوغریسی بزیم ایچون پک آجیدر . چونکه بوعلمنا کوستریورکه عثمانلی قادیانرینده حیات اجتماعیه اشتراک استعدادی دها یوقدر .

شومخوره دنصرکه عثمانلی قادیانرینک احوال حاضره لرینه دائر بر فکر ایدنمک مقصدیله عثمانلی محرره لرینک یازی یازمه سی محتمل اولان بر قاچ جرائد صحافتی آراشدیردم . فقط بو صحیفه

دو نماز ایچون فداکار لغہ

نہ مزدن باشلاملی

اوتہ دئیری ظاهر ، مسلم بر حقیقت قدر ، کہ قوت سز سیاست اولماز . حقوق دول حقوق مالل حقوق اشخاص نہ اولورسه اولسون متین بر قوتہ ، صاعلام بر رکنہ استناد ایتمکجه کندیسینی کوستره من . احقاق حق انجق قوت سایه سنده اولور . بو بر قانون محکمدر ، کہ یکر منجی عصر مدنیت دکل ، قرقنچی عصر مدنیت ده بونک احکامنی تبدیل وتغیره موفق اولماز و اولمه جقدر .

حیاتی ، موجودیتی دوشون هر ملتک ، یشامق حقنی ادعا ایدن بتون هیئت اجتماعیک برنجی وظیفه سی موقنه کوره بری ، بحری اکتساب قوتہ چالشمقدر . انقلابه قدر حیاتی ، وارلغنی دوشونمکن محروم و رجزه قلیک آمال ماغنشکارانه سنه اوامر دنائشکارانه سنه کوری کورینه انقیاد و اطاعت محکوم ایدیان بزعمانیلیبری دور مشروطیت دئیری بومسئله مهمه در ، که دوشوندریور ، حتی بر چوقاریمزی ده آغلا دیور . یالکز عثمانلیلیری یا ؟ مقام خلافته علاقه دار و مربوط اولان مال و اقوام ایچنده صاحب فکر بر فرد موجوده مندر ، که بودرد ایله دردناک اولمه سون . و بو بوزدن اضطراب حس ایتمه سون ، یوره کی بر چارپندی حاصل ایتمه سون ! . . .

اوج سنه دئیری متمادی صرف اولنان سعیلرک ، غیرت لک ثمره سی اوله رق اردومزده کی آثار تکاملی کورن و بونکله افتخار ایدن ، سوین ملت عین تکملاتی ، عین سطوتی البته دونما سنده کورمک ایستر ، بوکا مشتاقدر . آنک ایچون بو اوغورده جمع اولنان اعانانه : اعانات مایه یه بتون ملت خواهشاه ، تها لکله اشترک ایتدیلر ، ایتدیلر ده له الحما راه بارباروسلر ، طور غودلر میدانه کتوردیلر .

لکن دوتنمک سطوت سابقه سی اکتساب ایده بیلمه سی ، دشمنلریزه قارشو موقعنی محافظه ایده بیلمه سی بالطبع . یالکز بوقدرله ممکن دکل ، ده فضلہ فداکار لغہ محتاجدر . شو حالده ، بو اوغورده فداکار لغہ نہ مزدن باشلاملی ، بواحتیاجزی نہ صورتله تسویه ایتملی ؟

آدم اوله جق دکلسکز چونکه حیاتدن بی خبر آلر آرهنده بو یویورسکز دیمکدر .

*

آرتق بودفعه عثمانلی همشیره لیمزک بوسکوت عمیقہ لرنی وسائر احوال آسف آورلرنی کوررک مایوس اولور درجه یه کلن فوزیه رشید خانم افندی همشیره منک کوندردیکی بر مقاله سنی عیناً درج ایدیورز . مقاله قارئین کرامک مطالعه بویوردینی وجه اوزره عائشه و امینه خانم حضر اتنک میدانہ قویدینی مکتب مسئله سیله عثمانلی قادینلرنک احوال حاضره لرنه دائردر . مصادمه افکاردن حقیقتک پاره لیه جنی اوتہ دئیری سویانله کلن حکیمانہ بر سوز اولدیغندن بویله یکدیگریکینه مخالف افکاری درج ایتمک هر حالده فائده دن خالی دکلدرد . عثمانلی قادینلرنک احوال حاضره سنه دائر در میان ایدیلن مطالعه یه دائریازمق بزدن زیاده عثمانلی قادینلرنه دوشر ، ظن ایدرم . کندیلرنی کندیلری مدافعه ایتسه لر ، کندی مسافره لریله اولان حسابلرنی کندیلری کورورلرسه ده اینی اولور فکر نده ایم .

مکتب مسئله سنه کلنجه : عثمانلی قادینلرنه حیات اجتماعیه یه اشترک استعدادینک عدم موجودیتنه دائر مایوسیتتمز قطعیت کسب ایدن قدر مسئله یه عدم اشترک کی تصمیم ایتدیکیکمزدن طولانی شمذیک بو خصوصه سکوتی اختیار ایدیورز . نه وقت مسئله نک یالکز قادینلر طرفندن حل اولنمه یه جنی قطعیت کسب ایدرسه زوالیبارک بویله بر مسئله ده بیله اظهار عجز کوستر دکلرنه جدا آجیه رق حالنه آلدن کلدیکی قدر بذل مساعیده بولنورز . عائشه و امینه سمیه خانم حضراتی طرفندن مداوله افکاره قونیلان بومسئله بر حیات مسئله سی اولدیغندن هر حالده حل اولنمه لیدر . وانشالله اولنمه جقدر . و طنز اشاریمز نه دیسه لر دیسونلر بزم عثمانلی قادینلرنه اولان امیدیمز پک بویوکدر . یوزده طقس اندرکه عثمانلی همشیره لیمز بونی بزه بر اقبیه جقاردرد . کندیلرندن حل ایتمک خصوصه فوق العاده بر استعداد کوستره رک عالم اسلامک یوزینی کولدیره جکلردرد . و بوضورتله کندیلرنک عموم نسوان اسلامه مقتدایا اولدقارنی بالفعل اثبات ایده جکلردرد .

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

دو تہا ، قوت فقرامسی ز دیمک در . فقیر ، ضعیف بر آدمسہ
 ہر درلو مکلفات و مکیفاتدن محروم اولہ جنی بر امر بدیدر .
 بزم حالمز عادتاً خسیسارک خلیاسنہ بکزیور : (ہم
 اتمک بتون دورسون ہم قارم طوق طورسون) بوقابلنی ؟
 یردہ بری اولہ جق یا اتمک پارچہ لانہ جق یا خود آچلغہ کوکس
 کر بلہ جک ! . . .

بناء عملیہ بزدہ جدآ فدا کارلق یا بہ جتسمہق موقت زمان
 ایچون قسماً اولسون حظوظات و مکیفاتدن و از کچمہلی ز .
 بو یوزدن صرف اولنان و بزنی اجامعی ، اقتصادی احزار
 ایدن پارہلری دونمازک تکاملی ، ملتزمک فعالی شان و شوکتی
 او غریبہ فدا ایتمہلی ز . بشتہ صورتلہ تبرعاندہ بولنہ جقار
 ینہ بولنسون فضلہ مال کوز چیقارمازیا ! . . .

اعتقاد عاجزانہ کورہ موافق اولان باشقہ مکیفاتی
 مباحثاتی فدا ایدوب و کرہ علی مراتبہم سنتلری . واجباری
 فدا ایتلی ز .

ع . ج

عالم اسلام

مرکز خلافتدہ حاجیلر ...

ایشته شونا تمام جملہ رکہ بوکون بوتون آورو پالیاری
 بزم خاطر و خیالزدن پک اوزاق بولنان دوشنبہ چہلرہ
 سوق ایدیور .

ایشته بویوک بویوک معنلری آ کدیران شو اوچ بچق
 یازیدرکہ بوکون یوز بیکلرچہ اولاد اسلامک ظلم و قہرلر
 ائتندہ ایکلمہ سنہ سبب اولیور . مرکز خلافتدہ اسلاملر ...

آہ نہ قدر بویوک و معنیدار بر جملہ ! . .
 تلفظ اولنور اولنار کوز اوکندہ فلاکتزدہ غریبلارک
 ظلمی ائتندہ ازلمش لاغر وجودلرک ارض مقدسدہ ...
 اوت اسلامارک نقطہ تلاقسی بولنان بوقبطہ مبارکہ اوزریندہ
 طوپلانقاری تجسم ایدیور .

آغزندن چیقار چیقماز ، ذہنہ ، اسلامارک روسدن

منبع وارد اتمز لہ الحمد بول اولدیغیچون جو ابدہ ہر کسک
 طرز تقدیر و توجیہی بر قاچ نوعی بولہ جقدر . کیمسی قربان
 دربارینک طوپلانمسیلہ ، کیمی قربان ایچون بر کدیر دکمز پارہلرک
 ترکیلہ ، کیمی واجباتک فرضہ تقدیمیلہ باشلانمسی تہنسیب
 ایدر .

مقصودہ وصول بوص ایدیغ طریقلرک تعقیبیلدہ اولہ
 بیلہ جکندہ شہہ یوقدر . بردفعہ سوکیلی ملتزمک قلبی
 تسخیر اولندقدن ، دردنی کندیسنہ تفہیم ایلدکدنصکرہ
 چارہ نجات ایچون واقع اولہ جق ہر تکلیفہ موافقتہ امادہ
 بولنہ جقندن امینز . ملتزم ایچندہ وطن مملکتک احتیاجنی
 ادراک ایتدکدنصکرہ امدادینہ شتاب ایتمہ جک خواصدن
 عوامدن ، علمادن جہلادن ہیچ بر صنف حتی بر فردہ
 بیلہ تصادف اولنہ من فقط اعانہ دینلن شی بر امر تبرع
 اولدیغندن فکر عاجزانہہ قالیرسہ ملتی تماماً مختار براقہرق
 کندیسنہ احتیاجی حقیقی صورتدہ آ کلاملی حتی موقعمزی ،
 احتیاججزی ادراک ایتدم ظنیلہ عالمی ایقاظہ و ارشادہ
 قائلشاناری بیلہ بولنلقیناندن نصیبہ دار ایتلی آندنصکرہ مات
 حیاتی ، روحی اولان دونماسندن ، اردوسندن وارینی ،
 یوغنی حتی وجودینی بیلہ اسیرکہ مز ! . . .

برایکی سنہ دینبری اعانہ ملیہ بہ منوع واردات اولمق اوزرہ قربان
 دریمی ، بازہ سی کی شیلر توصیہ و ترغیب اولنوب دوریور .
 مکیفاتندن برقسنی اولسون بو اوغوردہ فدا ایدن حالبوکہ
 برعثانی بہ تصادف اولنمبور . مثلاً: آرتق تو توبندن امساک ایتدم .
 ایچمیہ جکم اوکا کوردیومیہ اوچ بش غرہ شی دونما اعانہ سنہ
 ترک و تبرع ایدہ جکم دینہ بر آدم کورولمیور .

کدک کئولک ویردیکی نشئہ مستی ایلہ دونمانک حال
 حاضرندن یانق یانق بحث ایدر ، اراد نطق ایدہ رززدہ او
 اوغوردہ صرف اولنان و بوسورتلہ وجودمزی زمراہمیہ
 ویریلن پارہلرک دونمایہ ویرلدیکنہ تأسف بیلہ ایتمز .

ایشته بو حاللریمزدن ہنوز احتیاججک حقیقتہ آ کلا
 شامدیغنی استدلال ایدیورم و دیمک ایستیمورم ، کہ فی الحقیقہ
 اعانہ ہیہ ، ہمتہ محتاج ایسہک اول باول بو اوغوردہ کیممزی
 مکیفاتیمزی فدا ایدلم . فدا کارلغہ اونقظہ ن باشلائیلم .
 چونکہ بوکون دونماز یوق ، قوتمز نقصان دیمک ،

انکلیز دن ، فلم نکلن چیکدکاری دردلرینی یکدیگرینه توکمکاری وقوجه حجازی حیت اسلامی دن بوغمه لری تبادر ایدیور . بونلر کوز اوکنده برکزه تجسم ایدرک حیت اسلامی نکلده غلیانی خاطر دن کچه نجه آرتق عالم اسلامک وجودینی استیلا ایدن چیباندک باش کوسترمانسه ، قاناهسنه چوق قالدینی اجنبیلر عندنده بوتون بوتونه تصمیم اولنیور باخصوص و هام روسلر عندنده .

روسار حجازله اسلام کلمه سنک برآرده سویلندیکنی ایشدنجه ، - حجازده کزدردکاری بو قدر خفیله لری نکل و یردیکی معلومات صحیح لری نکلر غماً - ظن ایدیور لری که ، حجاز مهدی و مرشد اسلامدر . ترکستاندن سیر یادن و روسیه نکل سائر لری یندن آقین آقین کان حجاج مسلمانک بوراده طوپلانمسی و دائماً تورکارله اختلاطده بولمه لری بویوک و حکمی عمومی اولان برمنافع سیاسیة اسلامیة تأمین ایدیور . چونکه : حاجیلر بو اختلاط ایله حجازده نشوونما بولان بان اسلامیزم میقروبی عالمک هر برجه نقل و نشر ایدیور لر .

سائر لری یندن آقین آقین کان حجاج مسلمانک بوراده طوپلانمسی و دائماً تورکارله اختلاطده بولمه لری بویوک و حکمی عمومی اولان برمنافع سیاسیة اسلامیة تأمین ایدیور . چونکه : حاجیلر بو اختلاط ایله حجازده نشوونما بولان بان اسلامیزم میقروبی عالمک هر برجه نقل و نشر ایدیور لر .

بومیقروبلرک حاجیلرله تلیق اولنق صورتی ایسه تورکار طرفندن هر قومک کندی جنسنه مخصوص اوله رق تعیین اولنان پرویاغاندا . جیلر ، خطیلر ، واسطه سیله در . بونلر ، اطراف شتادن طوپلانان حاجی بابارک عوام طبقه سنه ذهنلری ایر برلسانله حقیقت اسلامیة و اسلامیت بر قرداشلکدن عبارتدر . اوکاداخل اولانلر بر بابا اولادی اولدیغندن بیدارنده ملیت تفرقه سی بشریت برودتلی اولمسی دیناً قطعاً جائز دکلدر .

رینک باشنه کان فلاکتدن دیکر برینک مضطرب اولمسنی الله ورسولی امر ایدیور . « دییه سویله رینه کوره تلقیناتده بولندقاری کچی ارباب فکر و عرفان یله ده اسلام و اسلامیتک استقبالی حتمده مشوره ده بولنیور لر . اسلام ملرده کی بو کونکی ربه سارنی یواش یواش قالدزمق خصوصده ایجاب ایدن تدابیری کزلی کزلی قونوشیور لر .

ایشته بو کون روسلرک بزم حتمزده کزلی کزلی دوشندکلی شی بوندن عبارتدر . و بو دوشندکلی شی قولاقدن قولاغه فسلدایه زق اسلاملری یکدیگر یندن آرمق ؛ اختلاط ایتدیرمک ایچون ائندن کلدیکی تدابیری یاییور لر .

طهمنده محافظه کارلک ازلدن بری موجود و بونکه برابر

تعارف مسلمانین ۱۹ نجی نسیخه سی مطالعه ایدن قارئاریمزک خاطر یئنده در . مصطفی یانغالیچف افندی برادریمز ترکستان حاجیلرینک فریادینی مقام خلافتده ایشتمدرمک خصوصده توسط ایدیوردی . اوده ساده تشکل ایدن بر حیدود چته سنک ، داخلی روسیه ن حاجی پاسپورطیله کان اسلاملری حکومت محایه نکل معاونتیله حاجی خانه نامی و یردکاری بر بنأ منحوسک . ایچروسنه حبس ایتدکنی یازیوردی . بو حیدود یساغنده بر قاج کونلر قالان حاجی بابانک ارض مقدسه صرف ایدرم دییه بر کیدریدیکی اوچ بش روبله سنی چکدکندنصرکه صائین قویون کی روس قومپانیسی واپورلرینه تسلیم ایتدکاریتی وقومپانیاده بونلری ممالک اسلامیة براسیر کی کیزدررک اثنای راهده هیچ بریره اوغراتمندن تکرار اوده سایه کورتوردکارینی خبر و یر یوردی .

بلکه بونلر ، اوقوندینی وقت ، بو حیدود چته سنک ساده قومپانی او حکومت محایه مأمورلریله ایشی ایدررورق روسیه نکل اداره کیفیه سندن اسلاملرک حقوق بشری بیلمه لری یندن استفاه ایتدیگرینه حمل اولمشدر . فقط حقیقتک سیاسی بر انترقه اولدیغنه امین اولالم

اوچ بش روبله لک رمناج . دیه خسیسه نی آله ایتدکله بووخشتمارک فاعلی ظه مرده سیدغنی عظیمایف ، بیلم ، امام صفرف کی ادانی زمره سی کوز کسه ده فاعل حقیقیسی ، اصل پیلانی ترتیب ایدنلرک آغیر و پک اوزون واساسلی دوشنه ن بیوک قفالدر .

جٹسکوز . اگر بونلرک ہری خدانک عنایتیلہ برلسان کسلوب حکومت متبوعہ ہریندن چیکدکاری دردرلی ، کوردکاری طاقتنا فرسا ظلماری آکلانہ جق واورتہیہ دوکہ جک اولورلسہ جناب اقدس حضرت پیغمبرینک تپشیر بیوردینی کبی عربستانک چوراق چولرینہ یشیل چمنلکر بتہرک اوزریندن حمیت اسلامیہنک سیل کبی غریبہ طوغری آقہ جنی شہہ مندر .

فقط ہیہات قارداشلر ! بونلر حقیقت اعتباریلہ نہ قدر طوغری برشی ایسہدہ بوکونکی سویۂ عرفانیہ مزہ قطعاً قابل تطبیق دکادر . کوزلریمز قانلی یاشارلہ طولو ، قبلریمز پارچہ پارچہ اولمش و بونلکہ برابر بوتون عالمک غوائلی بزم اوزریمزہ چوکش ، فقط بوکوزلرک یاشلرینی کورن ، قبلریمزک پارچہ لندیغنی طویان ، غوائل ایچروسندہ قالدیغمزی آکلایان دماغار زہدہ ؟ جناب حق بزہ بونلری کورمک ، طویمق آکلامق ایچون ججی فرض ایش ، بصورتلہ آورو یالیرک بیک سنہدہدہ یابہیہ جتلی قونغرہنی بزہرسنہ یاپورز . فقط بزم بوندن آکلادیغمز شی سادہ برثواب عقبار . لکن امین اولم قارداشلر ! جناب حتمک ویردیکی بونمتمنک قدرینی بیامیہرک آلدہکی فرصت ی قاپرہ جق اولورسہق خرامک بیوک بر غضبنہ اوغرایہ جفز . و ذاتاً اوغراہشز . چونکہ کندی پایدی ایشنک نیچون یامش اولدیغنی بیامہمک قدر بیایلیک جناب حتمک ابتلا ایتدیکی بلیرندن اک بوویکیدر . جناب حق بونی ازلدن بری اک غضباندینی بر قومنہ یایور ی . ایشتمہ بز بوکون بونلکہ مبتلا یز .

* *

بوکون ایران . حیات مستقلہ سنی قورنارمق استقبالی آحق خصوصندہ بر استنادکاهہ محتاجدر . بونک استقلالنہ بوتون عالم اسلام علاقہ دارد . بو استنادکادہ آحق عالم اسلامدر . آنجق بوکا اتکا ایدرک حیات ابدیسنی قورنارہ . بیایر . عالم اسلام ایسہ بر قوۂ معنویہدن عبارتدر . بویلہ ایران ایشی کبی امور فوق العادہدہ کدیسنی مجسم ایتدیمرک لازمدرکہ بر تجسمدہ ہر طرفدن اعضا اسلامک بریرہ طویلانوب قوننرہ یامہسیلہ اولور . بورادہ طویلانورلر ،

زواللی اسلاملر ! دینارینک علویتندن نہ لرحکمبورلر . فقط بوعلویتلہ قطعاً مناسبتی اولیان بوکونکی حالری ، دوشنجہلری رفتارلری ؟ . . . . .

اوت ، روسار ظاہر حالہ اصلا باقزلر . ترکستاندن بخاردن کان حاجیلرک بوکونکی سرسرم لکنہ ، روسیہ تاتارلرینک بوش قفالغنہ انابت ایمازلر ؟ و بزم حجازدہکی حواجہلریمزکدہ ایکی لاف سو یلارسہ اوچنجی سنی جیب مبارکی طرفنہ چویردیکنی آکلمازلر . اصل حجک نیچون فرض اولندیغنہ باقزلر . محاکمہ سنی ، اوکا کورہ بوروتورلر نتیجہنک نہ اولہ جفنی اوکا بقارق کسدرلر . وویہ جک قرارلریدہ بالطبع اونستلہ اولور .

اوتار خیال ایدبورلرکہ سنہدہ بو قدر اقوام اسلامیہنک مرکز خلافتدہ طویلانہرق حضور بیت اللہ المعظمہ رقت قبلہ کوروشمہلری . بیناریندہ موجود اولان اخوت اسلامیہنک بالفعل تأسسہ سبب اولور . بوندن ماعدا تورکاردن کوردکاری مہماننوازلق ستایہ سنہدہ کندیارینک مرجع و ماچائی زہمی اولدیغنی پک چابوق طانیہ جتلمدر . و بصورتلہ ابدی اولمق اوزرہ قبلریندہ بر «تورک» محبتی قالہ جقدرکہ اصل ایشک فناسی دہ بورادہدر . چونکہ تورکار بونلکہ اقطار عالمک ہر طرفندہ کندیلرینہ محب و صادق و فدا جانہ مہیا اقوام بولندیرہ جتلمدر .

فی الحقیقہ جناب حتمک ججی فرض ایتمہندہکی سیاست ربانیہ سنی دوشنہ جک اولورسہ قی بوکون بزہ پک یانجی کان فقط اجنبیارک چوقدن دوشنوب حکمنی ویرمش اولان شو فکرک بر حقیقت محضہ اولدیغنی تسلیم ایتمامک قابل دکادر .

کورلیورکہ « مرکز خلافتدہ حاجیار . . . » جملہ نامہانک ترکی روی ارضدہ موجود ورت یوز میلیونہات اسلامیہدن اک کمزیدلرینک تورکیہ توپراغندہ عین حوقدہ وعین درجہ اولمق شرطیلہ طویلانہقارینی اشہ ارایدیور : اولہ بر مات اسلامیہرکہ اگر کوکسہلرینی یاروبدہ ایچروسندہ محفوظ بولان قبلرینی چیقارہ جق اولورسہ کز آورو یالیرک تیغ آجر و ظلمیلہ جریجہدار اولمش ، پارچہ لٹش برأت پارچہ سندن باشقہ برشی بولہمیہ .

راپورلرینی تقدیم ایتدی. بونکچوندرکه بنده کز، توجهات خیرخواهانه کزدن طولانی بورجم اولان تشکراتی آنجق شمدی عرض و بیانه مقتدر اوله بیلدم. فی الواقع جمعیت مزک آمال وایشلری پک یرنده در. لکن مشکلاتدن ده خالی دکدر. زیرا بکریمی عصر دنبری مملکت مزده برچوق ادیان و مذاهب ادخال ایدلمش ایسه ده مع التأسف عقائد اسلامیه دن اهلینز یوسبتون بی خبر قالمش اردر. جمعیت مزه اعاانده بولناناردن بعضاری آره صره یاقرباری ویا خود احباری طرفندن دوچار تراحم و مشکلات اولدقارینی سویایورلر.

بونارک ایقاع ایتدکاری مشکلات خرسیتیانارک اسلاماره قارشى اجرا ایلدکاری مظالم دن دها زیاده آغردیویور. بناء علیه حال حاضرده «جمیت» ک بوتون مقاصد و آمالی بویوک برمقیاسده قوه دن فوله چیقارمق زمانى مع التأسف هنوز کلدی. آنک ایچون فضله اعانه طوپلامغه تشبث ایتمک سزین موجود اولان سرمایه مزه برقاچ مساجد ایله مکاتبک انشاسنه ایتدار ایتمک فکرنده ز. مکتب اوده اولاد مسلمین ایله دیگر طالب اولانلره دین مبین اسلامک عقائدى ولسان عربى ندریس ضروریدر. البته که وطندا. شاریمزک برچوغى مساعیمزى تدریجاً کوررک بز معاومتزه کمال کرمی ایله مسارعت ایده جکاردر.

بونقطه نظر دن اوچ دانه مطالعاتی نظر فاضلانلرینه بروجه آتی عرض ایدرم:

اولاً: ک مستعد و مناسب برقاچ معلمک جلب و استخدایى ثانیاً: مقتدر و ذکی شاگردانک احضار و تهییه سی ثالثاً: مقدار کافی پارمک تدارکاتی

بو خصوصه فکر و مطالعه سامیارینک نه مرکزده بولندیغى لطفاً بیان بیورملرینی رجا ایدرم.

حاجی عمر یا ماوقیه ایلیک و مسافر پرورلکده بولنان اخوان اسلامک کافه سنه غرض و احترامات فائقه مک تقدیمی ذات علیاریندن تمی ایدرم.

صهیمی و مطیع داعیلری
آسیاغی - یاقی جمعیتی رئیسی

ت. اوخارا

مذاکره ایدرلر، نتیجه مذاکره لرینی مقام عائدینه تبلیغ ایدرلر. ایشته بوقونفره حال حاضرده حجازده طوپلامق اوزره در. بوراده کی اسلاملر بر مجلس یاهر ق ایران حقنده مذاکره ده بولنسلر روسارله انکلز لرک بونی طویار طویماز بولندقاری نقطه دن صاغدن کرى دونه جککاری هیچ شبهه سزدر. اگر بو حاجیلر تصدق نیتیه کوروردکاری پاره لریندن یالکیز یوزده بشنی ایران منفعتنه ترک ایده جک اولورلر سه ایران، روسارله انکلز لرک اقتصادی تضییقاتاریندن ایدیا قورتش اوله جقدر.

فقط بونی کلاتان کیم؟ ... کلایان کیم؟ ...

بونلری یامق قدریسنی بر اقلم، یاهلم دیه نارک اوزر. بنده دها بیک تورلی تهدیدات سیاسییه طولاشیور. ذاتاً بز باشیمزى یهن، هر شیدن سیاست چیقارارق کندی کولکه مزدن کندیمزک قورققامزدر.

اعوذ بالله من السیاست ...!

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

ژاپون جمعیت اسلامیه سندن مقام مشیختپناهی یه

بر مکتوب

[طوکیده «آسیا - غی قانی» نامنده تأسیس ایدیلن نشر اسلام جمعیتی طرفندن مقام مشیختپناهی یه کوندر بلمش مکتوبک فرانسه دن ترجمه سی بروجه آتی درج ایدیورز:]

طوکیده ۱۸ ایلول - میدی ۴۳ نجی سنه [*]

مقام مشیختپناهی ا

کچن سنه ده ایفای وظیفه دینه ایچون جمعیت مز اعضاسندن حاجی عمر یا ماوقه افندی نی حجازه اعزام ایلش اولدیغی عرض تعظیماتله برابر ذات سماهی مشیختپناهی لرینه بیان ایدرم.

مومی الیه افندی مملکت کزده بولندینی زمان هر طرفدن مظهر توجه وغریق التفات ارلشدی.

سزدن مفارقت ایتدکن نصرکه سبیریا تیمور یولی ایله عزیمت ایدرک بزه مواصلت ایتشدی. بو قدر اوزاق و چوق مملکتلری زیارت ایتدیکی ایچون اپی زمان و وقتلر صرف ایتشدر. طوکیده پک کچ عودتدن صکره بنده کزده

[*] ژاپونلر مبدأ تاریخ لرینی دور تجدلرندن باشلیورلرکه

شمدی بوکا قرق اوچ سنه اولپور.

خيوه واصلاحت

بو کون «تعارف مسلمان» عصر لر دېری اصلاح و تجدد یوزی کور مامش بر وطن اسلامک دور اصلاح و تجدد کر مکده اولدینغی ملت اسلامیه تبشیر ایدیور . بو مملکت ده خيوه در .

«تعارف مسلمان» خيوه خانى مرحوم محمد رحيم خان افندی حضرت تارينک ، وفاتی مناسبتيله یازدینغی بر مقاله - سنده خيوه نك استقبالنه دائر چيکديکی اندیشه سنی کیزلمه یه هيچ بر توری موفق اولمامشدی . خيوه ده حکم فرما اولان اداره سزاک ، خيوه اهالیسنده کی عطالت خيوه محیطنده دونان کیزلی انتریکه لر کندیسنه پک فنا تأثیر ایدرک خيوه نك استقبالدن بوتون بوتونه مایوس اوله جق بر درجه یه ککشدی . فقط حمد اولسون او وقتکی تحمینهز بو کون عکسنى کوستریور . خان لاحق اسفندیار توره حضرت تارينده کی استعداد تشبث هر شیئه غلبه چالهرق بو سایه ده خيوه بو کون بر دور تجدد و اصلاحه کیرمش بولنیور . امید ایدرکه اسفندیار توره بوسی و غیرتی سایه سنده خيوه نك یکر منجی عصری ایچون پارلاق تاریخ صحیفه لری حاضرلمه موفق اولور . یالکیز جناب حق خيوه نی بر آز مدت اولسون کیزلی انتریکه لرک شریندن محافظه ایتسون .

اولجده عرص اولندینغی وجه اوزره خيوه ، مرحوم محمد رحيم خاندن باشند آشغی ویران بر حالد قانشدر . وهر طرفی وهر یلرینی یوقلق استیلا ایتشدی . خيوه ده یوقلقدن باشقه هر شی اکمکدی . ایشته اسفندیار توره حضرت تری بویه بر دولتک تحتنه صعود ایتشدی . جالسک ایلك کونلرینده بو تختک اطرافنده پک چوق سوزلر سويلندی . بعضاری - بزم کبی - خیار ، دیدیار . خيوه کندی کندیندن انقراضه یوز طو تدینی مدتجه روسار الحاقه لزوم حس ایتمازلر . بلکه بو : سیاسنه بوتون بوتونه مخالفدر . چونکه بونکله خيوه لیلرک اقباهنی تمسریع ایتمش اولورلر دیدیلر . فی الواقع ، روس حکومتی بو خصوصده اسکی بطائت پولتیقه سنی اختیار ایتدی . خيوه خانغی ،

سید محمد رحيم خان زماننده کی موقعی شمديک محافظه ایدیور . فقط نه وقته قدر ؟ ایشته ذهنلری الک زیاده بولاندیرن یری ده بوراسیدر .

اسفندیار خان حضرت تری تحتبه بو کونه قدر خيوه خانلریندن هيچ برینده کورلمیدن بر فعالیت ایله چیقدی . تحتبه چیقدینغی کوننک ایرته سی کونی بر غزته مخبرینه شو صورتده بیان ائده بولندی : «اجددامک باشنده عصرجه پارلایان شوتاج مع التأسف بنم باشمه پک سونوک بر حالد کیلدی . اسکی طراوتی قالماشدر . مع مافیله بن کینه مایوس دکلم . اصلاح و تجدد خصوصنده کی عزم قطمیدر . بونکله برابر اهالینک سویه عرفانینی نظر اعتباره آلمق موافق مصالحت اوله جفنده معتقدم . بنساء علیه مملکتنده اجرا اولنه جق اصلاح و تجدد تدریجی اوله جقدر . اهمی مهمه تقدیم ایتماک اک برنجی اعتنا ایده حکم برشی اوله جقدر .»

واقعا ، اسفندیار خان حضرت تارينک شو پک آز بر مدت نظر فنده کی دور سلطنتی باقوجق اولورسه ق مملکت داخلنده پک حرارتی بر صورتده اصلاحات دوری باشلا ندینغی کورولور . و خان حضرت تارينک بویوردینغی کبی ده اهم دائما مهمه تقدیم اولنیور .

اسفندیار خان حضرت تری ایلك اصلاحات تشبثی معارفدن ، اهالینک الک زیاده محتاج اولدینغی یوللردن ، امور اداره دن . . . . باشلادی .

خيوه ، نفس الامرده کیزلایغی دینه جک درجه ده زنکین و محصولدار بر مملکت اولوب فقط بو محصولات نقلیاتک یوقلغی حسیلله بو کونه قدر اکثریتله اولدینغی یرده چور . مکده ایدی . اهالینک سینه سنه چوکن فقر و ضرورت هپ شو نقلیاتک عدم موجودیتدن ایلری کلپوردی . نقلیاتک یوقلغی یالکیز فقر و ضرورتی موجب اولنیور . بلکه خيوه بی باطرن عطالت علتی تولید ایدن ده بودر . چونکه نقلیات اولدینغی کبی ملتده یکدیگر بیه احتیلاط و معامله تجاریه اکسلییور . بونرک اکسلییور ایسه بالطبع عطالتی موجب اولیور . البته انسان معامله تجاریه سی کسلییگی کبی تن پرورلکه آلییور . آرقه سی اوزری یاتاز . بنساء علیه خيوه ده اهالی بی ایشه آشدیرمق ایچون ایلك یاسیله جق ایش نقلیاتک

فقط عجبا او منحوس. مردار سیاست بوکا یول ویره جگمی؟
ایشته بزلی اذ زیاده دوشندیرن نقطه بوراسیدر .
قورقیورورکه کوسترکاری شو اثر حیات انسانیت ومدینته
خدمت ایدن روسار طرفندن استقلالرینه یاپیله جق برسوء
قصده نذجه نهمسون . . .

شاه احمد

قسم مخصوص:

ژاپونیاہ ایلک قافلہ

آرتق حیاتک بقاسی آنجق تحصیلده، کسب معارفده
اولدینغی آ کلایان اسلامار آوروپانک مختلف شهرلرینه طلبه
اعزامنی اعتیاد ایدمشار ایسهده بوتون عالمک آیدنه عبرتی
اولان ژاپونیاہ بوکونه قدر هیچ بر طلبه کوندرلماشدی.
اگر ژاپونیاہک شرقده بوکونکی موقعنی وبونکله برابر
بزم وبتون عالم اسلامک ژاپونلرله مشترک اولان برقاچ
منافعنی نظر اعتباره آلورسقی اولرله یقیندن مناسبتده
بولنمه مزک لزومی عیاناً آ کلاشیور .

ایشته شولزومیتی حس ایدن ارباب حیمتدن بر ذات
محترم دورت سینهک مصارفلرینی جیب همیشه کارانه سنندن
احسان ایتمک اوزره طوکیو مکاتب عالیہ سنه اوج دانه طلبه
کوندریور. بونلردن ایکیمی مکتب ملکیمه شاهانه مأذونلریندن
حسن فهمی ومحمد توفیق افندیلر اولوب دیگر بری ده
محررلریزدن سیاح شهر عبدالرشید ابراهیم افندی حضرت تارینک
مخدوم محترماری احمد منیر افندیلر .

بوکون صباحلین روس واپوریلہ سیریا طرفیلہ تو
کیویہ حرکت ایدہ جکلردر .

مومی الیهم قارداشلریمزک موفقیتلرینی جناب حقندن
دیلهرک مذکور حیمتمندان افندی یهده قبلمزک اذ صمیمی
نقطه سنندن قوبان تشکراتمزی تقدیم ایدرز.

حج سفری واورنبورغ مفتیسی

اوفاده منتشر و اورنبورغ محکمه شرعیہ سنک ناشر
افکاری بولنان « معلومات » مجله سنده اوقومشدر :
« بوصول سنهلر حج بولنده اجرای سفر ایدن روس

اصلاحاتی ایدی . ایشته بونی بوکون خان حضرتلری
کمال موفقیتله یاپیور . بونکله مملکتک اذ بوپوک احتیاجا .
تاریندن بری یاپیور دیمکدر .

*
*

اونه بزری خیوه بی مزاره طوغری سوروکایه نلردن
بری ده حکومت مأمورلرینک هیچ بری معین معاشله
تعین اولنماسی ایدی . مأمورین حکومت بوکونه قدر
اهالیدن طوبلادینغی ویرکیلردن وسائر وارداتدن استه یکی
بر مقدار خزینه یه ویریوردی . وقسم اعظمی ده کندی
جیننده قالیوردی . بوندن ماعدا اهالی یه . معین بر ویرکو
تخصیص اولنمده شدی .

هر مأمور قوپاره بیلدیکنی کار ایدنیوردی . البته
بونک حیات حکومت ایچون نه قدر مضر اولدینغی ذکره
حاجت یوقدی . معافیہ اداره سزایک بودرجه سی تا شو
کونه تدر سورکانوب کلیوردی . ایشته خان لاحق حضر.
تاری بونکده اوکنی آلمق استدی . بعدما مأمورلر
معین بر معاش تعین ایدرک اهلیدن تحصیل اولنان وارداتی
صورت منتظمهده طوبلایوب خزینه یه تسایمنی امر و فرمان
بویوردی .

خان حضرت تارینک برقاچ هفتهک دور حکومتمنده کی
فعالیتی یالکنز بونکله تمیور . برده اهالی نی ، افسون
اوقوب طیب یتشهن متطبلرک یدهالا کوناه سنندن قور تارمق
استیور . برقاچ یره منتظم خسته خانلر آچیه وروسیه دن
دوقتورلر وطبابته عائد آلات وادوات جلب ایتمیه فران
بیورمش . بوندن ماعدا دها بر تشبثی واردکه بوده حیات
مملکتی تشکیل ایدن زراعته عائددر .

خیوه نک مثبت طارالهری صولنق خصوصنده بوکونه
قدر فوق العاده مشکلات کوریوردی . خان حضرتلری
بونی نظر اعتباره آلهرق سمر قند شهرینده اسقا اراضی
ایله مأمور بولنان بتروفسکی نامنده بر روس مهندسنی
جلب ایتمشدر .

کوریایورکه خیوهده فوق العاده بر فعالیت باشلانمق
اوزره در . اگر دوامی نصیب اوله جق اولورسه خیوه نک
ماور آنهرده ممتاز بر مملکت اوله جفنده اصلا شبهه یوقدر .

وجہات اسلامیہ متحیزانندن صدرالدين افندی مقصودوفك
پارلاق برنطقنی استماع ایلشدر . نطق پك اوزون اولدیغندن
شایان دقت فقره لری بوریه درج اییدیورز :

روسیه حکومتك وروس ملتپورور فرقه سنك روسیه ده
متمکن اولان ۱۰۸ مختلف عناصری روسلاشدر مق ایچون
صرف سماعی ایتدکری برزمانده یاشایورز. روس مطبوعاتی
حکومت اجنبیه یه لیرال بر پولتیقه تعقیب ایتملری توصیه
ایتدکری حالد کندی حکومتلری ایچون روسیه ده کی یوز
میلیون عناصر مختلفه نك روسلاشدر یلمسی توصیه ایلدکده درلر.
بالخاصه اهالی اسلامییه قارشى تدابیر شدیدیه توسل
ایلدکده در. روسیه ده متمکن اولان ۳۰ میلیون اسلام هر
زمان چارك اك صادق تبعه سی قالمشدر . بتون ناموسلی
روسلرک بو عنصرک بدی یوز سنه نبری ایفا ایتدیکی خدماتی
تقدیر ایده جکلری شه سزدر. بوسلاملر ایکی بیچ عصر
روسلرک حاکمی اولمش، مع مافیہ هر زمان تحت حاکمیتلر نده کی
افوامک طبایع وعاداته، قوانینه ولسانلرینه رعایت ایلشدر.
روس تاریخک بودورندن بحث ایدرکن باربار استیلاسی
دیہ توصیفانده بولنرسنکر .

فقط بوباربار استیلاسی، مدنی روسیه نك، اسکى فاتحلری
اوزرینه اورمق ایستدیکی ضربه ن هر حالدده ایا ایدی .
بزم شانلی ماضیمز آرتق یکیدن طوغیمه جتدر. اسلام عنصری
استقلال حولیلاری پرورده ایتمور . طالع ، مقدرات بزم
بعدا روسیه چارینك تحت نفوذده یشامقلمغیزی امر
ایدیور . بز ، شخصیت ملیه مزى ، مذهبمزى ، لسان
وعا اتمزی محافظه ایتکه حکمدار مزه ووطن مشترکزه دها
ای خدتملر ایده جکمز قانغز. بز اسلام قالدقچه عینی زمانده
حکومتك صادق تبعه سی اوله جفز. بزم اعتقادمز بویله در.
بواعتماد موجنبجه حرکت ایده جکر. حکومت اوله بر
پولتیقه تعقیب ایدیورکه ا کر بو مقصد وطرز حرکتی
نتیجه لیرسه عنصرمزك انقراضی دیمك اوله جتدر . فقط
حکومتك هجومی ، تعرضاتی آرتدقچه عنصرک مقاومت
وفعالیتی ده تراید ایلیمه جکر . حکومت وملتمزك بالجمله
دشمنلری بونی ای بیلملیدر . بو مجادله ده یکانه خط
حرکتمز شواوله جتدر: بزاسلامدق، اسلامز ووجودمزده
برنقحه حیات محسوس اولدقچه اسلام قاله جفز .

واپور قومپانیلری حاجیلری (هر نه نسه) استانبول کبی
مقام خلافت عظامك بولندیغی بر شهره کیرمکن منع ایتمک
ایچون اجتهادنی صرف ایتمکده ایدی وبو آرزوسنه
موفق ده اولمشدی .

حتی واپوریلتملری اوده سادن یالکز ینبوغ ویا خود
جده یه ویرمیوب جبراً کیدوب کله کسپوردی . حاجیلری
واپوره یندردکن صکره اونره عادتا بر محبوس معامله سی
یاپهرق اثنای راهده هیچ بریره اوغرا اتمدن طوغری اوده سایه
کوتور یوردی . بو ، بونک کبی دها بر طاقم طاقتنا فرسا
معامله لر اکثر آدمارک حج سفیریندن صرف نظر
ایتملرینه سبب اولیوردی . ایشته بو حاللری نظر اعتباره
آلهرق حکمه شرعیه رئیس مفتی محمد یار افندی واپور
شرکننه مراجعتله بویله معامله لک مضرتملری تعداد ایدرک
بومعا له نك بعدما لغو اولمغنی طلب ایتمشدر .
بو خصوصده قریم مفتیسیمه سیواستویل آخوندینک ده
تشبثانده بولمغنی صورت خصوصیه ده رجاده بولمشدر .

تعارف مسلمین

اورنبورغ مفتیسی محمد یار افندیك مفتیک پایه سنه
صعود ایدر ایتماز طالذینی سوزشلی او قوا استراحتندن صکره
روسلر عنندنه پایدیغی شوایلک تشبثاتك هر حالدده موفقیتله
نتیجه لیمغنی استرز . فقط بزه قاورسه تشبثاتك قوری بر
استرز ایله قالمغی ده شه سزدر . مفتی حضرتلری برایش
یا مقصدننه بولمغشسه حکومت عنندنه تشبثانده بولمغلی ایدی .
روس حکومتك اشارت ودلالتیه یاپیلان بوتضیقانار دیالکز
واپور شرکتلرینک عادى اجرات ذاتیه لری نظریله باقی
مسئله یی اویولدن تعقیب ایتمک استمه مک بلکه ذات عالیله نجبه
ایجاب مصاحتدر . فقط بز ، بویله ایجاب مصاحت ایله یاپیلان
تشبثاتلرک قوری برکوستریش اولدیغنی ملته آ کلامق ایستپورز .
مسئله مفتی حضرتلرینک بوتشبتیه بالطبع ساده لشمز .
البته ملت بونی یو طمییه جتدر . مفتی حضرتلری بوندن
امین اولسون . . . . !

دوماده اسلام مبعونی مقصودوفك پارلاق برنطق
سن پترسبورغدن عیانشیر لوبده یازیلور :
تشرین اولک بشنجی کونی روس پارلمنتوسی مبعوثانندن

شیعیان کیملر در

امام قاسم بیگنولوف جنابلرینک «ایدل» ده درج اولنمش مقاله سندن :

«بزم آرامزده شیعی قرداشاریمزه «قزلباش» دیرلر . فقط بونک نصل سوز ونه معناده اولدیغنی بیلمیهرك «قزلباش» لئی بر مذهب اعتقاد ایدرلر .

وقتيله «آزاد» غزته سی شیعیارک حقیقی مسلمان اولدقارینی اثبات ایتمک مسلکنی اختیار و اعلان ایتسه ده بوبابده چوق بر شی یازاماش ایدی .

شیعی دیمک آل رسوله محبت ایدیجی و حضرت علی و حضرت فاطمه اولادینی سویجی دیمکدر . بویله ایسه

هر بر سنی دخی کندیسنی شیعی دییه بورجایدر . شیعیار «الله تعالی بر، محمد علیه السلام حق نبی ، قرآن کلام الله در»

دییه اعتقاد ایدرلر . دیمک سنیلرده شیعیلر در . بوحالده سنی و شیعی اشبو ایکی طائفه آراسنده بر برینی تکفیر

ایدر درجه ده کی تفرقه و دشمنلک مبدأ ظهوری نه ر ؟ صحائف تاریخیه یاقیلاورسه بوتفرقه استبداد بلاسیدر . اصل

سببی خلفای عباسیه ایله عثمانیه لک دولت و خلافتی ضبط و محافظه ایتمک یولنده طوتدقاری پولتیقه نتیجه سیدر .

نبی عباسک بغدادده خلافتی زماننده حضرت علی طرفدار- لرینک علویلردن برینی خایفه ایتمک فکرنده بولندقاری

معلومدر .

زیرا او وقت علویلردن خایفه اولمایه لایق ذاتلر چوق بولنیوردی . عباسیلردن مامون خایفه بونی ملاحظه

ایله کندیسندن صورکه موسی الکاظم حضرت تارینی خایفه اعلان ایتمک نیتنده بولندیغندن عباسیلر بوندن راضی اولمیهرق

فتنه چیقاروب نهایت موسی الکاظم حضرت ترینک شهادتیه سبب اولمش ایدی . حضرت علی اولادینی خایفه یامق

فکری اهالی آراسنده دائما قوتلی اولدیغندن عباسیلر اکثریا علویلری خفی صورتده قتل ایتدرلر و حقلرنده

افترا و بهتانلر اسناد ایدهرك خلق کوزندن دوشرمیه چالیشیرلردی . مثلا ادریس اصغر جنابلرینی باباسی بللی

دکل دیه کندیسنه آل رسوله اسنادی روا اولمیان بیوک بر بهتانی اسناد ایتدیالر .

آل رسوله محبت ایدیجی شیعیار هم چوق و هم ده

قوتلی اولوب بونلره قلیچ ایله غالب کلاک ممکن اولدیغندن باشقه بریول انتخاب اولدی . شیعیلری فرقه ضالهدن ، بد مذهب مبتدع حتی کافر دییهرك عوام نظرنده منفور کونسترمیه چالیشوب اهالی بی آنلردن یوز چویرتدیالر .

اونجی عصر هجریده ایران حکمداری شاه اسماعیل مملکتنی غایت توسیع ایتمکده ایدی . او وقتک عثمانی پادشاهی

بولنان سلطان سلیم دولت و استقلال ایرانیار الینه کچر دییه خوف ایدرک هجری ۹۲۰ ده ایرانه قارشو بیوک اردو کوندرمش

ایدی . بویله جه ایکی اسلام طائفه سی چالدران نام محله تصادف ایله بیوک بر محاربه اولوب چوق قانلر آقدی .

حسابمیز مسلمان باشی کسیدلی ، عاقبت ترکار غالب کلهرك ایرانیاری طاغندیالر . بو محاربه ده شاه اسماعیل

تبریز و اصفهان جهنلرینه قاچهرق وزیرلری اسیر آلمش ایدی .

بوندن صورکه عثمانی سلطانلری اهالی بی عجملردن صووتق ایچون آنلری رافضی ، شیعی مذهب حتی کافر

دییه واردیلر . ایشته بو پولتیقه نیکجه سنده «سنی» و «شیعی» ناماری ظهور ایله اسلام آراسنده تفرقه میدانه

کلدی . بو محاربه ده ایران عسکری باشارینه قزل قالدقار کیدیکندن «قزلباش» نامی بوندن قالدی . [*]

ایشته بزه بکونده «قزلباشلار» «شیعیار» «بدمذهبلر» دییه (و آنلرک دخی بزه قارشو «عمری» دییه) هر ایکی

طرف مسلمان قرداشاریمزی دشمن کوروب حقارت ایتدیکمز بر طاقم اسماعیلر ، سلیمار ، و انقار وغیری

اشخاص سیندن اولدیقی تاریخ صحیفه لرنده پک آچیق معلومدر . ایدی بو کونده اسلام مملکتلرنده استبداد زنجیرلری

قیرلدی . اهالی نك کوزی آچیلدی ، دوست و دشمنانی آیرمایه وقت کلدی . کله حق توحیدی باغروب طوران

و آل رسوله محبت ایدن «شیعی» قرداشاریمزی دشمن دکل ، حق مسلمان دین قرداشمز ایدیکلرینی آکلامیه

وقت ایرشدی . ع . آ

[*] «قزلباش» تعبیری اکثر ایرانیلرک باشلرینه خنا سورتهرك صالحلرینی قزارتدقارندن ایلو کلدیکی ده شایان قبولدر .

مدیر مسئول : عثمان جودی
نجم استقبال مطبعه سی

صاحبزاري: احمد تاج الدين
ويعقوب كمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدیر مسئولی
عمان جودی

محل اداره :

استانبول : بايزيد
چادر جيلرده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلاميته
عائد مقالات و آثار
مع الممنونيه درج
اوله جقدر .

نسخه سی . ۰ ۸ یاره

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . . .

رئیس سیاسی تاریخی فلسفی و اصول عالم اسلامده باصت هفته لونه مجلده

تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبی

آبونه بدلی
مالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلنی ۲۵ غروش
روسیه ایچون سنه لکی
۶ آتی آیلنی ۳ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلنی
۶ فرانقدر .

۱۱ تشرین ثانی ۳۲۶ جلد ۱

پنجشنبه

۲۲ ذی القعدة ۳۲۸

عدد : ۲۳

اعضاسانیدن هر برینه وبالخاصه حاجی عمر افندی یاماوقا
اوغلو مزه سلام ایدرم . باقی اسعدکم الله تعالی فی الدارين
۱۷ ذی القعدة سنه ۱۳۲۷

قسطنطینییه : شیخ الاسلام

موسی کاظم

[مقام مشیخته زابونیا ده کی آسیا - غنی - کای
جمعیته هو ابا کوندریلده مکتوبک صورتی]

« آسیا - غنی - کای » جمعیته رئیس او حارا جن بارینه !

محترم قردشمز !

اتحاد اسلام

« اتحاد اسلام » روح اسلام دیمکر ، روح منبر بر جسدک
بقاسی تصور اولنه مدینی کبی ، اتحاد اسلامده تصور
اولنه منبر .

اسلامک اساس رکنی کله توحید اولدینی کبی بوتون
تعلیمات و تربیه سی ده اتحاددر . من القدییم : ابتداء اسلامدن بو
کونه قدر وار و موجوددر ، و اوله جقدر .

یالکیز بوصول زماندرده آرایره نفق و شقاق کرمش
پر آرز تزلزه اوغرامش ایسه ده اساساینه وارددر ، ینه وارددر .
اتحاد اسلام ، بعض آوروپالیرک بزى قورقتمق
استه دکاری کبی نصرانیه هجوم ایچون دکلدر انا اسلامک

ارسالنه همت پیوردیفکنز مکتوب اخوت اسلوبکزدن
زیاده سیله محفوظ اولدم . مولای متعال هر امور کزده
معینکز اولسون . عن قریب عثمانلی مائی ایله ژاپون مائی
بیننده عهد اخوت عقد اولتمه سی هپ آرزو ایدرز .
دکل یالکیز بن بلکه عموم اهل اسلام سزک آمال خیریه کزه
دست معاونت لری اوزانه جفنه امین اولوکز . شیمدیلك
خدمت کزه ظهیر اولوق اوزره طرفکزه اوج طلبه
کوندریورز . سزک دخی حسن قبول کزه امنیت برکالدر .
وبالآخره المزدن کلن معاونت کزه آماده اولدیغمز
ثامین ایله فی دخی جمعیت کزک اعضاسانیدن بری اولهرق
قبول بیورمه کزی آروجه طلب ایدرم . جمعیت

سی دخی آکا مساعدا دکلدز . جهان تاریخی نظر
ارن کچر دجک اولورساق اسلامیتک نصرانیتہ هجومی
ج واقع اولمامشدر . کیمسده دعوا ایدہمز ، بالعکس اهل
بک اسلامہ هجومی ایکی بوز سنہ دوام ایتمش ایکن اسلام
س آنلری تسکین ایتمشدر .

شیمدی دخی اورویاک بوتون محافل سیاسیہ سنی اشغال
ن مسئلہ ہمیشہ اسلامیتہ هجوم مسئلہ لریدر . بوتون
سہلری ، دوشونجہلری اوزوندیلری اسلامیتک طامسینہ
ہ صابلامقدن عبارتدر . اسلامیت نہ بوکا مقابل کنیدی
فہہ ایتمکدہ بالطبع اهل ایدہمز .

خرستیانلر اسلامہ هجوم ایتمک ایچون زرہلیلر ،
یت نوتلرینہ ، مترایوزلر ، بیامام نہ مخربلری تدارک
لر ، انلرک بوتون دوشونجہ وتدیولری اسلامیت علمیندہ
قدنصوکرہ البتہ اسلام لردہ ، یکانہ سرمایہلری
انہ سلاحلری اولان اتحادہ صاریلہ جقلری شہہسزدر .

سہیلہ اعدامزک سلاحہ مقاومت ایدہمز . بوکون بز
بی تدارکات حربیہ اولورساق ، نہ کی قوۃ بحریہ
بہ مالک اولورساق ، اتحادمزدن قوی بر سلاح
یہ جفز . یکیدن اون دانہ برنجی صنف زرہلی آلاجق
رساق اعدالرمزک کافہ سینہ معال اولہ میہ جفمز درکاردر .

شوحالده ساحل لری (ایکی کرہ ایکی) یافارلر ، پک
ق مملکتلرمزی یقارلر ، نہایتدہ بزہ یکانہ سالاحمز
دہ اتحاد ایلہ ایش کورہ جک اولورساق البتہ نتیجہ نہ
بزم صلاح الدین لرمز قازانہ جفندہ شہہ اولنہمز .

بزم اسلحۃ مادیہمز ذاتا یوقدر ، واحتیاجزده یوقدر ،
سبیدن بزم کیمسہ یہ هجوم ایتمایہ جکمز آشکاردر .
مانکہ بزہ هجوم ایدرلرسہ ، بزم قوۃ مدافعہ من اخلاق
امیہمز ایلہ اتحادمزدن ، بونی بزم المزدن کیمسہ آلامز ،
میت اساساً دفاعی محاربهلر ایلہ باشلامشدر . و ہیچ
مان حقوق مشروعی سنی مدافعہ ایتمکدہ تردد ایتماشدر ،

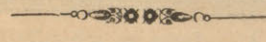
ن صوکرہ دخی تردد ایدہمز ، مدافعۃ مادیہ و معنویہ دہ
متانتہ ثبات واستقامت ایدہ جکدر . اعلاء کلمۃ اللہ
ایکی زن مسلمانلر قاب واحددر بونی هر زمان دعوا
کلری کی اثباتہ دخی مقتدرلر .

بو معنا ایلہ مسلمانلرک اتحادلری وار واولہ جقدز .
هیچ بز وقت بزم بو اتحادمزہ ہیچ بر قوت مانع اولہمز .
بونکله هر مسلمان افتخار ایدرسہ حتی واردر ، دائماً
افتخار ایدرز . حقوق مشروعی سنی مدافعہ ایتمکدہ
یکوجودز .

یالکز شیمدی بہ قدر بو برقانون وبر پروگرامہ مربوط
دکلدی ، وقتلر تقرب ایتمکدہ او قانون وبر پروگراملر
طبیعیلہ میدانہ کلہ ییلہ جکندن . شیمدی بک تلاش اولنہ جقدہ
بر شی یوقدر .

اصل اتحاد اسلامک قانون وبر پروگرامنی تنظیم وترتیب
ایدہ جک هیئت ، اسلامیت علمیندہ برسیاست تعقیب ایتمکدہ
اولان آوروپا دیپلوماتلری و آنلرک توتہ جقلری مساکلریلہ
تشکل ایدر .

عبدالرشید ابراهیم

قولرانه دن توسع ایدیور ؟

قولرانک مرہ جاری کیملردر ؟ . الجواب: دو قوتورلر .
بشتمہ کیملر اولہ جق . ہیچ شہہسز دو قوتورلردر ،

بوکون کیم اولورسہ اولسون خستہ لغہ توتولدینی کی
خستہ سنی کزلہ مکہ چالیشہ جقدر ، چالش مقده دخی حقلی در .
جزئی فکر وملاحظہ سی اولان کزلہ یہ جکدر . دو قوتورلر
بوصورتلہ دوام ایدرسہ اولسہ ییلہ کزلہ یہ مجبور قالا جقدر .
بر آدم کمنسندہ جزئی بر راحت سزلک حس ایتمدیکی

کبی ، بزده دو قوتورہ مراجعت ایتمکدہ تردد ایدیور .
تردد ایتمکدہ الندن کلز ، ایشی وار کوچی وار خانہ سی
قوردون آلتنہ آلدینی کی قاچ آدم ایش سز قالا جق
اصناف ایسہ وقتلی ایشاری وار ، معالہ سی وار ، بانقہ سی
وار بیلمام نہ سی وار ، اون اونبش آدم خانہ داخاندہ
قاپانہ جق ، بونلری نظر اعتبارہ آلہرق ملاحظہ ایتمدیکی کی
تردد ایتمکدکل دوغریدن طوغری یہ کزلہ میہ مجبور اولور .

بزہ اولدینی کی اولری قوردون آلتنہ آلق دنیانک
هیچ بر مملکتندہ یوقدر ، دکل بویلہ اولری قوردون آلتنہ

وار ایسه قومشون کنلاری ده برابر اون کون قدر قایمق
جهتی و شنایور. بونی کورن اهالی خسته سنی هیچ سویله رمی؟
البته سویله من. دو قنور بکک کندی خانه لرنده بویله برشی
ظهور ایدرسه کندلری ده سویله مزملر. بر آزده انصاف
اولنورسه کیمسه راضی اولمز. اکر اصل مقصد حقیقه
صحه خدمت ایسه، دو قنور بکک خسته تک بولندی
خانه، کیریورلر، خسته ایله تماسده ولنیورلر، شوزمان
بونلر کندی لرینه سرایت ایتدیره مک ایچون نه کی دوا
استعمال ایدیورلرسه، عین دوا ایله خانه داخلنده بولنانلری
محفظه ایتسونده یالکیز خسته نی تداوی ایتسون یا خود
خسته خانه آلسون دیکر لرینه دیزنفکسیون فلان
اولور، یوقسه اونیش یکر می آدمی قایمق هیچ بروقت
اوله من، بویله اولدینی کی هر کس خسته سنی خبر ویده من،
دوغریدن دوغری بیلمه بیله کیزلر. نتالکله کزلمکده درلر.
دو قنورلر بوهامه ده بولندچه ده هر کس خسته سنی
کرلر، کزلمکچده خسته لاق توسع ایدر. اشته دو قنورلرک
سوء تدبیرندن قولرانه حاله کایور؟ ظن ایدرم انصاف ایله
موازنه اولنورسه بویله در.

ع. ۱۰

«آسیا-غی-کانی» جمعیتی ریاستی طرفندن کوندریلن

مکتوب مناسبیله

ارض مقدسه معارف

«آسیا-غی-کانی» جمعیتی ریاستی طرفندن مکته
مکره علماء بنامدن السید عبدالله الزوواى افندی حضرت لرینه
بر مکتوب کلدی. [*] مکتوبده کوره جککیز وجه
اوزره، ژاپونیا اسلامیتک ترقی و انشاری ایچون

[*] مکتوبک صورتی افندی حضرت لری طرفندن اداره مزه
کوندریلمش ایسه ده مقام مشنختیناهی به کوندریلن مکتوبک حرفی حرفه
عینی اولدیفندن و او مکتوبی ده کچن نسخه مزده درج ایتدیکه زدن
درجی تکرار ایتدک.

«تعارف مسلمین»

آلق، مملکت داخلنده اصلا و قطعاً قرانتین معامله سی بویله
یوقدر، یالکیز برخانه ده قولر ایله تولش آدم بولندی کی
فقرا ایسه همان خسته خانه به آلورلر، یانه جق یری وار
ایسه خسته تک کندی خانه سنده بر او طه نی خسته به تخصیص
ایدردلر، نهایت بر او طه به چوق احتلاط ایتمه کز، ایدرسه کز
دائماً آستیفینیکه ایله الارکری ییذیکز کی تنبهاده بولنورلر.
بر آزده دیزنفیکسیون فلان تریه ایدرلر. بوقدره اکنفا
اولنور، بوتون دنیاده بوندن فضله برشی یوقدر و اوله من.
هیچ بر دولت قرانتین فلان خلیاسیله مملکتینک تجارتنی
سکنه دار ایدم، زیرا بر تجارک معامله سی پک چوق تجاره
تأثیر ایدر.

زده ایسه نه مملکتک منفعتی تصور ایدرلر ونه
مضرتی، قرانتینه بلاسیاه اون و اونیش بیک حاجی استانبوله
هیچ اوغرامه دن کچمه به مجبور او اییور، حالبوکه هر حاجی
استانبوله بشر لیرا براقسه، یتش بش بیک لیرا براقش
اولیور، بونلرک هیچ بری ملاحظه اولنیورده، هایدی
قوردون هایدی قرانتیه، بونکله خسته تک اوکی آنورمی؟
بوکون روسیه دنیانک الک پيس مملکتی اولدینی حالده
قولر زده کی کی توسع ایدم یور، حالبوکه قوردون یوق
قرانتینه یوق، بزم صحیه مدیرلر من متی ازمک مسئله سنده
او قدر ترقی ایتش که آوروپائی کچمش، آوروپانک
قرانتیه سینه بزم امنیتز یوق دییورلر. کاشکه عرفنده
بویله ترقی ایتسه ک. هیات! ترقی ایتمز بالکیز اهل اسلامی
غیر ایدم جک موقعه در. بو خصوصه ده هر نه ممکن ایسه
پیش و یا بقده در. بوکون تدابیر صحیه نامنه نفاظه رعایه
ولنیورمی؟ خیار! لاغملر من نه حالده در. صولر من نه حالده در
نلرک لایقوله صحته مناسب اعماری خاطره کایورمی؟
یرا سوقا قلدده پیس لکدن کچمه میور، قاینامش صولر
تعمالی فلان توصیه اولنه میور، بونلرک اسبابی تسهیل
لنه میور.

آشجیلرک مطبخ لری قهوه جیلرک او جاقلری صحته موافق
لر زده استعمال اولنیورمی؟ ملتک یاریمندن زیاده سی بکنی
قادرده میور، بوتون کون قهوه نشین اولیورلر بونلر دن
ج بری نظر اعتباره آلنیورده یالکیز قوردون، خانه ده کیملر

اوج طریق کو سترایور . برنجیسی : اے مناسب واے مقتدر
اساتذہ ن بعض ذوات جاب ایتمک ، ایکنجیسی طلبہ
وجودہ کتورمک ایچون سن رشدہ بانغ اولان چوجقلرک
ایابی واے مستعدلرینی اتخوب واخذ ایتمک . اوچنجیسی ده
لازم اولان پارہنی استحصال ایتمک .

آسیا - غی - کابی جمعیتی رئیسیت . اوخارا حضر-
تاری ، بونلری بیان ایتمکدن صکره « بوخصوصه سزک
فکرکزنه مرکز ددر . » دیه استفسار ایدیور .

بو طرفدن نه جواب یازیلدی ، دیه جکسکز ، دکلی؟
نه جواب یازیلدی چو کوریورسکزکه اوج طریقندن
ایکیسی - اے ، مناسب ومقتدر اساتذہ جاب ایتمک ولزم
اولان پارہنی استحصال ایتمکدر . بونلر ، مرکز اسلام اولدیغیچون

بزم خصه مزه دوشیور . فقط بن اولا ، شو مناسبله اسلا-
مارک قیلہسی اولان ارض مقدسده کی معارفک درجه قصواسنی

انظار ماته عرض ایتمک استہرم . بوکا کسب اطلاع ایتمک
کدنصکره بزلر حصه مزه دوشن شو وظیفه مقدسہنی اتا

ژاپونیاہ قدر کیدوب نشر دین و معارفہ سعی وغیرت ایتمک
خدمتی پایہ یلہ جک استعدادینہ مالکمی یز ، یوقی بالطبع

آ کلاشاور .
بوکون دیانہ اے مقدس سیاستہ اے ہم بوتون اهل
اسلامک قیلہسی اولان مکہ مکرمہده معارف نظارتی طر-

فندن آچیلمش بردانہ اولسون مکتب ابتدائی یوقدر . اوتہده
بریده کیرا ایله اجارہ ابلہ اداره اولنیور . معلمک اقتدا-

ریندن ، تعلیمک اصول و انتظامندن ارتق بھئی آچیلیم .
وظن خیرا ولاتسأل عن الخبر مصراعی هضمونجہ قبالی

دورسون .
کچن سنہ فوآد پاشا والی اولہرق کلدیکدنصکره بر قاج
جدی تمشبٹارده بولندی ایدی . ازجمله : جیاد قشله سنده کی

عسکرلری ، شهر خارجنده انشا اولنان انشآت خیریبہ
نقل ایدوب مذکور قیشلہنی غربا خسته خانہ سنہ تبدیل

ایندی ایدی . عن اصل مدرسه اولوب حسب الضروره
غربا خسته خانہ سی اتخا اولنان وشہرک اے معتنا ومركزینده

مدعا نام محلده کائن بنایی ایسہ مکتب یاپوب اوتہده بری ده
سورنوب کیزن مکتب رشدیہنی اورایہ نقل ایندی ایدی .

کچن سنہ مکہ مکرمہ مکتب ابتدائی ایچون معارف
اولمشدی . بوکا معارف
نظارتی طرفندن اذن ویرلندی ایسہده مالیہدن اذن ویرلہدی .
بوندن ماعد ، کینہ معارف تأسیساتی ایچون تخصیص
اولمش (۴۰۰۰۰) غروش مالیہ صدوغندن اخذ
واستلام ایدرک شریف حضر تارینک شرفالره مخصوص
وقف یردن تبرع ایتمکی محله عید جلوس حضرت خلافتناہیدہ
مکتبک تملی آلمش ایدی . فقط آرادن چوق کیچمہدن
امین بک بورادن انفصال ایدوب والی وکیلاکنہ مشیر
قوماندان عبداللہ پاشانک تعیین اولمشیلہ : « بومبلغ کچن
سنہ ایچون تعیین اولمشدی کچن سنہ صرف اولنمادیغندن بوسنہ
سزک صرفه حق وصلاحیتکز یوقدر . » دیه مبلغ مذکور
معارف قوه یسیونی آندن کیری مالیہ آلندی . مکتب
تأسیسی کینہ یوز اوستی براقلدی . بوندن ماعد باناجانک
ید تسلطندن قورنارلمش مدرسه سلیمانیه قہسی ده نہ سببہ
مبیدر تکرار مشارالہک ید تغلبنہ اعادہ اولندی . رشدی
وابتدائی طابہلر محده مکتبمیز قالدی . شمذیلک موقتاً مکتب
صنائع اولق اوزره اشترا ایدلمش بنانک برایی او طہودہ لیزندہ
اسکان اولندیلر .
ایشته دیانہ مقدس سیاستہ مهم اولان مکہ مکرمہده
معارفک درجه قصواسی یوقدردر .
بن کندی حمایہ ، بونلری استعدادسز لقمزدن زیا

والیلارك صق صق تبدیل اولنمسنه حمل ایتمک ایستیورم .
برینسک قوردینی پیلانی فعلیتیه چیمسادن اول دیگر بری
کلوب بوزیور . بونلرک اکثری ظاهرده اغراض شخصیه
مبنی ایلبان تلقینادن طولای کبی کوز کسه اصل اعتباریه
احوال مملکتدن بی خبر اکنه مبنیدر .

شمدی بزم معارف نظارتک الک مقدس یرمزه صرف
ایتدیکی غیرت بو قدر ایسه ، بیلمکه ، ژاپونیساده معارف
اسلامی دوشنبه بیله چک قدر کننیده راسته داد بوله بیله جکمی ؟
مناسب مقدار اسانده کوندرمک مسئله سنه کلهجه بو خصوصده
قناعت تامم ، اسلامله ژاپونیا قاپوسن آجان فاضل غیور
عبدالرشید ابراهیم افندی حضرتاریندن باشقه بو خصوصده
فدائیلک کوستره چک برکیمسه بولوق محالدر .

اماده در . فقط مصارف سفریه سی اولدیغندن قنادی آغای
باغلی برقوش کبی چرینوب دوریور . آلتنده اک بویوک
منافع سیاسییه مندرج اولان بر مکتبه کیدوب نشر دین
ایچون چالشه جق ذوات محترمه یه مصارف سفریه تدارک
ایدوب یرمک قدر غیرت کوستره مازسه ک آرتق بزدن نه
بکله ملی .

اسلاملرک چوغالمنی ترقیسنی همیز آرزو ایدیورز .
فقط بزم بو آرزومز بر عرب شاعرینک

سئلنت ان یجمعنی بایلی * ألیس الله یفعل مایشأ
ویطرهما ویطر حتی علیها * ویدخل مایشأ فیما یشأ
وبعت من یحرکنا برقی * کسه الزق یحضنها الرعأ
ویرسل بعد ذا غیثا فغیثا * یطهرنا وقد زال العنسا

دیسه سنه بکنزیور . کویا علمک عالم اسباب اولدیغندن خبریمز
یوق ویا خود اسبابک نه اولدیغنی ادرا کدن عاجرز . کننیدنک
دها نه اولدیغنی بیله مین سر سیر ملردن برینی ایکی یوز لیرا
خر جراه و ماه بماه ایلی لیرا معاشله چینه کوندر لیدیکی
ایشیدیورز . کنندی کننیدی اداره دن عاجز چین حکومتنه

محکوم اولان بر ملندن بکله دیکمز منافع ژاپونلردن متوقع منافعدن
دها زیاده ایمش ، اوله می ؟
الله بزه عقلار یرسون . . . ا
مکر مهده معارف قومیسونی اعضاسندن :

محمد مراد رحمنی

تعارف مسلمین

ارض مقدس حقنده معارف نظارتک نظر دقتنی صورت
مخصوصه ده جلب ایدرز . حجاز ولایتی ، باشقه ولایتاره
بکزه ماز . سنه ده یوز بیکارجه اولاد مسلمینک اجتماعهای
اولان بو بقعه مقدسه باشقه یرلمز کبی اهال اولنورسه
عالم اسلامده ای بر تاثیر اجرا ایتماز . ارض مقدس
عالم اسلامک عثمانیلر آلتده کی برودیعه سیدر امانتیدر . بویله
بری بری ابتدائی مکتبسز بر افق قدر اهال کوسترمک یالکیز
وظیفه سن بیلمه مک دکل دینی تخنیف ودیعه نی سؤ استعمال
دیگدر .

بزم ، بو خصوصده پک چوق مکتوبلر آلدی ایدک ،
فقط عالم اسلامه سؤ تاثیر اجرا ایدر . قورقوسیه و برده
« بقلم ، بلکه یاپیلانلر پروژملر تمام اولملمشدر . یارین فلان
اصلاح اولنرر . باقارلر » دییه هب اهال ایله کیچوردق .
فقط کوربورز که ایش کیت کیده فنالشیور . آرتق بوندن
صکره صوصمانی اسلامیه قارشو برجنایت عد ایدرز .

بوندن صکره معارف نظارتنه کیم کلیرسه کلسون ایلمک
یایه جق ایشی عالم اسلامک قبله سی اولان حجازک امور معارفی
اصلاح اوله لیدر ، اولادعربک اولادینینک مکه اطرافنده
حالاحل بد اوته قائله لیرندن ، بیدارینده معارفک انتشار ایدر .
ماه سنندن معارف نظارتی مسؤلدر . حتی بو کون عالم اسلامک
برقسنی بو مسئله اشغال ایدیور . بوتون دنیا ، مدنیه کردیکی
حالدده نیچون ارض مقدس مزک حقیقی اولادلری اولان قبائل عرب
حالا بد اوته یشایورلر دیورلر . بز وقتیه بوکا دور
منجوسک بر طاقم رجال متغلبه سی کوستریوردرق . فقط شمدی ؟
باشمزه ایش باعسنی بیلمز آدماری متسلط اولدی دییه جکیز .
بونلری ونیجه نیک وخامتنی معارف نظارتی نظر دفته
آلهرق چاره سنه باقمه نی عالم اسلام نامنه ، روح پیغمبرک
حق حرمتنه طلب ایدرز .

قوه علمیه — معارف

شو یکرمنجی عصرک دیده لری میزی قاشدیران ، بز - لری وله وحیران ایدن مدینت و ترقیبی محضا (قوه علمیه Educational force) نك (قوه مادیه) یه غلبه اتمه - سندن ایلری کلمشدر . قرون وسطی نك مظلّم ، قرا کلق ، ایصنر پنهای وسیع کشمکشنده موجودیت ملیه لری محافظه ده دوام ایچون سیف و سلاح ایله مبارزه ایدن انسانلر ملنار بوکون ، شو یکرمنجی عصرده (قوه علمیه) لریله موجودیت ملیه لری محافظه ایده بیلورلر .

تاریخ زه پک واضع بر صورتده کوستریورکه :

قرون اولی ، قرون وسطی و حتی قرون اخیرده بیه یالکز (Physical force) یعنی (قوه مادیه) ایله ادامه حیات ایتمش و بوسایه ده ساحه مدینت و ترقیده خطوه انداز اولمش هیچ برمت ، هیچ حکومت ، هیچ بر قوم تصور اولنهماز . اوت ! (قوه مادیه) بر ملتک موجودیتی شرف و حیثیتی محافظه ایدر فقط اومادیه بی احضار ایدن ینه (قوه علمیه) در . اسکی روما حکومت معظمه سنک صولت و استیلاسی بتون جهانی قاپلامش ایکن بر مدت صکره محو و انقراضه یوز طوتدی . محو و انقراضه سنک اسبابی ایسه (قوه علمیه) نك (قوه مادیه) یه غلبه ایده مه سیدر .

اوت ! ینه تاریخ زه کوستریورکه :

رومانک انقراضی اسبابندن ایکننجیسی ده (Moral Natianait) یعنی (اخلاق ملیه) لری نك فاسد اولنهمسندندر . ایشته بویکی عامل مؤثر روما حکومت معظمه سنک انقراضه بادی اولدی . شو قوجه حکومت معظمه نك اسباب انقراضندن عدولنان برنجی مؤثری آلم یعنی قوه مادیه بی : بدایت تشکله کونده کوچک بر حکومت اوله رق تاسس ایدن روما آز بر مدت ظرفنده (قوه مادیه) جهتیله پک زیاده ترقی ایتمش و صولت شجاعتمندانه سیله برچوق ممالک و ملتاری ید تسخیرینه کپیره شددر . روما حکومتی بتون فعالیتنی — یالکز — (قوه مادیه) یه حصر ایددی ، (قوه علمیه) ایسه نظر لرنده هیچ مثانه سنده قالدی .

برعلامت وحشتدن بشقه برشی اولیوب بی بشرک تقلیل نفوسنه بادی اولان آلات حرب ، رومالیلری افکارنی اوقدر اشغال ایتدیکی ، کیچه وکوندوز اختراعات جدیده حرابه ایچون بذل ما یحصل ایدوب و بو یولده بر جوقده جانلر هبا اولندی . اسسارت ، ایشته بوعصرده وروماده دهشتلی بر صورتده انتشار ایتدی . اسیرلر (قوه مادیه) نك تزییدی ایچون استعمال اولنور برر واسطه ایدیلر ، ایشته بوندن آ کلاشیایورکه (قوه مادیه) نك تزییدینه جالیشوب (قوه علمیه) یه هیچ عطف اهمیت اتمه مک بر جوق فناقلرک مسی اویور . اولاً : روحشتدن بشته برشی اولیان قتل نفوس ! ثانیاً : بیکلرجه بلکده مایونارجه بی بشرک ویننه ربه سارقی [۱] کچروب محاربه . ه اوساخه مبارزه و مجاهده قویون کی اواسیرلری اولدیرتمک ! ... ایشته روما حکومتی بویله جه اسیرلره ، آلات حربلره (قوه مادیه) سنی تزیید ایتمکه دوام ایدرکن بشقه اتم واقوام مختلفه (قوه علمیه نك) مفقودیتنی حس ایتدیلر و تزییدینه چالیشدیلر . . . حقائق معلومه دندرکه زمانک ترقیبیله عقل و فکر دخی توسع و ترقی ایدر .

ایشته بر وقت کلدیکی رومانک قوه مادیه سنه بشقه ملک واقوامک قوه علمیه لری غلبه چالیدی . بومنضم اولان (اخلاق ملیه لری نك افسادی) قوجه رومانی خاک ایله یکسان ایلدی . ایشته او وقت روما ، رومالقدن چیقدی و شمندی تاریخارده اوقودینغمز انقلاب عظیم وقوعه کلدی .

بو قدر منصل واوزون برکریزگاه بر مقدمه ایله موضوعه داخل اولیشمک سببی قارئین کرامه (قوه علمیه) ایله (قوه مادیه) نك -- من غیر حد -- فرقی کوستریمکدر . دیمک اولیورکه بز عتبانلیرک شمیدی یه قدر

[۱] روماده کوله لک صور متعدده اوزرینه جاری ایدی . حرب و غزاده مغلوب اولان اقوام قول ایدلیدیکی کی کوله لردن طوغان چوققلر دخی اسیر اولورلردی . بوندن ماعدا قانون و نظامات بلادک بعض موادینه چاربه لره عبودت آلتنده سرکردان اولانلردن مرکب برصنف کوله لره دها واردی . محتاح ایضاح دکلدرکه : رومالیلرجه کوله لک ایچون اک بیوک وسیله حرب وجدال ایدی ، . . .

شو بولندیغمز شمندوفر والکتریک عصرنده مدن
 وترقی زده اوکوز ، ماندا عربسه سیله کلیور . نه ایچون
 بونک سببی نه در ؟ نه ایچون زده آنر اوله مدق ! چون
 بز قوه مادیه مزی — قوه علمیه مز اولقسزین تز
 ایدبورددق . محاربه دن بشقه بر شی دوشونمورق فقط
 محاربه لریمزیده ارکان حربلر مز ، ضابطه لریمز اولقسز
 بایبورددق ، بو کون انکتره نك قوه مادیه می میدانده !
 دکلی ؟ فقط انکتره نك بوده شتی قوه مادیه سنی اداره
 تزید ایتک ایچون بر (قوه علمیه) دنیاده مقصود اول
 قوتلرک سرافرازیدر یعنی روحیدر .... (قوه علمیه بی
 تجیم ایتدیرن ایسه مکتبلر در . شو حالده ذلت و سفالت
 قورتیق عزت و سعاده واصل اولیق ایچون بر چار
 وار . . . . اوده ؛ (مکتبلر در) . . .

شهره ترقی و تعالی ده بو قدر کیری قلمه نك بکانه سببی
 قوه علمیه نك ، معارفک عدم انتشار نندر . . .
 بومسرو داتمله قوه مادیه نك قالدیلر سنی ایتیمور .
 خیر ! یالکز قوه علمیه قوه مادیه به احراز تفوق
 ایتمه لیدر . چونکه یکر منجی عصرده سلاح دن زیاده علم ، عقل
 و درایت ایله محاربه اید بایور . آرتق یالکز سلاح و آلات حرب ایله
 محاربه نك زمانی چوقدن ، کچمشدر . شمدی محاربه لریمز قلم و عقل
 درایت ایله ایده جکیز . بوکواصل اولیق ایچونده قوه علمیه نك
 انتشاری الزمدر .

بوکون زده انک نقصان بر قوت وار ایسه اوده
 قوه علمیه در . قوه علمیه نك نقصانغی دکلیدر که بی شمدی به
 قدر استبداد بو و ندر و عی آنتده بر اقدی . حالبوکه قوه
 علمیه دیکر بتون قوتلرک باباسی ، عادتا ره بریدر . بر ملتده
 قوه علمیه نه قدر مکمل اولورسه اوملتک دیکر قوتلریده
 او نسبتده مکمل اولور . قوه علمیه هر شیدن اول انسانه
 کوزل بر تریه فکریه ویرر . انسان بو تریه فکریه سایه سنده
 کندندن ، محیطندن خبردار اولور . انسان هر نه یاپارسه
 فکریله ، عقلیه ، بینیه یاپار . فکر عقل بین نه قدر کوزل
 تریه اولور . نه درجه مکمل بولنورسه طبیعی یاپیان شیلر ده
 اونستده مکمل اولور ، و اونستده جدی ، متین و سالم
 ایشلره تشبث اولنور . بو حقیقی اوکرن دکدنصرکه بر دفعه
 دوشونم :

— زده قوه علمیه نه درجه لرده در ؟

مع الناصف قوه علمیه جهتیله پک کری قلمیشیز .
 جکدی کمز بو ادا و اذیتلر ، تصادف ایتدی کمز بتون بو
 ذلت و سفالتلر هپ ، اوت هپ قوه علمیه نك بر دور انحطاطیه
 کچیرمکه اولدیغندن یاری کلمشدر . بر وقتلر فتوحات
 و تغلباتمزه دنیایی لر زدار ایدر کن شمدی بویله قلمه نك
 سببی معارفک عدم انتشاریدر .

بونئی یوقاریده ده تکرار ایتدم و شمیدیه تکرار ایدر
 بیورم . انکتره ، المانیا ، فرانسه ، الخ بو کوردیکمز ملل
 متمدنه و مترقیه غربیه بزم ادوار فتوحات و نقلیاتمزه هیچدن
 عبارت ایکن بو کون آنار بالا پرواز بزیسه درکه انحطاط
 و تدنی ده ، کرداب ذلت و سفالتده یوز بیوروز .

سامی زاه

ثریا

عالم اسلام

تعلیم عمومی ، حکومتک انترقیقه می

اسلامارک بصیرتکارانه حرکتلری

بو کون روسیه اسلاملرینک اکی بو یو کندن اکی کوچوکنه
 قدر بررر دماغلرینی تشریح ایدر سکز هپسک ده عینی مسئله
 ایله متفقا مشغول اولدقلرینی کورورسکز . اوده دوماده
 مذاکره اولنان تعلیم عمومی مسئله سیدر .

تعلیم عمومی ، فقیر زنیکن ، حاکم ، محکوم ایستر نه ،
 اولورسه اولسون بر وطنک بر طوپراغک اولادلرینی بو
 کونه قدر قاپولری مردار انترقیقه لرک اقتضاسیله ، بیک بر تورلی
 مشکلات اقتصادیه لرک اجباریله قاپانمش مکتبلره کیتمک
 مجبوریتنده طوتمق دیمک اوله جغندن بوکا مخالفت ایده جک

ہونار تعلیم عمومی استہدکاری وقت، حکومت معارف
ایچون بش میلبون چیقارمیہ مقتدر دکدی . حالوکہ تعالیم
عمومینک تامیلہ روسیہ ذہ تطبیق ایچون یوزلرجه میلبون
لازمی . ایشته اونکچون بزحریتپرورانک تعالیم عمومینک
تطبیقی استہملری فرط عصیتدن ناشی حکومتک اقتدار
عدم اقتدارینی دوشومدن اورطیہ آتیلان برہستلہ ایدی
دیہ جکز . (فرقیہ سکزد نظر یہی فرق مذکورہ لری
اساسی بر مقصد تعقیب استہدکاری احتمالہ مبنی یوردیورم .)
وقتیہ بوتعلیم عمومی حقدنہلر سویلنمہدی وسویلیہ
نارہ نہلر پایامہدی . موسقوادہ وقتیہ انتشار ایدن
« پروغریسی » مجلہ اسبوعیہ سی - غالباً - ۹۰۶ سنہ سی
ایدی یالکز تعلیم عمومی مسئلہ سی حقدنہ کی بریانق مقالہ سی
ایچون حکومت طرفندن بیک روبلہ جزاء نقدی یہ چارمیشدی .
فقط تعالیم عمومی حقدنہ اووقت بوقدر شدت کوسترن
حکومت شمدی کندیمی بوکا طرفدار بولنیور . دومادہ کی
اکثریت فرقسیلہ آل آتی بر اشہرک بر مادہ قانونیہ ترتیبہ
چالشور . انسان بوتجولی کورنجه ذہنہ پک چوق شیار
تبادر ایدر .

اولا دیہ جکز عجباً ! تعالیم عمومی عاہداری اولان
ارکان حکومت دکشدی دہ اونکچونمی ؟ فقط بونک طوغری
اولدینی میدانہ در . چونکہ او وقتکی موسیو استولپین
شمدی دہ موقعنہ در . حتی عاشقی بولنان بوموقعی تحکیم
ایچین پکدہ آمانہ الویرشلی اولیدن موسیو ایزوولسکینی
پارس سفارتہ تبعد ایدہرک رینہ قائن برادری موسیو
سازانوفی تعیین ایتدیرمیہ موفق اولدینی کی بردہ یالکز
ملتہ دکل موسیو استولپینک کندیسنہ قارشو بیلہ بر مستبد
بی نظیر اولان شواریمی بریندن قایدیرق قفا دار اولیہ
بوتون مناسبلہ صادق اولان قاصونی معارف ناظری
تعیین ایتدی . دیمک ارکان مستبد او وقتکی اکسکلکینی ،
نقصانرینی شمدی تکمیل ایتش بناء علیہ او جہتدن امید
تزیید ایدہرک برشی بوقدر .

اولادہ حکومت بر تضیق سیاسینک تحت تہدیدیندہ
بولنیور دہ اونکچونمی رجعتہ ، تبدیل فکرہ لزوم حس
ایتدی . نتہ کم سوسیالیست باقرووسی دوما منہریندہ

بر آدم تصور ایدہمایز . علوم و معارف قدرینی بیلمسہ
بیلہ دینی او کرمک امیدیلہ بوکا طرفدار اولور . بخصوص
بوکونکی روسیہ اسلاماریدرکہ اساس تحصیلک لزوم
و اہمیتنہ ہیچ بر فرد قلمدن متفق و بونی شدتہ طالبدرلر .
دیمک ہونار ، عمومیتلہ مکتب طرفدارلریدر فقط بعض
اسباب اقتصادیدن طولانی بنارندہ معارف تعمم ایدہمیور .
اگر بوسابی اورطیہ دن قلدیرن اولورسہ عمومیتلہ معارف صاریلہ
جقلر در . حکومتک تکلیف ایتدیکی تعلیم عمومی نی دہ بر
نعمت غیر مترقبہ کبی تاقی ایدرک مع الممنونیت قبول
ایدہ جکلر در .

فقط بوتعلیم عمومی یہ بر طاقم سیاسی انتریقہلر اساس
اتخاذ اولورسہ ؟ ایشته او وقت مسئلہ ، حسن نیتدن بعید
اولدینیچون اساسندن دکشہ جکلر . او وقت بوکا طرفدار
اولمقدن زیادہ نفرت ایدنارک مقداری جو غالیہ جقدر و تعمم
ایدہ جکلر . آرتق او وقت ، پک جو قدری حکومتک
بر جوق انتریقہلرینہ معروض قالان اسلامار بر آز احتیاطلی
طاورانمک لزومنی حس ایدہ جکلر در .

*

تعلیم عمومی مسئلہ سی ابتدا روسیہ دہ طالب حریت
اولان اختلال فرقلرینک سونکولری او جندہ پارلایہرق
ظہور ایتدی ایدی . بووقت روسیہ نک بودجہ سی نہیہ
متحمل اولدینی بیلنر ہونارک بو مطالبانہ کوری کورینہ
آورویاہ تقلید معناسنی ویرمشاردی . فقط بز کندیلرینہ
بر آز حرمت و رعایتز اولدینندن حرکتارینہ تقلید
کبی ہر کس عندنہ مذموم بر معناسنی ویرہمیز .
یالکز ، دیہ جکز کہ اہالیہ کوردکلری بیاغیلکدن متولد
فرط تأثیرک حصولہ کتوردیکی عصیت ایچورسندہ اورطیہ
سورکلنہ بر طاب ایدی . مقدس طائیدقلری مقصدلرینک
وجود بولہمی اہالینک مظاہر تیلہ اولہ جفی آ کلایان بوفرقلر
اہالیہ کی جہالتی ، حیات اجتماعیہ و سیاسیہ اولان بیکانہ .
لکاری کورنجه اولیہ بر حالہ کلدیلرکہ آرتق بونک قارشوسندہ
ہر شیشی اونوندیلر . حکومت متبوعہلرینک بودجہ سی بونی
تحمیل ایدوب ایدہمیہ جکی دوشنمہدی . تعلیم عمومی مسئلہ سی
پروغراملرینک اک پارلاق و معتنا مادہ سنی تشکیل ایتدی .

بريست فرقه‌سی ده قطعاً بوکا طرفدار دکدر . و بونک وجوده چیقماستی استمیورده . استمه بیله تطبیق اولنه میه جغنی بیلیور . کرک حکومت و کرک قلاغوزی اولان اوقتو بریست فرقه‌سی یالکز بر شی استیورلر . و یالکز اونکچون چالشیورلر . اوده تعلیم عمومی بهانه سیله روسیه ده کی عموم مکاتبه رولاق و روسلاشدرمق اساسنه مبنی مهین بر ماده قانونیه یاپوب بونک دو ما طرفندن تصدیق اولنوب قلمه سیدر . اگر بوکا موفق اولورلرسه کندلرینه اک زیاده اندیشه ویرن بر مسئله مهمه بی حل ایندی دیمکر . البته بونک چک بویوک بر انترقه اولدیغنده شبهه یوقدر .

*

۹۰۴ سنه سنه قدر روسیه نك احوال عمومی سی بر طور غنقلدن بر حال انجماددن عبارتدی . عنصر اسلام جهالندن . سائر عناصر محکومه ایسه محیط طارلغندن یکده حرکت ایده میورلردی . اولدقاری یرده بولدقاری ملترله ای ، فنا او یوشمش قلمشاردی . فقط روسیه انقلابی بو اسکی حاللری اساسندن دیکشدردی . اورطه لغت کیشلنمه سندن هر بر ملت کندی اقتداری نسبتنده حرکته باشلادی . دیرکن اورطه لاقده دهشتلی بر ملت مسئله سی باش کوستردی . بعض بر سوسیالیزم مراقیلیری استشنا طویاورسه ملل محکومه دن هر بر ملت دوشکونلری کندی افراء ملتک رفاه سعادتتی اساس انخاذا ایندی . واقعا بعضا روسیه روسیه یار کدر لافلری ایشیدیلوردی . فقط بونارک هیچ بری خلوص قلبدن او ایوب سویلیه نلر روسیه نك کیدیشاتدن ملتیت فکری نك کسب شدتندن اندیشناک اولان و بناء علیه بویله ریاکار لافلر قوللانیه بر لزوم حس ایندن روس ملتجیریه ، سایه سنده منافع ملیه سی تأمین ایده . بیلمک ایچون قارشوسنده کنی آدامیه قصد ایندن بعض بر قورناز ملل محکومه ملتجیاری ایدی . یوقسه روس ملتجیاری نك اساس فکری ملل محکومه یه کندیلریله بر درجه ده حقوق ویرمک اولدیغی کی ملل محکومه نك ده بو کونکی دوشنجه سی روسیه نك رفاهیتی او ایوب کندی ملتک سعادت و سلامتی ایدی . ایشته شو صورتله هر ملت آرمسندنه تشبث شخصی نمو ایتمیه و کیندکجه تعمیم باشلادی .

سویله دیکی بر لظفنده بوکا ایما ایدیور . کویا ، حکومت افکار عمومی نك اوکنی آلمق ایچین بوکون تعلیم عمومی مسئله سی قبوله مجبور اولیور . لاکن بونی پک دار بر چارچیوه نك ایچروسنه آلدیغندن ملتک کوزینی بویامقدن باشقه بر شیله اوغراشمیور دیور .

زه قاورسه اول بوتعلیم عمومی مسئله سی حتمده ، مسئله دو مایه یرمه دن اول - کنینی کوسترن افکار عمومی نك وجودیندن صورارز . البته افکار عمومی اوچ بش دانه احرار ملت دیمک دکدر . افکار عمومی یه کویلرک ، شهرلرک ، فاریقه لرک . تجار تکاهلرک محیطنده سوزشلی بر صورتده طنین انداز اولدقندن صکره مطبوعاته عکس ایندن ک آهنگ صادردر . ایشته مستبد بر حکومتک کوزینی ییلدیرن ، قارشوسنده تیر تیر تیرمه ن افکار عمومی یه بوکا دیرلر . مستبد حکومتلر ، آنجق بویله بر افکار عمومی بی تطبیقه و یا خود تغلیطه لزوم حس ایدرلر . یوقسه اوده بریده باغروب چاغرن بر آوج پولیتقه جیارک یانیق صدالری نك پیسه سی حکومت نظرینده پک دوشکوندر . اولره اهمیت بیله ویرمیور . بونلری صوصدیرمق ایچین کوز بویامیه فلانه لزوم یوقدر . مدعش آلایلی ضابطه ، بی رحیم غاردیانی محبسار کایدیر .

روسیه نك تعلیم عمومی مسئله سی دو ما مذاکره سنه کیره ن اولکی حالته بر عطف نظر ایدیور زده تعایم عمومی حتمده مع التأسف شو اوچ بش پولیتقه چینک کور اتولی صدالری نك متحصل جزئی بر تمایلدن باشته بر شی کور میورز . تعلیم عمومی یه ک زیاده علاقه دار اولان طبقه بومسئله یه کلاً بیگانه اولوب بو پولیتقه جیارک ایفاظی ده کندیلری ای او باندیره مدی . یالکز دو ماده مذاکره باشلانقدن صکره بر آز حرکته کلایلر . دیمک حکومت ، بومسئله بی ال التي قورجه لدینی وقت بر تضییقک ائتنده بولمیوردی .

بناء علیه بز کندی حسابمزد حکومت محورینک بو صورتله دو نهمی نه تبدیل فکر ایندیکیله تفسیر ایده جکر ونده بر تضییق سیاسی ائتنده بولندیغی ادعا اینداری فکری نه اشتراک ایدرز .

زه قاورسه حکومت قطعاً تبدیل فکر ایتماشدر . حکومته قلاغوزلق ایدرک بونی معلوم بر دائره ده سورکلین اوقتو

سیاسیاتہ، حیاتیہ، انسانیت، حقانیتک وارغنه آلدانان، مساواتک بر حقدن زیادہ بر قوتہ مستند بولندیغندن بی خبر بولسان سوسیالیست ادعا سندنہ کی اوچ بش دانہ صافدل وجاهل چو جقلمیز استئنا طوتیلورسہ بزم اسلام ملتجیاری روسیہ دہ کی جریاتی تمامیلہ آ کلادیار. روسیہ یه اساساً دارغین بولنان لهیلردن باشلایوب حتی روسارک کنیدیاری بیلہ هیچ بروقت روسیہ نک رفاه و سعادت ایچون چالشمادیغنی، مبارزکاه حیاتیہ اجرا اولنان فعالیتلردن هربری برر تشبث شخصی اولدیغنی تام وقتندہ دویدیلر.

بنائ علیہ « روسیہ روسیہ ایلر کدر . » نظریه سی اطرا۔ فندہ دونمینی طولاشمہ بی سوکہ بر اقوب وطنداشاری کبی بونلردہ جدیتله تشبث شخصی به باشلادیار. دیدیلرکه:

« روسیہ روسیہ ایلرک اوله جقدر . فقط روسیہ ایلر روسیہ لی اوله ییلیمک ایچون بر استعدادی حائز ایسه ! بنائ علیہ بز اولا بو استعدادی اکتسابه ، بر اسیردن زیادہ عموم وطنداشر درجه سندنہ بو وطنک صاحبی اوله ییلیمک سویه سی احرازه غیرت ایده لم . صکره روسارله مساوی برحقی آله ایتمک قولای اولور . »

یواش یواش بو ایزی تعقیبه باشلادیار . بو حال ، اوتہ دنبری بر ایکی پارلاق نظریه لره مال محکومہ بی اوروب آله جفم ظن ایدن روس ملتجیارینک اویقوسنی آجری . کوردیلرکه ایش یالکز بر ایکی ریاکار لافله دونبور . بونکله کیمسہ بی ماتاره باصدیرمیه جقلمز جدی و مأثر تشبثده بولنمہ ایکه بر نتیجه حسنه حاصل ایتسون .

ایشته بونلر بونی آکلار آکلماز غورلری اوک طرفه دوندی پاپاسار ، مسیونیرلر و حکومت مستبدہ ایله بر نقطه دہ برلشدیلرکه او نقطه دہ روسیہ بی روسارلردن تشکیل ایتمک اسلیدر .

روسیہ بی روسارلردن تشکیل ایتمک دیمک روسیہ دہ حقوقه مالک روسارلردن ماعدا کیمسہ بی بولندیرمیوب باشقه ملتارک کافه سی برر کوله و یا خود خارج از حدود ایتمک دیمک دکلدردن ذاتاً بویله یایمق اشلیزنده کلز . عمومی بر قارغشلمی موجب اولور . اونکچون اسلاملر لهیلر ، یهودیلر ، نسملر و سائرملر وطنلرینده بر حقوقه مالک اوله رق ییعا۔

ایشته شو بزم دوشندیکمز محاذیری روسیہ اسلاماری وقتندہ تمامیلہ کشف ایتدیلر . مسئله به بر تعالیم عمومی نظریله باقادیار حکومتک تعالیم عمومی نامی التندہ اسلاماری روسلاشدرمق ایچون قانون اولمق اوزره دومادن تصدیق ایتدرمیه قوردینی بریلانی نظریله باقادیار . روسیہ نک هر طرفندہ دهشتلی برغایان حصوله کلدی . یکریمی بش اوتوز خانلی

وظیفہ لرمن خاطر مزدمی

پک بارلاق و شانلی تاریخ صحیفہ لرمنی بر بر
چو ررک مطالعہ سنہ دالہ جق اولورسوق آرسندہ کی بعض
وقعہ لر ایکنہ کبی کوزیمزہ بائور . کیرلی ، غرضناک بعض
حرکتلر ، قلبمزی چایر چایر یاقیور . نہ ایدی او ارا نہ
تورکیہ بیندہ کی محاربہ لر ، ایکی قارداشک ہیچ لزوم سزہ
دنیا نی آل قانلرہ بویامسی ، بوش بوشنہ یکدیگر بلہ بوغو-
شمہ سی ، برطاقم انتریقہ لر او غریبنہ یوزیکر چہ اسلام جاناری
فدا ایدی لہ سی ؟

نہ اولوردی شرقک اک مهم ایکی عنصری اولان
عثمانیلرلہ ایرانیلر ، بیناریندہ کی اخوت اسلامیهی
اونونوب بو انتریقہ لر دن هر ایکی طرفدہ واز کچسہ لر .
هر ایکسنگ غریبہ عدو مشترکاری وارلغی وقتندہ
آ کلایه زق الی آله ویرمش اولسہ لر ؟ ونہ اولوردی
او وقت عثمانیلر ، اہمیتی شرقہ ووروب . کندینک شرقک
مقتدا ہی اولدیغی تخاطر ایدوب بوشی بوشنہ ویانہ
سورلرینہ تیرمانمقدن ، شاہ عباس ایلہ بوغو شمقدن ایسہ
شرقدہ موجود حکومت اسلامیهی دن باشدہ کندیمی اولق
اوزرہ - برہیئت متفقہ تشکیلنہ او غراشمش اولسہ !؟

اوحلدہ ہیچ شہہ سزدرکہ آلمانیا ایمپراطورافنک
برمثالی اسلام ایمپراطورلنی نامیلہ وکون شرقدہ کورولمش
اولوردی . وبوصورتلہ شرق مسئلہ سی اولیہ جفندن عالم
مدنیتہ . ییندہ راحت اوطوروردی . بو قدر کوز یاشارینہ
کیرما-لاردی وپاک آلرینی معصوم قانلرلہ تاویث ایتزلردی .
تاریخلری دہ ر تمیز اولوردی . فقط شمدی ؟ انسان ،
آروپانی ایچہ تفریق ایدہ میور . عالم مدنیتہ ، عالم وحشتمی ؟
اکر فنونک صناعتک اورادہ کی ترقیسنہ باقہ جق اولورسوق
آروپا برمنبع مدنیت اولدیغنہ یکدن حکم ایدیور . فقط
شرقدہ کی اجراتی ، بی حساب ایچہ دکاری قانلرینی ،
آقتدقلری کوز باشلرینی کورہ جک اولورسہ بوناری
آمریقادہ کی وحشیلردن تفریقہ تردد ایدیور .

اکر بونلرک اصانی توشنہ جک اولورسوق ہب بزم
یوزمن کلدیکدن اصلا شہہ یوقدر . چونکہ بزعثمانیلر ،
وقتیلہ جنکاورلکلہ ، معدہ مزک تحمل ایدہ میہ جکی فتوحاتلہ

کویلرہ وارنجیہ قدر کندی بینلریندہ متینغر باہرق دوما
ریاستنہ تیغراملہ حکومتک ترتیب ایتدیکی پروژہ دن راضی
دکل ایدیکلرینی بیلدیردیور . قویاً امید ایدرزکہ اسلاملرک بو
بصیرتکارانہ حرکتلری دومادہ خیلی تاثیر اجرا ایدر .

شوحال آرتق بزہدہ کوستریورکہ روسیہ اسلاماری حیات
سیاسیہ نہ در بلیورلر . آرتق آ کلیورلرکہ ملتک حیات
سیاسیہ اشتراکی « ناورینج » سراینہ بش اون مبعوث
کوندروب مستریحاً طابان یوقاری ، آرقہ اوستی یاتمق
دیمک دکل لورادہ پایلان اشلری بصیرتکارانہ تعقیب ایتمک
دیکدر . اکر اوتوز میلیون مات اسلامیه کندیلرینہ ظہیر
براستناک اولورسہ موجودیتلرینی حکومت نظریندہ تجسم
ایتدیرہ بیلیرسہ اون مبعوث ، ایکی یوز مبعوثک کورہ بیلہ جکی
برایشی پک آسانغلہ کورہ بیایورلر . ایشتہ روسیہ اسلاملر .
ینک اک ایلری کلاری . مطبوعاتی ، اشرائی بوفکر ددرلر .
وبونی افراد ملتہ وقتندہ آ کلایورلر . ملتہ بونی تمامیلہ آ کلایور .
یور . بوسایہ دہ بویلہ برحیاتہ تعلق ایدن مسئلہ لردہ بوتون
صدالری برقتادن چیقارمیہ موفق اولیورلر .

روسیہ اسلاملریندہ براستعداد واردزکہ اودہ بوکبی
مسائل جیاتیہ ظہور ایتدیکی وقت اسکیدہ بینارندہ جاری
اولان اوفق تفک دیدی قودیلاری بسبتون اونوتہرق ہب
بر آرایہ باش قوشہرق حرکت ایتمک استعدادیدر . ایشتہ
انسانہ اک زیادہ امید ویردیندہ بواسعداددر . برملت ،
بویلہ براستعدادہ مالک اولدیجہ اولمز ، ابدیاً یاشار . بونک
عندندہ متغلبانک تشبثاتلری ہیچہ ہیچدر .

البتہ بواسعدادک آرزومان ظرفندہ روسیہ ملی اسلام
مطبوعاتنک عمت وغیرتی سایہ مندہ حصولیدر اولدیغی انکار
اولنہماز . بناء علیہ روسیہ اسلام مطبوعاتی ، بوخ-متری
ایچون بوتون عالم اسلام طرفندن آلفشلائمیہ مستحضرلر .
باخصوص بویلہ مهم بروقتدہ بینارندہ بر آہنک تام اکتساب
ایدنملری شایان تشکر برحالدہر .

« تعارف مسلمین » بوناری شو بصیرتکارانہ حرکتلری
ایچون اک صمیمی قلبندن حرارتلہ آلفشلار . . .

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

وقت کیچرمیوب شرقہ بر حکومت متفقہ اسلامیہ
تأسیسسنہ ، شرقك تمدنہ ، شرقہ تجارت وصنائعك
ترقیسنہ ، اسلامك تعالینہ چالشہ ایدك بوكون حضرت
محمد امینك اوتوردینی رلر ، اوت ، توركیه ، ایران ،
فاس ، بخارا ، خیوہ . . . الخ لر بریانغین محلی کبی دكل
آلمانیان دها مکمل و دها معمور اولوردی . اووقت
شرق ، غربیلر ایچون برانتریقہ محلی بر مذبحہ اولمازدی . اووقت
مهاجمه غربدن شرقہ دكل بلکه شرقدن غربہ اولوردی .
چونکہ غربك بوکونکی تکاملی بزم ضعفیتمزدن استفادہ
ایله اولدینی پدیدادر .

بعض ارببار ، حضرت محمد امتك ساکن اولدینی
رلرک عومیتله فقر و ضرورت و سفالت ایچر و سندنه اولدینی
دین مبین اسلامدن کورمك ایستورلر . وحتی بعض بر
مسیونیرلر ، بونی دین اسلامك - حاشا - اساسسز برشی
اولدیغنه دلیل مقامنده قولانیورلر . دیورلرکه « ایشته
او حضرتك امتی فاسده! ایشته او حضرتك امتی طرابلس
غربده! ایشته او حضرتك امتی ایرانده بخاراده ساکندرلر .
باقکنز! عرق و جنسملری یکدیگرینه بام باشقه اولدینی
حالده هپسنده عین سفالت ، عین فقر و ضرورت حکمفرمادر .
بو نهدن ایبری کلیبور؟ البته دینارینك اساسسز لغندن . . . »
هیچ شہم سزدرکه بونلرک شایان قبول برشی اولدیغینی
ذکره حاجت یوقدر . هپسی ، اون دردنجی عصر
تاریخندن بی خبر اولانلری اغفال ایچون سویلنمش
سوزلر ایدیکی میداندهدر . البته اون دردنجی عصر تاریخی
دقتله مطالعه ابدنلر کورده جکلر درکه اسلاملر نه کبی شان
وشوکی احراز ایستدیارسه ونه کبی قوای مادیه و معنویه
آلده ایتملارسه هپ دیناری سایه سنده اولمدر . و دها
ایبری عطف نکاه ایدوب بقاجق اولورسه ق اندلسه ،
سوریهده و تا حدود جینده اولاد عربہ حکومت سوردیرن ،
بوکونکی فنونك خامی اولق شرفنی قاندرن هپ
بودیندر . اگر بو دین اسلام امداد لرینہ ارشمیه ایدی .
بزم بوکونکی حاملز کبی تفرقهده بولنان اولاد نجیب عرب
بر برینی طوغریه ق محو اولوب کیده جکلردی . دین اسلام
کلدی اولنلری بریره طوپلایه ق قرآن ورسولی واسطه .

سیله طریق حیاتی اوکرتدی . عربلرده انقراضدن قورتلدیلر .
او حالده بوکونکی سفالتہ ، اضمحلاله دین سبب اوله من .
ایشته بن ، بو ارببارله مسیونیرلره اسلاملرک اوزرینده
حکمفرما اولان سفالتك هپ بر جشیددن اوله سنه سبب
اوله ق تاریخی خط لریمزی کویستره جکم . اسلاملرک ترقیات
و تکاملنه هپ بردن و بر وقت اهمال اولندی . اگر بر
بریمزله بوغشه جق برده مالک اسلامیهده ترقیات فنیه و زراعیه
لزومی قدر اهمیت ویزه ایدك او حضرتك امتی ساکن
اولان فاس ، طرابلس غرب ، بخارا ایران بوکون آوروپا لیلرک
بازیجه سیاستی اولمازدی .

نه ایسه آرتق بو تاریخی خط لریمزی اونوتیمه ق
بوندنصکره سنه بقلم ایشته بوندنصکره سی ده بودر :
انکلتزنك جنوبی ایرانی استیلا ایتمک بر مقدمه اولق
اوزره ویردیکی اولتیا تومدن خبری اولمیان بر اسلام قلاما شد .
خاطرلرده در ، انکلتزه اووقت اوچ آی مهلت ویره شدی .
بو قدر آز بر زمان ظرفنده جنوبی ایرانده اسایش تأمین
اولنه منزه تعبیر آخرله اوراده حال شقاوتده بولنان اوچ
بش عشترک مهاجمت عادیه سنك اوکی آله منزهه عسکر یله
اشغال ایده جکنی بیلدی رمشدی . البته انکلتزلرک جدیددن
خری اولانلر انکلتزه نك بونی شقهیه سویله مدیکنی بیلیرلر .
صایلی کونار سویله رسکونت ایچر و سندنه مدتی طولایررسه
برکون کله جککه انکلتزه عسکر یله هندستاندن کلوب جنوبی
ایرانی اشغال ایده جکدر . بوندن صورت قطعیهده امین
اوله لم . چونکه انکلتزک سوزی ده اوزی کبی جدی و مرسددر .
معنایه بو جدیددن برشی دوندیره بیله جکی ده انکار اولنه من .
که اوده انتریقہ لرینك توافق ایتمیه جکی بر مسئله در . اوت
اگر برشی انکلتزلرک انتریقہ لرینہ طوقاندمی در حال اسکی
قرارلریندن اسکیده ویردکلری سوزلردن نکول ایدرلر .
اولتیا تومك ایلك کونلری اوده بون تیا تر و سندنه
باپدیغمز متینگ پک زیاده ایش یارادی . ترک ، عرب ، تانار ،
فرس ، کرد اولادلرینك بر آره یه طوپلایوب ایرانك حیاتنه
بر ایرانی قدر علاقه دار اولدقلرینی بالفعل اثبات ایدرک
چاره نجاحه صایرله لری آوروپا عالمده باخصوص انکلتزه
ایله روسیهده پک زیاده اجرای تأثیر ایتدی .

ضمیمه هائی اسفندیار ضامنہ حضرت نوری طرفندہ صادر
اولادہ فرمانہ عالی

خیوہدہ کی اصلاحات حقندہ کچن نسخہ مزیدہ یازدی
ایڈک . ایستہ شو اصلاحات حقندہ خیوہ ایچون بر نعمت
غیر مترقبہ کی طلوع ایدن خان جدید اسفندیار خان
حضرت نرینک تخت نشین اولور اولماز نشر ایڈیکی شو
فرمان عالی، «تعارف مسلمین» صحیفہ لریندہ درج ایدرک
خان مومی الیہ حضرت نرینک علو جناب لغنی ووظف پرور اکنی انظار
ملتہ وضع ایتمہی بر وظیفہ قدر شناسیدن عد ایدرز .
فرمان عالی بر وجہ آتیدر :

« هر شیدن بوبوك و هر بر اموره مقتدر جناب اللهك »
« لطف مرحمتی سایه سنده بكا اجدادك بر اقدینی تخه صعود »
« ایتمك نصیب اولدی . ایستہ شولطف عنایت ربانیك شكرا نه سی »
« اولق اوزره ملتہی مسعود، وطنی معمور ، احكام جلیله »
« شرعیه نك اجر استی تأمین ایده جك اسبابه توسل ، اسكیدنبری »
« اهالی اوزرینه یوكلنهن حقمنز ، یولمز نظام و ویركوری »
« لغو ایتمکی وعد ایدیورم . بعدما اهالی بی مسعود ایده جك »
« داخل مملكتنه عدالتی رلشدره جك ، زراعت و تجارتی »
« ترقی ایدیره جك نه کی چاره وارسه كافه سنه توسل ایدیله »
« جكدر . بنم اك بوبوك املم ملتكم حال معیشتی ترفیه »
« ایده جك یكی ترتیب و نظاملر حصوله كشمورمكدر . ایستہ »
« شو آرزوی شاهانه مه واصل اولق ایچون وطننك اك كزیده »
« لرینی و باخصوص علماً دین اسلامی معارضه دعوت ایدیورم . »
« زیره اراده بویوره جفم موادك حصول پذیر اولمسی ایچون »
« بنم ایله برابر چالشه لرینی امر و فرمان ایدیورم . »
« اسكیده هر املاك صاحبی سنهده ۱۲ كون خزیه »
« خدمتنده استخدام و هر بر عملدن سنهوی ایکی بیچق تنك »
« (آلتی غروش اون پاره) ویركو مجبوریتی واردی . بوحال »
« رعیه به آغیر كلدیکی ایچون شمیدی بن بونلری فسخ ایدرک »
« مذکور اون ایکی كونه ایکی بیچق تنكینی ملتہ باغشلا یورم . »
« امید ایدریمكه فخرام بوندن ممنون اوله رق بزه و خانانمك رفاه »
« و اقبالنه دعا ایدرلر . خزیه به عائد آراضی ایستلیدر دیکمز »
« وقت پاره مقابلنده کی كیره ایله اشلندیررز . بوضورتله ایش »
« عالت دائره سنده كورلمش اولور . »
« بعدما مأمورلر كندی امور خصوصیه لرینده ، مثلاً : »
« نارالارینی صولاتی یورتلرینی ، خانلرینی تعمیر ایدریمك »
« کی خدمتلرده جبراً كیمسینی قوالانه مازلر . هر بر مأمور »
« حكومتدن آلدینی معاش مقابلنده مصالح امور احمابنك »

هله روس مطبوعاتی بوتون بوتونه منفعلدر . جدیدی
کبر و غروری ایله روس مطبوعاتی آره سنده تمیز ایدن
« روسکی اصولو » غرضه سی اوده یون تیار و سنده یایدیغمز مذکور
متینغدن و اوراده آلمانیا ایمر اطورینه . چیکن استمداد
تیاغرامندن بحث ایدرکی - فرط تأثیر یندن اوله جق - جدیدتی
عقلنی بوتون بوتونه غائب ایدیور . بومتینغه تخصیص ایڈیکی
بر مقاله سنده دیورکه : « اسلاملر ، آلمانیا ایمر اطورینی
ایکنجی خلیفه طامیق استیورلر . پروتستان مذهبده کی بر
حکمدار ، بیلمکه . . . اسلام خلیفه سی اوله ییلر می ؟ »
البته بوافعالر ، جزئی بر غیرتله میدانه کتوردیکمز
شومتینغك حصوله کتوردیکی اثر لر در . اکر بز بومتینغك
آرتی بر اقدن دها بر طاقم جدی تشبیهلر ده بولنور سهتی
ایرانك قورتیله جنی شبهه سزدر . ائزده پك چوق آلتار
واردر . بولردن چوغی انکلزلرک انترقیه لرینه مآثر چشیدندر .
اگر بز بونلری استعمال ایده بیلرک قولانیر سهتی ایران
مسئله سی بر دهل آچیلماق اوزره انکلتره طرفندن قباله .
جقدر . و روسلرله یابیلان مقاوله ده شویله حکمسنز ، سنز
صداسز یرتیلوب آتیله جقدر . فقط بز بونی اهمال ایدیورز .
او وقتکی متینغك حصوله کتوردیکی تأثیرده بدوره سکونت
ایچر و سنده یواش یواش اونوتولوب کیدیور . وقت موعود
مدتی طولدیرنه قدر اورطه لقدمه بر شی قالمیور . ما امله
ایشك حقیقی بویله در بزم او وقت طوپلان دیغمزك ایران
ایران دیبه اوزلدیکمزك معنایی نه اولدی ؟ اکر بز جدی
ایش یا مق استرسهك ، اکر بزم او اوده یون تیار و سنده کی
سویله دیکمز سوزلر ، اراز ایڈیکمز همیتلر جریحه دار
جگر کامزدن قومش ایسه ، اوروپانك شو کوستردیکی
انفعالنندن . . . باصله جق دامار هانکی می اولدیغنی اوکره نه رک
جدیتله ایشی تعقیب ایتملیر . اوج آی مدت طولنه قدر
کوریله جك اشلری بوضورتله کوروب ، افکار عمومی
اسلامیه بی ده حاضر لایوب بترسك ایرانك ، وطن اسلامك
قورتیله جنی یوزده طقسان طقوزدر . بونلری نظر دفته
آلمده فرصتی قاچیر میلم . . . !

شاه احمد

بزم خاطریمزه بخارایی کتوریور . بوفرمان عالی بی سوبینه
سوبینه خان حضرتلرینک عمر و اقبالته دعا ایده ایده او قودیفمز
وقت بخارایی دوشنبوروز . عجبا ! خیوه ده کی شوفعالیت
بر آز بخارایه . سرایت ایوب بخارایلرک ده آز چوق
اعصابی صارصیه بیله جکمی ؟ بخارا امیری سید عبدالاحد
خان حضرتلری بوندن بر آز عبرت بین اوله جقمی ؟

یوقسه هیچ یورولمه دن پایلان یالطه تنهارلی قافقازیا
اس-تراحاتلری ، هیچ لزومه سز ، حضرتدن باشقه برشیمی
اولمین پترس-بورغ مراسم تشریفه لری شویله اوزانوب
کیده جکمی ؟

ایشته عالم اسلامک بیک مرافله آکلامق استه دیکي نقطه
بوراسیدر . کوزلری بخارایه معطوفدر . سید عبدالاحد
خان حضرتلریندن وطنک ترقی و تعالیسی ایچون تشبث
بکلیور . چوق او یودوق . آرتق بر آز ملتک ده احتیاجاتنه
باقلم . وطنک شمدیکی حالته عطف نگاه ایده لم . ایده لمده
اسلافزک پدینی عمارلرک بوکون برورانه ، اسلافزک لرلرینه
براقدینی اخلافک بوکون بر استخن ییغندن باشقه برشی
اولمدیغنی کوررک عبرت آله لم . . . !

« حواشی ضروریه سنی بش پاره آلمه دن کورمیه بورجلیدر . »
« اونکچون بعدما مأمور قاضی حکومت آدم لریندن هرکیم »
« اولورسه اولسون اشلرینی کورومک ایچون بش پاره صرف »
« ایتمه لمیدر . چونکه بوتون مأمورک معاشی حزینه مدن »
« ویرلیور . »

« بوکونه قدر اراضی اصحابندن ، رتجبدن آلنان ویرکولر »
« تحملنا فرسا برحالده ایدی . ویرکولر تعین اولندیغنی وقت »
« صاحبک لریندن نه قازانه جفی قطعاً نظر اعتباره آلمیوب کیف »
« ماتفق بوکلندر لیلوردی . ایشته بزشمیدی بونزلی نظر اعتباره »
« آله رق اولایر لری حساب ایده جکمز . ویرکولری هرکسک »
« قازانچی نسبتنده وضع ایده جکمز . »

« زکوة ، بازار آقچه سی کی واردات ایچون ، عدالته »
« مستند ایکی قانونلر توزیله جکدر . یوللر ، کورولر ، اوقافه »
« دائر اداره لریمز وساثر اجراسی مستعجل اولان بوکی ایشر »
« علی مراتبهم ترتیب و نظامه قویوله جقدر . جناب حقک »
« یاردیمسه بونلری بقدرالامکان چابوق وجوده چیقارمق »
« استیورزم بوکی امورده پایلان پروزه لرک کافه سی ملکک »
« واهالینک رفاه و سعادت دوشنه رکدن یاپیلور . »

« فرمان نامه مده کوسترین موداک کافه سنی حرفیا اجرا »
« ایدیلمه سنه نظارت ایتمک وظیفه سی خیومه نک اک بو یوک خیر »
« خواهی اولان سید اسلام خواجه جنابلرینه تودیع ایدیورم »
« هر بر اجرات اونک نظارتندن کیچه جکدر . »
« جناب حق بوتون عالم اسلامک مقاصد خیره سنی »
« نصیب ایسون »

تعارف مسلمان

قسم مخصوص :

قونت ایون تولستوی

یا اکز روسلرک دکل عصر مزده بتون جهانک اک بو یوک واک
محترم فیلسوف و ادب لریندن اولان قونت لیون تولستوی حضر
تلی تشرین ثانی افرنجی (۲۰) ده وفات ایتمشدر .

مشارایله خرستیانلعه اولدیغنی کی تمسک ایدن ، حضرت عیسی دن
صکره ضم اولنان بر طاقم کلیسه مراسم تائیمان حقیق برمیسی
ایدی . اونکچون کلیسه لرله بیئلرینه دائما قاوغا منافرتا کسک
اولیلوردی .

بو ذات محترمک فضائل صایمقله بتاز ، اونکچون « تعارف
مسلمین » بوندن صرف نظر ایدرک یا اکز مشارایله حضرتلرینک
بروصیتنی بوراده ذکر ایتمک استیور . قونت لیون تولستویک
دین حقنده هرکسه بروصیتی واردی : « هرکس توغدیغنی دیننده اولمی
و بونک ترقنده چالشمق وجداناً بورجیدر » دیوردی .

تعارف مسلمان ، اسفندیار خان حضرتلرینی ، عالم
اسلامده ملتیک حائی ، رفاه و سعادت دوشنه حکمدار .
لردن ایکنجیمی دییه آقشلار . جناب حق عالم اسلامده
بویله : ملتیک سعادت دوشنه حکمدارلرک عدینی
چوغالتسون .

اگر یقایی بر اقرلرسه حیوه بوتون تشبثات اصلاحات
پرورانه لرینده موفق اوله جنی شبهه سزدر . جناب حق
ماوراً نهر لیلره اویله بر استعداد ویرمشکه عصر لردنبری
اویودقاری ، بیک بر توری غوائک ایچروسنده قالدقاری
حالده محو و منقرض اولوب کیتمه ملری بوکا پک بو یوک
بر دلیدر .

اسفندیار خان حضرتلرینک شوتشبتات وطن پرورانه لری

شوبوبوك ضیاء عدن طولایی جهان مدینتك چیکدیکی کدرینه اشتراکی « تعارف مسلمین » کندیته بر وظیفه قدرشناسیدن عد ایدر . و قوت مشارالیه حضرتلرینک عالمه کدر دیده سنه تعزیت ایدر .

تیارغراف آژانسلرینک تبلیغاته نظر آسان سینود محکمه رو حانیسه کیسه لرله بارشمه دن وفات ایستدکندن طولایی مراسم دینیسه سی اجرا ایتمیه قرار ویرمشدر . ذاتاً قوت مشارالیه ک شوبوبوك ارزوسی ده بو ایدی...!

قطعیاً تحریره ادخال ایدله مشدز . تارلار ، چفتلارک دایما نقصان یازلشدر .
بوتون بومناقله دن مال و املاک مأمورلرینک خبردار اولدیغنی ظن ایتمه ملیدر ؛ فقط اونلر اکثریا بوتلری تصحیح ایتمکدن ، میدانه چیقارمقدن قورقارلر . بویوله اوفق برشی حس ایستدر لرسه مان علیه شکایتلر توالی ایدر . قضالرده بولنان ارباب تغلبک ولایات مجالس اداره سنده ، سائر مأموریتلرده بولنان حامیلری ده واردر ؛ بونلر واسطه سیله مأمورلر اوزرنده اجرای نفوذ ایدیلیر !

طشره محاکمنده ، مجالس اداره سنده بولنان اعضالک ، کذلک مختارلرینک انتخاباننده بوتون متغلبه تک نفوذی جاریدر ، کوی اهالیسی مختارلرک ، مختارلرده متغلبه تک وصایت طبیعیسه آلتنده بولنور .

بر طاقم ارباب جنسایت کیدر . بونلرک خدمته کیررلر ، بو صورتله محکمه ده بز دایق تدارک ایتمش ، تعقیبات عدلیه دن قورنلش اولورلر .

متغلبه لر یوزندن مملکتک کوردیکی ضررلر صایمقله بتزه بناء علیه انقلاب اخیردن سوکره بوفناقلری تدریجاً اورته دن قالدیرلسی لازم کلیر ایدی .

کچنلرده متغلبه طرفندن اهالینک املاک و اراضی سنه وقوع بوله جق تجارزاتی منع ایتمک اوزره حکومته جبه بر ماده قانونیه احضار ایدلش ، مجلس ملی به تودیبی مقرر بولنش اولدیغنی یازمشدق . بوماده قانونیه متغلبه تک برقم حرکات غیر قانونیه سی منع ایچون کافی اوله بیلیر ایسه ده باطبع کافه سی منع ایدله منر ، بونک ایچون اداره ولایات قانوننده اصول انتخاباته دائر مواد قانونیه ایله قانون جزایه بعض احکام سائره مؤیده علاوه سی لازم کله جکی اعتقادنده بز ،

رژمی معامله سی

بوآزاده یومی غزته لرمنک بعضلرنده توتون انحصاری منافندن بحث اولندیغنی غزته اوقوجیلره معلومدر . طبیعیدرکه بزم مجله منک بو بایده اوزون بر مطالعه به میدانی بو قدر . یاکنز شونی دیه بیلورز ؛ انحصار مدتنده توتون قاچقچیلینی اتهامیه قتل اولنمش طوقسان بیک نفوس نظر اعتباره آلنورسه ، بونک جریحه سی ارباب وجدانی ایچون هیچ بر وقت نلافی اولنه سر .

ذره قدر انصافدن وجداندن حصه دار اولن برصاحب قلم ، بوقدر اخوانی برقاچ پاره خاطره سی ایچون قیه منر ، شوخالده انحصاردن واز کچهرک کندیمزی کندمزدن قتل ایستدیرمک جریحه سنه روی رضا کوسه ترمه مک اک صاغلام بر مساکدر .

آناطولی احوالندن . .

طنین رفیقمز ، آناطولیسه حکمفرما اولان تغلب و مشغله دائر آلدیغنی بر مکتوب مناسبیه آناطولی حقننده بوجه آتی معلومات و بریور . مجله منک حججی مساعد اوله دیغندن قصالتوب بوجه آتی درج ایدیلورز :

« بریره یکی بر مأمور تعیین اولنور اولمز مأمور جدیدک ایلیک دوبه جفی صدای شکایت « اشراف متغلبه و متغلبه اشرافه » عائد بر سلسله نژلمدن عبارت اولدیغنی کورولور ؛ مقدورین ، مظلومین برر بر بویکی مأمورک اوکنده ایکلرلر . ایلیک مراجعت ایدنلرک شکایتلری قانون عدالت دائره سنده دیکلندیکی کورن ساژلری تاجم کوسترلر ، کیتدیجه بوفریاد و فغانک شدت و مقدراری چوغالیر . شوراسنه دقت ایتمک لازمدرکه اشراف نامی آلتنده یاشایان وطنداشلمنک کافه سنه متغلبه نامی ویرمه یورز . بونلرک ایچندن جدا حقوق عباده رعایتکار ، اصیل و نجیب ، بولندیغنی مملکتک مدار افتخاری اولان اصحاب خیر و حسنات ده موجوددر .

بونلرذن بر طاقلری ده واردرکه کندیلرینی اصحاب خیر و حسناتدن کوسترمک ایچون ظاهری اوافق نیک بعض فداکارلقری ییلارلر ، اهالی به قارشلی ظاهرآ حمایتکار کورولورلر ، فقط ایشک ایچ بوزینی تدقیق ایدرسه ک کورولورکه بونلرک حقیقی متغلبلرذن هیچ فرقی بوقدر ؛ بونلرک اطرافنده طوپلانمش ، سفره لرندن نواله چین استفاده اولمش اولان اقلیت اهالیدن ماعداسنک بونلرک تعرضات و تجاوازتندن ایکدیکی کورولور .

مع مافیبه بویکی آدملرک ضررلری یاکنز فقرای اهالی به منحصر قالاز . حکومت ، بالخاصه خزینة دولتده بویوزدن بر چوق ضررلره دوچاو اولور ؛ اعشار حاله لرنده بونلرک بی سوردیکی کویله دیگر بر طرفدن ضم اجرا ایستدیرله منر . هرکس اونلرک شردن قورقار ، بوصورتله اعشار طبیعیه قایانمش دیکدر . سوکره بونلرک تمتع ویرکولرینک دایما نسبت قانونیه دن دون اولدیغنی کوزه چارپار . املاک ویرکولرینه کلجه بونلرک برچوق مسقات مملوکلری ویرکو دفترلرنده غرضه شکلنده یازلش ، یاود

مکاتب عالیہ صنفی

بوسنہ معارف ناظرینک معرفتیہ مکاتب عالیہ طلبہ
یتشدریمک ایچون برسناک احتیاط صنفی آچلدیفی معلومدر .
چوق غریبدرکہ ، مکاتب عالیہ ایچون طلبہ یتشدریله جک
احتیاط صنفی ! ؟

بو غایت صوک سیستم بر شی اوله جق ، یاخودده
اختراعات جدیدہ دن اولہلی ، موثوق منبعدن مسموعامتزہ
نظر آ ، برسناک احتیاط صنفہ قبول اولنه جق طلبہنک
امتحانی : عربیات ، حسابدن اعمال اربعہ . دہا بشقہ بر
شی یوقدر . دارالفنونہ کیرمک ایچون کسدرمه بر طریق
بولمش . طوغریسی شایان تبریکدر . شیمدی دالفنوندن
چیقار چیقمز دوغریجہ نظارتہ دہ بر کسدرمه یول یاپلورسہ
تورکیہ نہکی ترقینک جهانی تترہ تہ جکنده شہہ اولنہ مر . . . .
فقط مع التأسف دیملی بوکبی مختراعات مملکتی یقار .
وماتی اولدیرر . بشقہ بر منفعتہ تصور اولنہ مز .
اساس سز معلومات دائماً اساس سزدر . صوکرہ او دار .
الفنوندن یالکز قلم لره آدم یتشر مملکتہ دکل ، معلوما .
تاریخہ بشیوز غروشلق اولور . دانی لری عمجہ لری
بیمام نلرینک شفاعتیله بیک غروشلق دہ معاشہ نائل
اولورسہ نتیجہ دہ قارنی طومیش اولور . مملکتہ منفعت
ملاحظہ بویله اولنہ مز . مستبد حکومتار دائماً کندی
مساکلرینہ مناسب جاہل مأمورلر یتشدریمہ یہ غیرت ایدرلر
زیرا معلوماتی آدم لک یتشمہ سی آنلرک ایشارینہ الویرمز .
بو کون بز ادارہ مشروطہ ایله قائم اولمش بر مملکتہ
باشامقدہ بز ، بو مملکت معلوماتی آدم لره محتاج ، مأمورلره
دکل . شو حالہ مملکتک احتیاجنہ کورہ آدم یتشدریمہنک
چارہ سنہ باقہلی . « نصر » بی لایقیلہ بیماماش بر طلبہ
هیچ بر وقت برسندہ دارالفنونہ حاضر لانه مز .
بو یکی تدبیرلر ملنک اخلاقی افساد ایتمکدن بشقہ بر
ایشہ یارمز .

مدیر مسئول : عثمان جودی

نجم استقبال مطبعہ سی

پارہ سی آز اولسہ بیله طوقسان بیک جان قازانہ جغز .
بونکده خاطر ی صایلور ، ہرنہ قدر بعض غرنہ جیسر پارہ
خاطری دہا زیادہ . صایسہ لردہ ارباب وجدان انسان خاتی ہر
زمان پارہ یہ تقدیم ایدر .

بیروتدہ مکتب صنایع

سوریہ بخار مخصوصہ زدن :

انظار ماتہ

اودور مشوم ماضینک الک ممرات اندوز ، الک ظلمت
آور زمانلرنده بیک درلو مشکلات بیک درلو محن ومشاق
ایچر وسندہ اوتوز بش بیک ایرا صرف ایدیلہرک وجودہ کلان
بیروت مکتب صنائی بر قاج سندنبری معطل و بر حال تأسف
اشمال ایچندہ بولنیور .

ایشہ بز اسلامار دائماً و ہر یردہ بویله بز ؟ بر تشبہ
قوددن فعلہ چیقارہقی ایچون الک اول پک زیادہ چالیشیر
وبیک درلو امیدلر ، املارلہ وجودہ کتیررز . صکرہ لری
ترک ایدر تماشاسنہ قومیلرز . بوکون معارفہ اولان احتیاجاتمز
ناقابل انکاردر .

بونی بیلدینگمز حالہ حاضر مکتب لری اوفق بر
تثبت ایله اعمار و بوسایہ دہ وطنہ خدمت ایتمکی نظر
دقت و اعتنا یہ آلیورز . مسیونیر لک فعالیتلہ چالشدقاری
بر یردہ بز بوکبی عطالتار یمزہ طوغریسی عبیدر . اگر بو مکتب
ادارہ سنی کافل بر ہیئتہ تودیع ایدیلہ جک و علوم و فنون
عالیہ تحصیل اولنہ جق اولورسہ ؛ قارشیسندہ کی
(آمریقان پروتستان کایہ سی) نہ رقابت ایدہ جکی و او
سایہ دہ اسلام لک بر طاقم پروتستان مراسم دینیہ لرندن
آزادہ قالہ جق لری بی اشتباہدر . بو صورتلہ اطفال
اسلام ، عنعنات ملیہ ، دینیہ و اخلاقیہ مز لہ متناسب
اولیان مکاتب اجنبیہ دہ دوام ایتمک مجبوریتدن قورتمش
اولور لردی ،

محتشم مظنن بنالر انشا ایتدکدن صکرہ باشالادیممز بو
ایشی ادارہ سز لک ، سوء استعمال دہا بیلمم نلر یوزندن
معطل بر اقمیلرز . آرتق بودور مسعودہ اجنبی مکتب لری
مراجعت ایتمک نہ قدر یازیق اولدیفنی نظر اعتبارہ المقلہ
برابر کوردیکمز مضرتاری دوشونمیز .

صاحبزاري: احمد تاج الدين
و يعقوب كمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

مدير مسئولی
عمان جودی

آبونه بدلی

مالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آئی آیلغی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آئی آیلغی ۳۰ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آئی آیلغی
۶ فرانقدر .

تغلا مسلیک

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و امروال عالم اسلامده باصت هفته لوقه مجلده

تاریخ تاسسی ۳۲۸ مولد النبی

محل اداره :

استانبول : بازید
چادر جیلده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع المنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

۱۸ تشرین ثانی ۳۲۶ جلد ۱

پنجشنبه

۲۹ ذی القعدة ۳۲۸

عدد : ۲۴

ترکیه نك بقاسی

دکاری دخی فن نامندن سویله مک استه شلاردی ، بو
آدملرده دیرلر : « تورک اقوام نجیبیسی افراد و اشخاص
اعتباریله غایت زکی و متمدن انسانیت پرور محب معارف
و استعداد تامه اصحابیدر فقط هیئت اجتماعیه و اداره مملکت
حکومت و ریژیم اعتباریله بو ملتده هیچ بر کونا قابلیت
و استعداد یوقدر . »

ایشته بزه اکمحاب اولنلرک بزم حقمزده کی فیکرلری بودر
و حالا بو فیکر باقیدر . علاوه اوله رقدده دیرلرکه :

« اسکی اداره یکی اداره هیچ بروقت بری آخردن تفریق
اولنه مز . » خالق و فطر تا عموم تورک ماتمنده اداره مملکت استعدادی
یوقدر . »

مستشرقلرک بعضلری بر زمانلر بو استعداد سزلکی
دوغریدن دوغری اسلامیه اسناد ایتمک استرلردی ، بونی
دخی پک چوق یازمهشار و سویله شاردی . بو هپ بویله
ایدی .

فقط بو صوک سنلرده اکا بر مستشرقین میاننده یکی
بر فکر دها سویله نمکه باشلامشدر ، که اوده « اسلاملر دیگر
دولتلرک تحت اداره لرنده محکوم اوله رق یاشارلرسه ، دها
قابل ترقی و تمدن اولورلر مش . »

بونلر بزم حقمزده بو صورتله صرف افکار ایتمشار

بو مسئله حیات بشر ایچون غایت مهم و غایت اسکی
بر مسئلهدر : دنیانک اک بیوک محررلری و اک بیوک
فیلسوفلری و اک بیوک دیپلوماتلری و اک بیوک پاشهارلی
بو مسئلهیه دائر آغز طولوسی سویله مشار و قلم یوروشی
یازمهشار ، محافل عمومیده قونفرانسلر و یرمهشار و محافل
سیاسیهلرده دفعا تله مذا کره لرده بولتمشاردر .

کره ارضده تورکیه حکومتنک بقاسی جائز اولوب
اولدیغنی اساس مسئله اتخا ایدیلرک پک چوک صرف
افکار اولنمشدر .

برنجی نیقولا فرانس ژوزف ایله بو مسئلهیه دائر
قونشدقلری صیره ده دیمشدرکه : تورکیه روحسز بر جسددر ،
بن بونک بقاسنه نه قدر چالشه جق اولورسام حیات و یرمک
اقتدارنه مالک دگم . » (بوندن آتمش سنه مقدم سویلنمش
بر سوزدر)

دیگرلرینک دخی سویلدکاری سوزلر هپ بو معنای
افاده ایدر . آوروپا مستشرق لرنده بعضاری واردرکه :
عالم مطبوعانده کندیلرینی عثمانلی محبی اوله رق تقدیم ایتشار ،
بزم ساده دیل لر مزده کندیلرینی بو صورتله ط ایتشار و سویله

دوام ایڈیور . افکار عمومیہ قارشوسندہ ادارہ عرفیہ
 بیامام نہ ایله مقاومت اولنہ من .
 بوحال دوام ایدرسه محافل عالیہ نیک تزلزلنہ پک عادی
 مسئلہ لر سبب اولور . بونلر نظر اعتبارہ آلمیوب اھمال
 اولندیچہ افکار عامہ تبدل ایدر ، اصحاب اغراض سؤتفاھمدن
 استفادہ ایدر . شونی دخی خاطر دہ توعملی ، دنیادہ اک
 بیوک قوت دیندر . سلاح حکومت النده اولسه بیله دین
 عوام ایله در . دنیادہ اک بیوک قانون اساسی ینہ دیندر .
 دیندن عدول ایتدکجه مملکت اساسندن صارصیلیر .

عبدالرشید ابراھیم

اخلاق ملیہ

حیات امتدر

هیچ شہہ یوقدرکہ ملنک حیاتی اخلاق ایله قائمدر ،
 اخلاق ملیہ محافظہ اولندینی کبی حیات دائمًا تہلکہ یہ معروض
 اولور ، بوبر قانون طبیعیدر .
 بزم علماء اسلام اخلاق امتی محافظہ یولندہ پک چوق
 بذل جهد ایتشددر ، اخلاق قیمتی تقدیر ایتشار ، علم
 اخلاق عالتا بر فن مخصوص اولمش .
 فن اخلاقه عائذ علماء اسلام طرفندن تألیف اولنمش
 کتب معتبرہ بر آرایہ جمع اولنورسه ، کتب خانہ لر تشکیل
 ایدر .

یا لکنز « بعثت لائم مکارم الاخلاق » حدیث شریفنک
 مضمون منبئی شرح اولنورسه جلدلر ایله کتابلر تألیف
 اولنور . بونلری نظر اعتبارہ آلاق « انک لعلی خلق
 عظیم » نص جاہلی دخی بحق ملاحظہ اولنورسه ، اخلاق
 معنایی دہا بر قات تجسم ایدر .
 استر شریعت غراء محمدیہ ، استر طریقه احمدیہ انسا .
 نری اخلاق حسنه ایله توصیه ایدر .

حضرت عمر رضی اللہ عنہ عسا کرک اخلاقی محافظہ
 ایچون پک چوق دوشورمش ، حتی امراء عسکریہ لرینہ
 دائمًا توصیه ایدرمش کہ ، عجم مملکت لر بی استیلا زمانندہ ،

و ایتکده درلر . فقط بوسوزلری سویله دکاری یازدقاری
 زمان ہپ دور بینانہ بر فکرہ مبنی سویله ، مشار یازہ مشار درر .
 اصل آنارک وظیفہ لریدہ بودر و منفعت لریدہ بویولدہ تأمین
 اولنور . هیچ شہہ یوقدرکہ بزم متفکر و اصحاب بصیرتمز
 بوسوزلرک معناری و نہ سببہ مبنی سویلندکلرینی تمامیلہ
 آکلایہ جملر و آکلایہ ملر درر .

بزشیمدی یہ قدر بوسوزلری ہپ دشمن آغزندن
 دیکلرک ، دشمن قلمندن او قوردق ، بامکہ ہ هیچ او قومز
 دیکلہ مزدک دنیادہ نہ یوق بزم خبرمن بویله اولمزدی .
 فقط شیمدی اولہ دکل ، شیمدی بزده بر چوق
 (سادہ دیل دکل) بدین لر وار وفرصتدن استفادہ ایتک
 خلیا سندن اولنار وار ، کندیلری بو وطن اولادندن و بو
 ملت افراندن اولدقاری خالدہ ینہ اوبدینلک لرنده ثبات
 ودوام ایدرلر .

تصادفی اولہرق بر یردہ بولندیغ زمان بر کنج
 مأمور ، (سوزلرینہ باقی اورسہ اتحاد و ترقی اعضا لرنندی)
 دیدیکہ : بومات اولشددر اولمش ! مأمور اولہ حق کنج لار
 بواعتقادده بولنورلرسہ ، بو فکرہ دہ خدمت ایدرلرسہ ،
 صوکرہ صناید استبدادہ صلوات او قتورلر .

انسان بو مأمورلر آغزندن بو کبی سوزلر ایشته جک
 اولورسہ ، بوندن قرق انلی سسنہ مقدم اعدام طرفندن
 سویله نمش سوزلری بو کون بز تصدیق ایڈیورز ، دیہ جکی
 کلور .

احوال حاضرہ نظر اعتبارہ آلہرق لایقیلہ ملاحظہ
 اولنورسہ راس کارہ اولانلر من حال استقامتی بولہ مدقارندن
 بو کبی سوزلرہ میدان ویریبورلر . حالاً ناظرلرک عمجہ لر
 دانی لری بلکہ نہ آغارینک بیامام نلری خاطرہ سی ایچون
 مأمورلر تعین اولنیور . اہلیت واستحقاقاری اولانلر
 مغدور اولنیور قادر و خارجہ آنایور . و پک چوق حاللر
 واردرکہ دوغری سویلہ مک ایجاب ایدرسہ « ادارہ حاضرہ
 صناید سابقہ نیک اکتکینہ باغ سوریبور » و پک چوق حاللر
 واردرکہ اعدامزک یاریم عصر مقدم سویلندکلرینی بو کون
 تصدیق ایتدیریبور . بونکہ برابر جبہ دن قبلر یاپایور .
 بو کون اورتہ نقدہ عدم ممنونیت ناخوشاقی و این خفی

کره حمد و ثنا ایتمه من لازم کاور ، شو بقیه حیاتم زده بو سایه ده محافظه اولمتمده در .

بر تورک عائله سی (اخلاقی بوزولماه شاری) غایت اقتصادی بر حیات ایله یاشامه سنی بیاور ، کنده موجوده قناعت ایدر حیت اصحابی پک چوقدر .

اوت اخلاق مایه سنی ضایع ایده رک بالکیز بیغی و البسه سی و قوله لی کوملکی ایله مشغول اولنر مزده پک چوقدر ، اذقاری معاشاری هوایه صاور نار مزده پک چوقدر .... بونکله برابر بوتون کون محل مأموریتارنده کمال استقامتله ایشنی کوردکن صوکره آفشامه دوغری انده مندیله عائله سینک ارزاقنی دهادوغری سی قوت لایموتنی یوکلامش دیگر انده تسبیحی آخری آغر کلبه سینه کوزینی دیکرک دوغری بجه عائله سی معیشتنه شتاب ایدنر مزه آز دکادر . بوتون صاف بر حیات ایله عائله ایچنده کچر نار من واردر .

اشته منتک حیاتی دخی بونار ایله قائمدر . اسرافاته منهمک اولنر ملتک خامبور اولاد لیدر ، آنلر کوسترشدن بشقه بر شی دکادر ، کوسترش ، ایشه یارامز .

اگر اخلاق مایه منزی محافظه ایده بیاورسک بو ملت ایچون اولم یوقدر .

بو کون ژاپونارک ترقی و تعالیلری اخلاق مایه لری سایه سنده در ، باش وکیل لری « کا جوره » ماهیه بشیوز (نهن) معاش آیور که بزم بر معیشتک معاشنه مادل دیمکدر . امراء عسکریه ییننده اوچبوز (نهن) فوقنده معاش یوقدر ، معیشت غایت ساده اولدیغندن فضله سنه لزوم بیله کور میورلر ، بزم بعض مسرفلر من ، افکار فاسده لری ترویج ایچون ساده دیلان قارشوسنده باقمده اولدقاری اسرافلرینی ، دولتمزک شان و حیثیتی محافظه ایچون لازم دیمک استلر ، ظن ایتمه که بوا اسرافلر ایله بزم شامز و حیثیتمز ژاپونلر . کندن دهها عالی اولسون ، کیمسه ده دعوا ایده منز . اکر عربض عمیق ملاحظه اولنورسه ملتارک ثولمی فساد اخلاقنددر . دنیایی تحریب ایدن مهلك حسته لقی رشوتدر ، انسانلری رشوته مجبور ایندن اسرافلدر . خصوصاً عائله اسرافلری غایت مدهش خسته لقدر پک چوق آدماری

آمان عسکری اختلاط ایتدرمه کز دائماً شهرک خارجه برلشدر کز اخلاق حمیده عریبه لرینه بر خلل کلمسون دیرمش .

بو هیچ شهمنز حضرت عمر رضی الله عنه جناب لاینک دوریین بر خلیفه اولدیغنه دلالت ایدر .

صوکره نه زمان بو امتک اخلاقی بوزولدی فرس دبده سندن قوقو آلدیلر . اسرافته باشلادیلار ، حب جاه ، حب مال کیدی کنده یینارنده کنده لرینه اختلاف قاپو . لرنی آچدیلر ، اوکوندن اعتبار آهت عریبه اخلدن ایریمه که باشلادی عاقبت صلاحی بر دها بوله مدیلر . زیرا اخلاق حمیده اسلامیه اورنالقدن قالمش بولندی . تواریح اسلام بحق تدقیق اولنورسه ، هیچ شهمنز ضعفیت ابتدا اخلاقدن کیره شددر ، اخلاقدن آردقاری کی ممالکت لرننده آیرلشدردر . ظن ایدرم بونی کیمسه ده انکار ایدمز .

استر تورک و نانار اقوامنک استر دیکر لرینک اک دهشتلی واکدنیایی تترتدیکی زمانلری اخلاق حسنه یه مالک اولدقاری زمانلریدر .

اخلاق مایه حقیقه حیات امتدر . بوده آنجیق اسلامیت ایله قائم اوله بیلوردی تربیه اسلامیه نیک الی جهتی اخلاقدی . علماء اسلام بوغازندن کچه چکی لقمه نیک نه اولدیغنی وزه دن کلدیکنی ملاحظه ایدری .

شیمدی مسلمانلر اک دوشکن بر حاده بولنیورلر . دوشدیکمز جهتلرک اک بو یوکی اخلاقدر . هر جهته ایشمزی یولنه قویساق بیلمزی دوغرو لقمق استه سک بیله بو جهته کسب صلاح ایتمکجه بیلمزی دوغرو لقمق نصیب اولمایه جقدر .

مقدما معاش نه اولدیغنی بیلمیان علمامزک بوتون اوزون دیمی شمیدی معاش اولدی . معاش اوغرنده دینی ایمانی هپ فدا ایتدی . معاشی ترقی ایتدکجه اخلاق اسلامیه سی لندن کتدی . آلکز چهارشنبه مالا سنی بتون اهل اسلامه عبرت ایچون بر نمونه شئیمه اوله رق کافیدر .

بزم تورک عنصرنده ینه بقیه اخلاق حمیده واردر ، ینه هیچ اولمزه بو حالک محافظه سنی نظر اعتباره آلورساق پک بیوک بر سرمایه و پک بیوک بر ثروتدر . یوز بیوک

حکومت یوقدی . الحکم لمن غلب فهو اسی حکم فرما
اولیوری . انسانان نہ جنساً ، نہ فکرآ نہ ذہ اخلاقاً
هیچ بر تربیہ کورمز ، اصلاً تکملدن حصہ یاب اولہ مازلردی .
درین بر جہل تعصب ایچندہ پویان اولان بو کتله بشرک
وجردلرینی بیک دوراو خستہ لقاہر چوروتور ، فکرلرینی
ظلم و تعدیات کورہ لتیر ، اخلاقلرینی یأس و ماتم قرار تیر
اسارت شخصیه اسارت ملیہنی ، انحطاط شخصی اجتماعی
ووجب اولدیغندن ایشتمہ بوتون بشریتدہ بو صورتلہ
اسارتہ قلب اولمش و انحطاطہ یوز طوتمش ایدی خلاصہ ؛
عالم انسانیت تداوی و تشفیہ سی غیر قابل ، مہلک ، مستولی
و عمومی بر مرضلہ چارپشمقده و بونک چارہ تداویسنی دخی
ہر دقیقہ سمارہ یوکہ ان یوکسک آہارلہ بارکاہ صمدانیدن
نیاز ایلمکدہ ایدی .

ایشتمہ بویلہ بر زمانہ عربستانک صیجاق قوماری
اوزرنده کونشک یاقیجی حرارتی آلتندہ بر وجود قیمتدار
ظہور ایشدی . بشریتک ، یورکاری صیزلانان شوحال
اسف اشمالہ بحق واقف اولان ، انسانیتک اک بیوک واک
حقیقی رہبری بولنان رسالتینہ افندمز حضرتلری پک
کوچوک یاشلرندن اعتباراً حقایق علملہ واقف اولمش و بشریتک
المنک یارہ لرینک دوا ی عاجلی استحضارہ بدأ ایشم ایدی .
فی الحقیقہ سن نبوتلری کالی بولونجہ من طرف اللہ
کندیسنہ رسالت ویردی . حضرت پیغمبر پک مشکل اولان
شوامر مہمہ پک بو یوک براعتاد نفس و حسن فداکاری ایلہ
باشلادی . منفعتی حیاتی شہرتی . خلاصہ بوتون موجودیتی
انساناق اوغریسنہ فدا ایشم ایدی . اک بو یوک مجددلر ،
اک بو یوک فدا کار اولانلردر . حضرت پیغمبردہ بو یوک
و حقیقی بر تجردی باقمق وظیفہ سیلہ مکلف ایدی . بو اوغورده
اک بیوک مشکلاتی افتتاح ایتدی ، اک بیوک فدا کارلنی
اختیار ایلدی . ہر خصوصہ معین وظہیری جناب حق
ایدی . بناء علیہ تاریخ اسلامیتک مطالعہ سندن آکلاشیلہ .
جنی و جہلہ حضرت پیغمبر افندمز پک چوق زحمتلرہ ،
کوجا ککارہ اوغرادی . فقط ینہ انسانیت نامنہ مأمور اولدی
و طبقہ اصلہ سندن دونمہ دی ، اصلاً قلبنہ قورقو ، سعینہ
دورغوناق کتیرمدی . چالیشدی ، یورولدی ، اولدی ؛

یووارلر کورتورر مرارہ صوقر . « امن اللہ علی الراش
والمراشی » بوشنہ سوبلا نماشدر . دنیاہ « پاناما » مسئلہ .
لرینی ، تریفرس مسئلہ لرینی چیقارن رشوت و فساد
اخلاقدر .

بزم ایچون بو جہتلری نظر اعتبارہ آلف پک مہمدر .
ممالکتک حیاتی دیمکر . شو سبیدن بو بابدہ نہ قدر چوق
یازلسہ و نہ قدر او قونسہ ینہ آزدربنہ آزدرب .

ع . ۱۰

اسلامیتک انسانیتہ خدمتی

اسلامیتک انسانیتہ ایتدیکی خدمتارینی لایقیہ آکلاشیہ .
بیلیمک ایچون اسلامیتدن اول و صوکرہ کی تاریخ و احوال
عمومیہ بشری بحق تتبع ایتک لازمدر .
اسلامیت ، انسانیتدن و حقیقی مدیتدن باشقہ برشی
دکدر . اسلامیتک ظہورندن اول احوال عالم پک مشوش
ایدی . قوانین اجتماعیہ صرف خرافاندن عبارت اولان
بر طاقم ادیان و مذاہب باطلہ اوزرینہ تأسیس اولومش
و بوتون انسانانر ، بوتون وجدانر او خرافانہ اسیر
ایدلش ایدی . تملی چوروک اولان بو قوانینک رابطہ سی
دخی پک چوروک ایدی . جمعیت بشریہ دہ حق ، حقوق ،
عدالت نامنہ ہیچ برشی یوق ایدی . زوالی انسانلر بر طرفدن
ظالم ، مستبد ، غار حکمدارلرک ، درہ بکلرینک ، عشریت
رئیسارینک ظلم و تعدیاتی آلتندہ ازیلرلردی . و بر طرفدن
دین و مذہب نامنی ویردکاری باطل اعتقادہ ، پتارہ ،
صنملرہ ، ظالمر اییدی . بو صورتلہ انسانلردہ نہ حریت
شخصیہ ، نہ دہ حریت وجدانیہ وار ایدی . انسانلر شخصاً
حکمدارلرہ وجداناً پتارہ ، باطل دینلرہ ، باطل مذہبارہ
اسیر ایدیلر . شو حالہ او زمانلردہ اسارت شخصیہ و اسارت
وجدانیہ دن باشقہ ہیچ برشی کورولمز ایدی . انسانلر ،
ہر دورلو حقوق و حریتدن ، ہر دورلو اوصاف و مزیتدن
محروم بر حیوان سوروسنی کبی ادارہ اولنورلردی ، بر
ماکنہ کبی حکمدارلرہ خدمتچی ، پتارہ عبادتچی ایدیلر .
بولندن باشتمہ انسانلر آرہ سندنہ قانون یوق ، نظام یوق ،

از رکن ، انسانانی آغلادیرکن شرقده بر لطف الهی اولوق
اوززه اسلامیت هرکسه حقوق و حریتی بخش ایدیور
وانسانیتی کولدی ریوردی . شرقده دوغان بوشمس حقیقت
چسوق کچمه ن غربه دوغری یول آلمش ، قارا کلفار
ایچیسینده قالان او بیچاره لره دخی رهبر اولمش ایدی .
اسلامیت مسکرات کبی مخرب حیات اولان بر زهری تلغین
ایتمش و بوسه ورتله بشریتی زهرلنمکن وقایه ایله مش در .
اسلامیتک اوزرمزده پک بویوک و اونودماز لطافتی
واردر . اجدادمزی دخی حاوی و معنوی هر دورلو
امراضدن وقایه ایتمش و بوسه ایله بزله ارثاً انتقالی
ضروری اولان مهلکه ن قورتارمشدر . مسکراتک
اجداددن اولاده نه قدر مضر و مهلک امراضی ارثاً انتقال
ایتدیردیکی اربانجه معلومدر .

اسلامیت انسانلری اوقدر صاعلام و حقیقی قوانین
اجتماعیه به ربط ایتمشدرکه بوسایه ده بشریت فلاح و سلامته
ایرمشدر . اسلامیت فکرلردن . وجدانلردن خرافاتی ده
سیامشدر .

عجیبا اسلامیت ظهور ایتمسه ایدی شیمدی بز کیم بیلیر
هانکی شیلره ساجده ایددجکدک ، کیم بیلیر هانکی مستبد
حکمدارک ظامنه هدف اوله جقدق ، کیم بیلیر نه دورلو
سفالت و مذلتده قاه جقدق . کیم بیلیر وجدانلرمن نه کبی
خرافاته اسیر اوله جقدق ، کیم بیلیر نهار اوله جقدق . ایشته
اسلامیت محض انسانیتدر . ایشته اسلامیت ، انسانیته پک
بویوک خدمتار ایتمشدر . وایده چکدر . جناب اللهدن کمال
خاص ایله تمی ایده جکمز برشی وار ایسه اوده بوتون
اسلام قارداشلرمن بیننده صمیمی براتحادک ، براتحادعمومینک
حصولیدر . « والله علی کل شیء قدير » .

دوقتمور حاذق

تربیه اطفال

• بعض کیمسه لر ، دیورلرکه « انسان فطرة شریر اوله روق
طوغار » و بعضلری « انسان خالقه خاقوق اوله روق طوغار »
بوفکرلرک ایکیسی ده بخیا کلشدر . زیرا انسان نه فطرة خالوق

فقط وظیفه سنی ایضیه موفق اولدی . انسانیتی ساحل
سلامته چیقارتدی . حضرت پیغمبردن سوکره کئلر منفعت
و شهرت سوداسنه : و شمه یوبده اونک بولی اوزرنده یوروسهلر
ایدی بوکون بوتون دنیا اسلام اولور و بشریت یکوجود
برملت حانی آیلردی . بیلمم نه درسه دیسونلر بو ، بر حقیقتدر .
حضرت پیغمبردن سوکره کان اسلامک بویوکاری تفرقه
ونفاقه دوشدیلر بر برلیله محاصمه و مجادله به باشلایلر بو تفرقه
ز مجادله یی تأسیس ایچون دینی ده تفرقه به صوقدیلر . هر بریسی
بر مذهب نامیله آیلدیلر . و بر برلیله دشمن اولدیلر . حال
بوکه اسلامیتک اساسی آیریلق دکل ، برک ، تفرقه و مجادله
لرله برابرینه اسلامیت ، انسانیته حدسز حسابسز خدمتار
ایفا ایتدی . اسلامیتک ایلك ظهوریله برابر انسانیته یکی
بر نفعه حیات بخش ایددی . قارا کلقده قالمش اولان ارضه
یکی بر حقیقت کونشی دوغدی اسلامیتک آغوش فیض
بخشاسنه آیلانر . اونفخه نک وجودلرینه بخش ایتدیکی
حیات ایله او یانیر ، یکی دوغان حقیقت کونشک ضیاسیله
یولارینی کورورلردی .

اسلامیت هرشیدن اول بوتون جهانی استیلا ایدن ،
انسانلری کندیلرینه اسیر ایله یین پتله دهشتلی بر بالطه آندی .
ارض اوکاذب خالقلردن تمیزلهدی . انساناره موجودالچمک
کیم اولدیغی کوستردی . نایب ؛ انساناره حقوق و حریتلرینک
نه دن عبارت اولدیغی اوکرتدی . انسانلر صحت و حیاتلرینک
قدر و قیمتتی ، فکر و اخلاقلرینک اوصاف و مزیتلرینی
بیلدیردی .

یالکیز اوکرتمکه بیلدیرمکه قلمادی ؛ اونلری عاونا
تربیه و تمیه ایتدی . مادی و معنوی منافعمزی موجب اولان
عبادات و طاعانی ایضا ، مضر و بی سود اولانلرینی افشا
ایتدی . انسانلک سلامتی ایچون حریتی ، عدالتی ، مساواتی ،
اخوتی ک بویوک اساسلر اوله روق قویدی و تطبیق ایتدی .
فضله اوله روق حریت دینیله و حریت وجدانیله یی پک واسع
ویک متین بر صورتده بخش ایتدی . بر کیمسه نک نه حریت
شخصیه ، نه ده حریت دینیله و نه ده حریت وجدانیله سنه
تعرض و تجاویز قطعاً منع ایتدی . غربده پاپاز ،
انگیزیسینلر انسانلری بیک دورلو تضییق و اجبار ایله

باشلامزدن اول احضار ايمه من لازمدر. بناءً عليه صيانتك تعليم و تربيه لرني و حسن اخلاق لرني اخلاص ايد جك هر درلو اسباب و تمايلاتك دفعنه نقدر ايركن باشلانسه او قدر اصابت ايدلمش اولور . اوروپا ترقيات و مدنيتنه بزي ايكي شي واصل ايدر : برنجي (تربيه نسوان) ايكنجى (تربيه اطغال) در . بونار بر ملتك جوهر حقيقيه سننى تشكيل ايدر .

برملتده بوايكي شي ناقص اولورسه او ملت جاهل ديمكدر كه آرتق جاهل بر ملتك نه يمك اولدبني اكلاشليور . تربيه اطفله اك زياده شايدان تأسف اولان برشى واردر كه اوده اولدله لك اولاد لرني رامازلقدن منع ايمك ايجون (آي دده ، اوماجي ، شيطان) كليور كي مناسب سزلكلرله جكر پارلرني تا كوچوكلكدن جبانن وحتي بر طاقم علتاره دوچار ايمه لريدر . اون اون ايكي ياشنه بله كه : اون بش ياشنه كلمش اطفالك همده ذكورك ايجنده كيجه لرني اوطه ن طيشاري به يالكز چيقه ميانلر ظن ايدر سه م پك آز دكلار . ايشته بو جبانن ار ككلرده اولسون قادينلرده اولسون عيب بر صفتدر . ار كك اولسون قادين اولسون هر عثمانى ايجون جسامت شرط حياتدر .

***

اطفالك تربيه اخلاقيه سننده واجب الرعايه مقبول اصوللر :

(پداغورثى -- علم تربيه) ديوركه :

« مريدك مهارتى ، اطفالك قابليات ذهنيه ، دماغيه و وجوديه سننى تدقيق و تدرى ساتى بوناره توفيق ايمكده در . اصول تدرىس و تربيه نك اهميتى بك بيوكدر . مربي و يا خود معلم ، تدرىساتيله اطفالك ذكا ، حافظه ، دقت كي ملكات عقليه سننى يتشديرمكه چاليشه جتمدر . (قوه تشبثيه) . (فكر مشاهده) و (ملاحظه ذاتيه) نك اويانمه سنه ، اعتماد ايدلسنه (قوه عاقله) و (محاكمه ذهنيه) نك تدرىجي ترقيه سننه معاونت ؛ و چوجفك ياشى ايله متناسباً حركت ايد جكدر . مربي ، (حسن وجدانى) ني ايشانته جك قلبى ، ايبلكه اخلاقى (ارادات و متانت) ه آليشديره جق مثاللر و مطالعه لر ايله خواص مغنويه اطفالك نشو و نما سننه

اوله رق طوغار ونه نه شرير اوله رق طوغار . انجق طبيعتك فطرت انسانيه به تخصيص ايتديكي قوتلرى جامع بولندرق تولد ايدر . ايشته اك مهم مسئله بوندن صكره باشلار . طبيعتك فطرت انسانيه به تخصيص ايتديكي بوقوتلر آداب و اخلاقه موافق بر صورتده تربيه اولنور لسه انسان تكامل طبيعى سنه واصل و جمعيت بشريه ده بر محل ممتاز اشغال ايمش اولور . اطفالك اكثريا جاهله قادينلر ك آغوش حمايله رنده كچن هنكام صباوتلرى تربيه دنيلان جوهر كر انهنانك مبدأ و اساسى اولوب سعادت مستقبله بشريه به اك زياده دخل و تأثيرى بولنان بر زماندر . انسان حال شـيـخـوخته واصل اولدبني زمان ، وقت صباوتى احوال و وقايعى تمامه در خاطر ايدر . يادكار صباوت پك اساسى كير اولوب تربيه و اخلاقى چوجقلره صباوتك اك تازه چاغنده اعطا ايمليدر . چوجقلر زمان صباوتنده هر شينه مياومستعددرلر . فطوغراف جامينه آزيجق بر ضيمانك سؤ تأثيرى حاصل اولدبني كى چوجقلرده ده عين حال وقوع بولور . هنكام صباوتارنده آزيجق برسؤ تربيه زواللى ياور و جقلره او قدر تأثير ايدر كه مستقبل دنيلان اميد و آمال بشريه به بستون محو و رخنه دار ايدر . بودليل ايله اثبات ايدر كه انسانه فطرته خالق ونه ده شرير اوله رق طوغار . بر چوجفك محيطى اك زياده نظر دفته آله جق شيردندر . اكر محيط يعنى اك زياده كندىسنى تربيه ايدنلر و آرقداشلىرى اخلاق فاضله اصحابدن ايسه لر كندىسننه حسن تأثير اكر عكسى ايسه لر سؤ تأثير اجرا ايدر .

ايكنجى برشیده چوجقلرى تربيه به تكلمه باشلامزدن اول احضار ايمليدر . ديرسه ك اعتنا من مبالغه به حمل اولنسون . زيرا چوجقلر زمان صباوتارنده ظن اولمدينى قدر متحسس و ذكيدرلر . مثلاً ده سكر طقوز ياشارنده ايكن اطفال ساردينى قصقانانلر چوق بولنور ، بوايه چوجقلر ك متحسس بولندقلرينه برديليدر . بر آدم چوجقلره اى معامله ايدر و كنديلرني اكلنديرسه اونى سورلر و كيم كنديلرني تكدير ايدر اونى سـومـزلر بوده چوجقلر ك زكى اولدقلرينه بر دليلدر . چوجقلر ك زكى و متحسس بولندقلرني اكلانجه اونلرى تربيه به تكلمه

طوتمسی اجانبك طوریندن بیلیدر . بالقانده اسلاو منافعی حسابنه چاشان چتملرک درجه فعالیتندن آ کلاشیلپور . تاریخاری میزى برر برر معاینه ایدلم، شانلی کونلری میزى تعقیب ایدن انحطاط زمانلری میزى نظر دن کیچیره لم بو انحطاطك اوکته چیقمق ایچون اوغراشدیغمز و قتلری : محمود عدلی سلطان حمید و عزیز دورلری و ۹۳ تاریخاری تحاطر ایدلم . بو وقت عصرینک داهیسی عداولنان آلرله باشلانان اصلاحاتاری میزک عقیم قالدینی ، و بویوک قفالق واسع مقیاسده کی تشبثلری میزک آرتی کلمدن بوزولدینی شدنه نظری میزه چاربار . عجبا بونلر نه دن ایله ری گلشیدی ؟ عجبا ! عثمانلیر او قدرده استعداد سزمیدی ؟ بوکا بالطبع خیرا دییه جکزه . بونلر ، تاریخاری میزده کوستردیکی وجه اوزره ، هب بالقانده طولاشان کیرلی ، منحوس اجنبی انتریقهلریندن ایلری کلیوردی . هیچ برجدی تشبث میز یوقدی که آرقه سنی راجنبی انتریقه سی تعقیب ایتمه سون . و هیچ بر اصلاحاته باشلامدقه که آرقه سی صره روسیه ، کرک اسلاو انتریقه سنی اورتیه سورهرک و کرکسه اورتوقس حامیلکنی طاقینه رق بزه قارشو اعلان حرب ایتمه سون ! ایشته محمود عدلی دوری ، ایشته کولخانه خط هایونی وقعه سی و ایشته بوتون اسلاملرک قابنده ایدیا سینلیمیه جک درجه ده بلکه براقهن ۹۳ تاریخاری بوتون چیرکینلکار یله بوکا شاهددر . . . !

دولت علیه ، سلطان مصطفی دور الینی کیچروب سلطان محمود عدلی دور مسعودینه کره شدی . اساساً اجنبی پارماغیله ریندن اوینه یان مورده اختلالی سلطان مومی الهک حسن تدبیری مصر عسکرینک غیرتیله یاتیرلمشدی . کرک یک کیچریلرک و کرکسه برچوق لزوم سز یابیلان خارجی محاربات متوالیه نک و ردیکی یورغو نلقاردن ضعیف دوشهن عثمانلیر ، بویله استقبال موقع وزمانی دوشنور بر پادشاه مالک اولد . قاربندن آرتق مسعود ایدیلر .

آرتق بو وقت بر احتیاجلری وارسه اوده سکونت ایچروسنده بوکونه قدر غائب ایتدکاری قونلری یواش یواش تلافی ایتمک ، عاصی یک کیچریلرک ریته وطنی مدافعه ایدیه یله جک ، نظامی بلوکار حاضر لمکدی . بوکا پادشاه

دقت و نظارت ایدیه جکدر . چو جقارده حسن و محاسن پرورینک انجلاسی ، ذوق سلیمه عائد اساسلرک تلقینی ده علم تربیه یه متفرع مساندندر . پیدا غوژی ، مکافاة و مجازات کی اطفالک حالت روحیه سنه اجرای تاثیر ایدن تدابیر تعلیمی نه ک صور تطبیقیه سنه ایجابی وجهله تعین و ارائه ایدر . . . » والدله رایچون نظر دفته الهه جق شیاردن بریده یاورولری صیقمیه رق تربیه ایدوب حسیات استیلا کارانه لری تحریک ایدیه جک شیاردن کندیاری می اوزمه دن محروم ایتمکدر . والدله لک اولدلری تربیه ایدیه بیلمسی ایچون لک اول کندیلری تعالیم و تربیه کورمه لری الزمدر .

برده اطفالک قود تمیز یه لری کسب انبساط ایتمکه باشلانجه کندیاری نه برطاقم بهوده و مالا یعنی شیار نقل حکایه اولنیوب دائماً فضیلته ، حقیقه ، کذب و منسندن نفرت ایتدیره جک سوزلر سویلنهرک کندینی تسکین واقناع مقصدیله یالان اختیارینه جرأت اولنمه میدر . . . اساس تربیه یه بو صورتله اهتمام اولدینی تقدیرده آنلرک مهر آرای خواب سکون اولان حسن و ذکالری انبساط ایدرک هر پند و نصیحت کندیاری ایچون اونوتماز بر درس حکمنسه کیرر . چونکه اطفالک ماده دماغیله ری صاف ولین اولوب کوندن کونه تقیی ایدیه جکنندن مشهودات و مسموعاتلری لوسه دماغیله ری نه غایت سهولتله حک اولنور . . . ایشته اطفاله جدی و اساسی بر ادب و تربیه ویرمک ایچون لک کوزک واک مختصر وسائط بوندن عبارتدر .

سامی زاده

ثریا

عالم اسلام

بز ، ماضیمز و آوروپا

کاتکوف ساعتی یاکش چالنپور !

تورکجه ده بر مقال وار . پنچشنبه نک ناصل کله جکی چهار شنبه سندن بیلیدر دیرلر . بزده دییه جکزه که خسته تورکیه نک دور نقاهتی یواش یواش آتلیوب صحت تامه یه یوز

باشلايان عثمانی اور دوسری ، کرک آزلغندن و کرکسه
یکیلکندن روسلرک منتظم اور دوسنه طیانهمیرق پریشان
اولدی . عتینده بو مغلوبتیرک نتیجهمی اولهرق یونانستان
استقلالنی تصدیق ایتدک . ایشته بو روسلرک اورتودوقس
پردهمی التسنده اوزریمزه ایندیرن بر ضربه می ایدیکه
او کونکی موقع و زمان اعتباریله عثمانیلر ایچون اک بیوک
ضربه دن ، پک بیوک اهمیتی حائز وقعنه دن عد ایدیلور .

دهاء و ذکاسنک یاردیمیه بوکونه قدر کیچهن وقوعاندن
بو یوک بر درس عبرت آلان قوجه مصطفی رشید پاشا ،
مصر اختلالدنصکره بوتون سفرا و وزرا اوکنده سلطان
عبدالمجیددن چیقارتدیغی « کولخانه خط هایوننی » اوقو .
یوردی ، خط هایونک هیئت مجموعهمی بوتون عثمانیلره
دین ، مذهب ، عرق ، جنس آرانیموب بوتون عثمانیلرک
مساوی اولدیغنی تبشیر ایدیوردی . بونکله بزم قوجه
دیپلومات پاشا ، آرتق بوندن صکره ممالک عثمانیهده مدنیت ،
خرستیاناق ، اورتودوقساق بیلمم نهک ایله چوریلان انتر-
یقلره نهایت ویرلدیکنی ، دولت ، بوتون تبعهمی مساوی
توتورق حتموقلرینی ، احتیاجانلرینی کندیسی باقه جغنی
سنرایه ییلدیزوردی . بناء علیه بوندنصکره ایکیده برده
مسئله چیقاروب اورته لنی آل قاناره بویامیه محل بر اقیوردی .
دولتیرکده بوندنصکره کی وظیفهمی ارتق اجرا آته باقق ،
خط هایونک تطبیق اولنوب اولیمه جغنی ترصد ایتمکن
عبارت قاله جغدی . فقط مع الأسف ، بو خط هایونک
تطبیقنه وقت براقه ییلر . چونکه یونکله دولت عثمانیهک
ساحه سلامتیه چیقاجغنی بیامورلردی . بویاسه بوکونه قدر
اوغراشدقارینی هباء مشورا کوندرمک دیمکدی . بناء
علیه قدسده بر قاولیک - اورتودوقس منازعهمی ایجاد
ایدیلرک اولایشه ناپویون بوناپارط قاریشدی . حکومت
عثمانیه کینه مدبرانه داوراندی . محتاط بر قومیس-یونک
انعامدینه راضی اولدی . فقط روسیه ، کینه یقامجزی
براقمادی . کویا بوندن ناراضی اولهرق برطاقم قبولی
غیر ممکن شرائط ایله موسیو مینچتوفنی استانبوله سفیر

ولمت یک وجود اولهرق چالش یوردی . فقط اجنبی
انترقیلری یقهنی بر اقیور . روسیهک سیاستی دنیایی یاقق
ایستیور . اورتودوقساق ، قدیم یونان مدنیتی بالقانده بر
کره یا تیرلمش اختلالی تکرار آتشمیه نامزلق کبریت وظیفهمی
ایفا ایده جک قدر سوء استعمال اولنیور .

انکلتزه ایله فرانسه یونانستانک استقلالنی اعلان ایتک
خصوصنده روسیهیه دست انفاقنی اوزادیوردی .
بو وقت انکلیز سیاسیونندن لورد «بارون» شوسوزلری
سویلیوردی :

« قدیم یونان مدنیتنک مهدی اولان مورهنی باربار
تورکارک قانی آلریندن قورتارمق هر بر آوروپالینک ،
مدنیت نقطه نظریندن ، بورجیدر . . . .

فقط روسلر او وقت بویله مدنیتدن فلانن چاقازلردی
ذاتاً چاقسه لر بیله کیمسه می قاندره مازلردی ، چمتجیلدکن
بویویان روس عائله سنه او وقت مدنیتدن دم اورمه یه ده
ایرکندی . اونکچون اورتودوقس پردهمی التندن ایش
کورمه می دهها موافق احتیاط بولدیار . کویا ، بوتون
اجرا آلری اورتودوقساق ایچون ایدی .

روسیه ، سلطان محمودک ، یونانستانک استقلالنی تصدیق
ایتمه دیکنی بهانه بولهرق بزه قارشو اعلان حرب ایتدی .
روم ایل طرفارینه عسکر سوق اولنورکن چار برنجی الیکساندرک
باش قومانداسنی عسکره خطاباً شو سوزلری سویلیوردی :
« کیده جکیز ، عصرلرجه اورتودوقساقنی زیر حمایه سنده
صاقلایان و صوک عهبرلریمزده محمدیلرک قهر تدمیری التنده
ایکیلهن مقدس بیزانس مملکتیدر . اوراده کوره جک ایشکن
مورمه لی دین قارداشلر یکیزی محمدیلرک آلتدن قورتارمقدر »
فقط نه انکلیزلر مدنیت اوغرنیه اسکی یونان فلاسفه منک
استراحت روحیه می ایچون چالیش یوردی . ونهده روسلر
روز محشرده حضرت مسیحک حسن وجهنه مظهر اولمق
ایچون اوغراشیوردی .

اصل مقصد ، مدید بحر انلر کیچره رک یواش یواش
دور اصلاح و نچوده کیرمک اوزره بولسان تورکاره بر
ضربه ایندرمکن باشقه بر شی دکلدی .
حربه کریشیر کریشمز یکی تحت انتظامه قوبولیه

بو فکر ، انکلیزرک قریم محاربہ سندن کی معاملہ سندن مغبر اولان ، حکومت عثمانیہ نیک یواش دور اصلاح و ترقیہ کیرمہ سندن طولانی چیرنوب زینده طورہ میان روس حکومتک سیاستہ پک او یوغون کلدی . روسیہ بو فکر و آملی تقویہ ایدرک بالقانده صرب ، بلغار ، قرہ . طاغلیلردن عبارت کو چوک حکومتلر تشکیل ایدرک ریاستنی کندینہ آملی ودها طوغرابسی صربستان ، بلغارستان و قرہ طاغ نامندہ بر روسیہ تاسیسنی دوشنددی . بناء علیہ اولده طرفدارلرینی توقیف و نفی ایتدیرمک قدر اثر غفلت کوسترن روسیہ بویان اسلاویزم فکرینہ آرقہ اولدی . پان اسلاویزم ، بویله بر قوتلی آرقہ بولنجه پک آز بر زمان طرفنده حدسز قوت بولدی . پوستاو الوف ، غودین ، نیکین و کاتکوف کبی اوزمانک ارباب قلمی سایہ سندن دون پان اسلاویزلره بر مبدع ، بر کافر نظریله باقن روسیہ افکار عمومیہ سی پان اسلاویزمک نہ کبی منافع سیاسیہ تأمین ایدہ چکنی پک چابوق آکلادیار . او قدر کہ کیچه یاریسی اوندن حیقامیان صاف بویویان روس کوبلی یکیتلری ائنه تفنک الوب بالقان داغارینک اوتہ طرفنده ساکن اسلاو قارداشلرینک رفاه و سعادتنی ایچون اولمہ یه کیده چک قدر بارودلانمشدی . بونلر آرتق اوبیوک پدرلرینک تورک محاربہ سندن کوررک حکایہ ایتدکاری اوزون بیقلی ، بویوک بورونلی توروکلردن قورقورلردی . مطلقا اسلاو قارداشلرینی بونلرک یدظالمابہ سندن (۱) قورتارمہ عزم ایتدیلریدی .

روسیہ حکومتی طرفندن سورو سورو چتہ تشکیل ایدیلرک راحت یشانیان روم ابلی اھالیسی بینہ فتنہ صلحق سیاستی خبلی تعقیب اولندقدن صکرہ درسعات سفیری جنرال ایغنائیہ فک مہارت دیپلوماتیہ سیلہ بزم بعض ارکان حکومتی آلدہ ایتمک سایہ سندن شہید حریت مدحت پاشا حضرت تارینک بوتون اجرا آتی عتیم قالدیررق ۹۳ محاربہ سندن صکرہ اصل مقصدہ نائل اولدیلر ، بالقانده استہدکاری کوچو چک کوچو چک اسلاو حکومتلری تاسیس اولدی . اولندی اما ! آجیق کورلی بوبالقان باغچو انلری عقالرینی باشلارینہ طوپلادقن ، و « تورک » محکومتیدن چیقوب روس بویوندرینی ائتنہ کیرمہ یه چک قدر بو بود کدن صکرہ . . . !

فوق العادہ ایدوب کوندردی . مقصد بالطبع اورتودوقساری حمایہ دکلدی .

بر مسئلہ چیقاروب اعلان حرب ایتمک ، و بونکلہ ، مصطفی رشید پاشانک تدبیری سایہ سندن دوزملک اوزرہ بولنان ادارہ مزنی ہرج و مرج ایتمکی . ذاتا قبول اولماز شرائطہ بوندن اوزری درمیان اولنیوردی .

دولت علیہ ، موسیوہینچوقفک حامل اولدینی شرائطی رد ایدنجه ترتیب اولنان پیلان موجبنجه اوزریمزہ بر حرب آچلدی .

فقط بو محاربہ انکلیزلری بر آز دوشندردی . بزم انقراضمزہ سببیت ویرمک احتمالی اولان بر مغلویتنک عین زماندہ انکلیزرک بویوک منافعنی کسر ایتمک دیمک اولہ جغنی انکلیزلر تام وقتندہ آکلادیار . بو مغلویت بزم انقراضمزنی اعلان ایدیورسہ عین زماندہ بویوک بریتانیا آطہ سی ایلہ ہندستان آرسنہ قوجہ روس حکومتک کیرمش اولدینغی دہ بیلدیر یوردی بناء علیہ انکلیزلر ، کندی ضررینہ اولہ جق بر امور و ہومدن اجتنابدن زیادہ امر واقعک اوکنی آلمہ بی دہا موافق احتیاط بولدیلر . فرانسیسی رفاقتنہ آلہرق سینوب لیماندہ عثمانی دوناماسی یاقان روس کھیاری باد ہوا ایتمہ یلزم حس ایتدیار . بو صورتلہ بزنی مغلویتدن قورتاردیلر . ایشتہ بو کونہ قدر منتی بترہ مدیکاری شو معاوتلری انکلتزہ ایلہ ہندستان آرسنہ قوتلی روس حکومتی دوشمہ سی قورقوسندن ایلری کلیوردی .

بو وقتلر اوتہ دہ بریدہ مسکین مسکین سورنہن بعض بر خورجون بردار پولتیقہ جبارک باشلاریندہ « پان اسلاویزم » فکری دولاشیوردی . بونارک مقصد اصایسی ، بوتون اسلاو عرقہ منسوب نہ قدر عائلہ : خراوات ، روس ، بلغار ، صرب ، چہ . . . سائر وسائرہ وارسہ ہیسنی بر یرہ طوپلایوب بوناری اسکی باغچوانلقدن ، چغنجیلکدن ، قورتارمق ، غربدہ کی جرمن قومنہ میدان او قویہ ییلہ چک بر حکومت متفقہ اسلاویہ تشکیل ایتمک ، و بو صورتلہ باشقہ ملتارہ محکوم واسیر اولہرق کز مکن ایسہ حاکم اولہرق یشامقدی .

چارہ و روس افکار عمومیہ سنہ خطاباً یازدہمی مقالہ لرینی درخاطر ایدیورز . « روسکی اصلوو » نك او وقتکی « موسقوسی ویدمست » غزته سننن بر باشقہ لانی وارسه اوده موسیو کاتکوفك اصلمز اساسمز بر طاقم افتزالرہ نزل ایتمہ سہ سی ، روسکی اصلوو نك ایسہ باشدن آشغی صرف مفتریا لدن و صرف عوام فریبانہ یالاندن عبارت اولمیدر .

مطبوعات تقدیس اولنہ جق برشیدر . فقط بر طاقم یالانرہ ، افکار عمومیہ یی آلداتیجی بر سورو مفتریا تہ آلت اولورسہ دنیادہ اك نفرت ایدیلہ جك شیک بری دہ مطبوعات اولہ جفنہ شہہ ایتمہ لیریدر . چونکہ انسانی آلداتیور . عالم مدنی تی طولاندریور . انسانك قلبنہ بر طاقم پاکش فکر لر القاء ایدیور . بناءً علیہ « روسکی اصلوو » کی جندی و معتبر بر رفیقمزك مطبوعاتك بو صوبی اولہ مامسنی جدآ آرزو و تمی ایدرز . اگر مقصد ، تورکاری روس افکار عمومیہ سنہ تغیر ، بان اسلاویزمك توسعی ایسہ بونکچون مشروع اولان طریقار دہ نك چوقدر . مثلاً ، روساری تورکار دن تنیر ایتمك ، بان اسلاویزمك توسعنہ چالشق ایچون ، تورکار بالقاندہ اخوت عثمانیہ تأسیسنہ چالیشیور لر . بولغار ، صرب ، روم ، اسلام ... ہیسنی بر قارداش ایتمہ سعی و غیرت ایدیور لر . بوضورتلہ بزم عصر لر دہ نبری کیزیلی کیزیلی تعقیب ایتدی کمز انتریقہ لر نہایت ویریلیور ، دینلورسہ دہا چابوق تاثیر ایدردی . بو وقت حقیقتی سویلش اولدیغندن ، مطبوعاتی و استعمالدہ ایتماش اولوردی . حالبوکہ حقیقت سویلنمیور ، روس افکار عمومیہ سنی غایانہ کتورمك ایچون ، تورکارك بولغار باشلرینی کسدیکندن ، سن رشده ایزم ماش بولغار چو جتلرینی اولدی دیکندن بحث اولنیور کہ ظن قاصرانہ مہ نظراً بو عقلی باشندہ اولان بر روسك منویتنی موجب اولہ جفندہ شہہ یوقدر . چونکہ بوحوادث تورکارلہ بولغارلرک آرمہ یی آچیلدیغنی ، بولغارلرک دہا برر مترو روسیہ یہ یاقاشدیغنی خبر ویریور . بوضورتلہ روسارک دہا مساهلہ کارانہ داورانہ سنہ سبب اولیور . البتہ بوندن اك زیادہ ضرر دیدہ اولہ جق کینہ بان اسلاویزلر

فقط روسیہ کینہ غائب ایتمدی . بوضورتلہ عدوا کبری اولان « تورک » ملتہ بویوک بر ضرر یی ایندرمش اولدی . بعض کسان ، روسیہ نك ، تعقیب ایتدیکی بوسیاستدن بر شی قازانہ مدیغنی بلکہ مادی نك چوق ضرر کوردیکینی ادعا ایدیور لر . فقط بنسده کز بوکا صورت قطعیدہ معارضم . و عکسنی ادعا ایتمکدہ ایم . اوت؛ بالقاندہ کندی سعی و غیرتی سایہ سنده تشکل ایدن اسلاو حکومانہ ریاست ایدہ مدی . او چاقین بانچوانلر آچیق کوزلک ایتدی لر . فقط بوندن روسیہ نك اصل مقصدینہ قطعاً خال کلدی . روسیہ نك مقصدی تورکیہ پہ بیانی مدید زمانلر طوغوولتہ میہ جق درجہ دہ مدہش بر ضررہ ایندرمکدی . روسیہ ، کرک بوا اسلاو چتہ لرینك تخریباتیلہ و کرکسہ اعلائی دولترہ مشروع کوسترہ بیان ۹۳ محاربه سیلہ امید ایتدکندن دہا بویوک و دہا مدہش ضرر یی ایندیرہ بیادی . اما ، اسلاو حکومتلرینی کندی نفوذی التہ آله شمش ... او باشقہ ! ذاتاً غریبنده کندی نہ رقیب اولهرق جرمن حکومتك تأسیسندن کرہ بو خولیوانك فعلیتہ حقیقہ جنی بر پارچہ اوزاقلاشیوردی . بالقان اسلاولرینك روس — جرمان رقابتندہ بالاستفادہ استقلالیتلرینی محافظہ ایدہ بیلہ جکلری شہہ سزدی . ذاتاً اولیہ اولدی .

مع مافیہ بویان اسلاویزم فکری پترسبورغ محیطندہ حالا حسن قبول بولیور . بر طاقم ریاست امیدلری حالا منقطع اولیور .

شو سوک زمانلر دہ پترسبورغ ایلہ صوفیہ آرسندہ بر شیلر طولاشیور . کیزیلدن کیزیلی یہ بعض انتریقہ لر قولاقدن قولاغہ فصلداندیغنی دو بلیور .

روسکی اصلوو کی افکارینی صاقلمیہ نزل ایدہ یین بان اسلاویزلر ایسہ علماً بعض پروپاغاندا لر یامقده بر محذور کورہ یور لر . باخصوص شو سوک وقتلر نشر اولسان روسکی اصلوو غزتمہ یی بوکی پروپاغاندا لرلہ مالا مالدر ، بالقاندہ کی جتلر حتمندہ یازدیغنی بر مقالہ سنی بو نسخہ مزده قسماً ترجمہ ایدرک درج ایدیورز .

بوناری او قودقچہ بان اسلاویزم موسیو کاتکوفك وقتیلہ « موسقوسی ویدمست » غزته سنده خلاصکار

موسیو پاپیدانوسفہ تقدیم ایتمش .
مکتوب بروجہ آیدر .

«ممالک عثمانیہ دہ تحصیلدہ بولنان روسیہ ملی اسلام طلبہ لار .
ینک و برای حج مکہ کی دن روسیہ اسلاماری نیک تور کی دہ کی
احوال و اطواری نہ اکوب نہ یجکاری بزہ چون
غایت اہمیتلی ، بر دقیقہ بیلہ نظر دن قاچیرلمسی جا اولین
مسئلہ حیاتیہ ر . حالبوکہ بونارک جملہ سی بزجہ صورت
قطعیہ دہ مجھولدر .

بونار ممالک عثمانیہ بہ داخل اولدینی کبی همان روسارک
نظری دوشمیہ جک بر یہ صغمنق جہتنہ باقیورلر . رہبر .
لری دہ زم بیت المقدسہ کیدن پالامونیکلرک رہبرلری کبی
روس حکومتہ بللی صویدن دکادر . بونارک ہویتلری
و ناصل آدم اولدقلری بزجہ بوتون بوتونہ مجھول برطاقم
سیدہ سارلردرکہ آنہ دوشن حاجیلری بیلی بیلرسز یرلرہ
کو توربورلر . و بوصورتلہ حاجیلرک اپنی پارہ لری اورادہ
قاپور . بوندن نہ تونسولک خری وار ونہ ہ باشقہ سنک .
اوت ، تصدیق ایدرم ، اسلام حاجیلری استانبولہ
کلدکنصکرہ تورکیہ ضبطہ سنندن تذکرہ آلہ بیلماک ایچون
بزم قونسلرخانہ بہ شہادتنامہ یاخود روسیہ ہدو نمک ایچون
پارہ توکہ نورسہ پارہ استہ یوب مراجعت ایدیورلر . فقط
ایش بونکلہ تمیور . بونارک ہری رسمی معاملہ .
لردن اولوب اصل مسئلہ بہ اصلا علاقہ سی یوقدر . باشقہ
اشلری قونسلردن باشقہ ہ پک کوزل کوربورلر .
بزم بوکونہ قدر حدود تذکرہ لرمن یالکز زنگین
سیاحلرہ مخصوص اولوب تجار ، حاجی و طلبہ لر ایچون
آری تذکرہ لر یوقدر . حالبوکہ بونار ایچون مخصوص
تذکرہ لر یابوب صاحبک سننی ، ہویتی ، قیافتنی تعیین
ایتمک پک لارم برشیدر . چونکہ عکس حالہ کیم اولورسہ
اولسون اٹندہ کی ساختہ بر تذکرہ ایلہ کنڈینی فلان آدم
دیہ کوسترہ بیایور .

بزم دہا ہ مساعہ ایلہ کیچر دیکمز مسئلہ لردن بری دہ
استانبولہ کی اسلام تبعلری میزی قونسلوسہ کیدوب کور .
نمکک مجبوری طوتلہ سی مسئلہ سیدر . حالبوکہ بو قطعاً
مساعہ کوستریلہ ہ جک مسئلہ لردندر . (مابعدی وار)

اولہ جغندہ شہہ یوقدر . بناءً عالیہ ، حقیقتی ، سوویک
بر طاقم یالاناردن اجتناب ایتمک « روسکی اصلوو »
رفیقہ مزک کنڈی منافعی اقتضاسنندنر ۱۰۰ .

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

روس میسیونیر لردن متوفی ایلمینسکینک

— مکتوبی —

قارشوسنہ دیز چوکہ رک درس آلدیغ خواجہ لردن
بری میسیونیر لک اجرا آندن و اونارک فعایت لردن بحث
ایدرکن ، برسوز صرہ سی طوغری کیدروب : میسیونیر
نہ در ؟ « دیہ صورہ مشدہ . خواجہ مدہ سرد بر طورہ
جوابندہ : میسیونیر ہرشیدر ! « دیشدی .
شمدی متوفی ایلمینسکینک شو مکتوبلری قاریشیدر ایسہم
خواجہ مک شو سوزلری خاطرہ کاپور .

فی الحقیقہ موسیو ایلمینسکینک مکتوباری موضوع
اعتباریہ اولیہ بر مجموعہ کاپاتدرکہ انسان بوناری برر
نظر تدقیقندن کیچر دیکجہ بوقدر مسائلی بر میسیونیر قنٹاسنک
قالدیرہ جغنہ حیرت ایدیور .

حیاتہ تعلق ایدن نہ کبی مسائل وارسہ ہیسنی بونارک ایچندن
بولق ممکندر . بو میسیونیرلر بر کوبلی مامورینک اجرا آندن
باشلا یوب تار سفیرک وظیفہ سیامیہ سنہ قاریشہ بہ
کنڈیلرینہ بر حصہ چیقارلر . اگر کنڈی تعصبلرینہ
اومادی می بر سفیرک بصیرتکارانہ تعقیب ایتمکدہ اولدینی
سیاستنی آلت اوست ایتمک بونار عندندہ امور عالیہ دندر .
اوتہ طرفی نہ اولورسہ اولسون ، ایستر بر ملتک حقوقی
حیثی ایاقار آتہ آلسون ایسترہ دولتین بندہ مناسبتہ
بر کرکینک کلسون یالکز بونارک ایستدیک ایلسون .
اونار سادہ بونی ایسترلر . ایستہ بوکون نشر ایده جکمز
بر مکتوب روسیہ دولتنک خارجی سیاستنہ تبعہ سامہ سک
حقوق و حیثیتنہ تعلق ایدن مسائلہ عابددر .

بو مکتوب فی الحقیقہ ایلمینسکینک اولوبوقیلہ از مریدہ
موفتاً اقامت ایدن میسیونیر باروفنیکیکف طرفندن ایلمینسکی بہ
بازنش و میسیونیر مشارالیہ دہ سن سینود محکمہ سی رئیس

پکیندن مکتوب

بخار مخصوص مژدن :

بوکون او چنجی کوندر پکینده بولنیورم. بوکونه قدر آله ایندیکم معلوماتی « تعارف مسلمان » صحیفه لرینده درج اولمق ایچون بر آن اول کوندرمک هر نه قدر بورجم ایسه ده مع الأسف بو بورجمی ایفای بعض اسبابدن طولانی... بر آتأخیره مجبورم. بوراده کی کوریشله جک اخوان ایله ده یقیندن کورسه مدم. اونکچون دها بر بریزی آ کلایه مدق. بناعیه اونلر حقتنده شمیدیاک برشی یازمه جفم .

بو طرفله کلدکنصکره بنده کزی الک زیاده متأثرین شی بوراده « تورک » نام مبعجلی التنده دین کسوه سنه برونوب اوتینی بری نی طولاندیروب کیزن دینلنجیلر اولدی بونلر او قدر چوغالمشکه بوتون چین، سیریا، اطرافنی قوزغون سوروسی کی صاروب آلمشله هپسنگ باشنده فسه صاریش بیاض بر صاریق، اوزر لرینده ده جبه بر مأموریت مخصوصه ایله مقام خلافت عظامدن کلشار .

آه بو دینلنجیلر ! بیلمکه اسلاملر نه وقت بونلرک حجتالتندن مذلتندن قورتیلور . نزهیه قدم آتارسهک . دینی تورک کی واسطه ایدرک دینلن دینلنجیلری بولورسک . بورا اهالیسی آرتق بونلر دن صوگ درجه بیقمشار . مع مافیہ قسم کلیسی، مقام خلافته مربوطیتلری سایه سنده آلدانیورلر . کچنده قرستایارسق اطرافنده کز رک برینه تصادف ایندی ایدم . کندینی مکلی برسید دینه تقدیم ایدوب بر سنه ظرفنده اوتوز دانه عقیقه نه نکاحاندیغنی و بونلر دن اک بو یوکی ۱۴ یاشنده اولدیغنی براقبخار مقامنده سو بایوردی . وینه نرم اورایه مأمور اوله رق کوندر دیکمز مشایخ کرامز دن برینک ایلی دانه معصومه ایله نکاحانه رق تطایق ایندیکنی تواتر آ سو بایورلر . بو آلحق ملعون، بو جنایتلری بسلی شریعت، دین نامندن یادی . بو زوالی معصومه لرک سعادتتی نحو ایدرکن اهالییه بو صورته بوتیدردی . عوام ناس بونی سو یارکن شعوریندن بیله دکل . عادتاً عادی و دها طوغریسی - کسندی تعبیرلرنجه ثوابی برایش کی نقل ایدپورلر .

پکینده توصیه کز وجه اوزره... افندی خانه سنه ایندم . بو ذات محترمده بودینلنجیلر دن آه چکیور .

کچنده پکینده فاتح طلبه لریندن حافظ حسنی نامنده بری کلش . در سعادتدن مأمور آ کلدیم دیهرک پکین مدرس ی چینلی نور محمد افندی دن اوتوز ریال پاره ایسه تمش نور محمد افندی بونک بر دینلنجی اولدیغنی آکله یه رق طلبنی رد ایتمش . بو صورته بیدلرنده بر نزاع چیقوب مذکور طلبه بک فنا تفوهاتده بولتمش . جامع حاولیسنده بوتون علمک اوکنده امامله هر کون قاوغا، کورواتو یاپه رق بر آی قدر اوتورده نصکره دفع اولمش کیتمش . بودینلنجیلرک عادتی، شهره کلور کلز جامعه کیدرلر مش . اوراده بر طاقم اوزون بویلی مقدمه لره اهالیدن پاره استیورلر مش .

اکر ویرمز لره قاوغا، باطردی یاپورلر مش . بو سنه رمضان شریفک برنجی کوننده بز مکیلر دن ایکی آدم تجوده بر جامعه کیره رک بر طاقم ادبسنلر کلدده بولتمشار . بز خلیفه یورستدن کایورز . بز ی باقی، بزه حرمت و رعایتده بولتمق سزک بوینکزه فرضدر . حالبوکه سز برشی ویرمیورسکز . هپکنز محجوس اولمش کیتمش سکز . دینه بر طاقم تفوهاتده بولتمشار . آرتق ادبسنلرک بو درجه سنه جانلری بوغازلرینه کن اهالی صوگ درجه غلیانه کلرک هر ایکسینی فنا صورته دوکشار . جامع قاپوسندن دیشاری آتمشار .

ونلر دن بری از میرلی اولوب یمنده عسکر دن فرار ایتمش ایتمش . دیکر بری ره ارضرو ملی بر کرد اولوب بتاویه ده نرم شهیدر مکزک خامی ایتمش . بوکونلر ده تزینده حاجی ابراهیم نامنده ادبسنلر دن دها بری پیدا اولدیغنی . اهالیسنی بر طاقم خرافانه قاوردیغنی خانه صاحبی حکایه ایندی .

شریعت اسلامیه نامندن یاپیلان بورذالتاره اهالی تحمل ایدم میوب آراده برفته قوباجق اولورسه اورالرده شهیدر لرمن اولمادیغدن فرانسه بیامم کیمک قونسولساریته التجأ ایده جکلر وایدیورلر . اونلر ده همان بو آلحق حریفلرک حمایه سنه قوشیورلر . اوت طرفنده دولت عایه ده بر قاج ادبسنر پوزندن بدنام اولوب قالیور . ظن ایدر سه م بونلر هپ چاره سنر

خسته قرار در .

خطاباً يازيلش يوقاروده كي شو بندي عينا درج ايدورز .
« تعارف مسلمان » ك تعقيب ايتديكي مسلك سياسي اسلاميت اوزرينه مستند اولديغندن بناء عليه اساس مقصدي اسلامارك اسلاميت اوزرينه ترقيسي اوله جفتدن اكي سيوري اوغني قلمبندن قوبان اك آجي آجي سوزلري طلبة علوم استقامتنه طوغري كيده چكي بك طبيعي برشيدر . بناء عليه تعارف مسلمان ، بعضاً طلبة علومه خطاباً يازديني مقاله لرني حسن نيتنه و خيرخواهانه باعشالامه لرني طلبة علومدن استرحام ايدر .

بورادن چابوق كيتمك استرم . شمدي كيده چك یرم تركستان چينيدر . مع مافيه اون كونسز كيده مام ظن ايدر م باقي جمله اخوانه سلام . ۲۸ ايلول سنه ۱۹۱۰

اسلام .

تعارف مسلمان غزته سنه

بر چوق ارباب فضلك همت والاريله انتشار ايتمكه اولان « تعارف مسلمان » مجله مرغوبه سني بن و بنم كبي دها بر چوق طلبة مطالعه ايله استفاده ايتدكاري وابده . چكاري محققدر .

مدارس علميه يه حور باقيه كلنجه : خشا (ذاتا كندكزده بو خصوصه متردد بولنيورسكيز .)

بلكه « تعارف مسلمان » ك اخص آمالي مؤسسات علميه نك عصر خضرده كي مؤسسات معارف بيننده اك بالا برموقعي احراز ايمه سني كورمكدر . چونكه باشقه مؤسسات ، طبله لرني نه قدر ديتدارانه بر صورتده تربيه ايتسه ايتسون عالم اسلامه اولان مربوطيتلري ، عالم اسلام غندنده كي موقعلري علميه درجه سنده اوليه جنبي پديدادر . بناء عليه عالم اسلامه ناچيز بر خادم اولمق اوزره تاسس ايدن « تعارف مسلمان » ك عالم اسلامك حسن توجهنه مظهر اولان بويله بر مؤسسسه خيرخواه دائما ترقيسنه لندن كلديكي خدمتي اكسير كيه چكي طبيعيدير .

فقط آره صره طلبة علومي آغلاقمقدن ده حالي قالميور . مادامكه طلبة علوم جاهل ؛ بطال .... بونارك معيشتلريني تايمين ايچون زمامداران امورك نيچون نظر دقتني جلب بيورميورسكيز ؛ شمدي يه قدر طبله يه نه ياپيلدي ؛ نه معاوننده بوللدي ؟

المزه كچيرديكمز درت ، بشيوز غروشي قوت يوميه مزه مي صرف ايدم . يوقسه آلات و وسائط علميه يه مي صرف ايدم . قارشيمزده تربيه مليمزي بحق محافظه ايتمش بر صنف مترقي كوسترلسونده بزده اوتانم . دور سابقك اك زياده ظلم ديده سي بو صنف ايكن مدرسه ، طبله نامني . محافظه ايتديكي شايان تقدير اولديني معلوم فاضلانلر ايدر .

طلبة علومك معيشتني تايمين ايتك ايچون زمامداران امورك نظر دقتني جلب ايتك جهتمه كلنجه :

بزسزك كبي ارباب كالدن معاونت بكليوردق و اسفاكه بو امنيه مز معكوس ظهور ايديور .

طلبة علومك معيشتي ملت طرفندن ذاتا تايمين اولنمشدر . حتى بوكا عصر لر بيله كچمشدر . فقط بو عصر لرك غير منتظم كچديكي ايام مظلمله لري ائناسنده اسلافك طبله معيشتني تايمين ايچون بر اقديني بعض اككارك چور يديكي . طوز ، طوپراقاره كوله ديكي كبي بعضلري ده طبله نك غفلتندن اوتري متغابارك آوچينه دوشدي ، قارنلري سدن كچدي . و حالا كچمكده در ، بونلري طوز طوپراقار آرسندن قازوب چيقارمق ، برطاقم نا اهللك لندن لوب شايان استفاده برحاله قوييق منتسبين علميه نك وقت غائب ايتمدن كوره چكاري بر ايشدر . ديمك استيورزكه حكومتك باره يه محتاج اولديني بر زماننده « هانيا ! طلبة

كر چه طلبة علوم ايچنده بنم كبي تبل ، جاهلري بك چوقدر . نه يابه جفمزي سز امر بيوركده آكا كوره حركت ايدم . مدارس و علميه يه حور باقسكيز خاطر يمه بيله كلز يالكيز جديته راز همت بكلرز .

طلبه دن انظاليه لي

ابراهيم

تعارف مسلمان

قونيه ده منتشر « مشرق عرفان » رفيقمزده بزه

بولیہ تذبلیری بسامیہ اوقافک اصلاً مجبوری اولہ دینی
کبی جمعیت بشریہ ایچون مضر اولان واقفک بو شرطنه
رعایت ده قطعاً دیندن کلدن دین مبین اسلام جمعیت بشریہ یه
مضر اولان هر شیئی تحریم ایدر . بو بر قاعده کلیه درکه
بونک تحتنده هر شی مندمجدر .
بوزاسنه طلبه علومک نظر دقتنی جلب ایتک استرز .

مفتی سنا

مصر فرقه ملیه سی
فرید بک ایله ملاقات

[ژون ترک رفیق مزک محرر لندن برنسک (حزب الوطنی)
رئیس فرید بک ایله صورت ملاقاتنی اهمیت مندرجاته مبنی
بالتوجه اقتباس ایدیوزر .]
هرکسک معلومیدرکه ، بوفرقة ملیه نک موجودتی و تشکلات
اساسیه سی مرحوم مصطفی کامل پاشانک جورانه تشبث سایه سنده
وقوعه کلدن . مرحوم مشار ایله ده اکنج یاشنده ایکن
مصر وطنپوراننک مقصدی ، کندیسنه مخصوص بلاغت و وسائط
مقنعه ایله اروپا افکار عمومی سنه طاعتدیرمغه موفق اولمش
ایدی . ناموسم وفاتندن اول مصطفی کامل پاشا بوفرقة ملیه نک
ریاسته کندیسنه خلف اولوق اوزره فرید بکی توصیه و اشعار
ایتمدی . ایشته بووقتدن اعتباراً درکه ، فرقه رئیس فرید بک
کندیسنه مودوع و موروث بووظیفه سی ا کمال وقوه دن فعله
چیقارمق ایچون تکمیل موجودتینی صرف ایتمشدر .
فرید بک اوروپائی طولاشدی . بالخاصه بروکسلده انعقاد
ایدن قونفرمه ریاست ایتدی . مذکور قونفرمه نک پارسده
انقادی - تقدیر ایده مدیکمز بعض اسبابدن طولانی - فرانسه
حکومتی طرفندن منع ایدلمشدی .
فرید بک شهرمزدن کچر ایکن بعض معلوماتلر اعطاسی
رجاسنده بولندق . مشارالیله مصرلی قرداشلریزه اولان صمیمیت
و مودتمزی بیلدیکنندن مطلوباتمزی لطفاً اسعاف بیوردیلر ،
بووجه مشارالیله آرمزده جریان ایدن مباحثه فی قارئلریمزک
پیش انظارینه وضع ایدیوزر .
مشارالیله ایلك صورتدیغمز سوال فرقه ملیه نک نفوذ و ترقیاته
عائد ایدی .
— جواباً دیدیلرکه ، «فرقه ملیه کیت کیده کسب توسع
ایتمکده در . حکومتک بک زیاده خوف و خشیتنی موجب اولبور ،

علموه تخصیصات ! « دینه آوج آچمقدن ایسه مقدس
اجدا مزک محضاً اسلامیتک ترقی و ته ایسنه خدمت مقصد
دیانته پورانسه یله براقدرقاری بوقدر اوقافی طلبه علومک
حقیقه استفاده ایده بیله چک برطرزه افراغه چالشمه لیدر .
بوکون اک بوزوق ، واک ایچندن چیقلماز برداره من
وارسه اوده اوقاف دائرہ سیدر . کچنده محرر لریمزدن بری
اوقافی اک چوق اولان ولایتاردن برینه اوقاف حتمده
مراجعت ایتدیکی وقت دائره نک ایچروسنده اوقافه عائد
برفکر ویره چک مأمور بوله مدیغنی کمال تأثرله یازیوردی .
اساساً برملتی بشاه بیله چک درجه چوق اولان بوقدر سرمایه نک
حسن اداره سنی قونترول ائتنده بولندرمق ، بوخصوصه
دائماً مطبوعات واسطه سیله ارشاد ائده بولتمق بوکا اک زیاده
نملقدار اولان منتسبین علمیه نک وظیفه سیدر .

مثلاً بکر آغانک براقدرقاری و بوکونکی کونده برطاقم
ناهل تذبلیرک تأمین معیشتی ایچون قولانیان بیکارینه
سزک غیر منتظم برصورتده آلدیغکمز مینی مینی عشراتکمز
بر آریه کتوروله چک اولورسه میلیوناری تشکیل ایده چکی
و بونار ایش بیار براداره نک یدفعالانه سنه ترک اولندیغی
وقت فودله دن ، توز توپراقلی باطه اردن ، رطیب مسکناردن
قورتیله چغکمز وارسته ریب و اشتباهدر . فقط بونکچون
برشی لازمدرکه اوده ادوار ماضیه فقهای کرامنک « شرط -
الواقف کنص الشارح » قولی اوزرینده لزومندن فضله
تعصب کوسترمه مک برآزده ایچوب زمانه باقی ، میلیوناری
ایشندن قاجمش تکیه نشین تذبلی شیخزاده لره بوش بوشنه ییدر مه میه
غیرت ایتمکدر .

اگر علماء کرام حضراتی ، محضاً « شرط الواقف
کنص الشارح » قولنه اتباعاً برطاقم تذبلیره ، ملته ضررین
باشقه برشیمی اولمیدن تکیه نشینلره ترک اولندان بوقدر
اوقافی بوکمی قیودات ائتندن قورتاره جتی اولورلرسه حامی
دین مبین اسلام اولان طلبه علوم و مدرسین فخرام ایله
او منبع فیوض اولان مدارس ایچون میلیونلرک تراکم
ایده چکی شبهه سزدر .
اما برطاقم شیخزاده لره ، تذبلیرک ائندن اککلاری
آلنه چقمش واقفک شرطی برینه کلیه چقمش وارسون
اوله اولسون .

و کرک عثمانی پارلمنتوسنده کوردیکم فعالیت و حصوله کلن تبدلات جدآ بنی دوچار حیرت ایتشدر . جاوید بک استقراس مسئله سنده کی موفقیتی بوتون علم شرفینک باعث ممنونیتی اولمشدر . فرانسز مالیونیک طلب ایتدیکی قونترولی ردایده رک شرف ملی بی قورتارمشدر .

امید ایدرز که حکومت حاضره ، کرید مسئله سنی ده منافع ممالکته موافق رصورتده حله برقاچ ولایت دهه اجنبی آتریقه لرینه کوزل برتیجه ویرمه موفق اولور و بوجهله عبدالحمیدک تحمل ایتدیکی شیرلی آرتق کنج ترکیسانک قبول ایتیه جگنی آوروپا به اثبات ایدر ،

— تلغرافلر قونفرده مصرک بی طرفانی طلب اولندیغنی بیلدیریلر ؟

— بز دایما ۱۸۸۲ استانو قوسنک اعاده سنی یعنی مصرک فرمان شاهانلر ایله احسان اولنان امتیازلری ایله براکه برولایت ممتازه حالنده قالسنی طلب ایتدک قونفره نك نطق افتتاحیسنده بونی بیان ایتدیلم کی آلمان غزته جیلری ایله ملاقاتمدهده بونی ذکر ایتدم . مع مافیله حکومته فارشی صداقتمز هیچ شبهه بی داعی اولاملیدر . محترم مخاطبمزدن اذن آلمزدن اول مصدره دوننای ملی حقدنه نیچون بوقدر بطائله حرکت ایدلدیکیمنک اسبابنی صورتق .

— ترکیا طرفندن آچیلان اعانه ، حکومت مصریه نك سوء نظرینی جلب ایتدیکینی جواباً سوبلدیلر حجاز شمندوفری ایچون آچیلان اعانه به مصرکی زنکین برملکتمده برچوق مصر غزته لرینک دعوتنه رغماً مشکلاته آنجق یدی ، سکز بیک لیرا طوبولانه بیلدی . حکومت ، مأمورینک بواعانه به اشتراک ایتیه سنی منع ایچون برعمیم بشر ایتدی .

بودفهمده یعنی دونما اعانه سی ایچون ده بونک عینیدر . حکومت مأمورینندن رحکومته صبقی رابطه سی اولان ذواتندن وحقی یا اکز کندی باشلریته بردریدناوط آلمق اقتدارینی حائز اولان خدیو عالیه سندن هیچ کیمنه بش یاره ویرمامشدر . بواعانه به اک زیاده اشتراک ایده جک اولان پک زیاده زنکین ذوات واعاظم مأموریندر . فقط بونلرده حکومته خوش کورونمک و ده طوضیسی حکومتک سهام غضبندن اجتناب ایتک ایچون اشتراک ایده میورلر بناء علیه جمیات محلیه دن طوبولانیلان جزئی مبلغلر ، عمومیتله حسیاتجه زنکین فقط ثویجه فقیر اولانلرک محصول جمیتیدر .

قسم مخصوص

روس مطبوعاتندن . . .

روسیه نك الكمعتبر صابیلان والکچوق نشر اولنان غزته لرندن « روسکی اصلوو » غزته سنک شو صرک و قتلر نشر اولنان بر

اعضاری اک ایلری کلن متفکریندندر . بوندن طوبولانی درکه ، پک زیاده ظلم واعتسافه معروض بولنیوروز . معلومکنز اولدیغنی وجهله محررینز ، اشعار مجموعهنه بر مقدمه یازدیغنی ایچون اوچ آی حبسه محکوم ایدلدی . وطنپرور بر ذات اولان کتسابک مؤلفی ده کذلک برسته حبسه تجزئه ایدلدی .

فرقه سنک یکی واسطه نشر و افکاری بولنان (العالم) انتشارینک اون برنجی کونسندن اعتباراً تعطیل ایدلدی . مطبوعات جرائمک مستثنای قانونی ایلک دفعه اولق اوزره محررینزه تطبیق ایدلدی . حتی دنبله بیلیرکه بو قوانین منحصرآ بزم ایچون ترتیب وتنظیم ایدلمشدر . بونگلکه برابر بزخطر کتمیزی اصلا دکیشدیرمیله جکز . سیاستمزنک نتیجه سنی الده ایتک ایچون هر شیشه مهیا زه .

بزم فرقه سنه قارشی مصر حکومتینک اتحاد ایتدیکی تدابیر عرفیه واستثناییه حقدنه سزه بر فکر ویرمک ایچون بروجه آتی بر مثال ذکر ایده جکم : موقع تماشا به قونان پیسملرک برنده « مصطفی کامل پاشا کی بر اولاده مالک اولتی سعادتنی آرزو ایدردم » دینیلن قطعه م همان حکومت سانسوری طرفندن طی و اخراج ایدلمشدر .

— قونفره نك پارسده انعقادی نیچون منع ایدلدی ؟

— قونفره نك پارسده انعقادینک سبب منعی — قایینه رئیس نك بیان ایتدیکی وجهله — انکلتزه حکومتینک خوشنه کیتمک ایچوندر . بومنع ، فرانسز ملتله قارشی بسله دیکمز مودنی تقیص ایتمز . بناء علیه دها زیاده حسن قبول کوردیکمز بلچیقما ملتی نزدندن ، بروکسلده اجتماع ایتدک . انکلتزه حکومتک تلقینانته قایلان (نه نده پاندانس بلز) غزته سنک آهنسکز برقاچ نشر یانته رغماً تکمیل بلچیقما مطبوعاتی بزه اظهار مودت ایتدیلر ، سوسیالیست فرقه سندن اوچ اعضا و برکانب عمومی اجتماع زده عرض موجودیت ایتدی . قونفره مذکراتی بیوک برساله حالنده دردست طبعدر . بعدالطبع بوتون عالمه وبالخاصه مطبوعات و مسائل سیاسیله اشتغال ایدن رحاله توزیع اولنه جقدر .

— برلین ده نصل برقبوله مظهر اولدیکیز ؟

— برلینده فوق العاده حسن قبول کوردم . باشلوجه غزته جیلری بخله اجرای ملاقات ایتدیلر . معارف ناظری ، آلمانیا ده ا کال تحصیل ایتک ایستیان مصر طلبه لرینی حسن صورتله قبول ایدییور . ایکی سنه مقدم آنجق بر مصرلی طلبه موجود ایکن بوسه اون ایکی طلبه موجوددر . امید ایدرمکه بونک عددی کیت کینده چوغاله جقدر . مصر طلبه لرینک عثمانی قرداشلریله مناسبتلری غایت صمیمیدر . شوراسی ده مقتضای منقعه مزدرکه ، طلبه لرینز فرانسه ده ، انکلتزه ده قنایوب قاله جفی یرده برزده دیکر طرفلره کیتسونلر .

— یکی ترکیا حقدنه فکریکز نه سرکزده در ؟

ممالک عثمانیه سنک بالخاصه اوردو و بحر به جه اولان ترقیاتی پک بیوکدر . استانبولی صرک زیارتندن بری کرک حکومتده

استانبولده روسیہ لی اسلام طلبہ قلوبی

ازدنبری استانبولک صغوق ، پس خان کوشہ لرینده سفیلانه عمر کچرمیه محکوم بولنان استانبولده کی روسیہ لی اسلام طلبہ لی ، کچن سنه جمعیتلرینک سعی وغیرتلی سایه سنده یانسیونلی برقلوب آچیہ موفق اولشلاردی . شو صوک وقتلر ایندی کمز استخباراته نظراً مذکور قلوب بر اوطه سنی روسیہ دن یکی کله جک طلبہ لره مسافر خانہ اوله رق آرمش . و جمعیتلری طرفندن بو یکی کان طلبہ لره کافه احتیاجات ضروریه لرینه باقی ایچون برهیت تعیین اولنمش . بو هیت ، یکی کان هر بر طلبہ نک بوتون امورینه باقده و جمعیتک مظاهرتیه کندینه رهبراک ایتمکده در .

« تعارف مسلمان » ، استقبالی ملت اولان شو کنج افندیار دن تشکل این جمعیت محترمه یه بو کبی معاونت اخوتکارانه سندن طولانی عن صمیم القلب تشکر ایدر .
 و روسیہ یں کلا جک افندیارده ، بویله بر مرکز وارکن اولن و یا خود خان کبی باشقه یلره اینجوب طوغری قلوبه کیمه لری حتمده سوز سولیله بیله زائد بویور . قلوبک آرسی : وفا جوارینده کوچوک قوغا . جیلرده « روسیہ لی اسلام طلبہ قلوبی » در .

ایران ایله مناسبتمز

اولکی اقشام عثمانی آژانسی آئیده کی تلغرافی تبلیغ ایتمشدر : روس جزالارندن (جونغروو) قفقاسیہ یه متوجها حرکت امرینی آلمشدر . محافل سیاسیہ ده بو سیاحت ترکیا ایران مناسیاتک بو کره پک وخیم بر رنک آلمش اولسنه عطف اولیور .

پترسبورغ غزته لرینک نشریاتنه باقیایر سه روسیه حکومتی ترکیا ایله ایران آرهنده بر اختلاف ظهورندن پک زیاده اندیشه ایلور . فی الواقع بعض تلغرافنامه لره نظراً ایران حکومتی ترکیا ایله اولان مناسبات سیاسیہ سنی قطع ایتمک نیتنده ایمش .

مدیر مسئول: عثمان جودی

نجم استقبال مطبعه سی

نوروسنده ماکدونیا احوالنه دائر بوجه آتی اداره کلام ایدبور :
 « اوکز آرتق قشدر . قارلر داغ باشلارینده اوتنه ده بریده یلری تفریش ایتمکده . « تورک » حکومتیه بلغار چته لرینک مبارزہ لری ده کیتدی که کوچلاشیور . آرتق متمادی سعیرلردن حاصل اولان یورغونقلری چیه ارمق ایچون چته باشلقلری بربر بلغارستانه دونیور . ایده ژه واروا آرس-الانی ، آپوستولر ، تورکیه نک عدو بی امانی تانه نیقواف عودت ایتمدی . یقینده مشهور چرنا پفده عودت ایده جکدر . بولردن ماعدا بلغارستان خارجنده پک اوقدر شهر تشعار اولیوب فقط معلوم واسیر ماکدونیا یی تورکیه طرفناغندن قور تارمق ایچون سنه لره حصر وجود وفدا جان زیدن دیگر آرسلانلرده عودت ایتمدی .

اونلرک و بردیکی معلوماته نظراً ماکدونیا نک حالی پک مشکدر . دور استبداد دن دها فنادر . کنج تورک لره جبر و ظلمی سلطان عبدالجیدک ظلمندن دها و دها دهشتلیدر . اونلرک بو کونکی ماکدونیا ده کی حرکتلری پک مجنونانه در . کنج تورک لره ماکدونیا ده قتل عام ایتمه یی اعلان ایتمدی . بر طرفدن اسلحه طولامق بیانه سیله باش کسپورلر . دیگر طرفدزه فادین قیزلری ، سن رشده واصل اولماش چولوق چوجوغی توقیف ایدیورلر . اولدیورلر . کسپورلر . و کسپه نکده دائما فعال ، معلوماتی ، اهالی خرسیتانیه ایچون فائده لی آدملر اوله سنه دقت ایدیورلر . و دائما بولری باشقه لرینه ترجیح ایدیورلر . بولرک هپسی « تورک » دیوان حرب عهفیی قراریله امور مشروعه دن عد ایدیورلر .

ماکدونیا ده کی مشکلاتک الک آغری بلغارلر اوزرینده در . کنج تورک لره بو کونکی آمالی بولغار ملتی یر یوزندن قالدیر مقدر . مع مافیه بو جبر و ظلمدن دیگر خرسیتانلرده حصه چیه اریورلر . مثلاً روملر ، آرتاودلر ، سربلر ظلم و جبردن آرتق تحمل ایده میه جک براده به کلشدر . بناء علیه تورکیه ده مشروطیتک اعلانی ماکدونیا لیر ایچون اسکینسندن دها فنا اولدی . ایشته شو تضییقلره تحمل ایده میوب اهالی انتقام ایچون حاضر لیمور . هپسی چالیشیور ، آه اوربور ، هپسی تورکیه یه دشمن . شو عدم طاقتک نتیجه سی اوله رق اهالی خرسیتانیه کیزلی کیزلی جمعیتلر تأسیس ایدیورلر . استقباله بر اختلال ایچون حاضر لانیورلر . بر عمومی اختلال البته اوله جقدر . بو پک یا قلاشمش ، اختلالیلرده تورک لره باشلارینی ایزه جکدر . . . .

تعارف مسلمان

ایشته روس مطبوعاتندن الک معتبرلرینک بزم حقمزده بسله دکلری آمال ، استمهالنه روا کوردکلری لسان بولدن عبارتدر . بو کیدیشله کیدیلورسه انشا الله ایکی قومشو بیننده پک صمیمی دوستقلر محبتلر تأسیس ایده جکدر . چونکه کوریورسکزرکه روس مطبوعاتی بوکا چالشمقده اصلا قصور ایتمورلر .

فاعتبروا یا اولی الالباب . . . .

تعلیم مسلمانان

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی ر احوال عالم اسلامده باصت لفته اولر مجدر

تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبی

۲۵ تشرین ثانی ۳۲۶ جلد ۲

پنجشنبه

۱ ذی الحجه ۳۲۸

عدد : ۲۵

یسی دوغریدن دوغری اصلاحی سیرادیدرسه او اوله بیایور .
یرنده مایوس بر حال ایله سویله نیردی .
ظن غالب او امیدسراک مبعوثلرک اکثرنده دخی
موجود ایدی . حتی بر جوق وقت لرده علنا سویله یهرک
اظهار اسف ایتمک لریده آز دکادر .
اماشیمدی بر آرز آغز لرینی آچدی لر کرسی خطابتده
وظیفه لرینه باشلا دیلر ، بعضاری صاحبه اولسه بیله ایفاء وظیفه
ضمننده و مقامنده سویلندکندن بهمه حال قهوه کوشه لرنده
اوراده بوراده سویله تمکدن خیر لیدر . اوله بیایور که بوکون
مبعوثلره کان جسامت یارین مطبوعاته ده کلور . بری آخره
ظہیر اولور لر ، دیرکن مصادمه افکار دن حقیقت لمعان ایدر .
بزده من القدیم استعمال اولتمش و اولتمشده بعض
عباره لر وار که نفاق دن بشقه بر شینه دلالت ایتمز « حسن
نیتی وار » اوت « حسن نیت صاحی » دیر لر . بو ایسه صرف
برویادر . حسن نیت دن نه اولور اقتدار لازم . مادام اقتداری
یوقدر حسن نیتی ایله مقام اشغال ایده من بوکی عبارت لرماتی
مزار دن بشقه بریره سور کله من . بوکون اصحاب اقتداری تبئید
ایدوبده فرقیه انتسابی سببیه بیامام ناظر پائیه انتسابی
جهتیه مهور تعیین ایتملر ، حالا مهوریتلر قانون دائره .
سنده اهله تودیدع اولنه مدق دن صکره حسن نیتلر دن

مجلس مبعوثانمز

مجلس مبعوثانمزك صوك جاسه لری عادتا بر پارلمنتو
شكلی آلفه باشلا دی . مات مجلس مبعوثان دن بر شی امید
ایدر سه بوندن صوکره امید ایده بیایور ،
قوه تشریعیه ظن ایتدی کمز مبعوثان مجامعی اوراده
اولان ذوات کرام ملتک امناسی اوله جقدی ملتک حقوق
مشروع سنی مدافعه ایده چکلردی ملتک هر نوع حریت دن
استفاده سنه خدمت ایده جکدی الی آخره ...
حالبو که مبعوثانمزك ایکی دور دسی کچدی حالدیه مبعوثانمز دن
ملت منفعتنه دینله جک ایکی کله سوز سویلنمه مش واک مقتدر
مبعوثانمزك آغز لری آچماه مشدی . حکومت رجالی ایسه
اکثر اقربا و تعلقاتی قایر مقی ایله مشغول بولنوردی .
ملت میانده ایسه قهوه کوشه لرنده اوتنده بریده صناید
سابقه خلیسنه قابله رق امیدسراک حکمفرما اولمغه باشلا مشدی .
دکل یالکز ملتک عوامی خواصی بیله سویلر سویلر نتیجه سنده
الله اصلاح ایلسون بزم حالمزی ، دیردی . بو عبارتیه
دعا و تضرع مقامنده استعمال ایتمز ، بلکه بزدن هیچ بر شی
اوله جنی یوق شو ملتک اعتقادی موجبی اوله رق الله کند .

قولرا وارمی

بو سؤال طبیعی وارد اوله جقدر ، فقط جوابی یزه غایت طبیعی اوله رق وارد دیتله جک . شو حالده نه ایچون سؤال اولور . بویله : سواله میدان ، وارمی عجا ؟ هیچ شبهه یوقدرکه سوال ایدر ده یوزده طوقسان طوقز حقلی در . نه ایچون سؤال اولنسون بوکون بزم دوقتورلر من قولرای ممکن قدر توسیع ایدرک مأموریتلری تقدیر ایدر مکه چالشمقده اولدقلری شهسزدر .

بوکون تورکیه ده قولرا مسئله سی عادتاً بوندن یکر می سنه مقدم فرانسه ده « تریفوس » مسئله سی یرنی توته جقدر .

بوکون مات قولرانک وجودینی انکار ایدیور عوام دکل خواص دخی اکثریتله بو فکره اشتراک ایتکده در . دعوائری اثبات مقامنده بک چوق مبالغه لی روایات اشاعه ایتکده درلر . از جمله بلدیہ دوقتورلری محله له هپ خفیله تعیین ایتشار ، اگر خفیہ برخانه ده خسته نک وجودندن خبر ویره جک اولورسه ، خفیہ مرقومه آچیقندن بلدیہ دائره سی الی غروش ا کرامیه ویرورمش . خسته لری ده قولرا دیه قوردون آلتنه آلورلر صوکرده کندیلرنجه عکسی تبین ایدر سه خسته نی تسمیم ایدرلر مش . یرلی اصنافک تجراتی بو صورتله سکتهدار ایتک ایچون اجنبی تجارندن کلایتی پاره ده آلورلر مش . عثمانلی باراغنی حامل واپورلر قرابتینه ی تابع ایتشارده اجنبی واپورلری قرابتینه در بیلمام نه در هیچ قبول ایتزلر مش . حتی بزم قولرامزی اجنبی دولت لر تانیمزلر مش بورادن اودسایه کیدن یولجباری روسیه حکومتی دیزینفیکسه بویله یاپامز مش (هم یوقدر) هرکون آوروپایه آقین آقین کیتمکه اولان یولجباری نه بلغاریه و نه ده صربیه و آوستریه حکومتاری طرفندن هیچ برکونا دیزینفیکسیون فلان یاپامزلر مش . شو حالده دیمک قولرا یوقدر . مات کندی حقوقی بو صورتله مدافع ایتک استیور . اصناف هر رده بونی سویله مکده در ، حتی بک چوق آدملر مبعوثاره بیله مراجعت ایتشار ، مبعوثلرکده بر قسمی ملتک فکرینه اشتراک ایدرک حکومتی مواخذه ایدیور .

دوقتورلر مزده قولرانک وجودینی دعوا ایدرک

بیامام نهلردن هیچ بر وقت استغافه ارنه مز . بوندن آچیقندن آچیفده سویله عملی قیود کوشهلرند کل مطبوعات صحیفهلرند مات مجامعی کرسیارنده سویله عملی . او زمان حسن نیت یرنده صرف مقدرت و مسعی میدان چقار . بوکون مخالف فرقه لری ونی طرف مبعوثلر سویلر سه یارین اتحاد اعضالری اتحاد ارکانیده سویله مکه مجبور اولور اورطه لقه افراط و تفریطلر وار ایسه آنر ده تعدیل اولور .

یوقسه بوکون استر سیاست داخلیه استر سیاست خارجییه مات نظرند غایت مظلومدر . حقیقت حالدن کیسه نک خبری اولدقندن ماعدا اورنالقده بعض عکس حرکتارده وار ، نهایت الهایه بیاغی معلومات اصحابندن مطبوعات متسبین و بعض مأمورلر وارانجه هپ حکومتک علیه نه ااره کلام و صرف افکار ایدیورلر . بو حاللر نظر اعتباره آتمدقجه مملکتک استقبالی تأمین اولنه مز ، مات ده بو ایدسزلکدن قورتله مز .

شو حالده مبعوثلر مره بالکنز آغز باطردسیله اکتفا ایتوب بر آزده وظیفهلرینه ده عبرت ایتلی بر آزده اهمیتی نسبتنده قانونلر ده میدان کتورملی .

بوکون بزم اداره مملکت مزه بزدن زیاده اعدالر مزه کمال اهتمام ایله مراقبه ایتکده درلر ، آنلرک مقصدلریده بزم اداره مملکتده اولان عجز مزی اثبات ایتکدر . ذاتاً بوندن یوز سنه مقدم بزم اقتدار سزلغمزه حکم ایتمش اولد . قاری و برلین معاهده سنک ۶۲ نجی ماده سی موجبجه کندلر نی بزه وصی اوله رق تمیین ایتدکلر نی دخی خاطر . لردن چیقارمیه لم . اگر اساس مقصد مملکتک بقامی ایسه بر آزده فدا کارلق استر ، بوفدا کارلغی ده ابتدا مات مبعوثلری کوستر ملی واعیان مملکت بوکا اوک آباتی اولملی اوزمان ملتده سوزلری کچر و ملت نظرند اعتبار و حیثیت لری ده بشته اولور . مملکت ده اداره مشروطه نک وجودینه ده هر کس قناعت ایدر . مملکت ده اداره مشروطه نک وجودینی اثبات ایدرک آدملر مبعوثلر در . فقط هیئت جموعه سنک او بناده توپانمه لریله دکل ، بالذمل وظیفهلر نی ایضا ایتکله اثبات ایدر جکلر در .

عبدالرشید ابراهیم

قائرسہ، اوپر یاریسی ہیچ بر زمان نہ اولورسہ اولسون علم ایله شاد اولہماز . بوکون ملک متمدنہ غریبہ نیک (فکر فنی) دیدکاری قابلیت، اوخاصہ شرفیابارده موجود دکلدر، حتی بر درلو اولہمیور . فنون نفیسہده، علومده، والحاصل مرہانکی شعبہ معرفتده اولورسہ اولسون بر صاحب دھامن یتیشہمیور . فقط اقوام سائرہ یتیشیور . فی الحقیقہ بونقصانمیزک باشلیجہ بر بی اولہرق ابتدائین عالی یہ قدر حقیقی بر تحصیلدن مہجور یتیزی صانیورز، لکن والدہ لریمیزک، دادیار . میزک . کوز میزی آچار آچار کوردیکمز، کوندن کونہ ہفتہ دن ہفتہ یہ بیودکجہ، عالمہ ادراک نانہ ایلیک نخبہ لری ایلدکجہ جان قولاغیلہ ایشتہ دیکمز، دیکہ دیکمز بتون او مریہ لری میزک بحر میت علمیلری عین نصیبسز لکمیزک بر باعش، عظیم دیکری کلمیدر؟ ایشتہ کوریورزک (تربیہ اطفال) (تربیہ نسوان) سز قابل دکل اولہمیور . اولدہ (تربیہ نسوان) حیات اجتماعیہ مزده بیوک، حقیقی بر رول اجرا ایلدیور . بو حقیقی بویلہ جہ او کوندکنصکرہ تربیہ نسوان بحقی حقتندہ یازیلان یازیلرک نہ قدر دقتہ شایان ونہ قدرده کرانہا اولہ جقاری شہدین وارستہ در ظن ایدرم . .

شمدی کلمہ بچمیزہ :

نسوان وطن منحصر آ ایکی طبقہ یہ آریلیر :

برنجی طبقہ، قسم ممتاز نساہر . . . طالع، تصادف اولاری صاحب ثروت عائلہ لہرہ منسوب ایشم، مریہ لہرہ معلمہ لہرہ بیومش وامکان دائرہ مندہ ایی تحصیل کورہ شار، فقط ہپی دکل اما، ایچرندن جدآ اوروپانک معلوماتی قادیناریلہ مقایسہ ایدیلہ جک نسوان پر عرفانمز واردر . فقط محدوددر . . . ایکنجی طبقہ نساء نسوان سائرہ درکہ بونار دنیانک قید و بلیہ سنبدن خارجه چیقمنق ایستہ مزملر! علی الا کثر قادینار ایچون تحصیلی فائدہ سز برشی اولوق اوزرہ تاقی ایتمکدن چکنمزملر . اقصای اولاری براو قادینی اولمقندن عبارتدر . اونارک نقطہ نظریہ کورہ محیط جہل ایچندہ براو قادینی تام بر اسلام قادینی اولیہ لایق بر مخلوقدر . بز ایسہ بشقہ بر محاکمہ فکریہ دہ بولنئیورز . معلومات و عرفان ایلہ پیراستہ بر او قادینی، بیودہ جکی اولادینک تربیہ دماغیہ سنہ خادم بر والدہ بولنوق . ایشتہ بتون اولارک محصلہ می بوندہ مندجددر . . . تأسف

تدابیر تنظیمہ نیک لزومہ قرار ویرمشار وقوت دخی آنار التندہ در . طبیعی نہ کی مظالم اجرا ایدرلرسہ ہی فہہ مطابق اولہ جغنی کیمسہدہ انکار ایده مز انکار ایده جکلرہ قارشیدہ ادارہ عرفیہ مقر وبارینی توتارلر کوسترار . کیم نہ دیہ جک؟ اصلا وقطعا .

بالکز برشی وارکہ اورده غنل بر آز متحیر اولیور مجلس مبعوثانڈہ شاهد اولہرق دوام ایتمکدہ اولان بعض مبارکار، ملنک تظلمنی تبلیغ مقامندہ رفقارینہ مراجعت ایدرک خصوصی صورتدہ مذاکرہ ایتم استرلر، بویلہ خانہ لارک قوردون التہ آلمہ لری فلان اوروپادہ بوقش فلانیش دیہ جک اولورلرسہ، اوروپاہ اکمال تحصیل ایتمش شیق مبعوث بکلر بزم مبارک آدملرہ دیرلرمش : « یارسدہ بر خانہ دہ قولرا ظهور ایدرسہ، او خانہ نیک اطرافنی ہان چوریر آتیشہ توتارلر، شو سبیدن یارسدہ قولرا ہیچ یاشایہ مز » مبارک آدملرہ بونی الی لیرا خاطر دسی ایچون قبول ایدرک منتخبی اولان اصنافہ بو صورتہ وظیفہ سنی ایفا ایتمش اولدیغنی سویلہر .

شیمدی بر آز موازنہ اولورسہ، اصنافک « دوقتورلر تسمیم ایدرلرمش دیمسیلہ، شیق مبعوث بکک بوسوز . لری بینندہ نہ قدر فرق اولہ بیاور عجبا؟ ہیچ شہہ یوقدر ملتدہ اولان عمی بونارک عمی ایکینسی تصدیق ایده جکلر . شو حالہ « قولرا وارمی » سؤالی دخی غایت طبیعی بر سؤال اولہ جنی مر نوع شہدین عاریدر . انسان بو حال لری لایقیلہ دوشونہ جک اولورسہ ہ بویلہ غم بویلہ کسر بویلہ گلش بویلہ کیدر » کبی قوجہ قاری ماصالرنی اوقومہ مہ مجبور اولور . دہا فضالہ سنی سویلہ مک ایجاب ایدرسہ « قولرا دوقتورلرک نہ قدر محبوبی ایسہ ملتکدہ او قدر دشمانیدر . »

ع ۱۰

تربیہ نسوان

اصحاب و قوف، علمای اجتماع بون دیورلرکہ ہیئت اجتماعیہ میزک اسباب انفراضندن بری دہ قادیناریمیزک، فقدان عرفانی، نقصان تہذیبدر، بر قومک یاریسی جہل ایلہ ناشاد ایسہ، اولہ

شہ پارہ املا ایدر لرسہ اولاد لرینہ فسائق ایتش
 اولہ جقارنی پک اعلا بیلورلر . اونک ایچونده تعام
 و تربیہ نسوانہ زیادہ سیلہ اہمیت ویریورلر . باقیمکز نسوانک
 تعام و تربیہ لریندن نشأت ایدہ جک اولان فواندک بر دلیل
 قویسی اولمق اوزرہ شونی یازہ جقم : بر زمانلر اورویانی
 باشدن باشہ صارصرق بر چوق نقایات و فتوحاتہ مظهر
 اولان بیوک ناپولیون « بر چوجک استقبالی والدہسی
 اخطار ایدر » دیمش ، و بونی دیدکدنصرکرده او قدر شانلی
 اقبالہ سببہ والدہسی اولدیغنی اکیڈا علاوه ایتمشدر .
 فقط بز والدہ لک اہمیت فوق العادہ لرینی ناپولیون بویلہ
 سولمشدر دیہ قبول ایتیمورز . اولاد وطنک اقبال و استقبالی
 قادینارک ید اقتدارندہ اولدیغنی ، ذاتاً تقدیر عمومیہ مظهر
 اولمش بارلاق بر حقیقت بولنہ سیلہ انک انکاری دکل استنکاری
 بیلہ عیدر . جناب حق او مینی مینی یاوروجقاری ، او
 مستقبل کنجاری و والدہ لک سینہ لرینہ دوداقلرینہ تعلق ایلدیکی
 کی تربیہ لرینی دخی والدہ لرہ حوالہ ایشدر . ایشہ والدہ لک
 وظیفہ قدسہ لری نہ قدر قیمتدار اولدیغنی اشکاردر . استاد اکرم
 عبدالحق حامدیک افندیکن « بر ملتک نسوانی درجہ ترقیسنک
 میزایدر . » کلام حکیمانہ سی نہ قدر عالی نہ قدر معنیداردر .
 ایشہ بزم حسیات اجتماعیہ مزندہ موجود بولنان انات مکتبیسر .
 لکی مرضی قالدیرلدیجہ ترقی غیر ممکن ، و ترقی ایتدیجہ
 ذلت و سفالتدن قورتیاب عزت و سعادتہ وصول غیر
 قابلدر . انسان ولدہ سنک تربیہ سیلہ نسان اولور . او والدہ
 تربیہ و مکتب کورہ مدیکہ ہیچ بروقت اولادینہ تربیہ اصلہ
 ویردمن . اناطولی ، عربستان نسوانی خاطر مہ کلدیجہ
 توپارم آیاغہ قالدیور ، بتون وجودمی رعشہ لر قالدیور .
 تأسف ایدیورم ، و کندی کندیمہ دیورمکی « نہ در بو انحطاط ؟ »
 بوتدی نہ وقتہ قدر دوام ایدہ جک ؟ بز بوزلت و سفالتدن
 قورتیلہ میہ جقمیز ؟ طوفان جہالت ایچندہ غرق اولنان یوزبیکار .
 جہ اولادوطنہ باقہ رقی یورکلرم پارچہ لنیور . بو اونوزبش سنہ در
 غفرت مذلت استبداد قانیزی آمدی . بو خواب غفلتدن او یانہ میہ
 جقمیز ؟ یتر بو خواب غفلت یتر . قالم ، اطرافزی کورہم . جہالت
 بز ی بوغماسون . اسباب استکمال و کالاتمی دوشونہم .
 ایشلریمزہ باقم وظیفہ مزی کمال اعتنا وجدیتلہ اجرا ایدہم .

اولنورکہ زده بو ایکی طبقہ نک بر قسم وسطیمی بوق .
 برنجی طبقہ چوق عالی و محدود ! ایکنجی طبقہ پک
 ہذول ! ! . حالہو کہ قسم وسطی بولنرک ایکیسنہ
 فائقدر ایشہ حیات اجتماعیہ مزندہ موجود بولنن بومرض
 مہلکک ک سریع الک عاجل دواسی مکتب اولہ بیلر . بولنن
 ایچہ مقدم بر خام غزمتک ربیہ بر مقالہ ویرمش و او
 مقالہ سندہ انات مکتبایرینک مفقودتی ارککلرک خود بیلنکلریندن
 ایلری کلدیکنی یازیوردی . نہ قدر یاکش بر فکر ! بر
 جملہ سنی خلمر ایورم . « ارککلرہ مخصوص مکتبایر موجود
 بولدیغنی حلدہ انات مکتبایر لایذکر بر درجہ ددر .
 چونکہ ارککلر ، قادینارک کندی سویہ عرفانربنہ
 واصل اولدقربنی ایشہ میورلر . » بو کبی فکرلر محاکمہ
 فکریہ بہ داخل اولہن خروج ایدیورلر ! نہظن ایدرلر
 بیلمکہ دور استبدادہ موجود بولنان مکتبایر نہ ایدی ؟ کتلہ
 یکپارہ بی عرفان رجالی کوز اوکنہ کتیریکز . ظاہر اولہ جق
 نتیجہ نک ہیچہ منجر اولسنہ اشتباہ ایدلماز . کوترش اولہرق
 ارککلرہ کشادہ بولندیریلان مکاتب بر دارالعرفان دکل ،
 مزلقہ چہل و خسران ایدی . او خام افندی انی بیلمہ لیکہ
 مکتبایرک مفقودتی ارککلر دکل رجال استبداد ایدی .
 ایشہ اورجال استبداد دکلکی کہ تربیہ نسوانہ ہیچ اہمیت
 ویرمدیلر ؟ حتی تربیہ نسوانی بیوک برجنایت عدایتیلر ؛
 چونکہ او قومش ، تربیہ اولنمش بر خامک اولادی بالطبع
 حر اولہ جق کہ بودہ ایشلرینہ کلز ! یقین وقتلرہ قدر
 اوروپالیلر « بر ملتک نسوانی درجہ ترقیسنک میزایدر »
 فلسفہ حکیمانہ سنی بر مبدأ اتخاذ ایدرک تعام و تربیہ
 نسوانہ پک زیادہ اہمیت ویرمش و مقصد لرینہ کمال موفقیتلہ
 واصل اولمشدردر . و حالادہ تربیہ نسوانہ بتون قوتایلہ
 سعی وغیرت ایدیورلر . چونکہ بروالدہ نک اولادینہ تربیہ
 ابتدائیہ نہ او کتیرسہ (علم اخلاق) نقطہ نظریندن
 اخلاقک و مبدائیکنک او آتش اولدیغنی تربیہ ابتدائیہ
 سن کمالہ واصل و علمہ حین ظہورندہ اولہ جہ تطبیق ایدہ جکنی
 و والدہ لک اوتازہ اولان حافظلرہ نہ قویارلرسہ چلیک
 اوزرینہ حک ایدرکی قویہ جقارنی اکر او مینی مینی محفظہ لر
 انی اشیا ایلہ تفریش ایدرلر ايسہ اولاد لرینہ ابواک ، فنا

غزتہ حتی بیاننامہ و اعلان نامہ طبع ایند بر مطبعہ جی
 باصدینی شیئک اینکی ویا اوچ نسخہ سنی دولت کتبخانہ سنہ
 کوندرمکہ قانوناً مجبور اولدینی کبی بزم مؤلف و محرر لر مزیدہ
 نشر ایستدکاری اثر لرندن علی الاقل برنسخہ سنی ملی کتبخانہ
 لر مزہ کوندرمکہ ، یوقاریده مذکور قانونک قات فوقندہ
 مقدس و عالی اولان قانون الہی ایله مجبوردر لر . و بوقانوندہ
 جناب حقیق «و تعانوا علی البر و التقوی» قول شریفی و امثالی
 آیات قرآنیہ و احادیث نبویہ نک مدلول منبعیدر .

آوروپالیئر طرفندن بو کونہ قدر وضع اولنان و روز
 روز وضع ایلمکدہ بولنان قوانین و نظامانک قسم کایسی
 بلکدہ صورت حتمیہ دہ منافع بشریہ بی متضمن اولان
 قوانینک کافہ سی بوندن اون اوچ عصر مقدم شریعت
 اسلامیہ . وضع و تدبیر اولنمشدر . لکن بوقوانین مقدسہ بی
 اوقویوب آکلایان و آکلادقن صکرہ موجبی ایله عمل
 ایند قاج مسلمان وار عجبا !

غیر اختیاری اوله رق سوزی بدرجہ اوزاتم شیمدی
 ایسہ صدہ کلم . کتبخانہ مزیدہ قواعد فقہیہ بی بولہ مادقن
 صکرہ طوغری باب عالی جادہ سنده کی کتبخانہ کیتدم ،
 مکرکہ اورایده کلامش ایمش . لہذا اون بش ، یکر می کون
 قدر بیکلہ کہ مجبور اولدم . نہایت زمان کتبخانہ سنہ کلدیکنی
 خبر آلیر آلماز کیوب آلدیم و او اقشام مطالعہ سیلہ
 شرفیاب اولدم .

«قواعد فقہیہ» ہیئت عمومیہ سی اعتباریلہ شایان تقدیر
 و سزاوار استفاده در . بالخاصہ ۱۸۶—۱۹۵ اولان قواعد
 و اونارہ عائد اوله رق یازیلان تفصیلات غایت واقفانہ در .
 بویله بیانات تطامیہ و واضحہ تورک لسانی اوزرہ برنجی
 دفعہ اوله رق میدانہ کتورلدیکی کی عربی العبارة اوله رق
 یازیلان آثار دینیہ دہ . امثالنه نادرآ تصادف اولنمقدہ در دہا
 طوغریسی بویله بر صورت منتظمہ دہ قلمہ آلتانارہ بو
 کونہ قدر تصادف ایتمدم .

لہذا بویله بر امر خیرہ دلالت ایند استاد محترم
 رضا افندی جناب لرینہ تشکر ، و پک بیوک ہمت و غیرت
 صرف ایده رک پک چوق تبعات صوکنندہ عمومک استفاده سنی
 موجب و سہل اولان بویله بر اثر نادر المثلک جمع و تألیف نہ
 موفق اولدق لرندن استاد محترم موسی افندی بیکیف جنا

و طنمزی ہر جہتہ معزز ایتمکہ چالیشم . و طنمزرک ہر طرفی
 جنتہ قلب ایدم . اگر بوانحطاط و تدبیر دوام ایدرسہ
 لاسم اللہ بر کون کرداب خرابیدہ ہلاک اولورز . بوفلاکت
 عظامانک اوکنی آلمق انجیق تربیہ نسوانک رقیسنہ منحصر قالمشدر
 اگر بووظیفہ مهمہ یہ اعتنا وسیعی ایتمز ایسہک فلاکتی انتاج
 ایدر .

سامی زادہ

ثریا

قواعد فقہیہ حقندہ

«تعارف مسلمان» ک ۱۹ نحی نومرہ سنندہ «شریعت اسلامیہ
 نامنہ بر رجا» نامیلہ وقت جریدہ معتبرہ سندن نقلایازلمش
 مقالہ بی کمال دقتلہ او قودقن صکرہ علی العجلہ جمعیتمزرک
 کتبخانہ سنہ اینوب موجود کتابلری قاریشدر ماغہ باشلادم .
 ہر قدر آرام و کتبخانہ مزیدہ مدیرندن صوردمسزہ نتیجہ دہ
 بویله برکتبایک «مع التأسف» کتبخانہ مزیدہ بولنمادیغی
 آکلادم . و بوعدم موفقیتمدن پک زیادہ متأثر اولدم . شمدی
 مقصدہ شروع ایتمدن قبل ، شو تاثر می ازالہ و بردہ «روسیہ لی
 اسلام طلبہ سی جمعیتک» رجازینی مؤلفین کرامک سمع
 قبولرینہ تکرار ایصال ایلمک ایچون مساعده کزلہ بر ایکی
 سوز سویلمک استیورم .

کیچن سنہ جمعیتمزرک کتبخانہ سی مدیرتی طرفندن
 بر اعلان یازیلہ رق روسیہ دہ نشر اولنان جراند اسلامیہ نک
 کافہ سنہ کوندرنش ، و مؤلفین کراممزرک تالیف کردہ لری
 اولان : کتاب ، رسالہ و ژورنالرندن لاقبل برنسخہ سنی
 جمعیتمزرہ اہدا ایله ، کتبخانہ مزیدہ ترین و طلبہ قرداشلرینک
 استفادہ لرینی بر قاندہا تأمین ایلمری رجا اولنمش ایدی .

ایشتہ شورجامزہ قارشو محررین کرام حضر اتندن
 پک آزی مطلوب مزیدہ اسعاف ایلمک لظنندہ بولندیلر . اکثریسی
 جمعیتمزرک طرفندن یازیلان اعلانی کورمدیلر . یا خود کورسہ لر دہ
 آلدردیلر . لہذا محررین کراممزرہ بردہا مراجعت ،
 و یازدقاری اثر لرندن برنسخہ سنی کوچک برادرلری اولان
 طلبہ قردہ شلرینک کتبخانہ سنہ کوندرمک صورتیلہ بیوکاک
 کوسترملرینی استرحام ایدرم . و بو استرحامدہ کنندی می پک حقیقی
 بولیورم . زیرا ممالک متمدنہ نک کافہ سنندہ کتاب ، رسالہ ،

باری ده اولا تبریک و بو آغر وظیفه یی تحمل ایدوب
 صرف منافع اسلامی یی تمهیل مقصد عالیسیله بو کی اثار
 مفیده لر یله اولاد اسلامی مستفید ایتدکارندن کندولرینه
 تشکراتی عرض ایدرم . و احکام شرعیه مجله سنکده بر
 آن اول جمع و تصنیفه صرف همت ایلمارینی ده . آیروجه
 استرحام ایدرم . و معلمین کرام ایله مدرسین عظام حسرتانک
 طلبه لرینه فقه دیه درر ، و مختصر الوقایه او قوته جقلری یره
 اوناری قالدیروبده یرلرینه شو قواعد فقهیه یی تعلیم ایده
 جکلرینه امیدم بر کالدر ، هم او یله یامالری ده لازمدر .
 نتا کیم استانبولده دارالفنون الهیات شعبه سنده « درر »
 درسی اسقاط ایدوب یرینه « المجله » درسی قویدیار و بو
 سایه ده طلبه ده برطاقم قیل و قاللرله اوغراشماقدن یقارینی
 قورناروق قواعد کلیه فقهیه یی حفظ ایدوبده قراندقاری
 فرصتارینی بشقه شیاره صرف ایتدکه موفق اولدیلر .

مراسم تبریکه ایله وظیفه تشکری ایفادن صکره استاد
 محترمک عفو عالیارینه اغتراراً بعض قاعده لری اوزرینه بر قاج
 کله سوز سویلک استیورم .

۱ و ۱۶۵ نجی قاعده لر معنا متقارب بایکده متصادف
 اولوب هر ایکسندن عقود ثابته مشهوره . مستثنا اولمالیدر لر
 « ثلاث جدهن جد و مرهن چد » و ۱۶۴ نجی قاعده دن
 صوک ۱۶۵ ذکر اولماسی زائد کی کوز کیور . ۹۸ نجی ده
 قائل وارث اولدینی صورتده ولوبشقه بر مقصدله اولدیرسه ده
 میرا ثدن محروم اولمالیدر . سیما مقتول قاتلک پدری ایسه
 ۱۲۱، ۱۱۹ نجی قاعده لرک عبارت لرنده تعقید وار .

۱۹۴ نجی قاعده نك تفصیلاتنده کی « روحک بقاسنه ایمان
 بحتی بز مسلمانلرجه بر آز دوشونیه جک بخدر جزئی انکار
 ایتماکله برابر روحک بقاسنه اعتقاد ایتکده لوازم دینه دن
 دکلدن ظن ایدرم زیرا روحک بقاسنه صراحة دلالت
 ایدن بر آیت کریمه و یا خود بر حدیث صحیح یوقدر .
 برده آوروپاده کی دینله علمک منازعه سنه باشلوجه سبب
 شوبقای روح مسئله سیدر بنابرین روحک بقوفناسی مسکوت
 عنه بر اقوب کی جرسک مصلحته ده مناسب و دین مبینمک
 فنون و علومه مخالف بر دین اولمادینی بر قات ده تأیید ایتمش
 اولور .

مقاله مه ختام و یرمه دن اول استاد محترم موسی افندی
 حضرت تارندن دها برشی رجا ایده جکم . اوده شوکه : علم
 فقهک عباداته عائد اولان قسمنی ده ترتیب و تنظیم ایدرک
 فرائض دینه بیننده اولان ترتیباتی و بوترتیابه رعایت ایتک
 نفس عبادتن دها مهم اولدینغی ، و « طلب العلم فریضة علی
 کل مسلم و مسالمة » حدیث شریفنده کی علمک مقدراتی ،
 و بومقدار علم تحصیل ایدلدکجه هیچ بر عبادانک صحیح
 و عندالله مقبول اولمایه جغنی و هیچ برشیدن خبر لری اولمیان
 جاهل اهالینک اوزون اوزون سفر لره انهماکدن و از کیچرک
 او مبالغ جسمیه یی مکتب و مدرسه انشاسینه حصر ایدوب
 هم کندیلرینک همده اولاد لرینک تحصیل و تعلیمه اولان
 احتیاج لری دفع ایله ماری ک برنجی فرض قطعی اولدینغی
 بیان ایدوب اهالی اسلامی یی بوجهالت و انحطاطدن
 قورناریمه صرف غیرت ایتلری در .

بوملت خوابیده ذاتکیز کی هم عالیه اصحابنک ایقناظ
 و تبیهلرینه پک زیاده محتاجدر اما شمدیلک حق سوزنی
 ایشدنلردن ایشتمینلر چوق ایش وارسون او یله اولسون
 لکن پک چوق کیچمه دن او اشارات حکیمانه کزک تأثیر
 سماوی ایله حق محافظه و استماع ایدنلرک چوغالماسی
 و بوسایه ده زواللی مات اسلامی نهکنده مبتلا اولدینغی خواب
 غنلندن بیدار اوله جقلری شک و شهیدن و ارسته در .
 زیرا : ماضیسی پک پارلاقدر .

فالنجم من بعد الرجوع استقامة وللبدر من بعد المغیب طلوع

عالم جان الادریسی

عالم اسلام

قیرغیز صحرا سنندن کلن جانلی بر صدای حمیت

تعلیم عمومی اطرافنده

بوسرلوحه بایک قارئین کرامک نختنه کیدر . چونکه
 قیرغیز صحرا سنندن کلن جانلی بر صدای حمیت دیورم . میت
 کی ساکت وصامت اولان بوقعه بدیخت اوزریندن نه کی
 بر صدای حمیت ... همده جانلی بر صدای حمیت یوکسلمک
 احتمالی وار دیه جکسکیز ، دکلی ؟ فقط بزروسارک شدتلی

دورمہدن کیجہ کوندوز اشلیور . سہدہ نیجہ یوز معصوم اولادی باباسندن آریور ، دون برقیغیز نطقہسندن خالق اولغیش ، قیرغیز سوتی ایمرک وجودینی بویتمش قیرغیز چوجقاری محضاً شو مکتبلارک ویردبکی تریہنک تأثیریلہ صاف محیطندن ، پدرینک اویندن ، ملتیک آغوشندن آریور . احبا و اقباسیلہ علاقہسنی کسپور . کیرلی ، یامالی البسلی قیرغیزلرلہ مناسبتدہ بولمہنی بزل صایور ، اولارک معروض قالہ جنی فلاکتک اوکنہ چیقہمنی کندنی وظیفہ مقدسہ . سندن عد اتمپور . برملتک تحصیل کورن طاقی کندیندن آریورسہ و دھاظوغریسی کندینی استحقار ایدرک براقورسہ او ملتیک کیدہ چکی رده بالطبع انقراض اولہ جفندہ شبہ یوقدر .

ایشته بو کونہ قدر قیرغیز قارداشلاریمزک حالی بویلہ ایدی . نہایت بچوق کیمیکہ داباندی . روسارک اوحدندن تجاوز ایدن ظلماری دہ بو قیرغیز کنجاریندہ بر صارصیتی حصولہ کتوری . دون بوتون قیرغیز قبیلہسی قیرلوب بتسہ بیلہ شعوریندن اولیان مکتب کورمش قیرغیز کنجازی بوکون قبلاریندہ قیرغیزلر ایچون بر آجیلیق حس ایدیورلر . یشامق ایچون حیثیت ووقاری محافظہ ایچون ملیتک لزومنی ادراک ایدیورلر . دیگر برملتک ملیتہ مغلوب اولوق ہر حالہ یکتلتک اولمادیغنی آکلامق استیورلر . ایشته بونلر ہپ شو صوک سنلردہ حدندن تجاوز ایتمش روس ظلمارینک قورجالادینی اویاندردیغی حسیاتدر . طوغریسی انسان بو حالی کورنجہ « یشاسون ظلم و تضییق » دیہہ چکی کلپور . اولہ یا چونسکہ انقراضہ یوز طوتمش بر اسلام قومنی قورتاریور . بربری اونوتمش ، ترک ایتمش بابا ایلہ اوغلی باریشدیریور .

مجلہ مزک بونسخہسندہ آھولنیسوق ولایتی داخلندہ یاشایان قیرغیز قارداشلاریمزہ منسوب یگرچی قدر ضیالی افندیلرک اہضاسیلہ دومادہ کی اسلام مبعوثلرینہ خطاباً یازیلش بر مکتوبی عثمانی شیوہسنہ بالتحویل عیناً درج ایدیورز . بو افندیلر ، کلا مختلف روس مکاتب عالیہسندہ تحصیل کورمش ذاتلر اولوب - مکتوبدہ کورہ جککیز وجہ اوزرہ - دومادہ کی اسلام مبعوثلرینہ کندیلرینک تانارلرلہ بر اولدیقارینی سویایورلر .

ظلمنی خاطر دن چیقاریمہلم . اوت ، اکر تاشک اوزرینہ چوکہجک اولورسہ تاشدن بیلہ برصدا چیقارتہ جق درجہدہ شدتلی اولان اوروسارک تضییقی کوز اوکمزہ کیتہلم . اووقت میت کبی راحت ، راحت اویویان قیرغیز صحراسندن جانلی برصدای حیتک سساری نامحیطمزہ قدر کلہ بیلہ جکنی درحال تسایم ایدرز . روسارک اک بیوک فیلسوفلری ، الکیوک ادیباری ، محررلری ، غزتہ جیاری خلاصہ مرشیلاری : « انسان ہر شیتہ تحمل ایدر یالکنز حدندن تجاوز ایدن ظلمہ دایاناماز . » دستورینک صحتنی تصدیق ایدیور . ما کدونیاندن بحث آچیلنجہ درحال بونی باپشدریورلر . کویا تورکارک بیامدیکلری بر حقیقتی میدانہ قویویورلر مش کبی عجلہ عجلہ سویلیورلر . فقط کندنی ادارہ لرینہ ، وکندیلرینک ملل محکومہ ایلہ اولان معاملہ لرینہ کلنجہ بو حقیقت بوتون بوتون خاطر لریندن چیقپور . محضاً شو ظلم و تضییق شدتندن طولانی اسکیدہ کندیلرینہ الاصادق اولان ملتاری شمدی یواش یواش دوشمانلاشدیریورلر . عصر لردنبری اویومقدہ اولان محیطاردہ محضاً شواشکنجہلرک شقر دیسندن دہشتلی برملیت حسی اویانہرق ظلم ایدیورلر ، روساردن کیتدکجہ تباعد ایدیورلر . فقط بونلر ما کدونیا حقتدہ آغزدولوسی سوز سویلین اوتہ کی محررلریمزک ، ادیباریمزک ، غزتہ جیلریمزک شعوریندن بیلہ دکادر .

قالین قوم دریالریلہ عالم مدینتدن آیرلش شو قیرغیز قارداشلریمزک اونیش یگرچی سنہ اولسکی حالنہ بر عطف نکاہ ایدکیز . مایت ، حیات نامنہ بر اثر بولہ بیلہ جکمیسنکر؟ عالمک ایسندن کوتوسندن علاقہسنی کسمش ، عالمدہ نہ اولوب نہ کپور ، کندیلرینک استقباللری ایچون نہ کبی قارانغو کونلر حاضر لنیور ، آکلاماق ایشتامک و کورمامک ایچون بوتون حواسنی طقامش ؛ بر قاق سنہ دھا شویلہ غفلتدہ ، بد اوتدہ یشا دقدنصرکہ طبعیلہ یوزلر جہ میلیون اراضی بی روسلرہ ترک ایتیمہ بیل باغلامش بر حالہ بولورسکیز . یالکنز بو قدر می یا ! روسارک قدیمدنبری دوشنوب ، قراری ویروب قویدقاری افکار دہ پک یماندر . اویدہ قیردہ اوتدہ بریدہ پراکندہ بر حالہ یشایان بو یچارہ لری صاغلام بر قاپانہ دوشرمک ایچون تعین ایتدکاری آدماری ، آچدیقاری مکتبلری ماکنہ کبی ہیچ

اگر روسلرک ظلمی ملل محکومہ نك اساس ملیتہ تعرض ایده جك درجہ ذہ ایلرلیہ ایدی کوچوکلکنن بری روس محیظندہ روس تربیہ سیلہ بویویان بو قارداشلریمزك آغزیندن بویله لافلرک چیقماسی ممکنمیدی؟ جناب حقہ حمد و ثنا ایتمیزکه باشمزہ قاص قابا برروس سیاستنی مسلط ایتمش ده اوسایده عقلمنزی باشمزہ طویلوروز. اگر روسلرک بویله سیاستری بزى عقله کیدره جك اولورسه بر قاچ مثلنک دها دوام ایتمسی جدا آرزو ایدرز. باری بزده بوسایده براز آدم اولهلم .

عموم قرغیز قبیله سی ، سائر سیریا سکنتہ اسلامیہ سی و ماوا نهر لیلر ۹۰۷ سنه ۳ تموز فرمان چاریسیله حق انتخابدن بناءً علیه حقوق مدنیهدن اسقاط اولنشاردی . حقوقلرینک غضب اولمسنه ساده برشی کوسترلیوردی . کندی حقوقلرینی محافظه ایده بیله جك برحاله اولمه ماریدی . یعنی سز ضعیف سکز بز قوی؛ یکر منجی عصرده اقوام مدنیه بیننده قوینک ضعیفه صالدیری ویره سی ایسه اساس مسلکدر اونکچون بزده سزك حقوقکیزی غضب ایدیوروز . دنیایوردی .

ایشته شو حال ، آکلاشیلان ، عددلری خیل اولان قیرغیز کینجارینک جدا تأثرینی موجب اولمش . اسکیده قیرغیزلرک احوال عمومیه لرینه قارشو لایالیانه حرکت ایندکاری حالده شمدی دوماده هر بر مات محکومہ نك اساس ملیتہ تعلق ایدن تعلیم عمومی مسئله سی باقلمه یه باشلائیجه اسلام مبعوثلرینک قیرغیزلر حقدنه نظر دقتلرینی جلب ایتمک استیورلر . امینزکه محیطک تحمل ایده بیله جکی برلسانله دوما اعضالرینک کندیلرینده بونی یازوب کوندرمشدر . مکتوبلرینده دوماده کی اسلام مبعوثلرینی کندیلرینک وکیللری مدافعلری تأییدقلرینی ، تاتارلردن هیچ بروجهله آریقلاری فلانلری اولمدقلری ایچون دوماده تاتارلر حقدنه نیه قرار ویریاورسه کندیلرینده بونک شمولى اوله جغنی وبونی تأمین ایده جك نه وارسه هپسنه چالشمهلرینی اسلام مبعوثلریندن طلب ایدیورلر .

دیگر بر مکتوبله بو حقدنه «تعارف مسلمین» کده چالشمه سی اسلامیت نامنه تمینانده بولنیورلر .

«تعارف مسلمین» تعلیم عمومی حقدنه کی فکرنی ۲۳ نجی نومر و سنده عرض ایتدی ایدی . اونلری بردها تکراره لزوم کورمیوروز .

یالکیز شو قدر دیه بیایرزه بزله ، دوماده تعلیم عمومی نامیله جریان ایدن مذاکراته روسیه نی تشکیل ایدن ملل مختلفه نی سعاده ایصال ایده جك معارفک نه صورتله تطبیق اولمهنی حقدنه ایدیلن مداوله افکار نظریله باقیوروز . روس ناسیونالیستلریله ملل محکومه بیننده آچیلان برحاربه ملیه دیه بیایوروز . بو محاربه ده ملل محکومه غلبه چاله جق اولورسه اورطه لقدمه برشیلر قلمیه جقدر . نه تعلیم عمومی ونه تعلیم ملی... حکومت بودجه سنک عدم مساعده سی حقیقتنی سویلیه رک پارویریمیه جك بناءً علیه هرکس اسکیمی کی آله بیلدیکنه یاپه بیلدیکنه یورویه جکدر . فقط ، غالبیت ناسیونالیستلر طرفنده قاله جق اولورسه ، ایشته اوقت تعلیم عمومینک هریردن اول تطبیق اولنه جق محلی ده قیرغیزستان ، ماورائهر کی بنیه سی ضعیف اولان ممالک اسلامیه اوله . جقدر . چونکه مقصد بزم آکلادیغمز کی دکل باشقدر . بناءً علیه دوماده کی مبعوثلریمزدن یالکیز تاتار ، قیرغیزلری دکل عموم اسلام قارداشلرینی خاطرلریندن چیقارماهلرینی طلب ایدرز . بوکون روسیه ذه تاتار ، قیرغیز ، باشقورت ، میشر یوقدر . تورک جنسنه منسوب ساده بر اسلام ملتی واردر . کندیلری ده بو اسلاملرک وکیللریدر . سویلیه جك سوزلری بو اسلام نامنه دوکه جك دردلری ده بو اسلامک اوله جقدر . دوما طرفندن تأمین اولنان حقوق اکر تاتارلر ویرلیورسه مبعوثلریمز مانک بو قدر مظاهرتنه ، ظهر اولورلری حالده هیچ برشی باپامش اولمقله برابر روس ناسیونالیستلرینک سیاستنه تماماً مغلوب اولمش اولورلر .

مبعوثلریمز اینی آکلامش اولسونلرکه اووقت روسلرک اوتهدنبری پاسا ورطاریمزه باشقورت ، قیرغیزدییه یازدقلاری یازیلریندن پک بویوک منافع سیاسیله آله ایده جکلرینی کوزمزله کوره جکر . اوت اووقت دوما طرفندن حقوقی تأمین اولناتلر آیحق قزان و اطرافنی بر قاچ کویارندن عبارت قاله جقدرکه بونک بزمچون تحملی غیر قابل بر مغلوبیت اوله جغمنده شبهه یوقدر . ایشته بونلری دائماً کوز اوکنده طوته رقی محترم مبعوثانمزلرک تاتار کی اسمارک

چونکہ اونار بزم کبی طوقسان طوقزنامہ بولنامہ شر اہلی دیدکدنصرہ مادہنک محتویاتہ بوتون اہلی داخل اولیور . فقط بزده اویله مین ؟ هیچ شہسزدرکہ خیار !

یارین قیرغیزلری سز تانار دکاسککز ، سز ، ہلی لسانلریئندہ ابتدائی مکتب آچہیہ مساعده ایدیان ماتر آرسندہ یوقسکزدیہ ہلی مکتب آچہیہ مساعدا یتیمہ جکاری کبی اورکون باشقورظارک . ہلی مکتب لری قپانہ جتارد . بناء علمہ مسؤلیندن قورقش مبعوث محترمدن بورلریئہ پک دقلہ باقہ سنہ رجا ایدرز .

شمیدیک غلبہ بزم طرفدہ ایکن ترددلر ، ورن قدرلیاری کیرو آلورلریئہ تورقیہ محل یوقدر . کیرو آلیق ممکنسہ اولدہ ویرماز لردی . البتہ مبعوث محترم دہ تسلیم ایدرکہ بوکون اوقتور بریست فرقمی کندی اختیاریلہ و پک دہ قو لایلقہ رجعت ایتیمور . او خالدہ قورقو لہ جق هیچ برشی یوقدر . مظلوم و مغدور ملل محکومہنک جوش خروشه کان حمیت مایہ لریلہ استفادتی تحول ایدن اوقتور بریست ییلکینی بزده کی مقدس حمیت مایہنک غلیانی دوام ایتدکجہ نام ایستہ دیکمز بر خذایہ کالہ جکندن اصلا تردد ایتیمہ مالیز ، آنکیز آچیقدر . استہ دیکمز مقدس برحتوق و آرقہ کزده دہ اویانیق اوتوز میلیوناق بر کتلہ عظیمہ واردلر . ویلہ اولدقدنصرکہ اوقتور بریستلرہ بر آرزوقاریدن قرونوشہ ییلرککز . باخصوص بو تعالیم عمومی مسئلہ بندہ کہ اوقتور بریستارک بورادہ کی اصل غرض و مقصدی نہ اولدیغی کویارہ وارنجوبہ قدر آ کلام شلردر . مقصدلریئہ غیر موافق بر صورتدہ حل اولدینی تقریردہ عمومی برہج و مرجی تولید ایدہ چکنی اوقتور بریستلردہ آ کلایورلر .

دیہ جکمہ خاتمہ و برہنہ خلاصہ شونی عرض ایتک استدرم کہ اگر مبعوث بزم ، تانار لفظنی اسلام دیہ تصحیح ایتدیرمہیہ موفق اولمزلرسہ دوسدہ اوقتور بریستارک امکانہ یاغ سیرمکن باشقہ برایش پامش اولمازلر . ودھا آچینجہمی قران و اظرافندن باشقہ یلردہ نہ قدر اسلام وارسہ کافہ سنی برر بر آقاقریندن باغلابوب اوقتور بریستلرہ تسلیم ایتش اولورلر چونکہ پلساپورطنہ باشقورت ، قیرغیز توزیم ، صارت یازیلانار تانار حدودیندن رسماً چیقورلر .

سمتندن اوزاق قاجہلری لازمدر . کندیلری دوماہ روسیہ ملی اسلام و کیلری دیہ تقدیم و مطالباتی دہ روسیہ ملی اسلامی طرفندن طلب ایتک اقتضا ایدر ، فقط بیلمکہ نہ دندر مبعوث بزم بوخصوصدہ پک کوشک و پک مسالہ کارانہ دورانیورلر .

روسیہ اسلام مطبوعاتک افادانہ نظرآ « تانار » نامنہ وریان شیلری همانہمان قبول ایدہ جک بررادہیہ کلمشلر . اوقتور بریست فرقمی روسیہ دہ کی ملل محکومہنک غلیان و ہیجانی کورنجہ کندیلریئک مکتب ابتدائیہ اوقونہ جق لسان حقندہ اولدہ توزدکاری تنظیماتلری تعدیلہ مجبور اولمشاردی . پروغرام تصحیح اولدقدنصرہ کیرہ (برفرقہنک پروغرام تصحیح ایتیمہی بلکہ تخنیکزہ کیدر فقط بوکونکی روسیہنک برکینی اوزرینہ تأسیس اولندیغی خاطر دن چیقارمیلہ . البتہ کینینک اکثریتی دہ کینی اولور . جانلری استرسہ اویله یابارلر ، فقط... هوا مساعدا اولیوب ہرایستہ کارینہ براقی ورنجہ ییلکینلری شویلہ دوشرہ ویرلر . بوندہ تخنہ کیدہ جک نہوار ! . . .) ۱۶ نجی مادہ لریئندہ شویلہ برعلاوہ واردلر : لہ ، لیتوا ، نسہ ، تانار ، ایستون ، لاطین ، ارمنی ، کرجی ملتاری ساکن اولان شہر ، قضا ، کوی کبی یلردہ کر بو ملتارک چوجقاری الیدن زیادہ ایسہ لسان مادرزاد لریئندہ برکلاصلی مکتب ابتدائی آچہیہ مساعده ایدیور .

اوقتور بریست فرقمی پروغرام لری تصحیح ایتدکن صکرہ بزم اسلام مبعوثی مواد معدلہ حقندہ مذاکرہ ایتک ایچون خصوصی اجتماع ایتمشلر . اجتماعلریئندہ تانار نامنی قبول ایدہ ملی یوقسہ تورک - تانار دیہ تصحیحی ایدہم ؟ دیہ ایکی جریان چیقمش . مذاکرہ ومدالوہ افکار پک حرارتلی اولمش . حتی بعضاری : « اہایار اوقتور بریست فرقمسنگ باپدینی بو قدر تعدیلاتلری آرتق قبول ایدیورلر . اگر بزویلہ منافسہ ایلہ رقت کیجرہ جک اولورسہق صوک کوندہ کی مسؤلیتی اوزریمہ آلامام » دیدرک مجلسی ترک ایتمشلر .

اوت ، اہلیارک قبول ایتمسندن برشی آ کلارز .

ایشته بورالینی نظر دفته آسونلرده اوکا کوره حرکت
ایتسونار . . . !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

بخارا وزیر نصرالله بی پروانه جی افندی

حضره تاریخه آچیق مکتوب

وزارت بناها مابه تربیات جبریه محتاجیم

بدیهی ست که هیج ملتی به هیج زمانی مثل ما خرابی
ملک ، فلاکت اهالی ، مذات اعیان ، فساد امور اداره ،
تعديات ظلمه ، تمسخرات اجانب ، وخامت استقبال را مبتلا
نکریده ! کلیه امور ملکی و ملتی را بیایه رسانده ایم که سنکدل
تر و پرجم ترین مردمان عالم بحال پریشان ما خون میگرداند!
هر چند چشم و گوش خود را به بنید محالست که بفنای
این ملت ماضیه اسلامی و خرابی این وطن مقدس معمورما
ترحم نه نماید .

لیکن ازین ترحم ساکت چه حاصل ؟ در میان این
همه مصیبت های بی درپی ترحم مثل شما اشخص کامل چرا
و تا کی باید بحالت سکوت و بی اثری میکشیده باشد؟ امروز
منورالفکر ترین اعیان این ملت مظلومه اسلامی که قاید
جهل و غفالت دو اسبه به حضیض مذلتشان میدواند! و حق
شناس ترین اولاد مادر مهربان وطن مقدس ما که بچه
آهین ظلم از کرباننش گرفته بسوی بایه فنا میکشاند!
شاید امروز بعد از آنکه حضرت رب العزه را بحال ما
مشقی اسیران سلسله ضلالت و کراهی رحمی آمد. و عالی
حضرت پدر مهربان تاجدار ما را به نکبت حال و استقبال
رقتی دست داد . شمارا به نظارت امورما برایکجسته یعنی:
کرم حضرت کردکار و لطف پادشاه عدالت مدارما شمارا
نفر ستاد مکر برای اینکه شبان مهربان این کوسفندان بی
نکهبان که عمری پریشان یغسای کرکان پیشه استبداد کرده
اند بوده تنظیمی بامور شان به دهید .

این بودکه مانیز مهوربت شمارا مقدمه الحیات خویش
دانسته روز ورودتان را از جمله اعیان ملی عد نمودیم .
مع التأسف تا امروز هر قدر دیده انتظار کشودیم امری که
تسببت در اسباب سعادت استقبال ما بیدش گفت از شما دیدیم .

ای فرزند برکال مادر مهربان وطن ، ای طرفدار
باثبات ملت پزمرده بخارا! هله چه نشسته ایدکار وطن
عزیز مقدستان که یکممر شمارا در آغوش ناز و تنم پروریدی
بروز سیاه پریشانی و خرابی کشیده میان آتش بنیان
سوز بلا افتاده !!! دین مبین و شرع متین محمدی که همیشه
در سایه عدالتش آسودگی نمودیده بحالت بیکی و بی یآوری
رسیده ! دچار هزار گونه خطرات مهلکه گردیده !!
ساعت بساعت بسوی شما بیده امید واری می نکرند، از
شما توقع یاری و امید خدمت می نمایند، از شما چشم معاونت
و تمنای یآوری میدارند . چه نشسته اید ؟ امید حیات این
یکمشت امت مظلومه اسلامی وابسته بکوشش شماست .
و پر واضح ست که خدمت این ملت مستمند و تقویت این
شرع متین اقدس فرایض شماست .

چه حق خواهید داشت که در ره این خدمت مقدسه
یکدقیقه سستی نماید ؟ باوجود این همه جلال و نفوذ تلفظ
عجز از چون شمایی بنجر کمران نعمت چه معنی خواهد
داشت ؟ چه خدمتی ست که از امثال شما در دنیا ظاهر
نکریده ؟ آن همه ارباب همت که از میان هر فرقه مصدر
کارهای بزرگ شده اند بر شما چه امتیازی داشته اند ؟ چه
مانع ست که بواسطه تربیات جدیده یکشاه راه سعادت ملی
کشاده قدر وجود خویش را باعلی درجه شرف نیرسانید ؟
از برای یک ذات کامل وطن دوست دیندار انسانیت
پرست چه ثواب ، کدام نیکنامی بالاتر ازین ست که بجهت
حیات یک ملت افمرده اسباب تفضل آلهی گردد ؟ باوجود
اینکه مرجع اخلاص و محبت فرد درعیت هستید ، کرم
کردکاری شمارا بسرما صاحب نفوذ فوق العاده نموده ،
عالی حضرت پدر مهربان تاجدارما ، پادشاه عدالت پرورما
برای تنظیم و تربیت ما امرتان فرموده . چه مانع است که
شمارا از ارتکاب این خدمت مقدس بازمی دارد ؟ اگر
دیگران غفلت کنند شما نکنید که غفلت دیگران هیچ یک از
و خیم غفلت شمارا نخواهد داشت .

اگر نفوذ بالله در ایضی چنین وظیفه مقدس سستی
نمایید فردا جواب خدای منتقم را چه خواهید داد .
(نوشیروان نمرکه نام نکو گذاشت)

بخارالی عبدالرؤف

ہفتہ روزہ بر کون استراحت و تحدید اشغال

روسیدی اسلام ہمارا نیک نظر دقتند

روسیدہ پرولیتاریات (عملہ صنفی) طرفین تحریک ایدیان مسائلدن بری عملہ نیک ہفتہ روزہ بر کون استراحتی تأمین اتمک مسئلہ سیدر . فی الواقع ہوسئلہ سوسیالیستلرک تحریکاتیلہ توسع ایدن مسائلدن اک حقیلمی اولمقلہ برابر حقوق انسانہ نقطہ نظریندن نہ غایت مهم اولان مسئلہ لردن بریدر . عملہ صنفی باشقہ اصناف کبی انسان اولدیغیندن اولارکدہ خصوصی ضرورات و احتیاجاتلری ، اقربا و تعلقاتلری ، دوست و خیشارینی زیارتلری اولمہ می طبیعدر . بناء علیہ ہفتہ روزہ آلتی کون اذدیبارینک خدمتندہ چالشوب برکون آزاد اولمقلری اقتضاء حق و حقیقت اولاجنی شہہ سزدر . ذاتاً ہفتہ روزہ برکون استراحت مسئلہ سی کرک آوروپادہ و کرکسہ روسیدہ عموم خرستیان و یہودیبار طرفیندن حقوق نقطہ نظریندن اولمہ بیلہ دینی جہتندن حل اولمش برمسئلہ در . خرستیانلر بازار ، یہودیبار جمعہ ایرتہ سی کونی تعطیل ایدرلر . استراحت ایدرلر . کیدرلر ، کیزنیرلر ، حیش و اقربالری زیارت ایدرلر بوصورتہ ہر ہفتہ نیک یورغوناغنی چیقارمش اولورلر . بویالکیز عملہ صنفہ منحصر دکلدر . عمومیتلہ : حکومت دازلریندہ چالیشانلر ، تجار ، اصناف ، کوییلر ہیسی بایرام ایدرلر .

روسیدہ ہواستراحت مسئلہ سنک حل ایدلماش برجہتی وارسہ اودہ بر حقوقہ . قانونہ مستند اولمہ سیدر . بالفعل یابلیور اما نظریہ ہ یوقدر . بناء علیہ بویوردن دائماً بویوک قاوغار ، کورلتولر اکسیک اولمیور . لاکن بزم اهل اسلامہ کانچہ زودہ اولورلر سہ اولسون بوقاعدہ کاہین مستشارلر . عملہ نیک ہفتہ روزہ برکون کندی احتیاجاتہ استراحتنہ برامی چوقسنان وبونک انسانیت نقطہ نظریندن برحق اولدیغنی آکلامق استمیہ نار آرا من پک چوقور . حتی بعض رلردہ عملہ و تجارت مأمورلری طرفیندن بو حقلرینک طلب اولمہ سنی کستاخافہ حل ایدلردہ آز دکلدر .

عجبا ! اسلام عملہ سیچون دینی بایراملری اولان جمعہ کونندہ تعطیل و یرمک انسانیت نقطہ نظریندن لازم دکلی ؟ اسلام عملہ سی دہ اقربا و تعلقاتلری نہ احباء و اقربالری نہ صلہ قیامغہ دیناً بوجلی دکلی ؟ آنلرکدہ تسویہ ایدیہ جک خصوصی ضرورات و احتیاجلری یوقی ؟ اوت ، آنلرکدہ شہر ، فابریقا ، صناعت خانہ ، ایس خانہ لرک کیری ، قوقولی محیطیندن خارج اولہرق کسب ہوا ، دفع سودا ایچون کزیمہ حفظ صحت نقطہ نظریندن ہوا ی نسیم تنفس اتمیہ استحقاقلری یوقی ؟ البتہ واردر . وجدانہ دوشنن ، اوناری کندیسی کبی بنی بشردن در دیسہ اعتقاد ایدنلر بونی اصلانکار ایتمزلر . اوحالہ نیچون اولرہ بو حقوق و یرلمیور و دہا طوغرانی بو حقوقلری نیچون غضب اولنیور ؟ و نیچون خرستیان . یہودیبار کبی بونلردہ کندی دینی ، بایراملری اولان جمعہ ہ آزاد ایدلیورلر ، سببی نہدر ؟

ظن ایدر سہم بونک سببی علمانک سہورہ جمعہ دہ کی (استعیذ باللہ) « و اذا نودی للصلوة من یوم الجمعہ فاسعوا الی ذکر اللہ و ذروا البیع » آیت کریمہ سندن پک محدود و دار معنا چیقازرق یوم جمعہ روزہ صلوٰۃ جومہ وقتیندن باشقہ روزہ ایشی کوشیلہ مشغولیتک صورتاً جوازینہ فتوا و یرمہ لیدر . اگر اهل اسلامک ہ بشر اولدینی نظر اعتبارہ النوب ہفتہ روزہ برکون بایرام و تعطیل ایتمقلری لازم کلورسہ بونک جمعہ اولہ جغہ شہہ یوقدر .

چونکہ حضرت پیغمبردن پک چوق احادیث مرویدرکہ یوم جمعہ . بوتون اهل اسلامک عیدی اولہ جغنی تفہیم ایدور . مثلاً : « ہذا یوم جعلہ اللہ عیداً للمسلمین » حدیث شریفی یوم جمعہ نیک نبی اکرم طرفیندن یوم عید یعنی یوم استراحت و عبادت اولدیغنی صورت علینہ دہ ناطقدر . و حدیث شریفک عقیندہ دہ « فیہ ساعۃ لا یوافقہا عبد مسلم صالح و هو قائم یصلی یسئل اللہ تعالیٰ شیئاً اعطاه ایاہ » بیورلیورکہ بونکلہ یوم جمعہ عبادتہ و تعطیل اشغافہ رغیب ایدلیور .

بو کونہ قدر روسیہ نیک ہر طرفندہ محافظہ کار اولان تجارلرک جمعہ کونندہ عملہ لری ، تجارت مأمورلری چالشیرمق خصوصندہ کی استناد کالہری جمعہ آیتندہ کائن

«واذا قضيت الصلوة فانتشروا في الارض وابتغوا من فضل الله» آيت كريمه سيدر . ياهو حاجي بابا! نه ياپورسك؟ كندك ديانتپوروك صائبغك حاله اهل اسلامك مبارك كوننده خادم لريكي چالشديريورسك ، بوني وجدان ديانتپورانسك ناصل صغديريورسك ، ديرسك درحال «استعين بالله» ديرك «واذا قضيت الصلوة فانتشروا في الارض وابتغوا من فضل الله» آيت كريمه سني اوقور. آرتق حصنه سويليه جك برشي براقدم ظنيله ، كچر كيدر . فقط او حاجي بابالردن صورارزكه عجب! بو ابتغاً من فضل الله يالكز كنديلرينه حصرايتمك ايچون آتيدر نه كي بردلات وياخود جزئي بر اشارت بوليورلر؟ عجب! اعضاء ساميندن ا كثرتي تشكيل ايدن بو عمله كروهني ، يوم جمعه ده بيله دورت ديوارك آردسنة حبس ايتك ، بعض انتفاع مادي ومعنوي سنك استحصاله براقهق ابتغاء من فضل الله دن منع ايتك دكلي؟ هيچ شهبه سزدر كه ابتغاء من فضل الله يالكز بيع شرا دكلدر .

جناب حضرت الهك بنده لرينه كرم و احسان بويورديني بك چوق معنوي فضل و عنايتي واردر كه ابناء بشر اوني رطوبتلي ديوارلر ك پيس ، قوقولي دستكهارك آره سندن چيقوب استحصاله هر حاله محتاجدر . آنجق اوسايه ده سعادت حياتيه سني تأمين ايده بيايور . فقط بزم حاجي بابالر بعض بر كاسه ليس امامارك كوستروب ووردكاري ياكاش فتوالرله بوكا محل براقبورلر . بر خانهك سعادتني ودها طوغريسي بر ملتك استقبالي تحت تهاكده براقبورلر .

سبير يالي ولي الله انوري

آقولينسقدن مکتوب

بيوك رهبريمز «تعارف مسلمان» مجله سي هيئت اداره سنه ا دو ماده كي اسلام مبعوثلرينه خطابا آشاغيده يازده جغمز مکتوبي مجله محترمه كزه درج ايتا كزي استرحام و تمني ايدرز .

محترم مبعوث افنديلر !

۳ نوموز فرمان چاريسيله بوتون حقوق منيه دن اسقاط ايديان بز مظلوم و مغدور قيرغيز قبيله اسلاميه سي سز محترم ملت و كيله ريزدن طلب ايدورر كه دو ماده حقوق ماتي مدافعه ايتدك كز وقت هم جنس هم بين اولان قيرغيز قارداشارلر كزي ده اونو تايكز . اونرك بايمال اولمش حقوقلريني تحقير اولمش حيثيتلريني وكلاي ملت عندنده مدافعه ايده جك و كيله ريز سز محترم ذانار اولديفكزي خاطر كز دن چيقار . مايكز . چونكه فللك قهرينه اوغرايهرق تا بوكونه قدر

«واذا قضيت الصلوة فانتشروا في الارض وابتغوا من فضل الله» آيت كريمه سيدر . ياهو حاجي بابا! نه ياپورسك؟ كندك ديانتپوروك صائبغك حاله اهل اسلامك مبارك كوننده خادم لريكي چالشديريورسك ، بوني وجدان ديانتپورانسك ناصل صغديريورسك ، ديرسك درحال «استعين بالله» ديرك «واذا قضيت الصلوة فانتشروا في الارض وابتغوا من فضل الله» آيت كريمه سني اوقور. آرتق حصنه سويليه جك برشي براقدم ظنيله ، كچر كيدر . فقط او حاجي بابالردن صورارزكه عجب! بو ابتغاً من فضل الله يالكز كنديلرينه حصرايتمك ايچون آتيدر نه كي بردلات وياخود جزئي بر اشارت بوليورلر؟ عجب! اعضاء ساميندن ا كثرتي تشكيل ايدن بو عمله كروهني ، يوم جمعه ده بيله دورت ديوارك آردسنة حبس ايتك ، بعض انتفاع مادي ومعنوي سنك استحصاله براقهق ابتغاء من فضل الله دن منع ايتك دكلي؟ هيچ شهبه سزدر كه ابتغاء من فضل الله يالكز بيع شرا دكلدر .

جناب حضرت الهك بنده لرينه كرم و احسان بويورديني بك چوق معنوي فضل و عنايتي واردر كه ابناء بشر اوني رطوبتلي ديوارلر ك پيس ، قوقولي دستكهارك آره سندن چيقوب استحصاله هر حاله محتاجدر . آنجق اوسايه ده سعادت حياتيه سني تأمين ايده بيايور . فقط بزم حاجي بابالر بعض بر كاسه ليس امامارك كوستروب ووردكاري ياكاش فتوالرله بوكا محل براقبورلر . بر خانهك سعادتني ودها طوغريسي بر ملتك استقبالي تحت تهاكده براقبورلر .

برز . ہرنہ کورورساک اونلرہ برابر کورہ جکرز . اونلر
حقنہ اتخاڈ اولسان برقرارک زہدہ شمولی اولمایدر .
بونی تآمین ایدہ جک نہ وارسہ کافہ سنہ توسل ایتہ کزی
سز محترم اسلام مہو ثلریندن توبانجیلک ایلہ طلب ایدرز .
[یکر می قدرامضا کندی طلبلری اوزرینہ محفوظدر .]

روس میسینرلرندہ متوفی ایلہ نسیکینک مکتوبی

مابعد

تورکر روسیہلی اسلام طلبہترینہ پک خوش معاملہ
ایدیورلر . اونلرہ دائما مظلوم قارداشاری نظریلہ باقیورلر
مناسبت دوشدکچہ اونلرہ معاونتہ بولنیورلر . حتی سلطانتک
کندیسی بیلہ اونلری آروجه التفاتہ مستغرق ایدیور .
سلامق رسمندہ اہالی آرہ سندن اونلرہ باقہرق سلاملا یورمش .
بونلر اکثریتلہ جامعارہ تحصیل ایدیورلر . معاشرلی
ہرنہ قدر اورادہ کی واقفدن آلہرق تآمین ایدیورلر
دیورلر سہدہ بونلری سلطان کندی پارہ سیلہ تربیہ ایتدیکی
ظن اولمقندہ در .

بوکون اسلامار عثمانلی سلطانی کندیلرینہ خلیفہ ومقتدا بہ
طانیورلر . بوجہتلہ مالک اجنبیہیہ اسلامیتی نشر ایچون
کیدن واعظلر اکثری استانبولدن کیدیور .

روسیہ اسلاملرینک اکثریتلہ مالک عثمانیہدہ تحصیللری
روسارہ اولان اختلاطلرینی تأخیر ایدہ جکر . (البتہ
بونظر اعتبارہ آلہجق برمسئلہ در .)

دہا شوراسی غیرسیدرکہ بزم استانبولہ کی قونسولو -
ساریمز روسیہلی اسلام تبعہلریمزک اوزریندہ نظارتہ حق
وصلاحتیلری یوقدر . بوناصل شیدر ؟ صکرہ بونلرہ
جایکیر اولان تعصبات دینہ وملیہلرک اوکی ناصل آنور .
بندہ کز بوجہدہ برشیلر دوشنیورم اکر بونلر قانون اولہرق
وضع اولنورسہ بونلرہ کی تعصبات دینہلری تنقیص ایچون
خیلی یاردیمی اولوردی . دوشندیکم بونلر در :

- ۱ — حدوددن کیچہ جک اسلاملرہ پاساپورط یالکز
ولایت مرکز لرندن ویریلوب فرانسسہ پاساپورطلری یکی
صاحبک اسمیلہ برابر ہویتنی یازملیدر ،
- ۲ — اسلاملرہ حدوددہ تذکرہ ویرلدیکی وقت

کوجہ لکندہ قالان قیرغزلردہ سزکاہ بردین ، برجنس وبر
عرقنددر . سزدن قطعیا آریاخمز یوقدر . وہیچ بروقت
آریلہ جق دکاز . بزہ قیرغز نامی ویردیلسہ بوآنجق
قیرلردہ چادرلرہ کیزمہ مزین قالمش برشی اولوب عرقیت
جنسیتہ اصلا تعلق یوقدر .

اگر سز محترم قارداشاریمز شو ساختہ ناملرہ باقہرق
دومادہ ایش کورہ جک اولورسکز اصل عرقزہ پک بیوک
اہانت ایتش اولورسکز .

بوکون دومادہ ہر بر ملت محکومہ نک نظر دقتنی جلب
ایدن ، و ہر بزینک حیات ملیسنہ شدتلہ تعلق ایدن تعلیم عمومی
مسئلہ سی باقیور . و ہر بر مات ، ایشندہ ، سیاستندہ آلدانماق
ایچون پک زیادہ چالشورلر . مذاکرہ دن مناقشہ دن وقراردن
کیچہن موادی حرف بحرف تعقیب ایدیورلر . حیات مدنیہدہ
مستقلا ہیچ براجنبی مایتک زبونی اولمہ دن یشامق ایچون
شمدیدن چالشورلر . فقط بزم کوچہلی قیرغز قبیلہ سی ؟
نمایور واستقبالی نہ اولہ جق ؟ بونلری آرہ لریندہ دوشنہن
واری ؟ بوکون زلری روسیہ حکومتی بعض برکورسیاستینک
اقتضاسیلہ حیات مدنیہدن چیقاریور . حقوق مشرووعہ مزی
الیور . فقط برکون کلہ جلاکہ دومادہ مقدمآ یاپلمش قانونرک
زہدہ شمولی اولہ جقدر . ازجلہ شمدی دومادہ باقلمقدہ
اولان تعلیم عمومی یہ عائد قانونلر در .

عجبا بونلر بزہ نہ صورتلہ تطبیق اولنہ جقدر ؟

اصل عرق و جنسہ مزی تقنیش بعدندہ تانارلرہ
براولدیغہ مزی تسلیم ایدرک تانارلرہ ویریان حقوق بزی
نشمل ایدہ جکم ؟ یوقسہ سز قیرغزسکز ، تعلیم ابتدائی
آنا اسانندہ اولمہ سنہ مساعده ایدیلان ملتلر ایچوروسندہ
یوقسکز دینہ بزم ابتدائی مکتبلریمزدہ اسان مایمز اولان
«تورک» لسانی اوقومیہ مساعده ایتہ جکرمی ؟ بزہ
آجدینی مکتبلری ہپ روس لسانی اسانہ بناہ ایدرک
آچہ جقمی ؟ قانوندہ بزمچون بر تصریح اولمہ دقدنصکرہ
البتہ بوجہتی روسلرک کیفنہ تابع قالہ جقدر .

بناہ علیہ سز محترم اسلام وکیلریندن بو یوک بر طلب
ورجامز شودرکہ دومادہ تعلیم عمومی مذاکرہ اولندی
وقت بوجہتلرینہ پک زیادہ دقت ایتہ لیسکز . بزرتانارلرہ

استانبولہ وارد قد نصر کرہ روس قونسلوسنہ کیدوب کورنٹک ایچون آلدن امضا آلملیدر .

اگر کیدن طلبہ ایسہ استانبولہ اولدینی مدتجه مراوج آیدہ بر دفعہ روس قونسلوسلی حضورینہ کیتمکی مجبوری ایتلیدر . تائیلہ سلطان سخاوتیلہ کچین بوطلبہار کندیارینک روس تبعهسی اولدقارینی اونوماسونلر .

۳ — حیونده پاپاپورط آلدینی وقت هر اسلامدن ۲۰ روبله قدر بر رهن آلملیدر .

هر برجای سفره چیقارکک عالمسنگ معیشتنی فضلہ سیلہ تأمین ایتدکرن ماغدا جینده ده پک چوق پاره آیور . اونکچون بو ۲۰ روبله اونلر ایچون آغر اولماز . رهن ویردیکی وقت مقابله بر ند کره اخذ ایدر . پارہیه محتاج اولدینی وقت روس قونسلوسلارینہ بوند کره یی ارانہ ایدہرک رهن اولهرق ویردیکی اویکرمی روبلہ کرو آلور . بومعنوی جهتدن بزم ایچون پک مهمدر . اونر بو صورتلہ محتاج اولدقاری وقت روس حمایه سنہ کر مکک وارلقنی تخطر ایدرلر .

۴ — روسیہ ده کی هر روالی، کندی ولایتی داخنده قاچ اسلام پاپاپورطی ویردیکنہ دائر استانبولہ کی روس قونسلوسنہ سنده ایکی دفعہ راپور ویرملیدر .

۵ — استانبولہ ساکن روسیہ لی اسلامک معیشتارینہ صورت جدیدہ نظارت ایدوب اونلرک هر بر امورینی اصلاحه غیرت ایتملیدر .

اگر شو عرض ایتدیکم مواد غزته جیارک فلائیرک قولاغنه دو شمه ن وجوده چیقاجق اولورسه روس حکومتی ایچون پک مهم نتیجه لر استحصالی ایدیلہ جکی شہه سزدر . بو وقت روسیہ لی اسلامک تورکیه ده بولندینی وقتده کی احوالارینی نه حالده یشادقارینی صورت قطعیه ده آکلالمش اولورز . ۱

***

قسم مخصوص

تعقیب اموات

[روسیہ ده بو بوکارک جانلیلرینہ دکل اولیلرینہ بیلہ نصل اجرای ظلم ایتدکاری کویستن مدھش و دلخراش بر منظره یی ژون ترک رفیق محترمزدن نقل ایدہرک انظار قارئینہ وضع ایدوروز .]
 روسیہ ده ارنجیاج و مطلقیت طرفداری انظار بشریتہ

قورشونہ دیزلہ . طرد و تغریب ، قوجه بر قومی بوغازلہ کبی جانخراش منظرلر عرض ایدرلر .

فقط روسیہ مطلقیتی نه قدر منفور و مردود اولورسه اولسون هرشی بکلندیکی حالده برشی مستثنا اولمایدی . او ده تعقیب اموات و تعذیب مدفونات . مع مافیہ روسیہ مطلقیتی بویله بر جنسایتی یا عقندن چکنمندی اولورلی تعقیب ایتمک کبی امثالی کورولمه مش نادیده برشی تاریخ عالمه قید ایلدی . منفعت عمومیہ یی و مراق عمومی جلب ایدہ میه جک در جہده اولندرک موتارندن بحث ایتدوروز . بلکه بوتون بشریتہ وبالخاصه روسیہ یه شرف بخش ایدن بیوک بر متوفان بحث ایددوروز « قونت لیون تولستوی » روس اعظامنک نه غریب مقدراتی وار ! عمومیته مر حتمسز بر حکومت طرفندن نفی واجلا ایدیان اجنبی یرلرده ایکلیورلر .

تورغهنیف ، چه قوفک ده مقدراتی بویله اولمشدر . احتمالکہ مثل اجنبیهنک آغوش مهمانپرورانہ سنده بولنان غورکی ، منچیقوفک مقدراتی ده بویله ظهور ایدہ جکدر . یاخود بونلر مملکت داخنده جسماری و ذهنلری پریشان ایدیلہرک حزن انکیز بر طرزده فوت اولورلر . غوغول ، دوستو پوتیسکی ، تولستوی کبی . تولستویک صوک کونلری و احوال فونی بر چوق اسرار ایله مستورددر . بو بویوک آدم کندیسنه ملک اتخاذا ایدیان محبوسخانہ دن فرار ایدرک چوقدنبزی متغیر اولان احوال روحیہ سنی دیکندیرمک ایچون چولده کی کویلی اختیار قرداشارینک آغوشنه کیتمک استیوردی . ایشته بوفرار ائناسننده وفات ایتدی . خسته بولندینی وقت کندیسنی دو قوتورلرایله اقربا و دوستاریلہ محاط کورنجه اونلرہ دیدی : « دنیاده اضطراب چکن بوقدیر انسانلر وار سز لئون تولستویدن باشقه کیمسه یی کورمیورسکز . » بوقدر

بیوککلکاه وفات ایدن بومشهور ذلک وفاتی پترسبورغ سن سینودی خبر آلیر آلاز همان فوق العاده بر اجتماع عقد ایدہرک اوزون مذاکره لردن صکره روسیہنک هر گوشه سنہ تاغرافار کوندره رک پاپاسلر طرفندن تولستویک جنازه مراسمی پاپلمی واستراحت زومی ایچون کلیساده (مہس) لر اوقونسمی منع ایلدی . بالکنز موسقواده برارمنی کلیسایسنده — ارمنی اکابرینک اصرار و طلبلری اوزرینہ — مشارایله

هیچ برکوشه سی یوقدرکه، تولستوی ایچون دعا ایدلسون.
تکمیل انسانیت متفکرده عین حالده در . بلا تفریق جنس
ومذهب براز معلومات کورمش بر آدم تولستویک وفاتی
خبرنده انسانیت ایچون، همجنساری ایچون غایت عالی
برذاتک افول ایتدیکنی طویار . دیمک اولیورگه، مطلق
برحکومت وطرده ایدیچی برکلینسا، بوتون روسیه نیک
وانسانیت متفکره نیک خسیات عمویه سینه قارشی کادیلر .

مصرده حرکت مشروطیت پرورانه

خدیوک کذراکاهنده برنمایش

« ژون ترک » رفیق مزدن .

« دایل مایل » غزته سنک مصر مخبری لوندرده
انتشار ایدن غزته سنه بروجه آتی تلغراف کشیده ایتشدرد.
خدیو اسکندریه دن قاهره یه عودت ایدرکن شهر مذکورک
اوتوز میل شمالنده بولنان طنطه ده توقی انساننده کندیسینی
عدم خشنودیتی بادی برنمایش قارشوسنده بولمشدر .
مذکور شهرک مکتب تالیه سی « یشاسون مشروطیت !
یشاسون مشروطیت پرور خدیو ! یشاسون مشروط مصر ! »
دیه اعلان نمایش ایتشارلر . بونکله ملکته آنحق اداره
مشروطه تأسس ایتدیکی تقدیرده خدیو آلقشلائمغه لائق
اولدیغنی ارائه ایتشار بو آوازه حرب پرورانه خدیوک وجهنده
علائم ناخشنودی حصوله کتیرمشدر .

خدیوه مخصوص تردنک عزیمتندن صکره والی ولایت
مکتبه کیدرک اجرائی تحقیقات ایتشدرد مکتبک هیئت
انازه سی اون ایکی طلبه نی مکتبدن طرد ایتشدرد . طلبه لریک
مجهول بر مقصد تعقیب ایدن بر جمعیت خنیه یه منسوبیت
واشتراکلری تحقق ایتشدرد . طلبه لریک طرد اولغزندن اول
سوقاقلری طولاشه رق قهر اولسون والی ! یشاسون
مشروطیت ! دییه باغره شارلر . اهالی ده طلبه یه اشتراک
ایتشاردر . ملت پرور بر آووقات داخل اولدیغنی حالده
برجوق توقیقات اجرا اولمشدر . شهر حال غلبانده در .
مصر سفلائک باشاوجه شهر لردن اولان طنطه ده
آتیا ظهور ایدن شو حادثه اثبات ایدیورکه، اسکندریه نیک
تنویراتی و شهر مذکورده خدیوک حسن قبولی — عبدالحمیدک

ایچون مراسم روحانیه یا بیله بیلدی . روسیه اعظمی ایچروسنده
اکی بیوک اولان بوذاتک جسدی عادی تخته برتابوت ایچروسنه
قونه رقی هیچ مراسم یا پئمتریزین یا سنایا پولیانایه کتورلدی
واورایه دفن ایدلی . روسلرک اکی بیوک شرفی آدمنه
روس کلیساری و حکومتی طرفندن یا میلان احترام بودر !
سهن سنیودک بورزیلانده وعاصیانه حرکتنی آ کلامق ایچون
(۱۸۸۷) تاریخنده پترسبورغ سهن سنیودنیک تولستویه
تبلیغاتی واورتودوقسلفندن اخراج ایتدیکلرینی تحظر ایتک
کافیدر .

بو بیوک آدم اووقت بوخبری آنلجه حماقت بشریه یه
قارشی تبسم ایتدی . چونکه اونک نظرنده آیین روحانیه نیک
ومراسم میتنه نیک هیچ اهمیتی یوقدی . هرکلیسه اونک
نظرنده برحس نفرت اوایندرمزدی . بوتون مراسم روحانیه
راهبارله برلکده مدبب مراسم اونک نظرنده عادتا
بر تیاروینی تمثیل ایدردی . اسکی برتایلغندن ناشی اجنبی
مطوعاتی ایله نشر ایدیلن — اوچنجی علدکساندر نامنه آچیق
بر مکتوب یازمشدر . بو مکتوبده دیمشدرکه : « بنم وجودمی
ضبط ایدهرک اوکا ایتدیکی کزکی اشکنجه ایده بیلیرسکنز فقط
بنده بر جوهر واردرکه ، نه سز ، نه بوتون اوردو کز حتی
جناب حق بیله اوکا غلبه چالاماز : بو بنم رو حدر ! او
یا کز بکا عاشر ، اونک بدن بشقه صاحب لری یوقدر ،
بن اولدکن ، بوروح کیتدکن صکره جسدده ایتدیکی کز
شئی یا بیلیرسکنز ، حتی اونکی کوپکاره آنه بیلیرسکنز .
بویله یا بارسه کز دها انی یا ممش اولورسکنز ، چونکه هیچ
اولزسه بر شیئه یارامش اولور . بناء علیه جسدی غایت
تحف تلقی ایتدیکم مراسمدن و نظرمدده قوم دیادن بشقه بر
اهمیتی حائز اولمیان تقدیس اتدن محروم ایتمکله بی جزالا .
ندیرمش اولمازسکنز . بووجهله کرک تولستویک و کرک
عائله سنک تبلیغ سابقه هیچ بر قیمت عطف ایتدیورلردی ،
اونلرک زنده مراسم یا بقله یا پلامق مساوی ایدی .

فقط بوراده یا کز تولستوی وعائله سنندن بحث
اولنیور . بلکه روسیه ده بولنان یوزلرجه میلیون خسیاتدن
وبوتون انسانیت متفکرده دن بحث اولنیور تکمیل روسیه ،
تولستویک وفاتی بر فلاکت ملی کی تلقی ایتشدرد . مملکتک

عثمانیه طرفندن صحابت اولمش روسیه مسلمانلری آره سنده
بر اتحاد اسلام فکری موقع فعله قوغغه باشلادی .

موسو ایزوولسکی زمانلری نی اتحاد باقان ایله ، کرید
ایله ، ما کونیا ایله کچرر کن روسیه حکومتی اسیای شرقیده کی
مناع حیاتی نی اونوتوردی . روسیه ژاپون طرفندن قورونک
التحافتی قبول ومانچوریده ثابتقدم قالمسنه مساعدده ایتدی .
ژاپون قوه بحریه و بریه نی بردها قوتلشدیررکه روسیه بویله
قیمتدار زمانلری نی بیهوده ضایع ایتدی . ژاپون بوکون
او یله بر قوتنده درکه مرثیئه حاضر در . روسیه بویله ژاپونیا یه
قارشى مظفرانه بر محاربه نی تحمل ابده بیلمی ؟ روسیه پولتیقه
سندن حدتلمش اولان ترکیا بویله بر روس محاربه سنده
قاریشمق سزین طوره بیلمی ؟ غایت کوزل بویله بر فرصتی
الدن قاچر می ؟ کچن سنه کی اتحاد اسلامو پولتیقه سندن روسیه
نه قزاندی ؟ کندیسنه اوزادیش اولان ژون ترک لری نی
رد ایتدی . تاریخی دوستی اولان آلمانیا نی تبرید ایتدی . اوستریا
ایله دها آشکار بر صورتده مخالفت حاصل اولدی . شرق
قریبده روسیه نك شایان تذکار هیچ بر موفقیتی و حتی
موفقیته خولیا سی بیله یوقدر . بناءً علیه ایزوولسکینک
خلفنه حزین انکیز بر میراث قالیور . ایزوولسکی سیاستنک
حسن تسویه سی اوزون زمانه محتاجدر . ترکیانک او یاندیرلمش
اولان عدم اعتمادی چا و جق تسکین ایدیه مز اتحاد اسلام
حرکتی وجوده کلشدر . هیچ برشی اونى طور دیره مز .
ایشته قونت پول تولستوی حال حاضر ی بووجهله
توصیف ایدیور . اگر روسیه محفل سیاسی اتحاد اسلامو
طرفندن اتحاد اولنان طریقده دوام ایده جک اولورسه صوکی
غایت وخیم و مشوم اوله جقدر .

ژاپونیا یه کیدن ایلك قافله طلاب

ژاپونیا یه کیدن منیر رشید ، حسن فهمی و توفیق افندیلرک
سبریا حدودنده کائن ارقوتسق بلده سنه سالما مواصلت ایتدکاری صورت
مخصوصه ده آلدیغمز تلغرافدن آکلاشلمشدر .

نجم استقبال مطبعه سی مدیر مسئول: عثمان جودی

سنه دوریه لرینده اولدینی کی — حکومت طرفندن ترتیب
اولدن نمایشادن باشقه برشی دکلدور .

اتحاد اسلامو عاينده بر روشك فریادی

پترسبورغدن عثمانلر اولد رفقه زه یازیلدور :
شوگونلرده روسیه تمامیه اتحاد اسلامو فکری نفوذینک
آلتنده بولنیور . مطوعات ، پارلمنتو و حتی حکومت بیله
بوافکاره مخالفت ایده جک قوتی حائز دکلدور اتحاد اسلامو
غایه املنه آنجق بر آوروپا محاربه سی ویا حرب عمومی ایله
موفق اوله بیله جقدر .

بر قاج روس سیاست شناساری حال حاضر سیاست نقطه
نظرندن اتحاد اسلامو تصور اتک قوه دن فعله حقیقه میه جفتی
آکلایه رق بو جریانده نعمت ایتک ایستتورلر . روس
سیاسیونلر قونت تولستویله آقرا بسندن بولن اولزوینه ف
متلپورانه و اتحاد اسلامو طرفدارلرینه بر اخبار نامه ارسال ایتدی
بو اخبار نامه ده دیوردی که ، اتحاد اسلامو پروپاگاندا سی
نتیجه اعتباریله اتحاد اسلام فکری نك انتشاری نی موجب
اوله جقدر . مومی الهک بو اخباراتی ، مسلمانکرنده طرفدار
تعصب بولنازک عندنده نتیجه سز و تأثیر سز قالدی . دیگر
بر روس قونسرو اتوری قونت پول تولستوی ، اولزوینه فک
عینی فکری در میان ایدیور . روس قوی اسنمایا غزیه سنه
درج ایتدی کی بر مقاله ایله کندیسنک ده اتحاد اسلامو
طرفدار ی اولدینغی فقط بو فکری قوه ن فعله حقیقه
زمانی دها هنوز کلدیکنی بیلدیر یور و روسیه نك طومش
اولدینی بویله بر سیاسته طوغریدن طوغری یه هجوم ایدیور .
اقتصادی شرقده کی منافعی قاچردیغندن طولانی ایزوولسکی نی
تویخ ایدیور . بر اتحاد باقان باقمق تشبیه اتمام ایدیور .
اسیای غربی و مرکزیده بر مقارنتی انتاج ایده جکتی
یازیلر و دیور که : ۹۱۱۰ سنه سنده حقیقی بر اتحاد اسلام
حرکتی کوردی . بو حرکتک روسیه ، فرانسه ، انکلاتره
ایچون نه دیمک اولدینغی آکلامق ایچون عالم اسلامک
یاریسندن زیاده سی بو اوج حکومتک تحت اسارتنده بولندینی
دریدش ایتک کافیدر . روسیه نك سیاست محدودده سی بر
ما کونیا مسئله سی ایجاد ایتدی . بونک مقابلنده حکومت

صاحبزری ناصح تاج الدین
و یعقوب کمال

آبونه بدلی

مالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۸ آتی آیلنی ۴ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلنی
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت هفته لوق مجلد
تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

۹ کانون اول ۳۲۶ جلد ۲

پنجشنبه

۲۰ ذی الحجه ۳۲۸

عدد : ۲۶

خطبه عرفات

و اتحاد اسلام

الحمد لله الذی امرنا بالاعتصام الی الحبل المتین و من علمنا
بارسال السید الامین و اشهد ان لا اله الا الله الذی جعل الاخوة
من خواص الاسلام و اشهد ان سیدنا محمد آ عبده و رسوله
الذی هو سید الانام صلی الله علیه و علی آله و اصحابه البررة .
الکرام . . .

سنده کی قارداشغنی تأیید و تقویه ر . زیرا انجق اوسایه ده
فلاح بوله بیله جکز . اونک ایچون کمال اهمیتله نظر دقتکیزی
جاب ایدرم . (فاستمعوا له و انصتوا لعلکم ترحمون) کوش
جان ایله دیکلینلر مأمولدرکه مظهر فلاح اولورلر . . .
بیله لم که : بر مقتضای حکمت ربانی عولمه ظهور
ایدن انقلابات امتلرک احوالنده وقوعه کلن تبدلات ، شو
صحرای عجایب جهانده لاینقطع بکدی بکری تعقیب ایدن بوقدر
متسلسل ، غریب وقایع . . . حقیقه حیرت بخشای
عقولدر .

بالخاصه بزم شوصوک و تترده برقاچ سنه نظر فنده باشمزدن
کچن وقوعات و احوال . . . که فکر و ملاحظه ایده چک
اولورسه قان آغلاماق دکل . . . نصل کردا باره طوغری
یوارلتمده اولدیغمزدن خبر من یوقدی ، اوزون و قرا کلق
بر اکیجهده یولنی شاشیرمش آوارلر کبی کیتدی کمیزی یری
بیامیوردق .

فقط الحمد لله بوعقبانی آتلاق ؛ بوالملی ، بوقور قونج
زمانلر ، بو حیات و ممات دقیقه لری کچدی ، شمدی بز آنلری
غفلتله مالی سوابق احوالزک نتایجندن ، ترقیات آتیه مزک
مقدماتندن صایه لمده ، بتون اوکچمش خطاری اونوده رق
بتون او بیوک قصورلردن ، کناهاردن توبه ایده رک ، کافه

ای اخوان دین ای اسلام ! کونشنگ ایلک طوغدینی
شومقام مقدسی زیارت ایچون دنیانک هر طرفندن طوپالانان
جماعت مسلمین ! بیلکیزکه یر یوزنده موجود ملیونلرجه
اهل اسلامی یکدی بکری نه باغلایان رابطه ، قلباری بر اشیدرن ،
نظر لری بر نقطیه جذب ایدن قوت ، هیچ شهسز
« اخوت اسلامی » در ، او اخوت که قرآن کریم آتی
تأیید ایله آمردر . بناء علیه بویه مبارک بر کونده ، بویه
مقدس بر مقامده بو امر جلیل حقنده نه سویلنسه آزدر .
قارداشغمز کسب صمیمیت ایتدکجه حیامت قوت بولور ؛
رابطه اخوتمز کوشه دیکجه اضمحلالمز باش کوسترد . شو
حالده بوکون اک زیاده چالیشه جغمز شی مسلمانلر آره .

وجوده کثیرمیه بذل همت و مقدرت ایتک هر برکز ایچون فرضدر .

ثانیاً : اداره مشروطه شرعیه مؤسسی ، خلیفه رسول رب العالمین ، امیر المؤمنین ، خام الحرمین الشریفین ذات شوکتیات افندمزه کندکیز طرفندن اصاله ، قوم و قبیله کز طرفندن وکاله اطاعت و صداقت دینیده بولمق و اجیدر .

ثالثاً : هرکس گندی اقتداری درجه سنده بر مقتضای حمیت اسلامی و غیرت ملیه اظهار مروت ایله بذل جود ایدرک تعالی اسلام او غورنده معاونات تقدیده بولمق لازمدر .

هر نه قدر کرک براده بولمق شرفنه مظهر اولانلردن و کرک دین قرداشار مردن اخوت و اتحاد اسلام فکریته مخالف بر فردک وجودی بیله تصور اولنهنز ایسهده ، بو محترم ملت نجیبیه هیج بر زمان اتحاددن محروم ایتمه مک بو حس مقدسک گوشه مهسنه میدان و یرمه مک ایچون کیجه کوندوز چالشق ، کار آشنا امر امزک ، حمیتی اعیان و اشراقک وظیفه مقدسه لری در ؛ دائماً آناره و عظون نصیحت ایدرک یول کو سترمک ، اخوانک منافع و فوائدنی آکلاتمق علمای فخام و خطبای کرام حضراتک وجبیه دینیه لری در ؛ امتک احتیاجاتی تأمین ایچون ایجاب ایدن معاونات تقدیده دن کری طور مامق ، دینی تقدیس ایدن ، ملیتی محترم طوتان هر فردک سوه سوه ایفا ایده چکی بورجدر .

دلائل عقلیه و نقلیه ایله مبرهنه درکه بزم جامعار ، مسجدلر و تکیه لرمن ، جمعهلر و جماعتلرمن ، افراد اهل اسلامک اجتماعلری ، علمای فخامک مذاکره مخصوصه لری و پیشه وایان امتک عقد انجمن ایتمه لری ایچون وسائل کافیه دندر .

بتون لسانلردن صادر اولان (لیک اللهم لیک) لفظ مبارکندن دخی معلومدرکه ، بزم کرک بو مقام مقدسه و کرک سائر زمان و محله غایه آمالز ، هدف قلبمز بردر ، بزم هر سنه بورایه طویلانمه زدن مقصد (تعالوا الی ثلاثه سواء) او امر سبحانیه سنی رینه کتیرمک ، تعالی اسلام کبی بر

معاملات و تدابیر امور مزده قانون حکمت الهیه اوزره قورولمش شریعت غرای احمدی و عروه و تقای محمدی به تمسک ایدلم ، صاریلم .

قطباً بیلملی زکه ترقی ایده بیلمک ، اوج شن و شوکته یوکسه بیلمک ، دشمن شردن ، تجاوزندن قورتیله بیلمک بینم زده محکم بر اخوتک صمیمی بر محبتک وجودینه وابسته در اکر بویله مادی و معنوی بر رابطه قویه بولنمزه نه قدر عاقل و مدبر بر انسان ، نه قدر مبعجل بر قوم اولورسه اولسون یالکیز قالنجه ، تفرقه یه دوشونجه ، دکل بر دولتک امورنی اداره ایتک ، بیکه اوفاجق بر خانه تک بیله دولابنی چو یرمکن عاجز قاله جنی کون کبی آشکاردر ،

آروپا حکامسندن و مشاهیر سیاسیونندن بری ، بزم فریضه حجی ایفا ایچون اقطار ارضدن کلوب مکة مکرمه ده اجتماعلری محاکمه ، موازنه ایدرک دیمشدرکه : « اکر اهل اسلام اداء حج مقصدیله وقوع بولمده اولان اجتماعلردن بحق استفاده ایدیدیلر ، زیاده اسلام ملتندن بشقه بر حکومت تصور اولنهنز دی . »

هر نه قدر آرامزه شو اجتماعک اسرار و منافعدن غافل و جاهل بعض کوته بین : « بو قدر زحمت و مشقتلره قاتلانهرق حج ایتمه نه فائده وارددر ؟ » کبی سوزلر ایله تفوه ایتمکه ایسه لرده ؛ بو غافلانه ، بو جاهلانه سوزلر اقوال حکما و افکار عقلا ایله موازنه اولنور ایسه ذره قدر اعتبار و قیمتی اولمدنی تظاهر ایدر .

ای استطاعت مال و بدنه مالک ، فکر و بصیرت ایله راه حقه سائک محترم قرداشلر ! ای فدا کاران اسلام ، ای حق یولنده جانلرینی ، ماللرینی فدا ایدن ، بو قدر زحمت و مشقتلری اختیار ایدن ، طاعلری ، دریالری کچرک شو مقام مقدسی زیارت ایچون بتون اقطار ارضدن قوشوب کان حجج ذوی الابهاج ! ای اخوان دین مبین ! سزلر ، که هر برکز جماعت موحدین و مال مختلفه مسلمان طرفندن بر مبعوث مرخص مز یتیله سرفراز ، حمیت ملیله و صداقت دینیه ایله ممتازدر ؛ بو کون شو اجتماعک سرو حکمتنی تقدیر ایدرک رابطه اخوت و اتحادی دقیقه فوت ایتمه دن

(اشہاء علی الکفار رحماء بینہم) وصفہ لایق بر آوج
شجران اسلام زمانک اش شدید مصیبتلرینہ : دهرک اش
تحمکذار مشقتلرینہ گو کس کردک میدان مبارزہ یہ کیر۔
مشار، دنیانک قسم اعظمی نور ایمان ایلہ تنویر، لوی محمدی
ایلہ تابنک ایشمار، بر چوق دیار شرک و ضلالی فیوض
توحید ایلہ کنزار مدنیت حالنہ افراغ ایشمار، بو صورتلہ
دنیاہ شرفہ، آخرتہ سعادتہ مظهر اولشاردر۔

مابعدی وار
عبدالرشید ابراہیم

تورکیہ نك بقاسی

بومسئلہ نك درجہ اهمیتندن کچن نسخہ مزده براینکی
کله عرض اولنشدی . بوکرده بوخصوصده افکار دول
نه درجده اولدیفندن بر آز قارئین کرامی خبردار ایتک
استرز .

افکار دول دییه اوروپا دولت لرینک رسمی ویا نیم رسمی
مطبوعاتنه استناد ایدہ حکم ؛ تورکیہ نك بقاسی مسئله سی
اوروپا مطبوعاتجه پک اسکی مسئله اولوب ، مطبوعاتک
دائی سرمایه لرندن بریدر . آوروپا مطبوعاتجه بومسئلہ نك
ماهیتی غایت بیوک و عزیز اولوب غزته ستونلرنده بحث
اولنور ، خصوصی رساله لره نشر اولنور . هیچ اسکیمز
سویله ندکجه ، یازیلدکجه تجدد ایدر . دولت لر منقرض
اولور ، رجالی تبدل ایدر مروجلری خاک ایلہ یکسان اولور
مسئلہ ایکی یوز سنه دنبری عین جریانده وعین موقعده
بولنیور هیچ تبدل ایتمز . اولسه اولسه زمان وزمینک
مساعده سنه کوره یالکز تعبیرلر تبدل ایدر : یعنی شرق
مسئلہ سی دیرلر ، بالقان مسئله سی ، ارض مقدس مسئله سی ،
عرق اصغر مسئله سی ویزانده مسئله سی تعبیرلری استعمال
ایدرلر ، فقط اساس مطلبینه تورکیہ نك بقاسی مسئله سیدر .
بومسئلہ ده بحث اولدیفنی زمان تاریخارده عطف نظر
ایتمک ایجاب ایدہ جکندن بوراده ۱۸۵۶ نجی سنهده پاریس ده
انعقاد ایدن قونغرہ قرارینک ۷ نجی ماده سنی دخی نظر
اعتبارہ آلق منفعندن خالی اوله من . ماده مذکورہ :

ثمره جایله وفائده معجله وجوده کنیرمک ، ملل مختلفه
اسلامیه آرسنده کی هر درلو اختلافات و منازعاتی ، تفرقه .
لری بر طرف ایدہ رک یروزنده موجود بوتون اهل اسلامی
یکوجود بر حاله کتیرمکدر .

یالکز حج شریف دکل ، بلکه کافه اوامر الهیه
بزلی اتفاقه ، تفرقه دن اجتنابه ، عهد و میثقی تشییده
دلالت ایتکده در . دنیوی . اخروی اسباب نجاتی تأمین ،
هر درلو فواجش و منکر ایدن منع ایدن نمازی وسائر ارکان
اسلامیه یی ملاحظه ایدہ کک اولورسوق ، هر برنده نیجه نیجه
مزایای علمیه متجلی اولدیفنی ، هر برینک کک جانز ، کک
استقبالز ایچون نصل بر حصن حصین امانت ، نصل بر
قاعه متین سلامت اولدوقلری شمس تابان کی تظاهر ایدر .
معارفی نشر ایتک ، عرفان ایتی یوکسلیتمک ، بصر
وبصیرتی نورلاندیرمق کی مساعی عالیہ قلبنده ایمان برلشن
بتون اهل توحید ایچون فرض دکلی در . . .

هیچ شبهه یوقدرکه بزم اساسات اسلامیه و عبادات
دینیه منک چوق حکم خفیة الهیه یی شامل وسعادت بادیه
و معنویه منی کافل در . فقط صد هزار افسوس که اوزون
بر مدت امور مهم سیاسیه من ، بر طاقم قاصر القهم نااهل
لرک ، خائن دین ظالم لرک ید تعابنه کچهرک سوء استعمال
ایدلیمش ، او مسیتدلرک ارزوی شهواتیاری ، حرص
بهیمانلری ، طمع دنیویلری ، حاصلی منفعت شخصیه لری . .
منافع عمومیة اسلامیه یی آیاقر آلتنده چکنه تمشدر ؛ او
درجه که اساسات مذکورہ نك تجاری اصایه سی ضایع اولمش ،
کیت کیده اولکی اتحاد و اتفاقه بدل بین المسلمین شدتلی
خصوصتله ظهوره ککش ، درلو درلو بدعتلر چقیمش ،
قرآنک امر ایتدیکی بتون احکام جلیله آرقیه آیلیمش ،
اخوت خصوصته ، اتحاد تفرقه یه تبدل اولمش ، بوضورتله
مسلمانلر هر طرفده ذلتہ ، هر طرفده اسارتہ محکوم اوله ارق
عاقبت شو حال پریشانی یه دوچار اولمش ! . . شمدی دنیا
ده کی نفوسک ربی درجه سنده اولان اوچیوز مسلمان بش
اون ملیون کوچک بر اوروپا دولتی قدراهیتی قلامشدر .
آه نه قدر فرصتلی ضایع ایتدک ! نه بیوک منفعتلری
الین قاچیردق ! باقکزر عصر اولنده کی مسلمانلرک حالنه :

دول معظمه تورکیه حکومتہ، کندیاری درجہ لہینہ قبول
ایتدیلر و حقوق دولہدہ ہر دولت ایلہ تمام مساوات اوزرہ
استفادہ سنہ قرار و ردکاری اعلان ایتدیلر .

بوکا مقابلہ تورکیہ سلطانی طرفندن ایکی مادہ بن
عبارت فرمان ہایون صادر اولدی: برنجیسی تورکیہدہ عموم
ملت لر حقوقدہ مساوی اوله جقلر یعنی اسلام خرسیتین
تفریق اولمایہ جق ایکنجیسی آوروپا حکومتلری (دول معظمہ)
متفقاً و یا خود بہری منفرداً سلطان ایلہ تبعہ سی بینہ اصلا
وقطعا مذاخلہ ایتک حتمہ مالک اولمایہ جتاردر .

۱۸۵۹ نجی سنہ سنندہ واقع پارس معاہدہ سینک ۸ نجی
مادہ سی دخی بونی مؤیددر .

بونکله برابر آوروپا حکومتلری متفقاً اوتاریخندن
اعتبار آ کندیارینی تورکیہنک امور داخلہ سنہ ال اوزاتق
حتنی حائز اولدقارینی دعوا ایتکہ باشلامشدر . و کندی
ییلنرندہ بومسئلہ نی «شرق مسئلہ سی» نامیلہ تجسم
ایتدرہ مشاردر .

شرق مسئلہ سنک حل اولنمہ سی حتمندہ یازلمش پروژہ لر ،
مقالہ لر ، رسالہ لر تعداد اولنوب بہتر شیلاردن دکادر .

تورکیہ حکومتنک دوام و بقای سی شرق مسئلہ سی نقطہ
نظرندن آوروپالیار عنندہ یالکز کوز بویاسیدر . اونرک فکرنجہ
تورک قومی منافع شخصیلرندن بشقہ برشی و شوغزلر عمومیتلہ
عالم مدیتک سعادتہ مانع بر ملتدر . آوروپاہہ بالقان شبہ
جزیرہ سنندہ یرلمش بو آسیا باربارلری آوروپالیارک
کافہ سنہ دشمن صفتیلہ بالقاندہ اخذ موقع ایتمشدر .

بش عصر دہنری بالقاندہ حکمداراق ایتدکاری حالہ
یرلی بالقان اقوامی ایلہ عثمانیلر بیندہ بر قرابت پیدا اولمق
لازم [*] ایکن حاکم و محکوم عادلری بتمک ایجاب ایدرکن
و عثمانیلرک قوہ حاکمیلری سایہ سنندہ ترقی ایتملری لازم
ایکن ، یوناردن ہیچ برشیار یوق بالعکس عثمانیلر کوندن
کونہ تنزل ایتکدہ لدر . آوروپا حکومتلری (وصیاق
صفتیلہ) نہ قدر اصلاحات طلب ایتدیلر ایسہ تورکیہ حکومتی

[*] صانک روسلر ایلہ ناتارلر ، یهودیلر ، اہلبیلر ،
بینندہ وانکلزلر ایلدہ ہندیلر و مصر لہیندہ قرابت وارمش ،
حاکم و محکوم عادلری یوقش .

ہیچ برنی قبول ایتہ مشدر . (اصلاحات عسکریہ و قوہ
بحریہ تکلیفنددہ بولندیاری عجبا ؟)

صولک روس و عثمانلی محاربہ سنہ قدر آوروپا حکمدارلری
بیندہ تورکیہ یہ اطہار محبت ایدنزدہ واردی ، فقط شیمدی
آنلردہ اعراض ایتدیلر و تورکیہنک مضر بر میقروب
اولدقارینی آکلادیلر . شو سببہ مبنی بو صولک اون سنہ
ظرفدہ دول معظمہ توحید افکار ایدرک بر زیانلی شیئک
زیانندن قورتلیق ممکن اولمزسہ آنک کونکی قورتمق لازم
اولدیغنی بر درجہ یہ قدر تحت قرارہ آلدیلر .

عقل سلیم ، حقانیت ، انمائیت ، تورکلرک آروپادن
اخراجی لزومنہ آچیقندن حکم ایدہ بیلور ، و اخراج اولنہ
لرینک زمانیدہ بو زماندر . پرافیسور مارتس دخی بونی
تصریح ایتمشدر .

«تورکیہنک اصلاحی ممکن دکل و اساسندن چور و کدیعی
مسلمانلقدن ، تورکیہنک ہر اموری دینہ باغیدر .
دیمک تورکیہ اساساً روح انسانیتدن محرومدر . اسلامک
حاکمیتی عمومک اسارتی و حریتکدہ اولمی دیمکدر .

بوندن ماعدا تورکیہ کندی کندیہ چورومش بر بنا
اولوب بونک آروپادہ حاکمیتی اورنسز اولدیغنی کوندن
کونہ آچیق کورلمکدہ در . کندی کندیہ بیقلمقدہ ،
چورومش بنا کی بازچلمقدہ در . داخلہ و خارجا حیات
سیاسیہ سی قلامشدر . حتی اکثری مسلمان اولان ولایتلردہ
عربستان ، مصر ، کردستان و سائرہ ہپ عصیان ایتکدہ ،
تورکیہنک جسم و روحا ، مادہ و معنا چورمکدہ اولدیغندن
نہ ادارہ شروطہ ، ونہدہ غرب مدیتی ، ونہدہ دیپلوماتلرک
اجتہادلری ہیچ فائدہ ویرمیہ جکدر . (ہپ آنلرک سوزلری)
آوروپا مطبوعاتینک بزم حقمزدہ کی فکرلری دہ بودر .
بوفکر اگر بزدہ بر قوت کورمز لرسہ ، ہیچ بروقت تبدل
ایتہہ جکدر . شو حالہ بزدہ بورالینی خاطر لہرہ آلہرق
ہیچ اولمزسہ اولہ جکمز زمان نہ کی خستہ لقدن قطع انفاس
ایدہ جکمز بر آز تخمین ایلہ اولسہدہ بیلمہ مز ایجاب
ایدر .

بیلیر. زیرا بر انسان طیب اولونجهیه قدر یکر می سنه تحصیل کوریسور هیچ بیلمین ایله یکر می سنه تحصیل کورمش بیرمیدر؟ طیب اولق ایچون رشديه، اعدادیه لردن صوکره بش اون سنهده صرف طبابتی اوکرنمک ایچون صرف ذهن ایندیلیور. بناء علیه صحتی محافظه ایتمک، آهنگ حیاتی تأمین ایله مک ایچون مداوات طبیهیه احتیاج قطعی واردور. مملکت مزده جهالت یوزندن خسته لرك قوجه قاری علاجلاریه نه درجه مدھش فلاکتاره معروض قالدقاری هر کون کورولمکده در. فر نیکمک، صیتمه نك وهر درلو خسته لقرک علاجلاری. اصول تدوایاری واریکن جاهل خلق فر نیکیده توتسویه، صیتمه ده نسخهیه قوشویور. بوندن حیاتی، صحتی یکیدن مرض مهلکه بر چاره بولمق شویله دورسون بامکس برقات دها کندینسی محو ایدیور. فر نکی توتسوسنک آلتیده قیوریلوب، قیوریلوب اولنلرك حدی حسابی یوقدر. صاغ قالدارینک ایسه ای اولدقاری اصلا کورولمه مشدر. طبابت عصر لردنبری چالش مقله بو بوکچی نیجه مدھش امراضک علاجلارینی تدوایارینی بولمشدر. بناء علیه دینا، شرعاً، عقلاً امراضی تدوی ایتدیرمک لازمدر. بونک ایچون ده طبیلاره مراجعت ایله مک لازمدر. بر حدیث شریفده:

« من تطیب ولم یعلم منه طب فله ضرر »

بویورمشدر.

معنای: هرکیم طیب اولدینی و علم طی بیلمدیکی حالده اجرای طبابت ایدرده ویردیکی علاجک تأثیریه بر ضرر کلیرسه از طیب جاهله تضمین ایتدیریلیر. « دیمکدر.

دوقتور: خاذق

مسلمانلرده تعارف، تعاون نه ایله اوله بیلیر؟

عصریمزده عالم اسلامک الکیزیده محتاج اولدینی برشی وارسه اوده تعارف ایله تعاوندر. چونکه بزر راه معیشتده امم مترقیه نك قطع ایتدیکی اوزون مسافه نك دها هنوز باشنده بولنیورز.

هول انکیز اوچوروماری قورقونج دار کچیدلری،

طبابت و تدوی

لکل داء و داء فتر ورا

[هر دردک دواسی واردور. او حالده خسته لقری تدوی ایتدیریکز.]
حدیث

انسان، حفظ صحت سایه سنده خسته اولمقندن قورتیه بیلیر. فقط وقوعی طبیعی اولان بر طاقم خسته لقردن ویا حفظ الصحیه به عدم رعایت نتیجه سیله دوچار اولونان خسته لقردن قورتیه ماز. بناء علیه خسته لاق انسانلر ایچون ظهوری ملحوظ بر فلاکتدر. انسان حفظ صحت قاعده لرینه رعایت ایدرک الدن کلدیکی قدر خسته اولمقندن صاقینا لیدر، فقط خسته اولونجه ده اونی تدوایدن کیری دور ماملیدر. زیرا جناب حق، هم خسته لقی، هم ده دواسنی یار آمشدر. بر حدیث شریفده:

انه الله تعالی انزل الداء والمرض وجعل لكل

دواء فتر ورا

بویورمشدر.

معنای: « جناب حق دردی دواسیه بر لیکه کوندرمشدر، هر درده بر دوا یار آمشدر. او حالده کندیکری تدوی ایتدیریکز » دیمکدر.

دیگر بر حدیث شریفده:

« ورا وانه الله لم یزل داء الا انزل داء »

بویورمشدر.

معنای: « بر خسته لاق ظهورنده تدوی به دوام ایدیکز زیرا جناب حق دواسر هیچ بر خسته لاق کوندرمه مشدر » دیمکدر.

حیات، غایت نازک بر مسئله در. هر شینک بر اربابی بر متخصصی اولدینی کچی فن جلیل طبک ده بر اربابی بر متخصصی واردرکه اوده طبیلردر، دوقتورلردر. هرکس خسته اولورسه تدوی ایچون اولره مراجعت ایتلیدر. کندی کندینه ویا قوجه قاریله اوفور وکچیلره مراجعت ایدیلیرسه خسته لاق برقات دها شدله نیر چونکه اولر او خسته لک دواسنی بیله مزلر. اولنلرك دواسنی، تدوایسنی انحق طبیلر

یونانی و خشی حیوانلری بک چوق اولان بوسفر ایچون حاضر لایه جعفر آزیق تعارف اولورسه یولده زه صالحدیرمق تجاوز ایتمک ایستینلره قارشو سلاخزده تعاون ایله معارف اولمیدر . وهم بومسافهینی اقوام غربیه تک قطع ایتمش اولدقلری وسائط ابتدائیه ایله بطائنه دکل آنلرک ایجاد ایتدقلری اوتوموبیللر ایله کسدیرمه یولردن آرزمانده اولنره اولاشمازسه مق عظیم شدانده معروض قاله جعفری یقیناً بیلملی ز .

بشریتک برقم مهمنی تشکیل ایدن بوکتله معظمهینی نقطه واحدهیه باغلایان باغلاز مرور زمانله سو استعمال ایله اسکیمش حتی چوزولمکه یوز طومشدر .

شمدی متفکرین اسلام بو روابطی ایجابات عصریه ایله متناسب برطرزده تعمیر و تحکیم الیلری لوازم حیاتیه مزنددر . آفاق اسلامده آره صره یوکسلمیه باشلایان انتباه صدالری اسکیک دکل؛ فقط بونلری برینه اولاشدیره جق برلشدیره جک واسطه عصریه اولدیغندن بویاغرملمر محدود بردارهینی آشمانن نحو اولوب کیدیور . شمه یوق له کولکره قدر یوکسان بو حییات ، تمیات خالصه هپ قلوب امتده اسلامک ا کدیکی قوای اخوتک دانه لیدر . افسوس که یوله نازیک برزمانده بوندن استفاده ایدهمیورز .

سوزمک سرلوحه سفی شو سوال ایله باشلامشدر :

مسلمانلرده تعارف تعاون نه ایله اوله ییلر ؟

اوت بوسواله مختصراً ویرله جک جواب شو اوله ییلر : لسان دیمز اولان ، « لسان قرآن » ی عالم اسلامده فرانتزجه کی لسان عمومی اوله رق قول ایتمز له حاصل اوله ییلر . چونکه دانشمغه ، یاردملاشمغه یکانه واسطه لسانلدر . بونسر تعاون اوله ماز ، دین مینک آرا مزده تأسیس ایتدیکی حقوق اخوت رعایت بری بریمزک لسانی آ کلامقله اوله ییلر . طالبوکه اقوام اسلامیه تکلم ایتدقلری لهجه لری بک چوقدر . از جمله یالکز قافقاسیاده قرق الی قدر برینه هیچ ده مناسبتی اولیان دیلر ایله قوتوشان بر چوق قبائل اسلامیه واردر . اخوان دینی ایله آ کلاشمق « تعاونوا ، فاصلحوا ، وتواصوا » کی او امر الهیهیه امثال ایتمک ایستیان بر مسلمانلر بوقدر حمایسز لسانلری او کرتمک طبیعی

مخادر . بناء علیه بووظیفه دینییهی اقامه ایتمک ایچون بین - الاسلام واسطه تقاهم اولق اوزره بتون موحدینک لسان دینیسی اولان - لسان قرآن - ی تعمیم ایتمز حیات اجتماعیمز مقتضایاندر . فصلکه آوروپالیلر عموم اقوامک یکدیگرله وقوع بولان معاملاتی قولایلقله جریان ایتمی ایچون بر لسان عمومی قبول ایتمک مضطر قالمشلرسه بزرده عالم اسلامده لسان قرآنی تعمیم ایتمز درجه وجوده در . بوکون دنیا ده تقدیر حاکم ملتلر وارسه محکوملری اولان اقوام آره سنده کندی لسانلری جبراً تعمیم ایتمک مقتضای سیاستلری اولدیغی بیلمیان کیمسه یوقدر . دیمک که سیاست مطرده ملل حاکم تک دائماً تقود و تقوقتی تأمین ایدیور . اوله ایسه سیاست شرعیده شعائری ، منسویتنی اعداستک تسلطدن قورومق ایچون کندی لغتک تشریحی امر ایتد . یکنده هیچ شبهه یوقدر .

بودقیقه سیاسییه واقف اولان خلتلر اشدین حضراتی لسان قرآنی تعالیم خصوصنده صولک درجه بئک مجهود ایتمشلر و موفق ده اولشلرددر . بروقتلر یالکز جزیره العربیه محصور قالان لسان عرب چوق کچمه دن طرابلس غرب ، مصر ، تونس ، جزائر کی دائرة فتوحاته کچن ممالک اهالیسی بیننده لسان مادر زاد شکلنی آلمشدر . بومهمه سیاسییهی بک ایی تقدیر بیوران فیخر السلاطین فاتح سلطان محمد حضرت تارینک ده بویاده بیوک خدماتی سبقت ایتمشدر . شمدی مسلمانلرک همان بر ربمک لسان مادر زادی لسان قرآندر . یالکز متیاقیمی بیننده بونک توسیعی لازمدره عیبا بونصل قابل اوله ییلر ؛ دینورسه اوهت بو امر مهمک اسامی نا اون اوج عصر مقدم وضع ایدمشدر . یکیدن وضع اساسه حاجت یوقدر بر وقتلر اسلاملرک دور اقبالنده لسان قرآن بتون اقوام اسلامیه تک علما ، حکما و ادبسانک لسان فنی و ادیبسی اولمشدر . دکل اسلاملر بیننده اقوام ساثره آرا سنده بیله بر لسان عمومی کی تعمیم ایتمشیدی . کتبخانه لریمز همزده کی آثار بونی انبائه بک کوزل شاهددر . بوکون بیله افطار اسلامک بتون بالانده حتی کویارینک چوغنده لسان عربی بو واسطه ایله علوم دینییه منزی تعلیم ایچون آچلمش مدرسه لر واردر . شوقدر وارکه بو

آرتق کنج ترکک دین ایله بر آلوب ویره جکاری قلامش
ایمش! کبی سفسطله لاره هزد مسلمانلاری اغفال ایتمک
ایستدیلر .

ای معاشر مسلمانین؛ آرتق بزله بینمزه جایگیر اولان
اخوتک یالکز صوری اولدیغنی بیلهلم . اگر اخوت دینه
یالکز « بزقردلئیز » دیمکن عبارت اولسه ایدی خلاق
حکیم « تعاونوا . . . » کبی فرمان سبحانیسنده امور خیرهده
یکدیگریمزه معاونتله امر بیورمازدی .

بناءعلیه زم بری بریمزه ال اوزانه جق زمان چوقدن
حلول ایتمش اولدیغنی بیلمش اولهلم خلاصه: بو امنیه لریمزی
ساحه وجوده کتیره جک واحمدیده تأسیس ایلمین اصل
اخوتدن بکله نیان غایه نی قوددن فغله چیقاره جق وسائطه
وار قوتیمزه توسل ایدهلم بو وسائطکده عمدسی ؛ لسان
قرآنی عالم اسلامده برلسان عمومی اولهرق قبول ایتمکن
باشقه برشی دکادر . « انانزلناه قرآناً عربیاً لعلکم تعقلون » .

بیروت یعقوب کمال

مدارسده اصول تدریس بوسبتون چیغرندن چیقمش
اولدیغندن علوم دینه تعامی کبی ادبیات عربیه ایله اونش
یکرمی سنه اوغراشان برطالب عربجه ایکی کلپی بر آرایه
کتیروب افاده مرام ایده من . طبعی بو حال مدارسده اصول
مکله ومارسنگ و اصول تدریسنگ فقدانندن ایلو و کایور .
خلاصه ؛ بز شمدی بوانیه ننگ حیز حصوله کلسی ایچون
یا باجمز شی اصلاح مدارسدر . یعنی مدارسده اکثر
درسلرده لسان تعالیم لسان قرآن اولمایدر . بوندن باشقه
رشدی ، اعدادی کبی مکاتبده بولسانک تعالیمه صوگدرجه
اعتنا ایلمایدر . یوقسه شمدیکی کبی طلبه هیچ برکله عربیه
بله مدن قواعد تعلیمه باشلانیرسه تضییع اوقاقتن باشقه بر
نتیجه ویرمز . اجنبیلرک لسان تعالیمده تعقیب ایستکاری
اصولار کوزتیلهرک تدریس ایدیلمیرسه آز وقتده آرزو
اولنان مقصد میدانه کله جکدر . ایشته او وقت اقصای
عربده برمسلم شداند حیانتن برینه معروض قاهره رفع
آواز ایتمکده اقصای شرقده بولنان قرداشی آنک صداسنی
ایشیده جک امدادینه قوشه جقدر .

منبر خلافتده بولسان صارم ایله اوقونان بر خطبه نی
اوچویز الی ملیون مسلمان دیکلیه جکدر .

لسان دینک تعمیمی اسلامک دارالخلافیه اولان ارتباط
معنویه آری بر قات دها تشدید ایده جکی وارسته بیاندیر .
دینانک هجرا گوشه لرنده بر چوق قبائل اسلامیه واردرکه
مرکز خلافتک یالکز اسمنی ایشیده رک بیلرلر . لسانلری
آری اولدیغندن درسعادتده نشر اولنان جراند و آثاردن
باطبع استفاده ایده مزلر . بونکله یار بر بورایه ارتباط
دینه لری غایت متیندر .

بوناری دارالخلافیه ربط ایدن لسان کبی مادی بر
علاقه اولدیغندن بو انقیاد دیندارانه صوری بر ارتباط
و ایماندن عبارت قالیور .

ایشته بو صورتله مرکزله بونلر آراسنده بر جامعه
مادیه اولدیغنی کورن میسیونرلر بورابطه نی قیرمق ایچون
کمال تهالکله چالیشمورلر . بر طاقم یالان دولان خبرلر
اشاعه ایدیورلر حتی صوگ زمانلرده انقلاب مسعودمک
وباخصوص خاقان سابقک خلعی مشروع دکل ایمش !

عالم اسلام

لهستانده اسلامیت

و

لهیلارله مناسبتمز

تاریخده نظر دقتی جلب ایده جک وقعه لردن بری ده عالم
اسلامک لهیلرله قارشو اولان وضعیت خیرخواهانه سیدر .
لهیلار ، شرقنده اساسلی بر روس حکومتی تشکل
ایتمکدنصرکه مصیبت ، مشکلات نامنه نه کوردیلرسه
روسلردن کورمشلردر . صقشدقاری زمانده کندیلرینه
دست معاونتاری اوزانانده یکنه مقام خلافت عظاما
اولشدر . وقتیه لهیلار مقام خلافتک علیهنه یورمک کبی بعض
خطالرده بولندیلر . فقط اسلاملر بوکا قارشو عفو ایله معامله
ایدرک روسلرک تهدیدات استیلا کارانه سی التنده قالدقاری
کوردکلری زمان بونلر ایچون روسلره قارشو اعلان حرب
ایتمکدنده چیکنمدیلر . هیچ شبهه سزدرکه بو مظاهرلر

پایلاشمهیه قرار ویرک بونک مقدمه سی اولقی اوزره قاترینانک
عسکری لهستانه کیردیکی وقت سلطان مصطفی ثالث طرفندن
نه دن اعلان حرب ایدلدیکنی دوشنیوردی . مقام خلافتک
لهستان ایچون بو قدر تلاشه دوشدیکنی ، استقلالنی قور-
تارمق ایچون سلاحه صارلدیغنی کورنجه دیردیکه : « بونلر
- اسلامارله لهیلر- ایکی ملتدر . فقط منافع نقطه نظریندن
بردرلر حیاتی ده مشترکدر . »

فی الحقیقه ده او یله ایدی . مقام خلافتک کسب ضعفیت
ایدرک ، روساره مقاومت ایدمهیه جک بر حالده بولمه سی
لهستانک اورطه دن رفع اولمه سی تحضیر ایتدی . لهستانک
استقلالنی غائب ایتمه سندن ایسه دولت عثمانیه نک حیاتی تحت
تهلهکه ده قالدی .

ایشته اسلامارله لهیلر یکدیگرینه بو قدر باغلی ابکن
فقط مع التأسف بو کون یکدیگرینک احوالنه بونلر قدر
بییکانه اولان هیچ بر ملت یوقدر . باباری لهیلر اوچون
بونجه قانلر دوکن بر اسلام لهیلرک احوالندن بی خبر
اولدیغنی کی لهیلر ده اسلاماره و باخصوص عثمانیلرله تاتارلره
اولان اسکی علاقه لرینی تمام تامانه اونومشدرلر . بونی زه
دورت بش سنه ک روسیه مجلس مبعوثان پک آچیق کو-
ستریور . اسکیده لهیلری اسلاماره باغلیان علاقه ده
منافع اولماشدر . فقط دوماه کی لهلی و اسلام اعضاری
مع الاسف بونک فرقنده دکادرلر . بعضاً اولیورکه لهلی فر-
قه سی دوماه رأینی بوتون بوتونه اسلامار علیه ویریور .
ایشته بوده لهیلرک اسلاماره اکلاشما سندن ایلری کلیور .
لهیلرله دائماً مناسبتده بولمق اوچون آراده بر واسطه
یوق دکل . مثلاً اسلامیت زه چون لهیلرله مناسبت پیدا
ایتمه پک بویوک بر واسطه در . بوقوجه مملکتک ایچروسنده
لهیلر دن میلیونه قریب دین قارداشلر یزده موجوددر . لاکن
نه فائده ؟ لسانلری بر اولان تاتارلره تورکار آکلاشوب
بتدی ده نوبت لهیلرله تاتارلره می کلدی ؟ دییه چکسکنز .
اوت طوغریدر .

قطعیاً امینم که لهیلرله تماسده بولمقک قیمتنی تقدیر
ایدن وویله بر تشبثده بولنانلر یوق حکمنده در . بونک
اهمیتی عقلمزدن بیله کچمیور . فقط روسلر بونلری چوقدن

یا لکز بردوستانک سائقه سیله دکل بلکه اسلامار ايله لهیلر
بیننده مشترک اولان پک بویوک منافع مشترک نه ک اقتضاسیله در .
لهیلرک مقام خلافت علیه نه یورمسی آوجی سلطان محمد
خان زماننده وقوع بولشدر . عثمانیلر مرز یقونلی مصطفی
پاشانک تحت قومانداسنده تجمع ایدن قوه عظیمه ايله ویانه
محاصره ایتشدردی . محاصره نک شدتیه برابر آیلرجه
سورمه سی ، اروپا دولتلری بیننده او وقتلر حکمفرما
اولان کین وحسک شدتی ورده خرسستیان عالنده قاولیک
پروتستان منازعه لری آرتقی ویانه حکومتی ایچون نجات
قاولرینی قیامش ، شهری عثمانیلرله تسلیم ایتمکن باشقه
چاره قالماشدی . او وقت لهلی قوماندان سوییه سکی میدانه
آتلدی . اوردوسیله ویانه پیشکاهنه کله رک تاتارلره مرز یقونلی
مصطفی پاشا بیننده کی اختلافدن بالاستفاده اسلام عسکرینی
کرویه سورمیه موفق اولدی . موفق اولدی اما لاکن
بوموفقیت صوکی کونده لهیلر ایچون پک بهالی یه مال اولدی
چونکه بو حرکت ، شرقنده کی روس حکومتی تخننه بیوک
پترو کی استیلاکار بر حکمدارک کچدیکی آندن اعتباراً
منافع لری برلشن بر حکومته قارشو تجاوردی ، اونکشان
وشوکتی کسر ایتک ایسه کندی مملکتنی روسلرک قوجاغنه
آتمیه حاضر لمتدن باشقه برشی دکلدی . قرال سوییه سکی
بونو مع التأسف پک کچ آکلادی . اوت ، عثمانیلرک ویانه
هزیمتدنصرکه حرص وطمعی پک زیاده بویوان دلی پترو نک
لهستان حقنده کی فکری یواش یواش میدانه چیقما یه باشلادیغنی
بروقته آکلادی . فقط بو وقت ایش اشدن کچمش ،
لهیلر روسارله جرمانلر بیننده رذبجیه بولنیوردی .

ایشته لهیلرک حیاتی اسلاماره بو قدر مربوط اولدیغنی
اوچوندرله لهیلرک اک بویوک شاعر لریندن آدم میکویوچ
آخر عمرینده شو سوزلری سویله مشدی : « لهیلر روسلره بر
جنرال اوله رق بشامقدنسه عثمانیلرله عادی بر نفر اوله رق
صوک نفسی ویرمینی دائماً ترجیح ایدرلر . »

بوشاعر محترم تفکراته طالیدیغنی وقت لهیلرله اسلامار
بیننده کی کچمش لری کوز اوکنه کتورردی . ایکنجی قاترینا
او وقت آلمانیا امپراطوری اولان ایکنجی ژوزف ايله
لهستانک حیاته خاتمه چکمه یه ، تعبیر آخرله لهستانی بینارنده

« کچن سنہ اشمز پک یولندہ ایدی . دارالفنونیدہ تحصیلدہ بولنان لہلی طلبہ لری بی دائرہ اریسنہ چاغروب تاریخ اسلام و شریعت محمدیہ درسی او قویورلردی . فقط بوسنہ حکومت بوکا مانع اولدی . شمدی بولنرہ دین درسی کوسترمیہ بکا مساعده ایتیمور . لہلی طلبہ لری روسارک بو استبدادیسنہ بیون ایکمیہ جکلری ، چیقاردقیری ہر برموانعہ رغماً صورت مطلقہ او قویہ جقلری بیلیدیردیلر . دارالفنون ادارہ سی عنادلہ ایش اولہ میہ جفی آ کلا دقدنصرکہ ، کندی ایشنہ کلیر برقزانی ملانی چاغروب دین درساری کوسترمیہ مساعده ایدی . »

کورویورکہ ، دنیانک ہیرندہ حتی روسیہ نیک المستبد واک مظلم برکوشہ مندہ بیلہ دین درسہ سر بستیت ویرلدیکی حالہ عالم مدنیتک اورطہ بریزندہ ساکن لہلی اسلاماریسنہ دینارنی حقیلہ آ کلامیہ مساعده ایتیمورلر . لہلیارندن اصرار کورنجہ کوز بویامہ قبیانسدن دین اسلامہ محبت باغلا تہ جق یردہ بالعکس جہالتیہ اسلامیتدن صوتہ جق بر جاہل ملانی مأمور ایدیورلر . دماغی فنونلہ تنور ایتش بر طلبہ بی ایسنہ بر ایتیمورلر . ارتق بولنر کوسترمیورکہ روسار اسلامیتک لہستاندہ اکلا شلمہ سندن فوق العادہ تلاشده درلر . اونکچوندرکہ دین بوزیحی جاہل بر ملانی طلبہ لریک باشنہ مساط ایدیور . مع مافیہ روسارک طوتدینی بو پولتیقہ یالکیز لہلیارہ منحصر دکل روسیہ دہ کی کافہ طبقہ منورہ یہ شاملدر . سائر انستیتوت ، ژیمنازیار دہ کی اسلام طلبہ لریسنہ تعیین اولنن معلمارک ہیبی عین چشیددن ماللردر .

(خاطردہ ایکن شوراسنی دہ بر جملہ معترضہ اولق اوزرہ سونیک استہرزکہ بو عاوم دینیہ معلماریسنہ اہمیتسر آدملر قویمق ، یالکیز روسیہ دہ دکل مقام خلافت اسلامیہ دہ بویلدر . روسارک بونی نہ ایچون یادیغنی آ کلارز . فقط کندی معارف نظارتیزک بو حقدہ کی مقصدینی اکلامقدہ بالطبع کوچلاک چیکررز .

برفرانسزجہ خواجہ سی یاخود معلومات فنیہ معلمی لازم کاورسہ اک مقتدرلری ارا نیلیور . فقط علوم دینیہ معلمہ کلنجہ ایشار دکشیور . یالکیز جہلی ایلہ دکل

دوشندی . عالم اسلامہ لہلیارک علاقہ سنی تشدید ایدہ جک نہ کی مؤثر اسباب وارسہ کافہ سنی قطع ایتدیلر . مثلاً لسان تحصیل روی ارضک ہر طرفندہ ہر کسہ سر بست اولدینی حالہ لہستاندہ لہلیارہ ورجہ لسان تحصیل ممنوعدر . چونکہ لہستانک اطرافندہ بولسانلہ قونوشان آرہ لریندن بو قدر وقعہ تاریخیہ کچن الی میلیوندن فضلہ اسلامار موجوددرکہ اگر لہستاندہ بونارک لسانلری تعمیم ایدہ جک اولورسہ عالم اسلامہ لہلیارک اختلاطی نازلنہ جک چوغالہ جقدر . بو اختلاط سایہ مندہ اسلامیت لہستاندہ فوق العادہ توسع ایدہ جکدر . بویاسہ روسیہ نیک اسلام مملکتاری ایچندہ قلمہ سی دیکدر . واقعا ضعیف و ناتوان اسلامارک بوکون اوچون اہمیتاری بو قدر . فقط روسلر بوکونیکدن زیادہ یارینکی بی دوشنیورلر .

بناء علیہ روسلر ، لہستانک عالم اسلامہ اولان مناسبتی قطع ایدہ جک ولہستاندہ اسلامیتک انتشاریسنہ مانع اولہ جق چارہ لریک زیادہ اعتنا ایدیورلر . اورادہ کی لہلی اسلامارینک حسیات اسلامیلری کسر ایدہ جک اسبابہ توسلدن دہ بر آن خالی قلمیورلر .

فی الحقیقہ کرک روسارک بومعاہلہ لریندن وکرکسہ داخلی مملکتدہ جریان ایدن پولونیزمک شدتدن وقتیلہ عدلری میلیونہ بالغ اولان لہلی اسلاملر غائب اولہ جق برادہ یہ کلشاردی . بوسورتلہ آروپانک کوبکنندہ بولنان مترقی و متمدن بر عنصر بزدن یواش یواش آیرلیوردی . فقط حمد اولسون عالم اسلامک انتہائی اولنارک حسیات دینیہ لریندہ اجرای تاثیر ایتکدن خالی قلمادی . بوناردہ شو صوک وقتدہ اسلامیتک کتہ و حقیقتی ، شریعت محمدیہ نیک ارکانی اوکرنمک فکری توسع ایدیور . بونی بز بوکونہ قدر غایت محدود بونکاہ برابر عوام محیطندہ در دینیہ ظن ایدیوردق . چونکہ روسیہ ایچروسنہ روسجہ بیان دینی معلملر آریوب کلنار عمو میثلہ عوام طبقہ سنہ منسوب آدملر اولیوردی . فقط وارشاوا دارالفنونندہ تحصیلدہ بولنان بر طلبہ نیک یازدیغنہ نظراً اسلامیتہ قارشو اولان بو میل ورغبت لہلی مکاتب عالیہ طلبہ لریندہ دہ کیتدیکہ جوغالیورمش . بو حال بالطبع روسارک تلاشی موجب اولمش . باقکیز طلبہ مو می ایلہ نہ یازور :

و صورت قطعیهده خاطر دن چیقار ماملیزکه اون سکنزنجی
عصرده بزری لهیلره یاقلاشدیرن اسباب نه ایسه شمدی ده
موجوددر. دینزله اونلره یاقلاشمیه و اونلرله بر نقطه اتفاقده
اجتماع غیرت ایدم. بوروسیه اعلامارینه اساس اوله لیدر.!!

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

خیوهده مکتبلر اصلاحی

نایابه دقت بر مسئردر .

خیوه خانی اسفندیار خان حضرت تازی ، تحت مشر .
وعنه چیقار چیقماز وطن و ملتنگ رفاه و سعادتنه چالشمیه
صورت قطعیهده عزم ایتدیکنی معروف فرمان عالیسیله
اعلان ایتمکله برابر برده عقیننده فعلیلهده تأیید ایتدیکنی
کوستر میه باشلامشدی . بونی مجله مزنی در پی عالم اسلامه
تبشیر ایتمکده ایدی .

مقدماً مجله مزنگ صاحبی و محرر لریندن احمد تاج الدین
بک خیوه حقهده یازدینی اوزون بر مقاله سنده خان حضر .
تاریسنگ اکثر عمری پدری حضورینده کچدیکنی بناء
علیه پولتیقه عالمندن خبردار بر ذات اولمدیغنی اکلاندی
ایدی . خیوه دن آلتان صوگ معاوناترله نظر آ خان حضر .
تاری ، هم نشر بیوردینی فرمان عالیسی و همده محرریمز
تاج الدین بک یازدقینی فعالیتله تصدیق ایتمک اوزره بولندیغنی
آ کلاشیلور .

فی الحقیقه خان حضر تاری غایت صاف و بویوک یورکلی ،
قلبنده ملتنگ رفاه و سعادتنه چالشمقدن باشقه بر امل
داشمین عالیجناب و وطنپرور بر حکمدار محترمدر . بونکله
برابر اطرافنده اولانلری ده کندیمی کی فنا دوشماز .
قارشوسنده کنی آلتامق کننا اولدیغنی جان و قلبدن اعتقاد
ایدر آدمز ظن ایدیور .

خاطرلرده در فرمان عالیسنده دائماً اهمی مهمه تقدیم
ایده جکنی تبشیر بیورمشدی . البته معارف ، بوکونه قدر
بیگ دفعه سویله نلدیکی وجه اوزره ، بر مملکتک روحی
و اونکچون اک مهم مسئله لریندن بریدر . بناء علیه خان

قیلغنی ، قیافتی ایلهده طلبه یی کندیندن نفرت ایتدرجک
آدمز تعین اولنیور . اگر بونده آراچیق شبهه کز وارسه
مکتبه کیدن چوجقار کزدن علوم دینییه معلمندن صوریکز .
بونک حالندن آ کلامیه باشلائیجه چوجغنگ بونلره بر نظر
استخفاف و استهزایله باقدیغنی در حال مشاهده ایدرسکز .
بوکون اک اصلاح اولنان مکتب دارالمعلمیندر . بو مکتبک
قنون ولسان معلمار یله علوم دینییه معلملرینی مقایسه ایدکز .
آرسنده کی نسبتبئارک داغر قدر اولدوغنی در حال تسلیم
ایدرسکز . کچن سنه کی قرآن کریم معلمندن طلبه لر حالا
ایکنوب بته میورلر عجباً دارالمعلمین مدیری ساطع بک بویله
شیرک طلبه لرک حسیات دینیله رینه اولان فنا تأثیرینی
آ کلامیه جق در جهده پیداغورثین محرومی ظن ایدرسکز ؟
بک اعلا آ کلا یور . فقط . . . (اوتله طرفی باشقه بروفته . . .)
یالکز شوراسنی حضور مدیرتارینه عرض ایتمک ایستزکه
ملت ، مدیرک یابدیغنی بو اعتبار سزلنگ فرقنده در . وهیچ
بر وقت اونو تمیه جقدر .)

صده کلام : مثلاً اورنبورغ ، قازانده کی حکومت
مکتبلرینک جاهل ، دین بیلمز مالارک تعلیمات جاهلانه
لریله طلبه مسلمینک حسیات دینیله رینه سوندربیلور . واقعهده
بونلر ، دین اوکرتنگ ایچون دییه تعیین اولمش کی
کوزوکیور . فقط بونلر دینی طلبه یه آجق استنجاء صاوت ،
صوم دن و برده ادعیه دن عبارت کی کوستر میله ریه طلبه ننگ
اسکی حسیات دینیله رینه سوندر مکدن باشقه بر اش پامیورلر
بو حال بک چوقدنبری ارباب وجدانک قلبنی تخریش ایتمکده در .
فقط روسیهده دیلر آلا باغلیدر . حقیقت اولدیغنی کی
سویله میور ، و کوستر میله میور .

دیگ شمدی بو سقیم پولتیقه یکی یکی دیرلش لهلی
طلبه لرک حسیات دینیله رینه قارشوده قوللانلیور !! فنا تدبیر
دکل ؟

فقط روسیه اسلاماری بونلری قازان اورنبورغ
وساژ یرده کی طلبه لره اولدیغنی کی تسامحه کیچر ماملیدر .
مکن قدر بویله جاهل مالارک آلتدن چیکوب آلمیه غیرت
ایتمه لیدر . لهیلر اساساً اسلامیاتی نالارلردن آلمشدر .
نالارلر اسلامیه ایتدکاری بو خدمتی اکمال ایتمه لیدرلر .

اوت، بوکون استر آوموفلر پک مکمل پر پروغرام پاپوب ویرلر اولاد وطنده پک آز بر زمان ظرفنده فنون، معارفده ترقی ایدر. اسکی خیوہ لیلری بوبابده فرسخارله کچرلر. فقط بونکله برابر عین زمانده خیوہ نی وخیوہ لیکیده کچمش اولورلر. چونکه بوتون عمرنی تورکستانی روسلاشدریمیه حصر وجودایدن استر آوموفلر خیوہ لیلره هیچ بروقت خیوہ ملی اولارق تربیه ایده جک پر پروغرام ترتیب ایدوب ویرمازلر. هر حالده اساس روسلق اوزرینه قورلمش اوله جقدر. بونی بلدکه خیوہ لیلرک آکلایه جنی بر طرزده پامازلر. چونکه بونجه سنهدنبری تورکستان لیلرله اوغراشدیقاریندن قارماغی زه سندن قابدر مق ممکن اوله جنی خصوصنده بلدکه ملدکه حاصل ایتمشلدرر.

ناموسیه یشامق استه مش بر ملتک مابه الافخاری دینی، ماییتدر. ماییت، وطن حسی محو اولدقدنصرکه خیوہ لیلرفنون معارفده روساردن ده کیچسونلر فقط نه اهمیتی اوله ییلیر؟

بناعلیه، ایسی، بویله تربیه و تعلیم خصوصنده اساس مایتمزک هدمی ایچون عمرنی، میلیونلری حصر ایدن استر آوموفلره، ترکستان والیلرینه یاناشماقدردر.

تورکستان احوالندن خبردار اولان ذوات کرامک بوراده ذهنلریندن پک طبیعی اوله رقی برسؤال کیچه جکدر. دییه جکلرکه: «استر آوموفلر نیچه سنهدنبری تورکستانده «توزیمنی اشقولالر» آچوب، بونکله تورکستان لیلری روسلاشدریمیه اوغراشیلورلر. پروغراملری اساسندن روسلغه مستنددر. فقط بوسعیلرله تورکستان اهالیسنگ احوال روخیلرینده روسلغه جزئی بر میل کوسسترتیه بیلدیلر می؟ خایر! بونی کیمسه ادعا ایده ماز. ذاتا میدانددر. او حالده خیوہ لیلره حاضر لیوب ویره جکلری پروغراملریندن نیچون قورقیورز. بو پروغرام تورکستان لیلره اجرای تأثیر ایده مدییکی کی خیوہ لیلر ده برشی یاپه ماز.»

اوت، بونی بر قاج آدهلرک آغزیندن ایشیدیلورز. فقط بوراده هر شیدن زیاده نظر اعتباره آله جق بر جهت واردرکه تورکستانده کی توزیمنی اشقولالره خیوہ ده کی آچیله جق مکتبلرک بر رینه اصلاوقطعا قیاس اولنهمیه جفیدر. چونکه بیلرنده نفرت، محبت کی بویوک بویوک فرقلر واردر.

حضر تلی حسیات و ظنرورانهلرینک سوق و اجباریه و وعدلرینی رینه کتورمک قصدیه خیوہ مملکتی داخلنده یکی اصولده مکتبلر آچق تشبندده بولنیور. بو مکتبلرک اساسنی قورمق، اولاد وطنی نه کی بر روحده تربیه ایتک لازم کله جکنی کوستردن پر پروغرام ترتیب ایتک خصوصنده ترکستان والیسنه مراجعت ایدوب عموم ترکستان اهالیسی ایچون روسار طرفندن استر آوموف و باشقه بر قاج مسیونیرلرک قریحه سیله توزولان پروغرام تحتنده آچیلان «توزیمنی اشقولالر» ک پروغرامی حقنده معاملات طب ایدیور. ترکستان والیسی - اولیه بر والی که بشقه وقتده تانارلر طرفندن ترکستانده بر مکتب آچق خصوصنده مراجعت ایدلورسه اشی آیلرجه بلدکه سنلرجه سوروندیروردی - بو خصوصده دقیقه نی بیه کیچر مه دن در حال مشهور مسیونیر استر آوموفه اخبار ایدیور. خیوہ مکتبلری ایچون بر لائحیه و پروغرام ترتیب ایتسنی امر ایدیور.

مسئله، حیات ملته، روح امته تعلق ایدن بر مسئله اولدیغیچون البته بو خصوصده بر قاج سوز سویلک استرز: اوت، خان حضرتلری مملکتی اصلاح و تجدید بابنده هر حالده روسلرک علمنه مراجعت، اقتدار عرفانیلریندن استفاده یه مفتقدردر. مثلاً: شوسه یولاری یاپلورکن، وطنی اسقا ایدن صو آرقلری تعمیر اولنورکن سمرقند، دن و یا خود باشقه بریرلردن روس مهندسلری کتورته بیلیر، کدلاک مملکت داخلنده فابریقلر، صناعت و تجارتخانهلر آچدیغی وقت روس ماکنیستلری، اوستلری جلب ایتمه لیدر. بونی بوتون قابمزله ارزو ایدرز. فقط اساس و حیات، مایه و روح ملته طوقنان ابتدائی تعلیم و تعلم مسئله سنده بر آز دوشمنک لازمدر. بزلرکندی حسابمزه، بوکی مسئله لده استر آوموف، ترکستان والیلری کی مسیونیرلرک قریحه فکره لرینه مراجعتی هیچ بروقت تجویز ایده ییز. تعلیم و تعلم مسئله سی اوقدر ایچه و اولیه بر دقت ایدیه جک مسئله در که هر بر مات بو خصوصده ایلری یه آتیلق ایسته دیکی وقت کچه جکی سویلری فرسخارله دکل مینی مینی آدیملرله مرور ایدرک هر بر صعود ایتدیکی مرحله لک زهرلری اولدیغنی آکلایه ماییت و دیاتی نقطه نظریندن مجبوردر.

یرک نرہمی اولدیغنی آکایه آکایه کیدلم . بووقت آلدہ ایتدکلیرمیزک جدآ کاریمز اوله جغنی آکلایوب مستریخ اولوروز . بوکون خیوه لیلره اساس تربیه وتعلیمی کوسـتروب ویره جک روسیه اسلاماری بئنده پک چوق صاحب اقتدار ذوات بولنور . بونار ذاتاً منفعتلری متحد اولان خیوه نك ترقی وتعالیمی اوغرینه آلریندن کلدیکی قدر خدمتی مع الممنو- نیت والافتخار پایمیه حاضر درلر .

بو یله ذواتی استه دکاری مقدارنده بولوب ویرمه نی « تعارف مسلمین » کندی اوزرینه ر وظیفه ملیه ودینه اولارق تعهد ایدیور .

اوت ، روسلردن قاجاملیز . دائماً اولرله آکلاشمیه چالشملیز . چونکه اونار قومشولریمزدر . فقط کندیمیزک نه اولدیغیزی آکلادقدنصکره . . .

ایشته ، بازیاتیمز پرده می آلتندن قفا چالمق استیه ناره صوک دییه جک سوزمز بوندن عبارتدر !

شاه احمد

عالم اسلامده

جنوه دارالفنونی مدیری موسیو ادمون مونته پارسده کائن قولهژ دوفرانسه اسلامیتک حال وآتیمی حقتنده بر قونفرانس ویره شددر . مومی الیه قونفرانسه نده اقوام اسلامیه ده یاواش یاواش اوایان تمایلات حریتپرورانه نی موضوع بحث ایش و « سیه قل » غزته می محررینندن برینه بیانات آتیه ده بولنمشدر :

اسلامیتک حال حاضر به استقبالی حقتنده چوق شی دوشونیورم . بکا صوردیغکز بو مسئله جدآ قاریشیددر . بناء علیه بوبنده متعدد جوابار ویرمه مه مساعده ایدیکز . چونکه مسئله اسلامیت بزه مختلف اشکال و صغعات ارا نه ایدیور .

ابتدا مسائل اسلامیه الیه اشتغال ایدن ارباب تدقیق ایچون اک زیاده جالب دقت اولان بونارک موجودیت حاضره ییدر .

پک یا کاش بر ذهاب الیه حال عطا لنده اولدیغنی ادعا اولنان عالم اسلامیت بوکون بالعکس بویوک بر فعالیت

تورکستانده آستراوموفلر طرفندن کشاد اولنان مکتبلر ، آچیلدیغنی کوندن اعتبارآ نفرت عمومیه نك التنده ایزلیه محکوم اولمشدر . چونکه آستراوموفلر کندیلری تورکستان لیلر عندنده منفور آدملر درر .

حالبوکه خیوه ده آچیله جق مکتبلر بویله اولیه جقدر . پروغراماری هر نه قدر آستراوموفلر طرفندن توزله جک ایسه ده

بوتون خیوه افکار عمومیه سنک حسن توجه و محبتنی قازانمش اولان خان طرفندن کشاد اولنیور . برنجیسندن ملت نه قدر اوزاق دوشمش ایسه ایکنجیسنک ده آغوشنه او قدر آتیه-

جقدر . البته برانسان برشیدن اوزاق بولندوجه اوندن حقیله نصیبه سنی آله من . ذاتاً اویله اولدی . « توزیعنی اشقولالریک » آچیلدیغنه شمدی ربع عصری کچدیکی حالدده حالا تورکستانده

کوزل ، سویله دیکنی تورکستان کوره یین بر روس آکلایه جق درجه ده روسجه قونوشه بیان بر تورکستانلی بو قدر . حالبوکه روس حکومتی بو خصوصه میا اولرله پاره صرف ایدیور .

ایمدی ، خان حضرتلری بونارک یاپدیغنی پروغراملری قبول بیوررسه خیوه لیلر ایکی شقک قارشوشنده بولنیورلر .

یا ، خان حضرتلرینه اولان فرط توجهارندن طولای بونار نه بو طدرمق ایسه تدیلر سه آکلامه ن یوظه جقار .

ویا خود اساس مقصدک نه اولدیغنی ایشک اولنده اکلایوب یکی یکی معارفه اصنمه یه باشلایان خیوه اها لیسنده برعکس تأثیر حصوله کتوره جکدرکه البته بونارک ه نکیکی اولورسه اولسون عاقبت اعتباریله صوک درجه ده وخیمدر . ته لیکه

لیدر . مع مافیه ، خیوه لیلرک احوال روحیه لرینه نظرآ صوک احتمالک اوله جغنی ، یعنی بر اغفال نتیجه سنده قبول اولان بر پروغرام یوزندن هر نه طریقله اولورسه اولسون عموم معارفه

قارشو خیوه علماسی طرفندن اعلان حرب ابدیله جکی ، محب معارف اولانر صورت ، طلقه ده تکفیر وانه جغنی قریب بلکه قریبدر . بناء علیه خان حضرتلری بو تعلیم وتعلم مسئله سنده استمزاجی

تورکستان والیسی وهمپاری اولان آستراوموفلرله یامقندن ایسه روسیه ملی اسلام قارداشارینه مراجعته تنزل بیوررسه جدآ بصیرتکارانه داوارانمش اولوردی .

دیدیکم کبی معارف ، مدیت بابنده عجله ، عجله فرسخلرله ایلرملک استه میه لده ، مینی مینی آدیملرله وهر بر باصدیغمز

فاسدہ کی روابطم آیرجہ شایان دقتدر . غایت بسیط بر حیات سورن بو مسلمانر بزه پک یباجی بر طرز تفکره مالک اولغلہ برار اولہ خصائص کزیدہ اخلاقیہ صاحبدرکہ بز او خصائص مدخ وتبریکہ برار نفسمره تطبیق خصوصندہ پک اہانکار قالرز .

بو مناسبتلہ کنڈیلرینک مسافر تپورلک ، صداقت مطاقہ وسائرہ کبی اوصاف ومزایاسنی یاد ایتک ایسترم . خدمتمندہ فاسایلر قوللاندم . وکنڈیلرینک بکا قارشی اگ مشکل زمانلرندہ تماماً محافظہ صداقت وصمیمت ایتدیکنی کوردم . کذلک بونی اونوتام . شو افادانہ خاتمہ ویرمہدن اول برکلمہ سوبایہ حکم .

اسلامک روحنہ نفوذ کوجدر . فقط بوکا انفاز نظر ایتک موقق اولانلر ایچون او روح پک کوزل، پک شایان محبتدر .

سز اوئی بر دفعہ اوکرنکدن صوکرہ سزہ ہیچ بر شی اوئی اونوتدیرہ مز .
طنین

روسپہدہ اسلاملر ، وتورکلر

قافقاسیادہ منتشر کونش غزنہ سی موسقوا مخارندن:

موسقوا مکاتب عالیہ سندہ تحصیلدہ بولنان « اسلام طلبہ لری جمعیتی » کلہ جک یازدہ تورکیایہ را کسپقورسیا (زیارت ، تزہ) یامنی تحت قرارہ آلوب خیلی زماندنبری بو قرارک بالفعل میدانہ کتیرلمسنہ چارہ لر ، وسیلہ لر ، واسطہ لر آرایوردی . برقاچ ہفتہ مقدم انعقاد ایدن اجتماعلرندہ (حاصلاتی جمعیتلری منفعتہ اولوق اوزرہ) شرق اقساملری مسامرہ لر فونفرانسار ، عمومی لکسیالر (قونفرانسار) ترتیب ایتکی قطع ایتدیلر (قرارلاشیدردیلر) ، بونیت ایلہ اسلام طلبہ سی جمعیتی ، مستشرقین کرامدن « لازارفسیکی اینستیتوت » (السنہ شرقیہ مکتب عالیہ سی) پروفیسورلرندن ولادیمیر غوردیلہ فسکی افندی حضر تارینہ مراجعت ایدوب تورکیانک احوال حاضرہ سیاسیہ واجتماعیہ سنہ دائر برلکسیا او قومسنی رجا ایتدیلر .

تورک وتورکلک محبی محترم غوردیلہ فسکی افندی طلبہ لریک بورجاسنی فوق العادہ بر ممنونیتلہ قبول ایتدیلر . یالکز تورکیانک احوال سیاسیہ واجتماعیہ سی حقتندہ لکسیا او قومق ، قونفرانس ویرمک موسقووادہ ہیچ ممکن

وفوران ایچندہ بولنیور . اسلامیت ، بوکون ایلر لیکدکہ اولان بر علمدر : بر طرفدن توکیا ، مصر و ایران کہ اورادہ ترقی وتمندہ قارشی تمایل وانہما کات پک جلی او . لہرق کنڈیسنی کوستریور ، دیگر طرفدن انکلترہ ، فرانسہ ویکی ایرلندا مستملکانی مسلمانلری . اشبو مستملکاندہ عینی آرزوی معارف وتور اسلاملری دہا زیادہ تحصیل وحریت طلبنہ سوق ایدیور .

فقط لاتین اختلالنک تأثیریلہ یکی راستقامت سیاسیہ الان تورکیا استتتا ایدیلہ جک اولورسہ دیگر ممالک اسلامیہدہ کی بومیل تجدد ، مہم غیرمعین ، نقطہ انعطافی مجہول برطاقم تمنیاندن عبارت قالبور دیہ چکسکیز ، بن بوفکرده دکم بنم فکر مجہ عالم اسلامیتک بدنہ یکی بر مادہ حیاتیہ داخل اولمشدر کہ کوندن کونہ بوتون اعضاسنہ یاییور . بومادہ حیاتیہ کلنجہ اودہ مدنیت جدیدہ یعنی بزم مدنیتمزدر . بومدنیت ماضیمی نہ اولورسہ اولسون کنڈی شکل تمدنی نہ طرزدہ بولنورسہ بولنسون ہر مات اوزرنده ایسترا ایسترمز اجرای تأثیر ایدر . بناء عایدہ بومادہ حیاتیہ بر کرہ بر جسمہ داخل اولنجہ ہیچ برشی اوئی بوجسمدن اخراج ایدہ مز .

ملل اسلامیہنک کوندن کونہ مدنیت خاضرہنک جریان طبیعیسنہ تابع اولہ جقاری بکا آشکار کبی کورونیور . ممل مذکورہ دن اکثرینسک بیلہرک بیلیمہرک یاپدقاری حرکتدہ بوندن باشقہ برشی دکلدر . بو خصوص اونلر ایچون ذاتاً حیات ممت مسئلہ سیدر ، مدنیت جدیدہنک جریان غیرقابل مقاومتدر . بوکا قارشی دورہق ایستہین مطلق ازیلیر . بوکون منور مسلمانلر بو حقیقتہ مطاع اولمشدردر ، وانلرک حسن مثال اولمی سایہ سندہ کنڈیلرینک برچوق وطنداشاری شہراہ ترقیات جدیدہ داخل اولیورلر .

بن علی الاکثر مسلمانلر لہ بالذات منسابندہ بولندم وبو منسابندن غایت ابی خاطرہ لر صافلا یورم ، پک ابی یتمشش اولہرق تصادف ایتدیکم ترکلر و مصر لیلر حقتندہ حرمت بسارم . حتی مسلمانلر ایچندہ پک قیمتدار ، پک وفاکار دوستلرم واردر . طبقات متوسطہ اسلام آراسندہ پیدا ایتدیکم مناسبت و آشنا رده پک مربوطم بولرک آراسندہ

صوکره کال بک مرحومک ترجمه حافی و ادبیات عثمانیه ایته دیک خدتی، یازدینی آثاری و بونلر حقه دهه خلی معلوماتلر ویره رک اکرم بکه کیچدیلمر . غوردیله فسکی افندی اکرم بک جامع اولدینی علویت تصویری، رقت بیانیه، نزاکت حسی بیان ایدرک کرک نشرده، کرک شعرده صاحب اقتدار اولوب نثری روحلره عمیق بر صورتده تأثیر ایتدیکنی وارلرندن بعض پارچهلری اوقوبوب احمد مدحت افندی به کچمشدر .

احمد مدحت افندی تورکیاده محاسن خیالیه بی اول میدان انتشاره وضع ایلوب اخلاق درسلیری حکایه صورتده تدریس این اعظمدن بری اولوب آثار علیه حکایه سیله بحق حکیم وادیب عنوانی اجرار ایتدیکنی سوله دکن صوکره آثاری حقه دهه بیان معلومات ایتدیلمر . شاعر محمد امین بک و توفیق فکرت بک حقه دهه کوزل معلوماتلر ویره رک سامعینی نمون ایلوب شدتلی آلقیشلرینه مظهر اولمشارددر . « اسلام طلبه سی جمعیتی » غوردیله فسکی افندی به شفاها تشکر ایتدکاری کبی مطبوعات ایله منتدارقلرینی بیان ایدیورلر .

غوردیله فسکی افندی کچن سنه یازیمز کبی ادبیات عثمانیه نك روحنه، غوامضنه حقیله آشنا مقتدر، مستعد بر مستشرقدر . یکی ادبیات عثمانیه حقه دهه پک مفیدر کتاب یازمشدر . بو کتابده مرحوم شناسیدن محمد رؤفه قدرکان ادیب و شاعرلر حقه دهه تفصیلاتلی معلومات ویرلشدر . بو کتابی هر روسجه بیانی قارئمرزه توصیه ایدرم . غوردیله فسکی افندی کتابنک خالصه سنده عبدالحمید زماننده مطبوعاتک نصل بر اشکنجه ده اولدینی، سانسورلرک تضییقاتی، ادبیاتک منع ایدلدیکنی، ۱۹۰۸ سنه سی ۱۱ تموز کوننک بخش ایتدیکی حریت سایه سنده ایسه ادبیات عثمانیه تکرار جانلاندینی بیان ایتدکن صوکره شو سوزلری علاوه کتابنه ختمه چکیور :

« عبدالحمید و قتیله ایسته دیکنی یاپدی . فقط حیات اونن قوتلیدر . اسکی آغاچلر صولارلر، لکن اونلر : کندیلرنده ملتک استقبالی کیزلن فلزلر، دالغزلر آتمشدر ... »
حسن صبری آ.

رله میه جفی بیان ایتدیلمر . زیرا کچن سنه غوردیله فسکی افندی کندیلری تورکیه انقلابی و تورکیه نك اسکی ویکی اداره سی حقه دهه لکسیا اوقومق ایسته مشلرده بوکا حکومت مساعده ایتدیکنی بیلدیلمر . بونک ایچون شمدیلك یکی ادبیات عثمانیه دائر عمومی بر لکسیا اوقویه بله جکنی و بوکا حکومت مانع اوله میه جفی علاوه ایتدیلمر .

بووعد اوزرینه « اسلام طلبه سی جمعیتی » اعلاننامه لر بادیروب لکسیا کونتی و ساعتی اعلان ایتدیلمر . نوبارک رنده میلو تینسکی سواقاغنده « لهیلر فرائخانه سی » سالوننده آفشام ساعت بشده اهالی طوپلاندى . بیلترک فیئانی ۵۰ تا بکن ۳ روبله قدر اولوب همان هپسی صایلمش ایدی . بونک اکثریتی مسلمانلر ایدی . فقط لکسیایی آکلایوب تدر این مسلمانلردن زیاده روسلر اولدینی آشکار اورولور ایدی .

تام ساعت بشده غوردیله فسکی افندی خلقک صمیمی آقیشلری آراسنده کرسی خطابه چیقوب تشکر مقامنده بانئ اکرک اهالی بی سالامادی، غوردیله فسکی افندی بانلامه ن، متوفی لیف تولستوی قیلم ایله تعظیم ایتدیکی تکلیف ایتدیلمر . اهالیده بر آدم کبی قالقوب تکلیفی اجرا ایدیلر .
— لکسیا —

ولادیمیر غوردیله فسکی افندی ابتدا مختصر تاریخ ادبیات عثمانیه دائر معلومات ووروب ادبیات عثمانیه اوج دوره آیریلدینی، برنجی دور اورخان غازیدن ابتدا ایلوب سنان پاشایه قدر اولدینی، ایکنجی دور ایسه سنان پاشادن عاکف، پرتو پاشالره ختم بولدینی بیان ایتدیلمر . اوچنجی دور یعنی ادبیات عثمانیه نك دور تجددی (عاکف، پرتو، رشید پاشالردن باشلاورسده) غوردیله فسکی افندی ابراهیم شناسیدن باشلاوب توفیق فکرتیه قدر سولمشدر .

شناسی مرحوم ادبیات جدیده نك مؤسسلرندن بری اولوب، متخلاق اولدینی استعداد و قابلیتله ادبیات عثمانیه به یکی بروح ویرنلرک سر آمدانندن اولدقلرینی، تورکیه دولتنک امور اقتصادیه سنده پک چوق چالیشدقلرینی بیان ایتدیلمر . استانبولده تأسیس ایتدیکی « تصویر افکار » غزیه سی حقه دهه بونک معلوماتلر ویردیلمر .

مقتبسات

قزاندہ وایسی مذهب سیاسی

یونین بریج عصر مقدم قزاندہ بر مقصد سیاسی اوزریتہ تأسس ایدہرک برچوق جاہلانہ ، عامیانہ اجرا آتہ آت اولان وایسی مذہبی حقدہ مقدا بر پارچہ معلومات و بردی ایدک .

بوکونلر قزاندہ شو مذهب منسیبیتنک محاکمہ سی اجرا اولتیق مناسبتیلہ مذهب مذکور حقدہ روسیہ مطبوعاندن بالافتباس بر آرز فضیلات و برمک ایستوروز .

۱۸۶۲ میلادی تاریخندہ قزاندہ بہاء الدین وایس نامندہ براہل طریق ظہور ایدہرک کندیکن قوہ روحانیہ سندن بالاستفادہ بر فرقة سیاسیہ تأسیس ایتمش ، او اتاریخندن اعتباراً بر طاقم اجرا آتہ باشلامش ، ۱۸۷۳ سنہ میلادی سندنہ طریق خواجہ کان نامندہ برسالہ نشر ایدرک بونکله مسلکئی میدانہ قومیسی بونلرک معتقدات اعتباریلہ خنفیلردن گونا برفرقلری اولیوب معاملات و بر طاقم سیاسی املاک تعقیبی جہتمہ کلنجہ ساثر اسلاملردن بسبتون آیری درلر .

بہاء الدین وایس بحسب الذیل کندیلری بلغار تورکریہ نسبت ویررک سریدلریہ « بلغار » نامنی ویرمشدی . و بردہ عساکر الہیہ لقی ویررک کندیبی بوتون دنیانک یاردجیسی دیہ طانق ایستوروی . بونلر آتیق اوج ذاتہ اطاعتی وجیبہدن عد ایدرلر . ۱ حضرت اللہ ۲ ، پادشاہ ۳ ، کندیلرینک روحانی پدر دیہ تعبیر ایتدکری سردار لیدر . بونلردن ماعدا نفدر آسر وارسہ کاذہسنہ عدم اطاعتی وحتی عصیانی ذمہ لریہ واجب برشی کئی تلق ایدرلر . قانون نامندہ آتیق قرآن کریمی طانیوب حکومتک نہکی قوانین و نظاماتی وارسہ ہدی طانیماق بہاء الدین وایسک سریدلریہ اوکرندیکی جملہ تعلیماندنر .

بونلر وقتیلہ حکومتہ ویرکو ، عسکر ویرمکدن صورت مطلقہدہ امتناع ایتمش . حتی بر قاچ دفعہ لڑ بوسرکشانہ معاملہ لریہ قارشو حکومتدن معاملہ جبریہ کورنجہ مأمورلرہ قارشو شہیر سلاح ایتمش .

۱۸۸۴ میلادی کانون تائیک ۶ نجی کونی ایدی بہاء الدین وایسک اوی آبلوقہ التئہ آئمشدی . بووقت بہاء الدین وایس کندیسی و توابی سلاحہ صارلدیلر . فقط قوہ جبریہ طاقت ایدہمیوب جملہ الہ آئندیلر . و صکرہ مجبسیہ آئندیلر . بر آرز وقت لحدکدن صکرہ بالمعانیہ کندیسینک چنتہ حکم ایدلدی .

فقط چوق سورمدی . کینہ مجبسیہ آئلدی . و اورادہ ۱۸۹۲ میلادی تاریخندہ وفات ایتدی . شمدی سرقدینک زہدہ اولدیغی حکومتدن باشقہ کیمسہ بیلمور . معافیہ بوکونلردہ سریدلری طرفندن بیوک براہیت و اعتنا ایلہ آرانمقدہدر .

بہاء الدین وایسینک وفاتندن تا ۱۸۹۷ سنہ میلادیسنہ قدر سریدلری طرفندن هیچ بروقعات صدور ایتمشدر . فقط بو تاریخندن اعتباراً کینہ فعالیت باشیور .

مذکور ۱۸۹۷ سنہ سنک نہایتہ طوغری بہاء الدین وایسینک عینان الدین نامندہ براوغلی کندیسنہ خلیفہ اعلان اولمش قرانک یکی بستہ دیدکلری مجلدہ حکومتک مساعدہ رسمیہ سنی استحصال ایتمدن

برمعید و بردہ مکتب کشاد ایدرک تعلیماتہ و بابایی کئی اجرا آتہ باشلامش . ۱۹۰۰ تاریخندہ فیدر بوتون اجرا آنلری کپری و آل آتندن اولمش . مذکور ۹۰۰ تاریخندہ ایسہ اعلان اولتان حربیدن بالاستفادہ آرتق ہر شیشی کپریلہ لزوم کور مامشر مرکز دیہ طو بدقلری بنالرک قاپولری اوزرینہ مختاریتہ ، استقلالیتہ ، روحانیتہ ، متعلق لوحہلر آسمشیلر . بولوخہرک بریندہ : « مختاریتی ادارہ روحانیہ » یازیبی موجود ایدی . فی الحقیقہ دہ وایس کندیسی عونیہ سنی بر مختاریت ادارہ ریشی کئی ادارہ ایدیوردی ، کندیسنہ مخصوص خزینہ سی اولوب موسم بموسم اتباہندن برنسبت داخاندہ ویرکو طوپلامش . پاساپورت یزینہ قولانق ایچون شہادتنامہ لر داغتمش بیلرندہ حقوقہ تعلق ایدر برر حادثہ ظہور ایدرسہ کندی نامنہ اجرای عدالت ایدرک مستحق جزا اوللرینہ قرآن کریمدن استنباط ایدرک کندیسی توزدیکی قانون موجبجہ جزا ترتیب ایدرمش .

یونلر ماعدا حکومتہ عسکر ویرماکله برابر ویرکو نامندہ آتیق ویرست باشنہ ۸ کاپک (برغوش) قدر ویرمی یونلر باشقہ نفدر ویرکو وارسہ ہپسندن استنکاف ایتمہی سریدلریہ سوبلہ مش .

نہایت شو صوک زمانلر ، پدری زمانندہ اولدیغی کئی حکومت طرفندن اوی بامیلوب بوسرارک کافہ سی میدنہ چیقیدی . بونلردن ماعدا دہا بر طاقم اوراق و انواع مہر و قاپرالمش کسکین خنجر ، ریولور کئی ادوات جبریہ لردہ بولمشدر .

ایشیہ بر قاچ ہفتہ مقدم شو اون اوج سبنتک اجراءت سرکشانہ سی ایچون عینان الدین وایس ۲۴ دانہ سریدیلہ قران محکمہ سی طرفندن محاکمہ ایدلدی . بونلردن ماعدا عینان الدین کندیسی و ۱۲ دانہ سریدی مملکتک قانوننہ عدم اطاعتلہ مہمدرلر .

« روسکی اصلو » غرتہ سی بونلرک محاکمہ سی و محاکمہ نک نتیجہ وقراری حقدہ شو صورتلہ معلومات ویربیور . وایسی نک محکمہ سی کونی قران بالائا محکمہ سی اہالی ایلہ خنجاخنچ طولو ایدی . سردار وایس صارق ، جبہدن ، اون بردانہ سریدلری قابلقدن اولدقلری حالدہ محکمہ صالوتنہ ادخال اولندیلر ، بووقت ہپسی تکبیر سوبیلورلر ، دائما دعاء قیلورلردی .

وقت محاکمہدہ شاہدلردن کرک بومذہبدن دونان اسکی سریدلری اولسون و کرکسہ ضبطیہ و سائر آدملر اولسون ہپ وایسیرک علیہ سوبیلدیلر . بوندن ، اسلاملرک وایسی مذہبنہ اولان عداوتلری آچیقندن آچیغہ اکلایشیلوریدی .

وایسی ، اجرا آتی حقدہ مفصل معلومات ویردکدن صوکرہ محکمہ نک قراریلہ کندیسی درت سنہ سریدلری ایسہ ایک سنہ جبہ حکم ایدلدی ،

قسم مخصوص

ہفتہ ماہ اسلاملری دھندورلر

محترم « طنین » رفیقزک بارام کونندہ نشر اولتان نومرہ و سنک خارجی تلغراف قسمندہ سوبلہ بریند کوردک : « آربان بایرامی مناسبتیلہ اسلاملر طرفندن ذبح ایدلک استہ .

این اینه کلرک ذبحنه ممانت ایتمکه تشبث ایدن هندلیله اسلاملر
 ننده پک شدتلی مجادلر باش کوسترمش. وضابطه نك بوبایدکی
 نیشانی منتج موفقیته اوله مدیغندن میترا لوزله مجیز ایکی بولوک
 نه، سواری عسکر مداخله مجبور اولمشدر. و آز مدت
 نازمندیگه اهالینگ درحال زجعته مجبور قالدیغی کورلمشدر.
 کیمی قدر کشتی مجروح ایسهده اسلاملر الان بویوک جمیتلر
 نورتندهده اجتماع ایتمکدهدر. برفاچ مغازه یغما ایدلمش. »

تعارف مسلمان

طنین کبی مقام خلافتک اک معتبر وحی ترجمانی عد ایدلمن
 نغزته هندستان اسلاملرینک منافع سیاسیله رینه تعلق ایدن بویله
 راک بر مسئلهی بالکنز اهمیتسز نلغراف قسمنه درج ایدرک
 کی طرفندن هندستان اسلاملرینه نصیحت یولوو برایکی سوزی
 اکسیرکسهده «تعارف مسلمان» بوخصوصده برفاچ کله صرف
 اکت ایستر.

اولا بوخصوصده قباحی مع التأسف اسلاملر طرفته بولد.
 زری اعتراف مجبورت ایمندهیز.

جناب اقدس حضرت پیغمبری وطنداشرله دائما مدارانی امر
 بوزمشدر. هله اونلرک حیات دینی و ملیله رینه طوقنه جق
 برفعله بولمینی صورت قطعیهده منع ایتمشدر. بناء علیه
 هندستان اسلاملرینک وطنداشرلینک حسیات دینیله رینه طوقنه جق
 ک ذبحی کی برایشه ارتکاب اقلری و بو صورته بینلرینده
 ریت چوغالسه سنیت و بره لری قطعیا مجوز ایدیلرک عفو
 ایلرله جق ارتکابندن دکادر.

جناب حق حمد اولسون قربان ایچون بزه اینکدن ماعدا
 تیون، کچی، دوه کی دهاک چوق حیواناتی احسان
 ورمشدر. بناء علیه هندستان اسلاملرینک یاپه جقلری برایش
 ارسه اوده وطنداشرلرینه جمیله اولق اوزره اینک ذبحی بسیتون
 ترک ایدوب قویون، کچی، دوه کی حیوانات ذبحیله وطنداشرلرینک
 حسیاتلری اوقشامقدر، اکر بوکون جناب حضرت پیغمبر بر
 حیات اولوب هندستانده کی امتینک هندوسلرله اتفاهه بو قدر محتاج
 اولدیغی کوره ایدی. هیچ شهبه سزدرکه اونلره اینک ذبحی
 صورت قطعیهده تحریم ایدردی.

اسلام ایله هندوسک اوروشه سندن قازانان آنجق انکلیزلر
 دره ایکی قوشک اوروشه سندن آنجق آوجی استفاده ایدر. «دیرلر
 فقط هندستان اسلاملری بوقی نه وقت آ کلایه جقلر ؟

روسکی اصول و غزته سنک بالانلری

روسیه مطبوعاتک احوال روحیله لری پک تحفدر. آزچوق
 موقع قازانهرق انتشارینی چوغالتمه باشلادیمی درحال تورکیه
 و تورکرک علیهنده یازی یازمه آغزبنه نه کادیسسه فکریندن نه
 کی بالانلر افتراق کدیسه برر برر صاچهیه باشلار. تحفی ده
 اوراسندهدرکه بو افتراقلی نه قدر چوغالتورسه غزته سنک سورمنی
 ده اوقدر تأمین ایتمش اولور. تورکرک حقتده سویلنه جک افتراق
 روس غزته لرینک سورمنی تأمین ایدن برر تأمیناندر. بناء علیه

از چوق حرص وطمعی بویوک اولانلر درحال بو افتراقلیق مسالکته
 سلوک ایدرلر. بوقی بوکونه قدر قدیم دوستمز اولان «نوییه
 ، وریبه» بایوردی. فقط برفاچ وقتدنبری کوربورزکه بو
 افتراقلیق یولنه اوتنه دنبری ترقیپرور طانیلان «روسکی اصولو»
 غزته سی ده کرشمش. اوت، بوغزته اسکیده ترقیپرور یعنی حقکو
 غزته لردن صایلیبوردی. فقط شو صوک وقتلرده غزته سنک
 سورمی یکریمی بش اوتوز بیکدن یوز الی، ایکی یوز بیکاره
 چقماسی کولکنی بوزدی، طمعنی ارتدیرردی. تورکرک حقتده
 بوینه افتراقلر اهرق مشتریسینی دهها زیاده لشدرمک سدواسنه
 دوشدی. بونکچون یعنی مشتری چوغالتمق حرمتنه تورکرک
 حقتده بالانلر، افتراقلر سویلمکده برحدور کورمیور. باقیکنز
 شو صوک نوسره لرینک برینده سالنیکده انقماذ ایتمش اتحاد و ترقی
 جمعیتی قونفره سنک مقرراتی حقتده نهل آتیور.

«اتحاد و ترقی قونفره سی اصل مقرراتی کبزیله راک، خارجه
 ساخته بر پروغرام کوستردی. حالبوکه اونلرک اصل بر دکرلی
 قرارلری بونلردر.

تورکیه بر اسلام حکومتی اولدیغندن بالکنز اسلام منفعتی باقلیدر.
 چونکه حریت، اساس اسلامیهله متناقضدر.

تورکیه محضاً تورک منفعتنه باقوب تورک اولمهن سائر ملتلی
 تضیق التنده بولندرمیلیدر، باخصوص روم، بلغارلی شدتلی
 بر نظارتک تختنده بولندیرمیلیدر.

ایشته روسیه، ایران حدولرینه وسائر خرسیتیان چوق اولان
 یلره اسلام مهاجرلری برلشدرمکده کی مقصد بواشمش.

قونفره مقرراتندن بری ده الماتیا و اوستریا حکومتلرینه تقرب
 ایدرک بوسایهده روسیهده ایرانده هندستانده مصرده کی اسلاملری
 کندی نفوذ معنویسی التنده طوتمق مسئله سیدر.

ایشته شو صورته تورکیه زم خرسیتیان عالمه میدان اوفومق استیور.»
 روسکی اصولونک صاچه لری بوراده تیور. بونک صاچه لغلنه

عائد سوز سویلمک زاندر. چونکه میدانده کی بر شسیدر.
 ایشاته حاجت یوقدر. اونکچون بر دیسه جکمز یوقدر. فقط

شوراسنی کندیسنه نئیبه ایتمک ایسترکه مادامکه ارتق بو افتراق
 جیلنی اوزرینسه الیور. باری اویدردیغی بالانلرینده برتاقصک

واقع اوله مسنه دقت ایتمون بو افتراقلرینده ایسه بویوک بویوک
 تناقضلر واردر. اولا دیبورکه اتحاد و ترقی جمعیتی تورکیه اسلام

حکومتی اولدیغی ایچون اسلام منافعهه باقیه قرار ویردی.

و بوندن ایکی سطر اشاعیده ایسه اتحاد و ترقی قونفره سنک عین زمانده
 تورکیه نک محضاً تورک منفعتنه باقسنه قرار ویروب تورک اولمهن (ملاعرب

ارناوود، لاز تا تار ملت اسلامیه لری کی ملتلی تضیق التنده
 بولندیرمهنی تحت قراره الدیغی سویلیورکه اولکی لافی ایله

صوکیسنی بوزیبور. چونکه تورکک تختنه بوتون ملت اسلام
 میه نک داخل اولمهنی برچو جفک ییله اکلایه ییله جکی بر مسئلهدر.

اونکچون، کیردیکی مسالککنده قطع مراحل ایتمک ایچون
 بویله تناقضلرک عدم صدورینه زیاده دقت ایتمه سی لازم کلور.

رفیقلق حرمتنه بوقی اخطار ایدیبورز.

نجم استقبال مطبعه سی مدیر مسئول: عثمان جودی

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا...

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و اموال عالم اسلامہ باصت ہفتہ اولی مجلد در

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

آبونہ بدلی
ممالک عثمانیہ ایچون
سنہ لکی ۵۰ غروش
آتی آیلنی ۲۵ غروش

روسہ ایچون سنہ لکی
۸ آتی آیلنی ۴ روبلہ
سائر ممالک اجنبیہ
سنہ لکی ۱۲ آتی آیلنی
۶ فرانقدر .

۱۶ کانون اول ۳۲۶ جلد ۲

پنجشنبہ

۲۷ ذی الحجہ ۳۲۸

عدد: ۲۷

نہ در؟ بتون سلامت یولری قیاندیمی؟ بزى بو کردابدن
تخلص ایدہ جک ہیچ برید رحیم یوقی؟ طوپراقارہ می
منقلب اولیورز؟ نامز صحیفہ علمدعی سیاینہ جک؟ شوکتیمز
منارلرہ می کومولبور؟ ...

مملکتلریز دنیانک ثلثی کچمش، نفوسمز انسانیانلرک
خسندن فضلہ، نہ فائدہ کہ شیرازہ اخوتمز قویمش، دیانتدن
عدول، شہراہ سلامتدن روگردان اولمشز! یکدیگر مزہ
ظہیر اولہجق یردہ ہر برمز بر طرفہ چکیلمش؛ ذلت
ایچندہ انقراضمی بکہ یورز! ..

ای شانلی امت! (المؤمنون کالجسد، اذا اشتکی بعضہ
اشتکی کلہ) بیوران کیم در؟ بو احادیثک حکمی نہ اولدی؟
جسد واحد اولدیغمز حالہ نہ ایچون بر طرفز خستہ
اولورده؛ دیگر طرفلر من آندن بی خبر قالیر؟ وا اسفا...
بو غفلت، بو جهالت نہ در، بو فقدان حس و غیرت نہ
وقتہ قدر دوام ایدہ جک؟ یوما فیوما تقرب ایتمکہ اولان
آن اضمحلالمز نہ ایچون دوشونہ میورز؟ معارف یوق،
تعاون یوق، معاونت شویله دورسون، بر رمزک کوزی فی
چیقارمہ باقیورز! ..

بو نہ حالدر؟ .. اتحاد ایچون اللہ بزہ فرصتار بخش
ایتمش، فقط استفادہ این کیم؟ اتحاد ایچون المزدہ حج

خطبہ عرفات

و

اتحاد اسلام

— ۲ —

بزایسہ او قہرمان اجدادک احفادلری اولدیغمز
حالدہ بوکون ذلت و مسکنت ایچندہ حیات سوروکلہ یورز.
دنیانک ہر طرفندہ افراد ملتمز وار، عددی اوچوز
میلونی کچبور، فقط حیوان سوروسندن فرقرز یوق.
نفاق و شقاق، جهالت و عطالتہ ذلتہ دوشدک، ضعف
دیانت، فقدان امانتہ پریشان اولدق؛ نور شوکتیمز
سوندی، اسیر اولدق؛ وطنمز خرابہ زارہ دوندی.
ذلیل اولدق؛ حیثیتمز آیاقلر آلتندہ چیکنہ ندی، مسکنتدن
باشقہ بر موجودیت کوسترمہ مدک! ...

اندلس، تونس، فاس، مصر، حضرموت، جاوہ،
ہند، قزان، قریم، ترکستان و داغستان کبی بر چوق
مملکتلرہ میلیونلر جہ اہل اسلام اجنبیلرک پامال حقارتی
اولمش، ایکلہ یورلر. کوندن کونہ مسلمانلر و مسلماناق
انقراضہ سوروکلنور. تفرقہ یوزندن محو اولوب کیتدیلر.
نہ جهالت و غفلت! ... نہ ذلت و مسکنت! ...

بزى بو نفاقہ دوشورن کیم در؟ بزى بو حالہ کتیرن

روسارک «پان اسلامیزم» لری، آلمانلرکده «پان ژرمانیزم» لری وار، دها ونجه نیجه پانیزم لر، اتحادلر وار .

بزعموم اهل اسلام ایچون اخوت دینیه منزی تا کیدایده جک (پان اسلامیزم) تشکیل ایدرسک فضلہ می اولور؟ یوقسه بز لر بی آدمدن دکلری ز؟

دین مبین اسلامک بشقه دینلره نسبتاً اخوته اوفق اولدیغنی اجنبیلر دخی اقرار واعتراف ایتمکده لردر . شو حالده کافه اهل اسلامک دیگر ملتلر یاننده بوقدر تدنی یه اوغرامالری نه دندر؟ بوانحطاطه سبب نه در؟ آم، قرداشلر! باقکیز بتون آسیاده ساکن مسلمان قرداشلر من نه حالده در! ذلت ایچنده . اسارت آلتنده قالمشالر ، انساندن عد ایدیلمیورلر بو کون عموم مسلمانلر ایکی ، اوج بیوک خرسیتیان حکومتک تحت اسارتنده مغدور ومحکوم قالمشالر . باقکیز غفلت بز ی نه حالده کتوردی ؟ . .

ای دین قرداشلری ! سقیم فکرلر بیوک مهالکی ، وخیم نتایجی موجب اولوبده عاقبتمزده عذاب الیم ونار جحیم اولماسون .

ای حجاج ذوی الابتهاج ! ای بتون اقطار عالمدن تدارکات عظیمه ایله هر سنه فوج فوج، قافله قافله کلکده ؛ (یاؤن من کل فوج عمیق لیشهدوا منافع لهم) سرینه مظهر اولمقده اولان حاجی قرداشلر من! بز منفعتمزدن، جناب حتمک ایما بیوردینی منافعدن مراد، تجدید عقد اخوت وتأیید عهد اتحاددر ، شو حالده بز لر نه ایچون آغزلرمزه مهرسکوت اورولمشجه سنه بوراده اتحاد و اخوت اسلامه دائر برکله اولسون سویله میورزه نه غفلت ومسکنت، نه ذلت وسفالت ! . . . بونی تعریف ایده جک بر لسان بولماز ، بونی ایضاح ایده جک بر قلم کورولمز .

محترم قرداشلر ! بوخواب غفلتدن کوزلرمزی آچم، بز کبی انسان کاروانلرینه باقلم ! عالم انسانیت یوما فیوما دکل، بلکه ساعت بساعت ترقی وتعالی ایده رک فرسخ فرسخ یول آلامقده ، بز لر ایسه حقوق ملیه ودینیه منزی محافظه دن عاجز قالمقده یز . زده انسان دکلری ز؟ بز ده حق حقوقز یوقی؟ سسمای فکر منزی قاپلایان بوسه حجاب غفلتی قوتلی نچملر منزه بیرتروق یوکسلهلم . اخوت دینیه یه صداریله رق

کبی عظیم بر واسطه وار . یازیقار اولسون که بونک قیمتی تقدیر ایده میورز ، هیچ نعمتدن استفاده ایده میهرک عاجز و غافل کرداب فلا کته یوارلنمقده یز ! . .

کلکیز قرداشلر ، دیدة بصیرتمزی آچم ، احوال پر تقصیرتمزی بر کره کوزدن کچیرم ، کند منزی اعلان وافشا ایدهلم ، بو اختیاری کورلک دن واز کچم ، منافع ذاتیه واغراض شخصیلری اورتادن قالدیرم . . . بو حجب جاه ، حب ریاست بز بوتون آمال حیات منزی محو ایتمشد . اگر بزده کی شو غفلت بو حال ایله کیدرسه استقبالمز قارا کلقی در ، مملکتلر منزی استیلا ، سلطنت و خلافت منزی تخریب ایچون غربدن آفرق کلکده اولان سیلاب بلایه قارشو دوره جق بر شیمز یوق . بونلر قارشی بر قلعه اتحاد تشکیل ایده منزه ک عاقبتمز وخیم در . معاذالله عظیم رخنه لره ، مهلک صدمه لره کرفتار اوله جغز ، اهل وعیلمز ، اولاد و اخلاقر اسارت بادیلر نده پریشان ، حقارت کردابارنده سرکردان اولاجقار .

اعداء دینز بونکله اکتفا ایتمیوب ، آمال سیاسییه بد خواهانه لری او درجه لره ایصال ایتمک ایسترلرکه :

بوکون یوزلرمزی و کوزلرمزی سور مکده اولدیغمنر خاک پاک حرمین و محترمین دخی تحت تسلطلرینه کچیره رک (نمود بالله) کعبه معظمه وروضه مطهره و سائر مقامات مقدسه و مبارکه لر منزی ده یقسونلر ، ویران ایتمسونلر ، حیوانلرینه آخور یایسونلر .

بز لر شو نتایج دهشتناک و عواقب هولناک دخی کمال سکونتله اغماض عین ایده جکی یز؟ عجیباً صحیح الایمان اولان بر مسلمان بوکبی مذلتلره قارشی ده فدای جان ایده میه جکی؟ بو قدر حمیت ملیه ، بو قدر غیرت دینیه منز قالمادیلی؟ (فذاک ابی وامی یارسول الله) کلام صلابت نشانی کیجه و کوندوز سویلیدیکنز حالده ، بر کره اولسون فملاً اثبات ایده میه جکی یز؟ بودنائت . بو مذلت ، بو مسکنتک فوقنده بر حیاسزاق تصور اولنه یلورمی؟

باقکیز ! بر اوج یهودیلر دنیاده هیچ بر یرده قرار کاهاری اولدیغنی حالده بیله (سیونیز) نامنده بر جمعیتلری وار . بز الحمد لله مقر سلطنت ومقام خلافت منز وار . فاعتبرا یا اولی الابصار ! . .

بحق خدمت اولنورسہ ، مطالبہ وصول ایچون بیوک بر یول آچلمش بولنور .

بزم بویله بر تشبہشز مقتضای دین مبینمزدرد . بونک مقتضای زمان دیه هیچ کیمسه طرفندن هدف اعتراض اوله میهجنی شبهه سزدرد . وقوعی متصور اولان مهالک وانقراضدن دخی بوصوله تلخیص کریبان ایده بیله جگمزدر تحققی ایدر .

تکرار دیه بلورزکه : بزم سعادت دارینمز خیلی زماندر وسوس شیطانیه سابقه سیله بینمزدرد وافع اولان شقاق و نفاق و تنفر بلیه سنی کمال متانت و سرعتله لازمه ملت اسلامیه دن اولان اتفاقه ، اتحاده ، اخوت و محبتله تبدیل ایدم . بو خصوصده جزئی تردد کوسه تره جگ صاحب بلاهتک وجودی بیله تصور اولنه من ظن ایدرم .

ای محترم قرداشلر ! شوسنه مبارکده ، بومقدس مقام ایله شرفیاب اولوشکنزی بر مقدمه اقبال عدایدرک ، شوراده ویریله جگ قرارمنک تعمیم وانتشاری یولنده کمال خلوص و نشاط تام ایله چالیشم . کره ارضک هر جهننده بولنان مؤمن قردشلمززه تبلیغ مرام خصوصنه المزدن کلدیکی قدر اهتمام ایدم . بزله اعتقاداً مؤمن موحد اولدیغمز کبی تحفظ و تدافع فکر عالیسندهده قولاً و فعلاً متحد اولم .

کرچه اتحاد اسلام اذهان اهل ایمانده من الازل موجود ایسهده ، اصل مقصود ، اتحادک یالکمز ذهنده بولنمسی دکلدرد . بزیکدیگرمززه تعاون ، تناصرده بولنهرق ، تعاطی افکار ایله قولاً و فعلاً تماس ایدرک دنیانک هر هانکی طرفنده اولورسه اولسون بر مؤمن قرده شمزک حقوقنه تجاوز اولونجه کافه من بردن رفع آواز ایدم ، انک حقی مدافعه یه قوشم . بو معاوتی تأمین ایچون دائمی مخبره و مکاتبه رایله مواصله قبولری آچم . اول زمان بزم شو اجتماعمز ، شو قرارمز برایشه یارار . بو قرارلرمن حقیقت شکنه کیردکن صوکره ، وقت مرهوننده عموم اهل اسلامک یکانه حامیمی خادم الحرمین الشریفین شو کتماب افندمزک خلافت مشروعه مشروطه سنی ، مالوک فخام و دول عظام رجاله دخی رسماً تصدیق ایتدیردرک ، تابعیت معنویه منی مقام کبرایه ربط ایدرز .

عهد و میثاق ایدم ، یکدل ، یک زبان و یک وجود اوله رق عنوان مفخرت نشان مؤمنین اولان حق مشروعه منزه کسب استحقاق ایدم . . . .

اگر بقلمنی ایسترسهک بیلملی زکه بونک ایچون یکانه چاره اتحاد اسلام امره معطی در . سلامتمز ایچون بیوک درلو تدبیرلره تشبیه ایتسهک ینه بونک کبی بر تدبیر مصیب بوله مایز . حیاتمزک بقی ، دینمزک قیامی بوکا وابسته در . دین و ملت اوغورنده ، وطن یولنده ، ترقی و مدنیت پشنده فدا کارانه جانسپارانه سعی و غیرت ایدم .

اگر بو صورتله سعی و غیرت ایدرسهک استقبل المزامین در ، پارلاقدر ، فقط معاذالله آره مزده ینه اوفناق و شقاقیر دوام ایدرسه آرتق بورز مکاه حیاتده یشامق بزم ایچون ممکن اولماز . دشمنلر بزلی آزه جگکر ، چکنه یه جگکر ، محو ایده جگکر . ونه ابیت بر کون شو عالم حیاتده هیچ بر نام و شانهز قالمیه جق . بو کوزلر مملکتلر . بودرلر با وطن دشمنلرک انه کچه جگ ! . . . بو عظمتلی جامعلر کلیسالرله و مهابتلی منارلر چاکلره تحول ایده جگ ، مقدس قرآنمز آیفلر آتنه چکنه نه جگ ، مبیجل دینمز بر یوزندن قالدیر یله جق ، بویله دریای کفر وضالاله غرق اوله رق آغلایه آغلایه ، فریاد ایده ایده هر شینه وداع ایدرک بو دنیان چکیله جگزر .

بو کونلری کورمه مک ایچون هر درلو نفاق ترک ایدرک برلشمکدن ، معارفی نشر ایدرک اخوت اسلام و اتحاد امته بتون موجودیتمزله چالیشمقن باشقه بر چاره یوقدره بناء علیه ججاج کرام افندیلر مزه بیان اخلاص واحترام دن صوکره عرض و بیان ایده جگمز شو درکه : بزم ایچون اهم مهماتدن اولان برشی وار ایسه اوده شو مقام خلافت کبرایه اولان رابطه معنویه و مادیه منی تأکید و تأیید ایچون ، بو مقام مقدسه حجازیهده بر مدرسه اسلامیة عمومیه من اوله سیدر . بوراده تاسیس اولنه جق مدرسه یه ، جهانک هر گوشه مندین اهل اسلام اولادی جلب اولنهرق خالص اسلام روحیه تربیه و تعلیم اولنور ، احوال زمانه واقف و هر امورده عارف مقتدر ذاتلر . درایتلی خطیبلر یتشدیر یولور ، بعدالتحصیل مملکتلر ینه کیده رک دیانت اسلامییه

اونك ايچون كوزلرمزى آچهرق جهانى اوكرنهلم ،
ال اله ويرهرك اتحاد ايدهلم . . . . .
يشامق ايسترهك بشامهك يولنى بيلهلم . بويله ذلت و مسكنت
ايچنده سوروكنه جكسهك اوخلده مزارك آلتى بزه يكدر .
عطالت اولوم در . حيات ايسه حركت دن عبارتدر . اونك
ايچون دائما حركت ، دائما اتحاد ، دائما تعالى ! . . .

عبدالرشيد ابراهيم

زيتون برونى قابريقهسى

بزده بك چوق شيار واردركه وجودندن بزم خبرمن
يوق ، دها برچوق شيار واردركه وجودينى بز تقدير
ايده ميورز .

شو جمله دن برى ده بزم زيتون برونى قابريقه مندر .
بزده برچوق آدمار واردركه بو قابريقهك وجودندن
خبرلرى يوقدر و برچوقلريده قيمتنى تدبير ايتك استه ميورز .
بوندن برهفته مقدم بو قابريقهنى كورمك آرزوسيله
زيتون برونى قدر كيدهك اولوب قوم قابو استاسيوننه
ايندم ، زيتون برونىه بيلت استهدم ايسه ده ، قاصده ديديلر ،
زيتون برونىه ترن يوقدر مقرى كوينه وار ، اورادن
كلورسكز ، بن ده كندى كنديه يدى قلهنى ترجيح ايتدم .
اورادن پياده اولهرق قابريقهيه دوغرى خطوه انداز
اولدم . يوللر چامور قالديرمدن قالديرمه صجرهيه صجرهيه
كيتدك تام قابريقهيه تقرب ايده جكمز زمان برنوبجى نفرى
بزه ديدى : خواجه اورادن ياساق اشته شورادن شوبله
كيددهك سكز ديهرك تمام چامورك اورطه سندن بزه يول
كوستردى . او نفرك كوسترديكى يوله باقدم هيچ كچمك
ممكن دكل . ديدم : اولادم بن قابريقهيه كيدييورم ، شورادن
خسته خانه او كندن كچرسم اولزمى ؟ خير . بر تولى
درديزمى اكلانه مدق او چاموردن سوروكنه سوروكنه كچدك .
اوراسنى دونه دولاشه زورله كچدك كوچ بلا ايله ده
قابريقهنى توتديره بيلدك .

قابريقه قابوسنده بولنان نوبجى اون باشينك دلالتيله
دوغرىجه كيرمكه موفق اولدق ، فقط اول قابريقه ميداننه
كير كيرمز چوق مايوس اولدم ظن ايتدمكه بوراسى بابل
خرابه سندن بريقه . . . . . اوراده بوراده هر يره دوكلش
دمير يعنى نظام وانتظام يوق . فقط كندى كنديه ديدم :

دت شو كتسمات افندمن محمدخان خامس حضرتارى
امام المسلميين ، امير المؤمنين و خليفه رسول رب العالمين
اولدغى جهنله ؛ كافة اهل ايمان خواص و عوام بتون
اهل اسلام دولت عليه عثمانيه يى مركز خلافت عظمى اعتقاد
ايدهرك ؛ امرعاليارينه انقياد و اطاعت ايتكى فرض عين
بيامهلى در . دولت ايران ، فاس ، افغانستان ، بخارا و سائر
امارات اسلاميه . . . . . كافهسى مركز خلافت عظمى ايله
متفق و متحد اولهرق ، منافع عموميه اسلاميه يى اعداء
دين ميبينه قارشى جان سپارانه مدافعه و محافظه ايتلمرى شرعاً
وعقلاً لازمدر . اكر يالكرز ايران دولتى حكومت عثمانيه
ايلاه متفق اولسه ايديلر ، روسيه هيچ بروقت بونلره نظر
طمعنى توجه ايده مزى .

بو صورتله اتحاد اسلامك حصول پذير اولمى ، يالكرز
مؤمنلر ايچون ، موحدلر ايچون دكل ، بلكه عموم عالم
انسانيت ايچون برامر مهمدر ، مسالمت عموميهك يكانه
حاميسى اوله جنى محتمقدر . فقط اتحاد ، اتحاد تام اوله ايدر .
امت محمديهك هيئت عموميهسى تام الاعظ برجسددر . خليفه
رسول رب العالمين باشى ايسه ديكر امارلر ده ايتك مهم برعضوى در .
علما امت ، عساكر اسلاميه ، و سائر افراد مسلمين هپ
او وجود معظمك اجزاسى در . برعضو دوچار اضطراب
اولونجه نصل بتون اعضا اوندن حصه ياب الم اولورسه بر
اسلام افرادينك دوچار حقارت اولمى بتون او معظم عالمى
حركتته كتيرملى در .

اهل ايمانك كافهسى (و جاهدوا ...) امر جليليله
مكلف ، و (تعلموا الرمى) خطا بيله موظف ، (كتب
عليكم النقال) نص جليلى موجبجه داخل دفتر و قرع سز
عسكردر .

شو حالده (فن اعتدى عليكم فاعتدوا عليه بمثل ما
اعتدى عليكم) خطاب حكمت نصابنه موافق مقابله ده بولمق ،
حقوق اسلامى محافظه ايده بيامك ايچون اسلحه جديده
تدارك ايدهرك آنك استعمالنى اوكرنهلم و عظيم همتلره هر
درلو فدا كارلقلاره حاضر اولم .

دشمنلر مزك حركتلرندن بي خبر قالمق ، انارك خيله لر يى
آكلاماق ، سياستلرينه عقل ايرديرمه مك نه دياتمزه
موافقدر ، نه ده انسانغا . بلكه بو ، محض جهالت و عين
دنائت و زالتدر .

بزمکیار تام ایش کورمہیہ آلیشامشاردر ، تام ایش کورمک شان و شرفارینہ یاقشمنز . بویله یاری اولورسه تورک ایشیدر . چوق تعجب ایتم ، یارین او برکون بزم محمود شوکت یاشامنز محاربه ایده جک یاخود محاربه یه باشلادق هر شیمز مکمل قاپسول یوق آلمانیا یه سپارش اولنه جقدہ یاپیلہ جقدہ کله جکده محاربه ایده جکز .

بوندن ماعداینه بویله غایت عادی برشی وار ، اوده آلمانیا یه سپارش اولنور فقط اسمنی بیله میورم . خلاصه الحلاصه بزم فابریقه من غایت مکمل فقط شو بر قصوری وار ، بونی کیزله مک کتم ایتمک اوله من ، فقط سبب نهدر عجب ، نه ایچون بونلرک بوراده یاپیلہ سنه همت بیورلیور . بن بونک ایچون ذهنمی چوق یوردم ، فقط هیچ برتورلی اسباب موانع بوله مدیغمندن بورادن غایت متالم اوله رق کچدم . فابریقه نیک باشقه جھتارنی سیر ایدرک نهایت قلیچ خانہ یه کلدک . بوراسی اوفاجق بردا رنه نهایت بر قاج آدم بولنور . بونارده برایش ایله مشغول اولان کیمسه نی کورمه مدیکندن صوردم سبب نهدر سزک بوراده آدم پک آز بولنور؟ دیدیلر: بوراسنی قپانه جقار ، بوندن سوکره قلیچلری ینه آلمانیا یه سپارش ایده جکلر ، بزیا لکنز نمونه سنی یاپه جغز اشته بوکون بر نمونه یایدق حربیه نظارتنه کوندردک . — : عجایب نمونه سنی سز یاپارسکوزده ، سوکره آلمانیا یه سپارش اولنور ، بونه دیمک اولیور؟ بن سزک بو سوزکزی ینه آکلایه مدم ، نمونه سی یاپلدقندن سوکره مالی نه ایچون یاپله میور .

— : بوندن مقدم دها برکره اوله اولمشدی برنمو . نه سنی یامشدق سوکره آلمانیا یه سپارش اولمشدی . اشته آلمانیدان کلش قلیچ شودر بزم یاپدیغمزده شودر . دیهرک ایکی قاج کوستردیور ، نه چاره بن هیچ برشی آکلایه . میورمه که نه دیهیم ، یالکنز اوراده بولنسان افندیور بکا کوستروب تعریف ایدیورلر : ایشته بزم قلیچمز شویله باریم دائره اولور ، اما آلمانیدان کلنده بوکلر قریور . بزمکنده شو مزیت وار ، بریکنه او قصور وار دیهرک بنی اقناع ایدیورلر .

— یومیه قاج عدد چیقاره بیورسکز؟

— شیمدیلک بوراده یومیه اونوز قلیچ چیقارمق

ممکندر ، برآز دها همت اولنورده بریمز توسیع اولنهرق

دور صبر ایله ، بلکه دها وقت اولدی بعض موانع وار فلان . بر طرفندن ده بوینه ایچرله دک تا نهایتده بر قوغوشه کلدک ، بوراسنی کورنجبه قلم برآز فرحاندی ، کوزل منتظم نام اسلام عسکرینه مناسب بریتاق خانه ایتمش .

بوراده یارم ساعت قدرده نوبتی نفرلر واون باشیلر ایله وقت کچیردکن سوکره فابریقه نی کورمکه چقدق دوغریجه فشنگ اعمالتنه مخصوص دائره یه کلدک سیرایتمکه باشلادق دوغریسی بورالرده اولان انتظام وماکنلرک مکملیتنی کوردکجه انسانه تازه بر امید وریور ایدی . بن فابریقه نی لایقینه تعریف ایده میه جکم یالکنز خلاصه اوله رق عرض ایده میم : بوراسی یالکنز فشنگ خانهدر ماوزر فشنگ لری ایچونده فشنگ یاپیلور . اولا بو فابریقه نیک غداسی باقر معدنی ایتمش ، بو فشنگ کرده کاهلا صاری باقردن اعمال اولنورمش . ابتدا بنم کوردیکم مجیدیه چریکی قدر مدور بر باقر پارچه سی بر چوق ماکنلره کیروب چیقیور . برندن چیقار او برینه کیدر هر برندن چیقیدنی زمان بشقه بر شکل کسب ایدر ، نهایت نهایتہ ۱۸ نجی الده تام ماوزر فشنگی اولوب چیقار . بری محاربه ایچون و دیکریده تعالیم ایچون ایکی نوع تام فشنگ اولورمش . یالکنز قاپسولی اولمز . بوده آلمانیا یه سپارش اولنورده اورادن کلورمش ، دیمک اولیورکه ادوات حربیه من غایت مکمل . کندی متاعمز یری مالی ، کندی المز ایله یومیه یوز الی بیک فشنگ چیقاریورز یالکنز قاپسولز یوق بوده آلمانیا یه سپارش اولنه جقدر .

بونی قاج دفعه تکرار ایده جک اولورسه منینه اودر قاپسولاری آلمانیا یه سپارش ایده جکز .

ایشته بوراده بنم معدم ینه بولاندی ذهنم تکرار دوردی . نیک بین اوله مدم ، تکرار بکا بر بدین لک کلدی . اوراده بکاره برلک ایتمکه اولان نفرلره صوردم : نه ایچون قاپسول بزده یاپیلہ میور؟ چوق جقار یکدیگرینه باقدی ، بری دیدی : بزم عسکر من روحسز جسدر ، بونلر ده جانسز فشنگ یاقشور .

او غلم بن عسکر دکلم سزک سوزکزی پکده آکلایه مدم بویله قاپسولسز فشنگده اولورمی؟ یاخود قاپسولاری بوراده اعمالی ممکن اوله میورمی؟

— خیر نه ایچون اولسون یاپلورسه پک اعلا اولور ، یالکنز

اونڈش یکر می عملہ دہا علاوہ اولنورسہ ہر کون الملی قبلیچ
یتشدیرہ بیلورز۔

— : برقیلیچ قاج غروشہ مال اولیور۔

— : تقریباً اوچ مجیدیہ اولور۔

باہو یازبق دیکلی بویلہ کندکزدہ یامق ممکن ایکن نہ
ایچون خارجه سپارش اولنیور ؟ اورتہ لقدہ بردہ حمیت
دنوا ایدرسکیز۔ سزک حمیت کر یالکیز مبیاعہ ایچونمی ؟
هیچ اولزرسہ برآزده انصاف ایدیکیز۔

دور سابقہ قروپ طوپالاری سپارش اولدیغنی زمان،
سپارش ایچون کیدن ذات محترم مقدا کندی حصہ سنہ
دورت یوز الملی بیسک لیرا تمین ایتدیرمشده صوکرہ
قروپ طوپالاری مبیاعہ اولنشدی، بونکدہ خقان سابقہ
اوزمان اصول مشروعه سیلہ بیلدیریلکینی وسمع اعتبارہ
آلندیغنی اوزمان بر منبعدن ایشتمشدم۔

شیمدی بو سپارش لک دوام اولنہمی اوزمانلری
خاطره کتورر۔

امنیت عمومیہ مدیریتی طرفندن ۲۶۵ غروشہ پولیس لر
ایچون پرونغہ روولوری سپارس اولنیور۔ بونارک اعلاسی
تک بر دانہ آلنہجینی زمان روسیہ مملکتندہ معازہ لردہ
یکرمی روبلہ در، دیمک اولورکہ ۲۵۰ غروشدر۔ روسیہ نیک
کومرکنی دہ نظر اعتبارہ آلہ جق اولورسہ ق، بزده اسکی
سپارش اصول لری حالا دوام ایدیور دیمکن بشقہ برسوز
بولنہمز۔

(بوراسی صدہ خارچندہ اولدی، اختیاری دکل)

نہایسہ بر فابریقہ نیک ہر طرفنی کوزدن کچردک مکمل
صورتدہ طور پیلار بیلہ اعمال اولنش دوغریسی امرامن
بر آزہمت کوسترہ جک اولورلرسہ فابریقہ مز غایت مکملدر۔
بویلہ نواقصدہ جزئی بر ہمت ایلہ اکل اولنہ بیلور۔ قابر۔
یقینی تمام کوزدن کچردکن صوکرہ اورادہ بولنان « ترقی
صنایع » قلوبنی زیارت ایدہرک ضابطاندن بعض ذوات ایلہ
صحت ایتدک۔

بورادہ ضابطان آغزندن دخی فابریقہ نیک بالادہ ذکر
ایتدیکنز قصور و نواقصنی دکلدہ فضلہ اولہرق بورادہ
دہا بر شی مسموعمز اولدی۔ بودہ بر چوق تاسف
اولندقدنصوکرہ، دور سابقہ اولدیغنی کی سپارش قانو۔
نارینک حالادوام ایتدکدہ اولدیغندہ کسب قناعت ایتدیردی۔

بزم فابریقہ مز ایچون لازم اولان باقر معدنی کیلوسنی
۱۳ غروشدن آلمانیہ دن مبیاعہ اولنیورمش۔ بزم مملکتہ مز دہ
چیقان باقر لریدہ ینہ بزم اورمان وہ عادن نظارتی آلمانیہ
آلتی غروشدن صاتیورمش « یاہو انصاف کز نرودہ ؟
ناظر بیکرہ پاشارہ قارشنی بویلہ استیضاحہ مجبور اولہ جغز۔
نصل بر وجدان ایلہ سکوت اولنور۔ بو حالہ مطلع اولان
مطبوعا مزہ نہ دیہم ا

دہا غریبی وار : ملتک اعتمادنی کسب ایتش مالیہ
ناظری جاوید بکدہ « دولت فابریقہ جی لاق یاپہمز » دیہرک
منطق بہاہ بولوبدہ شو فابریقہ نی دہ نہ پاپوب یاپوب ملت
الندن قورناروب اجنبیلرہ احسان بیورمق فیکرینہ ذاہب
اولیور۔ « کلادہ شاشمہ » جام نرہ قدر کیدیورسکیز،
کندیمزی انکلتزہ حکومتہ قیاس ایدہ جک میسکیز ؟ دور
بقالم، دہا دون بزم برولایمز اولان بلغار حکومتہ تنزلا
بر عطف نظر ایلہ دہ، صوکرہ تدریجاً ملتہمز انکلیز لر
درجہ سنندہ ترقی ایدردہ مملکتک ہر طرفنی فابریقہ دو مانہ
بو غارسہ اوزمان اسپہنسر مذہبی اختیار ایدرسکدہ کیمسہ نیک
برشی دیمکدہ حقی اولہمز۔

بوندن ماعداد بزم ایچون شایان عبرت حال لر وار۔
یکرمنجی عصر مدنیتی بزنی دکل افریقا وحشیاری نی بیلہ
دوشندیر مکدہ در، بوتون بوتونہ سادہ دیل اولمایہم۔ سپارش لر
قورتاش آلندیغنی زمان تانلی اولسہ دہ مملکتک احتیاجنی
دفع ایدہمز۔ ینہ عینی فابریقہ دہ کوردم آلمانیہ بوقنیلہ
سپارش اولنش شرابیلار، قوشاقلاری باقردن اعمال اولنہجینی
یردہ المانز باقر رنکندہ بویا ایلہ بزنی اغفال ایتشلردہ،
بزمکی لردہ قورتاش خاطرہ سی ایچون قبول بیورمشلر،
او شرابیل لک ہیچ برایشہ یارامایہجینی فابریقہ، جہ تحقق
ایتمش۔ بورادہ دخی غایت مکمل شرابیل لر اعمال اولنقدہ
ایمش۔ شو حالہ خارجه اولن سپارش لک نہ ایچون اولدیغنی
پک آچیق مشاہدہ اولنہ بیلور۔ بزم اولیای اموریمز بونیدہ
یالذیزی حمیت کلہ لریلہ ستر ایدرلرسہ، آرتق وای بزم حاملزہ
دیہرک فریاد ایتدکن بشقہ چارہ بولنہمز۔

بن زیتون برونی فابریقہ سی حقندہ پک آغلالتہ جق حال لر
مشاہدہ ایتدم فیابعد قارئین کرامہ عرض ایتمک وظیفہ منی
درعہدہ ایدہرک شیمدی لک بو قدرلہ اکتفا ایدرم۔

عبدالرشید ابراہیم

علم و قوف

فوزیہ رشید خانم افندیہ !

— شائے زلف سحندر اعتراضی — مصر اعی مدلولنجه
سہریالی عایشہ خانم افندی ہمشیرہ بہنم دوچار تقید اولیشمز ؛
اذہان مغلقہنی آچہجفی حسنیلہ موجب ممنونیت بر حالدر .
کندی حسابہویرہ حکم جو ابلراہ آسیالی ہمشیرہ لرمک منافعہ
خدمت ایدہ بیلیرسہم ؛ جدآ مفتخر اولورم .

محترم ہمشیرہم !

— طول مدت پترسبورغده بولنشکیز — مدینت

حاضرہ حقندہ سزہ البتدہ مفید فکرلر ویرمشدر . اگر
سائر آسیالی خانمدرہ برملکندہ یساقدری خرسیتیان وطندہ
شاریلہ انسیت ایدرک اونلرک ادیان وعاداتلری حقندہ بر فکر
مخصوص اکتساب ایتسہلردی ؛ مؤخر آروس مکتبیلرینہ
ویردکاری قیزلرندن (بیوردیغکیزکی ..) حقارت واستہزیایہ
دوچار اولملزلردی !

چونکہ بیودکاری آغوش مادرده بر نبذہ معلومات

ملیہ و حیاتیہدن آگاہ اولان بناتکیز — شہسز دیناری
وطنلری ایچین بر حس و تمایلہدہ مالک اولہ جقاردی !

بزم اجنبی مکاتبندہ تحصیل کورن قیزمزلر — ارتق
چکیلمز درجہ یہ کن کہنہ افسانہ عادتلر مزلہ .. مدینت
حاضرہ ارہسندہ بام باشقہ یتشیورلرسدہ حب اسلامیہ و
ملیہلریقی ہیچ بر زمان غائب ایتیمورلر .

بالنفس سہریادہ کی اغنیا و اکابر نسوانیلہ ہمشیریلری

بولنان فقرا و کویلی قادینلری ارہسندہ ہیچ بر رابطہ
و علاقہنک بولندیغنہ ہم تأسف ، ہمدرہ تعجب ایتدم ..

چوق شکر بزدہ بویلہ دکدر . آناطولی و روم ایلی
کویلرندن آلدیغمز یتیمہلری او قودوب یازدیرارق بیونور
میدانہ چیقاریرز کدا کویلی سود آنالراہ قونوشہرق طرز
معیشتلرندن آگاہ اولدقدن باشقہ اونلرہ اصول مرضعیہنی
اوکرتیرکن افکار جدیدی تلقیحسدزدہ خالی قالمیز . یعنی
دیلمک ایسترم کہ عثمانلی حکومتی — پیغمبر ذبشائمز

افندمز حضرتلرینک تأسیس بیوردیغی — حکومت عوامیہ
اوزرینہ بنا ایدلمشدر . فقط اونوز اوج سنہلک استبدادک
جنوارچہسیلہ روتی قوتی غائب ایدن عثمانلی امپراطورلنی
— بر نوزاد ناتواندر .. شمدی منتظم اردولریلہ ایاقلاعغہ

باشلا یور . مرضی انقراضدن ہنوز قورتیلہرق حال نقاہتی
کچیرمکہ چالیشان بر ملت — کندی احتیاجنی کندی
ضرورتی اقتحام ایچین یورغون قوتندن سائر قردہ شارینہ
حصہ آیرہ میورکہ . آرزو ایتدی ککیز معاوتلرک مکتبیلرک
حصولنہ موفق اولہ یلسون . بو دیدکلنمش ملتہمز ارہسندہ
کلیمارینہ تاجار یایدیرانلری دہ آرتق یوق کبیدر ! احتمال
کلین سیرینہ کیشمش و باشلرندہ کوردیککیز تاجلری کندیلرینک
صائمشکیزدر ! اونلر آرز بر یارہ مقابلندہ کیرا ایلہ بر کون
ایچین قالدیرلمقدہدر .

عزیزم — عاداتمزدہ عدم وقوفکیز — سزوی سہو
محاکمہ یہ دوچار ایدیور . . عاجزہ کیز — ماوراء نہرک
صاف ہواسنندن حسنیات نزیہلری و علو جنابلریلہ کن
اجداد مزک ہر حالہ قائمزدہ بر ذرہ صفتی محافظہ ایتدی کمزہ
قائم . حرملرک — محیط عصمتندہ دریا ، ارتشا ، جاسوسلق
کبی لوئیتندن مصون قالان تورکیانک اکثر نسوان اسلامی
— امین اولکیز وقتلرینی بوش کچیرمہ مشاردر .

اکتساب مزیتی — زینت معنویہ اولہرق قبول ایدنلرک —
کونک برندہ اوندن وطن وماتی مستفید ایلک ایچیندہ
صرف مساعیدہ بولنہ جقارندن صرف امید ایدلسون ؟ . . .
اولکی مقالہمدہ بیان ایتدی کم کبی بر قاچ پیشوای ہمتکار
معارفپورانہ آدیملریلہ یوری بہجک اولورلرسہ ، مقتدا
بہارک زایدی پک طبیعی بر حالدر ؛ امید وارانہ انتظاردہ
بولنہلم .

سہریالی عایشہ خانم افندیہک مقصدی — بورادہ تأسیس
ایدیلہجک «تعارف مسلمین» مکتبندن چیقان معالملر
واسطہسیلہ سہریادہ نشر معارفہ خدمتدی کہ . . بونک
فوائد آتیسہنی — ازبانی تقدیر ایدر !!!

استانبولی ہمشیرہ لریکیز علیہندہ — بیلمہ مک بوزندن —
صرف ایتدی کیز سوزلری رد ضمنندہ اونلری بر آرز سزہ
طانتدیرمقی ایسترم . نسوان بزدہ درت صنفہ منقسمدر :

— کبار نسوان : تحصیللری مکمل ، اولادینک
وخانہلرینک ناظرہ لریدر . آرہ لرنده علم ثروت
او قومشارلری دہ بولندیغی ایچین قیمتدار وقتلرینی قباعدمتلرلہ
ضایع ایتیموب تقسیم مساعی اصولنہ تبعاً اشجی خدمتجی
قوللانیرلر «اسکی عائلہ لردہ وکیل خرج وکھیا نامیلہ بری

لیکن حکم و پرک حقمسز لقمدر .۰ بالعکس هپسنک ده برایشی
واردر .۰ اوندہ ارکنکی اولیانلر — کندی ایشلرینک
ضروری پشندہ قوشمق مجبوریتندہ درلر . تفرج ایدنلرده
مؤاخذہ بہ جائز دکلدز زیرا عثمانلی قادینلری — اللہک
حرام ایتدیکنی حرام صامق تعصیلہ نفسلرینہ ظلم ایتمکدن
مجتبدرلر ؛ اونلر ؛ — حرملرنی طولدیران ظلمت جهلک
افق غریبسنده طلوع ایدن نجم تمدنک ضیاسنی . . ارتق
اییدن ائی یه فرق ایتمکده درلر!

سوکیلی پادشاهمزی کورمک ایچین قرانلقده سواقلمره
دوکوملری موجب تعجبکز اولسون ! بو آرزوی
دیانتپورانه — اونلرده کی حسیات زاهدانهی — آشکار
اثبات ایتمزی ؟

زده بایراملره مخصوص اسکی بقاعده واردر شوبله که:
قادینلرمنز دها رمضان شریفک اونبشندن حاضرلانمغه
باشلارلر . بایرام کیجه سی ده هیچ او یومیهرق بوتون
ایشلرینی بیتریرلر ، بویوکارک اونی اویمکه کیتدکاری زمان
خاہلرنده شکر تپسیسنه وارنجه هر شیئی یرلی یرینه
قویدقن صوکره عودت ایدنجیه قدر مسافر قبولی ایچینده
خدمتچیسینی (فقرا کروهندن ایسه صرہ سی کلانجه عیبی
صورتده مسافر بکله یهرک اودہمک شرطیلہ) قومشوسنی
ویا بریلدیکنی براقیر . کبارلر ایکی کون قدر چیقیمبوب
قیزلری کلینلری وار ایسه اقربا و تعلقاندن یاشی چوک
اولانلرک زردینہ کوندیرلر یوقسه بو وظیفه یی کھیا خام
ایفا ایدر .

کلہم دردنجی صنفی تشکیل ایدن نسوانہ . . خیر خیر
بو بدبختلری قادین لفظ مبعجیلہ تسمیه کناندر ! بونلرہ
ھوام سفاهت نامی ویرہلم :
ایچارنندہ سویہ استعدادلرینہ و معیشت حیاتلرینہ
کوره کباری اورتہ سی فقیری موجوددر . اطوار سربستہ .
نہلریلہ فضیلت صاحبہلرنندن تفریقاری قولایدر « جناب
حق اصلاح بیورسون »

مادامکہ اسکی مدنیت اسلامیہ شمدی اجانبک ائنه
کچمشدر اونلرده کوردیکمز آثار ترقی نی بزم ده میدانہ
قویہ جق درجہده شہرہ انکاملہ طوغری قدمہادہ اولمقلغمز
الزم دکلیدر . . ؟

جاهل ، دیگر اوقور یازارطاقندن ایکی آدمده بولندیرلدی
وکیل خرچارک اوافق — کھیالرک خانمان سوندیرمچی سرققلری
(فائدہ لرندن زیادہ مضرتلرنی مرتبہ وضوحہ چیقاردیغندن
معلوماتی نسوان حاضرہ من — خانہلرینک بودجه سنی بالتنظیم
معیترلندہ) بردرجه (امنیت ایتدکاری خدمتکاردن هرکون
پوصلہ ارامق صورتیلہ صرفیانی ده بالاصالہ اجرا ایدرلر .
(— ایشہ غرب طرزندہ کی تحصیلک فائدہ سی بورادہ بوتون
قوتیلہ کورلیور !) جاهل برعائلہ رئیسہ سی — یازوجنک
عتباری . . یاخود خدمتکارلرک آواندا [*] تعبیر ایدیلن
حرام بیچیلکاری ارہسنده اداره بیتیه سی طاعنیق و برحال
مضطر بانده یشامغه محکومدر .

— اورتہ حالی نسوان : اولادینک مریبہ سی ،
خانہ سنک عملی مدیرہ سیدر ؛ مطبخہ کیرر . یمکاری یولنہ
قویدقن صوکرہ ر ، بعضاً ایکیدن عبارت بسالہ مہلرینہ
براقوب او طہسنہ چکیلہرک دیکیش ویا نقشیلہ اشتغال ایدر .
بونارک ایچندہ اوقور یازارلری ده بولندیغندن غرتہ لردن
نقللاً یکدیگریبہ معلوما تفر وشاق . . ادب داخاندہ دیدی
قودنجیق ایدناری ده موجوددر ! فقط اوافق برنفعخہ غیر .
تلرہ بونلرک تنور ایتمکه قابلیت خارقلری — شمیدین
حس اولنیور .

فقرا نسوان : یمکنی پیشیریر چاشیرینی یسقار ،
امور بیتیه نک کافہ مشاقی التندہ ازیلر یالکیز حسابہ قاریشماز
چونکہ جهلی طولایسیلہ عقلی ایرمنز . قومشولرہ صباح
قہوہ سنہ مداومدرلر مصاحبہلری منطقسز دیدی قودباردن
عبارتدر . . خانہلری اوچرا ، بمضادہ کونشدن محروم
محلارده بولندیغندن ایشته بوزوالیلردرکہ — سرای برونی
ویالی ریختیملرنندہ اوطورارق تفرج فقیرانہ ایلہ قسوتلی
محیطلرنندن براز قورتیلمق ایستلر ؛ اورتہ حالیلرک ایچہ
دوشونیملردن بمضاری ده آرہ صرہ او عوامپسندانہ مسیرہ .
لرہ کیدرلر فقط کبار نسوان ، هیچ بر زمان کیتمز
چونکہ تمییدن چکیلہرک کیدہ منز .

استانبول ، کثرت نفوسی حاوی برشہر جسیم اولدینی
ایچین سواقلمردہ خانملری کوردیکہ اونلرک ایشسز کوجسز .
[*] آواندا — خدمتکارلرک بقالندن قصابدن بہالی آلدقاری
ارزاق و ایدن یوزدہ شو قدر کویا ایدنککاری . . . بر مکافات
مردوددر .

بر کرہ تأمل بیوریکز:

جسیم بر صالونده قارشى قارشى به ایکی سفره
قورولمش؛ زیندن عاری اولان سفرهده قبا صحنلره قونیلمش
غایت مغدی اطعمه وار :

دیگری ایسه — ظریف چیچکارله طوناتش ...
رایحه دار ، لذیذ میوه لره زه نیلمش اویله منتظم و مکلف
بر سفره که ... انظار در حال اورایه مجاب اولیور ' —
هانیکسنى ترجیح ایدرسکز ؟

— ایلك اوکجه رو حکزه انبساط ویره نه طوغری
یوری به جککز پک طبیعیدر . اما صوکره غراده کی فوائدی
تعقل ایده بیلیرسکزده !

ایشته جدیاتله ادبیاتده بویله در بر ملتده بونارک موجودیتی
تکاملنه رایه جنی حسیه هر ایکسنى ده استحصاله غیرت اتملی بز .

امینه سمیه

فضیلت

فضیلت : اخلاق حسنه نك ، تکاملات انسانیه و اخلا.
قیه نك اکتساب ، اعتیاد و تطبیقندن عبارتدر . دها
دوغر و سى وظائف عمومیه بشرک حسن تحصیل و حسن
تطبیقیدر . مثلا : وظائف شخصیه سنى ایفا ایدن بر کیمسه
اعتدال پرور ، نظیف ، معتقد ، صادق ، احتیاطی ، غیر -
تلی ، و متجاسر درر . وظائف اجتماعیه سنى ایفا ایدن بر
کیمسه ایسه عاقل ، حقیقت شناس خیر خواه و مشفقدر .
بوراده کی اعتدال ، طهارت ، تصرف ، صداقت ، دو -
غر و لوق ، جسارت ، عدالت ، حقانیت ، شفقت هب بر
فضیلت ، ویا هپسی بردن فضائلدر . انسانک وظائف
شخصیه سى ، وظائف مدنیه سى ، وظائف اجتماعیه سى ،
اولدینى کبی فضیلتک ده فضائل شخصیه ، فضائل مدنیه کبی
انواعی واردر . بوتون بو خصوصى فضیلتلرک هیئت
مجموعه سى فضیلتی ویا تکاملات اخلاقیه سنى تشکیل ایدر .
فضیلتک غایه تکاملی هیچ بر کیمسه تمامیه آله ایده مز .
فقط هر کس آز چوق بو خصوصى فضائلدن بر قاچنى
مکن اولدینى قدر خطا دن آزاده اوله رق آله ایدر . بو
سبیدن بویله کیمسه لره فضیلتی کیمسه لر دینیلیر . فضیلت ،

پیغمبریمز افندمز حضرتتاری : (الحکمة ضالة المؤمن
طلبها ایما وجدها — یعنی علم و معرفت مؤمنک ضایع
ایش اولدینى قیمتدار مالیدر زهده بولورسه آیر)
بیوربیور او حالده نقصانیتمزک اکللی ایچین مقتدر آلرک
معاونتی تعصبه رد ایتک اصلا موافق دکلدر . یالکز بزى
یتشدر دکدن صوکره یوتغه مهیا بولسانلردن . حرکات
عافلانیه ایله کندمزى قورویلم ! ! یوقسه جاهلانیه حسیه اته
باغلانوب دست اجانبده کی علم و صنعته قارشى نه دن بیگانه
قاله لم . . . .

اصول جدیده اوزره حقیقه تعلیم و تربیه مزه رایه جق
هانکی کتابمز واردر ؟ اگر اجنبی برلسانه آشنا اولمازسه ق
نه نی اوکره جککز ؟

زه ای بر نسل آتی یتشدره جکندن امیدوار اولدیغمز
مترقی نسوان حاضر مزه — امین اولککز که اجنبی لسانلردن
اوکرندکاری فنون اخیره سایه سنده تنور ایتشاردرر . اولجه
دیدیکم کبی ینه تکرار ایدرم که : — دین مبین اسلامک انوار
حقیقتی متعصب دماغاره یرلشدره جک آچیق افاده کتابلره ،
دین و ملت محبتی قلبلره قدر کچیره جک اصول تدریسیه سنى حائر
اولوق شرطیه یکی اصولده مکمل انات مکتبلرینه محتاجز .
او مکتبلری بش سنه ایچین اجنبی معلماتک ید لیاقتنه ترک اتملی بز
اولکی مقاله مله عرض ایتدیکم وجه اوزره عثمانلی خانلری
ارسنده مرتبه کاله یاقلا شمشلری ایچه موجوددر بش سنه ک
مساعی غیورانه سایه سنده مخدرات اسلامیه دن — ایستدیکمز
اصول جدیده اوزره مکاتبزى حسن اداره ایله جک اهایتلی
معلمه و مدیرلرک یتشدریله جکنه هیچ شبهه ایتم .

احمد تاج الدین بک افندی حضرتتارینه ده مختصر آجواب
ویزه جکم :

— نسوانمز بیننده محترم « تعارف مسلمان » هنوز
طانیلمدی . ایلروده قارئه لر یکز چوغالدقه محرره لر یککزک
عددی ده تراید ایده جکدر بوکا امین اولککز افندم .
صحائف جرائد مزه قادین قلملرینک او جارندن دو کولمش
یازیلرک ادعا کز اوزره یالکز بهاری ، و مزارى تصویردن عبارت
دکلدر « بلکه وقت بیورولمامش » بونکه برابر بر ملتک سویه
عرفانی ادبیاتیه کلاشیه جفندن اونک اصلاح واکلانه ده
صوک درجه ده احتیاجز واردر .

دخی قور تولقده کوچک چکمز . برکیمسه حس فدا کاری ایله متصف اوله بیلیمک ایچون وحب وطن فضائلنی اکتساب ایله بیلیمک ایچون وطنه بر والده کبی و وطنداشارینه ده قارداش کبی باقلی و کیتدیجکه اوناره قارشی اولان محبتنی آرتیرمیلیدر . ایشته بویه حرکت ایند بر کیمسه وطنی اوغرنده ، مالی ، حیاتی دخی فدا ایدر . خلاصه ایلیک آرزوسی و مختلف ایلیکارک برلکده تحصیل ، وظیفه نك ایفاسنی و فضیلتک اکتسابنی قولایلاشدیرر . بر فضیلتک اکتسابنی آنی اولاماز . اوفضیات طبیعتمز حالنه کیرنجیه قدر بز اوکا تامایله اعتیاد حاصل ایدنجیه قدر کئدمزی اجبار اتمک اوندن صکرده اکتساب اولونان بر فضیلتک ضیاعدن وقایه سی ایچون اوکا ابدیاً نظارت ایلنه مجبورز . قوانین اخلاقیه ویا فضائلدن بریسنی برکون یاپوب ایرتسی کون خلافنده حرکت ایند بر کیمسه فضیلتلی اولاماز دیدیکمز کبی بر کیمسه فضیلته مالک اوله بیلیمک ایچون قوانین اخلاقیه نی تطبیق و اجرا ده اعتیاد حاصل اولمیدرکه او کیمسه ایچون اوقوانینه اطاعت بر مجبوریت ، بر طبیعت ثانیه حکمی آلابیلسون . انسان وظائفنی ایفا و اجرا ایدرسه اووظائفه مقابل بر فضیلت قازانمش اولور . شو حالده انسان فضائلی قازانمق ایچون وظائفنی اجرا و تطبیق ایتمیلیدر . بناء علیه بر وظیفه نك ایفاسنی خصوصی بر فضیلتک اکتسابنی موجب اولور . متعدد وظیفه نك ایفاسنی ؛ متعدد فضیلتک ، تکمیل وظائف بشریه نك ایفاسنی بوتون فضائل بشریه نك اکتسابنی موجب اولور .

دوقتور خادق

تعارف مسلمین اداره علیه سته

بالجاه کتب منزله نی متمم و علوم و معارف و حکم موجود دینی مشتمل و منطق بولنان قرآن عظیم الشانی جناب رب العالمینک حبیب اکرم نه ایندیرمکلیکه باشلا بنی و وجود اقدساری سبب خلقت افلاک و کافه موجودات و مخلوقات و انس و جن ایچون رحمت اولان فیخر کائنات علیه اکل تحیات پیغمبر مز افندیمز حضرت تارینه تاج نبوتی کیدردیکی یوم مقدس و مسعودک دخی ایام معلومه رسمیه صیره سته کچیریله سی مؤسس مشر . و طیتمز اولان معوثانمز و سوکیلی پادشاهمز افندیمز حضرت تازی

بر جهتندن ده ایلیکی اوکرمک علمنی تضمن ایدر . مثلاً ؛ اعتدالکار اولان بر کیمسه اعتدالک بر وظیفه اولدیغنی بیلیمیلیدر . فقط اعتدالک نه دن عبارت اولدیغنی ده بیلیمیلیدر . ایشته اکتساب فضیلتده علم و معرفت یاردیمه قوشار . بناء علیه ایلیکی کوسترن اوکره تن هر شی فضائلدن معدود اولدیغنی کبی اوناری تحصیل اتمه مزده بزم ایچون اک بیوک فضیلتدر .

ایلیکی تطبیق و اجرا اتمک ایچون یالکز بیلیمک کافی دکلدر . بعضاً اولورکه قوانین اخلاقیه نقطه نظرندن منع اولوندیغمز بر فعلی یاپار و یاپمسنه مجبور اولدیغمز بر ایلیکی یاپما یز . مثلاً ؛ بر چوق عیاشلر واردرکه عیاشانک کئند . یاری ایچون ، عائله لری ایچون ، وطنداشاری ایچون مشئوم نتایجی اولدیغنی بیلدکاری حالده یئنه عیاشلقدن قورتیله . مازلر . بوکبی کیمسه لر عقلک ، وجدانک امر ایتدیکی بر ایلیکی ایسته مک ایچون کافی درجه ده اراده یه مالک دکلدر . او حالده فضیلتلی اوله بیلیمک ایچون ایلیکی ایسته مک ، ایلیکی اختیار اتمک ، بو خصوصه اراده مزنی صرف اتمک ، اکر اراده مز ضعیف ایسه هر شیدن اول اونی قوتاندریمک شرائط اصلیه دندر . بوندن باشقه بزنی ، ایلیکدن ، فضیلتدن منع ایند بر چوق اسباب و مؤثرات واردر .

هر شیدن اول او اسباب و مؤثراتی ازاله اتمک لازمدر . خلاصه : بزنی فضیلتدن اوز افلاشدیران اسباب و مؤثراته مانع اولمق ایچون اونلرک معا کسی اولان اسباب و مؤثراتی جلب و دعوت ایتمیلیدر . بتون معناسیله ایلیک آرزوسی آرتیرملی . فکرده بو یوتلی در . اکتساب فضیلتده موفقیت تامه نك حصولی ایچون هر هانکی بر فضیلتله کرک بالواسطه و کرک بلا واسطه مناسبی اولان دیگر فضائلده تحصیله چالشمیلیدر . مثلاً ؛ عشرته بویوک بر اهمک پیدا ایند و بوندن ده بر دورلو تخلیص نفسه موقق اوله میان بر کیمسه عائله سنی و چوققارینی سور و اوناره قارشی کیتدیجکه محبت و شفقتنی آرتیررسه اونلرک مدار معیشتلری ایچون ، محتاج اولدیغنی پاره نی میخانه یه و یرمکن و یامیخانه یه کیدرک عائله و چوققارینی رنجیده ایتمکن چکثیر ؛ و بوضورتله عشرتدن

فکرینک عینیدر. یعنی تعلیم ابتدائی لسان مادر زادیمز اولان تورک لسانده اوله سنی طلب ایدهرز. « دینه کوندر دیلر. ایشته ملتک شو او یانقانی سایه سنده — اولجده غرض ایستدیکم وجه اوزره — رأس کارده بولنان اوقتوبریست فرقه سنک پروا غرضی تعدیل ایده بیلدی. مسئله ده بر درجه یه قدر اسلامار لهنه حل اولندی. امید ایدرز که ملت بوندن صکرده احتیاطلی داورانه رق، مسئله اعیانده باقیلدینی وقت کندی موجودیتارینی کوستره بیلمه لری سایه سنده تماماً لهرینه حل اولنور.

طرفارندن اعلان بیوریلور ایسه کره ارضمز اوزرنده موجود انسانارک همان ربغنی تشکیل ایدن عالم اسلامیت وسائر یه قارشو حسا و سیاستاً اصلا قیمت ودرجه تقدیر اولنه میه جق مرتبه ده محسنات و فوائدی موجب اوله جفی وارد خاطر عاجزی اولدیغنی اولیای امور حضراتنک مطالعه مدققاته علو هممانه لرینه عرضه اجتسار ایلم.

معلم

عمر فوزی

عالم اسلام

اورنبورغ محکمه شرعیة اسلامیة سی

هیئت تفتیشیه

بوکون ملت، تعلیم عمومی مسئله سی ایله اوغراشمقدن آلد. یعنی یورغونلقارینی حیقاره بیله جک قدر بروقت قازانه مدن تکرار دیگر بر مسئله نک قارشو سنده بولنیور. اوده اورنبورغ محکمه شرعیة سنی تفتیش مسئله سیدر.

۶ تشرین ثانی ادیان سائره دیپارنا متنی رئیس معاونی موسیو پلاتونیکفک نحت ریاستنده اورنبورغ محکمه شرعیة سنی تفتیش ایچون بر هیئت تفتیشیه پترسبورغدن اوفایه کلدی. اوفایه ورودلرینی متعاقب، بونارک اورنبورغ محکمه شرعیة سنی تفتیش ایچین کلن بر هیئت اولدیغنی روسیه سنک هر طرفنه طاغلدی. ایشته روسیه اسلامارینک کتله مجموعه سی بوکون بونکله مشغول بولنیورلر. بو اشتغاللریندن نه قدر ممنون اوله جفمز طبیعیدر. چونکه بونار، اسلامارک حیات سیاسییه اشتراک خصوصنده نه درجه یه قدر استعدادلری اولدیغنی کوستریور.

مسئله نک ظاهرینه واهالی بیننده کی طرز تفتیشیه باقله جق اولورسه قافقاسیا، قریم خارج اولدیغنی خالده عموم روسیه اسلامارینک یکانه مرجعی اولان اورنبورغ محکمه شرعیة سنی اداره سنک حکومت متبوعه لری طرفندن تفتیشی و تفتیش بعدنده اساسندن اصلاحیدر.

محکمه مذکورنک، روسیه اسلامارینه یکانه مرکز اولمقدن ماعدا برده حکومتله اسلاماری یکدیگرینه باغلیان یکانه رابطه اولدیغنی نظر اعتباره آلورسه حق عصرده بر کره دکل هر سنه نظر تفتیشدن کیچرلمه سنک لزومی هر کسدن اول بزم تقدیر ایتمکله کمز لازم کلور. و بوضو تله ایچر وسنده کی انتظام سنز لقلرک اوکنی آلمیه و اصلاحنه چالشمیه غیرت ایتمک

اپی وقتدر روسیه اسلامارینی ابتدائی تعلیم عمومی مسئله سی اشغال ایدیوردی. حیات مشروطه دن حقیله حضدار اولان ملتر کی بزم روسیله اسلامارده — شهر لیاریندن کویا لیرینه، محافل عالیه سندن محافل زراعیه و عملیه لرینه وارنجه یه قدر — تعلیم عمومی مسئله سی دوما ده باقیلدینی مدتیجه هپ اونکله اوشدیلر. غزتله یازیلور چیز یامور اک مهم ستونلرینی تعلیم عمومی مسئله سی تشکیل ایدیور. تجار — نجانلرده کی عمله لرک آلاری ماکنه کی اشلیور فقط ذهنلری بونکله مشغول: عجیانه بایسه ده بوراده کی ایشنی چارچابوق بتروب بر آن اول متینغلره قوشسه، فکری، رأیی دوما ده کی اسلام فرقه سیله برابر اولدیغنی آکلاتسه، متینغلرک نتیجه سنده اوقتوبریست فرقه سنک قرارینه قارشو بیان ایدیان پروتستو صدای حیتنک چوقاغندن پترسبورغ محافل تشریحیه سنک قولاقاری چیکه دی. بعضی برلرده والیار خلاف قانون اوله رق متینغلره مانعت ایستدیلر. حتی بعضاری تهدیدلره قدر واردی. فقط اسلامار کینه آلدیرمه دیلر. هر نصابه اوج بشی بر آرایه کلیه فرصت بولوب دوما و معارف انجمنی رئیسارینه و اسلام فرقه سنه: « ابتدائی تعلیم عمومی مسئله سی خصوصنده مذاکره ایتمک ایچون طوپالانق استه دک فقط والی بوکا مساعده ایتمه دی. مع مافیله شهریمز اهالی اسلامیة سنک فکری نه مرکزده اولدیغنی بیلیدر. اوده اسلام فرقه سی

بزم منافع منافع اقتضاسندن اولدیغی کبی حکومتکده اهل ایدمهجهکی منفعتلریندن بریدر .

فقط مع التأسف حقیقت بو اصلاح فکریندن پک اوزاق بولنیور . بوکونه قدر اساس دائرینی تفتیشه دائر عملیاتدن قطع النظر حرف واحد بیله صرف اولمدیغی کبی بویوک برتهالکله اهمیت ویررک باقدقاری مسئلهده منحصر آ امور معارفزه عائددر . شمدییه قدر نه اوغراشدیلرسه محکمه شرعیهنک هپ فروعاتندن اولان مدارس اولوب اساس مسئلهیه قطعاً یا قلاشمیدیلر . بونلر کوستریورکه مقصد ، اصلاحه کشادی تاریخندن بری مستحق اولان محکمه شرعیهیی اصلاح اتمک دکده یالکز مدرسهلر حقدده برفکر آلمقدر . ذاتاً بونی ، هیئت تفتیشه ریئسی پلاتونیکف مفتی محمد یار افندی حضرتاریله ایلک ملاقاتلرینده کیزلیه بیله تنزل ایتدی . مقصدک نه اولدیغی صراحتاً سویلهدی .

وامامارله اولان عمومی جلسهده ایسه بونی تأییدایتدی . حالبوکه مطبوعات وافکار عمومی اسلامیه اورنبورخ محکمه شرعیه سنک چوروک بنالرینک تعمیر اولنهجفی امیدنده درلر . هیئت تفتیشه بیوردیلرکه : « مدرسهلر حقدده باخصوص (سلیم کرای جاتورین افندینک همتیله ضیالالدین الکمالی افندی حضرتارینک سعی وغیرتیله اوفاده آچیلمش) مدرسه عالیه دینییه حقدده پک چوق شکایتلر واردر . اورانک بوتون بوتونه چیغرنندن چیقوب خلاف قانون پک چوق شیلر اوقوندیغنه دائر ژورناللر وار . حکومت بوندن شبهیه دوشدی . بناء علیه تفتیشک لزومنی حس ایتدی . » پلاتونیکفک بوراده ، یوز بکریمی بو قدر سنهدنبری جدی تفتیش و اصلاح یوزی کورمیهن محکمه شرعیهداآرد . سنک شایان اصلاح برحاله کلهسندن حرف واحد بیله صرف ایتیموب سبب عزیمتلیینه ختمیلرینک تقدیم ایتدکاری ژور . نالرینی کوسترمهسی وورودیندنبری دائماً مدرسهلره دائر شیلرله اشتغال ایتهلری البته شایان دقتدر .

واقعا محکمه ایچروسنده باشقه شیلرلهده اوغراشیلورلر . مثلاً : محکمهده روحانیاری نهلردن امتحان ایتدکارینه برجدول یازیلوب تقدیم اولمهنی استهمشار ، برامامک امتحاننده حاضر بولنوب برقچ شیلر صورمشار وصورکرده نفوس

دفتریندن برقچنی باقشلر . فقط بونلردن اولدیکلری اساس اعتباریله کینه مدرسهلره عائد برشی اولدیغی کبی صوکیسیده پک اهمیتسز ، عادتا وقت غائب ایتیه ناسزا بر ایشدر . خلاصه اوفایه کلدکارینه اپی مهم بر وقت کچدیکی حالده محکمهیه دائر یابدقاری تفتیشاری برهیچ دن عبارتدر . بتون اوغراشدقاریده مدرسهلر حقدده برفکر آلمقدن باشقه برشی ایچون دکلددر . بناء علیه بوکا محکمه شرعیهیی تفتیش نامنی ویرمیهلمده مدرسهلریعزی تفتیش ایدیلورلر دیهرک نظرلری نزلریمزه دکدیکلری آ کلایهلم . ذاتاً بونی کندیلری دمین عرض ایتدیکم کبی علناآده سویلورلر .

*

بو سرد ایتدیکم مطالعاتدن مدرسهلریمزه عائد تفتیشاردن خوشالاندیغمز آ کلاشیامهسون . خیار ا بوکا طرفدار اولان ایکی آدم وارسه بری ده بز . چونکه حکومتک بزم حقدده کی اصلمز شهرلری لزومسز احتیاطلری پک زیاده ایلرلشدی . البته بونک آنجق جدی بر تفتیش عقیننده آله جقدر .

کیزلی ، قیاقلی هیج برشیمز یوقدر : نه وارسه هپسی میداندهدر . مع مافییه بووقته قدر اسلام مدرسهلری حقدده سویلنمدک بر لاف قالمادی . بان اسلامیزم مرکزیهده بوراسی ایدی ، اختلال او جاغیده بوراسیدی ، اسلاملره کیزلی کیزلی یاشل یایراق توزیع اولنان محلده بوراسیدی . بونلری روسکی از نامیا ، قولوقول وغولوص موسقوی کبی ورقراره لر علولندیره علولندیره یازدقاری وقت کیم بیلر روسار بزم حقدده نه کبی خیالار بسله مشارددر . شمدی تفتیش مناسبیله بومسکین خانهنک حالی تماشا ایتسونلر . تماشا ایتسونلرده بوکونه قدر کیرلش اعصابلرینه ، بوزولمش قانارینه جدا آجیسونلر . طوغریسنی سویلک لازم کلورسه بزوتفتیشلردن پک زاده نمونر . چونکه حقیقت آ کلاشیله جقدر .

مع مافییه بوتفتیش مسئلهسنده ایکی شی اندیشه منزی موجب اولیور . بری اثناء تفتیشده روحانی مکتمبلرینده اوقوتدیریلان تاریخ ، جغرافیا ، حساب ، قوزموغرافیا ، هیئت ، حکمت ، فلسفه وسائره کبی اسلامیتک کنه

عبارتدر . اما نچون ایدلم ، نه صورتله ، ایدوبده نه اوله جق ؟ ایشته بوکا دائر کندیلریندن هیچ بر شی ایشتمیورز . کوستردکاری شی اوامر الهیه اولمه سندن ویاخود قوری بر « محو اولورز » دن عبارت قالیور . ایشته بونکچوندرکه ملت اسلامیده هر شیئه بر مساهله و بونک نتیجه طبعیه سندن اولان تکاسل عاتی تعمم ایتدی . و سونکده بونکچی درکه اسفلی بولدیلر و بوکا حقلری ده واردی . چونکه پامه سی لازم کن شیلرک نه اولدیغنی بیلمیورلرکه اوزرلینده کی تکاسلی آتوب ایش پالسونلر خواجه لریمزده الله امر ایدوردن و محو اولورزدن باشقه بر شی سویلیورلر .

اوت آما و صدقنا ! هپسی اوامر الهیه در ، وهپسی عدم اطاعت تقدیرنده سبب فلا کتمزدر . فقط بوکا عمومی ایناندرمق و اجراسنه مجبور ایدمه بیلکم ایچون — باخصوص بوزمانده — یالکیز اوامر الهیه اولدیغنی سویلک کفایت ایتمیور . بونکچون فنی ، فلسفی ، سیاسی ، مادی جهتلرینی کوسترمک ایجاب ایدیورکه البته بو آنجق فنونله تنور ایتمش بردماغک یاپه بیله چکی برایشدر .

اگردینک ریاستی بویله دماغلره تسایم اولنغازسه علمادین اولمق ایچون « نصر » ی ، مختصر الوقایه دن براییک مسائل فقهیه یی از بونک کفایت ایدمه جک اولورسه اسلامیتک استقبالی ، حیاتی تهاسکه دره . بناء علیه فنون اسلامیتک لازم غیر مفارقیدر . ایشته اونکچون اینی دوشنلم ، دقت ایدلم ، مدرسه لردن فنونک وار قدر لیسنک چیقارلمه سی ، تمامنک ادخال ایدیللمه سی روح اسلامیتی نزع ایتک دیمکدر .

البته مسیونیرلر یو نقطه ده غفلت ایمازلر . مدرسه لره فنون کیرمدیکی تقدیرده استقباله ایدمه جکاری کارلرک درجه اهمیتتی تقدیر ایدرک شمذیلک بلکه کندی روحانی مکشبلر . ینک اصلاحندنده واز کیچرلر . فقط بزله بوکا صوک عنادیمزله صارملیز . اسلامیتک فنوندن باشقه یاشامیه جغنی عیوقلره چیقارمالیز . چونکه حیاتمز استقبالیز ، هپسی بوکا باغیلدر .

*
*

بالاده بو تفتیش مسئله سندنه ایکی شیدن اندیشه ده

وحقیقتی کلامق کندینه توقف ایدن فنونی : « بونلرک دینه تعاقی یوقدر . مکاتب دینوبده اوقوله جق شیلردر » دینه آماری و اماملرکده بر شاشقنلق ودها طوغریبسی جهالت نتیجه سی اوله رق دینی ، اسلامیتی بونلردن باشقه ا کلامق قابل اولمه جغنی اثبات ایدمه جکیدر . مع یافیه بواندیشه مک ضعیف اولدیغنی اعتراف ایدرم . چونکه اوصایدیغ فنونی مدرسه لردن چیقارمق موسیو پلا تونبکفلرک دائره صلاحیتارنده دکل دومانک تصدیقنه موقوف برشیدر . بونک یارین دومایه مکاتب نالیه و روحانیه حقتنده بر لائحہ کر تیله جکدر . بولائحہ انجمنلرده اوزون اوزادی تدقیق اولنه جق . جلسهلرده قزغین قزغین مذاکره اولنه جقدر . بوتدقیق و مذاکره لرک نتیجه سنده بر قاج ماده نک قانونیتنه قرار ویرله جکدرکه ایشته انجق شوقانونیتنه قرار ویریلن ماده لر بوفنونی مدرسه لردن ادخال ویاخود اخراج ایدمه بیله جکدر . بوقانونلر ایسه خصوصی اولیوب عمومیدر . یعنی اورتودوقس ، قانونیک ، اسلام و سائر مکاتب روحانیلری شامل اوله جقدر . ایشته بزله اوقت کوزلریمیزی آچمالیز . اسلامیتک فنوندن هیچ بروقت ایرلمیه جغنی ، اسلامیتی آ کلامق ایچون اوله فنونی آ کلامق ایجاب ایدمه جکنی مطبوعات کرک حکومتیه کرک ملته آ کلامتیدر . بوبر بویوک محاربه اوله جقدرکه سوکندمه کی مغلوبتک و خاتمی ابتدائی تعلیم عمومی مسئله سندن نقصان اولمه جقدر . نچونعی دیدکیز ؟ نچونه محل یوق ظن ایدرم . عالم اسلام بونک تجربه سی انخطاطه یوز طومیه به باشلادیغی آندن بری کوریور .

انخطاطنه رؤساء روحانیه نک فنونه عدم وقوفلری و بناء علیه هر بری بر حکمت و فلسفه و منافع سیاسییه مربوط اولان اوامر و نواهی دینه یی ساده بیورق کی سویلیهب اسلاماری رجبابالغیب جمعیه و عظم و نصیحتلری سبب اولدی دکلکی ؟

علمامن هر شیئی سویلیورلر . بوکا تشکر ایدرز . نماز یاپیکیز ، اوروج یاپیکیز ، حجه کیدیکیز ، یکدیگر کزه معاونتده بولنوکیز ، دیورلر . و برده صوک زمانلرده سلسله مواظطلرینه اتحاد ایدیکیز ، تجارت یاپیکیز نصائح کربهارلری ده انضمام ایتدی . فقط شویالکیز ایدکیز و ایدملدن

اولديغمزي يازديدم . بو ايكنجي انديشه مزده تفتيشك اولندن و مفتشك افاده لريندن اكلاشديغي وجهه اوزره ساده مدرسeler اچون اولوب تفتيشه ، اصلاحه جدآ محتاج اولان اساس محكمه حقنده كويا بر تفتيشده بولنه دن مفتش لر پترسبورغه دونماری قورقوسيدر . الله ويره ده اولده ايديلن تخمينار ، افاده لر ياكلش اوله ! محكمه جدی بر نظر تفتيشدن كيچرله رك شيميدكي حالزه لائق بر حاله اصلاح اولنه !

اورنبورغ محكمه شرعيه سي اساسندن چوروك بناء عليه يكي دن يابلمه سي الزم اولان بر بنادر . باشنده كي رئيس الاسلام طائيدنغمز مفتي حضرتلری مسيونير ايلمينسكينك معهود مكتوبنده : « اورنبورغ محكمه شرعيه سي مفتيلری ، پترسبورغك بت يازارندن يتشور . اوراده كي اسكيجي كوزه ، بوش بوغاز تانارلر كنديك كوزه ليكيه بويوكره انتساب ايدبورلر و بوسايه ده ارتقا ايدهره مفتي اولبورلر » ديدكي كي بو مفتينك ده پترسبورغ بت يازاری اعضاسندن اولديغني پك محقق بيامورسه ده هر حاله عمرينك بر خياليني ولايت و قضا زراعت محكمه لرينده كيچيرمش بر پير فاني اولديغي ميدانده در . بناء عليه اسلاميه تله اولان ايساب ، حسابي آنجق نمازلق اوروجلق قدر اولديغي محققدر . ديمك كه بو كون محكمه شرعيه اسلاميه نك موقع رياستني اشغال ايدن ذات محترم ، اسلامارك رئيسي دكلده حكومتك محكمه ايجروسنه قويديني كوزلي بر باغانه سيدر . (دير كيدر .) وياخود اورايه وضع ايدن بر قونتروليدر . اوله يا ! اسلاماره رياست ايد بيلمك و رئيس اولق

اچون هر شيدن زياده اسلاميتدن خبردار اولميدر . اسلاميتدن خبردار اولميه ن بر آدم اسلاماره رياست ايدمه ن . بونلر وقتيله پك چوق سويلندي . فقط آلدين اولمدي . مع مافيه بونلر روسيه اسلامارينك ا كثر نك قلبنده بر عقده اوله رق قالمشدر . اكر پلاتونيكفلرك مقصدلری اولده تخمينارك ، افاده لر ينك خلافي اوله رق - كه بونك بويله اولمسه ، جناب حقدن تمی ايدر ز - محكمه شرعيه ني تفتيش و اصلاح ايسه هر شيدن اول بو عقده حل اولنه ليدر . بو عقده حل اولنه دن محكمه شرعيه قطعياً اصلاح اولنه ماز . محكمه

درونده حكومتدن زياده اسلامارك حقي اولديغني تسليم ايتميدر . قونترول برداره يه رياست ايدمه ن . اونك ياپه جني ايش ياييلان اشاری باققدر . رئيس مزده منتظم بر ايش ياييلاز ، او حاله بوداره داخلنده انتظامك محافظه سي اچون بر قونترولدن زياده رئيس لازمدر . بورياست ، اربانه ترك اولنه ليدر . قاعد معاشيله خدمتدن چيقان روس مأمورلرينه دكل ! !

حكومت بوني وقتيله آكلامدی . وياخود آكلامق استه مدي . چونكه او وقت اشارينه اويله كليوردی . بلكه شمدي ده اويله كلور . فقط عفو ايدرلر شمدي بزمايش مزه كليور .

يوز يكرمي سنه در ماتك محضا شومقام رياستك ناها لارك آلرينده اونجاق اولمهنندن چيكمه ديكلاري مظالمی ، كورمكلاري حقارتی قلامدی . آرتق بوندن صكره تحمله موقعك نزاكتي مساعده ايتيور . پك نازك بر موقعه بولنيور ز . بوندن بزلی قور تاره جق ديمزي سياستمزي اي بيان بر رئيس روحانيدر . حكومت بوني آكلامق استه مازسه ملت آكلاتميدر . . . ا مادامكه حكومت محكمه شرعيه ني تفتيش نامندن اوفايه كلش . اهالی بوكافار شوتشكر ايتلي تفتيشك نيجه طبعيه سندن اولان اصلاح حقنده كي مطالبلريني ، حكومه تقديم ايتميدرلر . بونكجون هر يره متينغر ياطلي قومسيونلر انتخاب ايتملي بونلر واسطه سيله ماده لر تنظيم ايدر ك هيتت تفتيشه رئيسنه وير مه لي آرتق بوندن صكره حقوق بو صورتله محافظه اولنور . حكومتك آكلامق استه مديكي بعض بر بويله مهم مسئله لری بو صورتده آكلاتملي . اكر بو خصوصه ده باشقه وقتده اولديغي مطالبی بر قفادن چيقار مه يه موفق اولورلر سه اميد ايدر ز كه پلاتونيكفلرك محور اشغاله وبالواسطه حكومتك تعقيب ايتديكي مسلكنه تأثير ايده جكلدر . بو خصوصه ره هر يك ايده جك هر شيده اولديغي كي - مطبوعاتدر .

فقط نه دندر بو خصوصه روسيه لي اسلام مطبوعاتي پك محترانه كوربور ز . فقط بزلی ، سوزك محيطه كوره سويلنه ميله جكني قبول ايتكله برابر احترازكده بو قدرينه طرفدار دكلز . روسيه لي اسلام مطبوعاتي باشقه وقتده اولديغي كي شمدي ده لزومسز احترازلر دن مجانبت ايدر ك

بونک قابل اولہ میہ جغنی کورمہ لری اوزرینہ سوریه نك
قابلیت اقتصادیه سندن استفادہ ایتمک یولرینی آرامغہ بوقطعہ
غرائک هر بر طرفندہ مکتبیلر آچغہ قابلیت اقتصادیه وسیا -
سیہ سندن استفادہ ایتمک باشلامشدر . اجانبک سوریه یه اولان
نظری بوقطعہ نك قابلیت طبیعیہ سنی کوسترمک ایچون پک
کوزل بردیلدر . ایشته سوریه هر جہتیجہ پک مکمل وشایان
استفادہ بوقطعہ در .

سوریه اہالی اسلامیه سی :

سوریه اہالیسی باشلیجہ مسلمان وخرستیان اولوب
(درزیلر) و (نصیریلر) دخی بولنمقہ درلر . باخصوص
شامک غرب جہتندہ کائن (جبل دروز) دہ کلیتی درزی
موجوددر . سوریه مسلمانلری فعالیت وغیرتک بر تمثال
مجسمیدرلر . . . . علی الخصوص شروطیت عثمانیہ نك اعلانندن
بری اوفعالیتلری تضاعف ایتمش و بو صورتہ کنیدیلرینی
استیلا ایدن سترہ جہاتی یواش یواش رفع ایتمک باشلامشدر .
بوقطعہ ملنک رفاه وسعداتی تأمین و حیات مستقبلہ بشریہ نی
کافل اولان مکتبیلر یواش یواش آچیلغہ باشلامش ایسہدہ
اسلامرک احتیاجات حاضرہ سنی تأمین ایدہ میورلر . بوسبیدن
ینہ اولان اسلام اجانبک بر مقصد سیاسیہ دینہ و اقتصادیه سی
اوزرینہ تأسیس ایتدکلری مکتبلرہ (یعنی دوزاقرہ)
مراجعت ایتمک مجبور ومضطر قالورلر . . . بن سوریه
مسلمانلرینی سائر ممالک اسلامیه اہالیسنہ قیاساً سویلوروم .
یوقسہ ترقی واجتہادلرینی اوروپالیارہ ویاخود سائر ممالک
اہالیسنہ قیاس ایتموروم . چونکہ : اولارہ قیاساً سوریه
مسلمانلری صولده صفر قالرلر ! . . . ممالک اسلامیه نك
هر نہ طرفنہ کیدہ جک اولسہ کز نفاق ، تفرقہ ، وفساد
اخلاقہ تصادف ایتمک پک محتمل ایسہدہ بومرض مہلک
سوریه اسلاملرنہ یوق کبیدر . . بین الاسلام اتحادوتعاون
ایچہ اساسکیر اولمشدر . تجارت جہتیلدہ اسلامرا ایچہ ترقی
ایتمشدر . اولدہ کی مأموریتہ اولان میلاری شمعی تجارتہ
منقلب اولمشدر . زمان استبداددہ هر کس بر مأموراوملق ،
دائرہ حکومتدن بریر اشغال ایتمک ایچون چالیشرلر ایکن شمعی
هر کسدہ تجارتہ ، صناعتہ سلوک ایدیورلر کہ ؛ بوترقی وتعالینک
اک بیوک بردیلیدر . . . باخصوص بویکی اوچ سنہ نظر فندہ

وظیفہ لرینک قیمتنی تقدیر ایتملی ، ملتہ بو خصوصدہ حتمیہ
رہبرلک ایتمہ لیدر !

ترویسیکی لی احمد تاج الدین

سوریه احوالی حقتندہ

— ۱ —

بوندن مقدم (سوریه احوالنه برنظر) سرلوحہ سیہ
بر مقالہ یازمشدم . او مقالہ مدہ سوریه حقتندہ سرد مطالعات
ایلمش ایسہمدہ ، بوقطعہ نك ولایات سائرہ عثمانیہ میانندہ اک
اہمیتلیمی اولسی ومطالعاتک توسیعی ایلہ بر آزدها طرافلیجہ
یازمنی مناسب کوردم . . .
بوقطعہ نك سا کنلری غربلر اولدینی وبختمزده اولارہ
واونارک ساکن اولدقلری قطعہ یه عائد اولدینی ایچون قلمی
ایلمہ آمازدن اول فکرم ، بحر بی پایان تفکرک تا اعماقندہ ایدی .
چونکہ ، بر ملتک حالت روحیہ سندن بحث ایتمک ، احوال
اجتماعیہ ، اقتصادیه ، سیاسیہ سی حقتندہ بیان افکار ایتمک
ظن ایدرسم او قدر قولای بر مسئلہ دکلدلر ! بوکون
اک مشکل برشی وارسہ اودہ ملتارک احوال روحیہ سنہ
کسب و قوفدر . بوسبیدن طوبی ، سرد ایدہ جک اولدیغ فکیرلرک
شائبہ خطادن معصون اولدقلرینی ادعا ایدہم . . . باخصوص
بویلہ نازک بر مسئلہدہ انسان خطادہ بولنہ بیلیر . ایشته وقوع
بواجق او خطارک ارباب وقوف طرفندن توضیح اولمنسی
رجاویاز ایلدکنصکرہ موضوع مقالہ اولان (سوریه احوالی
حقتندہ) سرد مطالعات واستطلاعات مخصوصہ نی پیش انظار
قارئین وقارئاتہ وضع ایلدورم .

سوریه نك احوال طبیعیہ سی :

دست فیاض قدرت بوقطعہ غرائی ، جلوہ کاه طبیعت اولمق
اوزرہ خاق بیورمش ، اولدربا (لبنان) و (آتی لبنان)
سلسلہ جبالنی ، اوفر حفرا مناظر طبیعیہ نی ، اوزنکین
اراضی خالیہ نی ، والحاصل طبیعتک حاوی اولدینی بتون
حسانتی بوقطعہ یه بر ضمیمہ اولمق اوزرہ بخش واحسان
ایلمش ! . . اجابندہ سوریه نی ، مستملکات و مستعمرات
تارینہ ضم ایتمک فکری ایچہ بر زماندن بری او یامش ایسہدہ

اسلام اردن اور واپہ تجارت، صناعت، زراعت الخ ایچون برچوق طلبہ کیتدی. بونر ا کمال تحصیلدن صکره و ظنارینه عودت ایده جک و وطن آنار دن پک چوق استفاده ایده جکدر ن قویاً امید ایده رم که بونر عرب کیدوب عرب کله جکار، مسلمان کیدوب مسلمان عودت ایده جکاردر. حالبوکه بعض اور واپه کوندر یلان طلبه لریمز ترک کیدوب ترانسز و یا خود آرن اوود کیدوب آلمان اوله رق عودت ایدیور لکه بونردن وطن استفاده ایده جکی یرده بالعکس چوق ضرر وزیرانله اوغریور . . .

زراعت کلهجه: حما، حصص، شام، وحلب حوالیسنده زراعت کاملاً اسلامارک النده دینله بیلیر. فقط مع التأسف اصول زراعت دها بو حوالیه قدمنهاده اولما مشدر. ب اسکي اصول . . . متصرفلر میاننده قدرت و فعالیتله بر موقع بلند اشغال ایدن حما متصرفی ناظم بک افندی نماده بر زراعت مکتبی آچمش اور واپدن ده برچوق آلات و ادوات زراعیه جلب ایتمش . . . ایشته بو زراعتک او حوالیده ترقی ایده جکنه بر دینلدر. صنعت جهته ایده مسلمانلر ایچه ترقی ایتمشدر. ایشته شمدی الله ایچون سویلنه جک اولورسه مسلمانلر حقیقتاً سوریه ده شایان استحقسان بر جدیت و فعالیت کوستریورلر .

سوریه ده عرب ترک مسئله سی :

ایچه بروقتن بری ترکارله عربلر بیننده بر منافرتک ظهورنی جرائد یومیه واسبوعیه ده او قوردم بونی عربلر و ترکار ایی بیلمیدر لکه : نه عربلر ترکمز، ونه ده ترکار عربسز، یشایه بیلیرلر . . . بز مسلمانلر ریوزنده آنجق اتحاد سایه سنده ادامه حیات ایده بیلرلر. عربلرله ترکارک بیننده (یازیوب و سویلندیکی قدر) بر منافرت اولیوب یالکز برسوء تفهمک وجودینه احتمال ویره بیلیرم. یوقسه ترکار عربلر حرمت ایدرلر. و عربلر ده ترکاری سورلر. هر نه قدر عصیت قومیه وار ایسه ده متدین بولندیغمز دین جلیل احلام بزلی بر نقطه ده توحید ایدیور، (لاله الا الله محمد رسول الله) دیورلر . . . موجودیتنه احتمال ویردیکم سوء تفهم ایسه، بعض دنی آدمارک اغراض و منافع شخصیه لرینک حصولی ایچون بویکی قوم نجیب آره سنه آتدقلری بعض یالان

یا کلاش شیردن عبارتدر. باقکمز بوکا بر مثال کوستره یم : کچن سنه ارتکابی تحققی ایدن مأمورین قدیمه عربدن بریمی داخیه نظارتنه مراجعتله کندیسینک بر حبله تعینی استرحام ایدرسه ده کندیسیمی نظارتجه معلوم اولدیغندن . . . طلبی اسراف اولتماز . . . فتنه و فحشور ایله متخلق اولان بوشخص دنائت آلود، سوریه یه عودتنده زوالی اهللی یه دیرکه : « داخیه نظارتنده مأمورینک اسامیلرینک یان باشنه (ع) حرفی یازیلی . . . بنم اسمی سؤال ایتمکاری وقت دفترده اسممک یاننده (ع) حرفی کورور کورمز (سکامأموریت یوق) دیدیلر. حین سؤالده (سن عربسک عربلر بوندن صکره مأموریت ویرلیه جکدر) دیدیلر . ایشته ترکاری کورپیورسکیزیا ا بونلر بویله آدماردر . عربلری سومزلر . »

کورپیورسکیزیا ؟ فساد و نفاق نصل و نه صورتله حصوله کایور! طبیعی حکایه یی اهالی جاهل اولسی حسیلله صحیح الوقوع اوله رق قبول ایدیورلر و ترکاره قارشو بر سؤ محبت حاصل اولیور. ایشته اصل منبع فساد، یالکز منفعت شخصیه سی ایچون ایکی قوم نجیب آره سنه تفرقه دوشورمکه چالیشان بوکبی دنی، رزیل آدماردر. یوقسه عربلر ترکاری، و ترکارده عربلری سورلر. چونکه دین قرداشلیردر. (المؤمنون اخوة) قانوننک اسلاملر بیننده باخصوص شوزمانلر ده جایکیر اولسی لازم کلیرکن بویله ارزل عباد اولان گروه هرکله دن برقاچ ذات لئیم طرفندن عقیم قلمسی بیوک بیوک تأسفله تلتی اولسنه کرکدر . . . آرتق بوندن صکره عرب قرداشلریمز بویله آدمارک صاحبه صایان سوزلرینی سمع و اعتباره المیه رق ترکارله عربلر ال اله و یروب بیوک اتحاد حاصل ایتملی. ایشته بو صورتله یشانیه بیلرسه یشانیلر. یوقسه بر طاقم سؤ تفهم، بر طاقم تفرقه لره دوچار اولورسه قطن ایدرسم نتیجه پک وخیمدر . . . چونکه اتحاد قوت تفرقه ایسه محو و انقراضدر.

ثریا

مدیر مسئول : عثمان جودی

نجم استقبال مطبعه سی

تغلامسلیک

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامیه باهت فقهی مجرد

تاریخ تأسیس ۳۲۸ مولد النبی

آبونه بدلی

مالک عثمانیه ایچون

سنه لکی ۵۰ غروش

آلتی آیلنی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی

۸ آلتی آیلنی ۴ روبله

سائر ممالک اجنبیه

سنه لکی ۱۲ آلتی آیلنی

۶ فرانقدر .

۲۳ کانون اول ۳۲۶ جلد ۲

پنجشنبه

۴ محرم ۳۲۹

عدد : ۲۸

بیکرجه قالدین واردرکه پدری، والدوسی کیم وزهلی اولدیفنی بیلمزله. ذاتا بونک وجودینی انکار ایدنده بولماز. اک صوفی آدملرک خانهلرنده هیچ اولمسه یاریم دسته خلابیق نامنده قزلر بولنوردی .

بزلییوردک ترکستان چینلی ده ومانجوریده مسلمانلر جاهل عوام طاقی مجوسی مسلمانلر ، کندی صیهلرینی ۸-۱۰ یاشندهسی نهایت ۱۳ یاشندهکی قزلرینی مسافه بیهدهدن کلش مسافرله اکرام مقامنده نکاح مته ایکی اوچ کونه استفراش ایتدیررلر ، بو عادت شنیعه حالا باقیدر ، ایوم مکه دن عربستاندن اورالره هر سنه سوروسور و کیتمکه اولان شیخلر ، سیدلر هفتلر ظرفنده بر ایکی دسته معصومه نیک اخلاق فطریه حسنه سنه تجاوز ایدرک اوساده دیل عوامک جهالتندن استفاده ایدر . بو صورتله عموم اصل اسلامک مقدس بیلدیکلری حریمین شریفین نلم و بجلتی لکهدار ایدوب حرمتی هتک ایدرلر .

فقط او آدملرده اولان جهالت و غرور نفسانیت بویه دنائت ارتکاب ایتدیرردی . آنلرده هیچ عفو اولنور جریملردن دکل یا نه ایسه زمان وزمین مساعده ایتمش اولمش تمش .

فقط کیچن هفته حکمت غزته سنک ۳۷ نهمی نومردسنده

وجدانسزلق

و

حیت جاهله

ظن ایدرسم اصحاب انصاف بوکا باشقه بر معنا ویره من یا وجدانسزلق دیر و یا خودده شارلاتانلق . اوت بونک ایچون باشقه بر تعبیر آرامق لازمدی . فقط بن هر نه قدر دوشندم ایسه به بر تورلو مناسب تعبیر بوله مدم .

بزلییوردق پک چوق جاهل آدملر ، قفقاز طاغارنده اولان وحشی انسانلر بر چوق اوهام و خلیاره قاپلر ق کندی اولدلرینی حسن اختیار لریله و دیکر لرینک معصوم چوققلرینی سرعت طریقله کتورر استانبول و مصر سرایلرینه ساتارلردی ، او زمان صناید دخی هر سنه دسته لره قزلر ساتون آلورلردی ، کیمسه ده بویه بر بیع و شرانک جواز عدم جوازینه قارشو سوز سوبله یه مزی . بلکه سوز سوبله یه جک علمامن کندیلری دخی او جریمه لره ارتکاب ایدرلردی ، شرعا حرام اولان حر معصومه لری ساتون آلورلردی . هر سنه بیکرجه حر و حره ساتلوردی . بونلری اثباته حاجت یوق ، بوکون استانبول ایچنده

حفظ صحت بدنيه و فكريه به ، دوچار مرض اولدقلى
تقديرده اونلرى تداوى و تشفيه لزم اولدغى كى
اخلاقك بحفظه مى ايجون حفظ اخلاقيه به ، فنا اخلاقك
تركى ايجون ده طبابت و مداوات اخلاقيه به لزم قطعى
واردر . حفظ صحت اخلاق ، اكتساب ايتمش اولديغى
فضائلك ؛ اخلاق حسنه نك تغيردن حفظى ، تبديلدن
صيانيدر .

انسان نه قدر حال صحته اولورسه اولسون تاثيرات
خارجيه دن كندى بحفظه ايتمز ، امراضى موجب اولان
عواملدن تحفظده بولونمازسه ايركچ بر خسته نغه دوچار
اولور . اخلاق ده بويله در . دائما تدابيره محتاجدر . بر
انسان عيش و عشرت ايتمه فقط عيش و عشرت ايدن بر
چوق كيمسه لرله اوزون مدت دوشوب قالمسه ، اونلرك
مجلسارنده ، صحبتارنده بولونسه اونلرله ميخانه به كيتسه
مطلقا او كيمسه ياواش ياواش عيش و عشرته انهمالك وابتلا
پيدا ايدر . بر كون صكره كندى ده عيش اولور چيقار .
بر كيمسه يالان سويله مهسه فقط يالان سويلينلر ايجنده چوق
بولونسه و بايه ميه جنى بر چوق شيلارى وعد ايتسه نهايت
يالان سويلكك مجبور اولور . خلاصه ؛ اخلاق حسنه
وفضائل عاليه دائما تحفظ و نظارت آلتنده بولونديرلارسه
اونلرى تغير ايدمك اسبابدن اجتناب ايدلرزه محكوم
زاولدرلر . طبابت و تداوى اخلاقيه ايسه دوچار اولديغى
سيئات و اخلاق ذميه نك تداوى و ازاله سندن عبارتدر .
انسان بر خسته نغه اوغراسه اوخسته نللك حقيقى تداوى
اسباب و عوامل مرضيه نك تماميله ازاله سييله ممكندر .
اسباب باقى قالمسه مرضيه نكس ايدر . ايشته اخلاق
ومعنايا تترك تداوى ده بويله در . اخلاق ذميه نك نفس مزده
كوكاشدين اسبابى ازاله ايتمك و بو خصوصه كى ابتلا
وانهماكزه قارشى مقاومتده بولمق لازمدر . وجوددن
بر مرض دفع ايدلدىكى زمان مرضك نكس ايتمه مسمى
ايجون انسان نفاقت دورى كچيركه بو زمانده مرضك
نكس ايتمه مسمى ايجون تقيدات جديده و صحيه به لزم قطعى
واردر . طبق بونك كى سيئاتدن برى ترك ايتديكمز زمان
اونك تكرر رجوع ايتمه مسمى ايجون تقيدات و نظارت

رسمى كورديكمز ملت قربانى و همت مليت « ناميله
يكر منجى عصرده بر معصوميه نك علنا مزايده چيقاروب صاتمق
جنته ارتكاب ايتمش ، مرحمتمز ، عالمه سندن بمش برى ده
مع التأسف كوردك . آرتق بونى . غزته ستونارنده يازده رفق افتحار
ايتمك و آينى دغى « همت مليه » قومق كى لايقدى بر
معامله طوغرىسى بى صوك در چده مأيوس ايتدى .
آرتق مقام خلافتده بو كى مزايده لر تشهير اولنمايه باشلارسه
نهديم . بو همتده ترقى ايدمسه ده كيملى مزايده به
چيقاره جقار بقالم ؟ بو سوالر طبعاً وارد اوله جقدر .

ياهو بران انصاف ايدكز اكر جدا هميتكز غلبانه
لكش ايسه فدا اولنه جق شيلار پك چوقدر بونى موازنه
ايله صيره سييله فدا ايتملى اول باول فدا اولنه جق شيلر
هتك شريعتله اولمز ، بللكه محرمانه ، مسكرانه ، قماره
سفاهته اولان صرفياتكزى فدا ايتمليسكز ، صوكره
معاشردن نزول ايتملى انگليز متاعى رنده آناتولى قاشلارى
كيملى .

بو كون مامورين و ضابطان يش سنه مدت ايله ياريم
معاشرى فدا ايتسونلر .

بو كى حره بر معصوميه نك صاتميه هيچ بروقت شريعت
غراً مظهر نك مساعده سى يوقدر . بونام ايله باره ويرمك
حيت جاهليه در . باب مشيخت بويله بر مزايده به سكوت
ايدرسه و بر فرنگك . . . بايله جق مقاوله سيينه مساعده ايدرسه
شرعاً و سياستاً هيئت مجموع سييله مسئول اولورلر .

مقام خلافتده مسئول اولور بومسخره بازلنى هيچ بر
مسلمان قبول ايتمز دونما جمعيتى ده قبول ايتمز .

بورزالته حسن رضا كوسترمك سكوت ايتمك ده عيى
اشراك ديمكدر . بزم ديه جكمز برسوز وار ايسه ياربى سن
سن قورنار بو معصوميه نك ظالملك التدن . ديهرك ختم
كلام ايتمكدر .

عبدالرشيد ابراهيم

حفظ صحت و طبابت اخلاقيه

بدنك ، افكارك تغيردن حفظ و وقايه سى ايجون

جدیدہ لزوم واردر . مرض روحانی دفع وازالہ ایلدیکی تقدیردہ اوکا قارشی اولان انہماک و ابتلا تماماً ازالہ اولونجیہ قدر بو تقدیراتہ لزوم واردر . بودہ امراض معنویہ نك نفاہتیدر . بونکله برابر ہر دورلو سیئاتدن صاقینق ، اونلردن دائماً اجتناب ایتمک . مالک اولدیغمز فضائل و اخلاق حسنہنی دخی دوچار تغیر اولمقدن حفظ وصیانت ایتمک ، حفظ صحت و طبابت اخلاقیہ نك اساسیدر .

مرض جسمانی . اکثریا او مرضہ دوچار اولان کیمسلرلہ اختلاطدن - ایبری کلیر . مرض اخلاقی دخی بویلدہر . اکثریا اخلاقمز کیمسلرلہ - اختلاطدن انسانک اخلاقی بوزولور . «کشی رفیقندن آزار» ضرب مثلی مشهوردر . انسان ، ایبارلہ قونوشور ، ایبارلہ کسب الفت ایدرسه کندیسندنہ ایلیکہ بر میل حس ایدر . انسانک اخلاق و اطوارندہ تبدلات حسنہ وقوعہ کلیر .

انسانلرک امراض مادیہ لرندن زیادہ امراض معنویبری محتاج تدوایدر . بر ماتی محور لایقندہ طوتان شی اخلاق عمومیہ نك دوزکونلکی در . اخلاق عمومیہ فسادہ اوغراسہ او ملندن بقا امید ایتمک پک و اھیدر . شیمدی یہ قدر باتان ، اضحلالہ اوغرایان اقوام ہب اخلاقمز لاق یوزندن باتمش ، دوچار اضحلال اولمشدر . بونک ایچون افراد ملندن ہرکس دیگرلرینک سوء اخلاقی کوردکلاری زمان اونلری تقدیر دکل ، ایی سوزلرلہ ، کوزل نصیحتلرلہ فسالعک فنانغنی آکلانقلہ حاصل ہر نہ صورتلہ ممکن ایسہ او صورتلہ اونلری فنا خوبلرندن ، شخصلرینہ وعمومہ ایرات ضرر ایدن سوء اخلاقلرندن واز کچیرمکہ چالشمیلیدر . بو ، افراد

دوقور حادثی

عالم اسلام

اورنبورغ محکمہ شرعیہ سنی تفتیش مناسبتیلہ

«نویہ و ربیہ» نك بر مقالہ سی

اورنبورغ محکمہ شرعیہ سنی تفتیش مسئلہ سی روسیہ اسلامی طرفندن بویوک بر اھمیتلہ تلقی اولندیغنی کچن نسخہ مزیدہ یازدی ایڈک .

روسیہ اسلامی بومسئلہنی - محکمہنی تفتیش نقطہ نظریندن - ہر نہ قدر بویوتسہ لرده ، بزبوندہ فوق العادہ لاک کورمہ دیکمزی ، محکمہ نك حکومتہ بوجونہ قدر ہیچ بر مجھول نقطہ سی اولدیغندن بوکا «محکمہنی تفتیش ایدیورلر» دیمہنی بیلہ فضلہ کوردیکمزی دہ اونسخہ آ کلانندی ایڈک . اسلامیہ

ملتک اک بویوک وظیفہ سیدر . «ہرکس کندیمی ایچون دکل دیگرلریلہ برابر عموم ایچون چالیشیر و عموم ایچون پائار» دیمہن حکیم پک دوغرو سویلہ مشدر . بز عمومک بر فردی یز . عمومی تشکیل ایدن افرادک ہبسی بزم برر اعضامزدر . اونلرک ایی حاللرندن مستفید اولہ جفمز کبی فنا حاللرندن دہ متضرر اولورز . ایلیکی باقمقدن فنانغنی ازالہ ایتمک مقدمدر ، اولیدر . بناً علیہ ہرکس نقیص شخصیہ سنی ازالہ ایتمکله برابر نقایص عمومیہ نك دہ ازالہ - سنہ چالشاایدر . انسانلرک ہبسی عین سویلہ دہ ایی اولامازلر

کون کی آشکار اولان بعض حقائقہ . . . قارشو عناد ایدر جہسنہ - کوز یوموب حکومتک ، صانککہ نہ اولدیغنی اولدن بیامیورمیش کی طاوراندیغنه آلدانهرق ، محکمہنک اساسلی صورتده تفتیش اولنه جغنی و تفتیش بعدنده شایان اصلاح یرلرینی اصلاح ایدہ جکنی امید ایدیورلردی . فضلہسوز سولندک ، پکی ، بلکه بز آلدانیورز دیدک . دہا ایلرینی آ کلائیق ایچون بو خصوصده کی روس مطبوعاتنک مطالعه لری بکله دک . چونکہ بونلر ، باخصوص حکومتہ رهبرلک و یاخود اوتہ نبری مناسبتی اولانلرینک توجه ایتدیکی نظری مسئلہنک سادہ جہ ماہیتنی میدانہ قویہ جتدی .

ایشته بو ماہیت «نوویہ وریمہ» رفیقمزک اوزون بر مقالہسیلہ میدانہ چیقپور . مقالہنی ، مسئلہیہ تعاقی اولمیان بعض یرلرینی دوشوررک قسم مخصوصمزده درج ایدیورز . او قویکز تفتیشک ، محکمہدن دکلدہ اسلاملردن شہبہ ایدلد . یکندن طولایی تحت ایتدیکنی آ کلامقده ظن ایدرسم کوچاک چکماز سکنز . اوت مقالہ باشدن آشاغی ، اسلاملرہ قارشو بر طاقم شہاتی اظہارلہ مالا مال اولوب محکمہنک تفتیشی حقندہ ، جدی بر مطالعہ اولدیغنی کی اصلاحنہ دائرہ حرف واحد یوقدر . اوت دیبہ جکسکیزکہ بو ، حکومتک بیاناتی دکل ، «نوویہ وریمہ» نک فکر شخصیسیدرا اوت بندہ دیبہ جکک کہ رسمی دنیلہ جک درجہدہ قوتی حائز اولان و بونکله برابر قوہ اجرائیہنک ظہیری اولان مطبوعات ، یازہ جغنی دائما قوہ اجرائیہدن ترشح ایتدکن صکرہ یازار .

بناء علیہ ، بز کینہ اسکی فکریمزده مصرز . اسلاملر جدی تفتیش و جدی اصلاح بکلوب آلدانہس-ونلر . روسلرک مقصدی ، محکمہ شرعیہنک اساسنہ ال طوقندیر . میوب یالکز اسلاملرک تربیہکاهی بناء علیہ سویہ ادرا کیہ و عرفانیہلرینک میزانی اولان مدرسہلر حقندہ بر فکر آلوب عالم اسلامک انتباہندن بری عارض اولان شہسہنی ازالہدن باشقہ بر شی دکلدلر .

«نوویہ وریمہ» رفیق محترمک مقالہسفی اوچہ تقسیم ایدہ بیلیرز . برنجیسی اورنبورغ محکمہ شرعیہسنگ ماہیتی حقندہ

حکومتک معلوماتی پک آز (۱) اولدیغنه قارشو جمعی بر شکایت ، ایکنجیسی اسلام مکتبیلرینہ حکومتک بیکانہ لکنی موآخذہ ، اوچنجیسی ایسہ اسلام اولان یرلرہ محلی لسان و عرف عاداتی بیان مأمورلر تعیین ایتمک حقندہ بر مطالعہ . بو موضوع بحث اولان مادہلردن برنجی ایلہ ایکنجینک اساس مسئلہیہ اولان تعاقی معلوم . موضوع بحث اولمہسی دہ پک طبیعی و حق غیر کانی ایلہ بولیورز . فقط اوچنجیسنک ، یعنی اسلام اولان یرلرہ ، یری لسان بیان مأمورلرک لزومندن بحث اولنہسنک اساس مسئلہیہ نہ کی بر مناسبتی اولہ یلہ جکنی بر توری آ کلائیہ میورز . باخصوص بونک «نوویہ وریمہ» طرفندن سرد اولنہسی ذہنمزی اپی قارشدر . یور . چونکہ تفتیش مناسبتیلہ بویلہلردن بحث ایتمک محکمہ شرعیہ درونندہ کی مأمورلرک باخصوص محکمہ رئیسنگ صداقتندن . . . شہبہ ایدلدیکنی آ کدیوریور . اکر مقالہ ، حکومتک ایجہ اسراریمہ آشنا اولمیان مثلا : برژیوی ویدست ، سوریمنی اصلووکی غزتلر طرفندن یازلمش اولسہ ایدی ، او قدر غرابتمزی موجب اولمازدی . محکمہ شرعیہ رئیسنگ حکومتہ اولان صداقتندن خبری یوقدہ ، اورطہلقدہ تفتیش مسئلہسی طولاشور طولاشماز : غالباً حکومت ، رئیسک عدم صداقتنی طویدی ، دیہرک بویلہ بر فکر آمیہ لزوم کوردی . و بونکله بویوک برزا کتسنز . لکدہ بولندی دیردک . فقط اولیہ دکلدک . . .

مقالہ ، محکمہ شرعیہ رئیسنگ ، حکومتک اک صادق مأمورلریندن اولدیغنی ، وحتی ممالک اسلامیہنی طولاشوب اسلاملر ، واسلامیت حقندہ حکومتہ راپورلر تقدیم ایدہ جک قدر فداکار بندکانندن ایدکنی پک اعلا بیان «نوویہ وریمہ» رفیقمز طرفندن یازیلپور . ایشته بز ای ک حیرتہ دوشردن نہ ہرشیدن خبری اولان «نوویہ وریمہ» نک بویلہ برزا کتسنزلکدہ بولنہسیدر .

عجباً ! «نوویہ وریمہ» نک بیلمہ دیکی بر شیعی ایدی کہ ، محکمہ شرعیہ رئیس مقفی محمد یار افندی حضر تلی ، ۱۸۹۴ سنہسی روس حکومتی طرفندن کوندر . یلدیگی وقت ، حجازدن دوز دونمز حجاز و درسعات خاطرہلرینی . . . حکومتہ برر بر تقدیم ایدی .

مفتی محمد یار افندی حضرتلرینک حکومتہ بوقدر بویوک خدمتاری سبقت ایتمش ایکن عجب! نوویہ ووریمیه یاقتسریمیکه محکمہ شرعیہنی تفتیش مناسبتیلہ یازدینی بر مقالهده اسلام مأمورلرینک صداقتندن شہہسی وارمش کی اسلامجه بیان روس مأمورلرینک لزومندن بحث ایتمک! توغریسی بو ، مفتی محمد یار افندی حضرتلری کی حکومتہ صادق بر بندہ یه قارشو بویوک بزنا کتسزک ودها طوغریسی بیوک بر ناکورلک ، قدر ناشناسلقدرد . مفتی حضرتلری حکومتہ اولان وظیفهسنی پک مکمل بر صورتده ایفا ایتدی :

باشنده سابقه ایدی . اونی چیقاردی ، صارق صاردی تام بر اسلام شیخی اولهرق اسلاملر ایچروسنه صوقولدی . یار قفا دارمی وشریک مساعیسی اولان موسیو آلبینسکی ایله برابر آلرینه آلدینی وظیفهلرینی حسن ایفایه باشلادیلر . بر آرز صوکره حجازه کیدرک اوراده بعض شیلر آکلامق ایجاب ایتدی . در حال حکومتدن بیک بش یوز روبله تعیین اولندی . برطنظنه فوق العاده ایچروسنده رئیس المسلمین اولهرق حجازه کیتدی . واورادنده بوکونه قدر روساره هیچ کیمک کتوره میه جکی مهم ، مهم معلوماتلرله دوندی . چونکه ممالک اسلامیهده روسیه اسلاملرینک رئیس اولهرق طانیلیدی . دهانه استرسکز! توغریسی بوقی! نوویہ ووریمیه نیک بوقدر بویوک ، بویوک خدمتله مقابل بویله بزنا کتسز لکده بولمسی حقسزلقدرد . . . !

باقیکز «نوویہ ووریمیه» محکمہ شرعیہ حقنده نه لرسویلییور : «شمدی تفتیش ایدیله جک محکمہ شرعیہ روسیه اسلاملرینک روحانی ، مدنی حیاتلرینک مرکزیدر . بواسلام مرکزی حقنده معلوماتز پک آذر . محکمہ شرعیه نیک اهمیتنی ، اینارو دیسلری تانارلاشدرمق خصوصنده نه قدر نفوذه مالک اولدیننی ، کنج تورکارله دائما مناسبتنده بولان قاضیلری واسطه سیله بان تورکیزم بان اسلامیزم مسئلهلرینی فعلیته چیقارمق خصوصنده نه قدر تأثیری وارلغنی آکلامق ایچین امام ومعلملرک یکانه امتحان اولنان برلری بو محکمہ شرعیہ اولدیننی سویلمک کفایت ایدر . »

دیمک ، مفتی حضرتلری بوکونه قدر محکمہ شرعیه نیک ایچی وطشندن حکومته لزومی قدر معلومات ویرمالمش . اوله می؟ چوقشی! او حالده صورارزکه عجب! حکومت کندیسنه بویله فائده نسل اولان بر آدمی نیچون محکمہ ریاستنده ربع عصر قدر بر مقدار طوتمش ایش؟ یوقسه بو آدمک اسلاملر

ایچون بر اهمیتنی واردی؟ البته ، «نوویہ ووریمیه» رفیقمزده اعتراف ایدرکه مفتی محمد یار افندی حضرتلرینک اسلاملر عندنده کی اهمیتنی صاعده صفردر . چونکه بوزواللی اختیار ، نه اسلامجه بیلیور ونهده وقتیلہ اسلام تربیهسی کورمش بر ذاتدر!

ایشته بونی رفیقمزدن صورارز ، اکر تنزلا جواب ویررسه تشکر ایدرز . بومناسبتله اسلاملر عندینده چوقدنبری دوران ایدن سوء ظنی حل ایتمش اولور . مع التأسف امینم که رفیقمز بونک جوابنی ویره میه جکدر . چونکه محکمہ شرعیه حقنده کی شکایتلری ، جعلی . کوستریشدن عبارتدر . یوقسه حقیقت حالده محکمہ شرعیه حقنده کی معلوماتلری بولدر . محکمہ نیک بوکیدیشندن هم رفیق محترمز ممنوندر ومهمده ارکان حکومت!

برده رفیقمزک دیننده ، محکمہ شرعیه نیک ، بان تورکیزم وپان اسلامیزم فیکرینک محل انتشاری کی برشی طولاشیور . کویا بعض قاضیلری کنج تورکارله مناسبتنده بولنهرق بعض شیلر اوکره نیورلرده بو اوکرندیکلری شیلرینی امتحانه کلن امام ومعلملر ایله اطرافه طاغیورلر کی برشیلر ، آغزینده دونیور .

البته بونک محضا امام ومعلملردن امنیتی سلب ایتمک وبو صورتله یری مأمورلرک نظر ذقتنی فضلجه جلب ایتمک ایچون سویلنن بوش لاقیردی اولدیننی شہسزدر . اونکچون بو حقدہ برشی سویلینی فضلہ کوربورز . یالکیز شوراسنی ایضاح ایتمک ایسترزله حکومته اژدردن دهامدهش طویلان بوفیکرلرک ، باشنده محمد یار سلطائف کی حکومت بنده کانی اولان محکمہ نیک قوسمی طشنده قاله جنی اکلشلمیه جق درجهده برعما دکلدر . اکر وقتیلہ قاضیلر بیننده بویله بر فکر طاشیانلری بولنش ایسه مفتی حضرتلری وظیفهسنی ایفاده قصورلیق ایتمهشدر . بوکامراق ایتمیکز!

دها غریبی وار . هله بونی ایشتمک بزچون پک غریب کلپور . توغریسی ، رفیقمزک ، چوققلاری قاندرر کی روس افکار عمومیهسنی اغفاله باشلامهسی بزنی ، قیزدرمقدن زیاده کولدریور .

ظلم و استبداد در . بزم اوتہ دہنبری شکایتی ، ہجویمز بونک اوزرینہ در . بونککے اوغراشیرکن ، ائز ، دیلز یا کاشلقہ روساغہ طوقنمش ایسہ قباحت کیمدہ ؟ زدہ می ؟ خار ! البتہ ہرکس اعتراف ایدرکہ ، روسلرک کندیلرندہ در .

*
**

« نوویہ وریمیہ » بر سورو متصنعانہ شکایتلرندن ہجویمزیندن صکرہ قلمنی اسلام مکتبیلرینہ چوریورکہ بودہ مقالہ سنک ایکنجی قسمنی تشکیل ایدیور . بوراسی حکومتک معلوماتسز لغندن شکایتہ مالیدر . فقط شو قدر وارکہ بوشکایتلرک حقسز اولدیغنی رد وظیفہ منی بزہ بر اقیور . کندی طرفندن کندی سوزیلہ رد ایدیور .

اسلام مکتبیلری حقندہ پترسبورغ محافل حکومتک معلوماتی اولدیغنی ادعا ایستدکنصکرہ دیورکہ :

« شو قدریسی معلومدرکہ اسلاملرک یکی مکتبیلرینک مختلف شیوہلری برلشدیرن بر لسان اولق اوزرہ تورک لسانی اوقونیور . تورکیہ تاریخی ، تورکیہ جغرافیہ سی تعلیم اوفنیور . استانبولہ طبع اولنان تورک درس کتابلری اطرافہ طاغیلور . حتی بعض اسلام مکتبیلرینک البسہ رسمیلری استانبول مکاتبک البسہ رسمیسنک عینیدر . »

شمدی رفیقمز دن صورارزکہ بر مکتبک لسان رسمیسنہ ، اوقونان کتابلرینہ ، حتی بو کتابک محل طبعنہ قدر و حتی مکتبک البسہ رسمیسنک ہانکی مملکت مکتبیلرینک البسہ رسمیسنہ مشابہ اولدیغنہ قدر معلوم اولورسہ آرتق اوتہ طرفدہ معلوم اولیہن نہ قالیور ؟ یالکنز بر جہتی قالیورکہ اودہ معلملرک ہوتی . فقط رفیقمز ، دہا اشاعید اولنارک ہویتاری حقندہ دہ معلومات ویریور . دیورکہ :

« ترکستان مکتبیلری « اسلام صاما آریدیلینبہ سی » روحندہ تربیہ اولنان تانار معلملرینک تحت نفوذ و ادارہ سودہ در » دیمک یالانمی ، طوغریعی کندیلرینجہ بر حقیقت دیبہ ہر بر خصوصہ معلومات آلدہ ایتمشدر .

*
**

« نوویہ وریمیہ » مقالہ سنک صوکندہ حدود بویندہ ، یعنی ممالک اسلامیہ دہ یری لسان بیان مأمورلرک لزومندن بحث ایدیورکہ بونی مقالہ مک باشندہ مفتی محمدیار افندی حضرتلرینہ قارشو بر نزا کتسزلک عد ایتمشدم .

واقعا بومسئلہ غایت مہم وشایان قبول برمسئلہ در . فقط

محکمہ شرعیہ ایلہ « تعارف مسلمانین » بینندہ کیزلی یوللر وارلغنہ روس افکار عمومیبہ سنی قاندرمق ایچون باقیکنز نہلر دیور :

محکمہ شرعیہ نک نہ اولدیغنی ا کلامق ایچین شہوراسنی دہ سوبلمک ایجاب ایدیورکہ بو محکمہ شرعیہ نک بروقت قاضیسی اولان عبدالرشید ابراہیمف بوکون استانبولہ روس دوشمنلغی نشر ایدن برغز تہدہ محررک ایدیور .

فقط بزلر رفیق محترمک بوتوجہاتی قبول ایتمکدہ معذور یچونکہ بر بزمک ادعا سندنہ بو بونک بونک ناقضار واردر . رفیقمز ادعا ایدیورکہ « تعارف مسلمانین » روس دوشمنانغی نشر ایدن برغز تہدہ در . بز دیورزکہ محکمہ شرعیہ نک رئیسی روسلرک صادق وفدا کاربندہ کانیدر . بونی یالکنز ادعا ایلہ قالیورز . صرہ سی کلدکجہ وثائق ایلہ اثبات ایدیورز . « تعارف مسلمانین » ک بوکونہ قدر نشر اولنان نومرولرینہ باقیکنز محکمہ شرعیہ یہ عائد بندلرندہ بونی کورورسکنز . صداقت ایلہ عداوت بریرہ اجتماع ایدہ میہ جکنندن روس دوشمنی اولان « تعارف مسلمانین » ایلہ روسلرک صادق بندنہ کانی تحت ریاستندہ بولنان محکمہ شرعیہ بریرہ طویلانہ مزلر .

محرر لریمزدن عبدالرشید ابراہیم افندی حضرتلری ایلہ محکمہ شرعیہ بینندہ کی مناسبتہ کنجہ : ۱۵ سنہ لک حیات سیاسیہ سندنہ محکمہ شرعیہ حقندہ کی نشریاتی میداندہ در . بوکا باقیکنز دہ محکمہ ایلہ بینندہ کی مناسبتک نہ مرکز دہ اولدیغنی آ کلارسکنز . « نوویہ وریمیہ » نک ادعا ایستدیکی کی می ؟ یوقسہ بوتون بوتونہ عکسیمی ؟

« نوویہ وریمیہ » تعارف مسلمانینہ روس دوشمنلغی نشر ایستدیکنی اسناد ایدیور . اگر رفیق محترمک روسدن مقصدی ، اسلاملرہ جبر و تضییق کوسترن روسلر ایسہ بونی کشفدہ اصلا یا کما دیغنی اعتراف ایدر ، کندیسنی بو کشفیلہ تبریک ایدرز . فقط روسدن عموم روساری یعنی اسلاملرک دہ کندیلرینہ کورہ حقوقلری اولدیغنی تسلیم ایدرک جبر و تضییقک علمندہ بولنان وطنداشساریمزی بوکا ادخال ایدیورسہ بونی کمال شدتہ رد ایدہ در .

بزم اوتہ دہنبری دینزدہ دونان وطولاشان شی اصل روسلق دکل روسلرک اوزرینہ بر پیس لکے اولہرق قونان

« حکومت ہو کون حدود بونی اہالیسنگ احوالہ بیگانہ در . اونلرک طلب واحتیاجلرینی آکلامورلر . . الخ »
 ایشته بزده بوخصوصده رفیقمزله ہم فکرز وبونی رفیقمز قدر بزده بیلورز ، وحقی دہا فضلہسفی بیلہ ا حکومتک ، اہالیسنگ احتیاجلرینی باقی ایچون قومیش مأمورلری وظیفہلرینہ باققدن زیادہ خفیہلککہ مشغولدر . اونکچون حکومت اسلاملرک طلب واحتیاجلرینی آکلایہ . میور . بویسہ روسلرلہ اسلاملر بینی بوزمقدن باشقہ رایسہ یارامیور .

ایمدی ، اکر لسان آشنا مأمورلرک لزومی ، شمیدیک خفیہلک اصولنی دہا واسع برصورتہ تطبیق ایتمک ایچون اولیوب اہالیسنگ طلب واحتیاجلرینی اکلامق ایچون اولورسہ طوغریسیمی حکومت ، بوفکریندہ شایان تبریکدر . بووقت ہرشی حسن نیتہ مقترن اولدیغندن اہالی ، حکومتی کندینہ برظہیر وحامی طانیرکہ اصل مملکتک منسافی دہ بوندہ مندجدر .

حکومت ہیچ بروقت اہالی طرفندن دشمن طانیلما . ملیدر . دائما کندیسنگ حامیسی اولدیغنی اعتقاد ایدمہ لیدر . فقط دائما کندی وجودینی صیقمق ایچون قورولمش برماکنہ کی اجرای فعالیت این حکومتی عدو اکبر طانیماقدہ در ماتک حقی وارددر .

خلاصۃ الکلام یرلی لسانہ آشنا مأمورلر حاضرلمقدہ حکومتک پک چوق منسافی وارددر . فقط اہالیسنگ وکندینک منسافی دوشنہرک یاپارسہ . یوق اکر حسیاتہ مغاوب اولہرق اونلری خفیہلککہ قوللامق ایچین یاپارسہ فلاکت ، ہلاکتک باشندہ اوینادیغنی شمیدین اکلاملیدر .

روس مایسنگ داماری آرتق بوندن سوکرہ اسلام مملکتندہ کوکشماز ! اسلاملرک قلمبندہ روساق حسیاتی ایچون مع التاسف یرقلامشدر . بونی زورلہ صوقیہ قالمشورسہ شیرازہسی بوزولور فوران ایدر ، طاشیر ، بونک آلتندہ قالاندہ روسلردن باشقہ کیمسہ اولہماز بونی ایی دوشنمایددر . حسیات وحرکات ملیہ ہیچ بروقت عدم صداقتلہ تفسیر اولنماز . صادق اولور خالص اسلام اولور . ذاتا ہوکون بزم روس حکومتنہ اولان صداقتمز خالص اسلام اولدیغمنزدن ایلری کلیور چونکہ صداقت اسلامیتدن جزددر .

برشرطلہ کہ اودہ دوشندکاری کی خفیہلک وظیفہسفی ایفاء ایچون اولیوب ملت محکومہنک احتیاجات ومطالباتی آکلایہ قولایناق اولسی ایچون اولورسہ . فقط بونی بزہ کیم تأمین ایدہ جک؟ باخصوص رفیق محترمز بونک اسلاملرکہ کی ملی حرکتلری وقتندہ باصمق ایچون مہم بر آلت اولہ جغنی شمیدین سویلیور . دیورکہ :

« مع مافیہ اسلاملرک ملی حرکتلری شمیدیک بالفعل میدانہ چیقوب مدہش برحال کسب ایتمہ مشدر . بونی یاتیشدیرمقی ، بونک تہدن عبارت اولدیغنی اکلامق حکومت ایچین پک آغیر برمسئلہ دکلددر . فقط شوقدر وارکہ حکومتک حدود بوندہ کی تبعہ محکومہلرینی ادارہ ایتمک ایچون خصوصی حاضرلمش مأمورلری مع التاسف یوقدر . بزم حکومت مأمورلری ادارہ ایتمک لری اہالی اجنبیہنک نہ لسانی بیلیرلر ونہ عرف عادتلرینی ونہدہ انسال وقومیتلرینی ایشته بزم حدود بونی ادارہ مزک اک ہوپوک قصوری . روس ملیتسنگ دامارینی ضعیفلاتن وحسیاتسنگ توسعنہ مانع اولان شی دہ بودر . . . الخ »

اولا رفیق محترمزہ شوراسنی عرض ایتمک ایسترزکہ حرکات ملیہ ، اوچ بش ارباب حیتک بوینی اسپہ ویرمککہ ویاخود وجودلرینی محبسارده ، منفالردہ چوریتمککہ اوکی آنہ جق برشی دکلددر . ایسیسی؟ اوکا قارشو یورومامکدر . چونکہ حرکات ملیہ کندینہ قارشو یورویانلری ایزہ جک قدر قوتی کندندہ حائردر .

پکی ، لسان بیلن ، عرف وعاداتلریندن چاقان ضابطہ واسطہ سیلہ حدود بونی اہالیسی بینندہ کی بعض جریانلری حرکات ملیہلری دویدیلر؛ سانکہ بوندن نہ اولیور؟ اوکنہ چیقاجقئر ، برطاقم ترضیقات اجرا ایدہ جکلر ، اولہمی؟ فقط حسیات ملیہنک بویلہ ترضیقاتلرہ قارشو دہا زیادہ فوران ایدہ جکنی وحقی بلکہ دہہ حسیات ملیہنک اصل موجودی ، والدی بوترضیقات اولدیغنی اونوتویورہ یسکرز؟ اوخالده دیل ، عرف وعاداتی بیلن ضابطہنک بوکا قارشو نہ اہمیتی اولہ بیلیر . ایشته بونکچون ، بومقصدا لسان آشنا ضابطہ تشکیل ایتمک حکومتک وقوفسز اغندن باشقہ برشی ارانہ ایتماز .

مع مافیہ رفیقمز بونی فی الجملہ تسلیم ایدیور . مقالہ - سنک اک سوکندہ کندندن ہیچ مأمول اولنمین برصورتہ رجعت ایدیور . دیورکہ :

بناءً عليه حسيات اسلاميه تك روسيه اسلاملينده
بوانسي كنديلرينك منافى اقتضاسندندر...!

ترويسكى لى احمد تاج الدين

سوريه احوالى حقهنده

— ۲ —

خلافت عربيه مسئلهسى - سوريه ده خريستيانلر - سوريه ده اجنبى پارمى -

مهنوت عربيه مسئلهسى :

زمان استبدادك بر اثرى اولوب، شمدى ايسه خرافات
و اوهامدن بشقه بر شى اولميان بو مسئله (عرب و ترك)
مسئله سنك بشقه بر نوعى در . .

دور لثيم ماضيده سلطان سابق عبدالحميدك (هر كس دن
اولدينى كى) عربلردن ده خوف و حذر ايلسكه باشلاديني
و كنديسنك نه قدر صاحب اوهام و خيالات اولدينى قارئين
كراجه معلومدر . اطرافنى احاطه ايدن عونته ملعونه سنك
(كلاه قائمق قيبندن اولارق :) اورتهيه چيقساردقارى
« خلافت عربيه » مسئلهسى (بر شينه در حال اينانير طاقندن
اولمى حسييله) سلطان سابقده بيوك بر تاثير حصوله
كنوروب ذات شاهانه سنى خوف و تلاش استيلا
ايلدى . . بو خوف و تلاش نتيجهسى اولارق عربستانه
بر چوق خفيه لرسوق ايتدى . عربستانده بويله بر فكرك موجود
ديت و يا خود عدم موجوديتنى در حال اشعار ايللرى تبيه
اولمش ايدى . . (انسان ماسكه سى آلتنده هر در لويالان
ارتكابه نزل ايدوب انواع ظلم و اغتسافى بنى جنسى
حقنده روا كورن) بو جاسوسلر منافع شخصيه لرى نقطه
نظرندن بويله بر فكرك عربلر آره سنده مدهش بر صورتده
منتشر اولدينى بالطبع با ژورنال مابين هايونه بيلدير مشار
و ايسته بو صورتله شو كونه قدر (بعضيلرينك موجود
اولدينى ظن ايدن) « خلافت عربيه » مسئلهسى اورتهيه
چيقوب اذهان اهالى بنى تشويشه بادي اولمشدر .

مع هذا بن بو فكرك عربلر آره سنده قطعياً موجود
اولدينى ادعا ايدم . دور استبداده مظهر احسان و
نائل عز و شان اولان بعض ادانى دور مشروطيته

تحقير انام اولوب الده ايتمش اولدقارى منصبلى ده غائب
ايتلرى اوزرينه « خلافت عربيه » و « عرب ، ترك »
مسئله لرى اورتهيه چيقارمديلر دكل چيقارديلر . بوندن مقصدلرى
ايسه تكرارله عربلر كينلر بنى بوزمق ، حكومت حاضره عليه نه
افكار عموميه بنى غليانه كتيره رك بر انقلاب وقوعه كتورمك
و بو صورتله اسكى منصبلى الده ايتمك ايدى فقط
قوم نجيب عرب در حال بو دسائسى درك ايدوب بويله
قبللرى مفسد تله شجون دنى ، آلحق (اغراض شخصيه لرى
اوغورنده ايكي قوم نجيب آره سنه تفريقه دوشورمك
ايسته بن) آدمرك مفسد تلى بنى كوش اعتباره آلمه مغه
باشلاديلر . بونكله عربلر ؛ تكرار دن حين انفصالرنده يالكز
باشارينه ادامه حياتك قابل اولميه جفى اكلاميه جق قدر
احق اولدقارى بنى بالفعل اثبات ايتديلر .

ايسته بوندن واضحاً اكلاشيليوركه بونار بر قاچ
عجب اغراض شخصيه آدمار طرفندز اختراع اولمش بر
طاقم ترهاندز .

شمدى شو بيانامله ، عربلرله تكرارك بينلرنده سوء
تفهمن بشقه بر اولدينى اثبات ايتمك ايسته دم . شمدى
بونك عكسنى ادعا و او نقطه نظر دن محاكمه ايدم :

فرض ايدم كه عربلر تكرار دن و تكرارده عربلردن
نفرت ايتمش اولسونلر . وينه فرص ايدم كه :
عربلر تكرار دن آيرلىق ، و كندى كنديلرينه حاكم اولمق ،
خلافت عربيه تاسيس ايتمك ايسته سونلر . عجب بو حالات
و انقلابات خياليه نك حين وقوعنده عربلر كندى كنديلرى بنى
اداره ايدمك بر اقتداره مالك ميدرلر ؟ خايغه اولارق
نصب اولميه شايان بر كيمسه كوستره بيليرلرمي ؟ طبيعى بر
حكومتى اداره ايتمك ايچون بر چوق مأمورلره احتياج
واردر . عجب بونار موجود ميدر ؟ نائله شايسته بر نقطه مهمه
دها واركه اوده : عجب بويله بر شى واقع اوله جق اولورسه
اوروپاليلر عربلرى ايسته دكارى كى حركنده مختار ، كيف
مايشاء بر اقيرلرمي ؟ اوروپاليلر ك با خصوص انكتره نك عربستانى
(شرقده سيادتى تحكيم ايتمك ايچون) تحت تملكه نك آلمق نه
بيوك بر آرزو و املى اولدينى بوندن طولاي عربلر تكرار دن
انفصاللرينك ايكنجى كوني انكتره نك و يا خود آلمانيانك

برده (جبل لبنان) ك بوخصوصه پك زياده دخل وشمولى واردر . اصل منبع فساد جبل لبناندر .

جبل لبنانك مستقل الاداره اولسى جهتيه سوريهك كنديسنه امثال ايمسنى ايستيور . هر طرفك كنديسى كى اداره اولمسنى ارزو ايديور . . . .

ايسته پاريسده بولنان (سوريه استقالى) جمعيتى بر طاقم سوريه خرسيتيانلردن مركب اولوب رياستنى دخى (رشيدالمطران) اسمنده برسوريهلى خرسيتيان درعهده ايديور . او حلاله سوريه خرسيتيانلرينك بعضيلرنده بويله بر فكرك موجوديتى محقق كيدر . فقط بوراسنى نظر دقتدن دور طوتمه ملير كه : سوريه خرسيتيانلرينك بر چوغي ده حكومته صادقدرلر . بونى انكار ايدهم .

شمى حكومت خرسيتيان وطنداشلك فكرندن بونارى ازالهيه جهد ايمه ليدر . بو حال ومنوال اوزره قاله جق اولورسه ظن ايدرسم عاقبت خيرلى اولماز . . . .

اگر حكومت بوقظه لرى ينه نظر دفته الوب موجبنجه اجراسنه توسل ايمه جك اولورسه او وقت (و ما علينا الا البلاغ المين) . . . !

سوريده اجنبى يارمقى :

سوريده مكتبىر عادتاً بر قوقلسيون شكلنى آلمشدرلر . هر دولتك ، هر ملتك ، هر حكومتك سوريده مكتبىرى واردر . . .

بو مكتبىرك هر بريده بر پروغرام تعقيب ايدرلر . مثلاً : فرانسىلر — لسانلرينى تعميم و سوريه تجارتنك فرانسه ايله عقد اولمسنى ، آلمانلر سوريده كى نفوذينك تزيد و تقويه سنه يارديم ايمك ايچون ، امريقاليلر هم پروتستانلنى نشر ، و همده منافع اقتصاديه و سياسيه سنى تأمين ايمك ايچون بر چوق مكتبىر آچمشدرلر . امريقان مكتبىرى ديكر مكاتب اجنبيه دن دهها چوقدر . با خصوص جبل لبنانده متعدد فرانسىز و امريقان مكتبىرى واردر .

امريقان مكتبىرى (كنديلرينك مسيوز اولملرى حسبيله) سياسياتدن اقتصادياتدن زياده دينلرينك نشرى ايچون سعى و غيرت ايدرلر . اختيار غربت ايمه لرينك باشليجه سببى ده بوتشكيل ايدر . فقط فرانسىز ، المان ،

استيلاسى كى حقلرنده خيرلى اولميه جق بر بلاى بر [*] زحك و قوعنى عجايبلر بيايورلرمى ؟ . . .

أوت ايز قوم نجيب عربى ذكى ، فطين بر قوم اولمق اوزره قبول ايمشىز . او حلاله عربلر كى ذكى بر قومك بوقظه لرى نظر تأمله آلوب بويله حر كات و سكتناتك و قوعندن احتراز ايده جكارى طبيعيدر .

بونلرى عكس حال اوله رق يازييورم ؛ چونكه عربلرده نه بويله بر فكر وار ونه ده بويله بر فكرده بولمق ايسترلر . چونكه اولنلر تر كاردن ممنون و تر كرده اولنردن ممنوندر . يالكنز بو ايكي قوم آره سنه بعض بر سوء تفهملر كيرمش و بو سوء تفهم يوزندن مسئله كندى كندى اعظام ايديور . سوء تفهم ايسه تفرقيه تفرقه ايسه محو واضمحلاله سبب اولور . بويله مهم بر مسئله نك رده كتم التنده قالمسنى آرزو ايمدويم كى خادم اسلام اولان ذوات كرام دخى آرزو ايمز ظن ايدر . مسئله نك اهميته بناء عرب غزته لرينك دخى بو مسئله حقتده ، سوء تفهمك ازاله سنه مدار اوله جق مقاله ل يازمه لرينى رجا ايلرم . رجامك مظهر قبول اوله جغندن ايميم . چونكه ارباب و قوقك بو موضوع مهم حقتده يازمه لرى بالطبع تأثيرات حسنه حاصل ايدر . . . .

سوريه خرسيتيانلرى :

قوة علميه اجنبيه نك (يعنى مكاتب اجنبيه نك) تأثيرات و خيمه سندن بريده خرسيتيانلره اسلاملردن نفرت ، حكومته عدم محبت روحلرينى نفخ ايمه سيدر . . . . بوسيدن ناشى سوريه اسلاملرى ايله خرسيتيانلرى آره سنده مودت ، خلوص نيت تأسس ايمه شدر . زمان استبداده بيروت شم ينده اسلاملر ايله خرسيتيانلر آره سنده هر كون منازعه و مجادله و قوع بولمقده ايدى . له الحمد شمديلك اوله شيلر واقع اوليور ايسه ده بر لرلر يندن امنيت منسلبدر . خرسيتيانلرك حكومته قارشى محبتلىرى ظاهرى اولوب باطناً اوروپا دولتلريندن بر دولتك تحت وصايه سنده بولمى پك چوق آرزو ايدرلر . . . .

خرسيتيانلره بوروحى تفخ ايدن مكاتب اجنبيه در .

[*] حقه شرفده بيوك برول اوبنايان دولتلرك ايكنجيسى ده

ينه عاجزانه بره لاحتظه

امينه سمييه والده مزك بكا قارشو يازمش اولدقلري مقاله .
لري هر نه قدر قبا بر عنوان تحتنده يازمش ايسه التفات عاليه رينه
مظهر اولديغمدن طولايي بنم كبي بر عاجزه نك محظوظ
اولاجني شهه سزدر .

طبيعي دركه بن ذات عاليه لري كبي بر استاد بيكه خانمه
قارشو مناقشه ده بولنهم . مع مافيه فكري تكرر عرض
ايمكه وجدانا مجبورم .

روسيله اغنيا قادي نلري ايله كويو فقرا قادي نلري بيننده
هيچ رابطه بولنديغنه تعجب وتأسف ايتدكلرندن صوكره
استانبولده قادي نلري نك آناتولي وروم ايلي كويلرندن يتيمه لر
سود آنار آلديق نلري واوناره اصول مرضه اوقوب يازمه
اوكرتديكلرني يازيورلر . چوق غريب « عدم وقوفه عدم
وقوف » ديمكدن تادب ايدرم . خانه مزده كويو فقرا
قادي نلري استخدام ايمكه معارفه خدمت ايديورر ديه جك
اولورسوق طوغريسي تأسف اولنور . بزم روسيله ده
او ايچنده نه قدر خامه وار ايسه هيسي كويو اوليور .
يالكنز كويو خامه بولندروب بعض لرينه اوقوب يازار قدر تعليم
ايمك سايه سنده اونلرك حاللرندن خبردار اوله ميه جغمز
كبي اوناره فائده كتي ره ميه جكز . كندي خدمتمز ايچون
كويو يارك صاف هوارينه آلمشس بچاره صاف ديل قادين
قزلي رطوبتلي مطبخ لر مزده بسله مه مزدن برشي استفاده
ايده بيله جكمز دن زياده اونلرك خاطر لرني خوش ، محبت لرني
قازمه نيموب بالعكس تفيير ايده جكمز اقبدر .

والده جنابلرينك كايناره تاج پاديرانلر ده يوق درجه
سنده ديمه لرينه چوق تعجب ايتدم . بن تاجلرك بر قاچ
كونه كيرا ايله قالدردلر قاري بايوردم . فقط ديدكلري
كبي پاديرانلرك وجودني تصور ايدمه زدم . نه قدر تأسف !
مخصوص تاج پاديرانلر ده وار ايش . تاجلرك آز پاره
مقابله نده قالدردلر قاري هيچ كورمه دم . فقط اوج بش
ليرايه تاج آلانله تصادف ايتسه مده اونلر كنديلرينك
تاجرندن نمون دكلاردي . بن اوحسابه كوره سويله مشدم .
ينه او حساباره ميني ديه ياورمه ك يالكنز استانبولده
هركون اوتوز ليرادن اللي ليرايه قدر بلكه ده زياده پاره

ايتاليان الخ بونلر منافع اقتصاديه ، سياسييه ، واجتماعيه لري
ايچون اختيار غربت ايتشار ولسانلرينك تعميمي ايله مقصد .
لرينه واصل اوله جقلريني ا كلامشلردر . روسيه دنخي
سوريه وفلسطينده ايجه نفوزه مالكدر . . . . . باخصوص بو
حوالده ده زياده نفوذني تقويه ايلك ايچون بر قاچ سنه
دنبري پك زياده غربت ايتكده در . روسيه نك سوريه ده كبي
موقع سياسييه واجتماعيه سني كوسترمك ايچون بوندن
مقدم پترسبورعدن عثمانلشر لوئيده غزته سنه يازيلوب « تعارف
مسلمينك نقل ايتديكي شوققره ني اهميته بناء ايكنجى دفعه
اوله رق بنده نقل ايديورم :

« روسيه نك تحت حمايه سنده اولان فلسطين روسيه
شركتي بوخصوصده مهم مقدارده يازيه مالكدر . بو
شركتك شمديلك شرقة بوزي متجاوز مكنتي اولديغني
كبي (نظاره) ايله (بيت اللحم) ده ايكي دارالمعلميني واردر .
بومكنتلر صرف اورتودوقس چوققارينه مخصوص اولوب
اكثر طلبه سنك النده چار نيقولانك رسمي بولنور .
هرسنه بورمماردن سوريه اورتودوقس لرينه توزيع
اولنور . قدسه روس رهبانته مخصوص مؤسسات بيوك
ديوارلر ايله محاط اولوب خصوصي بر محله تشكيل ايتكده در
كه عادتاً استحكامه بكزر . شمدي به قدر سوريه وفلسطينده كبي
بتون مؤسسات روسيه ده كبي رهبانك تحت اداره ونفوذنده
ايدى فقط حكومت (سن سينود) ك هرشيدن اول كليسايه
مسائلي ايله سياسي پروباغلنده آز اهميت ويرديكني نظر دفته
آلهرق بومكاتبك اداره سني خارجه نظارته توديع ايشدر .
ايشته شوصورتله روسيه حكومتك سوريه وفلسطينده كبي
مكنتلري روسيه نك شرقة تعقيب ايتديكي پوليقيته نك توسيع
وتحكيمك ده الويريشلي ده نافع بر وضعيت آلديغني كوسترر .
حقيقتاً ده بيله در ! والحاصل سوريه ، اجني منافع
تجاره ، سياسييه واقتصاديه سي ايچون كوزل برواسطه اولمش
وزواللي اهالده بونك نتيجه سنك زهره منجر اوله جفندن
بي خبر قالمشدر . . . . . بلكه بوندن صكره كوزلريني آچارلر ده
اطرافاريني كورورلر وشانلي بر مستقبليه مظهر وائل اولمق
ايچون چاليشيرلر . . . . . « بيروت » سامي زاده

ثريا

یوگا قارشو سزہ دیہ بیلورمکہ بزم روسیہ مدہ اجنبی
لسانینہ اشنا اولان ذوات بوتون تاتارلرک احتیاجینی دفع
ایده جک آثار مهمینی ترجمہ ایتمکده درلر . بورادہ نہ ایچون
ترجمہ اولنہ میور عجبا ؟

صوگ سوزم اوله رق یالکز شونی عرض ایده بیلورم .
اوسوزلری افتحار مقامندہ قولانماہ شدہر . مع مافیہ پتر .
سبورغده اقامتہ سایہ سنده تکرار ذاتیکزه دیہ بیلورمکہ
بزم کندمزی کندیمز تریہ ایتمسک اجنبیلر بزم منفعتمزی
کندی منفعت لریته تقدیم ایده مزلر . !

فوزیہ رشید

آناطولی قادینلری

فاضلہ محترمہ امینہ سمیہ خانم افندی ہضرتیہ
استاذ محترمہ !

محترم «تعارف مسلمان» مزک کچن نسخہ سندنہ کی
مقالہ فاضلانہ کنزی او قوم . کبار عثمانی خانلرینک حسیات
اخوتکارانہ سندن معلومات ویرمشسکز . بونکچون آروجه
تشکر ایدرم . چونکہ ، بندہ کنز ، بومعلوماتہ پک زیادہ
مفتقدرم .

بالنفس سبریادہ کی اغنیا واکار نسوان ایله ہمیشہ برلری
بولان فقرا کویلی قادینلری آرہ سندنہ ہیچ برابطہ و علاقہ
بولنمدیغنه ہم تأسف و ہمہ دہ تعجب ایتمسکمز . و کندی کزده
بویله برحاک بولنمدیغنه ایفای شکران ایدرک آناطولی و
روم ایلی کویلری سندن الدیغکز یتیمہ لری او قودوب یازدیرہ
رق بیوتد ککزی ، خلاصہ اسلام قادینی اولیہ لائق برخالہ
قویدیغکز بیان بیورمشسکز . حسیات اخوتکارانہ نک
بو قدر بیسی دہ شایان تشکر در . فقط طن عاجزانہ قاورسہ
بو یادیغکز ایملکر ، عہدہ کزہ ترتب ایدن وظیفہ دینیہ نک
یوزدہ برنی دہ تشکیل ایتمیور . اصل کوریلہ جک ایش
وشایان مفید نتیجہ لر دوغدر جق تشبث ، سسلی کوشکار
ایچندہ دکلدہ روم ایلی ، آناطولینک کویاریندہ ، قضا لریندہ
شہر لریندہ در . معاملات لاحقہ دن واز کچدک ، لاقول اوزارک
تعلیم ابتدائی قدر بیسی ، ہر بر اموری اللر کزده بولنسان
قوجہ لری کز دن تأمین ایتمد میہ چالش مق بورجکز اولسہ کرک .

انجق تاجرہ صرف اولئیور .

والدہ جناب لری ! استانبول خانلرینک قیمتدار وقتلری
قبا خدمت لره ضایع ایتمک ایستہ مدیکلرندن طولانی آشجیلر
طوئدیقلری یازیورسکز .

اوت ، بر کبار خانمی ہم خانم ہم آشجی اولہ من
بو کون زنکین ایکن آشجی و خادم لری اولہ بیلور . اللہ
کوسترمسون یارین دوشکن بر حالہ دوچار اولوب آشجی
ومادامسز قاورسہ ، او خانمک حالی نہ اولہ جق ؟ قومشو
قادینلری می استخدام ایتمیور ؟ بو کون زنکین یارین فقیر
اولہ مز می ؟

بم استانبولہ کبار عائلہ لرندن بیلدی کرم آز اولدیغندن
اولرک حال لری ای بیلمیورم .

بم بوندن اول آشجیسی اولمدیغندن طولانی اوچ کون
آج قالمش دیہ یازدیغ خانم دہ بلکہ وقتنی قبا خدمت لره صرف
ایتمک ایستہ مین خانم جملہ سندنر فقط دیدیکم کبی عائلہ
تریہ سی کورمش اولہ ایدی ہیچ اولزسہ اوچ کون آج
قلمزدی .

طن عاجزانہ کورہ سزک ایکی مقالہ کزدن ایکی فکر
آ کلاشیلییور . «تعارف مسلمان» ک ۱۷ نجی عددندہ استانبول
قادینلرینک آنجق کندی لرینی معلوماتی کوسترمک ایچون
او قودیقارندن شکایت ایتمدی کز . صوگ مقالہ کزده ایسہ
قبا خدمت لره عمر لرینی صرف ایتمیوب یالکز او قومق ایله
مشغول اولدیقلری یازیورسکز .

ذات عالیہ لری بم اجنبی معلم لری رد ایتمہی تعصبہ حمل
ایتمسکمز . امین اولکز والدہ حکم ، چوق یا کلییورسکز
بندہ سزک کبی اسلام قادینلرینک ترقی ایتملری ، او عالم
جاهلیتدن قور تولمالری آرزو ایدرم . اما دہا کندی
دین لری لسانلری بیلمہ مش چوققلری ردن برہ اجنبی
معلم لره تسلیم ایتمک طرفندہ دکلم . اجنبیلره قارشو او
درجہ صاف دیل اولہ ہم . زیرا خرسٹیانلری پک یقیندن
طانورم .

اصول جدیدہ اوزرہ تعلیم و تریہ مزہ لایق کتابلریمز
اولمدیغندن اجنبی لسانینہ اشنا اولزسہ قی نہ او کرہ نہ جکز
بیور یورسکز .

طبیعی، بوتشبتاره کیرشمک اونلره اکلادشدقندن صکره
 مکندر. بونلر، بالطبع کبارکوشکرده، مکلف، سسلی یازی
 ماصهلرینک قارشوسنه اوتوروب یازی یازمقله اکلادشماز .
 محرملر کزدن برینی آلوب کیتملی، کیزملی، کورملی
 یاخود کیدن کورن آکلایانلره کورشملی ویاخود اوزوالیلرک
 ایچلرینده اوتهدن بریدن آکلایان طاقاریله صورت دأئمهده
 مخابرهده بولنلی . صوکره عالم مطبوعاتده احتیاجات ضروریه
 لرمزه دائر حکومتله، اولیا امورله حسابمزی کورملی .
 فقط مع التاسف بن بویله برحاله تصادف ایتمدم .
 بوسنه، استانبولک دیواری صاییلان خداوندکار
 ولایتدن قارش، قارش کیزدیم . بوقدر جسیم برولایت
 داخندن قیزلره مخصوص بر مکتب دنیلمیه لائق بر بنأ وبر
 مؤسسسه کوردم .
 اوزوالیلرک عمومیتله اولان سفالت وجهالتاری،
 آنجق مجوسیلره یاقتسر بر طاقم اعتقادات باطله لری بی ایچین
 ایچین آغلانندی . تعارف مسلمینک کچن نسخه سنده کی
 مقاله کزده روم ایلی آناتولی قادینلریندن بحث اولندیغنی
 اوقودنیغ وقت، کوردیکلرک بر قاقنی بورادهده
 اوقویه جغم ظن ایتمدی ایتم . فقط استاد محترمه، سسلی
 کوشکرده تربیه اولنان اوج بش چوجفک تربیه اولندیغنی
 بیان ایتمکله اکتفا ایتمدی . معافیهمینه سمیه خانم افندیغ
 بو خصوصده کاملاً معذوردر اعتقادندهیم . چونکه بونلرک
 حالندن تماماً بی خبردر . دلیلمی استیورسکنز؟ صوصامندن
 بویوک دلیلمی اولور . یوقسه قلبی حیت اسلامیه ایله چاریان
 برقادینک بویله شیلری کوررک بیلرک صوصمه سی ممکن می ؟
 بن بوکا اصلاً احتمال ویرمام . اویله ایسه دیکله یکنز استاذم!
 بروسه اناث مکتبلرینک حالی ولایت داخندن کی کوی
 قضا، مکتبلرینی پک کوزل کوستره بیلر امنیه سیله بن بوراده
 یالکیز بروسه اناث مکتبلریندن بحث ایده جکم . انشاءالله
 فرصت بولدقجه ولایت داخندن ده معلومات ویررم . یاخود
 سیاحتنامه مده اوقورسکنز .
 بوراده یالکیز کوردیکمی عرض ایده جکم، اما حکمنی
 ویرمک بر فکر درمیان ایتمک مطالعه فاضلان کزه راجعدر .
 کندیم بورانک مسافره سی اولدیغ ایچون ذاتاً نزاکت ده بونی
 اقتضا ایدر .

اطبانک توصیه سی وجه اوزره بوسنه قیشی کشیش طاغارینک
 ایته کنده کیچر مه بی اختیار ایتمدم .
 برکون مستأجری بولندیغ خانه نک یان باشنده کی بر خانه دن
 اپی غلبه لنی تشکیل ایدن قیز و ارکک چوجقلرک چیقدیغنی
 کوردم ذاتاً، صباحدن بری بلافاصله دوام ایدن کورلتولی
 صدردن بوراسنک بر مکتب اولدیغنی آکلادشدم .
 معارف، حیات اجتماعیه دوشکونی برقادین اولدیغمدن
 و برده تورکیه اناث مکتبلرینیه دائر معلومات خاطره
 دفترمک اک قیمتدار یاراقلر بی تشکیل ایده جکندن فرصتن
 بالاستفاده ایرته می کون طوغری مکتبه کیتدم .
 آتمشدن زیاده چوجقلر بر اوطه نک ایچروسنه تولدیرلمش
 هر بری اوکنه چیکمجه آلمش، آلتلریندهده « شلته »
 تعمیر ایتمکلی کیرلی مندر، حلقه حلقه اوتورمشلر بر قاق
 توری مقامه طوتدروب بر شیلر اوقویورلر . اوطه یه انتشار
 ایدن تعفتانی . . . آرتق صورمایکنز استاذم ! خاطریمه
 کلدکجه معدوم بولانیور .
 خواجه خامده بر کوشه ده مانفال قارشوسنده النده
 صغاره سی اولدیغنی حالده قورلمش اوطوریور . اوکنده کی
 قیزلرک طوتدیردیغنی مقامدن آلدیغنی کینغنی چیکمکله مشغول! . .
 هر بر چوجفک آئنده جز پارچه سی . و بونلرک اوزرینه
 بعضی سنده صاقز بعضی سنده موم یاپشدرلمش . اولابو ساقزلر،
 موملر مراقی جلب ایتمدی . یانلرینده کی کندیلرینک
 « قالفه » تعمیر ایتمکلی مکرره خامدن بونلرک یاپشدریله -
 سنک سسینی صوردم . قالفه ده جوانی ویرمیه احتیاج
 بر اقه دی، بر جز پارچه سنده کی صاقزی شطرنج دویمه سی
 چویررکی بر یردن دیکر بریره نقل مکان ایدرک چوجغه:
 ایشته درسک بورادن بورایه قدر دیدی .
 آرتق هر شی یواش یواش آکلادشوردی . صرده ده
 خواجه خانمک سویه عرفانیله لاله خانمک درجه معلوماتلرینی
 آکلامیه کلشدی .
 اپی بویلی، تخمیناً قوجه چیقار وقتی یا قلاشمش
 بر خام قزی یانمه چاغردم . شویله بر محاوره یه قویولدق .
 — قیزم، نه اوقویورسک ؟
 — قرآن .

اخلاقی موجب اولور کبی اعتقاد باطل بورالزده حالا طولاشسون . آرتق بونلر چیکلر درلدردنمی ؟ نه شرف ملیمزه یاقشور . ونه حیثیت اسلامیه ! !

بعضلری دیبه بیلورلر استانم ! : « بونلر جاهل محله خواجه خانلریدر . بونلرک معارفه دخللری یوقدر . معارف تحت نظارتنده اولان مکتبلرده کرک علم حال وکرک سائر علوم وفنون اوقنیور . »

فقط عفو بیوروله خانم افندیلر ! بویله خواجه خانلر یروسه مزده بر دکل بش دکل اون دکل یکریمی ، اوتوز بایکه دهافضله هر برینک دوره تعلیمیه سنه آتمشردن یتشردن اولاد ماتی ویررسک اوتیه طرفنده معارفه تنویر افکار ایشک ایچون نه قالیور ؟ بوندن قطع النظر بونلر اولاد اسلام دکللی استقبالی ، سعادتلی محو ایشک یازیق دکللی اوحالده بوقبلر نیچون قپاندرلیور ؟

(عفو ایدرسسکر ، وظیفه نیک خارجه چیقدم ظن ایدرسم ، اولده نزاکت اقتضاسنجه حرکت ایشیه سوز ویرمشدم .)

معارفک تحت نظارتنده اولان مکتبلر حقننده کی تحقیقاتم دهاتمام اولادی . کیم بیلر اونارده بنده دهانه کی سیکیر خسته لقاری تولید ایده جک ! !

بو حاللردن پک زیاده جانم صیقیلدی . طانییدیغ همشهریلردن برینی چاغردم . یانغینه بر دامله صو آتقی قیلندن اولسه بیله رهیت مخصوصه طرفندن اداره اولتق اوزره بر محله ایچروسنده خصوصی ومنتظم ابتدائی اناث مکتبی آچمیه مشارکت ایتسنی تمینده بولندم . فداکار قارداشم ، کندی مشغولیتلری پک چوق ایسهده استرحامی قبول ایتدی . درحال کندی بینمزده آز چوق اعانه طویلادق . همان علی الاصول عرضحال ، مقام عائدینه تقدیم اولندی . اوتیه طرفندن مکتبک صره ، یازی تحتهمی کی لوازماتلی ده حاضرلادق . وحتی (۷۰) قدر طالباتده قید ایتدک . ایش یالکیز بروسه معارف مدیرینک تصدیقنه قالدی . تصدیق اولندی کی ایشه باشلايه جقدق . ایکی آی قدر بر زمان کچدی عرضحالمز حالا تصدیق اولندی . بیلمکه بونده بو قدر تأخره اوغرایه جق نه واردی ؟ یوقسه بزم ذهنمز ایرمپن جهتلری ده وارمی . . . !

— شمدی زهسنی اوقویورسک ؟

— ایشته بوراسنی . فقط بر دفعه ختم ایشتم بو ایکنجی ختممدر .

— اوو ! ماشاءالله خانم قیزم . سن آرتق خواجه اولمشسک کل شورادن بر آز اوقو ؟ اوقودی .

— آفرین قیزم ! علم حالده بیلورمیشک ؟

بو وقت ، قیز بر شی خاطرلماش کی یوزمه باقدی .

اوزریمی بر سوزهرک صکره اوکنه باقدی .

— آفرم ! علم حال بیامازمیشک ؟ دمین قرآن کریم اوقودی ایدک . بو ناصل کتابدر (سکوت) . یعنی بو کتاب کیمک کتابیدر . وکیمه کوندرلدی ایدی ! بوکاده بر جواب آله مدم .

بونده اولان سری آکلامق ایچین ، بو قیزله اوغراش دیغمه کوشه دن آلیق آلیق باقنان خواجه خانله دانشمق ایجاب ایدوردی . چونکه بو قیزلرک مفتاحی او وجود محترمدی . نیچون آچیلمه دقارینی بوندن اوکر نه جکدم . یانسه کیندم . مراسم ، عرف و عادات موجبنجه تمناورده بولندق . اوتهدن بریدن قونوشدقدنصکره سوز صره سنی امتحان ایتدیکم قیزه راست کتوروب علم حالک نه اولدیغنی و برشی بیلمه دیکنی مناسب برلسانله آکلاتدم .

بو وقت خواجه خانم (کندیمی ده بیلمه دی غالباً) آخام قیزم ! بن قرآن اوقوتویورم . اویله شیلر اوقوتام اونلری اوقوتدقدنصکره یازی نی ده اوکرتمک لازم کاور . بریازی بیان قیزک اخلاقی بوزولور ، دیدی .

بنمده . علم حالک نه اولدیغنی آکلاته مدیغمه ، دیندن نه بیلدکارینی آکلايه مدیغمه کوکم بوزولوب مکتبیدن چیقدم .

آرتق بوندنصکره کی ایشم ، محله محله طولاشوب مکتبلری کزیمک اونلر حقدمه بر فکر آله ایشم اولدی . استاد محترم ! کمال یأس و تأثرله عرض ایدورمکه زویه کیدرسهم عین حالک قارشوسنده بولندم .

دارالخلافه نیک قاپوسی اوکنده قادینلر دینک ، اسلامه نیک نه اولدیغنی بیلمه سونلر ! یازی اوکرتمک فساد

نسوان اسلامي اور نودن ازاده بالڪر جي جيجلي بيجيلي البسه لريه بصورتله شهري اسلاميتك هانكي صنعتيله توآمدنر. بخصوص برني بايلمش برمنظردهه كوستروب صاچلري دوكلوش وخليئه اسلام نامني طاشيمش فوجه برپادشاهي باش اوچنده مايوس بر حاله كوسترمك شريعت مطهره اسلاميهده مساغ وارميدر . ثوت زمانزدور مشروطيتدر ا كلاقق فقط اسلاميتي بالظله مقلاهي مشروطيت اولور اكلايه ميورز لطفآ بورالريني ايضاح ايدر . برصورتده مجله معتبره كزده بريند كورر ايسهك اولزمان متسلي اوله جفمنز شبه سردر . بخصوص شوحالي كورن حقوق مكاتبه طلبه سندن ولي افندي پوليسه دخي مراجعت ايتمش ايسهده بويله شميلره معارف مدري قارشور جوايله اسكات ايتك طرفني التزام ايتمي ومداخله ايتماسي غرائب دكلميدر الله رضاسي پينغمبر روحانيتي نامنه رجا ايدرز بوحالك اسلاميته توقيقي قابل اولوب اوله مديمنك بوهفتهكي مجله كزله نشريني درينغ بيورميكر احترام اولنور باقي سلام اقدم.

مدحت پاشا جاده سنده استقامت

اجزاخانه سي صاحبي

سليمانه شوكت

هامش: برچوق قارئريكزك ابراي اوزرينه مراجعت ايتدم.

تعارف مسلمانين

سلمان شوكت بك افنديده كورديكيز شو فوق العاده حميت اسلاميه بزلي بك زياده ممنون ايتدي . ذانآ ، مهد مشروطيت اولان سلايك محيطنده بويله اسلاميتپرور ذوات كرامك كترتني اسكيدن بري بيلوردق . جناب حق بوندنصكرده امثالي كثير ايله سون .

بالطبع فرقنده سكرذر . مكتوب دروني برحمت دينه نك غلبانيله و سوق واجباريله يازبور . جامكانده بر قاج نسوان اسلام فوطوغرافلرينك تشهير اولمه سني تستر احكام منيفه سته مخالف بولور . هله محترم برخليفه مسلمينك اوكنه ديز چوكش و صاچلري دوكلوش بر حاله كوستريمه سي شريعت محمديه نك مساعده سندن خارج عد ايدبور .

فقط بوخصوصده «تعارف مسلمانين» بك افندي حضرتلرينه اوفاجق برشيئي نفاطر ايتدرمه يي كافي عد ايدبور : تسترك ثوتي مكلف وبالغ اولانلره در . يعني ذي روح اولغله برابر ، سني ازدواجه مساعد اولميدر . تسترك مشروعتيني قبول ايدن علماً فخام حضراتي ده بوكا اعتبار ايدبورلر . حجابك سبب مشروعتي ايسه فتنه دن باشقه برشي دكلدر . اونكچوندر كه بوزك محرم اولديفته دلالت ايدن (الا مظهر منها) آيت كريمه سني مفسرين عظام حضراتي (ان لم يخف من الفتن) اياه تفسير بيورمشلردر . شو حاله صورارز : برفوطوغراف ، فوطوغراف اولق حيمتيله بالغ ، مكلمميدر ؟ كنديدن رفته نك حدودي متصورميدر ؟ بالطبع يوقدر . او حاله جامكانه اصلان نسوان اسلام فوطوغرافي ايله تستر و حجاب بينسندهده برعلاقه و مناسبت يوقدر . وقتيله اسلاميته بويوك خدمت ايدن برخليفه

فداكار قارداشمك معارف مديريته مراجعتي دوزينه دن ندى . آرتق هر كون بردفعه اوغرايور . هيچ بر جواب بوق . بروسه معارف مديري شو صوك مراجعتده ديمشكه : ه قدر تعجيز ايديجي آده شسك ! چوق كزرسهك رخصت ويرمام . ايشته همشيرمه ! قپوكزك ديدنده اولان بروسه نك احوالي بويله در . آناطولينك ده ايج طرفارنده كيم بيلير نهلر واردر : نهلر . . . عثمانلي اديبه لري بجرره لري بوني كورملي ، يازملي ، جيزملي ، آرقه سندن عملياتنه كرشمليدر .

ظن ايدرسه م ، احمد تاج الدين بك افندي برادر يمزك . انلي اديبيلرينك بتون ايشلري بهارله مزارى تصوير دن بهارتر ديمه سي ده بويله آكلاشلمه سي لازم كان حاللرك دنما اورتولى قپالي تورمه سندن ، برخام چيقوبده پرده سني ايديرمه سندن ايلري كمشدر .

شومناسيله خاطر يمه بعض شيار كايور . اناك مكاتبيلرينه قونترول اولق ايجون « بروسه ولايتي اناك مكاتبيلري عيئت حايه سي » نامندن بروسه ده كي اوليا امورك قايديلريندن مركب بر جمعيت تشكك ايدرسه نصل اولور ؟ دييورم . او وقت بو مساهله جي بكرلك ديزكينلري اللريمزده اولديغندن امور معارفزه عاند خيلي شيار باپرده بيلدرلك . هر كون يانلرينده بولنسان خاملك ائندن قورتلق اوليه عرض حاليلرك اللريندن قورتلق قدر قولاي اولمازدي ديمك استيورم .

بو حقه فكر كز ناصل استاذ محترمه ؟

« بروسه » معوره حميدالله

قسم مخصوص

تعارف مسلمانين اداره خاتمه

درد بش كوندبري سلايككزك اك غلبه لاق وممر ناس محلي اولان و قپالي چارشى كوشه سي دينلان محله ديكيش ماكنه جيسى جامكانه تعليق ايدلمش برلوحه عبرت واردر . بولوحه نك اورنه سنده ملتته ايتديكي خدماني اريظه ثابت بولنان برخليفه ذيشانك فوطوغرافي موجوددر . بونك اطرافندهده جوريه ، كلتر ، اقبال نام قلغله دي به ال طرفلرينه اسملري محرنسوان اسلامك يكلن يكان رسملري قونولديني كچي وهراوچنك برآره ده كي رسمي بولنديرلغده در . تستر ، قاعده اسلاميه دن اولديغي حالده

او کر نلیدر . شمیدی اونلری باصمق ، حکومتک منافعه اویریشلی بر قابله صوقق ممکندر .

داخلیه نظارتی طرفندن محکمہ شرعیہ ومدرسہلری تفتیش ایچون بر هیئت کوندریله سی ، حکومتک اسلام عنصرینک اهمیتنی تقدیر ایتدیکنی وهمده اونلرک احوالنه پترسبورغدن توروب مطلع اولوق ممکن اوله میه جفتنی اکلادیغنی کوستربور .

فی الحقیقه اینارودیسلری او کر نلک کی مهم مشلهده تیلستقوب ایشه کلیمور هر حالده اینی کوسترن میقر وسقوبه احتیاج واردر .

شمیدی تفتیش ایدیله جک اورنبورغ محکمہ شرعیه سی روسیه اسلامارینک روحانی ومدنی حیاتلرینک مرکزیدر . بو اسلام مرکزینک اشلری حقنده معلوما تمز پک آزدر . فقط بو محکمہ شرعیه نك اسلاملرایچون اولان اهمیتنی ، اینارودیسلری (ملل سائره) تانارلاشدر مق خصوصنده نه قدر نفوذی وارلغنی واستانبولده کی کشج تورکارله دائما مناسبتده اولان قاضیلری واسطه سیله پان تورکیزم ، پان اسلامیزم مشله لرینی فعلیته چیقارمق حقنده نه قدر تأثیری وارلغنی آکلامق ایچون امام ومعلملرک یکانه امتحان اولنان لرلی شو محکمہ شرعیه اولندیغنی سویلک کفایت ایدر .

محکمہ شرعیه نك نه اولدیغنی آکلاتورکن شواسنی ده سویلک ایجاب ایدیورکه بو محکمہ شرعیه نك بروقت قاضیسی اولان عبدالرشید ابراهیمف بوکون استانبولده روس دوشمنلنی نشر ایدن برغزته ده محررک ایدیور .

بوکون اسلام مکتبایینده نلر اوقوئولدیغنه داثر پترسبورغ محافل حکومتک معلوماتی یوقدر . شو قدریمی معلومدرکه اسلامارک یکی مکتبلیینده مختلف شبوه لرلی برلشدیرن برلسان اولوق اوزره تورک لسانی اوقیور . تورکیه تاریخی ، تورکیه جغرافیاسی اوقونیور . استانبولده طبع اولسان تورک درس کتابلری روسیه نك هر طرفنه طاغلیور . حتی بعض اسلام مکتبلیرینک البسه رسمیه لرلی ایچون استانبول مکتبلیرینک البسه رسمیه لرلی مودیل اتخاند ایدیور .

معظمه نك برطاقم قانهلر حضورینده مأیوس ومحزون بر صورتده تشهر اولغنیسی ایله شریعت مطهره بیننده ده کونا بر مناسبت بوله میوروز . مع مافیه خلیفه مسلمینه قارشو بر نوع تخفیف واقع اولدیغنی حسن ایتدیکنی اعتراف ایدر زکه بو حسمزده عندی بر حسدن عبارتدر . عمومی اوله جفتنی حکمه جسارت ایده میوروز : اوله بیلیرکه « تعارف مسلمان » یونی بر تخفیف عد ایتدیکی کی زید بکر وعمر و... یوندن بالعکس بویوک بویوک تاریخی ، اخلاق فوایدلر استنتاج ایتدیکنی ادعا ایدر .

خلاصه بویله شیلر ، شخصیدر . حکمی ، نظر تلقیه کوره ویریلر . شریعت مطهره ، اسلامیت بویله شیلرله تطمیا بالغه نماز . اونک احکامی پک علی ، بویله لره نزل ایدر بر درجه ده دکلدردر . بناء علیه سلیمان شوکت بک اقتدیدن وسائر سلانیکده کی قارلریمزدن ، مستریم اوله لرینی تمی ایدرز .

نوویه وریمیه نك مطالعه لریندن . . . .

روس مطبوعاتی بیننده مهم بر موقع احراز ایدن نیم رسمی «نوویه وریمیه» غزته سی اورنبورغ محکمہ شرعیه سنه بر هیئت تفتیشیه کوندریله سی مناسبتیه اوزون بر مقاله نشر ایتدی .

مقاله نك اولنده حکومتک بوکونه قدر مال محکومه نك احوال و حرکاتنه اهمیت ویرمدیکنی اوزون بویلی موآخذه ایتدکن نصرکه فنلاندیا مشله سنک وقتنده فیناره اهمیت ویرلمه دیکندن ایلری کلدیکنی اراد ایدیور . اگر بواهمیت ویرمامک عائی دوام ایدر سه اسلامارده عین حدایه طوغری کیده جکلرینی ، فقط وولغا حوضه سندن بداله ترکستان ، ایران وچین حدودلرینه قدر توسع ایدن اون سکرز میلیون ملت اسلامیه نك اهمیتنی اوچ بچق میلیون راده سنه اولان فینلردن قات قات زیاده اوله جفتنی بر سر زنشله اکلادقن سوکره اوزون مقاله سنه شو صورتله دوام ایدیور :

«یکرمنجی عصر ، ممالک اسلامیه نك عصرلردنبری دوام ایدن اوقولریندن اویانسیله باشلادی . روسیه تورکیه ده تحدت ایدن هر بر احوالی نظر دقتدن دور طوممه ملیدر . زیرا اوراده کی تحوول و انقلاب روسیه ده کی ملیونلرجه اسلاماره تأثیرسنر قاله جق دکلدردر . . . . . اسلاملری او کر نلیدر . فقط دوماده کی اسلام مبعوثلرینک سویله دکلری سوزلردن دکل ! بلکه اسلام محیطنه قدر کیتیمک زختنی اختیار ایدوب اورادن او کر نلیدر . چابوق ، ایش ایشدن کیچمزدن ، خمیرتورش تخمر ایتزدن اول

نویه وریمه بولردن معلومات ویردکدنصرکه مقاله سنه
شوصورتله دوام ایدیور :

« بزم روسیه حدود بونی اداره ایچون تعیین ایدیان
مأمورلردن، باشقه عادی مأمورلردن طلب اولنان شیردن
ماعدای هیچ بر شی طلب اولمیور . حتی بعضاً ، یا تخت
دائرة حکومتلریندن ک اشاغیسنه منسوب بر قلم افندیسنک
معلوماتیه اکتفا ایدیلیور . حالبوکه پترسبورغده عالی علوم
شرقیه مکتبایینده کمال تحصیل ایدن بوقدر آدماری زواردر .
بولرک بوتون عمری پترسبورغ قانچیلاریلرینده چوریمکله
کچیرر . ایشته بونکچوندرکه حکومت بوکون حدود بونی
اهالیسنک احوالنه ییکانه در . اولرک طلب و احتیاجلرینی آکلا-
یه مبورلر . اولرک حال و حرکتلرینی حکومت منفعتنه تطبیق
ایده میور . صکره مهم برایش چیقارسه پترسبورغدن خصوصی
مأمورکوندریمه مجبور اولور . حالبوکه بومأمورلرک اوکر نه چکی
شی برلی مأمورلرک اولدن بیلدکلریندن فضلہ برشی اولمیور .
تعارف حوادثنه نظراً کچنده خیوه خاننی ترکستان
والیسنه مراجعت ایدرک ترکستانده اسلامار ایچون یاپلش
مکتبایرک المنتظمی حقتده معلومات استه مشدی . ترکستانده
قازان تاتارلری طرفندن اداره ایدیلن اصول جدیده
مکتبایرکدن خبرلری بوقکه ترکستان والیسی خان حضرتلرینه
بر نمونه کویستره بیلسون !

حدود بونی اقوام اجنبیه سنی اداره ایتمک ایچون
یتیشدیردیکمز خصوصی مأمورلریمز مع التأسف بوقدر .
حالبوکه بو پک وخیم برشیدر . بوکون حدود بونی اقوام
اجنبیه سی اولده اولدیغی کبی ابتدائی معلوماتی حاوی
ضابطه لر طرفندن اداره ایدیله بیله جک درجه نی کچمشلردر .
داخلیه نظارتی اوقایه هیئت تفتیشیه کوندرمکله پک
ابی یابدی . بو کونه قدر تحت اداره مزده اولان سکیز
میایون اسلامک احوال و معیشتلرینه ، طلب و احتیاجلرینه
هیچ اهمیت ویرلیور ایدی . شمدی ، مادامکه بویله بر
مسئله (یعنی حکمه شرعییه تفتیش) میدانه چیقارلدی .
حکومت یاری یولده قلامیلیدر . روسیه ده کی اسلام دنیا سیله
مکمل صورتده معارفه کسب ایتملی ، اسلام دنیا سنی اداره
ایده بیله جک اقتداری حائز روس مأمورلری یتیشدیرمیلیدر .
ایشته روس ملی سیاستی ایچین ک واک اول یابیله حق ایش
بودر . انجق بوسایه ده ۱۸۹۸ سنه سی متعصب اندیجان
ایشانی وقعه سی کبی غیر مامول وقعه لر دن روس اسمنی ،
روسلق شانی محافظه تمکندر . . .
مدیر مسئول عثمان جودی نجم استقبال مطبعه سی

جنوب شرقی به طوغری نه قدر اوزانه جق اولورسه ق
اسلامارک معارف مسئله لرینه دائر اسرار دن حکومت
مأمورلرینک معلوماتلری آز اولدیغی مشاهده ایدرز .
خصوص ترکستانده اسلام مکتبایرینده نلر اوقونوب نلر
وقوتولدیغی حکومتجه بتون بتونه مجهولدر .

مع مافیة ، نسیانه آیلماش اولان بو طرفلرده هر سنه
بوزبیکلرجه اولاد اسلامک اوقودینی و بوراده کی مکتبایرک
نار معلملرینک تحت نفوذ و اداره سنده بولندیغی معلومدر .
آسیای وسطی ده بان اسلامیزمک انتشاری و بوکامأمورس
حکومتک پک زیاده دقت ایتمه سی لازم کله جکی حقتده
نویه وریمه نیک (۱۲۲۴۳) نجی نسخه سنده یازمشدق .
مع مافیة اسلامارک ملی حرکتلری شمدیلک بالفعل میدانه
چیقوب مدهش بر حال کسب ایتمه مشدر . بونی یانشدیرمق ،
نک نهدن عبارت اولدیغی آ کلامق حکومت ایچون پک
آغیر بر مسئله دکلدز . فقط شوقدرکه حکومتک
روسیه نیک حدود بوینده کی تبعه محکوملرینی اداره ایتمک
ایچون خصوصی حاضرلنش مأمورلری مع التأسف بوقدر
بزم حکومت مأمورلری ، اداره ایتدکلری اهالی اجنبیه نیک
نلساتی بیلیرلر ؟ نه عرف و عاداتلرینی و اصول معیشتلرینی
ونده انسال وقومیتلرینی . . . !

ایشته بزم حدود بونی اداره مزده کی کوی بویوک قصورمز ،
روس ملیتنک دامارین ضعیفلاتن و روسلق حسدایتنک
توسعه مانع اولان شی ده بودر . مستملکات و حدود بونی
اهالیسنی اداره ایتمک خصوصنده روسیه ایله آوروپادولتلری
بیننده کی فرق ده بوندن عبارتدر . «
بوندنصرکه رفیق محترم انکلز لرک هندستان اداره لری
خصوصنده اوزون اوزادی معلومات ویرلیور . نویه وریمه نیک
افاده سنه نظراً انکلتره نیک هندستان مأموری اوله بیلیمک
ایچون شومز بیلری حائز اولملی ایتمش : ۱ ، مأمورلرک خالص
انکلز نسلندن اولمیلیدر . ۲ ، دارالفنونده ایکی دفعه امتحان
طوتملی . بوم امتحانلردن برنجیسنده علی الاعلی درجه سنک
احراز اولمیه سی شرط ایدلیدیکی کبی ایکنجی امتحانده
شونلردن امتحان ویرمک لازم ایتمش : ۱) هند قوانین
اساسیه سی . ۲) هند محکمه لرینده دستور العمل اولان قوانین
ونظام . ۳) محکمه لرده شهادت حقتده اتخاذ اولان هند نظاملری
د) تعیین اولنان ولایتک ک معتبر لسانلریندن بری .
ه) هند و یا خود اسلام علم حقوقی (فقه) . و)
سانسقریت ، عرب ، فارسی لسانلریندن بری .

صاحب‌لری: احمد تاج‌الدین
و یعقوب کمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا...

مدیر مسئولی
عمان جودی

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش

تغلیق‌لر مستملکات

روسیه ایچون سنه لکی
۸ آتی آیلغی ۴ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

محل اداره :

استانبول : بازید
چادر جیلده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام واسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممتونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ باره

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا...

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامیه باصت هفته‌لر مجلد

تاریخ تاسی ۳۲۸ مولد النبی

۳۰ کانون اول ۳۲۶ جلد ۲

پنجشنبه

۱۱ محرم ۳۲۹

عدد : ۲۹

فقط روسلرک حمایه‌سنی قبول ایدن عبد الاحد خان دکل
بلکه پدی مظفرالدین خاندن . و او روس حمایه‌سنه دخالت
ایدرک آل آباغی باغلامشدر .

بخارا امیری عبدالاحد خان حضر تلرینک وفاتی
مناسبتیه

عبد الاحد خان حضر تلری حقنده سماجی روایات
شنیعه پک چوقدر فقط آنلرک همی قرین صحت اولمز .
بز بو آدم حقنده کندی معلوما تیزی حقیقت اولبق
اوزره روایت ایده جکز . اولا بو آدمک اولککسندنه
حدود شرعیه بتمامه اجرا اولنوردی قصاصه وار انجهیه قدر
بالفعل جاری ایدی ، حتی ۱۸۹۶ نجی سنه سننده بر آدمک
سب بی ایتدیکنی علمانن ایکی آدمک شهادتیه اثبات اولنهرق
قتلنه حکم اولنهرق اجراده اولتمشدی . مملکتی داخلنده
قوانین شرعیه دن ماعدا بر قانونی قبول ایتامشدر . (علما
وقضاة شریعتدن انحراف ایتشار ایسه ظن ایدرم مسئولیت
آنلره عائددر) .

بخارا امیری فردوسی آشیانه امیر عبدالاصد ضانه
حضرتلری ارحمال دارالعلم و الرضوانه ایلشمشدر .
علیه الرحمه و الغفرانه

مملکتک ارتقاسنه خدمت ایتدی یاخود ایده‌مدی بلکه‌ده
ایتدیرم دیلر . فیه مافیہ اربابی بیاور .
خیراتی :

اظهار اسف ایتامک بر مؤمنه یاقشمز . هیچ بر
خصلته مالک اولمزسه بیله « رحمة الله علیه » دیمک ایچون
مؤمن اولمسی کافیدر . دارالخلافة ده اسلام غزته تلرینک
بو مؤمن قورنداشلرینک وفاتنده هیچ اولمزسه بر « رحمة الله
علیه » دیمکه تردد ایتملری جدا شایان تأسفدر .
اوله بیلورکه بعض لری بخارا امیری نه یامش دیرلر .
بو یله برسؤاله مقابل ده طبعاً سز نه یایدیکزونه یاپه یایلمک احتمالکز
وار ؟ سؤالی ده وارد اولور . بوندن ماعدا بوکی سؤاللرک
جوابلریده غایت طبیعیدر : بکر منجی عصره دینی خرسیتیانلرک
انسانیتنه عداوتلری روسلرک طولیرلی بخارا امیرینه دکل ،
هیچ بر مسلماننه بر شی یایدرمشدر . بوندن صوکرده
یایدرمق احتمالی بعیددر .
عبد الاحد خان جنابلری حقیقه هیچ بر شیلر باعمامشدر .

حمیدیه حجاز دمیر یولنه ایکوز بییک روبله باره
ویرمشدی (بکر می اوج بییک لیره دیمکدر) .

مدینه منوره‌ده و قی وار ، مکهمکر مهده و قی وار ،
مکه ، مدینه‌ده اولان تکیه لرینک ابقاسی ایچون بخاراده

وقفاری وار ، سنهوی یکریمیك روبله واردات یربور .
 تیمور زماننده ایجاد اولمش دهیک دیدکاری بشیوز
 علما وظیفهسنی مظفرالدین خان بیکه ابلاغ ایتمشدی عبد
 الاحد خان جناباری دهیک بشیوزه ابلاغ ایتمشدر بونلرک
 وقفیاری هپ تأیید اولمشدر .

روسیه حکومتی پترسبورغ بلدهسنده جامع بنا اولنهنه
 هیچ روقت مساعده ایتمزدی فقطعبدالاحدخان وقت مناسبی
 بولدی روسیه ولی عهدک ولادتی چارنیقولایه مسجدبنسیله
 تبریک ایتدی . بو بهانه ایله ده پترسبورغده برجسیم جامع
 شریف بناسنه نفس امپراطور دن رخصت رسمیهسنی ده
 استحصال ایتدکنصو کره پترسبورغکعالی موقعندهمسجد
 ومدرسه بناسنه مخصوص زهینی استملاک ایچون کیسه حمیت
 دینیهسندن او چیوز اللی بیک روبله نقد احسان ایتدکن
 ماعدا بناسی ایچونده کنندی کیسهسندن یوز اللی بیک روبله
 تکرار ویرهشدی . وفضله اوله رفته بخارا تجاران معتبراندن
 بالذات کنندیسی جمع ایدهرک ینهمسجد ایچون ایکی یوزبیک
 روبله نقودی پترسبورغ جمعیتی ادارهسنه کوندرهشدی .
 وجامع شریفک مفروشاتی دخی کندیاری درعهده ایتمشدردی .
 اجدادینک سراینده هر هفته جمیع بخاری ختم اولنهنه
 ایچون علمادن یوز کشی به وقفی واردر . دلائل الخیرات
 اوقوعهنه سی ایچون وقفی واردر ، علم قرائت ایچون مخصوص
 وقفی وار . بونلر هپ عبدالاحد خان جنابارینک دیانت
 پرور بر آدم اولدیغنه دلالت ایدر .

مرحومک سیامی صرفیاتی دخی ذکر ایده جکر .
 ناشکنند غیمنازیه مکتبی بناسنه ایکی یوز بیک روبله
 احسان بیورمشدردی . دائمی صورتده یکریمی اسلام طلبه سی
 بولندرمق شرطیله اما . کنندی Souverain نری اولان روسیه
 حکومتینک حق سز طایب اوزرینه بش میلیون روبله صرف
 ایدهرک بر « دیدنوت » سپارش ایدهرک روس دولتنه
 ویرهشدی وبوصورتله مملکتی روسلرک تسلطدن صیانت
 قصدیله بخاراده روس تبعهسنی مسکرات تجارتدن منع
 ایتمشدی .

مدرسه لرک اصلاحی ایچون برقاچ فمهلر امرایتدیکی حلد
 علما سمع واعتبار ایتمشدر .

کنندیسی بر حکمدار اولدینی قدرده برتجار ایدی .
 « کاغان » دیدکاری یکی بخارادن اسکی بخارایه اون یکی
 کیلومترولک دمیریول خطی انشا ایتمشدی .
 خالی فابریقهسنک بوتون جهانده نظیری یوقدر .
 طوقز عد باموق فابریقهسی هپ الکتریق قوتیله ایشار
 فابریقه لرک عمومته برسر مهندسدن ماعدا کافه عمله سی
 ومستخدمینی اسلامدر . کلیتی باموق اخراجاتی میدانه
 کتورهشدی ممالکتنده (قارا کول) تعبیرایتدکاری قویرجق
 سیاه قوزی دیرسی هر سنه برملیونه قدر اخراج اولنوردی .
 متعدد تلفون خطلری یاپدیرمشدی .

کنندیسی یکریمی سنه در بخارایه کیرمدی بابالینک سراینده
 اقامت ایدهمدی ، دائماً « کرمنه » دیدکاری قریه ده امصار
 اوقات ایدردی « کرمنه » بخارادن طوقسان سکر کیلومتره
 برمسافه در .

بخارا امیرینک دائماسویله دیکی برسوزی واردی . « بابالرمز
 دینانک ساطنتی دبدبهسنی سورمشلر ، بزده مختیله لغتی
 براقشاردر . »

مولدی متعال ولی عهدلری عالم جان توره جنابارنی
 خیرلی خلف ایلسون عموم بخاریلرک استقبالی تأمین
 ایده جک اسبابه توسل ایتمه لرنی تمی ایدرز .

عبدالرشید ابراهیم

حیات اجتماعی

اولجه بیان ایتدی کمز وجهله افرادیشر وبونوع ممتاز و
 موقردن هر بریمی ادراک واذعانیه و تحویل ایلدیکی علم و
 عرفانیله بیلیور و کوریورکه انسانلرک هر برینه مخصوص بر
 یشامق و برده منسوب اولدینی قوه نه وملتنه ودولتنه نسبتله
 برابرجه یشامق صورتلری واردر .

ایشته برنجیمی حیات خصوصی ویا نفسی ایکنجیمی
 حیات اجتماعیدر .

برنجی حیاتک ادامهنه سی جناب حقک فطرة احسان
 بیوردینی صحت وجود وعافیتی حسن اداره واستعمال ،

شخصہ و بدنہ مضر اولان شیردن اجتناب ایتمک صورتیه قابل اولاجنی آشکاردر .

بر لیکده یاشامق و ملتنی دیگر ملتاره محکوم ایتمهک یولاری بولنیور .

ناریخاره عطف نظر ایدیلنجیه و بلکه یقین زمانارده کی وقوعات و ضایعاتز کوز اوکنه کثیریلنجیه تحقیق ایدیورکه حیات اجتماعیسنه چایشان و بویابه اوغراشان هدف مقصوده اصل و مراملرینه نائل اولیور .

هله بزکره حیات اجتماعی اله کچدکن صکره آنی ادامه براز دها قولای کورونیور چونکه تأسیس تا کیددن شه مز دها مشکدر .

شمدی کاهلم بزم مات اسلامیه نیک و باخصوص مملکت عثمانیه ده ساکن اسلامک حیات اجتماعیلرینه، بز شو مملکت وسیعده اباعن جد یاشامقده و بر بریزه معین و ظهیر اولارق امرار حیات ایتمکده یز عجا ازمئه سابقه دن مدور معاونت و مظاهرتمز حال حاضرده کی حیات اجتماعیمیزی وقایه کفایت ایدیورمی ؟

ظن ایدرسهم کفایت ایدیور ؛ چونکه چوقدنبرو ضایعات توالی ایدیور سببی ایسه حیات اجتماعیمزک لوازم واسبابندن محرومیتمز و دردلریمزک عدم تشخیصیه دواسنه جاهلیتمزدر .

بز بر زمانده بولنیورزکه هرشی ایچون بر علم و بر معرفت و بر قاعده وضع اولونمقده و هرکس عقل و فکرنی تنور ایدرک یایله جق شیراری دوشونمکده و ایلروده ناصل اولاجغنی تفکر ایله مکده و بریره کلرک مشاوره و تفکرله دائما استقباله مناسب حاضر لقلرله اوغراشمقده در .

بابادن آنان منتقل کوره نکلری عیناً وقایه ایله هیچ برو جهله تبدیلینی تصور ایتمهک و دنیا نیک دائماً متبدل و متغیر اولدیغنی دوشونمهک و ایجاب حال و زمانه اعتبار ایله مهکم انجق بزده قالمشدر .

متعدد حیات اجتماعیلرله مخلوط و محاط اولان عثمانلی اسلاماری ایچریده و دیشاریده اولان قوملرک ، ملترک ، دولتلرک حیات اجتماعیلرینی سطحی بر نظر دن کچیره بیایرسهک کورورزکه بز هیچ بر قوته و هیچ بر واسطه یه مراجعت ایتمین سرمایه سنی و تجارتی دوشونمین کار و ضرردن خبر و معلوماتی اولمیان و مع مافیله بازار و چار شوده آلیش و پریشه

ایکنجی یعنی حیات اجتماعینک محافظه سی و یا تحصیل ایسنه منسوب اولدیغنی قوم و ملتک هر فردنی بز جسمک جزئی و عضوی اعتبار ایتمکله کانه افرادینک التیام و اتصا لندن حاصل اولان وجود معنوی کوزی اوکنده محقق و مفکر مسنده مصدق بولارق نفسی و شخصه عائد ضرر لردن کتدنی وقایه ایتدیگی کی اوشخص معنوی نی دخی آفات و مهالکدن محافظه یه غیرت و اهتمام ایتدنی و وظیفه ایتمکله در .

ایمان کامله و وصول ایچون افراد ملتته شخصی کی محبت و اعتنا ایتمک لزومنه دائر [لایؤمن احدکم حتی یحجب لایخیه ما یحجب لنفسه] حدیث شریفی و امثالنی ملاحظه بزه بویاده بیوک درس ویریر .

حیات شخص و خصه و صیده یالکز بر کسه نیک بدن و اعضاسی و او بدنک روح و قلبی را واجب الحایه ایکن حیات اجتماعیده عموم ایتمک برارایه کله سندن حاصل اولان وجود عظیم ملت و روح عالی جمعیت حفظ و حمایه ایدیله جک و اجر اسنک کترتی قدر کندیسنه هجوم نقطه لرینک دخی چوققلی دوشو نیلرک هر برینه آرو و آرو مقابله و مدافعه ده بولنیله چمتدر .

حیات شخصینک ادامه سنی کافل اولان شیردن حیات اجتماعینک ادامه سنه کفایت ایده من ؛ زیرا بر انسان ازه جق بیهجک و کیه جک بولورسه نوعما شخصنی تلفدن وقایه ایده بیلیر حیات اجتماعیده ایسه بر جمعیت عظیمه تشکیل ایدن ملت دائماً عمومه قارشو مدافعه یه و یا حتمی المق ایچون تعرضه مجبور اولور و بو مدافعه و تعرض ایسه بر شخصک حتی کی کوچک و خفیف صورتلرله حصه و لیدیر اولاماز . وبا خصوص عصر مزده همیشه مترقی و مستزاید اولان هنر ، معارف ، صنایع و بوتلرک تولید و ایجاد ایلدیگی انواع آلات و وسائط زیاده کلقتره ، چوقچیه چالیشمالره مجبور ایدیور آنکچون حیات اجتماعی نی محافظه کوجاشیور کوجاشمکله برابر قدرت بشردن خارج بر درجه نی بولیور بلکه انسانلرک نائل اولدقاری نور عقل ، بو نور عقلی حسن استعمال طریقیه قوم و ملتیه

محتاج اولان تاجره بکوز. مکانیز چارشو شتریمز خیرسز و دشمن
 حیلہ سی صایلوب توکنمز. بزایسه هیج برنی یلمبورزو بیامک
 ایسته میورز صکرده سلامتله چارشوده بیع و شر اوکار
 ارایورز یازیق بزہ که جهالتزی فرق ایده بورز .

روسه مبعوثی: عمر فوزی

علم اسلامده انبیا

مهرمنیر اسلامیشک افق بطحادن لمعایش علویت اولدینی
 زمئلرده ، تاریخ عالمده حقیقه پک بیوک بر صحیفه آچیلمش
 ایدی : محور حقیقیسندن انحراف ایتمش اولان اسکی
 مذهبیلر تاملندن صارصلدی ! عصرلر دیزی رخاوت ایچده
 امرار حیات ایتمکده اولان ذکی ، فطین قوم عربده بیوک
 بر فعالیت کوردلی ؛ حقیقی ، پارلاق بر مدنیت اولاشرق
 افقارینی ، صکره آفریقانک جهات شمالیه سی ، صکرده
 اوروپانک منهای غرب جنوبیسی سنویر ایلدی . اوللری
 مدنیتین ، کلاندن محروم اولان غرب اسلام ایله تشرف
 ایتمکدنصکره اوله پارلاق موفقیتلر ، اوله شالی مظفریتلر
 قازاندیلر که : یونانیلرک ، ایرانیلرک ، رومالیلرک عصرلرجه
 چالیشوب چالایوب ده میدان کتیره مدکاری مظهریتاره
 پک سریع بر صورتده نائل اولدیلر . ایسته ؛ بوسورتله
 حضیض جهل نادانیده بوغولمده اولان ملتلی ، دولتلی
 بولمده اولدقاری مرکز سفلیارندن قورتارمق رفاه و
 سعادتیرینی تأمین ایتمک ایله مشغول اولوب آزرمتده کره
 ارضک جهات مختلفه سنه دالار آتوب و او ملتلرک اسلام ایله
 مشرف اولوزدن اول دامارلرنده قورومش اولان قانلرینی
 جولان ایتمیرمکه باشلادی .

بو صورتله آناره بر حیات ؛ بر حیات جاودانی بخش
 ایلدی ... تاریخ اسلامک شانلی صحیفه لری اوزمانلرده بر
 چوق فتوحات و تغلبات ایله طونغه باشلادی ... قوجه
 اسپانیانک طارق بن زیاد طرفندن فتحی ، والحاصل تاریخ
 اسلامده کوستریلان بر چوق موفقیتات و مظفریات حاصل
 اولوب اسلاملر بر یوزنده حاکم مطلق اولمشلر ایدی ...

(العدل اساس الملك) ، (عدل ساعه افضل من
 عبادة اربعین سنه) قاعدہ لری و اساسلری اوزرینه تمننی قوران
 اسلام حکومتاری پک آز بر مدت ظرفنده صولات شجاء
 عتمندانلریله بر چوق مالکی ید تسخیرینه کچیرمشلر در ...
 اوزمانلرده اسلاملر یالکوز قوه مادیه لری تزیید ایله
 مشغول اولیوب قوه علمیه ، قوه معنویه لریده قوه مادیه
 لری نسبتنده تزیید ایتمکده و بر چوق کشفیات و اختراعاتده
 بولمده ایلدیلر . طبابت ؛ کیمیا ؛ هندسه ؛ جبر ؛ طبیعیات ودها
 بونزه مثال بر چوق فنون حاضره مدنیه نیک کاشف و مؤسسلی
 عصرلر یعنی اسلاملر اولدقارینی کیمسه انکار ایده من ...
 شو بکره منجی عصرده کی مدنیت مشمشه صرف مدنیت
 اسلامیه نیک دها واسع بر مقیاسده کی حالیدر . او حالده علی
 العموم جمعیت بشریه نیک ادوار جهالت و وحشتده نور عرفان
 و مدنیت صحیحه ایله کوزلرینی آچان اسلاملردن بشقه کیمسه
 اولمشدر ... اوللری جهالت نتیجه سی اولان احتراض
 و کابوس حیات ایچنده امرار اوقات ایدن امتلر اسلامیتله
 تشرفدن صکره کوزلری نور عرفان قبلاری حقیقی بر ایمان
 ایله آچلدی ...

شویانامدن آ کلاشیایورکه : بو کونکی یکر منجی عصر
 مدنیت مظننه و مشمشه سی اسلامیته مدیون شکر اندر ...
 ایسته اسلامیت بوسورتله اقطار جهانده انتشار ایتمکده
 دوام ایده ایله بر کون کلدیکی عددی یوزاللی ایکی یوزملیونی
 کچدی ... فقط صد هزار تأسف که او امر الهیه یه اتباع
 ایتمه مارندن ودها بر چوق اسبابدن طولانی — که مقاله
 مخصوصده بو اسبابی تعداد و تشریح ایتمشم — اسلاملر
 ترقی ایتمیوب بالعکس تدنییه طوعری خطوه انداز
 اولدیلر . بونلرک بو تدنیارندن بالاستفاده اوروپالیلر
 اسلاملرک بر ایش اولدقاری آثار علمیه ، فنیه ، صناعیه یی
 بنسمکه باشلادیلر .
 اسلاملرک قورمش اولدقاری اساس اوزرینه اوروپالیلر

چالیشمق . اسلامز اینی بیاورلرکه ایکنجی املک حصولی برنجیسنک حصوله متوقدر . برنجیسی تحق اتمدکجه ایکنجیسی باشایه ماز .

اتحاد اسلام بختنه کلنجه :

بز مسلماننر افراد اسلامیهنک هر زرده بولنورسه بولنسونار بر ملت مترقیه اولنسنی آرزو ایدیوروز . دیگر ملنار نصل زنکین اولمشلر ایسه ، صنایع و معارفه نصل انتساب ایتشار ایسه مسلماننرکه آنلر ایله هم حال اولنسنی آرزو ایدیوروز . خرسنایانلر بولندقاری مملکتانرنده نصل کافه حقوقه متصرف ایسهلر مسلماننرکه دخی اوله متصرف اولماری آرزو ایدیوروز . بو کون اوروپا حکومتنک تحت تابعیتده بولنان مسلماننری اقتصاداً خراب اولمش کورمک ایسته یوروز . . . . کوکلز آرزو ایدیورکه آنلرده املاک و آراضی صاچی اولسونلر ؛ ایستیوروزکه آنلرده فابریقلره ، دستکاهلره ، دارالصناعلره مالک اولسونلر . شمدیکی کی چیر چیپلاق قالمسونلر .

حالت سنالندن قورتیاسونلر بر حیات مسعوده و جا . ودانییه واصل اولسونلر . چونکه بوتهی دستک یوزندنرکه ملک اسلامیه کنندی مملکتانرنده دخی حکومت متبوعلرینه قارشى بر وضعیت محترمه آلمدن اوزاق بولنیورلر . حتی جاوا کی یزلرده بر طاقم قیودات آلتنده امرار حیات ایدیورلر . . . . ایشته بوناری اسلاملر کورویورلر . آرتق بو مدنیت و ترقی عصرنده شمدی بهقدر یشامش اولدقاری حیات ایله یشامق قابل دکل . . . . بو سبیدن طولانی عالم اسلامک هر طرفنده تا آسیانک شرقنده کائن اولوب عظیم و اولوغ طاغلر ، واسع و مرتفع یابالارله محاط بولنان و پیک یقین بر زمانه قدر ابواب مناسباتی جهان مدنیته مسدود بر اقان او اسبی وحشمتاو (مونغول) ایمراطورلی تحتنده یشایان (ملیونلرجه) اسلاملردن طوته هندستانک که هجرا کوشلرنده یشایان مسلمانلره وارنجیه قدر هپ اتحاد اسلام ایله بر حیات جدیدیه مالک اوله جقلرنی ؛ نشر معارف ایله بویونلرینه تعلیق اولنن ربهقه اسارتی آبه جقلرنی حس ایدیورلر . . . . ایشته بو ترقی و تعالیسنک اک بویوک بر دلیل باهره سیدر . . . . فاضل شهر و استاد محترمز

مدنیتی اعلان ایتدیار و نظرلرنده اسلاملر پک حتمیر ، پک دلیل قالدی . . . . باخصوص اسلاملرده اتفق و اتحاد یرینه عصیت قومیهنک بر مرض ساری کی تعم و انتشاری ، قوه مادیه و معنویهسنی پک زیاده تنقیصه اوغراندی بو جهتهله اوروپالیلرده رمال بولمش مغربی کبی (۱) زواللی اسلاملرک بویونلرینه ربهقه اسارتی کچیردیلر . . . . ایشته شو آنه قدر چکمکده اولدیغمز ذلت و سفالتلر تا او وقتکی خالرک اثر و نشانلریدر . . . .

بومقدمه تاریخیه دن صکره شمدی اصل مقصده کلیوروز . عالم اسلام تا بدایتدن شو آنه قدر ایکی دور کچیرمش ؛ اوچنجیسنی ده شو بر ایکی سنه ظرفنده کچیرهکه باشلامشدرکه اولنلرده :

- ۱ — علوم و فنون و مدنیت دوری
- ۲ — انحطاط و هبوط دوری
- ۳ — انبیا و تیقض دوری

بو اوچ دورلردن ایکسنی یوقاریده عرض ایتدم ؛ شمدیده اوچنجیسی اولان (انبیا و تیقض) دورینه کلهلم : عالم اسلامک انبهای (۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴) دن اعتباراً یعنی ؛ دولت علیهنک آیاقر آلتنده پامل اولان حقوق شخصیه و عمومیهسنک استرداد و مشروطیت ادارنک برج استبدادی بیقارق اعلانی متعاقب باشلار . . . .

دولت علیهنک خلافت معظمه اسلامیهنی جامع بولنسی جهتیله مشروطیت ادارنک اعلانی عالم اسلامده پک بیوک بر انتباهک حصولنه یاردم ایتشدر . . . .

ایشته بوسبیدن اسلاملر آرتق موجودیتلرنی حس ایتیه یاشلادیلر . ترقی و تمالینک برنجی عنصری اولان اتحاد ، عالم اسلامده کندیسنی یواش ، یواش کوسترمهک باشلادی . . . . هر طرفنده اسلاملر کندیارینی استیلایدوب بر مرض ساری کی تعم و انتشار ایدن خواب کران عطالتی راقهرق آرتق بیدار اولق ایستیورلر . بوکون بز اسلاملرک ایکی امامز واردر :

- ۱ — علی العموم حقوقزه تجاوز ایدلمک .
- ۲ — نائل استراحت اولوب ترقیات داخلیمزه

بولورسہ - یاپان مؤمن اولسون ، غیری اولسون -
هان قبول و تطبیق ایتمیدر . زیرا خلیفہ حضرت علی
بیوریورک ، بر شینک منشائی نظر دقتہ آلمقیزین قیمتہ
کوره تقدیر ایتمیدر .

زمان اوائلده روماردن اقتباس ایتدیگمز بر چوق شیار
میاندہ منطق دخی داخلدرک ، قانون شناس شہر الغزالی نیک
قولہ نظراً منطق بیلمیان بر آدم ، عالم کی نظر اعتبارہ آلماز .
بناء علیہ بوکون اهمیت و لزومنی قطعاً انکار ایده مدیکمز
و محضاً بزم منافعمزی تأمین ایده جک اولان معلوماتک
اجنبیاردن آلمسفی بزدن کیم منع ایده بیلیر . دین جناب حقتک
امر ایتدیکی شی بی یاپان کیمسہیی تقلید ایتمکدن اصلاً منع
ایمز .

بو خصوصده ، قانون شناس شہر حنی محمد بن
عابدین حضرتلری « جناب حقتک مخلوقنہ ابی اولان بر
شیدہ اجنبیلری تقلید ایتمک قطعاً ممنوع دکلدر . » بیوریورلر .
بونکله برابر بو خصوصده متنفر بولسان مسلمانارک
حالیرنی ایچہ تدقیق ایده جک اولورسہ ق مؤسسات نامنہ
فائدہلی اولان شیاردہ اجنبیلری تقلید ایتمکدن امتناع ایدرلر .
فقط محصولات ملیہنی نظر اعتبارہ آلمقیزین محصولات
اجنبیہنی مملکتمزک منافعنہ مضر تجش بر درجہده صرف
واستہلاک ایتمکدن کندیلرینی آلمازلر . ملبوسات ، مفرشات
اسلحہ ، مواد حربیہ ، دہانک چوق احتیاجات حیاتیہ مزک
ممالک اجنبیہدن کلمہیی بونی اثبات ایدر . بصورتلہ استہلاک
وصرفیاتک عزت نفس ملیمز ایچون نہ بیوک بر ذلت ،
اقتصاد و سیاستمز ایچون نہ بیوک بر ضررہدر . اوت ! عزت
نفس ملیمز ایچون بیوک بر ذلتدر ، زیرا : احتیاجات
ابتدائیہدن اولان ہر شیدہ ممالک اجنبیہ قوشمق مملکتمزک
صنعتنہ نہ درجہده کیریدہ قالدیغنی اثبات ایدر . ثانیاً اقتصا
دمزہ بیوک بر ضررہدر ، چونکہ : صنایع ملیہ مزک ضررینہ
اولہرق صنعت اجنبیہنی تسہیل و ترغیب ایتش اولورز .
ثالثاً بالخاصہ سیاستمزہ بر ضررہدر ، زیرا : بر حکومتک
دائی بر صورتہ آخر بر حکومتہ مراجعت ایتمک مجبوری
او حکومتک استقلالیتنہ قارشی بر مانعہ ، ضعفیتنہ قارشی بر
دلیدر . خصوصاً بو ، اسلحہ و مواد حربیہ عائد اولور

عبدالرشید ابراہیم افندی حضرتلرینک بیوردقاری کبی
« دنیادہ مهم برہ مسئلہ وارسہ اودہ حیات مسئلہ سیدر . »
بو حقایق آرتق اسلاملر طرفندن کشف اولمغہ باشلاندی . .
اگر بوانتباہ و تیقض عالم اسلامدہ دوام ایده جک
اولورسہ بدایتدہ مالک اولدیغمز مدنیت و ترقی ، تعالی
وتکملک بلکہ اون مثلنہ نائل و بو صورتلہ داریندہ سعید
و بختیار اولہ جفمز بدیہیدر . ومن اللہ لتوفیق . . .

« بیروت » سامی زادہ

ثریا

ممالک اسلامیہ حقنہ لازمکن اصلاحات [*]

شو اثریمی ایکی مقصد اوزرینہ یازیورم . برنجی مطلب
علما و رجال اسلامیہ نیک حب و وطنیلرینی ایقاظ ایتمکدر .
یعنی علما و رجال حکومتک آرہلرنہ بر معاونت متقابلہ نیک
تأسس ایلہ عوامل و مؤثرات مدنیت اولان دائرہ فنون
و معلوماتی توسیع ایتمک زراعت ، صنعت ، تجارت اسلام
میہ نیک ترقیسی ایلہ ثروت عمومیہنی تزید ایتمکدر . بونک
ایچوندہ اولاً اعتمادی تولید ایدن بر اصول ادارہ نیک
تأسسی لازمدرکہ بوکون آوروپادہ کوردیکمز و جہلہ ہر
شیدہ تکامل تدریجی بہ مظهر اولہ بیلہلم .

ایکینجی مقصدمدہ ادیان سائرہ بہ منسوب ملثاردہ
موجود اولان شیار و اصول مستحسنہ نیک ، قوانین
شرعیہ مزک تعالیاتنہ موافق بولندینی خالدہ علی العمیارد ایدن
بعض مسلمانلری طریق مستقیمہ سوق ایتمکدر . عقل
سایم صاحبی اولان ہر کس اینی بیامش اولمایدرکہ ، ہر ہانکی
بر شینہ مخالفت ایتمزدن اول او شیئی کمال بی طرفی ایلہ
تدقیق و بصیرت کوزیلہ معاینہ ایتلی ، بالآخرہ اونی ایی

[*] تونسل خیرالدین پاشا مرحومک بو عنوان ایلہ ۱۸۶۱
سنہ میلادیسندہ تخریر ایتش اولدینی برکتابدن تلخیص و ترجمہ
اولمشدر . مذکور کتابک اصلی عربیہ محرز اولوب بوندن
تقریباً قرق بش سنہ مقدم مشارالیک نظارتک آلتندہ اولوق
اوزرہ فرانسرجہ بہ ترجمہ اولنہرق پارسدہ طبع ایدلشدر .

ایسہ چونکہ، اسلحہ و مواد حربیہ صاحب زمانہ اجنبی باریدن
صانوں آنہ بیلورسہدہ عین دولتدن محاربه زمانہدہ - ہر
ہانکی فیاتلہ اولورسہ اولسون - صانوں آلمق غیرقابلدرہ
مملکتمزده محصولات اولمق اوزرہ مواد ابتدائیدن بشقہ
برشیئہ مالک دکاز . ایشلنماش اولان بوموادى غایتدون
رفیأتلہ آوروپالیارہ صانارز، فقط اولنر، آز برمدت ظرفندہ
کندی صنعتلری واسطہ سیلہ آناری تبدیل شکل ایتدیرہ رک اون
مثلی برقیات ایلہ بزہ تکرار صانارلر . ایشتہ بو کیفیت بزہ ،
آوروپالیارک معلوماندہ ترقی و رجحانیتارینی کوسترر ،
ہرشیدہ ترقینکدہ اسالاس، حریت وعدالتی اساملری
اوزرینہ مبتنی مؤسسات سیاسیہدر .

سیاست حربیہ حقندہ اثر یازان آوروپا مؤلفلری
دیورکہ، اصول عسکریدہ و تکملات اسلحہدہ قومشورلری
تقلید ایتمیان برحکومت ارکیچ بوقومشورلریک اسیرومغلوبی
اولور . بومحررلر بحث ایتدیکلری موضوعک خصوصیتندن
طولانی بالکیز مواد عسکریہینی مثال کتیرمشارددر ؟ فقط
قومشورلدہ وقوعبولان شیرلی تقلید وتمثلہ بالکیز مواد
عسکریہ ایلہ قناعت ایدلمایلددر ، بلکہ بو کیفیت ، مملکتک
سعادتخالنی و ترقیسی موجب اولہجق ہرشئہ عانددر . بو
عسکری محررلریک تعلیماتی اعلا ایدن برشی وارسہ اودہ
مذکور تعالیانک ، حضرت ابوبکرک ، سر عسکری خالد
بن ولیدہ و یرمش اولدیغی اوامرہ تمامیلہ تطابق ایتمیددر .
حضرت ابوبکر سر عسکرینہ بیورمشدرکہ : « خشیت
الہیہینی ومعیتکیزہ دقتی و دشمن طوبراغندہ بولندیفکر
وقت تدابیر لازمینی توصیہ ایدرم . اوردوسنہ تصادف
ایتدیکیکیز وقت دشمنک قوللانہجنی اسلحہنک عینی
قوللانیکیز یعنی اوقہ ، اوق ایلہ ، مزراغہ مزراق ایلہ ،
قلیجہ قلیج ایلہ مقابلہ ایدیکیز . . . »

اگر بوکون اولمش اولسیدی ، ہیچ شہمہنر مکمل
طوپار ، مترالیوز سلاخار ، مکمل زرہلیار قوللانیکیز
دیہجکدی .

شرعاً مدافعتہ ملیہ مقصدیلہ اوزریمزہ ترتب ایدن
وظائف میانندہ قوتندہ مساوات حاصل ایتک و موفقیقلہ
محاربه ایتک ایچون دشمنک موقعنی ، قوتی ، وسائطنی

بیلماضر لازمدر . ترقیات حاضرہ سویہسندہ اولماذقہ بو
کون بونار ممکنیدر ؟ قوانین شرعیہمنزک اسالاس
اولان حریت و عدالت اساملرینہ مبتنی مؤسسات سیاسیہ
موجود اولقسزین بوسویہیہ ارتقا ایتک قابلیدر ؟ آوروپالیار
بوکون کوردیکمز ترقیہ اراضیلریک قوۃ انباتیہسندن
واقلملریک لطفندن طولانی نائل اولمامشاردر . و او-
امر دینیلریک مقتضاسی اولدیغنی دہ ظن ایتمایلددر ،
زیرا : اولنرک مؤسسات سیاسیہرندہ بزہ اولدیغنی کبی
- بر جہت شرعیہ یوقدر ، بالعکس حضرت غیبی
رہبانلرہ امور دنیویہ ایلہ اشتغالی منع ایتمشدر . بناء علیہ
آوروپالیار مظهر اولدقنری سعادتہ آنحج زراعت، صنعت
تجارتی تکثیر ایدن وطولانیسیلہ ثروت عمومییہی تزید
ایدن مؤسسات سایہسندہ علوم و فنونک ترقیسی ایلہ واصل
اولشاردر . ایشتہ اولنردہ کوردیکمز بوتون ترقیات
حریت وعدالت کبی ایکی جوہر قیمتدارک نتیجۃ طبیعیہسیددر .
اساساً عدالت ، کوزل ادارہ ، مؤسسات سیاسیہ منتظمہ ،
ثروت عمومییہنک تزایدنی و اہالیانک رفاہیتنی وسعادت
عمومیہی و عکسی ایسہ ہر شئک انحطاط وزوالنی موجب
اولدیغنی او امر و قوانین الہیہدندر .

حکمدارلرہ اخطار نام اژدہ : « بر حکمدار ، ایکی
اسلمدہ جمع ایدلک اوزرہ بیک اوصافی جائز اولمایددر ،
بواساساردن بری مملکتک سعادتنی دیکری اہالیانک
استراحتنی تأمین ایتکدر . » دیور . ابن اخلدون کتابندہ
ہرمملکتک سبب خرابیتی استبداد وعدالتسزلک اولدیغنی
ذکر ایدیور .
صوکرہ کچلم مشورتہ : ابن العربی دیورکہ : پیغمبردہ
داخل اولدیغنی خالدہ بلا تفریق ہرکسک مشورتہ داخل
اولمسی مجبورتی برامر شرعیدر ، حضرت علی بیوردی کہ
« مشورتلہ اولمیان برشیدہ طوغریلق آرانیلہماز . » اوامر
شرعیہمنزک اسالاسندن بری دہ ہرہانکی برفالغہقارشی
تکمیل وسائط مشروعہ ایلہ مقاومت ایتک مجبورتیددر .
ایشتہ شو کیفیتدہ مصالح عمومییہنک مراقبہ آلتندہ بولنددر-
لمسی لزومنی استلزام ایدر . خلفای راشدین وسلاطین
اسلامیہ و مصالح عمومییہ عاندشیلردہ دائماً مناقشہ ایدرلردی

مقدار آلتون وارد در « خلیفه ، بونی قبطی قاریسنک فوق العاده برفدا کارلغنه حمل ایدهرک تکرار آلمسنی اوکا تکلیف ایندی . فقط قاری اونی قطعاً رد ایندی و آلتنه بر آووج طوپراق آلهرق خلیفه یه « الی ایله آلتونی کوستره رک دیدی : « بو آلتونی بکا کتیرهن بو طوپراق ایله سزک عدالت کزدر ، ای امام المسلمین ! ده بنده اوباره دن پک چوقدر . « خلیفه ، قبطی قاریسنه بر مقدار یر باغشلا یهرق الک نهایت مذکور پارینی قبول ایندی . ایشته شو کیفیت سعادت باهر بر دلایلدر . مورخزک و محرر لرک بیانیله ثابتدر که ، بو عصرده مسلمانارک فتوحات خارق العاده لری و حکومت اسلامی نك شوکت و عظمتی صرف اتحاد ملتن و عدالت شرعی دن نشأت ایشدر . مصرلی سید احمد نامنده بری طرفدن فرانسز جه دن ترجمه اولنان قرون وسطی تاریخنده دنیایورکه ، رومالیارک سکز عصرده ضبط ایده مدکلری لرلی اسلامیت یکر می رت سنه ده ید تسخیرینه کچیره مشدر .

او وقت حکومتک قوتی دیمک اولان سطوت عسکریه ، ثروت ملیه ، علومده ، صنعتده ادبیاتده ترقی — حتی بو وقتار بعض بی طرف اجنبی مورخار نك دخی اعترافی وجهله اجنبیلر علوم و فنونی بزدن اقتباس ایشم ایدیلر — قیصه بر تعبیر ایله سعادت عمومیه هپ ملت اسلامیهده کی اتحاد دن و اساس حکومت اولان عدالتدن ایلری کلشدر . بو پارلاق دوردن سوکره ملت اسلامی نك آرمسنه تفرقه دوشمش اولمغله حکومت اسلامیهده انحطاط دوری باشلار . ملت اسلامیه ، بر طاقم احتراصات ساقه سیله حکومت اسلامیهده ظهور ایدن انتظام سز لقرار طولانیسیله خرابینه یوز طومق اوزره ایکن عون بازی ایله ۶۹۹ سنه هجر یسنده خادان جایل عثمانی تأسس ایدهرک ممالک اسلامی نك اکثر یسنی لوی اتحاد و حاکمیتی آلتنه جمع ایشم شدر .

فرانسز جه دن مترجمی : ا . شکر

حتی بر کون عمر بن الخطاب کرسی یه چیقارمق سامعینه قارشى شو وجهله توجیه خطاب ایندی ، « ای بنی دیکله ین مستمعین ! اکر بنم اداره مده بر انحراف ویا کاشلق کورر ایسه کز ، اونی دوزه لئیکز » در حال حضاردن بری جواب ویردی « اومت ! اومت ! اکر سزک اداره ده انحراف ایتمدی ککزی کورر ایسه ک اونی قلیج لریمز ایله دوزه لئیریز » خلیفه بوسوزه کوجنمک شویله طورسون بوجه آنی جواب ویردی : « الله بیک کره شکر لر اولسون که ایچمزده حین حاجتده عمرک خطاسنی قلیج له دوزه لئنه جک آدم لر بولنیور . « دیره رک جدآ محب عدالت و شرف حکمداریسنک مدافعی بولندیغنی اظهار ایشدر مشورتک مفقود اولدیغنی بریده استبداد اجرای حکم ایدر ، آورو پایارده حریته محبت و استبداده نفرت بر طبیعت ثانیه حکمنه کچمشدر . بر ملت مظفر اولمق ایچون درت عدد اوصاف اصلیه لازمدر ، محاربه ده عالیجناب بولمق ، بر فلا کتدن صکره چابوق کندیسنی طوپلامق یعنی بر ایداردن صـ و کره سریعاً ییکی بر محاربه یه حاضر لایمق ، محاربه ده ثباتکار بولمق ، ضعیفیه ، یتیم لره ، بد بختارده قارشى عالیجناب اولمق در . بونارک دهـ فوقنده دیگر بروصف اساسی واردر که ، اوده حکمدار لرک استبدادینه قارشى طور مقدر . ایشته بو اوصاف اصلیه تمامیه رعایت اولندیغنی وقت و اداره حکومت اسلامیه ، اصول شرعییه و اساس عدالته مبتنی بولندیغنی زمان جمعیت اسلامی نك قدرت و ثروتی صوک درجه یه وارمشدر . بوزمانلرده ممالک اسلامی نك ثروتی حقنده بر فکر الله ایدینه بیلمک ایچون مشهور بر مورخک تاریخندن بوجه آنی سطر لرلی اقتباس ایدیورز :

خلیفه المأمون سیاحتیه چقدیغنی وقت هر شهرده یکر می درت ساعت اقامت ایتمکی عادت ایدمشدی . بر کون بو وجهله سیاحتیه چقدیغنی وقت طح النحل کوینده توقف ایتمک سزین کچمشدی . فقط او کویک ایلری کلنارندن بر قبطی قاریسی خلیفه یغنی صورت مخصوصده خانه سنه دعوت ایندی .

خلیفه ده بودعوتیه اجابت ایندی . وقت عزیمتده قبطی قاریسی مشارالیه عین تاریخی حاوی اون کیسه آلتون هدیه ایندی . خلیفه متعجب اولدیغنی حالد کندی کندینه دیدی : « حزینه عمومیهده عین تاریخی حاوی آنحق بو

عالم اسلام

بخارا دن مکتوب

بخارادہ ایشلر تکرار قاریشور . مکتب صوتیہ بو کوندن اعتباراً بخارا حکومتی طرفندن قیامدی .

شوصوک کونارده بخارادہ تام برسکونت کسب ایتشدی . اعلم غیاث ایله مفتی عبدالرازق ، قدیمچیلره پیشرو اولمقدن آل چکدکنصکره ، جدید ، قدیم زاعاری اسکی شدتی یواش یواش غائب ایتمکده ، وهرکس استراحت ایچنده ایشی کوچیله چالیشمقده ایدی . برسکوتلر بو استراحتاری ، بالکنز مدرس قر و عبدالرسول زا کونلرک اوتیه ده بریده هاوولا . مهاری اخلال ایدیوردیکه بونک اهمیت فوق العاده سی ده بالطبع برکوپک هاوولامه نندن فضله برشی دکلدی . نه ایسه بوکا روس قونصولی بر اهمیت ویردی . اولده کی تنبہاتی کبی شمدی ده هرایکسنی چاغره رقی : « اکر بخارانک سیاستنه قاریشه جق اولورسکز هرایکیکنزی بکر می درت ساعت ظرفنده بخارادن چیقاره جقم » دیمک لطفنده بولندی و بونکله عالمه قارشو کندینک سکونت طرفاداری اولدیغنی کوستردی . اولده ده بویله بر تنبہاتده بولندی ایدی . اوکا نظراً شمدی بویکی حربک بخارادن چیقارلمه سی لازم کوردی . نه ایسه بوقدریسی ده برایشدر .

ایشته بخارا شویله تام برسکونت ایچنده ایکن قاضی کلان بقاخاله قوشییکی پایان نظام الدین ، اصول صوتیہ مکتبی معامی مفتی برهان الدین زاده مکمل الدین افندی به آم کوندرک مکتبی شو کوندن اعتباراً قیامه سنی ، اکر بردها مکتبه کیدرک تعالیم ایله مشغول اولورسه اعدام اید . یله چکنی سویله مششار . مکمل الدین افندی : اکر اولاد وطنی تعالیم ایتدیکم ایچون اولدیله جکیم زهی سعادت ! فقط بویله تهیدیلر نی مقصد مقصدن البقومماز . ایشته مکتبه کیدیورم دیهرک مکتبه کیتمک استه مش .

بووقت ، رسمی تبلیغاتی ایفاء ایچون کوندریلن رسمی آدمردن بری معلم محترمک ائندن طوته رقی : « دور مخدوم ! بن وقتیله پدراکزک دوره تعلیمیه سننده بولندی ایدم . دیمک سز بکا مولا زاده سکیز . بناء علییه بنم سزه خیر

خواهلمعدن باشقه بر نیتیم یوقدر . « دوست آغلتهرق سویار . « دیدکاری کبی بنده سزه براز سردجه سویله دم . فی الحقیقه پدراکزک پک عالم آدم ایدی . سزک بویله بر « مکتب دار » (معلم) اولمکیز پدراکزک نامنی لیکه دار ایتمکدر . چونکه دنیا ده مکتب دارلقدن (معلملکن) کوچوک برایش یوقدر . حمالق یاپ معلملک یایمه نزل ایتمه . بووقت لاقفل برایش کورمش اولورسک دیر . مکمل الدین افندی ده سویله دکاری لافرنی سمع و اعتباره آلاز . برشی اولماش کبی مکتبه کیدر . وظیفه سیله مشغول اولور .

صوکره بومأمور افندیلر قلقوب مکتب چوجتارینک پدراقرینه کیتمشار . چوجتار کزی مکتبه کوندرمایکنز . اکر کوندره جک اولورسا کز جزا کورورسکز دیبه تبلیغاته بولنشار .

بوسنه ، بخارادہ کینه مکمل الدین افندیلر طرفندن ، کوچوکلیکنده اون سنه مکتبه دوام ایدوبده قنلرینه بکر می طقوز حرفی رتورلی صغدره مامش زوالیلر ایچون کیچه درساری آچیلدی ایدی . اپنی وقتدنبری ، درسار منتظم بر صورتده دوام ایدوب مداومیتلرده آز بر زمان طرفنده ائده ایتدکاری معلومانن پک ممنون اوله رقی شوق و ذوقله چالیشه یورلردی . بخارا حکومتک یوقاروده کی رسمی آدملری مکتب چوجتارینک پدراقرینه تنبہات لازمه ده بولندقدن صکره بوزوالیلرک یانه کیتمشار « مکتبه بردها کیتیمیه جکسکیز . اکر کیده جک اولورسه کز آرقه کزه قرق بر قریاج اوردرق [۱] زندانه آنه جفز دیمشار .

بر منبع موثوقدن آ کلادیغمه نظراً بو حال ، قاضی کلان بقاخان ، اوغلی ، قوشییکی پایان میر نظام الدین و مفتی داملا دوستارک شخصلرینه عائد بعض راستقبال قورقولرینه مبنی یاپیلورمش . دییورلر مشکه ! « اکر بو مکتب صوتیہ دوام ایده جک اولورسه نرم بخارادہ اصلا نفوذیمز قالمیه جقدر . » آ کلاشلدیغنه نظراً بونلرک اصل مقصدلری شمدیکی مکتب صوتیہ نی قیادردقدنصکره بخارایه بردها مکتب آچدیر مامقدر . قوشییکی پایان نظام الدین دن باشقه لری معارفه آچقدن آچیغه قارشو یورومیه بر آز اوتایورلر . بر نفاق رده سی [۲] قریاج اصولی بخارادہ حالا جاریدر . مجرمینه یاپارلر .

آلتمده کیزلنهرک قیامتق ایچون برسب کوسترمک استیورلر.
 اما او حریف، آرتق قودورمشدر. معارفه قارشو یورومک
 بهیمیتدن باشقه برشی اولدیغنیق فرقتده بیله دکل . علم
 و معرفت نامنه نه وارسه محوایدہ چکم فکریئده در. دیورمش که
 « دنیا آلت اوست اولسون؛ بخارا محو اوله رق دیوارلری
 خاک ایله یکسان اولسون. بو حاندن قورتاره جق یکانه مکتب
 اولدیغنه قناعت حاصل ایتسه م بیله کشادینه مساعدہ ایتیه چکم.»
 اما قاضی کلان بقاخان ، قوشیبکی نظام الدینک کوردیکی
 سیدسخانه تربیه سندن آز چوق بالا بر تربیه کوردیکندن
 مکتبی قپاندرمیه برعله نک لزومنی ادراک ایدیور . نچون
 بویله یایدیکیز دیینه قارشو دیورکه : « نه یاهلم ، هرکون
 مکتبی قپایکیز . یوقسه بویوک بر اختلال اوله جقدر کی
 تهدید آمیز امضاسز مکتوبلر آلیورز . اونکچون قپایه
 لزوم کوردک . »

بو حاله جدآ جانی یانمش برقاچ طلبه نک پدرلری روس
 قونصولنه مراجعت ایتمشلر . روس قونصولی ده : مکتبه
 تدریس اولنان کتابلرک فهرستنی تاشکند والیسنه ویا خود
 پترسبورغ معارف نظارتنه کوندرکز . جوازی تصدیق
 اولنورسه بخارا شهرینک خارچنده ویا خود داخنده بر
 مکتب بنا ایدرسکیز وبوصورتله هرکسک تعرضندن مصون
 برحاله اوقوتورسکیز « دیمش کیدن آمدرده بونی موافق
 بولارق خانهلرینه دوغمشلر . شمدیکی مکتب صوتیه نه تا
 او مکتب آچیلنه قدر مسدود قالدی .

بو حاله جدآ جانی یانمش برقاچ طلبه نک پدرلری روس
 قونصولنه مراجعت ایتمشلر . روس قونصولی ده : مکتبه
 تدریس اولنان کتابلرک فهرستنی تاشکند والیسنه ویا خود
 پترسبورغ معارف نظارتنه کوندرکز . جوازی تصدیق
 اولنورسه بخارا شهرینک خارچنده ویا خود داخنده بر
 مکتب بنا ایدرسکیز وبوصورتله هرکسک تعرضندن مصون
 برحاله اوقوتورسکیز « دیمش کیدن آمدرده بونی موافق
 بولارق خانهلرینه دوغمشلر . شمدیکی مکتب صوتیه نه تا
 او مکتب آچیلنه قدر مسدود قالدی .

بوندن بر آی قدر مقدم طرف حضرت امیردن جمله
 علما و مدرسینه برتباغ واقع اولمشدی. بونده دنیلمشدیکه
 « طلبه ، شهر خارچنه چیقوب سلاح استعمال ایتسولر . »
 بونی متعاقب یکی بخاراده کی روس سر قومیسری ،
 بخارایه کله رک جمله خانه و مدرسهلرده تحریات اجرا ایددرک
 اسلحه ادوات نامنه نه بولدیسه هپسنی آلمش کوتورمشدی .
 تجاراندن بری اوچ فوچی اسلحه سپارش ایتمش ایش .
 سر قومیسر مالک بخارایه ورویدندن خبر آلور آلماز تکرار
 بخارایه کله رک جمله اسلحه نی مصادره ایتمش و مال صاحبنه
 جزای نقدی ترتیب ایتمشدی .

[*] بخارانک سواری عسکری .

ابستہ ہو بر قانون طبیعتدرکہ انسانار دورہ تمدنہ
کیریا دینبری حکمی جا ریدر . بو جملہ دن اولہرق ایکی
عصر دینبری بزم بخارادہدہ حکمی اجرا ایدور .

کچنلرک ، سیئتندن بحت ایدہجک دکلم . چہونکہ
اونلرک شان وسطوتنی تعداد ایتک بوش برلاف اولدینبی کی
مساویلرینی صایمقده فائدهسزدر . اوزواللی اسلاف اییلرک
بیامیہرک دوشدکاری خدسز خطالریلہ بزہ بویلہ برانقاض بر اقدیلر .
معمورہ اورا ، نهری ، اوزرینہ روسلر قونہ بیلہجک بر لاشیہ
چور دیلر . بونکہ بزلی ائتندن چیقلمہسی پک زور ،
عادتا محال اولان تہلکگیہ آندیلر کیتیلر . آرتق . . .
جناب حق شمدیلک قصورلرینی عفو ایتسوندہ بزوارنجیہ
قدر لریندہ راحت او یوسونلر ، دیبہ دعاء ایتکدن بشقہ
نہ دیبلم . نہ حسابمز وارسہ اورایہ واردقندن صکرہ روز
مخشرده کوروروز .

شمعی اعمالی ہیچ بروجهلہ جائز اولمن برشی واردرکہ
اودہ بو کونکی زمامداران امورک اجرا آتیدر . ابستہ بز
هر شیدن زیادہ بوکادقت ایتلیز وهرکسدن اول بوکونکی
زمامداران امورک یقاسنی بر اقاملیز . اویلہ بز زمامداران
امورکہ اجراءات جاهلانہ و عامیانہلری اسلافلرینک اجرا
آتہ حمد و صلواتلر اوقوتدیرہجق بر حالده کیدیور .
بخارا بخار مخصوصمزدن آلدیغمز مقالہینی بوکونکی
نسخہمزده بالترجمہ درج ایتدک . یوقاریدہ بالطبع اوقودیکیز .
بردها اوقوبیکیزدہ دیار اسلامدہ عدالت و حکومت نامندن ،
دین نامندن نلر بایلدیغنی تماشا ایدکز .

وطنک ، ملتک روان اولدینبی راه تہلککنک عاقبتی
نہ اولہجغنی آکلایہرق قلبلری ترقیہین اوج بش عجمان
وطن ، مینی مینی ملت یاورولرینہ ، تحصیل زمانلرینی
امی خواجملرک تربیہ جاهلانہلریلہ افنا ایتدین بر قاج
زوالیلارہ دین ، یازی ، قرئت اوکرتک نیتنہ دوشیورلر .
بیگ بر تورلی مشکلات مادیبہ معروض قالہرق بویوک بر
فداکارقلہ بر مکتب ابتدائی آچیورلر . وکیچہ درسارینہ
دوام اولنیور .

فقط بو تشبہات ، رئیس العلما وقاضی الفضاة اولان بقا
خان اقدی حضر تلریلہ ، بخارا مالیه نظارتی اشغال ایدن نظام

حضر تلرینک دائرہسنہ کیدرک آراشدیرسلرده سلاح نامنہ
برشی بولہ ماہ شمار . یالکیز یازبخانہ سندنہ کی اوراقی قارشدرمشلر .
علی روایہ کوتورمشلر وعلی روایہ وریلہرک اورادہ
براقشار .

خلاصہ : اوکون تایتسویہ قدر نخریاندہ بولنوب یکی
بخاریہ دوندیار . اوندنصکرہ برشی اولدینبی یوقدر . مأمور
حالایکی بخارادہدر . بقلم آخرکارنہ اولور . انشاء اللہ
بازارم .

مخبرکنز .

بخارادہ اجراءات

مملکت ، وطن برطاقم نا اهلرک ، آرقہسندہ طولاشان
بر سورو اسافل ناسک تبصص و تماقلری ایچندہ بویویان
جاهل اصیلزادکنک اداره کیشہسنہ بر اقلورسہ قسمتہ اصابت
ایدنہ آنجق بر شی اولورکہ اودہ اجنبی بویوندروغیدر .
بویویوندروق اوتہکی جہلہنک بویونلرینہ صوقولور . وطن
اجنبیلرک پارماغندہ استمدکاری قدر دویورلور ، چویورلور .
ابناء بشر ، دورہ تمدنہ کیرہنی یوزلرہجہ بیکلر جہ عصر
کچردی . بو مدت مدیدہ ظرفندہ احتشام و دبدبہ ایلہ
نیچہ نیچہ دولتار حکم سور دیلر . بالاخرہ منقرض اولدیلر .
اگر بونلرک اسباب انقراضنی تدقیق ایدہجک اولورسوق ،
کوروروزکہ هر بر دولتک باشلیجہ انقراضنہ سبب ، باشنہ
برطاقم جاهل و سفیہ اصلزدکنک تسلطی اولمشدر . بونلر
اولا وطنہ بر بلا ، آیاقلی قضا کسلورلر . بوتون سفاهتاری
اسرافانلریلہ ، جاهلانہ و عامیانہ اجرا تلریلہ اورطہللی
آلت اوست ایدورلر ، وطنک معمور دیوارلرینی ، فعال
تجارت وصناعتخانہلرینی سفاهتاریلہ خاک عھلاکہ سوریورلر . صکرہ
بونلرک انقاضی اوزرینہ اطرافدن برطاقم قوزغونار قویور .
اورطہلقده دوران وطن لاشہسندن قویارہ بیلدیکنہ آلوب ،
کوتوربورلر . یوقسہ هر طرفی معمور ، تجارت ، صنعتی ،
اجراءات عدالتی یریندہ اولان بر مملکتدہ بو قوزغونار
دیکنش طوتدرہ مازلر چابوق قاچارلر . معاوم افوزغونلر ،
لاشہ بولندیغنی یرہ طویلانور . ذی روحدن اورکرلر .

چونکہ تابعہ متبوع بیندہ برنت نامہ موجود در • چونکہ
اوجمی دہ عین سویدہ کی آدماردر • داملا دوستک دہ
قورق صالامہ سندہ کی اسباب معلوم! چونکہ بوذاتک
احوال روحیہ می بکا کون کی آشکاردر • برطرفدن ،
اوطونی بیقاب یا قہ جق درجہ دہ زهد و تقوا کوسترکن
دیگر طرفدن دہ حیثیت و ناہوسنی کسر ایدہ جک درجہ دہ
رجال حکومتہ قارشو تبصصده ولنگہ دن چیکنمز • حضرت
امیرہ قارشو سویلہ دیکی ، اولہ برمتعلقانہ ، متبصصانہ
شعرلی واردزکہ انسان آغزہ آلمیہ اوتانیر •

بناء علیہ زم بورادہ آ کلایہ مدیغمز برجهت واردزکہ
اودہ بقاخان حضرتارینک بونلرہ تبعیت ایتمہ سیدر •
باخصوص بوذات کچن سنہ ترقرورلر طرفندہ ایدی •
اگر بونی اسکی فکریندن دونیدن ، نفوذینک قیرلمسی
قورقوسی ایسہ یازیق اوفکری طاشیان قفایہ !

قاضی کلانک بونی حروفہ جا اوکرہ تن مکتبلہ اولچالماز •
موسیو استولیبین وعاصپادین بیلمم کمر ایلہ اولچہ لور • اصل
رقابت ، بونلر بیندہ متصور اولور • ملتک وطنک ادارہ سی
آلنہ ویران بوذاتک ، کندیہ بر مکتب ابتدائی رقیب
طایمسی •••• نہ دیہلم! طوغریسی نزلک ، ذلتک
بونوعنہ قارشو سویلہ جک هیچ برسوز ، قوللانہ جق
هیچ برتعبیر بولہ میورم •

ردہ مخابریز ، حمیتوررانک روس قونصولنہ مراجعت
ایتدیگری و قونصولدہ اگر کتابلرک فہرستی تاشکندہ
ویا خود پترسبورغ معارف نظارتہ کوندیلہ جک اولورسہ
بخارادہ کیمسہنک تعرضنہ معروض قلمیہ جق بر مکتب
آچیلہ یلہ جکنی وعد ایتدیکنی یازیور • ظن ایدرسہم بو ،
پک دقت ایدیلہ جک بر نقطہ در •

اولا بزلر ، کندی حسابزہ اولہرق ، بونلرک روس
قونصولنہ مراجعتنی تجویز ایدہ میوروز • بویوک برندیبرسز
یابدیلر دیوروز • ایمنی ، فنایمی • بخارایلرک یکانہ مرجعی
بخارا حکومتیدر • اگر قونصولہ مراجعت ایدرلسہ سؤ
تفسیرہ اوغزار • بخارایلر ، روسیہنک امور داخلیرینہ
مداخلہ سنی قبول ایدیورلر مش و اجرای حکومتنی استیور
لر مش کی تاقی اولنور بناء علیہ بخارایلرک بوراسنہ پک

الدین نام شیخک خوشنہ کیمیور • بونلرہ قوت اولسون
دیہ بردہ داملا دوست نامندہ بری ایشہ قاریشہرق قویروق
صالیور و بو صورتلہ مکتب قیاندیرلیور • نچون دیہہ
کندیلرندن کیزلیجہ سبی صورلدقده : «اگر مکتب
صوتیہ دوام ایدہ جک اولورسہ صکرہ بخارادہ زم نفوذمن
قلمیہ جقدر» دیورلر •

دقت! بو کون بخارا ، نفوذلرینی آا باا نا تعلیم
ایدن بر مکتب ابتدائی قیرہ ییلہ جک آدمارلہ اداره
اولنیور! آرتق بورالرینہ دقت ایدیکزده اسلافک برہ
نہ کی خلفار بر اقوب کندیکنی دوشنوکز و زوالی بخارادہ کی
قارداشلرکزک حالنہ ، استقبالنہ آچیکز •

بونلری بر مکتب ابتدائی قورقوتورسہ قوجہ روس حکومتک
سیاستنہ ، دسائسہ قارشو نہ یالارلر • ارتق اوراسنی سزمقاسہ
ایدکز • حکمنی سز ویرکز • • !

*
**

«تعارف مسلمین» ی باشند تعقیب ایدن قارئین کرامک
خاطر لریندہ در • بو مکتب ، تعلیم خصوصندہ کی ایلک
کورولتولر ، برایی سرسرینک هاولامہ سنہ صاچلی ،
صقاللی ، عقلی باشندہ ظن اولنان ایکی مفتینک اہمیت
ویرمہ سندن باشلایہرق صوکی تشہیر سلاحہ قدر کوتوردی
ایدی • بونلری بو قدر الیکتریقلریندہ او ایکی سرسرینک
روسیہ اسلاماری حقندہ یالان یا کاش معلوماتقروشلقدہ
بولنوب دائما آرایہ فتنہ صالحلری ایدی •
شوصوک و قنار ، نہ ایدیکنی شمیلک دیہہ میہ حکمز •••
اسبابہ مبنی بونلرک ایچندن ایکی مفتینک چیقما سیلہ اختلاف ،
آرادہ کی کورولتولر اسکی شدتی غائب ایتشدی • وروس
قونصولنک تنبہاتیلہ بو ایکی سرسری دہ اورطہ دن غائب
اولمشاردی •

شمدی مخارمزک دیدیکہ نظر آ بو ایکی سرسری • کہ
اونلرہ مدرس قر و عبدالرسولزاکون دنیا یور — دہامیدانہ
چیقما شمار • قاضی کلانی و میرپایان نظام الدینی بالواسطہ و یابلا واسطہ
ناصلہ قاندرہ شمار ، مکتب دہ بوضورتلہ قیاندیریش • بن مخبرمزک
فکرینہ زغمآ بویلہ اکلورم •
بونلرہ میرپایان نظام الدینک تبعیت ایتمہ سندن رشہ آ کلارز •

زیادہ دقت ایتمہلری لازم کاور .

غالبا آگستوس ایچروسندہ ایدی ، برروس سرقومیسری قارڈرمزدن برینک دکانہ کلارک : « سن استانبولدن بر طاقم مکتوبار غزتہر آلبورم شسک ہانیا کوستر او مکتوبلری دیبہ تہدیداتہ بولندی ایدی .

او وقت ، «تعارف مسلمان» برروس سرقومیسرینک بخارا داخلہ کیرہرک اجزای حکومت ایتمہ قانونا ہیچ برحق صلاحیتی اولمہ دیغنی بویلہ دولاندیرہرق کیزنلر حقتدہ ایدیلہ جک معاملہ ، قولنی آیغنی باغلہ دقدنضکرہ بر مجرم صفتیلہ قونصولہ تسلیم ایتمک اولدیغنی . اکر بویلہ یاپلازسہ شمدی دکانہ کلکارلی کبی بر آرزکرہ بوسکوتدن جسامت آلہرق خانہلرہ قدر کیتمکدن اوتانیمہ جقلرینی یازدی ایدک . [*]

ایستہ اووقتیکی نظریہ منک عملیاتی شمدی کورپورز . برکرہ دوشنکنز ! برروس سرقومیسری بخارا حکومتک اوکندہ بوتون مدرسہلرک آلتنی اوستکہ چورپور . تبعہ بخارادن اولان برتحرک تجارتنہ نسلط ایدرک مالی مصادره ایدیور . بوقدری کشایت ایتمورمش کبی جزادہ ترتیب ایدیور . بوکا قارشو بخارا حکومتی الی جیندہ تماشنا ایدیور .

صکرہ پترسبورغدن کلن بر مأمور مخصوص سسیلہ نہ اولدیغنی بخارا حکومتنجہ مجهول برروس ، بخارانک اک معتبر رجالدن اولان مفتی عبدالرازق ، جورہ بیک وتورہ قل افندی حضراتنک خانہلرینی روس عسکریندن تحری ایستدیرپور . اسستہ دکارینی آلوب کوتورپورلر . کیملر ، زہیہ ، نیچون ، بویلہ یایغنی وظیفہ سیمی ؟ قانون و حقوق بوینی ایجاب ایدیور ؟ نہ صوران وار نہ آریان ! آرتق ذلت اولسہ بوقدر اولور ؟ !

بونلر ، نفس الامرہ ، ہیچ شہہ سزدرکہ قونصولک ترتیب ایستدیکی براویوندی . بونلری کرک مفتی عبدالرازق و کرکسہ باشقلری : « ہایدی بوران دفع اول ! کورہ جک حسابک وارسہ ، کیت حکومتہ ؛ اونککہ کور ! » دیبرک خانہ درونہ صوقامیہ قانون و حقوق نقطہ نظرندن حق صلاحیتلری واردی . فقط بزم ، عصرینک داہیمی

[*] «تعارف مسلمان» . جلد ۱ . عدد (۱۱) .

برده بورادہ بزم نظر دقتمزی پک زیادہ جلب ایدن شی ، بخارا حکومتی طرفندن منع ایدیان کتابلرک تکرار او قودیلہ سنی تصدیق ایچون فہرستارینی پترسبورغہ کوندرمہ قونصولک مشورت ویرمہ سیدر . بونہ دن ایجاب ایندی ؟

کتابلری منع ایدن بناء علیہ مکتبی قپایان روس حکومتی دکل کہ اوکا قارشو بونک حقمز بر معاملہ اولدیغنی اثبات ایتمک لازم کلسون مکتبی قپایان ہرشینتی یابان بخارا حکومتیدر . بناء علیہ کتابلری کوسترہرک خلاف شرع و قانون اولا بر جہتی اولمہ دیغنی و ایچندہ قاضی کلانک شخصنہ عائد ہیچ برشی اولمہ دیغنی قاضی خانہیہ قارشو اثبات ایتمک ایجاب ایدردی . دیمک اصل مسئلہ بزم آکلادیغمز و آکلاندقاری کبی دکل . مکتبارک قاپا : لسنہ کوستریان سببار بر لافدن عبارت اولوب بورادہ اصل اجزای ڈاڈیر ایدن شی روس حکومتی و آنک برطاقم اندیشہ سی ایش . واونک ایچون فہرستاری پترسبورغہ کوندرمک ایجاب ایتمش . اولہ می ؟

اکر بویلہ ایسہ میر پایان نظام الدین ایلہ قاضی کلان بقاخان پک ایلری آتیمشالر . بوین پردہ سی آلتندہ بخارانک امور داخیمہ سنہ روسیہ نیک نفوذینی اجرا ایستدیر . مکدرکہ طولاندیر یجیلاقدن باشقہ بر شی دکلدر . بو وطنہ ملتہ قارشو خیانت درکہ جزاسی ، جرمی قدر آچی و آغیر اولہ جقدر . بو ، وطنی ملتی ، اوزرلریندن روسارہ صائق دیمکدرکہ بوقدرینی مات ہیچ بروقت چیکہ ماز ، * * * بخارمز برده روس سرقومیسرینک بخارا مدرسہ لریندہ سلاح آراشدردیغنی ، بر تاجرک مالی مصادره ایدرک جزا ترتیب ایستدیکنی ، و بوندن بر قاج کون صکرہ پترسبورغدن خصوصی مأمور نامیلہ بر آدمک مفتی عبدالرازق و دہا بر قاج رجال معتبرہ نیک قوناغہ کیدرک روس عسکرلی طرفندن تحریات اجرا ایستدیردیکنی یازیورکہ آرتق بونک آچیقندن آچیغہ حقوقہ ؛ عرضہ تعرض اولدیغنی سوئیہ حاجت بوقدر .

بقانون شکنانہ حرکت سنہدہ ایکی دفعہ واقع اولدی .

مأمور خصوصی سسنی ویررک بخارانک که معتبر آمرینک
قواناقرینه کوندررک تجری اجرا ایتدیورور . بوکاده سس
چیقاران یوق .

فقط بیلمیز که ، بو بخارالیلر ، الحاقدن نه آکلپور .
اگر الحاق ، بزم بیلمدیکمز نفس الامری الحاق ایسه بو ،
روسارک بخارا حکومتی کآن لم یکن صایهرق داخل مملکتده
اجرای حکومت ایتمهسی دیمکدر . شمدی روسار یالکیز
اجرای حکومت ایله قالمپور . اهالینک حتوقنه ، عرضنه
قدر تعدی ایدیورلر . بونکده اوتنه طرفنده نه کی الحاق
استرسکیز . بیلمم که ..!

بونی ملت ، آکلاملی ایدی ، ودهاظوغربسی اکلتملی
ایدی ، وطن ائدن کیتسهده بونک مقابله لاقول بر انتباه
قازانوب قالمی ایدیکه بوانتبه آله اولدجه وطن نه وقت
اولسهده بزم اولوردی . فقط کورپورز ، ملت ، کندی
کندیندن ، اریوب بتمکه بوز طوتدی . مع التأسف ،
بخارالیلری یولیه ، قورقتمه بن ، اورکومدن انتباه
ایتدره جک انسالیده او محیط یتشدره مدی . مع منافیه کینه
امید وارز . ربع عصره کیتمه دن بخارالیلر تمامیه انتباه
ایده جکلردر . فقط او کقدرنه اولوب نه بته جکفی کسدره میورز .
ایشته بزى الك زیاده دوشدره نی ده بوجهتیدر ! ..

ترویسکی لی احمد تاج الدین

دولت عثمانیه و آلمانیا مناسباتی

کرك پوتسدام ملاقاتی و كرك روسیه حكومتی طرفندن
یقینده آلمانیا حكومتنه تباینی تصور ایلمکده اولان نوطه
مسئله سی حتمده آوروپا مطبوعاتنده کوریلن نشریات محافل
عثمانیه ده شایان دقت بر تأثیر حاصل ایتمکدن بالطبع خالی
قلمدی .

(کولنیشه چایتونخ) غزته سنه برلیندن نیم رسمی
صورتده کشیده ایلمدن برتاعرافنامه بو تأثیری تعدیل یولنده
ترتیب ایلمش ایسهده حکومت عثمانیه ک بومسائلدن طولانی
اظهار اندیشه ایده بیله جکفی درپیش ایلمن آلمانیا خارجه
نظارتی بوکره برلین سفارتمه اطمنان بخش تبلیغاتده
بولنمشد .

عدایتدیکمز مفتی عبدالرزاق حضرتلری : حتوق وحیثیتک
پایمال اولدینک فرقه بیله وارمه دن «بسیار خوب» دییه مأمورک
قارشوسنده دورته بو کولمکدن باشقه ، برشی بیلمپور .

شابه کییهن بر آدم ، قارشوسنه بن روسارک پترسبورغدن
بیلمم نه دن کن خصوصی مأموریم دیهرسه او آدم خانه سنک
ایچروسنده استه دیکفی پایمه قانوناً حق وار ظن ایدیور .
هر بر آرزولرینه بویون ایکیمه بورجلیدر دییه بیلمور .
چونکه — سوئیک عیب اولماسون اما ! — مفتی حضرتلری
برشی بیلمپور . بیان برشیلری وارسهده بوراده کار ایتیمور .
باری مفتی حضرتلری بونک فرقه وارسهده بیلمک ،
او کرمک استیه نله او کوچوک چته سیله ، برسد چینی قدر
مانع اولسه ! بالعکس ، کندینک اعتباریندن بالاستفاده
بویله لری آکلامیه اولاد ماتی تشویق ایتسه !

ای مفتی حضرتلری ! الله عشقنه ، پیغمبر روح حق
و حرمته دیکله یکنز . پک ایجه و مشکل زمانه تصادف ایتدک .
شمدی سنک ملاپچه لک (طلبه لک) زمانکره تصادف ایدن
قاضی عبدالشکور لر دوری دکادر . طلبه نک ، نظر دقیق ونظر
جلیاردن باشقه پک چوق او قویه جفی ، بیله جکی او کره نه جکی
شیلری واردر . آنجق بونار سایه سنده ملتک حقوقی
عرض ، ناموسی محافظه ایدیه جکلدر .

برقاج وقتدنبری بخارانک روسیه یه الحاق شاعمه سی
دوران ایدیوردی . بونی روسیه نک رسمی ونیم رسمی غزته .
لری حکومته توصیه ده ده بولندا یاردی . بزده بو الحاقک
برطنظنه و بر آلایش تحتمده اجرا اولنه جفی دوشونهرک
بخارانک کیدیشی روسیه نک طوتدیفی بولتیقه سنه پک ای کلپور .
اونکچون اورطه لانی ولوله بو ویررک روسار آرایرده بخارالیلره
انتباه قاپوسنی آجق بدلاغندن بولناز دییه بوا مر الحاقک
یقینده اوله میه جفی سـویله دیدک . فقط شم دیکفی کیدیشات
گوستریورکه روسار الحاقک کورولنوسز ، ولوله سز
جهتنی بولدیار . طوغربسی بو کشیاتلری کندیلر یچون شایان
تبریکدر . برکون بر سر قومیسیری کلپور . مدرسه لری ، خانه لری
ایسته دیکفی کی قارشدر یورور . کیمسه برشی دیمپور . ایکنجی
کون ، ده احتیاطلی طاورانهرق ، برینه پترسبورغدن کان بر

ہوایسہ حمزہ پک فنا اولور. ای مسیونرل! حقیقہ چایشمیو۔ سکز . بو وظیفہ لیکزی تمامیلہ اجرا ایتیمورسکز . اگر بو اویقودن اویاتیہ حق اولورسہ کز مقصد مقدس مزک حصولندن بزى منع ایش اولورسکز: کہ بتون مسئولیت سرہ ترتب ایدر. «

عثمانی شہنشاہینہ بخارو

شماخیدن وارد اولان بر تلغرافنامہ یہ نظر آقداشیلر طو۔ تدقلری بر بوصودن عثمانی شہنشاہینہ قارشو استعمال سلاح ایشلرسہدہ اصابت ایتدیرہ مامشدر . بونی متعاقب شہنشاہینہ طلب و مراجعتی اوزرینہ مجرملر تحت توقیفہ آلتدیفندن اہالی آرسندہ بر ہیجان عظیم تولد ایشدر . تورکلر علیہندہ بر جریان افکار رونما اولقدهدر .

«آزانس پترسبورغ»

تعارف مسلمین — بونک درجہ محتفی اکلامق ایچون آخرندهکی «آزانس پترسبورغ» گلہ سنی اوقومق کافیدر ...!

بخارا خانہ ہمدی

بخارا خانی امیر عبدالاحد خان حضرتلری ۲۲ کانون اولدہ وفات ایتدکندن یرینہ اوغلی عالم جان تورہ حضرتلری کچمشدر . اژانسلرک و یردیکی معلوماتہ نظر آ امیر جدید اہالی طرفندن فوق العادہ آتشلانہرق سراہہ دانش اولمش و کمال دہدہ و وطنطنہ ایچروستندہ رسم توجی اجرا قیلنمشدر . امیر جدید بو کونہ قدر شہر سزده والی ایدی . امیر مرحومک بالجلہ فصوراتک عفو اولمشنی و امیر جدیدکدہ - انشا اللہ بولنہ جغی ہر بر تشبثات مفیدہ سندنہ موفق بالخیر اولمشنی جناب حقندن یمنی ایدرز .

بخارا خانہ یانفی

بخارا امیرینک مشہور خالی فابریقہ سی محترق اولمشدر . بو فابریقہ شرفک اک مکمل و اک قیمتدار ظاہلریخی اعمال ایتکدہ اولدیفندن احتراقی عالم اسلام ایچون بیوک بر ضیاع تشکیل ایدر . مذکور فابریقہ طرفندن وجودہ کثیریلن معمولات حقیقہ بدایع صنعتدن اولوب آسریقالیلر طرفندن پک یوکسک فیثانلرلہ صائون آلمقصدہ ایدی . غایت زینکین بر خالی دہ پوسی دہ بو یانغیندہ محترق اولمشدر . حریقک معنأ تولید ایتدیکی ضررک درجہ سنی تقدیر ایتک ممکن دکلسدہ خسارات مادہ برملیون مارق رادہ سندنہدر . محترق اولان اشیا میانندہ سن پترسبورغدہ انشا اولقده اولان جامع شریف ایچون اعمال ایتدکدہ بولنان بر خالی دہ موجود ایش .

سالف الذکر جامع شرفک پترسبورغ جماعت اسلامیہ سی طرفندن انشاسی بخارا امیرینک تشبثی نتیجہ سی اولہرق وقوع بولدیغی معلومدر . کچن سنہ جامک وضع اساسی رسمہ امیر طرفندن ریاست ایدلش و مشارالہ جامع عرصہ سنی صائون

استخبارات موثوقہ مزہ نظر آ بغداد شہندوفر خطی ایلہ ترکیا - ایران حدودی جوارلرندہ تمید اولنہ بیلہ چک خطوط سائرہ حقدہ حکومت عثمانیہ نیک رأی و موافقتی استحصال ایتدکسزین نہ روسیہ ، نہ آلمانیا ، نہدہ انکلتہ دولتاری ہیچ بر تشبثدہ بولنہ جقدردر .

بغداد خطی اطرافدہ مختلف شعبلر احداثی خصوصدہ شرکت عائدہ سی طرفندن وقوع بولان بوتکلیفک دونکی مجلس وکلادہ موقع مذاکرہ یہ وضع اولنہ سی اساساً دولت عثمانیہ و آلمانیا مناسباتک بر دورہ صمیمیتہ داخل اولدیغنی اثبات ایدر بر حال اولغہ بالخاصہ روس وانکلز مطبوعاتندہ کورولوب مناسبات مذکورہ نیک یقیندہ مخیل اولہ بیلہ چکنی ایما ایدن نشریاتک اساسز بولندیغی محقدردر . «اقدام»

اسلاملر و بلغارلر

کوپریلی اسلام و بلغارلری آرسندہ تأسیس ائتلاف ایچون اتحاد و ترقی جمعیتی طرفندن زیادہ سیلہ صرف مساعی اولقدهدر . صرف بو مقصدلہ عقد ایدیان بر اجتماعدہ علی العموم اعضای جمعیت نطقلر ایرادیلہ اہالیینک بلغارلرلہ ائتلاف و اصلاح بین ایلاری توصیه سندنہ بولنمشدر . جمعیتک بو خصوصدہ کی تشبثاتک شیوعی اوزرینہ بلغار متبرانندن ۱۵۰ کشی عین مقصدلہ کلیسادہ برلشہرک ائتلاف ایچون بر زمین ائتلاف تحریمی ضامنندہ بش ذاندن مرکب بر قومیسون تشکیل ایشارددر .

[لاتورکی]

قسم مخصوص

ہبستماندہ انتشار اسلامیت

مسیونرلرک واسطہ نشر افکاری اولوب نیورقدہ انتشار ایدن (میسیونر مجموعہ سی) نیک صوک نسخہ سندنہ حوادث قیلندن اولہرق « حبستماندہ انتشار اسلامیت » سر لوخہ سیلہ یازمش اولدیغی شو کوچک فقرہ . نظر دقتمزلی جلب ایتدیکندن ترجمہ ایدوب انظار قارئینہ وضع ایتکی مناسب کوردک .

« شو صوک کونلردہ حبستماندہ اسلامیت پک دہشتلی بر صورتدہ انتشار ایتکدہ دوام ایدیور . حبستان اہالیینک نہ قدر ثباتکار اولدیغی معلومدر . ایشستہ بو سبیدن طولانی مسئلہ پک مہمدر . اگر بو انتشار بو صورتلہ دوام ایدہ چک اولورسہ آز بر زماندہ بتون حبستان اسلامیتی قبول ایدہ چکدر

دهلامپير « عطفاً يازدفندن صكره كندى طرفندن شو مطالعهنى علاوه ايدبور .

« غزان دوق ميشل حضرت تيرينك بورياستى قبول ايمسى ، اسلاملك معارفه ايتديكى خدمتلك روسيه محافل علميه وعاليه سنده ده كيت كيمده لائق اولديغى احترامانه مظهر اولقمده ايديكينى اثبات ايدبور . شو حالك ده ا زياده شاين ممنويت برجهتى وارسه او ده عالم اسلامك مدينته قارشى عاظل قالدېغنى سوبلهمكدن كمنديلرينى آله ميان روس ناسيوناليسترينك مدعا لرئى جرح ايدمك كوزل بر دليل تشكيل ايتسيدر . اتحاد اسلاوجيرلر ، اسلاملك معارفه اصلا خدمتده بولمقدلرينى واپلريده ده بولمجه جق لرئى ادعا ايدرلر روس خاندانندن كنج بر پرسنك ، اولوغ بيكك آيدمسى مناسبته اولان شوقرار مصيبي بر طرفندن تقديرلره سزابر نشبث اولديغنى كبي ديكر طرفندن اتحاد اسلاوجيرلره ، روس شويونسترينه و مسلمان دوستانلرينه قارشى بر درسدر . مشارايه ، مسلمان ملتنه و تعميم معارفنه تسهيلانده بولمجه جفندن طولايى ده بالخاصه شايسسته تقدير و تشكردر . »

« تعارف مسلمان » پرسن ميشل حضرت تيرينى بو قدر شناسانه حركت لرئى طولايى ، آلمانىلى رقيقيله برابر آقشلامه نى وظيفه دن عد ايدبور . و مشارايه حضرت تيرينى ده روس خاندانى ايجروسنده اسلام علماسنك معارف مدينته اولان خدمتى تقدير ايدن ايلك پرسن ديه عالم اسلامه تقديم ايدر . پرسن حضرتلرى ، نوتوجهات خالصانه لريله عالم اسلامك بويوك محبتنى قزاندېغنه امين اوله بيليرلر . اسلاملر ، پرسن ميشل حضرت تيرينك بو قدر شناسلغنى هيچ بروقت اونويمه جق لدر .

صيت اوغورينه عزل اولمائه اماملر

شوصوك آى طرفنده قزان طرفنده ، حيتيرورانه حركت لرئى طولايى بر قاج امامك منصب امامتدن عزل اولمقدلرينى يازيبورلر بولمقدن برى ممداش سنجانجى داخلمده (قزان ولايتى) بالقلى نام قريه نك امامى محمد دامين افندى نام ذات ايمش . بو ذات ، دونماى عثمانيه اجانه طوبلامقله عييلانيورمش (!)

روسيه اسلام لرئى ، روسيه سواحلىنى تحت تهديدده براقه بيله جك قدر زرهلى صائون آله جق پاره نك طوبلانوب طوبلانميه جفنى پكده بيله ميورز . فقط روسلر بوندن انديشه ناك اولديغنى بر درلى كتم ايدم ميورلر . مع مافيه قومشوس مستريح اوله بيلير . . . .

ودها برى مكره لرى (وقتيله كرها خريستيان ايديلن تاتارلر ؟ اسلاميته دعوت ايتديكى ايجون عزل اولمئش .

آله رق جماعت اسلاميه به هديه ايتمشدى . جامعك انشاسى ۱۹۱۱ سنه سنده ختام بوله جق و بورسمده امير دخى حاضر بولنه . جقدى . بو مناسبته امير سن پترسبورغ جماعت اسلاميه سنه جامع ايجون صورت مخصوصه ده اعمال ايديله جك اولان بر خالىنى هديه ايدمك كدى . بو خالىك اعمالى ايجون محترق اولان فابريقه ده آيلردن برى چالشلمقه ايدى . حريق نتيجه سى اوله رق مع الناسف خالى ده ياتمشدر . (عثمانيشر لوييد)

شرقده روسيه و انكلتزه

(سن پترسبورغ) دن (عثمانيشر لوييد) غزته سنه ياز بيلور : انكلتز جرائدندن (ده بلى نيوز) طرفندن بكنده يازلمش اولان بر مقاله روس محافل سياسيه سنده بيوك بر تاثيرى موجب اولمشدر . نيم رسى بر غزته اولان (ده بلى نيوز) طرفندن كمال صميميته بيان اولنان افكار تركيا عليه نده بولمقله مشتهر روس محافل بجه پك زياده عدم ممنويتله تلقى اولمشدر . ده بلى نيوزك شرقده روسيه و انكلتزه منافعتك يكديكريته ضد و مخالف اولديغى طرزنده كى بيانانى انكلتزلك تركيا عليه نده اولان سياست قديمه لرئى ترك ايله ده ا زياده ترك منافعه موافق بر سياست تعقيب ايدمك جق لرئى اشراب ايلمكده ايدى . انكلتز سياستك بو صورتله تبدلى انكلتزه و روسيه آره سنده ايرانه متعلق برائتلاف حصولنده اشكال ايدمك جق ظن ايدمكده در . ماوراي ايران شمندوفرينك تمديدى شمدريك غير ممكن عد ايدمكده در . انكلتزه سياستك ، عالم اسلام طرفندن انكلتزه به كوستريه جك عداوتك نه كى نتايج مشومو حصوله كتيره جكنى تقدير نتيجه سنده تحول ايتديكى روسلك پك آزر بر قسمى آلكلامده در . روسيه حكومتى بوضوك آيلر طرفنده اسلاميته قارشى پك خصمانه حركت ايتش اولديغندن انكلتزه بو طريقه كنديسيله هم افكار اوله ماز . حتى انكلتزه سياستك تبدلى روسيه حكومتى ايجون بر اخطار صورتنده تلقى اولمليدر . بناء عليه روسيه خارجيه ناظرى روسيه طرفندن بو صوك زمانلرده قبول اولنان طرز سياستى ترك ايله بر طاقم اساسسز خيالاته قالدقمسزىن ديكر بر طريق تعقيبته باشلامليدر . تركيا و روسيه مناسبانى آتجق بو صورتله كسب صلاح ايدم بيلور .

بر اسلام هيئت شناسنه آبره ركزى

بكنده روسيه غزته لرئى بعضلرى ، شرك اك بيوك هيئت شناسلرئى و امير تيمورلنك حضرت تيرينك حفيدى اولان ميرزا الوغ بيك حضرت تيرينه بر آبره ركز ايتك ايجون روسلك بويوك لرئى بر هيئت تشكىل ايتديكى يازمشلردى . عثمانيشر لوييد رقيقسزك و برديكى معلومانه نظراً ، روسيه امپراطورينك برادرى غزان دوق ميشل حضرتلرى بو هيئتك رياستنى قبول ايتمشدر . رقيقسز بونى ، حكومتك رسى غزته سى اولان مه سازه ر .

مدير مسئول : عثمان جودى

نجم استقبال مطبعه سى

تخلی مسلمات

۱ ۳ ۲ ۱

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی ر احوال عالم اسلام نہ باہت لفظی مجرور
تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

آبونہ بدلی
مالک عثمانیہ ایچون
سنہ لکی ۵۰ غروش
آئی آیلنی ۲۵ غروش
روسبہ ایچون سنہ لکی
۸ آئی آیلنی ۴ روبلہ
سائر ممالک اجنبیہ
سنہ لکی ۱۲ آئی آیلنی
۶ فرانقدر .

عدد : ۳۰ ۱۷ محرم ۳۲۹ پنجشنبہ ۶ کانون ثانی ۳۲۶ جلد ۲

بیان اعتذار

محرر لریمزدن فاضل شہیر عبدالرشید ابراہیم افندی
حضر تریٹیک « بانقہار » حقدہ بوہفتہ درج اولئق اوزرہ
یازدینی مقالہ سی مطبعہ جہ قضایہ اوغرا دیغندن تأسف ایدر،
وقارئریمزہ کندیلرینی مستفید ایدہ مدیکمزدن دولایی بیان
اعتذار ایدرز .

امراض و انساڈلر

جهالت و تعصب

— ۱ —

مفظ صحت

شمس مدنیت آفاق بشریتدن طواعدن اول، بشریت
ابتدائیہ، حیات بدوی و کھساریدہ بیلہ، یعنی ظہور
حیات ایلہ برابر امراض لقای اضطراب و کابوسنی انسانلر
اوزرینہ چکمشدر . تاریخ و مطالعہ امراض پک اسکیدر .
لکن بشریتک دوچار و مبتلا اولدوینی بوتون حالات کبی
اودہ صفحات و ادوار مختلفہ کچرمشدر . هر دور تاریخندہ
اطبا، بو آلام و اضطرابات بشریہینی تعدیل و تسکین

خادماری يتشمش در . لکن ظلام جهل ایله قابلی قالان
زماندرک، پوشیدہ بہمیت اولان بر جوق جہتدی واردر . عین
زماندہ احتیاجات بشریہ چوغلانجہ اضطرابات واکداردہ
آرتمش ؛ سحاب تعصب آنجاق نور علم ایله چاک چاک اولمشدر .
بناء علیہ نتیجہ جهل اولان تعصب بی معنا علی الدرجات اون
دوردنجی عصرہ انسانلری افکار شخصیه ایله ، انسان
مقدسدر . « دیہ معنوتیدن زیادہ مادیاتہ ویریان برعایت
وقدسیت عظاما ایله هر خطوہ ترقی فی نچہ غدر و اعتراف
ویدادی آلتندہ ازمش ، کریمتمشدر . لکن اوزمان آرتق
کیزلیدن کیزلی بہ دماغ، ترقی شکن اولان آھنیز سدرلرہ غلبہ چالغہ
باشلامش ؛ علم نامنہ هریردہ بر حرکت حیاتیہ ظہور نمای
فعالیت اولمشدر . اینستہ او وقتارہ قدر « اوستون کورو »
یاپیلان مدوات و تدابیر صحیہ علم تشریحک میدانہ چیقار .
دینی حقایق فنیہ ایله بر صرصر شدیدہ اوغرامش ،
بوسبتون باشقہ بر کسویہ بورونمشدر . مغارہ لردہ کیزلی
اولاراق قاچیریلان نعلشر اوزرنده اجرا ایدیلن عمایہ لر ایله
باشلایان تشریح - فتح اجساد ایله مشکلات عضویہ
و آثار مرضیہینی آکلامق عالمی - اوزمانک کندیسنہ مخصوص
غافلہلی بر صفحہ فنیسیدر .
صحائف تاریخندہ منظور اولان . « تحت الارض مقبرلر »

تعصب اولمقدن تمامیلہ قور توله مامشاردر . حضرت پیغمبرک :
«العلم العالمان علم الابدان ثم علم الاديان» قول شریفی طبابتک
قدسیت واهمیتی ، عظمت و شرافتی عیاناً مثبت و مؤیدایکن ،
دین مبینک بر فریضه سی ده صحت ایکن بو بیلہ لایقی وجه
ایله سمع قبوله آلماشدر . بو کون ترکیامزده احصائیات
جدولرینک مقبولدیتندن حقیقت تبارز ایده میور .

یوقسه کوزمل نور کیه مزیدتخریبنده جهت جهت کیمبرک بر-
چوق خسته لقلر ، منضم اولان جاهل اهلیمزک غفلت وعصیبتی
سائقه سیله ، مدھش و مشنوم نتیجه لرہ دوغرو قوشمقدہ
قوی و سریعدر : مثلاً : اناطولینک واسع بر میدان
زراعتی ، مهم بر تجارتکاهی اولمق لازم کان قسطمونی
ولایت و ساحلنده اجرای حکم ایدن فرنیکی ، امین
اولمیدرکہ ، محضا سکنه نک جهالتنک تولید ایتدیکی خوف
مهم ایله ، تعافل مطلقه اشتراک ایدرک اوزوالیلاری
برر بر قیرمقدہ ، جمعیت بشریه یه بویوک برشین اولان
چرکین ملوث موجودیتلریله تمغلامقدہ در . بشریت
متفکره یی آتی حییات مات و وطن درین درین
دوشوندر مکددر . بش آلتی سنه مقدم ولایت مذکورده
تصادف ایتدیکم ووقایع حالانظر تأثرمدہ پلدار ،
صحاح تأسیفمدہ طنینداردر . ارکلی قضاسننده اوزمان
نواقصی چوق ، فقط بوتون یتاقاری مرضا طرفندن
اشغال ایدلمش اولان خسته خانہ یی کز مشدم . بوخسته خانہ
قادین و ارکک ایکی قسمدن عبارتدر . خسته خانہ مذکور
مطالعہ ایچون مکمل و عمومی لوحه لری عرض ایدن بو
خسته لرنک بعضیسنه واقع اولان سوالرم ، مثلاً : سنک
نهک وار ، نیچن کلدک ... شویله مقابله کورویوردی :

— برشیم یوق . بی اوجاقدن یقالادیلر ، بورایه
کتیردیلر . بن چیتقه جغم ، چالیشه جغم ، کویده آج قالیرلر...
بووامشالی جوابلر قارشیسننده مؤلم شہقہ لرایله تتره مہمک
قابل دکدر . او بیچاره فرنکینک بوتون علاماتی واضحاً
کوستریبوردہ حالاً برشیشی اولمیدیغندن بحث ایدیور .
استقبالک معصوم یاورولرنی ده کنہا جهیلہ تلویث ایتک
ایچون عائله سی آرمسنه قوشمق ایسته یور... کویلیارمزک
صفحات حیاتی ، الواح معیشتی ، اخلاق صحی و تکامل

زماننک قدسیت جمہانیہ افکار باطله سنی مصدق و مثبت
امثلہ مادیه دندر . کردندادہ بطلان اولان اوزمانک
انسانلرنی بوکریوہ سقامتدن قورتاران علم وبالخاصہ طبابتدر .
اوت طبابت بشریت قدر اسکیدر . کرچه طبابت بالکنز
خسته لقاری تداوی ایتمز ، خسته اولمه منک چارہ لرنی ده
کوسترکہ اساس طبابت ده بومراده مند مجدر .

اوللری اویله دکلدی ، مثلاً : حالاً سائقہ جهالت
وغفلتہ انسانار آرمسنده ملیونلرجه جنایتلر یاپان ورم :
ترلی ، اوکسوروکلی نتیجه سی موت برخسته لاق دیه تعریف
اولنوردی . فتح میت باشلائیجه بونک مقری وساحه
تخریباتی جکرلر اولدینی آکلاشیلدی . دائماً برنشانه سادی
ایله وجود بشری توشیح ایدن امراض کون بکون میدان
عالمیتہ حقیقہ قجه اولنارک تداویاری حتمندہ ده اختراعات
ومساعی بشریه واسع یول آلیوردی .

بونی متعقب فن منافع الاعضا آفاق فندہ طنین انداز
اولدی . بونکله وجود انسانی یی تشکیل ایدن اعضانک
برر بر وظائفی تعین ایتدی : قره جکر صفرا پایور .
عین زمانده شکر ... بو برکارک وظیفه سی قانی سوزمکدر .
اووجودک سوزکچیدر . عضویتہ مضر مواد اورادن
کچرکن سوزولور ، قانن آریلیر ...

خلاصہ انسانلر بویله جه یواش یواش ، کندیلرنی
محیط اولان ظامت جهل و تعصبدن قور تولغه باشلا دیلر .
فقط محیطاتندن خبردار اولمغه باشلائیجه شراند
کونا کونده تولد و احساسی موجودیت ایتمش ، مزاجم
واضطراباته دوغرو شد رحل اولومشدر . عضویت یته
بر خطوہ خلاص ، ترقی مقابلنده بر رجئہ شدید مرض
ایله صارصامشدر . رومانک غلادیا تورلری مواجهہ ناسده
حضور حکمدار ایده قوی وجودلرنی پارچه لارکن بریده
فراش سنکین اضطرابنده ایکه یین یته بشر ایدی . امتمده
انسانیت ومدنیت یولنده چالیشان غالیله ، لاووازیه قربان
جهل و تعصب اولیور ، اعدام ایدیلیوردی : اوده بر
جزؤ بشر ایدی .

الحاصل انسانلر - بالخاصہ قدیمدن بوکونه نسبه
ترکیامزده - قدیمدن بوکونه قدر قربان جهسل ، فدای

بو خصوصاً اطباء ایلہ مأمورین حکومت متفقاً و ہمیشہ تر کاً
عین یولدہ یورو ماید رلر .

ایشته ، استانبولک بر محلہ سی ، سمتی قدریقین قرنال
قضاسی . . . بو کونکی موجودیتہمز نامہ الیم بر موقعدہ
دورویور . اجزاخانہدہ برساعت اوطورمق ، اطراف
اوقی بر دارہ داخلندہ تفتیش ایتک بوتون حقائق تاملہ
عرض و تصدیق ایدر .

خرماندہ دوکونک اوکنہ سریلویرن ، ائندہ برغروش
اجزاخانہ ، سولفاویہ قوشان . . . صوکرہ ، اوت صوکرہ
نوبتی کسن بو کیندن اونی دست تسخیرینہ آلمشدر . بو
حال بو قدرلہ قالمیور . مدیک و ترقی نامہ ، اخلاف و احفاد
ایچون بر ذل ، بر شین اولان بو کیفیت مرض ، خشین
واسف انکیزاویاری یالکیز محو ایتکلہ اولادینی زہراہ مککہ
تحدید مضرات ایتمیور . جہالت و تعصب توسیع دائرہ
ایدیور ، دیگرلرینہدہ انکسار آرزو و تشبث ، بر کسل
غبن القا ایدیورلر . ترن یولی داها قرنالہ کلہ دن کاملاً
بطاقتدر . ہلہ دکز جہتی بوستاندن کان کوبلی یوکللی
آتنک آیاقلرینک باطوب چیقہمہ سیلہ ہر کون مشقت چکیور ،
کورویور ، لیکن طویلانوبدہ بو بطاقلاری قورومتق اسباب
وچارہ لرینی نہ صوران وار ، نہ صوردران ، آراشدیران .
داها غریبی و دہا آجیسی وار . استانبولمزدہ خلقمز ،
بیلہ بیلہ صتمہ دن مضطرب طبییہ مراجعت ایدر . رچتہ
ایلہ برابر شو سوزلری آلیر :

— بو ہر ہفتہ بقدر ، بیتدکن صوکرہ تکرار کلیکنز ،
چونکہ صتمہ کنز بو نکلہ کچمز . کرچہ نوبت لر کچر ؛ لیکن قرہ
جگر دہ کی امراضی ازالہ ایچون اوچ دورت ہفتہ
تداوی لازم . . .

اوبونلری دیکار ، فقط اونوتور ، کندیسنی واسطہ
انتفاع ایدندیکی ملاحظہ نارواسیلہ برداھا گلککہ اصلاً لزوم
کورمز . حتی علاج لری تمامیلہ آلمز . کندیسنی پک چوق
راحتمز ایدن نوبت لر کچدکن صوکرہ علاج ل سو پرتوی
کوفہ سنہ . . . فقط بر مدت صوکرہ تکرار طبییہ . . . طلب
امدادہ ، استشفاعہ . . .

بونلری اوزون اوزون سویلہ مکن مقصدم مطالعات

اجتماعی ، شہہ سزدرکہ شہر لر مزدن پک ، پک دون بر
مرتبہ ددر . فقط بورادہ مسئلہ دہا شدید آجیقلی بر
صورندہ تجسم ایدیور . بو ولایت کوبلیارینک بر چوقلری
کومور او جاقلرندہ چالی شیرلر . زوج و زوجہ ، والدہ
و سکز اون یاشندہ بر چوجقدن مرکب بر عالہ نک طرز
گذارش حیاتی ، بالخاصہ اونر ایچون دہا خونین اولان
معرکہ حیات و معیشتدہ کی وظیفہ لرینی کوردم . زوج بوتون
قیشی ہان اوچر بشر کون فاعلہ مستثنائولمق اوزر او جاقدہ کچیرر .
والدہ کونوز بوستانندہ ، کیچہ ایسہ حیوانات و حشیہ نک
صولتندن محافظہ ایچون کوبندن بیلہم نہ قدر اوزقدہ کی
ترلاسندہ «باغ بگلہ مکدہ» کچیرر . زوجہ آفشامک قورومش
اکمکنی ایصالہ بحق لخنہ حاشلامسنی احضار و تدارک ایلہ مشغول ،
اوغل ایسہ مخوف اورمانک سکوت خزینتی اخلال ایدن
بالطہ صدالریلہ اودون کسمکدہ . . . یازین ایسہ پدرک
قیش وظیفہ سی اولادہ توجہ ایدر . پدر چنت سورویور ،
اکیور ، بیچیور . زوجہ ووالدہ آرمسندہ بو وظائف
مشترکدر . بوتون بو حالر ظالم محتکرلرک دست غدرندن
قورولمق ایچون کیتدیکی او جاقدن کادیکی زمان چیقان سیم
سیاہ توکرکارک صانکہ اونرک قہقریت حیاتک ، کین موجو .
دیتک ظل استقبالیدر . . . . . آرتق ، بونر ہر دورلو
معاونتہ محتاجدر . اونلری اونوماہلم . . . قیمت حیاتی
اوکرنسونر ، خستہ خانہ دن قاجق دکل ، دفع مرضی ایچون
برملجاً شفا آراسینلر ، سیارطبیک آتنک نعل سسی اونلری
کیزلی دہ لیکارہ صافلامسین ، قوشسونلر . . .

دہا بویلہ یرلر پک چوقدر . . . لاعلی التعمین آلام :
کیوہ . . . مقدا اورادہ وظیفہ نیابتلہ برمدت بولمش .
برذاتک ، صتمہ نک دہشتندن قاچاراق استانبولہ کادیکی زمان
ایکی کوچوک چوجقیلہ درت راسدن مرکب عائلہ سی پک
أسفناک برمنظرہ مرضیہ عرض ایدیورلردی . اورادہ صتمہ نک
ناقل و ناشری اولان سیموری سینکاردن دولانی کیچہ
سوقاغہ چیقمق قابل دکل . اہالی خستہ لہی تداوی . اسبابی
رفع ایچون دہ کل ، کویا وسائط تنظیمدن اولمق اوزرہ
برطاقم شیار یاپورلر . نہ اولور ، وظیفہ نک بارمسئولیتی
آلندن ، ہلہ وجدانی اولاندن قورولمق کوجدر .

آئیم ایچون مناسب و توافق بر زمین ، بر مقدمه یا مقدر .
 بوندن سوکره اولسون ، اویانلم ، اسلامیتک ده آمر
 اولدوغی انسانلغک شرف و مزیتنی اعلا ایچون بزده لازم
 ووظیفه مز اولدیفنی قدر ، عمومیتله چایشلم . چونکه
 یشاردغه چالشق اساس حیاتدر .

دوقنور احسان

انظا عبرته!

شارلاتانقله ایش دوئمور .

تدبیر ، احتیاط لازمدر .

تہوت ، اگر شارلاتانقله برشی چیقمق امکانی اوله
 ایدی ، تعبیر عامیانه ایله « ... بر قیل » دیر بعض بر
 شارلاتان درویشلریمیزک درویشانه دوشنجه لرینه ، صحنه
 سیاستی تکیه کوشه سی ظن ایدرک بعض بر مسائل مهمه ایله
 لابلایانه اویانملرینه بلکه اغراض عین ایدمیلیردک . فقط
 نه چاره! شالاطانلغک نہایتی ارتجاعدن باشقه برشی اولمده یغنی
 بر دھا تحقق ایدیور .

تہوت ، اگر عالم اسلامک مقام خلافتہ اولان شدت
 ربطندن امین اوله ایدک ، دارالخلافده معتقدات و عرف
 و عادات اسلامیہ قارشی اوینانان اویونرک عالم اسلامده
 سوء تأثیر اجرا ایدمکچکندن اندیشه مز اولمیه ایدی ، دون
 درویش ، اولمی کون بیکتاشی ، اور کون بیلمنه و بو
 کونده قب قیرمزی بر بان اسلامیت اولان شارلاتانلرک
 حیاتیات اسلامیہ تحقیر ایدر جه سنه عقیده یه وهر شیدن
 زیاده عالم اسلامک بو کونکی تہلکلی موقعنه تعلق ایدن
 بعض بر مسئله لری آمال خصوصیه لرینه باز یجه ایتملرینه
 سائر رفقایسی کبی بلکه بزده صوصاردق . حمیت پرده سی آلتنده
 دونخای عثمانی اعانه سی بهانه سیله کندیسنک آروویاده ، عالم
 اسلامده کوردیکنی بیلدیکنی ، دون اعتراف ایدن چرکین
 مضحکہ لی اویونلری اویانملرینه ، احتمال میدان براقه .
 بیلیردک . فقط نه یاپلم ! « تعارف مسلمان » بو خصوصده

تمامیله معذوردر . چونکه موقعک بویله اویونلره تحمل
 ایدمیه جک قدر اینجه اولدیفنی بیلیور . یقیناً بیلیورکه
 حمیدک تحت و سلطتی دورلکدنصکره ، عالم اسلامک اوزاق
 کوشلرینه بر سرعت برقیه ایله انتشار ایدن سوء تفہم هنوز
 تمامیله زائل اولمامشدر . عالم اسلامک کوزی دارالخلافده
 بو کون اجرای حکومت ایدن کنج تورکره دیکلمشدر .
 اوراددینہ ، معتقداتہ قارشی کوچک بر لابلایلیق ، داغلقدر
 بو یوک کوریلہ جکدر . و او صورتله تفسیر ایدیلہ جکدر .
 چونکه عزت هولولرک ، بیلم « غوی » لرک : « کنج تور .
 کلر دینی محو ایدمکچکر ، آرتق عالم اسلام تورکلردن آل
 چکمیلیر . کبی تلقینات ملعنتکارانه لرینک آرقه سی هنوز
 کسیلمه مشدر . مادامک حقیقت حال بو مرکزده در ، ناصل
 اولورده « تعارف مسلمان » بر درویشک مجنونانه حر .
 کتارینک فعلیتہ چیقمانسنه ، اورطہ لی فالصویہ ویرمه سنه
 قدر تحمل ایدمیلیر . و بویله شیرہ یول ویرمک لندن کلور .

خایر ! خایر ! بیک کره خایر ! آنجق بونی یاپمیز !
 تہوت ، هیچ اولمازسه درویش رفیقمزک ، کوتولری
 بیله فضیلتہ خدمتکار ایتک اراکندہ بولندیفنی بناء علیہ بزم
 کبی سر سریرلرک شو و وطنده ونظر ملندہ . موقع قازانملری
 و بوسایده بعض بر احتیاجلرینی اشباع ایتملری اولطفکار ،
 کنیش قلبی رفیقمزله اونک اخوان و خویشانندن اولدیفنی
 دون بیله ایدک ، لا اقل حیاتی مزی نظر اعتبارہ آلہرق سکوت
 مجبوریت ایتسنده اوله بیلیردک . فقط نه فائده ! « تعارف
 مسلمان » حیاتی ایچون درویش رفیقنه بورجلی اولدیفنی
 بیلمیوردی . واقعا ، درویشلرک بعضاً هرشی اوله جغنی ...
 بیلیوردی . و او خصوصده براق و قعہ تاریخیہ دنده خبری
 واردی . فقط بورفیقنک اویله بر مخلوق اولوب چیقاجغنه
 اصلا قناعتی یوقدی . هرشیئی خفتلکنه ، قوری شارلاتانقله
 حمل ایدیوردی !

نایسه اولان اولدی . درویشمزده آغزینہ کلنی ،
 اوکا کندیندن دھا مستحق بر آدم بولق پک کوچ اولان
 برطاق اسناداتی مغلوبیتنک آجیسی ایله سوکدی ، صایدی .
 مہیج ، اعصابه طوقنه جق براق لافلری آره سنده دونکی
 لافلرینی اونوتدومق ، بر حق قازانمق استهدی .

اوزریندہ تقریریں صورت مشروعدہ و مقالہ نامہ سنک
یا پہلے جغنی اعلان اید بوردی .

معلوم عالیگزدر کہ ، دہا بیع و شرا تحقق ایتھدن
مقالہ نامہ لردن بحث ایتک پک عادی بر آلیش ویریشلر
جاریدر . بونک اولدن سویلنہ سوسی دہ مشتریک ، صائیش
آلہ جغنی مال خصوصندہ ، بیعک صحیح اولوب اولمادیغنی
حقنندہ تولد ایدہ جک شہاتی دفع ایچوندر . باخصوص
بونک پک چوق سویلن یرلری حیوان بازارندہ در .
جلبلر یانہ صوقولور صوقولماز ، « بیورک افندم ! ہرشی
واردر مقالہ نامہ لری نہ قدر حاضردر » دیرلر . اما سائر
بویوک یرلرہ کیدرسکیز ، بیع تحقق ایتھدن ، قطعاً
مقالہ نامہ لردن بحث ایتمازلر . نہوقت ایش بنار . نزاکت
داخلندہ رسمی معاملہ لری کوریاور .

دیمک ، بزم درویشمز اووقت ، شمعی انکارینہ
قالقشدینی و دہا طوغریسی مجبور اولدینی عادی آلیش
ویرشہ ، مشتریلرک قلبندہ کی شہلری دفع ایدر جسمنہ
تخریض اید بوردی .

بوکون ایسہ باقیکز نہ سویاور و عادتاً کبارلاشمش .
(بلکہ درویش بورادہ قاجاق بولی آرار . دیرکہ
مزایدہ بیہ وضع ایدرک مقالہ نامہ لردن بحث ایدن ہاشم بک
دادردی حمیمزدر . بوصو کیسی ایسہ « ہیئت درویش »
ک در .

بناء علیہ بری آخرینہ قارنریمزہ . نہوت بزده قارنریمزہ
دیورزکہ رغزئہ یازبان یازی مدیرمسئول و صاحبکنکر .
ہر بر مسئولیت مادی و معنویسی مدیرمسئول و صاحبنہ
راجعدر . بونی یالکز حقیقت دکل شمیدیکی قانونلر دہ ویلہ
تانیور . بناء علیہ قارنریمزہ مخبرلریمزہ تجاوز اید بورلر
تحملمز یوقدر دیہرک دنیا قوپارمق ، یالانچی کوز یاشلری
دویمک نامہ لدر . ہاہ مقالہ نک آلتندہ ادارہ طرفندن
« بوتون دینداشاریمیزی حیت مسابقہ سنہ دعوت ایدرز . »
دیہہ مطالعہ دہ کچمش اولورسہ ہرشیئی دادر ذی حیتلرینک
اوزرینہ آتمق پک بویوک حمیمزلرکدر . کوتولری بیلہ
فضیلتہ خدمتکار ایدن ارلرک یا پہ جغنی برایش دکلدر .
بونلردن قطع النظر ، ہاشم بک افندی بر عسکر

اگر تھورینک بودجیہ وارہ جغنی ، دون فداکار ،
حمیپورور برداندر دیہہ تقدیم ایتدیکی بر سیای محترمی ، بو
کون بر سرسری ، نہ یازدیغنی بیلماز ، لسانی درست
یازاماز ، حیات ماضیہ سی عنعنہ سیلہ معلومز اولان ، بر
کونک حیاتی ایچون ایچون اسکی پایدیغنی نہ یامق استعدادنی
غیب ایتدیکی آکلاشیلان بر آدم دیہہ بر دہا تقدیم ایتک
چیلغانغندہ اولہ جغنی بیلہ ایدک ہیچ اولمازسہ مطبوعاتک
ناموس و حیثیتی ، افکار عمومیہ اوزریندہ کی امنیتنی محافظہ
ایچون بوچیلغین درویشک مجنونانہ تھورلرینہ ، یدان بر افازدق .
روسیہ اسلاملرینک مقدس و محترم بابالرینہ ، درویشمز
حقندہ بر آزلطفکار طاورانہ سنی استرحامدہ بولنوردق .
ہرنہ ایسہ ، اورطہ لقدمتضرر اولان یالکز بن اولیورم .
چونکہ بر درویش ایچون اک قیمتدار اولان اوچ دورت
صحیفہ می غائب اید بورمکہ بونم ایچین بر ضیاع عظیمدر .
چونکہ بو صحیفہ لر منسوب اولدیغ ملتک احتیاجات حاضرہ لریلہ
قارالنه جقدی .

معافیہ بوملاقامدن جدا نمون اولدیغمی دہ اعتراف
ایدرم . فقط بردہا تکر ایتماک شرطیلہ .

نمون اولیورم . چونکہ بومناسبتلہ مجلہ منک موفقیتی ،
عالم اسلامک دہا عدہ سی قالدردہ میہ جغنی مسئلہ لرلہ اوغراشمین
سہون او یازاماز درویشک رجعتنی اخوان مسلمانہ
کوسترہ جکم .

*
**

« تعارف مسلمان » دہا درست یازامدیغنی برلسانیلہ ،
درویش رفیقنی رجعتہ مجبور ایتدی . فقط رفیق بونی
دائماً بول و دایماً مبنول اولان بوش لافاریلہ ستر ایتک
ایستبور . معافیہ بوکا موفق اولہ میہ جقدر . چونکہ
« تعارف مسلمان » بویلہ شیلر دہ سرین قانلی طاورانور .
اولہ بوش پاطیر دینلریلہ اییک او جغنی غائب ایتمز .

دون درویشک ہاشم بک افندی حضرترلری آغزیندن
یازدق لری انشاء اللہ قارنرینک خاطریندہ در .
بر حرہ نک — استرنہ نام تحتندہ اولسون — مزایدہ
قونیہ رق صائیہ جغنی ، مزایدہ ہانکی بر اسلام عنصری

اولدیغیچون بنم عنده محترم و مقدسدر ، بوفدا کاراغنی ده
- کندی حسابمه - پک طبیعی بولیورم . چونکه عسکر در .
عسکر یالکیز اولادینی دکل جانی بیله دین ، مات ، وطن
اوغرینه فدا ایتشددر . اما فدا کاراغنی دینه ، سیاست
حاضریه او یغون گاماش ایتمش . بونکچون هاشم پک مسئول
دکل ، دینی ، سیاسی ، هرشیئی بیان درویش مسئولدر .
عفواید رسکیز ، بولانق صودن بانق اولامه یه قالمشه همی
ایچون بوقدر اوزون جمله معترضیه لزوم کوردم .

دیورکه : ... بومعصومه نك مزایده سنه اشتراك ایدوب ده
بش غروش ویرن صوك پی جی نك : « هاشم پك ! صوك پی
بن ویردم ، قیزك فطنت اسیرم ، جاریه م در . » دیمه سی
داڑه امکانده می در بر ملتده بو درجه آچاق برادم بولونسه بیله
کندی کیزلیه مجبور اوله جغندن ، بش غروش مقابله بر
یاوری و والده سنك آغوشندن قوپارمق دعوا سنده کیمسه ظهور
ایتمه چکی محفدر . شوقدرکه صوك پی اوران ذات ویا ملت ،
اخوان و امثالنه قارشو : سلامت ملتک نذری ، ملت اسلامیه نك
جاریه سی فطنتك پدر مغنویسی بنم ! « دیره ك افتخار ایتمك
صلاحیته مالک اوله جقدر .

اك بسیط بر کوبلیتمك آکلابه جغنی قدر بسیط اولان بو
حقیقی عالم صفتی آلان بر کیمسه ناصل اولیورده آکلامیور
- اورطده مادی ، عادی بر آیش ویریش کوریور .
دها آشاییده :

اوت ، شریعت هرای احمدیه ، اسارتی کراحت ضمنیه ایله
تجویز ایتدیکندن البته بر آزادک اسارتنه راضی اوله من .. الخ «
کورولیورکه بوکون رفیقمز ، دون مشروع بر طرزده
یادره جغنی سویله دیکي مقاله نامه لری اونوتویور . عثمانیلر ،
ایچنده بر حره پی صاتین آله جق دکل صاتین آله جغنی
بیلدره جک آدمک نامه ولی اولیه جغنی آچاغك آچاغنی
اوله جغنی اعتراف ایدیورکه ذاتا بزم اسکیدنبری مدعا مزده
بویادی . « یکرمنجی عصرده بر حره صاتیلماز . دینه
مغایردر . صاتلمق استنایورسه آله جق صاحب وجدان کیمسه
بولنه من . بناء علیه بر حره پی صاته جغم دیبه غزتلره اعلان
ایتمك شارلاطانقدر « اما رفیقمزك اولندن مقصدی بویله
بر حیلله شرعیه یامقی و بوسورتله دونمای عثمانیه بر
« دریدنوت » الحاق ایتمك ایسه بیلم . . . فقط عادی
بر حیوان صاتیورمش کی آت بازنده کی جابلرک هرشیسی
حاضردر ، مقاله نامه لری نه قدر! دیبه سنسلریندن دها

یوکسک برسسله « هاشمکی اسلام عنصری اوزرنده تقرر
ایدرسه صورت مشروعه ده مقالوسی تنظیم اولنه جقدر »
دیبه درویش صحیفه لری علناً باغروب توررکن ، مقصدم
بر حیلله شرعیه یامقدی صاتمق دکلدی دیبه ن ! صوك
لافاریکه ایناتمق بر پارچه زوردر ، درویشم !

شمدی رفیقمزدن برشی صورارز : بش غروش
مقابله بریاوری و والده سنك آغوشندن قوپارمق دعوا سنده
بولنه جق کیمسه ظهور ایتمه چکی کندنجه محقق اولدیغنی
کبی بویوک بویوک انترقیله مبنی بومعصومه پی والده سنك
آغوشندن قوپاره جق کیمسه بولنیه جغنی ده کندنجه مصممیدر .

اگر « هتوت ! » دیرسه ، توغریسی بوکافارشو « اغفال ! ! »
دیمکن امتناع ایتمه بیله « درویشك ! ؟ » دیمکن بی
هیچ برشی منع ایده من . غالباً بزم درویش ، صحنه سیاسی
هپ خدای آدملر طوپلانمش تنکیه کوشه سی ظن ایدیور .
تورکیده برایش چیقارمق ، عالم اسلامی تورکاردن آیرمق
ایچون عزت هولولرک ، بعض اجنی دولترک میلیونلری
مختلف جریانده ، تورکیه ایچروسنه آقدیغندن صانکه بزم
درویشمك خبری یوق . ایشمامش ، دیوامش اگر
بیامیورم ، خبرم یوق ، عثمانیلرک همی معصومدر . دیرسه
تجاهلك بوقدریمی البته نظر دقتمزی جاب ایده جکدر .

او حالده ناصل اولیورده ، صانکه تنکیه کوشه سی کبی معصوم ،
هیچ بر انترقیه جیلرک اوله دیغنی بر محیطده ایتمش کبی
عالم اسلامک اعصابنه طوقنه جق بویله تهلیکلی بر مسئله
کیریشهرک ، یکرمنجی عصرده شریعت احمدیه راضی اوله دیغنی
حاله مقاله رسمیه ایله بر حره پی صاتمق ایچون مزایده یه
چیقارمق جسارتنده بوانیور ؟

اجنبیلرک ، عزت هولولرک حسابنه اشلیهن بر دینک
بوفرصندن بالاستفاده مزایده یه کرشهرک : هاشم پک ، صوك
پی پی بن ویردم . فطنت قیزك جاریه م واسیره مدر ، دیهرک
دارالخلافده تورکار طرفندن بر معصومه قیز جغزی مقاله
رسمیه ایله صاتین آلدیغنی بوتون عالم اسلامه و بالخاصه
تورکیه یه اعلان ایده چکی آکلامق اوقدر چتین بر مسئله
میدر ، الهک سهورسک !

نه اولیورده بویله عادی شیلره بزم داهی درویشمك

احتیاجی یوقدر .

اسلاماری قاندرمق ، دیرلٹک اونلرک حسیاتنه ، معتقداتنه طوقمقله اوله جغنی هیج بر عقل سلیم قبول ایجاز . مع مافیہ بوصورتله قالمقرسده بو ، عالم اسلام ایچون موت ابدیدن باشقه بر شی اولیه جغنی ، رفیقمز پک اعلا بیلیر ظن ایدرم .

بزم رفیقمز اراقه دم شرط دکلدیورمش . امانه یاپهلم ، اسلامار بو کونه قدر بونی شرط ایدمشار ، سنهده بر دفعه حیوان کیسوب فقراسنی دویدرمق عادت اولمش . بز اووقت سکوت ایتدک . سکرتمز اشترا کنن دکلدی .

بالطبع سوبلیه جک سوزلرک ا کسک اوله دغنی ده رفیقمز بیلیر . مع مافیہ بز سکوتی اختیار ایتدک . چونکه بوکا کیسه اهمیت ویرماز ظن ایتدی ایدک . نه نیت ضابطان وتوابعتک حتی جو شمهیه ، اورطهلق قاریشمهیه و بر طاقم سوء تفهیمات دولاشمهیه باشلادی . ایشک نهیه منجر اوله جغنی آ کلا دق . فقط مع التأسف پک کج قالمشدق . آرتق بوندن صکره لاف سوبیک اساساً قارشمهیه باشلایان برایش ایچروسنه . بر بارجه آتش آتوق عولندرماک اوله جقدی .

مشیختک بوکا نه کوزله باقه جغنی صورت خصوصیهده صور دق اشتراک ایتک احتیاطمزلغنده اولیه جغنی آ کلا دقده نصرکه اهون شری اختیار ایدرهک صوصدق .

آرتق کورپورز ، بزم درویش صحیفهک بوش قالدیغندن کنیشلکندن استفاده ایدرک اسلامیتک راضی اوله میه جغنی کندی تحت اعترافنده ده اولان بر مسئله نی حمت ، کینه دونمای عثمانی اعانه سی نامندن اورطه سورپور . (آه بو حمت !! آرقه سنده نه کی سیالروار ، بیلسه ک ایدی . چونکه پک چوق تاریخار کیچره ش !!)

دیانتاً جائز برشی اولماقله برابر سیاستاده او بیغون کلیه جگنی کندی نه از آچیق آبی برلسانله آ کلا تهرق ، نظر دقتی جلب ایتک استیمن بر رفیقنده اسناد ایتدک برشی براقیور . « شوزواللی غزته ، شو فقیر بیکس ورقپاره « اسلام قاتق ، دیرل ، یوری » دیدیکی ایچون شریعت نامنه تحقیر وتلویت ایدلک استیلپور . « دییه قیامت قوبار یور . واه ! واه زواللی ! طوغریسی یوقی ! شوقفیر رفیقمزک

عقلی ایرمیور . حیرت !! حیرت !! طوغریسی تجاهلک بو قدرینه حیرت !

اسلامارک تلیری پک ایچدر . معتقداتلرینه دکل بالکنز عرف وعاداتلرینه بیله طوقولدیغنی وقت هر شیئه سببیت ویره جک سویه ددر . ظن ایدرسم بوبله لری درویشمز ، اعلان حریتدنبری ایکی دفعه تجربه ایتدی . بری اعلان حریتی متعاقب تحدث ایدن طودوری — بدریه وقعه سی دیگرکی ده کچن سنه بلغارستانده کی صفوتی وقعه سیدر . بر اسلام قزینک بر خریستیانه چیقدیغنی کوررکورمنه لر اولدی . شمیدی مدنیتک ، اسلامیتک تام مرکزنده شریعت اسلامیهیه مغایر اوله رق بر حره بر دنی طرفندن صائین آنورسه نه لر اولماز . ! دائماً وطنک سلامت و تعالیسنی دوشنه درویشمزک — لاقول طاشدیغنی امل مقدسی ایچون — بر آزار لاطانغنی راقوب بورالریته ذهننی یوروتورسه صانکه ، عالم اسلام ضررمی ایدردی ؟

احتمال رفیقمز کچن سفر عثمانیلرک حمیتی ، علو جنابانی آلتنه کز لندیکی کی بوسفرده املک قدسیتی ، علوتی آرقه سنه قچار . صفوتی ، طودوری وقعه سی کی حادثه لر وقائع عادیه خسیسه دندر . بویسه مقدس بر امل اوغرینه یاپلیور دیر . نهوت بنده دیورمه که افراد ملت آردسنه کیتده دون مقدس امله مبنی اورطهیه آتدیغک قربان مسئله سنک نه کی سوء تأثیر اجرا ایتدیکنی کور .

وطن ، دین ، ملت لاقی آغز دن چیقدیغنی وقت کند . بندن کچن ضابطانک کیسه حمیتدن دونمایه اوچ بش لیرا قوباره بیلیدک فقط عین زمانده افراد ملتک دماغنه : « بو ژونلر ! آرتق قربانی ده قالدیرمق ایستیورلر » دییه منتقمانه بر فکری سیلنمییه جک درجه ده برلشدیردیک . « نه اوله جق بو جهلانک فکریدر . اعنی کوریرمی نوری * فرعون چیقارمی طوره ؟ دییه بر شیلر او قویه بیلیرسک ، درویشم ! فقط عالم اسلامک ، قسم اعظمی بو جهلانک تشکیل ایتدیکی هر وقت سویله دکک لافر دندر ، ظنمه قاورسه « اسلام قاتق ، دیرل یوری » دییه بر غزته بو قسم اعظمه احتیاجی وار و دائماً اونک احوال روحیه سنه رعایته مجبوردر . چونکه اونلرک قالمه سی دیرلسنی استیور . خواصک ایسه ذاتاً درویشه

حقوق و وظائف انسانیه لرینی تعلیم و کنڈیلرینی محاسن اخلاقه
واسباب سعادت دنیویہ و اخرویہ لرینہ ارشاد ایچون بعث
پیوردیلر .

هر قومہ کنڈیلرندن علو ادراك و عرفان فطری صاحبی ،
حسب و نسبجه قومك اك اصیل و شریفی و اخلاق عالیہ جه
اك طاهر و عقیفی کیمسه لر پیغمبر اوله رق بعث بو یورلمق
سنت الہیہ در . چونکہ نامی ارشاد ایدجك ذوات شرف
و حیثیت صاحبی اولدقجه کافه فضائلی جامع اولسه بیله ینه
مسموع الکلام اوله ماز . هر درلو حتایقه نظرلری نافذ
اوله رق خالق بو یورلمش اولان بو ذوات عالیہ مك منبع
علماری غلطو خطدان ، بطلان فسادین منزہ و مبرا اولان
و حی حلیل الہیہ در .

بیلهك كه وظائف نبوت طوغری یوله ارشاد ناسدر .
بناء علیه تعلیم قواعد طب ایله فروع ادویہ و امثالی صناعات
تعلیمی بو وظائفك خارجنده قالیر . انیسا سرائر طبیعتہ
واقف و انسانلرك زبون طبیعت اولدق لرینہ عارف اولدق لر .
ندن عندالاحاجه کنڈیلری خلقی اطبیایہ مراجعت ایتدی رر لر .
و کنڈیلرینہ مراجعت ایدنلری مداوانه ارشاد بو یور لر دی .
بال فن ادویہ ده مسہلات ختیقہ ن من معدود در . اسہالہ او -
غزایان بر مریضه اطبا معدہ و امعاسنی اسہالی موجب اولان
مواددن ظہیر ایچون مسہل ویر لر . بناء علیه حضرت
طیبب الاجسام و القلوب اولان پیغمبر افندمنز قارداش نك
اسہالنه دوا صورمق ایچون مراجعت ایدن ابی سلمی یه بال
ایچیر مسنی فن طبه موافق اوله رق سویش و ابی سلمانك
برنجی ایکنجی دفعه ایچیردیکی باللك مقدارجه و تاثیرجه عدم
کفایتی ظاهر اولسنہ منی اوچنجی دفعه اوله رق ده ینه
بال ایچیرمکی امر بو یور مشدر .

جناب پیغمبرك ابی سلمایه اوچنجی مراجعتنده «اللہك
دیدیکی طوغریدر . قارداشك قارنی یالانجیدر . « دیمی
بال حقدنه « اوندہ انسانار ایچون شفا واردر . « مألندہ
اولان آیتہ اشارت ایسنہ نہ بوندن بالك هر درده دوا
اولسی معناسی چیقاریله میہ جنی کبی بال یالکنز یغہ منحصراً
اسہالہ مبتلا اولاننر شفا ویرر معناسی ده چیقاریله ماز . بالده
حواص شفائیہ واردر دیمکدر .

بیکس قالدیغنه آجیمه مق مروندن دکل ! . . . .

مع مافیہ « اسلام قالیق ، دیرل ، یوری ! » دیدیکی
ایچون کیمسه برشی سو بلیدیکنی ، شریعت نامنه تحقیر و تلویت
اولندیغنی ده بیلمیورز . اگر بونکچون برشی سو بیلیهن
وارسه ، شوآلمده کی قلممك ناموسی اوزرینہ سوز ویر یور .
یورمه که ، درویش رفیقمدن اول اوآدمله بوغوشه جق بن
اوله جقم . چونکہ بن ده اسلاملری قالدیرمق ایچون اولسه
بیله دیرلمك ، استقباله طوغری یورومتق ایچون عاجزانه
أمکدر صرف ایدن ، عائله محی ، راحت ، مظنن حیاتی بر اقوب
غربتی ، اختیار ایدن بر آدم .

خلاصه : اوزون سوزك قیصه سی اوله رق درویش
رفیقمنزه قارداشانه بر لاف سو بیله مك استرم : ماہمکه ووبشك
عالمندن چیقارق بران اسلامیست اولیور . او حالده درویشانه
حرکتلرینی ، معصومانه بناء علیه سطحیانہ دوشجه لرینی
بر طرف بر اقوب بر آن اول اسلامك احوال روحیہ لرینی
آ کلامق و اوکا کوره حرکت ایتك ایجاب ایدر .

اسلاملری بری برینہ دوشوره جك مسئله لر چیقاروب
اورطه لغی قاریشدرمه سی سوء نیتنه دلالت ایتسه بیله
شارلاطانلغنه حمل اولنورکه بونام تحتندہ سسی طوتیلنه
قدر « اسلام قالیق ، دیرل ، یوری ، دیبه باغیر سه بیله نافله در ، کیمسه
ایشماز ، بلکه شمدی اولدیغنی کی سسنی طوتانلر اولور . چونکہ
بو ، عالم اسلامك حیاتی اقتضاسمنددر . عالم اسلامه بر آز چوق
خدمت ایتك ایستیہ نلر بوکا مجبور قاله جق لر در . بناء علیه
تکرار دیبورم اگر شارلاطانقله ایش دونیمه جکنی چابوق
آ کلایه رق اصلاح عقل ایدہ جك اولورسه ، «تعارف مسلمین»
بو فقیر ، بیکس قالان زواللی رفیق جغزینی در آغوش
ایدہ جکنه ، اك صمیمی و اك محترم آرقاداشی اوله رق
قبول ایدہ جکنه شمدیدن سوز ویر یور .

ایشته درویشم ، سکا سوک سوزم بودرا

ترویسکی لی احمد تاج الدین

اسلامیت و طبابت

پیغمبران عظام حضرتانی جانب ارحم الراحمیندن امثاره

ابن خلدون و نچہ فحول ائمہ حدیث احادیث پیغمبرینک
نچہ تزویر لرہ اوغرا دیلوب یار اعتقاد باطلی تأیید یاملوک
وامرایہ تقرب یا خودسوق حسدن ناشی دین حق تشویش
وافساد داعیہ لر یابہ پک چوق یالان احادیث وضع واختراع
اولندیغنی بیلیرلر . بوا کاذیب ومخترعات حقندہ نچہ مؤلفات
حصولہ کیشدر .

(طب النبی) نامندہ موجود اولان کتابلر ایچندہ
بویله چوروک ویالان حدیثلر چوقدر . مع مافیہ بونلردہ
احادیث صحیحہ و وارد . احادیث صحیحہ ہر حالہ فن
طبک قبول ایده چکی شیردر .

مثلا معدہ نک منبغ امراض وحمیہ نک اصل الاصول
تداوی اولدیغنی حقندہ کی احادیث فن طبک یالکیز قبول
ایده چکی سوزلردن دکل اوزرینہ بنا اولنہ جنی قواعد
اساسیہ دندر . کذاک کثرت اکادن نہی ایتمک . طہارت
ونظافت ومادی معنوی ہر شیدہ افراط وتقریطدن مجانبت
ایلہ امرایمک اسالاس قواعد صحیدر . دقایق فن طب
بونلردر . سرائر طبیعتہ واقف اولان ذاتک دقایق فن طبہ
وقوفی متحققدر .

ابن خلدونک و پک چوق علمانک طب نبی نامنہ مخترع
ومزور برطاقم کتابلرہ طبابتہ وتداوی بہ قیام ایتمک طوغری
اولہ میہ جغنی بیان صدندہ یازدقاری سوزلر پیغمبر مزک
دقایق طبہ وقوفنی انکار معناسنہ اولمیوب خاقی ارشاد
مقصودینہ وطبابتک وظائف نبوتدن اولندیغنی تقریرہ
معظوفر .

شمعی بری قارشیمہ چیقوبدہ بکا : « دقایق فن طبہ
وقوفنی اذعایتدیگ پیغمبرک نچون باستورک کشف ایندیکی
میقروب نظریہ سنی بیلدی رمدی ؟ » دیہہ جک اولورسہ بن
اوکا - اگر حدت ایدرسہم - « آبدلا ! پیغمبر طیب دیہ
بعث اولندی . نبی اوہرق بعث اولوندی . بوسوالک
پیغمبر افندمزک دقایق فن طبہ عدم وقوفنی دکل ، سنک
وظائف نبوت حقندہ جہلکی اثبات ایدر . پیغمبر افندمزک
مریضک اطباہہ مراجعتی لزومنی تصدیق ایلہ برای تداوی
تدبیر اتخاذ ایتمی وتداوی بی استحسان ایلہ سنی دقایق فن
طبہ وقوف نامنی اثبات ایدر . دیدم . اگر حدت ایتمسہم

ابستہ جناب حقک و حضرت پیغمبرک سوزندن
آکلا شیلہ جق معنا بودر . بالہ بر طاقم احوالہ خواص
شفائیہ اولدیغنی نہفن طب انکار ایدر نہدہ اطبا پیغمبر مزک
ابی سلمایہ « بال ایچیر » دیسی یالکیز کندیسندہ خاصہ
شفائیہ اولدیغنی طرف الہیدن اخبار اولنسنندن دکل
حضرت پیغمبر افندمزک بالہ کی خواص شفائیہ نک زہلردہ
اولدیغنی واقف اولنسننددر . بناء علیہ تکرار ایدرم پیغمبرک
امری دقایق طبہ پک موافقدر .

بالدن کلن شفایی بالک تاثیر مادیسنہ حمل ایتمیوب دہ
اعتقاد تاثیرینہ حمل ایتمک ابن خلدون کبی بر حکیم
ذوفنون حقندہ مستبعددر . اگر بویله حمل ایتمش ایسہ
بالک خواصندن حقیقہ غفلت ایتمش صایلیر .

***

حجازدہ شہرلردہ ، قصبہلردہ و بادیلردہ (کی -
داغلامق) خصوصندہ بر ابتلا واردر . بر آدمک براز
باشی آغریسہ (کی) یاپازلر ، داغلازلر .

طائفدہ بولندیغ اثنادہ بویله داغلامقلہ بر کوچک
انحرافی تداوی ایتمک ایستیناری بن بوندن منع ایتمک
ایستدم . حضار ایچندہ علمادن بری (آخر الدواء الکی)
حدیثی میدانده ایکن بویله بر ممانعتہ نہ جسارتلہ قالدیغنی
کمال حدت و حیرتلہ بندن صورتی . بن ہ کندیسنہ حدیثی
آکلامدیغنی و بو حدیث ایلہ حضرت پیغمبر افندمزک
خلقی داغلامقلہ تداویدن بتون بتون منع ایتمش ایسہ .
شدتلہ تحذیر بیوردقارینی سویلدم . و (ک صوک دوا
داغلامقدر) مآلندہ اولان بو حدیثدن ہر تدبیرہ مراجعت
ایدوب بشقہ یولده اتخاذ تدبیردن عاجز قالدیجہ داغلامقہ
قالقمق جائز اولہ میہ جغنی معناسی چیقہ جغنی آکلاندم .
معنای حدیثک بوندن بشقہ صورتلہ آکلا شلمی طوغری
اولہ میہ جغنی دہ « ہلہ بن کندمی داغلامتام » مآلندہ کی
تمسنی ذکر ایدرک تأیید استدلال ایلدم و سوزمی قبول
و تصدیق ایتمیدرم . بناء علیہ حدیث شریف مذکوردن
صیتمہنی دکل ہیچ بر مرضی داغلامقلہ تداوی ایتمک
توصیہ سنی یا خود امری آکلا شیلہ ماز .

***

کنديسنه « آقوزم » تعبيريله خطاب ايدرم .

ايشته هيچ شهيم يوق كه كوماجنه مبعوثي خواجه فهمي افندينك سويله مك ايسته ديكي ده بو ايدي . بونكتهلري خواجه فهمي افندي سوء تفسيره باعث اوله جق بر اسلوب ايله سويله مش . نه ياپسون . دوشمز قالماز بر الاله . اذاجاء القضاء عمي البصر .

آيدين مبعوثي

« طنين »

محمد عبيداه

عالم اسلام

هندستان وانككتره

آمان ياربي ؟ بو انكليز قومي نه قدر منفعتپر سدر ! نه قدر زنيكين اولسه ، نه قدر مالك صاحبي اولسه كوزي دائماً مستقبليه معطوف قالير ؛ دها طوغريسي آزه قناعت اتمز ! بوكون انككتره نك بو قدر زنيكين اولسي محضا هندستاندن كان ليرالر سايه سننده در ... بر چوق اعتسافك نتيجه سي اوله رق جبراً آلتان مليونلرجه ليرالر لوندره نك قافه شانتا زلرنده ، بالولرنده ، دها بر طاقم سفاهتخانه لرنده كمال ذوق و سربستي تام ايله صرف اولنيور صكره ده اوزواللي هندستان اهالي سينك فرياد و فغانلرني كوش اعتباره آلميور .

معناي حقيقي انسانيتي تاميله آكلايه رق مدنيتك غايه كلكنه طوغري شائبه سبز ، احتراص سز ، مانعه سز يورويه بيلنه جك ، صيحا ق و صميمي بر شفقت شامك و حقيقي بر انسانيت ايله هيئت اجتماعيه نك جريجه لريني نداوي ايده بيله جك ، وجدان عمومي ني ابدى بر ضيائي اخوت و صميمت ايله تنوير ايده جك اولان شو بكمينجي عصرده ، عصر مدنيتنده بو كي احوال و وقايع عجيب قارشوسنده بولمغله انسان متأثر اوليور ...

ايشته ؛ كوريليور كه اك مدني فرض ايديلن هيئت اجتماعيه اك مدهش جنايتلر ، فاجه لر ... اك ملوث انتره . يقه لر ، ريارلره لكهدار اوليور . ذاتاً انككتره دولت فخيمه .

سي تحت تحكمنه آلديني ملك واقوامي ، مساوات سزلق كين و غرض ، حرص و جدال و انتظام ، ميل و تزئيف و استهزا ايله معامله ايدر ... هر حكومت متمدنه نك دستور حر - كاتي عدالت و انسانيت اولسي لازم ايكن انككتره نك دستور حر كاتي بالعكس منفعت و احتراص اساسرينه مستند ... تحف دكلي ؟ قوتك ياننده اك آشكار ، اك معزز حقار ... اك انسانيتكار ، اك مقدس حسلر منهزم و نارومار اوليور ... بناي حقيقي مدنيت آلات و وسائط مدنيه ايله تخريب اولنيور و انقاص آلتنده « انسانيت » اينيم ، اينيم ايكليور ...

يكر منجبي عصره « عصر مدنيت و ترقى » تسميه ايدلمش ، ، حالبوكه قرون اولي نك او ظلمتلي زمانلرنده بيله اجر اسنده محذور كوريلن بعض افعال و تشبثات شمدي شو يكر منجبي عصر مدنيتده اجر اسنده هيچ بر محذور كوريليور ، هر قوم تأمين تفوق ايچون ، و هر قومك ايچر و سنده كي هر فرد بشقه لرينه نسبتاً دها زياده تأمين سعادت ايچون مجادله ايدنيور . مجادله ايمه ين افراد ، جمعيات از يليور ؛ اوت چالشميه ين انسانلر ملتلر يشايه ميور ، او حالده ادامه حيات ايچون انسانلر ، تأمين موجوديت سياسيهلري ايچون ده ملتلر چالشمغه ، آتئين بر حماي فعاليت ايچنده چالشمغه محكوم ، ايله مي ؟ شو بكمينجي عصرك تازيانه اجباري آلتنده بشريت ، بو محكوميت آلتنده اسير اوله جق ؟ اسارت سياسي دن تخليص موجوديت « انسانيت » اسارت اجتماعيه و طبيعيه دن ابدياً قورتيلمايه جق ايله مي ؟ ...

انسانلر (حر بالطبع) اولدق لريني بعض علما و فلاسفه اثبت ايتك ايسته ، شار ... فقط پك يا كاش بر فكرده بولمشلر در !

انسانلر (مستقيد بالطبع) درلر ... اللرينه جزئي بر قوت كچمه اني استعملدن كيري طور مازلر . فقط نصل بر استعمال ؟ ...

ولوا بناي جنسنك ضررينه . ابناي جنسنك تخريبنه بادي اولسون ينه او قوتني استعمالدن بر آن بيله كنديلريني آله مازلر ...

بوكون انككتره مصري ، سوداني ، هندستاني تحت تحكمنه آماش آنلري عاداتاً واسطه معيشت دها طوغريسي

اعتشاش وقوع بولہ جق اولسہ همان (انسانیت نامہ)
ایشہ مداخلہ ایدوب آنک طریق تسویہ سنی — کندی
منفعتی نقطہ نظرندن — آرامہ باشلار . منفعت عمومیہ بشری
هیچ قالہ آساز . کنڈینک نقطہ نظری دیسایہ حاکم
اولقدر . ولوکہ او حاکمیت عموم بشریت ایچون بر
علامت انقراض ومزده اضمحلال اولسون !!!

فقط (بو عامله سنک نتیجہ سی اولان) نفرت عمومیہ
انکاترہ مر طرفدن دوچار اولمغه ، هر طرفدن « الامان بو
انکایز قومندن » نداری طین انداز قبہ آسان اولمغه
باشلادی . تحت تحکمنده بولنان هیچ بر ملت یوقیکه انکایز
قومندن ممنون اولسون ! بالعکس عمومیاً نفرت ایتمک
باشلادیار . بونک نتیجہ سی ایسه انکاترہ ایچون — ظن
ایدرسه — بر فال خیر اولسه کرک !!! .

بوگون هندولر انکاترہ نک شدتله علمینده درلر . یالکیز
اسلامار ایله اتحاد ایتمک مقصدک حصوله کافیدر . فقط
انکاترہ اسلاملرک تطیب خاطر لرینه پک چوق چالشیدینی
ایچون هندولر تشبث رنده موفق اوله میورلر . والحاصل
انکاترہ طومش اولدینی ^{بو مسلیکی} ، چورمکده اولدینی
بو پولتیقی دیکشیدروب بشقه بر مجرایه تحویل ایتمه چک
اولورسه استقبالده انکاترہ نک موقعی پک مهم ومهم اولدینی
قدردہ پک خطا ناک اوله جفنی قویاً تأمین ایده یارم . . .

« بیروت » ساهی زاده

ثریا

سوریہ ده مسلمانلر ومیسونزلرک فعالیتی

دار الخلافه نک ولایاتندن هر هانکیسی اولورسه اولسون
هر یری جنت آسا . فظرتک انسانلره بخشش ایتمدیکی نعم
بدایهه مالمالدر . خصوصیه سوریه وحوالیسی بونلر
آراشنده بر چوق مزایای مادیه ومعنویه ایله تمیز ایتمشدر .
خریطه عالمده بوقطعه مبارکه نک اهمیت تاریخیه وسیاسی
پک بیوکدر . کلام جایل الهیده بیله « ادخلوا الارض
المقدسه ... » « الی المسجد الاقصا الذی بارکنا حوله ... »
آیت کریمه لرینده تقدیس اولمنله بو دقیقه مهمیه اشارت

واسطه سفاهت اتخاذ ایتمش !! . انتقاع نفسانیتدن بر آن بیله
تاخر ایتمز فقط تحت تحکمنه الدینی اهالی نی ظلم واعتساف
ایله اینم اینم ایکله تیر . انوار شعشعه دار معارفدن اذری
محروم ایدر وبوصورتله آنلرک بوخراب غفلت لریندن بالاستفاده
سیاستنی ایسته دیکی مجرایه چوریر . . . ایسته ؛ انکایز قومی
بویله بر قومدر !!

حقک قوبده اولدینی انکار ایده ییز چونکه : بو
عادتا بر قانون طبیعت اوله رق قبول ایدلمش . فقط بو قدرده
ظلمی روا کوره میز . چونکه : آنلرده بشردر ، آنلرده
هیأت اجتماعیه نک بر جزیدرلر . آنلرده انکایز لرک مالک و
صاحب اولدقلری رفاه وسعدته ، عزت واقباله مالک اولمق
ایستلر . . . ! انکاترہ بو قدر ممالکی ، بو قدر ملتاری ید
تسخیرینه آلمش اولدینی حلدہ بیله اکتفا ایتمیوب ایرانه
ذات اسارتی کچیرمک ، فکر سقیمنده بولنیور .
عصر لردنبری موجودیت کایه لرینی ، شان وشرف لرینی
محافظه ایتمش اولان ایرانلیاری بیله ید اسارتنه آلمق
ایستیور ! صورتاً کندینی حر و مسامحه کار بر ملت . بدولت
کی کوسترمک ایسته یان انکاترہ حقیقتده ایسه مستبدوحتی
مستبدلرک مستبیدر . . .

بو حقیقت بتون وضوحیله ، آثار یله مستباند . . . استبدادندن
هیچ دم اورماز فقط مستعمرات ومستملکاننده حریت وجدانیه
وحریت قلمیه نک کمال کر میله اجرای احکام ایتمدیکنندن
بخت ایدر !

انکاترہ نک هندلیار حقدہ روا کوردیکی ظلم واعتسافدن
ناشی بر قاچ سنه مقدم ترکیایه اختیار هجرت ایدن بر هندلی
کچن سنه ابوینی لاجل لزیارة هندستانه کیدر . . . اوراده
آنی تعقیبه بر قاچ خفیه پولیس تعیین ایدوب هر کتیدیکی ره
کندیسنی تعقیب ایچون آرقه سنندن کیدرلر . صوکنده ترکیایه
حین عودتنده مانع اولمق ایسته یوب زواللی آدمی بر چوق
صوباته دوچار ایدرلر ایسه ده برکت ویرسین عثمانلی تبعه سی
اولدیغندن بختله یقایی زور قورتاریر ! شمعی صورارم !
حریتک اجرای احکام ایتمدیکی بر مملکتنده بویله قانون
شکنايه معامله به تصادف اولنورمی ؟
دها غریبی ترکیاده (ودها سائر ممالکده) جزئی بر

بيوريلشدر. بو بقمه مقدسه پيغمبران عظامك مهظهوري ،
مدنيت بشريه نك مصدرى اولديغي كبي غرب . شرقك
قبلگاه وزيارتگاهيدر .

بونكچوندركه عصرلدنبري بز چوق اقوام و ايمك
طمع و حرص استيلاسنه هدف اوله كلشدر خلافت عظاما
كچيرديكي قورقچ مقاسمه دورلرندن ياقيني صيره رق بوكون
اليمزده قلمسي بتون اسلاميانه مدار فيخر اوله بيله جك
بر عطيه سبحانيه در . اجانب طرفندن شمديه قدر بومبارك
توپراغه آتلامق ايجون آتيلان قانجه لرك « جبل لبنان » دن
ماعداسي ايز بيله براقه مدي (تا شرق ممالكنده آوجيلغي
اعتياد ايدوب بوندن لذتياب اولان اوروپاليلر وامريقاليلر
دها دوغريسي شرق آريلري بوتشبلرندن واز كچمورلر .
بزم بوحوالیده كوسترديكمز مساحه دن ياكه بوخاك پاكك
اهميتني بحق تقدير ايدمه ديكمز دن بالاستفاده بورالري فتح ،
تسخير ايجون قوريلش پلانلري سربستجه تطبيق ايدبورلر .
اكر حكومت ، اهالي محليه كوزلريني آچوبده چالشه جق
اولورلرسه آز برزمانده نصل برمشع استقباله مالك
اوله جقارني اكلامق ايجون مثال اوله رق بوقطعه مباركه نك
بر جرستن اولان جبل لبناني اله آلام :

معاومدركه جبل لبنان وقتيله برامتيازه نائل اولوش
برمتصرفلقدرد . بر وقتلر اهالي سي جبلك قابليت انبائيه سي
معيشتلريني ، قوت يوميلريني تأمين ايدمه ديكندن شكايته
حكومه قارشي هر درلو وركو تكليفاتندن معاف اولمشلدر .
بو صورتله اداره حميديه دن قورتيلان « لبنان » از وقت
ظرفنده اودرجه ترق ايتمشدركه عادتاً اسويچره كبي معمور
برصيفيه اولمشدر ممالك حاره نك وسطنده يوكسلان اعوجاجلي
زمرود كبي جبال مرتفعه نك تا ذروه لرينه قدر مباني
جسيمه ايله زرين ايتمشلر . صيفيه لري ، كوي لري اوروجك
آغني كبي شوسه لرله بري برينه ربط ايدلشدر هر كوي ده
لوقظه لري ، اوتلاري وار حاصل اولدقجه آثار عمران
تكمل ايتمشدر . تجارت معارف لري ده ذكره شايان بدرجه ده
ترقي ايتمشدر : تجارتلري اكثر يتله امر يقاده در . كوي برنده
انكليز ، فرانسه زلسانلريني بليه نه پك آز تصادف اولور .
بوندن يكرمي يكرمي بش سنه مقدم چريل چيلاق ،

حال بناوتده كوي لرده باشايان بيانيار بوكون ديديكمز آثار
عمراني ميدانه كتيردر ك نمونه امثال اولميه كسب لياقت
ايتمشلدر ايشته ! سعي ! حركت ! معارفك ثمراني « وان
ليس للانسان الا ماسعي » سوريه ده يشايان مسلمانلرك
صحنه عبرتنه متنبه اوله جقارني زمان چوقدن كلوب كچمشدر .
بوحوالیده بولنان مسلمانلر بله ليدر كه جبل لبنان كبي
وطنلريني اعمار ايدم جك اولورلرسه شام ، بيروت كبي
آب هواجه مستثنا اولان بلدان عالم اسلامك اسويچره سي ،
صيفيه سي اوله جقدر . صوكي وار

بيروت قريملي يعقوب كمال

تعارف مسلمان غزته سنه

(عيناً)

تعارف مسلمانك نسخه اخيره سننده بروسه مسافر لرندن
معموره حميد الله خام همشيره منك ، شهادت و محسوسات عاليه لرينه
ابناء يازدقارني مقاله ، بزى رقاچ سوز صرفيله بر ايكي سطر
قاره لامغه مجبور ايتدى . « و ليس الخبر كالعيان » قضيه سي
معروف و مشهور بر مثل و جمله جه مسلم و مصدق برسوزدر .
كرچه هيئت عموميه سي اعتباريله فاضله محترمه امينه
سميه خام افندي حضرت لر ينك مقاله لرني ده شايان قبول
كورينور فقط تفرعات و تطبيقاتي جهتنه عطفاً نظر دقت
ايديله جك اولورسه هان پك چوق بري محتاج تصحيح و سزاي
تنقيد اولديغي ده انكار اولنه ماز .

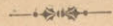
نهوت . معموره خام همشيره من كبي بزده ادعا
ايدبورز كه بزم ، بز زواللي اناطوليلرك سويه عرفانيه منك
پك دون ، پك ناقص بدرجه ده اولديغي ، دكل امينه سميه
خام افندي حضرت لر نجه حتى بالذات زمام اموري ، مقدرات
ماني يد اقتدار واختصارينه آلان معارف ناظر محترم
و حكيمه نجه ده تماماً محمولدر .

چونكه بزم احوال روحيه و جهالت عموميه مزه
وقوف و اطلاعات لري اولسه ايدى مطلقاً مرحمت ايدر بونجه
ليسله ر آچه جفته يمش بو قدر قراسي و بيلمم نه قدر
نفوسى حاوي اولان سيد غازي قصبه سنه - ولو غير رسمي

«اللہ آچیسون حال پریشا نگرہ آلہ...» دیملی دہ صوصالی الکن:
 «سویلسہم تأثیری یوق صوصہم کوکل راضی دکل»
 ایشہ بو وجدانک عدم رضاسیدرکہ : بی بوسطر لرمی قارہ
 لامغہ مجبور ایتدی .

یوقسہ معمورہ خانم ہمشیرہ منک مقالہ حقیقتجو یانہ لری
 کر چکدن بزم کبیارک یازمہ سنہ معاوتہ محتاج اولمادیغنی ہر کس ایلہ
 برابر بوداعی احقریکزده اعتراف وتصدیق ایلرم . «بآب
 رنگ ، خال خطہ چہ حاجت روی زیبارا .»

سیدغازی: عبدالرحمن

حجازدہ فرمان حضرت خلافتپناہینک قرائتی

مکہ مکرمہ دن آلدیغمز بر مکتوبدہ بوسنہ منی دہ عسکر
 میدانندہ ذات اقدس حضرت خلافتپناہی طرفندن مکہ
 والیمی و شریفنہ خطاباً یازیلان بر فرمان عالی بوتون حجاج
 مسلمین حضوریندہ قرائت اولتمشدر .

فرمان عالی ، حجاج مسلمینک استفسار خاطریندن ،
 تبلیغ سلام حضرت خلافتپناہیدن و حجاج کرامک امن
 واستراحتلرینی و احتیاجات ضروریہ لرینی تأمین ایچون والی
 و شریف مکہ یہ تنہیدن عبارت ایمش .

حجاج مسلمین ، خلیفہ لرینک بو خاطر نواز لغندن
 فوق العادہ ممنون اولہرق ، فرمان عالی بی اوقومیہ مأمور
 اولان ذاتی آلقشلا رہ بو غمشلدر .

هندستاندہ قونغرہ

اورنبورغده منتشر «وقت» غزٹہ سنک اشعارانہ
 نظراً «اللہ آباد» شہریندہ ۲۵ نجی دفعہ اولوق اوزرہ
 هندوس ملی جمعیتی آچلمشدر . رسم کشادیندہ سکز یوز
 مرخص ودرت بیک زائر حاضر بولتمش قونغرہ نکرئیمی
 نطقندہ هندوسارک اسلاملرہ بارشمہ لرینک لزومندن بحث
 ایتمش .

اولسون ! - برانات مکتبی ، مکتب ابتدائیی کشادینہ
 بذل قدرت و صرف مساعی ایلر و آتیا افراد ملتی
 تشکیل ایدہ جک اولان اولاد و احفادیمزک بویلہ قارہ جاہل
 قالمسنہ ، بالکلیہ محروم نعمت عرفان اولسنہ شہہ یوق کہ
 راضی اولماز ، بای وجہ کان ایجاب اجراسی چارہ لرینی
 تحری ایلردی . پنجشنبہ نک کلیدی چہار شنبہ دن بلیدر ،
 دیرلر بو حال بویلہ دوام ایدہ جک اولورسہ استقبالدن نہ درجہ
 امیدوار اولہ بیلہ جکمز - کندیلکندن آ کلاشامش اولور .
 شرف ادراکیلہ مفتخر بولندیغمز دور دلارای
 مشروطیتدہ حکومت بابالق ایدہ جک ، افراد ملتی تحصیلات
 ابتدائییہ سوق ، اجبار ایلیہ جکدی . شیمدی ایسہ بالعکس
 تشنہ علم ، فضیلت اولان اہالی اولیای امور حضراتی
 ایفای وظائف و اجرای مواعیدہ دعوت ایلہ یوردہ اہمیت
 ویرن بونجہ فریادیمزہ حوالہ سمع اعتبار ایدن بولنمیور .
 نفس اسکی شہرہ اہالی محلیہ نک ہمہ معارف پرورانہ ،
 غیرت ، محبت خواہشکرانہ لریلہ میدانہ کتیریلن مکتب
 معہودہ خیلی زمانلردنبرو بر معلمہ آرانیور ، آراندیغی
 اعلان اولونیورده حالا بولنمیور . سیدغازی قصبہ سنندہ
 بر رشدیہ مکتبی تأسس و کشاد ایدیلہ جکی تبشیر ایدیلنچہ
 زوالی ملت -- دہکی غیرت مشکل براندازانہ و آرزوی
 حقیقی نی کوریکز ! کہ -- درعب اولدقجہ کوزل . بویوک
 بردارہ احضار و ترتیب ایلدیلر ، همان معلم محترمک شرف
 قدوم عالیلرینہ آتشین برتھالکک دیدہ دوز ایسہ لردہ بو عنوان
 مبجلی ، بوصفت عالیہنی حائزھیچ برآیندہ ، روندہ ظہور
 ایتمہش ، بوتون املار بوشہ چیقمنغہ باشلامش و ارباب
 علم ، عرفانی بریأس حزین قاصوب قاوورمشدر . دیسہم
 پکدہ مبالغہ اولماز .

تہوت مدت تحصیلہ یاری اولدی بعدازین معلم افندی
 کلہ جک ، مکتب کشاد ایدیلہ جک ، تدریساتہ مباشرت
 اولنہ جق ، برتک معلم یالکز باشنہ صنوف مختلفہ یہ تدریسی
 و تعلیمی مقتضای عملیات اولان فنون متنوعہ یی تعلیم و تلقین
 ایدہ جک ، ہیہات . تہوت امید ایلہ یاشار انسان دنیادہ
 دینور . «لولا الخلیا لہلک الفقراء» منطوقنچہ دیمک بونار
 زوکورد تسلیتسیلہ بزى آووتمقدن عبارتدر . اوحالہ

مسلمانیہ موعظہ، قونفرانسز و یرہ جکدر .
چین اسلاماری قارداشلریمزك بوتشیشلرینی تبریک
موقیتلرینی ده جناب حقدن قنی ایدرز .

—*—

گرید مسئلهسی

گریدره میتیفغ

دون حانیهده مدافعه ملیه قومیتسی اعضالرینک معر-
فتیله ترتیب ایدیلن میتیفغده بیکن فضلہ اشخاص ایله برلکده
سلاحلری بلارنده اولدینی حالدہ متعدد کویلیلر دخی حاضر
بولمشلردر . بومناسبتله ایراد ایدیلن حرارتلی نطقار، ترکیه
عالمینده سراپا تحقیر آمیز الفاظ و عباراتی حاوی اولمش .
هوايه طوغری متعدد دفعه لیر انداخت ایدیلن طباخچه
لردن اهالی خرسستیانیهدن ایکی کشی مجروح ، بریده
تلف اولمشدر .

نمایشجیلر ، قونسولوسخانهلر اوکنده توقفه کریدک
یونانستانه الحاقی خصوصنده کی آرزولرینی تأیید وقونسولوده
اهالییه سکون واعتدال توصیه ایتمشلردر .

اهالی مسلمانمنده برهیت مخصوصه دول حامیه
قونسولوسلرینه مراجعتله جزیره نك احوال حاضرده سنندن
اظهار خوف وانديشه ایله اسلامارک یکیدن قتل عامی
احتمالنه قارشی تدابیر لازمه ومؤثره یه توسل ایدلمسی تمیناتنده
بولمشلردر .

اسلامار صوگ درجه متأثر وانديشه لیدرلر . معتبران
مسلمه طرفندن عقد ایدیلن بر اجتماع خصوصیده اسلامار
علمینده کی جنایات واعتسافات توالی ایلدیکی تقدیرده استانبوله
برهیت مخصوصه اعزامیله حکومت عثمانیه نك معاونت
وحمایه سنه مراجعت ایدلمسنه قرار ویرلمشدر .

(اقدام)

—*—

باب عالینک بر نشی دها

گرید خرسستیانیلرینک کرک حانیه شهینده و کرک
آطمنک نقاط سازه سننده مساحاً نمایشلرده بولنمی منافع

فی الحقیقه رئیس جنابلرینک مرخصلر حضورنده هر
ایکی عنصر ایچون حیات مسئله سنی تشکیل ایدن باریشمه دن
اتفاقدن بحث ایتهمسی شایان ممنون وتشکر در .

رفیقمز ، حوادثی پک مجمل ویردیکندن بو باریشمه یه
عائد نهلر سویلیدیکی بزجه مجهولدر . امید ایدرز که برلفظ
مجرد اولدیغیچون آرتق قناق طادی طایمه یه باشلایان ساده
« باریشم اتقاق ایدلم » لر ایله بر اقاممشدر . بارشمه نك ،
اتفاقک یوللرینی کوسترمش ، بوراده کی مهم سیاسی نقطه لری
شرح ایدرک شمندی یه قدر دوام ایدن برودنک نهایی
مرايکی عنصر ایچون موت ایدی اوله جنفی مقنع ادله لرله
ثبات ایتمشدر .

امید ایدرز که بورادن آلدیغی فکولری مرخصین کرام
حضرانی معنویاتن؛ مادیات چیقارمی غیبت ایده جکدر در .
بو وقت اسلام قارداشلریمزده « وطنداشلریندن کورن بو
عامله اخونکارانه یی رد ایتک ، دینلرینک ال شدتله
منع ایتدیکی برشی اولدیغنی در خاطر ایدرک دست اتفاقلرینی
بلا تردد اوزانه جقلردر . بوسورتله عصرلردنبری اوزرلرینه
جوکش بار اسارتلر یواش یواش قالدقه جقدر .

چین اسلامارینده فکر تشبث

بوسنه ذی الحججه ابتداسننده غولجه ولایتی داخلنده
« سودونک » شهرینده کاشعلری اسلامار طرفندن « خدمت
دین جمعیتی » نامنده بر جمعیت تأسس ایتمشدر . جمعیتک
باشایجه کوره چکی خدمت تعمیم معارفدر .

جمعیتک وارداتی ، عشر ، ذکات ، اعانه ، وصیت ،
هدیه کبی شیلردن عبارت اولوب مصارفاتی بونلرله تأدییه
اولنه جقمش بقینده « مطلع هدایت » نامنده بر مدرسه کشاد
ایدرک تدریس تعلیمه باشلايه جقدر . مدرسه ده او قونه جق
درسار ، علوم دینییه واحکام اسلامیه ، اخلاق ، چین لسان
وقانونی وسائر علوم آلیه وفنوندن عبارتدر .

بوندن ماعدا جمعیت ، هر هفته محاسن اسلامه آثار
سلفه ملتک آن واستقبالنه وحیات مسئله لرینه دائر اهالی

قانونی طرفندن تأسیس ایدیلان «مجاز ترک مکتبی» نك رسم کشادی دون بر صورت مطمئنده اجرا ایلمشدر . موسیو «مولنار» بو مناسبته ایراد ایتدیکی نطقده هیچ شهبه سز ترک مجار روابط و مخداتنی بر قات دها تأیید و ترصین ایلیمه جک اولان مذکور مکتبک تأسیس طولایسیله بیان ممنویت فوق العاده ایتمش ، بودا پشته باش شهبندری حکومت عثمانیه نامنه مکتب مدیری «بولانه ارودی» دخی ترک طلبه سی نامنه سرد تشکرات ایلشدر . اقدام

عنایت حضرت خلافتیناهی

شو صرده موسم شتا حکمی اجرا ایلیمه اولمی حسینیه آثار و مراسم خلافتیناهی دن اوله رق ارباب احتیاجه لوازم شتاییلری تدارک ایچون توزیع اولتیق اوزره ایکی یوز احسان و توزیعاتک اجرادی امر و فرمان بیورلمشدر . اشبو احسان شاهانه داخلیمه نظرته تودیع اولنسیله بر منطوق امر و فرمان هایون توزیعاته مبادرت ایلیمک اوزره ایجاب ایدن دفترینک تنظیمی شهر امانته تبلیغ ایلمشدر . صباح

اوقاف نظارتنده

استانبول غرته سی اوقاف معاملاتدن بحت ایتدیکی صرده شو معلوماتی ویریور : اوقاف ناظر جدیدی خیری بک افندی ، سلفی زماننده احضار ایدیلان لوائح قانونیه نك تدقیقاتنی هنوز اتمام ایتمه . مشدر . مشارالیه مقام مشیختدن تنظیم ایدیلوب ناظر سابق علی حیدر بک طرفندن قبول اولنان وولایانده جماعات اسلامیه مجلساری احداثه عائد بولنان لایحه قانونیه بی اوقافه ایرات ایده جکی محادیری نظر دقته آله رق قبول ایتک طرفنی التزام ایتیمور . ناظر بک افندی بو خصوصده شیخ الاسلام موسی کاظم افندی ایله متعدد ملاقاتارده بولمشدر . مذکور لایحه قانونیه الآن شورای دولت تنظیمات دأر مسنده بولنقده اولوب تدقیقی ایچون صرهنی بکلمکده در . خیری بک سانی طرفندن تودیع اولنان لوائح قانونیه بی یکان بکان تدقیق ایتک اوزره بر قومیسبون مخصوص تشکیل ایده جکدر . «اقدام»

عثمانیه اعتباریه اصلاً تجویز ایدیلیمه جکی درکاردر . استخبارات موثوقه مزه نظراً باب عالی بو نمایشاره قارشی شدتله یروتستو ایتک ایچون یکیدن دول حامیه یه مراجعته قرار ویرمشدر .

حکومت عثمانیه نك بوتشبی صوگ درجه جدی و متین بر طرزده وقوع بوله جغندن ، کرید مسئله سنک تشبث مذکور نتیجه سنده حقوق حاکمیت عثمانیه دها موافق بر شکل آله جفی شهر من محافل سیاسی سنده قویاً امید اولنقده در .

فرانسه خارجیه ناظری موسیو (پیشون) ک چکن کون فرانسه مجلس مبعوثاننده ایراد ایلدیکی نطقده احساس ایتدیکی وجهله کرید خرسیتیانرینک حرکات واقعه سی دولتک فوق العاده انکسارینی موجب اولمشدر .

یمن احوالی

و

حکومتک تشبثات جدیه سی

یمن عربانک دائرة عصیانی کیتدکجه توسیع ایلیمکه اولماری حسینیه حکومت عثمانیه عصاتی صورت قطعیده تأدیب ایچون تدابیر جدیه ومؤثره اتخاذینه قرار ویرمشدر . صنعایه مجاور بعض نقطه لری اشغاله قالمش اولان عصاتی تشکیل ایچون حکومت بوندن اول ذاناً قوای کافیه سوق ایلمشدی .

استخبارات موثوقه مزه کوره حکومت بوکره اون یدی پیاده طاہورینک مهمات ولوازمات کافیه ایله سوقته قرار ویرمکله برابر درلو احتمال قارشی آریجه تدارکات مهمه ده دخی بولندیغندن ، یقنده یمن اعتشاشاته نهایت ویرله جکی قویاً ملحوظدر . «اقدام»

ترکر و مجارلر

بودا پشته ۱۶ کانون ثانی - عثمانلی - مجار تجار

قسم مخصوص

اسلام میفریبی

بوعبیر - مضر میقروب معناسیله - وقتیه روسیه ده
 دین نیلماز فقط دین نامدن هرشی بایار امامده قولانوردی .
 چونکه روسیه اسلاملی ایچون بونلرک وجودینده ماضی برشی تصور
 اولمازدی . شمدی بز بونی عالم اسلامک اوزاق محارنیده « نور -
 کلک » « سیدلاک » ایله تجارت ایدن دینلجیلر حقدنه قولانیورز .
 چونکه نظر مژده بوگون اسلاملی ایچون بونلردن مضر ؛ عالم
 اسلامک وجودینده بونلردن زیاده تخریبات اجرا ایدن برخلوق
 بوله میورز . بوازلک ایراث ایسدیکی ضررلرک داژه سی اوپله
 واسرکه معامله رسمیه ، مناسبت دولیه قدر شوذ ایدرلر ،
 مشهور دینلجیلردن بری بوندن برقاچ کون مقدم استانبولدن
 غولجیه کاشمر طرفلرینه کیمتک ایچون باطومه چیقار . برارنده ده
 طقوز صاندوق قدر کتاب ، تسبیح ، مقدس شیدر دیهرک
 چین و روسیه اهالی مسلمنه تقدیم ایتک ایچون مضر چارشوسی
 عطارلردن آلدینی اوفق تفک عطار قوطولری بولنور . باطوم
 کمورک خانه سنده روس کمورک مأمولری باقق ایستلر . فقط
 بزم مشهور دینلجی درحال آطولور . ذات اقدس حضرت
 خلافتیناهی بی چینده روسیه ده بعض آمال مامشکارسنه آلت
 اتخاذا ایده جکی کبی بوراده ده کومرک پاره سی ویرمامک ایچون
 بو جسارته ارتکاب ایدر . مأمورله : خایرا آچمه جقسکز . بو
 اوله مژ . چونکه یوصاندوقلر خلیفه مسلمینک اوراده کی اسلامله
 کوندردیکی امانتیدر دیر . بوسوز بک ظیمی اوله رق
 اورانک نظر دقتی جلب ایدر خلیفه مسلمین طرفندن . چین و روسیه
 اسلاملرینه توزیع اولنوق ایچون اچیلمه سی ممکن اولیسن
 خفی بر صورتده کوندریلن ، صاندوقلر ! ! نه ایش
 دیه بک زیاده مراق ایدرلر . و اچیلمه سنه اصرار ایدرلر
 بوده برقاچ ، دیرکن اراده دهشتلی بزراع چیقار . ایشه ،
 آلدیغیز بر امضاسز مکتوبه نظر آ ، عثمانلی شهیدری ده قاریشیر
 و اورادنده پترسبورغ سفارت سنیه سنه عکس ایدر . والی نهایی
 استانبول ایله جریان ایدن مخبره نتیجه سنده صندوقلر تکرار
 استانبوله کوندریلیر . حالبوکه بزجه تماماً معلومدرکه صاندوقک
 ایچوروسنده کی اشیا چین اسلاملرینی طولاندرمق ایچون مصر
 چارشوسندن آنان عطار قوطولری و برآزده دینه عائد کتابلردر .
 آچدرمامقده اصراری ده دمین عرض ایتدی کمز کبی ، کمورک
 پاره سی ویرمامک و برده « ... ائدی کوتوردیکی اشبارنی کمورک
 مأمورلرینه کوسترمامش . چونکه بواشیالر ، خلیفه مسلمیندن
 کوندرلمش شیلر ایش دیه کاشمر و غولجیه حوالیسنه عکس ایتدرمک بو
 سایه ده قیمتنی بویوتک ، بیلمک . عالم اسلامک مقدراتی ایله اویتایان
 بوملعون ، اچاق دینلردن نه وقت قورتیله جفیز .

عثمانلی شهیدرینک ایشه مداخله ایدوب ایتمادیکی و استانبوله مخبره نک
 جریان جهتلی بزجه موثوق دکدر . بالکیز ، امضاسز یازیلان
 برمکتوبه عطفاً یازیورز . احتمال بزیه ده طولاندرمق ، « تعارف

مسلمین » ی بویه وقعینی چین حدودلرینه ایصال ایچون واسطه
 نقلیه اتخاذا ایتک استه مشلدر .

سوءتقهملری دفع ایچون هر حالده بونک خارجه نظر ارق طرفندن
 تکذیب اولمه سی طلب ایدرز .

بودیلنجی غولجه طرفیندن استانبوله کلور کلز ، بعض رسمی
 آدملر ایله کوریشهرک اونلرک حسیات دیندارانه لریندن بالاستفاده
 بعض هدیه ده قایمشدی . بویه شیلردن ، بویه دینلر ، آمال
 خصوصیه ملامتکارانه سنه بک چوق شیلر چیقارمه بایلرلر . بونلرک
 آخر عمرینه قدر اسلاملرک صافدلالکلریندن استفاده ایده جکلری
 شبه سزدر . بناء علیه ، حکومت آدملرینک ، هر راست کلنی
 صالونلرینه بر اسلام میعوئی صفتیه قبول ایتماک اختیاطنی آدن
 برقاچلرسه ، ضرر ایتمه بز ظن ایدرسه م .

بودولاندیریلردن دها برخی عرض ایده جکیز :

بوسنه تشرین اولک نهایتلرینه طوغری چین ممالکی داخلنده ،
 عثمانلی عسکری اونیفورمه سنده بر آدم کیزمش . عثمانلی عسکری
 اوله رق چین امپراطورینه قبول اولمش . نامنی ده « حسن پاشا »
 دیه تقدیم ایتمش .

بو حریف ، چین محافل عسکریه سیله کورشدیکی وقت ، کندیکنک
 دونمای عثمانی اعانه سی طویلامق ایچون کوندریلن بر آدم اولدیغنی
 سوبلمش . صاف قلبی ، دین و ایمانی اوغرنه هر شیئی فدا ایدر
 چین اهالی اسلامیه سی باخصوص قیرغیزلر بونی دوپار دوپماز ،
 درحال برره طویلاشمش . خلیفه مژک کوندرمش آدمیدر ،
 بوایشه بز یاردیم ایتازه سک صکره کیم ایده جک دیه درحال اعانه
 جمعه باشلامش . آزر زمان طرفنده آتی بیک روبله طویلا یوب
 اوتکی ساخته پاشانک آنه تسلیم ایتمش . صکره بو آدم ، آتی
 بیک روبله آلدیغنی یزدن بر طنطنه ایچوروسنده قلقوب غولجه
 شهرینه کلش . غولجیه و رودینی متعاقباً استانبولدن بر پاشا
 کلش . تورکیه حکومتی بورایه بر قونصول قویه جقمش دیه
 شایعهل دوران ایتمش . پاشا حضرتلی (!) بوراده ایشنی دها
 اساسی صورتده قورمق نشبتمنده بولمشه ده بویه ساخته پاشالردن
 یالانچی سیدلردن بک چوق دفعهل آغزلری یا تمش غولجه اهالی
 اسلامیه سی تحقیقاته باشلامش . بورایه نیلغراف چیکرک بو شخصک
 هویتی دونمای عثمانی اعانه سی طویلامق ایچون کوندرلوب
 کوندرلمه دیکنی استفسار ایتمش . پاشاسز ، بونی دوپار طویماز ،
 طبانی قالدیرمش . اورطه دن غائب اولمش . برآز صکره
 استانبولدن : « بز اعانه طویلامق ایچون کیمسه نی کوندرمدک
 طولاندریجی حریفی در دست ایدرک حکومته تسلیم ایدکز »
 دیه جواب کلور ، « ما ! بو وقت بزم حسن پاشاده آتی بیک
 روبله ایله روسیه نک اک مکلف « کافی شانتان » شاتوده فلور »
 لرینده کیفی چیکمکله مشغول بولنور .

مدیر مسئول : عثمان جودی

نجم استقبال مطبعه سی

صاحبزاري: احمد تاج الد
ويعقوب كمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا...

مدير مسئولی
عمان جودی

محل اداره :

استانبول : بايزيد
چادر جيلرده

اخطار مخصوص :

عالم اسلام واسلاميه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونيه درج
اولنه جقدر .

نسخه سي ٤٠ پاره

تعلیم مسلمانان

١ ٣ ٢ ٨

وجعلناكم شعوبا وقبائل لتعارفوا...

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلام در باہت لہقہ اور مجلہ در

تاریخ تاسیس ٣٢٨ مولد النبی

آبونه بدلی

مالک عثمانیہ ایچون
سنہ لکی ٥٠ غروش
آتی آیلغی ٢٥ غروش

روسہ ایچون سنہ لکی
٨ آتی آیلغی ٤ روبلہ
سائر مالک اجنبیہ
سنہ لکی ١٢ آتی آیلغی
٦ فرانقدر .

١٣ کانون ثانی ٣٢٦ جلد ٢

پنجشنبہ

٢٥ محرم ٣٢٩

عدد : ٣١

اثبات و صاحبزاري طائيدیغ مکتوبلره جواب ویرمکه
قرار ویردم .

قونت تولسونک سر سنیورد محکمہ سنہ جو ابا یازدیغی

— بر مکتوب —

سنیورد مجلسینک قرار ی پک بیوک عدالتسز لکه مقا-
رندر . چونکه غایر قانوندر و باشقه سنک مخصوص ضررنی
الزام صورتیله یازلمشدر .

[متوفی قونت لیون تولستوی حضرتلری نشریات احرارانه
سندن طولایی ١٨٨٧ میلادی شباط ٢٠—٢٢ تاریخنده سن
سنیورد محکمہ سنک اتفاق آرا ایله ویردیکی بر قرارله «اورتودوکس»
کلیسه سندن چیقارلدی ایدی . وقتیلہ قونت حضرتلری بو قراره
و بوکا دائر آلدیغی مکتوبلرینه جواب اولق اوزره بر مکتوب
نشر ایدی ایدی . ایشته او مهم مکتوبی ترجمه ایدرک بوجه
آتی درج ایدیورز :]

بوتون بو یازیار ، قرارلر مجلسک وظیفه سی خارچنده
اولغلہ برابر بی اصل و اساسدر ، حقانیتسزدر ، بوندن
ماعداد افترادر هم بنم عایممه باشقلری تحریصدر .

قرار مذکورک خلاف قانون و قصداً عایممه ترتیب
ایدیش بر شی اولدیغی اثباتک صورتی :

سن سنیورد مجلسینک حتمده ویردیکی قراره جواب
یازمامغه قرار ویرمش ایدم . لکن قرار مذکور ، محرر-
لرینی طائیدیغ پک چوق مکتوبلرک کلہ سنہ سبب اولدی ، که
صاحب مکتوبلرک بعضیسی بکا لوم ایدیور : بنم انکار
ایده مدیکم ماده لری منکرسک دیور . بعضیلری بکا دائما
تصدیقندن خالی قالدیغ ماده لری تصدیق ایتماکه نصیحت
ایدیور ، بعضیسی بنله هم افکار اولدیغی بیلیدیور ؛
بعضیسی کندی رأیجه بکا بعض بر افکاری اسناد ایدیورده
کندی ده شو فیکرده مشترک اولدیغی یازیور حال بوکه بنم
مطلقا او کبی فیکرم یوقدر .

اگر قرار مذکورله بی کلیسا دن طرد مراد ایدیلمش ایسه
شو قرار ، بو خصوصده لازم الاجرا اولان کلیسالر قانوننه
مخالقدر .

اگر بو قراره کلیسایه و آنک لازم کوستردیگی عمللره
تصدیقی اولمایان بر شخصک کلیسا اعضاسندن معدود اولما
دیغنی اعلان ایسه بو کبی تشبثدن [*] سنیورد مدعاسنک
نقدر معامنز ایدیگی میدانده در : چونکه پواعلانک ثمره سی
و سنیورد امیددی ده پک قولای ظهوره گلش دیمکدر ...

[*] اعلانن مرادی افکار عوامی موی الیهک علیهنه تشویق
ایدی واقعا ساده دل عوامک افکاری علولندی .

شیمدی بن ، سنیورد مجلسینک عدالتسز ، حقانیتسز لکی

سينودك قرارى اعلان ايديليدېكده مندرجاتى دهامصرح اوله ايدى شهبه منى قتل ايده جكاردى . نصلدكه كچن سنلرك برنده برانسانى كليسا قربنده قتل ايتشاردى . اشته احوال معروضه دن اكلاشيليوركه سينودك حق عاجزانه مده اولان قرارى حيد اعتدال دن بوسه بتون بعيدير . قرار مذ كورى اهضالايان ذوات اميد ايديورلركه بو پايديغلى ايشدن متاثر اوله رق كويا كندى زمهره لينه دخوله مجبور اوله جغم .

قرار مذ كورك عريضانه ملو ايديكى جل آتسه دن اكلاشماقده در :

« بتون جهانه معلوم ، اهل قلمدن ، محرر روس قونت طولستوى كندينك پارلاق عقاينه مغرور اوله رق جناب الله و آنك عظمتنه و قدرته انكار ايتكده در . انى ترينه ايدن و آنك واده سى حكمنده اولان كليسادن بيز مشدر . واقعا بنم پراوو صلاحونى (اور تودوقس) ناميله بنام اولان كليسان زديكيم طوغرودر . اما آندن بيز شيم صانع عالمى انكار ايتديكمدن دكلدر ، بلكه قدرت عاجزانه مك ايريشديكى قدر حق سبحانه و تعالى نى حقائق ايله طانيوب اكا عبادت قيامق اچوندر . كليسادن بيز شيمدن و بنم اچون فوق العاده سو كيلي اولان محترم قومم قارشو عزلمدن مقدم اهالى خرسه تاييه ايله برابر كليسايه دوام ايتديم . سو كره لرى بهض رسيداردن نامى كليسانك حق اولدينى خصوصنده بكا شهبه عارض اولغه باشلايدىغندن نچه سنلر كليسا تعليملىرى نقيشه باشلادم . كليسا تعليملىرىنه دائر نه قدر كتب و رسائل و ارايسه هپ جهانى مطالعه و محاكمه ايدوب عقل و حكمت ميزانه چيكوب تنقيد ايتدم . كليسانك تعليم ايتديكى عمللىرى و عبادتلىرى برسنه دن زياده هيچ برقصورسنز اكمال ايتديم . »

ترجمى : ولى الله انورى

اعتراف حقيقت

معموره محمد الله طاهم افندي به

محترم همشيره !

محتوياتى — قيرلمش املر مى بوسبتون ضيزلانان مقاله

مجلسك قرارى حقايتسنزلكدر ، زيرا كليسا يه ايمانسنزلكه انحق بنى تعيب ايديور ، حال بوكا ترينه لى ، ضيالى روسلرك اكثرينى كليسا يه ايمانسنزلك قرارى مجلسلر ده اثر لرنده صريحاً بيان ايتكده در لر .

مجلس قرارنده كليسا يه ايمانسنزلك ميدان آلمانى بنم تعليم و اجتهاد نم و نشر ياتم سه بنيه اولديغنى يازيور . حال بوكه بنه هم افكار اولانلر و بنم مذهبى قبول ايدنلرك عددى يوزلرى تجاوز ايتامشدر و بنم اثر و تاليفلر مك ايسه سانسور نظارتى يوزندن ميدان انتشاره قويولانلرى بك اهميتسنزدر ؛ دين و اعتقاده دائر يازدقار مك اكثرى اهالينك معلومى اولمايدىغندن سينودك قرارى نى كوروب متحير اولانلر بك چوق اولديغنى آلديقريم مکتوبلردن آكلاشماقده در .

مجلسك قرارى كذب صريحدر . زيرا كليسا طرفندن بنى توبه يه كنورمك يولنده بك بيوك اجتهاد و فداكار لقلر ثمره منقلاشدر ديه يازلمشدر . حال بوكه بو خصوصه بنم ايله كليسا ميانده هيچ برخابره و مناظره اولدينى يوقدر . مجلسك قرارى عوامك افكارى نى تحريك قصديله عوامى بنم عليه چورمكدر . مجلسك بومهادى ثمره منقلامدى : قتله تهديد يولوو مکتوبلر آلمغه ، بازار و سوقاقلرده شتم و حقارتلر ايشتمكه باشلادم .

آلدیغ مکتوبلر ك برنده يازيلبوركه : سن قيامته مخلد عذابده قاله جتمك ، رحمتدن اوزاق اوله جتمك ، موتك موت كلابدن اوله جق ، سكا لعنت اولسون ؛ ديكر برى حكومه انكار ايديور ، بنى ضبطه آلوب ماناستيره حبس ايتديكى اچون حكومه قيزيور . هم مکتوبى شتملرله حقارتلرله مملودر . برى ديوركه : اكر حكومت سنى اسكات ايده مازسه بزنسنى اسكات ايده ييلوز... سكا لعنت اولسون! برى — بو عالم دنيا دن وجود سردارى ازاله اچون يولنى بولورز . ديور ، شتم و حقارتلر صاوره رق ختم كلام ايديور .

سينودك قرارى افكار عوامى تحريكه كتيرديكندن سوقاقلردن مرورده بك چوق كيمسه لردن بعض عداوت حس ايديلا كده در . شباط يكرمى بشده سينودك قرارى اعلان ايديليدېكى كون بر ميدانن مرورم اثناسنده برى ديوردى ، كه « باقك انسان صورتنده بر شيطان » ..

دور اندیشانه کزک اعطا جوازه — نفس عاجزانه مه دائر
اولان تعریضاتکزه مقابله دن باشلايه جغم :

عاجزه — مرحوم پدرمه (خین صباوتمده) یانیه
وسوریه شهر لرینه کیتدیکم کبی اون اوچ بچق سنه مدت
روم ایلیده اچیه برطولاشدم . واقعا استانبولدن (هیچ
بر زمان بوزولمیان) قلبمه چیقمش سه م .ه . کبار حیائنده
پرورشیا اولمش کور کوسز و نازه رفیکرک اذراکندن عاجز
قالدینی مواد مهمه سیاسیه و معیشت عوامیه دن طبیعی آگاه
دکلم . سلانیک ، سیروز حوالیسنده کائن کویاری کزدیکم
وخیلی بچارکانک سفالتارینی یقیندن کوردیکم ائشاده —
معلمار منک تعلم ایتدیکی نظریاتک قسم عملیه سی ده بالذات
او کرمشدم ! .. حیات بشر حقیقده کی بوهره عملی — تفضیض
فکریمه پک چوق یار دیم ایتدی . حضرت سعدینک :

— بی آدم اعضا یکدیکنند : که در آفرینش زیك
جوهرند ... الى اخره قطعه سی فهاوسنجه ارتق شفقت
قلبیم کاملاً عوام جهتنه تمایل ایتدی . ذاتاً ملت می سوردم ؛
اوزوالیلرک جهالتی . سفالتی لایقیله اکلادقن سوکره
اوناری حر و مسعود کورمک ایچینده چالیشمنی کوزه
آلیردم .

برچوق مقاله لرمده خنیف ، فقط آچی ایکنه ضرب لرله
هجوم کوستردم . مقاله لرمک بعضی ده سکوته بر ایلدی !!
توصیف ایتدی ککوز سوسلی کوشکارده . . سوسلی یازی
ماصلری باشنده یازانر یوقدر دیم ؛ لکن ساده کی حیاتی
کفتلرده بوغجق هر درلو احتشامدن عاری اقامتکاهمه
وزیندن خالی ماصه مک باشنده متفکر ، متالم ... (منافع
نسوانه عائد) امور تحریریه ایله دائماً مشغولم .

اگر روزه (انات مکتب لاری هیئت حامیه سی) نامیه
بر جمعیت تنقیدیه احداثه موق اولور سه کز — ذات .
عایکزی — صمیاه تبریک ایدر . بوندن سوکره ده خدمت
وطنه متعلق مقالاتکزه انتظاره آئیز حقیقده نیکنین
اولمکزی رجا و تقدیم احترامات ایلرم افندم .

امینه سمیه

ینه واقف دکلسکزی !

فوزیه رشیم خانم افندی به

محترم قیزم !

(عدم و قوف) عنوانه (قبا) تعبیریکز — عاجزه نی
چوق متعجب ایتدی ! حتی آره لرنده بر قاچ سنه بولمقله
بر ملتک اخلاق و عاداتده کی ائی ، کوتو هر بر ایچهلکنی
او کرمک عدیم الاحتمال اولدینی جهته منطقدن اوزاقلان
مؤاخذات واقعه کز — ینه عدم و قوف فیکزی — کوستریور .
أنسیت مدیده و دائمه ده بولمقله عثمانلی همشیره لریکزک
دکر لرینی و طرز حیاتلرینی حتمله بیله مزسکزی . نصل که
بیله مدیکزده ! .

و عدم و قوفه عدم و قوفله جواب ویرمکن
تأدب ایدرم — بیوریورسکزی بو جمله مستهجن اولیوب

دیگر طرفندن ده برچوق فقیر قیز لرله (بیوردیفکزی)
هیچ برشی بیلمیه ن معلماتی نزد عاجزانه مه طویلايه برق
تدریساتلرینه بدل غیرت ایتدم ؛ اوزمان دوشونمشدم که —
یکرمی قیزک تنورینه موق اوله بیلمه م ، اونارک هر بری ده
اون کیشی نی ایفاظ ایتسه ؛ بنات وطنک ایکیوزیکر میسنی
یتیشدیرمش اوله جغم — ملتیه بوده ناجزانه بر خدمت
صایلمازی ؟

عزیزم ، اساساً تک بر جود — بوندن فضله سنه مقدر
اوله مازدی !

یازمق خسوصنه کلنجه :

— اولاد وطنک استفاده سی ایچین بر آن ابراز غیرتدن
کیرو قالمدم « انشالله یقینده کلیات اناری نشره موق
اوله جغمی امید ایدرم . اوزمان متعدد غزته و مجموعه
اسبوعیه لرله اولان نشریاته واقف اولورسکزی »
حکومت منک سائر خصوصاتده کی هممات مبروره سنه رغماً

ادبیات عثمانیه مزده قوللانیلر . نصلکه سیربالی همشیره لر مزنک احوال حاضر مسندن لایقیله خبردار اوله مدیغم حسینیه بو خصوصده کی عدم وقوفی اعتراف ایدرم .
— بالنفس سیرباده کی اغنیا واکار نسوانیه همشهر .
یاری بولنان فقرا و کویلی قادینری آره سنده هیچ بر رابطه و علاقه یوقدر « دیوردیکز . عجبا او ایچنده بولنان خامه لر یکز — فقرا و کویلی قادینریله اره کزده بر علاقه و رابطه تشکیل ایتدیورلری کی — اونارک حالتدن متجاهل بولنیورسکز ؟ یوقسه بسله مه لری اهلایندن صا .
یوردیسکز ؟ . . .

بز اوعزه قبول ایتدیگمز کوچوک بسله مه لره چرکس جاریله — عائله افراندن عد اولتیق امتیازینی بخش ایلدیگمز جهته — اونلری — رطوبتی مطبخلرده مه ادیا چالیشدیرمیوب ممکن مرتبه کندی نفسزدن آیرمیز بونک ایچیندرکه آشچی قوللانغه لزوم کوریوروز .
تاج یاپدیرمق جهته کانجه :

— ادوار متقدمه دن عصر حاضره قدر کلوب کچن اقوامک روحنده تمرکز ایدن عادات و اعتقاداتی دکشدیرمک — بیوک اختلالار سایه سنده ممکن اوله بیامشدر . بر عادت و اعتقادک انطفا پذیر اولغه یوز طوتدینی — قیمت و مناقشه و اعتراضه دوچار اولدینی زمان اکلاشیلیر حالوکه اسکی عادات و اعتقاد — شدتله صارصلدینی دورده بیله نفوذ و قوتی بدرجه محافظه ایدوب بوسبتون ازاله سی — قانون استحاله یه تبعاً شیایان قبول یکی اعتقادات و اعتیادتک عمومیاشمسینی بکارکه بوده طبیعی غایت بطی بر روش زمانه متوقفدر .
ایشبه مسائل دینیله اوقدر مبالات کوستره من انسانلر — عادات و اعتقادتک اسیری اوله گلشاردر . حسیات عمومیله شریعتدن زیاده اعتقادک کوکاشمش بولندیغه مثل اولارق — اکثری کیمسه لریک کوموش قوپه ویا قاشیق قوللانمقده کی حرمتی قاله قاله آلیوبده . طیرناق کسمک ایچین نچشمنه ویا جمعینی بکله دیکنی . . . ایراد ایلرم . ایلکرمزه قدر ایشله من عادتدن بریده هر قیزک (سلطاناق) تعیر ایتدکاری ازدواج لرینک ایلک کونی تاج طاقینمق مسئله سیدر ! تورکیاده اک آغیر ایشلرده بولنان

کوردکاری ایچین اجراسیله اوغراشمیورلر . . .
« مقاله کزی درت کنج محبمده اوقودی — دور
« دراز مؤاخذانده بولندیلر . . . ایچراندن بریده —
« مطبخده چالیشمده اقشامه بک کانجه :

« — اوف بو یاغ قوقولری . . . چکیلیر شیمی ؟ .
« اعتراضیه بدن صوغوسونده بک اوغلنده کی لوانطه
« رایجهرینه . . قوشسون اوله می ؟ بکارمن بزدن آوروپالی
« قادینرکی او انتظامی و قیافت دوز کونلکی ایسته یورلر ! ! !
جوابی ویردی که بزده زوجه لرینی بدبخت ایدن ارککارک کترتته بئک بو سوزلرینی حقی بولدم .

عاجزه — عثمانلی نسوانک اکتساب مزیتی زینت معنویه اوله رق قبول ایتدکارینی و کونک برنده اوندن وطن و ملتی مستفید ایلک ایچینده صرف مساعیده بولنه جقاری مستبعد اولدیغنی « بیان ایتشمدم . بو فکر مک مدلولی — بزده علومک تعممی ، فقط همتک هنوز خصوصیتدن قور .
تيله ماه سیدر .

اوتوز اوچ سنه لک استبدادک ظالم سانسوری آلتده تألیفات مفیده نک حصوله امکان وارمیدی ؟ . . . آثار قرده شار مزنک اجانبده بولنان آثار مهمه نک ترجمه سیله احتیاج لرینک دفعنه خدمت لرینی تبریک و کندی اره مزده دخی بویله صاحب همتارک تکثیری تمی ایدرم .

اجانبده کی علم و تربیه یی آلتق خصوصنده مظهر اولدیغمز موادی اولجده بیان ایتدیگمدن تکرارینی زائد کوریرم .

عالم اسلام

تورکستان فلاکتزدگان

صحبتیں اور عثمانیہ

کچن جمعہ کوئی عثمانیشر لوئید رفیق محترم طرفندن ، «تورکستانده سفالت» سر لوحه سی آلتنده ، دامار لر یزده کی قوروش قانلری ایصاته جق برلسانله تورکستان فلاکتزدگانہ دائر بر مقاله نشر اولمشدی . بونی ایرتسی کون «طنین» غزته سی ترجمه ایتدی . بو ترجمه یی او قود بیغ وقت اوله بر عصبتیک آلتنده ازلیورده که برهفته قدر مدت کیچدیکی حالده حالا اثری زائل اولمادی .

بو تأثر ، تورکستانلیارک دوچار اولدیغی فلاکتدن ایلری کلیوردی . چونکه اورالرده نهلر اولوب نهلر کچدیکی عثمانیشر لوئیدن ده اول ، روس مطبوعاتنده و خصوصی آلدیغ مکتوبلرده او قودیدم . بنساء علیه بو سفر نی پک زیاده متأثر ایدن باشقه بر شی اولوب اوده آلمانیهالی بر غزته ننگ عالم اسلام حقه نده مقام خلافت غزته لرینه منبع تشکیل ایتمه سی ایدی . نهوت ، مقام خلافتک اک معتبر ، اک نفوذلی و اک استنادکاهی صاعلام بر غزته سندن معدود «طنین» پترسبورغ کی اک مهم بر موقعده ، تورکستان کی تورکارک مهدی اولان بر یرده لاقول بردانه مخبر بولندرمه . میوباسکی و وطنداش لرینک دیوارلری خاک ایله یکسان اولدیغی بیلدیرمک ایچون آلمانیا غزته لرینی ترجمه یه مقتدر اولمه سی ایدی . یالکز بو قدرمی دیورسکیز ؟ خیر ، دهامی واردر : نهوت ، آلمانیهالی غزته حسب الحیمه تورکستانده تورکارک اوغرا دقلری بو فلاکت آجی ، آجی ایکلهرک یازدیغی حالده تورک اوغلی تورک اولان «طنین» ک لاقول بو ترجمه آرقه سنه تورکستانلی اسلام قاراش لرینه تعزیه بولو اوچ سطرلق بر یازی صقشدره ماه سیدر .

آلمانیهالی رفیقی ، تورکستانده یوز بیکارجه عائله اسلامک زلزله دن طولانی آج ، سفیل ، مکانمز قاهر ق تحت الصفر ۳۰ درجه صغوقده ، آچقده سفیل سفیل سوروندکارینی ، روسیه حکومتی آفتزدگانک امدادینه

عزیزم ، مؤاحذاتکیزه قارشواق اولان سوزلری کافی عد ایدر وذات عصمتانه کزه من غیر حد بعض مخالفتکار نصایحده بولمق ایسترم :

— بزانس ملکنه صاحب اولان تورک قرده شاریکز — بزانسلیارک سفاهتنده توارث ایتدکارندن [۱] آلتون طاغی یوردلرینی ترک ایلدکارلی زمانده کی تمامی صغوقی شمعی حائر اوله مدقلری بدیهی ایسه ده طمارلرنده ینه خون حمیت و بسالتک دوراتی (قادیساری ده برلکده اولدیغی حالده) انقلاب اخیرمه مزله اثبات ایلشاردر . بو یورغون ملت غیورهنک پک چوق نقصانی واردر . فقط تخطئه ایله دکل ، اخطار سیاقنده سویله رک اوناری تصحیحه چالشمایدر . باخصوص عثمانی همشیره لریکزه قارشی دها ملایم و دها خیر خواه بر لسان قوللانمیسکیز . . طرز تحریر کزده کی شدتی تحلیله چالیشدیغمده :

— ینه عاجزانه بر ملاحظه — سر لوحه لی مقاله یی یازان آک — شفیق بر قادین قلیتک ترجمانی اولدیغندن شبهه دوشدم !!!

عاجره — حقوق بشر نقطه نظرندن تکامل نسوان ملرفدارییم و حساباتلری رجالککندن زیاده معالیاته مشبوع — فقط هر جهتله معذور اولدقلرینی کوردیکم ! . کافه نسوان اسلامی هیچ از دیرمک ایستهم !

اکر مناظرده بولنه جقسه کز ، جواب ویرم الا بوندن سوکرده کی مناقشاتکیزه مقابل سکوت ایده جکمی بیانله مخالصتمک حسن قبولنی رجا ایلم افندم .

امینه سمیه

[۱] — ملکک توسعنه و ثروتک تکثرنه مصادف سلطان بایزید ثانی دورنده سفاهت باشلامشدر . بوکا دائر (رسملی کتاب) ک ایکنجی جلدینک طفوز نومرولی نسخه سنده (قیمت نسوبت) سر لوحه لی بر اثر عاجزانه واردر .

تیسارولر ، بیلم نہلر ویردرمیہ ہر طرفدن تشویقہ ،
تجربصار یوکسہلدی . حمیتلی ، مرد اوغلی مرد عثمانلیار
جیباریندہ کی بش غروشارینی حمیت اوغرینہ چیقاردیلر ،
آدیلر . بویله مینی مینی چاریکلردن ، مجیدیہلردن ، لیرلردن
اپی بریکون تراکم ایتدی . بونکله ہرنہ قدر ، ایتالیانک
بیقامش دیوارلرینہ صاغلام دیرکار یاغہ موقوف اولمدیلر سہدہ
منکسر قلیلرینی آز چوق اوقشویہ بیلدیلر .

فقط بو طرفدہ ، ہندستان اسلاملرینکدہ خاطرلرینی
تعمیری ناقابل درجہدہ قیردیلر . چونکہ بو وقت ہندستان
اسلاملری یکی طوغمش عثمانلی قارداشاریندن کلیتلی براغانہ
امید ایتیمورلر سہدہ ہر حالدہ لا اقل « نہ خالدہ سہکیز ؟ »
دیہہ ایکی کلمہک بر تاغرافلرینی یردن کوکہ قدر حقلی اولہرق
بکیورلردی . حالبوکہ غزتہلرک یابدینی او ایتالیا ولولہسی
اچروسندہ ، عثمانلیارہ اک یقین اولان بوہندستان اسلاملری
اونوتولدی . عثمانلیار دہ ہیچ بر شیدن خبری اولمہدن
بووظیفہ ناشناس مطبوعات یوزیندن ہر بقباحتی اوزرلرینہ
یوکلہ دیلر .

ہرنہ ایسہ ، ہندستان اوزاق بریر اولدیغندن مطبوعاتمزہ
اوراہ کی فلاکت عینیلہ عکس ایدہ نامشدر . بناء علیہ بر
فوق العادہک کورمیرک اہمیت ویرماہشاردر . دیہہ کچلم .
فقط شمدی ، عثمانلشر لوئید رفیق محترمز ، تورکستاندہ کی
فلاکتک ایتالیا فلاکتیندن دہا آجقلی اولدیغنی مآثر بر
لسانیلہ آ کلانہرق بوتون فجاعتنی کوزینک اوکندہ تصویر
ایتدیکی حالدہ نہن « طنین » بوکا لاقید طاورانیور؟ ایتالیا
فلاکتزدکانہ تخصیص ایتدیکی اومحترم ستونلرینی تورکستاندہ کی
قان و دین قارداشارینہ نہن قپالی بولندیریور ؟ حالبوکہ
بو کونکی فلاکت ، دہا زیادہ انفعالی موجب اولمق اقتضا
ایدردی . چونکہ بو فلاکت ، تورکاری سینہسندہ عصرلرچہ
صالایہ صالایہ بیوتن ، بونجہ وقتار ایکمکیلہ اوزریندہ
بسلیمن تورکلرک تورکستان دیدکاری مادر مشفقلرینک
باشنہ کان فلاکتدر . خاک ہلاکہ سریلان ، دون زونکین
بو کون دیننجی ، دون مسعود بو کون بد بخت سفیل ،
قالان انسانلردہ بر کوزی تورکلرک طرابلس غریبندہ دیکر
بر کوزی ایسہ آناووداقتندہ اولوب مناسب بر فرصت

یتشمک ایچون ہرنہ قدر صرف مساعیدہ قصور ایتیمور
سہدہ دائرہ خسارتک وسعتندن طولانی بازہ یتشدہ مدیکنی
سویلہ دکدنصرکہ عثمانلیاری ضمناً اغانہ یہ تشویق یوللو
روسیہ اسلاملرینک ، تعاون و تناصر باندہ پک ترقی ایتدکاریندن
بخت ایدیور سہدہ بزم « طنین » بوندن صانکہ برشی
آ کلایمور .

بز بورادہ محترم « طنین » رفیقمزدن آنجق ایکی چنت
لاف استردک : کہ اودہ « تورکستانلیار بزم قان و دین
قارداشاریمزدر . بناء علیہ بونلرک بو کونکی قارا کونلرینہ
اشترک ایتک ہر بر عثمانلینک بورجیدر . » اولہ جقدی .
بونکله کندینسی ، بوتون ترک مطبوعاتی عالم اسلامک
حقلی مؤاخذاتندن بدرجہیہ قدر قورنارہ بیلیردی . فقط
« طنین » عالم اسلامہ قارشو بو قدر جک لطفنی دہ چوقسندی .
ایتالیا مملکتی ، بو کونکینک یاربینی بیلہ تشکیل ایتہ یمن
فلاکتہ اوغرا دینی وقت ، باشدہ « طنین » اولمق اوزرہ
بوتون عثمانلی مطبوعاتی ، ایتالیا فلاکتزدکانہ بر ایتالیاندن
دہا زیادہ علاقہ دار بولندیلر . طنینک اک مقتدر قلملری ،
ایتالیا فلاکتزدکانہ عائد ستون ستون یلزی یازہرق عثمانلیلری
مسابقہ حمیتہ تشویقہ قویلشاردی . اودر جہدہ کہ عین زماندہ
ہندستاندہ کی حیدر آباد اسلاملرینک معروض قالدیغنی فلاکت
مدہشہ بو یوزدن ، یعنی حصار طارلاشدیغندن . . . آنجق
تیلغراف حوادثلہ اکتفا ایدیلیردی . حیدر آباد اسلاملرینک
صو آلتندہ فالان ایکی یوزبیکہ قریب خانہلری ، بیلمن بچہ
یوزبیک نفوسلرینک قیمتی بر ایتالیان کوزینک قیمتندن پک
آشاغی بولنیوردی . بر ایتالیا کونی خراب اولدیغنی
وقت ، اشکر بز اولہرق مقالہلر یازدیغنی حالدہ حیدر
آبادک قوجہ شہرینک عرق اولدیغنی اوج سطرلق تاغراف
حوادثندہ اوقویوردق .

اویلہ بر حیدر آباد کہ ایتالیا - معهود پوستہ مسئلہ سندن
طولانی - دونماسیلہ برای تہدید بحر سفید سواحلمزی
طولاشدیغنی وقت حجری ممالک عثمانیہیہ شدتلہ ربط ایتک
ایچون مذکور ولایت اہالی اسلامیہ سی حجاز تیمور یولنہ
یوزبیک لیرا اغانہ ویرمشدی .
عثمانلیاری ، ایتالیا فلاکتزدکان منافعنہ قونسلر ،

بر کون کله چک روسلرده بزه ديه چککه ، بيکارچه
عائله کز خاک هلاکه سيرلديکي ، يوز بيکارچه نفوسکيز ،
اکهکسز تورکستانده سفيل سفيل دولاشديغي وقت ، قان ودين
قارداشکيز اولان تورک مطبوعاتي سزه قارشو قارداشک ،
لاقل وجدان نامه نه ياپدي ؟ بيان تعزيت بيله اتمهدير
دکلي ؟ وطنداشکيز اولان روسارک حتی کنج ، دها بويه
يتماش قيزلرينه قدر شهر بشهر طولاشوب سزکچون اعانه
طوبلاديني وقت تورکيه ده سزکچون درين بر سکوت
حکمرما ایدی دکلي ؟

خيار ا خيار ا بونک امکاني يوقدر . اوچ بش دانه
تورکستانک مانکور اولادی يوزندن بوتون عثمانيلر موأخذهيه
کسب لياقت اتمزلر .

ايشته حيمتلي عثمانيليري ، عثمانيلر اوويد ريفقمزله برابر
حقيقت حالدن خبردار ايدوروز . رفيق محترم ، روسيه
اسلامارينک تعاون و تناصره اولان تهالکريندن بحث
ايدرك عثمانيليري معاونه ضمناً تحريض ايتدی ايسه بزه علناً
دعوت ايدوروز .

ای مات نجيبه عثمانيه ا بوکون ، بالارکيزک وطن
اصليسي اولان تورکستانک صاغلان ديوارلري خاک
ايله يکسان اولدی . يوز بيکارچه اسلام قارداشکرکيز
آج ، چيپلاق ، تحت الصفر ۳۰ درجه اولان صفوقده
مسکنسز ، بر ايکتلي اچروسنده سفيل سفيل سورنورلر .

روسيه نه قدر فدا کارلقده بولنسه ده قوه ماليه سي احتياج ليري
دفع ايدمه چک بر حالده در . بزدن باشقه علاقهدار اولان
بر يرلري ده يوق . ديمک ، بيکارچه قارداشکرکيز بوکون
موتک ، موت ابدينک قارشوسنده بولتيورلر . بناء عايمه
مقتدا ليري اولان عثمانلي قارداشارينک معاونه فوق العاده
محتاجدرلر . آرتق بو احتياج قارشو معاونه ده عثمانيلرک بويينه
ديتا وجدانا فرضدر . چونکه ديمکيز ، تعاون امر بيورور .

ايمپراطور يچه آليکساندرا فيودور اونا حضرتلرينک
تحت رياتنده پترسبوغده بر تعاون قوميتيه سي تشکل ايتشدر .
حشمتلو ايمپراطور ايکنجي نيقولان حضرتلري الی بيک
روبله اعانه ايتشار .

بکليهن ايتاليانلر دکده تورکارله برقاندن يازاديليش ، بردينه
تابع ، بر قبله يه متوجه وحتى بر مذهبه متمسک اسلام
قارداشريدر . عجباً ! بو مسکين زواليلر نه دن بو قدر
باردانه وبی رحيمانه معامله يه مستحق کورلدي . ونه نك
ايجاباتي ایدی ؟ البته هر وقت اولديغي کي شمدي ده اوپس ،
معاون ، مردار سياست سپر اتخاذا ايديله مز . چونکه بويله
قارا کوندرده سياست ده بر آزر فق و شفقتله معامله
ايدر . او زوالی سفيل انسانلره آز چوق آجير .
اولده بو زوانيليري ازيورسه بو منحوس کونک حاوليله
جريانتي ديكشديرر . خيره استعمال اولور ناصدکه اويله
اوليور ....

او حالده ، مطبوعات عثمانيه نك وبالخاصه ظنينک بوباردانه
معامله لرينه هيچ برتورلي معنا و يره ميوروز . اورطه لقدمه
بوکايالکيز برسبب قايوره اوده وظيفه ليري حقيه
آکلاماملري ، مسئله يه پک سطحی نظرله باقوب بوراده
آلنه جق و يريله چک ساده اوچ بش ليرادر ديه ظن .
ايتمليردر . حالبوکه بوراده بوليرادن دها زياده قيمتي
حائز برجهت واردر . اوده عالم اسلامک مقام خلافته
اولان انفعال و محبتيدرکه بونک ، بوکونکيدن زياده يارينکي يي
دوشنه ن انکليرله ، روسلر عننده کي قيمت ذاتيه سي
ملياردلري طوتيور ...!

يوقاروده عرض ايتديکم وجه اوزره ايتالياوخيدر آباد
فاجه ليري وقتنده عثمانيلرک ايتاليا فلاکتر دکانه بويوک
برتهالکله متايل بولنوب هندستان اسلامرينه قارشو لاقيد
قاله لري هندستانده پک زياده سؤتائيره و تفسيره اوغرا دی
ايدي . البته بو خصوصده عثمانيلرک ذره قدر کنه ليري
اوليوب بوتون قباحت مطبوعاته ایدی . چونکه وقعه يي
بويله بر معامله يه لايق بر صورتده کوستيورلردی .

کوربوروز ، باشده « ظنين » اولمق اوزره استانبولده کي
بوکونکي بومي « تورک » مطبوعاتي شمدي ده عيني بولي تعقيب
ايدورلر . تورکستان آلتی اوستنه چورلوب بوتوز روسيه
بونکچون قيام ايتديکي حالده بزم غرتلر صانکه بونک
بزه هيچ بر تعاقب يوق ، اهميتسز بروقه ايمش کي يالکيز
اجنبي غرتلريندن نقل اتمکله اکتفا ايدورلر .

کلورسه ، شو مناسبته ، بو کون خارجک نظر امتحاننده بولنیورز . بناء علیه بو خصوصه بز آرز فضلجه فدا کار لقدم بولنماز لازم کاپور . . . !

ترویسیکی احمد تاج الدین

آناتولی احوالندن

— ۱ —

سکنه سندن اولدیغ سید غازی حقنده ایدینه بیلدیکم معلومات خصوصیه و عمومییه آری آری عرض ایلك ایسترم :

شهریمز هیئت عمومیه و منظره کامله سیاه جسم بر کوی آکدیریور . چونکه اهالیسی ارباب زراعت ، خانهلری غیر منتظم ، حاجبا کوره بیغینلری مشاهده ایلدیکه ؛ آثار عمران و ترقیدن بالکلیه محروم کورنمکده در .

مع مافیہ اسکیشهر و حوالیسند بلده من جسم امتنده منتظم کویار نادر دکادر .

قصبه مزده اوچ محله بش دانه جامع و مسجد ؛ بر مدرس ، بر مدرس ؛ بر یوک حکومت قونانغی ایله هنوز رسیده جد ختام اولوق اوزره بولندان هر لوازم ، و حوالجی جامع مکمل ، اما پک مکمل ، بر عسگری قغوشی ؛ خرافات مشهوره و مبالغات جاهلانیه سبب اولان سید بطل غازی حضرت تارینک تر به شریفه می موجوددر . قصبه دتر آمادار منارلر ایله محاطدر . سکنه سنک سویه عرفانی کر چکدن آغلانہ جق ، هله حقایق اسلامیه ، عقائد دینه جه اولان جهالتلری دینک ، بودین مینک معالی و محاسن و قدسیتی تقدیر ایدن اهل اسلامی جد آدوشونلیره جک ، دوشوندکجه دلخون ایدہ جک درجه ددر .

براده شئونات یومیه ، حوادث روزمره خلاق کائنات اولان جناب حی لامیوتک اثری طائمیوب مطلقا درون خانه مدفون بر بابانک اثر صنعی اعتقاد اولونور . بو عقیده ، بو عقیده فاسده و باطله جاهل اهالی میاننده او قدر شیوع

تعاون قومیتهمی پترسبورغده امپراطویچه حضرت تارینک تحت ریاستنده تشکل ایتدی . بونی آکلادق . امپراطوریچه حضرت تارینک اسلاماره بویله انسانیت پرورانه معامله لرندن طولانی بوتون عالم اسلام متشکر و منتدار درلر . فقط بو قومیته دار الحلافده کیمک تحت ریاستنده تشکل ایدہ جکدر . البته اسلامیت ، تعاونی ، خرسیتیانلقدن دهاز یاده امریسور دیغندن پترسبورغک رسمی و بویوک آدملری بو تعاونه تهالک کوستر . دیکی حالده مقام خلافتک رسمی آدملری بیکانه قالمزلر . بو معلوم بر شیدر . فقط قومیته کیمک ریاستی آلتنده تشکل ایتمه لیدر . بو خصوصه بر قاچ مهم ذواتک فکر لرینی ترشح ایتدک : هپسی شیخ الاسلام موسی کاظم افندی حضرت تارینک درعهده بیورمسی تمیناتنده درلر . دیورلرک شیخ الاسلام بوتون عالم اسلامک رئیس بولنیور . عالم اسلامک باشنه کلن بویله بویوک فلا کتارده کی آفزدکانه تعاون و ناصر ایچون طوپلانمش هیئتله اسلامارک رئیس اولان ذاتک ریاست ایتمه سی هر حالده لازمدر .

بناء علیه « تعارف مسلمین » بو بویوک ذوات کرام ایله برابر استاذ اکرم شیخ الاسلام موسی کاظم افندی حضرت تاریندن بو ریاستی درعهده بیورمه لرینی طلب اید بیور . پترسبورغدن آلدیغمز مکتوبلرده ، دهها بویله یتامش کبار عالمیه منسوب « سیرسترا میلایردی » (مشفق همشیره) لردن اولان کنج روس قیز لرینک اعانه طوپلامق ایچون اطرافه طاغلقلرینی ، بر قسمکده قیشک بویله شدتلی زماننده هیچ بر شینه باقندن ، مکلف ، کبار عالمیه حیاتلرینی بر اقوب تورکستانده کی مجروح اسلام و طنداشلرینک صارغیلرینی صارمیه ، تورکستانه کیتدکارینی یازیورلر .

ظن ایدرم ، مشفق عثمانلی همشیره لرمن بو خصوصه کندی عهده لرینه ترتب ایدن وظائفی ایفا باندہ بزم بردها تشویق مزه احتیاج حس ایتدرمازلر .

باخصوص بو کونه قدر حسیات اسلامیت پرورانه سی بزجه مصدق اولان فاضله شهیره امینه سمیه خانم افندی حضرت تارینک بو خصوصه نظر دقتلرینی جلب ایدرز .

مسابقه ، مسابقه هیتدر . عالم اسلامک قوتی ، آنجق بویله وقته بللی اولور . دهها طوغریمنی سویلک لازم

مغز زیادتہ جامعدر • وبویلہ بر بابا کوچر - یعنی مرد اولور - حیائندہ کی تصرفات - تصرفات نامشروعیہ راضی وقانع اولماز ودنیادہ کی ردالتلری ایلہ اکتفا تمزده مماندہہ جناب فعال لما یرید حضرت تارینہ - حاشا - بر وظیفہ، خاق ، ایجاد ایده جک هیچ برشی بر اقا یوب کافہ سنی باندینی یردہ سہ اوددہ ، اوبابا یاپار نعوذباللہ ہذہ العقیدہ بو عقیدہ ، اکثریتلہ قزلباش قارشاریمزده موجود اولدقد نصکرا « النصیحة ساریہ . والطیبة ساروقہ . » ویا خود « ان القرین بالمقارن یقتدی » مدلولجہ اولنرلہ دوشوب قالقان اہل سنت : ابا عن جدہ سنی اولانلرہ ذہ سرایت ایتشدرد . بودرد ، بودرد جہالت ، بودینتک علوینتی ، قدسیتنی تقدیر ایده مک ، مذہبتک نعدن عبارت ایدوکنی بیلہ مک کرچکن آغلانہ جق احوالزندن : احوال صد اسف اشتمالزندنر . بونر ، بویازدقلم ہب مشاھداتدن عبارتدر ، مسموعاتی ، مسموعات عاجزانہ می عرض ایتک ایستہ مش اولسہم پک چوق ستونلر املا ایتک ایجاب ایدر . وایس الخبر کالعیان فجو اسنچہ یالکز رأی العین کوردیکمی صاقلی ، کیزلی اولمایوب اورتہ لقدہ اولانی عرض ایلہ تصدیعہ حصر مقال ایلہ یورم .

شوراسی شایان شکراندرکہ : بو کون ، آرادہ کی افتراقلرک وقتیلہ نہ کبی امال سیاسیہ مبنی زرع اولندیفنی کاینجی تقدیر ایدن ارباب عرفاندن اولیلہ ذاتلر یلیورم کہ : آنا ، بابادن ، بابا ، ددہ دن قزلباش ایکن قزلباشلق نامنہ ایفا واجراسی مقتضای آیین ومذہبلی اولان شیرلی دایما کتم ، اخنایہ چالیشر وکندینک اوزمرہ دن اولمادیغنی بالاعلان اولنرہ ہمیشہ نفرین ولعنات ایلہ باقدیغنی بیلدیرر .

بو ولو برنمایش ظاہریدن عبارت اولسون ہر حالہ اتحادہ طوعری برخطوہ اولدیغندن شایان شکراندر . مع مافیہ معتقدات کیزلنمہ ملیدر چونکہ دین اسلام ، دین مبیندر . یعنی احکام جامیلہ محتویات منیقہ سندن ہربری آب آشکاردرکہ عقل ومنطق ، حکمیہ قارشو چیقمدن ، عرض اندام ، دیداردن ہیچ بزوقت چکنمز ہر زمان کالشمس فی وسط النهار پارلار برشمس حقیقت در .

بولشدرکہ : اہل اسلامدن پک آزی اماغایت آزی بوندن کندینی پک زور قورنارہ بیلمشدر ، ویا قورنارہ مامشدر . قصبہ نک چپ چورہ مزارلرلہ محاط و محدود اولمشنک ظن اولونورکہ بوباندہ ایچہ دخل وتأثری اولیور . حالوکہ بوطن مقارن حقیقت بر ظن اولنویوب وهمیاندن عبارندر حد ذاتندہ بونک ، بو عقیدہ نک بویلہ تعمیمنہ سبب ، سبب حقیقی ہب جہالتدر . اہالی ہب اہل ایمان اولغلہ برابرشیعی وسنی ناملریلہ ایکیہ بولونیور . بونکدہ باشلیجہ سببی صفویلرک وقتیلہ کندی دسیسہ ودلابری انتریقہ فرلداقترنی بروجہ دلخوان چورمک ، چورہ بیلمک یولارنی تسہیل ایچون احداث اولنمش براختلاف وخیمدر .

اوت : « قل لاسألکم علیہ اجرآ الامودہ فی القرینی » آیت جامیلہ سہنہ جملہ مزک ایمانی واردر . لیکن افراط ، تقریظ دوشمہ مکدہ شرطدر . وھذہ کلمہ حق ایدہا الباطل . بواختلاف عوامک جہالتندن ویا خود جہالت عمومیدن استفادہ امیلہ میدانہ کتیرلمش بردہ نامھوار اولدیغنی بزجہ مجزومدر . چونکہ - آثاری دلالتیلہ مثبتدر .

عوامپسندانہ برقاچ سوزیولوب افکار جاہلیہ فی اوخشامق وعامیانہ تعبیرلر ایلہ اذھان مذہبہ ومحاکمہ سز عقیدہ لری تغلیط وکریوہ لہ دوشورمک یولی بولندقدنصوکر اقتناع وکندی امال واحتراسانہ آلت ایتک ایشدن بیلہ دکلدرد . بوموفقیت ایسہ دکہ برقورنارہ . ہر بردساسہ نصیب اولور . شیردن دکلدرد . قطونی ! ثم طونی ! لمن احرز ہذہ الدرجتہ العلیا ، والرتبہ الرفیعة الجلیلة فی الدنیا بو باندہ : « شق دانم ولیکن ناکفتن اولیست . » « ویضیق صدری ولاینطلق لسانی » دیر صوصارم . شو قدر دیہ بیلیرم کہ بوزمرہ جاہلہ نک زعمنجہ . اعتقاد باطلار نچہ کندیلرینہ مقتدابہ طانید قارینی شیخزینی ، شیخ افندیلرینی ہر برشیٹک حتی ذات الوہبتک نبی ذی شان و شرفک فوقندہ اعتقاد ایدرلر . بونارجہ شیخ ہر خصوصہ قاضی الحاجات ، ہر اموردہ فعال لما یریدر ، محی دہ اودر ، ممیت دہ اودر ، رافع دہ او ، حافظی دہ اودر ، قاضی ، باسط ، معز ، مذل ، خلاصہ ذات باری حضرت تارینک حائر اولدیغنی جمیع کالیہ ووصفات الہیہ فی

شريفی ده بويله براز مائل و منحرف ايسهده مخرابی قبله يه
 ناظر اولديغی کبی امام همامی ده بوتون اهل ایمانک قبله سی
 اولان کعبه معظمه یه متوجهاً و مستقبلاً نمازی ادا ایدر ،
 جماعتده بالطبع اکا پیرو اولورلر . بزم بورانک امامی
 و جماعتی ، جماعتکده یالکیز بر قسمی قبله دن دوز ، هر
 شیدن دوزده الاستقامت مذکور دن قطعاً و قاطباً دونمز لر .
 دنیا دوز ، اونلر دونمز . بویابده دور ، دراز مسئله دن بحث
 اتمکده کمز چونکه آغانک کیفی قاچار و او حالده واردا .
 تجده بر اوقه کچک نقصان اولورمش . و العهده علی الراوی .
 ایسته دیانت باینده کی اهتمام و اعتنائمی تنویر ایده .
 بیله جک بر قاچی یازدی . القطة تدلی علی القدير .

ایکی مدرسه دن بری اوقاف مندرسه دن اولمی که : معارف نامه
 ضبط ایدلمش و انقاضنک بر طرفنه کوزل فوقانی بر مکتب ابتدائی انشا
 اولمش او جو ارده بر قاچ دانه ده معارف محلیه یه عائد کاند
 یائیش ايسه ده مدرسه قسماً موجودیت قدیمه سی کویستر مکده
 ولسان حالی ایله عرفانمنز ، عقلمنز ، فکرمنز بر حالده
 قالدیغمنزه . آغلامقده در .

دیگری الحاله هذه صاعلام بناسی ، واسع باغچه سی
 ابنسای وطنه امید استقبال اولان تششکنان علم ، معرفته
 بالارائه افندیار ! بن سزک ایچون احضار اولمش بردار .
 التدریس ، بر منبع مدنیت بر معدن آثار انسانیتهم همان
 قوشیکیز ! کلکیز ! اکتساب علم ، تحصیل وسعادت ایدیکیز !
 دییورده . افسوس ، صد هزار ، حیف که : حواله
 سمع اعتبار ایدن فرد واحد یتشم قدر قربابی ، بیلم نه
 قدر خانه سی اولان قوجه بر بلده دن اجابت ایدن تک بر
 طالب ظهور ایتمه ور .

- « کله گوش ایتدیره من بهوده بلبل ایکلر »
- « ورق مهر وفا یا کیم اوقور ؟ کیم دیکلر »
- « کچدی بورینک پاراری - وراشکی نیکده یه ! »

شو حالده مدرس افندی حضرت تاریخه دوشهر وظیفه
 — بش پاره عائداتی اولمادیغمندن — کندی یاغیله کندی
 قاوورملق اوزره اداره سنک تأمین ، افراد عائله سنک
 اعاشه سی و اعاشه ایچون ایجاب ایدن چاره نک تحری و تدا .
 رکندن عبارت در که بوده عین بر دوش سیاحتدر . اسلا .

« تعارف مسلمان » مجله معتبره سنک نسخ سابقه سندن
 برنده قزلباشاق و سنیکل حقنده بر مقاله وار ایدی که
 بورانک قزلباشرینه مداء مفخرت اولمشدر . تعارف
 مسلمانک اونسخه سی حالا الدن اله تداول اتمکده در
 اونک تأثیرات حسنه سندن اولمی که : شیمدی یه قدر سنی
 کوردیکی زمان « کأنهم حمر مستنفره . فرت من قسورة . »
 مال منیغی خاطر لامغه انسانی مجبور ایدن بعض قزلباشار
 آره صره انسانه یاقلاشمقده و اثر انسانیت و مدنیت ارازینه
 اوغراشمقده درلر . او اوافق مقاله نک محتویاتی سنیلری
 فوق العاده اغضاب ایتدی ايسه ده آزچوق دلکین ایلشدر .
 لکن شیعیلری اجتماعه ، اجتماعیه ، اتلافه بر درجه
 اولسون تقریبندنه کیرو قلمادی همکمز وار اولسون :

***

جامع و مسجد اوله رق بش دانه معبد موجود اولدیغنی
 عرض اتمشیدم بوناردن اوچ دانه سنک نه امامی ، نه مؤذنی
 هیچ بر شیئی یوقدر . یالکیز الی یوم القیام قابلی قالمغه محکوم
 بر بناسی « بدی هذالین غریباً وسیعود کابدی » حدیث
 حکمت تحدیغنی شرح ایضاح و صدقی اثبات ایله یور .
 جامه لردن برسی که سید بطل غازی حضرتلری بو معبد
 منیقک دروننده مدفوندر . بو ایکی مؤذن دن بری ایله برده
 خطیبه مختصر صدر . بنانک اتصالنده بولنان جسیم تکبیر ووجه
 معروض بر بی نماز ، بی نیازه مخصوصدر که : بیکلرجه ،
 حتی یوز بیکلرجه ، اوت یوز بیکلرجه عائداتی آلمقده
 وصفای خاطرله یککده لر ایکن رضای باری ایچون اولسه
 بیله مرحوم مشارالیه ک شاد روحی ایچون اولسون ایده
 حتی جمعلر مستننا اولمق اوزره بیله بلکه قرق بیله بر
 کره اذان محمدی اوقومازلر . باشقه رلرده جمعه نمازی
 قیلنمادیغندن جمعه کونی ، جمعه وقتی ناچار بر اذان اوقونور .
 و صلات جمعه ادا اولنور .

بو معابد خسه دن اذان محمدی یالکیز بردانه سنده اوقات خسه ده
 اوقونور . و صوات مکتوبه جماعته آنجق بو جامع شریفده ادا
 اولنور حیفا که بو کده ، بو مبارک مقامکده استقامتی شرق
 جنوبی یه ناظر در که بالاده ایکی قبله سی واردر دیدیکم بوکا
 هنی ایدی . خاطر عاجزی ده در که ایاصوفیه جامع

برمقالہ آلدق . محتویاتی صاحب مقالہ یہ عائد اولیٰ اوزرہ محضا بخسارایلرک حسبیاتی کوسترمک ایچون عیناً ترجمہ ایدرک درج ایدیورز .]

بخارا امیری جناب شوکتآب عبدالاحدخان حضرتلری یکرمی آلتی سنہ قدر حکمدارلق سوردکنصکرہ ۵۲ یاشندہ ۴ نجی محرم ۳۲۹ سنہ روز چهارشنبه کرمہ قصبہسندہ ارتحال بیوردیلر . مذکور قصبہنک «تامشیشخ» دیکلری قصبہیہ شو کون کیچہ ساعت ۹ دہ دفن اولندی . روز پنجشنبه ۵ محرم سنہ ۳۲۹ دہ ولی عہدسلطنت و امیر مرحومک اوغلی جناب سید میر عالم جان حضرتلری وزرا و شرفادن مرکب بر آلی ایله پاشاہغنی تصدیق ایترمک ایچون کرمہدن حرکت ایدرک آرقہسندہ پر قاچ روس عسکریدیہ اولدینی خالدہ بخارایہ کلدی ، امیر نوزاد حضرتلری او کون بخارایہ کرمہدیلر . بخارادن ایکی ویرست مسافہدہ «شیردین» نام محللہ بیتوت ایدرک ایرنہسی کون بعدالجمہ ساعت ایکی رادہ لریندہ برہیئت مظننہ و صورت مدبہدہ بخارایہ داخل اولدیلر . بخارایہ کیردیکلری وقت روس قونصولی ہم آرقہسندہ ایدی .

امیر نوزادمن ، «اریک» عالی اونزینہ صعود ایدرک تحت حشمت و سریرسلطنت موروثہسی اوزرینہ جلوسلرینی اعلان بیوردیلر ، عوام ، خواص ، علما و فضلا ، حکام و سپاہی کافہسی بالاصالہ و باوکالہ کمال مسرت ایچروسندہ بیعت ایستیلر ، الی آخرالعمر تبعیت و انقیاد ایده چکلرینی بیلدیردیار .

امیر جدید ۲۸ یاشندہ اولوب احوال عالمہ واقف ، اقتضاء حال و زمانہ کورہ حرکتک لزومیتنی تقدیر خصوصندہ صد سالہ بر پیر تجربہ دیدہنک مرتبہسنہ واصل اولمش بر ذاتر . بناء علیہ اسم شریفلری ذات و جسم محترمترینہ پکہ و واقدر . اسم مبارکلری میرعالم اولوب ذات خشمنا بلری عامل ، عدالت و ترقی پرور بر ذاتر . بر قاچ سنہلر پترسبورغده قالب روسلرک اک بویوک پروفیسورلریندن تحصیل ایتمشار . بو تحصیلریندن فوق العادہ استفادہ ایستدیکندن بوکون امور اداره خصوصندہ صاحب و قوف بر آدم تانیور . ذاتاً بووقوفنی کچن سنہسنی — شیبی منازعہسی زمانندہ کوستردی ایدی . تدبیر و سیاستلری

فترک بزہ یادکار براققلری آثار عمران و ترقیاتی کوردیکچہ و کورہرک اولنرک احوال و تشبثاتی ایله کندیمزک اویوشق نیم مرده و نیم زندہ بر حالده قالدیغیزی مقایسہ ایندنجہ انسان کندنی کندندن اوتانہ جق و انسان یاراددیغنه شکر ایده چک یرده خلافنی آرزو ایده چکی کلیور . بونک برمثا لیدہ شو اسکی حمادری . بونک طرز انشامی او قدر متین ، او قدر محکمدری : طوپہ طوٹولمش اولسہ برتک طاشنک دوشمک احتمالی یوقدر . نہ چارہکہ :

«اشاب الصغیر وافی الکبیر کرالغداة و مرالعشی» دینلمش مرور زمان طاشک طوپراق ، طوپراغک اوت اوتک غدا ، غدانک حیوان ، حیوانک انسان اولدیغنی کوستریور . طبیعیدرکہ بوکادہ تأثیردن خالی قالماز . قہہسندہ قالای ، قورشونہ بکزر برشی بولنمہسی تأثیرانک اسراعنی موجب اوله جفی بدیمیدر .

تقسیمات داخلیه سنک انتظامی کر چکدن دلفریب اولسنہ رغماً خارجاً کوروشنی حزن آور و قوت بخشدر .

اسلافترک دیانت جلیلہ اسلامیهنک امر ایستدیکنی نظافته نہ قدر اهمیت و یردکارینی واسباب لازمہ سنک تمیئہ و تدارک بایندہ نصل فدا کارلق یابدقلرینی براققلری یادکار و آثارندہ او قومق ارباب فکر ، اصحاب مطاعہیہ کوچ برشی دکلدر .

ملتمز بودرجه جاعل اولغاه برابر دلیل و سائقلری کندیلرینہ بر شیئک منافع و فوایدی ، محسنات و مزایاسنی حقیلہ آکلاتغہ دریغ لطف ، مروت ایتمزلرسہ اراز حمیت و فدا کاریدن چکتمزلر . ایستہ اسکی شہرہ مشلی اولمایان حکومت قوناغمز و برچوق محالردہ نظیری بولنمایان دیوان هایونمز و عسکر قوغوشمز بونک بر نمونہسیدر . یعنی بوندر بزم اخلافک ثمرہ مسامحی و اثر معالیتمزدر .!

سید غازی عبدالرحمن

بخارادہ یکی امیر

[بخارا امیری عبد الاحد حضرتلرینک وفاتی ، برینہ ولی عہد سلطنتلری اولان عالم جان حضرتلرینک صعودینی مقدماتی یازدی ایدک . بوکونلر بخارادن شووقت و جلوس مناسبتیلہ یازیلان

ایله آذربایجان طرفینده واسع بر دائره بی اشغال ایندن نار
 اختلالی سوندرمیه پک آسانقله موفق اولدی ایدی. لهذا
 جناب امیر عالم جان حضرت تارینک امارت، و پادشاهغه کرک
 عوام و کرک خواص او قدر فرح و سرورده درلرکه تعریفی
 قابل دکلدر. هرکس کندی وجودینه عارض اولان معنوی
 مرضاره بوامارات جدیده دوا اولور امیدنده، و هر شخصی
 امور تجاریه و سائر ایشاریده و معاملاتنده کی مشکلاتی
 بویادشاهک عدالتی حل ایدر عزم قویسنددر .

مثلا طلبه ، عصر لر دینری مکتب مدرسه لک اوزرینه
 چونکن خرابه لرینک ازاله سنی ، شاگردانک روحنده کی
 قسوت انکیز عطالتک دفعنی آنجق بوجناب امیر عالم جان
 حضرت لریندن بکلیورلر. قویا امید ایدیورلرکه امیر حضرت لری
 مدرسه لری ذات فخر متما بلرینک روسیه ده و آوروپاده
 کوردکاری مکتبلرک درجه مکملیتنه ایصال ایده جکلدر .
 چونکه بو ، یالکیز بر غیرته توقف ایدیور . باره جهتی ایسه
 کندی و ققلری بالغا ماباغ کافی کله جکلدر .

سپاهیلر اداره سیه نیک اصلاحنه متوقعدرلر .
 تجارلر ، امور اقتصادی نیک کسب انتظام ایتمه سینه صبر سزقله
 منتظر درلر . معلوم عالیار ایدرکه بخارانک مأمور لری دولت
 طرفسندن بش پاره معاش آلمیورلر . بر مأمور کندی
 اجرا آتنده مستقل اولوب فقرای انواع جبر و ظلم ایله
 کیسه سنی دولدر یوردی . انشاءه امیر جدید ، دنیا نیک
 هیچ بر جهتمنده کورلماش بویولمز لقلاره بعدما میدان
 بر افاض. کرک حکامه و کرک عاملینه و کرک سائر مأمور لره
 معین بر وظیفه تعیین ایدرک فقراسنی بونارک ید بی اماندن
 قورتاریر . مأمورین ، فقرادن ویرکو آلدقلری زمان ،
 حدیندن زیاده آلورلر سه زجر و منع عزل و نصب قاعده .
 لرینی اجرا ایدرلر . بوکونه قدر ظلمیله ، خونخوار لری
 ایله و یا خود عدم لیاقتیله کسب اشتهار ایندن ظلمه و سفهای
 حکومت مأمور لغندن عزل ایدرک آذر رینه عدالت پرور ،
 مشفق و قانون شناس ذوات کرامی نصب ایدر. ذات
 فخر متما بلری دائما فقراسنک احوالندن خبردار اولوق
 مقصدیله فقرانک ویردیکی عریضه لر نزد شرف مآبه وصولی
 ایچون عریضه یوللری کشاد ایدر .

بوکون اداره عسکریه من ، اجانبه مسخره و مضحکه اوله جق
 بر درجه ده در . اصحاب بصیرت دکل ادنا بر تمیزی
 اولان بر اسلام بوناره لحوقی عاریبیلر . اوردو ایچروسنده
 بدی یاشلک بر صیدن یتشلک ، اختیاره قدر موجوددر .
 آلان معاشاری ، یمه سی ایچمه سی و بوتون مصارفی
 کندینه عائد اولوق اوزره یکر می تنکه بخاریدر
 (۳۷ بچق غروش) . شو یکر می تنکه بخاری
 ایچروسندن کندی اکر عائله سی وارسه عائله سنی بپله مک
 مجبوریتنده بولنیور . آرتق عسکرده کی سفالتی بوکا کوره
 تقدیر ایدیکز . امید ایدرکه امیر جدید حضرت لری ، بو
 سفالتک بر آن اول اوکنی آلور . اوردو ایچروسنده کی
 صیباری ، پیرلری بر طاقم ضعیف وضعقانی دعالری مقابلنه
 آزاد ایدر . بعدما ، عسکر آلدیغی وقت ، آوروپا اخذ
 عسکر قانونی تطبیق ایدرک بومقدس مسلکی بر طاقم جالبیرک ،
 ارادلک ماوث وجود لریندن قورتاره قله شرفی بویوتور .
 و بو صورتله بخارایلرده وطن قهرمانلی ، دین محافظلی
 حسی کون بکون تر ایدر . معلوم عالیکزدرکه بر سیاسی ،
 بر عالم آدمک دماغی آنجق آرقه سنده قوتلی سونکولری
 اولورسه یولنده ایشار . بویله سونکولر اولدقچه نه قدر
 داهی و نه قدر سیاسی بر آدم اولسون بش پاره ایتماز .
 وطنی دهاسی ، سیاستی ایله قورتاره ماز .

خلاصه : بوکون سوقاقده تصادف ایتدکک بر بخارالینک
 دماغی تشریح ایده جک اولورسه کز ، بر سور و تمیانتدن
 باشقه بر شی بولماز سکز . هپسی ، ذهنی ایره بیلدیکی نسبتده
 حضرت امیردن بر اصلاح ، بر ایلیک تمیزسنددرلر .

بوکونکی دولتلردن هیچ بری بوقدرکه وقتیه مدید
 بحر انلر کیچیرمه سون . فقط بحران عارضی برشی اولدیغندن
 درحال اوکی آلمش اصلاحاته باشلامشار یورولماز بر
 سعی و غیرت سایه سنده آز بر زمان طرفنده هر بر امیدلرینه
 موفقده اولمشلر . ایشته زده بو بحرانی کیچیر یوروز . امید
 ایدرکه ، امیر جدیدک تحت نشین اولدقلری ایلیک کون ،
 دور اصلاحک برنجی کونی اوله جقدر . ناصلکه خیره
 خانای سفندیار حضرت لری تخته جاوس ایدر ایتماز اصلاحاته

روسیہ حکومتی آفزدگانك امدادینہ یتشمك ایچون صرف مساعیدن کری طور میورسده لزومی قدر پاره یتشدره میور.

زیرا یوز قدر کوی کاملاً احیاء لازم کلدیکی کبی آفزدگانہ توزیع ایدلک اوزره بیکلرجه مواشی مبايعه سی اقتضا ایدیور. بونک ایچون ترکستان ولایتک قاسمسنده لزومی قدر پاره یوقدر. آفزدگان ملجأسز، آج، بی علاج وحتی چیرچیپلاق اولوب بویله برسفالت شیمدی یه قدر ایشیدلش دکادر. آفزدگان بر موت محققه معروض بولنیور. روس مسلمانلری آفزدگان ایچون اغانه جمعنه باشلامشدر و روسیه ده علمای اسلامک رئیس بولسان بایزیدوف افندی یه هریردن بر چوق اعانات ورود ایتمک باشلامشدر. مسلمانلر قرداشارینک امدادینہ یتشمك ایچون پک چوق فدا کارلقلرده بولنیورلر.

بوندن یکریمی اوچ سنه او. تورکستانده مدھش زلزله وقوع بولمشدی؛ روس مسلمانلرینک او زمان تورکستانه بر پاره بیله کوندردکلری و شیمدی ایسه هر دورلو فدا کارلقلره شتابان اولدقلری نظر دفته آلتیرسه حس تعاون و تناصرک روس مسلمانلری آرسنده نه قدر چاپوق رلشدیکی تحققی ایدر.

«طنین»

آرناوودلق احوالی حقنده

عثمانیشر لوبیم رفیقو محترمزدنه

یقین زماندن بری غزتهلر آرناوودلق حقنده برچوق خیالپرورانه حوادثار نشر اتمکده درلر. اگر بو حوادثار اینانیله جق اولورسه آرناوودلقده یقینده براختلال ظهوری ملحوظ اولدینی کبی بر آرناوود قومیتسی تشکل ایدرک حکومته بر اولتیا نوم و دول معظمه یه ده بر مخطرہ تقدیم ایتمک اوزره در. حتی بعض بلغار کولمیلارینک بو قومیتیه اشتراک ایتدکلری و عیسی پولاتینک ال بیگ کشی ایله ایله برابر بو آرناوود قواسنه ریاست ایتمکده اولدینی روایت اولمقده در. دبره ده کی عسا کر عثمانیه عیسی پولاتینک

باشلادی، بزم ده نوزاد امیرمن ایلک تشبثی اصلاحدن باشلار.

اللهم اهدنا الی سوء الصراط

شریک

تورکستانده سفالت

پترسبورعدن قارشی غزتهلرینه یازیلور:

کچن ۱۹۱۰ سنه سی روسیه مسلمانلری زدنده (سال دهشت و فلاکت) دیسه یاد ایدیله جکدر. صوگ آلتی آئی ظرفنده بیچاره مسلمانلرک باشنه فلاکت یاغدی طوردی؛ وبا آفت مدھشهنی مکتبارک سدی کبی بر مصیبت تعقیب ایتدی؛ صوکره آسیای وسطاده کی مسلمانلرک املاکی اللرندن آلتدی، بخارا امیری عبدالاحد خان ارنحال ایتدی. ودها صوکره تورکستان زلزله سی بیکلرجه مسلمانلری ملجأسز بر اقدی. تورکستانده زلزله هنوز ختام بولدی؛ حال بوکه شمدی یکیدن زلزلات وقوعندن خوف و اندیشه ایدلکده در. کانون اول او اخرنده تحدث ایدن زلزله روسیه ده وقوع بولان حرکات ارضیه نك اگ مدھشیدی؛ بونک ایقاع ایتدیکی تخریباتک درجه سی هنوز کرکی کبی معلوم اولماش ایسه ده آلتی کون دوام ایدن بو صارضتی نك ایکی بیگ بشیوز کشی بی افنا ایتدیکی تحققی ایشیدر. اون بیگ کشینک ده نه اولدینی بللی دکادر. بیچاره مسلمانلرک یکانه ثروت و مدار معیشتی تشکیل ایدن مواتینک قسم کلیمی زلزله نتیجه سی اولارق تلف اولدینی کبی او ائشاده حکم سوردن برودت مدھشه، آجلق و فیرطنه ده حیوانات آرسنده پک چوق تلفاته سیبیت ویرمشدر. زلزله دن اول زلکین اولانلر سیمدی دینمک میجوریتنده بولنیورلر؛ بیکلرجه عائله تحت الصفر ۲۵ یاخود ۳۰ درجه بر صوغوق وار ایکن چادیر آلتنده یاتیورلر. اگر عاجلاً امداد و معاونت ایدلرسه بو بیچاره لرک قسم کلیمی آجلقدن تباہ اولوب کیده جکدر. والدهلر چو جقارینی امزیره مدکلرندن زوالی صیبرلرک یوزلرجه سی هر کون افول ایدوب طور ییور.

اعلان ایڈیپور . اشخاص مذکورہ وقوعات مستقبلہ قارشوسندہ شیمدیک منتظر و مترقب بولنیورلر . اسلاولرک روم ایلیده حاکمیت عثمانیہ تک تقویہ سنہ خدمت ایتمکاری اسلاویج تاغبلاتک آئیده کی سوزلریدن دخی آ کلاشلمقده در :

« آرناودلقده یقیندو وقوعات عظیمه ظهور ایده جکدر . ترکیا اقوام مغدورده سی کنڈیلرینہ تا مین حریت ایلیه جک بحراره قطعیه حاضر لمقده اولوب کنج ترک قومیتہ سیله کنج ترک سیاستک مغلوب و منہزم اوله جغنی استقبال کوستره جکدر . قریباً وقوع بوله جغنی اعلان ایلمکده اولان بو حربه اسلاولر آرناوودلرک معاونت و مظاہرتی امید ایتمکده و آرناوودلری حکومت عثمانیہ قارشوی مخالف قیلمق ایچون بتون سعی و غیرتارینی صرف ایلمکده درلر . آرناوود مبعوثلرینک اسلاو تسویلاتہ قارشوی اعتراضات علنیہ لری و اتحاد عثمانیہ صادق قالمق ایچون وقوع بولان تأمینات ، بالقان قومیتہ جیلرینک صلح و مسالمتی ازاله و اخلال مقصدیله اجرا ایدیان تشبثانده آرناوودلرک مظاہرتہ مظهر اولیہ . جقارینی اثبات ایتمکده در .

آرناوودلق حکومت عثمانیہ تک ملکی اولدیغی کی بعض اغغالاتہ قاپیلان بر قسم آرناوودلرده اداره حاضرہ مشروطه ایله تألیف بین ایلیه جککاری شہسزدر . آرناوولرک سلامتی دولت عثمانیہ ایله بر اتحاد صمیمی حالنده یشامغه وابسته اولوب آرناوودلرک بو طریق قبول ایده جککاری ضروری و اسلاولرک تلقیناتی دیکلیه جک اولورلر سه نحو اوله جقاری بدیمیدر . آرناوودلقده تشوшат حصوله کله جکی حوادثلرینک اصل و اساسدن عاری اولدیغی و آرناوودلقده سکون و آسایشک روم ایلیدن دها مکمل بولدیغی تأمین ایلیه بیلیر . قره طاغه فرار ایتمش اولان مالیسورلر حکومت عثمانیہ تک رخصت و مساعدتہ سیله کویلرینہ عودت ایتمش بولندقلرندن قره طاغ حدودنده دخی اعاده انتظام ممکن اولمش و صلح و سکوتی اخلال ایتمک ایستیہ . جککارک آنجق اسلاولر طرفندن کلاچکی شہسز بولمشدر .

تعارف مسلمان مجلد نہ

— عیناً —

محترم تاج الدین افندی ا

عزیز مجله کزی ایلرودنبری تعقیب ایڈیپورم کندم امت

دبره حوالیسندہ بولنان آرناوودلرله برلشمسنه مانع اولغه مأمور ایلمش و حتی بو مقصدله سلائیکن شماله طوغری بعض قوای امدادیہ سوق اولمقده ایتمش .

بو اختراعات و شایعات کاذبه تک غریبی شہسز ، درویش ہیلمک دبرده اوتوز بیک کیشی ایله برلکده بولنهرق عسکرلرہ هجومه مهیا اولمی بو مقصدله بیانناہ نشر ایتمش بولمسی روایتیدر . (آرناوود) غزته سنک صوک نسخه سنده بو حوارثارک ، صربلرک اثر ایجمادی اولدیغی بیان ایلمکده اولوب بو نشریات طوغری اولسه کرکدر . آرناوودلق عصیانک تسکیندن صکره صربلر دبره سنجاغیله قوصوه ولایتی داخلنده صرب پروپاغانداسنی تزید ایتمکی مناسب کوردیلر . دبره قضاسی داخلنده صرب القاتی او قدر چوغالیدی که یالکز آرناوودلر دکل حوالی مذکورده بولنان بلغارلییله بوندن اندیشناک اولغه باشلا دیلر ، بلغراددن کان مبالغ ایله صربلر ، اورتودوقس آرناوودلری صرب کلیسا سنه متابعت ایستیرمکه چالیشدقاری کی یکیدن کلیمالر و مکتبلر انشاسنده تشبث ایلدیلر .

صرب پروپاغانداجیلری بوندن ایکی سنه اول دبرده صرب تسویلاتہ قارشوی ایراد نطق ایتمش اولان درویش همیاه حدتلی بولندقلرندن هر کون بک اوغلنده تصادف ایلیه یلمسی ممکن اولان مشار الیهکده دبره جبیلنده روایتلرینی چیقارمشاردر ، شہسز درویش هماطرفندن بر بیانناہ نشر ایلدیکی شایعہ لری ده حقیقتدر .

اسلاولرک ، آرناوودلری حکومت عثمانیہ تک نظرندہ شہلی کوسترمک ایستہ کاری ویانده منتشر (اسلاویج تاغبلات) غزته سنک مقالیتله ثابت اولمقده در . مذکور غزته « آرناوودلق وقوعات مستقبلہ قریبہ سی » نامی آلتنده یازمش اولدیغی بر مقالہ ده یقینده آرناوودلقده ظهور ایده جک اختلاک کچن سنه دن دها بیوک بر وسعتی حاز اوله جغنی » بیان ایتمکدن صکره صرب منابعندن ترشح ایتمیکی آ کلاشیلان بر چوق تلغرافنامہ لرده نشر ایڈیپور ۱۷ کانون ثانی تاریخیله بلغراددن وارد اولان بو تلغرافنامہ لرندن برنده عثمانیلرک صرب اہالیسنه قارشوی ابراز شدت ایتمکاری تقدیرده صربلر چتہ لرینکده مقاومتہ مجبور قاله جقارینی

کسات اوبقولرندن اوبانسهق دها طوغرضی علمانز اوباندرسه اولمازی ؟

محررافندی ! یز دها نهوقته قدر اوبویاجفز اویانمق یاخود اوباندرلمق زمانی کلاری می سایه مشروطیتده مشروطیت طویلرله هدم اولنان دیوارلردن صوکره قیرغیز حیرلنده آتای طاغرنده بولنان فردشلمزک فریادلری یوش یواش قولافلرمزه کلکه باشلادی عاجز کندومی مثال اولهرق کوسستره بیورم مجله کز کبی مجلهلر مظانه سیله عالم اسلامه عائد خبیلی معلومات ایدندیکم کبی دین فردشلمی دوشوشمکه باشلادم بونلرهب مشروطیت میوه سیدر دکلی ؟

ارتیق بوغفلتمزه طوغرضی جداً وجداناً متأثر بولندیفندن وظیفه مدن خالی قالدیقم تنفس زمانلری بوکبی عالم اسلامه عائد ناچیزانه مطاعه لرده بولنه جفمی وعد ایده بیورم زبیرا پریشان برصورتده ایکلکمده اولان عالم اسلامده کی فردشلمزک یأس وکدرلرینه اشتراک ایتک هر مؤمنک وظیفه سیدر . مؤمن مؤمنک استناد کلهدیر . مؤمنلر براعضادر دکلی . بوکون بخارالی ، ازانلی روسیه لی فردشلمز بزم اعضالرمزدن اولدیفندن اونلرک خسته لغندن داد و فریادلردن نیچون متأثر اولمایلم بوبابده ولایت غزته لرمز نیچون معلومات ورمسونلر نهیه بزى ایفاظ ایتسونلر بوخصوصده فکر عالیکز نه مرکزده در بیان بیورلورایسه منتدار براقتش اولورسکز .

عزیزم بوکونلک بوقدرله اکنتا ایدیورم انشاه بروسه مزک احواله دائر معلومات تقدیم ایده بیورم .

خداوندکارولایتی پولیس اوچنچی صنف قومیسرلرندن

محمد بن ابراهیم

تعارف مسلمان

محدافندی برادریمزک فکر عالی برینی ولایت غزته لریک انظار فاضلانهلرینه وضع ایدر ، کرک « تعارف مسلمان » ک وکرک عالم اسلام غزته لریندن اولان سائر رفقاء کرامتک مندرجه سی محفوظ اولمیوب مأخذ کوسه تزلدیکی تقدیرده هر برغزته نک قانوناً آله بیله چکنی عرض ایدرز .

قسم مخصوص

آورده کی خبری قوشوده صوراً

اورنورغده منتشر وقت رفیتیزک اشعاراته نظر آ سلا نیکده دوختای عثمانی منفتمنه وریلان بزبانوه ، عموم اوروپا دولتلیری قونصوللری دعوت اولندقلر حانده بالانفاق اشتراک ایتامشلردر . بو اتفاقدن یانکز آوستریا قونصولی یقمش ، بالویه اشتراک ایتشدر . واقعا ، بالویه اشتراک ایدوب ایتامک مسئله سی هر بوقونصولک شخصته عائد برمشله در . دول متبوعه لرینه تعلق بوقدره اشتراک ایتدی ایتادی ، راشاغی بش یوقاری ، هیچ بر اهمیت ماده و معنویه نی

معمومه نی تشکیل ایدن ملت اسلامک بر جزئی بر فرد عاجزی بولندیغمدن دین قرده شلمی دوشوشمکی کدرلرینه اشتراک ایتکی وظیفه بیلدیکمدن بوخصوصده بر ایکی فکر عاجزانه می معتبر مجله کز واسطه سیله نشر ایدلسنی تمی ایدرم .

میرم ! سزه تعارف مسلمینده کی مقاله لکزدن طولانی غیابی اولهرق محبت قلبیه م اولدیفندن عالم اسلامک اعضای ناچیزی اولمق صفتیه رفکریمی عرض ایده حکم بو فکرم تصویب بیوریلورظنتمده م . اوفکرم ایسه بوکون زمسلمانلری یکدیگر مزدن خبردار ایده چک معلوما نلرله برابر بریمزک دردلرینه اشتراک ایتک ایچون لازم کلان چاره .

لری ائده ایدتمکدکرباططیع بوخصوصده یاردیم ایده چک باشلیجه مطبوعاتدر . دردرجه قدر مسکز خلافتده وجوارنده مجله کز کبی براییک مجله دن عالم اسلامه عائد معلومات آلتتمده ایسه ده بزعثمانیلرله بوقدر

کفایت ایده مزه : بونلر محدوددر . بوفکره ولایتلرمزده نشر اولنان جریده لرمز پک بیوک خدمت ایده بیلور . لکن مع التأسف

اقتباس طریقیله اولسون بر مقاله یه تصادف ایدیله میور بزمسلمانلر بوکون روسیه ده روسلرک ظلم استبدادی التمه ایکلپان فردشلمزی

وحکومت مذکوره الی دیگر طرفه بخارالی فردشلمزده دخی اوزانده نی و اویچاره لک دخی قانی امکده پنجه سنده از مکده

ودیکر طرفه ایرانک شمال طرفنی اشغال ایتک صورتیه اقوام نورانیه نک اتحادینه مانع اولمق ایچون بقدر قائلر دوککده بقدر

خاتمائی خراب ایتکده اولدیفنی حانده بز آلان یکدیگر مزدن بی خبردها طوغرضی وجود مزک تشکلاتدن و اعضا مزک هانکیسی آخر دیندن

وهانکیسی هلاکه یوزطوتدیفندن خبرمز اولماییشی شایان تأسف دکلیدر .

بوخصوصده ولایت غزته لرینه عیجا حصه اصابت ایتیموری بوقسه سزی ویرمیورسکز ؟ عزیزم ! رجا ایدرم ولایت غزته لرمزه

بوکبی عالم اسلامک آجی دلخراش فریادلرینی درج ایتک خصوصته عائد بعض بر معلوما تر اطف بیورلور ایسه اولمازی ؟

شوقارشومده کی ماصه مده بولنان (۲۹) نومرولی مجله کزک مندرجانندن بولنان بیوک بخارانک باشنده جولان ایتکده اولان

سیاه بلوطلرک بیچاره بخارالی صاعقه لره کردابلره معروض رافه جق تأسفلی حالرینه دائر نیچون ولایت جریده لرمزده حرف واحد بولماسون . بوخصوصده بیوک مسؤلیت مطبوعاته عائد دکلیدر

مرکز خلافتده نشر اولنان جریده لرمز برچوق عربی فارسی کلهر ابله طولو بولندیغندن برکویلونک اکلامسی برگره ممکن دکلدر .

بوبابده دها ساده جه اولان ولایت غزته لرمز دها بیوک خدمت ایدرلر ظنتمده م .

تانیاً عالم اسلامه عائد فکرلرمزک لک محدود بولنسی سرپوش پیغمبری باشلرنده بولنان علمیه مزک نقصاندر بروسه مز بر مرکز علماء دیمکه لایق ایکن بر محفل علمی بوقدره ایفاظ و انبیا مسلمینه

بو محفل علمینک بقدر بیوک تأثیری اوله جفی شبهه دن وارسته در . هرولابنده بر محفل علمی و بررده مسلک علمیه یه عائد و فکر انبیا هه خادم دخی سیاسی تاریخی اخلاق و عالم اسلامه عائد مجله لر نشر ایدلسه بزمسلمانلرده دوچار اولدیغمز غفلت جهالدر

روسیه آلمانیا اشتراف نامہ سی

آلمانیا نك درسعات سفیری مارکی مارشالک خارجیه نظری
رفت پاشا حضرتلرینہ نكندیہ مساعت ایتدیکی ، « ایونینگ -
تایس » غزته سنك روسیہ ، آلمانیا ، اشترافی حقدہ نشریاتی
بروجہ آیدر :

« ایونینگ تایس » غزته نقطه اشترافی شو صورتله دورت
ماده یه جمع ایدور :

۱- روسیہ حکومتی بغداد شمندورف خطنك انشاسته مخالفت ایتمه كه
اماده بولدیغنی بیان ایدر واجنی سرمایه دارلرک بونشبه اشتراف
ایقاع مونع ایتامکی ده تعهد ایلر . آتیق روسیہ حکومتدن
تقدی واقصدای هیچ برندا کارتی طلب اولنماسی شرطدر .

۲- روسیہ حکومتی بغداد شمندورف خطنك ایرانده
انشاسی ملحوظ اولان شبكه حدیدیہ ربطی خصوصنده آلمانیا
حکومتی طرفندن اظهار اولنان آرزویہ حسن مقابله کوسترمك
املی ایله مذکور شبكه حدیدیہ ایله بغداد شمندورف خطنك
انشاسنی متعاقب عثمانلی و ایران حدودنده سانجه شمندورف
خطی خانقین شمندورف خطنه الصاق ایده جك اولان تیمور یولنك
انشاسنی تعهد ایلر . روسیہ حکومتی خانقینی ربط ایده جك اولان
شمندورف خطنك تعقیب ایله جکی طریق قطعی بانذات کنندی
آرزو ایتدیکی زمان تعیین ایتك حقی کنندینه صاقلار .

حکومتده خانقین شمندورف خطی اوزرنده بین الملل
معاهدات تجاریہ تی تسهیل ایدر بوبنده ایقاع موانع ایده بیله جك
تدابیردن مثلا برترانسیت زمانی تعیین ایله مواردات حقدہ
مساوات اوزره عدم معاملدن توقی ایله جکلدر .

۳- آلمانیا حکومتی بغداد شمندورف خطی ایله روس
ایران وشمال خانقین حدودی منطقه سی خارجنده شمندورف
انشا ایتکی و مذکور منطقه ده تشبہات مماله یه مظاهرت ماده
وسایسه اراز ایله مکی تعهد ایلر .

۴- آلمانیا حکومتی ایرانده منافع سیاسیہ تی حائز اولیوب
آتیق مقاصد تجاریہ تی تعقیب ایتدیکی تسجیل ایلر دیگر طرفندن
روسیہ حکومتك شمالی ایرانده سیاسی ، عسکری واقصدای
نقطه نظرلریندن منافع خصوصیه یه مالک اولدیغنی تسلیم ایدر .

آلمانیا حکومتی قصر شیریندن باشلابوب اصفهان یزدوگاه
موقعلریندن مرور ایدرک غازبک جهشتدن افغان حدودینه منتهی
اولان شمندورف خطنك شمالنده کنندی حسابنه شمندورف
انشا آتی ایله سیرسقاغن ، یولار ، تلفراف ودها سائر اراضی یه
دئر امتیازات طلب ایتیه جکی نه کنندی تبعه سی ونده تبعه
سائر طرفندن طلب اولنه جق امتیازاته مظاهرت کوسترمیه جکنی
بیان ایلر . اگر حکومت مذکورہ بوکی امتیازات طلب ایتك
املنده بولتورسه اول روسیہ حکومتی ایله اثتلافه مجبوردر .
دیگر طرفندن روسیہ حکومتی ده آلمانیا نك ایرانده کی
تجارتہ قارشی مطلق صورتده مساوات معاملہ سی اساسنی کا
فی السابق طایفه جقدر .

حائز دکلدر . بالطبع ایش اوراسنده دکلدر . بزم یالکز نظر
دقتیزی جلب ایدن برجه تی وارسه اوده آوروپا قونصولار ، بولندقری
مملکتك منفعتی ایچون یاپیلان برامخریه اشتراف ایتامك خصوصنده
برافاق یاپه بیللمه لرینده در . ناصل اولیورده ، آوستریا قونصولی
کبی باشقه لریده بونك عادی ، پك قبا ، قارشولرینده اولان
عثمانلی ملتته قارشو پك چرکین برمعامله اولدیغنی اکلابوب دائره
انفادقن چیقما یورلر . بویه شبلر مخبرلری چوق اولان بوی جریده لرك
نظریندن قاچاملی ایدی . طوپراغمزده بولنان اجنی اونصوللرینك
بزمچون نه قدر خیرخواه اولدقرینی کوسترملی ایدی . فقط مع
الناسف بویه شیلری روسیہ نك تا اوبرکوشه سنده بولنان بر
اسلام غزته سنده اوقوبورز .

ایرانہ شاه مخلوقی

بوتون عالم اسلامك لعنتنه دوچار اولان بوبدیغت حکمدارک
آوروپاده هویتی عنوانتی کبرلیه رك سیاحت ایتکده اولدیغنی
روسیہ مطبوعاتی یازیوردری .

« نان » غزته سی بو مخلوق حقدہ شو صوگ وقتلر شویله
معلومات ویریبور : « ایران شاه مخلوقی ویا نه ، پارس بروکسلی
زیارت ایتدکن صوکره نہایت برلینه مواصلت ایتشدر . شاه
سابق آوروپا پای تختلرینی متوالیا طولاشماسندن پارسده کی ایران
احراری مخالفجه اندیشه اولنیور . شاه مخلوق ، روسیہ طرفندن
ایرانہ عائد برطاقم اساسز پروژه لر حاضر ایتده اولدیغنی بعض
آدملر واسطه سیله ایرانده اشاعه ایدیبور . روسیہ حکومتك
شاه مخلوقی ، تکرار طهرانہ عودتدن شدتله منع ایده جکی
طبیعیدر . ایلك بوباردمانی اشاسنده عسکرک قومانداسنی درعهده
ایتمش اولان مرتجع شهرامیر بهادرک محدودی ارشاد الدوله شاهک
معینده بولنقدہ در . »

تاك سوزی بوراده بیببور . شمدی فرانسه نك بوبویوك
غزته سنه بوراده ایکی چفت لاف سوبلمك استرز :

ایران حکومتی ، مملکتنه کمی براقوب کمی براقامق
خصوصنده روسیہ نك معاونتہ محتاج دکلدر . بناء علیہ روسیہ
حکومتك شاه مخلوقی تکرار طهرانہ عودتدن شدتله منع ایده
بیله جکی طبیعی برشی دکلدر . فرانسه یه دخولی منع ایدیلن بر
حریفی فرانسه یه براقوب براقامق ناصل صرف فرانسه حکومتنه
عائد برمسئله اولوب روسیہ حکومتنه تعلق ایدن هیچ برجه تی
یوقسه بکون محمدعلی طهرانہ برقوب براقامق ده منحصر آ ایران
حکومتنه عائد برمسئله در . ویا لکز اونك بیله جکی برایشدر . روسیہ یه
تعلق ایدن هیچ برجه تی یوقدر . اوله غیر طبیعی شیلر آلتنده برطاقم
یاچه « طبیعی لر چبقاروب ایرانك حیثیتی ده اطوغربی استقلالیتی
کسر خصوصنده آوقاناتق ایتك ایله فرانسولر متفقرلر نك حیسانتی
نه قدر اوقشیلورلر سه ده بو طرفنده افکار عمومیہ اسلامیہ تی ده اوقدر
دلکیر ایده جکلدر . آرتق « نان » وهپالری آکلالمیدر لرك افکار
عمومیہ اسلامیہ بویه طولملری یوته جق وقتلرینی کچیرمشلدر .
بناء علیہ ، طبیعی بیلدیکی بو منع مسئله سنك طبیعیلیکی یالکز
« نان » عنیدنده در .

مدیر مسئول : عثمان جودی

نجم استقبال مطبعه سی

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آتی آیلغی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۸ آتی آیلغی ۴ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آتی آیلغی
۶ فرانقدر .

تغلا مسلیت

وجملنا کم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باهت لفته لور مجلددر

تاریخ تاسی ۳۲۸ مولد النبی

محل اداره :

استانبول : بازید
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع المنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ پاره

۱۹ کانون ثانی ۳۲۶ جلد ۲

پنجشنبه

۲ صفر ۳۲۹

عدد : ۳۲

اولنورسه خارجی سیویاجه لک اهمیت قلمز ، اولسه بیله
چاره لری نسبة آهون اولور .

داخلاً صاعلام اولان جسمک موجودتی کوریلیر ؛

هویتی آرانیر ؛

بن روسیه ده بولندیغ زمانلر هر کون روس غزته لری
اک بیوکندن اک کوچوکنه قدر تعقیب ایدردم ؛ و غزته یی
ایله آنجه ده حسب المصلحه یا خود حسب الدیانه اولا تاغراف
قسمنه ثانیاً خارجییه قسمنه کوزیمی کز دیرردم ؛ مع التأسف
دولت علیه حفته سنه ده آنجق اوچ بش غایت اهمیت سنز
تاغراف ایله ایکی اوچ مقاله یه تصادف ایدردم ؛ اوچ آی
درت آی تمادیا غزته لر تعقیب ایتدیکم حالده Constantinople
دن بر تلغرافه تصادف اولنه مدنی زمانلر پک چوق
بولوردی . شیمدی درسه ایتده بولندیغ جهته هفته ده آنجق
اوچ درت عدد روس غزته سی اله کچره بیلورم ، فقط
هر هانکی نسخه سی آچش اولسه هم درسه ایتدن چکامش بر
قاچ تلغرافدن ماعدا اخبار خارجییه قسمنده حوادث و خصوصی
مقاله ؛ حتی بعضاً ده هفته ده بر قاچ کره باش مقاله لر ایله
تورکیه احوال حاضر سنه عائد افکار سیاسی لرنشر اولندیغی
مشاهده ایدیورم .

داخلیه ناظری جنابلیینه

— آجیور مکتوب —

بزم بیوک ببالریمزک غایت بیوک سوزلری واردر ، بز
بوسبتون یکیلکه اوزلیوب بعضاً اسکیاریمزی ، اسلامفری ده
خاطر لیلم . ببالرمنز دیرلرکه : « داخلده کی بورا خارجه کی
قاصرغهن دن فنادر » .

اقتدم ؛ سز بو کون داخلیه ناظری بولنیورسکز ،
الترام اتمش اولدیغکنز وظیفه غایت بیوک بر وظیفه ر ،
بو وظیفه یی لایقوله ایفا اتمک ایچون یالکز علم و معرفته
کفایت اتمز بلکه غایت بیوک تجربه لر لازم ، وبالخاصه
ملتمزک کچیرمش اولدیغی یا خود هنوز کچیرمکه بولندیغی
دوره انقلابده هان هر کسک کوزلری اوکنده بولنیور .
بونلری تمامیه نظر اعتباره الهرق کمال بصیرت ایله حال
حاضرک مایوسیتندن صیرملق ایچون دایانه بر تدبیره احتیاج
مس ایتدیکی جزئی بر ملاحظه ایله آشکار اولور . مع مافیله
جهانده هیچ بر خسته لق بو قدرکه دواسی بولنمسون ،
بونکله برابر هر کس ده بیلورکه ، خسته لقلرک اک بیوکی و
اک مهانکی ده داخلی خسته لقلردر ، داخلی خسته لقلر تداوی

دیٹک اولیورکه هویتز محافل سیاسیسه اثبات وجود اییدیور و ایتمشدر ؛ بونکه افتخار ایده چکمزه سزکده امنیتکز برکالدر .

اوت داخلا موقعمز یوکسلدکجه ماهیت و حقیقتمزده نمایان اولور ، وجودمز کسب قوت ایتدکجه خارجی جراحی کندی کنسینه انیام بولور .

بو کونلرده جزئی بر قلب چارپندیسنه دوچار اولدق ایسهده ظنمه کوره اهمیت ویریله جک درجهده قلب خسته انی (له الحمد) یوقدر .

آرده صروده وجودی صارصمقده اولان جکر خسته لقلری ، بورهک خسته لقلری ، سکر خسته لقلری یکدیگری توالی اییدیورسه ، البته بونلرک تداویمی دوغریدن دوغری ذات عالیکزه عائددر . ذاتا بونلرده عادت Chronlogie اعتباریله من القیدم اداره مملکتی صارصمقده اولدیغیده داغما خاطرلرده در ، دوشونجهلر تعمیق اولدقجه حیرتدن حیرته دوچار اولنور .

بونلرک کافه منی نظر اعتباره آلدقن صوکره تکرار ملتک عهده کزه تودیع ایتش اولدیغی اماناتی ملاحظه ایدر سه کز ، مادامکه ملت سزه بوماتی تودیع ایتش ، مادامکه ملت سزی بوامانسه اهل کورمش . سزده بتون موجودیتکزله کوکس کیرهک هر نوع مشکلاته قاتلانهرق کال متانتله وظیفه کزده ثبات واستقامت ابراز ایدهرک ، حسن نیته قرین اولهرق ، اوفق تفک کفتکولره حواله سمع اعتبار ایتیه رک وقت کچیرمیوب بر آن اول امراض داخلیه نیک اوکنی آلیاه کال کرمله چالشمه کز ایجاب ایدر .

بنم کبی بر عاجزک ، سزک کبی ارکان دولتدن بر ذاته بو صورتله نصایحده بولنمه سی اجانب نظرنده یهورطه نیک طاوغی تعلیم قییلندن ایسهده فخر الکائنات علیه اکمل التحیات افندیمزده احد ضایعانتدن صوکره مسلمان فارسی کبی برغریبک فکری خندق محاربه سنی قازاندرمش ایدی . «والعصر» سوره مبارکه سنی دخی خاطر مزه کتیره جک اولورسه سق بزم اهل اسلامک قوه اجتماعیه سی قوه سیاسیسه سنه ، دائما ظهیر اولدیغی دخی انکار اولنهمز ، سز ملتک امینی اولدیغکز کبی بزده بر جزئی بولنیورز . مؤمنلر جسد واحددر .

باشی آغرسه المی جسسدک هر جزئنه سرایت ایدر ملت سزی باش اولهرق طائیش ایسه سزکده ملتی جسد اولهرق قبول ایتدکز ایجاب ایدر ، شو حالده : الک ، آیانک ، پارماغک خلاصه طرناقاره وارنجه یه قدر اجزای جسندن هر برینک او باشه بر نوع یاردمی اوله ییله جکئی ملاحظه ایدهرک کندهده بر جسارت حس ایتدم . ملت بوتون آمال و امیدنی درت کوز ایله آنجق سزندن بکلیمور ، هر فرد کوزینی سزه دیکمش ، بناءً علیه سزکده ماده و معنا آزاده صروده ملت ایچنده و مواقع مقدسه مزده کوزیکمه کز ایجاب ایدر .

امین اولوکرکه ، اهل ایمان ایچنده سزک موقعکزک مشکلاتی دوشونمین بر فرده تصادف اولنهمز . وخدمات حسنه کزی تقدیر و تقدیس ایتیه جک قدر نان کورده تصور اولنهمز . هر فرد عثمانی سزک دورینسانه سیاستلر تعقیب و مصیب تدبیرلر اتخا ایدهرک نتیجهده کمال موفقیت ایله اثبات وجود ایتدکزی آرزو و تمنی ایدر .

وبالخاصه بنده کز کبی برعاجز موی سفیدک وظیفه سی یالکزال قالدیروب دعا ایتک ایکن قلمه صاریلوب میدانه آتیلمه سی آنجق ملتیزک احتیاجنک کثرتندن ناشی سوق طبیعی ایله حرکت کک دیمکدر . یاخود قرانفجک آتش نمروددن حضرت خلیلی قورتارمه یه چالشمه سی قییلندن بر آرزودر . (العفو عند کرام الناس سجیه) .

عبدالرشید ابراهیم

سعادت دنیویه نیک تأمینی و دنیا ایچین چالشمق حقنده

ضیرکم مهلم یترک آفرته لدنیاه ولادنیاه لافرته

ولم یکنه کلا علی الناس

[سزک خیرلیرکز آخرتی دنیاسی ایچون و دنیاسنی دخی آخرتی ایچون ترک ایتمین و وجودی جمعیت بشریه و انسانلره یوک اولیان کیمسه لدر ،] « حدیث »

یلمم نه دنسه هر طرفده اسلاملرده عمومی رتبه نیک

بوکا مقابل بزم دینزدہ دنیا ایچون چالشمق حقتده شیمدی ذکر ایده جکمز پک چوق آیتار ، حدیثلر واردر . خرسیانلر بویله موجب سفالتلری اولان بر دینه تابع اولدقلری حالده اولنر دنیاک هر گوشه سنده ، هر بوچاغنده دنیا ایچون چالشییر و هر کسین زیاده زنیکن اولورلر ایسه یا اولنرک دینسز اولدقلری و یا خود دینی دنیایه قارشدر مدقلری آکله شیایر عالمردن بریسی اولکی سؤاله جواب ویرمشدر . و « خرسیانلرک دینلری دنیایی کنیدیارینه بو قدر خور کوستردیکی حالده ینه اولنرک بالعکس بو قدر دنیایه صارملاری هر حالده دنیاده خرسیانلرک موجود اولدیغنه دلالت ایدر . » دیمشدر . بکا قالیرسه بوعمومی و قطعی بر جواب اولاماز . دیه بیایرمکه خرسیانلرک دنیاده مسمود و بختیار اولمیزینه سبب دینی دنیایه قارشدر . ماملریدر . اکر دین دنیاک هرایشنه قاریشیرسه اوزمان دینده محو اولور ، دنیاده . دین نه امر ایدیورسه هرکس اونی پایسین ، فقط دنیایی قازانمق ایچون علمه ، فنه چالشمغه ، تجارت و صنایعی آله ایمکه لزوم واردر .

رسالتپناه افندمن حضرتلری بر حدیث شریفلرنده [انتم اعلم بأمر دنیا کم] بویورمشلردر . معناسی : سز دنیا ایشلرکیزی بندن داها ائی بیلیرسکیز « دیمکدرم باخصو بزم دینز هم دنیا همده آخرت ایچون چالشمه مزی ، آخرتی قازانه بیلمک ایچون اولا دنیایی قازانم مزی امر ایدیور . قرآن کریمده سورۀ اسرناک ۷۲ نجی آیتنده : [ومن کان فی هذه العمی فیهوفی الآخرة العمی واصل سیلاً] بویورمشدر . معنای شریفی : « بو دنیاده کور اولانلر آخرتدهده کور اولور و یوللری غیب ایدرلر . » دیمکدر . دنیادهکی کورلک ایشته بویله فقیرلکه ، سفیلکه محکوم اولمقددر . آخرتده دنیا ایله ، پاره ایله قازانیلیر . جنته ایلک اول زنیکنلرک کیره جکنی پک چوق تفسیرلرده کوردم و پکدرین عالمردن ایشیتدم . حتی بر حدیث شریفده : [الدنیامزرعة الآخرة] بویورمشدر . معنای شریفی ده : « دنیا آخرتک ترلاسیدر . » دیمکدر . انسان دنیاده نه اکرسه آخرتده اونی ییجر . دنیاده هر شی ، هر ایلک هر سعادت پاره ایله ثروت ایله پاییلیر . بونلر ایسه صنایع و تجارتی آله ایمکه

عمومی برمسکینک ، عمومی بر سفالت کورولمکدهدر . بر شهره کیدلسه اک محتشم قوناقلر ، اک مکمل اولر ، اک ائی محلهلرک هپ خرسیانلرده ؛ اک بر باد ، اک عادی قلبه لرک هپ اسلاملرده اولدینی کورولور . ایش بونکلهده قالماز . تجارت ، صناعت ، الحاصل مملکتک روحی مثابه سنده اولان پاره ، اقتصاد هپ خرسیانلرده اک مکمل دکانلر ، مغازه لر تجارتخانلر هپ خرسیانلرده . که مورجیلک ، آریه جیلانی کچی بیانچی ، عادی ، کیمسک تزل ایتدیکی ایشلر ایسه اسلاملردها عجیبو بکا سبب نهدر ؟ نیچون کنیدی طوپراقلمزده بابالرمزک ، دده لرمزک قانلریله یوغورولان وطنمزده کندمن سفالته محکوم اولیوروز . بر جنت کچی کوزل اولان مبارک وطنمزی جنهم کچی بر سفالت اوچاغنه چویوریوروز . و خرابه حالنه قویویوروز . بز انسان دکلی بز ؟ . . . بزده عقل یوقی ؟ . . . بونه دن ؟ . . . بوکا بعضاری دینی سبب کوستریورلر سده دینک دنیا ایچون چالشمق خصو . صندهکی دهشتلی امرلری ذکر ایده جکمز دن بوراده بوکا سبب اصلی اولاراق دینی دکل تنلک ایله جاهلکی و بوجهالت سببیله دینک اساسندن بیله کورولان غفلتی کوستره جکیز . بوکا سبب تنبلکدر . چونکه اکر دین اولمش اولسهیدی روسیه وسائر طرفلردهکی اسلاملرکده سفیل اولماری لازم کلیردی . حالبوکه اولنرده عین دینده اولدقلری حالده بونلرقلری قطعلرده صنایع و تجارتی آله ایشلر و بوضورتله حکومتلرینه نفوذلری کوستره بیامشلردر .

ایکنجیمی جهالتدر . معلوم اولدینی اوزره انسان هرشیدن غافل اولور ، و جاهلده بونورسه اوندن هیچ برخیر بکله مهملیدر . بز استبداد آتنده ازیلیرکن ، او یورکن خرسیانلر بزدن چوق اول او یامشدر . مکتبیلری چوغالتهرق اصلاح ایدهرک بیکی علملری ، بیکی فنلری تحصیل ایدهرک هر شینی او کرمشدر ، سعادت و ترقیاری ایچون نه یایمق لازمه یایمشدر و یایمقده بونمشلردر . حالبوکه بز الان او یویوروز . بیلم نه زمان او یانه جفز .

شوراسنی ده ذکر ایدهمکه خرسیانلق دیننده دنیایه ، زنیکنلکه اصلا میل و محبت یوقدر . دنیا ایچون چالیشان پاره قازانلر عادتاً کفر درجه سنده بر قباحت ایشلرلر .

یچکز، زیرا زراعت مبارک برشیدر. « دیمکر . جناب حق قرآن کریمده سورده قصصک ۷۷ نجی آیتنده: [وابتغ فبما آتیک الخ بویورمشدر . معنای جلیلی: «اللهک سکا ویردیکی شیلر ایله آخرتی قازانمعه چالش، دنیادن نصیبکی اونتمه. جناب حتمک سکا بخش ایلدیکی ایلیک کبی سن ده علمه ایلیک یاپ. دنیاده فساد چیتارتمه . الله تعالی مفسدلی سوزمن . دیمکر . کذا قرآن کریمده سورده نسانک ۹۴ نجی آیتنده: « یا ایها الذین آمنوا .. تبتغون عرض الحیاة الدنیا» بیورولمشدر معنای جلیلی: مؤمنلر . . . دنیانک مال و متاعنی طلب ایدیکز . دیمکر . کذا قرآن کریمده سورده فاطره نك ایلیک ۲۹ نجی آیتنده: [. . . ی رجون تجارة لن تبور] بویورولمشدر . معنای شریفی: «جناب حتمک ای بویوک لطف و کریمی کساد بولماز بر تجارتنی آرزو ایدنلر ایچوندر.» دیمکر بونلر ایله برابر دنیاده انسانلرک دوچار اولدقلری سعادت فلاکتک احوال و تأثیرات خارجیه ، تقدیرات الهیه دن زیاده بالذات انسانلرک کندی لارنده اولدیغنی اثبات ایچون دخی پک چوق نصوص قاطعه واردر . از جمله شارع حقیقی قرآن کریمده سورده شورانک ۳۰ نجی آیتنده: [ما اصابکم من مصیبة فبما کسبت ایدیکم] بویورمشدر . معنای جلیلی « سزه اصابت ایدن فلاکت و مصیبتلر هپ بالذات کندی لارک زله قازاندیغکز شیلردر . دیمکر . بعض جاهلر ایلیک ده ، کوتولکده لهدندر ، نه یایلم، طالع بویله ایمش، قدرم بویله ایمش دهرک کندیاری تبتللمک، قباحتی - حاشا - الله اسناد ایدیورلر . حالبوکه جناب حق قرآن کریمده سورده فطره نك ۵ نجی آیتنده بویوریورکه: [یا ایها الناس ان وعد الله حق فلا یفرنکم الحیاة الدنیا ولا یفرنکم بالله الغرور] معنای جلیلی: « ای انسانلر ! اللهک وعدلری حقدر . دنیا حیاتی غرور کزی موجب اولماسین . الله اولان بیهوده اعتمادکز دخی یولکزی شاشیرتاسین » دیمکر . نه بویوک بر حکمت الهیه !

« مابعدی وار »

دوقتور حادق

اولور . دیگر بر حدیث شریفده جناب پیغمبر: [وان تسعوا السعادة هذه الدنیا فالله یعدکم السعادة الاخری] بویورمشدر . معنای جلیلی: « ای اتم اکر سز بودنیانک سعادتسه چالیشیور ایسه کز الله تعالی سزه اوتیکی دنیانک ده سعادتسه وعد بویورویور . دیمکر . بویله او امر قطعیه دورورکن حال دنیایی خورمی کوره چکز؟ حال تبتللمکن واز کچمیه چکمی یز؟

قرآن کریمده سورده نجمک ۳۹ نجی آیتنده جناب حق: [لیس للانسان الامسی . . .] بویورمشدر . معنای شریفی « انسانلر ایچون چالشمدن باشقه سعادت یولی یوقدر . دیمکر . برکلام کبارده عربجه شوبیت سوبیلنمشدر احث لدنیانک کانک تمیش ایدا
اعمل لا آخرتک کانک تموت غدا

معنای: ایدیا یشایه جقمشسک کبی دنیا ایچون چالیشن یارین اوله چکسک کبی آخرته حاضران » دیمکر .

بر حدیث شریفده: [ان الله تعالی یحب المؤمنین المحترف] بویورولمشدر . معنای: « الله تعالی تأمین معیشت و سعادت ایچون چالیشان حرفت و صنعت صاحباری سوزر . » دیمکر . دیگر بر حدیث شریفده: « التاجر الصدوق الامین یحشر مع النبیین والصدیقین والشهداء » بویورمشدر . معنای منیفی! « دوغرو ، امنیتلی . بر تجار انبیا صدیق و شهیدلر ایله حشر اولنور . » دیمکر . جناب پیغمبر افندمز حضرتلری دوغری و امنیتلی بر تاجر دینه کوزمل بویورمشاردر . یارینی مشروع بر صورتده قازانمیلر . آنا تولیده بعض اشرافک - که بونلره اشرا دیمک دها موافقدر - . زوالی کویولوره یابدقاری غدر، اعتساف شایان تأسقدر . شونک ، بونک حقنی چالراق ، اونی بونی دولاندیردق قازانیلان باره طبیعی بر زهیردر . بر طقم متغایه و متغاینک زوالی کویولوره ، بیچاره اهالی یه یابدقاری کبی یاپیلان تجارت بر تجارت دکل بر خرسزلق و حتی بر دولاندیر ییلقدر .

بر حدیث شریفده زراعتک تقدیر ایلمسی ایچون حضرت پیغمبر: [احرثوا فان الحرث مبارک] بویورمشدر . معنای منیفی: « زراعتله مشغول اولوکز . اکیکز ،

مخصوصہ دفن ایساونار .

سینود قرارندہ : بن ادبیاتہ دائر سعی واجتہادی حق سبحانہ وتعالیٰ نک بکا بخش ایتدیکی موهبہ طبیعیہ می عیسیٰ نک وکلیسانک تعلیمی خلافتہ حصر ایشم . کذاک جمیع دنیایہ منتشر بنم تحریرات و مکتوبلریمده و بنم یولده اولان شا . کردلرمک تحریراترندہ خصوصاً قیمتلو و ظم اولان روسیہده (اور تودقس) کلیساسی تعلیمات و اعتقاد آتینک جمله سنی متعصبانہ ردقیلمقله دین نصرانیتی انکار ایتدیکیمی . . . ایلر و سوریور .

فقط بوتون بو دیدکاری خلاف واقعدر . بن ایسه هیچ بروقت کندی اعتقاد و مذهبمی نشره و میدان الديرمغه اجتهاد ایتدیکم یوقدر . کرچه بن مصنفاتریمده حضرت عیسیٰ تعلیمی کندم ادراک و فہم و اعتقاد ایتدیکم کیفیتہ تصریح و تفسیر ایتدییم ایسده مصنفاتریمی مطالعہ آرزو سندنہ اولانردن کیزلہ مہدی ایسہمده طبع و نشرہ چاپیشمہدیم و حضرت عیسیٰ نک نصرانیت تعلیمی خصوصندنہ بنم فہم و ادراک نہ کیفیتہ ایتدیکی بدن یلمک استہیہ ناردن باشقلرہ تعلیم ایتدییم . اما سراق ایدنارہ بیلدیکی بیان ایتدیکہ برابر مصنفاتریم موجود ایسده مطالعہ آرزو سندنہ اولانردن غیرلرہ ویرمادم ، کیمسہیہ تقدیم ایتدییم .

قرار مذکورده دہا بن مقدس تثلیثی و انسان صورتندہ ظهور ایدوب نی آدمک کنہانی عنو ، عالم انسانیتی آتشدن تخلیص ایچون ظهور ایدن و کندی قربان ایدن انسان صورتیہ گلش عیسیٰ آلهی انکار ایتدیکیمی ، و حضرت عیسیٰ رحم مریمده نطقہ سز حملہ دوشدیکی ، خدای طوغر مش پاک مظهر مریمک وقت حملہ ہم وضع حملدن مقدم بکارتی انکار ایتدیکم سویلثیور .

فی الواقع انسانک کنہانہ ارتکابنہ دائر میدان آلمش و معناسز حکایہلری و حق سبحانہ و تعالیٰ یہ افترا ایدیش انسان صورتیہ قیزدن طوغر ق کویا کہ انسانتری آتشدن ازاد ایتک ایچون قربان اولمش معناسز اوج آلهی انکار ایدیورم .

اما قدرت و محبتدن عبارت اولان جمیع ممکناتک مبدئی ، شریکی و نظیری اولمایان آلہ حقیقی نی انکار ایده . میورم بلکہ جهان دہ جمیع ممکناتک وجودی و جمیع ذی

قونت لیورہ تولستویک سہ سینویور محکمہ سہ ہوا با یازدیغی
مکتوب

— مابعد —

«بوص» (اورچ لری ، کلیسادہ اجرا ایدیلن عبادت لری رینہ کتیردیم ، نہایت یقیناً معلوم اولدی ، کہ کلیسا تعلیماتی پک مضر مصنوعاتدن و انصاف سز جہ کذب و افترا و اعمال باطلہ دن عبارتدر .

تعلیم خریدنیایہ نک مکر حیلہ و خدعہ و اخلاق جاہلانہ تخندہ مستور اولدیغنی « ترینیک » نامیلہ بنام عبادتہ دائر کتابلری او قویوب و خریدنیان روحانیلرینک اجرا ایتدیکاری عبادت لری کوروب ملاحظہ النسہ کوریلور کہ عبادت دیہ یابدیقاری عملاری عرض و منافع شخصیلرینی کوزادوب معیشتک ہر بر خصوصندہ استفادہ ایلہ صورت شتیہ یاپیش مکر و حیلہ و دسایندن باشقلہ برشی دکادر .

مثلاً: صبی وفات ایتدیکی تقدیردہ جنتہ وارمق ایچون بعد التولد صیلرہ باغ سورمک ، ہم مخصوص جملہ لری ذکر ایدہرک مقدس صویہ القا ایتک قادینلرک نفاسدن پاک اولمالری ایچون مخصوص محلہ دعار او قومق ، بالعموم تشبثاتک موافق مرام اولسی ایچون ، دار جدیدہ سعادتہ یا شاق ایچون طار لالارک نشو و نماسی ، اکونلرک مبدولیتی ، ہوانک کسب اعتدال ایتسی ، مرضندن شفا ، یوم قیامتہ موتی نک اصلاح حالی ، ہوناردن ماعداد صد ہزار معیشت خصوصاری ایچون مخصوص فدا کار لقرار شرطیہ پاپاسار طرفندن اجرا ایدیلن کددر .

فی الواقع بن کلیسادن بیقدم ، کلیسا تعلیمی اوزرہ عبادت لری ترک ایدیم . ہونکچون اولاد و اقربالریہ ایتدیکیم وصیت بودر : بنم موتم کلدیکہ بنم جسد بی روحی چاپوچہ آلوب دفن ایتسـونار ، بنم جسدیمہ کلیسا خادملرندن ، پاپاساردن هیچ کیمسہی دعوت ایتسـونار ، استراحت روچیچون دیہرک یا پالماقده اولان عبادت لری بنچون پاپاسونار ؛ انسانرہ لزومی اولمایان یاراقسز شیلیاری آلوب آتدقاری کبی بنم جسد بی روحی دہ پک چاپوق چیقارسونار ، مدفن

مازامیہ» (مولودی یاغلاہ سورمک) عملاری صورت و صنماری تعظیم و انلرہ عبادتی، بعض بی روح جسدری چور و مامش بناء علیہ اولیا جسدی «موشی» دیرک تعظیمی و بعض عبادتارک و دعالتک اصول و کیفیتنی اعمال باطلہ و کذبدن عد ایدیور .

مخصوص وقتدہ پاپاسار طرفندن کنناہاری عفو ایتمک ایچون اہالینک کلپسایہ مدوامتارینک لزومی (پرچارشینیہ) عبادتاری دہ پارہ جمع ایتمک ایچون پاپاسار طرفندن پاپلمش مکر و حیلہ لردن و نصرانیت تعلیمنی تحریفندن عد ایدیورم . « مابعدی وار »

مترجمی : ولی الا انوری

عالم اسلام

اورنبورغ مفتیسی نامنہ پاییلہ جق یوبیلی

— مناسبیتد —

حیات ماضیہ سنی ، ہویت ذاتیہ سنی ، فرصت دوشدکجہ اجرا آت پر تدبیری ملتہ چیزوب تقدیم ایتمکدہ قصورلق ایتمدیکمز ، اورنبورغ مفتیسی محمدیار سلطائف افندی حضرتتارینک اورنبورغ مفتیلکنی اشغال ایدہلی تام یکرمی بش سنہ اولیور .

اپی وقتدر روسیہ مسلمانلریندہ ، بومناسبتلہ مفتی حضرتتارینک نام عالیلرینہ بریوبیلی یاقق و بویلہ بر اجتماعدن بالاستفادہ بعض فوق العادہ ایشار ، یعنی باشقہ وقت حکومتدن مساعده رسمیه سنی آلق بر پارچہ زور اولان بعض بر مؤسسہلر یاقق فکری موجوددر .

مطبوعات ، استر خانده منتشر «رہان ترقی» غزہ سنی استننا طوسیورسہ بو یوبیلنک لزومندن بحث ایدیورلر . بالکز ، پاییلہ جق مؤسسہنک نوعنی تعیندہ مختلفدرلر .

روحک حیاتی جناب اللہدن و آنک ارادہ و قدرتندن دیہ اعتقاد ایدیورم . نتہ کم تعلیم نصرانیتک حقیقتی دہ بوایدی . ودخی دنیامشکہ : « بنم قیامتہ حشر ونشرہ ایمانم یوقدر »

اگر قیامتدن مراد ابدی عذابلریلہ ہم شیطانلریلہ مشہور ، دائمًا عیش عشرتدن عبارت دیدکاری جنتلری مراد ایدرلرسہ بنم اعتقادم بو کیفیتدہ دکادر . اما حیات ابدیہنی و اعمال صالحیہ ترتب ایدن اجر و مشوباتی دنیادہ و آخرتدہ ہر محلدہ و ہر وقتدہ اولہ جفنی شوو درجہ کامل اعتقاد ایدیورم کہ کندمک اختیار لغمدن ناشی لحدک کنارندہ دیمک قدر بر حالدہ اولدیغمدن شقیار موتیلہ اولمک خوفندن استعاذہ ایلورم .

ہر بر اعمال صالحہ حیات ابدیہنک سعادتنی زیادہ ایدہ . جک و اعمال سیئہ ایسہ حیات ابدیہنک سعادتنی تنقیص و ازالہ ایدہ جک دیہ اعتقاد ایدیورم . آنکچون حیات ابدیہنک سعادتنی یولندہ سعی و اجتهاد قیلماق وظیفہ مدر . سنیودک بیاننامہ وقرارندہ بنم طانیستوا (اسرار خفیہ) دنیان اعمالی ، عباداتی منکر اولدیغ یازیلور . اوت بو حقدر . طانیستوا دیدکاری اولیلہ شیردرکہ حق سبحانہ و تعالی نک معبود برحق اولدیغنی انکاردن ہم نصرانیتک کنبہ و حقیقتنی تحریفندن ، پاپاسار طرفندن پاپلمش حیلہ و یالانلردن عبارتدر . بوتون بونار صراحت انجیلدہ مبین تعالینک تمامًا خلافندہدر .

نوزادہ اسم ویرلدکدہ « کریشینیہ» (وافتنز) عملیاتی دہ ظاہر اعمال باطلہدن عد ایدیورم . زیرا بو کوچ آغیر بر عملیاتدر . ہیچ بر شیدن خبری اولمایان طفل معصومی نافلہ ، فائدہ سزیرہ الم و محنتہ دوچار ایتمکدہ معنی یوقدر بالغ کیمسہ نہ پایلدیغنی بلیور ایسہدہ طفل نوزادک ہیچ بر شیدن معلوماتی یوقدر . . .

پاپاسارک کنناہاری عفو خصوصندہ پایدقاری عملیاتلرینی غایت مضر یالانلردن عد ایدیورم . فساد اخلاقک باشایجہ سببارندن اولوب انسانک معصیتدن خوفنی ازالہ ایلہ فسق فجورہ یول آجق دیمکدر . مریم آنارک تصویری اوکندہ قنبدیل یاقق ، «میروپو»

ایتدرہ جک ہر موزہ خانہ در . تا تارلر بوقدر مظنن ماضیہ مالکدر لر . باشلریندن بونجہ وقعہلر کیچمش ، آلر یلہ حسابسز اشار بجر مشلر . حالبوکہ بونارہ دلالت ایدہ جک بو کون آلریندہ ہیچ بر شیماری یوقدر . ہیسی اجنبی باخصوص روس موزہ خانہلرینک زنکینلیکی ایچروسنہ کومولش ، غائب اولمش کیتمش . حالبوکہ بویلہ اولمہملیدر عظیم وفوق البشر ذیلہ جک درجہدہ مدہش تاریخلر کچرہن بر ملتک ماضیسی اویلہ قوس قولای اونوتولماملیدر . نھوت ، عظمتلو بر ملت اولدیغمزہ دلالت ایدہ جک آثار دائماً اخقادمزک کوزی اوکندہ پارلاملی ، بونلر ، بابالرینک نوقدر شان وشرفہ مالک اولدقاری لسان حالیلہ سویلیہرک کندیلرینی شمیدیکی حالریلہ تکدیر ایتملیدر . ایشتہ بونکچون ملی بر موزہ خانہ وجودہ کتورمیز ، اسلامیتہ ، مایتہ تعلق ایدن نہکچی آثار بولہ بیلیرسہک ہیسنی عنعنات تاریخہسیلہ آلدہ ایمیز . وبو تأسیس ایدہ جکمز ملی موزہ خانہمزک ایچروسنہ قوبلیز . ایشتہ بونک مساعده رسمیهسنی مفتی حضر تاری آوب ویرملی ، لازم اولان پارہسنہ کزنجہ اعانہ طریقیلہ ملتنن استحصال اولتور .

بعضاری دیورلرکہ : خیار! خیار! اودہ اولسون ، بودہ اولسون . بو کون زہ اک زیادہ لزومنی حس ایتدرن شی ہر براحتیاجتمزی کورہ ییلہ جک برکتبخانہدر . انسان ، بعض رہمہدینی ، اجتماعی ، اقتصادی وسیاسی مسئلہلرہ احتیاجی دوشدیکی وقت زہ یہ مراجعت ایتہسنی بیلمیور . اجنبی کتبخانہلرینہ مراجعت ایتک استہناورسہ لسان پیامدیکمزدن طولای بر شی استفادہ ایدیلمیور . بناء علیہ بوتون حوائج ضروریہ مزبیری ، یارتی معلومانلہ ناقص بر حالہ کورلیور . بوندن ماغدا ، اسلافز او قدر کتاب یازمشلر ، بزم استقبلمزی دوشنہرک زہ بونجہ آثار براقتلر . حالبوکہ بونارک اک قیمتلی اولاناری آروپا کتبخانہلرینہ آشیرلہرق بوکون آلریمزدہ برشیلر یوق . بناء علیہ بصورتلہدہ استفادہ کلیہدن محرومن .

ایشتہ اونکچون بزم ایلک یاپہجق اشمز ، برطرفدن اسلاف کرامک قیمتدار آثارینی طویاپہرق دیگر طرفدن اجنبی لسانلری اوزرینہ یازمش دینی ، سیاسی ، اقتصادی ،

افکار عمومیہ اسلامیدہ بومرکززدہدر . دیلردہ برقاچ تورلی مؤسسات خیریه طولاشیور . مثلاً بعضاری دیورلر کہ روسیہدہ بیکارجہ اسلام مکتبی اولدینی خالدہ بو مکتبہرہ معلم اولہجق ذاتلری یتشدیرہ جک برتک دارالمعلمینمز یوقدر . معلملریمز اکثریتلہ (برقاچ عدد چیقارسہ باعموم) دہا کندیلری تربیہ اولنمہ یہ محتاج آدملردر . حتی روسیہ اسلاملرینہ منبع علم ومعرفت تشکیل ایدن مکتب ، مدرسہ لہ عطف نظر ایدیلمہ جک اولورسہ اصول تعلیم کورن معلملرہ پک آز تصادف اولتور . اکثریسی کنندی محیطندہ دعا برکاتندہ بیومش افندیلر اولوب قالانلری دہ حیات تحصیلہ سندہ کی فکری وکوردیکی تحصیلی معلملکدن باشقہ بر شی ایچون اولوب اقتضاً حال وضرورت سائقہسی اولہرق معلم مسلکندہ سلوک ایدن ذاتلردر . حالبوکہ بویلہ اولمہملیدر . اولاد ملت معلم اولہرق یتشہن افندیلرک ید تربیہ وتعلیمنہ ترک اولنمہلیدر ، ایشتہ اونک ایچون بوکون ملتک اک بیوک احتیاجی دارالمعلمیندر .

بناء علیہ بویوبلی مناسبتیلہ یاپہلہجق مؤسسہ روسیہ اسلاملرینک تعلیم باندہ کی حوائج ابتدائیلرینی حقیلہ کورہ ییلہ جک بردارالمعلمین اولسون ، مفتی حضر تاری حکومتدن مساعده رسمیهسنی استحصال ایتسون . پارہ جہتہ کزنجہ برقومیتہ تشکل ایدر ، بونک سعی وغیرتیلہ اعانہ طویلانلور . بصورتلہ بردارالمعلمین میدانہ کلش اولور .

بعضاری دیورلرکہ : بوکون روسیہ اسلاملرینک اک بیوک احتیاجی مکمل ومنتظم ، حقیقہ بوتون روسیہ اسلاملرینہ برمنبع اولہ ییلہ جک قدر بیوک برقیزلر مکتبیدر . ارککار ایچون اعدادی حتی عالی نامیلہ بنام مکتبہلر اولدینی خالدہ قیزلر ایچون بردانہ اولسون منتظم ابتدائی مکتب ییلہ یوقدر . بر ملتہ والدہلرینی بوقدر اہالہ براتق عیب بر شی اولقلہ برابر نتیجہ اعتباریلہدہ مضر برشیدر . بناء علیہ بومناسبتلہ روسیہ اسلاملرینک تام اورطہ بربرندہ بیوک برانات مکتبی آچمیلز ، بوندن روسیہنک ہر طرفنہ مقتدر ومنور الفکر والدہلر یتشسون .

بعضاری دیورلرکہ : خیار! اودہ اولسون . بوکون زہ اک زیادہ لازم اولانی شانلی ماضیلریمزی در خاطر

معلم آئندن اگمکینی قباچق ظنیله اورطه لانی قارشیدرمیه اهالی نی اغوایه باشلیه جق. بونکاه برشی بجره مزسه حکومته ژورنالار تقدیم ایده جکدر. نهایت معلمده اورادن صاوشمیه مجبور اوله جق بو طرفده اولاد ملتده دارالمعلمینک یتشدردیگی نمره دن برشی استفاده ایده میهرک کینه او جاهل امامک تربیه جاهلانسه نه بر اقیله جقدر.

بناء علیه بزهرشیدن اول، هراشمزه مانع اوله جق بویه وجودلری اورطه دن قالدرمه یه غیرت ایتمه لیز.

بویه کوچوکلکاره تنزل ایده میه جک درجه ده قوه علمیه ومعنویه یه مالک روحانیار یتشدره جک قدر منتظم وغایت بویوک بر مدرسه دینییه تأسیس ایدلمک بوندن یتیشن امامار برمامک رزقنه کوزدیکه جک قدر کوچوکلکدن عالی، ملتک بوکونکی احتیاجاتی آکلایه بیله جک قدر عالم اولسون. بوصول فکری تقویه ایدنلردن بری صاماراده منتشر

«اقتصاد» مجموعه سی محرریدر. محترم آرقداشمز بیوریورلرکه: «مفتی حضرتلری بر رئیس روحانی اولدیغندن بزجه یادکار اولیه اک زیاده سزوار اولانی اوفاده ویا خود، باشقه مناسب بریده رؤسأدین یتشدره جک منتظم عالی بر مدرسه کشاد ایتمکدر. بویه بر مدرسه تأسیس ایتمک ایچون، روسیه نك هر طرفندن پاره طوپلامقله موظف بر قومیته تشکل ایدرسه قومیتیه یاره طوپلامق مساعده سنی حکومتدن استحصال ایدرک مساعده رسمییه کاغذینی هر بر امامک آله ویره رک امامار طرفندن اعانه طوپلامیه باشلانورسه لزومی قدر یاردنک آله ایدیه جکندن اصلا شبهه یوقدر. احتمال بو مساعده نی حکومتدن مفتی حضرتلری کندیلاری استحصال ایدر.

بز بوکون عالی مدرسه یه پک زیاده محتاجز. هر نه قدر مدرسه لریمز وارسه ده عالی دکل تالی درجه سنده در. هیچ بری، عالی تربیه کورمش امامار چیقاره جق اقتداری حائر دکدر. محله لریمز اکثریتله یارم یامالاق اماملرک اداره. سنه ترک اولنیورکه نتیجه اعتباریه پک وخیمدر.

اگر بزم لاقول بر دانه اولسون عالی، منتظم پرو. غراملی، دورت یوز کشی نی استیعال ایده جک مدرسه من اولورسه باشقه مدرسه لریمز کندی دائرلرند پروغراملری

اجتماعی جلد جلد کتابلری لسانمزه ترجمه ایدرک روسیه اسلامار ینک نام اورطه بر پرند بویوک وغایت زنگین برکتبخانه وجوده کتورمکدر. بو اغر وظیفه نی ایفالاچون هرایشنی درعهده ایدن بر هیئت انتخاب ایتملدر. بو هیئته ده بوظیفه بوکتملدرکه اوده، روسیه اسلاماری روسیه حایه سنه کردکن تا بو آنه قدر نه کی ادوار تاریخیه لر ونه کی وقوعات و انقلابات مهمه لر کچر مشارسه، رسمی دائرلره، موثوق و معتبر اجنبی کتب وجراندینه بلراجعت مکمل وغایت منتظم بر تاریخ میدانه کتورسونلر. بو اثر کتبخانه ملیمزرک کقیمتدار برعضونی تشکیل ایدر. بو مسئله حیات قدر مهمدر. چونکه غائب اولمش ماضیاری بولوب چیقاره جقدر. بر مات، که ماضیسی کندینه حالی قدر بیلیدر. اوملت استقباله طوغری آتدینی خطوه لرینده یا کماز.

بعضاری دیورلرکه: خیار ا خیار! بونلر هپسی درجه نایه ده یاپله جق شیردر. بونلردن ده اول یاپله جق بر ایشمز واردر. اوده قوه علمیه وروحانیه سی مکمل اولان امامار یتشدره جک بر مدرسه دینیدر. او یله بر مدرسه دینییه تأسیس ایده م که بوندن یتیشن امامار دینی، وجدانی، دائمآ کندینه حاکم مطابق عد ایدرک منافع عمومی نی هرشیدن اول طانیسونلر. وهرشیدن زیاده اونک استحصالنه چالشسونلر. بزه حکم سورن امامار، بویه بر خصلته مالک اولدقچه نه دارالمعلمینلر یزدن خیر کورورز، نه بر موزه خانه تأسیس ایده بیلیرز. ونه ده برکتبخانه ..!

چونکه بو مؤسسه لر لاف ایله دکل هپ اتحاد و معاونت ایله میدانه کله جک شیردر. حالبوکه اتحاد و معاونت ایده جک افراد کاملاً خوددین اماملرک تحت قومانداسنده بولنیورکه بونلر باشمزده کی بلالرک پوسکلی کی اوزریمزده صالاندقچه، دکل موزه خانه لر تأسیس ایتمک برکوبه یله آچیق کوزلی معلم کوندرمک ممکن اولیور.

دارالمعلمیندن یتیشن افندیلرک معلم اولوب کیده جک یرلری بر امامک تحت ریاستنده اولان محله دن باشقه بر اولیه جقدر. بو زواللی امام، جهانشندن، خودبینا کندن، باشقه سی ایشنه کلدی کندن طولانی تعصبندن معلم ایله بوزولشه جق، معلمی کندی رزقنه شربک عد ایده جکدر. زواللی پس نظر امام،

اولہرق استیور، بعضاری یاریم یا ملاق امام لک فتوای جاہلانہ لریندن طولانی بویوک بویوک ضرر مادی بہ اوغرا دقلری ایچون طرفدار درلر . بعضاری ده پراکنده بر حالده بولنن اسلاماری بر نقطہیہ جمع ایدوب بر قوت حصولہ کتورمک ایچون ہر حالده قوۃ معنویہ و روحانیہیہ لزوم وار لغنی حس ایتدیکی ایچون بو مدرسه دینیہ طابدرلر .

اگر فعال ، ایش بیلیر آدم لردن مرکب بر قومیتہ تشکل ایدوب ده بویوک بر غیرتہ ایشہ باشلایہ جق اولورسہ ق طوبلانہ جق مبلغی بنده کز ، قرق ، الہی بیک روبلہیہ توقف ایدر دیہ ظن ایچمورم . امید ایدورمکہ بونک دہا اوج مثلی طوبلانور . چونکہ مقدس دین اوغری نہدر .

روسہ اسلاماری آرسندہ اولیلہ صاحب ہمت آمار بیلورمکہ مسئلہ اطرافیلہ آکلاتیلہ جق اولورسہ بو اوغریوہ تکمیل ثروتی حصر ایتمکن چیکنمیہ جکاردر .

دہا شوراسنی خاطرده طوعہ لیزکہ بو کون بزم امامار بر طرفدن وظائف روحانیہ ایلہ مکلف اولدینی کبی عین زمانہ وظائف تدریسیہ و تعلیمیہ ایلدہ موظفدر . بناءً علیہ ہر حالده اصول تدریس و تعامیم بو مدرسه دینیہ کلیہنک پروغرا مندن جز اولہ جقدر . و بناءً علیہ مدرسه دینیہ کلیہنک بر شعبہسی اولوق اوزرہ بر دارالمعلمینک ویرہ جکی معلوماتی حاوی پروغرام تحتندہ بر شعبہ آچیلہ بیلر .

بو مدرسه دینیہ کلیہ خصوصندہ حکومتدن مساعدہ رسمیہ آتیق وظیفہسی ہر حالده یوبیلی صاحبی مفتی محمد یارافندی حضر تارینہ دوشبور . اگر بوکا موق اولورسہ صوک عمریندہ ملتہ بویوک بر خدمت ایتمش اولہ جقدرکہ بونکہ ۲۵ سنہک عطالتنی تلافی ایتمش اولہ جقدر . ملت دہ کندینی الی الابد خیر ایلہ یاد ایدہ جقدر .

ترویسکیلی احمد تاج الدین

عدم اقرار حقیقت

ویا خود

« عدم وقوف »

فاضلہ محترمہ امینہ سمیہ خاتم افندی حضر تارینہ ا
اولا : شو سر لوحہنی اتخا بدہ معذور کورولمہمی

اصلاح ایدرک طلبہسنی بو عالی مدرسہیہ حاضرلیہ اجتهاد ایدر لردی . بو بر جہتدن مدرسہ لک بر لشمہ لرینہ . ہ یار دیم ایدردی .

قرق الہی بیک رویلہ ایلہ بو مدرسہنی وجودہ کتیرمک
مکندر ... »

مقالہ مک حجمی مساعدہ ایدہ میہ جکندن بورایہ یالکز «اقتصاد» رفیق مزک مطالعہسنی آلدق د نصکرہ بو خصوصہ کی کندی مطالعہ امزہ کچہ جکم :

بزجہ ماراند کر مطالباتک کافہسی مہم و ہپسی یاپامہ سی لازم اولان شیاردر . ہر بزنک علویتنہ آری آری حرمت و رعایتز اولدیفندن آرسندن برینی ترجیح ایتک خصوصندہ « اہمیت » جہتی نظر اعتبارہ آلیورز . یالکز ہانکیسی شمدیلک باعق ممکن ، و ہانکیسی دہا مکمل یاپیلہ بیلیر . ایشتہ یالکز بو جہتی نظر اعتبارہ آلہرق رأیجی او نقطہ نظر دن ویرہ جکز .

بزہ قالورسہ ، کرک افراد ملتک احوال روحیہسی و کرکسہ حکومتک وضعیت حاضرہسی طوبلانیلہ بونار ایچر وسندہ اک زیادہ مکمل و منتظم اولہرق یاپیلہ بیلہ جک بر مدرسہ دینیہدر .

بوکی مؤسسہ لری میدانہ کتورمک خصوصندہ اک زیادہ علاقہ دار اولانار ، بول فکری ازباب معرفت طا قاریندن زیادہ جیبی قالین افراد ملتدر . چونکہ ہر شی پارہیہ توقف ایدبور . لاف ایلہ . پارلاق نظریہ لرلہ ایش دونمبور .

حالبوکہ آروجہ بر دارالمعلمینک قیمتنی حقیلہ تقدیر ایدرک جینندن کایتلی بر مبلغ چیقاروب ویرنر مع التأسف پک آز بولنور .

اونکچون . قور قیورزکہ ملت قیمتنی تقدیر ایدہ مدیکندن ایشمزی حقیلہ کورہ بیلہ جک بر دارالمعلمین احتمال میدانہ کتورہ میز . حالبوکہ مکمل بر مدرسہ دینیہ اولان احتیاد جزئی حس ایدنار پک چوقدر . حتی دیہ بیلیرمکہ ، نہ سویلدیکی کندیسی دہ آکلامیان اوج بشر دانہ چولوق چوجق ، نور عامہ کوزلری قاشان بر آووج فراشہ ایشنا طوبیلور . سہ عمومیتلہدر .

بونارک بعضاری بویلہ بر مدرسہنی دیانت پرورلی اقتصامی

استرحام و موضوع مقام اولان «عدم اقرار حقیقت و یا خود عدم وقوف» کردن طولانی تعجب ایتمکدن کنیدی آلا۔ مدیعی بیان ایلم . . . بعض محرر لر بیلم که افکارینک موجب تنقید اولدقلرندن طولانی حدت ایدر لر، منقده عادتاً قیزار لر ! بن فضائل بشریه نك الك بیوکی اولان اعتراف خطا و قبول حقیقت کبی بر خصات جلیله ایله متصف اولان محرره لر عادتاً غبطه ایدر، کنیدیلرینی تبریکدن بزآن بیله کری قاله م . . . کرک مادی، کرک معنوی هر شیئک قیمت و مقبولیتی ندرتی نسبتنده آرتار، چوغالیر ایشته ؛ اعتراف قصور خصاتی ده مزیات بشریه نك الماس دینه جک قدر نادر، خاص، پارلاق معتبر بر فضیلتیدر۔ پک چوغمز پک چوقلرمن آز چوق بو جوهر اخلاقه مالکدرده استفاده ایلمه من کبر، غرور، خودبینک، خودپسندک غباری التنده اورتولور قالیر .

* *

«عدم وقوف» سرلوحه سی تحتنده فوزیه رشید خانم افندی یه یازمش اولدیغکیز مقاله عالیه کزک بن یالکیز - من غیر حد - بر نقطه سنی تشریح و اونقطه نظرندن تنقید ایده جک که اوده : قیزلرمنک مکاتب اجنبیه ده تعالیم و تربیه کورملرندن بر حضرت حاصل اولدیغی و اولیه جغی ادعا کزدر .

مقاله فاضله لرینک برینده دیورسکیز که :

«زم اجنبی مکاتبنده تحصیل کورن قیزلرمن - ارتق چکیمز درجه یه کلن کهنه افسانه عادتلرمن له مدنیت حاضره ارسنده بام بشقه یتشیورلرسه ده حب اسلامیه و مایه لرینی هیچ بر زمان غائب اتمیورلر .»

بوفکرکی قبولده بنده کز مع التأسف معذورم۔ قادیناغک عالم بشریتده کی حصه عرفانی کیتدیجکه آرتیور، بشریتک خلاصی اشحق والدلرک موقع معنویسنی یوکساتمکه اوله جغی تسلیمده هر کس متفقدر .

دکل یالکیز اولاد، بر زوج بیله زوجهنک شرف معنویسندن، علم و عرفانندن حصه دار انتفاع اولور . قادین بیوکاریده تربیه ایدر کو چکلری ده ! آوروپانک ترقیات عمومیه سی ارسنده قادیناغک ترقیسی یوک بر کتاب

تشکیل ایدر . اوت ! بونلرک هر بریمی برر حقیقتدر . ترقیات نسوانک - باخصوص بزده - الزم اولدیغی انکار ایده م . . . مکاتب اجنبیه ده دکل ! بوکون طوتیورز : «زم مکتبایرمنز یوق که نه پایلم ویرمه یه مجبورز» دیوب یدی سکیز یاشارنده کی نوزاد معصوم ویا معصومه یی (برر مقصد دناشکارانه ایله تأسس ایتمش اولان) مکاتب اجنبیه دن برینه (سلمه السلام) آتیورز ! صکرده «باباسی اناسی اسلام اولدقندن صکره . هیچ اولاد بشقه دینه سلوک ایدرمی؟» دیه کنیدی کنیدی میزی الداتیورز فقط بوالدانمک بزده نه یه مال اوله جغی هیچ نظر دفته المیورز .
فاضله محترمه !

اگر (سایقو لوزی) فننه واقف بولنش اولدیکیز . بلکده واقفسکیز - یدی سکیز یاشندن اعتباراً مکاتب اجنبیه یه ایلوب عمر کرانه اسنک بر قمم مهمنی اورارده بر چوق مقصدلره الت اولوب و بر چوق تأثیرات معنویه نك التنده تصبیق اولنه رق امرار ایدن او معصومه نك (فن مذکور نقطه نظرندن) اعتقادات صحیحه ، عادات و اخلاق مایه سنک نه کی تحوالر ، تبدلر کچیره جکینی تسلیمده بر آن بیله تردد اتمز دیکیز ..

حالبوکه عادات و اخلاق ملیه ممدوحه سنک غیوبتیه ، ازالسه یلر چوق اقوامک محو و منقرض اولدقارینی صفحات تواریح اثبات ایدر .

بونقطه لر ی بیلدیکیکیز حالده عدم اقرار حقیقتندن و یا خود بیلمدیکیکیزدن طولانی عدم وقوفکیزه حیرتار ایچنده قالدیم . . . اگر انکلیزجه یه آشنا ایسه کز اسپنسرک «پداغوشی» فنی حقننده یازمش اولدیغی کتابک یتمش بشنجی صحیفه سنک سکیزنجی سطرینه برکوز کز دیریکیز . یوق اگر اولسانه آشنا دکاسه کز بنده کز سزه ترجمه ایده م ؛ مؤلف کتاب - انکلیز فلاسفه مشهوره سندن اولان - اسپنسر بو سطرلرده دیورکه :

«مهارتلی بر مرییه ، تربیه سیله مکلف اولدیغی نوزادک افکارینی ایسته دیکی مجرایه چور دیلار . چوجقار علی العموم سن صفرلنده کنیدیلرینه القاولنان فکرلری اقتباسده هیچ کوچک چکملر . مرییه اگر فرانسر ایسه فرانسر ، انکلیز

او کر نیک ایچون اجنبی لسانلرینه مراجعت ایتمکه لزوم یوقدر .

متعصب اولدیغمه حمل اولنمهق ایچون شو حقیقتی ده سویلنکن کندیمی الهمیجغ! بوکون بنده کز مکاتب اجنبیهده تحصیل و تربیه کورمش اولدیغم حالده او حیات تحصیلیه نیک شدتله علیهندهیم . . . اگر بو حقیقتی سویلنمش اولیدم بلنکه متعصب اولدیغم فکر باطلنه ذاهب اوله جق ایدیکز . . . فقط بو آجی حقیقتی اوزرمده تجربه ایتدیکم ایچون نتیجه سنک وخامتنی او کر ندیم ! . . . نیسه بوراسنیده کچم ! ! . . .

« نقصانیتمزک ا کمالی ایچون مقتدر اللرک معاونتی تعصبه رد ایتمک اصلا موافق دکلدنر . « بیوریلدور ! بوجله دن ؛ یوزلرجه میل مسافه لری قطع . بتون مزاحم و مشکلاتی اقتحام ، و بیکلرجه لیرالصرف ایدرک بورالره قدر اختیار غربت ایدرک گلش و محشم ، مطمئن بنسار انشاسندن صکره تدریساته باشلامش اولان هیأت مکاتب اجنبیه نیک مقصدی یالکنز بزم « نقصانیتمزک ا کمالی » ایچون اولدیغی اکلشیلرکه بوندن ده ذات فاضلانلرینک پک زیاده صافدل اولدقاری معناسی استخراج اولنور ! بنده کز بالعکس مشکلیسندم ! اونلرک بورالره قدر کلمسی محضا « نقصانیتمزک ا کمالی » ایچون ایسه هانکی سببه منی اولاداسلامی عبادتخانه لرینه دخول و انری بر طاقم مراسم دینه لرینی تطبیقه اجبار ایدیورلر ؟ اگر ذات فاضلانلرینک بیورمش اولدقاری سببه منی ایسه نیچون بو مراسمدن اولاداسلامی آزاده قیلیمورلر ؟ . . . دیمک اولیورکه اونلر بزم خیرمز ایچون چالیشیورلر بزیسه نانکورلک صفت قبیحه و مردوده سنی طاقنهرق اونلرک مقتدر اللرینک معاونتی تعصبه رد ایدیورلر ؟ !

فاضله محترمه !

بو قدر بسیط دوشوندی ککزدن و بونلره قارشى بو قدر صافدل داوران دیغ کزدن طولانی تأسفات و تلفهات عظیمه می بیانده معذور کورولمه می استرحام و بوندن صکره یونلره قارشى بر آز مشکلیسنند بولمکیزی سزه بر صورت صمیانده توصیه ایلرم . . . آرتق بختی بوراده کسممکه مجبورم . یالکنز صوک سوز اولمق اوزره ذات فاضلانله

ایسه انکلیز ، آلمان ایسه المان فکر لرینی ، احتیاساتی ، اعتقاداتی نوزاده نفخ ایتمکه مقتدردر . بر فوطوغراف جامنه هانکی منظره نقش اولنق ایستیلرسه او منظره یی اقتباس جامک وظیفه کیمیه ویه سی اولدیغی کی چوجقارده (سن صغر نرنده کی دماغلرینک وظیفه فیزیولوژیسی اوله رق) کندیلرینه القا اولنان اینی ویا کوتی هر فکری اقتباسه طبیعتاً مکلفدرلر . . . ایشته ؛ بوندن ا کلاسیلیورکه بر چوچنی ده کندی لسانی او کر ندن ، تعلیم و تربیه ملیسی حقنده بر فکر حاصل ایتهدن ده اچیقجه سی : قاره یی بیاضدن سچه جک بر قوه تمیزیه مالک اولمدن مکاتب اجنبیهده تحصیلنه مساعده اولاد وطن ایچون عین جنایت و دناؤتدر . . . دکلی ؟ مقاله عالیه کزک بر آز ده یوقاریلرنده « اصول جدیده اوزره تعلیم و تربیه مزه یراه جق هانکی کتابمز واردر ؟ » جمله استفهامیه سی وارد اولیورکه ؛ بو سؤالدن « عدم اقرار حقیقت » معناسی استخراج اولنور . بو سؤالی او کر بوندن اتی یدی - ده اخری اوله رق - اوچ درت سنه اول صورمش اولسه ایدیکز حقیقتاً جوابندن اظهار عجز ایدوب اقرار حقیقت ایدردم ! فقط دور دلارای مشروطیتده اطنال ایچون اصول جدیده اوزره بر چوق کتابلر تالیف اولنمش و بونلردن اولاد وطنک جدی بر استفاده ایده جکلری ده شهیدن وارسته بولمشدر . . . بوکون تدقیق ایده جک اولورسه کز بو ادعامک عین اصابت اولدیغی سزده تسلیم ایدرسکیز . مقاله کزده اجنبی لسانک فوآندن بحث ایدوب دیمشکیزکه ؛ « بزه اینی بر نسل اتی یتشدره جکندن امید وار اولدیغمز متری نسوان حاضره مز - امین اولکیزکه اجنبی لسانلرندن او کر ندکلری فنون اخیره سایه سنده تنوز ایتمشدردر » بوندن ا کلاسیلیورکه السنه اجنبیه دن برینه واقف اولمیان بر والده اولادینک - اصول اخیر اوزره - تعلیم و تربیه سندن اظهار عجز ایده جک ! هر نه دیرسه کز ده یکز بنده کز بو فکری ده قبولده مترددم . بر والده اولادینک تعلیم و تربیه سنی تحت تکفله المق ایچون یالکنز « پداغورثی » فنی او کر نسه کافیدر . بونکله اولادینک یکرمنجی عصر مدینتته موافق بر صورته تربیه ایده جکندن امینم . « پداغورثی » ایسه السنه شریقه ده موجود اولوب بو فنی

دالنینک آرقہ طرفی دایران (دانی) طاغلی ایله
محاطدر . شمندو فرمن ساعتده (۲۰) کیلومتره سرعتمده
کیدوردی . بوتون گذرکاهک ایچی طرفی طاغلق ، همدہ
غایت مدہش ، دیک قیالقلارله محدوددر . بونلری کورنجه ،
دها پورت آرتوره واصل اولمازدن اول بورالری فتح ایدن
قوتک نه کی بیوک برقوت اولدیغی دوشنمکده ایدم .

پورت آرتوره قریب بر محلده محاربده تلف اولان روس
عسکرلرینک قبرستانی کورولدی . اوزرینه بر آبدہ رکز ایتمشلر
ایمش . بر ایچی طاغ آره لریندن کچدکدنصرکه استاسیونہ
واصل اولدق . شمندو فر اجرتی ، کیدوب گلہ ایککنجی
موقع ایچی روبله در . ترندن اینججه اوفاجق بر قهویہ
کردک . بوراسی غایت طار اولدیغی کبی فقیرانه بر محل ایدی .
فقط تمیزلکی هیچ بر صورتله تعریف ایدیلہ من . قهوه نیک
طاوانہ بتون دولتک سنجاقلری اصامش . ماصه سنک
اورطه سنہ ، اوطوردیغمز یرک تام تپه سنہ اصابت ایدن رده
بر عثمانلی باندره سی صالانوردی . بونی کورنجه اوچومز
بردن ، عثمانلی باندره سی ا دیه حایقردق . و آل چارپه یه
باشلادق .

بورادہ براز استراحت ایتدکدنصرکه اطراف کیزمیہ
چیققدق . کیرالہ دیغمز عربہ یی اوچر روبله یه (۳۶) بچق غروش
طوتدی ایدک . اولده بونی استکشار ایتمش ایدک . طولاشوب
کدکدنصرکه بتون کون طولاشدیغمزک فرقہ وارنجه
آزیبلہ کوردک .

آمان نہ منتظم یولر ، و نہ حیرت افزا طاغرا !
غایت منتظم ویلانقاوی برشوسه دن طاعه چیقمغه
باشلادق . بو طاغ پورت آرتور بوغازینه قارشودر . تام
ذروسندہ محاربده تلف اولان یکریمی بیک ژاپون عسکرینک
کیمکلیغی محتوی بر آیدہ سرکوزدر . بو آبدہ نیک مدخلندہ
صاغ وصول طرفندہ روساردن ضبط ایدیلن ۱۵ ساتمروک
ایچی طوب ایچی عدد سباح طورپیدو موجوددر . بو
آبدہ یی بر مدت تماشا ایتدکدن و ژاپونلری بتون قبلہ
آلقلادقندنصرکه بونک قارشو سده کی تپه یه چیققدق .
بو تپه پورت آرتورک یوکسک تپه لریندن بریدر .
ارتقاعی بزم یوشع تپه سنک بر بچق مثلی اولوب بتون لیمانی

اخوت اسلامیہ همجنس مزه فدا کارانه معاونت ایتمک کمزی
امر ایدیور ، ایشته بو کون او وظیفہ یی ایضا ایدہ چک
زمان حلول ایتدی . بونکچون ای حیثیور عثمانلیار ،
ای [تعاونوا..] قول جلیانہ قائل اولان موحدین بوکون
ترکستانده هادم اللذات اولان موتک ، موت محققک اطفار
قاهره سی آئندہ آه وانین ایدن بیکلرجه اهل اسلامه ،
صاچی بیتمه مش معصوملره دست معاونت می اوزاتم .
« غیرت ایدم ، اطراف می کندیمزه کولدر میلم . اجداد می می
مزارلرنده لرزنک شرم ایتیم ، اخلاقک تحقیر ونفرتدن
صاقینم غیرت ، غیرت ، که بویولده صرف اولنه جق همتلر
یار و اغیار عنندہ اسلامک انسانیتنه ، عثمانلیارک حیمتہ
مقیاس عد ایدیلہ چکدر .

حقوق فاکولتہ سندن:

کامل دار بایزه

ژاپونیا دن مکتوب

ایشته بو کون اوکله دن ایچی ساعت قدر مقدم آسیا
ایله اولان علاقہ من تمامیلہ قطع ایدلشددر . آوروپادن ،
آسیادن آرتق آریلهرق ژاپونیا نیک « آماقسامارد » واپوریلہ
دانی دن ژاپونیا به حرکت ایتدک . شمده آچیق دکزلرده بولنیورز .
واپور سیاحت می ایچی کون سورہ چکدر . واپور سیاحتنه
باشلامزدن اول پورت آرتور سیاحت می عرض ایدہ چکم :
۱۱ کانون اول ۱۳۲۶ دالنیدن شمندو فرہ را کبا
پورت آرتوره متوجها حرکت ایدک . پورت آرتورله دانی
بیندہ کی مسافه شمندو فر ایله ایچی ساعتکدر . گذرکاهده
روساردن قالمش مکمل وجسیم ذخیره آنبارلری ، روس
واغونلرینک یکیدن یا بلدیغی محلار ، دالنیده یکانه فابریقه
اولان چند فابریقه سیله باقلہ یاغی استخراجنه مخصوص
فابریقه... بر بر اوکزدن کچوردی . را کب اولدیغمز
ترن طار خطلی ، واغونلری بزم روم ایلی شمندو فرلری
واغونلری کبی اولوب پولون طرزنده آمریقادہ یا پیامش
غایت اوزون واغونلردر .

و بتون تپه‌ری ایته کنه آلمشدر .

بورایه رکز ایدیان آبدنك ارتقاعی (۲۱۸) ژاپون آرشونی (تقریباً ۱۰۹ مترودر) قطری اون بش آرشون اطرافنده کی ستونلرک محیطی (۱۴) قاریشدر . بو آبدنده محاربه‌ده تلف اولوب نقل اولنان ژاپون جنراللردن نوکی ، کوروکی ، آنی شینی نك کیمیکری موجوددر .

بو تپه‌نك تام قارشوسنده اولان لیمان مدخلنده اوج تپه ده‌ها وارددر . فقط بورایه ، تعیین ایدیان مأمورین مخصوصه‌سندن باشقه کیمسه‌نی براقیورلر . حتی ژاپون ضابطاننك بیله کیرمه‌سنه مساعده ایتمیور . و حتی قارت پوستالرده بیله بو تپه‌لرک رسماری یوقدر .

بو جنراللرک آبدلرینی حاوی تپه‌ن صوکره صره ایله ده‌ها بر چوق تپه‌لری کزدك . روسار طرفندن ترك ایدیان مدهش و غایت جسم استحكاملرک خرابه‌سنی برر برر تماشا ایتنك . بو استحکام دیوارلرینك قالینلی ، موقعنك صرپ ، دیک بر تپه اولدینی نظر دفته آله‌جق اولورسه ژاپونلرک بورالرینی نصل ضبط ایتنکرینی و روسارک‌ده ناصل مغلوب اولدقارینی آ کلامقده پك کوچك چکرسکزر . پورت آرتور محاربه‌سی حقتده بر فکر ایتنك ، ژاپونلرک قهرمانلیغنی حقیله آ کلامق ایچون ، بهمه حال پورت آرتوری کلوب کورمایددر ، والسلام .

روس ضابطاننك اقامتگاهی اولوب اثناء محاربه‌ده قادینلری ایله تحفظ ایتنکری محلی‌ده زیارت ایتنك . دیوارینك قالینلی (۶) قارش اولوب طاغ تپه‌سندن دیرقازیلهرق وجوده کتیریشدر . بناء‌عالیه بالکنز طاش دکل طوپراقده وارددر . تپه‌لر یکدیگرینه تونل ایله مربوطدر . تونلر اودرجه مکملدزکه ایچروسنده سواریلر فرح فرح کیدیورلر .

خلاصه ، پورت آرتورده نه‌کی آثار وارسه اک اوفاقلرینه وارنجیه قدر کیزدك . کوردك . بورایه صرف اولننان روس التونلرینی شویله بر تخمین ایدنجه ؛ زواللی روس دوستلریمزک حالنه آجیماق قابل دکلدر . بن کندیم پك سطحی اولهرق حساب ایتندیکم وقت (۴) میلیداره چیقاربورم . اکر ده‌ها اینجه تفتیش ایدن اولورسه ده‌ها فضله میلیونلری بولوب چیقارم‌جفی طبیعیدر . زواللی

روسار ؛ بو قدر میلیاردرلر صرف ایدرک بونجه سنه‌لر تعمیریه اوغراشمشلر ؛ اوغراشمشارده شیمدی ژاپونلر راحتنی چکیورلر .

روسار ژاپونلرله صلح عقد ایتنکری ، تعبیر آخرله روسار پورت آرتوری ژاپونلره تسلیم ایتنکری تپه‌نی‌ده زیارت ایتنك . بو تپه « بووغدای » نامنده غایت یوکسک بر تپه اولوب اوزرینده کی ایکی عدد جسم طوبلر پك اوزاقندن مشهود اولیور .

ده‌ها برچوق تپه‌لری ، خرابه‌لری کزدکدن صوکره بر ژاپون لوقنطه‌سنه کیردك یمك یمك . یمدیکمز یمکار اورویا یمکاری ایدی .

ژاپونلر پورت آرتور استحکاماتنده اولان بتون آثاری رموزه حالنده حفظ ایتمشار ، بوزولیمه‌جق و تفسخ ایتمه‌جک اولانلرینی حالی اوزره ترك ایتمشلر . بونلردن ماعدا آرووجه « محاربه‌موزه‌سی » تعبیر ایتنکری ده‌ها رموزه‌خانه واردرکه اصل مهم وشایان تماشا اولان رده اوراسیدر .

بوموزه‌خانه حقتده تفصیلات ویره‌بیلمك ایچون هفته لرحه آیلرجه تدقیقاندن بولنق لازمدر . بتون آثار ؛ طوبلر ، کله‌لر ، قلنجلر ، تفنگلر ، موزیقه‌لر ، البیسه و تزیینانه مالزملری ، اجزاخانه‌لرده بولنه‌بیان معالجات ، بزلر ، تلفون و متعدد تلغراف ماکنه‌لری ، فطوغرافیا پروژکتورلر ، خریطه‌لر ، رسملر . . . سائر وسائر ! تلغراف ماکنه‌لرندن بریسی هنوز ایشلمکده ایکن ضبط اولمش شریقی اوزرینده طورویور .

قبودن کیردیك محله جنرال استوسه‌لک محاربه‌ده تلاف اولان آننك مجسمی موجوددر . آنك دریمی کندی‌دریسی اولدینی کی طاقاریده استوسه‌لک طاقیدر . یالکنز ایچروسنی طولدرمشلر . قورشون کچن لرلی بللی طورویور .

خلاصه ابتدای سیاحتمدن بری بوقدر مهم آثاره اصلا تصادف ایتمدی ایتنك .

یوقاروده عرض ایتندیکم کی آرتق ژاپونلر آنك « آماقسامارو » واپوری اوزرینده کیدیوروز . بوندنصرکه انشالله دانی ولیمان حقتده یازارم .

حسن فهمی

تورکستان زلزله سی ایچون

آسیا طاغری نیک هوای صاف و معتبر فی تنفس ایدہ ایدہ جانلائش بر تورکک و اردرکہ سنہ لک ترا کم غلیان نسیانی ایلہ خاطر اتمزک ال کیزلی بر گوشہ سندنہ اونودلش قالمش کبیدر . او یلہ بر تورکک کہ بوکون دامار لریمزده جولان ایدمن قائده اونک صفوت و عصمتندن ، قوت و جلا دندن بر شی حس ایتدی کمز حالده مع التأسف قدری بیله میورز . بوکون ، اوداغلردن صاف ، برفیض حیات صولر کی سوزولوب کان بوتورکک بیک درلو طبیعتلر ایچندن کچہ کچہ رنگینی ، اوصافی ده کیشد برمش اولدیغی حالده بیله ینہ خاصه اساسیہ سنی ، صفوت و عصمتی عیب ایتمه مش ، دائما صاف و معصوم ، دائما پر بکارت قالمشدر . شوا یکی ، اوچ سنه لک حیات مشروطیتمزده غزته لری تعقیب ایدہ نار علممزده سویلہ ن سوزلر آراسندنہ غریب بر نغمہ بولوندیغنه دقت ایتمشدر : کنج تورکر ، افراط درجه ده ملیتپوردرلر ، عناصر سائرہ فی تورکشدریمک ایستبورلر !..

حتی ده اچن کون بر آروپا غزته سی رضا توفیق بکک اتحاد و ترقی جمعیتنک مفرط ملیتپور اولماسنه اعتراض ایتدیکنی یازمق کبی بر عقلایق دها کوسترمشدی .

فی الحقیقه بوتون اقوام مضمحلہ نک تواریخ مسلسلہ سیلہ ثابتدرکہ اقوامک اضحلالی ، صحنہ تاریخیدن غیبوتی مطلقا اونلرک طبیعت اساسیہ لرینہ ، افراد ملت آراسندنہ موجود اولان روابط و اشتراک متقابلہ عارض اولان ضعف نتیجہ سیدر . طبیعتی بوزولمش ، ملیتی اونوتمش وارانی ایچنہ مواد اجنبیہ قاریشمش بر قومدن سلامت عاقبت امید ایدیلہ مز . ایشته بونقطه نظر دن هرکسک ملیتپور اولسی لازم ولا بددر .

اگر علمدار لریمز بزه بر نقیصه قومیه کبی دائما اسنادندن کری دور مدقلری « ملیتپور لک » تعیرندن مقصد بویاسه ، اگر بو تعیر ماضیمزه ، تاریخمزه ، قان قارده شاریمزه پک مربوط اولدیغمز معناسنده استعمال اولونیورسه بو حال بزم ایچون بر نقیصه دکل بر شرف اوله رق تالی ایدلک لازم کلیر . چونکہ بو صورتله تورکرک قوه حیاتیہ لرینی غائب ش اولدیغی ایدیلور دیمکدر .

لکن بوندن مقصد تورکرک ملیتپور لکده افراط درجه یه واردقلری ، اجابی تحقیر ایتدکری ، عن اصل کندی ملتلرندن اولیان اقوامی تورکشدریمک ایسته دکری معناسنده قولانیلیور . سه بو یوک براقترادر . براقتر که سر ایا ناریمز بو نک عکسینی اثبات ایچون بر برهان قاطعدر . اکر عثمانی لری بویله بر میلان اولسه یدی عجبیا عصر لردن بری ایچلرنده یاشایان اقوام شمدی بو حالده می اولوردی ؟

مع مافیہ بز تورکرکده ماضیلرینہ ، اجداد لرینہ حرمت حسنی کورمکله افتخار ایدر ، بونی اقبال واستقبال ملت ایچون براحت استهلال عد ایدرز . شیمدی دامار لریمزده بویله بر حسک قاینایوب قاینامدیغی آکلامق ایچون پک مساعد بر زمانده بولونیورز :

ظهور ایدن زلزله بزه بر وسیله حاضر لادی . بو مناسبتله مقام مشیخت علیاده براغانه قومیسونی تشکل ایتدی . ایشته بو قومیسونک تشکلی امیدمک حقیقت اولدیغنه مقدمه دلیلدر . شمدی صره بوتون تورکرکه کلدی . تورکستانده بابالری نیک ایلک مهد ملیتنده بو کون فورطنلر قارلر ، زلزله لر آراسندنہ آج و چیسلاق سماره قارشی ال آچان قارداشلریمز بزدن استمداد ایدیور . بو محترم فلا کتیزده . کائک امدادینہ یتشمکی ، المزدن کلدیکی قدر اونلره معاونت ایتمکی یالکنز بزه تاریخمز امر ایتمیور . عین زمانده دین مبین اسلام اونلره ال اوزاتمی ایچون بزه بروظیفه مقدسه ارائه ایلیور .

بو اسباب وجوب اولسه بیله بالکنز اونلرکده بزم کبی انسان اولدقلرینی ، بزم کبی صاحب احتیاج بولندقلرینی ضوقدن ، قاردن یاغوردن متأثر اولدقلرینی دوشونمک بزم ایچون کافی دکلیدر ؟

« ظنین »

مخصوص

قیرغیز هیاننده ...

سیمبولانتق اطرافنده باشکول نام محلدن ، « وقت »

رفیقمزه شو یوله بر بند یازیلیور . قیرغیز قارداشلیمیزك حال حاضر حیانته تعلق ایتمدیکندن بوجه آتی نقل ایدبورز :
 مدنی ملنلرك صاحب ثروت اولانلری علم و معرفت اوغزینه بوتونمانی حین حیانتده حصر ایتدیکی کبی حین وفاتنده کندینی صوکی کونده خیرله یاد ایتدیره جک کلینتی و قفلر براقبورلر . عبادتخانه ، مکتب ، دارالفنون کی مؤسسملر اکثر وقت بویله سرمایهلر ایله حصوله کلبور . بو اوقافك مصرف یالکنز مؤسسات اولبور پك چوق و قفلر بیکارجه قفرا اولادینك تربیه و تعلیملری ده بوندن تأمین اولنیور .

بویله کلینتی وقف براقق خصلتی صونك وقتلرده نانارل آره سننده ده ایچی نعمم ایتمکده ایسه ده مع التأسف قیرغیزلر آره سننده بویله بر شی یوقدر . قیرغیز ایچروسنده حین حیانتنده علم و معرفت اوغزینه اعانه و یرن پك آز بولندیکی کبی وفاتندن صکره نشر معارف ایچون بر مبلغ ترك ایدن ده هیچ یوقدر . قیرغیز زندکینلری وفات ایدرکن وارثلرینه وفاتندن صکره بویوک برضیافت و یرمینی وصیت ایدنیورلر . وارثلری ده بو وصیتی ایفا خصوصنده اصلا قصور ایتمزلر . چونکه بونی یرینه کتورمامک کینسیدی اعتقادلرنجه بویوک برکناهدلر . ضیافت بویله اجرا اولنیور : اولایوزلرجه تیرمه (چادر) دکلبور . بر قاج قضا و نواحی اهالیسی بر وقت معینده کلک اوزره دعوت اولنیور . بر نیجه یوز حیوان کسلرک مسلمانلره ات ، قومیز (قمرق سودی) توزیع اولندقدنصکره ات مسابقه لری ، پهلووان کوره شلری یاپلیور . مسابقه یی قازانمش آنلره غلبه چالمش پهلووانلره بویوک مکافاتلر ، یارهلر و یریلیورلر . بو مکافات ، برنجلیکه نائلیت بعضاً پك بویوک نزاغله سببیت و پرور .
 بویله بویوک مجلسلر اکثریت اعتباریله بزم سیمپولانتسق ولایتی قیرغیزلرینده یاپلیور .

کندیلرینی ورثة الانبیا عد ایدن فوزغونلر بویله مجلسلرک قالدیرلسنه اصلا راضی دکادارلر . بالهکس کیتدیکه ترقی ایتدرمک طرقداری درلر . بویله مجلسلرک ضررلرینی ادراک ایدن بعض آکلی وارثلر چیچاق اولورسه و بونلری یایمامق استرسه درحال کندینی ؛ مرحومک بد دعاسیله قورقتیورلر .
 اگر بو مجلسه صرف اولنان کلینتی یارهلر ، مکتب ، جامع کی ایز کویولره صرف اولنورسه ، بونلره فقیر چوقفلر اطرافه کوندربلوت اوقتدیریلورسه و یا خود اولدقلری یرله معلملر جلب اولنورسه دها فائده لی اولمازمیدی ؟

محمد عارف موسی

ترویسکی جمعیت خیریه سنک فعالیتی

ترویسکیده میلیونیر مرحوم عبدالولی یوشف حضرتلرینک همشیره تأسس ایدن جمعیت خیریه ترویسکی اسلاملرینک حمیت اسلامییه و حسابسز سعی و غیرتلری سایه سننده حین کشادیندن

بری پك چوق خدمتله کوستریمیه موفق اولمشدی . از جمله ۱۹۰۷ سنه سی قوله راسنک نخریاتیله آچمده قالان بیکس ، زواللی یتیملره مخصوص بر دارالایتام آچوب ، هر بر تربیه مادیه و معنویه لرینی درعهده ایتمشدی . بوندن ماغدا ایشدن ، کوجدن قالمش . حیاتی بسله مل ایچون آرتق سوقاق سوقاق کینزرك دیلمنک مجبورت ائینده قالمش ناموسلو ، حیثیتی بر قاج بیکس اختیار عائله لری ده کندی تربیه سنه آلدینی کی اوتهدن برون هوبت و رفقه سیله مراجعت ایدنلری ده بوش براقبوردی .

استغبارانمزه نظر آ شو صونك وقتلر خصوصی مراجعت ایدنلرک عددی پك چوغالمش . او درجه ده که آرتق جمعیتک نظام مخصوصنه خلل کلیه باشلامش . جمعیت اداره سی بو عدم انتظامک اوکینی آلتی ایچون اسکی دارالایتامدن بشقه برده منتظم و مکمل بر « دارالعجزه » آچق تشبهنده بولنیور . دارالعجزه آچیلده قدنصکره خصوصی مراجعتلره و اعانه لره نهایت و یرلوب مستحق اولانلر ، استحقاقیتلری عرض و عمیق تقییش اولندقدنصکره بو دارالعجزه بناسنک ایچروسنه آله جقدر .

جمعیت ، صونك اجاعنده بو خصوصده لایحه تنظیم ایتمک ایچون آلتی آمدن مرکب بر قومیسون تشکیل ایتشدلر . اغنبدان بعضیلری بر ره طوبلانر ق بو « دارالعجزه » خصوصنده اوژون اوزادییه قونوشمشلر . جمعیت قاصه سنه کندی طرفلریندن ده کلینتی بر مبلغ دها ضم ایدرک ترویسکی سوقاقلرینده دیله نه رک کینز اسلام ضعفا و عجزه سنی استیعاب ایده جک بر مؤسسه میدانه کتورمکی دوشمنشملر . او وقت ترویسکی ، حمیت اسلامییه و ملیه مزنی کسر ایدن دیلمنجی منظره فحیمه سنیدن قورتیله جقدر . کندیسینی ضعیف و عاجز کوسترک کینز بعض رسقیلرک بوندنصکره ده بوللمه سی احتمال ایسه ده بویله لری هرکس دارالعجزه یی کوستره رک کیری چوره چکندن پك آز بر زمان ظرفنده بونلرک وجود منحوسلری اورته دن غائب اوله جقدر .

ترویسکیده روسلر طرفندن نشر اولمان « استیپ » غزته سی بو خصوصده شویله دیبور : « اسلاملر دارالعجزه آچق خصوصنده کی تشبثلریله تربیه اجتماعییه ومدنیه جه روسلردن قات ، قات فائز اولدقلرینی کوسترتورلر . ترویسکی روسلرنده « دارالعجزه » آچمک دها فکری ییله طوغنامشدر . بونک اهمیتلی بر شی اولدینتی دوشمنن کیمسه یوقدر . »

ترویسکی اسلاملرینک بو تشبثلرینی عالم اسلامه افتخار ایده ایده بیلدیرر و کندیلرینی صمیمی قلبلریمزله تبریک ایده رز . انشاءالله بو حرکات اسلامیتیرورانلری باشقه یرلرک اسلاملرینده نمونه امثال اولور . ذاتاً بو کون قدر ترویسکی ، روسه ده پك چوق یرله و پك چوق جهنندن نمونه امثال اوله کلشدر .
 ثبات ! منات ! سعی و غیرت !

مدیر مسئول عثمان جودی
 نجم استقبال مطبعه سی

31788

For Reference

Not to be taken from this room

NO.705

